Universidad de Deusto
Biblioteca

DURANDO

DE OFFICIIS

DIVINIS

Universidad de Deusto
Biblioteca

FACULTAD DE TEOLOGIA
Univ. de Deusto
BILBAO

RATIONALE

diuinorum officiorum: quibuscunq; sacerdotibus: ac singulis sacramentorum: et eorum que in ecclesiasticis aguntur officijs rationes scire cupientibus perutile: editum per reuerendum patrem dominum Guilelmum Durandum quondam episcopum Mimatēſ octoq; libros partiales diligenter emendatos: et marginalibus adnotamentis non indecenter illustratos complectens.

Quorum primus tractat de ecclesia et ecclesiasticis locis et ornamentis et de consecrationibus et sacramentis. Et continet nouem capitula.

Secundus de ministris et ordinibus ecclesiasticis: et de eorum officijs. Et continet.xj.capitula.

Tertius de indumentis seu ornamentis ecclesie sacerdotum atq; pōtificum et aliorum ministrorum. Et continet.xix.capitula.

Quartus de missa et singulis que in missa aguntur. Et continet lix.capitula.

Quintus de diuinis officijs tam nocturnis q̄ diurnis. Et continet decem capitula.

Sextus de officijs Dominicarum specialiter et quarundam feriarum et festiuitatum domini: et de ieiunijs quatuor temporum. Et continet.cxliij.capitula.

Septimus de sanctorum festiuitatibus. Et continet quadraginta octo capitula.

Octauus de compoto: Kalendario et pertinentibus ad illa: tam clericis q̄ laicis valde perutilis. Et continet.xiiij.capitula.

1536

Preter tabulam rubricarum adiecta est nuperrime et altera precipuarum materiarum totius operis.

Ex Bibliotheca Collegii Societatis Iesu Matritensis

el del collegio de la Compª. de Jesus de Palª. Dio Le el Sr. Canonigo Geronimo de Reynoso fr. Lleo. orales

¶ Joannes Aloisius Tuscanus auditor camere Apostolice Reuerendissimo. D. domino ℘ Petro cardinali Tirasonensi.

Ater omnes libros quos hominem qui sacris initiatus sit habere oporteat: hic mihi Reuerendissime pater videtur esse precipuus. Imo ceteri vtiles: iste necessarius. Quippe ex alijs quid agere debeamus: edocemur: ex hoc vero quid illud sit: ⁊ qua ratione agere debeamus. Cum ergo fundamentū sacri cultus sit mens et intentio nostra: profecto qui ignorat quid agat: frustra cultui sacro se ingerit: caret enim fundamento: scilicet mente et intentione: quarum partes nequaquam versantur circa illa que nescias. Quot hominum singulis diebus dominicam illam electā orationem. ¶ Pater noster ⁊c. ore annunciant: qui non animaduertunt: quia prope et sue vocis iudicio se condemnant. Quot hominum vestes et indumenta sacerdotum induunt: qui cur ea tam multiplicia: tam varia inuenta sunt penitus ignorant. Quot sacerdotum annis innumeris missam celebrauere. Quot episcoporum annis innumeris consecrauere. Quot Archiepiscoporum etate diuturna pallio vsi fuere. Quot denique antistitum omnia que pastoralis officij sunt: per longissima tempora ministrauere: a quibus si roges qua ratione id fecerint ilico mussabunt: nec habebunt quid respondeant. Verum enimuero vt iurisconsultus ille dicere solebat: turpe est viro id in quo quotidie versatur ignorare. Quare multum et multum tum in ceteris: tum in hoc vno maxime Guilelmus Durandi publice saluti et communi vtilitati prosperit et consuluit: qui vniuersi sacri mysterij figuras: typos ⁊ rationes accuratissime in hunc librum congessit: ex quo nisi pigeat laborum facile discere possumus: quid ⁊ qua ratione operemur. Adde iucunditatem cum in omnibus incognitis: tum in his maxime que in dies pre manibus sunt dum ad eorum cognitionem: vel studio: vel casu peruenisse concipimus: tunc enim rem ipsam in digitis tenere arbitramur: ⁊ quod alias difficile vt in memoria teneretur iudicauerimus: nunc enim facillimum reputamus: ⁊ ad meliora ac maiora: sublata difficultatis formidine: allicimur ⁊ inuitamur. Quid ℘ nunc tantummodo ⁊ non prius quod legimus quod gerimus: quod operamur amamus? Quomodo enim fieri potest vt amemus quod nescimus: non intelligimus: non cognoscimus: quod non oculo vel visus: vel intellectus intuemur? Magnas ergo gratias Guilelmo debemus ℘ in hoc opere conscribendo ipse que prius vel sparsa: vel abdita erant reposuerit ⁊ patefecerit: vt nos onere leuaret: ipse sudauerit vt nobis curam ⁊ laborem preriperet: ipse vigilauerit vt nos quiesceremus. Ego quantum ad me attinet dudum antequam militie clericali me addixissem: dum in a duocationis seu postulationis officio me exercerem: conabar vt omnes scirent ℘tum Guilelmo ob speculum iuris elucubratum teneremur. Nunc quando alia studia me vocāt: ⁊ prospicio que sint in hac militia future partes mee: ⁊ quid sit officij ⁊ muneris mei: fateor me nisi hic liber foret dubitaturum ne omnino indocilis: inscius ⁊ cecus euaderem. Gallicanum fuit Guilelmi ingenium: sed in Italia tamen enutritum: qui non iccirco minus gratie apud nos ℘ extra Italiam natus fuerit: sed plus ℘ conscie etatis factus in Italia viuere: oppidum sui nominis in Italia relinquere: ⁊ in Italia mori: ac mortuus in loco Italie florentissimo vrbe Roma iacere elegit ⁊ voluit: debet esse consecutus. Operepretium est vt quod vnum defunctis exhiberi potest: in manus plurium transeant monumenta ingenij sui: laudentur: legantur: amentur. Vale.

Tabula

¶ Tabula generalis et summaria totius operis.

¶ Capitula rationalis diuinorum officiorum.

Proemiū. Quecunq. iij.
De ecclesia ⁊ eius partibus. iiij.
De altari. vj.
De picturis cortinis ⁊ ornamētis ecclesie. co.
De campanis. ix.
De cimiterio ⁊ alijs locis sacris et religiosis. x.
De ecclesie dedicatione. x.
De altaris consecratione. xiij.
De cōsecratiōib⁹ ⁊ vnctiōibus. xv.
De ecclesiasticis sacramētis. xvj.

¶ Capitula secundi libri.

De ministris ⁊ ordinibus ecclesiasticis et eorum officijs. xvij.
De cantore. xx.
De psalmista. xxj.
De ostiario. co.
De lectore. co.
De exorcista. co.
De accolito. co.
De subdiacono. co.
De diacono. xxij.
De sacerdote. xxiij.
De episcopo. co.

¶ Capitula tertij libri.

De indumentis seu ornamētis ecclesie sacerdotū atq; pontificum ⁊ aliorum ministrorum. xxiiij.
De amictu. xxv.
De alba. co.
De cingulo seu zona. co.
De stolla. xxvj.
De manipulo. co.
De casula seu planeta. co.
De caligis ⁊ sandaliis. xxvj.
De succintorio ⁊ orali. xxvij.
De tunica. co.
De dalmatica. co.
De cyrotheca. xxviij.
De mitra. xxviij.
De annulo. xxviij.
De baculo pastorali. xxix.
De sudario. co.
De pallio. co.
De coloribus ꝺ̄bus eccl'ia vtit in ecclesiasticis indumentis. xxx.
De indumētis legalibus seu veteris testamenti. xxxj.

¶ Capitula quarti libri.

De missa ⁊ singulis q̄ in missa aguntur. xxxj.
De quinq; psalmis quos pontifex celebraturus dicit. xxxiij.
De capitis cōpositione ⁊ manuum lotione. xxxiij.
De aque bñdicte aspersiōe. xxxv.
De introitu misse. co.
De accessu sacerdotis vel pōtificis ad altare ⁊ de pcessiōe. xxxvj.
De confessione. xxxvij.
De incenso benedicendo ⁊ in thuribulum mittendo. xxxviij.
De osculo altaris ⁊ libri. co.
De thurificatione. co.
Qualr ep̄s vel sacerdos ⁊ ministri ad altare stare debent. co.
De ꝟ kyrieleison. xxxix.
De gloria in excelsis. co.
De salutatione ad populum. xl.
De oratione seu collecta. xlj.
De epistola. xlij.
De reuerentia post lectam epistolam facienda. xliij.
De sessione sacerdotis vel epi ⁊ ministrorum. co.
De graduali. co.
De alleluia. co.
De tractu. xliiij.
De prosa seu sequentia. co.
De mutatione sacerdotis. xlv.
De euangelio. co.
De symbolo. xlvij.
De predicatione. xlix.
¶ Secunda pars misse de offertorio. co.
De manuū ablutione. co.
De pallis corporalibus. co.
De oblatiōe sacerdotis ⁊ de officio ministrorum circa illā: ⁊ de patena: ⁊ de oblationibus populi et clericorum. l.
De sc̄a thurificatione. lij.
De inclinatiōe sacerdotis ⁊ osculatiōe altaris ac oratione. lij.
De prefatione. lij.
De sanctus. liij.
De secreta vel canone misse. liiij.
De expositiōe canonis qui incipit Te igitur. lv.
De secunda parte canonis. scz memento domine. lv.
De tertia parte canonis. lvj.
De quarta parte canonis. co.
De quinta canonis parte. lvij.
De sexta particula canonis. lvij.
De septima pticula canonis. lxj.
De octaua parte canonis. lxiij.
De nona pticula canonis. lxiiij.
De decima parte canonis. co.
De vndecima parte canonis. co.
De pf̄ noster ⁊ eius expone. lxvj.
De expōne dñice orationis. lxvij.
Tertia pars misse de silentio post dñicam resurrectionem. lxviij.
De resumptione patene. lxviij.
De fractione hostie. lxix.
De agnus dei. lxx.
De pacis osculo. lxxj.
¶ Incipit quarta pars misse: ⁊ primo de cōione sacerdotis. lxxj.
De perfusione. lxxij.
De postcommunione. lxxij.
De oratione nouissima et de ite missa est. lxxij.
Quare sacerdos humeros ponti cis osculatur. lxxiij.
De bñdictione nouissima. lxxiij.

¶ Capitula quinti libri.

De diuinis officijs tam nocturnis ℘ diurnis in genere. lxxiij.
Quid sit officium. lxxiiij.
De nocturnis. lxxix.
De laudibus matutinis sunt nonnulli. lxxxj.
De prima. lxxxiiij.
De tertia. lxxxv.
De sexta. lxxxv.
De nona. co.
De vesperis. lxxxvj.
De completorio. lxxxvij.

¶ Capitula sexti libri.

De officijs dñicarū specialr ⁊ quarūdā feriarū ⁊ festiuitatum dñi: ⁊ ieiuniorū quatuor temporum. lxxxviij.
De tempore aduentus. lxxxix.
De prima dñica aduētus dñi. xcj.
De sc̄da dñica aduētus dñi. xcij.
De dñica tertia aduētus dñi. co.
De quarta feria et ieuniis quatuor temporum. co.
De alijs ieiunijs. xciij.
De officio quarte ferie. xciiij.
De sexta feria. co.
De sabbato. co.
De dñica. iiij. aduen. do. xcv.
De vigilia natiuitatis dñi. co.
De officio natalis domini. co.
De dñica infra octauas natalis domini. xcvij.
De festo circumcisionis. co.
De festo epiphanie. xcviij.
De octaua epiphanie. xcix.
De. j. dñica post epiphaniam. co.
De dñica. ij. post epiphaniam. co.
De dñica. iij. post epiphaniam. c.
De dñica. iiij. post epiphaniam. cj.
De dñica. v. post epiphaniam. cj.
De dñica sexta. cj.
De dñica septuagesime. cj.
De officio septuagesime. cij.
De sexagesima. ciij.
De quinquagesima. ciij.
De fer. iiij. in capite ieiuniorum. ciij.
De quinta feria. cv.
De sexta feria. cv.
De sabbato. cv.
De prima dñica quadragesime. cv.
De secunda feria. cvj.
De tertia feria. eodem.
De quarta feria. eodem.
De quinta feria. eodem.
De sexta feria. eodem.
De sabbato. eodem.
De sc̄a dñica q̄dragesime. cvij.
De secunda feria. cvij.

Universidad de Piura Biblioteca

Tabula

De tertia feria. cvij.
De quarta feria. cvij.
De quinta feria. cvij.
De sexta feria. eo.
De sabbato. cviij.
De dominica tertia quadragesime. cviij.
De secunda feria. eodem.
De tertia feria. eodem.
De quarta feria. eodem.
De quinta feria. eodem.
De sexta feria. eodem.
De sabbato. eodem.
De dñica quarta q̄dragesime. cix.
De secunda feria. cx.
De tertia feria. cx.
De quarta feria. cx.
De quinta feria. cxj.
De sexta feria. eodem.
De sabbato. eodem.
De dominica quinta in passione domini. eodem.
De secunda feria. cxij.
De tertia feria. cxij.
De quarta feria. eodem.
De quinta feria. eodem.
De sexta feria. cxiij.
De sabbato. eodem.
De dominica sexta in ramis palmarum. eodem.
De secunda feria. cxiij.
De tertia feria. cxiij.
De quarta feria. cxiij.
De quinta feria. cxv.
De sexta feria. cxv.
De diurno hui⁹ diei officio. cxvj.
De eadem quinta feria. cxvij.
De officio misse ipsius quinte feric. cxviij.
De denudatione altarium. cxix.
De die parasceue. cxix.
De sabbato pasche. cxxij.
Per quez quomodo & quare agni de cera fiant. eodem.
De benedictione cerei. eodem.
De lectiōibus & tractibus. cxxiij.
De bñdictiōe baptismi seu fontiuz vbi etiaz agitur de cereis cathecuminozum. cxxiiij.
De baptismo vbi ēt agit⁹ de vestib⁹ quas neophiti quarto die deponunt & de patrinis. cxxv.
De confirmatione. cxxvij.
De missa. cxxviij.
De sancto die pasche. cxxix.
De sancto die pasche. cxxx.
De diurno offō huius diei. cxxxj.
De septē dieb⁹ post pascha. cxxxj.
De scōa feria post pascha. cxxxiij.
De tertia feria post pascha. eo.
De quarta feria post pascha. eo.
De quinta feria post pascha. eo.
De sexta feria post pascha. cxxxv.
De sabbato in albis. eo.
Alia expō dictoz̄ vij. dieꝝ. eo.
De prīa dñica post pascha. cxxxv.
De scōa dñica post pascha. cxxxvj.
De dñica tertia post pascha. eo.
De dñica quarta post pascha. eo.
De dñica rogationum. eo.
De rogationibus. eo.
De vigilia ascensionis. cxxxvij.
De festo ascensionis dñi. eodem.
De dñica post ascēsionē. cxxxviij.
De vigilia penthe. eo.
De die sancto penthe. cxxxix.
De secunda feria. cxl.
De tertia feria. eo.
De quarta feria. eo.
De quinta feria. eo.
De sexta feria. eo.
De sabbato. eo.
De die dñice sctē trinitatis. eo.
De prima dñica post penthe. eo.
De scōa dñica post pēthe. cxlij.
De dñica tertia. eo.
De dñica quarta post pēthe. eo.
De dñica quinta post penthe. eo.
De dñica sexta post penthe. cxliij.
De septima dñica post pēthe. eo.
De octaua dñica post penthe. eo.
De dñica nona post penthe. eo.
De decima dñica post pēthe. eo.
De vndecima dñica post pēth. eo.
De duodecima dominica post pēthecosten. cxliij.
De.xiij.dñica post penthe. eo.
De.xiij.dñica post penthe. eo.
De.xv.dñica post penthe. eo.
De dñica.xvj.post penthe. eo.
De dñica.xvij.post penthe. cxlv.
De quarta feria quatuoz temporū septembrīs. eo.
De sexta feria quatuoz temporum septembrīs. eo.
De sabbato quatuoz temporum septembrīs. eo.
De.xviij.dñica post penthe. eo.
De.xix.dñica post penthe. eo.
De dñica.xx.post penthe. eo.
De dñica.xxj.post penthe. cxlvj.
De dñica.xxij.post penthe. cxlvj.
De.xxiij.dñica post penthe. eo.
De.xxiij.dñica post penthe. eo.
De.xxv.dñica post penthe. eo.
De.xxvj.dñica post penthe. cxlvij.

Capitula septimi libri.

De sctōz festiuitatibus. eo.
De sanctis Fabiano & Sebastiano. cl.
De sancta Agnete. cl.
De conuersione sancti pauli. cl.
De sancto iuliano. cl.
De beata Agatha. cl.
De purificatiōe sancte Marie. cl.
De cathedra sancti petri. cl.
De annūciatiōe xp̄i Marie. cli.
De sanctis apostolis Philippo & Jacobo. cliij.
De inuentione sancte crucis. cliij.
De reuelatiōe sctī michaelis. clij.
De sctis gerualdo & pthasio. cliij.
De sancto Joanne baptista. eo.
De sanctis petro & paulo. eo.
De septem fratribus. cliiij.
De sancto Jacobo. eo.
De septem dormientibus. eo.
De festo sctī petri ad vincula. eo.
De machabeis. eo.
De inuentione sctī Stephani. eo.
De transfiguratione dñi. eo.
De sancto Laurentio. eo.
De assumptione virginis Marie. clv.
De sctō Bartholomeo apl̄o. clv.
De decollatione sancti Joannis Babtiste. eo.
De sanctis felice & audacto. eo.
De natiuitate beate Marie. eo.
De exaltatione sctē crucis. clvj.
De festo sctī Matthei apl̄i. eo.
De sancto mauritio & socijs. eo.
De festo sctī luce euāgeliste. eo.
De festo Apostolorum Simonis & iude. eo.
De festo omniū sanctorum. clvj.
De officio mortuozum. clvj.
De quatuoz coronatis martyribus. clviij.
De beato Martino episcopo & cōfessore. clix.
De beato Andrea apl̄o. clix.
De beato Nicolao. eo.
De venerabili beda p̄sbytero. eo.
De sancto Thoma apl̄o. eo.
De sanctis Stephano & Joanne euange. & innocentibus. eo.
De apostolis. clx.
De euangelistis. clx.
De martyribus. clxj.
De confessoribus. eo.
De virginibus. eo.
De festo & officio dedicationis ecclesie. clxij.

Capitula octaui libri.

De cōputo & Kalendario: & pertinētib⁹ ad illa. clxij.
Prima pars de anno solari incipit. eo.
Quid sit annus solaris. eo.
Incipit secunda pars: & primo de mense. clxiij.
De septimana. clxiij.
De die. clxv.
De anno lunari. eo.
Quid sit annus lunaris et quot dies continet. clxvj.
De regularibus lunaribus. clxvj.
De epacta. eo.
De embolismo. eo.
De aureo numero. eo.
De termino paschali. clxvij.
De cyclis. clxvij.
Conclusio huius operis. clxviij.

Finis.

Tabula.

Tabula alphabetica nup diligētissime exarata super insigne opus rōnalis diuinoz̄ officioz̄ dñi Guilielmi Durādi epi Mimatēsis: vt q̄libet facilius optata inuenire possit.

De litera. A.

Abstinere debēt ꝓiuges ab ōplexu toto tpe quo nuptiaꝝ solēnitas interdicit. li. j. c. x. D.
Accoliti vñ dicant & eoz̄ officium. lib. ij. c. vij. A.
Accolitoz̄ ordinatio q̄lr fiat. ib. B
Adorari qualr deus debeat. lib. v. c. ij. LL.
Adoratiōis due sunt spēs: latria & dulia. li. v. c. ij. MM. lib. iij. c. xxxviij. B.
Aduēt⁹ dñi pria dñica q̄n incipiat. li. vj. c. ij. F.
Aduentus dñi hebdomade significant pres antiquos. ibi. C.
Aduētus dñi ieiunij est exultationis. ibi. D.
Aduētū dñi instituit btūs petrus apl̄s in honorē quadruplicis aduentus christi. ibi. B.
Agyos q̄ cātatur in paraſceue cum suis xp̄sibus expenitur. li. vj. c. lxxvij. M.
Agn⁹ dei in missa q̄d significat. li. iij. c. l. B.
Agni dei facti ex cera bñdicta q̄d significāt. li. vj. cap. lxxix. A.
Agnozum ipsoz̄ virtutes que sint. ibi. B.
Alba siue camisia vel vestis sacerdotalis quid significet. lib. iij. c. iij. per totum.
Alchuinus vir doctissim⁹ magr̄ Karoli magni reparauit offm̄ ecclīasticū. li. vj. c. cxiij. E.
Alchuinus idē cōposuit hist̄iā sancti Stephani protomartyris. lib. vij. c. xlj. C.
Alphabetū hebraicū exponit. lib. vj. c. lxxij. K.
Alleluia quod cātatur in missa quid significat. li. iij. c. xx. A.
Alleluia est nomen hebraicum. ibi. B.
Alleluia in missa cantari vñ tractum est. ibi. C.
Alia quō differat a laus tibi dñe. li. vj. c. xciij. K.
Altare q̄d significat. lib. j. fo. xiij. col. j. in med̄.
Altare quare fiat lapideū. fo. xiij. col. ij. in princ.
Altare in ecclesia sit ꝓpter tria. lib. j. c. ij. A.
Altare multiplex in scripturis inuentur & ei⁹ significationes ꝑ plures. ibi. C.
Altare dei sumus si recte offerimus & recte diuidimus. ibi. E.
Altare est coꝛ mundum in quo ignis charitatis dꝫ semper addere. ibi. H.
Altare q̄ ritu ꝓsecretur & qua aqua: & quid significēt cruces & vnctiones q̄in tali cōsecratiōe fiūt. lib. j. fo. xij. co. ij. & iij. & fo. xiij. col. iij.
Altare quare inungit & cōsecratur. fo. xiij. co. ij.
Altare quot modis execretur. lib. j. fo. xij. col. ij.
Altare quare in cena dñi lauet. li. iij. c. xxxviij. B.
Altaris linthеamina q̄d significēt. lib. j. c. ij. D.
Altaris pallia quid significent. ibi. D.
Altaris gradus quid significent. ibi. J.
Altaris osculatio per sacerdotē q̄d significet. lib. iij. c. xxxvij. D.
Altaris denudatio in cena dñi quid significet. li. iij. c. lxxvj. A.
Altare q̄ primū edificauerunt. lib. j. c. ij. A.
Amen quid significat. lib. iiij. c. xiiij. E. c. xv. H.
Amict⁹. i. pria vestis sacerdotalis q̄d sig̃t & quare circa colū & pectus ligat. li. iij. c. ij. p totū.
Angeli quare cū pēnis pīgunt. li. iiij. c. xxxij. H.
Angelozum officia declarantur. ibi. J.
Angelozum trium ordinuz nomina quare in prelatione subticentur. ibi. K.
Angelozum hierarchia quid sit. ibi. L.
Angelicam et humanam naturam deus in laudē suam creauit.
Antiphona media vita exponit. lib. vj. c. ij. C.
Antiphōa filie hierlm tpe paschali i numero singulari semper est ꝓnuncianda ibi martyrē & nō martyres: licet de pluribus sctis fiat: & quomodo intelligatur. lib. vij. cap. j. x.
Antiphone vnde ozt̄um habuerunt. li. v. c. ij. R.
Antiphone incipientes p O quare cantanē ante festum natalis domini. lib. vj. cap. x. B. C.
Annulus quare dat sp̄se i nuptus. li. j. c. x. F.
Annulo quare episcopi vtāt: & quid significet cuz literis suis. lib. iij. cap. xiij. per totum.
Ann⁹ solaris q̄tuoz tpib⁹ distinguit. li. vj. c. j. A.
Annus magnus huius mundi quatuoz varietatibus mensuratur. ibi. B.
Ann⁹ triplex solaris lūaris & magn⁹. li. viij. c. j. D.
Ann⁹ solaris q̄s sit: & q̄ sūt ptes ei⁹. li. viij. c. ij. A.
Annus solaris diffinitur. ibi. cap. iiij. A.
Annus lunaris quis sit & vñ dicatur. li. viij. c. vij.
Annus magnus et annus mundanus quantum duret. lib. viij. cap. iij. D.
Anni solaris initium. lib. viij. cap. ij. B.
Annoz̄ diuersa nota que sunt duodecim. ibi. C.
Aqua quare omni dominica ad asperſionem fidelium benedicitur. lib. iij. cap. iiij. B.
Aqua benedicta ad eccleſie dedicationez quid significat. lib. j. fo. xj. col. ij. circa med̄.
Aqua cū vino sale et cinere benedicta quid significat. lib. j. fo. xij. col. iij. in fi.
Aqua posita in vino in calice an conuertatur in sanguinem. lib. iiij. cap. xlj. D. E.
Aqua in calice ponenda et non vinum benedicitur rationaliter. lib. iiij. cap. xxix. L.
Aque bñdicte sunt quatuoz gña. li. iij. cap. iiij. E.
Aque bñdicte aspſio q̄ oī dñica ad aspſionē fidelis fit vnde ozt̄um habuit. li. iij. c. iiij. A.
Aque bñdicte circa eccleſiā dedicādā trina aspersio quid significat. lib. j. fo. xj. col. ij. in fi.
Aqua modica quantitas in vino consecrando apponenda est. lib. iiij. cap. xlj. E.
Aque benedicende quare sal admiscetur. ibi. E.
Aquā scienter pretermittens miscere vino conſecrando mortaliter peccat. lib. iiij. cap. xlj. E.
Aquā cū vino mixtur⁹ sacerdos i calice quare modicū ex ea effundit in terrā. lib. iij. c. xxix. K.
Aquā offerēs sacerdoti quare osculat manū eius non autē offerens vinum. lib. iij. c. xxix. M.
Archa testamenti est Rome in sancto Joan. laterano. lib. j. cap. ij. D.
Archa testamenti significat disciplinam vel regularem vitam. ibi. F.
Arcui assimilat sctis homo. lib. vj. ca. xxvij. F.
Augustꝰ impator fecit fieri Rome mōtē ex terra illuc alata ex toto orbe. lib. vj. cap. xix. C.
Aureus numer⁹ q̄d sit & vñ dicat. li. viij. c. xj. A.
Aureus numerus vnde formetur. ibi. B.

De litera. B.

Babylonica captiuitas pulchre exponit lib.vj.cap.xxiij.S.

¶ Baculꝰ pastoralis q̃d significat ꝛ quare est curuus.lib.iij.cap.xv.A.B.

Baculo pastorali quare papa nō vtit.ibi.C.

¶ Baptizari q̃s debeat ꝛ q̃n nō ꝛ an nō natꝰ possit baptizari.lib.vj.cap.lxxxiij.P.

Baptizari potest infans qui caput emittit extra ventrem matris nec nasci potest.ibi.S.

Baptizari nullus debet nisi necessitate cogente i festo epiphanie.lib.vj.cap.xvj.E.

Baptizatur infans in hde patrinorum similiter surdus et mutus.lib.vj.cap.lxxxiij.T.

Baptizatur quis extra vigilias pasche ꝛ pentheco stes quadruplici ex causa.ibi.D.

Baptizans sacerdos quare sufflat in faciē infantis.ibi.H.

Baptizantis exorcismus et catheciſmus q̃d significant.ibi.M.

Baptizati patrini tenentur eum tanq̃ spiritualē filium instruere.ibi.A.

Baptizandi quatuor hominum genera non possunt esse patrini.ibi.X.Item cap.lxxxiij.E.

Baptizandi interrogādi sunt an renuncient diabolo et pompis eius.lib.vj.cap.lxxxiij.E.

Baptizādi cur sal datur i ore: aures sputo liniuntur:oleo inungit:aqua lauat:chrismate inungit in summitate capitis in fronte chrismat. lib.vj. cap.lxxxiij.I.K.L.M.N.O.

Baptizato cur datur vestis candida: ꝛ q̃d significat ipsa vestis.ꝛ q̃mdiu portari debet.ibi.P.

¶ Baptismus vnde dicatur.lib.vj.c.lxxxiij.A.

Baptismꝰ quare potius in aqua q̃ in alia aliqua re fiat.ibi.B.

Baptismus duobus tm̃ tpibus fieri dz.ibi.C.

Baptismꝰ quare fiat sabbato sctō.li.vj.clxxxij.A.

Baptismus quare celebretur in vigilia pentheco stes.lib.vj.cap.cvj.A.

Baptismi septem dona ponunt ꝛ exponunt egregie.lib.vj.cap.lxxxiij.I.K.L.M.N.O.

Baptismi forma:ꝛ q̃s vitietur ꝛ q̃s non.ibi.K.

Baptismi effectus cōtra originale pctm̃.ibi.Q.

Baptismū ꝓsecrās sacerdos sex notabiles facit cerimonias.s.aquā manu tāgit:vocē mutat:cereū immergit:alios cereos illuīat:insufflat in aquā chrisma miscet.lib.vj.cap.lxxxij.per totum.

¶ Baptisteriū dz esse lapideū.lib.vj.c.lxxxiij.Q.

¶ Beda quare dicitur venerabilis et non sanctꝰ. lib.vij.cap.xxxix.per totum.

Benedictio quare non petatur ante passiones.li. vj.cap.lxviij.C.

Bñdictio quīquplex describitur.li.vj.c.xxxix.B.

Bñdictio solēnis datur ab epo ante dationē pacis et quare.lib.iiij.cap.xlix.K.

Benedictio vltima in fine misse quid significat. lib.iiij.cap.lvij.A.

Benedictio mense quō fiat.lib.iiij.cap.xlvij.B.

Bñdictꝰ q̃ venit ꝛc.dñi dicimꝰ:de bñficio incarnationis:deo gratias agimus.li.iiij.ca.xxxiij.C.

Benedicamus domino et deo gratias vnde acceperit.lib.v.cap.ij.M.N.

¶ Bigamꝰ q̃re sit ineptꝰ ad clericatū.lib.j.c.x.H.

¶ Bissextꝰ vñ dicat ꝛ quō ꝓphēdat.li.viij.c.iij.E.

¶ Bona hominis sunt tria.s.corporalia: spiritualia et eterna.lib.iiij.cap.xxxvj.D.

Bona celestis patrie quatuor.lib.vj.cap.liij.B.

¶ De litera.C.

Baliger sandalia epox q̃d significēt.lib. iij.cap.viij.per totum.

¶ Calix vnde denominetur.li.j.c.iij.F.

Calix quare in eius cōsecratione inunguntur.lib.j.fo.xvj.col.iij.circa medꝫ.

Calix q̃ casu dz reconsecrari.li.j.fo.xij.co.3.cir.me.

Calix quare cooperitur in misse celebratione.lib. iiij.cap.xlv.E.

Calix debet esse aureus vel argēteus aut stāneus non autem ligneus aut vineus.li.j.c.iij.F.

¶ Campana quare pulsatur.li.j.fo.ix.col.ij.

Cāpana quotiens ad horas singulas pulsari debet.lib.j.fo.ix.col.iij.

Campane silent tēpore interdicti ecclesiastici rationabiliter.li.j.fo.ix.col.iiij.circa finem.

Cāpane cū oīb⁹ instrumētis suis ꝛ motꝰ pulsantiū eas q̃d significēt.li.j.fo.ix.col.ij.ante medꝫ.

Campane qualiter pulsari debent infra septuagesimam.fo.ix.col.iiij.post principium.

Campane quare pulsentur in processionibus ꝛ tē pestatibus.fo.ix.col.iiij.post medꝫ.

Cāpane q̃re pulsent dñi cātaꝫ Te deū.li.v.c.iij.A.

Campane quare pulsentur quotiēs in mortē alicuius.li.j.fo.ix.col.iiij.iuxta medꝫ.

Campanarum genera quibus ecclesia vtitur sunt sex.fo.ix.col.iiij.in prin.

¶ Cādele dieb⁹ passiōis ad mat.q̃tuor accēdūt:ꝛ quare singillatim extīguunt.li.vj.c.lxxij.L.M.

Candelaꝫ accēsaꝫ ꝛ extinctaꝫ quare vltima non extinguitur sed occultatur.ibi.M.

¶ Canō misse i q̃nq̃ ptes distiguit. li.4.c.26.A.

Canōvocāt secrete q̃ i missa dicunt.li.4.c.34.A.

Canon vnde dicatur.ibi.B.

Canon ꝓtinet oīa mysteria passionis xp̄i.ibi.D.

Canō missa plurib⁹ fuit ꝓpositꝰ.ibi.c.xxxvij.B.

Canonis misse pars.j.s.Te igit.exponitur.li.iiij. ca.xxxv.A.ꝛ per totum valde bene.

Canonis pars secunda.s.Memento domine: exponituribi.cap.xxxvj.per totum.

Canonis pars tertia.s.Communicantes exponitur.ibi.cap.xxxvij.per totum.

Canonis pars quarta.s.Hanc igitur: exponitur. ibi.cap.xxxviij.per totum.

Canonis pars quinta.s.Quam oblationez exponitur.ibi.cap.xxxix.per totum.

Canonis pars sexta.s.Qui pridie exponitur.ibi. cap.xl.per totum.

Canonis pars septima.s.Simili modo exponit. ibi.cap.xlj.per totum.

Canonis pars octaua.s.Unde et memores.ibi. cap.xlij.per totum.

Canonis pars nona.s.Supplices exponitur. ibi. cap.xliij.per totum.

Canonis pars decima.s.Memento etiā dñe exponitur.ibi.cap.xliij.per totum.

Canonis pars vndecima.s.Nobis quoq̃ pctōribus exponitur.ibi.cap.xlv.per totum.

Canonē dicens laudat beatā virginē et sanctos laudabiliter.ibi.cap.xxxvj.C.

Canonē dicēs q̃re nō noīat sctōs ꝓfessores.ibi.C.

¶ Canticū btē virginis.s.Magnificat:ꝛ cāticum Zacharie.s.Bñdictus stando cantari debent:ex quare.lib.v.cap.iiij.H.

Canticum Magnificat exponit.li.v.c.viij.C.

Canticum Symeonis.Nunc dimittis: quare in completorio cantat.li.v.c.iiij.M.

Cantādi vsum vñ accepit ecclesia.li.v.c.ij.PP.

Cantus ecclesiasticus celestem letitiaz designat. Ibi.SS.

Cantores significant predicatores.li.ij.c.ij.C.

Cantores cōsonis vocibus cātare debent.ibi.B.

Cantorum officia exprimunt.li.ij.c.ij.A.

¶ Cantox differētie in chozo q̃d significāt.ibi.E.

¶ Capellani vnde dicantur.li.ij.c.x.H.

Capitulum quare dicat in laudibus post añit.laudum.li.v.c.iiij.M.

Capitula q̃re i diuinis officijs dñr.li.v.c.ij.E.E.

¶ Capsa seu tabernaculū vbi corpꝰ xp̄i seruat q̃ fit ex diuersis materijs q̃d significat.li.j.c.iij.M.

¶ Charitas ꝛ fides conscientiā ꝛ mentē seruant. lib.vj.c.xxj.C.

Charitatꝭ q̃ndecī gradꝰ describit.li.vj.c.xxvij.H.

Charitate habēs nihil timet.li.vj.c.xxj.B.

¶ Casula seu planeta sacerdotalis fieri nō debet ex cuiuscunq̃ veste.li.j.c.iij.z.

Casula sacerdotalis quid significat:ꝛ cur plicet. li.iij.c.vij.per totum.

¶ Celebrātes religiosi q̃ alias discalciati incedūt dum celebrant debent calciari.li.iiij.c.ij.L.

¶ Cereus paschalis significat columnā que p̄cedebat filios Iſrael per desertum.li.vj.c.lxxx.D.

Cereus paschalis quare a diacono bñdicat:ꝛ non a maiori.Ibi.C.

Cereus paschalis significat Christum.Ibi.E.

Cereo paschali thuris grana impressa quid significant.Ibi.F.

Cereo paschali infixa tabula q̃d significat.ibi.B.

¶ Cyclus quid sit.li.viij.c.xij.A.

Cycli diuersi.s.solaris:decēnouālis:lunaris:epactilis:magnus ꝛ indictionalis.ibi.A.

¶ Cymiteriū ē locꝰ religiosus.li.j.fo.x.col.j.i me.

Cymiterium quibus casibus reconciliari debet. li.j.fo.xij.col.ij.ante medium.

Cymiterium violatur violata ecclesia.ibi.

¶ Cingulum sacerdotale quid significet.lib.iij.c. iiij.per totum.

¶ Circūcisio cui primo iniuncta fuit.li.vj.c.xv.A

Circuncisio quare fiebat in ꝓputio.Ibi.C.

Circūcisio quare mutata fuit in baptismo.Ibi.E.

Circuncisionis cause.Ibi.B.

Circuncidi Christus qua ratione voluit.ibi.D.

¶ Cineres quare capiti imponātur in principio quadragesime.li.vj.c.xxviij.I.

¶ Cyrothece episcopozum quare ꝛ vnde initium habuerunt.li.iij.c.xij.A.

Cyrotheca quare episcopi aliq̃n vtunt aliquando non.ibi.c.xij.B.

¶ Claui ꝓfixiōis xp̄i q̃d significēt.li.vj.c.lxxvij.Q

¶ Clerici quare debent portare cozonam de capillis suis:ꝛ incedere auribus patētibus ꝛ nō nutrire comam.li.ij.c.j.AA.

Clerici quare ordinant in quatuor tpib⁹.ibi.EE.

Clericozum cozona fit circularis ꝓpter multas rationes.ibi.BB.

Clericozum cozona vnde ortum habuit.ibi.DD.

Clericox ordinatio quare fiat in sabbato.ibi.FF

¶ Collatio religiosozum quare fiat ante completorium.li.v.c.lviij.S.

¶ Color varius cortinarum ecclesie quid significat.lib.j.c.iij.T.

Colores diuersi q̃b⁹ ecclīa ,vtit i paramētis:ꝛ q̃b⁹ coloꝛib⁹ singulis tpib⁹ vtat.li.iij.c.xviij.p totū.

¶ Cōmemoratiōes scrox q̃liter fiāt.li.vj.c.lx.D.

¶ Cōmertium quid sit.li.vj.c.xv.E.

¶ Cōicātes i canōe q̃d significat.li.iiij.c.xxxvij.A

Communicare volens pontifex romanus quare ascendit sedem suam.li.iiij.c.lj.C.

Communicare volens episcopus calicem a diacono accipit ꝛ quare.ibi.c.lij.B.

Communicare volentes quot diebus ab amplexibus abstinere debent.li.vj.c.viij.N.

Communicare solebāt Christiani quotidie in primitiua ecclesia.li.iiij.c.lj.B.

Cōiōe dicta q̃re sacerdos osculet altare.ib.c.lv.A

¶ Concurrens vnde dicat ꝛ q̃d est.li.viij.c.xv.F.

¶ Confessio duplex.li.vj.c.xlvj.A.

Confessio qualis esse debeat.li.vj.c.xlvj.C.

¶ Confirmatio est spūale signaculū quo spūs sanctus infunditur.li.vj.c.lxxxiij.A.

Confirmatio dari non debet ante septimum diez post baptismum.Ibi.A.

Cōfirmatio q̃ vngit eos ꝓfirmatiue differt ab illa vnctiōe quā facit sacerdos in baptismo.ibi.C.

Confirmatione spūs sanctus venit in confirmatū sicut tutoꝛ pupilli.ibi.B.

Confirmatū quare eos percutit in frōte.ibi.D.

Cōputatio ānox a ꝓncipio mūdi.li.vj.c.xxiij.B.

Cōputus vñ dicat ꝛ quotus sit.li.viij.c.j.B.C.

¶ Cōsecratio ꝛ sctificatio q̃o differ.li.vj.c.lxxv.N

Consecrationis verba secrete dñr ꝓpter insigne miraculum.lib.iiij.c.xxxiij.C.

Consecratiōis corporis ꝛ sanguinis xp̄i forme nihil addendum est vel minuendū.li.iiij.c.xl.X.

Consecrari pōt vna species sine alia licet grauiter peccaret qui hoc faceret.ibi.z.

Consecratur sacramentum ad ꝓlationē ep̄i: q̃n multi sunt sacerdotes concelebrantes.ibi.o.

¶ Corporale quid significet.li.iiij.c.xxviij.B.

Corporalia q̃o explicant super altare.Ibi.A.

Corporalia debent lauari in vase ꝓprio ad hoc deputato.lib.j.c.iij.z.

¶ Corpus xp̄i q̃ datū fuit apl̄is in cena an fuerit mortale vel immortale.lib.xl.c.xl.M.

Corpus Christi quare sub alia specie sumitur.li. iiij.capit.xl.M.

Corpus Christi iudas cum alijs accepit.ibi.P.

Corpus suum Christus dedit iude ad malum consecutiue.ibi.Q.

Corpus Christi post sumptionē vbi sit.ibi.S.

Corpꝰ xp̄i nūq̃ corrūpit q̃ q̃cūq̃ accidēs.ibi.T.

Corpus Christi nunq̃ est sine sanguine: nec sanguis sine corpore.ibi.A.

Corpus xp̄i quare eleuet post cōsecrationē.ibi.x.

Corpus Christi dum eleuat quare campana pulsetur.Ibi.x.

Corpus Christi nō datur ebrio:insano:heretico: ꝛ epylentico.ibi.c.xlj.N.

Corpus xp̄i in parasceue immissum in calice an cō secret vinum in eo positum.ibi.O.

Corpus xp̄i quare in vino imponat in parasceue. lib.vj.c.lxxvij.P.

Corporis xp̄i multa miracula.lib.iiij.c.xl.M.

Corpore suo dominus oēs Apostolos suos manu

propria communicauit.ibi.R.
¶ Corpus hois masculi i vtero matris post q̄dra ginta dies sue ꝯceptiōis alāt:corpus ẋo femi ne octoginta dieb⁹ trāsactis alāt.li.viȷ.c.viȷ.D.
¶ Credere sanctā ecclesiam catholicam qño intel ligatur.li.vȷ.c.lxxxiȷ.F.
¶ Christus cōueniēter in vere fuit cōceptus:quo tempore oīa a deo facta sunt.li.viȷ.c.ix.B.
Christus per aduentum suū liberauit nos a septē morbis quibus tenebamur.li.vȷ.c.xȷ.L.
Christus per suam natiuitatem dissoluit triplicez inimicitiam.lib.iiȷ.c.xiiȷ.B.
Christus⁹ quomodo vocetur primogenitus mīs sue.lib.vȷ.c.xiȷ.L.
Christus saluauit tria gsia hoīm.li.vȷ.c.lxxiȷ.H.
Christ⁹ q̄re venit luna.x.i hierl'm.li.vȷ.c.lviȷ.E.
Christ⁹ q̄re pati voluit feria sexta.li.vȷ.c.lxxviȷ.O.
Christus est totus in celo ⁊ totus in altari ⁊ vbiq;. lib.iiȷ.c.xȷ.B.
Christus lauit pedes Apostolorum propter tres causas.lib.vȷ.c.lxxv.L.
Christus orauit pro tribus.ibi.H.
Christ⁹ quare dicat ramus viridis.li.vȷ.c.lvō.L.
Christus quomodo dicatur sanguinem suū aspergere.li.iiȷ.c.xliȷ.A.
Christ⁹ i cruce pedēs dixit ps.x.i cipiēs.a ꝑo deus de⁹ me⁹ respice:vsq; ad psal.In te dñe sperani. ⁊.x.in man⁹ tuas.li.v.c.viȷ.L.⁊.li.vȷ.c.lxxviȷ.F
Christus resurgens an totuz sanguinem suū effu sum reassumpserit.li.iiȷ.c.iiiȷ.E.
Christ⁹ resurgēs.j.mīi sue appuit.li.iiȷ.c.vȷ.R.
Christ⁹ post resurrectionē suā an vestit⁹ fuerit ali quibus vestimentis.li.viȷ.c.xxxiiȷ.N.
¶ Crux in ecclesia in loco eminēti posita q̄d signi cat.lib.j.c.j.T.
Crux que ponitur ante pectus summi pontificis quid significat.li.iiȷ.c.ix.B.
Crux Christi fuit multiplr figurata.li.v.c.iiȷ.I.
Crux quadripartita est in longitudine latitudine sublimitate ⁊ profundo.ibi.M.
Crux xpi tripliciter salutē operat.li.vȷ.c.lxix.A.
Crux quare in parasceue adorat.li.vȷ.c.lxxviȷ.N.
Crucis signo in principio oīm horarū canonica rum nos rationabiliter signamus.li.v.ca.ij.H.
Crucis signo diaboli ciuitas cōfunditur:et eccle sia triumphat.ibi.K.
Crucis signum quomodo fieri debet.ibi.N.
Crucis denudatio in parasceue quid significet.li. ix.c.lxxviȷ.K.
Crucis signo omnia comestibilia ꝑius sunt mu nienda.li.vȷ.c.lxxxvȷ.H.
Crucis priuilegium singulare.li.viȷ.c.xȷ.A.
Crucis exaltationis hystoria.li.viȷ.c.xxviiȷ.A.
Crucē Christi quatuor modis portare debemus. lib.j.fo.xv.col.iiȷ.circa meū.
Crucem christi iudas iudeus inuenit ad manda tum sancte helene.ibi.B.

¶ De litera.D.

DAlmatica que imponit epō celebraturo quid significet.lib.iiȷ.c.xȷ.per totum.
Dalmatice forma q̄d significet.ibi.D.E.
¶ Dauid nobis in exemplu ꝓponitur. li.vȷ.c.cxv.D.
Dauid funda quid significet.li.vȷ.c.cxv.E.
¶ Dedicare ecclesias ⁊ altaria solus epūs pōt. li.j.fo.x.col.iiȷ.
¶ Dedicatio ecclie a quo ortū habuit.li.j.ibi.
Dedicatio ecclesie quare fiat.fo.xȷ.col.j.cir.me.
Dedicatio ecclesie qualiter fiat.fo.xȷ.col.j.in fine.
Dedicatio ecclesie duos effectus operatur.ibi.
Dedicatio ecclesie non fit sine reliquiis vel corpo re christi.li.j.fo.xiiiȷ.col.iȷ.circa meū.
Dedicatio templi dicebat festū encceniozum.li.vȷ. c.lxiiȷ.A.lib.viȷ.c.xlviȷ.A.
Dedicationis ecclesie modus ⁊ significatio.li.j.fo. xiiiȷ.col.ij.ante medium.
Dedicationis officium quare octo diebus conti nuatur.lib.viȷ.c.xlviȷ.B.
Dedicationis festi officiuz ⁊ missa exponuntur.li. viȷ.c.xlviȷ.L.D.
Dedicationis ecclesie tempore tota dz conuenire prouincia.li.j.fo.xiiȷ.col.ij.in fine.
Dedicanda non est ecclesia ante ꝙ dotata fuerit.li. j.fo.xȷ.col.j.in prin.
Dedicāda est ecclesia in sanguine alicuius sancti. fo.xȷ.col.ij.iuxta prin.
Dedicanda seu reconcilianda est ecclesia in certis casibus.li.j.fo.co. per totum.
Dedicande ecclesie duodecim cruces depicte quid significant.fo.xȷ.col.j.post medium.
Dedicande ecclesie quare ter eps superliminare percutit.fo.xȷ.col.j.circa prin.
Dedicande ecclesie pauimēto quare eps in cinere scribit alphabetum.fo.xȷ.col.iiȷ.ante medii.
¶ Defuncti an loqui possint li.viȷ.c.xxxiiiȷ.BB.
Defuncti an sciant suffragia q̄ ꝑ eis fiunt. Ibi.R.
Defuncti corpus in ecclesia esse nō dz:ꝙdiu missa de tpe occurrenti cantat.li.viȷ.c.xxxiiiȷ.X.
Defuncti corpus lauare quid significat.ibi.z.
Defuncti corpus quo habitu debeat sepeliri.ibi.z.
Defunctoz exequiis quare thus cremat.ibi.r.
¶ De⁹ ppnos ꝓpio filio nō pepcit.li.iiiȷ.c.xliȷ.A.
¶ Diabolus conat auferre a nobis cōsideratione ꝓ premiozum celestium.li.vȷ.c.xxxiiȷ.A.
Diabolus,q̄tuor modis nos affligit.li.vȷ.c.liiȷ.B.
¶ Diaconus vnde dicatur vel vnde hoc nomen oz tum habuit.lib.iȷ.c.ix.A.
Diacon⁹ q̄re stolā portet sup leuū humerū.ibi.B.
Diaconus q̄b⁹ diebus dalmatica vti possit ibi.C.
Diaconus ieiunioꝝ diebus portat platenā du plicatam.ibi.D.li.iiȷ.c.xȷ.F.
Diaconus quare dalmatica vtat.li.j.fo.xvȷ.col.j.
Diaconus quare ad horas nō dicit dñs vobiscum. li.iiȷ.c.xiiȷ.G.
Diaconus ⁊ subdiaconus quare stant post sacerdo tem in principio canonis.ibi.c.xxxiiȷ.E.
Diaconus quare osculetur humerū sacerdotis.li. iiiȷ.c.xlv.L.item.c.xlviiȷ.C.
Diaconozum duplex officium.s.legere euangeliū ⁊ predicare.li.iȷ.c.ix.E.
Diaconozum officium in nouo testamento oztum habuit ab Apostolis.ibi.F.
Diaconozum ministerium in quo consistat.ibi.G.
Diaconozum ordinatio qualiter fiat ⁊ in quo con sistat.ibi.H.⁊.M.
¶ Diaconissa q̄re antiq⁹ instituebat.li.iȷ.c.j.LL.
¶ Diadema sanctoꝝ quare circa capita eoꝝ pinguatur.li.j.c.iiȷ.L.
¶ Dies diuersimode incipit secunduz diuersos ri tus.lib.viȷ.c.j.L.
Dies ponit i quo q̄libet mēsis incipit.li.viiȷ.c.v.D.
Dies duplex nālis.s.⁊ artificialis.li.viȷ.c.vȷ.A.
Dies septimane diuersimode nominat a christia nis hebreis ⁊ gentilibus.li.vȷ.c.j.E.F.G.
Dies i q̄dragesima ꝑ alios priuilegiati q̄ sunt.ibi.K.
Dies egyptiaci felices ⁊ infelices qui sunt.li.viiȷ. cap.iiȷ.D.E.
Dies singuli a quo denominent.li.viiȷ.ca.v.B.
Dies quare nō ita ordinantur in septimana sicut planete in celo.li.viiȷ.c.v.C.
Diei dominice excellentia.li.viȷ.c.j.I.
Diei partes.lib.viiȷ.c.vȷ.B.
¶ Diligere debemus deū patrem deū filiū ⁊ deum spiritum sanctū ⁊ quomodo.li.iiiȷ.c.xlvȷ.R.
¶ Dñica scda in quadragesima quare non habeat proprium officium.li.vȷ.c.xxxix.A.
Dominica de passione quare ecclesia cantet hymnum Vexilla.li.vȷ.c.lx.B.
Dñica de passiōe ⁊ sequēti tpe quare Gloria patri intermittitur.ibi.C.
Dñica in ramis quare fit ꝓcessio.li.vȷ.c.lxviȷ.A.
Dñica in ramis quare cantentur versus. Gloria laus.lib.vȷ.c.lxviȷ.B.
Dñica eadem quare rami benedicant.ibi.D.
Dñice sex quadragesime significant gaudium sex etatum lib.j.cap.iiȷ.C.
¶ Dñs vobiscū.vnde ortū habuit.li.iiiȷ.c.xiiiȷ.A.
Dñs vobiscum qño intelligitur.ibi.C.
¶ Dona spūs sancti cōrespondent seprem virtu tibus.lib.ij.ca.j.OO.

¶ De litera.E.

ECclia duplex corpalis ⁊ spūal.li.j.c.j.A.
Ecclesia multiplr nominat.ibi.B.
Ecclesia edificanda est iuxta formā tem pli salomonis.ibi.C.
Ecclesia qualiter fundari debeat.ibi.D.E.
Ecclia hz immunitatē circa sanguinē fundētes ⁊ ad eā cōfugiētes ne mēbrū aut vitā pdāt dūmodo ecclesiam nō leserint.ibi.z.
Ecclia triplr execrat.li.j.fo.xȷ.col.ij.circa meū.
Ecclesia orat pro quatuor obtinēdis.li.v.c.v.L.
Ecclesia orans pro iudeis quare nō flectit genua. li.vȷ.c.lxxviȷ.M.
Ecclesia vtit tribus linguis in crucis denudatio ne.li.vȷ.c.lxxviȷ.I.
Ecclia hz actiuos ⁊ cōtēplatiuos.li.vȷ.c.cviȷ.D.
Ecclie materialis istitutio ortū habuit a taberna culo federis ⁊ a tēplo salomonis.li.j.c.j.C.
Ecclie fundamētū ē xps:parietes xo ppli ex qua tuor mūdi partibus aduenientes:lapides vero fideles ad vitā ꝑdestinati significant.ibi.F.
Ecclesie materialis dispositio fit ad instar huma ni corporis.ibi.I.
Ecclie spūalis forma q̄tū ad singulas ptes.ibi.K.
Ecclesie materialis singule ptes quid significent ibi.L.M.N.O.P.Q.R.S.T.
Ecclesie dedicatio vide dedicatio per totum.
Ecclesie quatuor sunt hostes.s.superiores:inferio res:interiores:exteriores.li.v.c.iiȷ.D.
Ecclesie triplices filij.lib.vȷ.c.xxv.B.
Ecclesiā spūalr edificātes debēt pugnare cū aīe ad uersarios sicut iudei pugnabant cū aduersantes edificationi templi sui materialis.ibi.G.
Ecclesiā frequētamus vt delictoꝝ veniā postulemus ⁊ vt diuinis laudibus insistamus.ibi.X.
Ecclesiā itrātes viri ⁊ mulieres debēt separatim cōsistere.s.viri in australi ⁊ femine i borealī par tibus.ibidm.X.
Ecclesiā ingredientes inclinare debemus ⁊ qua re.ibi.G.
¶ Ecclīastice dignitates a ritu gētiliū ⁊ hebreoꝝ originem habuerūt.li.ij.ca.j.⁊.x.
¶ Ecclesiastic⁹ carū personarū duo sunt genera.s. di gnitatis ⁊ ordinis.ibi.M.
¶ Eleemosyna facta in spāli ꝑ aliq̄ plus ei ꝑficit q̄ alijs.li.vȷ.c.xxxiiȷ.O.
¶ Embolismus quid sit.li.viiȷ.ca.x.A.
Embolismales annis ⁊ cōmunes q̄ sunt.ibi.B.
¶ Epacta q̄d sit ⁊ vñ dicatur li.viiȷ.c.ix.per totum
Epacta qsio inuenit ꝑ ficturas digitoꝝ.ibi.B.
Epacta vbi tallat li.viiȷ.cap.x.C.
¶ Epiphanie octaua q̄d significat:⁊ q̄re oēs eius ātiphone sunt de septimo tono.li.vȷ.c.viȷ.A.B
¶ Epūs ⁊ ꝓsbyter antiq⁹ idē erāt.li.ij.c.xȷ.H.
Episcopus plura habet ornamenta q̄ simplex sa cerdos.li.iiȷ.ca.xȷ.C.
Epūs quare ante missam dicit ps.li.iiiȷ.c.ij.A.
Episcopus celebratur⁹ quare pectinat sibi caput. lib.iiiȷ.ca.iiȷ.A.
Episcopus celebratur⁹ quare lauat sibi manus ⁊ q̄d hoc significat.ibi.C.D.
Episcopus celebratur⁹ qualiter se disponit ad in ceptionē misse:⁊ cur nō in altari sz ex latere mis sam incipit lib.iiiȷ.ca.xȷ.A.B.C.
Episcopus celebrans quare debet habere plures ministros.ibi.D.
Epūs quare i missa dicit pax vobis.li.iiiȷ.c.xiiiȷ.F.
Episcopus dedicans ecclesiā quare tātū lineis vti tur.li.j.fo.xv.col.ij.circa prin.
Episcopi falditoriū.i.sedes significat eius spūalē iurisditionem li.ij.ca.xȷ.A.
Episcopi ꝓsecratio fieri debet die dñico ⁊ hora ter tia rationabiliter.ibi.C.
Episcopi tres in cōsecratione cuiuslibet episcopi requiruntur.ibi.D.
Episcopi ⁊ presbyteri differentia.ibi.F.
Episcoporū cōsecrādoꝝ examinatio qualiter fieri debeat.ibi.ca.xȷ.E.
Episcopalis ordo vnde dicatur ⁊ qō est ei⁹ officiū lib.ij.c.xȷ.A.
Episcopalia nomina diuersa.ibi.B.
¶ Epistola in missa q̄d significet.li.iiiȷ.c.xvȷ.A.
Epistola vbi legi debeat.ibi.B.
Epistolā legēs dz vertere facie ad altare.ibi.C.
Epistolaz in ecclesiā legere nō dz nisi subdiacon⁹ vel maior.ibi.E.
Epistole sumpte de libris Moysi ⁊ salominis qsio terminentur.ibi.D.
Epīe ꝓphetie ⁊ euāgelia qualr sint finiēda.ibi.G
Epistole pauli cū leguntur milites stant in hono rem eius qz miles fuit.ibi.F.
Epistolarum ⁊ euāgeliozū diuersitas que est in di uersis ecclīs in feriis q̄ntis ꝙquadragesime.vsq; ꝓuenit.li.vȷ.c.xxxvȷ.A.
¶ Etates mundi ponuntur.li.vȷ.c.liiȷ.C.
¶ Et cū spū tuo vnde ortū habuit.li.iiiȷ.c.xiiȷ.D.
¶ Euangeliū vñ dicat ⁊ quid sit.li.iiiȷ.ca.xxiiȷ.B
Euāgeliū quare in sinistra legit.li.iiiȷ.c.xxiiȷ.B.
Euangelistā quare in altro ⁊ sup aquilā ⁊ ad aquilo nem legatur.li.iiiȷ.c.xxiiȷ.M.

Euangelium dum cantaꝝ audiẽdũ est ab oĩbus stãtibus capite nudato. lib. iiij. c. xxiiij. M.

Euangeliũ de aduẽtu dñi i hierusalẽ quare in prima dñica aduẽtus legaꝝ. li. vj. c. iij. N.

Euangeliũ lecturus diaconus quare petit bñdictionem. li. iiij. c. xxiij. A. r. F.

Euangelium lecturus diaconus quare premittit initiũ vel sequẽtia sancti euãgelij: r signat se in fronte oris r pectoris: r ppls similiter se signat. li. iiij. c. xxiiij. M. O.

Euangelium mulier legere non debet publice in ecclesia. Jbi. y.

Euangelio cantãdo quare precedit thuribulũ cerei r crux. r ambo. i. pulpitũ sup qõ ascẽdit diaconus quid significet. ibi. K. L. M.

Euangelio cãtato quare diaconus osculaꝝ manũ sacerdotis. Jbi. D.

Euangelio lecto quare diaconus libruz osculaꝝ r sacerdos similiter. Jbi. P.

Euangelio lecto quare subdiaconus libruz portare debet. Jbi. P.

Euangelio lecto pp q̃d sacerdos thurificaꝝ. ibi. S.

Euãgelio quare premittiꝝ. in illo tpe. ibi. T.

Euangelia per anni circuluz legunꝝ fm diuersos sensus. ibi. X.

Euangelia quatuor tm recipit ecclesia sicut etiaz quatuor doctores. li. vij. c. xliij. B.

Euangeliozum libruz quare diaconus assumit de altari. li. iiij. c. xxiiij. E.

¶ Euangeliste singuli quibus tpibus scripserunt suum euangeliũ declaratur. li. vij. c. xliij. A.

Euãgeliste p fluuiũ padisi signãt. li. vij. c. xliij. A.

Euãgeliste p q̃tuor aĩalia figurãt. li. vij. c. xliij. B.

¶ Eucharistia daꝝ post baptismũ sicut oliz mãna dabaꝝ post transitũ maris rubri. li. iiij. c. xl. B.

¶ Exorciste vnde dicanꝝ r eoz officiũ. li. ij. c. vj. A

Exorciste qualiter ordinenꝝ. li. ij. c. vj. C.

Exorcismos conturationum Salomon rex dicit inuenisse. ibi. B.

¶ De litera. F.

Fenestre vitree ecclesie quid significant. lib. j. c. j. O.

¶ Ferie nomen inter christianos vnde ortum habuit. li. vij. c. j. N.

¶ Festum natalis dñi quare semper eadẽ die mẽsis occurrit. li. vj. c. xiij. B.

Festum octauariũ natalis dñi rõnabiliꝝ multe causse celebrandũ inducunt. lib. vj. c. xv. F.

Festũ epyphanie quid significat. li. vj. c. xvj. A.

Festum epyphanie quare dicitur etiam theophania. Jbi. D.

Festũ pasche alis solẽnitates excellit. li. vij. c. j. Q.

Festũ quare sit de sancta cruce in qua xps est mortuus r dehonestatus. r non de asina in qua fuit honoratus. li. vij. c. xj. C.

Festũ angelozum q̃re eccla celebrat. li. vij. c. xij. A.

Festum angelozum quare fuit institutũ. ibi. B.

Festum omnium sanctozum qua ex causa fuit institutum. li. vij. c. xxxij. B.

Festum innocentum quare ab ecclesia celebraꝝ. lib. vij. c. xlj. F.

Festum machabeozũ sanctozum. qua cã ab ecclesia recolitur. lib. vij. c. xlx.

Festo innocentum quare ecclesia cantica letitie dimittit. li. vij. c. xlj. E.

Festa paschalia r reliqua q̃re sunt variabilia. lib. vj. cap. xiij. C.

Festa natalis dñi pasche r pẽthecostes r sãcte trinitatis deo diuersimod attribuñ. li. vj. c. xxiij. A

Festa angelozum quare specialr sancti michaelis tri tulanꝝ li. vij. c. xij. A.

Festa quotidie plusq̃ quinq̃ miliũ sanctozum occurrunt. li. vij. c. j. S.

Festa celebrãda sub precepto que sint. li. vij. c. j. T

Festa tota duplicia semiduplicia r simplicia que sint. ibi. X.

Festa sanctozũ celebranꝝ qui subito post mortem celum cõscenderũt. li. vij. c. j. A A.

Festa sanctozũ veteris testamẽti celebranꝝ apud grecos r venetos vbi etiã eozũ eccle sunt ꝓstitute. li. vij. c. j. BB.

Festa duo sancti Joãnis baptiste ecclesia celebrat ꝓpter ipsius prerogatiuas. li. vij. c. xiiij. A.

Festa tria que festũ natalis cõcomitãꝝ quare tali tempore celebranꝝ. li. vij. c. xlj. A.

Festozũ varie celebrationes quid significãt. libro vij. cap. j. Y.

¶ Festiuitas vñ dicaꝝ r quid sit. li. vij. ca. j. M.

¶ Figuraliter significãt ea que in diuinis officijs peraguntꝝ. li. j. in prologo. E.

¶ Flectamus genua vnde ortum habuerit r quid significat. li. iiij. c. xiij. B.

Flectamus genua quare nõ dicaꝝ ante sextã oronem in sabbato quatuor tẽpozũ quadragesime lib. vj. c. xxxviij. B.

¶ Fletum spũalem duo incitant. li. vj. c. lxiiij. B.

Forma alia vtitur ecclia in consecratione q̃ illa que ab euãgelistis ponit r quare. li. iiij. c. xl. B.

¶ Fractio panis an ante cõsecrationẽ faciẽda sit vel post lib. iiij. c. xl. H. r. M.

¶ Frixozũ triplex quo hõ frigit. lib. vj. c. lxx. D.

¶ Frons est sedes pudoris. lib. vj. c. lvj. D.

¶ De litera. G.

Genealogia Joseph potius q̃ Marie qua re describit. lib. vj. cap. xiij. D. E.

Genealogia xpi diuerso ordine ponit a Matthẽo r Luca. lib. vj. ca. xiij. B.

Genealogia btẽ virginis describitur. li. vij. c. x. C.

Genua flectere vtraq; in ecclia debemus. dominis autem solũ sinistrum. li. v. c. ij. A A.

Genua flectere nomini Jesu qualiter omnia dicãtur. lib. vj. ca. lxx. A.

¶ Gloria patri: dicendũ post psalmos beatus Hieronymus instituit. li. v. ca. ij. M.

Gloria patri: institutũ fuit i nicena synodo. ibi. M

Gloria patri: nec Deus in adiutozijs: in officio mortuozum nõ dicimus. ibi. M.

Gloria patri: episcopus nõ valens proferre conuictus fuit de simonia. ibi. O.

Gloria patri: quot vicibus dr in matutinis. ibi. O

Glia i excelsis deo. q̃ titiũ habuit. li. iiij. c. xiij. A.

¶ Gloria in excelsis: excellentia. ibi. C.

Gloria in excelsis r. angeli cãtauerũt: resiliuit ad didit sanctus hylarius. ibi. D.

Gloria in excelsis: certis diebus dici nõ dr: sz episcopus bethleemites ex abusu quotidie i qualibet missa etiam pro defunctis illud dicit. ibi. E.

¶ Graduale siue responsozijs: in missa quid significat. lib. iiij. cap. xix. A.

Graduale vnde dicatur. ibi. B.

Gradualis vel rñsozij. ver. q̃d significet. ibi. B.

Graduali vel rñsorio cantato in missa nõ seqr gloria patri. Jn horis autem sic. ibi. B.

¶ Grecj nullã imaginẽ sanctoz sculptilez facifit. nec imaginem pingũt nisi ab vmbilico et supra: lib. ij. c. iij. B.

Grecorum error de processione spiritus sancti. li. iiij. c. xxv. D.

Grecorum errez de azimo. ibi. c. xl. E.

¶ De litera. H.

Heresis manicheoz que sit r que dogmatizet. li. vj. c. lxxxj. C.

¶ Herodes tres fuerũt: ascalonitas: antypas: r agrippa. li. vij. c. xxv. A.

¶ Hymnus quid sit r qui fuerũt autozes hymnorum. lib. v. c. ij. D.

Hymnus r psalmus quõ differunt. ibi. Q.

Hymnꝰ quare dicaꝝ post inuitatoziũ. li. v. c. iij. K.

¶ Hora prima canonica q̃ est tpe nocturno significat tps añ aduentum xpi. li. v. c. j. B.

Hore prime quare nũq̃ mutaꝝ hymnus. libro. v. cap. v. B.

Hore prime psalmi quid significent. ibi. C.

Hore prime rñsorium. quid significet. ibi. F.

Hore prime preces q̃d significent. ibi. H. N. L.

Hora prima quare oramus. li. v. c. v. A.

Hora prima oratio dñica r symbolũ apl̃oꝝ an summisse r voce depressa dicantur. ibi. K. L.

Hora tertia quare oramus. li. v. c. v. p totum.

Hora sexta quare oramus. lib. v. c. v. per totum.

Hora nona quare oramus. ibi. c. vij. per totum.

Hora vesperozum quare oramus. ibi. c. ix. Y.

Hora vespertina cur potius cãteꝝ cãticũ Magnificat q̃ alijs horis. li. v. c. viij. D.

Hora cõpletozij quare oramus. ibi. c. ix. A.

Hora cõpletozij officiũ quare per ver. cõuerte inciꝑiat. ibi. B.

Hora completozij quare dicãtur quatuor psalmi. ibi. H.

Hora cõpletozij dr ps. Qui habitat. q̃ valet cõtra nocturnas tentationes. ibi. D.

Hora cõpletozij quare tm sex versus psalmi Jn te dñe speraui dicantur. ibi. E.

Hora completozij quare cantetur cãticum symeonis. ibi. F.

Hora cõpletozij quare preces dicantur. ibi. F.

Hore canonice septem dessignãt septem etates hominis. ibi. c. j. D.

Hore singule cozrespondent singulis actibus passionis christi. ibi. F.

Horis canonicis mãcipare se debet seruitio creatozis. li. v. c. j. B.

Horis quatuor dici tm r non alijs quare deũ laudamus. ibi. E.

Horis prime r cõpletozij dr symbolũ apl̃oz r quare. ibi. c. ix. J.

Horis canonicis Beata virgo laudanda est. libro v. c. j. B.

Horas beate ẋginis decantari Urbanus papa. ij. instituit. ibi. B. Itẽ li. vj. c. ij. E.

¶ Hostia consecranda quare fiat rotunda. lib. iiij. cap. xxix. C.

Hostia cõiter ponitur inter sacerdotem r calicem r non ad partem. ibi. O.

Hostia seu panis ꝓ sacrificio debet esse de frumẽto puro. ibi. c. xl. D.

Hostia facienda est ex azimo. ibi. E.

Hostia quare pzio media frangiꝝ r postmodũ alia media in duas ptes diuidiꝝ. li. iiij. c. xlix. C. D.

Hostia quare in tres partes diuidiꝝtur. ibi. N.

Hostie tres partes q̃d significent. ibi. J.

Hostie fractio in missa quõ facienda sit. ibi. iiij. c. xlix. A.

Hostie particula quare ponatur in calice aduersis diuerso tempore. ibi. B.

Hostie fractio quare fiat. ibi. B.

¶ De litera. J.

Jacobus minoz q̃re dictꝰ fuit frater dñi lib. vij. c. x. B.

Jacobi minozis ꝓfectio r obitus. ibi. D.

¶ Jeiuniũ quatuor tẽpoz anni exponiꝝ. li. vj. c. vj. per totum.

Jeiunium multiplex. ibi. C.

Jeiunium qualr cõpleatur. li. vj. c. x. B.

Jeiunium quadragesime quare. iiij. feria inciꝑiaꝝ ibi. c. xxviij. N.

Jeiunium quare. xl. diebus protẽditur. lib. vj. ca. xxxij. B.

Jeiunij autozitas est ex tribus. li. vj. c. vij. B.

Jeiunij tempore comedere ante horã est peccatuz mortale. ibi. F.

Jeiunij tẽpore pisces nõ interdicũntr et quare. ibi. J.

Jeiunij tẽpore seruitozes possunt aliq̃d pregustare. lib. vj. c. vij. N.

Jeiunia fit satisfactio ꝓ pctis. li. vj. c. vij. ꝓtorsi.

Jeiunia ab ecclia instituta q̃ sint. li. vj. c. vij. E.

Jeiunam⁹ quater in anno rõnabiliꝝ. li. vj. c. vj. B.

Jeiunamus in quarta feria ꝓpter venditionẽ xpi lib. vj. c. lxx. E.

Jeiunãdũ nõ est tpe paschali. lib. vj. c. cv. B.

Jeiunãdi formaz nobis apostoli tradidere. libro. vj. cap. cx.

¶ Ignis nouꝰ in sabbato sancto quare benedicatur. lib. vj. c. lxxx. A.

Ignis eodẽ die antiquus extinguiꝝ r nouꝰ de petra excutitur. lib. vj. c. viij. N.

¶ Jgnorãtia hoĩs magna exprimiꝝ. lib. vj. c. iij. C.

¶ Jnclinatio sacerdotis añ altare quid significat lib. iiij. c. xxxj. A.

¶ Jndictio q̃ ptinet ãnos. xv. q̃d sit. li. viij. c. iij. J.

Item lib. viij. c. v. H.

¶ Jndumẽta legalia. i. mosayce legis quot r q̃lia erant cum noĩbus singuloz r eoz significationibus. li. iij. c. xix. per totum.

¶ Introitus misse significat patrũ desiderium. li. iiij. c. v. A.

Introitus misse quare dr. cuz Gloria patri. ibi. B.

Introitus misse vnde dicatur. ibi. C.

Introitus misse vnde assumi debet. ibi. D.

Introitui Jn noĩe dñi oẽ genu flectaꝝ quare dempta sit particula r oĩs lingua rc. lib. vj. c. lxx. B.

Introitus missaꝝ a septuagesima vsq; ad paschã quõ adaptantur. li. vj. c. xxiij. L.

Introituum versus diuersitas declaratur. lib. vj. cap. lij. B.

¶ Jnuitatozium quid significat. li. v. c. iij. N.

Jnuitatozium repetitur aliq̃s integre aliq̃s imperfecte. ibi. J.

Jnuitatozium quare non dr in die epyphanie. libro. vj. c. xvj. F.

¶Joānes baptista sicut ꝛ btā xpo fuit in originali peccato conceptus. lib. vij. cap. xiiij. C.

Joanis baptiste miraculo cōpositi fuerūt hymni ꝛ festi eius. ibi. D.

Joannis baptiste quadragesima antiq̄tus solebat celebrari. lib. vij. c. xiiij. E.

Joannis baptiste vigilia quare ignes accendunt. lib. vij. c. xiiij. F.

Joannis baptiste caput sepultū fuit in hierusalē. lib. vij. c. xxv. A.

Joannis baptiste caput inuētū fuit ꝛ Alexandriā delatum. ibi. B.

¶Joānes euāgelista obijt in festo natiuitatis sancti Joānis baptiste. lib. vij. c. xiiij. B.

¶Isopi herba quare in aspsione ecclesiarum vtrāt ecclesia. lib. j. f. xiiij. col. j. circa finem.

Isopi proprietates. ibidem.

¶Jubileus annus q̄d sit ꝛ vñ dicāt. li. viij. c. iij. K.

Jude apostoli fratris iacobi diuersa noīa. lib. vij. c. xxxij. per totum.

¶Jugum graue in quolibet statu impositū est. li. vj. c. xxv. H.

¶Juliani apostate ex tumulo adhuc fetor intolerabilis emanat. lib. vij. c. xj. C.

Juliani apostate iussu ossa sancti ioannis cōbusta ꝛ dispersa fuerunt. lib. vij. c. xxv. A.

¶De litera. K.

Kyrieleison q̄d signi ficat ꝛ quare nouem vicibus dicatur. libro quarto capitulo duodecimo. A. B.

Kyrieleison efficacissima xpi⁹. ibi. C.

¶De litera. L.

Lanceatus fuit christus in latere leuo sue sinistro. lib. iiij. c. iiij. D.

¶Lampades quare accendunt in vesperis. lib. iiij. c. viij. E.

¶Latria dulia ꝛ yperdulia sunt seruitutes deo ꝛ hoibus exhibite. li. iiij. c. xxxviij. B.

¶Laurentius martyr pre aliis sanctis honorificētius colitur ab ecclesia. lib. vij. c. xxij. A.

Laurētius habuit tria insignia priuilegia. ibi. B.

¶Laudes matutine q̄d significēt. lib. v. c. iiij. A.

Laudes matutine q̄nq̄ psalmos ꝛ tinēt ꝛiunctos sed octo distinctos significanter. ibi. C. D.

Laudes feriales ꝛe mutant ps. Jubilate. ibi. H.

Laudes feriales quare mutant quotidie canticuz loco benedicite. ibi. M.

Laudes ꝓprie quare dicant sex diebus ante natale. li. vj. c. xj. D.

Laudū tertius psalmus quare cōiungitur cū alio psalmo. ibi. E.

Laudū primus ps. quare in dñicis ꝛ festiuis diebus dicatur: ꝛ ps. miserere in ferialib⁹. ibi. F.

Laudū psalmus deus deus meus ꝛ Laudate dñm de celis quare nunq̄ mutant. ibi. K.

Laudum aūt dñicarum aduentus quare terminētur per alleluia. lib. vj. c. ij. F.

¶Lectores vñ dicant ꝛ eorū officiū. li. ij. c. v. A.

Lectorum ordinatio qualiter fiat. ibi.

¶Lectiones matutinales q̄d significāt: li. v. c. ij. O.

Lectiones lecturi quare petunt bñdictionē dicentes Jube domne ꝛ non domine. ibi. x.

Lectiones terminantes quare dicunt Tu autem. ibi. A A.

Lectiones quadruplici fine terminātur. ibi. D D.

Lectiōes due quare legant in quartis feriis quatuor temporum, in missa lib. vj. c. viij. A.

Lectiones plures in sabbatis quatuor tēpor⁹ quare legantur. ibi. c. x.

Lectiones rome quare in missa legunt grece ꝛ latine. lib. vj. ca. x. C.

Lectiones de Esaia quare legātur in aduētu. lib. vj. c. j. H.

Lectiōes de paulo quare legunt post octauas epyphanie. lib. vj. c. xix. B.

Lectiones de genesi quare legūtur in septuagesima. lib. vj. c. xxv.

Lectiones de apocalypsi ꝛ de epistolis canonicis quare legun tur in tpe paschali. lib. vj. c. xcvij. B.

Lectiones de libris regū quare legūtur in dñicis post penthecostē. lib. vj. c. cxv. A. B.

Lectiones in libris sapiētialibus quare legātur in augusto. lib. vj. c. xxij. A.

Lectiones de thobia hester ꝛ Judith quare legāt in septembri. lib. vj. cap. cxxviij. cxxix. ꝛ cxxx.

Lectiones de machabeis quare legāt in octobri. lib. vj. c. cxxxj. A.

Lectiones de ꝓphetis quare legunt in mēse nouembri. lib. vj. c. cxxxviij. A.

Lectiones quo ordine legi debeāt in festo omniū sanctorum. li. vij. c. xxxiij. C.

Lectiōes quare sabbato sancto sine titulo legāt. lib. vj. c. lxxxj. A.

Lectiones singule sabbati sancti ante missam explanantur. ibi per totum.

Lectiones ante missam in sabbato sancto quare legi incipiant a seniorib⁹. lib. vj. c. lxxxiij. Z.

¶Lepre spēs quinq̄ diuerse species. li. vj. cap. xx.

¶Letania ꝛe ōr circa fontes. li. vj. c. lxxxiij. y.

Letanie maior ꝛ minor. lib. vj. c. cij. B.

Letania maior in festo sancti marci ex institōne btī gregorij ꝓpter pestem inguinariam ordinata fuit. ibi. A.

Letania minor ꝓpter quid ꝛ a quo instituta fuit: ꝛ quare ōr minor. lib. vj. c. cij. C.

Letanie maioris ordo a beato gregorio institut⁹. ibi. B.

Letanie dicuntur rogationes que fiūt añ ascēsionem. lib. vj. c. cij. A.

Letaniarū tēpore debem⁹ ieiunare vel saltem vti cibis quadragesimalibus. ibi. E.

¶Lex antiqua continebat moralia ꝛ mystica: ꝛ q̄d singula eor deo importent. lib. j. In ꝓlogo. F.

¶Libri ecclīastici sunt plures. s. Antiphonarius. Graduale ꝛ trophonarius. lib. vj. c. j. N.

Libri lectionum sunt plures. ibi. M.

Libri Dauid. Pauli ꝛ Matthei. quare magis legūtur in ecclesia. ibi. M.

¶Lingua dolosa amatorū mūdi qualis sit lib. vj. cap. cxvj. A.

¶Loca sacra q̄ dicant ꝛ quot sint. lib. j. fo. x. in ꝑn.

¶Lotio pedū in missa q̄d sig̃t. li. iiij. c. xxvij. A.

Lotio pedū apostolorum quare ōr mādatū. lib. vj. cap. lxxv. D.

¶Lucas euāgelista fuit pictor ꝛ medic⁹: ac discipul⁹ btī pauli a q̄ didicit q̄ docuit. li. vij. c. xxxj. A

Lucas credit habuisse a beata xgine ea q̄ scripsit de christi incarnatione. lib. vij. c. xxxj. B.

¶Lumen in ecclesia quid significet. lib. j. c. j. S.

¶De litera. M.

Magi quare dño munera obtulerūt libro. vj. cap. xvj. C.

¶Manipul⁹ sacerdotalis q̄d significat ꝛ q̄re ponat i sinistra. li. iij. c. vj. p to.

Manipulus ꝓsūtio i brachio epi post cōfessionem factā ante missaz quid significat. lib. iiij. ca. vij. C.

¶Manus imposit io sup caput ordinādi q̄d significat. li. j. ca. ix. M. Item. li. ij. ca. ix. D.

Manus tenent elevate in bñdictionib⁹ rationabiliter. li. ij. ca. ix. J.

¶Man⁹ ꝓsūtio vñ originē sumpsit. li. ij. c. xj. D.

¶Maria virgo fuit in materno vtero sanctificata lib. vij. ca. vij. A.

Maria virgo purificatiōe nō indigebat: quia nō cōceperat ex virili semine. Ibi. C.

Maria xgo qua etate sui pepit christū: ꝛ qua etate mortua fuit. lib. vij. cap. xxiij. A.

Marie virginis beatissime imago depulit aerez pestilentē ab vrbe. lib. vj. ca. lxxxix. B.

Marie xginis q̄tuor principalia festa: quorū progartiue i āgelica salutatiōe ꝓtinēt. li. vij. c. vij. A.

Marie xginis cōceptionis festū nō est celebrādū qm̄ concepta fuit in originali peccato. libro. vij. cap. vij. B. ꝛ. C.

Marie virginis purificatiōis festū hz duplex priuilegiū. s. obuationis ꝛ parturiētis. ibi. C.

Marie xginis purificatiōis festū sequit festa infātie christi ꝓpter duo mysteria. ibi. F.

Marie xginis purificationis festū quo tempore institutum fuit. ibi. G.

Marie virginis purificationis ꝓcessio quid significat. ibi. M.

Marie xginis purificatiōis festo candele cur ꝓtentur ꝛ bñdicant. ibi. J.

¶Marie virginis annūciationis festū nūciat nobis bonos rumores. li. vij. ca. ix. A.

Marie virginis annūciationis festū quomodo celebretur ꝛ transferat. ibi. B.

Marie virginis aīa an cū corpe assumpta fuit. li. vij. ca. xxiij. A.

Marie virginis assumptiōis festo quare legit euāgelium de martha. ꝛ maria ꝛ herbe colligunt ꝛ benedicunt. lib. vij. ca. xxiij. B. C.

Marie xginis nativitas quare celebrat li. vij. ca. xxvij. A.

Marie xginis natiuitatis dies reuelat. ibi. B.

Marie virginis. Joānis baptiste ꝛ christi celebrātur natiuitates ab ecclesia: q̄ tres spirituales natiuitates significāt. li. vij. ca. xxvij. C.

¶Martij. xxv. dies fuit multipliciter priuilegiata lib. vij. ca. ix. C.

¶Martin⁹ ōr par aplis ꝛ quare. li. vij. c. xxxvj. A.

Martin⁹ solus inter cōfessores habet octauas. li. vij. cap. xxxvj. B.

¶Martyriū triplex. li. vij. ca. xlj. B. C. D.

¶Matrimoniū consummatū triplex sacramētum libro. j. cap. x. B.

¶mauricij ꝛ socior hist oria ꝛ passio. li. vij. c. xxx. A

¶Mēsis q̄d sit ꝛ vñ dicat. lib. viij. ca. iiij. A.

Mēses singuli vñ denominētur. li. viij. c. iiij. B.

Mēses singuli quot dies habeāt. li. viij. c. iiij. C.

Mensis diuiduntur in kalendis nonis ꝛ idibus. ibi. D.

¶Miracula. xj. de veritate christi corporis cōsidera. lib. iiij. ca. xl. J.

¶Missa repr̄esentat ꝛ ꝓtinet omnia christi mysteria. li. iiij. ca. j. F.

Missa cōtinet tria sacrificia que fiebant in veteri testamēto. ibi. K.

Missa rite celebrata a bono vel malo sacerdote eque sacrificiū perficit. ibi. L.

Missa quibus horis celebrari debeat. ibi. M. O.

Missa singulis diebus dicēda qualis sit. ibi. S.

Missa in ecclesia tribus linguis dicit, ꝛ quid hoc significet. ibi. T.

Missa quo loco celebrari debeat. ibi. Z.

Missa est quoddam iudiciū. in quo cā nostra iudicatur. ibi. ꝛ.

Missa cathecuminoz⁹ que sit. ibi. ꝓ.

Missa fidelium que sit. ibi. x.

Missa vnde dicatur. ibi. A A.

Missa tribus modis finit. s. ꝓ Ite missa est: benedicamus dño: ꝛ requescant in pace. li. iiij. ca. lv. C

Missa prima natalis domini quare dicat media nocte. li. vj. cap. xiij. F.

Missa secunda quare in diluculo. ibi. M.

Missa tertia quare hora tertia. ibi. J.

Missa epiphanie exponit. li. vj. cap. xvj. M.

Missa. v. ferie in cena dñi exponit. li. vj. c. lxxv.

Missa de vigilia ascensiōis domini exponit. li. vj. cap. cv. per totum.

Missa de ascensione dñi exponit. ibi. ca. ciiij. B.

Missa dñice infra octauas ascēsōis exponit. ibi cap. cv. per totum.

Missa vigilie pēthecostes exponit. ibi. ca. cvj. B.

Missa pro defunctis dici nō debet in festis nisi corpus ꝓsens fuerit. li. vij. cap. xxxiij. M.

Misse sacrificium precipuum est in ecclesia. li. iiij. capitu. j. A.

Misse detestāda celebratio apud aliquos: qui plures missas sub vno canone coaceruāt libro. iiij. capitu. j. P.

Misse officio ad minus quatuor persone interesse debent. ibi. x.

Misse singule partes quid significent. ibi. y.

Misse diuisio. ibi. B B.

Misse officio quare aliquādo dicitur solū respōsiū qnq̄ solū alla: qnq̄ vtriq̄. li. vj. ca. lxxxix. M

Missa dñs iesus instituit. li. j. ca. j. B.

Missam apli ampliauerunt ꝛ pontifices. ibi. C.

Missam primus iacob⁹ apls celebrauit. ibi. D.

Missaz Leo papa aliquādo nonies celebrauit. li. iiij. cap. j. K.

Misse plures quibus diebus celebrari possunt. li. iiij. cap. j. Q.

Misse sabbati sancti ꝛ vigilie pēthecostes ꝛe incipiant a Kyrieleyson. li. vj. cap. cvj. D.

Misse pēthecostes ꝛ sex sequētiū feriarū exponitur. li. vj. capīs. cvij. cviij. cix. cx. cxj. cxij. ꝛ cxiij.

Missas tres in die natalis domini cātari quis instituit. li. vj. cap. xiij. F.

¶Mysteriū verbi dei triplex est. li. iiij. ca. xvj. F.

¶Mitra episcopalis ꝛ corona pape quid significent. li. iij. ca. xij. A. B. C.

Mitre due lingule ꝛ circulus quid significēt. ibi. C. D.

Mitra solēni ꝛ simplici quādo ꝛendū est. ibi. F.

¶Monachi quare dicūt orationem dominicā in diuino officio voce alta. li. v. ca. iij. y.

Monachi quare se girant in diuino offō ab oriēte in occidentē.ibi.z.

Monachoꝝ ordōtenet figuram cherubin.ibi.vij.

¶ Mulieres ecclesiam intrantes debent habere caput velatum.li.j.c.j.y.

¶ De litera.M.

Naturam mutare pōt solus deus.lib.vj. cap.xix.C.

¶ Neuma.i. cauda que cantaī post alla quid significet.li.iij.c.x.D. c zo.

Neuma quid sit ꝛ qñ cātari dz ꝛ vbi.li.v.c.ij.S.

Neuma producitur fere semper vbi Hierusalē cantatur ꝛ quare.li.v.c.ij.T.

Neuma que in missa cantatur super quibus vocalibus producitur ꝛ quare.li.v.c.ij.T.

¶ Nicolai sancti historiam prior nolens cantare verberatur.li.vij.c.xxxviij.A.

¶ Nominare se vniuersalem nullus prelatus debet.li.iiij.c.xlvj.G.

Nomen dei sanctificare debemꝰ quatuor modis. lib.iiij.c.xlvj.M.

Nomen dei tethagramaton exponīt.lib.ij.c.j.H. item.li.iij.c.xix.K.

Nomen deus cōuenit toti trinitati.li.ij.c.j.I.

Nomina saluatoris nostri Jesus ꝛ Christus quomodo intelligantur.lib.ij.c.j.E.

Nomina saluatoris diuersa.ibi.H.K.

Nota saluatoris ꝛ xpi qñ scribi debeant.ibi.F.

Nomina laicorum clericorum ꝛ monachoꝝ vnde dicantur.ibi.L.

Nota platoꝝ ecclesiasticoꝝ.s.pape:cardinaliū:patriarcharū:primatū:archiepiscoporū:metropolitanoꝝ:episcoꝝ:ꝛ singuloꝝ clericoꝝ vnde dicanī: ꝛ ad quid sic appellenī.ibi.Q.R.S.T.

¶ Nudos futuros homines post iudicium nō terminatur.li.vij.c.xxxiij.AA.

Nuptie facte in chana galilee significant spūales nuptias.li.vj.c.xix.D.

Nuptie tres in euāgelio leguntī.li.vj.c.cxxviij B.

Nuptie quibus temporibus celebrari interdicantur.li.j.c.x.L.

Nuptie sunt a sacerdote benedicende.li.j.c.x.J.

Nuptie secunde benedici non debent.ibi.K.

Nuptijs secundis sacerdos interesse nō debet.li. ij.capit.j.K K.

¶ De litera.O.

Oblatio panis ꝛ vini vnā solū sacrificiuz est.lib.iiij.c.xxix.S.

Oblatio vini in calice mixti cū aq̄ significat populum in xpō vnitum.ibi.J.

Oblatio patene cum hostia facta a diacono sacerdoti quid significat.ibi.H.

Oblationem nullā romanus pontifex tangit nisi illam que est pro defunctis.li.iiij.c.xxix.S.

Oblationem duo sunt genera.li.iiij.c.xxix.D.

Offerri puerum in templo dño die.xl.quare precipiebatur.li.vij.c.vij.E.

¶ Octaue sctōꝝ quorūdā celebrantī.li.vij.c.j.LL.

Octauarum diuersa genera.ibi.DD.EE.FF.

¶ Offertorium quare cantet.li.iiij.c.xxvj.L.

¶ Officium ecclesiasticum quid sit.li.v.c.ij.A.

Officium ecclesiasticoꝝ beatus Hieronymus ordinauit.ibi.B.

Officiū Gregorianū vniuersaliter Ambrosianuz ꝙ Mediolani tm celebrari statutū fuit.ibi.D.

Officiū diuinū.i.singulas eius horas ofo dominica debet precedere ꝛ terminare.ibi.E.

Officiū nocturnum quare in quatuoꝝ partibus diuiditur.li.v.ca.iij.A.

Offm nocturnū quoꝝ rationibus celebrat.ibi.B.

Officiū diuinū in primitiua ecclesia clerici ter in nocte celebrabāt.ibi.L.

Officium nocturnū aliquando per vnum aliquando per tres nocturnos celebremus.ibi.M.

Officiū matutinale exponitur quoad omnes suas partes.ibi.M.O.

Officiū feriale.i.vnius nocturni exponīt libro.v. capitu.iij.T.

Officiū vespertinū dignius est matutino libro.v. capitu.viij.A.

Officiū die sequentis quare incipit in vesperis p̄cedentibus.lib.v.ca.viij.B.

Officium dici quo ad psalmos nō variatur in nocte autem sic.ibi.K.

Officiū diuinum congrue incipit ab aduētu.libro vj.cap.ij.A.

Officiū prime dominice aduentus exponīt.li.vj. cap.iij.per totum.

Officiū secunde dominice aduentus exponīt.ibi. cap.iiij.per totum.

Officium tertie dominice aduentus exponīt.ibi. cap.v.per totum.

Officiū ieiuniorum quatuoꝝ temporum aduētus exponīt.ibi.ca.vj.viij.ix.x.per totum.

Officiū quarte dominice aduentus exponitur.ibi cap xj.per totum.

Officiū vigile natalis domini exponitur.ibi. cap xij.per totum.

Offm natalis dñi exponīt.ibi.ca.xiij.per totum.

Officiū prime dominice quadragesime exponitur lib.vj.cap.xxxij.per totum.

Offm quarte dñice.xl.que de rosa dicīt expōitur li.vj.ca.liij.per totum.

Offm de passione dñi quare ēcipit in dñica de passione.li.vj.ca.lx.A.

Officiū dñice in ramis palmarum exponitur.lib. vj.ca.lxvij.per totum.

Offm ferie.v.in cena dñi, exponīt.lib.vj.cap.lxxj. lxxij.lxxiij.lxxiiij.lxxv.lxxvj.per totum.

Officiuz ferie.vj.in parasceue exponitur libro.vj. cap.lxxvij.per totum.

Offm sabati sctī exponitur lib.vj.ca.lxxviij.lxxix. lxxx.lxxxj.lxxxij.lxxxiij.lxxxiij.lxxxv.per totū.

Offm sabbati sancti totū ptinet ad noctē sequentem.li.vj.ca.lxxviij.A.

Offm sancte trinitatis diuersimode p ecclīam celebratur.li.vj.ca.cxiiij..F.

Offm dñicaꝝ a festo pēthecoſtes vsq̄ ad aduētū exponitur.li.vj.a.c.cxv.vsq̄ ad finē libri sexti.

Offm ppriū de quibusdā apostolis facit ecclia ꝛ nō de omnibus ꝛ quare.li.vij.ca.xlij.A.

Officiū de apostolis euangelistis martyribus cōfessoribꝰ ꝛ virginibus exponitur lib.vij.capitu. xlij.xliij.xliij.xlv.xlvj.

Officiū mortuoꝝ quare nō habet secundas vesperas.li.v.ca.viij.F.

Officium mortuoꝝ quare dz agenda pro mortuis li.vij.ca.xxxiij.A.

Officiū mortuoꝝ qua ex causa fuit institutū.li. vij.cap.xxxiij.B.

Officiū mortuorum fit sub ternario septenario et reliquis vsq̄ ad anniuersarium.li.vij.c.xxxiij. C.D.E.F.H.H.J.K.L.

Offm mortuoꝝ imitatur xpi sepulturā.li.vij. c.xxxiij.S.

Officij ecclesiastici cōpilatores qui fuerunt.li.v. cap.ij.C.

Officij diuini singulis horis quare premittimus deus in adiutorium.ibi.F.

Officij diuini horas tripliciter incipimus qz tripliciter peccamus.ibi.H.

Officij diuini celebratio qua hora incipi dz.lib. v.c.iij.A.

Officij ordinatio scōm sanctum Benedictū.lib. v.c.iij.K.

Officia ecclesiastica bñ considerata sunt plena celesti dulcedine In plogo in principio.A.

Officijs ecclesiasticis inseruire debemus deuote: vt conformemur celesti hierlīm in qua deꝰ semp laudatur.lib.v.c.j.A.

¶ Officine diuerse claustri seu monasterij quid significent.li.j.c.j.A.K.

¶ Oleū in.v.feria in cena dñi triplex cōsecratur. lib.vj.c.lxxiij.A.

Oleū bñdictum quare saluretur.ibi.H.

Oleum cathecuminoꝝ valet ad duo.ibi.L.

Olei cōsecrati triplex ꝓprietas.ibi.B.

Olei infirmoꝝ ꝛ chrismatis ꝙsecratio.ibi.C.D.

Olei chrismatis cū balsamo ꝙsecratio.ibi.F.

Olei chrismatis ordo ꝙsecrationis.ibi.H.

Olei benedicti sup ampulla quare episcopus teneat.ibi.J.

Olei cathecuminoꝝ ꝙsecratio.ibi.K.

Olei infirmoꝝ ꝙsecratio quare fiat.ibi.E.

¶ Orandū est versus orientem ꝛ quare.libro.v.capi.JJ.

Orandum est in ecclesia.ibi.K K.

Oratio vnde dicatur.lib.iiij.cap.xv.D.

Oro ꝗre incipit a pre ꝛ terminat in filio.ibi.F.

Oro vnica ꝗre in precipuis festis dicat.ibi.G.

Oro dñica dz loco collecte in missa ꝛ in horis ī ecclesia lateranēsi in missa ꝛ in horis.ibi.G.

Oro dñica quare cantetur alte a sacerdote in missa.li.iiij.c.xlvj.

Oro dñica excellit oēs alias oones.ibi.B.

Oro dñica cōtinet septē petitiones.ibi.D.

Oro dñica exprimit septē dona septē beatitudines ꝛ septem virtutes.ibi.F.

Oro dñica excludit septē pctā mortalia.ibi.H.

Oro dñica exponitur singulariter.lib.iiij.c.xlvj.

Oro dñica ꝗre in diuino offō dicat.ibi.c.iij.L.

Oratio ꝛ postulatio quomodo inter se differant. lib.vj.ca.v.B.

Oro dz esse breuis ꝛ quare.lib.iiij.c.xv.B.

Ones in missa quis dicere debet.ibi.A.

Ones quare dicantur collecte.ibi.L.

Ones seu collecte quō debeāt terminari.ibi.H

Orationes seu collecte nunq̄ dirigunt ad spiritum sanctum ꝛ quare.ibi.J.

Orationes quomodo debeant terminari in exoratissimis.ibi.K.

Ones ḋt nūero dicēde sunt in missa.ibi.M.

Ones dicētes quare manus eleuēt.ibi.Q.

Ones post cōmunionem quare dicant in dextro cornu altaris.li.iiij.c.lv.B.

Orationes quare dicātur in singulis horis.li.v. cap.ij.H.

Orationū vba qualr intelligantur.li.iiij.c.xv.E.

Orationū q̄ fuerīt autores.ibi.M.

¶ Ordines sctōꝝ in lege nature in lege scripta:et in lege euangelica.li.v.c.tij.O.P.Q.R.

Ordines ecclesiastici connumerantur.li.ij. capi. j.MM.

Ordines eccliastici spūaliter designant.ibi.PP.

Ordines duo sunt in ecclesia.li.v.c.ij.HH.

Ordines eccliastici quare conferanī in sabbato añ dñicam de passione.lib.vj.c.lix.

Ordinatis clericis ḡre vnō de nouiter ordinatis cātat cplam ꝛ alius euangelīū.li.vj.c.x.D.

¶ Ornamēta ecclesie ꝛ chori ꝛ altaris triplicia ī q̄bus ꝙsistant.lib.j.c.iij.M.O.P.Q.R.

Ornamenta ecclesie in quadragesima conteguntī rōnabiliter.ibi.R.

Ornamēta ecclesie in festis natalis ꝛ pascha mystica.ibi.G.

Ornamenta ecclesie.quare bñdicantur ꝛ cōsecrēntur.ibi.ca.ix.S.T.

Ornatus ecclesie post dedicatoꝝem quid significat.lib.j.fo.xv.col.j.in fine.

Ornēt ecclesie in magnis solēnitatibus p thesauri ecclesie exhibitionem.li.j.c.iij.X.

¶ Osanna in excelsis exponīt.lib.iiij.c.xxxiij.D.

Oscitationes pueri quem suscitauit Helias septē numero q̄d significant.lib.vj.c.lvij.A.

¶ Osculatur diaconus humerū sacerdotis in traditione patene: ꝓpter q̄d.lib.iiij.c.xlviij.C.

Osculatur sacerdos patenam ꝓpter q̄d.ibi.D.

Osculatur se populus mutuo in missa rationabiliter.ibi.c.lj.C.

Osculatur papa septē in locis.s.ī ore:pectore:humero:manibus:brachijs:genibus ꝛ pedibꝰ.libr. iiij.cap.v.E.

Osculatur sacerdos humerum episcopi in missa ꝛ quare.lib.iiij.c.lvj.

Osculum altaris a sacerdote q̄d significat.li.iiij. cap.ix.A.

Osculū euāgelistarij ꝛ ministroꝝ quid significat. ibi.B.C.

Osculū manꝰ sacerdotis q̄d significat.ibi.M.R.

Osculū significat ḡtuoꝝ in sacra scriptura.ibi.O.

¶ Ostiarius vnde dicatur.lib.ij.c.tiij.

Ostiarij ordinatio qualiter fiat.ibi.B.

¶ De litera.P.

Palle altaris que sunt ꝛ quot esse debent dum missa dz.li.iiij.c.xxviij.

¶ Pallium romani pontificis quid significat.lib.iij.c.xvij.J.

Pallium quo patriarche archiepi ꝛ alij vtuntur quid significat.ibi.A.

Pallij forma qualis esse debet.ibi.B.

Pallij duplicitas cū acrib ꝛ crucib quid significet.ibi.D.E.F.

Pallio vbi ꝛ qñ vtendum est.ibi.H.

¶ Panes quinq̄ sunt nobis necessarij.lib.iiij.ca. xlvj.H.

Papa celebrans solēniter sex ordines clericoruz secum habere debet.lib.ij.ca.j.M M.lib.iiij.capitu.vj.F.

Papa in cena dñi in laterano celebrat remota tabula altaris.lib.vj.cap.lxxv.J.

¶ Pantheon edificatū fuit Rome in honorē oīz deorum. lib. vij. c. xxiij. per totum.

¶ Parasceuē dies quare tali titulo insignit. li. vj. cap. lxxvij. Ho

Parasceue diei officiū quare incipit a lectionib⁹. lib. vj. c. lxxvij. B.

Parasceue die quare due lectiōes legunt. ibi. L.

Parasceue die q̄re legit passio ſm Jo. ibi. D.

Parasceue die quare legit passio super nudū pulpitum. ibi. E.

Parasceue die quare ecclesia non consecrat. li. vj. cap. lxxvij. R.

Parasceue die sex priuilegia cōceduntur. ibi. S.

¶ Pascha quare in plenilunio celebratur. lib. vj. c. lxxviij. B.

Pascha q̄d significat ⁊ vñ dr. lib. vj. c. lxxxvj. B.

Pascha cur potiꝰ greca q̄ hebraica lingua nominetur. ibi. L.

Pascha die dñico semp celebrādū est. ibi. J.

Pascha triplex fecerūt iudei: qđ erat in figura nostri paschatis. ibi. K.

Pascha habet tres septimanas. ibi. L.

Pascha annotinū quid sit. lib. vij. c. j. O.

Pasche dies dr illuminata ꝓpter plures rōnes lib. vj. c. lxxviij. A.

Pasche tps dr a dñica in ramis vsq; ad octauas pasche. ibi. c. lxxxvj. D.

Pasche solēnitas est oībus alijs solēnior. ⁊ gaudiosa ⁊ splendida in ea preparantur. ibi. E.

Pasche die nihil comedere debemus: nisi prius a sacerdote fuerit benedictum. ibi. F.

Pasche die alicubi multi ludi fiunt ab episcopis cum suis clericis. ibi. D.

Pasche die offīm noc. expōit. li. vj. c. lxxxvij. p totū

Pasche die ad matutinū dcō. iij. rīsorio cuz glia alicubi fit, ꝓcessio ad sepulcrū imaginariū: ⁊ ibi fit pulchra repūtatio resurrectionis dñi. ibi. D.

Pasche die fit ꝓcessio solēnis alicubi añ missaz. ibi. c. lxxxviij. A. B.

Pasche dici offīm cū missa expōit. ibi. c. 88. p totū

Pasche dicos freq̄ntat rīsoriū hec dies: q̄re. ib. F

Pasche septimana est quasi vna dies: vbi exponitur officium eius. ibi. c. lxxix. per totum.

Pasche dieb⁹ q̄reuelsę incipiant per kirl. ibi. E.

Pasche dieb⁹ quare procedatur ad fōtes. ibi. F.

Pasche dieb⁹ alicubi portat in ꝓcessione serpēs imaginariꝰ cū cādela accensa in capite ⁊ qđ hoc significat. ibi. H.

Pasche dieb⁹ quare dr rīsoriū ⁊ alla. ibi. p totuz.

Pasche octaua ⁊ deinceps duplex alleluia quare cantetur. ibi. L.

Paschę ⁊ totiꝰ hebdomade euāgelia mystica ꝓcathenatio ⁊ ordinatio diligētissima. ibi. Q. R. ⁊ p. r.

Paschale tps dr q̄nq̄gesima. lib. vj. c. lxxxvj. M.

Paschale tempus quid significat. ibi. A.

Paschale tempus significat eternā gloriaz. li. vij. cap. r. A.

Paschalis hebdomade officia ⁊ misse exponūt. li. vj. capīs. xc. xcj. xcij. xciij. xciij. xcv. xcvj. p totū.

Paschalis tpis dñice. j. ij. iij. iiij. v. exponūt. li. vj. capīs. xcvij. xcvij. xcix. c. j.

Paschali solennitate qualiter nos debemus imitari exoluere. lib. vj. c. lxxviij. M.

Paschali septimana quare nō dicūt hymni ⁊ tīm tres ꝑ salmi ⁊ tres lectiones in nocturno. ibi. A.

Paschali tpe dicētes solum tres psalmi ⁊ tres lectiones improbant. ibi. c. lxxxix. D.

Paschali tempore quare vnū alleluia solum diebus ꝓfestis cātat ⁊ in dñicis duplex. ibi. O. P.

Paschali tēpore sub nomine vnius persone celebrantur festa omnis generis sanctorum. lib. vij. cap. j. Z.

¶ Passionis christi triplex memoriale habem⁹. lib. iiij. cap. xlj. X.

Passionis christi merito quatuor impetram⁹. li. iiij. cap. xlv. K.

Passionis tribus diebus ecclesia luget ⁊ quare. lib. vj. cap. lxij. A.

Passiōis dieb⁹ quare cāpane nō pulsent. ibi. L.

Passiōis dieb⁹ quare signa cū tabula fiant. ibi. D.

Passionis diebus quare matutine terminēt i tenebris. ibi. B.

Passionis diebus quare principia horarū dimittant. ibi. F.

Passionis dieb⁹ qđ significat extinctio cādelarū: vnius occultatio percussio ⁊ clamor. ibi. O.

Passionis dieb⁹ quare multa in diuino offō consueta dimittuntur. ibi. F.

Patene absconsio qđ significat. li. iiij. c. xxix. Q.

Patenā tradi diacono ꝓ subdiaconu ⁊ sacerdoti per diaconū qđ significat. li. iiij. c. xlviij. A.

Patena se signās sacerdos: qđ significat. ibi. B.

¶ Pauli apli conuersionē triplici rone celebramus. li. vij. c. iiij. A.

¶ Pax diuersa. s. pctōrum iustorum ⁊ eternitatis. li. iij. c. xxxviij. L.

Pax quadruplex. s. pctōrum iustorum temporis ⁊ eternitatis. ibi. c. l. L.

Pax q̄ dak in ecclia qđ significat. li. iiij. c. lj. A.

¶ Pctā remittūt septē modis. li. vj. c. xxiij. E.

Peccati duo remedia. li. vi. c.

¶ Peccator hedo comparatur.

¶ Pecten quo eps celebraturus pectinat sibi caput qđ significat. li. iiij. c. iij. B.

¶ Pnīa in tribus ꝓsistit. li. vj. c. xxix. A.

Penitētie vere pagende tria sunt necessaria. ibi. cap. xxvij. J.

Pnīe triplex effectus. ibi. c. xxviij. K.

Penitētes in cena dñi quare in ecclesia introducunt. li. vj. c. lxxiij. L.

Penitentium reconciliatio quō fiat. ibi. D.

¶ Penthecostes vñ dicak. lib. vj. ca. cvij.

Penthecostes festum non habet octauam: ⁊ q̄re. lib. vj. c. cvij. B.

Penthecostes festū quare dñquaginta diebus a pascha celebratur. li. vj. c. cvij. M.

Penthecostes dici missa exponitur. ibi. F.

Pēthecostes festo ⁊ p hebdomadā dñr ad matuti. iij. ꝓi. ⁊ tres lectiōes: qđ hoc significat. ibi. L.

¶ Petrus apls fuit antiochie solēniter itronizatus. Ideo fit festū cī cathedre. li. vij. c. viij. A.

Petrus apls fuit tripliciter exaltatus in triplici. eccl. ibi. B.

Petrus ⁊ paulus eadem die ⁊ eodē anno mortui fuerunt. li. vij. cap. xv. A.

petri apli cathedra vocak festū epulax ⁊ q̄re. ib. D.

Petri apostoli triplex festū: ꝓpter tres eius prerogatiuas. ibi. L.

Petri ad vincula festū qua ex causa fuit instituta li. vij. c. xviij. per totum.

¶ Picture in ecclesia sūt lectiōes ⁊ scripture laicorum. li. j. c. iij. A.

Picture varie q̄ fiūt in eccl'a ⁊ extra q̄ sint. ibi. D.

Picture diuersorum sctōr quō fieri debeant. ibi. E. F. H. I. K.

Picturarum varietas virtutum diuersitatē designant. ibi. M.

Picturas quare sarraceni non hūt. ibi. A.

Picturas sctōr greci solum pingunt abumbilico ⁊ supra. ibi. B.

Picturis moderate vti nō est reꝓhēsibile. ibi. L.

Pingit imago xpi trib⁹ modis in ecclijs. ibi. E.

Pingit xps diuersimode coronatus. ibi. L.

Pingit angeli diuersimode ⁊ significatiue. ibi. E

Pingunt sancti cū dyademate rōnabil'r. ibi. L.

Pingunt paradisus ⁊ infern⁹ ad ꝓfectū christianorum. ibi. L.

¶ Pluuiale. i. capa sacerdotalis vñ ortuz habuit ⁊ quid significet. li. iij. c. j. K.

¶ Prefatio vñ denominetur et ipsi⁹ declaratio. lib. iiij. c. xxxij. A.

Prefationes approbate sunt nouē tm. ibi. H.

Prefationum autor quis fuerit. ibi. A.

Prefationib⁹ scriptis in missali ꝓnotak lra q̄dā: ⁊ q̄d illa litera significet. li. iij. c. xxxij. A.

¶ Predicator qualis esse debeat. li. iiij. c. xxvj. B.

Predicatores qui ꝓ terrenis ꝓdicāt nō capiūt. lib. vj. c. xxix. B.

Predicatiōis ritus accept⁹ fuit ex li. esdre. Neemie. viij. c. lib. iiij. c. xxvj. A.

¶ Preciosa post matutinū vel primā dicēda qđ significat. lib. v. c. v. M.

¶ Presbyter vñ dicak. lib. ij. c. x. D. E. F.

¶ Prophetia quare ꝓmittūt añ epłam vigilie natalis dñi. li. vj. c. xij. B.

Prophetie quare ꝓmittūt añ epłas missaz natalis dñi. lib. vj. c. xiij. H.

¶ Proficit pl⁹ hō in diuinis ꝙ to plus deficit in terrenis. lib. v. c. vj. B.

¶ Propiciatorium apud christianos est locus vbi corpus xpi seruatur. li. iij. c. j. J.

¶ Postcōmunio quare dicatur in missa. lib. iiij. c. liij. A.

¶ Prostrationes quare fiunt in horis canonicis. lib. v. c. v. M.

Processio quare fiat in ascensione dñi. lib. vj. cap. citij. A.

Processiōis ordo cū sacerdos cū ministris ad altare accedit qđ sīgt. li. iiij. c. vj. B. L. D. H. K. ⁊ p to.

Processiōis alius ordo quarsdā eccl'ia u. ibi. M.

Processiōe portak baldac hinum ⁊ qđ sīgt. ibi. H.

Processionē rōnabiliter precedit crux tanq̄ vexillum. ibi. M.

Processionem comitatur sonus campanarum rationabiliter. ibi. O.

Processiones vñ initiuz habuerūt. ibi. L.

Processiones quatuor solēnes. ibi. P.

Processiōes quibus cantib⁹ incipi debeant. libr. vj. c. cij. D.

Processionib⁹ fiēdis qđ decātari debeat. ibi. Q.

Processionibus fiendis quare portētur vexilla. lib. c. cij. E.

Processiōibus debet cantari a pueris Stūs deꝰ sanctus fortis ꝛc.

Ibi nota miraculū Joannis damasceni de puero rapto in celum. ibi. D.

Processionibus fiendis quare portatur brachiū. li. vj. cap. cij. E.

¶ Psalmus idem quare in diuersis solennitatibus cantatur. li. v. cap. ij. X.

Psalmos alternatim cantari quis instituit. li. j. cap. j. M. Item li. v. cap. ij. T. U.

Psalmi graduales vnde dicantur. ibi. Y.

¶ Psalmi primi nocturni dñice egregie adaptantur pfib⁹ antiqui testi. li. v. cap. iij. O.

Psalmi secundi nocturni adaptantur patribus sub lege. ibi. P.

Psalmi tertij nocturni adaptant vniuersis christianis per orbem constitutis. ibi. Q.

Psalmi ⁊ cantica quomodo differāt. li. v. c. iiij. J.

Psalmi nouem dicuntur in prima diebus dominicis et quare. ibi. E.

Psalmi Beati immaculati excellētia. ibi. c. v. D.

¶ Psalmista quis dicatur. li. ij. cap. iij. A.

Psalmistatus non est ordo. ibi. B.

Psalterium correctum fuit pluries a beato Hieronymo. li. vj. cap. j. O.

Psalterium diuersimode portant diuersi. li. v. ca. iiij. L. ⁊ li. vj. cap. j. O.

¶ Puluinar quod missali supponitur quid significat. li. iiij. cap. xj. E.

Puluinar euāgelij qđ sīgt. li. iiij. ca. xxiij. H.

¶ De litera. Q.

Quadragesima est decima totius anni. li. vj. cap. xxiij. D. cap. xxvj. C.

Quadragesime xpi tps. s. post epiphaniā quare nō imitamur. li. vj. c. xxviij. E.

Quadragesime initiū qñ est ⁊ propter quid instituta fuit. ibi. A. B.

Quadragesime tempore quare in missis dr. Humiliate capita ꝛc. li. vj. c. xxviij. F.

Quadragesime tempus est tēpus luctus. ibi. H.

Quadragesimā a natali vsq; ad purificationē cuz gaudio celebrari debemus. li. vj. c. xx. D.

¶ Quatuor tpa anni. i. ver estas autūnus ⁊ hyēs vnde dicant ⁊ qñ incipiant. li. viij. c. ij. E.

Quatuor temporum ieiunia quare fiant. ibi. F.

¶ Quinquagesima multiplex describitur. lib. vj. cap. xxvj. A. B. C.

Quinquagesime diebus clerici debent ieiunium incipere. li. vj. cap. xxvij. D.

Quiquagesime offīm matutinale exponit. ibi. E.

Quinquagesime missa exponitur. ibi. H.

Quinta feria in cena domini habet quatuor insignia priuilegia. li. vj. cap. lxxvj. C.

Quinte ferie quadragesime antiquitus erant solennes. li. vj. cap. xlij. C.

¶ De ittera. R.

Rationabile et rationale quomodo inter se differant. li. iij. c. xxxix. E.

¶ Reconciliari dr ecclia in multis casib⁹ ⁊ qđ sint. illi. li. j. c. vj. P. Q. R. S. T. U.

Reconciliari non debet ecclesia propter peccatuz occultum. ibi. U.

Recōciliari non debet ecclesia vel cimiterium ꝓ eōm excommunicatum consecrata. ibi. Z.

¶ Regnum dei quid dicatur. li. iij. c. xlvj. N.

¶ Regno Romani pontificis quando vti debet ⁊ quid significat. li. iij. cap. xiij. H.

¶ Regulares solis qđ sint ⁊ vñ dicāt. li. 8. c. v. E.

Regulares lunares quid sint ⁊ vnde dicantur. li. viij. cap. viij. A.
¶ Requies triplex optat defunctis. li. iiij. ca. l. D.
¶ Responsorium vnde dicatur. li. v. cap. ij. F F.
Responsorium aspiciens de aduentu a quo fuerit compositum. li. vj. cap. iij. B.
Rhisorij. Aspiciés ire hz tres hsus. li. vj. ca. iij. D.
¶ Rei suscipiétes corp⁹ xpi vel ad illo ꝓfugiétes non defunduntur a morte. li. j. c. j. Z.
¶ Rete Petri significat ordinem prelatorum. li. vj. cap. lxxix. R.
Rete Petri significat concordiam et vnitatē fraternam. li. vj. cap. cxix. A.
¶ Rogam⁹ scros ꝓpt nostrā inopiā. li. vj. c. cij. D.
Rogationes dnr leranie q celebrant triduo ante ascensionem domini. li. vj. cap. cij.
Rogationum missa exponitur excellenter. lib. vj. cap. cij. F.
¶ Rosa aurea quā dns papa bndicit dnica quarta quadragesime qd significat. li. vj. c. xliij. F. H.
Rose ipsius materia triplex. ibi. H.

¶ De litera. S.

Sabbato sctō septē p ordinē cerimonie solēniter cōficiunt. li. vj. c. lxxviij.
Sabbato sancto fiunt agni ex cera cum chrismate ⁊ balsamo. ibi. c. lxxix. A.
Sabbato sctō ire altaria cooperiunt capane pulsant dñi or Hlia in excelsis. li. vj. c. lxxxv. A. B.
Sabbato sancto quare non dicatur responsoriuz in missa: sed alleluia et tractus. ibi. L.
Sabbato sctō quare non portatur lumen ad euangelium sed incensum. ibi. D.
Sabbato sancto quare nō dicit offertoriū. ibi. E.
Sabbato sancto quare postcōio non cātet. ibi. F.
Sabbato sancto quare vespere breues dicuntur ⁊ simul cum missa terminantur. ibi. H.
Sabbato quare fiat officium de beata virgine gloriosa. li. iiij. cap. j. L.
¶ Sacerdos paratus ad altare accedens Christū significat. li. iiij. cap. vj. A.
Sacerdos congrue ante missam facit confessionē li. iiij. cap. vij. A.
Sacerdos in missa. v. vicibus se vertit ad populū li. iiij. cap. xiiij. I.
Sacerdos se vertens ad populum quare se vertit ad dexteram. ibi. K.
Sacerdos quare locum mutet in altari. lib. iiij. cap. xxiij. A.
Sacerdos quare brachia extēdit post elevationē sacramēti. li. iiij. capi. xlij. B.
Sacerdos quare post consecrationē digitos stringit. ibi. L.
Sacerdos facit quinq cruces super sacrificium ⁊ quare. ibi. D.
Sacerdos ire facit cruces sup eucharistiā. ibi. E.
Sacerdos in persona ecclesie orat pro defunctis in canone. li. iiij. cap. xliij. A.
Sacerdos quare dicit in missa pax domini. libro iiij. cap. xlix. E.
Sacerdos sumens sanguinem debet tenere calicem cum duabus manibus. li. iiij. c. lij. D.
Sacerdos quare lauat digitos post communionē ibi. cap. liij. A.
Sacerdos quare tertio lauat manꝰ in missa. ibi. B.
Sacerdos celebrans vt inimicus suus morte incurrat deponatur. li. vij. cxxxiij. F.
Sacerdos dicturus oremus quare premittit dominus vobiscum. li. iiij. c. xxvj. B.
Sacerdos post lottonem manuz ad altare rationabiliter procedit. ibi. c. xxix. A.
Sacerdos quare oret in silentio. ibi. c. xxxj. B.
Sacerdos incepturus prefationem quare manus deponit. ibi. c.
Sacerdos celebrans tenetur orare pro papa. ibi. cap. xxxv. K.
Sacerdos in canone memoriam facit pro viuis ⁊ pro omnibus fidelibus. ibi. c. xxvj. C. A. L.
Sacerdos in canone comperiens vinū de se in calice quid agere debet. li. iiij. cap. xl. ⁊.
Sacerdotis ordinatio qualr fiat. li. ij. cap. x. M.
Sacerdotis iunctio manuum ⁊ inclinationes qd significant. ibi. D. E.
Sacerdoti celebrāti angelus astat.. ibi. c. xliij. H.
Sacerdote deficiente post consecrationem corporis an alius supplere debeat omissum vel totum reiterare. li. iiij. cap. xl. Y.
Sacerdotes scire tenentur computi rationem. li. viij. cap. j. A.
Sacerdotes ⁊ prelati tenentur scire mysteria diuinorum officiorum. li. j. in prologo. B.
Sacerdotes qui hec intelligere negligunt redarguuntur. ibi. L. D.
Sacerdotes sunt reges ⁊ sacerdotes. li. ij. c. j. L L.
Sacerdotes sūmos. 24. David istituit. ibi. c. x. B.
Sacerdotes maiores et minores Christus in nouo testamento instituit. i. episcopos ⁊ simplices sacerdotes. li. ij. cap. x. L.
Sacerdotes sunt mediatores inter deum ⁊ homines. li. ij. cap. xj.
Sacerdotibus ignorantibus seu ydiotis a seculares non est detrahendum in prologo. D.
Sacerdotalis ordo a quo initiū sūpsit. ibi. c. x. A.
Sacerdotalis ordinis substantia in quo consistat lib. ij. cap. x. K.
Sacerdotali ordine nihil maius est. ibi. I.
¶ Sacrificia ecclesie tria sunt. ibi. c. xxxv. H.
Sacrificiū altaris pro quibus offeratur. ibi. I.
Sacrificium septem vicibus signatur in canone. li. iiij. c. xlv. H.
Sacrificiorū legaliū diuersa gña. li. iiij. c. xxix. R.
Sacrificās in fermētato an cōsecret. li. iiij. c. xl. F.
¶ Sacra scriptura continet libros veteris ⁊ noui testamenti. li. vj. cap. j. H.
Sacra scriptura ire dicat vet⁹ ⁊ no. test. ibi. I.
Sacra scriptura quare dicat nouū testm. ib. K.
Sacre scripture qui libri cōuenīter legēdi sunt temporibus diuersis anni. li. vj. c. j. H.
¶ Sacramentum quid importat: quid sit: quomodo distinguatur. li. j. fo. xvj. col. iiij. in fine.
Sacrm quō differat a mysterio ⁊ ministerio. ibi.
Sacramentum vnū est dignius altero. li. j. c. x. L.
Sacramentum corporis et sanguinis xpi quomodo sub vtraq specie sumatur. ibi. c. xlj. A.
Sacramentuz hoc quomodo sit mysteriū. ibi. M.
Sacramentum vnum solum est corpus ⁊ sanguis Christi. ibi. H.
Sacramentum in tribus consistit: in rebus: in factis: in verbis. ibi. R.
Sacramentum eucharistie ecclesia repetit quotidie propter tria. ibi. G.

Sacramenti eucharistie excellentia describitur. ibi. c. xliij. F.
Sacramento eucharistie quinq sensus exercent. lib. iiij. c. xlv. I.
Sacro altaris tria īsunt: forma visibilis: veritas corporis ⁊ virtus spiritualis. ibi. c. xlj. M.
Sacramenta fuerūt instituta triplici ex causa. li. j. capit. x. L.
Sacramentorum quedam sunt necessaria quedā voluntaria. ibi. B.
Sacramentorum dispositio qualiter deo ⁊ qualiter ministris competat. li. ij. c. ix. K.
¶ Salue regina antiphone quis autor fuerit. lib. iiij. capit. xlij. L.
¶ Salutatur populus in missa septem vicibus et rationabiliter. li. iiij. c. xviij. H.
Sādalia eoꝝ qd significēt. li. iij. c. viij. per totuz.
¶ Sanguis Christi septies fusus fuit. li. j. fo. xiiij. col. j. ⁊ lib. vj. ca. lxx. L.
Sanguis xpi ꝓ qbus effusus sit. li. iiij. ca. xlj. S.
Sāguis xpi remittit pctm ⁊ quo ad culpam ⁊ quo ad penam. ibi. T.
Sanguis xpi nō fuit in cena dñi sicut seruat corpus ⁊ quare. li. vj. ca. lxxv. F.
Sanguinis fluxus a naso occurrēs sacerdoti celebrāti qd agere debeat. ibi. L.
Sanguine xpi consecrato si musca vel aranea vel aliud aīal se intecerit qd agēdū. li. iiij. ca. xlj. B.
Sanguinē fundēti vel eucharistiā pdēti que pnia imponenda sit. ibi. K.
Sanguine xpi effuso: qd agendū est. ibi. I.
¶ Sancti ⁊ eorum reliquie debent honorari. libro vij. ca. j. B.
Sanctorum festa quibus rationibus ecclesia celebrat. li. vij. ca. j. A.
Sanctorū corpora veneranda sunt. ibi. L.
Sanctorum nouū testamenti quadruplex differentia. ibi. D.
Sanctorū cathalogo nullus ascribēdus est nisi p romanū pontificem.
Sanctos stando debemus adorare. ibi. E.
¶ Sanctus in missa dicēdū Sixtus papa primus instituit. lib. iiij. c. xxxj.
Sanctus quare ter dicitur. ibi. B.
¶ Scrutiniū iqō ter fit in ecclia quid sit: ⁊ quare ⁊ qñ fiat. lib. vj. cap. lvj. A.
Scrutiniū quare in quarta feria ante dnicā de passione fiat. ibi. L.
Scrutiniū quali ordine fiat. li. vj. ca. lvj. D.
Scrutinij solēnitas quod tertio loco fit qd significat. lib. vj. cap. lvj. B.
Scrutinij cerimonie exponunt. lib. vj. cap. lvj. F.
Scrutati qualiter statuantur. ibi. B.
¶ Secte famose sunt tres vez Hētiliū hebreorū. ⁊ christianorū. lib. ij. ca. j. A. B. L. D.
¶ Sensus quadruplex in diuinis scripturis hr: scz historic⁹. allegoric⁹: tropologicus: ⁊ anagogic⁹: ⁊ qd importet qlibet eor. li. j. in plogo. H.
¶ Sepeliri nō debēt oēs passim in ecclia. li. j. fo. x. col. ij. circa medū.
Sepeliri in ecclia quis debeat. ibidem.
Sepeliri vbi debeant q in mari vel bello moriūt. fo. x. col. iij. post prin.
Sepeliri vbi debeant mulieres in partu morientes ibidem.
Sepulcrorum diuersa nota. lib. j. c. v. D. E.
¶ Septē dozmientiū historia. lib. vij. c. xvij. p totū.
¶ Septimana sancta pluribꝰ nominibus insignitur. lib. vj. c. lxvij. F.
¶ Septimana quarta aduentus quare nunc cōpletur. lib. vj. c. ij. A.
Septimana vnde dicatur. li. viij. ca. v.
¶ Septuagesima instituta fuit ꝓpter tria. lib. vj. cap. xxiij. A.
Septuagesima terminatur sabbato in albis. libr. vj. cap. xxiij. F.
Septuagesime tpe ecclia subticet cantica letitie. ibi. cap. xxi iij. M.
Septuagesime sabbato quare iterat alla. ibi. I.
Septuagesime officium ⁊ missa declarantur libro vj. cap. xxv. A. L.
Septuagesime quinq numero reperiunt. ibi. L.
¶ Sequētie cur a duobus cantant. li. iiij. c. xxj. L.
Sequentie cur cantantur ⁊ quid significant. ibi. cap. xxij. A.
Sequētiarū autor quis fuerit. ibi. B.
¶ Sessio sacerdotis ⁊ ministroꝝ in missa qd significat. li. iiij. ca. xviij. per totū.
¶ Sexagesima quare fuerit instituta: ⁊ qd repreſ. li. vj. cap. xxvj. A.
Sexagesime dñi in collecta quare fit memoria de sancto Paulo. lib. vj. cap. xxvj. L.
¶ Signorum alia sunt naturalia alia positiua. li. iiij. cap. xlj. O.
¶ Signa zodiaci sunt. xij. li. viij. cap. iij. H.
¶ Silentiū triplex. s. ignorantie desperationis et gratie. lib. vj. ca. xiiij. A.
¶ Symbolum quare post euangelium legatur. li. iiij. cap. xxvij. A.
Symbolū quare dr in prima ⁊ cōpletorio. ibi. B.
Symbolum inchoās sacerdos quare manus leuet. ibi. B.
Symbolū vnde dicatur. ibi. L.
Symbolū est triplex Apłoꝝ Athanasij ⁊ concilij Niceni. ibi. L.
Symbolū maius quare in solēnitatibus cantat ⁊ in qbus festis. ibi. D.
Symbolū apłoꝝ. i. minus exponitur. ibi. H.
¶ Spelunca in qua sepulti fuerūt patriarche qualis erat. lib. j. ca. v. E.
¶ Spiritus sanctus quare dicatur paraclitus. li. vij. cap. cvij. H.
¶ Solēnitas qd sit ⁊ vñ dicat. lib. vij. ca. j. M.
Solēnitas multiplex. ibi. M. R.
Solēnitates tres principales habuit populꝰ iudeorum. ibi. R.
¶ Solstitiū ⁊ equinoctiū quid sint. li. viij. c. iij. H.
¶ Sonoꝝ tres species. s. pulsu: flatu: ⁊ voce. libr. v. cap. ij. Q Q.
Sonorum has species ecclia in diuino officio recipit ⁊ qñ. ibi. R R.
¶ Statio quid significat. lib. vij. cap. j. O.
Stationes vrbis beatus Grego. instituit. ibi. P.
¶ Stella que apparuit magis quid fuerit. lib. vj. cap. xvj. B.
¶ Stola sacerdotalis qd significet. libro iij. ca. v. per totum.
Stola quare sacerdoti sup collū ⁊ diacono sup humerum ponatur. ibi. D.
Stola vtēdum est in baptizando ⁊ cōsignando et

benedicendo.ibi.E.
¶ Subdiaconus ꝓ lecta epla reuerētiā facit sacerdoti ⁊ osculat̄ manū eius.li.iiij.c.xvij.A.B.
Subdiaconoꝝ officium ⁊ ordinatio.ibi.B.
Subdiaconatus est sacer ordo.li.ij.c.viij.A.
¶ Sudarium quo episcopi sudor extergitur quid significet.lib.iij.c.xvj.A.
¶ Suffragia sanctoꝝ quare fiāt.li.v.c.ij.OO.
¶ Suffragia pro mortuis quid eis prosint.li. vij cap.xxxiij.M.
Suffragia facta in pctō mortali ꝓ mortuo aliquo e plus prosunt ꝙ aliꝫs.lib.vij.c.xxxiij.P.
¶ Superpelliceū.i.vestis linea clericalis vñ dicatur ⁊ quid significet.li.iij.c.j.J.
¶ De litera..T.
Tentamur a tribus in hoc mūdo:a deo ab hoīe:a demone.li.iiij.c.xlvj.E.
Tentatio quadruplex.li.vj.c.xxxij.E.
Tentari nos deus non pmittit supra id qđ possumus.li.iiij.c.xlj.L.
¶ Templi Salomonis diuisio ī duas partes:⁊ quid in singula eoꝝ fiebat:⁊ spūalis significatio.li.iiij.c.j.H.M.
Tempus deuiationis ecclesie representat in septuagesima.li.vj.c.j.L.
Tempus renouationis in aduentu.ibi.D.
Tempus reconciliationis in tpe paschali.ibi.E.
Tempus peregrinationis a penthecoste vsq; ad aduentum.ibi.F.
Tempus ptes.i.annus mēsis dies ꝛc.li.viij.c.j.L.
Terminꝰ paschalis ⁊ claues paschę.li.viij.c.x.A.
Terminus paschalis aliter inuenitur.ibi.D.
Terminus paschalis tertio modo reperit.ibi.E.
Terminꝰ paschalis quarto mō reperit.ibi.F.J.
Terminus septuagesime quomodo reperitur.li. viij.capit.xij.H.
Terminus penthecostes quomodo reperitur.lib. viij.capit.xij.M.
¶ Tractꝰ qđ significat ī missa dictꝰ.li.iiij.c.xxj.A
Tractus quare dicitur a duobus.ibi.JB.
Tractus q̄ in sabbato setō ante missam dñi explanat̄ sm diuersos sensus.li.vj.c.viij.H.M.J.
¶ Transfigurationis festuz quare fit.vj.die Aug. lib.vij.c.xxj.A.
Transfigurationis die quare vinū nouū cōsecret ⁊ fruges benedicuntur.li.vij.c.xxj.B.
¶ Tria sunt debita que nobis dimitti petimus.li. iiij.cap.xlvj.F.
¶ Trophus est quidā versus qui cantat ante introitum.li.iij.c.v.E.li.vj.c.cxiiij.L.
¶ Thronus dei si esse volumus tria sunt nobis necessaria.li.vj.c.xviij.JB.
¶ Thus quare in missis defunctoꝝ non exhibeat. lib.vij.c.xxxiiij.T.
Thus siue incensum in dedicatione cuz reliquijs sanctorum in altari includuz quid significat.li. j.fo.xiij.col.iij circa prin.
Thus cōburuz super altare,in eius cōsecratione quid significat.li.j.fo.xv.circa prin.
Thus significat oratione.li.iiij.c.viij.B.
¶ Thurificatio facta in ecclesia quid significat.li. iiij.c.iiij.H.c.viij.A.
Thurificatio sēda facta post oblationē ī missa qđ significat.li.iiij.c.xxx.A.
Thuribuli descriptio.ibi.A.
¶ Tunicella que imponit̄ epō celebraturo quid significat.li.iij.c.x.per totum.
¶ Tunsio pectoris quid significat.li.iiij.c.vij.JB.
Tunsio pectoris a sacerdote facta in canone quid significat.li.iiij.c.iiij.
¶ De litera.V.
Velum.i.cortina triplex ī eccl̄ia suspēdit̄ ⁊ eius significatio.li.j.c.iij.S.
Velum qđ summus pontifex dū celebrat super oēs vestes hz quid significat.lib.iij.c.ix.per totum.
Vellozū quinq; differētie.li.ij.c.j.JJ.
¶ Veniam diuersimode petit vir perfectus ⁊ imperfectus.li.iiij.c.xlvj.S.
¶ Versiculi añ antiphonas psalmoꝝ quare diuersis sanctis particulariter apponunt̄ sicut Paulo ⁊ Laurentio.li.vj.c.cxiij.B.
Versiculi quare in diuino officio dicuntur.libro v.capit.ij.z.
Versiculi quare ante lectiones lex dicunt̄.ibi.vij.
¶ Vestes sacre episcopales quales sunt ⁊ qđ significant.lib.iij.c.j.A.
Vestes sacre que sunt cōes pontificibus ⁊ sacerdotibus simplicibus que sint.ibi.H.M.
Vestium sacrarum vsus a veteri testamento initium sumpsit.ibi.B.
Vestium quindecim differentie que ad pontificē pertinēt ⁊ quid significent.ibi.M.
Vestiū sacrarū vsum dānates reprobant.ibi.L.
Vestes sacras ferre nō debent sacerdotes sine virtutibus.ibi.E.
Vestibus sacris vti nō debemus quotidiano vsu. lib.iij.capit.j.A.
Vestibus lineis quare clerici vtant̄.ibi.M.
¶ Vigilie noctis sunt quatuor.li.v.c.xij.E.
Vigilie sanctoꝝ que sunt obseruāde.li.vj.c.vij.F.
¶ Vinum optimum pro sacrificio requirendū est. lib.iij.c.xlj.F.
¶ Virginum consecratio quo tēpore fieri debeat. lib.ij.capit.j.HH.
Virginum bñdictio quo ordine fieri dz.ibi.HH.
Virginibus consecrandis quare velum imponitur.Jbi.M.
¶ Unctio extrema cui ꝑ quem ⁊ quotiens vbi ⁊ qñ exhiberi dz.li.j.fo.xvj.col.iij.circa medium.
Unctiones diuerse ⁊ q̄ ꝓpone ⁊ tres mungi debēt ⁊ in quibus sacrametis ⁊ ex quibus cōponant̄: ⁊ qualiter fieri debeant ⁊ per quē ⁊ quid significent.li.j.c.ix per totum.
¶ Unctiones tres in Christo.li.iiij.c.x.A.
¶ Voluntas dei duplex intelligit̄.li.iiij.c.xlvj.J.
¶ Votum peregrinationis vnius pōt per aliū cōpleri.lib.vij.c.xxxiij.Q.
Votorum alia necessitatis alia voluntatis.libro vj.capit.vij.D.

¶ Explicit tabula alphabetica amplissima super insigni volumine Rationalis diuinorum officiorum.

Laus deo.

¶ Incipit Rationale diuinoruz officiorū editū per reuerendissimum in xpo patrē ⁊ dñm dñm Guillelmuz Duranti:dei ⁊ apostolice sedis gratia presulē Mimatēsi. qui cōposuit speculum iuris et patrum pontificale.

¶ Prologus.

Ecclastica officia bñ inspecta ingētē hñt spiritualē dulcedinem. Deu. xxxij. Job. xxxvij. puer. xxv. Jo.iiij Ja.j. ꝑs.ciij. esa. xij Apoc. iij. cant. ij. Exo. xxv. sap.x. Jo.iij.

Occunqꝫ in ecclesiasticis officijs rebus ac ornamētis cōsistūt:diuinis plena sunt signis atq; misterijs:ac singula sunt celesti dulcedine redūdātia. Si tñ diligētē habeant inspectorē:q̄ nouit mel de petra suggere:oleoq; de durissimo saxo:qs tamē nouit ordinē celi:⁊ ratiōes ipsi⁹ ponet in terra? Scrutator? q̄pe maiestatis opprimet̄ a gloria. Siqđē putet̄ altus ē:⁊ in quo aquā hauriā nō habeo:nisi porrigat ille q̄ dat oīb⁹ affluēter ⁊ nō ꝙperat:vt inter mediū mōtium trāseuntē hauriā aquā ī gaudio de fontib⁹ saluatoris. Licet igit̄ non oīm q̄a maioriꝫ tradita sunt ratio reddi possit,ſ. de le.l. nō omniū.xxiij.q.iiij.nabuchodonosoꝛ.in principio.qz tñ qđ in his rōne caret extirpādū ē.lxviij. di.coꝛ episcopi.xij.di.ofa.Idcirco ego Guillelm⁹ Durādi sancte Mimatēsi.ecclie sola dei patiēta: dict⁹ eē pulsans pulsabo ad ostiū si forte clauis dauid aperiet:vt me introducat rex in cellaz vinariā in q̄ mihi supernū demōstret exēplar qđ Moysi fuit in mōte mōstratū: quaten⁹ de singulis q̄ in ecclāsticis officijs reb⁹ aut ornamētis cō sistūt:qđ significēt ⁊ figurāt eo valeā revelante clare ⁊ apte disserere:⁊ ratiōes ponere:q̄ linguas infantium facit disertas: cuius spiritus vbi vult spirat:diuidēs singulis:put vult extra de renunciatiōe:nisi ad laudē gl̄ie trinitatis. Sane hic sacramēta ꝑ signis accipim⁹ seu figuris:q̄ siqđez figure nō sunt virtutes:hz virtutū signa qb⁹ tanq; scripturis vtētes docētur. Signoꝝ aūt alia sunt naturalia:alia posittiua:de quoꝝ qđ sit sacramētū dicēt in quarta pte sub septima pticula canonis sup verbo mysteriū fidei. ¶ Sacerdotes igit̄ ⁊ plati ecclie qb⁹ datū est nosse mysteria. put in luca viij.habēt: ⁊ sacramētoꝝ portitores ⁊ dispēsatores existūt.xliij.di. dispēsatio. sacramēta intelligere ⁊ Xtutib⁹ q̄ per illa significant fulgere ꝺbēt vt ex coꝝ luce ceteri sūr illuminent: alioqn ceci sunt ⁊ duces cecoꝝ:extra de renūciatione nisi.iuxta illō ꝓphetic⁹. Obscurent oculi eoꝝ ne videāt xxxvij.di.ſ.itaq;. Sz ꝓchdoloꝛ ipi hodie vt pluriū de his q̄ in vsu quotidiano in ecclāsticis contractāt reb⁹ et ꝑcūt officijs qđ significēt ⁊ quare instituta sint:modicū apprehēdunt adeo vt impletū esse ad literā illō ꝓphetic⁹ videat:⁊ erit sicut ppl⁹:sic sacerdos. Esa.xxiij.ferētes siqđē panes ꝓpositionis ad mēsam dñi:atq; mysteria qui neq; itelligūt:neq; vidēt:tantū inde nimirū iusto dei iudicio habituri:ꝺtū ⁊ iumēta panes advsuz portātia aliorū. De qua ignorātia rōnē reddituri sunt in die vindicte ⁊ tre qñ qđē cedri paradisi trembūt:qđ ergo faciet Xpūs deserti:cui cū per ꝓphetā dicit. Ipsi Xo nō cognouerūt vias meas q̄bus turauit in ira mea si introibūt in requez meam. ¶ Siqđē liberaliū atq; quarūlibz artiū ꝓfessores nude forteꝫ incolorate in illis plerisq; cōtēta satagunt causis ⁊ rōnib⁹ vestire: fulcire atq; colorare. Pictores quoq; ac quilibet mechanici seu opifices in q̄buslibet operū suoꝝ varietatib⁹ studēt:verisimiles ratiōes ⁊ cās redderet in ꝓmptu habere. Sz et sm ipsas mūdanas leges turpe est patricio ⁊ causas tractāti ignorare ius: in quo Xsak.ff. de ori.iur.l.ij.§.post has. Verū hz sacerdotib⁹ scia sit valde necessaria ad doctrinā.extra de here.cuz ex iniſcto.xxxviij.di.sedule.nō est tñ simplicibus sacerdotib⁹ etiā a scholasticis ꝺtrahēdū .xxxviij. di.Quis.iuxta illō. Exo.xxij. Dijs non detrahes. Añ sm Aug.nō irridebūt si forte aduerterint alicuos antistites ⁊ ministros ecclie:vel lūbarbaris mis et soloecismis deū inuocare:vl eadē ꝛba q̄ pronunciāt nō ītelligere:ꝑturbateq; distiguere.ideoqz talia coꝛrigēda nō sunt:hz qz sunt pie a scientib⁹ tolerāda. ¶ Que aūt sacerdotes scire debēt:in secūda pte sub tractatu de sacerdote dicet. ¶ Porro nō videt q⁹ ea q̄ in ecclāsticis fiūt reb⁹ atq; officijs figuraliter fiāt. Cū qz figure recesserūt:⁊ est tps hodie Xitatis. Cū qz nō ꝺbem⁹ iudaizare.extra de sac.vncti.in fine. Sz hz reuera figure quarū hodie Xitas apparuit recesserūt:ſi adhuc multiplex Xitas latet: quā nō videm⁹? : propter qđ vtitur ecclia figuris: verbi gratia:q̄ vestimēta cādida intelligim⁹ aliquo mō decorē animarū nostraruz:scilicet gloriā imortalitatis nostre: quā videre nō possum⁹ manifeste.xxx.q.v.femine. ⁊ in missa ꝓpatione in antea xpi passio reꝑsentat̄:vt tenacius ⁊ fideli⁹ memorie teneat̄.de consecra.di. ij.liqđo. ¶ Notandū aūt est q⁹ eoꝝ q̄ in lege ꝺtinētur:alia sunt moralia. alia mystica.vj.dist.his.§. ita. ¶ Moralia sunt q̄ mores informāt:⁊ sic trelli gēda sunt:put ipsa Xba sonāt:vt diliges deū:honora patrez:non occides.⁊ huiusmodi. ¶ Mistica sunt figuralia q̄ aliud significāt ꝑter id qđ litera sonat. ¶ Horū aūt alia sunt sacramēta:alia cerimonialia. ¶ Sacramētalia sunt de q̄bus nō reddi pōt. ¶ Quare ad literam sic ꝓcepta fuerūt:vt de circuncisione ⁊ de obseruātia sabbati ⁊ huiusmodi. ¶ Cerimonalia aūt sunt q̄b⁹ rō reddi nō pōt:quare ꝓcepta fuerunt: vt nō arabis in Boue ⁊ asino:nō feres vestē lino lanaq; ꝛtexta. Non seres agrū diuerso semine. ⁊ huiusmodi. ¶ Siqđez ꝺtū ad moralia lex nō recipit mutationē sed quātū ad sacramētalia ⁊ cerimonialia mutata ē quo ad supficiē litere:mysticus tñ eoꝝ intellect⁹ mutatus nō est:vñ non ꝺt lex mutata: Quis trālato in nos sacerdotio sit trāslata.extra de ꝛbi.trālato. ¶ Sciēdū quoq; est qđ ī diuinis scripturis est sensus historic⁹,allegoric⁹,tropologicus,⁊ anagogic⁹. Unde scōm Boetiū. Ois diuina autoritas aut ē ex historiali.aut allegorico aut ex vtroq; posita intellectu. Et sm Jhiere.debem⁹ diuinā scripturā tripharīā scrutari. ¶ Primo iuxta lr̄az ¶ Scdo iuxta allegoriā.i. spūalē intelligentiaz. ¶ Tertio sm futuroꝝ beatitudinē. Historia est si gnificatio vocū ad res/vcz qñ res q̄libet quomō sm literā gesta sit plano sermone referē. vt quomodo ppl⁹ israeliticus ex egypto saluar? tabernaculū dño fecisse narrat. Et dicit historia ab historin q̄ est gesticulari. inde histriones:id ē gesticulatores vocant̄ q̄si histriones. ¶ Allegoria est quādo aliud sonat in litera:et aliō in spū:vt qñ ꝺ vnum factū aliō intelligit:q⁹ si illō sit visibile ē simpli-

Mōsūt irridē disacerdotes tenētur plices a doc. ſz tole raudi. E Distinguntur ea que sunt ī lege antiq. exo.xx Deu. xxij. ibidē. Hebr. vij. H sensus q̄tuor sacre scripture Allegoria.

cst allegoria: si inuisibile ꝛ celeste: sic dr anagoge. Est ẽt allegoria qñ alienū sermonẽ alien⁹ stat⁹ designat: vt cū christi pñtia vel ecclie sacra xbis vel mysticis reb⁹ designant. Verbigrat vbi. Egredietur vga de radice Esse. qđ apte sonat. Nascet virga de stirpe Dauid q fuit filj Jesse. Mystice ergo vga reb⁹: vt populꝰ ab egyptiaca seruitute per agni sanguinẽ liberat⁹ significat ecclesiā passiõe xpi a demoniaca futute ereptā. Et dr allegoria quasi alterygrece qđ est alienū et gozo qđ est sensus quasi alien⁹ sensus. ¶ Tropologia est quersio ad mores: seu moralis locutio: ad correctionẽ mor in institutionẽ mystice vel aperte respiciēs. Mystice vt vbi. Omni tpe vestimenta tua sint cādida: et oleū de capite tuo nō deficiat. i. opa tua sint mūda ꝛ charitas de mẽte tua nūq decidat: ꝛ ibi. Oportet vt Dauid interficiat in nobis gollā. id est humilitas superbiā. Apertevt ibi. Frange esurienti panẽ tuū. ꝛ ibi. Non diligam⁹ lingua vel xbo sed ope ꝛ veritate. Dicit aũt tropologia a tropos: qđ est cõuersio. ꝛ logos: qđ est sermo: quasi cõuersus sermo. ¶ Anagoge dr ab ana qđ est sursum: ꝛ goge qđ est ductio: quasi sursum ductio. Ejj sensus anagogic⁹ dicit q a visibilib⁹ ad inuisibilia ducit: vt in xpima die facta significat rem inuisibilẽ. id est angelicā naturā in principio factā. Anagoge ergo est sensus locutionẽ ad supiora siue ecclesia ducēs. s. ad trinitatẽ ꝛ ad ordines angelor⁹ ꝛ de premio futuro ꝛ de futura vita q in celis est aptus vel mysticis simonib⁹ disputās. Aperitis vt ibi. Beati mūdo corde qm ipsi deū videbũt: mysticis vt ibi. Beati q lauãt stolas suas ꝛc. vt illis sit potestas in lignovite: ꝛ per portas intrẽt ciuitatẽ. qđ patẽter sonat. Beati q mundãt cogitationes suas: vt illis sit potestas vidẽdi deū q ẽ via xitas ꝛ vita: ꝛ per doctrinā. i. exẽplo patrū intrẽt in regnū celorum. Similiter hierusalẽ intelligit historice ciuitas illa terre firis quā pegrini petiũt allegorice ecclesia militās tropologice q libz fidelis alia: anagogice celestis hierusalẽ siue patria. De his ꝛa egio alia exẽpla videri possunt in lectionib⁹ q dicunt in sabbato serõ: put ibi in sexto pte dicẽt. In hoc aũt ope plerūq circa idẽ diuersi sensus adhibent ꝛ de vno sensu ad aliū transit: quẽadmodū lector sedulus tñ qđo poterit intueri. Sicut esi nemo p hibẽt diuersio exceptionib⁹ vel defensionib⁹ vti. ff. de excep. nemo extra de pscrip. auditis. xxiij. q. ij. §. j. Sic ẽt nec diuersus in laudẽ dei expositionibus salus fide. ¶ Cõsiderari aũt opz q in diuino cultu multiplicis rit⁹ varietas reperit̃. Cui quidẽ fere nūq ecclia ꝓpriis lz observãtias. ꝛ i suo sensu gbũdat. lxxvj. dist. vtinā: nec censẽt reprehẽdendus seu modulationib⁹ atq diuersis observãtijs venerari: cũ ꝛ ipsa ecclia trinꝰ hãs fm ꝓpheram circulata sit varietate ps. xliij. ꝛ in ipsor ecclesiarum sacramẽtor⁹ administratione de iure consuetudinis varietas toleret. Ũñ fm Aug. xj. dist. ecclie sticx. Ecclesiasticarũ institutionũ in diuersis ecclijs sticx. Ecclesiasticarũ scripturis acceptimus: quasdã xo aplica traditione sine scripturis confirmatas p successores: quã scã ẽt quarũ tñ institutio ignorãt cõsuetudine roborata ꝛ approbat vsus qb⁹ pro ritus seruãdis debẽt. Non igit lectoris modestiã enim? si fortassis in hoc opusculo legerit q in sua nõ nouerit ecclia obseruari aut nõ inuenerit q̃dq ibi fuat. Nõ ẽm vniuscuiusq loci specialia ꝛ omnes atq vsitationes rit⁹ hic ꝓsequimur q cõmunem nõ ꝑticularẽ doctrinã tradere laboraim⁹: nec sit nobis possibile quorũlibz locor⁹ specialia pscrutari. ¶ Decreuim⁹ itaq ꝓ anime nre salute atq legẽtiũ vtilitate secreta diuinor⁹ officiorũ mysteria ꝑ claro stillo ꝓut erit possibile exarare atq dirigere. ꝛ queviris ecclesiasticis ꝓ quo tidient vsus ꝛ intelligẽtia necessaria visa sunt enucleare ꝛ medullit⁹ explicare: quẽadmodũ ꝛ ꝓ illꝫ q circa iudicia versanẽ secularia: oliz in speculo iudiciali fideliter egisse dignoscimur i statu dissimili cõstituti. ¶ Verũtñ sedulo pẽsandũ est q circa ipa diuina officia plures sũt vsuales obseruãtie q̃ nec ad moralẽ nec ad misticũ ex institutione referantur in tellectũ: sed nõnulle ꝓpter necessitatẽ: quedã ꝓpter cõgruitatez: q̃dam ꝓpter veteris et noue legis differentiã: q̃dam ꝓpter earũ q̃nieẽtiã: et q̃daz ꝓpter maiorẽ ipsorũ officiorũ celebritatez ꝛ reuerentiã inolite esse cognoscunt. xij. di. oia. Unde sicut ait beat⁹ Aug. talia diuersor⁹ loco rum diuersis mozib⁹ innumerabiliter variant: vt vix aut nũq oĩno mueniri possint cause quas in eis cõstituendis hoĩes sunt secuti. Sane liber iste rationalis vocabulo describit. Hã quẽadmodũ in rationali iudicij qđ legalis pũtifex ferebat in pectore: scriptũ erat: manifestatio ꝛ veritas: sic ꝛ hic rationes varietatũ i diuinis officijs ꝛ causꝰ ve ritates describunt ꝛ manifestant: qs ꝛ scrinio pectoris sui ecclesiarũ plari ꝛ sacerdotes debẽt fideli ter seruare. xxxix. dist. §. ecce. Et sicut in illo erat lapis in cui⁹ splẽdore filij israel deũ sibi fore ꝓpitium agnoscebãt: sic ꝛ deuot⁹ lector ex hui⁹ lectionis splẽdore i diuinor officior mysterijs erudit⁹ agnoscit deũ nobis fore ꝓpitiuz nisi forte ei⁹ indignationẽ culpe exigendiculo ꝓuide incurramus. illud q̃z quatuor colorib⁹ auroq cõtertũ erat: ꝛ hic vt ꝓmissuz est rationes varietatũ i ecclesiasticis reb⁹ atq officijs quatuor sensib⁹. vez historico: allegorico: tropologico: ꝛ anagogico fide media colorauit. Distinguit aũt in octo ptes quas seriatim fauẽte dño ꝓcquemur. ¶ In quarũ prima agẽt de ecclia ꝛ ecclesiasticis locis ꝛ ornamẽtis ꝛ cõsecrationib⁹ ꝛ de sacramẽtis. ¶ In scda de ecclie ministris ꝛ eorũ officijs. ¶ In tertia de sacerdotalib⁹ ꝛ aliꝫ indumẽtis. ¶ In quarta de missa et de singulis q in ea agunt. ¶ In qnta de aliꝫ diuinis officijs i gñe. ¶ In sexta spãliter de singlis dñicis ꝛ feriis ꝛ festiuitatib⁹ ad dñz ptinẽtibus. ¶ In septima de festiuitatib⁹ sanctor ꝛ de festo ꝛ officio dedicationis ecclesie ac mortuoruz. ¶ In octaua de computo et kal.

¶ Incipit liber primus.

¶ De ecclesia ꝛ ecclesiasticis locis et ornamẽtis: et de consecrationibus et sacramentis.

¶ In hac ergo prima huiꝰ operis pte de quibusdam generalib⁹ tractare preuidim⁹. vez. ¶ De ecclesia ꝛ eius ptibus. ¶ De altari. ¶ De picturis et imaginib⁹ ꝛ ornamentis ecclie. ¶ De campanis ¶ De cimiterio: ꝛ aliꝫ sacris locis. De ecclie dedicatiõe. ¶ De alteris ꝓsecratione. ¶ De ꝓsecratio nib⁹ ꝛ unctionib⁹. ¶ De sacramẽtis ecclesiasticis.

¶ De ecclesia ꝛ eius partibus. Cap. j.

Esa. xj. Exo. xxiij. tropologia. Eccl. ix. j. Re. xvij. Esa. lviij. j. Jo. iij. anogogia. Ben. j. Mat. v. Apoc. xxij. Jo. xij. Si autem in hoc libro

Dicit ecclesia corpalis et spãialis. Psal. lxxvij. Multiplex nomẽ ecclie. Synagoga qđ sit. Psal. lxviij. ij. Corint. x. Osee. ij. Jo. ij. psal. xliiij. Jere. xxxj.

DIuus est vt de ecclesia ꝛ eius partib⁹ videamus. Notãdũ est ergo qđ ecclesiarum alia est corporalis in qua vez diuina officia celebrant. Alia spãlis que est fidelis collectio. de cõse. dist. j. ecclesia siue populus per ministros cõuocatus et in vnum congregatus ab eo qui vnanimes habitare facit in domo. Sicut enim corporalis ex congregatis lapidibus construitur: sic ꝛ spiritualis ex diuersis hominib⁹ cõgregat. Ecclesia ergo grece dicit̃ quocatio latine: q̃ oẽs ad se vocat: q nomẽ magis ꝓprie ꝓuenit ecclie spãali q̃ corporali: q̃ui hoĩes nõ lapides cõuocantur. sepe tñ nomen signari attribuit signãti. Ecclesia aũt materialis spiritualẽ designat: vt dicẽt vbi de ei⁹ cõsecratione agẽt. ¶ Rursus ecclia grece dicit̃ catholica id est vniuersalis. xj. distin. catholica: q ꝓ totuz mundũ est cõstituta seu diffusa: q vniuersi in deũ credentes in vna debẽt esse cõgregatione: vl q̃ ei⁹ est generalis doctrina ad institutionẽ oĩz fidelũ. ¶ Synagogã quoq grece ꝙgregatio dicitur qđ ꝓpriũ nomẽ iudeor⁹ populꝰ tenuit: ipsor⁹ eñ ꝓprie synagoga dici soleat: q̃uis ẽt ecclia dicta sit apli tñ nam q̃ synagoga direxit: lz semp ecclesiã forte discernẽdi cã. ¶ Dicit etiã ꝑsens ecclesia syon: eo qđ hac pegrinatione lõge posita ꝓ missionẽ rerũ celestiũ speculat: ꝛ ideo syon id est speculatio nomẽ accepit. ¶ Ꝙ futura xo patria ꝛ pace hierusalẽ vocat: nã hierusalẽ pacis visio interpretat. ¶ Dicit etiã ecclia dom⁹ dei sic dicta a dogmate. q̃ grece dicit̃ rectũ quasi dans manere vnanimes in se. ¶ Dicit etiã qñq kyriaca. i. dominicalis. quãdoq basilica. q̃ verbũ grece sonat latine regia seu regalis regi scz basilio. carnaliuz eñ regũ palatia sic dicta sunt. nostra aũt domus orationis dom⁹ regia dicit̃. qz in ea regi regũ seruitur. ¶ Qñq tẽpluz q̃si rectũ amplũ in quo regi deo sacrificia offerunt̃. xxvj. qõ. ij. §. illud. Et qñq dei tabernaculũ. de cõ. distinctiõe. iiij. nec quẽq. qz in ꝑsenti vita pegrina ẽ: ꝛ in itinere ad patriã pergẽs vt iã dicetur vel dicit̃ tabernaculuz quasi taberna dei ꝓut sub eccle dedicatiõe dicẽt. Quare etiã dictũ est tabernaculũ vel archa testimonij sub altari dicẽt. Qñq xo martyriũ qñ in honorẽ alicui⁹ martyris fit. Qñq capella: ꝓut i scda pte sub tractatu de sacerdote dicẽt. Qñq cenobiuz. Qñq sacrificiũ. Qñq sacellũ. Qñq dom⁹ oratonis. Qñq monasteriũ. Et qñq oratoriũ. ¶ Generaliter tñ q̃libz loc⁹ ad orãdũ statut⁹ oratoriũ dici põt. Rursus ecclia qñq dicit̃ corpus xpi. xxvj. q. ij. §. j. ꝛ illꝫ. Qñq etiã xgo vocat iuxta illud. Emulor eñ vos ꝛc. Qñq sponsa quam xps despõsauit sibi in fide. de qua in euãgelio. Qui hz spõsaz spõsus est. vij. q. j. sicut. Qñq mater: qz quotidie i baptismo spãales filios deo parit. xij. q. ij. q̃ abstulerit. Qñq filia. iuxta illud ꝓphete. Ꝙ patrib⁹ tuis nati sunt tibi filij. lxviij. dist. quoniã. ¶ Item qñq ponit̃ vidua qz ꝓpter ꝓturas nigrescit. et vt ecclesiã de gẽtib⁹ congregatã. ꝛ qz nulli claudit gremiũ redeũti ad se. Qñq vocat ciuitas ꝓpter cõmunionẽ sanctoruz ciuiũ murata ꝓpter munitionẽ scripturarũ qb⁹ heretici arcentur habẽs lapides et ligna diuersi generis qz diuersa sũt merita singulor⁹: put iam dicẽt. Quicq̃d aũt synagoga q legẽ accepit hoc nũc ecclia a xpo cui⁹ sponsa est ꝙ gram recepit: in meli⁹ cõmutauit. ¶ Sane nõ est noua oratorij siue ecclie institutio. Precepit nãq dñs Moysi in mõte Synai vt faceret tabernaculũ de cortinis mirifice fabricatis: diuisuz eñ erat interposito velo in duas pres cui⁹ ps prior sctã vbi ppls sacrificabat interior xo sctã sanctorũ vbi sacerdos ꝛ leuite ministrabãt dicebat: vt dicẽt in ꝓoemio ẽrte ptis. ¶ Qđ postq̃ vetusta te ꝑumptũ est: iussit domin⁹ fieri tẽplũ q̃ Salo. edificauit ope mirifico duas habẽs ptes vt in tabernaculo. iij. reg. viij. Ab vtroq xo scz a taberna culo: ꝛ a tẽplo nra materialis ecclia formã sũpsit Jn cui⁹ pte anteriori ppls audit̃ orat. in sacrario xo cler⁹ orat ꝓdicat tubilat ꝛ ministrat. Tabernaculũ aũt qz in itinere sactũ qñq gerit typũ mũdi mundi qui trãsit ꝛ cõcupiscẽtia eius. Unde cõstat ex quatuor cortinarũ coloribꝰ: sicut ꝛ mũdus cõpactus est ex quatuor elemẽtis. De⁹ igit̃ in tabernaculo: de⁹ est in hoc mũdo velut in tẽplo xpi sanguine rubricato: exꝑsse xo tabernaculũ typũ gerit ecclie militãtis: q̃ nõ hz hic manẽtez ciuitatez sz futurã i quirit: ideoq dicit̃ tabernaculũ: tabernacula eñ militãtiũ sunt. de⁹ eñ in tabernaculo de⁹ est in fidelib⁹ suo nomine cõgregatis. Pars prima tabernaculi in qua ppls sacrificabat vita est actiua in q̃ ppls in primi dilectiõe laborabat ps altera in q̃ leuite ministrabãt vita est cõtẽplatiua in qua dilectioni ꝛ contẽplationi dei religiosoꝝ virozũ sincera quersatio vacat: tabernaculũ Quaꝛ xtitur in templuz: qz de militia currit̃ ad triũphũ liter ¶ Est aũt ecclia sic edificãda. Parato nãq fundamẽti loco. Juxta illũ. Bene fundata est dom⁹ domini sup firmã petrã: dz episcop⁹ vl sacerdos de eius licẽtia ibi aquã aspergere benedictã ad abigendas inde demonũ fantasias: ꝛ primarium lapidẽ cui impressa sit crux in fundamento ponere de ꝓsecratio. dist. j. nemo. Debet quoq sic fundari vt caput recte inspiciat versus orientẽ de quo dicetur in ꝓmio quinte partis videlicet xps oriẽtum solis equinoctiale ad denotandum quod ecclesia que in terris militat tẽperare se debet equanimiter in ꝓsperis et in aduersis: et non versus solsticiale: vt faciunt quidã. Ceteri si mari hierusalẽ que edificatur vt ciuitas edificari per tudẽtes iubentur secuuduz prophetã quanto magis ꝛ nos muros ecclesie nostre edificare debem⁹. Sicquidẽ ecclesia materialis in qua popul⁹ ad laudandũ deum conuenit sanctaz significat ecclesiã que in celis viuis ex lapidib⁹ cõstruitur. xxj. questione vj. sz hoc dicimus. Hec est domus domini firmiter edificata cuius fundamentũ est angulare lapis xps sup quo fundamento positũ est fundamentum apostolorũ et prophetarum: sicut scriptũ est. Fundamẽta eius in mõtibus sanctis. Superedificati parietes iudei sunt ꝛ gẽtiles de quatuor mundi partibus ad christũ venientes: ꝛ qui per ipsum crediderint seu credunt ꝛ credẽt. Fideles aũt ad vitã predestinati sunt lapides in structura huiꝰ muri qui semper vsqz in finẽ huiꝰ mũdi edificabitur. Lapis vero super lapidẽ ponitur quando magistri ecclesie minores in proꝓriũ studiũ assumũt ad docendũ ꝛ ad corrigendũ et stabi-

Exo. xxv. Forma materialis ecclie fcã est sicut̃ plum Salo. ecclie fcã est sicut̃ plum Salomõis. j. Jo. ij Ab. xi. j. Quaꝛ liter fundamẽtuz ecclie ponaꝰ Mat. vij. Caput ecclie dz esse xpus ordinẽ tur psal. cxxj. Spũa lis ecclesie edificatio. Ephe. ij. psal. lxxvj.

Universidad de

lienduꝫ. In ſcta xo eccl̃ia hz lapides ſup ſe ad ferẽ
dũ. p edificio ꝯſtꝛuctꝫ laborẽ fraternũ portat. Bro-
ſiores xo lapides ⁊ politi ſeu q̃drati q̃ ponũt foris
extrinſec⁹ in quox medio minores lapides iacẽt:
ſint viri pfectiores q̃ ſuis meritis ⁊ exemplis pti-
nent ĩfirmiores in ſcta eccl̃ia. Cemẽtũ aũt ſine q̃
muri ſtabilitas cẽ nõ põt fit ex calce: ſabulo ⁊ aq̃
Calx charitas ferues eſt q̃ ſibi pungit ſabulũ. i.
terrenũ op⁹: qz xa charitas ſolicitudinem maxi-
mã hz mixtã p viduis: ſenib⁹: pupillis: debilibus
lxxviij. dt. ꝺ ſolatio. ⁊ ideo ſtudẽt opari manibus
vt habeãt vñ eis bñficiãt: Ut aũt calx ⁊ terra ad
edificiũ muri ne valeãt aq̃ ꝺmixtiõe ꝺglutinãtur
Si q̃dẽ aqua ſpũs ẽ. Sicut eñ ſiñ cemẽto lapides
muri nõ ſimul iũgunt ad muri ſtabilitatẽ: ſic nec
hoĩes ad muri edificiuꝫ celeſtis hierl̃m pñt ſimul
ſine charitate iũgi: quã ſpũs ſctũs opatur. Oẽs
muri lapides politi ſũt ⁊ q̃drati. i. ſancti mũdi: q̃
vez p man⁹ ſummi artificis diſponunt in eccl̃ia p
mãſuri: q̃ruz q̃dã ferunt ⁊ nõ ferũt vt ſimpliciores
ĩ eccl̃ia: alij ferunt ⁊ ferũt vt medij: alij tñ ferũt ⁊
nõ ferunt niſi a ſolo xpo q̃ eſt ſingulare fundamẽ-
tũ vt pfecti. Oẽs q̃dez vna charitas moze cemẽti
cõtingit: tũ viui lapides pacis ꝓpage colligant.

H Edifi-cãtes ſpũale eccl̃iã dñi pu gnare cõtra ſic ad-uerſa-rios. Mec. iiij. Epheſ. vj.

Xps noſter murꝰ fuit in ꝓuerſatione: ⁊ antemura
le in paſſiõe. Sane iudeis muros hierl̃m edificã-
tibus a derãt inimici volẽtes illoꝝ op⁹ impedire
ita q̃ ſicut in eſdra legit̃ Mee. iiij. adeo ab hoſtib⁹
in ſeſtabant q̃ vna manu ponebãt lapides in mu
ro: ⁊ alia manu cõtra hoſtes pugnabãt. Et nobis
muros eccl̃e edificãtib⁹ adſunt ĩ circuitu inimici
ſ. vitia ſiue puerſi hoĩes opa nr̃a ĩpedire volentes
Uñ muros. i. xtutes edificando hoſtes impugne-
mus. ⁊ iuxta moztẽ indaici ppli teneam⁹ arma no
ſtra. i. ſcutũ fidei: lozicã iuſtitie: galeam ſalutis: ⁊
gladiũ xbi dĩ in manib⁹ nr̃is vt nos ⁊ tra illos de
fẽdam⁹: ⁊ opilio ſeu ſacerdos ſit nobiſcũ vice xpi
qui doceat nos per electiones ⁊ muniat p oꝛonẽ.

H Exodi xxxv. taber-na. ve. teſti fa ctum fuit ex donis vltro-neeꝫa ti.

¶ Poꝛro ex ꝺb⁹ taberenaculũ in veteri teſtamen
to fieret: oſtẽdit dñs dicẽs in Exoꝺ. ad Moyſen.
Sume primitias. i. ꝓtoſa q̃qs a pplo iſrael: ſz ab
eo tñ q̃ vltra obtulerit aurũ ⁊ argentũ: ⁊ es: iacin
thũ ⁊ purpurã coccinq̃ bis tinctũ. i. ſctã iacinthi
purpurei ⁊ coccinei coloꝛis: ⁊ biſſini q̃ eſt genꝰ li
ni egyptiaci molle ⁊ cãdidũ: piloſq̃ capꝛaꝝ: ⁊ pel
les arietũ rubricatas: q̃s parthicas dicim⁹: qz p
thi ſic colozati eas excogitauerũt: ⁊ pelles iacin-
thineas ⁊ ligna ſethin. Eſt aũt ſethin nomẽ mon
tis ⁊ arboꝛis q̃ ſilꝛis eſt albe ſpine ĩ folijs: ⁊ ẽ leuiſ
ſimũ lignũ ⁊ ꝑutribile: ⁊ ĩcremabile: oleũq̃ ad lu
minaria: ⁊ aromata vnguẽta ⁊ tymiama boni odo
ris: ⁊ lapides onichinos ⁊ tra q̃ ſardonices ⁊ gẽme
ſãctuariũ facit̃ mihi vt habitẽ in medio hoꝝ ne
ſit eis labor recurrere ad montẽ hunc. Hec plene

I magiſter ĩ hiſtoꝛijs ꝓſequit ſup Exo. ¶ Diſpoſitio
koꝛma eccl̃ie modũ humani coꝛporis tz. aũt eccl̃ie materialis modũ humant coꝛporis tz.
Cãcell⁹ nãq̃s ſiue loc⁹ vbi altare ẽ caput repñtat:
⁊ crux ex vtraq̃ ꝑte brachia ⁊ man⁹: reliqua ꝑs ab
occidẽte ꝺcẽd coꝛpoꝛi ſupeſſe videt. Sacrificiũ al
taris votũ ſignificat coꝛdis. Sz ⁊ ſm Ricardũ de
ſctõ victoꝛe: diſpoſitio eccl̃ie triplicẽ ſtatũ ĩ eccl̃ia
ſaluãdez ſignificat. ſctũariũ ſignificat ordinẽ xp̃
ginũ: choꝛ⁹ ꝓtriũ: coꝛp⁹ cõiugatoꝝ. Strictiꝰ ẽ
eñ ſãctuariũ q̃ choꝛ⁹: ⁊ choꝛ⁹ q̃ coꝛp⁹: qz pauciꝭ
ſunt xgines q̃ contin̄etes: et iſti q̃ cõiugati.

Sãctioꝛ q̃z eſt locꝰ ſãctuariũ q̃ choꝛ⁹ ⁊ choꝛ⁹ q̃ coꝛ-
pus qz dignioꝛ ẽ ordo xginũ q̃ ꝓtinẽtiũ: ⁊ illoꝝ
q̃ ꝓiugatoꝝ. ¶ Adhuc eccl̃a ex quatuoꝛ pi etib⁹ cõ
ſiſtit. i. ex doctrina quatuoꝛ euãgeliſtaꝝ lõga lata
qz ſurgit ĩ altũ. i. in altaꝛ xtutiũ: lõgitudo cui⁹ lõga-
nimitas eſt: q̃ patiẽter aduerſa tolerat donec ad
patriã ꝑueniat. latitudo charitas eſt q̃ dilatatiõe
mẽtis amicos ĩ deo ⁊ inimicos diligit ꝓpter deũ
altitudo xo ſpes eſt future retributiõis: q̃ ꝓſpera
⁊ aduerſa cõtẽnit donec videat bona dñi in terra
viuentiũ. ¶ Rurſus in tẽplo dei ſeu gr̃e eſt funda-
mẽtũ fides: q̃ eſt de renõvisa. Lectũ charitas que
operit multitudinẽ pcõꝝ. j. Pe. iiij. Oſtiũ obdtẽ
tia: de qua dñs inqt Mar. xix. Si vis ad vitã ĩgre
di ſua mãdata. Pauimẽtũ humilitas de qua ps.
cxviij. Adhesit pauimẽto aĩa mea. Quatuoꝛ late-
rales parietes ſunt quatuoꝛ principales xtutes
iuſtitia: foꝛtitudo: pudẽtia: ⁊ tẽperãtia. Hec ſunt
in apocalyp̃ſi quatuoꝛ latera ciuitatis eq̃li. Fe-
neſtre ſũt hoſpitalitas cũ hilaritate ⁊ mĩa cũ lar
gitate. ¶ De hac domo dñs ait. Veniem⁹ ad eũ et
maſſionẽ apud eũ faciem⁹. ¶ Quedaz tñ eccl̃ie in
modũ crucis formanr̃ ad notãdũ nos mũdo cruci
figi ſeu crucifixũ ſeq̃ debere iuxta illo q̃ vult ve-
nire poſt me abneget ſemetipm ⁊ tollat crucẽ ſuã
⁊ ſequat̃ me. Nõ nulle ẽt in modũ circuli rotunde
formanr̃ q̃ ſignificãt eccl̃iaz dilatatã cẽ p circulũ
oꝛbis: vñ illo. Et in fi. oꝛ. ter. ver. eoꝝ: ſcu q̃ de cir
oꝛbis q̃uenim⁹ ad circuli coꝛonẽ eternitatis
¶ Sane choꝛ⁹ clericoꝝ eſt ꝺſenſio cãtantiũ vl̃ mul
titudo in ſacris collecta. Dicit⁹ eſt aũt choꝛ⁹ a cho
rea vel coꝛona. Olim eñ in modũ coꝛone circũ a-
ras ſtabãt ⁊ ita pſalmos ꝺcoꝛditer cõcinebãt: ſed
Flauian⁹ ⁊ Theodoꝛ⁹ alternatiz pſallere ꝺſtitue
rũt ꝺdocti ab ignatio q̃ ſup hoc fuit diuinit⁹ edo-
ct⁹. ¶ Duo ergo choꝛi pſallẽtiũ ꝺſignãt angelos ⁊
ſpũs iuſtoꝝ q̃ſi reciꝓca volũtate laudãtiũ: ⁊ ĩ ſe
ad bonã opationẽ iuicẽ exhoꝛtãtiũ. ¶ Uñ choꝛ
dixerũt a ꝺcoꝛdia q̃ in charitate ꝺſiſtit: qz q̃ chari
tatẽ nõ hz ꝓueniẽter cãtare nõ põt. Quid aũt cho
rus iſte ſignificet: ⁊ q̃re ĩ illo maioꝛes ſedẽt poſte-
rioꝛes: dicẽt in q̃rta ꝑte ſub introitu: ⁊ ſub titulo
de accẽſſu põtificis ad altare. Et nota qz cũ vn⁹ cã
tat ꝺz greece monodia: latine ticiniũ. Duz xo duo
cãtãt ꝺ ticiniũ appellat: cũ multi choꝛ⁹. ¶ Exedra
eſt abſida ſiue volta: q̃dã ſc̃pata modicuz a tẽplo
vl̃ palatio, ſic dicta. xiij. q. ij. ꝓcipiẽdũ: qz extra he
ret muroꝰ greece aũt ſy ꝺnoꝛcak: ⁊ ſignificat fideles
laicos xpo ⁊ eccl̃ie ĩherẽtes. ¶ Cripte ſiue ſpecus
ſubterranee q̃ in q̃buſdã fiũt eccl̃ijs ſunt eremite
cultoꝛes ſi q̃dẽ ſecretioꝛis vite. ¶ Atriũ eccl̃ie ſi-
gnificat xp̃z p quẽ in celeſtẽ hieruſalẽ ptz ingreſ
ſus: qđ ⁊ poꝛtic⁹ ꝺz ſic dicta a poꝛta: vl̃ qđ ſit apta
xvij. q. iiij. ſiq̃s cũ. ⁊. c. ſiquis ĩ atrio. ¶ Turres ec
cl̃ie ꝓdicatoꝛes ſunt et ꝓlati eccl̃ie q̃ ſũt munimẽ
⁊ defenſio ei⁹. Uñ ſponſus ad ſpõſaz in cãticis a-
moꝛis ſic loquit̃. Collũ tuum ſicut turris Dauid
edificata cũ ꝓpugnaculis. Cãt. iiij. ¶ Pinaculũ
turris vitã vel merẽ ꝓlati q̃ ad alta tẽdit repſen-
tat. ¶ Gallus ſup eccleſiã poſit⁹ ꝓdicatoꝛes deſi-
gnat. Gall⁹ eñ ꝑfunde noctis puigil hoꝛas eius
cãtu diuidit: doꝛmiẽtes excitat: diẽ appꝛopinquã
ꝓcinit: ſz p ti⁹ ſcipm alaꝝ xbere ad cãtandũ ex
citat. Hec ſingula myſterio nõ carent. Hoꝛ eñ eſt
hoc ſcl̃m: doꝛmiẽtes ſunt filij hui⁹ noctis ĩ pctis

tacentes. Gallus ꝓdicatoꝛes q̃ di ſtincte predicãt
⁊ doꝛmiẽtes excitãt vt abiũciant opera tenebraꝝ
clamãtes ve doꝛmientib⁹. Exurge qui doꝛmis: lu
Rom. xiij. cẽ ventuꝝ ꝓnunciãt dum diẽ iudicij et futuraz
gloziã ꝓdicant: ⁊ prudẽter antecẽ alijs xtutes ꝑdi
Eph. v cent ſcs ſomno pctis excitantes: coꝛpus ſuũ ca-
stigãt. iij. q. vij. §. idẽ teſtatur apl̃s. vñ castigo coꝛ-
j. coꝛi. ix. pus meũ ⁊c. Idẽ etiã ſicut ⁊ gallus contra ventum
ſeveꝛtũt q̃ſi increpãdo ⁊ arguendo cõtra rebelles
foꝛtiter reſiſtũt: ne lupo veniẽte fugiſſe arguãtur
extra de renũ. niſi cum quidez. ¶ Turga ferrea in
qua gallus ſedet rectũ repꝛeſentat ꝓdicantis ſeꝛ-
monẽ: vt nõ loquatur ex ſpũ hoĩs: ſed dei iuxta il
j. Pe. iiij. lud. Si q̃s loquitur q̃ſi ſermones dei ⁊c. ¶ Övero
Joan. xix. xga ipſa eſt ſupra crucẽ ſeu ſummitatẽ eccl̃e poſi
ta inuit ſermonẽ ſcripturarũ ꝺſummatũ eſſe ⁊ cõ
firmatũ. Unde dñs in paſſione ait. Cõſummatũ ẽ
⁊ titulus ei⁹ ſuper eum indelebiliter ſcriptus eſt
¶ Lon⁹. i. ſummitas tẽpli eminẽs ⁊ rotũda ſupra
Athana-ſi⁹. quã crux ponit̃, ꝓpter ſui rotũditatẽ: ſignificat q̃
ꝓfecte ⁊ inuiolate catholica fides ꝓdicãda ſit ⁊ te
nenda: quã niſi q̃ſq̃ integrã inuiolatãq̃ ſeruaue-
rit abſq̃ dubio ĩ eternũ peribit. ¶ Feneſtre eccl̃e
Feneſtre eccleſie quid ſignifi cent. vitree ſunt ſcripture diuine q̃ ventũ ⁊ pluuiaz re
pellũt. i. nociua, phibent: ⁊ dñi claritatẽ veri ſolis
id eſt dei in eccleſiã. i. in coꝛda fideliũ trãſmittunt
inhabitãtes illuminãt. Ue intus latioꝛes ſũt qz
myſtic⁹ ſenſus ampliꝰ ẽ ⁊ ꝓcedit literalẽ: de ꝑ-
di. iiij. null⁹ aũt. Itẽ ꝑ feneſtras q̃nqs ſenſus coꝛ-
poꝛis ſignificanr̃ q̃ extra ſtricti eſſe debẽt nevani
tates hauriãt: ⁊ int⁹ patere ad dona ſpũalia libe-
rius capiẽda. ¶ Per cancellos xo q̃ ſunt añ feneſ-
tras ꝓphetas vl̃ alios doctoꝛes obſcuros ĩtelli-
Luc. x gimus eccl̃ie militãtis in q̃bus ob duo charitatis
ꝓcepta: q̃ſq̃ due coſtrue duplicanr̃: ſm qđ apl̃s
bint ad predicandũ mittunt̃. ¶ Oſtiũ eccleſie eſt
Joã. x. xps: vnde in euangelio. Ego ſum oſtiũ dicit dñs.
Apl̃i ẽt poꝛte ſunt: dictũ eſt aũt oſtiũ ab obſiſtẽdo
his q̃ foris ſunt: vel ab obſiſtẽdo hos q̃ foris ſiſt:
vl̃ ab oſtẽdẽdo aditũ. Salua xo ỽz a voluẽdo poꝛ-
ta a poꝛtando: qz per eã poꝛtãtur q̃cunq̃ offeꝛun-
tur. ¶ Colũne xo eccl̃ie ẽpi ⁊ doctoꝛes ſunt q̃ tẽ-
pli dei doctrinã ſicut ⁊ euãgeliſte thꝛonũ dei ſpi
ritualit̃ ſuſtinẽt. Ut nãq̃ ꝓ ſonoꝛitate diuini elo
quij argẽtee colũne dicunt̃: iuxta illũ ĩ cãticis cã
ticoꝛũ: Colũnas fecit argẽteas. Uñ ⁊ Moyſes in
Exe-dra q̃d ſt. can. iij ĩgreſſu tabernaculi poſuit q̃nq̃ colũnas ⁊ añ oza
puer. ix. culũ. i. ſancta ſanctoꝛũ. iiij. qđ exponẽt in ſexta p-
te ſub ti. de tẽpoꝛe aduẽtus. Licet aũt colũne plu
Gal. ij. res ſint. tñ ſeptẽ eſſe dicunt̃: iuxta illud. Sapiẽtia
edificauit ſibi domũ: ⁊ excidit colũnas ſeptez: q̃ſi
ẽpi eſſe debẽt ſeptiformi gratia ſpũs ſcti repleti
⁊c. Jaco. ⁊ Joannes vt ait apl̃s videbanr̃ colũne.
Baſes colũnaꝝ ſũt apl̃ici ẽpi vniuerſalis eccl̃ie
machinã ſupꝓtãtes. Capita colũnaꝝ ſunt mẽ-
tes eꝓoꝝ ⁊ doctoꝝ. Sicut eñ capite mẽbra: ſic
mẽte xba noſtra diriguntur ⁊ ope: capitella q̃z ſunt
xba ſacre ſcꝛipture quoꝝ meditationi ſubdimur
et obſeruãtie. ¶ Pauimẽtũ eccl̃ie ẽ fidei nr̃e fun-
mat. v damẽtũ. ¶ In eccl̃ia vero ſpũali pauimentũ ſunt
pauperes xp̃i. ſ. pauperes ſpũ: q̃ ſe in oĩbus humi
liant: quare ꝓpter humilitatẽ pauimento aſſimi
lantur. Rurſus pauimentũ qđ pedib⁹ calcaꝝ vul-
gus eſt: cui⁹ laboꝛib⁹ eccl̃ia ſuſtẽtatur. Trabes q̃
domũ ꝓiũgunt ſunt principes vl̃ ꝓdicatoꝛes ſecu
li: q̃ eccl̃ie muniũt vnitatẽ hi xbo illi fetõ. ¶ Re-
clinatoꝛia in eccl̃ia ſignant ꝓtemplatiuos in q̃b⁹
de⁹ ſine offenſa ꝺſcit q̃ ꝓſummã dignitatẽ ⁊ eter
ne vite claritatẽ cõtẽplanr̃ auro ꝓparãtur. Uñ in Cãti. cãticis ꝺz. Reclinatoꝛiũ fecit aureũ. ¶ Tigna in ij. eccl̃ia ſunt ꝓdicatoꝛes q̃ eã ſpiritualit̃ ſublenãt.

¶ Laquearia etiã ſiue celature ſũt ꝓdicatoꝛes: qz Q eã oꝛnant vel roboꝛãt: de q̃bus qz p virtꝰ nõ putre
ſcit. ſponſa gloziaĩ in etẽde cãticis dicẽs. Tigna Cãt. j. domoꝛũ noſtraꝝ cedrina laquearia ciꝑſſina. De⁹
eñ eccleſiã ſibi ꝓſtruit vtuis ex lapidib⁹ ⁊ lignis
ꝑutribilib⁹. iuxta illꝺ. Ferculũ ſibi fecit rex Sa- Cãti. lomõ de lignis libani. i. xps de ſctis caſtitate can tij. didatis. De hoc aliter ſub ti. de picturis dicetur.

Cãcellus. i. caput eccl̃ie humilioꝛ reliquo coꝛpo-
re eccl̃ie myſtice ſignificat q̃ta humilitas ꝺbeat
eſſe in clero ſeu ꝑlato iuxta illꝺ. Quãto maioꝛes
humilia te in oĩbus. Cãcelli xo q̃b⁹ altare a cho- Eccli
roꝰ diuidit: ſcꝑationẽ celeſtiũ ſignificãt a terrenis tij.
de cãcello ſeu pꝛbulo choꝛũ circũeunte dicẽt ſub
ti. de picturis. ¶ Stallus ad ſedẽdũ in choꝛo deſſ
gnat qđ aliq̃ coꝛp⁹ recreandũ eſt: qz qđ caret al-
terna reqe durabile nõ eſt. ¶ Pulpitũ i eccl̃ia ẽ
vita ꝓfectoꝝ: ⁊ ỽz q̃ſi publicũ ſiue in loco publico
cõſtitutũ. Hẽpe legitur Salomõ fecit baſim eneã
ponẽs eã in medio baſilice: ſtetitq̃s ſup eã ⁊ exten ij. pa-
dens manũ ſuã loquebat̃ pplo dei. Eſdras quoq̃ ral. vj.
fecit gradũ ligneũ ad loquẽdũ: q̃uo ſtãs ſup vni-
uerſuz pplm eminebat. ¶ Analogiũ ẽt dicit̃. qz in ij. Eſd.
eo verbum dei legit̃ ⁊ enunciatur: logos eñ grece viij.
verbũ vel rõ dicitur. Quod dicit̃ ẽt ambo ab am-
biẽdo: qz intranteꝰ ambitꝰ cingit. ¶ De quo in q̃r-
ta ꝑte ſub ti. ꝺ euãgelio dicẽt. ¶ Horologiũ ꝑ qđ R
hoꝛe legunt̃. i. colligũtur: ſignincat diligẽtiã quã
ſacerdotes i dicẽdis canonicis hoꝛis debito tpe
habere debẽt: iuxta illꝺ. Septies ĩ die laudẽ dixi Psa'.
tibi. ¶ Tegule tecti q̃ ymbzẽ a domo pellũt ſunt cxviij.
milites q̃ eccleſiã a paganis ⁊ ab hoſtib⁹ ꝓtegũt.

¶ Coclee quarũ exẽplar a tẽplo Salomonis ſumi
tur ſunt vie muris interuolute latẽter ꝑ quas la-
tẽter archanã cognitionẽ ſinguloꝝ accipim⁹: q̃s
ſoli q̃ ad celeſtia gradiunt̃ agnoſcũt. ¶ De gradi-
bus ꝑ quos ad altaꝛ aſcendit̃ in ſe. ti. dicet. ¶ Sa-
crariũ ſiue loc⁹ in quo ſacra reponunt̃ ſiue ĩ quo
ſacerdos ſacras veſtes induit vterũ ſacratiſſime
Marie ſignificat: in quo xps ſe ſacra veſte carnis
induit. Sacerdos a loco ĩ quo veſtes ĩduit ad pu
bliciꝰ ꝓcedit: qz chriſt⁹ ex vtero xginis ꝓcedẽs in
mundũ venit. ¶ Locus eꝓi in eccl̃ia altioꝛ ẽ ſicut
in ſecunda ꝑte ſub trac. de eꝓo dicet. ¶ Ꝓpe al-
tare etiã qđ xp̃m ſignificat collocaꝛ piſcina ſeu la
uacrũ. i. xꝑi miſericoꝛdia in qua manus lauantur
ad notãdũ qđ in baptiſmo: ⁊ pnĩa que p illã ſigni
ficanr̃ a peccatoꝝ ſoꝛdibus diluimur: qđ a veteri
teſtamẽto tractũ eſt. Legit eñ in Exo. q̃ Moy- Exoꝺ.
ſes fecit labiũ eneuz cũ baſi ſua in tabernaculũ in xxx. et
quo Aaron ſacerdos et filij lauarenr̃ acceſſuri ad xl.
altare vt in eo offerẽt tymiama. ¶ Lumẽ qđ in ec Lumẽ
cleſia accendit̃ xp̃m ſignificat. iuxta illꝺ. Ego ſuz ĩ eccl̃a
lux mũdi: ⁊ Joan. erat lux vera ⁊c. Uel luminaria xp̃m ſi
eccl̃ie ſignificãt apoſtolos ⁊ ceteros doctoꝛes quo gnifi-
rum doctrina fulget eccl̃ia: vt ſol ⁊ luna de quib⁹ cat.
domin⁹ ait. Vos eſtis lux mũdi. i. bonoꝛũ operuz S
exẽpla. Unde ipſe admonens eos ait. Luceat lux mat. v
veſtra coꝛã hominibus. Illuminatur aũt eccleſia

Universidad de Deusto

Exodi xxv. ex precepto dñi: vñ ibi Exo. legit. Precipe filijs Israel vt offerāt oleū de arboribus oliuarū purissimum vt ardeat lucerna semp i tabernaculo testimonij. De quo i sequēti pte de acolito dicetur. Fecit quoq; Moyses lucernas septē: q̄ sunt septem dona spūs sancti: q̄ in nocte huius seculi tenebras nostre cecitatis illustrāt: quę sup cādelabra ponūtur: quia requiescit supra xp̄m: spūs sapiētie & intellectus: spūs cōsilij & fortitudinis: spiritus scientie & pietatis. & timoris dñi: quibus predicauit captiuis in reliquijs. Pluraliter in ecclia lucernarum pluralitatē designat in fidelibus gratiam. ¶ Crux triūphalis in plerisq; locis in medio ecclie ponitur ad notādū q̄ de medio corde redēptores nr̄m diligimus: q̄ iuxta Salomonē corpus suū media charitate cōstruxit propter filias hierusalē. & vt oēs signū victorie videres dicāt. Ue sal? toti? se culi arbor salutifera: et ne vn̄q; a nobis dilectio dei obliuioni tradat: q̄ vt seruū redimeret tradidit vnigenū filiū: q̄ crucifixū imitemur. Crux aūt ita dirigit: p q̄ xp̄i victoria designat. De hoc dicetur vbi de ecclesie cōsecrātione agetur. ¶ Quare ecclesia int? & nō extra oratur sub tractatu ymaginū dicet. ¶ Claustrū sicut ait Ricard? eps cremonen. in mitrali ab ecclesia: custodijs leuitarū circa tabernaculū: vel ab atrio sacerdotū vsq; ad portā Salomonis ad tēplū sumpsit exordiū. Precepit eīm dñs Moysi ne leuitas cū plebeia multitudine numerarer: sed cōstitueret eos sup tabernaculū testimonij ad portādū & custodiēdū. Propter q̄ dñi precepti tū diuina pagunt mysteria: clerici debēt in ecclesia stare a laicis segregati. Vñ statuit cōcilij magūtinē. extra d vi. & ho. cle. c. j. q̄ ps illa que cācellis diuiditur ab altari psallētibus tātuz pateat clericis. Porro sicut tēplū triūphātē designat ecclesiā. sic claustrū celestē significat paradisum: vbi erit cor vn̄m: & idē i dei dilectioē & volūtate vbi oīa cōiter possidebūtur: q̄ que pars minus habebit in se i alto se gaudebit habere: q̄ de? erit oīa i oīb?. Ideoq; regulares vnanimiter i claustro degētes ad scruitiū dei surgūt & secularia reliquēte in oīb? vitā cōmunē ducūt. ¶ Diuersitas autē officinarū: officiorū in claustro: diuersitas est mānsionū cū diuersitate premiorū in regno: q̄n in domo patris mei mānsiones multe sunt: dicit dñs de quo dicetur. Mem. accendit lucernā: & ponit eā sub modio: sed supra candelabrū. Lucerna iuxta verbū dñi est bona intentio q̄ xp̄s dicit. Lucerna est oculus tuus: oculus vero est intentio. Nō debemus ergo ponere lucernā sub modio: sed supra cādelabrū quoniam si habemus bonam intentionē nō debemus abscondere: sed bonum opus aliis in lumē exēplū manifestare. ¶ Oportet eū etiā habere archam que dicitur ab arcendo. Archa ergo potest dici disciplina vel regularis vita per quā crimina a nobis arcentur. In archa autē sunt virga: tabula: & mana: quia in regulari vita debet esse virga correctionis vt caro castigetur: & tabula dilectionis vt deus diligatur. In tabulis eīm scripta sunt mādata que pertinent ad dilectionē dei. Debet etiā ibi esse manna diuine dulcedinis: vt quam suauis est deus gustemus & videamus. quia bona est negociatio eius iuxta illud Prouerbio. de mulere forti. Gustate et videte quia bona est. Ut ergo dei templum simus habeamus in nobis altare per oblationem: ne appareamus in conspectu dei vacui: iuxta illud. Ecclesia.

Exodi xxvij. Cruxi medio ecclie significat q̄ xp̄s cor de tili gere debemus. Lūti. ij. Claustri exordiū nume. ij. j. Cor. xv. Diuersitas officinarū mensterioruz q̄d significat declaratur. x

¶ De altari.

De altari q̄re fiat i ecclia. Exodi xxvij. Altare in ecclesia ppter tria fit: prout sub ei? dedicatione dicet. ¶ Sciēdū est q̄ Noe primus. Deinde Isaac Abraam & Jacob: altaria edificasse legunt: q̄ nō aliud q̄ lapides erecti i rel ligiuntur super quos sacrificia mactabāt. que sup posito igne cremabāt. Moyses etiam fecit altare de lignis setīm. & inde altare tymiamatis: q̄ vestiuit auro purissimo: prout legit in Exo. vbi et ponitur forma ipsi? altaris. Salomō quoq; sicut legitur Regū. ppe fi. altare aureū fabricauit. Ab his quidem antiquis patribus altaria moderni exx. et xxvij. & xxix. ij. re. vij. rum sumpserunt exordiū q̄ in cornua quatuor eri guntur. quoru quedā vni? sunt lapidis: quedā ex plurib? ponūtur. Sepe altaria & are aliquotiēs indifferēter inueniunt: interest tū. Maz altare ?ſt altares vel alta ara dicit in quo sacerdotes incē suz adolebant: ara quasi area. i. plana vbi ardore dicit: q̄n in ea sacrificia ardebāt. ¶ Et nota q̄ multiplex in scripturis legit altare: vez superi? et inferius: interi? & exteri? quoru et quodlibet est duplex. ¶ Altare superi? est de trinitas. de quo legit. Nō ascēdes ad altare meū p grad?. Exo. xx. Est & altare superi? ecclesia triūphās: de quo dicitur. Tūc imponēs sup altare tuum vitulos. ps. l. ¶ Altare aūt in seri? est ecclia militās: de quo legit. Si altare lapideū feceris mihi. nō edificabis illō de sectis lapidib?. ¶ Est et altare interi? mēte. xx sa ſ epi: de qua dicit. Constituite die solēnē in cō dēsis vsq; ad cornu altaris: & i. iij. Regū. dicitur q̄ Salomō fecit altare aureū. Altare vero interi? est cor mūdū. put infra dicet. ¶ Est etiā altare interius fides incarnatiōis. de qua iubet in Exo. Altare de terra facietis mihi altare aūt exterius est ara crucis. hoc & altare holocausti sup quo cremabāt sacrificiū vespertinū. Vñ in canone misse dicit. Jube hec in sublime altare tuū. & ferri. &c. ¶ Altare & exteri? sunt ecclesiastica sacramenta. de q̄b? dictus est. Altaria tua d̄ne virtutū. &c. ¶ Rursus altare & mortificatio nr̄a seu cor nr̄m in quo carnales motus feruore spūs sancti cōsumūtur. ¶ Scdo altare etiā significat ecclesiā spūalē: quatuor ei? cornua significāt quatuor mūdi plagas p quas ecclia dilatat. ¶ Tertio significat xp̄m sine quo mun? nullū acceptabile patri effertur. Vñ ecclia solet orationes ad patrē dirigere p xp̄m. ¶ Quarto significat corp? dñi. put in sexta parte sub ti. de paraſceue dicetur. ¶ Quinto significat mēsam in qua cū discipulis cōmanducatus est xp̄s. Sane legitur i Exo. q̄ in archa testamēti siue testimonij reposita & testificatio. i. tabule in q̄bus scripti erat testimonij. Ps etiā quedā reposita ubi testimōia dicti p̄ris: hoc in testificatiōe q̄ legē naturalē in cordibus scriptā suscitauerat in scriptis. Reposita est etiaz vna aurea plena mana in testificationē q̄ panez dedisset filijs israel de celo: & virga Aarō: & testimonij q̄ eis porcstas a dño deo est. & deuteronomi? in testimonij pacti: quo dicrant: cōia que dicerit nobis dñs faciem?. Et ob hoc dicta est archa testimonij vel testamēti. ob hoc etiā dicti & tabernaculū testimonij. Super archam vero sacrificium est propitiatorium: de quo dicetur in proemio quarte partis. In cuius rei imitationē in quibusdā ecclesijs super altare collocatur archa seu tabernaculū in quo corp? dñi & reliqie ponūtur. ¶ Precepit etiaz dñs fieri cādelabrū ductile ex auro purissimo. Legitur in. ij. Regū. q̄ i archa federis aliud nō erat nisi due tabule lapidee quas posuerat ibi Moyses in oreb q̄n pepigit dñs fed? cū filijs israel cū egrederētur de terra egypti. ¶ Et nota q̄ ipe fabricatus fuit hec. Constantin? imperator cōstruxit basilicā laterani. in qua posuit archā testamēti: quaz Titus imperator apportauerat de hierusalē. cādelabrū aureū cū septē infusorijs lucernis. In qua archa sunt hec. Anuli: & vectes aurei: tabule testimonij & virga Aarō: māna: panes ordeacei. vna aurea stamēta vestis in cōsutilis & aarō: & vestimēta filiorū. Joānis baptiste & forpices cū quibus tonsus fuit sanctus Joannes euāgelista. ¶ Sane homo si habet altare mēsam. candelabrum & archam: tēpium dei est. Oportet siquidem eū altare habere vbi recte offerat: & recte diuidat. Altare est cor nr̄m in quo debemus offerre: vnde Exo. xx. precepit dñs in altare offerri holocaustā: q̄ de corde debent procedere opera igne charitatis accensa. ¶ Holocausta dicuntur ab olon q̄ est totū: & cauma q̄ est incendiū: vnde holocausta quasi ex toto incēsa. In isto igitur altari debemus recte offerre & recte diuidere. Recte offerimus q̄n bonū quod cogitamus ad perfectionē perducimus. Sed nō recte diuidimus si nō discrete illud facta mus: q̄ sepe putat homo facere bonū & facit malum: & sepe ex vna parte facit bonū: & ex alia parte facit malum: & ita ipse edificat & ipe destruit. Sz tūc recte diuidimus quando bonū quod facimus non nobis: sed soli deo attribuimus. Mēsam quoq; oportet hominē habere vt inde panes verbi dei sumat. Per mēsam sacrā scripturā intelligimus de qua psalmista. Parasti in cōspectu meo mensam aduersus eos q̄ tribulant me id est dedisti mihi scripturā cōtra tentationē demoniacā. Oportet vt hāc habeamus/ id est in mēte: ponam?: vt panes verbi dei inde sumam?. Pro defectu huius panis dicit Ihere. Paruuli petierūt panē: & nō erat q̄ frāgeret eis. Oportet etiā cū habere cādelabrū vt bonis operibus luceat. Candelabrū exterius illuminās est opus bonū quod alios per bonum exemplū accendit. de quo dicitur. Mem. accendit lucernā: & ponit eā sub modio: sed supra candelabrum. Lucerna iuxta verbū dñi est bona intentio q̄ xp̄s dicit. Lucerna est oculus tuus: oculus vero est intentio. Nō debemus ergo ponere lucernā sub modio: sed supra cādelabrū quoniam si habemus bonam intentionē nō debemus abscondere: sed bonum opus aliis in lumē exēplū manifestare. ¶ Oportet eū etiā habere archam que dicitur ab arcendo. Archa ergo potest dici disciplina vel regularis vita per quā crimina a nobis arcentur. In archa autē sunt virga: tabula: & mana: quia in regulari vita debet esse virga correctionis vt caro castigetur: & tabula dilectionis vt deus diligatur. In tabulis eīm scripta sunt mādata que pertinent ad dilectionē dei. Debet etiā ibi esse manna diuine dulcedinis: vt quam suauis est deus gustemus & videamus. quia bona est negociatio eius iuxta illud Prouerbio. de mulere forti. Gustate et videte quia bona est. Ut ergo dei templum simus habeamus in nobis altare per oblationem: ne appareamus in conspectu dei vacui: iuxta illud. Ecclesia.

Exodi xxv. Altare fit i ecclia. Exodi xxvij. Altare fit i ecclia. Exodi xxvij. Altare fit i ecclia. Exodi xxvij

Exod. xxiij. Mar. viij. Eccls xxxij. ps. ij. Altar est cor mūdū in quo ignis caritatis sp dz ardere. Leui. vj. Cāti. viij. psal. cxvij. Psal lxxv. j. cōsil. xij. Mat. xxij. Psal. xxix. De altaris lintea minibus. Apoc. iij. Eccl. ix. Ezec. xlij. Azad altaris qd significent.

Nō apparebis in cōspectu dei tui vacuꝰ. de cōsecrat. dist. j. omnes. Mēsez per refectionē ne deficiamꝰ in via quasi icitum: iuxta illud euāgelij. Si dimiseris eos ieiunos deficient in via. Cādelabrū per bonā operationē: ne simus ociosi iuxta illō Eccles. Multā malitiā docuit ociositas. extra de renū. ni si. §. verū. archam: ne simus quasi filij belial id est absq; iugo ꝺ disciplinati: disciplina em̄ necessaria iuxta illō ps. Apprehēdite disciplinā ne quādo irascat dñs ꝛc. De his ꝛt alijs altaris ornamētis in sequē. ti. dicē. ¶ Hoc altare ille edificat q cor suū vera humilitate ꝛ alijs virtutib⁹ exornat. vñ Grego. q virtutes sine humilitate ꝺgregat quasi q̄ puluerē in ventū portat. Per altare em̄ cor nr̄z itelligit vt dicē vbi de altaris dedicatione agē: qđ est in medio corporis sicut altare in medio ecclesie: de quo altari tubetur a dño Leuiti. Ignis i altari meo semp ardebit. Ignis ē charitas: altare est cor mundū: ignis semp ardebit in altari: qz charitas semp feruebit in corde nr̄o. vnde Salomon i cāticis cāticoꝝ. Aque multe nō possunt extinguere charitatē: qz em̄ semp ardet extīgui nō pōt. Vos ergo fm̄ ꝓpherā agite dicz leticie in frequentationib⁹ seu in cōdensis vsq; ad cornu altaris: qz reliquie cogitationū die festū agēt tibi. De hac apls excellētiorē viā nobis demōstrat: excellētiorē viā dixit charitatē. qz ipa est sup oēs virtutes: ꝛ q̄cunq; ipsaz hz: oēs virtutes habet: hoc est xp̄ū abbreuiatū q facit dñs sup terrā q adeo breue ē vt dicat. Habe charitatē: ꝛ fac quicqd vis. Ex his nāq; duob⁹ mādatis tota lex pēdet et ꝓphete vel ꝓ altare vniuscuiusq; aiam̄ itelligim⁹ q̄ edificatur dño ex lapidib⁹ viuis. s. ex virtutib⁹ varijs ꝛ diuersis. ¶ Nostro int eamina alba quib⁹ operiē altare: carnē siue humanitatē saluatoris ꝺsignāt q̄ multo labore cādidāt: sicut ꝛ xp̄i caro ex terra: id est ex maria orta p multas tribulationes ad resurrectionē ꝛ cādorē ꝛ letitiā imortalis puenit: de q̄ filij exultat p̄i dicēs. Cōcidisti saxū meū ꝛ circūdedisti me letitia. Altare ergo vestiri est aiam̄ im mortali ꝛ incorruptibili corpori ꝺiungi. Kursꝰ albis ꝛ mūdis pānis operiē altare qñ cor mundum bonis operib⁹ adornat. Ūñ apoc. iij. Vestimētis albis iduaris. ne appareat ꝺfusio nuditatis tue: ꝛ Salomō. Omni tpe vestimēta tua sint cādida. i. opera tua sint mūda. Modicū em̄ ꝓdesset accedēre ad altare summā dignitatē ꝛ in fmē vitā habere vñ Ber. Mōstruosa res ē sedes ꝓtima vita ima: grad⁹ summ⁹ ꝛ status in fim⁹: ingēs autozitas et animi stabilitas ꝛc. ¶ Pallia ꝺ serica super altare posita sunt diuersarū virtutū ornamēta qb⁹ aia ꝺcorata est. Vestimēta quoq; qb⁹ altare ornat sunt sancti: vt dicē in ti. seq. Principium ꝛ finis misse fiūt in dextera pte altaris: mediū in sinistra ꝓut in quarta pte sub titulo de mutatione sacerdotis dicē. Antiq altaria cōcaua faciebāt ꝓpter illō q̄ legit Ezechielis. xlij. Qđ in altari dei fossa erat ꝛ hoc fm̄ Greg. ne holocausta supposita vērē diſpgerer. Dicit ēt in cap. xl. q̄ altare erat reflexuz in medio secus p circuitū. ¶ Ceterū grad⁹ qb⁹ ad altare ascēditur spiritualiter demōstrant ap̄los et martyres xp̄i: quos qz pro ei⁹ amoze sanguinem suū fuderunt sponsa in cāticis amozis vocāt ascēsum purpureū. Exprimunt quoq; .xv. virtutes que signātur per .xv. gradus quib⁹ ascēdebatur in templum Salomonis: et a ꝓpheta in .xv. psalmis cōtinue demōstratur quas beat⁹ vir ascensiones in corde suo diposuit. Hanc scalā vidit Iacob: summitas ei⁹ celos tangebat. lxxxviij. dist. c. j. Per hos gradus cōperēter virtutū gradus intelligūtur: q̄ bus ad altare. i. christū ascenditur iuxta illud. ꝓs. Et ambulabūt de virtute in xp̄to ꝛ de pe. dist. ij. dū sanctā: in ꝓncipio: ꝛ Job. Per singulos gradus meos ꝓnunciabo illi legit in Exod. Nō ascēdes ad altare meū ꝓ grad⁹: ne reuelet turpitudo tua nōdū em̄ forte anticꝫ femoralib⁹ vtebant. In cōcilio toletano. xxvj. q. vj. quicūq; caueat qđ clericus causa doloris in alteri⁹ ꝓnicie altare vl imaginē exuēs vestib⁹ vl lugubri veste vl spinis accingēs vel eccl̄ie luminaria extinguēs deponat. Sz si ecclesia sua iure suo ꝺbite spoliat: hoc cā merozis facere licet. vel fm̄ quosdaz quemadmodum et in die passionis dñi in signū tristitia altaria denudant qđ tñ hodie cōstituz reꝓbat Lugduneñ. extra ꝺ off. oz. si canonici. Deniq; altaria q̄ per somnia et ꝓ inanes quasi reuelatiōes hominū ꝺstruū tur reꝓbant oīno. de cōsecratione dist. j. placet.

Psal. lxxxviij. Heñ. xxviij. Psal. lxxxviij. Job. xxxij. Psal. xxxviij. Deut. iij.

¶ De picturis et coztinis et ornamentis ecclesie. Cap. iij.

Picture ꝛ ornamēta in eccl̄ia sunt laicoꝝ lectiōes ꝛ scipture: vñ Grego. de cōse. dist. iij. platō. Aliud est picturaz adozare: aliꝺ ꝓ picture hiſtoriā quid sit adozandū addiscere: nā qđ legētibus scriptura: hoc idiotis cernētib⁹ ꝓstat pictura qz in ipsa ignozātes videt qđ sequi debeāt in ipa legūt q̄ literas nesciūt. Sane caldei ignē adozāt ꝛ cogūt alios idē facere alia idola cōburētes. Pagani vero imagines seu ycones ꝛ ydola adozant: qđ sarracenī nō faciunt qui imagines nec habere: nec videre volūt: mori ex verbo illo. Nō facies tibi omnem similitudinē cozuz que in celo vel in terra vel in aq̄s vel sub terra sunt. Exod. xx. et alijs autozitatib⁹ q̄ statiz sequūtur: nos valde super hoc increpātes: sz nos illas nō adoram⁹: nec deos appellam⁹: nec spē salutis in eis ponimus: quia hoc esset idolatrē. sed ad memoriā ꝛ recordationem rerum olim gestarum eos veneramur.

A qualitatibus ꝓpatis sint imagines in cozuz veneratione.

Exod. xx.

Unde versus.

Effigiem christi qui transis ꝓnus honora.
Non tamē effigiem: sed quod designat adora.
Esse deum ratione caret: cui contulit esse.
Materiale lapis: effigiale manus.
Nec deus est: nec hō: ꝓsens quā cernis imago.
Sed deus est ꝛ homo quem sacra figurat imago.

¶ Et alibi.

Quat greci imagines ꝓ gunt medi. as tm. Can. xxvj. Ca. iij.

Nam deus est qđ imago docet: sed nō deus ipsa.
Hāc videas: sed mēte colas quod noscis in ipsa.

¶ Greci etiā vtūtur imaginibus pingētes illas: vt dicitur solū abvmbilico supza ꝛ nō inferius: vt omnis stulte cogitationis occasio tollatur: nullā etiam faciunt sculptilē imaginem: ꝓ eo quod legitur Exod. xx. capi. Nō facies sculptile neq; imagines. Itē leui. xxvj. Non facies idoluz neq; sculptile. Itē Deute. iiij. ca. Ne forte decepti faciatis vobis sculptā similitudinē. Itē nō facietis vobis deos aureos ꝛ argenteos. Itē ꝓpheta. Simulacra gentium argentuz ꝛ aurum opera manuum hominū. Similes illis fiāt qui faciūt ea: ꝛ omnes qui confidunt in eis. Confundantur omnes qui

Nume ro. xxj. Iij. Reg. xvij. j. Cor. viij. Sap. xiij.

ado. sculpti. ꝛ qui gl. in sl. su. Item Moyses ait ꝓpulo Israel: ne forte erroze decepti adozes ea que creauit dñs deus tuus. Hinc etiā est q̄ serpentem eneum quē Moyses erexerat Ezechias rex cōfregit qz populus ille contra legis ꝓceptuz thuris adolebat incensuz. Ex his aūt ꝛ silibus autoꝛitatibus reꝓbat nimius imaginū vsus. Ait em̄ Apostolus ꝓme Corinth. Scimus em̄ q̄ idolū nihil est in mūdo: ꝛ nullꝰ deus nisi vnus. Possent nāq; simplices ꝛ infirmi per nimiū ꝛ indiscretū vsuz facile ad idolatriā trahi. Ūñ Sapientia. Idolis nationū nō erit respectus: qm̄ creature dei in odium facte sunt: ꝛ in tentationē aīe hominū. ꝛ in muscipulā pedibus insipientiū. Moderate vero vti picturis ad repzesentādū mala vtandas: ꝛ bona imitāda repzehensibile nō est. Unde dñs ad Ezechielē. Ingredere ꝛ vide abominationes pessimas: qs ist faciunt. Et ingressus vidit oēm similitudinem reptiliū ꝛ animaliū ꝛ abominationem: ꝛ vniuersa idola dom⁹ Israel depicta in pariete. Mēpe Eze. hoc exponēs i pastoz. li. ij. c. xx. dicit. Dū exterioꝝ rerū intrinsecus spēs attrahunt quasi in corde depingit quicquid fictis imaginibus deliberādo cogitat. Rursus ad eundē Ezechielem dz. Sume tibi laterem ꝛ pones eū coram te: ꝛ describes in eo ciuitatez hierusalem. Et aūt qđ dictū est q̄ imagines sunt laicoꝝ litere: obuiat illud euangelij. Habēt in quit Moysen ꝛ ꝓphas audiāt eos. De hoc et dicē in. iiij. parte sub. iiij. particula canonis super ꝺbo seruituris. Cōciliū Agatheñ. de cō. di. iij. placuit. in hiber picturas in ecclesijs fieri: ꝛ qđ colīē ꝛ adozar in pariete depingi: sed Greg. de cōse. di. iij. perlatum. dicit q̄ picturas nō lz frangere ea occasiōe q̄ adozari nō debēt. Pictura nāq; plꝰ vī mouere animū q̄ scriptura. Per picturam qui dem res gesta ante oculos ponit: de conse. di. ij. semel. sed per scripturam res gesta quasi per auditū qui minus mouet animū ad memoriam reuocat. Hinc ēt est q̄ in ecclesia non tantum reuerentiam exhibemus libris quantā imaginibus ꝛ picturis.

¶ Picturarū siue imaginū alie sunt supza eccl̄iaz vt gallus vel aquila: alie extra eccl̄iā. s. fozis i fronte eccl̄ie: vt dos ꝛ leo: alie ītra: vt icone statue ꝛ diuersa sculpturarū ꝛ picturarū gña: que vel in vestibus vel in parietib⁹ vel in vitrealib⁹ depingunt: de quoꝝ aliquibus sub tractatu de ecclesia: dictū est q̄ a tabernaculo Moysi ꝛ templo Salomonis sumptum est. Scripsit em̄ Moyses: scripsit ꝛ pinxit Salomon: ꝛ parietes celaturis ꝛ picturis ornauit. ¶ Sciendum aūt est q̄ saluatoris imago trib⁹ modis conuenienter fiuz in ecclesia depingitur. vez. ¶ Aut residēs in throno. ¶ Aut pēdēs i crucis patibulo. ¶ Aut vt residēs i mīs gremio: qz xo Jo. baptista xp̄z digito demōstrauit dicēs ecce agnus dei: ī quidā depingebāt xp̄m sub spē agni. Quia tñ vmbra trāsuit ꝛ xp̄s ver⁹ ē hō. dicit Adrianus papa de cōse. di. iij. sextā: q ipm̄ in forma humana depingere debem⁹. Nō em̄ agnꝰ dei in cruce, principalr depingi dz: sed homine depicto non obest agnū in pte inferiori vel posteriori depingi: cū ipe sit verus agnus qui tollit pctā mundi. His qdem ꝛ alijs diuersis modis saluatoris imago depingit: pp diuersas significationes. Nam picta in presepio rememozat natiuitatē. Depicta in matris gremio puerilē etatē. Depicta vel sculpta i cruce pas-

Mat. xxij. Esa. vj. Exod. xxiij. Luce. xxj. Esa. Esa. vj. Apoc. xiij. pictura angelor. Apoc. iiij. Ezc. j. apo. ix pictura euā gelistaꝝ rum. Joā. j. ps. cij. pictura apo

sione: ꝛ quādoq; in ipsa cruce sol ꝛ luna quasi eclypsim patientia depingunt. Depicta vero in scala ascensu ascēsionē. Picta vt residēs in throno seu in solio excelso ꝓsentē indicat manifestatē ꝛ potestatez. q. d. Data est ei omnis ꝓtās in celo ꝛ ī terra: iuxta illud. vidi dñm sedentē sup solium excelsuz ꝛc. i. thei dei filiū sup āgelos regnātē: iuxta illō. Qui sedes vltra. super cherubin. ¶ Qñq; xo depingit sicut viderunt eū Moyses ꝛ Aaron Madab: ꝛ Abyu. s. supra mōtē ꝛ sub pedibus ei⁹ quasi opus saphirici: ꝛ quasi celum serenū. Et qñ sicut ait Lucas: tūc videbūt filiū hominis venientē in nube cū ꝓtāte magna et maiestate: ideo ei qñq; circūcirca pingunt āgeli q ei semp̄ seruiūt ꝛ assistūt: ꝛ depingunt cū ser alis ꝛz Esa. Seraphī stabāt: iuxta illō ser alevni: ꝛ ser alteri: ꝛ duab⁹ velabāt faciem eius: duab⁹ pedes ꝛ duab⁹ volabāt. ¶ Depingunt etiā angeli tāq; in etate iuueniles florētes: nunq; ei senescūt. ¶ Qñq; etiam circūpingit archangel⁹ Michael draconē subpeditans: iuxta illō Jo. in Apoc. Factū est ꝓ lium in celo. Michael cū draconē pugnabat: q̄ pugna est diffiditū angelorū: confirmatio bonoꝝ: ꝛ ruina malorū: aut in psenti ecclia ꝓcurtio fidelij. ¶ Qñq; etiā circūpingunt. xxiij. seniores ꝛ visionē ipi⁹ Jo. in vestib⁹ albis ꝛ coronis aureis ꝓ quos significant veteris ꝛ noue legis doctores: q̄ sunt. xij. ꝓpter fidē trinitatis quā annunciāt ꝓ quatuoꝛ mūdi climata aut. xxiij. ꝓpter opera ꝛ obseruātia euāgeliſtarū. Si lāpades addūtur dona spiritus sancti repzesentant. Si mare vitreū baptismus innuitur. ¶ Qñq; etiā circūpingunt quatuoꝛ animalia fm̄ visionē Ezechielis ꝛ eiusdez Jo. Facies hominis: ꝛ facies leonis a dextris: ꝛ facies bouis a sinistris: ꝛ facies aquile desup ipsoꝝ quatuoꝛ. Hi sunt quatuoꝛ euāgeliste. Unde pingunt eū libris in pedibus: qz que verbis ꝛ scriptura docuerūt: mente ꝛ opere compleuerūt. Mattheus figuram sortitur humanā. Marcus figuram tenet leonis: hi ponūtur a dextris: qz xp̄i natiuitas ꝛ resurrectio fuerūt omniū letitia generalis. Unde in ꝓ. Et ad matutinum letitia Lucas vero vitulus est eo q̄ a zacharia sacerdote inchoauit: ꝛ christi passionem ꝛ hostiā speciali⁹ ꝓtractauit. Vitulus em̄ est animal sacerdotum sacrificijs aptuz. Comparatur etiā vitulo ꝓpter duo cornua quasi duo cōtinēs testamēta: ꝛ ꝓpter quatuoꝛ pedum vngulas quasi q̄tuoꝛ euangeliſtarū sententias. Ꝓpter hunc quoq; figuratur christus qui fuit ꝓ nobis vitulus ī molatus: ideoq; ponitur a sinistris: qz moꝛs christi fuit apostolis tristis. De hoc ꝛ qualiter Beatus Marcus depingi debet in septima ꝓte sub titulo de euāgeliſtis dicetur. Joānes autem figurat aquila: quoniam ad excelsa peruolat cū ait. In ꝓncipio erat verbum. Hoc quoq; significat christū: cuius immēsus vt aquila renouat: quia resurgens a mortuis flozet: ꝛ in eū ingreditur: hic tamen nō intra: sz supereſſe depingitur: quoniā ascensionē designat ꝛ verbum a pud deū ꝓnunciat. Sed cum quodlibet ipsoꝝ animaliū haberet quatuoꝛ facies ꝛ quatuoꝛ alas: qualiꝰ possent depingi dicē in septima parte sub ti. de euāgeliſtis vbi etiā latiꝰ de hoc agetur. ¶ Qñq; etiā circumpingunt vel potiꝰ subpūgunt apostoli q̄ fuerunt testes ei⁹ verbo ꝛ opere vsq; ad vltimū terre. Et pingunt criniti qm̄ nazareoꝝ: vt a tēpore sue stolonis

Ma. vj. separationis a cōmunitate hoīm nouacula nō trā
siret super cāput eo:ñ. Pinguntur etiā quandoq;
sub forma. xij. autum. qz tanq; bidentes occisi sunt
ꝓpter dñm: sed ꝛ. xij. tribus israel: quādoq; sub for
ma. xij. ouiū pingunt. Q̄q; tamen plures vel pau
ciores oues circa sedem maiestatis pinguntur tñ
ca. xxv aliud figurāt. iuxta illō Matth. xxv. in fine. Cū ve
nerit filius hois in maiestate sua: tūc sedebit sup
sedez maiestatis sue statuēs oues a dextris ꝛ edos
Pictu a sinistris: qualr Bartholome⁹ ꝛ Andreas aposto
re pri- li depingi debent in septima parte sub eorū festis
archa dicētur. ¶ Et aduerte qz patriarche ꝛ ꝓphete pin
rum ꝛ guntur cum rotulis in manibus: quidaz vero apo
ꝓphe- stoli cuz libris: ꝛ quidam cū rotulis. Nempe quia
tarum. ante christi aduentū fides figuratiue ostēdebat. ꝛ
lb quo ad multa in se implicita erat. Ad qō ostendē
dum patriarche ꝛ ꝓphete pinguntur cū rotulis. per
quos quasi quedā imperfecta cognitio designatur
qz vero apostoli a christo perfecte edocti sunt. iō li
bris p quos designatur cōgrue perfecta cognitio
vt possunt. Sed qz quidam illoꝝ quod didicerūt
ad doctrinam aliorum in scriptis redegerunt. Jō
illi cōgrue tanq; doctores cū libris in manib⁹ de
pinguntur. sicut Paulus: euāgeliste: Petrus. Ja
cobus. ꝛ Judas. Alij vero qui nihil stabile seu ab
ecclesia approbatum scripserunt non cum libris
sed cū rotulis in signum sue predicationis pingū
Ephe. tur. Unde apostol⁹ ad Ephe. ꝛ extra de here. cū ex
xiij. iniuncto. Dominus quosdā dedit apostolos: quos
dam prophetas: alios euāgelistas: alios pastores
ꝛ doctores in opus ministerij. Sed ꝛ diuina maie
stas depingitur: quandoq; cū libro clauso in mani
bus: qz nemo inuentus est dignus aperire illum
Apoc. nisi Leo de tribu Juda. ꝛ quandoq; cum libro aper
iiij. to. vt in illo quisq; legat q; ipse est lux mundi ꝛ via
Joan. veritas: ac vita: ꝛ libervite. Quare autē Paul⁹ ad
xiij. dextram ꝛ Petrus ad sinistrā saluatoris depingū
Pictu tur. dicēt in. vij. parte sub titulo de euāgelistis. io.
re Jo. vero baptista quādoq; ꝟpingit⁹ vt heremita. Mar
bap. et tyres cū aculeis. vt Laurentius in craticula. Ste
mart. phanus cū lapidibus: ꝛ quandoq; cū palmis que
victoriā signant. iuxta illud. Justus vt palma floze
J bit. vt sicut palma viret sic eoꝝ memoria seruetur
ps. xc. Hinc est q; qui de hierosolymis veniūt palmas in
manib⁹ ferunt in signum q; illi regi militarūt q̄
hierosolymis cū palmis honorifice receptus est: ꝛ
postmodū ibidē cū diabolo pugnans victor exti
tit: ꝛ celi palacium cū angelis triumphans introi
ꝛ uit. ver. Justi vt palma florebūt: ꝛ sicut stelle fulge
Pictu bunt. Confessores pinguntur cū suis insignijs: vt
re ꝓfes epi scopi mitrati: abbates capuciati: ꝛ quādoq; cū
sor do lilijs q̄ castitatem designant: doctores cū libris in
ctor ꝛ manibus: virgines ſm euangeliū cū lampadib⁹.
xginū Paul⁹ cum libro ꝛ ense: cū libro quia doctor siue
propter confessionē suam: cū ense: qz miles. vnde
versus. Mucro furor Pauli: liber est ꝓuersio Sau
li. Ꝟsaliter autem sanctorū patruz imagines q̄q;
in parietibus ecclie: quādoq; in posteriori altaris
tabula: q̄q; i vestib⁹ sacris ꝛ alijs varijs locis pin
guntur vt illoꝝ actus ꝛ sanctitatē iugiter nō indi
ꝛvij. cāp. screta vel inutilia meditemur. Ūñ in Exo. diuina
voce ꝓcipit vt in Aarō pectore rōnale iudicij vitis
ligātib⁹ imprimāt quaten⁹ sacerdotale cor neq; ꝟ
fluxe cogitatiōes possideāt: ſz ratio sola ꝓstringat
ī quo etiā rōnali vigilāte ſm Hze. xij. patriarchar

noīa describi iubētur. Nēpe ascriptos ꝓfes semꝫ
in pectore ferre est antiquoꝝ vitā sine intermissio
ne cogitare. Tūc aūt sacerdos irreprehēsibilr gra
ditur: cum exēpla patrū precedentiū indesinēter
intuetur: cū sctoꝝ vestigia sine cessatione ꝓsidē
rat: ꝛ illicitas cogitationes deprimit ne extra rō
nis limitē operis pedē teneat. ¶ Cōsiderandū ꝫ
est q; Jesus semp coronat⁹ depingit⁹. q. d. egredimi
ni filie hierl'm ꝛ videte regē salomonē ī diademate
quo coronauit eū mater sua. Fuit eī xp̄s coronat⁹
tripl'r. ¶ Prīo a matre corona misericordie ī die cō
ceptionis: q̄ corona duplex est ꝓpter naturalia et
gratuita: ideoq; ꝛ diadema vocat⁹ qō est duplex co
rona. ¶ Scō a nouerca corona miserie ī die pas
sionis. ¶ Tertio a patre corona glie in die resurre
ctiōis: vñ glia ꝛ hono. c. e. d. Demū coronabit⁹ a fa
milia corona potētie in die vltime reuelatiōis. Ge
niet cū cū senatoribus terre: iudicās orbem terre
in equitate. Sic ꝛ oēs scti pinguntur coronati. q. d.
filie hierl'm. venite ꝛ videte martyres cū coronis
aureis q̄bus coronauit eos dñs: ꝛ i libro sapiētie:
Justi accipiēt regnū decoris ꝛ diadema speciei de
manu dñi. Corona aūt hmōi depingitur in forma
scuti rotūdi: qz sancti dei ꝓtectione diuina fruūt.
Ūñ cātāt gratulabūdi: dñeus scu. bo. vo. tu. co. nos
Uerūtñ xp̄i corona per crucis figurā a sanctorum
coronis distinguit: qz p crucis vexillū sibi carnis
glificationē ꝛ nobis meruit a captiuitate libera
tionē ꝛ vite fruitionē. Clī vero aliquis ꝓlat⁹ aut
quilibet viuens pingit nō in forma scuti rotundi:
sanctus viuens pingit nō in forma scuti rotundi:
sed quadrati corona ipsa depingit⁹ vt quatuor car
dinalib⁹ xtutibus vigere monstret. put in legēda
beati Hze. habetur. ¶ Rursus q̄q; in ecclijs padi
mis depingit. vt aspicientes ad delectationē ꝑmis
sus depingit. vt aspicientes ad delectationē ꝑmis
sus alliciat: ꝛ q̄q; infern⁹: vt eos formidine pena
rū alliciat: ꝛ q̄q; infern⁹: vt eos formidine penaꝝ
a vitijs deterreat: q̄q; flores ꝛ arbores cū fructib⁹
ad repñtandū fructus bonoꝝ operū ex xtutum ra
dicibus ꝓueniūt. ¶ Picturarū autem varietas
xtutū varietatē designat. Alij ei daī p spīm ſmo sa
pientie: alij scientie ꝛc. Xtutes vero i. mulieris spē de
pingunt q̄ mulcet ꝛ nutriūt. Rursus p celaturas q̄
ꝛ laquearia nominant: q̄ sunt ad decorē dom⁹ sim
plciores xp̄i famuli intelligunt: q̄ ecclesiā non do
ctrina ſz solis xtutib⁹ ornāt. Cetera sculpture pro
minētes de parietib⁹ egredientes esse vident: qz cū
xtutes fidelibus in tūta ꝓsuetudinē deueniūt: vt
eis naturalit⁹ insite videant⁹ mīripharijs cax opa
tionib⁹ exercent. ¶ Synagoga xo qualr depingit⁹
in quarta pte sub tit. de reuerentia. Qualr
dicēt in quarta pte sub tit. de reuerentia. Qualr
palliū romanoꝝ pōtificū pingat⁹ i tertia pte sub ti.
de pallio dicēt. Ann⁹ xo ꝛ duodecim signa ꝛ mēses
qualr depingant⁹ dicēt in pri. viij. ptis vbi ꝛ de mē
se agit. Sz ꝛ diuerse historie tā noui q̄ ve. testi pro
uolūtate pictoꝝ depingunt: nā pictorib⁹ atq; poet
q̄libz audēdi sp fuit eq̄ ptās. ¶ Porro ornamēta ec
clesie ī trib⁹ ꝓsistit. s. in ornatu ecclie chori ꝛ alta
ris. Ornat⁹ ecclie ꝓsistit ī cortinis ꝛ auleis ꝛ paleis
sericis ꝛ purpureis ꝛ sīlib⁹. Ornat⁹ chori ī dorsali
b⁹ tapetis subtratoriis ꝛ bācalib⁹. Dorsalia sūt pā
ni ī choro pēdētes a dorso clericoꝝ. Substratoria
q̄ pedib⁹ substernūt. ¶ Tapeta ēt sūt pāni q̄ pedib⁹
substernūt q̄s stratio pedū: ꝛ ꝑcipue pedib⁹ epoꝝ q̄
mūdana pedib⁹ calcare dñt. ¶ Bācalia sūt pāni q̄
sup sedes vl bācas ī choro ponūt. ¶ Altaris xo or
nat⁹ ꝓsistit ī capsis: in palleis: in philacteriis in cā

delabris: ī crucib⁹: ī aurifrisio: ī vexillis: ī codicib⁹
velaminib⁹ ꝛ ī cortinis. ¶ Et nota q; capsa ī q̄ ho
De ca- stie ꝓsecrate seruāt sīgt corp⁹ xp̄i ginis gl'iose: ꝟ qua
psa seu ꝛ in psal. Surge dñe in requiē ꝛc. q̄ q̄q; est de li
taber- gno: q̄q; de ebore cādido: q̄q; de argēto: q̄q; de
nacu- auro: ꝛ q̄q; de cristallo: ꝛ ſm varias suas ꝓpheta
lo ho- tes varias ipsius corpis xp̄i exprimit dignitates.
stiarū. Rursū capsa ipa ꝓtines hostias ꝓsecratas siue nō
ꝓsecratas memoriā designat hūanā: dz nāq; hō in
gif recordari acceptoꝝ bñficioꝝ ꝟ tā tpaliū q̄ ꝑ ho
stias nō ꝓsecratas: q̄ spūalitū q̄ ꝑ ꝓsecra. ꝟ signāt.
exo. 16 Qō figuratū est in vna in qua de⁹ iussit mānā re
poni: q; ſz tpale erat: ꝓfigurabat tñ ista nr̄m sacrifi
ciū spūale ꝓcipies vt erat ī memoriale sempiternū
Cā. 16 ī futuras gñatiōes: sicut legit in exo. capse aūt po
Esaie site sup altare qō est xp̄s sūt apl'i ꝛ martyres: pal
xlix. le ꝛ vestes sūt ꝓfessores ꝛ virgines vl oēs scti: de qb⁹
Ō ait dñs ad ꝓphetā. Ubi sicut vestimēto vestieris
Phila ꝛ de hoc dictū est in ti. ꝓcedēti. Aliud aūt est phila
teria teriū: aliō philacteria. Philacteriū est cartula in q̄
q̄d sint decē ꝓcepta legis describūt: hmōi cartulā solebāt
Matt. pharisei aūs se in signū religiōis portare vñ in eaī
xxiij. gelio. Dilatāt philacteria sua ꝛc. ꝛ sic sumit. xxvj. q.
v. nō opz. ꝛ ꝟ philacteriū a philare qō ē custodire
ꝛ thorax qō est lex. Philacteria xo ē vascul⁹ de ar
gēto: vl auro: vel cristallo: vel ebore ꝛ hmōi: ī quo
sctoꝝ cineres vel reliq̄e recondūt. Cū eīm Elindꝰ
fideles cinericios vocaret ꝓ eo q; cineres ipos ser
uabāt: ꝙ ei⁹ decisionē statutū fuit in ecclia vt ho
norifice ꝛ in ꝓciosis vasculis seruarēt: qō nomē est
ꝓbēsuma philare qō est seruare: ꝛ terō qō est ex
tremitas: qz ibi aliq̄d de extremitate corpis sctoꝝ
P puta dens vel digit⁹ vel aliq̄d tale seruat. ¶ Sup
Cāde- altare etiā ī q̄busd̄ ecclesijs collocat tabernacu
labroꝝ lū de quo sub ti. de altari dictū est. ¶ Jn cornib⁹ al
signifi- taris duo sunt cādelabra ꝓstituta: ad significāduz
catio. gaudiū duoꝝ ppl'oꝝ de xp̄i nattuitate letātiū: q̄ cā
Lu. 22 delabra meditare cruce faculas ferūt accēsas: āge
Ec. 18. lus eīm in q̄t pastorib⁹. Annūcio vobis gaudiū ma
ek. 40 gnū qō erit oi ppl'o: qz nat⁹ est vo. ho. sal. mundi.
Ibic est ver⁹ Jsaac q̄ risus interꝑtat. Lumē eīm cāde
labri fides est ppl'i: nā ad iudaicū ppl'z inq̄t ꝓphe
Ephē. v ta. Surge illumināre hierl'm: qz venit lumē tuū:
nu. 34 tu xp̄i noua stella magis apparuit ſm vaticinium
mat. ij. balaam. Orieē inq̄t stella ex iacob: ꝛ ꝓsurget xga
isrl'. De hoc etiā dictū est in tit. de altari. ¶ Emū
ctoria siue forcipes ad emūgendū lichinia sūt ver
ba diuina: q̄bus lras legis amputam⁹: ꝛ lucentez
Lu. 26 spm reuelam⁹: iuxta illud. Uetustissima veterum
comederis: ꝛ nouis superueniētib⁹ vetera abijcie
tis. Uasa in q̄b⁹ emuncta lichinia extinguūt sunt
corda fideliū q̄ obseruantiā legalē ad lras admitt.
Rursus forcipes quoq; gemino dēte ꝓponūt
ignis: sunt ꝓdicatores: q̄ nos ꝓfonis vtriusq; testa
mēti paginis instruūt ꝛ moribus componētes ad
charitatē accēdūt. ¶ Scutra xo. i. vasa eīs am
plitudinis in fundo ꝛ in ore ad calefaciēdū: facta
mat. v. sunt illi doctores q̄ thesaurū cordis nō celāt ſz ex
Q eo ꝓferūt noua ꝛ vetera. Lucernā q̄z non ponūt
Signi- sub modio: sed super cādelabrū: vt hi q̄ sunt in do
ficatio mo dñi lumē ꝛ calorē accipiāt. s. l. ¶ Crux q̄z super
crucis altare ponēda est: ꝛ cū inde tollit baiul⁹ crucis in
quo recolit: qz crucem de xp̄i humeris sublatā tu

lit simon cyrene⁹. Inter duo cādelabra crux in al
tari media collocat: qm̄ inter duos pplos xp̄s ī ec Eph. ij.
clesia mediator exist. Ipse. cīm est lapis āgularis j. pe. ij.
q̄ fecit vtraq; vnū: ad quē pastores a iudea ꝛ magi Ek. 28
ab oriēte venerūt. De hoc aliter dict. in proemio
iij. partis sub ti. de ac. sac. ad alta. ¶ Rursus alta
ris frons aurifrisio ornat. iuxta illud Exo. xxv. et
xxviij. c. Cōstrues mihi altare: faciesq; illi coronā
p gyrū seu circuitū altā ꝙtuor digitis. Hēpe alta
re q̄q; significat cor hois in quo sacrificiū vere fi
dei p cōtritionē offerri debet: ꝛ tūc aurifrisiū ꝺce
ptum bone opationis significat: q̄ frontē nostram
ornare debem⁹: vt ceteris luceamus. Q̄q; altare
significat xp̄m: ꝛ tūc p aurifrisiū ꝺgrue ornamēta
charitatis designat. Sicut eīm aurū ꝑeminet oīm
bus metallis: sic ꝛ charitas ceteris ꝛtutib⁹. ꝛcvj. j. Cor.
di. duo. vñ apl's ad cor. j. Maior hoꝝ est charitas. xiij.
Frōtē eīm nostrā sic aurifrisio charitatis debem⁹
ornare: vt parati simus p xp̄o aīas ponere. Uexil
la etiā super altare eriguntur: vt triūphus xp̄i tu
giter ī ecclia memoretur: p quē ꝛ nos de inimico
triūphare speram⁹. ¶ Codex etiā cuāgelic⁹ sup il
lud adaptat. eo q; euangeliū ab ipso. s. xp̄o sit edi
tū: ꝛ ipe phibeat testimoniū q̄ quare exteri⁹ ornet R
dicēt in. iij. parte sub ti. de lega. in du. ¶ Denīq; va Quare
sa ꝛ vtensilia ēm domo dñi a Moyse ꝛ Salo. originē ī. xl. oz
habuerūt: que in veteri testamēto plura ꝛ diuersa nāmē
fuerūt: put in Exo. legitur diuersa habētia signi ta alta
ficata: de qb⁹ hic breuitatis causa nō agim⁹. ¶ Sa rior ec
ne oīa q̄ ad ornatū ptinent tempore. xl. remoueri clie cō
vel contegi debent qō fit ſm aliquos in ꝺnica de teganť
passione: qz extunc diuinitas fuit absconsa ꝛ vela
ta in xp̄o: dimisit eīm se capi ꝛ flagellari vt hō tā q̄
non habēs in se virtutē diuinitatis: vñ in euāge
lio huius diei ꝺz. Jesus aūt absc̄dit se ꝛ exiuit de Jo. viij
tēplo: tūc ergo cooperiūt cruces. i. xtus sue diui
nitatis. Alij hoc faciūt a prima ꝺnica. xl. qz extūc
ecclia incipit de eius passione agere vnde eo tpe
crux p ecclesiam non nisi cooperta portari debet: et
ſm̄ morē quoꝝdam locoꝝ duo tantuz velamina
seu cortine tūc retinētur: quoꝝ vnū ponit⁹ p circui
tū chori: aliud suspendit⁹ inter altare ꝛ chorum ne
appareāt q̄ sunt intra sctā sctoꝝ: q; sanctuarium ꝛ
crux tūc velātur significat lām legis. i. ci⁹ carnalē
obseruātiā: siue q; in veteri tēstamēto ante xp̄i
passionē intelligentia sacrarum scripturarū vela
ta operta ꝛ obscura erat. Et q̄ tpe illo fuerunt vela lu. viij.
men. i. obscurā scientiā aī oculos habuerūt: signi S
ficat etiā rumphea illā q̄ fuit aī tanquam paradisi.
ꝛ qm̄ hmōi carnalis obseruātia ꝛ obscuritas ꝛ trī
phea in xp̄i passione sublata sunt: ideo cortine vel De tri
velamina hmōi in parasceue remouētur. Sz ꝛ qz plicite
in veteri testamēto fuerunt alia ruminantia et nere ve
gulas scindentia vt boues arātes. i. scripturarum li q; in
mysteria discernēres ꝛ spūaliter ītelligēres: ideo ecclia
in. xl. post velum ingrediūtur sacerdotes pauci: q̄ suspen
bus datī est nosse mysteriū regni dei. ¶ Circa hoc ditur.
aūt notādū est q; triplex genus veli suspēdit⁹ in ec
clesia: vez. Qō sacra operit. Qō sacrarium a clero
diuidit. Et quod clerum a populo ꝺcernit. ¶ Pri
mū est nota nre legis. ¶ Scōm nota nre dignita
tis: qz indigni sum⁹ imo ipotentes celestia ītueri.
¶ Tertium est coertio nre voluptatis carnalis.
¶ Prīmum vez cortine q̄ ab vtroq; altaris latere
extēdūt sacerdote secretū ītrāte. put ī. iij. pte sub.

Exod. xxxiij. q.co. 3.

fit. de secreta dicēt: significatiū est in hoc q̄ sicut legit Exo. xxxiij. Moyses posuit velamē sup faciez suam: qr filij israel clāritatē vultus eius sustinere nō poterant. ⁊ sicut dicit apls. hoc velamē adhuc hodie est sup̄ corda iudeox. ¶ Sēm vez cortina q̄ in quadragesima in officio misse aſi altare extēditur: significatiū est in hoc q̄ velū in fra tabernaculū erat suspēsuz: qđ diuidebat sctā sctōx a sctis: vt dicetur in processu quare partis: p qđ archa pplo velabatur: ⁊ erat miro opere cōtextum. ⁊ pulchra varietate distinctū: qđ in passiōe dñi scissum est: ⁊ illius exemplo hodie cortinevaria pulchritudine texſitur. De premisso velo ⁊ quales debēt esse cortine habetur Exo. xxvj. ⁊. xxxvj. c. ¶ Tertium ide tunc habuit originē: qr in primitiua ecclesia peribolus. i. paries qui circuit chorum non elevabat

Matt. xxvij.

nisi vsq̄ ad appodiationem: qđ adhuc in q̄busdaz ecclesijs obseruat: qđ ideo fiebat vt popul⁹ videſ clerū psallēte inde bonum sumeret exēplū. Clerūtū hoc tempore quasi cōiter suspenditur: siue ireponitur velum aut murus inter clersū ⁊ populum: ne mutuo se conspicere possint: quasi ipso facto dicatur. Auerte oculos tuos ne videāt vanitatē ⁊c. In paraſceue x̄o oīe tollit velū: qr in passiōe dñi velū rēpli scissuz est: ⁊ peem reuelata est nobis lex spūalis intelligentia: q̄ antea latebat: vt p̄missum est: ⁊ aperta est regni celestis ianua: ⁊ est data nobis fortitudo vt vinci nō velim⁹ a carnali concupiscētia nequeamus. Clerūtū velum qđ diuidit sanctuarium a clero retrahitur vel eleuatur in vespera cuiuslibet sabbati. xl. q̄ officium diei dñice inchoatur: vt cler⁹ possit in sanctuarium intueri: qr dñicam recolit resurrectionē. Hoc etiā ideo fit in sex diebus dñicis: qr nulla fuit ctas in qua non fuerit gaudiū eternū. Gaudiū q̄dē figuratiū qđ celo velat: qđ p velū illud significat: inde est q̄ dieb⁹ dñicis nō ieiunam⁹: ⁊ hoc ꝓpter gr̄iaz dñice resurrectiōis. Mā prima dñica significat gaudiū qđ habuerūt primi parētes in paradiso ante peccatum. Secūda dñica figurat gaudiū qđ pauci habuerūt in archa noe alijs oībus diluuio submersis. Tertia qđ habuerūt filij israel: alijs sub Joseph fame afflictis. Quarta qđ habuerūt sub salo. in pace viuentes. Quinta quod habuerūt redemptes de captiuitate babylonis. Sexta qđ discipuli habuerūt a resurrectiōe vsq̄ ad ascēsionē: qñ cū eis p̄tialr fuit spōsus: in festiuitatibus etiā nouē lectionū. xl. velum ipsum eleuatur vel retrahitur. Sed hoc non habet de primaria institutiōe ecclesie: qr tūc nullū sextū celebrabatur in quadragesima solēniter.

Colox varij⁹ diuersus cortinarū quid sigāt.

Sed si aliqđ festū occurrebat quacūq̄ die occurret i sabbato ⁊ in dñica de eo cōmemoratio fiebat: put in canone Marini pape habet. xxiij. qō. iiij. nō oportet. cl. j. ⁊. c. nō licet. ⁊ in burcardo. lib. xiij. ⁊ hoc totum propter temporis illius tristitiā. Post ea vsus in cōtrariū obtinuit vt vez festū. ix. lectionū in suo die solēniter celebretur ⁊ nihilomin⁹ ieiunet. ¶ Rursus cortine in festiuitatib⁹ extendūt in ecclesijs ꝓpter ornatū: vt p visibiles ornat⁹ ad inuisibiles moueamur. q̄ sūt q̄q̄ varijs coloribus colorate: vt p̄missum est: vt ex diuersitate colorū tpoz notet q̄ hō q̄ est: dei tēplū ornat⁹ eē d⁹ varietate seu diuersitate x̄tutuz. Cortina alba figit vitā mūditiā: rubea charitatē: viridis ꝓtēplationē: nigra carnis mortificationē: iuuida tribulationem.

Adhuc sup cortinas cādidas suspēdūt q̄q̄ pānj varij colorjs ad notādū q̄ cor nr̄z purgatū eē d⁹ a vitijs ⁊ in eo debēt esse cortine x̄tutū ⁊ varietates bonox operx. ¶ Porro in festo natiuitatis dñi q̄dā ecclie nullos suspendūt pannos: q̄dā viles: et q̄dā bonos. Que nullos suspendūt nr̄m figurant ruborē. Et si eīm maximū sit nobis gaudiū de nato saluatore: nō tñ eē debem⁹ sine ruboꝛe ꝓ eo qđ tā tū fuit nr̄m pctm q̄ dei filij? seipm ꝓpter nos examinauit formā serui accipiēs ⁊ ꝓpterea ēt in ipi⁹ obitu nō cū letitia solēnizam⁹: sz acerrimum ieiuniū facim⁹: cū tñ in alioꝛ sctōx obitu leti solēnizemus: ⁊ aliquātulū lauti⁹ in cibo ⁊ potu nobis indulgeam⁹: put in. vj. parte sub paraſceue dicetur. Ruboꝛ q̄ppe nobis ē q̄ dñs mortu⁹ est ꝓpter pctā nr̄a. Sancti x̄o nō ꝓpter pctā nr̄a: sed ꝓpter x̄pm passi sunt. ¶ Qui viles suspēdunt figurāt q̄ dñs seruilē induit formā: ⁊ q̄ vilib⁹ pānis eo die inuolut⁹ fuit. ¶ Qui bonos gaudiū de rege nato habet tū attēdūt: ⁊ q̄les esse debeam⁹ in receptione tāti hospitis oñdunt. ¶ In q̄busdā ecclesijs altare in paſcha ꝓciosis ornāt pallijs: ⁊ supponūt velamīa triū colox: rubeū: subalbū: ⁊ nigrū: q̄ tria tpa designāt. ¶ Prima lectiō ⁊ rñsorio finitis remouet velamē nigrū: qđ tps ante legē significat. ¶ Scōa lectione ⁊ rñsorio finitis remouet rubeū qđ tps gre figūt: in q̄ ꝓpter passionē ad sctā sctōx et ad eternā gl̄iam nobis aditus patet. De pānis x̄o ⁊ vestimētis altaris i tractatu de altari dictū est.

De thesauris ecclie ꝓcipuis nitatib⁹ i publicuz educēdis.

¶ In ꝓcipuis festiuitatib⁹ thesauri ecclie i publicū educunt. ꝓpter tria. Primo ꝓpter considerationē cautele: vt vez apparcat q̄ caut⁹ fuerit in seruādo q̄ illi seruare tenet. Secōo ꝓpter solēnitatis veneratione. Tertio ꝓpter oblatiōis memoriā: vez in memoriā illoꝛ q̄ primo ea ecclie obtulerūt: q̄ antē ecclia ēt ⁊ nō extra festiue ornāt mysterialr inuit q̄ oīs gl̄ia ei⁹ abinit⁹ est. extra de sac. vnc. lz eīm exteri⁹ despicabilis sit in aīa tñ q̄ sedes dei ē radiat. iuxta illd. Nigra sum sz formosa ⁊c. ⁊ dñs p̄ pphetā. Etem hr̄ditas. m. p̄cia. est mi. pphetā etiā cōst derās hoc ait. Dñe dilexi decorē dom⁹ tue: quam spūalr fides spes ⁊ charitas exornāt. Eccl̄ia q̄z materialis: ⁊ ēt spūalis mūdari d⁹. de q̄ in. vij. ꝓte sub tit. de paſcha: ⁊ de. v. feria cene dicēt. In nōnullis ecclijs duo structionū ⁊ hmōi q̄ admirationē i ducūt ⁊ q̄ raro vidēt ꝓsueuerūt suspēdi: vt ꝓ hoc pplo ad eccl̄iaz trahāt: ⁊ magis afficiāt. Rursus aliī q̄dā q̄ structo tāq̄ auijs oblimosa derelinq̄t i fabulo oua sua: demū q̄dā stella visa recordāt ⁊ redit ad illa aspectu suo fouēs ea: oua q̄ in ecclijs suspēdūt ad notādū q̄ si hō ꝓpetm a deo derelict⁹ sit tādē diuino lumine illustrat⁹ recordat⁹ delictox suox penituerit: ⁊ ad tpm redierit paſpectū lumīe illi⁹ fouet q̄ quē ēt modū d⁹ i Lu. q̄ respexit dñs Petrū post q̄ negauit x̄pm. l. di. fideliox. suspēdūt ētvt i illis vnusq̄sq̄ ꝓrēpiet q̄ hō facile deū obliuiscit: nisi p stellā. i. spūssancti gr̄am influētem illustratus ad eū redire q̄ bona opa recordet. ¶ Sane in p̄mi tiua ecclesia sacrificiū fiebat in vasis ligneis ⁊ vestib⁹ cōlib⁹: tūc eīm erāt lignei calices ⁊ aurei sacerdotes: nūc x̄o ecōtra est. Sed Seuerin⁹ papa instituit q̄ i vitreis fieret: qr x̄o illa fragilia erāt: ideo vban⁹ papa. ⁊ ēt cōciliū remeñ. de cōse. di. j. vt calix. ⁊ de cele. miſ. c. fi. statuit q̄ i argēteis vl aureis vasis sacrificēt: vel ꝓpter pauptatē i stāneis q̄ nō eruginātur: nō tñ in ligneis vel exauricalco. Mō ergo dz esse de vitro ꝓpter piculū effusiōis: nō de ligno: qr cū sit porosum ⁊ spōgiosum corp⁹ sanguinē absorberet: nō de ere vel auricalco: qñ obvini virtutē erugitū vel vomitū ꝓuocaret. ¶ Et no. q̄ calicis nomē a vete. ⁊ no. te. originē traxit. Hier. xij. Calix aureus babylō in manibus oēz terrā. ⁊ David. Calix i domo dñi vini meri plen⁹ mixto. ⁊ alibi. Calicē salutaris accipiā: ⁊ nomē dñi inuocabo. Itē euāgelio. Potestis bibere calī. illū. q. e. b. sū. Itē accipiēs calicē gr̄as egit. Calix āt aure⁹ signi

Calix aure⁹ quid signi-cat et ꝓpr qđ argen-teus: ⁊ qđ stāneus.

ficat thesauros sapiētie i x̄po absc̄ditos: argēre⁹ mūdicia culpe: stāne⁹ innuit similitudinē culpe ⁊ pene. Stānū eīm est mediū inter argēteū ⁊ plūbū: ⁊ caro x̄pi licet nō fuerit plūbū. i. peccatrix: fuit tñ carni⁹ filis peccatrici: ⁊ lz nō fuerit argēteū. i. passibilis ꝓpter suā culpā: fuit tū passibilis ꝓpter nostrā culpā: qr languores nostros ipse tulit: ⁊ do. n. ipse poz. ¶ De calice ⁊ patena dicēt sub tit. de ose. ⁊ vnctionib⁹. Mēpe si quis tenui religone tētus: dicat q̄ dñs ꝑcepit moysi vt cūcta vasa tabernaculi in oēs vsus ⁊ cerimonias exercere faceret: vt legit Exo. xxvij. ⁊. xxxviij. c. Quotq̄ hmōi, ꝓtiosa vasa ⁊ ornāmēta poterāt venūdari ⁊ dari paupib⁹? illis ē iude: ⁊ mulieri vnguētarie ꝓrari⁹: hoc ei agim⁹ nō q̄ deo min⁹ vilia ornāmēta delectēt q̄ aurea: sed qr cū hoīes qđ diligit deo libēter offerūt ꝓ diuinā latriā suāviciūt auaritiā. Preterea hec diuine pietat⁹ officia moralia sūt ⁊ future gl̄ie signi ficatiua. Ūñ etiā i veteri lege ex auro ⁊ iacintho purpura cocco distincto ⁊ bisso retorta ⁊ alijs ꝓtiosis suphumerale fieri ꝓcipitur: vt quāta sacerdos x̄tutū diuersitate clarescere debeat demōstrēt: et altare ⁊ ꝓpriatoriū ac cādelabrū ⁊ alia vasa ⁊ ornāmēta altaris ex auro fieri ⁊ argēto. Exo. xxv. ⁊. xxx ⁊. xxxviij. c. tabernaculū q̄z ex diuersis ꝓtiosis fieri ꝓceptū est. ꝓout dictū ē sub tit. de eccl̄ia. Legalis eīm pontifex alijs diuersis ꝓtiosis vtebat ornamētis: ꝓout dicēt in tertia parte sub tit. de legalibus indumētis. De hoc etiaz sub titu. de eccl̄ie dedicatione: ꝓpe ꝓncipiū dicēt. Porro ꝓhibitū est in cōcilio aurelian. ea. di. ad nuptiax: ne diuina mysteria ꝓstenē ad nuptiarū ornatū: ne improbox tactu vel pōpa secularis luxurie polluāt quo nimirū ostēdit q̄ ex veste cuiuscūq̄ pſone fieri nō d⁹ casula vel aliquis alī? sacris mysteriis deputādus ornat⁹. ¶ Stephan⁹ q̄z papa statuit ea. dist. vestimēta: ne vstimētis ecclesie in alijs vsibusquis fruat: quodq̄ nisi a sacratis hominib⁹ tāgant: ne vltio q̄ balthasar regē babylonie percussit sup hoc transgredītes veniat. ¶ Clemēs etiā papa statuit. c. dist. nemo. ne mortui sepeliāt vel inuoluāt seu operiāt vel etiā feretrū cū palla. i. pānis altaris: aut cū mappa q̄ calix inuolui⁹: seu cū q̄ sacerdos man⁹ post cōsecrationē tergit. Ūñ x̄o palle. i. corpalia ⁊ vela: id est ornāmēta altaris seu cortine sup altare pēdētes sordidate fuerint diaconi cū ministris humilib⁹ illa lauēt intra sacrariū ⁊ nō extra. Pro velis autē lauādis q̄ ad cultū altaris ptinent noua peluis habeat. Palle x̄o. i. corpalia in alia pelui lauent. Vela q̄z lanuarum. i. cortine q̄ extēdunt i ecclijs in festis ⁊ quadragesima in alia pelui lauētur. Hinc est q̄ statutū est in ꝓcilio Ilerden. de cōse. dist. iiij. oīs. q̄ ad

De ornatu i festo natal⁹ dñi va-rio. phy. q̄.

Matt. xxvij.

Sex dñice xl. significant gaudia sex etatū.

corpozale lauādū ⁊ ad pallas altaris, ꝓpria habeāt

tur vasa foris in quibus nihil aliud lauet. Sz ex eunde clementē. ea. dist. altaria. si altaris palla. i. vestimēta altaris vel cathedra in q̄ sedet sacerdos sacris vestibus indutus vel candelabrū vel velū. i. pān⁹ vel cortina sup altare pēdēs fuerint vetustate cōsumpta cremētur ⁊ cineres vel in baptisterio vel in piete: aut i fossis pauimētozū vbi nō fit trāsit⁹ iacteē. Et no. q̄ eccl̄iastica ornamēta bñdicūt vt dicet sub ti. de cōsecratiōib⁹ ⁊ vnctiōibus.

¶ De campanis. Rubrica.

Campane sunt vasa enea i nola ciuitate cāpanie ꝓ inuētra: maioza ita q̄z vasa cāpane a cāpania regiōe: minoza x̄o nole a nola ciuitate dicunt. Pulsatur āt ⁊ bñdicit campana vt p illius tactū ⁊ sonitū fideles inuitē inuitentur ad premiū: et crescat in eis deuotio fidei: fruges mētes ⁊ corpoza credentiū seruētur: ꝓcul pellant hostiles exercitus: et oēs insidie inimici: fragoꝛ ⁊ grādinū: ꝓcella turbinū: ꝓcetus tēpestatū ⁊ fulgurū tēpereut. Infestaq̄z tonitrua ⁊ ventoꝛū flamina suspēdant: spiritus procellaꝛ ⁊ aere ptātes, ꝓsternant: ⁊ vt hoc audiētes ꝓfugiāt ad sancte matris ecclie gremiū ante sancte crucis vexillū cui flectit oē genu ⁊c. sicut hic singula in bñdictionibus cāpane habent. Scient dñi aūt est q̄ cāpane quarū sonoꝛitate cōuenit populus ad eccl̄iā ad audiēdū ⁊ clerus ad annunciā dū mane miseri cordiā dñi ⁊ virtutē eius p noctē. extra de homi. Joānes. j. di. ius militare. significāt tubas argēteas q̄bus in veteri lege pplus ad sacrificādū accersiebat: de q̄bus dicēt in. vj. parte sub pētheq̄ admodū enim vigiles in castris tubis: sic ⁊ ecclesiarū ministri cāpanaꝛū sonitu se excitāt vt cōtra insidiantē diabolū ꝓnoctent: signa igit nr̄a enea sonoꝛiora sunt tubis veteris legis: qr tūc notus erat deus in iudea tantū: nūc x̄o in oī terra. Sunt etiā durabiliora: significāt eīm ꝓdicationē nouū testamēti fore amplius duraturā tubis ⁊ sacrificijs veteris legis qr vsq̄ ad mūdi finē. Siq̄dē cāpane ꝓdicatores significāt q̄ fideles ad similitudinē cāpane ad fidē vocare debēt qđ significatū est in eo q̄ dñs ꝓcepit moysi vt faceret vestē summo pōtifici habentem. lxxij. tintinabula q̄ sonarent cū pontifex in sanctā sanctoꝛū ingrederetur. xliij. di. fit rector. Ipsum q̄ vas os predicatoris designat iuxta illud apli. Factus sum velut es sonans siue cymbalū tinniēs. Duritia metalli fortitudinē designat i mēte predicatoris: vñ dñs. Dedi frontē tuā durioꝛē frontibus eoꝛ. Plectrū seu ferrū qđ interius extraq̄z parte ferles sonū reddit doctoris linguā q̄ sciētia ornāt ⁊ q̄ vtrūq̄ testimū resonare facit figurat. Prelat⁹ q̄ absq̄ sciētia ꝓdicationis erit quasi cāpana sine plectro: iuxta illud Ezeg. Sacerdos si ꝓdicatiōis est insci⁹ quā clamoris vocez daturus est: preco mutus est etiā quasi canis mutus latrare nō valens. Ipsaveꝛo percussio denotat q̄ ꝓdicatoꝛ primū d⁹ p cozrectionē in se vitia ferire ⁊ postmodū ad alia exprobrāda accedere ne cōtra doctrinā apli aliis ꝓdicans ipse ꝛeprobus inueniat. iij. q. vij. qđ testatur. vñ ps. predicatoꝛi autem dixit deus quare tu enarras iustitias meas ⁊ assumis testamētū meū per os tuum sane namq̄z actionis exēplo plerumq̄z accēdit quos eruditione sermonis monere ne

Universidad de Deusto

quit. vij. q. j. §. q vero. Vinculuz vero quo plectrū vasi cōtigit seu ligat est moderatio qua lingua tēperat q ad tractum cordis. i. autoritate scripture linguā mouet p̄dicatoris. Lignū in quo cāpana pēdet lignū dīsce crucis significat qđ ideo qñ q a superioribus cōtinet: qz crux ab antiqs patribus nūcupat. Instrumēta qbus ipsuz lignū alligatū seu affixū est oracula sunt ꝓphetarū. Ligatura vero ferrea qua cāpana ligno cōiungit charitatē denotat p quā p̄dicator indissolubiliter cruci affixus gloriat dicēs. Mihi absit gloriari nisi in cruce dñi nr̄i. Cauilla ligno affixa qua mediāte cāpana pulsat: recta p̄dicatoris mētem significat: qua diuinis mādatis inherēs illa fideliū auribꝰ p̄ frequētē pulsationē inculcat. Funis aūt ab illa pēdēs qua cāpana pulsat est humilitas seu vita p̄dicatoris funis etiā ipse vite nostre mēsurā ostēdit. Ad hec cū funis initiū habeat a ligno in quo cāpana pēdet: p qđ crux dīuica intelligit recte sacram scripturam a ligno sctē crucis descendētem designat sicut etiā funis ex tribꝰ est funiculis: ita ⁊ scriptura ex trinitate consistit. ſ. ex historia: ex allegoria ⁊ ex moralitate: funis ergo descendēs a ligno ī manu sacerdotis est scriptura a mysterio crucis descēdēs in ore p̄dicatoris. Rursus iō funis vsq; ad manꝰ dbꝰ cōtinet extēdit qz scriptura vsq; ad opa trāsire dz. Funis q̄z elevatio ⁊ depssio in pulsando denotat q̄ sacra scriptura aliq̄n loqtur de altis: aliq̄n de inferioribus seu q̄ p̄dicator aliq̄n ꝓpter aliquos alta dicit. viij. q. j. opz. xij. dist. §. ñ. qñq; ꝓpter altos cōdescēdit. iuxta illud apli siue extēdimus ꝓpter deū: siue cōdescēdimꝰ ꝓptervos. Ad hoc sacerdos deorsum funē trahit dū ad activā vitā a cōtēplatione descēdit: ipse vo sursum trahit dū scriptura docēte in cōtēplatione erigit. Deorsum etiā trahit dū scripturā ad literā q occidit intelligit. sursuz trahit dū spñaliter eā exponit. Rursus ꝑm Greg. deorsuz trahit ⁊ sursum trahit dū in ea se metit: quātū vez ī timis iaceat ⁊ quātū ad bona facīēda ꝓficiat. Sed ⁊ qñ ex tractu funis cāpana resonat ppls ad exponē sacre scripture admak: p̄dicatoz audit: ⁊ ppls in vnitate fidei ⁊ charitatis vnit. Sacerdos itaq; q̄ se recognoscit p̄dicationis debitorē nō se subtrahat a monēdis signis: qñ ⁊ filij aaron clāgebāt tubis. Funē ergo mouet q̄ ffes aut ppl̄m ex offō puocat. Anulus in fune chorde p quem in plerisq; locis chorda trahit: est cozona p̄mū seu pseuerātia in fidē: vel est ipsa diuina scriptura. Pozro sauinianꝰ pa. statuit vt hore diei p ecclias pulsent. Et no. q̄ ad diuīa officia p. xij. diei horas cāpane cōiter. xij. pulsant: vez in prima hora semel: ⁊ ī vltima sīl̄r semel: qz ab vno deo oīa ⁊ idē vnus erit oīa in oībꝰ. In tertia pulsāt ter, p sc̄a tertia quarta horis q̄ sub illis cātant. Sīl̄r ⁊. vj. ter p tribꝰ vez, p. v. vj. vij. horis. Sīl̄r in. ix. ter, p tribus. Ad vesp̄as vō q̄ est. ix. hora nō solū semel sed multipl̄r: qz in tpe gre multiplicata est p̄dicatio apl̄oꝝ. Itē in nocte ad matutinū sepe: qz sepe exclamādū est. Exurge q̄ dormis: ⁊ exurge a mortuis. Cōiter tū ter pulsatur in nocturnis. Primo cū squilla q̄ significat Paulū acute p̄dicātem. Sc̄da pulsatio significat Barnabā sibi associatū. Tertia innuit q̄ iudeis repellētibus verbū dei apli cōuerterūt se ad gentes quas in fide trinitatis quatuor euāgeliozum imbuerūt disciplinis. vū ⁊ quidā quater pulsant. Et no. sex esse genera tintinabuloz̄ qbus in ecclesia pulsāt. ſ. squilla: cymbalū: nola: nolula seu dupla cāpana ⁊ signū squilla pulsāt in triclinio. id est in refectorio. Cymbalū in claustro. Nola in choro. Nolula seu dupla campana in horologio. Cāpana in cāpanili. Signū in turri. Volūt hoc tū ꝓ hoc pōt gñā l̄r tintinabulū nūcupari. Varijs ergo designant vocabulis: qz p̄dicatores p illa designati ad multa necessarij sunt. Sane in tota septuagesima sub qua quadragesima cōtinetur in diebꝰ profestis nō debet compulsari: nec depulsari: sed simpulsari. i. simpliciter pulsari ad horas diei vel matutinas. In ecclesijs tū bñ ordinatis bis pulsatur ad primam: primo ad inuocandū: secūdo ad inchoandū: in tertia ter fm numerū horarū que sub illo pulsantur: vt premissum est: vna ad inuocandū: alia ad congregandum: tertia ad inchoandum. Similiter fit in. vj. ⁊ in. ix. ⁊ eodem campane ⁊ eodem ordine pulsantur ad matutinas simpliciter. Ad missam vero ⁊ ad vesperas duabus dū taxat campanis pulsatur. In minoribus vero dū taxat campanis pulsatur. In minoribus vero ecclesijs simpliciter tantū pulsandū est iuxta pre missa: ⁊ hoc in ferijs. In dñicis vero ⁊ in solennibus diebus prout in alijs tēporibus compulsāt. Quia enim predicatores qui per campanas figurantur tpe gratie celebrius abundant ⁊ opportune ⁊ importune instant: idcirco in festis q̄ ad gratiam pertinent campane tumultuosius tinniunt ⁊ prolixius concrepant: vt dormitēs ⁊ ebriosos excitēt ne dormiāt vltra modū. Quid aūt signifi cet compulsatio qñ cantatur Te deum lau. in. v. parte sub titu. de nocturnis dicetur. Verū aliquo moriente cāpane debēt pulsari: vt populus hoc audiens oret pro illo: pro muliere quidē bis pro eo q̄ ipsa inuenit alteritatē. Primo eñ fecit homine alienū a deo: quare secūda dies non habuit benedictionē. Pro viro vero ter pulsatur: qz primo inuēta est in homine trinitas. Primo eñ formatus est adam de terra: deinde mulier ex adam: postea homo creatus est ab vtroq; ⁊ ita est ibi trinitas. Si aūt clericus sit tot vicibꝰ simpulsāt: quot ordines habuit ipse. Ad vltimū vero cōsāt: quot ordines habuit ipse. Ad vltimū vero cōpulsari debet cū oībus campanis: vt ita sciat populus pro quo fit orandū. Debet etiā compulsari qñ sumus ad ecclesiaz: ⁊ qñ de ecclesia ad tumulū deportatur. Ceteruz campane in processionibus pulsantur: vt demones timentes fugiant. prout ī iij. parte sub titu. de accessio. pon. ad alta. dicēt. Timent enim audītis tubis ecclesie militantis: scilicet campanis: sicut aliquis tyrannus timet audiens in terra sua tubas alicuius potentis regis inimici sui. Et hec etiā est causa quare ecclesia vidēs cōcitari tēpestatē campanas pulsat. ſ. vt demones tubas eterni regis. i. campanas audītes territi fugiāt: ⁊ a tēpestatis concitatione desistant: ⁊ vt ad campane pulsationē fideles admoneantur: ⁊ prouocentur pro instanti periculo orationi insistere. Silent aūt cāpane triduo ante pascha: vt dicēt in sexta parte sub. v. feria cene. Rursus cāpane tpe ut erdicti silent: qz sepe ob delictū subditoz̄ impeditur lingua predictoz̄. iuxta illud prophete. Linguam tuam adherere faciā palato tuo: qz domus. i. populus exasperans: id est inobediens est. extra de renuncia. nisi. §. propter.

Tintnabulorū

Ecclia pulsat sex sūt gña.

Mortuo entes liq cāpane debēt pulsari ⁊ q̄re.

Cāpane ī p cessionibus quare pulsātur. Ecclia vidēs cōcitari tēpestatē quare campanas pulsat.

Nigni in quo cāpana pēdet significatio

De fune ⁊ ipsius significatiōe

Ad diuina officia p. xij. dici horas cāpane cōiter pulsāt

Tres pulsationes in nocturnis qđ designāt.

Habet etiā ecclia organa de quibꝰ in quarta parte sub ti. de sanctis dicetur.

¶ De cimiterio ⁊ alijs locis sacris ⁊ religiosis.

Nunc de cimiterio ⁊ alijs locis sacris ac religiosis dicamus. Sane venerabiliuz locoz̄ alia sunt humane necessitati deputata: alia ozationi dedicata. Loca humane necessitati deputata sunt zenodochia: xenoztozia: quod idē est: vasochonia: ieronthoconia: orphanotrophia: ⁊ belnhotrophia. Sancti etenī patres ⁊ religiosi principes hmōi instituerūt loca in qbus pauperes: peregrini: senes: orphani: infantes: emeriti: infirmi: imbecilles: ⁊ saucij reciperentur ⁊ foverenī: ⁊ no. q̄ geronta grece dicit senex latine. Locoz̄ aūt ozationi dicatoz̄ alia sunt sacra: alia sunt sancta alia religiosa. Sacra sunt que per manus pontificū rite dedicata ⁊ deo sanctificata sunt que varijs nominibus appellātur. prout sub tit. de ecclesia p̄missum est. Sancta sunt loca immunitatis siue priuilegia seruitoribus ⁊ ministris ecclesiarū deputata: de qbus videlicet sub interminatione certe pene vel'a iure vel p speciale priuilegium interdicitur ne qs illa violare p̄sumat sicut sunt atria ecclesiaꝝ. xxvij. q. iiij. si quis in atrio ⁊ in quibusdā locis claustra intra que sunt domus canonicoꝝ in quibus reis cuiuscūq; sceleris ꝑfugētibꝰ si se ibi receperint securitas p̄stat̄ ⁊ secūdum statuta regalia. insti. de re. di. §. sancte porte ⁊ theatra ciuitatum. Religiosa sunt vbi cadauer hominis integrū vel etiaz caput tātū sepelit: qz nemo pōt duas sepulturas habere. Corpus vero vel aliquod aliud mēbrum absq; capite sepultū non facit locū religiosum. ff. de reli. ⁊ sum. fu. cū in diuersis. Sed ⁊ scōm legalia instituta cadauer iudei vel gentilis vel infantis nōdū baptizati locū in quo sepultū est facit religiosum scōm religionē tamē christianā ⁊ canonicā doctrinā solū christiani cadauer locuz facit religiosum. Et no. q̄ quicūd est sacrum est religiosum: ⁊ non econtra. Ceterum locus iste locus religiosus diuersimode appellatur: videlicet cimiterij poliātrum siue androposis qđ idē est. Item sepulcrū mausoleū quod etiaz idē est dormitoriū: tumulus monumētū: ergastulū: sarcophagus: piramus: bustū: vrna: et spelunca. Cimiterium dicit a cimen quod est dulce: ⁊ sterion. qđ est statio: ibi enim dulciter defunctoz̄ ossa quiescunt: ⁊ salutoris aduentum expectant. Vel qz ibi sunt cimices. i. vermes vltra modū fetentes. Poliantrum dicitur quasi pollutuz antrum propter cadauera hominum ibi sepultoz̄. Vel poliantrum interpretatur multitudo virorum: a polis quod est pluralitas: ⁊ antros qđ est vir: ⁊ scōm hoc proprie dicitur cimiterij propter multitudinē hominū ibi sepultorum. Similiter ⁊ androposis qđ idem est. Sepulcrum dicitur quasi sine pulsu: quia qui ibi sepelitur pulsu caret: vel est locus vbi ossa cōdūtur. Mausoleū dictū est a quodam qui dictus est mausoleus qui fuit dives ⁊ potens: et ab arthemesia eius vxore valde dilectus: adeo q̄ eo defuncto ipsa gloriosuz cōstruxit ei sepulcrū qđ vocauit mausoleū a noīe viri sui. Et inde igit mos inoleuit: vt quelibet pretiosa sepultura mausoleū nūcupatur. xcvj. dist. bene quidem. prope ptin. Dormitorij dicit a dormiēdo: qz ibi corpa sanctoz̄ quiescunt q̄ in dño mortuī. Tumulus dicit quasi tumēs tellus: qñ homine in terra sepulto terra aliquātulū eleuatur: monumentum dicit: qz mouet mentē cuiuslibet inspicientis: vt recordet q̄ cinis est ⁊ in cinerē reuertet. Ergastulum dicit ab ergaqđ est opus: vel ab erga qđ est labor ⁊ sterion qđ est statio ibi eñ requiescunt corpa eoꝝ qui in dño moriūtur: vñ beati mortui q̄ in dño mortuī: eo modo iam dicit illi spūs ꝛc. Sarcophagus dicit a sarcos qđ ē caro: ⁊ phagin qđ est comedere: qz ibi caro comedit. ſ. consumit. Piramis dicit a pir qđ est ignis: qz corpora igne cremata ⁊ incinerata ibi recōdebantur: vel qz sicut ignis a lato incipit ⁊ tendit in acutū: sic ⁊ piramis: ⁊ est genus altissime sepulture: tale est rome in quo fuerūt cineres iulij cesaris collocati. Et corrupto vocabulo vulgariter vocat acus sctī petri: q tñ iulia dici deberet. Similez piramidē fieri fecit cesar iuxta turonū prope ripā ligeris ⁊ recluſit ibi cineres cuiusdā militis amici sui interfecti. Bustum vō a noīe cōtenti nomē traxit cōtinētis locus videlicet ī q̄ busta siue humana corpa sepeliebantur. Urna dicta est eo q̄ antiquitus moris fuit humana corpa rogo cōburere ⁊ cineres in terreis vasis collocatos seruare. Spelūca qñq; dr duplex vt taz dicēt. Cimiterij initiū habuisse dicitur ab Abrahā qui emit agrū ab ebron ī quo erat duplex spelūca: vbi ipse sepultus est ⁊ sarra ⁊ ysaac iacob ⁊ adā ⁊ eua ꝓpterea eñ emit vt sibi ⁊ suis sepultura esset. Duplex spelūca ī cō ibi erat qñ duo ibi sepeliebant cōtigue: scz vir ⁊ vxor vel in vna viri ⁊ in altera mulieres: vel vnicuiq; illic sepeliendo duplex spelūca in modū cathedre fiebat. vñ dicit Hie. qđ tres patriarche sepulti sunt in ciuitate ebron in spelūca duplici cū tribꝰ vxoribus suis. Sepeliebant aūt quasi sedētes: ⁊ supior pars spelūce q̄ trūcū capiebat a natibus supra dicebat vna spelūca, pars vō inferior que capiebat pedes: crura: ⁊ femora dicebat alia spelūca. Sane nō debēt passim oēs intra ecclesiā sepeliri: videl eñ q̄ loc̄ sepulture nō p̄sit. extra de sepul. sacris. Lucifer nāq; de celo fuit prostratus ⁊ adā de paradiso electus ⁊ q̄ loca hīs meliora sunt. Itē Joab in tabernaculo iter fecī est. ⁊ Job in sterquilinio triūphauit: imo obsequi detur si quis indignus peccator in ecclesia sepeliatur. xiij. q. ij. cū grauia. Legitur eñ in dialogo beati gregorij. lib. iiij. c. lvj. q̄ cū quidā flagitiosus in ecclesia beati faustini bziensis sepultus fuisset cadē nocte beatus faustinus apparuit custodi eiusdē ecclie dicēs. Dic epo vt p̄cipiat hinc carnes fetentes quas hic posuit alioqn ipso die. xxx. morief. Custos vō timuit hec dicere epo. ⁊ epūs die xxx. subito mortuus est. Legit etiā ibidē. c. lvij. de quodaz alio q̄ sepultus fuit in ecclesia q̄ cadauer eius postea intentū fuit extra ecclesiā: ⁊ tint hec mina remāserunt in loco suo. ⁊ Augu. inquit. xij. q. ij. qbus. ⁊. c. seq. Quos petā grauioza deprimūt si in locis sacris sepelire se faciunt restat vt de sua p̄sumptione iudicentur: qz eos sacra loca nō liberāt: sed culpa temeritatis accusat. Nullū q̄ corpus debet in ecclesia aut prope altare vbi corpus dñi ⁊ sanguis conficitur sepeliri: et nisi corpora sanctoz̄ patrū qui dicūtur patroni. i. defensores qui meritis suis torā defendunt patriam. ⁊ episcopi ab̄bates ⁊ digni presbyteri ⁊ laici summe scīta

Loca religiosa.

Cimiterū.

Poliatrū.

Sepulcrum.

Mausoleū.

Bustū

Urna.

Cimiterij initium.

Universidad de Sevilla

tis. xiij. q. ij. Scipiendū. ⁊. c. nullus. Sz cūcti debēt circa eccliā sepeliri: putā i atrio aut in porticu aut i exedris siue vōltis eccl'ie exteri⁹ adherētib⁹: aut in cimiterio: vt in. c. scipimus. ⁊ in eodē. c. nō esti memus. Dicūt em̄ q̄dā q⁹ locus. xxx. pedū circa ecclesiā dz ad hoc cōsecrari: aliq̄ Xo solū circuitionez quā facit eps dedicās ecclesiā ad hoc sufficere dicūt. Aug. dicit in lib. de cura ꝓ mortuis agēda i fine q⁹ sepelire apud martyzū memorias in hoc defuncto. ꝓdest: vt cōmendās eū etiā in martyzū patrocinio affectus ꝓ illo supplicationis augeat.

Hoies antiq̄tus in ꝓpriis domibus se peliebātur.

Antiquitus solebāt hoies in ꝓpriis domib⁹ sepeliri: sed ꝓpter cadauerū fetorē statutū fuit: vt extra ciuitatē sepelirent⁊ quendā locū cōem sctificatū ad hoc deputabāt. Nobiles Xo sepeliebant sup mōtes ⁊ in medio mōtiū ⁊ in radicibus eoz. ⁊ in ꝓpriis. Ceterū si q̄s in obsidione interficiat: nec possit cimiteriū haberi: sepeliat i loco vbi p̄t. Si Xo negociator vel peregrinus moriat in equore ⁊ fuerit terra vicina sepeliat ibi: q⁹ si portꝰ remotus sit in aliqua insula ꝓpinqua sepeliat. Si aūt terrā nō videāt fiat ei domūcula de lignis si haberi p̄nt ⁊ pisciat in mare. In cimiterio q̄ūt xp̄ianoz nō nisi xp̄ian⁹ baptizat⁹ sepeliri dz. de hoc in. c. ex parte de sepul. nec tñ oīs q̄m nullus ex maleficio interfect⁹ si maleficiū sit mortale petiū vt si sit interfect⁹ in adulterio vel latrocinio: vel i ludis gētiliū: extra de ioznea. c. ⁊ nullus. ⁊ laici sūme sctitatis. xiij. q. ij. Et iō vbi q̄s inuenit mortuus ibi se peliat ꝓpter dubiū cause mortis ei⁹. Si Xo quis subito moriat in ludis ꝓ suetis: vt in ludo pile: sepeliri p̄t in cimiterio: q⁹ nemini nocere intēdebat. Sz q⁹ mūdialibus occupabat: aiūt q̄dā q⁹ sepeliri dz sine psalmis ⁊ sine ceteris mortuoū exequijs. Sed ⁊ si q̄s ipetēs aliū in rixa vel tumultu. impenitēs moriat nec sacerdotē petijt: nō dz sepeliri in cimiterio: vt q̄dā dicūt: sicut nec is q̄ manu ꝓpria mortē sibi ꝓsciuit. xxiij. q. v. si nō lz. ⁊. c. cuz homo. de pe. di. iij. iudas. secus si vim ad tutelam sui vel suoꝝ repellebat ⁊ alias in penitētia remanebat. Si Xo nō ꝓpter aliquā manifestā cām sed solo dei iudicio q̄s subito moriē p̄t i cimiterio sepeliri. Justus em̄ in q̄cūq̄ hora moriē: saluat̄ ꝑseruatiz si habat opaz alicui rei licite. Defessi iustitie ⁊ pugnāti ꝑ filio iusto occisis cimiteriū ⁊ offīs libere ꝓcedunt. interfecti tñ in ecclesia nō portent: ne pauimētū sanguine polluat. Sz si aliq̄s rediens de lupanari vel de aliquo loco vbi fornicat⁹ sit in via occidat: vel aliquo casu ꝓfitēs moriat: non sepeliat in cōi cimiterio ⁊ hoc si legitime ꝓbari p̄t. eū fornicatū fuisse: nec cōstat eū postea cōfessum vel cōtritū fuisse. de pe. di. v. c. j. alioquin sepeliri debet.

Mulier in partu moriens an debeat i ecclia poni.

Rursus mulier moriens in partu nō dz in ecclesia poni. vt quidā dicūt: ne pauimentū ecclesie sanguine polluat: sed extra eccliaz ei dicat obsequiū: ⁊ in cimiterio sepeliat: q⁹ nō placet. alioquin pena sibi xterē in culpa. v. di. baptizari. Ān licite i ecclīa ferk: ita tñ q⁹ ecclia a maculis corporis ne polluat diligēter caueat. partus tñ de ventre ipsi⁹ extractus mortuus ⁊ nō baptizatus extra cimiteriū sepeliat. Sūt tñ q̄dā qui dicūt q⁹ partus dz vna cū muliere in cimiteriū sepeliri: eo q⁹ pars viscerum esse censetur. de conse. di. iij. si quicūd. sane vir et vxor in eodem sepulcro ponendi sunt xiij. q. ij. vna queq⁹. extra de sepul. de vxore exēplo abzahe ⁊ sare vbi spāl nō elegerint sepulturā: vñ ⁊ Thobias ꝓcepit filio vt cū mater ipsi⁹ cōpleuisset dies suos locaret eā i eodē sepulcro cū co. xiij. q. ij. ebron. Itē qui libet in sepulcro parētū tumulādus est nisi ex deuotione alibi elegerit sepeliri ea. q. sozoz. xiij. q. ij. c. fin. Ceterū in cōcilio magū. de ꝓse. di. vlt. c. fi. statutū est q⁹ suspensi q̄ ꝓ suis pctis penā extremā ꝓsoluūt: ex quo cōfessi sunt vl cōfiteri desiderauerūt: ⁊ cōmunicauerūt in cimiteriꝭ sepeliri possunt: ⁊ oblationes: et misse fieri ꝓ eis di. vlti. c. fi. Qualiter humanū corpus sepeliendū sit dicet in. vij. pte sub ti. de offi. mortuoꝝ.

De ecclesie dedicatione. Rubrica.

Quia de ecclesia ⁊ altari: in superioribus mētio facta est consequēs est vt aliqua de illoꝝ dedicatione subiūciamus dicentes. Primo vnde cōsecratio ecclesie ortum habuit. Secōo per quos. Tertio quare. Quarto qualiter ecclia dedicet: ⁊ quid significet tā ipsa dedicatio q̄ singula que in eo aguntꝰ: de officio vero festi dedicationis ecclie in. vij. parte dicetur.

Ecclie dedicatio vñ hñit initium.

Primo igit̄ dicendū est vnde dedicatio ecclesie initiū habuit. Super quo no. q⁹ moyses dño precipiente fecit ꝑ filiū: ⁊ sacrauit illud cū mēsa ⁊ altare eius ⁊ ereis vasis ⁊ vtensilibus ad diuinū cultū explendū: ⁊ nō solū diuinis precibus ea sacrauit: verūetiā sctī olei vnctione dño iubēte liniuit. de conse. di. j. §. j. Legit̄ em̄ dñm precipisse ipsi moysi vt chrisma cōficeret quo vngeret tabernaculū in dedicatione ⁊ archā resta. Salo. quoq⁹ filius dauid iubente dño perfecit tēplū cū altari ⁊ reliqua ad diuinū cultū peragēdū cōsecrauit sicut in lib. Re. habet. iij. reg. c. vj. Nabuchodonosoꝛ ētrexvocauit oēs satrapas optimates ⁊ tyrānos ad dedicationē statue auree quā fecerat. Judei q̄ sicut legit̄ in bucardo in. liij. c. j. audei loca i q̄bus dño sacrificabāt diuinis habebāt supplicationibus ꝓsecrata: nec in alijs q̄ deo dedicatis locis mūera domino offerebāt. Si igit̄ illi q̄ vmbre legis ꝺseruiebāt hoc faciebāt q̄ to magis nos quibus veritas patefacta est gr̄a ⁊ veritas ꝑ iesum xp̄m data est tēpla domino edificare ⁊ prout meli⁹ possumus ornare: atq⁹ ea diuinis precibus ⁊ sanctis vnctionibus cū altaribus ⁊ vasis vestibus quoq⁹ ⁊ reliqs ad diuinū cultū implendū vtēsilibus deuote ⁊ soleniter ex institutione Felicis pa. iij. sacrare debemus. Rursum cū in syria in ciuitate baruth in dei quadā imaginē crucifixi pedib⁹ ꝑculcarēt ⁊ latus eius ꝓforarent: mox inde sanguis ⁊ aqua exiuit. Judei aūt hoc viso mirati sunt ⁊ infirmi corpi hoc sanguine deliniti ab oībus ifirmitatib⁹ suis liberati sūt: ꝓpter q̄ oēs xp̄i fide suscepta baptizari sunt ⁊ synagogas eoꝝ in ecclias ꝓsecrauerūt ⁊ inde mos inoleuit vt ecclesie consecrentur cum prius tantū altaria consecrentur: ꝓpter hoc etiā miraculū ordinauit ecclesia fieri memoriā dñice passionis. v. kal. decēbris ⁊ eadē ratione cōsecrata est ecclesia in honore saluatoris vbi quedā ampula cū illo sanguine reseruatur ⁊ solenne festum tic agitur. ¶ Secūdo notādū q⁹ solus pōtifex potest ecclias ⁊ altaria dedicare. xxvj. q. v. mīstrare de cōse. di. j. nemo. extra de cōse. eccle. q⁹ dubiūs. qñ gerit imaginē ⁊ figurā sūmi pōtificis xp̄i spiritualiter dedicātis sine q̄ nihil possum⁹ in ecclesia stabilire. vñ ipse ait. Sine me nihil potestis facere. ⁊ psal. Nisi dñs edifi. do. vñ concilium carthag. xxvj. q. vj. c. iij. phibet hoc facere sacerdotē nec potest hoc alicui ꝺferiozis ordis demādari. extra. de aqua. Sane ecclesia vt sacri edocēt canones de cōse. dist. j. nemo. extra. de cōse. eccl. vel alta. cū sicut dedicāda nō est nisi pri⁹ dotata sit ⁊ ex licite acq̄sitis. j. q. j. nō est putāda. Legitur em̄ q⁹ dum quidam episcopus ecclesiā de vsuris et rapinis constructā consecraret vidit post altare diabolū stantem in cathedra in habitu pontificali q̄ dixit episcopo. Cessa ecclesiā consecrare. Ad mea em̄ iurisdictionem pertinet cū sit ex vsuris ⁊ rapinis facta. Ep̄o Xo ⁊ clero territis ⁊ inde fugiētib⁹ diabolus continuo ipsam ecclesiā cum grandi strepitu destruxit. Rursus ecclesia q̄ ꝓ questu cupiditatis constructa est. e. di. siquis basilicā cōsecranda non est ⁊ cui dos sufficiēs assignata non est extra eo. si cut. ⁊ in qua pagan⁹ vel infidelis sepult⁹ est. e. distin. ecclesia. j. ⁊. ij. donec inde fuerit eiect⁹ ⁊ eccle sia abrasis prius parietib⁹ vel tignis recōciliata. Idem etiā est de excōmunicato. extra de sepul. sacris. Si Xo mulier pregnās illic sepulta sit ea nō electa poterit cōsecrari: licet partus baptizat⁹ nō sit. ff. de ven. inspi. l. §. j. ff. de sta. ho. q̄ in vtero de cōse. di. iij. si ad matris. ⁊. c. fe. q̄ q̄dā aliter scripserint sapiētes: pōt etiā consecrari diebus dñicis ⁊ ꝓuintis. extra. e. c. ij. ⁊ plures epi ⁊ plura altaria possunt simul ab eodē i vna eccl'ia ꝓsecrari. extra ea. cū suis. ¶ Tertio dicēdū est quare ecclesia dedicatur ⁊ q̄dē ꝓpter. v. causas. Primo vt diabolus ⁊ eius potestas inde penit⁹ expellat vnde refert Greg. in dialogo li. iij. c. xxj. q⁹ cum quedā ecclesia arrianoꝝ fidelibus reddita ꝓsecrar̄et et reliquie sctī Sebastiani ⁊ beate Agathe illuc delate fuissent ppl's ibi ꝓgregatus porci repēte inter pedes huc illuc discurrere senserūt q̄ foꝛes ecclesie repetēs a nullo videri potuit: oēsq⁹ i admiratione cōmouit. Q̄ō idcirco dñs ostēdit vt cunctis patefieret q⁹ de loco eodē immūd⁹ habitator exiret. Sequēti aūt nocte magn⁹ in eiusdē ecclesie tectis strepitus factus est ac si i eis aliqs errādo discurreret. Scōa vero nocte grauioz son⁹ increuit. Tertia quoq⁹ nocte tantus strepitus insonuit: ac si oīs illa ecclesia fundamētis fuisset euersa: statimq⁹ recessit nec vlterius apud illā antiqui hostis inquietudo apparuit. Secōo vt ad eā cōfugiētes saluēt. put legit i cañ. Greg. xxiij. q. v. re⁹. Et ob hoc ioab in tabernaculū fugit ⁊ altaris cornua apprehēdit. Tertio vt ibi oīum exaudiāt Unde in oratione ad missam dr. Concede vt oēs q̄ huc deprecaturi cōueniunt ex quacunq⁹ tribulatione cōsolationis tue beneficia cōsequātur. Sic etiā orauit Salomō in tēpli dedicatione: prout legitur. iij. Reg. viij. c. Quarto vt ibi deo laudes solūatur prout sub ti. de ecclesia dictū est. Quinto vt ibi sacramēta ecclīastica mīstrātur. Ān ipa ecclesia dr tabernaculi quasi taberna dei in q̄ sacramenta diuina ꝓtinētur ⁊ mīstrātur. ¶ Quarto dicendū est qualiter ecclesia consecratur. Et q̄dē recluso epo cū clero ante foꝛes ecclesie aquā non sine sale bñdicit. interim intrinsecus ardēt. xij. luminaria ante. xij. cruces in ecclie parietibus depicta. Postmodū Xo clero ⁊ ꝓplo insequēter circūdo ecclīam exterius cū fasciculo ysopi parietes

Ecclie ꝓsecrā de modus.

Sal ꝓ sapientia ponitur.

cū aqua iam bñdicta aspergit: ⁊ qualiber vice ad ianuā ecclesie veniens percutit superliminare cū baculo pastorali di. Tollite portas prī. ve. ⁊c. Diconus deint⁹ respōdet. Quis est iste rex glie? Cui pōtifex. Dñs fortis ⁊c. Tertia vero vice reserato ostio ingreditur pōtifex ecclesiā cum paucis ex ministris clero ⁊ pplo foris manēte di. Pax huic domui. ⁊ dicit letanias. deīde in pauimēto eccl'ie fiat crux de cinere ⁊ sabulo vbi literis grecis ⁊ latinis totū describitur alphabetū. Et iterum aliā aquā sctificat cum sale ⁊ cinere ⁊ vino ⁊ altare cōsecrat. Deīde. xij. cruces i parietib⁹ ꝑictas chrisimate inūgit. Sane q̄cūq⁹ hic visibiliter fiūt deus per inuisibilē virtutē i aīa operatur que veri dei templū est vbi fides facit fundamentū: spes eligit charitas cōsummat. ipsa em̄ ecclia catholica ex viuis multis lapidibus adunata dei templū est: q⁹ multa tēpla vnū templum quorum vnus est ver⁹ deus ⁊ vna fides. Domus igit̄ dedicanda est anima sanctificanda. ¶ Et est notandū q⁹ cōsecratio duo efficit nā ipsam ecclesiā materialē deo appriat: ⁊ nostrā sc̄z tā ecclesie q̄ fidelis aīe desponsationem insinuat. Dom⁹ nāq⁹ nō cōsecrata est si cut puella viro alicui destinata: nō tñ dotata: nec matrimoniali ꝺmercio i vnione carnis vnita. Sz in cōsecratione dotatur ⁊ trāsit in ꝓpriā iesu xp̄i spōsam quā sacrilegiū est per adulteriū vlterius violari. Desinit em̄ lupanar esse demoniū: vt ptz i ꝓsecratione illi⁹ tēpli q⁹ antea pāteon vocabat.

Conse cratio duo ef ficit.

De aq̄ bñdictione cuius aspsione ecclesia ꝓsecrado ipsa ecclesia baptizatur.

Primo itaq⁹ dicēdū est de aque bñdictione super quo dicit dñs. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu sctō nō intrabit in regnum celoꝝ. Aqua ctione em̄ que lauandis corporibus idonea est tantā dignitatis virtutē accipere meruit q⁹ sicut corpa lauat a foꝛdib⁹ ita et aīas mundat a peccatis. Manifestū quidē est q⁹ hec aqua cuius aspsione ecclesia consecratur baptismū significat: q⁹ quodāmodo ipsa ecclesia baptizatur. Ipsa vero ecclesia illā virtiq⁹ ecclesiā designat q̄ in ea cōtinetur. s. fideliū multitudinē. vnde etiā ecclesia vocat eo q⁹ ecclesia cōtineat ꝓtinens videlicet ꝓ cōtēto. Querēdum est aūt quare huic aque sal admisceatur cum saluator nr̄ de baptismo loquēs nullā de sale fecerat mētionē. Nō em̄ dicit. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua salsa vel sale mixta vel aliq̄d hmōi: sed dixit. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto ⁊c. Et idipm̄ de oleo ⁊ chrismate queri potest. Sz notādū q⁹ sal i diuino eloquio sepe ꝓ sapiētia ponitur. iuxta illud. Sermo vester sit sale cōditꝰ. Et dñs in cāt discipulis suis. Habete sal in vobis ⁊ pace inter vos. Itēq⁹ vos estis sal terre q⁹ si sal infatuatū fuerit i quo ꝺdietur. iij. q. vij. §. itē in euāgelio. hic etiā est q⁹ Sz legē nulla hostia sine sale offerebat: sz in oī sacrificio ponebat ex quib⁹ oībus cōuincitur q⁹ sal ꝓ sapiētia ponitur. Est em̄ sapiētia condimentū oīm virtutū sicut sal oīm ciboꝝ. Hinc ergo est q⁹ null⁹ baptizatur ꝓiusq⁹ sale cibetur: etiā infantes vt q⁹ actu habere nō possunt habeāt salē significatione sacramēti: nec sine sale bñdicēt aqua. ¶ De alterius aque bñdictione in sequēti tractatu dicēt. Trina aūt interi⁹ ⁊ exteri⁹ cū ysopo ⁊ aqua bñdicta aspersio trinā batizandi immersionē significat. Et fit ꝓpter tria. Primo ꝓpter demonū expulsionē. Nā aqua bñdicta ꝓprie de sui xtute habet demones expellere. Ān in ex-

Ecclie dedicatio vñ hñit initium.

Ecclesias et altaria sola lus pōtifex pōt dedicare

Hospitale de fr⁹.

Mod⁹ Conseruandi entiz.

Universidad de Deusto

oꝛcismo eius ꝺꝛ vt stat aqua exoꝛcizata ad effugā dā oēm ptātē inimici et ipsum inimicū eraꝺicare ꝛc. Scꝺo ꝓpter ipsius ecclie purgationē ꝛ expiationē: oīa namq; terrena ꝓpter peccatū coꝛrupta sunt ꝛ fedata. Hinc etiā est q; in lege oīa pene mundabant̄ p aquā. Tertio ꝓpter remouendā omnē maleꝺictionē ꝛ introducēdā benedictionē Terra eñ ab iꝝ cū fructu suo maleꝺictionē accepit: eo q; ex ei⁹ fructu deceptio facta fuit. Aq̄ ꝝ nulle maleꝺictiōi subiacuit. Hīc est q; ꝺns piscē comeꝺit: sed carnē nō legit nominatim comeꝺisse nisi ꝺe agno paschali: ꝛ hoc ꝓpter legis ꝑceptū in exēplū scilicet abstinēꝺi: aliquāꝺo a licitis/aliquāꝺo eaꝺē comeꝺēꝺi. Rursus aspso in circuitu facta signat q; ꝺns curā suoꝝ habens mittit angelum suū in circuitu timentiū se. Tria vero respōsoꝛia q̄ interim decantank̄ est hilaritas triū oꝛdinuꝝ fiꝺē suscipiētiū scꝝ Noe/Daniel ꝛ Job. Et q̄n aꝺ hāc inuocationē gratia fiꝺei/spei ꝛ charitatis infūꝺit: nō aꝺ pecēt aꝺ mediū: ꝛ aꝺ parte parietis superiorē aspgitur. De interiori etiā aspsione iā ꝺicē. De virtute ysopi in sequēti tit. ꝺicetur. Triplex ꝝ circuit⁹ quē ēps aspergēꝺo facit triplicē circuitū quē ꝛps fecit ꝓpter ecclesie sāctificationem ꝺesignat. Prim⁹ fuit quo venit ꝺe celo i mūꝺū. Scꝺs quo ꝺe mūꝺo ꝺescēꝺit i lymbū. Tertiꝰ quo ꝺe lymbo reꝺiens ꝛ resurgēs aſcēꝺit in celū. Triplex quoq; circuitus ostēꝺit q; ecclesia illa aꝺ hon oꝛez trinitatis ꝺeꝺicat. Ostēꝺit etiā triplicē statū saluanꝺoꝝ ꝺe ecclesia: qui sunt virgines cōtinētes ꝛ cōiugati: qꝺ etiā ꝺispositio ipsius ecclesie materialis ostēꝺit ꝓut sub ti. ꝺe eccl̄ia ꝺictū ē Pꝛoꝛo trina aꝺ superliminari ostij ꝑcussio signat triplex ius quoꝺ christ⁹ habet i ecclesia sua: ꝓpter quoꝺ sibi ꝺebet aperiri. Est eñ sua creatiōe redēptione ꝛ glorificationis ꝓmissione. Hā pōtiuāgeli ſex xꝑm: xga ei⁹ potestatē figurat. Rurs⁹ p triplicem ꝑcussionē ianue cū xga pastoꝛali ꝑꝺicatiōe euāgelica intelligit. Quiꝺ eñ est xga pastoꝛalis nisi fmo ꝺiuin⁹? iuxta illꝺ Esa. xj. Percutiet terrā xga. i. fmone oꝛis sui ꝛc. Virga igit̄ ianuas ꝑcutere est aures auꝺiētiū ꝓꝺicationis voce pulsare. Aures eñ poꝛte sunt p quas aꝺ coꝛꝺa auꝺiētium sctē ꝓꝺicationis xba introꝺucimus: vnꝺe psal. Qui exaltas me ꝺe poꝛtis moꝛtis vt annunciem oēs laꝺes tuas in poꝛtis filie syon. Quiꝺ eñ sunt poꝛte filie syōn nisi aures ꝛ auꝺit⁹ fiꝺeliū. Tertio triplex cū virga percussio ꝛ ianuaꝝ apertio signific̄at q; ꝑ ꝓꝺicationē pastoꝛis infiꝺeles veniēnt aꝺ fiꝺei cōsensum. Per illā eñ poꝛte tuſtitie aperiunk̄: ꝛ illas in gressi fiꝺē confitentur vnꝺe ps. Aperite mihi poꝛtas tuſtitie ꝛ ingressus in eas confitebor ꝺño hec poꝛta ꝺñi iusti intrabūt ꝑ eam. Percutit igitur epiſcopus in superliminari scꝝ rationis ꝺices. Supplico vos ꝓncipes id est ꝺemones seu potius homines: tollite. i. auferte poꝛtas. i. ignoꝛātias vestras scilicet a coꝛꝺibus vestris. Interrogatio xo ꝺyaconi incluſi ꝛꝺentis in ꝑsonā populi. Quis est iste rex gl̄ie: est ignoꝛātia populi nesciētis q̄s est iste qui ꝺebet intrare. Aperio ostij euacuatio est peccati. recte ergo epiſcopus ter ꝑcutit: qz numer⁹ iste notissimus ꝛ sacratissimus est: ꝛ in oī ꝺeꝺicatione epiſcopus ter ianuas ꝑcutere ꝺebet qz sine inuocatione trinitatis nullū fit i ecclia sacrāmētū. Trina xo ꝓclamatio. Tollite poꝛtas ꝛc. significat triplicē potestatē xꝑi: viꝺelicet quā habet in celo et in mundo ꝛ in inferno. Eñ in hymno aſcēsionis ꝺicitur. Et trina rerū machina celestiū terrestriū et infernoꝝ cōꝺita flectāt genu iā subꝺita. Consequenter ostio aperto intrat epiſcopus aꝺ notanꝺum q; si ꝺebit vtaꝰ officio suo nil ei resistere potest: iuxta illuꝺ. Dñe quis resistet potētatui tuo. Ingreꝺiꝰ aut̄ cū ꝺuob⁹ vel trib⁹: vt in oꝛe ꝺuoꝝ vel triū testiū stet omne ꝓsecrationis verbū. Vel q; paucis ꝑsentibus ꝺns se transfigurans ꝓ ecclesia oꝛauit ꝛ ingrediēs ꝺicit. Pax huic ꝺomui ꝛ oībus habitātibus in ea: qz xps munꝺum ingrediens pacē inter ꝺeū ꝛ hoīem fecit. Venit eñ vt nos ꝺeo pſi reconciliaret. Post hoc cū ꝺr letania ꝓstratus oꝛat ꝓ sanctificatione ꝺom⁹. Hā et xps humiliatus ante passionē ꝺiscipulis ei creꝺituris oībus oꝛabat ꝺicens. Pater sanctifica eos in noīe tuo. Postq̄ xo surrexit oꝛat sine salutatiōe qñ nō ꝺicit ꝺns vobiscū cū ecclia nōꝺū sit quasi baptizata: ꝛ qz cathecumini tantū nō sunt digni vt eis fiat applausus: cū nōꝺū sint sctificati est tñ pro eis oꝛanꝺū. Clerus oꝛās ꝛ letaniā concinens apostolos repꝛesentat qui pro ecclesie ꝛ animaꝝ sctificatione aꝺ ꝺeū intercebāt. In pauimēto ecclie scribitur alphabetū hoc modo. Fit ei crux ꝺe cinere ꝛ sabulo ex trāsuerso ecclesie: super quā crucē pulueris scribitur alphabetū in moꝺū crucis literis grecis ꝛ latinis nō aut̄ hebraicis: qz iuꝺei recesserūt a fiꝺe ꝛ scribitur cū baculo pastoꝛali. Sane alphabetū super crucē scriptū tria repꝛesentat. Pꝛio quiꝺē scriptura ex grecis ꝛ latinis literis in moꝺū crucis facta repꝛesentat coniūctionē seu vnionē i fiꝺe vtriusq; populi ꝺei victionē ꝛ gēt ilis per crucē christi factā: iuxta illꝺ Jacob. cācellatis manibus filijs benediꝺit. Ipsa vero crux siue xꝑs ex trāsuerso ecclie ꝺirect⁹: viꝺelicet vn⁹ a sinistro angulo oꝛiētis in ꝺextrū occiꝺētis: ꝛ alter a ꝺextro oꝛientis in sinistrū occiꝺētis significat q; populus ille q̄ pri⁹ erat ꝺexter factus est sinister: et qui erat in capite factus est i cauꝺa et econuersoꝝ hoc ꝓpter crucis virtutē. Christus eñ ab oꝛiēte trāsiens reliquit iuꝺeos i sinistra qz infiꝺeles: ꝛ venit aꝺ gētiles q̄bus licet in occiꝺēte fuissent ꝺat esse in ꝺextera ꝛ tāꝺē a gētilib⁹ i ꝺextera oꝛiētis positis visitabit iuꝺeos i sinistro angulo occiꝺētis quos cōstat ꝺeteriores esse q; pri⁹ inuenerit gētiles. Ideo aūt i obliquū: et in moꝺū crucis ꝛ nō in ꝺirectū he litere scribūtur: qz aꝺ hanc sanctā intelligētiā pertingere nō valet qui crucis myſteriū nō recipit ꝛ xꝑi passione non se ꝛeꝺit esse seruanꝺū: in maliuolam animā nō introibit sapientia: et vbi christus fundamentū non est supereꝺificari nō potest. j. q. j. cum paulus. Scꝺo scriptura alphabeti repꝛesentat paginā vtriusq; testamēti quoꝺ ꝑ crucem xꝑi aꝺimpletū est. In passione nāq; eius velū templi sciſsum est: qz tūc scripture apte sunt ꝛ reuelata sunt sancta sanctoꝝ. Unꝺe ipse moꝛiēs ꝺixit. Consummatum est. In his quiꝺē paucis literris oīs scientia continet̄ ꝛ tunc crux ex trāsuerso ꝺucitur: qz vnū testamentū in alio continet̄. Rota eñ erat in rota. Tertio repꝛesentat articulos fiꝺei. Ecclie enim pauimentum est nostre fiꝺei fundamentū. Elemēta ibi scripta sunt fiꝺei articuli q̄b⁹ ꝛudes atq; neophiti in vtroq; populo in ecclia eruꝺiunk̄ qui se ꝺebēt puluerē ꝛ cinerē reputare. Juxta illꝺ quoꝺ ꝺicit Abrahā Geneſis. xviij. Loquar aꝺ ꝺñm meū cū sim pulus ꝛ cinis. Scriptura ergo alphabet i pauimēto est simplex ꝺoctrina fiꝺei in coꝛꝺe humano. Sābuca seu baculus quo alphabetū scribit mōstrat ap̄los ꝺoctrinā vel ꝺoctoꝝ myſteriū quo facta est cōuersio gētiliū ꝛ perfiꝺia iuꝺeoꝝ rum. Cōsequenter eps aꝺ altare accēꝺens incipit stans. Deꝰ in aꝺiutoriū meū intende: qz tūc ꝺemū incipit qꝺ est in hoc officio principale ꝛ ꝺiversus. Gloria patri ꝛc. qz hec bñꝺictio fit aꝺ exhibenꝺaz gloriā trinitati: non tñ ꝺr alleluya: ꝓut in se. tit. ꝺicē. ꝛ cōsecrat altare in qua ꝺem cōsecratione alia aqua bñꝺicitur ꝓut in se. tit. ꝺicetur ex qua posiq̄ altare septies aſperſum fuerit: aſpergitur etiā ter inteꝛius tota ecclesia sicut priꝰ abscq; ali qua ꝺifferētia maioꝛi lapiꝺi vel minoꝛi qm̄ ap̄ꝺ ꝺeum nō est acceptio ꝑsonarum. extra ꝺe iuꝺeis. nouit. ff. j. ꝺe sta. mo. ea que. in prīc. Ideo iterius aꝺ notāꝺū q; exteriꝰ abiurto sine interiore nil ꝑ ꝺest. extra ꝺe sac. vnc. ff. j. Ideo ter qm̄ vt ꝓmissum est aſpsio illa significat aſpersionē ꝛ inſūꝺationez baptiſmi q̄ ꝺatur bñficio trinitatis iuxta illꝺ. Ite ꝺocete oēs gentes baptizātes eos in noīe patris ꝛ filij ꝛ spīritus sancti: qz eñ ecclesia non potest in aqua immergi sicut immergit̄ baptizanꝺus: ꝺeo ter aspergitur aqua quasi loco trine immersiōis. Rursus aspergit̄ ꝓcꝺēꝺo ab oꝛiente in occiꝺētē ꝛ per meꝺiū semel in formā crucis: qz christus totam iuꝺeā aꝺ oēs gentes baptizare ꝑcepit in nomine trinitatis cui baptiſmo tribuit efficaciaz in miniſt. rio passiōis incipiēs a iuꝺeis ꝺe q̄b⁹ oꝛt⁹ est: ꝛ resiꝺuī aq̄ aꝺ baſim altaris fuꝺit ꝓut in sequēti titulo ꝺicetur. Quiꝺā tñ aliam aquā non bñꝺicunt: sed cum priꝰ benedicta totū officiū implent. Interim aūt cantat chorus psalmū illum. Exurgat ꝺeus ꝛ ꝺissipentur inimici ei⁹ ꝛc. ꝛ illuz. Qui habitat in aꝺiu. ꝛc. in quibus fit mētio ꝺe ecclesia ꝛ ei⁹ ꝓsecratiōe: vt patet ibi. Qui habitare facit vni⁹ moꝛis i ꝺomo. Ēps xo ꝺicit. Dom⁹ mea ꝺomus oꝛationis vocabitur: qz eius officium est facere vt ecclesia ꝺomus ꝺei sit nō negociatiōis. j. q. iij. ex mꝛtis. Sane chrismato altari. xij. cruces in parieꝛibus ecclesie ꝺepicte chrismanꝺ. Depingunk̄ aūt ipse cruces. Primo ꝓpter ꝺemonū terroꝛē: vt. s. ꝺemones q̄ in ꝺe expulſi sunt viꝺēres signū crucis terreāt̄ ꝛ illuc ingreꝺi nō ꝑesumāt. Scꝺo ꝓpter trisiphi oſiſionē. Cruces namq; sunt vexilla xꝑi ꝛ signa trisiphi sui. Merito ergo vt oñ ꝺatur q; locus ille xꝑi ꝺñio subiugatus est ibiꝺez cruces ꝺepingunt̄ur. Nam ꝛ apuꝺ imperialē magnificētiam obseruatur vt aliqua ciuitate sibi ꝺita imperiale vexillū in ea erigāt. Et in hmōi figuratiōe ꝺr. Hene. xxviij. q; iacob lapiꝺem quem supposuerat capiti suo ereꝝit in titulū viꝺelicet i titulum ꝓconialē: memoꝛialē ꝛ trisiphalē. Tertio vt eaꝝ inspectoꝛes xꝑi passionē qua suā eccle siā cōsecrauit ꝛ passiōis fiꝺē aꝺ memoꝛiā reꝺucāt vsi in cāticis. Pone mouet signaculū sup bꝛachiū ꝛc. Duoꝺecim xo luminaria aūt cruces ipsas posita signific̄at. xij. ap̄los q̄ ꝑ fiꝺē crucifixi totū mundum illuminauerunt ꝛ quoꝝ ꝺoctrina tenebre fugate sunt vnꝺe ꝺicit Beꝛn. Tota pꝛophetia vera est in fiꝺe crucifixi. ꝛ apostolus. Hil me iuꝺico scire ꝛter vos nisi ieſum xꝑm ꝛ hūc crucifixū. Cruces igitur per quatuoꝛ eccleſie parietes illuminā tur ꝛ chrismate inungūtur qñ ap̄li crucis myſteriū ꝑꝺicantes fiꝺe passionis christi quatuoꝝ mundi climata illuminauerunt: aꝺ cognitionē insīāmauerūt: aꝺ amoꝛē vnꝺe rūt: aꝺ ꝓsciētie nitoꝛē q; ꝺ oleū ꝛ aꝺ bone fame oꝺoꝛē qꝺ ꝑ balſamum ꝺesignat. Aꝺhuc post chrismationē altaris ipsum altare ꝛ eccl̄ia ornāt̄: iāpaꝺes accēꝺūtur. Missa ꝺr i qua pōtifex alijs vestibus vtitur q; fuerit in aspsione vsus: ꝓut in se. ti. ꝺicetur. ¶ Postremo notā ꝺum est q; ecclesia ꝺr in sanguine alicui⁹ cōsecrari. vñ sm Pelagiū ꝛ nico. pa. in martyrio ap̄loꝝ Petri ꝛ Pauli ecclesia romana cōsecrata est. xxj. ꝺist. Quis. xvj. ꝺi. sacro. Cōsecrāt itaq; ecclesia vt premissum est ꝛ altare, ꝓut in tit. se. et cymiteriū ac alia ꝓut sub ti. ꝺe conse. ꝺr. Et q̄q̄ legatur in vete. test. templū ter fuisse ꝓsecratū. Pꝛimo in sepēbri ꝺe ꝓse. ꝺist. j. c. j. Scꝺo in martio sub ꝺario. ar. j. q. j. ꝓphetizauit. Tertio in ꝺecēbri sub iuꝺa machabeo. ꝺe ꝓs. ꝺi. j. solēnitates. Ecclia tñ semel ꝓsecrata nō est iterū recōsecranꝺa ea. ꝺi. ecclesijs. ꝺe sacra. nō ite. c. j. ꝛ. ij. ꝺe aposta. c. j. nisi fuerit ꝛ ecrata: qꝺ cōtingit tripliciter. ¶ Primo si fuerit cōbusta: ita q; parietes oēs vel eoꝝ maioꝛ pars fuerit ꝺecrustati. vt. ꝺ. c. ecclesijs. ff. ꝺe ꝺñen. empti. l. ꝺemū. Ueui. c. xiij. ꝓpe finē. si eñ solūmoꝺo rectū ta an vel aliqua ei⁹ pars parietib⁹ integris manēt ib⁹. vel saltē in moꝺica parte ꝺestructis combusta fuerit recōsecrāꝺa nō est: extra ꝺ cō. ec. vl alt. ligneis. ¶ Scꝺo si tota ecclia aut maioꝛ ei⁹ ps sil̄ fuꝺit⁹ coꝛruerit ꝛ ex toto siue ex eisꝺē siue ex alijs fuerit lapiꝺib⁹ repata. ea. ꝺi. ꝺ fabꝛica. Cōsecratio eteñ ecclie maxime in exteꝛioꝛi vnctiōe: ꝛ in lapiꝺū cōiūctiōe ꝛ ꝺispositiōe ꝓsistit: vt in. ꝺ. c. ecclesijs. Si xo nō simul ꝛz succesiue parietes oēs ruerint ꝛ reparati fuerint eaꝺē cēsēt ecclia. ideoq; nō recōsecrāꝺa: ꝛz ꝺñ taxat cū aqua exoꝛcizata ꝛ misse solennitate est recōciliāꝺa: ꝺe ꝓse. ꝺi. j. ꝺe fabꝛica. ꝛ c. si motū. ff. ꝺe leg. j. q; in rex. q̄q̄ eā recōsecrāꝺā q̄ꝺā scripserint sapiētes. ¶ Tertio recōsecrāꝺa est ecclesia: si ꝺubiū sit vtrū aliq̄n fuerit ꝓsecrata eo qꝺ sup hoc nulla scriptura vel pictura aut sculptura nulluſq; ēt vnic⁹ testis ꝺe visu vel etiā ꝺe auꝺitu: q̄ vt q̄ꝺā ꝺicūt sufficeret: extat ꝺe ꝓse. ꝺist. j. eccl̄ie. ꝛ. c. solēnitates. xxiij. q. ij. sane. xxij. qō. v. hoc vī. ꝺe ꝓse. ꝺi. iiij. puulos. ¶ Altare q̄s semel ꝓsecratū recōsecrāꝺū nō est nisi illud execrari ꝓtigat ꝺe ꝓse. ꝺi. j. si motū. extra. e. c. j. ꝛ. c. q; in ꝺubijs. ¶ Qꝺ fit primo si mēsa. i. supioꝛ tabula i qua fit principalr ꝓsecratio mota vel in sui forma mutata vel q̄nomik̄ puta vltra mediet̄atē fracta sit. Enormitas tñ hmōi iure valet aꝺ eꝑt arbitriū referri. ¶ Ideꝝ q̄s maxime est si tota altaris structura mota ꝛ reparata fuerit. Ecclia tñ ꝓpter altaris vel structure motionē vel fractionē recōsecrāꝺa nō est extra eo. c. j. qz alia est altaris ꝓsecratio/et alia ecclesie. Sic econuerso si ecclesia rotaliꝰ ꝺestructa altare nō leꝺitur ecclesia ipsa reparata solum ꝛ nō altare reconsecratur: quāuis tunc ꝺecens sit illuꝺ aqua exoꝛcizata lauari. ꝺe conse. ꝺist. j. si motū. Cōsecratō tñ maioꝛi altari nihilominus alia minoꝛa altaria ecclie cōsecrāꝺa sunt extra eo. c. cū sis. q; uis q̄ꝺā ꝺixerūt sufficere in ullius cōsecratione alia ꝺigito ꝺemōstrari. arg. ff. ꝺe acq̄. pos. q; in eo. §. si ven

Sābuca seu baculꝰ quo alphabetū scribit. Matt. viij. Ecclia semel ꝓsecrata. Pꝛedicatio euāgeli ꝑ triplicem ia. Psal. lxvij. ꝛ ꝛc. et lxvij. alphabetum super crucez scriptum tria repꝛesentat. cruces vexilla sunt xꝑi ꝛ signa trisiphi.

ditionē. C. de natu. li. auk. itē si quis. Si xo altare modicā exteri⁹ patiat lesionē nō ob hoc ē recōsecrādū extra eo. c. j. Scdo recōsecrak altare si altaris si modicā ex terius patiak lesionez nō est reconsecrādū.

Altare si modicā exteri⁹ patiat lesionē nō ob hoc ē recōsecrādū extra eo. c. j. Scdo recōsecrak altare si altaris sigillū. i. patinus lapis cū quo sepulcrū siue fozamē in quo relīe recōduntur clauditur seu sigillatur motū aut fractū sit extra eo. lignis. Et sit fozamē ipm qnqz in summitate stipitis z tñc qnqz aliud sigillū nō apponik sed pricipalis mēsa superior postra loco sigilli habek. Qnqz xo sit i parte posteriori. z qnqz in anteriori. in q̄ etiā fozamine in testimonii ⁹secratiōis caute icludi solēt ire consecrationis epi cōmīetes nomē eius z altozū epoz in cōsecratione ꝑsentiū z in cuius sancti hon oze ⁹secratur altare: z etiā ipa ecclia qñ simul ⁹secratur vtrūqz annū q̄z. z die cōsecrationis. Tertio re cōsecratur altare si iūctura qua sigillum fozamini vel etiā q̄ mēsa stipiti vbi aliud sigillū qd̄ mensa ipsa non est mota adheret vel aliqs ex lapidibus ipsi⁹ iuncture seu stipitis mēsa vel sigillū tāgens motus vel fractus sit. In cōiunctione eteū sigilli z fozaminis atqz mēse z stipitis seu structure inferioris ꝑcipue ⁹secratio itelligik. ¶ Quarto recōsecrak altare si et vel ꝓiectiōi mēse z structure inferioris tm̄ fiat augmētū qd̄ pristinā formam amittat: qm̄ forma est esse rei arg. x. q. ij. hoc ius. xxij. q. ij. qd̄ vnde est. ff. de ope. no. nun. l. j. §. si qs edificium. ꝑpter modicū tñ additametū nō execratur: sed tīc sacrū trahit ad se non sacrū. extra eo. q̄ in dubijs dū tñ cōiunctio mense z structure inferioris nō multū immutetur. ¶ Quinto altare sicut z eccl̄a ꝑpter dubiū reconsecratur. c. dist. eccl̄ia. ¶ Sexto altare viaticū si lapis de ligno in q̄ insertus est qui quodāmodo sigillū representat remoueatur z in eodē vel in alio ligno iterū reponak: nōnulli recōsecrādū: aliū vez solummodo reconciliandū autumāt. Quāuis aūt illud sepe iussu epi de loco ad locū transferak z p viā portetur ꝑpter qd̄ portabile vel viaticū appellatur ea. di. cōcedimus extra de ꝑni. in his nō tñ ob hec recōsecratur aut recōciliatur. ¶ Quid si calix ⁹secra⁹ deaurat⁹ aut an sit recōsecrandus.

Calix ⁹secratus si deauretur nunqd̄ est reconsecrandus. Et videk q̄ sic qm̄ nouus calix esse videk nouum eñ opus videk facere q̄ pristinam operis faciem innouat. ff. de op. no. nun. l. j. §. opus nouū. z reficit qui rei iā facte remediū facit. ff. de itī. ac. ꝓri. l. iū. §. pe. ff. de vsufru. l. vsufructuarius extra de iudeis ⁹suluit. Sicdez cōsecratio i supficie cōsistit. z hinc est q̄ eccl̄ie muris decrustatis recōsecrandū esse p̄dixi. Cōtrariū tñ verū est qua nec ꝓpter murozū dealbationez aut ꝓpter picturā aut ꝓpter modicum additamentum eccl̄ia recōsecranda. est vt iam dixi. Cuz eñ ꝓpter hoc calicis forma non mutetur idē calix manet: quare recōsecrādus nō est sicut z eccl̄ia reparata: qm̄ ea dē manēt. i. cōsecrandā nō esse ꝓmissum est. Si xo forma ꝓiozi immutaretur secus esset: qm̄ forma dat esse rei vt dixi. honestū tñ est q̄ tā ꝓpter pollutaz manuū cōtractū q̄ etiā ꝑpter ꝑphane materie appositionem calix aqua exorcizata lauek ꝓriusq̄ ibi sacrosanctū corpus z sanguis dñi immoleꝁ. de cōse. di. j. si motum. Ꝓre misso de ⁹secratiōe aliqua de recōciliatione dicemus. ¶ Circa qd̄ notādū est qm̄ tēplum spirituale qd̄ est homo qnqz pollui. xxij. q. iij. in eo. z. q. vl. nō solū. Unde in Leuiti. xx. Vir qui fluxum seminis patitur īmundus erit. xliij. di. fit rector ꝑpe

Templum spūale cū est hō qnqz pollui.

fi. z idē in muliere fluxū sanguinis mēstrui vl alteri⁹ patiēte vt ibidē i eodē z di. v. ad ci⁹. Et ideo ibi pollut⁹ eccliaz ingredi. ꝓhibebak donec aqua lauarek z purificarek z nūeri. xix. c. Qui cadauer mortui tetigerit īmūdus est. Eñ aspergak aqua z sic mūdabik ꝛc. z prophera. Aspges me dñe ysopo z mū. ¶ Materiale etiā tēplum qd̄ est ecclia tenet papa Greg. z leui. c. xv. polluik. Eñ ꝓphera. Polluerunt tēplū scīm tuum ꝛc. Et hoc similiter hodie aqua lauatur z recōciliak extra. c. ꝓposuisti. z. c. cōsuluisti. z. c. vl. z fi. Fit eñ recōciliatio cū misse celebratione z aque cū vino sale z cinere solēniter bñdicte aspersione. ea. di. de fabrica. z. c. ꝓposuisti. Nēpe p sālē discretio. paquā ppls. extra de cel. mis. cum marthe. §. quesluisti. ad finē. p vinū diuinitas p cinerē passionis christi memoria. p vinum aque: immixtum vnio deitatis z humanitatis significak. Hec ergo simul ponūt ad notādū q̄ ppls discreta memoria passionis xp̄i mundatus xp̄o adunak. Fit etiaz p eꝑm tm̄ si sit ecclia ⁹secrata. Et quāq̄ ipe alteri coepo possit simul totum. s. aque bñdictionem z recōciliationē vel solum aque bñdictionem vel etiā tm̄ reconciliationē aqua ꝓius p ipsum benedicta cōmittere simplici tm̄ sacerdoti neutrū cōmitti valet extra eod. aqua. z. c. cōsuluisti. nisi forte hoc ex ꝓuilegio sibi ꝑpetat spāli. Si xo eccl̄ia ⁹secrata nō sit: dz tamen fm ⁹stitutionē Greg. ix. extra. eo. c. fi. aq̄ exorcizata lauari quā lotionē quidā fieri posse astruunt iussu tm̄ epi per simplicē sacerdotē cū fieri habeat cum aqua exorcizata que fieri⁹ pōt p quēlibet sacerdotē. Nonnulli vero eximie autozitatis periti scripserunt q̄ tutius est hoc dumtaxat p episcopum fieri: nec per eum sacerdoti posse ꝓmitti: nā canones. de ⁹se. di. si motū ꝛc. de fabrica. aquā exorcizatā vocāt aquam cum vino z cinere solēni ter bñdictam. quod quidem verū est de eccl̄ia nō ⁹secrata ad cōsecrandū tm̄ deo dedicata. extra de immuni. eccle. ecclesia. Sec⁹ enim est in simplici oratorio qd̄ nec sacer nec religiosus locus est: vt pote quo vnuſqſq̄ pro velle vt placet ordinat sal tē ad odozandū de ⁹se. di. j. vnicuiq̄. extra de sen. c. fi. Iz forte nō sine diocesani licētia ad celebrādū z pro velle ad aliū vsum deputat locū ipsum i auk. col. v. vt null⁹ fabri. oza. do. §. j. in auk. col. ix. de ecclē. ti. §. si vero. Est aūt ecclia recōciliāda in ꝓmisso casu. Item ꝑpter adulterium ibi cōmissum et ꝑpter foznicationē. ea. di. si motū z ghaliter cuiuscunq̄ semine. extra de adul. significasti. s. maris z femine clerici vel laici: heretici vel pagani naturaliter siue innaturaliter studiose z peccādi libidine ibi emisso fuerit polluta: etiā si vir ibi vxorē cognoscat qm̄ Iz talis ꝓcubitus sit alias legitim⁹ z cōcessus nō tñ quolibet tempore siue loco extra eo. c. fi. q̄ multi de hoc cōtrariū sentiant⁹ sapientes secus aūt esse dicimus si quis forte ibi in somnis polluatur: nam tunc animus magis ꝓtulisse q̄ fecisse dolendus est. xxj. dist. qm̄ z nō in cuiuscunq̄ animalis semine ibi emisso cū rōne careat neq̄ peccat. vj. dist. testamentū. ¶ Reconciliatur etiā ecclesia ꝓpter homicidiū. ff. si quadr. pau. fe. di. li. xv. q. j. §. ex eo. siue cū sanguinis effusione siue sine ibi quocūq̄ mō studiose cōmissum z etiā citra homicidiū ꝑpter quālibet violētiā z iniuria sam humani sanguinis effusionē. ea. dist. si notū.

Templum ꝑpter homicidiū recōciliatur.

slue ex vulnere slue absq̄ vulnere ex naso vel ore: nā in vete. testa. Leuiti. xiiij. z. xv. ca. ꝓhibitū fuit sanguinē in tēplū fundi z semē emitti. z talia agē tē z patiētē illō igredi. Si aūt absq̄ violētia vl̄m iuria ex naso vel ore cicatrice vel īmunitiōe: aut ēt ex emorroidis vel mēstruis vel aliter naturaliter in ecclia fluxerit: aut forte ludo: aut casu fortuito elicik ea. dist. ecclesijs. extra eo. c. fi. aut si qōcunq̄ alīal ibi occiditur: vel si quis subito p se ibi moritur: aut lapide vel ligno cadēte aut fulgure occidit ꝑpter hec q̄dē si illa nō recōciliatur: nec etiā si alibi vulnerak ad eccl̄iam ꝓfugiēs illic sanguine multo effuso mozik qm̄ tunc nō fuit homicidiū in ecclesia perpetratū. xv. q. j. §. itaq̄. Si xo conuersio in ecclesia vulneratus extra mozik vel etiā extra sanguis ex vulnere fluxerit sec⁹ est etiā si intra ecclesiā ex vulnere sanguis minime fluxerat: qm̄ ictus vulnerū attendūtur. ff. ad. l. aquil. item mela. §. Iz si plures. ff. ad. l. cor. de sic. vltimū extra de cle. percu. ca. ij. Sed z si supra tectū ecclie sanguis effundik: aut semen humanum emittitur. q̄z ꝓhoc extra eccl̄iam committitur nō recōciliatur.

Furtū rapīa si in ecclesia cōmittit an recōciliet̄ur.

Furtū si furtū aut rapina in eccl̄ia ꝓmittitur de ⁹suetudine q̄ in talibus attēditur recōciliatur extra de cele. mis. pernicios. Idēq̄ in qualibet violētia sine sanguinis effusione ibi cōmissa fieri debere quidam affirmant: cum illa fozn̄icationi eq̄paretur in iure. xvij. q. iiij. sicut q̄ eccl̄iam. vt si ad eā cōfugiēs inde p violentiā extrahak. xvij. q. iiij. re. extra de īmu. eccle. inter. vel ibi effractio committ̄ak: vel etiā ꝑter sanguinis effusionē rixa tumultuose agak vel si ds fracto osse vel liuore secuto absq̄ sanguine ibi grauiter xberek: vel ad mortē vel ad mutilationē ibi ꝑsentialr ꝺdēnatus inde extrahik vt ad locū executiōis ducak. extra de reli. do. decet. z de īmuni. ecc. cū in eccl̄ia. z de ap. qua frōte. Sed cū casus isti nō sunt in iure expressi necesse nō est eccl̄iā p eꝑm solēniter recōciliari. Hoc ne stū tñ forte putamus z sacerdotez cū aqua exorcizata epi iussu lauari. Idēq̄ dicendū videk si ecclesia diu absq̄ tecto z ianuis plena foret letamine aliūqſq̄ spurcitijs aīalib⁹ z naturali hoīz vsu q̄si diuersoz̄ locus passim patuerit: nec esset forte malū eā in tali casu solēniter p eꝑm recōciliari Si aūt aliqs extra eccl̄iam occisus mox ītra ecclesiā inferk: occisor vel ali⁹ mozuor foze nō credēs corpi adhuc calido plagā infligit ex qua sanguis fluit reconciliāda est tm̄ ꝑpter horroꝛē z abominationē: tm̄ ꝑpter violētiā z peccādi voluntatē: quis eñ hō mortu⁹ nō sit hō: humanus tm̄ sanguis ei⁹ violētia est ibi effusus. Nā z ipsi cadauer violētia horroꝛ z iniuria irrogāk. ff. de sepul. vio. l. ij. §. nō ꝑpet. §. aduers⁹. z. l. sepulcri. ff. de re. ne. corpa. extra de iudeis si sit iude⁹. Sec⁹ aūt est si naturaliter mortuus in corpis obsequiū z honoꝛē in ecclesia demembrek vel euiscerek: vt forte pars ibi z ps alibi sepeliak. Recōciliak etiā ecclia in q̄ fideles vel etiā publice excōicatus sepultus est: z tunc parietes sunt abradendi. de ⁹se. di. j. ecclia. j. et. ij. Sane in premissis casib⁹ in qb⁹ eccl̄ia recōciliak rectk vt factū recōciliationē inducēs publicū saltē p famā existat. extra de adulteri. significasti. et de accu. in fine. §. Scandalū eñ est horroꝛ atqz abominatio de turpitudine z peccato atqz violentia in sacro loco siue in ecclesia commissis vbi

Ecclesia in q̄ fidel̄ vl etiā publice excōicatus sepult⁹ est: recōciliatur.

Ecclia ꝑpter homicidiū recōciliatur.

delictoꝛ veniaz postulak vbi esse dz tutela refugij vbi immolak salutaris hostia ꝑ pctis. Leui. xiiij. c. vbi etiā cōfugiētes saluāk z deo laudes exoluk recōciliationē inducūt: z etiā ꝓpositū vt voluntas mortal⁹ ibi peccantis. extra eo. ⁹suluisti. extra de sen. excō. cum voluntate. xvij. q. j. §. si ergo. Si vero occultum sit reconciliari necesse non est qm̄ ecclesia cū sctā sit coinquari nō pōt. extra de coha. cle. vestra. xv. q. vlt. c. fin. xxiij. q. j. §. j. imo ipsius loci sanctitas infamiā loci abolet quāuis q̄daz in hoc ꝓium sentiāt vt saltē occulte ira vt delinquētes nō ꝑdātur sit cōciliāda. Fit eñ recōciliatio ad exēplū z terroꝛē: vt videlz videtes eccl̄iam que in nullo peccauit ꝑpter pctm̄ alterius lauari z purificari existimēt quantū ꝑpter suoz̄ delictoz̄ expiationē sit laborandū. ff. ad. l. iu. repe. l. j. Cymiterium q̄z in quo pagan⁹ vel infidelis aut excōicatus sepult⁹ est recōciliādū est. extra eo. ⁹suluisti de ⁹se. di. j. ecclia. z. c. ij. extra de sepul. sacris ossibus tm̄ sepltis si ab ossib⁹ fideliū discerni poterūt inde ꝓij abtectis. Recōciliak etiā in ꝓmissis casibus in qb⁹ eccl̄ia recōciliak. Cymiteriū eñ eisdez ꝓuilegijs qbus z eccl̄ia gaudet. prout sub tit. de vnc. dicek. nā ex q̄ bñdictuz est sacer locus est. ff. de re. diui. l. sacra. in fi. z recōciliak p eꝑm sicut eccl̄ia p aspsionē aque solēniter cū vino z cinere bñdicto. extra. eo. cōsuluisti. ¶ Illud aūt notādū est q̄ in quacunq̄ parte eccl̄ie vel cymiterij violētia vel pollutio ꝓmittak vtrūqz z etiā quelibet ipsoꝛ partes ꝑpter cōnexitatē violate intelligunk extra de ⁹sti. trās. Hoc hodie in pte correctū est p dñm Bonifaciū de ⁹se. eccle. ca. j. in. vj. Et si eñ ⁹secrationes eccl̄ie altaris z cymiterij sint diuerse: omnē tm̄ vna z eadē est īmunitas. xvij. q. iiij. sicut antiq̄tus. z. c. miroz. q̄ nō est ad alterū coꝛ tm̄ vel ad alteri⁹ angulū restringēda qd̄ verū est si eccl̄ia vel cymiteriū sint ꝓiuncta. Si eñ vnū a reliq̄ distet bñ pōt vnū sine reliq̄ violari. Si igīt altero coꝛ violato siue polluto etiā aliū violatū z pollutū est pari rōne altero tm̄ eoz̄ recōciliato vtrum intelligitur reconciliatū. arg. extra cod. cōsuluisti. extra eo. de immu. eccles. in rubrica qm̄ nihil tam naturale est q̄ vnūquodq̄s eo genere dissolui quo ligatū est z par est tus ligādi atqz soluēdi. ff. de regu. iur. nihil. extra eo. c. j. z sic violato vel polluto cymiterio sufficit eccl̄iaz recōciliari. Nonnulli tm̄ simpl⁹ asserūt q̄ vni⁹ violationē nequaq̄ alterum violari: z ꝓ ꝓis quodlibet eoz̄ debere spāliter recōciliari quibus tm̄ pōtificalis libri obniat auctoritas in qua spālis forma recōciliationis cymiterij habek. Deniq̄s si eccl̄ia vel cymiteriū aut aliud qōcunq̄s eꝑm excōicatū cōsecrek seu bñdicatur tali recōciliatione nō egent qm̄ sacra a talib⁹ in forma eccl̄ie: collata vera sunt. ix. q. j. ordinatiōes. j. q. j. multi. ꝑpe finē. extra de sacra. nō ite. ca. j. z. ij. z de coha. cle. vestra. vt dicek in ꝓmio tertie partis. Uerū cū sicut ꝓmissum est excōicatus excōicati sum⁹ cymiteriū z eccl̄iā prophanet multo q̄dē magis exteriora sacra z bñdictiones que p manus z os excōicati transeunt z ꝓficiscūtur quantū ad eoz̄ merita ꝓtinent cōtaminari: z cozā deo fetere videntur. j. q. j. §. qd̄ aūt sacramēta. z. c. seq. z. c. odit de⁹. z. c. illi offerūt. extra de schis. c. j. ideo honestū est q̄ recōcilienk ꝓriusq̄ fideles talibus sacramentis vtank ꝓut sacroꝛ canonū lectio

edocet euidenter. lxxxj. di. si qui sunt. Ait enī dñs p ppheta. Maledicā bñdictionibus vestris. de conse. dist. j. altaria. j. q. ij.

¶ De altaris consecratione. Rubrica. viij.

Altar ppter tria cō secrat.

En solū ecclia vñctiā altare ꝓsecrat. de ꝓse. di. j. altaria. j. q. ij. hoc ꝓpter tria. Ꝑmo ad sacrm deo ibi offerēdū. Hen. viij. edificauit noe altare dñō. & tollēs de cūctis volucrib⁹ & pecorib⁹ mūdis obtulit sup altare. Ihoc sui sacrm est corꝑ et sanguis xpi qō in memoriā passionis dñice immolamus iuxta illud. Hoc facite in meā cōmemorationē. Scdo ad nomē dei ibi inuocādū. vñ Hen. xij. edificauit abrahā altare deo q̄ apparuit ei & inuocauit ibi nomen dñi. Ihec aūt inuocatio q̄ fit supra altare ꝓprie dr missa. Tertio ad cantandū. Ecclesi. xlvij. Dedit illi cōtra inimicos patiētiā & stare fecit cōtra altare cātores: & i sono eoꝝ fecit dulces modulos. Sane hoc mō & ordine ꝓsecratio altaris fit in primis nāq; pontifex incipit. Deꝰ i adiutoriū meū itēde. postmodū bñdixit aquā: deinde in q̄tuor cornib⁹ altaris ꝓfigurat quatuor cruces cū aqua bñdicta. Consequēter circuit altare septies: & septies mensam altaris. cuꝫ aspersorio de ysopo aqua bñdicta aspergit. Ecclesia quoq; iterū aspgitur & aque residuę ad basim altaris funditur: deinde in quatuor angulis sepulcri in quo reliquie recondi debēt quatuor cū chrismate fiūt cruces: & ponūtur reliquie in capsella cū tribus granis thuris: & sic recōdūtur in sepulcro. De inde suppenitur eius tabula cum signo crucis facta in medio cōfirmata: postmodū lapis q̄ mensa dr sup altare adaptatur: et adaptatus vngit cū oleo in q̄nq; locis & eodē modo inungitur postea chrismate sicut de oleo dictū est. Cōfirmatur etiā altare in fronte crucis chrismatis: & adoletur icēsum in q̄nq; locis. Post hoc altare regit & mūdis pannis induitur & demū super altare sacrificiū celebratur. Hic seriatim singula ꝑ missa ꝓsequamur. Ꝑmo igit notādū est q̄ altare chrismat⁹ vnctiōe & bñdictiōe iteꝝ uenīē te ꝓsecrat & lapideū solū de ꝓse. di. j. altaria. j. q. ij. Ubi pōtifex stās incipit. Deꝰ i adiu. meū itē. qꝝ ipse dñs ait. Sine me nihil potestis facere: & q̄ hec dicatio sīgt baptizandos qui ꝓcepta fide ad pugnā se ꝓparāt: & q̄ adhuc sunt inter suspiria & certamina huiꝰ vite ꝓstituri ideo nō dr alleluia: q̄ cū baptizati nō sunt laudibus angelorū digni nō sunt: vñ Tho. pe. & in plateis eius alleluia cantabitur. Post cōpletā vero ecclesie vel altaris ꝓsecrationē cātatur alleluya: qñ exclusa demonū fātasia de⁹ ibi laudabitur. Mā & christus ad arā crucis accedēs ad eternitatis gl̄iam manifestādā mortē soluit: sed alleluya dūtaxat post resurrectionē cātauit. ¶ Scdo circa aque bñdictionē notandū est q̄ hmōi aque exorcizatio fit ad effugandū inde inimicū. In qua bñdictiōe quatuor necessaria sunt. vcz aqua: vinum: sal: & cinis. Et hoc propter tria. ¶ Ꝑmo qñ q̄tuor fūt q̄ inimicū expellūt. Ꝑmū est lachrymarū effusio q̄ paquā. Scdo est spūalis exultatio q̄ p vinū. Tertio naturalis discretio q̄ per sal. Quartus ꝓfunda hūilitas q̄ per cinerē sīgtur. Hā igit est pnia: vinū mētis exultatio: sal sapia: sicut in ecclesiaste dīcit. pbatū est cinis pnie hūilitas. Uñ de niniuitis dr: qz rex ipe surrexit de solio suo & indut⁹ est sacco & sedit in cinere. Ihinc et Dauid inqt. Quia cinerē tanq̄ panē māducabā &c. Ihinc & abrahā. Loquar inqt ad dñm meū cū sim pulus & cinis. ¶ Scdo modo aqua est populꝰ seu humanitas: qz aque mīte populi multi vinū dei tas: sal doctrina diuine legis q̄ est sal federis: cinis q̄ consumat memoriā dñice passiōis. Uinū aq̄ mixtum xpō deus & homo. Per fidē cuꝫ dñice passionis q̄ p doctrinā diuine legis habeē. Populꝰ per aquā signatus per fidei vnionē coniungitur capiti suo deo & homini. ¶ Tertio modo pōt dici q̄ hec aq̄ bñdicta spūs sctūs significat sine cuius fīatione nichil vnq̄ sanctificat & sine cui⁹ grā nō fit remissio pctōr: q̄ spūssanctus aqua vocē ipsa veritas odit dicēs. Qui credit in me flumina de ventre ei⁹ fluēt aque viue qō euāgelista exponēs dixit: hoc aūt dixit de spiritu sancto quē accepturi erāt credentes in cū. ¶ Et nota ordinē sacramēti exteri⁹ aqua interi⁹ spū ecclesia ꝓcerat. Hoc est enī quod dñs ait. Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto &c. Ecce aqua. Ecce spiritus. In baptismatis enim sacro nec aqua sine spiritu: nec spiritus est sine aqua qō quidē ipse spiritus sanctificabat q̄ in prima mūdi creatiōe ferebat sup aquas. Hac ergo aqua & ipsum altare & totū interius templū qñ illud simul & altare dedicantur aspergit. Licet igitur spūs & aqua ad baptismi cōsecrationis ecclesie ꝓfectionē sufficerent: tñ sancti patres q̄ hoc cōstituerūt voluerunt nobis satisfacere non solū in his q̄ ad virtutē vñctiā & his q̄ ad scīficationē ptinēt sacr: ideoq; appoſuerūt sale & vnū oleuꝫ cinerē & chrisma. Nō enī christ⁹ mavel oleū habuit. Philippus qñ eunuchum baptizauit. Act. viij. c. Alterū ergo horū dicere nō dr et simul cōmiscere debēt: qz populus dei q̄ est ecclesia sine his simul iunctis nec sanctificat: nec a peccatis soluit. De hoc etiā tangit sub tit. de ꝓse. De aqua q̄dē manifestū est: qz nisi q̄s renat⁹ fuerit &c. De sale etiā qz sine fidei cōdimēto qō in sale significat nemo vnquā saluari poterit quātūcūq; aqua baptismatis aspergatur. Devino quoq; per quod spiritualis doctrine legis intelligēcia designatur. Unde dñs i nupcijs aquā in vinū cōuertit. Si q̄s vero aspersus nō fuerit. i. q̄cūq; de eo nō biberit: vel propinātib⁹ nō crediderit: ad vite eterne beatitudinē nō pueniet. Cineris etiā aspersio p quā pnie humilitas intelligitur tam necessaria est vt sine ea non fiat in adultis remissio pctōr. pipsam enī venitur ad baptismū & ipsa est singulare refugiū peccatorib⁹ post baptismū. Uñ & nō immerito baptism⁹ vocat dicente dño in euāgelio de Jo. qz venit in vniuersaz regionē galilee predicās baptismū pnie in remissionē pctōrum. Et nota quatuor genera cē aq̄ bñdicte de qua in quarta parte dicetur sub tit. de aque bñdicte aspersiōe. Ihis oībus permixtis pōtifex quatuor cruces cū aqua ipsa in quatuor cornibus altaris & vnā in medio facit. Quatuor cruces representant quadruplicē charitatē quā hi q̄ ad altare accedūt habere debent. s. vt diligāt deū seipsos amicos & inimicos. De q̄bus quatuor cornib⁹ charitatis dr Hen. xxvij. Dilataberis ad orientem & occidentē septentrionē & meridiē: & ideo quatuor cruces in quatuor cornibus fiūt ad designādū q̄ xps per crucē quatuor mūdi partes saluauit scdo fiunt ad designādū & quatuor modis crucem dñi portare debem⁹. s. in corde p meditationē. in ore p cōfessionē. & corꝑe p carnis mortificationē. & facie p assiduā impressionē. Crux i medio altare significat passionē quā xps i medio terre subijt p quā opatus est salutē in medio terre. i. in hierlm.

Spūs sactus vocat aqua.

Sine fidei condimento nemo vnq̄ saluari potest quātūcūq; aq̄ baptismatis aspgat⁹.

¶ Deinde septies altare pōtifex circuit. Ꝑmo ad significandū q̄ ipse debet pro oībus curā impendere & vigilantiā habere que p circuitū designat. Unde tunc cantat. Jnuenerūt me vigiles q̄ circuibant ciuitatē: dz enī solicite vigilare sup greges sibi ꝓmissos: nā vt ait Hilbert⁹. Ridiculosa res e speculator cec⁹. precursor claudus. prelat⁹ negligens. doctor insipid⁹. & ꝓco mutus. Scdo septies circuit⁹ circa altare significat septē meditationes quas circa septēplicē virtutē humilitatis xpi habere debem⁹ & ipsas circuire frequēter. Ꝑma virtus est q̄ de diuite factus est pauper. Scda q̄ in ꝓsepio positus. Tertia q̄ parētibus subdit⁹. Quarta q̄ sub manu fur caput ēclinauit. Quīta q̄ discipulū surē proditorē sustinuit. Sexta q̄ ante iniquū iudicē mansuetus stetit. Septima q̄ ꝑ crucifigētib⁹ clemēter orauit. ¶ Tertio q̄ septē circuitus septē vie Christi significant. Ꝑma fuit de celo in vterū. Scdo de vtero in ꝓsepium Tertia de ꝓsepio in mundū. Quarta de mūdo i patibulū. Quīta de patibulo in sepulcrū. Sexta de sepulcro in lymbū. Septima de lymbo in celū. Cōsequēter episcopus aspergit altare. Quid aūt altare in tēplo significet ap̄s dicit. Templū enī dei sctm ē qō estis vos. Si g̃ tēplū dei sum⁹ altare habem⁹. Altare nr̄m est corꝰ nr̄m: hoc enī est cor in homīe quod altare in templo. In hoc altari fit sacrificiū laudis & iubilationis iuxta illō psalm⁹. Sacrificiū deo spīritꝰ &c. In hoc altari fit cōmemoratio corꝑis & sanguinis xpi. Ihinc preces ad celū ascēdūt: qz ad cor respexit deꝰ. xiij. q. v. si qō. Hoc igitur altare aqua aspergitur qñ corda hominum per euangelicam predicationem a peccatis mundantur. Hā predicatio aqua est. iuxta illud. Oēs sitientes venite ad aquas. Ihac igit aqua. i. predicatione euāgelica & sacti spūs scīficatione & altare cordis & totus homo mundatur & scīficatur. Consecratur etiā altare cordis per conceptū timoris vt inuiteꝝ ad bonū & per effectum amoris vt cōfirmetur in melius: nā initiū sapiētie timor dñi. Septies aūt altare aspergitur aqua ad notandū q̄ in baptismo septē dona spiritus sancti tribuunt. Per hoc etiā figurat q̄ habere debem⁹ memoriā dñice passionis. Septem namq; aque aspersiones sunt septē sanguinis xpi effusiones. Ꝑria fuit in circūcisione. Scda i oratione qñ sudor ei⁹ fuit sicut gutte sanguinis. Tertia i corꝑis flagellatiōe. Quarta i capitis coronatiōe. Quīta i manuū pforatione. Sexta in pedū cruci affixione. Septīa i lateris aptione. Quidā Xo ter aspergunt: qz in scte trinitatis nōie baptizatur: vel qz ecclia a peccatis cogitationis. locutionis & opis emūdat: vnde & tūc miserere mei dicit. Fiunt insup hmōi aspsiones: & cū aspersorio de ysopo facto: per quā herbā humilis est: xpi humilitas cōgrue designat: qñ predicte sanguinis effusiones facte fuerūt cū ysopo hūilitatis xpi et inexting uibilis charitatis quo aspsa ecclesia catholica nunquam datur. Ihec etiā herba naturaliter crescit i petra: & humilitas nature creuit in xpo petra. Hā iuxta

Septē meditationes habere debemus circa septēplicē xpi humilitatis xpi id qō sequitur circuitus circa altare significat.

Pōtifex qui septies altare circuit ꝗd representat.

apostolum. Petra aut̄ erat xps. Calide etiā nature est: & xpi hūilitas corda frigida ad exercēda opera charitatis accendit. Itē eius radices sanctas penetrāt & humilitas duritias abstinētie cōfringit. Valet ad pect⁹ & otra tumorē: & hic tumorē superbie sanat. Itē illa nascit & radicatur in terra. Uñ si p eam tota fidelīū multitudo intelligi possit ꝓcipue tñ illi p ysopū figurātur qui in xpi fide radicati & fundati ab ei⁹ amore euelli & separari nō possunt p quos quid meli⁹ & ꝑfectos & ꝓsbyteros intelligere possumus: qui quanto maiorem in ecclia obtinent dignitatē: tanto firmius xpi fidei iherere debēt. Per hos siqdē aspergit aqua: p hos & ab his baptizant xpi fideles: his datū ē ꝓficere baptismat⁹ sacra. Dū Xo altare aqua aspgit eps cātat. Dom⁹ mea dom⁹ ōrois est &c. Et iterū narrabo nomē tuū frib⁹ meis. Et qz sine deo nullum opus ꝓficitur: in cōsummatione orat vt exaudiantur ingredientes ibi beneficia petituri. Cōsequēter qñ ecclesia simul & altare cōsecrātur tota ecclesia aqua illa aspgitur ꝓut in precedēti tit. tactū fuit quo facto pontifex ad altare cū ps. accedit & residuū aque in fundit⁹ ad basim altaris sicut in veteri testamento residuū sanguinis fundebatur in crepitudinē qō idē est q̄ basis: per qō significatur q̄ residuū qō excedit vires hūanas in tāto sacramēto deo cōmendat qui est summus sacerdos cui⁹ est altorū sacerdotū supplere defectū. Sepulcrum vero siue foramen in quo reliquie recondi debent significat vnā auream plenam mānā q̄ in archa testimonij posita erat: ꝓut sub tit. de altari dictū est. Siqdē sepulcrū hmōi qō a q̄busdā confessio nūcupatur est cor nostrū qō quatuor crucibus de chrismate factis ꝓsecrat: qz quatuor sunt virtutes i li. sapiētie descripte. s. prudētia. fortitudo. tēperātia. & iustitia q̄bus cor nr̄m quasi inungit dñi ad suscipiēda secretorū celestiū mysteria per donum sancti spiritus ꝓparat. Fit aut̄ sepulcrū hoc qñq; ex superiori parte altaris: et qñq; ex latere anteriori. Sane sine sanctorū reliquijs aut vbi illi habere nō possunt: sine corꝑe xpi nō fit ꝓsecratio altaris fixi. de ꝓse. dist. j. de fabri. & ca. placuit. Sz viatici vel portatilis sic ea. di. cōcedim⁹. Reliquie siquidē sunt exēpla virtutū testa. autorēs passionis martyrū & vita ꝓfessorū q̄ nobis sūt ad imitationē relicta. Hec i capsa recōdim⁹ cū ad imitādū ea in corde retinem⁹: q̄ si audim⁹ & intelligim⁹ & opa non facim⁹ magis est ad dānationē q̄ ad salutē: qz nō auditores legis iusti sunt apud deū: sz factores tm: vñ ap̄s dr. Imitatores mei estote sicut & ego xpi. Solēnis vero reliquiarū deportatio fit ad imitationē eius: q̄ sicut legit i Exo. xxv. In archa testamēti erāt duo circuli aurei totū lignū penetrātes. xxxvj. di. §. ecce. et p eos vectes de lignis sethim deaurati immittebātur quibus archa ferebat. Et priusq̄ pontifex intraret in ecclesiā circuit eam cum reliquijs vt sint illius ecclie ꝓtectores. Legit quoq; iij. Reg. viij. ca. q̄ in tēpli dedicatione congregati sunt oēs maiores natu Israel cū principibus tribuū et duces familiarum ad regē Salomonem in Hierusalem vt deferrēt archā federis dñi venerūtq; cuncti senes de israel. Sacerdotes aūt intulerūt archā federis dñi in locū suū et in oraculū tēpli in sancta sanctoꝝ subter alas cherubin. Siqdē cherubin

Quatuor ꝓprietates

extẽdebãt alos sup locũ arche ⁊ protegebãt illam vectes eĩ⁹. Rexãũt Salomõ ⁊ oĩs multitudo isrl q̃ ad eũ cõuenẽrãt gradiebat cũ illo ante archam In cuius quidẽ rei testimoniũ prelati magnates et apostoli prouincie hodie cõueniũt ad ecclesiaꝝ dedicationẽ ⁊ sequũtur processionaliter ꝓsecrãtẽ et reliqe ꝓsacerdotes sub papilione seu vmbraculo soleniter deportrãtur. Deinde põtifex priusq̃ ecclesiam cũ illis ingrediatur: sermonẽ facit ad populũ. Mã ⁊ Salomon archa deportata querit sacrem suam ⁊ bñdixit omni ecclesie israel: ⁊ ꝓ oratibus in ecclesia orauit. Oĩs eñ ecclesia israel stabat ⁊ ait Salomon. Bñdictus dñs de⁹ israel ⁊c. Scõ-
ꝓrour legit ibidẽ. Recõdũtur aũt reliquie sctõrũ reli cũ tribus granis thuris i capsula: qz exẽpla sctõrum cũ fide trinitatis. i. patris ⁊ filij ⁊ spũssctĩ detribus hem⁹ i memoria retinere. Mã ꝺbem⁹ credere vnũ granis deũ: vnã fidẽ ⁊ vnũ baptisma: qz iust⁹ ex fide viuit thuris siue qz sicut dixit apostol⁹. Impossibile est placere deo. Supponit ⁊ aptatur ipsi sepulcro quedam capsu la recõ tabula signo crucis ex chrismate roborata. Sidũtur: et ĩre. dem ꝓ chrisma intelligitur spũssctĩ domũ quo tabula. i. charitas superungitur: qz cor nostrum ad obseruanda secreta celestia spũssctĩ gratia roborat. Tabula ergo hoc signo roborata reliqs supponitur: qz per exẽpla sanctorũ charitas accẽditur q̃ operit multitudinẽ peccatorũ sicut ⁊ tabula reliquias operit. vñ apostol⁹. Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris per spiritũ sctũ qui dat⁹ ẽ nobis. Hec aũt tabula siue lapis ꝓtinet siue dicitur sigillũ sepulcri sicut ait Alexãder papa. iij. extra de ꝓse. eccl. vel alta. ca. j. Postea x̃o lapis q̃ mẽsa altaris dicitur sup altare adaptatur ꝓ quẽ pfectionẽ ⁊ soliditatẽ notitie dei possum⁹ intelligere que nõ ꝓpter duriciẽ: sed ꝓpter soliditatẽ fidei lapidea esse ꝺz. de ꝓsec. di. j. altaria. sicut dñs ait Petro. Tu es Petr⁹ ⁊ sup hãc petrã. i. hãc fidei firmitatẽ edificabo ecclesiã meã. i. dif. fidelior.

Noti-
tia dei confir-
matio et pfe-
ctio est oĩz bo-
norũz.

Sicut eñ mẽsa cõfirmatio ⁊ perfectio altaris est: ita noticia dei cõfirmatio ⁊ pfectio est oĩz bonorũ ĩ sapiẽtia ad deũ. Noscere eñ te ꝓfirmata iustitia est: ⁊ noscere iustitiã tuã x̃i utẽ tuã radix est immortalitatis. Et dñs ꝓ ysaiere. In hoc gl'iet q̃ gloriatur scire ⁊ noscere me. Vel ꝓ ipsum lapidẽ xp̃s intelligit de quo dicit apl's. Ipse summo angulari lapide xp̃o iesu ꝓ lapidẽ q̃dẽ x̃pi humanitas designat. De quo in Daniele legit q̃ lapis absq̃ssus est de mõte sine manib⁹: qz xp̃s de beata virgine que ꝓpter eminentiã virtutẽ mõs ꝺr sine virili semine mirabiliter est nat⁹: ⁊ fact⁹ in mõtẽ magnũ totũ repleuit orbẽ terrarũ. de quo etiã ꝓ ps. 67. Lapidẽ quẽ reꝓbauerũt edificãtes hic factus est ĩ caput anguli. qm̃ xp̃s quẽ edificãtes. i. iudei reꝓbauerũt dicẽtes. Nolum⁹ hũc regnare sup nos. hic factus est in caput anguli: quia sicut ait apostolus. Exaltauit illũ de⁹ ⁊ dedit illi nomẽ ⁊c. vel ꝓ lapidẽ charitas intelligitur vt premissũz est q̃ debet esse magnus ⁊ latus qm̃ latũ est mandatũ charitatis qũ etiã ad ĩimicos extẽdit iuxta preceptũ dñi. Diligite ĩdt inimicos vestros. Nõ ergo vngũtur altaria nisi lapidea: qz xp̃s ꝓ altare significat⁹ est lapis excrescẽs ĩ mõtẽ vt dictũ est. Ipe est mõs ꝑguis oleo letitie ꝓ cõsortib⁹ vnct⁹ Ierũtñ i Exo. legit dñm ꝓcepisse fieri altaria de lignis setĥim q̃ sũt ĩputrescibilia ⁊ altare laterũ ligneũ est. Salomõ quoq̃ fecit altare aureũ ꝓut legit. iij. Reg. vij. c. ſz illa facta sunt in figura. Et ĩ comitatu ꝓuincie in castro sctẽ Marie de mari est altare terreũ qũ ibi fecerũt maria magdalena ⁊ martha ⁊ Maria Iacobi ⁊ Maria Salome. Post hoc aspso altari ⁊ cũ aq̃ baptizato: restat vt oleo ⁊ chrismate liniat. Episcopus eĩ supinfundit oleũ ⁊ chrisma ⁊ cãtat. Exit iacob lapidẽ ĩ ti. fundẽs oleũ desup. Illa eñ ecclia fuit titul⁹ aliarũ: qz de syon exiuit lex ⁊ x̃bũ dñi de hierusalẽ. Facies primo sup illo quinq̃ cruces ex oleo infirmoꝝ ꝑm ordinem Romanũ ꝑm quasdã vero alias ecclesias: de vtroq̃ oleo vnã in medio ⁊ quatuor in cornib⁹ postea modo totidẽ ex chrismate. sane ꝓ oleũ spiritussctĩ gr̃a intelligit̃ de quo dicit Esa. ꝓpheta. cõputrescet iugũ a facie olei: qz sicut eꝑs oleũ infundit sup altare: ita x̃ps q̃ est summ⁹ põtifex infundit gratiã sup altare nostrũ qũ est cor nostrũ: qz ipe est distributor oĩz gratiarũ ꝓ spũm sctũ sicut dicit apl's. Alij datur sermo sapiẽtie: alij ꝑmo scientie: alij fides: alij gr̃a sanitatũ ⁊c. Et sicut ꝓ oleum eꝑs purificat mensam altaris: ita ⁊ spũssanct⁹ purificat cor no strũ ab oĩbus vitijs ⁊ peccatis. Christus quoq̃ oleo fuit vnctus nõ quidẽ visibili: sed inuisibili. i. gratia spũssãcti. Unde Dauid. Unxit te deus de⁹ tuus oleo letitie ꝓ cõsortib⁹ tuis. i. ꝓ plus q̃ oẽs sanctos qui fuerũt participes gratie eius. i. christi: vnde vnctio expressius cõuenit x̃po q̃ alijs: qz ꝓ oĩb⁹ alijs vnxit eũ deus ad habendũ plenitudinẽ bonorũ: ideoq̃ interpretatur vnct⁹. Unctio quoq̃ ex oleo miam significat iuxta illud euangelij. Unge oleo caput tuum: ⁊ faciem tuam lauа: qz sicut oleũ in liquoribus: ita misericordia in bonis operibus superior est: quẽcũq̃ eñ liquorem oleo supinfundas illud semp desup natat. De misericordia vero scriptũ est. Suauis dñs, vniuersis ⁊ miserationes eĩ⁹ sup ola opera eĩ⁹ et misericordia superexaltat iudiciũ. Hoc igitur oleo liniatur altare cordis nostri: vt semper mie memores aspersionis aque ⁊ regenerationis baptismi et affectũ nõ amittam⁹. Quinq̃ cruces de oleo significãt q̃ memoriã quinq̃ plagarũ christi quas ꝓ nobis in cruce sustinuit semp habere debem⁹. Ipse namq̃ quinq̃ plagas sustinuit: scz in manibus: in pedib⁹ ⁊ in latere. Designant etiã quinq̃ passiones mie que nobis sunt necessarie. Necesse enim est vt homo misereatur christo passioni ei⁹ compatiendo. vnde Job in persona Christi. Miseremini mei miseremini mei ⁊c. Oportet etiam vt homo misereat proximo cuius mala videt. vnde in ecclesiastico. Miseratio hominis circa ꝓximum suũ. Et ibũpsl ⁊ hoc tripliciter scz ꝓ omissis plãgẽdo illa. Unde ihie. Nullus est q̃ agat penitentiã super peccato suo dicẽs. Quid feci. Ꝓ omissis. vnde Esa. ve mihi q̃ tacui. i. quia nõ suz locut⁹: quasi dicat: qz omisi bonũ quod facere potui: ⁊ ꝓ bonis minus pure factis. vnde Luc. Cũ bona oĩa fecerimus dicamus q̃ serui inutiles sumus ⁊c. quasi dicat bona fecimus nõ bene: nõ pure: ⁊ ideo inutiliter fecim⁹: sicut facies eleemosynam ad vanã gloriã bonum facit: sed nõ bene nõ pure. De hac triplici miseratione dicit Eccle. Miserere anime tue placens deo qz vera compassiõ mẽtis debet esse cũ exhibitiõe opis: ideo bis fiũt cruces. Ꝓ io de oleo postmodũ de chrismate, vñ

x̃ps. Beatus qui mi. ⁊ cõ. qui mẽte miserẽ ⁊ cõmodat opere. Et q̃m nõ sufficit habere cõpassionẽ in mẽte cũ boni opis exhibitiõe absq̃ odore bone fame iuxta illud euãgelij. Sic luceant opa vestra vt glorificet de⁹: ⁊ ideo fiũt cruces de chrismate qõ cõstat ex balsamo et oleo. Balsamũ q̃dẽ ꝓpter bonũ odorẽ significat bonã famã. oleũ ꝓpter claritatẽ mentis cõscientie quã habere debem⁹: iuxta illud apostoli. Gloria nostra hec est testimoniũ cõscientie nostre. extra de sac. vnc. c. j. Sic aũt balsamũ oleo recte cõiungit̃ q̃n bon⁹ odor mẽ addit.

attẽde de q̃n-
q̃ sensi-
b⁹ cor-
poris
nostri.

¶ Rursus ꝓ q̃nq̃ cruces de oleo ⁊ chrismate quinq̃ sensus corporis nostri intelliguntur qui duplicãtur ⁊ in denariũ surgũt qz quandoq̃ in sensib⁹ corporis bñ vtendo ⁊ nosmetipsos custodim⁹ ⁊ alios exẽplo ⁊ doctrina nra in bono ope cõfirmamus. vñ ille bonus negociator gloriabat dicẽs. Ecce alia q̃nq̃ suplucrat⁹ sum. Dñi aũt sunt ille ꝑmisse iñuctiones cantat. Unxit te deus: deus tuus. qũ de xp̃o dictũ est. ¶ Ter q̃ altare inungit̃ bis oleo: tertio chrismate: qm̃ eccl'ia fide: spe: charitate: q̃ maior ẽ ceteris ĩsignit: ⁊ dñi chrisma infundit cãtat. Ecce odor filij mei sicut odor. a. p. Hic ager est eccl'ia q̃ floribus vernat. virtutib⁹ splẽdet operib⁹ flagrat ⁊ ibi sunt rose martyrũ lilia virginũ viole cõfessorũ: ⁊ viror in sipiẽtiũ. Post vnctionẽ adolet incẽsum qũ deuotionẽ oĩonis significat. Qui eñ hz septẽ dona spũssancti: assimilatus est deo. devotã põt illi offerre oĩonẽ cui⁹ hz similitudinẽ. ¶ In quinq̃ locis adolet ꝟz in quatuor angulis: ⁊ in medio: qz sic quinq̃ sensus corporis exercere debemus: vt fame boni opis nostri vsq̃ ad ꝓximos extẽdat. De qua dicit apl's Christi bonus odor sum⁹ ĩ oĩ loco. extra de sa. vnc. c. j. Et ĩ euãgelio. Sic luceat lux vra ⁊c. Ad hoc incẽsũ frequẽtatio ẽ ꝓtinua x̃pi sacerdotis atq̃ pontificis ꝓ nobis apũ deũ patrẽ iterpellatio. ¶ Cruce cũ incẽso sacre est eĩ⁹ passionẽ ꝑ i ostẽdere ⁊ ipm ꝓ nobis interpellare. Incẽsũz copiose in medio ⁊ in angelis cõburere est oratiões ꝓ hierosolymã ⁊ in vniuersali ecclesia multiplicare. Cõsequẽter altare. Cũ signo crucis ꝓfirmat dicẽdo. Cõfirma hoc de⁹ ⁊c. q̃ cõfirmatio ex chrismate a pontifice in frõte lapidis facta significat ꝓfirmationẽ q̃ quotidie fit a spũsancto ꝓ charitatẽ in altare cordis: vt nulla tribulatio cor nr̃m a charitate dei valeat separare: vñ dicit apl's. Quis sepabit nos a charitate x̃pi: tribulatio: an angustia ⁊c. Et subiungit gl'ia ꝑ ri ⁊ laus trinitati cãtet. Ultima altaris bñdictio signat illã finalẽ bñdictionẽ q̃n dicet. Venite bñdicti patris mei ⁊c. Deinde altare linit̃ eo cãdido exergitur ad notãdũ q̃ cor nostrũ castitate vite mũdare debemus. Deinde bñdicunt̃ vasa vestes ⁊ linthea mina diuino cultui deputãda. Mã ⁊ moyses ꝓ. xl. dices edoctus est a dño facere linthea mina ⁊ ornamẽta in tẽplo necessaria. Nempe vtẽsilia benedicere est opa nr̃a ad deũ referre. Post hoc altare albis ⁊ mũdis pannis vestit̃ de quo sub titu. de altari dictũ ẽ. ¶ Postremo ornat eccl'ia ⁊ accẽdũt luminaria tunc eñ opera iustorũ splẽdescẽt: ⁊ tũc fulgebunt iusti ⁊ tanq̃ scintille in arũdineto discurrẽt. Et inde sup altare hoc ordine ꝓfecto missa licet de quo ꝓpheta ait. Sacrificiũ deo spirit⁹ cõtri. ⁊c. ꝓout dicetur in ꝓoemio quarte ꝑtis. Nõ

Crucẽ cũ incẽso facere q̃d sit.

Quinq̃ cruces ꝟ oleo quid sig-
nifi-
cant.

Altaris vltima bñdictio q̃d desig-
nat.

enim debet fieri cõsecratio sine missa ꝑm Gelasiũ papam de cõse. di. j. oẽs. qz tunc reuelat sacrm qũ certiũ angelis ab initio fuit absconditũ. Et attẽde q̃n in aspsione basilice põtifex lineis dũtaxat ⁊ minoribus vtit̃ indumẽtis: sed in missa vestibus ornat põtificalibus ⁊ pretiosis: recolẽs q̃ legalis pontifex in lineis sctũariũ expiabat: ⁊ post lotus ĩ põtificalibus in holocaustũ arietũ offerebat. Sz qz in cisdẽ lineis hirci emittebat post expiationẽ ideo ẽt in cõsecratione ⁊ fontis ⁊ immersione catheccuminoꝝ vbi peccata eorum transferunt̃ quidam vtuntur simplicibus ⁊ lineis indumentis.

Moy-
sẽ legit fuisse vnctus nisi vnctiõe spirituali sicut ses ⁊ x̃ps. Voluit itaq̃ x̃ps nõ vnctione materiali ĩsi gi: vt exilla cõsequamur spirituale: ⁊ ĩo pia mater ecclia diuersas exhibet vnctiões. De quibus hic aliqua perstringamus dicentes. Primo qd hmõi sit ctione gnificent vnctiones. Secũdo ex quib⁹ fiant. Tertio spũalitio de vnctione baptizandorũ. Quarto de vnctione baptizatorũ que per eꝑm fit in fronte. Quinto de vnctione ornandorũ. Sexto de vnctione cõsecrandorũ eꝑorũ ⁊ ꝓncipũ. Septimo de vnctione ecclie altaris calicis ⁊ aliorũ ministeriorũ ecclia sticorũ. Octauo de extrema vnctiõe. Nono de ꝓsecratiõe ⁊ bñdictione cimiterij vestiũ ⁊ aliorũ ornamentorũ ecclia sticorũ. Decimo de cõsecratione ⁊ vnctibenedictione virginũ. Circa primũ igit̃ notãdũ ẽ onis q̃ due sunt species vnctionis. extra de sa. vn. ca. j. duesũt exteriores que materialis siue corporalis ⁊ visibilis est ⁊ interior q̃ spiritualis ⁊ inuisibilis est: exteriori visibiliter vngit̃ cor⁹. De prima. Jacob⁹ apl's ait. Infirmat̃ quis ex vobis inducat ꝓsbyteros ecclie ⁊ orent sup eũ vngẽtes eũ oleo in nomine dñi ⁊ oratio fidei saluabit infirmũ. De scda. Jac. apl's ait. Et vos vnctionẽ. i. vnctio quã ab eo accepistis maneat in vobis vt nõ necesse habeat⁹ vt aliqs doceat vos: ſz sicut vnctio eius docet vos de oĩbus. Unctio exterior signũ est interioris. Interior x̃o ñ solũ ẽ signũ. i. significatiũ ſz etiã sacrz: qz si digne sumit̃ vt agit vt auget. absq̃ dubio qũ designat puta saluteꝝ intra illũ. Sup illos man⁹ imponẽt ⁊ bene habebũt. Circa ſz sciẽdũ q̃ exhibẽdo exteriorẽ ⁊ visibilẽ vnctionẽ duplex oleũ benedicit̃. extra de sac. vnc. c. j. videlicet oleũ sanctũ vel catheccuminoꝝ q̃ cathecumini vngunt̃ ⁊ oleũ infirmorũ de quo infirmi vngũt̃. De qua vnctiõe loquit̃ dicta auctoritas infirmat̃ q̃s ex vobis ⁊c.

¶ Qualiter aũt fiunt benedictiones vtriusq̃ olei ⁊ chrismatis in. vñ. ꝓte sub. v. feria ccne dñi dicet̃. Infir-
¶ Sed q̃rit̃ quare ĩfirmi ⁊ catheccumini oleo ĩunmit̃ ⁊ cagunt̃. Rñdeo vt ex visibilib⁹ ĩuisibilia fact̃ius catheciant̃ sicut eñ oleũ fugãdo infirmitatẽ recreat ac mini q̃ tus fessorũ: ⁊ de sui natura lumẽ ꝓstat: sic credẽdũ re oleo est q̃ vnctio olei cõsecrati qũ est signũ fidei pctã su vngũgãdo sanitatẽ anime cõfert ⁊ lumẽ ei ꝓstat. Sic̃ tur: dẽ oleũ visibile in signo: oleũ inuisibile in sacramẽto oleũ spirituale intus est. De oleo infirmoꝝ autoritatẽ accepim⁹ ab aplis. De oleo catheccuminoꝝ ab aplicis viris: ⁊ licet deus possit oleũ spiri

Universidad de

rituale sine corporali tribuere qz th. apostoli ꝑ infirmis apostolici viri pro cathecuminis hac arte vti sunt nō sine pctō omitti pōt qō cox auctoritas cōsecrauit ꝑut sub tī. de altari dictū est sicut t antiquit⁹ iusti sine circūcisione placuere deo: iz post q̄ ista ꝓceptū fuit vt circūciderent. hoc omittēdo pctō subyciebāt. xxv. di. ab exordio. ¶ Tertio dicendū est de vnctione baptizandoꝝ. Et quidē in nouo testamento. extra de sac. vnc. nō solū reges t sacerdotes vngūt: sicut tā dicit. uerūtētiā qz xps i sanguine suo fecit nos deo ñro regnū t sacerdotes. i. *regales sacerdotes* iuxta qō petr⁹ apl's ait. Vos estis genus electū. i. electi ex generib⁹ hoīs: regale sacerdotiū. i. bene vos regentes. oēs xpiani bis añ baptismū inūgunt. s. oleo benedicto primo in pectore deinde iter scapulas. t bis post baptismū. s. chrismate sacro primo in vertice. deide ꝑ iz in fronte: t sm Aug. ij. di. eccl'iasticarum. primo tres vnctiones introducte sunt pot⁹ vsu ꝙ p aliquā scripturā. In pectore q̄dē i quo est loc⁹ cordis baptizādus vngit oleo. ꝓtō vt p spūssancti bonū abyciat errorē: rignorātiā t suspiciat fidez rectā: qz iust⁹ ex fide viuit: t corde credit ad iustitiā. Inter scapulas ꝓvot p spūssctī gratiā excutiat negligētiā t torporē t exerceat bonā operationē: qz fides sine opibus mortua est: vt p fidei sacrz sit mūditia cogitationū. In pectore vt p opis exercitiū sit fortitudo laborū. In scapulis quaten⁹ fides p dilectionē sm ap'm operet. Oleū igit a corde ad scapulas trāsfert qñ fides que mēte cōcipit operē ficit: qz iuxta hoc fides est facere qō dicis. Inverti ebo baptizat⁹ chrismate a sacerdote inūgit vt sit paratus oī poscēti de fide reddere rationē: qz ꝑ ca put mēs intelligit. iuxta quod legit. Oculi. i. intellect⁹ sapiētis in capite. i. in mēte eius cuius. s. mētis superior pars est ratio: t inferior sensualitas. Uñ bene ꝑ verticē que est superior pars capitis intelligit ratio q̄ est superior ps mētis. de hoc etiā in. vj. pte sub sabbato sancto vbi agit de cōfirmatione dicet. Ideo añt ante baptismū vngit oleo benedicto t post baptismū chrismate sacro: qz chrisma solū cōperit xpiano. Christus em̄ a chrismate dict⁹ est potius a xpo dicit chrisma nō sm noiā formā: sed sm fidei rationē. A xpo christiani dicū tur tā ꝙ vncti debuerunt abvncto. s. a. xpo vt oēs cōcurrāt in odorē vngūenti illi⁹. s. xpi cui⁹ nomē oleū est effusum: sed sm vim nois christiani a chrismate dicunt sm Isydo. de hoc dicet in proemio scōrum. ¶ Rursus sm aug. de ꝑse. di. iiij. prima vnctio ex oleo ostendit nos ad auditū plene fidei ꝓparatos t ad bonū xpi odorē vocatos: t renūciādū diabolo esse comonitos. Secunda vnctio i pectore t inter scapulas fit sm Rabanū ea. di. Deinde vt p fidē vndiq̄ muniamur. t ad bona opa pficiēda ꝙ dei gratiā roboremur. Nēpe ꝙ pect⁹ fidei virtus: ꝙ scapulas ℞o in quib⁹ onus portat hoīs robur t opatio recte intelligit. iuxta illud. xxvj. q. vj. alligant. alligāt onera importabilia t impunūt humeris hoīm ꝛc. Ungit ergo in pectore t iter scapulas: vt mente t actu opa diaboli postponat: t vt sic capax ad intelligendū verbū dei: t robust⁹ ad portādū iugū ipsius. t onus legis. Unctio ℞o q̄ fit in vertice. i. i summitate capitis sup cerebrū fit ꝙ ipz ea. di. postq̄. t di. v. nouissime. vt celestis regni ꝓceps fiat inuictus: t qz baptizat i aia capiti. i. xpo desponsatur. t ꝓterea fit cū chrismate oleo t balsamo ꝓfecto vt sciam⁹ q̄ spiritussanct⁹ ei datur qui inuisibiliter operatur olei nāq̄ fessa mēbra fouet: t lumen ꝓstat vt ꝓmissuz est. Balsam⁹ vero redolere facit. Si quidē fessa sunt aīe mēbra qñ pentet se extra deū egisse spiritussanctus venit ad illā illuminans eius intelligētiā t demonstrās ei pctā sibi esse dimissa vel dimittenda: t ꝓstans illi bona opera que in aliꝭ bonū inspirant odorē: qō per fragrātē balsamū designatur. Itē qz sedes superbie q̄ semp iuxta ipsū⁹ nois cōsonātiā supiora appetit in vertice esse videtur: tō rite fit ibi hec vnctio sub forma crucis: t sub noīe humilitatis. Hanc vnctionem Siluester papa fieri īstituit per ꝓsbyteros ꝓpter occasionē mortis. Unde credibile est q̄ ante eius tempus veraq̄ vnctio: scz t verticis t frontis episcopo reseruabat. Cum enim gremium dilataretur ecclesie nec oībus episcopi valerent per confirmationē occurre re: ideo ne sine chrismatis vnctione perirēt instituit vt a sacerdotib⁹ in vertice supra cerebrū: vbi est sedes sapiētie vngerētur ad robur t augmētū gratie. Unde si postea decesserint dicit Richard⁹ in mitrali q̄ ꝓ rata gratie augmentuz cōsequent t glorie. Uerūtamē t sine vnctione credim⁹ solo baptismo saluari t sine manus impositione spiritū sanctū dari cui deus dare voluerit ꝓut in actibus apostolorū legit. Arnaldiste tñ perfidi here tict asserunt q̄ nunq̄ per baptismū aque hoīes spiritū sanctū accipiūt: nec samaritani baptizati illū receperūt donec manus impositionē accepe rūt. Sane vtraq̄ vnctio fit ꝛz Rabanū. de ꝑse. di. iiij. postea in modum crucis vt ab eo tpe diabol⁹ in vase suo pristine cognoscēs signū sue interemptiōis: idest sctē crucis q̄ iterēpt⁹ est iā sibi deinceps illud sciat alienū. i. a se alienatū. Fit q̄z ez ea. di. deinde vnctio in pectore cū inuocatōe trinitatis: vt nulle reliquie latētis inimici i eo resideāt: ꝛz in fide sctē trinitatis mēs ei⁹ ꝓfortet: t suscipiat t habeat intelligētiā mādatorū dei. Quis q̄s g̃ fidelis bis inungit ꝓtius oleo postea silr bis chrismate. ¶ Primo in baptismo in vertice. Secdo post baptismū in fronte. s. in ꝓfirmatione: qz etiā spiritussanctus bis fuit apostolis datus vt dicet i sexta parte sub sabbato sancto. Quarto loco dicē dum esset de vnctione q̄ fit per episcopū in fronte baptizati. sed de hoc dicetur in sexta parte sub sabbato sancto. Quinto loco circa vnctionē ordinādoꝝ notādū est q̄ manus ꝓsbyteri ab epo inungūtur vt cognoscat hoc sacramēto se ꝙ spiritūsanctū suscipere virtutē t gratiā cōsecrādi. Uñ epus eas inūgēs dicit. Cōsecrare t sctificare digneris dñe manus istas p istā vnctionē t nostrā bndictionē: vt quecūq̄ cōsecrauerint cōsecrent: t quecūq̄ benedixerint benedicant in noīe dñi. xvj. q. j. §. hoc inde. t extra de sac. vnc. ca. j. Jōq̄ viri deuoti oscul anē manus sacerdotū statiz post ordinationē eorū credentes p hoc orationū illoꝝ t bonoꝝ participes fieri. Et vngunt oleo sacro vt opa misericordie ꝙ viribus ad oēs debeant exercere. ¶ Per manus enim opera: ꝙ oleū misericordia designatur. Uñ samaritanus ille appropians vulnerato vinū superinfudit t oleū vulneribus ei⁹. Ungunt etiā oleo vt humide sint ad offerēdum deo hostiā ꝙ peccatis t large ad cetera officia pietatis:

Xpiani oēs ante baptis mum bis oleo inūgunt.

xpo vi dicat.

Xpiani a xpo di cūtur.

Ēpor vnctio a veteri testamēto sumpsit originē

Arnal diste ꝙ fidi bꝰ retict.

vnctio i pectore cū inuoca tōe tri nitatis fiat.

ti aride t curue retinēdū. j. q. j. sicut vrgeri. Utrūq̄ em̄ videlicet gratia curatiōis t charitas dilectionis ꝙ oleū designat. Rursus ideo impositio man⁹ cū oleo sup caput ordinādi fit qz ꝙ manus opus: ꝙ digitos dona spūssct: t per caput mēs intelligit. Man⁹ ergo imponit: qz donis spiritussancti imbutus ad opera christi mittit. Sexto circa epūscopor vnctio a veteri testamento sumpsit originē. extra de sacra vnc. c. j. Mā Lem. xxj. c. dicit. Ꝓtifex sup cuius caput fusum est vnctionis oleū: t cui⁹ manus sunt in sacerdotio cōsecrate. Sane episcop⁹ vngit chrismate: qō sicut ꝓmissum est cōficit ex oleo t balsamo t vngit illo tā in corpore ꝙ in corde vt interius nitore cōscīētie quantū ad deū qō ꝙ oleū exterius habeat odorē fame quo ad ꝓximū qō per balsamū designat. De nitore cōscīētie dicit apostolus. Gloria nostra hec est testimoniū cōscientie nostre. Mā oīs glia filie regis abinte⁹. s. ꝓcedit. De odore bone fame idez apostolus ait. Christi bonus odor. i. exemplum t imitatio sum⁹ in oī loco: t aliꝭ sumus odor vite in vitam. xxiij. q. iij. Nabuchodonosor. i. ꝓin. quasi diceret sum⁹ exemplū dilectionis t bone opinionis ducētis in vitā eternā. aliꝭ odor mortis in mortem. i. inuidie t male opinionis ducētis i mortē eternā. De bet em̄ episcopus in se bonū habere testimoniū t ab his q̄ sunt intus: t ab his que sunt foris vt cortina. i. fidelis cortinā. i. infidelē trahat. s. ad fidē: t qui audit. s. adiscēdo t credēdo dicat veni. s. predicādo: t de hoc vnguēto caput t manus epi consecrant: per caput cū mēs intelligit. iuxta illud euāgelij. Unde. i. humilia caput tuū t factā tuā. i. conscientiā laua. s. lachrymis. Per manus opera designant. iuxta illud in cāticis ꝛc. Man⁹ mee. i. bona opera distillauerūt myrrhā. i. dederūt aliꝭ bonū exemplū. Caput igitur vngit balsamo charitatis. Primo vt eps diligat deū ex toto corde et ex tota mēte t tota aīa sua: t etiā christi exemplo ꝓximū suū sicut. i. ad id qō seipsum. Oleū cū in capite est charitas in mente sm Greg. Secūdo caput vngitur ꝓpter autoritatē t dignitatē qñ nō solū. eps sed etiā rex cōsecratur. Tertio vt ostēdatur illius. s. christi tanq̄ eius vicarius representa re personā. de quo dicitur per ꝓphetā. Sicut vnguentū in capite ꝛc. Caput em̄ viri est xps caput christi deus qui de se dicit. Spūs dñi super me eo q̄ vnxerit me t euāgelizare pauperibus misit me. Christus em̄ caput nostrū vnctus est oleo inuisibili ipse pro vniuersa interpellat ecclesia: eps; ꝙ sibi cōmissa. Manus vero vnguntur propter mysteriū t officii. Man⁹ quidē que opera designāt vnguntur oleo. i. chrysmate pietatis t misericordie. Primo vt eps operetur bonum ad oēs: maxime añt ad domesticos fidei nemini claudantur oī bus aperiantur. iuxta illud. Manus aperuit inopi: t brachium extendit ad pauperem. Man⁹ aridas: manus auara: manus tenacitate cōtracta aperiri non potest. Ungantur igitur vt sanent t aperiantur t vt indigentibus eleemosynas largiantur. Secundo vt ostendat accipere potestatē bene dicendi t consecrandi. vnde cuz eas consecrator inungit. cōsecrare inquit t sanctificare digneris dñe manus istas ꝛc. vt supra. Tertio vt mīa de sint ad offerendum hostias pro peccatis. Et no

Sacerdos nō solum vngebāt in veteri testamēto: verum et rex et ꝓpheta.

Ēpi q̄ in die sue cōsecrationis equos albos

ta ꝙ iz manus epi inuncte fuerint oleo cū in presbyterū ordinarez: uterū chrysmate inunguntur cū in epm cōsecrat. extra de sac. vnc. c. vno. Siquidē p man⁹ opera: ꝙ oleū spūssancti vel gratie copia: per balsamū qō oleo admiscet in chrismate odor bone fame designatur. Eccle. xxxiij. quasi balsamum non mixtū odor meus. Quia ergo in operibus epor t aliorū superiorū plus ꝙ in aliꝭ inferioribus munus spūssancti apparere: t odor fame sentiri debeat. Juxta illud scōa ad Corin. ij. Christi bonus odor sumus deo: nā t in celesti hierarchia superiores angeli inferioribus donis t gratia eminēt. lxxxviij. dist. ad hoc. Ideirco in eor cōsecrattone manus alias oleo inuncte chrismate rōnabiliter inunguntur. Pollex etiā chrismate cōfirmatur: vt pollicis impositio cūctis ꝓficiat ad salutē. Nēpe in vetert testō: nō solū vngebāt sacerdos: verūetiā rex t ꝓpheta: sicut in libris Regum habet. Unde dñs precepit Helye. Vade t reuertere in domū tuā ꝙ desertū in damascū cui; ꝙ ueneris illuc vnges Azel in regē sup syriā t Jehu filiū nausi: vnges regē sup israel. Helyseū autē filiū saphat qui est de abel vnges ꝓpheta pro te. Samuel quoq̄ vnxit dauid in regē. Sed postq̄ ihesus nazarenus quē vnxit deus spūsancto sicut in actibus apostolor legitur. vnctus est oleo pre cōfortibus suis qui sm epm apostolum est caput ecclesie que est corpus ipsius principis vnctio a capite ad brachium est translata: vt princeps a tēpore christi non vngatur in capite: sed in brachio siue i humero vel in armo in quibus principatus cōgrue designatur. iuxta quod legitur. Factus est principatus super humerū eius ꝛc. Ad quod etiā signādum Samuel fecit poni armum ante Saul cui dederat locum in capite mense ante eos qui fuerant inuitati. In capite vero pontificis sacramētalis est delinitio obseruata qz persona capitis. s. christi qui est caput ecclesie in pontificali officio repsentat. Differt añt inter pontificis t principis vnctionē: qz caput pōtificis chrismate consecratur brachiū vero principis oleo delinitur. vt ostenda tur quanta sit differentia inter autoritatē pontificis t principis potestatē. Et nota ꝙ sicut in euangelio legit quidam paterfamilias vocauit seruos suos t dedit illis decem mnas. Siquidē vocatio serui est canonica electio epi q̄ fit sm vocationez domini vocātis Aaron. extra de elec. transmissa. Mna datur ei quādo is qui sibi manus imposuit dat ei textū euāgelij: dicens. Vade predica. t ipse cū primo ingredit ciuitatē suā ꝓpter euangelium in pectore suo iuxta morem quarūdā ecclesiarum ostendens quasi negociator mynam suā. In qbusdam etiam ecclesijs cum archiepiscopus dat illi virgam dicit. Vade predica. t ille statim benedicit populū in quo signatur ꝙ moyses cum virga missus est in egyptum. Rursus episcopi in die sue consecrationis consueuerunt equitare equos albis pannis coopertos representātes illud quod legitur in Apoc. xix. Exercitus qui sunt in celo sequuntur illū in equis albis. Siquidē exercitus qui sunt in celo sunt boni; t iusti viri t prelati qui quotidie sequunt̄ pro celestibus deū in oībus bonis operibus: qui ideo dicunt esse in celo: qz sola celestia diligunt t querunt. Unde Apostolus. Nostra conuersatio in celis est. Hi exercitus: id est

boni ⁊ iusti viri ⁊ placti sequunt ihesum qñ. ſ. expugnãt i ſe vitia p correctionẽ. ⁊ in primis p admonitionẽ. Vñ Jacobus. Qui cõuerti fecerit pctorẽ ab errore vie ſue liberabit aiam ſuam a morte ⁊c. Jſti exercitus ſunt in equis albis ⁊ i corporib⁹ candidis. Corpa bonorũ dicunt equi q⁹ ſicut eq̃ dirigũtur ſm volũtatẽ ſeſſoris: ita iuſtorũ corpora regũtur ſm volũtatẽ xpi. Jſti equi debẽt eſſe albi ſiue albis operti. i. corpa iuſtorũ ⁊ prelatorũ debẽt eſſe caſta ⁊ munda. Si efficaſta nõ fuerint: xpm ſeq̃ nõ poterũt. Et petrus. Chriſtus paſſus eſt p nobis vobis relinquens exẽplũ vt ſequamini veſtigia eius ⁊c. Sz ⁊ clerici ſancte Romane eccĺie ex profeſſione cõſtantini ſperatoris. xcvj. diſti. cõſtãtinus equitant equos decoratos lintheaminibus cãdidiſſimi coloris. Qua die debeat eps cõſecrari: q̃re ⁊ codex euãgelij ponit ſup humeros cõſecrãdi dicit in ſcõa parte ſub titu. de epo. Septimo loco dicẽdũ eſt de vnctione eccĺie altaris calicis ⁊ aliorũ miniſterior. eccĺie q̃ fm morẽ dñi dedicant inſunguntur. extra de ſac. vnc. c. vno nõ ſolũ ex mandato legis diuine: ſz etiã q⁹ moyſes tabernaculũ ⁊ oĩa vaſa miniſterij ſanguine aſperſit: ⁊ oĩa pene i ſanguine mũdabant. verũ etiã exẽplo beati ſilueſtri q̃ qñ cõſecrabat altare illud chriſmate pungebat. Precepit eñ dñs moyſi vt faceret oleũ vnctiõis de q̃ vngeret tabernaculũ teſtimonij mẽſaz archã teſtamẽti candelabrũ ⁊ ſupellectilia. Exo. xxx. et xl. c. ⁊ alia vt pmiſſum eſt. Que vnctiões fiũt i reb⁹ inanimatis ⁊ vt maior reuerẽtia exhibeat ⁊ maior eis gra infundat. De his vnctionibus in ſuis locis dictũ eſt ⁊ dicet. Verũ vnctionis ſacrm aliud quidẽ efficit ⁊ figurat tã in nouo q⁹ in veteri teſtõ. extra de ſac. vnc. Unde nõ iudaizat eccĺia cũ vnctionis celebrat ſacrm ſicut aliqui antiqui mentiunt qui neq; ſcripturas neq; dei nouere virtutem. De vnctionibus eccĺie ⁊ altaris in ſuis titulis dictũ eſt. Patena ſiquidẽ cõſecrat ⁊ inungit ad miniſtrationẽ corporis xpi: qui in ara crucis p oĩa ſalute ĩmolari elegit. Mã ⁊ oipotens deus cõſperſam ſimilaginẽ in patenis aureis ⁊ argenteis ad altare ſuũ deferri iuſſit. Calix q̃z cõſecrat ⁊ inungit ad gratia ſpiritus ſancti pficiat nouũ ſepulcrũ corporis ⁊ ſanguinis xpi: ⁊ ipſe dignet illuz ſua virtute pfundere qui calicẽ melchiſedech famuli ſui perfudit. Octauo de extrema vnctione q. ſ. ex inſtitutione Felicis pape quarti ⁊ ex pcepto Jacobi apoſtoli dat laborantibus in extremis dicenduz eſt.

opinio aliq̃rũ q̃dicũt extremã vnctionẽ cõſe. di. v. ca. j.

De qua dicũt quidã q⁹ illa nõ eſt ita ꝓprie ſacrm ſicut chriſmatio q̃ fit in fronte vel alia: q⁹ ſicut aſſeruit iterari pt cũ ſit oratio ſup hoiez qñ in ſacramẽtis nõ cõtingit: de cõſe. di. iiij. oſtẽdit ⁊ no. de cõſe. di. v. ca. j. Sane hec vnctio nõ p ſolũ ſacerdotẽ fieri põt ſi plures adeſſe nõ poſſunt. extra d⁹ vero eſſe boni. ſignificant q⁹ quã q̃dẽ venialia remittunt. iuxta illud Jacobi. Infirmat̃ quis ex vobis vt ſupra. Fit aũt vnctio hec in diuerſis partib⁹ corpis ſiue cramẽ mẽbris ꝓpter cauſas q̃ ex orationibus q̃ fiũt dicẽtuz fiẽ tur colligunt ⁊ ſpãliter in illis in q̃bus q̃nq; ſenchriſmatio per huius vnctionis virtutẽ aboleatur. De q̃bus q̃ fit in dã ordinarie legit q⁹ in ungẽdus debet eſſe ad miſtrõte.

existẽs xbis aut ſignis illud poſtulauerit. xxvj. q. vlti. is q̃. ⁊ ca. ſeq. extra de ſentẽ. excõ. ca. a nobis ⁊ q⁹ nõ debẽt ſcapule inungi: q⁹ in baptiſmo fuerũt inuncte ⁊ ãmodo miniſterio carẽt: ⁊ q⁹ confirmatus nõ dz inungi in fronte: ſed in tẽporib⁹ nec preſbyteri manus vngebãt interius: ſz exterius: puta in ordinatione eius interius inſicte fuerũt: ⁊ q⁹ ab epõ ſemel inunctus nõ dz ꝓpter eius reuerentiã vlterius p preſbyterũ inungi: extra de templo ordina. cũ in diſtribuendis de cõſe. di. ij. c. fin. ⁊ q⁹ ſi eger inunctus cõualeſcit: loca inuncta lauẽtur ⁊ aqua lotionis ignẽ ꝓiciatur. Sic̃o decedat nõ lauẽt corpus ꝓpter recentẽ vnctionem ⁊ q⁹ ſi eger in extremis laborat: cito vngat ne inunctus decedat. v. di. baptizati. Quidã etiã penitẽtes et mozturi ciliciũ induũt ⁊ ſternunt̃ in cinere vt dicet in ſexta pte ſub quarta feria i capite ieiunioz. Mono cimiteriũ q̃ eiſdẽ gaudet priuilegijs cũ ecclęſia cõſecrat ⁊ bñdicit. xvij. q. iij. ſicut dñs contumax. x. ca. ſeq. extra de cõſe. eccle. cõſuluiſti ⁊ de ĩmu. eccle. in rubrica. ⁊ ca. cũ eccĺia. ſicut dñs bñdixit p manus ſeruoz ſuoz abrahã y ſaac ⁊ Jacob: terrã filijs eſſrõ. cauſa ſepulture ꝓparatã. Bñdicitur aſit vt vlteri⁹ deſinat illic ĩmundoz ſpiritũ habitatio eſſe ⁊ fideliũ corpora ibi vſq; ad diẽ iudicij requieſcant in pace niſi paganorũ vel infidelium vel etiã excõicatorũ corpa ibi fuerint inhumata donec inde fuerint eiecta. de cõſe. di. j. eccĺiam ⁊. c. ij. extra de ſepul. ſac. Illud etiã notãdũ q⁹ palle altaris veſtimẽta ſacerdotalia. ⁊ huiuſmodi eccleſiaſtica ornamenta bñdicenda ſunt. Legimus eñ de ꝓſe. di. j. §. j. Moyſen ex pcepto dñi taberna culũ diuinis pcibus ſacraſſe cũ mẽſa ⁊ altari ⁊ vaſis ⁊ vtenſilibus ad diuinũ cultũ explendũ. Si g̃ iudei q̃ legis ⁊ futurorũ vmbre ſeruiebãt hoc agebãt. Heb. viij. ⁊. x. ca. quãto magis nos q̃bus veritas p xpm patefacta eſt hocagere debemus. ⁊ hoc p epos ſacratos ⁊ nõ p coepos. lviij. diſ. Quis. Vñ legit Exo. penul. Cuncta vaſa miniſterij bñdixit moyſes: ⁊ ſi ſacre veſti petia vel filũ adiũgak: nõ ideo bñdictionẽ iterari debere iuris teſtimonio cõprobak. argu. in ſti. de re. diui. §. cũ ex aliena ⁊. §. q̃ tñ. extra de cõſe. eccle. q⁹ in dubijs. Quare aũt rex hmõi ⁊ ſilles bñdicant ex earũ bñdictionibus colligit euidẽter. De veſtibus vero ſacris dicetur in proemio tertie partis. Et attende q⁹ bñdictio ſeu cõſecratio eccĺie ⁊ veſtiũ ornamentorũ eccleſiaſticor⁹ nõ fit: eo q⁹ ille ſint gre ſuſceptiua cũ ſint inanimata: ſed hoc noſcit introductũ: q⁹ ſicut et hoies ſic ⁊ illa p bñdictionẽ ⁊ cõſecrationẽ diuino cultui habilitant̃: ⁊ idonea ⁊ maioris reuerẽtie efficiũt. Perſonis xo p vnctionẽ ⁊ bñdictionẽ maioz gra infundit. Quidã aũt ornamẽtoz bñdictiõe man⁹ ſuſpẽdũt. de q̃ dicet in ſcõa pte ſub ti. de diacono. Decimo eſſet de cõſecratione virginũ dicendũ ſed de hoc in ꝓemio ſecunde partis agetur.

De eccleſiaſticis ſacramentis. Rubrica.

Circa eccleſiaſtica ſacramenta notandũ eſt q⁹ ſm Bze. j. q. j. multi. Sacramentũ eſt in aliqua celebratione cuz res geſta ita fit: vt aliq̃d ſignificate rei accipiẽ⁹ qũ ſancte ⁊ digne accipiendũ eſt. Myſteriũ vero eſt qũ occulte et inuiſibiliter operat ſpiritus ſanctus: ita q⁹ operãdo ſanctificat et ſanctificando bñdicit. Myſteriũ eñ eſt in ſacramẽtis: miniſteriũ

myſterium. Sacramẽtum.

Quidmini = ſteriũ. Diffinitio ſacramẽti.

dicitur in ornamẽtis. Sed ⁊ ꝛz Aug. de ꝓſe. di. ij. ſacrificiũ. ⁊ ca. ſignũ ſacramẽtũ eſt inuiſibilis gratie viſibilis forma. Itẽ ſacrificiũ viſibile: inuiſibile ſacrm. Itẽ idẽ ſignũ eſt res pter ſpeciem quaz ingerit ſenſibus aliq̃d aliud ex ſe faciẽs in cognitionẽ venire. Dicit etiã ſacramẽtũ ſacre rei ſignũ vt ſacrũ ſecretũ. De hoc etiã i quarta pte ſub ſexta particula canonis dicet ſup xbo myſteriũ fidei: ⁊ ſub tit. de oblatione. Sane q̃dã ſunt ſacramẽta

B Diſtinctio ſacramẽtorum

neceſſitatis tantũ/ q̃dã dignitatis ⁊ neceſſitatis/ q̃dã ordinis ⁊ neceſſitatis/ q̃dã dignitatis ⁊ volũtatis/ q̃dã vero volũtatis tãtũ. Sacramẽtũ neceſſitatis tantũ eſt baptiſmus q⁹ in ſumma neceſſitate a quocũq; dũ tñ in forma eccleſie collatus proficit ad ſalutẽ. de ſum. tri. ca. j. §. pe. xxij. di. §. verũ. Et dicit neceſſitatis q⁹ ſine eo nemo ſaluari põt: ſi ex cõtẽptu deſerak. De hoc ſacramento in ſexta parte ſub ſabbato ſctõ dicet. Sacramẽto dignitatis ⁊ neceſſitat̃ eſt confirmatio dignitatis: q⁹ a ſolo epo ꝓferk. extra de cõfirma. Qto de ſac. vnc. c. j. neceſſitatis: q⁹ ex ptẽptu illud dimittẽs nõ ſaluak: vt in pdicto ca. quãto de hoc etiã ſub dicto ſabbato dicet. Sacramẽta xo ordis ⁊ neceſſitatis ſunt penitẽtia/ euchariſtia ⁊ extrema vnctio: ordis: q⁹ tãtũ a rite ornatis ſcõm claues eccĺie dari debẽt: niſi in neceſſitate in qua ds põt etiã laico ꝓfiteri. Neceſſitatis qñ ex ptẽptu illa dimittẽs ſaluari nõ põt. De penitentia vide in ſexta parte ſub ti. de quinta feria cene dñi. ⁊ dixim⁹ in reptorio noſtro ſub ti. de pe. ⁊ re. De euchariſtia in quarta pte ſub canone dicet. De extrema vnctione i precedẽti titulo dictũ eſt. Sacramẽtũ xo dignitatis ⁊ volũtatis eſt ordo dignitatis: q⁹ a ſolis epis ꝓferk: vel q⁹ nõ niſi dign⁹ ⁊ digne ad illum aſſumẽdus eſt. extra de ſũ. tri. ca. j. in fine. Voluntatis q⁹ ſine illo quis ſaluari põt extra de epiſcopo q̃ re. epiſ. c. j. ⁊ j. q. j. §. ſz notãdũ. ⁊. §. ecce cũ. De hoc dicet in proemio ſecũde partis. Sacramentũ volũtatis tantũ eſt matrimoniũ ⁊ dicitur volũtatis q⁹ ſine illo ds ſaluari põt. Non eñ expedit homini ad regna celorum tendere volẽti nubere. xxiij. q. iij. tunc ſalubitur. Circa q̃ notãdũ eſt q⁹ ſm canones. xxiij. q. iij. nõ oportet. extra de feriis. capellan⁹. ſolẽni tas nuptiarũ facieda nõ eſt a ſeptuageſima q̃ eſt tps triſtitie vſq; i octauã paſche: nec trib⁹ hebdomadis ante feſtũ ſancti Joãnis. Sed ſm cõſuetudinẽ eccĺie generalis matrimoniũ publice ꝓtrahit i eccĺia a craſtina dñice i albis: videlz ab octaua die paſche vſq; ad primũ diẽ rogationũ. Et in prima die rogationũ in manc claudit hec ſolẽnitas: ⁊ durat. Phibitio vſq; ad octauã diẽ poſt pentheoſtẽ incluſiue. ⁊ ſic loquit. Clemẽs papa i ſua epla decretali. extra de fer. capellanus. A prima quoq; dnica aduẽt⁹ vſq; ad epiphaniam nõ debẽt nuptie celebrari: vt i dicto. c. nõ oportet. xxxiij. q. iiij. nec etiã fierẽt vſq; ad octauã epiphanie: niſi q⁹ dñs nuptias cũ ſui pſitia: cũ etiã miraculo decorauit. Vñ tunc cãtak. Hodie celeſti ſpõſo iuncta eſt eccleſia. Quidã tñ dicũt ſancti⁹ eſſe q⁹ hec phibitio vſq; ad octauã ipſi⁹ feſti extẽdak ſicut ⁊ officiũ ꝓuerſionis aq̃ in vinũ fit in nuptijs. In pmiſſis ergo tẽporibus matrimonia nõ ꝓtrahunt̃ qñ ipſa tpa ſunt orationi deputata. Et iõ debet tunc homo a lecto vxoris ſequeſtrari. Hñaliter eñ tẽpore quo abſtinendũ eſt a nuptijs: abſtinẽdũ eſt etiã a

C Quotpe nuptie nõ ſũt ſolẽniter celebrande.

D Quotpe abſtinendũz ſit

ab amplexu vxoris j. Cor. vij.

ꝓiugali ãplexu. xxxiij. q. iiij. p totũ niſi forte ob fragilitatẽ hñan itat̃ vir ab vxore poſcat ꝓiugale debitũ vl̃ ecõuerſo: qñ poſcẽti ſoluẽdũ eſt: q⁹ ꝛz apoſtolũ vir nõ habet pt̃ãt corpis ſui: ſed mulier: et ecõuerſo: extra de quer. ꝓiu. quoddã. Licet aũt ſolẽnitas nuptiarũ premiſſis tpibus interdicta ſit: quocũq; tñ tẽpore matrimoniũ legitime p verba de ꝓſenti cõtractũ eſt tenet. Qđ vero ſtatutũ fuit in canone. xxxiij. q. iij. nõ oportet q⁹ trib⁹ feſtiuitatis pcedẽtibus feſtũ bti Joãnis baptiſte nuptie nõ celebrarenk: ideo factũ fuit vt liberius oratione vacek. Inſtituerat eñ eccĺia pri⁹ duas quadrageſimas pter maiorẽ: vnã ante natale dñi: que cõmuniter vocak ſcti Martini: ⁊ durabat vſq; ad natale. Aliã. ſ. quadraginta dierũ ante feſtum beati Joãnis baptiſte in q̃bus vacandũ erat orationib⁹ eleemoſynis ⁊ ieiunijs. Sz ꝓpter hoĩm fragilitatẽ ille due ad vnã ſunt redacte: ⁊ iterũ illa diuiſa eſt i tres hebdomadas aduent⁹ ⁊ tres añ natiuitatẽ ſcti Joãnis in quibus eſt ieiunãdũ: ⁊ a nuptijs eſt abſtinẽdũ. Pozro ſm btm Jſidorũ eadẽ queſtione femine dñi maritãtur: iõ velank vt nouerit ſe ſemp viris ſuis ſubditas eſſe. Et q⁹ Rebecca vi dẽs Jſaac ſe velauit. ¶ Itẽ iõ nubẽtes poſt benedictionẽ vitta vno inuicẽ vinculo copulank: ne compagem. i. fidẽ vnitatis cõiugalis diſrũpant. Eadẽ vero vitta candida purpureoq; colore permiſcetur: q⁹ cãdor eſt mũdicia vite purpura ad ſanguinis poſteritatẽ adhibek: vt hoc ſigno: ⁊ cõtinentia ⁊ lex cõtinendi ab vtriſq; ad tẽpus admoneak: et poſt hoc ad reddẽdũ debitũ nõ negek. ¶ Itẽ q⁹ in primis annulus a ſponſo ſponſe datur ſit nimirũ ꝓpter mutue dilectionis ſignũ: vel ꝓpter id magis vt pignoze. i. ſigno eoꝛũ cozda iungank. Unde et in quarto digito: ideo annulus inſerit: q⁹ in eo vena quedã vt fertur ſanguinis ad cor vſq; peruniat. Itẽ pr otheus q̃dã ſapiens primũ ob amoris ſignũ ferreũ annulũ fecit ⁊ inibi adamantẽ incluſit ⁊ in de ſubarrare ſpõſas inſtituit: q⁹ ſicut ferrũ oĩa domat: ſic amoz oĩa vincit: qñ nihil amoris furoze vehemẽti⁹: i autẽ. ō nup. Et ſicut adamas eſt infrãgibilis: ſic ⁊ amoz eſt inſupabilis. Fortẽ eſt eñ vt moz dilectio. Jdeoq; in digito annulari in q̃ vena procedit a cozde illi portare inſtituit. Poſtmodũ xo p ferreis ſũt aurei ꝓſtituti ⁊ p adamãte gẽmis ornati: q⁹ ſicut aurũ cetera metalla ſic amoz vniuerſa bona pcellit. Et ſicut aurũ gẽma decorak: ſic ꝓiugalis amoz ceteris xtuti⁹ adornak. Nuptie aũt ꝛz Amb. e. q. nec illũ dicte ſunt a nubendo. Jlle eñ que nubunt caput ꝓpter verecundiã obnubere non loqui ſolent. Unde et Rebecca viſo Jſaac cui deſponſari debebat caput obnubere cepit. xxxij. q. ij. honozat. i fi. Verecundia nãq; debet precedere nuptias quo ipm coniugiũ plus verecũdia cõmẽdet: ⁊ magis expetita debet videri a viro q̃ ipſa virũ experiſſe. Sz ſm Hiero. e. q. cõnubia. Cõnubia legitima peccato carẽt nõ tñ tẽpore illo quo actus cõiugales gerunk: preſentia ſpiritus ſcti datur etiã ſi prophęta eſſe videatur qui officio generationis obſequit. ¶ Notandum etiam eſt q⁹ triplex ſpirituale ſacramentũ in mum carnali matrimonio ꝓſummato deſignat. ¶ Pri mum ſacramentũ eſt vnio ſpãlis animẽ ad deũ: monet per fidẽ/ dilectionem ⁊ charitatem ſiue vnio voluntatis: ſz charitas que cõſtituit: in ſpiritu inter

E Quare mulieres in nuptijs velantur. Gene. xxiiij.

F Quare anulus ſponſe datur.

Caſtit. viij.

Gene. xxiiij.

G Triplex ſacramẽtum

deū ⁊ iustū ⁊iam extra de biga. debitū: vnde apls. j. cori. v. q Qui adhęret deo vnus spūs est cum illo. Hoc sacramentū significat p coniunctionē animoꝝ habitā in pria despensatione carnalis matrimonij. ¶ Scōm est vnie humane nature ad deū q facta est in vtero virginali p incarnationē xbi dei: siue nature cōformitas q cōsistit in carne inter xpm ⁊ sanctā ecclesiā. de cōse. dist. ij. in xpo patre. Ad qō ptinet illud. Verbū caro factū est ⁊c. Hoc sacramentum designat in matrimonio carnali p cōiunctionē eoꝝdē summato. nō q ipsa cōiunctio ī qua spūs sanctus nō adest illud designet: sed p ipsum actū cōsummatū significat. ¶ Tertiū sacramētū est ecclie vnitas ex oībus gentibus collecta: ⁊ vni viro. s. xpo subiecta. xxvj. di. acuti⁹. Hoc sacramētū significat in eo q vnicā tm: ⁊ virginem habuit vxorē facto postmodū clerico ⁊ ordinato. Vbi xo q̄s ad bigamiā siue ad scōm matrimoniū trāsiit: tā ab vnitate recedit: qz carnē suā ī plures diuidit ⁊ sic huiꝰ tertij sacri significatio in eo nō cadit: quare ꝓmoueri nō pōt: nā ꝓmotus vnitatē significare nō pōt. Preterea p scōm matrimoniū recedit a prioris ꝓiunctione matrimonij. Ecclia xo ex quo se xpo ꝓiunxit nūq̄ ab eo diuisit nec ab ea xps. Bigam⁹ ergo talē vnitatē significare nō pōt. Ex hoc merito ꝓpter huius sacramēti defectū ꝓmoueri nō pōt extra de se. nup. c. j. ⁊. c. vir. ⁊. xxxj. q. j. De bigamia. xxv. di. spōsus. ⁊. xxiij. di. spōsa. Spōsus ⁊ spōsa benedicēdi a parētibꝰ vel a paranymphis offerantur ecclesie sacerdoti. Accepta aūt bñdictione eadē nocte ꝓ reuerētia bñdictionis in virginitate permaneant. Ceterū nuptie benedicēde sunt a sacerdote cū precibꝰ ⁊ oblationibus ex institutione Euaristi pape. xxx. q. v. c. j. Verūtū vir ⁊ mulier ad bigamiā transiēs matrimoniū cōtrahendo nō debet a presbyteris bñdici. extra de secun. nup. c. j. ⁊. c. vij. xxxj. q. j. de his qui. qz cū alta vice benedicti sint: eoꝝ bñdictio iterari nō debet. Nō ergo debēt nuptie bñdici: nisi vbi virgo cū virgine cōtrahit ꝓpter rationē que ponitur in ꝓmio scōe partis: imo ꝓsbyter q̄ bñdictionem cū scōa vxore celebrauerit officio ⁊ bñficio suspēdꝰ est ad sedē apli cā mittēdus: qō q̄dē ad exhortationē ꝓtinētie notatur introductū: ꝑm quorundam locoꝝ cōsuetudinē si q̄s trahat cū secūda virgine bñdictio iterat: ⁊ hoc si dñs papa sciat ⁊ tolerat alioquin nō valet. Dicūt etiā q̄dā q̄ si aliqui virgines cōtrahentes nō fuerint bñdicti: facti bigami iterū cōtrahendo poterūt bñdici: sed ⁊ si cōtrahētes fuerint bñdicti: licet se nō cognouerit carnaliter nō ideo iterū ⁊trahētes benedicētur. De benedictione ī nouo testamēto ꝓparatiōe ad illud. s. de cōse. di. ij. nihil. Ratione efficacie vt baptismus. Ratione sctitatis vt eucharistia. de cōse. di. ij. nihil. Ratione significationis vt ꝓiugiū. Quidā tm nō apprōbant istū modū. Et rōne cōsecrētis vt cōfirmatio ⁊ ordo. ¶ Sz q̄rit quare institura sunt sacramēta. qz sine illis potuisset deꝰ hūano generi vitā eternā ⁊ gratiā donasse. ¶ Rndeo ꝓpter tria. Primo ꝓpter humiliationē vt deꝰ homo ex dei preceptō se rebus insensibilibꝰ: ⁊ se inferioribꝰ reuerēter subiicit: ex hac obedientia magis apud deū meruit. ¶ Secōo ꝓpter eruditionē: vt p id qō fortis ī specie visibili cernit ad inuisibile xtutē q̄ interl⁹ est agnoscēdū mēs erudiat. ¶ Tertio ꝓpter exercitationē: qz cū hō ociosus esse nō debeat: ꝓponitur ei vtilis ⁊ salubris exercitatio ī sacrāmētis: q̄ vanā ⁊ noxiā declinet occupationē. Juxta illud. Hier. Semp aliq̄d boni opis facito vt diabol⁹ inueniat te occupatū de cōse. di. v. nunq̄. Non ergo debent omitti ꝓut in precedenti titulo dictū est.

¶ Incipit liber secundus.

¶ De ministris ⁊ ordinibus ecclesiasticis: ⁊ de eoꝝ officijs. Capitulum. j.

A Tres sunt secte famose mosei. gētiliū. hebreoꝝ ⁊ xpianoꝝ.

IN hac scōa parte de ministris ⁊ ordinibꝰ ecclesiasticis eoꝝq̄ officijs ⁊ tractare ꝓuidim⁹: ꝓmittēs tres q̄ tres sunt secte famose: vez gētiliū / hebreoꝝ ⁊ xpianoꝝ. Pria est erroris. Scōa xitatis. Tertia xitatis ⁊ salutis. In pria naufragamur. In scōa a periculo eripimur. In tertia saluamur. Prima secta dr a secādo: qz secat. i. separat nos a deo. Scōa ⁊ tertia a sectādo ⁊ tenēdo: qm illuminat saluat ⁊ liberant. Christianoꝝ ꝑsone tā seculares q̄ eccliastice: de alijs duabꝰ sectis sumpte sunt. hebrea vez et gētili. Sicut em̄ apud nos duo sunt gña ꝓsonaꝝ. s. laicales ⁊ eccliastice. xij. q. j. duo. sic ⁊ apd gētiles ⁊ hebreos. Apd gētiles q̄dē seculares ꝑsone erant he: nō monarchas. s. impator Romanꝰ. patritij q̄ ⁊ senatores dicebātur: ad quoꝝ arbitriū vniuersa ordinabant / reges / duces / comites / ꝑsides / ꝓfecti / suffecti / tribuni militū: si / tribuni plebis / ꝓtores / cēturiones / decuriones / quaterniones: duūuiri / q̄stores / ediles ⁊ aule ianitores. Inter poetas xo erāt aduocati / carminū relatores / carminū scriptores / comedi / tragedi ⁊ historiographi. Vates autē q̄ a vi mentis dictus est modo sacerdotem / modo ꝓpheta / modo poetam significat ꝑm Jsidorum in ritu remplorū erant apud gentiles / archiflamines / ꝓthoflamines / flamines / sacerdotes: vt ia dicetur. Erant quoq̄ apud eos virorū ⁊ mulierū religiosi cōuentus. Apud hebreos quoq̄ eadē erat diuersitas personarū: alie nāq̄ erāt seculares / alie diuino cultui: vez ī tēplo dedicate. In tēplo erāt summ⁹ sacerdos: vt Melchisedech: minores sacerdotes / leuite / nathinei / lumini extictores / exorciste / ianitores ⁊ editiū seu cātores. Sup populū vero legēdū erat dux populi Moyses: ⁊ sub eo quos ipse constituerat ad ꝓsiliū Jetro soceri sui: erāt etiā ciliarche ⁊ acōtarche / pētacōtarches / decacōtarche. i. milleuarij / cētenarij / quinquagenarij ⁊ decani. Ciliros em̄ interꝑtat mille: ⁊ archos ꝓceps: inde ciliarcha. i. ꝓceps: super mille acceptum. inde ⁊ arcent archa qui super centū potestatem habebat. Pentacōtarchus dicit qui ꝓest quinquaginta. Pentha em̄ quinq̄ sonat. Decanus qui decē. Deca enim decem sonat. ¶ Apud xpianos quoq̄ similis diuersitas reperit. ¶ Et nota q̄ christiani a christo dicti sunt. Christꝰ vero a chrismate: de quo dictū est in parte prima sub tit. de conse. ¶ Homen christianoꝝ nouꝫ primum in Antiochia inuentum est. Antea enim

Act. ij. oēs vocabātur discipuli vel fratres donec apostoli in antiochia consilium fecerunt. ij. q. ij. ad mēsam. Et dicūt christiani orthodoxi. i. recte gloriātes. ⁊ vt credūt viuētes. Nā orthos grece dr recte latine: ⁊ doxa glia. Dicitur ergo christꝰ a chrisma te quasi vnctꝰ. Ipe aūt vnctꝰ est eternal⁹ a deo precōsortib⁹ suis. ꝓout legit in actib⁹ apostolorum: ⁊ hoc nomē est oleū effusum. Hinc est q̄ in veteri testamento sacerdotes ⁊ reges Christi nūcupabantur: qz vncti erant vnctiōe tēporali. Juxta illud. Psal. xliij. Nolite tāgere christos meos. Hoc aūt nomē xps non est ꝓprium nomē saluatoris: sed est cōis nūcupatio potestatis. Est eīm cōmune nomen dignitatis. Sed hoc nomē Jesus ꝓprium est vocabulū ꝑsone saluatoris quo ab angelo Gabriele in conceptione vocatus est: euāgelista testāte. Vocabis nomē eius Jesum: ⁊ ab hoibus in circuncisiōe. ¶ Et nota q̄ Jesus hebraice dr messias: grece Christus: vel sother: vel sophir: latine vnctꝰ: vt ꝑmissum est: vel saluator: eo q̄ ipse saluum faciet populū suū a peccatis eoꝝ. Potestatem eīm hz dimittendi pctā: sicut ipe dicit: vel saluatoris: quia ipse nos saluāt dedit. Si em̄ precepta eius seruauerimus vitā eternā possidebim⁹. Hoc aūt nomē Jesus porphiriꝰ philosophus greca ⁊ latina lingua peritus scribebat latine Jesus grece Xo per h quā greci ꝓ i longa sonant. Ex ⁊ quidaz proferunt gysus: latini Xo per e longaz. Rectius ergo videt sic esse pingēdū xps per grecā abbreuiationem q̄ hiesus per latinā aspirationē. Sed ⁊ hoc nomen christus cum sit grecū greca scribitur abbreuiatione sic xps. Nam greci ponunt x ꝓ chi. p vero ꝓ r. ⁊c ps. Si autem scribitur per s a latina terminatione finitur. ergo si lōgo scemate scribit: sic per aspirationem pingatur xps. ¶ Circa nomina aūt christi notandū est q̄ quedā ex ipsis dicūtur de xpo relatiue seu quasi relatiue: vt pastor: sponsus ⁊ mediator: quedā nō relatiue vt homo: quedā trāslatiue vt agnus / ouis / vitulus / serpēs / aries: leo: vermis: et quedā cū sint institutione relatiua: sunt ⁊ ꝓrogatiua priuilegij appropriata vt christus. Jesus aūt est ꝓprie ꝓpriū nomen eius vt ꝓmissum est. Vocat etiam christus alpha ⁊ o idest principium ⁊ finis: ⁊ hebraice emanuel: q̄ est nobiscū deus interpretatū. Mobiscuz eīm est p ꝓpriam maiestatis per participationē veritatis: ⁊ p viculū charitatis: ⁊ p adiplctionē veritatis. ¶ Vocatur ꝓterea via veritas et vita. ¶ Via in exēplo vel ꝓcepto. ¶ Veritas in ꝓmissione. ¶ Vita in ꝓmio. Sabaoth xo id est deꝰ exercituū. Adonay q̄ est dñe. Athanathos id est immortalis. kyrios id est dñs. Theō id est deꝰ. Pāthographon. i. pater disponens vel perfectus. Homousion id est vnius essentie nomina sunt dei nō tm̄ persone christi: de conse. dist. ij. ego. Vocat ꝓterea christus ꝑm Esaiā admirabilis cōsiliariꝰ. Deus Fortis: Pater futuri seculi: Princeps pacis. Admirabilis in incarnatione. Cōsiliarius in integra rerum cognitione. Deus in rerū creatione. Fortis in rerum dispositione. Pater futuri seculi: in meritorum retributiōe. Princeps pacis dicitur vel quia fuit mediator dei ⁊ hominuz: vel etiā hominum ⁊ angelorum: vel quia cōfert illis pacem que exuperat oēm sensum cuius pacis nō erit finis. ¶ Vocat etiam christus ineffabili noīe tetragrāmaton: id est quatuor literarū: que sunt ioth: hee: vau. heth: q̄ sunt apud nos. i. e. v. hc. est ergo nomē ieue qō dr ineffabile. nō qz non valeat fari sed qz nō est deus hoc noīe nisi in arduis inuocādus: vel qz eius sentētia sufficiēter nequeat explicari. Cuiꝰ interꝑtatio est talis: ioth ꝓncipiū hc: iste. vau: passiōis. heth: vite. q̄si iste est ꝓncipiū vite passiōis. Benitiuus more grecoꝝ ponitur ꝓ ablatiuo passiōis ꝓ passione. i. ꝓpassionem. Quo aūt vita nr̄a ab ipsius morte dependeat nō possumus intueri. De hoc dicet ī tertia parte sub titulo de idumētis legalib⁹. ¶ Hoc aūt nomē deꝰ appropriat patri ⁊ filio et spiritui scto. ꝓout in simbolo athanasij legitur. Quāuis etiā q̄q̄ ad alias personas extēdat. Juxta illud. Dijs non detrahes extra de here. cum ex iniuncto. ij. q. j. ex sacerdotibus. Et alibi. Applica illud ad deos. Et apostolus. Nam ⁊ si sunt qui dicātur dij siue in celo siue in terra nobis tm̄ vnus deus pater: ex quo omnia. ⁊ idem. Si nostrum euangelium est opertum in his qui pereunt est opertuz in ꝺbus deus huius seculi excecauit mentes infideliū. ¶ Rursus Jesus dictus est nazarenus a quodā vico galilee: deus dictus est ꝓpter vnicam cum patre substantiam. Dominus vero dr ꝓpter seruientem creaturam: Deus ⁊ homo dr. quia verbum ⁊ caro. Verbum dicitur: quia pater per eum omnia cōdidit siue iussit. Imago dicitur ꝓpter parem similitudinez patris. ¶ Siquidem apud christianos seculares ꝑsone laici dicuntur. Laos em̄ grece dr populus latine. ¶ Clericales sunt qui in ecclesia deseruiunt vel ipsam regunt: a cleros quod est sors ꝓout iam dicetur. Ihe autem subdiuiduntur in monachos. id est in singulariter degētes. xvj. q. j. si cupis. Naz monos grece dicitur singularis latine: ⁊ alios religiosos. Sunt aūt quatuor gña monachoꝝ. Alij sunt cenobite: qui videlicet in communi monasterij regula ⁊ vita obedientie mazorum deseruiunt. Alij sunt anachorite: qui videlicet edificant solitudines: et quamuis in communi vita positi: priuate tamen contemplationi vocant. Alij sunt eremite: qui videlicet solitarie in desertis degūt. Alij sunt gyrouagi: id est vagabūdi et circuncelliones. xxiij. q. v. ca. j. ¶ Religio xo dicta est: qz per eam vni deo religamur ad diuinū cultuz vinculo seruiendi: et in clericos seculares qui vsurpato nomine seculares dicūtur: extra de offi. ordi. licet ad differentiam regularium: q̄ ꝓprio carent quod non contingit in istis. Nam ⁊ secundum Augu. ij. q. j. legi. Bonus non monachꝰ vir bonū clericum facit. ¶ Sed ecclesiasticarum ꝑsonaruz duo sunt genera. ¶ Nam aliud est dignitatis. ¶ Aliud ordinis. ¶ Dignitatis vt papa: patriarcha: primas: archiepiscop⁹ siue metropolitanus: quod idem est: episcopus archidiacon⁹: ⁊ archipresbyter: et prepositus. Quamuis oēs qui presint prepositi generaliter rite vocētur. Extra de verborum significatione. quāuis. ¶ In choro vero persone sunt decanus: subdecanus: cātor siue precētor: succentor: thesaurarius siue sacrista: archiacola et hutusmodi. ¶ Dignitates autem vt et ordines a lege originez et exemplum traxerūt. Jxta illud. Constitues eos principes super omnem terram: quamꝫ quidam dicūt dignitates a gentilitate sumpsisse initium. Ordinis aūt per-

Psal. xliij. Can. j. Psal. ciij. Esa. ix Hier. Ioh. j. Ioh. j. Matt. j. Matt. ix. Esa. vij Matt. j. Ioan. iij. Apo. j Esa. vij Matt. j. Ioan. iij. Diuersa nomina dñi saluatoris Quō scribi debeāt hec nomina Jesus ⁊ xps. Apo. xix. Psal. xliij.

A ritu ẽrilij ⁊ hebreoꝝ dignitates eccl'iastice ⁊ tuz habuerit.

sone sunt /sacerdos: diaconus ⁊ ceteri q̃s inferi⁹ psequimur. ¶ Qualiter a veteri ritu tã gẽtiliuz q̃ hebreoꝝ ad cultũ pñtis ecclie trãslatio psonarũ facta sit. ⁊ qualr ab illis persone dignitatuz in ecclia originem habuerunt breuiter videam⁹. ¶ Et q̃dẽ dñs papa q̃ pater vel custos patrũ est vice gerit summi põtificis. ¶ Roman⁹ iperator monarche similitudinem gerit. ¶ Senatoria ⁊ patricioꝝ dignitas manet in ecclia in quatuor patriarchis ⁊ in ecclia romana in cardinalib⁹. lxxvj. di. ꝓtãtinus. ¶ Primates q̃ trib⁹ archiepis presse habent regẽ exprimit q̃ trib⁹ ducibus preest. ¶ Metropolitani seu archiepi ducibus ꝓparanť q̃ pluribus comitibus presunt sicut illi pluribus epis. Pelagius tñ papa dicit. vj. q̃. iij. /scitote. q̃ vna ꝓuincia hz regẽ ⁊ metropolitanũ. ¶ Epi comitũ similitudinẽ gerunt. ¶ Coepiscopi quoꝝ potestas sublata est. lxviij. di. q̃uis. ⁊. c. coepiscopi pbiterũ ⁊ pfectorũ. ¶ Prepositi vero tribunos militũ imitãť. ¶ Archipresbyteri tribunos plebis. ¶ Cãcellarij. Pretores. ¶ Archidiaconi. Centuriones. ¶ Decani. Decuriones. ¶ Presbyteri. Curati aduocatos. ¶ Persone hz ordinũ ab illis originẽ habuerũt. Hã pbyteri vices gerũt edilium. ¶ Diaconi ẽtertionũ. ¶ Subdiaconi duũ virorũ. ¶ Exorciste qui cẽtores imitãtur. ¶ Hostiarij aule ianitores. ¶ Lectores carminũ relatores. ¶ Acoliti carminum scriptores. ¶ Sane epalis ordo ẽm Jsidor. xxj. di. cleros. quatripartitus est vide licet ĩ patriarchis: archiepis: metropolitanis at q̃ epis. ¶ Aplica aũt fides sicut ait Anacletꝰ papa. xxij. di. sacro. caput ⁊ cardo est altarũ: q̃m sicut ostiũ cardine regit. sic illi⁹ autoritate oẽs ecclie regũtur: ⁊ inde dicti sunt cardinales: ꝓ q̃s tota ecclesia sicut ostiũ per cardinem gubernať. Illi⁹ autem ꝓlatus papa: id est pater patrũ vocať ⁊ vniuersalis: q̃ vniuerse ecclesie pricipatur: ⁊ apostolicus: q̃ principis ap'lor⁹ vice fungit: ⁊ summ⁹ põtifex: q̃ caput est omnium pontificũ a quo illi tã ꝙ a capite mẽbra descẽdunt. ⁊ de cuius plenitudiné oẽs accipiunt. q̃s ipse vocat in partem solicitudinis nõ ĩ plenitudinẽ ptãtis. extra de vsu pal. ad honorẽ. Hic est melchisedech cui⁹ sacerdotiuz nõ est ceteris cõparatũ. ¶ Patriarcha vero greca lingua summus patrũ interꝑatur q̃ primũ. i. apostolicũ retinet locũ. xxj. di. cleros. ⁊ ideo quia summo honore fungit rali noie cẽsetur: sicut romanus cõstãtinopolitanus: anthiochenus alexãdrinus: hierosolymitanus. Dicit etiã patriarcha q̃si pater arche. i. ecclie. vel pater patrũ princeps Archos ẽm grece princeps interꝑtãť latine. Hic est moyses q̃ aaron in põtificem oleo consecrauit. ¶ Archiepus greco vocabulo dr eo q̃ sit summ⁹ seu princeps eporum. Tenet ẽm vicẽ a pric̃a: et psidet tam metropolitanis ꝙ ceteris epis. ¶ Metropolitani seu metropolite a mensura ciuitatum vocãtur. singulis eñ prouinciis preeminẽt: quorũ autoritati ⁊ doctrine ceteri sacerdores subiecti sũt. sine q̃bus nihil reliq̃s epis agere licet. Solicitudo enim totius ꝓuincie ei cõmissa est. Eñ pelagi⁹ papa ait. v. q. iij. /scitote. Scitote certã esse prouinciã que habet decez aut vndecim ciuitates ⁊ vnũ regem: ⁊ totidez minores potestates sub se: ⁊ vnũ metropolitanum a quoꝝ suffraganeos decem vel vndecim iudices episcopos. Ad quorum iudiciuz oẽs cause episcoporum ⁊ reliquorũ sacerdotuz ac ciuitatũ referantur. Omnes aũt superius designati ordines episcoporũ ⁊ superiorũ vno codẽq̃ vocabulo epi nominãtur. Sed ꝓuiato nomine q̃dã vtuntur ꝓpter distinctionẽ potestatis quã singulariter acceperunt. Eparus vocabulum vnde dictũ sit sub tit. de eꝓ dicek. Nozo ẽm Anacletum papam. xcix. di. ꝓincie. Primates ⁊ patriarche diuersoꝝ noĩm sed eiusdẽ forme atq̃ officij sunt. Et ideo quidã primates vsurpãt sibi nomẽ patriarche: vt aquilegien⁹. ⁊ grandẽñ. Primatia aũt dicta est a primitijs cõuersiõis ad fidẽ. ¶ In cõcilio q̃z affricano eadẽ dist. j. statutuz est ne prime sedis epꝰ princeps sacerdotũ aut summ⁹ sacerdos aut aliq̃d hmõi. sed tñ prime sedis epꝰ appelleť. Pelagius etiã papa statuit eadẽ di. null⁹. vt null⁹ patriarcharum vniuersalitatis vocabulo vnq̃ vtať: nec aliquis in suis epistolis vniuersalez nominet illũ: q̃ si vnus patriarcha vniuersalis dr patriarcharum nomen ceteris derogatur ⁊ subtrahitur. ¶ Ad hoc summorũ põtificũ psulũ atq̃ reliquorũ sacerdotũ institutio in veteri testamento sumpsit exordiũ. ⁊ in nouo est plenius cõsummata. xvj. di. §. j. Sũmi nãq̃ atq̃ minores sacerdotes a deo ꝓ moyse in instituti sunt vt ꝑpetuꝰ esset cultus tabernaculi ꝓ successores eorũ a filijs israel. Dauid aũt ministeria dom⁹ dei ampliãs ianitores instituit ⁊ cãtores. Salomõ exorcistas inuenit sicut sub titulo de sacerdote dicek. Hec oĩa ecclia in nouo testamẽto imitata est vt iã dictũ est. Habet ẽm ianitores quos hostiarios appellamus: ꝓ cãtoribus ℞o lectores simul ⁊ cãtores ĩstituit: exorcista etiã noie ⁊ officio antiq̃ manẽte recepit ꝓ filijs aarõ: Oẽs ĩfra summũ põtificẽ sacerdotiũ administrãtes ꝓsecrati sunt inter quos quedã discretio est ex ordo vt alij appellentur simplr sacerdotes: alij archipresbyteri: alij epi: alij archiepi seu metropoliti: alij primates: alij patriarche: alij summi põtifices vt ꝓmissum est. Que discretio maxime a gẽtilib⁹ itroducta est q̃ suos flamines: alios simplr flamines: alios archiflamines alios ꝓthoflamines i. primates appellabãt hi ĩ capite pileũ hẽbant in q̃ erat bzeuis ℞ga q̃ a carnib⁹ sacrificioꝝ aues arcebãt. Pileũ aũt ipm de sup aliq̃d lane hẽbat qđ cũ pileũ ferre nõ possent filũ tñ ĩ capite ferre cẽperũt. Eñ a filo q̃ vtebãtur flamines dicti sunt q̃si filamines. Cerũ festiuis diebus filo deposito pro sacerdotij eminentia pileũ imponebant. Maioꝝ quoq̃ ⁊ minoꝝ sacerdotũ discretio in nouo testõ ab ipso ẽo sumpsit exordiũ q̃ ap'los ꝓ maioribus discipulos ꝓ minorib⁹ sacerdotibus ĩstituit. Petrũ ℞o in summũ sacerdotẽ elegit. Apostoli etiaz eãdẽ formã secuti in singulis ciuitatib⁹ epos ⁊ pbyteros ordinauerũt. put sub titulo de sacerdote dicek. Leuitas ℞o ab apostolis legim⁹ ordinatos. Eñ Cypriañ⁹ ait. xciij. di. dñs. Meminisse debẽt diaconi q̃m eꝓs ꝓpositos dñs elegit. Diaconos aũt post ascẽsionẽ dñi in celũ ap'li sibi cõstituerũt subdiaconos ⁊ accolitos tpe ꝓcedente eccl'ia sibi cõstituit. Et sicut canon Clemẽtis pape testatur. lxxxj. distĩ. in quib⁹ Beatus petr⁹ epos primates vel patriarchas in illis ciuitatib⁹ poni ꝓcipit in q̃b⁹ olim apud ethnicos siue gẽtiles erant flamines eoꝝ atq̃ prime legis doctores. In q̃b⁹ ℞o olĩ apud eos erãt eoꝝ archiflamines: quos minores

reputabant q̃ dictos ꝓtiores eoꝝ archiepiscopos instituit ꝓcipit: ⁊ in singulis ⁊ eliq̃s ciuitatib⁹ singulos epos. Anacletꝰ quoq̃ papa eadẽ di. epi. instituit presbyteros p castella ⁊ villas poni et ordinari. Ceterũ in Leuit. legiť voce supna ad Moysen dictũ esse. Loquere ad Aaron homo de semine tuo p familias q̃ habuerit maculã nõ offerat panes deo suo: nec accedat ad ministeriũ ei⁹ si cecus fuerit /si claud⁹ /si quo vel grãdi vel torto naso /si fracto pede /si mãchus /si gibb⁹ /si lippus /si albugine hñs in oculo /si lugẽ scabiẽ /si impetiginẽ in corpe /si põderosus /si lãguid⁹ qz indignũ est dare deo q̃ dedignať hõ. lxxj. di. hinc ⁊ eñ. ⁊. c. seq. in quo instruimur quales a clericatu sint repellẽdi. Leuit. xij.

Dicunť aũt clerici a cleros grece: q̃d est sors seu hereditas latine: q̃si sint de sorte dñi vl quasi dñs eoꝝ sors sit: iuxta illud ꝙphete. Dñs ps hereditatis mee ⁊c. xij. q. j. clericus. ⁊. c. qui. extra de preb. cũ scẽz. Ex quo patet q̃ nihil extra deũ habere debent: sed solũ decimas /primitias ⁊ oblationes: q̃ sunt hereditates dñi accipiãt: siue quasi sint sorte electi. In vet. nãq̃ testamẽto: ⁊ apõ gẽtiles ⁊ clerici ⁊ sacerdotes sorte ⁊ liberis eligebanť: ⁊ ĩ nouo testamẽto Matthias sorte electꝰ est. Primus aũt cleric⁹ factꝰ est petr⁹. Iginiꝰ papa decimã btõ petro ꝓposuit clerũ ⁊ distribuit grad⁹. ¶ Circa coronã clericoꝝ tria attẽdẽda sunt. s. Capitis abrasio. Capilloꝝ detrũcatio. Deforme circulatio. Ad capitis abrasionẽ tria sequunť. s. mũdicie ꝙseruatio /deformatio ⁊ denudatio: mũdicie ꝙseruatio: q̃ ex capillis sordes ĩ capite aggreganť. Deformatio: q̃ capilli ad ornatũ sunt: significat q̃ tõsura mũdã ⁊ nõ formabilẽ vitã. i. q̃ clerici dñt habere mũdiciã mẽtis interi⁹: ⁊ nõ formabilẽ vitã. i. non exẽsitũ habitũ exteri⁹ fm Dionysiũ in eccl'iastica hierarchia. Rasura quoq̃ ⁊ tõsura capilloꝝ ẽ depositio oĩm tpaliũ. Clerici eñ victu ⁊ vestitu contẽti oĩa cõia habere debẽt. xij. q. j. cleric⁹. ⁊. c. dilectissimis. Eñ cõtra apostolũ. Comã nõ nutriãt: /s caput desup modũ sphere radãt. xxij. di. phibite. Denudatio aũt ipsa superioris partis capitis nullũ debere esse meritũ inẽ nos ⁊ deũ demõstrat vt reuelata facie gloriã dñi libere cõtemplemur. ¶ Rursus radim⁹ caput relictis inferi⁹ in modũ corone capillis: q̃ caput mentẽ signat: capilli vero seculares cogitationes. Sicut ergo caput mũdať superi⁹ a capillis: ita mẽs nostra dñi superiora. i. celestia cogitat a secularibus cogitationib⁹ mũdari debet. Sz pars inferior capillos hz: q̃ nõ est phibitũ aliq̃s de secularib⁹ cogitare sine q̃b⁹ vita pñs duci non põt. j. q. j. si q̃s obiecerit. Circa detrũcationẽ capilloꝝ notãdũ ẽ: q̃ illa significat q̃ clerici oẽs supfluas cogitationes debẽt a mẽte abscindere. ¶ Abtõso igiť capite ⁊ patrẽtib⁹ auri⁹ incedere dñt: ne capilli crescẽdo aures opiant: et oculos impediãt. xxiij. di. nõ liceat. q̃m. puidẽ dñ ẽ ne seculares cogitatiões: aures ⁊ mẽtis oculos impediẽdo nos ad secularia trahãt. Unde capillos sup aures tondeamus: vt dnq̃ capitis sensus expeditos ad dei seruitiũ habeam⁹. ¶ Bene igitur ad Ezechielẽ dicit. Sacerdotes caput suũ non radant neq̃ comã nutriant: sed tondẽtes attondeant capita sua. Siq̃dẽ vt ait Hzeg. ĩ pastoralium. li. ij. c. xvij. Capilli in capite exteriores sunt cogitationes in mẽte. Qui duz sup cerebrũ in sensibiliter oriũť curas vite presentis exprimũt. Que qz ex negligentis sensu importune aliq̃n ꝓdeunt quasi nõ nobis sentẽtib⁹ ꝓcedũt. ¶ Qz ergo sacerdotes q̃ sũt sacri fidelių duces solicitudines exteriores habere ꝑnt: nec tñ eis vehemẽter icũbere debẽt: recte caput radere: ⁊ comã ꝓhibenť nutrire: vt cogitationes cordis de vita subditoꝝ: nec a se fundit⁹ amputẽt: nec rursus ad crescẽdũ nimis relaxẽt. Et bene subdit. Tõdẽtes attõdeãt capita sua: vt vez cure tẽporalis solicitudines: et quantum necesse est ꝓuideant: ⁊ tñ rescindãtur citius ne immoderatius excrescãt. Dũ ergo per administrationẽ exterioꝝ ꝓuidẽtia corporũ vita ꝓgiť et rursum ꝙ moderatã cordis intentionẽ nõ impeditur: capilli ĩ capite sacerdotis rseruanť vt cutẽ cooperiant: ⁊ rescẽdatur nc oculos claudãt. Circa formẽ circulationẽ seu coronã sciendum est q̃ fit ꝓpter multa. ¶ Primo in signũ q̃ xps rex nr̃ se ipm in ara crucis oblaturus spineã coronã portauit. Unde ⁊ nos qui p eandẽ passionẽ saluari desideram⁹: dñice passiõis signũ. i. formã spinee corone: quã ipse vt spinas peccatoꝝ nr̃oꝝ auferret in passione portauit in capite: in verticib⁹ nr̃is portam⁹: vt sicut ille ꝓ nobis sic ⁊ nos ꝓ illo irrisiones ⁊ opprobria paratos esse libẽter sufferre mõstrem⁹. ¶ Scdo circul⁹ capilloꝝ virtutẽ equalitatis vndiq̃ rõi cõsentiẽtẽ designat. Tũc eñ tẽporales res bene cogitanť si ꝓueniãt rationi. ¶ Tertio circularis figura sit qz hec figura nõ hz principiũ neq̃ finẽ. Per qđ datur intelligi q̃ clerici sunt ministri dei qui nõ habuit principiũ neq̃ habebit finẽ. ¶ Quarto hec figura nullũ hz angulũ: q̃ quod significatur q̃ clerici non debent habere sordẽ in vita: qñ vbi angulus ibi sordes: vt dicit Bernardus. Et q̃ debent habere veritatẽ in doctrina: qñ veritas angulos non amat: vt dicit Hiero. ¶ Quinto qz hec figura oĩm figurarũ est pulcherrima. Unde in hac deus celestes creaturas fecit: ꝓ qđ significatur q̃ clerici debẽt habere pulchritudinẽ interius in mente: ⁊ exterius in cõuersatione. ¶ Sexto qz hec figura est oĩm simplicissima. Nam ẽm Augu. nulla figura ex vna linea tñ consistit nisi sola circularis: q̃ vnica linea clauditur: per qđ significatur q̃ clerici debent habere simplicitatẽ colũbinã: iuxta illd. Estote simplices sicut colũbe. vj. q. j. ex merito. ¶ Septimo cozona clericos esse specialiter regnũ dei demonstrat. Ipsi namq̃ secundũ Hiero. xij. q. j. duo sunt. Et sunt reges ⁊ sacerdotes. i. regales sacerdotes: et ita ĩ deo regnũ habẽt. ¶ Sane rasura capitis clericoꝝ fit: sicut ait Beda in historia Angloꝝ in memoriã eius: qz cũ btus Petrus in Antiochia predicaret abzaserunt summitatẽ capitis eius in contumeliã nominis christiani ⁊ dominice passionis: quod quidẽ hodie toti clero in honorẽ tradit⁹. Fuerunt tamen qui dicerẽt q̃ tonsure ecclesiastice vsus a nazareis q̃ omnia veteris legis custodiũť exoꝝ est. xxiij. q. iij. ver. nazarei. Hi ei priꝰ crine seruato denuo post magne vite cõtinẽtiam caput radebant: ⁊ capillos in ignẽ sacrificiũ mittebãt: vt perfectionẽ deuotionis suo dño consecrarent. Quoꝝ exemplo ab apostolis introductũ est: vt ⁊ nazarei ac sancti dei crine pretonso innouentur: q̃is olim christiani a iudeis quasi in

opprobriū nazarei vocarent̄ p eo q̄ saluator nos ter a vico q̄ dicit̄ Galilee nazarenus appellatus est. ¶ Potest etiā dici q̄ vsus tonsure a lege occasionē traxit. Sacerdos nāq; legis tyarā. i. pilleū ex bysso in modū medie sphere in capite: rex vero coronā gestabat: pars vero capitis rasa tyaram: circulus crinitū designat coronā ad notandū q̄ instituit eos deus gen⁹ electū in regalē sacerdotē.

Exo. ix. ¶ Rursus lex coronā quatuor digitor̄ sup mēsam desuper aureolā fieri iubebat. Ceterū ad Eze- Eze. v. chielē dns dicit. Sume gladiū acutū & educ per caput tuū & barbam. Cōgitudo nāq; capillorum multitudinē significat peccator̄. Hinc igit̄ clerici barbas sibi radere informant̄. Rōnāq; pilloꝝ barbe qui ex superfluis stomachi p̄uenire dicuntur humorib⁹ designat q̄ vitia & peccata: q̄ in nobis superflua sunt: resecare debem⁹. Radim⁹ cīn barbas vt per innocentiā & humilitatem puri videamur & angelis q̄ semp in iuuenili etate floreāt coequemur. ¶ In ieiuniis tamē quādoq; capillos crescere p̄mittimus: quia cogitationes que cōtra deum non sunt: vt est ecclesiā edificare/ agrū colere et similia que tpe abstinentie fieri solent p̄hiberi non debēt. Concilīū carthaginēse statuit: extra de vita & hone. cleri. clerici. xxxiij. di. ij. qd. vt clerici neq; comā nutriant neq; barbā. ¶ Ordinantur aūt clerici vt deo seruiant: nec de cetero seruiant mūdo: nec glie mūdi. Debent ergo offerre corpa Ro. xij sua hostiā viuētē sctām deo placētē. Ūn apls ad Roma. Confundant̄ oēs qui gl'iant in stultitia. i. in gl'ia mūdi q̄ nō est vera gl'ia: sed imago glorie. ¶ Quare aūt ordinādis man⁹ imponat̄: dicēt in tractatu de diacono. ¶ Ordinant̄ in quatuor tp̄ib⁹: ideo quia sacerdotes & alij clerici locū i ecclia obtinēt: quē leuite in pplo isr̄l obtinuerūt: quos sicut in libro numeror̄ legit: dns p primogenitis recepit & eos in egypto dū primogenita egyptior̄ interficeret̄ custodiuit: primogenita vero quasi quecā primitie sunt. Unde quasi primitias domino offerimus: cū aliquos ad sacros ordines cōsecramus. Conuenienter igit̄ est vt in primitijs tēporis: scilicet in quatuor tp̄ibus primitias hominum offeramus. ¶ Rursus ideo in quatuor tp̄ibus vt quatuor virtutibus exornent̄ur: & sub quatuor cuāgelijs seruire xpo et ecclesie moneantur. In vere vt virtutib⁹ floreant. In estate vt fructus afferant. In autūno vt fructus bonor̄ operū metant. In hyeme vt collectos cōseruēt in horreo: & eis fruantur in dño. Et vide in sexta parte sub sabbato post dominicam. xvij. Ideo autem potius in sabbatis quatuor tempor̄ quam in quartis vel sextis ferijs fiunt ordinationes: quia illa dies spiritualiter cōsecrata est: cuius dona in ordinib⁹ recipiuntur. ¶ Preceptū cīn est a p̄riori pplo sabbatum celebrare ad hoc vt esset figura sanctificationis spūssancti. Unde Exo. Exod. xvj. Exod. xxxj. et sanctū est cīn mihi: quia erit signū inter me & vos in gnationibus vestris. Exo. ¶ Preterea nunq; legimus in Gen. sanctificationē fieri p omnes prio- Gen. ij. res dies: q̄z de sabbato solū dictū est: sanctificauit deus die sabbati. Fiunt etiā in sabbato in signum q̄ ordinādi debēt habere sabbatū tp̄is: vt tandē trāscāt ad sabbatū eternitatis. Ordinatio autem que fit in sabbato sequētis dici est. Figurat cīn sacerdotes ordinatos esse mīstros diuersor̄ dñicor̄ sacramētor̄. Ideoq; fit hora nona: quia iam illud tēpus ad dñicū die. s. resurrectionis intelligitur p̄tinere. lxxv. di. quia partibus. extra de tēpo. ordinā. literas. Ordinādi cīn ad xp̄i similitudinē sabbato resurrexisse intelligunt̄. Cōgrue igit̄ i hac die sc̄a dñica celebrāt̄ ministeria sacerdotalia bñdictionū in qua sunt collata chrismata gratiar̄: in ea dñs resurrexerit: in ea aplis insufflauit dicēs. Mar. xvj. Accipite spūscm quor̄ re. pec. re. cis. In hac p̄missus spiritussanctus aduenit. Recte ergo ad eā bñdictiones sacerdotales dirigimus: vt cum apostolis hilariter cantare possimus. Veni sctē spiritus reple tuor̄ corda fidelium. s. ordinator̄. Fiunt etiā ordinationes i sabbato mediāte hebdomade quadragesime qua cātatur sitiētes. lxxxv. di. c. fi. lxxij. c. p̄incipali. xvj. q. j. i parochijs. & etiā i sabbato sctō: verūtamē vsq; ad tpa Simplicij pape Romani potifices dicit̄ur semper in decēbri ordines celebrasse vt dicet̄ i sexta pte sub sabbato post xvij. dñicā. Ūn & tunc officia plena inueniunt̄: qō in alijs nō p̄tingit. In sabbato xo ante penthecor̄ dines sacri nō p̄ferunt̄: quia in sequēti tūc septimana recepta spūssancti gratia celebrāt̄ur. Sol⁹ aūt Roman⁹ pōtifex potest subdiaconos facere in diebus dñicis. extra de tēpo. or. c. j. Alij plati pñt in dieb⁹ dñicis solū minores cōferre & xgines cōsecrare. Si aūt vigētē necessitate i die dñica ordinatio fiat: quia forte pfici nō potuit i sabbato. debet hoc fieri ieiunio p̄tinuato tam ab ordinādo q̄ ab ordinatore: quia tunc ꝓpter cōtinuationē ieiunij fingit vna dies: extra de tēpo. or. literis. lxxv. di. q̄ patribus. & c. se. ¶ Ceterū in quibusdā locis habētes festa suarū eccleſiarū i sabbatis quatuor tempor̄ trāsferre dicit̄ur ieiunium in p̄cedētem septimanā ob honorē suarū festiuitatū: sed dicim⁹ nec hoc eis licere: nec tūc posse ordines celebrari. Melius igitur esset festiuitates ipas trāsferri. De hoc dicet̄ in sexta parte sub quarta feria tertie hebdomade aduēt⁹. Qua die & hora fiat cīn cōsecratio sub tit. de eo dicetur. ¶ Illud etiā cōsiderandum est q̄ sacerdotes & diaconi tm̄ nōant ab apl'o in epl'a: eo q̄ ipsi p̄cipue in ministerio altaris necessarij sunt. Ceteri xo ordines postea adiecti sunt ꝓ vtilitate ministerij: qz ꝓpter multitudinem credētiū rtte p illos nō poterat adimpleri. Unde & fm Amb. illor̄ ordinatio p̄cipue circa altaria celebratur: & p eis eps ante altare ꝓsternit Alij xo nequaq̄ ad altare ordinant̄: eo q̄ nec ad altaris ministeria stat̄uunt̄: sz alia officia implēt: cātādo/ siue legēdo/ siue alia seruitia facīedo: oēs tamē querūt facie p̄lati. i. p̄sentiā dñi vt valeant i p̄mogenitis hereditare ad instar Jacob q̄ sibi fratris p̄mogenita vēdicauit. Et attēde q̄ i quibusdā eccleſijs immediate post collationē cuiuslibet ordinis cātatur respōsorium vel tractus: ꝓ apparet in libro pōtificali p nos edito: & bene ad denotādū q̄ ordinati in lectione iam lecta instructi ad solicitudinē & laborem: que per respōsoriū et tractum significantur vocantur. Quia vero de virginū p̄secratione mētio facta est. ¶ Videndū est primo ab quo dieb⁹ bñdicātur. Sctō quid significēt que in earū benedictione aguntur. ¶ Benedicunt̄ aūt in dñicis dieb⁹: & i dieb⁹ epiphanijarū: & in alijs paschalib⁹: et in festis apl'or̄: vt spūssctūs sup

eas simplices vt colūbas descendere videat & vt apl'os q̄ mor̄ exginitatis ecclesie p̄r⁹ tradiderant quasi per paranymphos sponse domino cōsecrētur. ¶ Sequitur videre quid significent q̄ in earū bñdictiōe agūtur: & lz omnis alia deo desponsetur Osee. ij. q̄ fidē: vnde Osee. Spōsabo te mihi in fide. Virgines tamen specialius christo despōsari dicuntur: quia earū caro carni christi familiarius se conformat: p eo q̄ illa sicut nec caro xp̄i corruptionē nō sensit. Et in de est quod xgines sequuntur agnum quocūq; ierit. Apocalip. Sane xgines benedicendo sub papilione vel aliquo alio loco stant̄ inclusi Apoc. xiij. ue que archipb̄ytero vel alio ante euāgeliū alta voce cantante. ¶ Prudentes xgines &c. cum cereis ardentibus in manibus nudis capitibus exeunt obuiam episcopo & eccleſiam ingrediuntur. Si q̄dem cereos accensos ferunt in manibus. Juxta illud Luc. Sint lumbi vestri p̄cinct̄i & lucerne ard. in manibus vestris: vt ostēdant se imitari prudentes virgines que oz̄nauerunt lāpades suas: & exierūt obuiam sponso. Spōsus namq; carū est xp̄s: quez pontifex eius vicari⁹ representat. Lucernas q̄dez ardentes in manibus tenere: est per bona opa exemplum proximis monstrare. Juxta illud Saluatoris. Luceat lux vestra coram hominib⁹ vt videāt opera vestra bona &c. Egressus vero earum de papilione: & ingressus in eccleſiā designat q̄ per susceptendā bñdictionē: & xpo desponsationē: de crastulo: & ersinis ac tenebris p̄tis vit̄ fallacijs ad celestis regni libertatē gaudiū acclaritatē: et ad supni regis thalamū trāsducunt̄. Ūn eccleſia. Veni electa mea: & ponā i te throni meū. Nudis capitib⁹ obuiā veniūt̄: & pōtifex cātādo dicit illis venite: & ipse simil⁹ cantādo rndent̄: & nūc sequitur Can. ij ad tep̄sentādū quod in canticis legit. Surge amica mea, spōsa mea oīde mihi faciē tuā & sonet vox tua in auribus meis. Rursus denudatio capitum depositionem & abrenūciationē mūdanor̄ ꝓgrue designat. Nudato etiā capite eccleſiā ingrediunt̄: ad notādū q̄ velut fortes: & spōso placide i ipsū spōsi tabernaculū introducuntur. Juxta illud in Cañ. j canticis. Nigra sum sed formosa: & introduxit me rex in tabernaculū suum. Terauē dr̄ eis: venite: ad notādū q̄ ad hoc tripl'r debēt venire. s. ¶ Per abdicationē ꝓpriet⁹. ¶ Per votū castitat⁹. ¶ Et per spōsionē obedientie. ¶ Debēt q̄dē venire. ¶ Primo p abdicationē ꝓpriet⁹ de conuersatiōe mūdana: de future egyptiaca: de carcere: de laqueis: & de retib⁹: vñ ps. Cadēt in retiaculo eius Ps. cxl pctōres. Et sap. Creature dei facte sunt in tētationē aīe hoīm: & in mūsipulā pedib⁹ insipientium. Sap. xiij. ¶ Sctō debēt venire p votū castitat⁹ & de delectatiōe carnali: et de immūdicia: & de loco toxicato: de q̄ q̄d aīa sumit: & p̄niam non recipit mor̄itur morte eterna. ¶ Tertio p spōsionē obedientie de p̄priis volūtare: sicut de corruptiōe & clibano accēsō & de babylonica fornace. Et tō cū pueris q̄ erāt in fornace illa dicēt. Et nūc sed mur⁹ in toto corde: et timem⁹ te: & q̄rimus faciē tuā in Daniel. parū aī Dani. ij. Psal. Bñdi. De quo libet autem istor̄ exercitij est firmo cordis ꝓposito solēniori voto: & toti⁹ vite p̄sentis p̄mo db⁹ dieb⁹ bñdicātur. Sctō quid significēt que in earū benedictione agunt̄. ¶ Benedicunt̄ aūt in dñicis dieb⁹: & i dieb⁹ epiphanijarū: & in alijs paschalib⁹: et in festis apl'or̄: vt spūssctūs sup ꝓpter exo. iij & tentationes demonū: atq; acerrimā contra mūdum: carnem & demones certamina: & in sup regulas sufficienter p se sustinere non possent: ideo diuinum auxiliū: & sanctor̄ suffragia p letaniam que subijcitur implorant̄ur. ¶ Consequēter deponūt vestes veteres: & induunt̄ nouas bñdictas: ad notandū quod in hoc ꝓposito vetus homo exuitur: & nouus indat̄ur: qui sicut legit Ephe. Creat⁹ est Ephe. iij. in iustitia & sanctitate veritatis. Et debēt esse vestes mūde & cādide ad significādum: q̄ qz dei filio desponsant̄ur debēt decetero se mūdas & sanctas abs: q̄ macula p̄seruare vel cōseruare. Juxta illud apl'i. Despōdi cīn vos vni viro xginem castā exhibere christo. Hoc cīn cand⁹ seu munditia vestis ij. co. xj oñdit. Unde eccleſiastes. Omni tēpore vestimēta Eccl. ix tua sint cādida. Et hoc est sumptū a beata Ecclia q̄ exteri⁹ veste fulgebat: ritus castitate nitebat & ab angelis q̄ in xp̄i resurrectiōe visū sunt in vestibus albis. Al'i sit niger habit⁹ significat carnis mortificationē. Qz cīn xp̄s sponsus suus mortuus est ꝓ ipsis: debent & ipse commori pro illo. Ūn apls. Gal. v. Qui xp̄i sunt carnē suā crucifixerūt cū vitijs & cōcupiscētijs. Et Rom. Si cōplantati facti sumus simi- Ro. vj litudini mortis xp̄i: simul & resurrectionis erimus. Rursus nigredo habit⁹ est p̄ceptus virilis amplex⁹. ¶ Subsequēter indute vestib⁹ bñdictis xp̄s cīn venit̄ quasi ad ipsum actu dicant. Regnum mundi & oēm ornatum seculi contēpsimus ꝓpter amorez dñi nostri iesu xp̄i &c. ¶ Cela quoq; quare sup scapulas & pectora depēdētia ex institutione velum Sotheris pape cū signo crucis earum capitib⁹ imponitur. ¶ Primo ad significandū q̄ pro xpo debēt nundū hūiliter corde: & ope tenere & sensus velare: ac memoria passiōis xp̄i munire: ne ad mūdana lasciuiēdo exeāt: vel illa ad illarū sensus intrent. Juxta illud Apl'i. Mihi mūdus crucifixus Gal. v. est: & ego mūdo. ¶ Scdo velātur: qz non sunt imago dei. xxxiij. q. v. mulierem. ¶ Tertio vt oñdātur subiecte. ¶ Quarto ne illicite cīctis viris appareāt. ¶ Quinto ne spēs eaz occasio in spectorib⁹ sit peccādi. qz ps: ait. Dñe delectasti me i factura tua: Ps. xcij & creature dei facte sunt in tētationē vt p̄missum est. Velū ergo est signū pudoris & futuri honoris. ¶ Deinde qz xpo despōsant̄ qui est alpha et o. i. pri- apo. j. cipium & finis: ideo datur eis annulus qui est rotūdus p̄ncipio & fine carēs. Et ponit̄ in quarto digito ex quo vena quedā sanguinis ad cor ꝓtenditur: vt sciat se spōsum suū xp̄m toto corde debere diligere & ei inseparabiliter adherere. Postremo xo corone capitib⁹ eaz imponunt̄. iuxta illō Eccl'ie. Veni spōsa xp̄i & accipe coronā &c. ad notādum q̄ qñ xgo p cōsecrationē summo regi despōsatur: regina efficit̄. i. se & alios in xtutib⁹ regēs. Ūn puer. Et addak gra capiti tuo & torques collo tuo. In qua coronatiōe pōtifex cātat illud can- puer. bio. j. ticū letitie. Veni electa mea &c. tāq; celestis spōsi paranymphus: & hinc est q̄ illarū amici et cōsanguinei in hac cōsecratiōe letant̄. Leo papa primo instituit in cōcilio calcedon. qō ipse celebrauit: solas xgines debere velari. ¶ Qz vero in p̄missis de velamentio facta est. Ideo notādū est q̄ velum quinq; aliud est cōuersionis: aliud ꝓsecratiōis: aliud pro sessionis: aliud ordinatiōis: aliud p̄latiōis. Velū cōuersionis aliq̄ de sclari vita ad religionē trāsiens

assumit: & tūc si p̄nūs iter velatas steterit vlteri⁹ extrem nō poterit: extra de reg. vidua. ¶. c. statuim⁹. ¶ Celū ꝓsecratiōis a solis epis solis xp̄ginibus & solū in festiuis & dñicis diebus dat. Urgēte tñ necessitate: sicut & baptism⁹ oīb⁹ dari posset. xx. q. j. deuotis. Mō dat etiā nisi in. xxv. anno illō recipiēt is: nisi forte dispēsatiue. lxxvij. di. placuit. ¶ Celū aūt ꝓfessiōis suscipit a xp̄gine qñ ꝓtinētiā ꝓfitet⁹ nō tñ ante xij. annū. c. q. j. ¶. q. ij. puella. qñ nec ante illō tp̄s bñdicit. extra de reg. cūvir. ¶ Dat celū hmōi cū bñdictiōe solēni: & cū letania: extra eo. ex pte. ||hoc velū null⁹ epūs dat viduis vel corruptis. vt in. c. deuotis in fine. sed ipsummet de altari vt dicūt q̄dam assumunt. xxviij. q. j. viduas. extra de reg. virū. Sane xp̄go & nō vidua: ideo ab epō velat: q: virgo in hac despōsatione typū gerit ecclesie: ij. co. x q̄ pura & xp̄go vni nupsit viro. i. xp̄o. Et in signū huius rei velatur ab epō: q: a xp̄o recipit in ꝓiugiu. In cui⁹ ꝓsona dictū est: ānulo suo subarrauit me dñs. Sed vidua nō gerit in tali facto typū ecclie: sicut virgo. cum non sit integra mēte & corpore sicut illa. Ān nō sic cōiungitur xp̄o vt repsentet ecclie ꝓiunctionē: quare nō velatur. ¶ Preterea sacerdos ꝓhibēt secundis nuptijs interesse & sup scdo nubentes bñdictionez infundere. extra de secun. nup. c. j. ꝑ. dict⁹ est in ꝓa pte sub ti. de sacris: Sacer dos nō dz iter eē secū dis nuptijs. Sed hec vidua. q̄si scdo nubit: primo hoi: postea ī ꝓfessione xp̄o: ideoq; et quasi celebrādi scdas nuptias nō potuit. velum cōsecrationis: nec etiam ꝓfessionis: sed ipsa illud suscipit de altari. Dicunt tñ q̄dā q; lz nō ab epo: pōt tñ a sacerdote velo ꝓtestiōis vel uersionis velari: extra de reg. vidua. xx. q. j. deuotū. extra qō met⁹ causa. c. j. a q̄ seu a cuius ministro habitū seu vestē religiosam assumit. xx. q. j. vidua extra q cle. vel vo. cōsuluit. In libro tñ pontificali ſm ordinē romanū habeē bñdictio vidue ꝓtinētiā. ꝓtitētes & veli ei⁹. Mā & dñs sarepteanā viduā ꝓ heliā. ꝓpheta ꝓsolatus est. Et vidimus in vrbe epm hostiēn. inter xp̄gines bñdicere duas viduas moniales. ¶ Celū ordinatiōis oliz diaconisse in quadragesimo anno dabatur vt posset legere euāgeliū ī nocturnis. xxj. q. j. sanctimoniales. xxvij. q. j. diaconissa. in concilio laudicen. xxj. di. c. ñ. statutū est vt mulieres q̄ apō grecos ꝑsbytere appellant: apō nos xp̄o vidue aut seniores vniure: aut matricurie appellant in ecclia tā q̄ ordinatas ꝓstitui nō debere. ¶ Celū plationis olim abbatissis in. xl. anno dabatur. xx. qō. ij. inuēculas. xxxj. q. j. qñ o. ¶ Illud aūt sciēdū est q; sacrosancta mater ecclia grad⁹ & ordines hz distinctos. Et romanus pōtifex celebriter missarū solēnia agēs sex habēs secū ordines clericoy. s. epos: ꝑsbyteros: diaconos: subdiaconos: accolitos: & cāterit⁹ lenniter ce lebrās sex ordines clericos: tacerse in epistola quam Esdre scribe direxit dicēs. Rotū facim⁹ de sacerdotib⁹ vniuersis & leuitis cātorib⁹ & ianitorib⁹ & nathineis et ministris domus dei: vt eis vectigal tributū: & annona nullatenus imponat. ¶ Ordines xp̄o ecclīasticos silq. vij. cleric⁹. dicēs pōtificī ꝑsbyter: ꝑsbytero diaconus: diacono subdiaconus: subdiacono accolitus: accolito exorcista: exorciste lector: lectori ostiari⁹: ostiario abbas: abbati monach⁹? An oī loco obsequiū repsentēt. Beat⁹ q̄z Isidorus. xxj. di. cleros. ita dicit: gñaliter clerici nuncupātur oēs ī ecclesia xp̄o deseruiūt quorum gradus: & noīa sunt hec: ostiarius: psalmista lector exorcista &c. mēriti eñ faciens post alta de cātore. Et hi oēs gaudent ꝓuilegio clericali. Uerūtñ quidā ꝓfidi here tici sacrm ordinis cōdēnātes falso mentiūtur q; ecclesia xp̄i non habebat ꝓsonas quas exorcistas ceroferarios: lectores: vel diaconos appellaret sz solū exorcistas demonū q̄ aduersabāt ꝑpaulo: nec ea q̄ xp̄s fecit: vel apls dixit: ꝓ tam vilib⁹ significationibus que infra sequūtur fecit & dixit: sed altioza & ꝓciosioza que romana nescit ecclia demonstrauit. ¶ Horuz autem ordinum quidā sunt non sacri: & q̄dam sacri. Mō sacri seu minores ordines sunt hi: cātorat⁹: psalmistat⁹ ostiariatus: lectoratus: exorcistat⁹: accolitat⁹. Sacri xo seu maiores sunt isti: subdiaconatus: diaconatus: ꝑsbyterat⁹: episcopalis ordo. ¶ Cōiter aūt asseritur septē ordines esse: quoz ostiarius est primus & sacerdos vltimus ꝑpter septiformē spūs sancti gram cui⁹ munere sua officia ꝓsequūtur. ¶ Si autem velis ad singulos ordines singula dona referre a timore icipies illū ostiario deputabis: & exinde singula singulis referēs sapiētiā. ꝑsbytero adaptabis. Esa. iij. Ihe sunt septē mulieres in q̄bus spūs sanctus hz hospitiū: & vnaquēq; illaz suarū parat cōuiuium. ¶ Rursus spūaliter ostiarius est q̄cunq; spūaliter alios in ecclesiam introducit id est q̄ fidem ꝓdicando docet: lector est quilibet mores docendo: exorcista orando: accolitus illuminando: subdiaconus humilitatem mōstrando: diaconus alios exhortādo: sacerdos scipm hostiā sanctam deo offerēdo: eps sacramenta ministrādo: de quolibet tñ seriatim specialiter prosequamur.

¶ De cantore. Capitulum. ij.

Onnulli cecitate ignorātie ducti cārorātū de minoribus esse autumāt oz dinib⁹ ꝓ eo q; vt iam ꝓmissum est in ibusdā canonibus inter minores oz dines fit mētio de cantore. Fallūtur tñ: qm̄ nomen est officij & non ordo q̄ aurem in veteri testamēto cātores dicti sunt: hodie lectores vel psalmiste vocant. ¶ Cantor itaq; vocat q̄ voce modulat in cantu. xxj. dist. cleros. cuius duo sunt in arte musica gña: pcētor. s. & succentor. Precētor voce ꝓmittit in cantu: succentor canēdo subsequēter rūdet. Concentor xo dicit qui ꝓsonat. Ān q̄ non cōsonat nō cōcinit nec cōcentor erit. Sane Dauid ꝓpherarum eximius cultū dei volēs solēni⁹ ampliare cātores instituit: q̄ coram archa federis dñi musicis instrīs & modulatis vocibus decantarēt: inter qs ꝓcipui fuerūt heman: asaph: & ethan: sed oīm primus hemā cuius vice nunc in ecclia primicerius obtinet: vel pcentor q̄ cātoribus est prelatus. Unde legitur in paralipomenon. I. i sunt quos cōstituit Dauid sup cantores doom⁹ dñi: stātes iuxta ordinē suū in ministrio: de filijs caphat hemā cantor filij⁹ iohel & dextris suis asaph filij⁹ barachie: ad sinistrā aūt ethā filij⁹ cusi. ¶ Portro debēt cātores cātare consonis vocibus & suaui modulatione cōcinere quatenus animos audiētium ad deuotionē dei valeāt excitare. Uerū ſm Hzech. xxj. di. in sancta. ¶ Plerūq; in sacro ministerio dū blāda vox q̄rit ꝓ grua vita negligit: & cantor deū morib⁹ stimulat: cū vocib⁹ populū delectat. Et Aug. lib. ꝓfes. Cū me magis mouet cantus ꝙ res q̄ canitur penaliter peccasse cōfiteor: & tūc me audisse cantantē. Idcoq; in ecclia Romana altaris ministri cātare nō debēt: solisq; euāgelice lectiōis officiū intra missaz solēnia exsoluāt. Et apls ait: Cātātes & psallētes ī cordib⁹ vestris dño: & Hiero. xcij. di. c. j. Mō audiāt inquit adolescētuli. audiāt hi q̄b⁹ est officiū ī ecclia psallēdi: deo nō voce tñ: sed corde esse cantādū: nec in tragediarū modū guttur: & fauces medicamine lineum de sunt: vt in ecclesia theatrales modi et cātica audiātur. Cātātes igit in corde & in charitate cārent in choro: qm̄ magis deuotiōe cordis ꝙ iubilatiōe vocis cantādū est. xxxviij. di. edulio. nō tenētes in manib⁹ cymbala vel aliq̄d hmōi: ꝓut in veteri testamēto fiebat. ¶ Ceterum ꝑpter carnales non ꝑpter spūales cantandi vsus in eccl'ia institutus est: vt q̄ xp̄is non ꝓpungunt suauitate modulaminis moueāt. Ān Aug. in lib. ꝓfes. Consuetudinez canēdi ꝑbat ecclia vt ꝙ oblectamenta aurīū infirmioz animus ad effectū pietatis assurgat. Antiq; p̄idie quo cārandū erat cibis alijs abstinebāt ꝑpter causam vocis: ꝓter ꝙ leguminib⁹ psallentibus aptis. Ān & cantores vulgo fabarij dicti sunt. ¶ Cātores aūt sunt q̄ dei laudatores repsentant ꝓdicatores. alios ad dei laudem excitātes. Eoz nāq; simphonia plebē admonet ī vnitate cultus vnius dei ꝑseuerare. Per cātoris q̄s officium paterfamilias intelligitur: q̄ de thesauro suo noua & vetera ꝓfert. Nec est ꝓtereundum q̄ cātores tenēt baculos in choro: ad repsentādū illud qō in lege ꝓcipiebāt: vt videlz edētes agnuz baculos in manib⁹ haberēt significātes q̄ ad patriā festināt esu celestis agni & bacul⁹. i. scriptura rū sentētijs indigēt ꝓtra demones. Per baculos eñ cātor sentētias scripturaz vel doctrinas ꝓdicator⁹ itelligimus. Ān cū legit euāgeliū ꝓnūtur: q: ꝑ euāgelicā ꝓdicatiōē legales depositū⁹ obseruantias. De choro dictū est in prima pte sub tractatu de ecclesia: de cantu vero in fine ꝓoemij quinte partis dicetur.

¶ De psalmista. Capl'm. iij.

Salmistat⁹ q̄nq; tōsorat⁹ vocat sicut ꝓstitutio Inno. iij. extra de re. iu. cuz iter euidēter oñdit q̄nq; etiā clericat⁹ Ān ī alia eiusdē Inno. epls extra de eta. & q̄li. cū ꝓtingat. dr q; Abbas bñdict⁹ sacerdos pōt in suo monasterio clericalē dare tōsurā ꝑ quā ordo clericalis cōfertur: q̄ ordo sic collat⁹ psalmistat⁹ vocat. In canone q̄z Leonis pape. xxxij. di. seriatim: sic inter cetera cōtinetur: seriatim & aperte ꝓsequamur q; sancta Romana ecclesia in gradibus clericorum ait clericos ostiarios lectores &c. at noīe clericorum psalmistas ibi intelligi indubitatuz est. Uocatur etiā q̄nq; cātorat⁹. Ān in tholetano ꝓcilio. xxij. di. si psalmista: ita legitur. Psalmista: id est cātor ꝓtest absq; cōscientia epi sola iussiōe ꝑsbyteri officium suscipere cantādi dicente sibi ꝑsbytero: vide vt qō ore cātas corde credas & quod corde credis operibus cōprobes. Sane q; in plerisq; sacris canonibus: & ꝓcipue. xcij. di. a diacono. lxxvij. dist. c. j. & ij. & iij. facta de alijs ordinib⁹ intētione: nihil de hoc ordine tāgitur: ex eo cōtingit: qm̄ alij: oēs cū solēnitate ꝓ a solis epis dātur: iste xo etiā a sacerdote cōferri pōt. Idcoq; hunc nō ordinem: sed officiū fore plurimi asseuerāt: q̄ q; in eo ab epo collato q̄s clericale ꝓuilegiū assequatur. xxj. di. cleros. in ꝓin. Dictus est aūt psalmista a psalmis dicendis siue ab officio canēdi: ꝑ sub lectore dicetur. Ad ipsum namq; pertinet ſm Isidorum. xxv. dist. perlectis. officiū canēdi dicere bñdicētiōes. i. bñdicamus dño: laudes. i. alleluya: vel Christus vincit: vel christus regnat &c. sacrificiū. i. offertorium: responsoriū. i. officiū misse: & quicquid ad canendi peritiam spectat.

¶ De ostiario. Capl'm. iiij.

Ostiarij ſm Isidor. xxj. di. cleros dicti sunt eo q; ostijs tēpli ꝓsint. Ipsi eī claues ecclie tenētes oīa int⁹ extra q̄z cu stodiūt: atq; inter bonos & malos hñtes iudiciū fideles recipiūt: infideles respuūt & excōicatos repellūt. ¶ Ostiarij idē sunt q̄ ianitores ī vet. & nouo testamēto ꝓpii electi sunt: ne ingrederēt in illud immūdū in omni re. i. aliq̄d in oibus rebus. Stabāt eñ ꝓ unt legit in paralipomenō in quatuor tēpli partib⁹: videlicet in oriēte: in occidēte: aquilone: & austro. Portas templi singulas ita obseruātes: vt nec in puncto discederent a ministerio. Tenuite eñ q̄bus numerus ianitorum creditus erat ei cibos parabāt. Hi aūt imitāt edituos qui apud gētiles erāt: & idē custodiebant. Sane iuxta decretū tholetani cōcilij. xxij. di. ostiarius. ¶ Ostiarius cū ordinatur postq; ab archidiacono ī structus fuerit qualiter in domo dei debeat conuersari ad suggestionē archidiaconi tradat ei episcopus claues ecclesie de altari dicēs. Sic age sic viue quasi redditur⁹ deo rōnem ꝑ his rebus que his clauibus recludūtur. Clauium ergo traditio: & verba ꝓmissa sunt huiⁿ sacramenti substātialia: cetera sunt solēnitatis. Hoc officium implemus dum per fidem in ecclesiam aliquē introducimus vel docemus. xps hoc officiū ꝓpleuit qñ dixit. Attollite portas principes vestras & eleuamini porte eternales &c. Et qñ emēptes & vēdētes de tēplo eiecit. xxj. q. vij. Sz hec dixi mus quod in ecclesia spūaliter agit. Ān in euāgelio dicit. Ego sum ostium.

¶ De lectore. Capitulum. v.

Lector ſm Isidorū. xxj. di. cleros. a legendo: psalmista a psalmis canendis vocati sunt. Lector eñ ꝓdicat. i. legit siue recitat populis q̄d sequatur: psalmista vero canit vt excitet ad cōpunctionem animos audiētium: lz q̄dam lectores ita miserabiliter ꝓnūciēt sz alte: & ꝓ voce sonoz & vt quosdā ad luctū lamentationēq; cōpellant. Lectores etiā pronunciatores vocāt ꝓ eo q̄ ꝓphete vaticinati sunt. & apls dixerūt pplis ꝓdicare. i. legere. Ad hoc eñ ordināt vt libros dei distinct: & apte ad intelligēdū legāt sicut in vete. test. accipimus esdrā fecisse. Ad eius

Ordines ecclesiastici cōnumerātur.

Ephe. v.

Septē dona spūs sancti ꝓstruēt respondēt ꝓtestatibus ecclīasticis. Ps. Ordines ecclīastici spūaliter designant

Cātoris officia ꝓmū tur.

Psalmista ꝙs ītelligāt.

Psalmista non ordo sz officiū.

j. paralip. ix.

Ostiarij officium.

Psal. xxiij. Joā. x.

Officium lectoris

nee. viij

quoq; ptinet officiū panē ⁊ oēs nouos fructꝰ bñdicere. Lectores aūt idē sunt q̄ carminū, relatores q̄ erant apud gētiles. Martinus papa. xxij. di. lectores, statuit vt nulli liceat in populo psallere aut legere nisi q̄ ab epō fuerint ordinati lectores. Sane iuxta decretū: tolletani .vij. xxiij. di. lector lectoꝛ cū ordinat facit de illo ꝟbū eps ad plebem dicēs ei⁹ fidē ac vitā atq; ingenium. Post hoc spectāte plebe tradat ei codicē in q̄ lectur⁹ est dicēs. Accipe ⁊ esto relatoꝛ ꝟbi dei habitur⁹ si fideli⁹ et vtili⁹ impleueris officiū partē cū eis q̄ ꝟbū dei ministrauerint. Codicis ergo traditio ⁊ ꝟba p̄missa sunt de substātia hui⁹ ordinis: cetera sunt solēnitates. ¶ Hoc officiū implem⁹ dñi male viuētes in ecclia corrigim⁹: ⁊ aliquē bonis moꝛib⁹ istruim⁹. ¶ Xps hoc officiū impleuit qñ in medio seniozū librum Esaie ꝓphete aperiens legit distincte ad intelligendū dicens. Spiritus dñi sup me eo q̄ vnxit me ⁊c. extra de sac. vnc. c. vno.

¶ De exoꝛcista. Cap. vj.

Exoꝛcista ſm Isid. xxj. di. clerosgrece: latine: adiurās siue increpās vocat. Inuocat enī sup catheçumenos seu sup eos q̄ habēt spm̄ immundū nomē dñi Jesu adiurans p illud vt egrediat ab eis: de q̄ in. vj. parte sub sabbato sancto dicet⁹. Decet igit⁹ vt mundum habeat spiritum qui debet immūdis spiritibus imperare. Ad eum itaq; pertinet exoꝛcismos memoriter retinere man⁹ sup energuminos ⁊ catheçuminos exoꝛcizādo imponere. xxv. di. plectis. Et ſm concilium carthe. ⁊ de ꝓse. di. v. energuminis. ipis energuminis in domo dei assistēt⁹ victū quotidianū oportuno tpe ministrare. ¶ Refert Josephus regē Salomonē modos exoꝛcismi. i. cōiurationes adinuenisse: quibus immundi spūs ab hoīe obsesso per Eleazarū exoꝛcistā pellebantur: ita vt reuerti vlteri⁹ nō auderēt. Huic officio mācipati exoꝛciste vocati sunt: de q̄bus in euāgelio legit. Si ego in beelzebub ejcio demonia: filij vestri exoꝛciste: vez in quo ejciunt: ⁊ imitant questoꝛes qui erāt apō gentiles. ¶ Sane iuxta decretum tholetani concilij. xxiij. dist. exoꝛciste. Exoꝛcista cū ordinat acciat de manu epi libꝝ, in quo scripti sunt exoꝛcismi siue adiurationes dicēte sibi epiſcopo. Accipe ⁊ cōmenda memorie ⁊ habeto potestatē imponēdi man⁹ sup energumenū siue baptizatū siue catheçuminū. Libri ergo acceptio ⁊ verba p̄missa sunt de substātia hui⁹ ordinis: cetera sunt solēnitatis. Energumini sunt q̄ a demonibus obsessi sunt vel lunatici siue moꝛbū caducum patientes: sic dicti ab ergē qō est labor ⁊ mene qō est defectus ⁊ noys qō est mēs: q̄ ſm defectum mētis in defectu lunarie patiūtur. Catheçumini dicunt⁹ i fidei articulis añ baptismū istructi. Hoc officiū implem⁹ dñi p nostras orationes vitiū diabolt de hoīe expellimus. Xps hoc officium exercuit qñ de maria magdalena septem demonia ejecit.

¶ De accolito. Cap. vij.

Ecoliti grece: latine cereferarij vel accēsores luminū nuncupant. Hi ab Aaron ⁊ filijs ei⁹ ministeriis sui sumpserūt exēplum. Juxta illud Exod. Precipe filijs Aaron vt offerant oleum de arboꝛibus oliuarum purissimum pilocꝝ contusum: vt ardeat lucerna semper in tabernaculo testimonij: ⁊ collocabunt eam Aaron ⁊ filij eius vt vsq; mane luceat coram dño. Ō ergo tñc sacerdotes agebāt hoc nñc accoliti faciūt in ministerio lucernaꝝ: qm̄ ꝓparāt luminaria in sacrario. Multa quippe no solū in nouo: verū etiā in veteri testamēto legi mosayce sup addita legimus ⁊ mutata: extra de ꝓsan. ⁊ affi. nō dz. Ult̄ Dauid in libro paralipomenon dixisse phibet: nō erit officiū leuitaꝝ vt poterāt vltra tabernaculū: ⁊ oīa vasa eius ad ministrandū. ¶ Accoliti aūt ꝙ Isidoꝛ. lxxxj. di. cleros. xxiij. di. accolit⁹. cereos ferūt accēsos: dū legit euāgeliū aut offert sacrificiū. nō vt tenebꝛas geris: sed coꝛdis illumi nēt: cū sol forte eodē tpe rutilet: ⁊ vt ꝓmis opa lucis oñdāt atq; ad signū leritie demōstrādum: vt sub typo luminis coꝛpalis illa lux oñdat. de q̄ in euāgelio legit. Erat lux ꝛa q̄ illūinat oēm hoīem veniētē in hūc mūdū. Ipsi etiā ꝓparāt ꝓ eucharistia suggesta. i. vinū ⁊ aquā seu vasa in q̄bꝰ ponit aqua ⁊ vinū. xxv. di. plectis. ¶ Accoliti imitāt carminū scriptoꝛes q̄ erāt apō gētiles seu veri⁹ emūctoꝛes siue luminū extinctoꝛes: q̄ lucernas emungebāt ⁊ luminaria ꝓcinnabāt. vt Madab et abiu. ¶ Sane iuxta decretū ꝓcilij tholetani. xxj. di. accolit⁹. Accolit⁹ cū ordinat ab epō q̄dē doceat q̄lr i offō suo agere dz ꝛ ab archidiacono accipiat ceroferariū. i. cādelabꝝ cū cereo: vt sciat se ad accēdēda eccl̄ie luminaria. i. cereos dū euāgeliū legitur mācipari accipiat ⁊ vrceolū vacuū ad suggerēdū: i. administrādū vinū i eucharistiā. i. i calicē i q̄ est eucharistia sanguis xpi. Premissa igit ꝟba ⁊ vtēsilia sūt hmōi ordinis substātialia cetera sūt de solēnitate. ¶ Hoc offm̄ implem⁹: dū ignē ꝟbi celestis q̄ fratres ad cognoscēdū deū illuminēt ⁊ inflāmēt ꝓdicādo ministram⁹: ⁊ dū lucē boni opis alijs ministramus. Dñs aūt hoc officiū se habere testat cū dicit. Ego sum lux mūdi: q̄ seq̄t me non ābulat in tenebꝛis: sed habebit lumen vite.

¶ De subdiacono. Cap. viij.

Remissimus de nō sacris ⁊ minoꝛib⁹ ordinib⁹. Nūc de sacris ⁊ maioꝛib⁹ q̄ ātī honomasice sacri dicūt subiiciam⁹ ⁊ ꝓmo de subdiacono. ¶ Oꝛdo eī subdiaconat⁹ sacer hodie ſm Innocētiū tertiū reputat extra de eta. ⁊ qualita. oꝛdi. ⁊ a multis. Siqdem subdiaconi nathinei oꝛdinis vices in ecclia repsentant. De q̄bus in Esdra legitur q̄ David, dederat nathineos ad ministeria leuitarum. Ult̄ grece hypodiaconi dicūt⁹ qꝛ officijs ⁊ preceptis leuitarum subiacent ⁊ eis ministrant ex quoꝛūdā oꝛdine sunt ille nathanael quē dñs in euāgelio commēdauit dicēs. Ecce vē israelita in quo dolus nō est. Nathinei aūt hebꝛaice: dicuntur latine in humilitate dño seruitēres vel deo oblati. ¶ Subdiacones debēt ſm Isidoꝛum. xxv. dist. plectis. oblationes in tēplo dñi⁹ fidelibus suscipere: ⁊ leuitis superponēdas altaribus deferre: calicē ⁊ patenā ad altare Christi deferre: leuitis tradere eisq; ministrare: vrceolū q̄s cum vino ⁊ aqua manile ⁊ manutergium tenere: episcopo: ꝓsbytero et leuitis ꝓ lauandis ante altare manibus aquā ꝓbere: coꝛpoꝛalia: ⁊ substratoꝛia lauare: de quibus recte placuit patribus. xxxj. di. lex. ⁊ c. omnino. vt q̄ mystica sacra contractant: legē continētie debeāt obseruare: sicut scriptū est in ꝓpheta. Esa. lij. Mundamini qui fertis vasa dñi. Tenēt autē locū duū viroꝝ qui erāt apud gētiles. Sane iuxta decretū cōcilij tholetani. xxiij. di. subdiacon⁹. Subdiacon⁹ cū ordinat: quia man⁹ impositionē cōsecratoriā nō accipit patenā de manu epi vacuā et calicē vacuū accipiat dicēte sibi epo. Vide cuius ministeriū tibi tradit. De manu vero archidiaconi ꝓ eo q̄ in eius aduto ꝛiū cōsecratur accipiat vrceū. i. cum vino ⁊ aqua manile. i. bacille ⁊ manutergiū. Premissa igit verba ⁊ vtensilia sunt hmōi sacramēti substātialia: cetera sunt de solēnitate.

¶ Querit aūt quare subdiacon⁹ legit lectiones ad missam cū nō reperiat hoc sibi ꝓpetere: vel ex noīe vel ministerio sibi ꝓcesso. Rideo: i primitiua ecclesia diacon⁹ nō legebat euāgeliū: qꝛ hoc statutū nō erat. Postq̄ vero illud statutū fuit ꝓceptū est etiā vt subdiacon⁹ q̄ diacono subest epistam siue lectionē legat. Subdiacon⁹ aūt vtit amictu albaᵭ balt heo sicut ⁊ ostiarij, lectoꝛ, exoꝛcista ⁊ accolit⁹ ⁊ sup tunica ⁊ sudario: tunicā strictā poꝛtat: vt se iustitia q̄si loꝛica iduat: sudario vt soꝛdes a vultu extergat: de quo ī parte sequēti sub ti. de tunica ⁊ manipulo dicēt. Hoc officio vtitur q̄ tāte mūdicie est q̄ ipi⁹ exēplo ⁊ cōsilio ceteri a soꝛdib⁹ criminum lauētur. Xps hoc officiū exercuit qñ in cana galilee de aqua vinū fecit: ⁊ qñ cena facta mittēs aquā i pelui pedes discipuloꝝ lauit. Canō Adriani pape. lxiij. di. valētinian⁹ in fine videtur innuere q̄ imperator debet ordinē subdiaconat⁹ habere: vbi dz. Adiutoꝛ ⁊ defensoꝛ tuus vt meū ordinē decet semp existā: ſz nō est ita gerit tñ illō officiū: qm̄ in die ordinationis sue: recept⁹ ꝓtō i canonicū a canonicis sc̄ti Petri ministrat dño pape i missa in officio subdiaconatus parādo calicē ⁊ hmōi facietō. Quidā etiā dicūt vt no. ff. de reꝛū di. l. sctā q̄ sit ꝓsbyter: iuxta illud. Cui⁹ merito quis nos sacerdotes appellat. Impatoꝛ etiā pōtifex dictus est: ꝓout in tractatu de episcopo dicetur.

¶ De diacono. Cap. ix.

Jaconi grece dicunt hebꝛaice leuite: latine ꝟo ministri siue assumpti siue offerētes ſm Isidoꝛū. xxxj. di. lex. xxj. di. cleros. Diaconoꝛ q̄dā oꝛdo in lib. nūeroꝝ a tribu Leui filij Jacob sumpsisse legit exoꝛdiū: ⁊ inde leuite. i. assumpti vocabant: qm̄ assumpti sunt ad auxiliū sacerdotū vt Eleazar ⁊ Ithamar. Dñs ei ad Moysē locut⁹ ē di. Applica tribū leui ⁊ fac eā stare i ꝓspectu Aaron sacerdotis ⁊ ministrent ei vt excubēt ⁊ obseruēt q̄cq̄d ad cultū totius multitudinis coꝛā tabernaculo testimonij ⁊ custodiāt vasa tabernaculi seruiētes i ministerio. Sicut eī i sacerdote ꝓsecratio ita i diacono ministerij dispēsatio habetur vt iā dicet. A quīquagesimo aūt anno iussi sūt leuite vasa custodire: ⁊ a. xxv. annis ⁊ supra iussi sunt i tabernaculo deseruire tāq̄ etatis ad onera portāda robuste q̄ possent archā federis: mēsam ꝓpositionis ⁊ vasa tabernaculi deꝓortare. Ō ⁊ in nouo testamēto recolit cū diaconibus supra sinistrū humerū stola imponitur: ⁊ in diebus ieiunioꝝ super eundē humerum casula complicatur: quia q̄ quid laboris in hāc vita sufferimus tanq̄ in sinistra poꝛtamus donec a sinistra trāseam⁹ in dextrā: in qua requiē habeamus. Hinc etiā diaconi cardinales mēsā lateranēsis altaris hūeris suis in die cene ad sacrariū deꝓortāt: ⁊ in sabbato sctō ad altare deꝓortāt. Ipsi quoq; semp summū pōtificē velut archā federi deꝓortāt. Nō ergo diacon⁹ dalmaticā: nec subdiacon⁹ tunicellā in diebus ieiunioꝝ i officio misse poꝛtāt, ꝓpter rationē in tertia ꝓte sub ti. de diacono. ⁊ in sexta parte sub ti. de septuagesima scriptā: ſz casulas seu planetas super humerū sinistrū cōplicatas gestāt. nō replicatas a dextris ⁊ a sinistris: sicut facit sacerdos: ſz ab anteriori parte sup brachia eleuatas. Subdiacon⁹ tñ epistolā lectur⁹ illā deponit: qua lecta eā resumit: ⁊ diacon⁹ euāgeliū lecturus illā exuit: ⁊ eā decēter plicatā sup sinistrū humerū imponit ⁊ sub brachio dextro ligat: ita q̄ ab hūero sinistro ad latꝰ dextrū ad modū stole deſcēdat: sicq; circūcinct⁹ eam tenet donec dicat illa vltima oꝛo post cōione: tñc eā illā in duit sicut ꝓi⁹. Missa vero finita tā subdiaconus q̄ diacon⁹ illā deponit. Sacerdotes hec diuino plena sūt mysterio. Planetas ꝟo replicatas his ꝛpib⁹ poꝛtāt. Primo ꝓpter iam supꝓpositā rationē. Secūdo eas poꝛtāt ad oſtēdēdū q̄ ipsi ad tātā ꝓfectionē in illis tenētur ad quātā sacerdos in alijs dieb⁹ ad notandū q̄ ex charitate q̄ planetā significatur ministrāt: ⁊ nō ex timoꝛe ꝓut i veteri lege fiebat: que erat lex timoꝛis ⁊ nō amoꝛis sicut noua ꝓsertim tpe ieiuniꝝ qō sine charitate factū meritoriū nō ē. Ferūt aūt illas ab anteriozi ꝓte eleuatas vt liberius valeāt ministrare et ad ostendēdū q̄ ipsi iuxta apostolū. Que retro sunt obliuiscētes ad anteriora ferūtur. Poꝛtant etiā illas sup brachia eleuatas ad significādū q̄ opere debēt charitatē oſtēdere quā gerūt i mēte: ꝓ manꝰ ei⁹ ⁊ brachia charitas ꝛgrue designat. Nō aūt replicatas a dextris ⁊ a sinistris ꝓut facit sacerdos ad in sinuādā similitudinē poteſtatis ⁊ officioꝝ suoꝝ. Subdiacon⁹ tñ epistolā lecturus tāq̄ officio suo functur⁹ illā deponit. Ipse nāq; ex officio suo verē legē repsentat. Ult̄ ⁊ epistole q̄cq̄ de veteri lege sumunt: sub qua nō examoze vt ꝓmissum est: sed ex timoze seruiebat. Quia ergo illud durauit quādiu lex duraui⁹: ideo ad hoc figurandum debet epistola finiatur nō tenet planetā que amoꝛem designat. Diaconus vero euangeliū legēs cam nō deponit: sed iuxta modū stole stare suo officio cōpetentis illā sibi coaptat: quia eius officiū est doctrinam euāgelicam que est lex amoris ꝓdicare: ⁊ hoc ex amoꝛe qui facit iugum dominī suaue quod iugum ex quo omnia mundana ꝓmuntur per stolā super sinistrum humerū signi⁹ficatur. Cingitur autem planeta. i. charitate ab humero sinistro in latus dextrum: vt sit ei suaue iugum domini in ꝓsperis et in aduersis que per leuam ⁊ dextram designatur tanquam armatus in humeris contra aduersa: et succinctus in altare contra mundi suauia seu ꝓspera. Rursus diaconus duplex gerit officium: scilicet. Predicādi populoꝝ: vnde lecturus euangelium dicit populo. Dominus vobiscum. Et ministrandi sacerdoti. Item propter predicandi officium casulam super humerum poꝛtat: quia ꝓdicatoꝛ in ꝓsenti vita opera populi poꝛtare debet quod a legali sacerdote tractum est: qui dū sacrificabat summitates balthei super humerū reflectebat. Pro eo vero quod sacerdoti ministrat ⁊ qz ꝓpter instantes necessitates ire atq; redire habet dexteram habere debeꝝ

Universidad de

expeditā ꝛ liberā. Unde ī Tholetano ꝯcilio. xxv. di. vnū ita legit. Ūnū ozariū oportet leuitā gestare in sinistro hūeroꝝ ꝓpter qō ozat. i. ꝓ eo qō ꝑdicat. ¶Preterea subdiacon⁹ ꝛ diacon⁹ lecturi depo nunt casulas quasi ꝓhītes nō esse vestē ꝓpriā: sed ob reuerentiā temporis recipere ꝯmodatam. ¶Deniqꝫ circa finē misse diacon⁹ planetā induit: ad notādū q nō sufficit opus ex charitate inchoa re nisi ꝛ ī charitate ꝓficiat. ¶Tertio etiā dici po test q diacon⁹ casulā induēs induit se esse ꝑdica torem q ī dilectione seruet: ꝛ vite contēplatiue in hier: dū xo se illa ꝓmgit: ꝛ hūero duplicatā im ponit: opus predicationis / ꝯfonis ꝛ lectionis in tromittit: ꝛ primo in necessitatib⁹ subuenit quā reflectit in dextrā cum oīa refert ad summum bo num. Et sic dū casulam induit Mariā: dū precin git representat in ministerio Marthā. ¶Quar to dū diaconus leuitaꝝ tpe casulā super humeꝝ rum replicat quasi gladiū cōtra hostē vibrat: vt dicet in ꝓmio. iij. partis. In nouo xo testamēto

Ff ozdo iste ab apl'is sumpsit initiū qui septez viros boni testimonij plenos spū sancto diaconos ele gerunt vt iā dicetur. Unde ꝛ sancti patres decre uerūt. xciij. di. diaconi. ꝛ. c. seq. vt in matrice eccle sia septē diaconi circa altare pōtifici ī celebratiōe misse assistāt. Ihi in apocalypsi dicunt septē ange li tuba canentes: qz illozū est alta mysteria de su pna inspiratione fozis resonare. Ihi sunt septē cā delabra aurea qui christi lucē euangelij alijs ostē dere debent. Ihi dicunt septē tonitrua: qz terribi liter ominari debent q omnis arbor qui nō facit fructū bonū ꝛc. extra de deci. q̄uis. in fi. xciij. dist. diaconi. ꝛ. c. seq. Ihi ꝑconis more ecclīaz admonēt ad orandū ꝛ genua flectendū. ¶Ad eos q̄dē per tinet assistere sacerdotib⁹ ꝛ ministrare in oībus q̄ agūtur in sacramētis xpi ī baptismo: scz chrisma te in patena ꝛ ī calice: oblatiōes. i. hostias in ferre et disponere in altare: componere etiam. i. oz nare mensam domini in altare atq; vestire: crucē ferre puta in ꝓcessionib⁹: ꝛ ꝑdicare. i. legere euāgelij ꝛ apostolū. i. epistolā puta subdiacono dici ēte. xxv. di. plectis. extra de deci. q̄uis. in fi. Nā sicut lectoꝝib⁹ vet⁹ testamētū: ita diacon⁹ nouū ꝑ dicare. i. legere preceptū est. Sicut eñ dñs donec euāgelij predicauit minister fuit: iuxta illud. Mō veni ministrari: sz mīstrare: ita nulli magis con uenit euangelij legere q̄ diacono q̄ minister inter pretat. ¶Unde cū ordinatur ideo stolā per quam xpi iugū signific⁹ accipit: qz euāgelij ī quo de ipso iugo continet lecturus est. Ad ipsum quoq; ptinet officiū precū. i. dicere letanias et recitatio nem oraciōnū qui ordinādi: vel etiā baptizandi sunt Ipse premonet aures adhibere ad deū cum dicit. Humiliate capita vestra deo: vel humiliate vos ad bñdictionē. Ipse hortatur clamare dicēdo kyrie eleyson in rogatiōib⁹: ipse donat pacē scilicet sub diacono: vel saltē cum dicit. Dominus vobiscū: et annūciat festiuitates. ¶Hec siquidē ꝛ alia plura ad eius pertinent officiū que in canonibus Hier. xxiij. di. diaconi. ꝛ. c. legim⁹. plenius cōtinent. De bent etiā tāq; oculi episcopi cuncta circūlustrare: ꝛ ēpo referre. xxiij. di. diaconi ecclie. ꝛ. c. se. vsq; ad §. cōpagis. nō tamen debent baptizare nec domi nicū corp⁹ dispēsare nisi in necessitate. s. ēpo vel ꝓsbytero absentib⁹ ꝛ iubētib⁹: nec possunt calicem benedicere. Mō debēt etiaz inter sacerdotes vel cozā eis: vel supra ipsos nisi cozū iussu sedere. possunt tamē in conuētu ꝓsbyteroꝝ rogati ꝑdicare. ¶Diacones tenent loca quaternionū q̄ apud gētiles erāt. ¶Sane sicut in canone. xxiij. di. diaconus. legit. diacon⁹ cū ordinatur solus ēpo qui eū bñdicit manus suas sup caput illius imponit: quia nō ad sacerdotium: sed ad ministerium. i. ad diaconatū consecratur. i. ordinatur. In actibus tamen apostoloꝝ ita legitur. Hos statuerunt ante conspectum apostoloꝝ et orantes imposuerunt manus super eos. In quo ostenditur non solum ēpm verumetiam ꝓsbyteros tunc astantes debere manū super diaconū dum ordinatur imponere. Hunquid enim plus potest ꝑcari solus ēps q̄ plures apostoli? Imponētes enim manū non dāt sanctū spiritū: sed orant vt super eos veniat. Cuz igitur vsus oīm donoꝝ nō sit in vno: sed in pluri bus: merito plures manus imponūt vt vnusq̄sq; dñm depcetur vt partē de spiritu suo tribuat ordi nando ad instar Moysi: de cui⁹ spū dñs dedit se ptuaginta viris. Ideo aūt fit man⁹ impositio sup ordinādos: quia ꝓ manū opera: per digitos spūs sancti dona: per caput vero mentem intelligimus. Recte ergo manus imponitur: quia donis spiritussancti in mēte imbuti ad opera xpi mittū tur. De manus impositione sub tit. de ēpo dicetur Sed cum diacono manus imponāt: extra de sac. non ite. c. fi. queritur quare q̄n postea fit ꝓsbyter ei manus imponitur iteratio. Rādeo quia ꝓ cōse crationē trānsit de opere ad opus. i. de ministerio ad dei immolationē q̄d sicut nec illuc nisi gr̄a dei adiuti agere nō valem⁹. Suspensio vero manuz fit dum oratio sup caput effunditur ordinādi: ex tra de sacra. nō ite. c. fi. ¶Et nota q̄n tūc ꝛ sup cōfirmatos in frōtibus ꝛ cū sal ꝛ aqua palle altaris vestes sacerdotales ꝛ hmōi bñdicuntur: ideo hec manuum suspēsio fit quia virtus q̄dam manibus cōsecratis inest: que quasi suscitatur dū bñdictio cum hmōi manuum suspēsione super res effundi tur benedicendas. Unde apostolus monēs discipulum inquit. Moneo te vt resuscites gratiā dei que est in te per impositionem manuum mearuz. Et sicut corde p̄ effectum: sic corpore per suspēsionem manuū deuotio excitetur. Non eñ solum in rebus animatis: verūetiā in rebus inanimatis xp̄us ꝓsistit. Ūñ nōnulli asserunt q̄ xp̄us templi. s. q̄s illud ex deuotione ingredi⁹ venialia in eo delenet. Rursus suspēsio hmōi in plationē exorcismoruz potissime fit: quasi sacerdos ipso corporis actu: fu gando diabolo virtute consecrationis manuū cō minetur. ¶Tertio pōt dici q̄ dispensatio sacroꝝ soli deo principaliter: ministris vero ecclesie mi nisteialiter cōpetit: ipsi eñ nihil a se sed a ꝓncipali habēt agēte. Quia ergo in sacramentoꝝ dispēsatione vestiū vel aque ꝛ hmōi bñdictione seu ꝓfecratiōe aliq̄ spūalis sanctificatio ꝓfert: quā ministri de suis meritis nō confisi debēt ab ipso deo corde ꝛ ope postulare: cōgruum est hec per eleuationē seu suspēsionem manuū ꝓ quas opera ītelligūt exprimi. Ūñ in treñ. Leuem⁹ corda nr̄a cū manibus. ¶Diaconus dalmatica vtitur vt discat occultā rōnē sublimiū indagare. Ūñ i q̄busdā ecclesijs ea non nisi in festis vtik qz discipuli sublimia nō intellexerūt nisi post q̄ dñs ē glīfic⁹. Et vtik

Mea sine alba tpe oblationis ꝛ lotiōis tūn: sicut statuit zozim⁹ papa. xciij. dist. dyacon⁹ sedeat. ¶Ad hec dyacono cū ordinat tradit sub certis xbis stola ꝛ codex euāgelij q̄ res et verba sunt huius sacri substantia: cetera sunt de solēnitate. Ideo aūt sto la accipit qz euāgelij q̄d ꝓ xp̄i iugū figurat lecturus est. Hoc officio vtik q̄ corpus ꝛ sanguinem xp̄i discrete dispēsat: ꝛ q̄ ad oād̄ū ꝛ vigilād̄ū sui exē plo alios hortat. ¶Christ⁹ xo hoc officiū exercuit q̄n post cenā sacm corporis ꝛ sanguinis sui ꝓ prijs manibus discipulis dispensauit: ꝛ iteruz q̄n ap'los hortat⁹ est ad oād̄ū dicēs: Vigilate ꝛ orate ꝛc. et quando euangelium predicauit.

¶De sacerdote. Cap. x.

Sacerdotalis ordinis institutio a veteri lege exordiū sumpsit. Dñs nāq; legit ꝑcepisse Moysi: applica ī q̄t fratrē tuuz Aarō ad te cū filijs suis de medio filioꝝ isrl' vt sacerdotio mihi fungat. Unxit q̄ Moyses Aarō in maiorē sacerdotē: filios xo illi⁹ in minores. Ūñ ꝓpheta in q̄t. Moyses ꝛ Aarō in sacerdotibus eius. i. primi ꝛ summi inter sacerdotes, fuerūt. Ipse eñ Moyses prior fuit q̄ aaron ordine et maior administratiōe. xxij. di. sacro. in gl. hinc est q̄ moyses illū ī struebat ꝛ tāq; minorē redarguebat de pe. di. iij. iter hoc. sed quo ad cōsecrationes sacerdotalē pares fuerūt. Moyses aūt nō offerebat hostias sed solū vota ꝓ ppl'o. xxxvj. di. si quis vult. lxxxviij. di. decreuit. Ūñ legē etiā sacerdotes fuisse legit. Ūñ melchisedech iust⁹ sacerdos dei altissimi legit extitisse: cui decimas ex oībus spolijs. Abrahā tāq; sacerdoti psoluit. Erāt aūt multi minores sacerdotes q̄s cananeos cōiter appellabāt: ꝛ vn⁹ erat sūm⁹ sacerdos quē vocabāt spāliter azabarcū. Sz ꝛ dauid. xxiij. sūmos sacerdotes ī stituit: sex decim, de eleazar ꝛ octo de ithamar: q̄b⁹ tñ oīb⁹ vnū ꝑfecit q̄e statuit ꝓncipē sacerdotū ꝛ singlis p sortē vicis sue diuisit ebdomadas: q̄rū octaua puenit Abie de cui⁹ gñe zacharias pater Joā. baptiste descēdit. ¶In nouo q̄z testō xp̄s maiores et minores sacerdotes cōstituit. vcz. xij. apostolos ꝛ septuaginta duos discipulos q̄ apostolos electos q̄s ꝓmittebat binos in, oēm ciuitatē ꝛ locū quo erat ipse vēturꝰ. xxj. di. in nouo. Sicut eñ de⁹ q̄ moysen summos pōtifices regēdis populis in lege ꝓfecit: ꝛ ad cozū societates ꝛ opis adiumētū sequētis ordinis viros ꝛ secūde dignitatis elegit. Nā in eleazaro ꝛ ithamar filijs Aaron paterne trāsfūdit plenitudinis abūdātia: vt ad hostias salutares ꝛ freq̄ntiozis officij sacra ministerium sufficeret sacerdotū. Et sicut in eremo p. lxx. viroꝝ ꝓudētiū mētes Moysi spūs ꝓpagauit: q̄b⁹ ille vsus in ppl'o innumerabiles multitudines facile gubernaret: sic ꝛ xp̄s aplis suis discipulos addidit q̄b⁹ illi totū orbē sanctis ꝑdicationib⁹ repleuerūt sicut hec ꝛ alia ī pōt ificali sub ordinatiōe sacerdotis hñr. Aplor⁹ itaq; vices maiores obtinēt sacerdotes. i. epi q̄ dicunt summi. j. q. vij. accusatio. de pe. di. v. man⁹. ꝛ. c. de his. discipuloꝝ xo minores i. ꝓsbyteri. Petrū aūt q̄si in sūmū sacerdotē elegit ei ꝑ oīb⁹ claues regni celoꝝ tradēs ꝛ ipsum pre ceteris ponēs caput ꝛ fidei fundamētū iquiēs. Tu es petr⁹ ꝛ sup hāc pe. cdi. cc. me. xxj. di. in nouo. Ju xta illō ꝓpheta. Pro ꝑib⁹ tuis nati sunt tibi filij ꝛc. lxviij. di. q̄r. Aplī xo epos ꝓsbyteros ꝛ leuitas ordinauerūt: sicut in ꝓmio huiꝰ partis dictū e Sacerdotes ergo sunt successores. lxx. viroꝝ: q̄b⁹ dñs Moysi spūm ꝓpagauit. ꝛ. lxx. discipuloꝝ: sicut epi sunt vicarij Moysi ꝛ aplor⁹. ¶Ceterū sm Isidor⁹. xxj. di. cleros. ¶Presbyter greec latine senior interpr̄at: nō mō ꝓ etate vel decrepita senectute: sz ꝓpter honorē ꝛ dignitatē quā acceperūt. Senectus eñ venerabilis est: ꝛ cani sūt sensus hoīs: extra de transla. ꝓto. ij. q. vj. anteriori. Ūñ ꝛ dñs in q̄t ad moysen. Cōgrega mihi. lxx. viros de senioribꝰ isrl' q̄s tu nosti q̄ senes sint ppli ꝛ magri. Presbyter ḡ sm Hiero. xciij. di. legim⁹ ad fi. nomē est etatis: ēps xo dignitatis. Nozo sicut ī libro nūero rū legit: Moysi ꝑcipit vt eligat ꝓsbyteros. i. senio res. lxxviij. di. nozo. vñ ī puer. dr: Glia senū est canicies. Hec xo canicies sapiētiā designat de q̄ scriptū est canicies hoīm ꝓudētia est. Cuiꝰ nōgē tis ꝛ eo amplⁱ annis ab Adā vsq; ad Abrahā vixisse hoīes legam⁹ null⁹ alius ꝓm⁹ appellat⁹ est ꝓsbyter. i. senior nisi abrahā q̄ multo pauciorib⁹ ānis vixisse ꝓuinc it. Nō ḡ, ꝓpter decrepitā etatē: sz ꝓpter sapiētiā ꝓsbyteri nolanē. Hinc est q̄ illi duo iudices q̄ falso iudicauerūt susannā ꝓsbyteri vocati sunt: q̄ aūt ꝓsbyteri nūc nā cupāt olim prīcipes ppli: vt chore, dathā, ꝛ abirō, / vel magistratus / aut magistri rēpli: vt nicodem⁹ ꝛ gamaliel di cebāt. ¶Dicit aūt ꝓsbyter q̄si alijs viuēdi ꝑbens iter: vel ꝑbēs beatū iter. vcz ppl'o de exilio mundi ad patriā paradisi. De ꝓsbytero etiā sub ti. de ēpo dicet. ¶Sacerdos xo antistes dict⁹ est q̄ aū st it ꝛ supra se nullū in eccl'ia hz. xxj. di. cleros. Dicitur q̄s sacerdos a sacrificādo: qz ꝓsecrat et sanctificat. Ūñ etiā dr sacerdos quasi sacra dās vel sacer dux: vt ait Beda ꝛ Hze. in pastoali. li. ij. xviij. c. Sacerdos etiā dr iustitie cultor. Juxta illud. Cuiꝰ meri to q̄s nos sacerdotes appellat. ff. de iusti. ꝛ iu. l. j. In pleriq̄ locis sacerdotes capellani vocāt. Nā antiq̄tus reges frācie ad bella ꝓcedētes cappam bti Martini secū portabāt q̄ sub q̄dā tentorio ser uabāt: q̄b ab ipsa cappa dictū est capella: ꝛ clerici ī q̄rū custodia ipa capella erat: ide capellani dicebāt: ꝛ ꝑ ñr ab illis ad cūctos sacerdotes nomē illō ī q̄busdā regionib⁹ est trāsfusum. Sūt etiā qui dicūt q̄ antiq̄tus in expeditionib⁹ in tētorio fiebāt domūcule de pellib⁹ capraruī suptecte in q̄b⁹ missē celebrabāt ꝛ ide capelle nomē tractū est. Sacerdotes xo gentiliū sacrificos dicebant: sicut in ꝓmio huius partis dictū est. Presbyteri vices gerūt ediliū q̄ apō gētiles fuisse nosc̄t. ¶Sane sm canonicā traditionē ꝓsbyter cū ordinat ēpo eū benedicēte: ꝛ manū bñdictoriā supra caput ei⁹ tenēte: ꝛ oēs ꝓsbyteri q̄ ꝑsentes sunt man⁹ suas iuxta manus epi tenēt supra caput illius spūs sctūs inuocātes: q̄ manus impositio operū sancti spūs excitationē significat. Nā ꝓ caput mēs accipit: ꝓ digitos sancti spūs dona. ꝓ manus opa figuram⁹. Quare aūt fit manus impositio cū facta fuerit cū in diaconū ordinaret dictū est sub ti. de dyacono. Ungunt etiā manus ꝓsbyteri oleo in sui ordinatiōe de qua ī prima parte sub ti. de vnc. dictū est. ¶Sacerdotes vicē gerūt xp̄i dū ꝓ petis obsecrāt ꝛ per pnīaz recōciliant pctōres. Mediatores eñ sunt inter deū ꝛ hoīes, put in seq̄nti tit. plenius oñ dēk. Ihi stolā sup vtrūq; humerū accipiūt vt ex hoc se per arma iustitie esse munitos intelligant: put

Ordinatio diaconi q̄ bꝰ cōsistat.

Matt. xxv.

Matt. iij.

Ordo sacerdotal' a q̄ ini tiū sūpsit.

dauid xxiij. sūmos sacerdotes īstituit. j. paralip. xxiij.

Luc. j.

Mar. iij.

Luc. x.

Leuit. viij.

Ru. ij.

Matt. xxj.

Psal. xliij.

Qui dr ī positio manuū epi sup ordinādos Mūc. ij

quare ī bñdictioni bꝰ manus ꝛ nētur eleuate. ij. thi. ij

Dispēsatio sacroꝝ q̄mō deo et quōmi nistris opetat re. iij.

Qz di acon⁹ vtitur dalmatica

Ordinatio ꝓsbyteri in q̄ ꝓsistat

Psal. xxxiij. Matt. xxvj. Luc. xxij. Ioh. xiij.

Sapi. iiij.

nūe. ij.

puer. ij.

Dani. xiij.

Ūñ dicit ꝓsbyter.

Ordi nare

Cape lani nomē ūñ ex ordiuz habuit.

in se. parte sub ti. ō stola dicet. Accipisit q̄z de manu pōtificis calicē cū vino ⁊ patenā cū hostia: q̄tenus his instrumentis prātem se accepisse cognoscāt: placabiles hostias ⁊ corpus ⁊ sanguinē xpi offerēdi. Ūñ eps hec tribuēs dicit accipite prātez

Ordīe sacerdotali nihil ē ptās sicut in primo iii. dicet: ⁊ in hui⁹ partis. pe. Maius nito tactū est. nec si cadē ptās passim penes oēs sit ī eccle obediēria soluat ⁊ scādalū gñet. lxxxix. di. ad hec.

ſia. ¶ Hō aūt vacat a mysterio q̄ ordinator ordinatū in sacerdotē cōicans osculat: diacon⁹ xo vel subdiacon⁹ ordinati cōicātes osculātur manū ordinatoris. ¶ Ratio diuersitatis est pr̄o vt p hoc ordinū notet distinctio: put in. iiij. parte sub ti. de cōiatiōe sacri dicet. ¶ Scdo q̄ pōtifex osculādo sacerdotē ōnotat q̄ ille ad eq̄litatē ordinis recipit: q̄tū ad sacm eucharistie ꝓsecrandū: qđ est sacm amoris q̄ p osculum significat. Diacon⁹ xo ⁊ subdiacon⁹ nō recipiunt ad talē equalitatē iz ad imitationē bone opatiōis. q̄ ex charitate ꝓcedit: qđ

K Sbaor dinis pbyte rat⁹ in quo cō sistat. fm Hze. per manus oscuiū designat. ¶ Sane et q̄ in pbytez ordinat traduñt sub certis xbis stola ⁊ casula calix cū patena ⁊ etiā inūgit. q̄ res et xba sunt hmōi sacri subst̄atia. Cetera xo p̄cedentia et sequētia de solēnitate sunt. ¶ Porro sicut ait beatus Aug. xxviij. di. de ipsis. sacerdotes scire debēt librum sacrorū siue missale: lectionariū: antiphonarium: baptisterium: cōputū: canones penitētiales: psalterium omelias p circulū anni dieb⁹ dñicis ⁊ festiuis aptas: ex qb⁹ oibus si vnū defuerit sacerdotis nomē vix in eo ꝓstabit. Magn⁹ etiam

Osee. iiij. dionysius. c. di. oēs. inq̄t. Substātia summi sacerdotij sunt eloquia diuinitus tradita. i. xa disciplina seu sciētia diuinarū scripturarū. Et ꝓpheta: q̄ tu sciam repulisti ⁊ ego te repellam ne sacerdotio mihi fūgaris. Hō debēt em̄ discere q̄ ex offō alios debēt docere. xx xxij. di. ecce. j. q. vij. ꝓuenientibus. ¶ De pmissis xo libris ⁊ omeliis in pemio. vj. partis dicet. Itē q̄ sint canones penitētiales ⁊ vtruz

L sacerdos pnās in illis diffinitas valeat moderari: ⁊ q̄ sacerdotes scire oporter: diximus in aureo

Matt. xxvj. reptorio nr̄o sub ti. de pe. ⁊re. de ꝓpuro ī finali pte dicemus. Hoc officiū xps exercuit q̄n post cenā pānē ⁊ vinū in corp⁹ ⁊ sanguinē suū diuina xture cōuertit dicens apl̄is. Accipite ⁊ comedite hoc est corpus meū ⁊c. Excellētius q̄z hoc officio vsus est

Rom. viij. cū p̄ctis humani gñis scipm in ara crucis obtulit pr̄i idē eps sacerdos ⁊ hostia: ⁊ adhuc gl̄iosius ipiet dñi sedēs ad dexterā p̄tis interpellat p nobis.

M De officio episcopatus

¶ De episcopo. Capitulum. xj.

Propter ea q̄ speciale officio epal̄i incumbunt eparus inter ordines in sacris canonibus cōnumerātur. xxj. di. cleros. in princi. extra de pur. can. q. ⁊ de cō. ec. vel cl. c. pe. Epi aūt nomē plus sonat oneris q̄ honoris. Ūñ eps grece supintēdēs interp̄tat latine speculatoris officiū gerēs. xxj. di. cleros. Ūñ ꝓpheta in eccl̄ia speculator dict⁹ est. Juxta qđ dñs inquit

Ezc. iij. ꝓphete. Fili hoīs speculatorē dedi te domui isrl̄ ei: vt plebi sibi cōmisse nō negligēter incūbat: sed vitam ⁊ mores eoz ⁊ cuncta diligenter ꝓspiciat. ¶ Quia ergo eps speculator est ideo ex īstitutiōe clemētis primi cathedra siue loc⁹ eius: in eccl̄ia altior est: vt supintēdat ⁊ populū custodiat oēsq̄ ꝓspiciat ⁊ illū cūcti: sicut vnitori altior loc⁹ est ꝓ vinea custodiēda. ob hoc inquit apl̄s. q̄ epatū desiderat bonum opus desiderat. viij. q. j. qui epatuz. Hō dixit honorē sed opus: qm̄ eps nō tam vt p̄sit j. Thi. iij. q̄ vt ꝓsit eligitur. ¶ Rursus saldistorium epi spi ritualem iurisdictionē annexā pontificali dignitatī designat: qm̄ exercere diffim̄edo non dz nisi ꝓ tribunali sedens qđ ꝓbatur ex xbis dñi dicentis Matt. xxiij. in euāgelio. Sup cathedrā Moysi sederūt scribe ⁊ pharisei q̄ dixerit facite ⁊c. xix. di. fm. iij. q. vij. §. fi. Per scabellū xo tpalis potestas significat que subiecta dz esse spirituali: sicut ꝓbat Eclesiū pa pa extra de maiori. ⁊ obe. solite. xcvj. di. duo. ⁊ ca. seq. ⁊ Jnno. iij. in sua epistola decretali. ⁊ a spūali per disciplinam cozrectiōis cōculcatur qñ a vero exorbitat ꝓ pctm: extra de iudi. nouit. lxiij. di. valē tinianus. Ūñ ꝓsal. Donec ponā inimicos tuos ps. cix scabellū pedū tuoz. ¶ Pōtifex xo princeps sacerB Hoīa dotū est quasi pons ⁊ via sequētiū factus. xxj. dist. cleros. ipse ⁊ summus sacerdos. ipe ⁊ pōtifex maepoz xim⁹ nuncupant⁹ vt pmissum est. Ipe nāq̄ efficit diuersacerdotes atq̄ leuitas: ipe officia ⁊ eccl̄iasticos ordines distribuit ⁊ disponit ⁊ ꝓ dignitoz est ī cūctis. ipe qđ vnusq̄sq̄ facere debeat oñdit. Antea aūt pontifices ⁊ reges erāt. put tactum est in pria parte sub ti. de con. Maioz em̄ hec erat ꝓsuetudo vt rex ⁊ sacerdos pontifex esset. Ūñ ⁊ romani imperatores pontifices dicebant. ¶ Dicit etiā ꝓsul qm̄ in concilio pr̄sidet: extra de temp. ord. q. trāslatione. ¶ Dicit etiā antistes q̄ añ alios stās peminer pp̄lo: vel ab anti. qđ est ꝓtra qm̄ hereticis ꝑdicit vt pastor lupis. Ordo epalis vñ. pcessit dictum C est in pemio hui⁹ partis. ¶ Sane cōsecratio epaDe ꝓsecratio lis in qua spūs sctūs digne sumēt: dat semp ī die dñica ⁊ hora tertia fit. lxxv. di. c. j. qm̄ ipse epi vicē apl̄oz obtinēt qb⁹ in die pēthe. ⁊ hora tertia spūs sanct⁹ dat⁹ est. nō tñ pōt q̄s in epm ꝓsecrari die illa qua in pbyterū ordinat: sed ⁊ tuxta canonū statuta. lxxviij. di. si forte. Eps cū ordinat cōprouinciales epi ꝓuenire debēt cū metropolitano ⁊ duo epi ponāt ⁊ teneāt euangelioz codicē sup caput ⁊ ceruicē eius siue sup humeros vno sup eū fundēte bñdictionē: reliqui xo oēs epi q̄ assunt manibus suis caput ei⁹ tāgāt. xxiij. di. epis. Siqđē teneāt liber sup caput ei⁹. ¶ Porro vt dñs firmet euāgeliū in corde ipsi⁹. ¶ Scdo vt p hoc intelligat cui labori ⁊ honori subiiciat: quia oē qđ hic eminet. i. ois ꝑlatus pl⁹ merozib⁹ afficit quā honozib⁹ gaudeat xxij. di. vex. ¶ Tertio ad notādū q̄ pōdus euāgelice ꝑdicationis ei circūquaq̄ ferre pigere nō dz. ¶ Quarto ad monēdū illū vt magis solito iugo D quare tres epi ī ordinatione ꝓ subiaceat ⁊ obediat euāgelio. ¶ Trīū aūt epoz ad minī ꝓputato metropolitano pñtia requīrūt ne ⁊ exēplo. Nōne: ne tñ bñficia videat furtiue pstitū vt ꝓ illo piter ꝑces ad desi effundāt. Et exēplo q̄ ⁊ Jacob⁹ frater dñi a petro iacobo ⁊ ioanne apl̄is ordinat⁹ est eps hierosolymitan⁹. lxvj. di. pozro. ¶ Manus xo impositio sumpsit exordiū ab Jsaac q̄ dum Jacob benedixit imposuit sibi manū. Hen. xxvij. ⁊ Moyses Josue cum eū populo pr̄sect. Nume. xx vij. ⁊ dñs apl̄is cū eos pr̄cipes mūdi consti tuit. Sed ⁊ ipse apl̄s ꝓ manus impositionem spūs scī⁹ dederūt. Act. xix. De man⁹ impositiōe dictū est sub ti. de diacono. ¶ Cetera circa epi ordinatio

E Ordinatio epi. nem sciendū est q̄ ipse sabbato hora vesptina examinatur de mozib⁹ ⁊ statu ꝓterite vite vbi ter benedictio petit vt sctā trinitas in ordinatione pre esse monstret. Mane vero sequenti examinat de futura cōuersatione ⁊ fidei ⁊ primitiue eccl̄ie īstitutione. ꝓpter suspectos in fide mozib⁹ ⁊ oditione: ⁊ vnḡit caput eius ⁊ man⁹ de quo dictū est in prima pte sub tit. de ꝓsecratiōibus ⁊c. Deinde vnḡunt manus eius ⁊ datur ei mitra in capite in signū q̄ bñdictionē oīz gētū dedit illi: ⁊ testamētū suū cōfirmauit sup caput eius. Dātur etiam ei baEccl̄i. xliij. culus ⁊ annulus: de qbus in sequēti parte dicet. Singula aūt cū ꝓprijs xbis traduñt ⁊ fiūt. Que xba ⁊ capitis ⁊ manuū vnctio ⁊ pollicū cōfirmatio baculi ⁊ annuli atq̄ euāgelij traditio sūt hui⁹ subst̄atia sacramēti. Cetera solēnitatis sunt. ¶ De euāgelio ⁊ baculi traditiōe ⁊ quare ꝓsecrat⁹ equū albū seu albis cooptū equitat: dictū est in predicto ti. de cōse. Cōsecrat aūt eps inter epl̄am ⁊ euāgeliū: extra de elect. q̄ sicut nec pōt die sue ꝓsecrationis ordines celebrare: qz ipe tūc nō celebrat: iz cōcelebrat principaliter celebrāti. Papa tū q̄ añ

F Differentia officij epi ⁊ pbyteri hymnū angelicū ꝓsecrat. ¶ Differt aūt inter epos et sacerdotes: qz lz sex sint q̄ cōiter ad oēs pertinent sacerdotes: vcz cathetizare/baptizare/p̄dicare: cōficere/soluere ac ligare: tñ ad pōtificē noue spāliter spectāt. s. clericos ordinare/xgines bñdicere/pōtifices ꝓsecrare/man⁹ imponere/basilicas dedicare/degradādos deponere: synodos celebrare chrisma ꝓficere/vestes ⁊ vasa sacrare. Sūt ⁊ alia q̄ ad officiū epale ptinēt: puta ī frōte chrismare: benedictionē solennē ante pacē dare: ⁊ sillia. xxv. di. plectis. lxviij. di. Quis. Verūtm̄ ⁊ maiores ⁊ minores sacerdotes cōiter in qbusdā vicē gerūt summi pōtificis. i. xpi. dñ vcz ꝓ pctis obsecrāt ⁊ p penitētiā recōciliāt pctōres. vñ apl̄s. Deus erat in xpo

G. co. v mundū sibi recōcilians ⁊ posuit in nobis xbū recōciliatiōis: obsecram⁹ g̃ ꝓ xpo recōciliamini deo.

H Sacerdotes sūt mediatores inter deū ⁊ homines. gal. iij. Mediatores cī sunt sacerdotes inter deū ⁊ hoīes dñi ⁊ p̄cepta dei pp̄lo deferūt p̄dicādo: ⁊ vota deo pozrigunt supplicādo. Quocirca tales debēt existere vt ⁊ deo grati ⁊ hoīb⁹ sint accepti. Ūñ vt ait Alexāder papa. j. q. j. xpi sacerdotes quāto digniores fuerint tāto facili⁹ ī necessitatib⁹ pp̄li ꝓ qb⁹ clamāt exaudiunt. Et sicut apl̄s dicit. Mediatoz nō est vni⁹: ⁊ discordes recōciliare nō pōt q̄ simul vtriusq̄ societatis ⁊ amicitie vīculo nō est ꝓcors. Si cūi is q̄ displicet ad intercedendū mittit irati animū ad deteriora ꝓuocāt. xlix. di. §. j. Eps q̄z

Titū. j sacerdos noīe pr̄esbyteri intelligitur sicut ptz ex his q̄ ad titū apl̄s scripsit q̄ eū dē ⁊ epm ⁊ pr̄esbyterū noīauit. Qđ aūt idē sit eps ⁊ pr̄esbyter multis modis ꝓbat. Pr̄esbyteri a filijs Aarō ī veteri testamēto sumpserūt exordium. Epi vero ab ipso Aaron q̄ xo vocabātur sacerdotes nūc pr̄esbyteri dicūtur q̄ tunc principes sacerdotū: nunc epi noīantur. Hodie aūt ideo diuersa sunt vocabula vt eps non dicat pr̄esbyter vel econtra: qm̄ antiquitus quando pictati studebant pr̄esbyteri in omni loco ordinabātur: et apud iudeos q̄ populo pr̄erant pr̄esbyteri dicebantur: hoc nomē honoris accipiētes. Vocabantur etiā epi ab illo opere quod implere videbant eo q̄ cōsiderare habebant quecunq̄ ad pietatis cultū fuerant constituta. Hinc etiā Hiero. sic ait. xcv. di. olim. Olim idē antiq̄ presbyter q̄ et episcopus: ⁊ ante q̄ diaboli instinctus idē studia siue dissentiones ī religione fierēt ⁊ dicerant. ceretur in pp̄lis: ego sum pauli ⁊ ego sum apollo: et ego cephe: cōmuni pr̄esbyteroz cōsilio ecclesie gubernabāt. Postq̄ aūt vnusquisq̄ eos quos baptizauerat suos esse putabat: non xpi in toto orbe decretū est vt vnus de pr̄esbyteris superponeretur. Epi̇scopi vero nouerint se magis ꝓsuetudine q̄ dispensatione dñice veritatis pr̄esbyteris esse maiores. Augu. vero. ij. q. vij. q̄q̄. dicit q̄ q̄q̄ fm vocabula que vsus obtinuit episcopus sit pr̄esbytero maior. Augu. tamen minor Hieronymo est. Hoc officiū christus exercuit quando manus super capita discipulorū leuans eis benedixit dicens. Accipite spiritū sanctum: quorū remi Jo. xx. seritis peccata remittuntur eis ⁊c.

¶ Jncipit liber tertius.

¶ De indumētis seu ornamētis ecclie sacerdotū atq̄ pōtificū ⁊ aliorū ministrorū. Capm. j.

A Sacr̄ vestib⁹ vti nō debem⁹ ī vsu q̄ tidianō.

Ex quotidiano vsu nō est vestibus sacri vtendū: ad notandū q̄ sicut mutatione habitus fm literā faci̇mus: ita ⁊ fm spm̄ agam⁹. Non ergo cū vestibus cōis vite vsu polluti̇s in sancta sanctorum ingrediamur: sed cū cōscientia mūda et vestibus mundis ⁊ sacris dei sacramenta tractemus. de cōsecra. distinc. j. ca. j. Unde Stephanus papa de conse. distin. j. vestimenta. statuit sacris vestib⁹ nō nisi in eccl̄iasticis ⁊ deo dignis officijs vti. ⁊ Ezech. Non sanctificabāt populū in vestibus suis. Habet ergo religio diuina alterū habitū in eccl̄iasticis officijs: aliū in cōmuni vsu: vt cuncto populo christiano exemplū prebeat bone cōuersationis: quatenus lori pr̄i fordes noui Christo fiant homines. Exuit enim tūc sacerdos Col. iij veterem hoīem cum actibus suis: ⁊ induit nouū q̄ fm deum creatus est. Per vestes quoq̄ quibus in sacris vtimur tantū: non omnia sacramenta fore pp̄lo reuelanda intelligimus. xlij. distin. in mādatis. §. fi. xj. q. iij. nolite. Et nota q̄ tēpore Ludouici imperatoris filij Karoli magni episcopi ⁊ cleri ci cingula auro texta: exq̄sitas vestes ⁊ alia secuB Usq̄ sa laria ornamenta deposuerunt. Sacre aūt vestes a veteri lege videtur assumpte. Precepit em̄ dñs crarux Moysi vt faceret Aarō sacerdoti ⁊ filijs ei⁹ vestes vestiuz sanctas in gl̄iā ⁊ decorem: vt lori ⁊ sacris vestia vetebus induti fungerent officio in sacris. Exo. xxviij. ri testa xxj. xxxv. ⁊. xl. ca. Docuit enim dom̄in⁹ Moysen mento p quadraginta dies facere pontificalia et sacerinitiū ꝑsūpsit. dotalia vestimēta sacerdoribus ⁊ leuitis suis: ornamēta quoq⁹ ⁊ int̄ hec amina: sed ⁊ Maria texuit et fecit illa in vsum ministerij tabernaculi federis. Et eccl̄iastici. xlvij. dedit celebrationibus decus ⁊c. Quedā tamen ab apostolis sumuntur: sed tam ille q̄ iste virtutes designant vel ministeriū C incarnationis. Sane pōtifex celebraturus exuit vestes vestes quotidianas ⁊ induit mūdas ⁊ sacras. ¶ Et epis. copo sandalia calciat vt sit memor dñice incarnapales. tionis. ¶ Scdo sibi imponit amictū vt mor⁹ ⁊ co-

Universidad de Navarra

gitat⁹ sauces ⁊ linguā cohibeat vt fiat cor mundū spū rectū peripiēs in visceribus innouatū. ¶ Ter
ps.l. tio albā talarē vt habeat mūdiciā carnis pseuerā
tē. ¶ Quarto cingulū vt impet⁹ luxurie refrenet.
¶ Quinto stolā in signū obedientie. ¶ Sexto tunicā
iacinthinā. i. celestē quersationē. ¶ Septio supin
duit dalmaticā. i. sanctā religionē ⁊ carnis mortifi
cationē. ¶ Octauo cyrothecas vt declinet vanā
gliam. ¶ Nono annulū vt diligat spōsam. i. eccliā
sicut se. ¶ Decio casulā. i. charitate. ¶ Undecimo
sudariū vt qcqd fragilitate vel ignorantia peccat
pnia tergat. ¶ Duodecio palliū supponit vt ostēn
Esa. dat se imitatorē xpi qlāguores nros tulit. ¶ Deci
viij. motertio mitrā vt sic agat q̄ coronā mereat pcipe
re eternā. ¶ Decioquarto baculū. i. autoritatē po
testatis ⁊ doctrie. Et postea tapeta calcat vt terrā
despicere ⁊ amare celestia discat. Hīs aūt pmis
sis vestib⁹ induit a ministris: qr ei vt vestes iduat
spūales angeli suffragant: vel qr vicarius est xpi
D cui angeli ministrāt ⁊ oīa seruiūt. Rursus pōtifex
xp̄us aquilonē suspiciēs q̄ uis x̄p̄us oriētē seu x̄p̄
sus altare si sit magis accōmodū respicere possit:
tā q̄ aduocat⁹ ⁊ pugil cū hoste pugnaturus anti
quo vestibus sacris quasi armis induit iuxta apl̄z
Quid vt iā dicet. ¶ Primo sandalia p ocreis hz: ne qd
signifi macule: vl̄ pulueris affectionū inhereat. ¶ Secō
cet ve cet⁹ p galea caput ⁊ tegit. ¶ Tertio alba p lo
stes pō rica totū corp⁹ coopit. ¶ Quarto cingulū parcu
tificis subcingulū p pharetra assumit: ⁊ est subcingulū
illō q̄ depēdet a cīgulo quo stola pōtificis cū ipo
cīgulo colligat. ¶ Quinto stola collū circūdat q̄si
hastā q̄ hostē vibrās. ¶ Sexto manipulo p clauā
vtit. ¶ Septimo casula quasi clypeo tegit: man⁹
libro p gladio armat. De singulis etiā aliq̄ dicet
infra. ¶ Hec itaq; sunt arma q̄b⁹ pōtifex vl̄ sacer
dos armari dz q̄ spūales negtias pugnatur⁹. Hā
ij.co.x. vt inq̄t apl̄s. Arma militie nr̄e nō sunt carnalia:
sz ad destructionē munitionū potētia. Et in alia
epla ad epb. vj. c. Induite vos tōt armatura dei vt
possit⁹ stare aduers⁹ insidias diaboli. State q̄ succi
cti lūbos vr̄os i veritate ⁊ induti lorica iustitie:
⁊ calciati pedes i pparatiōe euāgelij pacis: in oīb⁹
sumētes scutū fidei i quo possitis oīa tela ne
quissimi ignea extinguere: ⁊ galeā salut⁹ assumere:
⁊ gladiū spūs q̄ est verbū dei. Hec qdē armatura est
pmissa septuplex vestis sacerdotalis significatiua
septēplicis virtutis sacerdotis: ⁊ repētatiua xp̄i ve
stiū q̄b⁹ indut⁹ fuit tpe passiōis put infra dicet.
E Sacer ¶ Prouideat q̄ diligēter eps et attēdat studiose
dos nō dz fer sacerdos vt signū sine significato nō ferat. i. vt ve
stē sine vtute nō portet: ne forte sibi sit sepulcro
re ve a foris dealbato: int⁹ xo oī spurcitia pleno. Quis
stes sa q̄s ei sacerdos indumēt⁹ ornat⁹ ⁊ honestis moribꝫ
cras si nō induit q̄ to venerabilior apparet hoīb⁹: tanto
ne vtu reddit indignior apud deū. Pōtificalē itaq; gliaz
tibus. nō iā honor cōmēdat vestiū: sz splēdor aīaz: qm̄ ⁊
illa q̄ quōdā carnalib⁹ blādiebant obtutib⁹: ea po
tiꝰ q̄ ipsis erāt intelligēda poscebāt: vt qcqd illa
velamina i fulgore auri: i nitore gēmar⁹ ⁊ i multi
F modi opis varietate signabāt: hoc iā i moribꝫ acti
Ephe. bus q̄z clarescat: cū ⁊ apō veteres reuerētiā ipsa si
vj. gnificationū spes obtineret ⁊ apō nos certiora sint
Spūa exp̄imēta rerū q̄ enigmata figurarū. put hec ⁊ a
le cer lia i pōtificali vbi agit de epi⁹ consecratiōe legunt.
tamē. Sic itaq; munit⁹ ad certamē q̄ spūalia negtie i ce
lestibus: ⁊ p sedāda in subditos iudicis ira ad al
tare pcedit: ⁊ p confessionē diaboli renūciat dño: ⁊
seipsum accusat. Pplm xo quasi p suo pugile oza
turus in pfestis diebꝫ terre pstemit. Dū aūt ille
ofones ⁊ alia recitat: quasi totis viribus q̄ diabo
lū pugnat. Dū dyacon⁹ in ieiunijs ante euāgeliū
casulā sup hūerū replicat quasi gladiū q̄ hostē vi
bzat. Dū epla legit voce pconis impatoris edicta
dant. Cāt⁹ sunt tubicine pcōres: chorū regētes
sunt ducētes exercitū ad pugnā instruētes q̄b⁹ la
cescētib⁹ alij subuenit sūt. Cāt⁹ aūt sequētie ē plau
sus seu laus victorie. Dū euāgeliū legit hostis q̄si
gladiovulnerat aut exercit⁹ post victoriā dispsus
adunat. Eps pdicās est impator victores laudās.
Oblatiōes sunt spolia q̄ victoribꝫ diuidunt. Can
tus offertorij est trisphus q̄ debet impatori. Pax
aūt i fine dat vt pplī q̄es hoste pstrato insinuet.
Et deinde ppl's data licētia p Ite missa est cū gau
dio de victoria ⁊ pace obtēta ad ppria reddit. Ce
lebrat⁹ itaq; missam eps aut presbyter indumē
tis suo ordini q̄ruētib⁹ se exornet ⁊ vestiū cultui
actiōis q̄z q̄uenīt ornamēta. c. di. rōnis. ¶ Circa
G notādū est q̄ sex sunt indumēta sacerdotibus ⁊ pisco
pis cōia: qr ⁊ sex sunt i q̄b⁹ cōis pbyterox ⁊ epō
rū ptās pstitit. Hoc xo sunt ornamēta pōtificib⁹ sacer
spālia: qr ⁊ noue sunt in q̄b⁹ spālis epox ptās pst-
stit. Per hūc q̄ cōmunia ⁊ spāliū indumētox nu-
merū cōitas ⁊ spālitas ptātū inter epos ⁊ sacer-
dotes significat: de q̄ in pte pcedēti dictū est sub q̄s au
ti. de epo. Hoc etenī tā i nouo q̄ in veteri testamē ctori
to legit⁹ statutū: vt pōtifices pter cōes vestes ha- tas de
beāt spāles: fz ibi quatuor erāt cōes ⁊ quatuor spe signat
ciales put dicet sub ti. de legalib⁹ indumētis. q̄s ⁊ ō nu
sīcdē ratio mystica postulabat. Hā ille date sunt mero
carnalibus ⁊ mūdanis qm̄ quaternarius nūerus eox.
cōuenit carni pter quatuor hūores ⁊ mūdo, pp̄
quatuor elemēta. Hec aūt spūalib⁹ ⁊ pfectis data
sunt. Hā senarius nūerus q̄ pfectus est: qr reddit
ex suis ptibus aggregatis: pfectis cōuenit. Hīs et
sexto die pfecit de⁹ celū ⁊ terrā ⁊ oēm ornatū eox:
fz cū i plenitudine tpis sexta veniss̄et etate sexto
die sub hora sexta redemit gen⁹ hūanū. Senarij
ergo numerus pfectus est quia suo ordine nūera
tus pficit. Hā cū vnū duo ⁊ tres dicūtur: senarius
nūerus implet: vel qr in trib⁹ partib⁹ diuidit. i. in
sexta tertia ⁊ dimidia: vcz i vno duob⁹ ⁊ trib⁹. Mo
uenari⁹ etiā spūalib⁹ q̄uenit: qr noue sunt ordies
angelox q̄ sm̄ pphetā p noue gēmarū spes des-
gnantur. ¶ Quindeci q̄ sunt ornamēta pōtificis:
H q̄ndeci x̄rutū gradus i pōnūero designātia: quos Quin
p q̄ndeci cātica graduū Psalmista distinxit. De deci o
stes em̄ sacerdotales virtutes significāt: q̄bus de- nam
bēt sacerdotes ornari sm̄ illud pphetic⁹. Sacer- ta pō
dotes tui induant⁹ iustitiā ⁊ scti tui exultēt. Que fici q̄
talares dicunt: qr talus est finis corpis: p qō ofte- signifi
dit q̄ nō sufficit opus bonū inchoare nisi studeat cant.
pseuerāti fine cōpleri: put sub ti. de tunica dicet. Psal
Sic ergo noster pōtifex plura q̄ octo induit vesti cxxxi.
mēta q̄ bus Aaron nō nisi octo habuisse legat q̄b⁹ Matt.
moderna succedūt: qō tō est qm̄ opz iustit iā nr̄am v.
magis abūdare q̄ scribas ⁊ pharisei ox vt intrare
possim⁹ i regnū celox. Pōt etiā dici q̄ noster pō
tifex octo hz a capite vsq; ad pedes: exceptis vesti-
mētis pedū ⁊ manuū. s. amictū/albā/cīgulo ⁊ sto
lā: duas tunicas: casulā ⁊ palliū. Hestimētū ei pe

dum potius ptinet ad nostrū q̄ ad Aaron: qr no-
Matt. stris dictū est. Estes docete oēs gētes ⁊c. Deniq;
xxviij. preter p̄missas vestes sacris ordinib⁹ ⁊ ministris
deputatas: est et alia quedam vestis linea que su-
I perpelliciū dr quo q̄buslibet seruitijs altaris ⁊ sa
de su cox vacātes sup vestes cōes vti dīt: put i sequē
ppelli ti. dicet. ¶ Suppelliciū aūt p fo ppter sui cādo
cio. rem mundiciā seu puritatem castitatis designat.
ecc. ix Juxta illud. Si tpe vestimēta. i. opa tua sint can
dida ⁊ mūda. Propter nomē xo suū carnis mor
tificationē figurat. ¶ Scdo dictū est eiū suppelli-
ciū eo q̄ antiq̄⁹ sup tunicas pelicias de pellib⁹
mortuox aīaliū factas īduebāt: qō adhuc i q̄bus-
gcū. iij dam eccl̄ys obseruāt repūtātes q̄ Adā post pcīm
talib⁹ vestit⁹ est pellicijs. ¶ Tertio denotat inno
centiā: ⁊ tō aūt oēs alias vestes sacras sepe induit
Psal. qr diuino cultui deputari innocētiā vite cunctis
xxiiij. x̄rutū actib⁹ supponere debēt: iuxta illud Psal.
Ja. iiij Innocētes ⁊ recti adheserūt mihi. ¶ Quarto p
J. Pe. ter sui latitudinē ꝓgrue charitatē designat. Hīs
iij. sup̄ pphanas i cōes vestes indutā ad notandū q̄
charitas operit multitudinē peccatox. ¶ Quinto
K ppter sui formā qr i modū crucis formāt passio-
de plu nē dñi figurat. q̄z illō gerētes crucifigi dñt cū vi
uiali tijs ⁊ cū cupiscētijs. Fiūt aūt suppellicia i q̄bus-
quid si dā locis de christmalibus lineis: que ponūtur sup
gnifi in sanctos baptizatos: exēplo Moysi q̄ de purpu
cat. ra ⁊ byssō aliꝰ a pplo i tabernaculo oblatis fecit
vestes q̄b⁹ Aarō ⁊ filij ei⁹ induerent q̄s ministra-
bant in scīs. Exo. xxix. c. ¶ Est etiā ⁊ alia vestis q̄
pluuiale vel cappa vocat⁹ q̄ credit⁹ a legali tunica
mutuata. Hīs sicut illa rūmabulis sic ista fibrijs
infigit: q̄ sunt labores ⁊ huj⁹ mūdi solicitudines.
Hz etiā caputiū q̄ est supnū gaudiū. Pōlixa est
vsq; ad pedes p q̄ pseuerātia vsq; in finē signifi-
cat. In anteriori pte apta est ad denotādū q̄ scte
quersantib⁹ vita ptz eterna seu q̄ eox vita patere
dz aliꝫ i expōsitiōe. ij. q. iij. nō sunt. i fi. Rursus p cap-
pā gl̄iosa corpox immortalitas intelligit. Hīs illā
nō nisi i matoribꝫ festiuitatibꝫ iduim⁹: aspicitēres
i futurā resurrectionē q̄s electi deposita carne bi
nas stolas accipiēt: vcz requie aīaz ⁊ gl̄iaz corpo-
rū. Que cappa recte interi⁹ patula ē nisi ⁊ sola ne-
cessaria fibula cōsuta qr corpa spūalia facta nul-
lis aīam obturabūt angustijs. Fimbrijs etiā sub-
L oīanāt: qr tūc nr̄a nihil deerit impfectioni: fz q̄
j. co. iij nūc ex pte cognoscim⁹ tūc cognoscem⁹ sicut ⁊ co-
Qua gniti sum⁹. ¶ Quidā aūt hereticī garriūt nus q̄ re
re via periri in nouo testamēto q̄ xp̄s vl̄ discipli ei⁹ pre-
mur sa missis vestib⁹ induerent: quoꝫ sup humeros qr circū-
cris ve quaq; diffunditur: operū fortitudo designat. Hu-
stibus meri nāq; fortes sunt ad opa peragenda: iuxta il-
cū xp̄s lud patriarche Jacob. Supposuit hūer ad portā Gene.
talib⁹ dñi: ⁊ factus est tributis seruiens. Duo vasculi siue xlix.
vsi nō due chordule quibus amictus ante pectus ligat:
fuerit. significāt intentionē et finē quibus in formandū
Jo. xiij est opus ne fiat in fermēto malitie ⁊ negtie: sed i
Mar. azimis sinceritatis ⁊ vitatis. Sacerdos igitur nō j. co. v.
xij. debet otiosus existere: sed bonis opib⁹ insudare:
lu. xvj. fm illud apl̄i ad Thi. Laboza sicut bon⁹ miles Je ij. thi.
su christi. Laudanda tamen quorundā locorū ha ij.
bet ꝓsuetudo vt linea camisia alba aut suppellicijs
sup cōmunes vestes induant priusq; amict⁹ im-
ponatur p quod fides que primo adesse debet sig-
nificat. Postea amictus sup os planete reuolu-

tur de quo sub ti. de planeta dicek: amictu q̃z collum strigitur per quod vocis castigatio intelligitur: quoniam per collum in quo vox est vsus loquẽdi exprimitur. Stringitur ergo collũ ne inde ad linguã mendaciũ trãsire possit. Leuiter tñ cuz eo pectus ꝛ fauces stringunt ꝓut sub ti. de cingulo dicek. Illo etiã caput opim⁹ ne circũq̃z libere ꝓspiciẽdo illicita cogitemus. Pectus seu cor eo q̃d signi- tegit qz animus sacerdotis ad ea que incumbunt cat. debet totus esse in mẽtus: nec debet tñc ad vanitates vel ad aliqua mũdana libere meditãda dissolui. Pozro amict⁹ quo sacerdos caput obnubilat scdz q̃ capiti. s. xpo ꝓuenit significat id qđ i apoc. apo. x. describitur: vcz angeli⁹ dei forte descẽdisse de celo esa. xix amictũ nube. Et in Esa. Ecce dñs ascendit super nubẽ candidã. Veniens etiam ad salutationẽ mũdi dei filius angelus magni consilij amictus est j. co. ij. nube dñi diuinitatẽ abscondit in carne. Mã caput viri xps caput xpi deus. extra de sacra vnc. c. vno. Hoc ergo carnis latibulũ significat sacerdotis amict⁹ qđ per illã sindonẽ expressius significatur: quia summ⁹ pontifex caput obducit: de qua sub ti. de succinctorio dicetur: ꝛ pulchra quidẽ quod p calciamentũ pedũ hoc ipsuz p amictũ capitis designatur. quia diuinitas in carne latuit ꝛ per carpsal. lxxv. nem innotuit. Mã cũ notus esset in iudea deus et ps. lix. in Jrael magnũ nomen eius: in Jdumeã extenpsal. dit calciamentũ suum ꝛ ante conspectum gentiũ xcvij. reuelauit iustitiã suã. Amictus etiam representat operimentum quo iudei velabãt facie christi: dicẽtes Matth. xxvj. Prophetiza nobis Christe quis est qui te percussit.

¶ De alba. Cap. iij.

A Quid significet alba. OSt amictũ camisiã siue albã sacerdos indult: que mẽbris corporis cõueniẽter apta nihil superfluum aut dissolutum in vita sacerdotis: aut in eius mẽbris esse debere demonstrat: hec ob speciem candoris mũdiciam demonstrat fm q̃ legitur. Omni tpe vestimẽta tua sint cãdida. Fit autem de bysso vel lino ꝓpter qđ scriptũ est: byssinũ sunt iustificationes sctõx. Est autẽ byssus linuz egyptiacũ. Sicut eñ apoc. xix. linũ vel byssus cãdorẽ qđ ex natura nõ hz multis tõsionibus attritũ acq̃rit partẽ sic ꝛ hoĩs caro mũdiciã quã nõ obtinet p naturã: p exercitia bonoz operũ multis castigatiõib⁹ macerata sozrik p j. co. ix gratiã. Sacerdos ergo fm apl̃z castiget corp⁹ suũ ꝛ i seruitutẽ redigat: ne forte cũ aliis pdicauerit ipse reprobus fiat. Habet añ alba caputiũ quod est ꝓfessio castitatis. Habet etiã lingulã q̃ significat linguã sacerdotalẽ que ligat cõtumaces ꝛ absolut penitẽtes. ¶ Rursus hec vestis que i veteri sacerdotio linea vel poderis grece seu tunica talari dicebat stricta fuisse describitur ꝓpter spm ro. viij seruitutis iudeoꝝ in timore. Jn nouo xo larga est ꝓpter spiritũ adoptionis in libertate qua nos christus liberauit. Quod aute auriffissium ꝛ grãgal. xlij mata diuersis in locis ac variis opibus ad decorẽ Psal. habet: illud in sinuat qđ ꝓphera dicit in po. Astixliij. tit regina a dextris tuis i vesti. deau. circũ. ¶ Rursus alba cingulo stringit vt oĩs voluptas carnalis Lu. xij astricta intelligatur dicente dño. Sint lũbi vestri B manice precincti. Manice quoq̃ tã albe q̃ etiã tunicelle ce albe quidũ oueniẽter debẽt esse stricte nõ nimis laxe vt labã turꝛ brachia nudeuk: habentes in summitatibus auriffissa ad designandũ aureos torques qui brachia nuda biꝫ Martini missam celebrantis miracule decẽter operuerũt: ꝓout in sexta parte subeius festo dicetur. Per albã etiã qua corp⁹ a sursum vsq̃ ad deorsum tegit: spes que ex gratia prouenit ecclie desursum ꝛ ex meritis ecclesie deorsũ figurat. De hac apl̃s ad Ro. viij. Spe salui facti sumus. Qz vero vsq̃ ad talos descendit perseueran- gnifi cant tiam designat ꝓout tactũ est ꝓpe finem in ꝓoemio huius partis. Pozro fm q̃ capiti. s. xpo cõuenit alba que est lineũ vestimẽtũ logissime distãs a tunicis pelliceis q̃ ex mortuis animalibus fiunt: quibus Adam vestitus est post peccatũ nouit atez gen. iij. vite significat quã christus ꝛ habuit ꝛ docuit ꝛ tribuit in baptismo de qua dicit apl̃s. Exuite veterẽ Ephe. homine cũ actibus suis ꝛ induite nouũ qui scdm iij. deũ creat⁹ est. Mã in trãsfiguratione resplẽduit facies eius sicut sol ꝛ vestimẽta eius facta sunt alba Matt. sicut nix. Semp eñ vestimẽta xpi munda fuerũt ꝛ xvij. candida: qz peccatũ nõ fecit: nec inuentus est dolus in ore eius. Hec etiã vestis representat albam i. pe. ij. vestem in qua Herodes illusit Christo. Lu. xxiij.

De zona seu cingulo. Cap. iiij.

A Cĩgulum sacerdotis qđ significet. CEbet añt alba circa lũbos sacerdotis seu pontificis zona seu cingulo: qđ i lege et apud grecos baltheũ dicebatur pcingi: ne defluẽdo incessũ impediat: vt castitas sacerdotis per albã significata nullis incentiuozum stimulis dissoluatur. Cingulũ nãq̃ continentiam significat. Unde sint lũbi vestri precincti et lu. ar. in ma. ve. Jn lumbis quidẽ luxuria dominat sicut dominus loquẽs de diabolo manifestat. Virt⁹ eius in lũbis eius ꝛ fortitudo eius in vmbilico vẽtris illius. de pe. di. ij. si eñ in q̃t ad fi. Sane i sinistro latere põtificis ex iob. xl. cingulo duplex dependet succinctoriũ qz duo sũt q̃bus castitatis roborat⁹ et sine quibus difficile B Oꝛ ꝛ ꝓseruat: scz oratio ꝛ ieiunium. Unde dñs ait. Hoc iei unt genus demoniozũ nõ ejcitur nisi in oꝛone ꝛ ieiunio. Mar. ix. Debent ergo lumbi per ꝛtinentiam um ca- precingi ꝛ per abstinentiam succingi. Unde apl̃s. stitat State succincti lumbos vestros in veritate. Verũ ꝓsuat. succinctoziũ quod alias perizona vel succingu- Ephe. lũ vocatur inter indumenta legalia fuisse nõ legi vj. tur: qz ꝛ si legales sacerdotes accincti tempore sacrificij abstinere deberent: alio tamen tẽpore licite vsq̃bãt amplex⁹. Hodie añt additur cingulũ: oz moderni ministri iugem habere debent cõtinẽtiã. Et ideo nõ solum cingi: s̃z etiã succingi debẽt. Jdeo añt duplex est succinctoziũ vt duplex castitas denotek: vcz mẽtis q̃ per cingulũ ꝛ corporis q̃ per succingulum significatur. A parte sinistra depẽdet: qz potioꝛ est castitas mẽtis q̃ corpis: ꝛ dextra pars potioꝛ est q̃ sinistra. Añ Hze. Lũbis pcingimur cũ carnis luxuriã p carnis cõtinẽtiam C Cĩgulũ tem coartamus. Cingulũ quoq̃ cõueniẽter temperan- perantiã tiã designat: de subcingulo etiã dictũ est in ꝓoe- designat mio huius partis. Et aduerte q̃ pect⁹ ꝛ fauces leiij. regniter cũ amictu stringunk: qz mot⁹ in nostra pote xvij. state nõ sunt. Helias pri⁹ clausit ecliũ qñ petijt qđ iij. reg. nõ puluer et: q̃ animũ qñ desiderabat vindictã de xvij. morte ꝓphetaꝝ: lingua etiã in humido se det ꝛ in iij. re. madido ꝛ facile labricatur. Añ princeps apostolo xvij. rum ad vocẽ ancille magistrũ suum negauit. Sed Matt. renes fortiter cingulo stringũtur vt castigek corp⁹ xxvj.

ꝛ in seruitutẽ redigat ꝛ imper⁹ luxurie refrenek. Pozro fm q̃ capiti. scz xpo cõuenit zona sacerdo- apo. j. talis significat illud qđ Jo. apl̃s ait. Cõuersus vidi similez filio hoĩs ꝓinctum ad mamillas zona Ephe. aurea. Per zonã auream ꝓfecta xpi charitas desiij. gnat: quã dicit apl̃s supemineꝛtem scientie charisa. ij. tatẽ christi feruentẽ in corde radiãtẽ in opere: cuius succinctoziũ illud significat qđ Esaias de xpo ps. x. loquẽs ꝓdixit. Erit iustitia cinguluz lũborũ eius Psal. ꝛ fides cinctoziũ renũ eius. Mã iustus dñs iusti- cxliij. tiã dilexit: eqtatẽ vidit vultus ei⁹. Et fidelis dñs Act. j. in ver. su. ꝛ. s. in oi. ope. suis. Due summitates ipi⁹ Tho. due sunt partes naturales iustitie quã xps fecit ꝛ iij. docuit: scz quod tibi nõ vis fieri alteri nõ feceris: Matt. sed quecũq̃ vultis vt faciãt vobis homines ꝛ vos vij. eadem facite illis. Cingulũ ergo iustitiam significat cuius duo sunt brachia sese cõstringentia: scz Psal. declinare a malo ꝛ operari bonũ. Repsentat etiaz xxxiij. flagellum quo Pilatus cecidit Jesum. Jo. xix

¶ De stola. Cap. v.

A Destola q̃d significet. OSt cingulum sacerdos ozarium siue stolam q̃ leue dñi iugum significat. xxiij. di. ecclesiastica. siue que est iugum ꝓcepto- rum domini super colluz sibi imponit vt iugum domini se suscepisse demonstret. Quã cuz osculo sibi imponit et deponit ad notãdum assẽsum ꝛ desideriũ quo se subijcit huic iugo. Illa autem a collo p anteriora descendens dextrũ et sinistrũ latus adornat: qz per arma iustitie a dextris ꝛ a sinistris. i. in ꝓsperis ꝛ in aduersis sacerdos debet esse munitus: q̃tenus nec aduersis frangak mat. xj nec ꝓsperis eleuetur. Unde ꝛ cum sacerdos in ordinatione stolã accipit dicit illi eps. Accipe iuB Descẽ- gũ dei. iugũ eñ eius suaue est ꝛ onus ei⁹ leue: sua sus sto ue in ꝓsperis: leue in aduersis. ¶ Stola quippe le qđ si vsq̃ ad genua q̃ curuank ꝓeditur: vt nos mites gnifi- corde ꝛ humiles insinuet. Significat eñ patiẽtiã cat. de qua scriptum est. Patiẽtia vobis necessaria est Phe. x. vt reportetis promissiones. Et iterũ in pattentia Lu. xj. vra possi. a. ve. Hic est ergo q̃ stola cũ zona seu cingulo a dextris ꝛ sinistris q̃busdã nexibus ligatur: qz virtutes xtutibus sociank ꝛ iuuank: ne aliquo mouean̄k tentationis impulsu: ꝛ ad designandũ q̃ ꝛã i. ꝓsperis q̃ i aduersis debet xpi iugũ patiẽter ferri: faciẽte glutino charitatis. A qbusdã xo põtificibus additur ꝓmissis xbis stola innocẽtie induat te dominus qđ stolam respicit primiC Stole i vtrũq̃ humeroꝝ flexio quid si gnifi cat. tuam, q̃ fuit innocentie significatiua. ¶ Rursus stola ab humero sinistro sacerdotis in dextrũ duz ordinatur reflectitur: quia cum obediẽtia ꝛcipiat ab actiua per dilectionem proximi: transit in contemplatiuam vitã per dilectionem dei. Longitudo autem stole perseuerãtiam significat. Duo brachia stole dependentia significant prudentiam ꝛ temperantiam. Unde apostolus ad Titũ. iij. Sobrie iuste ꝛ pie viuamus ꝛc. Sed ꝛ fm decretũ brachorensis cõcil. xxiij. di. eccl̃iastica. dz sacerdos de vno codẽq̃ ozario ceruicẽ parie ꝛ vtrũq̃ humerũ imprimẽs signũ crucis in suo pectore ꝓparare: vt qui imperturbat⁹ ꝓcipit inter ꝓspera ꝛ aduersa consistere xtutum semp ornamẽto vtroq̃ circunseptus appareat humero. Si quis añt aliter egerit excõicationi debite subiacebit: nisi forte ꝙs disphi. ij. xerit hoc decretũ per cõtrariam generalis eccl̃ie cõsuetudinẽ abrogatũ. Mã non vbiq̃ partes stole reducunk ante pectus in modũ crucis. Crucẽ añt gerit in pectore: dñi xpi passionẽ cui⁹ minister est imitar̄ in mente. Otariũ itaq̃ iugũ simul ꝛ onus est: iuguz sacerdotibus: onus diaconib⁹. Añ fit vt sacerdotibus circa collũ ꝛ diaconib⁹ sup sinistruz humerum ponar̄. Sicut eñ iugũ collo portar̄: sic ꝛ humeris onera fertur. Lege in Leuitico ꝛ vide bis solos leuitas ferendis onerib⁹ destinatos. Jn diaconos etiã stola iuguz significat ꝓut in pte. ij. dictũ est vbi de diacono agit. ¶ Adhuc stola sinistro hũero diaconi imponit qz decet tpalia spũalibus deseruire: vel qz dextrã diaconi opz eẽ liberã vt expediti⁹ ad ministeriũ sacerdotis discurrat de quo etiã ibi dictũ est. ¶ Ad lũbos stola succingit vt sit fortis ꝛ expeditior cõtra pugnas libidinum. Añq̃ tñ solum sup sinistrum brachiũ pars anterior stole cõplicatur: qđ tractũ est a legalibus sacerdotibus q̃ dũ sacrificabãt summitates balthei sup humer⁹ reflectebãt. In epo vero vel sacerdote ab vtraq̃ parte equaliter dependet anteri⁹: quia christus cuius typum gerit: q̃ equanimiter se habuit in ꝓsperis ꝛ in aduersis: q̃ leuã et dextram significat habitatores terre ad celestia ducere dedocebat: q̃s semp añ oculos mẽtis suggerebat. ¶ Dictũ est añt ozariũ q̃ quis sine alijs indumentis sacerdotibus baptizare: ꝓsignaret ꝛ alia plura ozãdo facere liceat: sine ozario tñ nisi magna necessitate cogente nihil hoꝛũ facere lz. ¶ Jn ꝛcilio tribur. i bucardo li. vj. c. ꝓbyteri. legit vt ꝓbyterinõ vadãt nisi stola ozario iduti. ¶ Notãdũ añt est q̃ antiq̃tus stola erat vestis cãdida ptingens vsq̃ ad vestigia: q̃ patriarche vtebank añ lege quã primogeniti cũ bñdictione ꝓtis acciperẽt indueE Sine stola non lz baptizare et alia facere nisi ꝛ necessita te. bãt ꝛ dño victimas vt pontifices offerebant. Sed postq̃ alba cepit portari mutata est in torquem p primã stolam in nocẽtia intelligit q̃ fuit in primo hoĩe. Sed cũ eã pdidit ꝓpter pctm oportuit eam recuperare p virtutẽ saginatũ. Qz igit̃ supest vt q̃ p obedientiã cecidimus p obediẽtiam resurgamus: recte p veste innocentie recuperãda subim⁹ torquẽ obediẽtie. Mã p stolã qua nũc vtimur obediẽtiã accipimus euãgelij crucifixi. ¶ Pozro fm q̃ capiti. s. xpo ꝓuenit stola q̃ sup amictũ collo sacerdotis incumbit: obediẽtiam ꝛ seruitutẽ significat quã dñs oĩm ꝓpter suoꝛũ salutẽ subijit. Mã cũ in forma dei esset nõ rapinã arbitrat⁹ est esse se. e. deo. Exinaniuit eñ semetipm formã serui accipiẽs fact⁹ obediẽs vsq̃ ad mortẽ: mortẽ autem crucis. Cãm q̃ppe mortalitatis nec traxit origine nec cõmisit i ope. ¶ Stola etiã sic̃ ligatura qua Jesus ligat⁹ fuit ad colũnam. Statutũ est in canonib⁹: xxiij. di. nõ oportet. ꝛ duob⁹. c. se. ne subdiaconi lectores ꝛ psalmiste ozarijs siue stolis vtantur.

¶ De manipulo. Cap. vj.

A De manipulo quid sit et quare stolam cerdotibus et diaconis sup humeruz ponat. OTia vero mẽtibus bene cõpositis et diuino cultui mancipatis sepe subzpit accidia q̃ qđ torpore nedek animum dormientẽ. ps. Dormitauit anima mea pre tedio: ideo in sinistra manu ministri ad altaris ministeriũ accedẽtis quedã apponit manipula que fanum vel manipulus vel sudariũ appellak: quaten⁹ sudorẽ mẽtis abstergat ꝛ sopore cordis excutiat: vt bõis opib⁹ suigilet de pulso tedio vel torpore. Per manipulũ eñ bona opa vel vigilantia designank: de

Matt. xxiij. qua dñs ait. Vigilate qz nescitis qua hora filius hominis vēturus sit. Añ sponsa dicit in canticis. Cant. v Ego dormio ⁊ cor meū vigilat. Per sudariū etiaz penitētia designāt qua labes quotidiani excessꝰ ⁊ tedii mūdane cōuersationis extergit de quo dicitur. Dormitauit anima mea pre tedio. Tedet eī aīam pctōr cōscientie ⁊ infirmitatis torpore. Significat etiā futurorum bonorum retributionez. Añ in qbusdā locis quoties in festis albis vtunt manipulos portāt: ex eo qꝺ in illa vita vnusqsqꝫ ꝑ priam mercedem accipiet. Et veniētes venient cū ex. por. ma. suos. Item quia manipulꝰ pniam designat: inde est qꝺ sudarium subdiaconi magis fanone sacerdotali formak: qz vbi maior excessꝰ maior exigit pnie fructꝰ. De sudario etiā infra dicet.

Psal. cxviij. j.co. iij Psal. cxxv.

B quare manipulꝰ in sinistra portak

¶ Sane ministri manipulū in brachio sinistro ferunt ad notādum qꝺ stricti debēt esse ad terrena: sed ad celestia expediti. Antiqui añt nō erāt astricti ad hoc qz deo etiā ꝑ temporalibꝰ seruiebāt: et ad significādū nos in hac vita que ꝑ sinistrū significatur pati tediū fugfluū humoris. i. delectatiōis ⁊ alia supflua mentis. ¶ Ad hoc manipulus in sinistra fidem in hac vita designat. Manipuli vsus sumptus est non ab Aarō: sed ab antiqs pūb: qz sicut legit in martirologio bede. Arseniꝰ sudariū semp ferebat in sinu vel manu ad tergēdū effluentiam lachrymarū. Habebāt qz sancti patres dum sacra tractabāt ⁊ sacra cōficiebāt mapellas. i. paruas mappas ⁊ mātilia in manibus nunc ꝑ tergēdis manibꝰ ⁊ nūc ꝑ operiendis ⁊ nunc ꝑ reuerēter tractādis sacris. ¶ Porro ꝺz qꝺ capiti: scz xpo cōuenit qꝺ sacerdos manipulū portat in leua: designat qꝺ Christus brauium obtinebat in via. Per manipulū eī premium designak. Juxta quod legitur.

Psal. cxxv. Can. ij

Venientes autem venīet cum exul. portā. ma. suos. Per leuam vita presens accipit. Juxta illud. Leua eius sub capite meo ⁊ dextera ipsi amplexabit me. Christꝰ añt simul fruebatur ⁊ merebak: fruebak in patria ⁊ merebatur in via. Nā simul et brauium comprehendebat ⁊ stadium percurrebat qz

Jo. iij.

simul erat in patria ⁊ in via: nemo inqt ascēdit in celū nisi qui descēdit de celo filius hoīs qui est in celo. Manipulus etiā representat funem quo Jesus ꝓprehensus a iudeis ligatꝰ fuit. Añ Jo. xviij. Cōprehēderūt ⁊ ligauerūt eū. Manipulus tamē post indutam planetam cōsuevit romano pōtifici ēmitti quod etiā a plurib⁹ obseruatur: de quo in quarta parte sub tit. de cōfessione dicetur. ¶ Notandū autē qꝺ diaconus ⁊ subdiaconus pōtifici induenti ⁊ exuīti se a sacris vestib⁹ sine manipulis seruiūt. Primo vt expediti⁹ ⁊ liberi⁹ administrēt Scōo ad notādū qꝺ in tali obsequio nō debet fructum querere temporalem qꝺ qñqꝫ per manipulus

Psal. cxxv.

significatur. Juxta illd. pō. Veniētes añt tc. Rursus dum pōtifex se induit vel exuit diaconus stat a dextris ⁊ subdiaconus a sinistris: qz diacon⁹ ex ordine suo ad fortiora ⁊ perfectiora qꝺ per dextraz significantur assumitur qꝺ subdiaconus.

A casula qꝺ significet. j. Cor. xiij.

¶ De casula seu planeta. Cap. vij.

Postremo sup oēs vestes induitur casula que quasi parua casa ꝺz: a greco planera vocatur a plano quod est error: quoniā errabundus eius limbus super brachia elevatur significans charitatem sine qua sacerdos est sicut es sonās aut cymbalum tinniēs.

Sicut eī charitas operit multitudinē pctōrum ⁊ omnia legis ⁊ pphetarum mādata cōtinet dicēte apostolo. Plenitudo legis est charitas: sic et hec vestis cūcta plana ⁊ alia omnia indumenta intra se claudit ⁊ ptinet. De charitate dicit apls: adhuc excellentiorem viam vobis ostendo. Si linguis hominum loquar ⁊ angelorum: charitatem autē nō habeam nihil sum. et iterum. Si fidem habeā vt montes transferam: charitatem autem non habeam nihil sum. de ꝺse dixī. iiij. solēt. hec siqdem est vestis nuptialis de qua dñs inqt in euāgelio.

j. co. xij. j. co. xiij

Amice quō huc intrasti nō habes vestē nuptialē. Matt. xxij.

Sine hac añt nūqꝺ sacerdos ꝺz suū officiū exercere, qz semp decet eū in vinculo charitatis pmanere. Per hoc añt qꝺ amict⁹ sup os planete reuoluit innuit qꝺ bonuz opus debet ad charitatē referri.

j. th. j.

Nā finis ꝓcepti est charitas de corde puro ⁊ ꝓscia bona ⁊ fide nō ficta. qꝺ xo casula i extēsiōe manuū in anteriorē ⁊ posteriorem partē diuidit: figit duo brachia charitatis ad deū. s. ⁊ ad ꝓximū. Diliges inqt deū tuū tc. In his duobus mādatis tota lex pēdet ⁊ pphete. Rursus latitudo planete latitudinē significat charitatis qꝺ etiā vsqꝫ ad inimicos extēdit. vñ. Latū mādatū tuū nimis. Due ꝺz plicature: sinistre: vez ⁊ dextre: sūt duo ꝓcepta charitatis. s. amor dei ⁊ ꝓximi. Duplicak etiā añ pectꝰ ꝓ qō corꝺ inter humeros ꝓ quos opa exprimūtur: ⁊ eis vestimētū duplex in ipsum efficit: qz sic debemus bona opa fortis oīndere ꝓximis vt eadē intus in corde cordā dño integra seruemus. Charitatē eīm debem⁹ habere in corde ⁊ ope ⁊ int⁹ ⁊ fortis. Rursus añ pect⁹ duplicak: qm̄ per charitatē bona volūtas ⁊ sctā cogitatio gñatur. Duplicak etiā inter humeros: qz illā aduersa a ꝓximis ⁊ ab aduersarijs suppoꝛtāt. Ad brachia añ eleuatur duz bona opa charitatis opantur. Ad dextrū dñ opamur bonū ad domesticos fidei. Ad sinistrū dñ extendit etiā ad inimicos. Adhuc triplicak: i brachijs in dextro qdē cū fidelib⁹ monachis clericis ⁊ laicis subuenim⁹. i sinistro dñ infidelib⁹. s. malis xpianis: iudeis ⁊ paganis necessaria ministram⁹: pcasulā qz recte opa iustitie designāt. Juxta illd. Sacerdotes tui ind. iusti. Sane sacerdos suū agens officiū nō dz casulam exuere: qz ꝓcipiēte dño Leui. xxj. c. nō lz ei egredi de sctis. s. reb⁹ vel preceptis.

Ps. xcvij. Ps. xcvij. Ps. cxviij. B Plica tura planete qđ significant. mat. v gnificat. Gal. vj Psal. cxxxj. Gene. xxvij. Joā. j. Psal. xcvij.

¶ Porro ꝺz qꝺ capiti. s. xpo ꝓuenit casula magni sacerdotꝭ est eccl'ia vtis de q̄ dicit apls. Quotqt in xpo baptizati estis xpm induistis. Hoc ē illō Aarō vestimētū cui⁹ in oīa descēdit vnguētū: sed a capite descēdit in barbā ⁊ a barba descēdit in oīa: qm̄ de plenitudine spūs ei⁹ nos oēs accepim⁹. primo apli: deide ceteri: qꝺ añt casula vnica ⁊ integra et vndiqꝫ cā est: figit fidei vnitatē ⁊ integritatē. versū tū i extēsiōe manuū in anteriorē ⁊ posteriorē ptez qđāmō diuidit designans antiquā eccl'iam q̄ passionē xpi ꝓfessit: ⁊ nouā que xpi passionē subsequit. Nam ⁊ q̄ preibant ⁊ qui sequebant clamabāt dicētes: Osanna filio Dauid bñ. q̄ ve. in nōie dñi. Hec etiam vestis representat purpureū vestimentum quo milites circumdederunt Jesum.

Gal. vj Psal. cxxxj. Joā. j. Matt. xxj. Jo. xix.

¶ De caligis ⁊ sandalijs. Cap. viij.

Superius de sex oīnamētis tā sacerdotibus qꝫ ecl'is cōibus dictum est: nūc autez de nouē pōtificū spūalib⁹ dicēdū restat ⁊ prius de caligis ⁊ sandalijs videam⁹.

Sāda lia cpi quid sīt gnificent.

Vestimētū añt pedū nō habuit origine ab Aaron q̄ dūtaxat in iudea cōuersabāt: ideoqꝫ necessē nō habuit: sed ab aplis qbus dictū est. Eūtes docete omnes gētes: nisi forte qꝺ dixerit qꝺ calige et sandalia i locū femāliū succedūt. ¶ Celebraturi igitur pōtifices pedes interea dū dicūt q̄nqꝫ psalmi ī ꝑparatiōe euāgelij pacis caligis ⁊ sandalijs calcianť quoꝝ pulchritudinē ammirabat ꝓpheta dicēs. Quā speciosi pedes euāgelizātiū pace: euāgelizātiū bona. Añ aplꝰ ad epb̄. Calciati pedes calciamētis xrūti: ⁊ in euāgelio legit dñm misisse discipulos suos sandalijs calciatos: calciatos vtiqꝫ ī ꝑparatiōe euāgelij pacis. Si eī calciati nō essēt quō sup serpētes ⁊ scorpiōes calcare potuissēt. Cogitent igitur epi cur ita calciati sunt: vnitētur eorum exemplo quoꝝ imitanť calciamēta. Siqdē pedes cōuenienter affectus intelligunt. Debent nāqꝫ habere affectus ⁊ desideria calciata ne puluere terreno⁹ seu tpalīū maculēt. ¶ Per huiusmodi quoqꝫ calciamētū ꝓhitio pedū cōgrue intelligit: ne vez ad illicita festinēt. Qz xo affectus faciliꝰ inficiuntur ⁊ maculanť tpe ꝓsperitatis qō ꝑ dextrū: ꝺ tpe aduersitatis: qō ꝑ sinistrū intelligit ideo vt maiori piculo citius occurrēdū ostēdat a dextro pede pōtifex incipit calciari. ¶ Pri⁹ tñ q̄ sandalia pedib⁹ imponanť caligis induūt vsqꝫ ad genua ꝓtēsis ibiqꝫ ostrictis qz pdicatoꝝ pedibus suis rectos ꝺz facere gressus suos ⁊ genua debilia roborare. Nā q̄ fecerit ⁊ docuerit hic magn⁹ vocabit ī regno celoꝝ. Calige ꝺz iacinctini. i. aerei seu celestis coloris denotāt qꝺ celestes ꝺz habere pedes. i. affect⁹ ⁊ firmos ne claudicet: ꝛz dicat ꝓfortamini pusillanimes. Et ꝓsequēter sandalia pedib⁹ imponunť q̄ sic vocanť ab herba vl sandalico colore quo depingunť. Habēt añt desubt⁹ integrā solcam: desup vero coriū fenestratū: quia gressus pdicatoris ⁊ subt⁹ debēt esse muniti ne polluanť terrenis: iuxta illd dñicū. Excutite puluerē de pedibus vestis: ⁊ rursum apti quaten⁹ ad cognoscēda

Esa. xxxv. mat. x. Psal. cxviij.

mysteria seu celestia reuelēt: iuxta illd ꝓpheticū. Reuela oculos meos ⁊ cōsideraboꝝ de lege tua. In hoc ꝺz qꝺ desup apta sunt ⁊ corda semp ad deū erecta habere ⁊ oculos mētis ad ea q̄ sursum sunt apire debem⁹ significak. Qđ etiā subt⁹ solida sunt significat qꝺ mētē i terrenis obtusaz habere debem⁹: nec debem⁹ q̄rere bñdictionē Esau q̄ in terris est: sed Jacob q̄ est in cel. ¶ Rursus qꝺ sandalia i qbusdā locis apta et in quibusdā integra seu clausa sunt: designat qꝺ euāgelica pdicatio nec oīb⁹ revelari nec oībus absconditi debet: iuxta illud Luc. viij. Vobis datū est nosse mysteriū regni dei: ceteris añt ī pabolis Matt. viij. Nolite sctīm dare canib⁹: neqꝫ margaritas spargere ante porcos. ij. q. iij. nolite.

Psal. xcviij.

¶ Sādalia quoqꝫ interi⁹ qñqꝫ ex corio albo fiūt: qz necesse est intentionē cādidā ⁊ ꝓsciētiā purā coram deo habere ⁊ exteri⁹ nigrū apparet: qz predicatoꝝ vita ꝓpter tribulatiōes huiꝰ mūdi nigra ⁊ despecta secularib⁹ vꝺ. Qñqꝫ etiā rubeū ad votū martyrij designādū: ⁊ qñqꝫ diuersis coloribus variatum in quo virtutū varietas qb⁹ ornat⁹ esse ꝺz significās. ¶ Lingula xo a corio separata sup pedē cōsurgēs liguas coꝝ qꝺ pdicatoꝛi bonū phibēt testimoniū significat: qđ tñ quodāmodo a spūalibus ꝺuersatione separati sunt. ¶ Scōo lingula ipsa spūalīū lingua est qꝺ pdicatoꝛē in op⁹ pdicatiōis introduxit.

¶ Tertio etiā ipsi⁹ pdicatoris linguā designat: linea xo ab ipa lingula vsqꝫ ad finē sandaly p medium ei⁹ ꝓcedēs euāgelica pfectionē designat: linee xo ab vtroqꝫ latere ꝓcedētes q̄ in fine sandalij ad ipsam lineā mediā referunť ibiqꝫ terminantur legē figurāt prophetica que in euāgelio recapitulatur ⁊ in eo determinank. ¶ Supior quoqꝫ ps sandaliorū ꝑ quā pes introducit varijs constituntur funiculis ne duo ei⁹ cornua defluāt seu abinuicem ꝺseparent seu abinuicē diffiungank ad notādū qꝺ pdicatoꝛ seipm varijs alligare ꝺz xrutib⁹: aut scripture sentēcijs: ne ipi⁹ intrinseca ab his q̄ exterius lucēt corā altissimo diffiungank. Ipa quoqꝫ sandaliorꝫ ligatura significat qꝺ prelat⁹ qui huc illucqꝫ discurrere habet gressus mēris firmare ꝺz cū in turbis versatur. Qz vero corrigie huc atqꝫ illuc manibus ducuntur vt sandalia firmentur ⁊ ligent: significat qꝺ predicatoꝛ sic firmo gressu incedere ꝺz vt nulli onerosus existat: ⁊ ne in via ministrādo deficiat. Nā frustra velocē currit q̄ prius q̄qꝫ ad metā pueniat deficit. de pe. di. iij. incassū. Mystice cū sandalia cursum predicatoris significāt. Quādoqꝫ tñ sandalia nō ligātur qz christi incarnatio aliqñ humanis sensibus apta est: vt est panis inuolui ⁊ in presepio poni. Aliquādo xo corrigie sandalijs supererogāt: quia scriptum est. Quodcūqꝫ supererogaueris ego cū rediero reddā tibi. Pōt etiā dici qꝺ calige significāt illā lotionē de qua dñs ait. Qui lotus ē nō indiget nisi vt pedes lauet. Ez qz nō sufficit misūgank dicēdis abscp patiētia psecutiōis: nō sequunť cētones rubei qui martyriū figurāt. Qui añt in corde mundicia ⁊ ī volūtate si opꝰ fuerit habuerit patiētiā securus accedet ad pdicationē qua sandalia aliud designāt aplica. ¶ Porro ſm qꝺ capiti. s. xpo ꝓuenīt sandalia aliud designāt. Pōtifex eī i altaris officio capitis sui. s. xpi cui⁹ est membrū repūtās pſonā: dum pedib⁹ assumit sandalia: illud incarnatiōis dñice calciamētū insinuat: de quo dñs ait ī ps. In iudeā extēdā calciamētū meū. i. in gētibus notā faciā incarnationē meā. Venit eī ad nos calciata diuinitas vt ꝓnobis dei filiꝰ sacerdotio fungerek. Per lingulas añt qb⁹ pedib⁹ ipa sandalia ostringunť: illud idē accepim⁹ qꝺ pcalciamēti corrigiā Jo. bapti. significauit cum ait. Cui⁹ nō sum dign⁹ corrigiā calciamēti soluere: vnionē vez ineffabilē et copulā carnalē insolubilē quibus verbis diuinitas nostre se carni ꝺiunxit. Sane mediātib⁹ caligis pedes sandalijs ꝺiungunť qm̄ aīa mediāte carne diuinitati est vnita. Sicut eīm pes corꝰ sustētat: ita diuinitas mūdū gubernat. vñ ps. Adorate scabellū pedū ei⁹ qm̄ sctm est. Verū ſm decretū Hzeg. xciij. di. H. cōpagis. ⁊ duob⁹ ca. se. Diaconi nō dñt vti ꝺpagis. i. sandalijs neqꝫ manipulis. i. calciamētis epalib⁹ absqꝫ indulgētia sedis aplice spāli. Olim eīm vrebanť qz corij erat discurrere per comitatū. Hodie ergo nec ipsi nec sacerdotes vtuntur: sed epi solum vt per varietatē sandaliorꝫ notetur varietas officiorū. Preterea epi habēt ꝓ plebes discurrere: sacerdotes vero dñi hostias immolare. Clerici autē romane ecclesie ex cōcessione Constantini imperatoris vti possent calciamētis cum vtonibus: id est cādido linteamine. xcvj. dist. Constantinus.

¶ De succinctorio et orali. Cap. ix.

Universidad de Navarra

A Ozale .i. velū qđ sūmi⁹ pōtifex accipit sup caput qđ sigt.

B de cruce ante pectus pōtificis maxime posita. epb. iij Ro. x. j. co. vj

A De tunicella epi qđ sigt cat. Gene. xxxvij. Apo. ij

B

Matt. xij.

B

Ro. xij

C

EStsuccinctorio nil aliud dicim⁹ q sub zona ⁊ cingulo ī pemio hui⁹ partis dcm est. Sane Ro. pōtifex post albam ⁊ cingulū assumit ozale quandā vez sindonē qđ capiti quasi in modū veli imponit ⁊ replicat sup hūeros et ante pectus legalis pōtificis ordinē sequens qui post lineā stricā ⁊ zonā induebat ephot .i. superhumerale: cui⁹ locū modo tenet amictus. ¶ Assumit etiā crucē quādā cathenulis ſertā qua a collo suspēsam sibi statuit ante pect⁹. Qm ⁊ legalis pōtifex laminā aureā gerebat in fröte ꝑ qua pōtifex iste crucē gerit in pectore: ⁊ sic signo crucis aurea lamina cessit. Hā mysteriū qđ in quatuor lateris auri lamina cōtinebat in quatuor partib⁹ forma crucis explicuit: iuxta qđ inquit apl's. Ut cōprehēdatis cū oībus sctis que sit latitudo ⁊ lōgitudo: que sublimitas ⁊ pfundū. Sacramētū ergo quod ille tūc per laminā preferebat in fröte: hoc iste iā recōdit in mēte. Hā corde credit ad iustitiā oze aūt cōfessio fit ad salutē. ⁊ fm Hiero. auro legis sanguis euāgelij ꝓciosior est. Crucē quoqz statuit sibi ante pect⁹ ad designādū qđ ait apl's. Glorificate ⁊ portate deū in corpe vestro. Imponēdo aūt sibi ⁊ deponēdo crucē illā osculat⁹ ad denotādū q xp̄i passionē q ꝑpter illā significat credit ⁊ ꝓfitet ad quā repsentādā ī officio misse se parat.

¶ De tunica. Cap. x.

QOd apposita stolā pōtifex induit tunica que alibi subtile: in lege vero pōderis .i. talaris dicebatur significātē perseuerātiam. vnde Joseph inter fratres suos talarē vestē describitur habuisse. Cū em cetere ⁊tutes in stadio currant perseuerantia tm̄ brauium accipit: qm̄ qui pseuerauerit vsqz in fi. hic sal. cri. de pe. di. ij. apl's. ⁊. c. multi. Ad precipit esto fidelis vsqz ad mortē ⁊ dabo tibi coronam vite. ¶ Rursus ideo post albā tunicā induit: qz sicut per albā castigatio coꝛporis: ita per tunicā virtutes intime intelligunt: quas semp debet habere perfectus. Pozro tunica nō cingit: qm̄ fm sui formā iter nō impedit: sic ⁊ virtutes p illā designate liberū iter ad cōtēplationē dei prebēt: sz alba cingit ꝑt sub cīgulo dictū est. ¶ In vet. test. erāt due tunice: vez bissina ⁊ iacinthina. Exo. xxxix. c. ⁊ hodie etiā q̄dā pōtifices duab⁹ vtūtur ad notādū q ꝑpriū est eorū habere sciētiā duoꝝ testamētoꝝ vt sciāt de thesauro dñi ꝓferre noua ⁊ vetera. siue vt se ostēdāt disconos ⁊ sacerdotes. Preterea vna quecz eaꝝ typū ꝓpriū gerit: qm̄ alba q̄ bissina siue linea est castitatē significat vt sub ti. de alba dictū ē. Hæc etiā tunica serica est q̄ originē traduxit ex vermibus q̄ sine coitu creātur castitatē ⁊ hūilitatē demōstrat. Sed a tunica q̄ iacinthina esse dz sicut ⁊ olī erat color is lapidis iacinthi q̄ etheris serenitatē imitat sctōs significat celestia cogitātes ⁊ imitātes siue celestē cogitationē ⁊ ꝙuersationē. Sicut el lapis ille colorē cū aere mutat: nā in sereno aere serenet in obscuro pallid⁹ est: sic spāl's decet eām gaudere cū gaudētibus ⁊ flere cum flētibus. Si aūt illa alteri⁹ coloris fuerit fit ⁊ alterius significationis. Ceterū pōtifex vnā tunicā sub alia induit ad denotādū q sicut coopta tunica a ꝓplo nō videt: sed tm̄ a clericis scit: ita ⁊ rō sublimiū ⁊ ⁊tutes quas ꝓfect⁹ semp habere dz q̄ p illā significātur patere nō debēt oībus: sed maioꝛib⁹ et ꝓfectis. ¶ Pozro fm q capiti. i. xp̄o ꝙuenit hec vestis q̄ in veteri sacerdotio iacinthini erat coloris ⁊ habebat ꝓ fimbrijs mala punica cū tintinabulis aureis ab inferiori ꝑte depēdētia vt pōtifex tot⁹ vocalis incederet: put dicek sub ti. de legalib⁹ ydumētis: celestē xp̄i doctrinā insinuat: cui⁹ notitiā habuerūt oēs qb⁹ ōz p ꝓphetā. In mōte excelsum ascēde tu qui euāgelizas syon. Precipue tamē hanc tunicā habuit euāgelice textrix doctrine sapiētia dei ihesus xp̄s: ⁊ dedit illā apl̄is suis. Oīa inqt que audiui a patre meo nota feci vobis. Hoc ergo significauit illa tunica dñi qua milites scidere noluerūt eo q̄ esset incōsutilis desuper cōtexta p totū. xvj. q. vij. sicut dñi. dānū foze magnū existimantes. In quo significatū est q̄ dānosum sit qui doctrinā euāgelicam hereticus scindere moliant. Subdiaconus quoqz vtit tunica de qua in seq. tract. dicetur.

¶ De dalmatica. Cap. xj.

POntifex immediate super tunicā dalmaticā vestit ſm institutionē Silvestri pape que ab incōsutili domini tunica ⁊ apostolorum colobio creditur mutuata. Est autem colobium vestis sine manicis ꝓout in cuculla monacali apparet: sed Silvester papa ī dalmaticā vertit latas manicas addēdo ⁊ in sacrificijs altaris portādā instituit in. xciij. dist. diaconi ita. ¶ Dicta est aūt dalmatica eo q̄ in dalmatia ꝓ post oīa alia iudumenta sacerdotalia sit reperta. Hec sui forma significat largitatē eo q̄ largas habet manicas ⁊ ꝓtēsas. Unde fm apostolū oportet epm non esse turpis lucri cupidū: sed hospitalem xlvij. di. lxxxviij. dist. ꝓfis. Hō ergo manū habeat ad dādū collectā ⁊ ad recipiēdū porrectā: sed illud efficiat qđ ꝓpheta suadet. Frange esurienti panē tuū: ⁊ ege. vag. intro. in domū tuā ⁊c. Et ob hoc foꝛte diaconi special'r vtunt dalmaticis: qz ꝓcipaſ'r electi sunt ab apl̄is vt mēsis ex officio ministrēt.

¶ Ceterū dalmatica diaconi ampliozes hz manicas q̄ tunicella subdiaconi q̄ alicubi subtile vocatur: qz ipse ampliozē debet habere charitatē q̄ subdiaconus ꝓpter maius donū. Pōtificis etiā dalmatica latiozes habet manicas q̄ diaconi ad notandū q ipse magis est expedit⁹ nihil habēs quod ipsius manus restringat qz ꝓ celestib⁹ oīa debet largiri. Charitas em̄ eius extendi debet etiā vsqz ad inimicos. Mēpe tunicella subdiaconi: dalmatica diaconi: ⁊ casula ꝓbyteri succedit in locū tunice iacīthine q̄ erat coloris celestis. i. aerei ad notādū q oēs ministri altaris celestē debēt habere ꝙuersationē: licet fm maius ⁊ min⁹: qđ notat latitudo vel strictura manicarū dalmatice ⁊ tunicelle vt ꝓmissū est. ¶ Qz igit sacerdos maxime debet esse ad celestia expedit⁹: ideo hec oꝛnamēta nō gerit: nec aliud brachia stringēs. Episcopus autē simul vtitur ⁊ dalmatica ⁊ tunicella ⁊ oīm oꝛnamentis: vt ostēdat se perfecte omnes habere ordines tanq̄ q̄ eos alijs confert. Minores sacerdotes eos nō cōseruāt: ⁊ ideo illa nō portant: quib⁹ sufficit vnū quod celestē significet ꝙuersationē. Ꝓterea pōtifex oꝛnamētis atqz in officio magis expresse gerit sīlitudinē saluatoris q̄ simplex sacerdos: ⁊ magis sibi conueniūt oꝛnamentoꝝ ſignificata: ī oēs plurib⁹ vtik oꝛnamētis. Debet autē dalmatica habere duas lineas coccineas hīcinde

ante ⁊ retro a sūmo vsqz ad deoꝛsum vt pōtifex ostēdat habere feruoꝛē charitatis ad deū et ꝓximum in ꝓsperis ⁊ aduersis. Juxta veteris et noui testi

Deu. vj Luc. x. j. Jo. ij ibi. ꝓceptū qđ est. Diliges dñm deū tuū ex toto coꝛde tuo: ⁊ ꝓximū tuū sicut teipm. vñ Jo. Charissimi nō mādatū nouū scribo vobis: sed mādatum vet⁹ quod ab initio habuistis. Et iterum mādatum nouum scribo vobis ⁊c. Qñqz linee purpuree sunt significātes fidē sanguinis xp̄i ⁊ vtroqz ꝓpl'o necessariā: i sinistro q̄z latere dalmatica fimbrias solet hꝫe solicitudines actiue vite significātes q̄s eps ꝓ subditis suis dz hꝫe. iuxta qđ dicit apl's. Ꝓter illa q̄ extrinsecus sunt instātia mea q̄tidiana solicitudo oīm ecclesiarū. Per dextrū xo lat⁹ qđ fimbrijs carer notat ꝓplatio celestium sine solicitudinibus ⁊ qeta a multiplicitate ꝑturbationū.

¶ Adhuc q̄dā dalmatice q̄n decim hab̄t fimbrias añ ⁊ retro: qz q̄n decim psalmi in ve. test. quasi q̄n decim rami gradus exeūt de tramite charitatis: ⁊ q̄n decim filr in nouo testa. excrescūt de ope charitatis: vbi gra. Charitas patiēs et benigna est ⁊c. vsqz charitas nūq excidit. Aliq xo habēt. xxviij. añ ⁊ totidez retro: vbi septiformis spūs est octies repetit⁹ qui replet octo maneries laudātiuz deū: scz reges ⁊ pp̄los: ꝓcipes ⁊ iudices: iuuenes ⁊ xgines: senioꝛes ⁊ iuniores. Rursus in dalmatica varietas est siue scissura: qz hz varia religiōis opa apud deū agant: tñ in votis nō discrepāt. Itē apta est a lateribus sub ascellis insinuās illi q̄ eā induit: vt xp̄i q̄ in latere lancea pfoza⁹ est vestigia imitet. ¶ Adhuc dalmatica formā crucis ꝑtēdit: vñ ꝑ eā xp̄i passio figurat: iōqz in misse officio poꝛtat vbi xp̄i passio repūtat. Significat etiā dalmatica sctām religionē ⁊ carnis mortificationē atqz sublimiū rōnē. Alba dalmatica sctāz ⁊ imaculatā significat vitā. Rubea martyꝝ. Alba xo opē polimitico variata notat munditiā ⁊ xtorum varietatem: ⁊ est aur ifrisio adoꝛnata. Juxta illud. Astitit regina a dex. tu. in vesti. de. ¶ Pozro fm q̄ capiti scz xp̄o ꝙuenit dalmatica sui forma latā ⁊ largam xp̄i miam significat: quā ipse ꝓ ceteris ⁊ docuit ⁊ impēdit. Estote inqt misericoꝛdes sicut ⁊ pater vester misericoꝛs ē. Beati nāq misericoꝛdes: qm̄ ipsi miam ꝓsequētur. Hic est ergo samaritan⁹ ille ꝓximus noster q̄ fecit nobiscū miam: superinfundens vulneribus⁹ nostris vinū ⁊ oleum. Hā ꝓ visera mie dñi dei nostri visitauit nos oꝛiēs ex alto q̄ non ex operibus iustitie nostre que fecimus nos: sed fm suā miam. s. n. s. ꝓ peccatoribus venit vt de peccatis veniā indulgeret. Miam inquit volo et non sacrificiū. Legit in canone Greg. xxiij. dist. cōmunis. q in ꝓmitiua ecclesia nō licebat epo vel diacono vti dalmatica absq̄ idulgētia sedis apostolice speciali. ¶ Sane dalmatice tēpoꝛe aduentus dñi a diaconibus intermittuntur: qm̄ qñ aliq̄ claritas sacri ordinis ad tempus intermittitur clarius reſplēdet et auidi⁹ sumitur qñ resumitur in animis deuotoꝝ: qz qđ raꝛū est magis appetitur. xciij. di. legim⁹. ad fi. ¶ Rursus in aduētu diaconus nō vtit dalmatica nec subdiacon⁹ tunica. qz lex quā subdiaconus significat añ incarnationem domini euāgelij quā diaconus significat nōdū apparuerat: vel qz nondū venerat q̄ vestē innocētie ⁊ immortalitatis nos iduere debebat: iōvestes letitie dimittuntur. Utuntur autem tūc casulis de quo in scā parte sub ti. de diacono dictū est. In leuitijs tñ penthe. potest diaconus dalmatica vti.

¶ De cirotheca. Cap'l'm. xij.

QUia plerīqz bonū op⁹ qđ faciūt inani fauoꝛe coꝛrūpūt: ideo statim post idutā dalmaticā pōtifex iuxta ritū apl'oꝛum manus operit cirothecis vt nesciat sinistra sua qđ faciat ei⁹ dextra. Per cirothecā ergo cautela ꝓgrue dessignat q̄ sic facit opus in publico q̄ intētionē cōtinet in occulto. Hā ⁊ sī dñs dixerit. Luceat lux vra coꝛā hominibus vt videāt opa vestra bona ⁊ glorificēt patrē vr̄m q̄ in celis est. Ad qđ etiā designandū cirotheca circulū dēsup habet aureū: ipse tñ pcipit. Attendite ne iustitiam vestram faciatis coꝛā hoīibus vt videamini ab eis: alioquin mercedem nō habebitis apud patrē vr̄m q̄ in celis est. Manus ergo q̄nqz velantur cirothecis ⁊ qñqz denudātur: qz bona opa interdū ad vitādū vanā gloriā occultanē: ⁊ interdum ad edificandū ꝓximos velanē propalanē. Sūt aūt incōsutiles qm̄ actiones pōtificis fidei recte debēt esse cōcoꝛdes. Per cirotheeas q̄z in manib⁹ exēpla sctoꝝ q̄ in opibus habenda sunt intelligūt q̄ opa ab omni inq̄nāmēto mūdata sunt: ne modicum fermenti totā massam coꝛrumpat. Per ipsas xo cirothecas albas castitas ⁊ mundicia denotatur: vt manus .i. operatiōes sint mūde ⁊ ab omni soꝛde ꝑmunes. ¶ Pozro fm q̄ capiti scz xp̄o cōueniunt cirothece sunt edoꝛū pelliculę: quas manibus Jacob rebecca circūdedit vt pilose manus sīlitudinē maioꝛis fratris exꝑimerēt. Sane pellis edi est sīlitudo peccati quā rebecca mater .i. spūs sctī gra manibus veri iacob id est opib⁹ xp̄i circūdedit vt sīlitudinē maioꝛis .i. ꝓtoꝛis ade scōs, exprimeret. Xp̄s em̄ sīlitudinē peccati sine pcto suscepit: vt incarnationis mysterium diabolo celaretur. Nam ad sīlitudinez pctoꝝ esuriūt ⁊ sitiuit: doluit ⁊ expauit: dormiuit ⁊ laboꝛauit. Añ cū ieiunasset. xl. dieb⁹. ⁊. xl. noctib⁹: ac postea esuriſſet accedēs ad illū diabolus eū ad sīlitudinē ꝓtoꝛis ade rētare rētauit. Sed q̄ primū vicerat eūdē modis victus est a secundo.

¶ De mitra. Cap'. xiij.

QSte eps planetā iduit mitra loco cidaris seu tyare seu infule capiti eius imponitur. Juxta illud Gloria et ho. co. e. do. Sed et papa coꝛonam frigium loꝛum super humerale clamidē purpureā ⁊ tunicam iacinthinā habet ex concessione constantini imperatoris. xcvj. di. constantinus. ¶ Mitra aūt scientiaz vtriusqz testamēti designat. Duo namqz illius coꝛnua duo sunt testamēta anterius nouū posterius vetus: q̄ duo epi memoꝛiter dz scire. xxiij. q. j. epi. ⁊ illis tāq̄ duplici coꝛno fidei inimicos ferire. Audeꝛi dz q̄dē subditis epi coꝛnu⁹ sicut ⁊ moyses de mōte synai descēdens ⁊ duas tabulas testimonij tenēs apparebat coꝛnu⁹. Aarō ⁊ filijs israel ex cōsoꝛtio sermonis dei: put legit Exo. xxxiiij. c. Quidā aūt heretici mitrā ⁊ ei⁹ coꝛnua ⁊ epm illā ferētem cōdenāt in ducētes in fometuz sui erꝛoꝛis qđ Jo. ait in apoc. Vidi aliaz bestiā ascēdētē de terra ⁊ hēbat coꝛnua duo sīlia agno. ⁊ loq̄bat sicut draco. Due xo fimbrie posteri⁹ depēdētes spūs et lra sūt. ¶ Per duas q̄z fimbrias seu lingulas notat

A Ro. x. Gene. xxvij. Pulchra declaratio. Matt. iiij. A De mitra epi ⁊ coꝛona pe. B mitra quid sīgnificat. Exodi xxxiiij Apoc. xiij. C Due ll

gule mitre epi qd ſignant

q̄ paratus eſſe dz tā in myſtico q̄ in hyſtorico ſacre ſcripture intellectu: in quax ſummitatib⁹ ſūt fimbrie rubei coloris denotantes ei⁹ p̄optitudinē ad fidei ⁊ ſacre ſcripture defēſionē: etiā vſq; ad ſanguinis effuſionē. xxv. q. j. ſunt q̄dā. Que ſuper ſcapulas pēdēt ad notādū q̄ id qđ p̄dicat ore: oīdere dz opere: qz eīs ſcapulis nulla pars altior ē ad op⁹ ſine ad onus ferēdū: nō recte p eas op⁹ intelligit. ¶ Circul⁹ aure⁹ q̄ poſteriorē ⁊ āteriorē mitre p̄tē ꝓplectit: indicat q̄ oīs ſcriba doct⁹ i regno celox de theſauro ſuo noua ⁊ vetera ꝓferre debz. Mat. xiij. Laudat ergo diligēter eps ne pri⁹ velit eſſe magiſter q̄ nouerit eſſe diſcipul⁹. x. di. miſer. extra de elec. cū i magiſtrū: de renūcia. poſt trāſlationē ⁊ c. niſi. ne ſi cec⁹ cecū duxerit ambo i foueā cadāt. Scriptū eſt eīm p⁹ pphetā. Tu ſciam repulſiſti: ego te repellam ne ſacerdotio fungaris mihi. xxxviij. di. oēs. ⁊ in p̄dicto. c. niſi. Mō incōpetēter etiā mitra q̄ in altū de ſui forma ꝓducit: altitudinē ſapientie deſignat. Debet eīm eps ſic ſubditos ſcia excellere vt ipſi⁹ comparatione ceteri meritō grex dicāt. xxv. di. §. nūc aūt. j. qō. j. vltiſſim⁹. ⁊. q. vij. ꝙuenientib⁹. Due pēdule ex poſteriori parte duplicē deſignāt memoriā. Prima eſt actuū diuinorū: ne celebrādo eā ꝓtēnēs puniat. Ūñ i veteri teſtamēto ſacrificiū oblatur⁹ ambiebāt tintinnabulis: vt peor ſonitū reciperet dign⁹: vel repelleret idign⁹ ab angelo ad cuſtodiā tēpli poſito. xlij. di. c. j. Scōa eſt petrox ſuox vt de illis ꝓpungāt de pe. diſt. iij. Iudas. Mitra ēt qz q̄ncx linea eſt ⁊ alba caſtitatis cādorē mūdiciāq; ſignat. Ūñ hoc ornamentū multū capiti neceſſariū erat in q̄ q̄ncx ſenſ⁹ corporis vigent. qb⁹ corruptis facile caſtitas violat. ¶ Sūt etiā nōnulli dicētes q̄ mitra pōtificis ſpinea coronā ſignificat: ⁊ inde eſt q̄ diaconus in officio miſſe in quo pōtifex xp̄m i paſſiōe figurat mitrā illi imponit ⁊ deponit: qz ipſe ex officio ſuo hz euāgeliū legere: in quo xp̄s ſpinis legit coronar⁹. Duo cornua ſunt duo charitatis p̄cepta. Pōtifex igit mitrā accipit ⁊ relligēs q̄ q̄ncx ſenſus a mundi illecebris cuſtodire dz vt duox teſtamētox p̄cepta ſeruet: ⁊ duo charitatis p̄cepta impleat vt coronā p̄cipere mereat eternā. ¶ Ceteri xp̄i ſacerdotes ⁊ clerici gñal⁹ caput ꝓtegūt nullo ornāmēto. Iz in feſtis ſint in toto alio corpe ſuboznati: tū qz nōdū eſt plenū gaudiū nr̄m. Haudeam⁹ eīm nō i re ſ ſentiū: ſed in ſpe futurox: tum qz ad hoc tendimus vt deū nuda facie ꝓſpiemur. ¶ Sane mitra aurifriſiata vtendū eſt a paſcha vſq; ad aduētū: et a natiuitate dñi vſq; ad ſeptuageſimā in oībus feſtis duplicib⁹: ⁊ nouē lectionū toti⁹ anni: niſi i feſto innocētiū. qut dicēt ſub ti. de coloribus. ⁊ in dñi cis p̄dictox tēpox ⁊ gñaliter q̄ſcūq; B'lia in excelſis ⁊ Te deū laudam⁹ dñr. Cū eīm illa dicāt in feſtiuis die⁹ in q̄b⁹ xtute ⁊ gaudiuz gñale vt ſpāle capitis vel mēbrox ad memoriā reducimus vt dicēt in ꝑmio ſeptime partis. merito tūc mitra aurifriſiata vtimur qz aurū ⁊ gēmarū nitor gaudiū repſentant. In diebus xo ieiuniox nō eſt ea vtendū vt ſequit: qz cū dies illi ordinati ſint ad deleda petā q̄ tūc ſunt ad memoriā reducēda nō ſunt tūc agēda vel ferēda q̄ gaudiū ſed q̄ potius humilitatē ⁊ afflictionē deſignāt. In aliis xo tpibus regulariter nō aurifriſiata ſed ſimplici vtendū eſt. vez ab aduētu vſq; ad natiuitatē niſi qz dñs papa vtik aurifriſiata i dñica gaudete ⁊ a ſeptuageſima vſq; ad paſcha: ⁊ in dñica letare hierl'm. qut dicēt ſub ti. de coloribus. ⁊ etiā in q̄nta feria cene dñi i officio miſſe tm: ⁊ in ſabbato ſancto in officio miſſe. Itē in feſtis trin̄ locutionū illius tēporis ⁊ in oīb⁹ vigiliis in q̄bus ieiunū celebrāt: ⁊ in quatuor tpibus ⁊ in rogatiōibus: dñs tū papa vtik in feſto ſancti Marci in miſſa tm. Item in officio defunctox.

¶ Illud quoq; notādū eſt q̄ romanus pōtifex in ſignū imperij vtik regni. i. corona imp̄ialis. ⁊ in ſignū pōtificis vtik mitra. Dz mitra ſemp vtik vbi q̄ regno xo nō ſemp: nec vbiq; q̄ extitit babylonis. vj. di. q̄ his ita. Noe xo edificauit altare dño ⁊ holocauſta obtulit ſup illud. Regno q̄dē nō vtik niſi certis die⁹ ⁊ locis: nūq; ītra eccl'iam ſed extra. ¶ Nozro ſm q̄ capiti. i. xpo ꝙuenit: mitra pōtificis illō ſigt q̄ ꝓpheta loquēs de filio dicit ad patrē. Gloria ⁊ honore coronauit eū dñs. ⁊ cō. ⁊c. Hoc eſt ita q̄ nomē q̄ eſt ſup oīe nomē. vt in noīe Jeſu oē genu flectat celeſtiū terreſtriū ⁊c. Mā ⁊ in aurea lamina frōtis pontificalis ſculpti erat nomē dñi tetragramatō: cui⁹ myſteriū declarabim⁹ in ti. de lega. idumētis. Per mitrā ergo capitis xp̄i ſummā illā glorificētiā intelligim⁹ q̄. ꝓpter diuinitatē debeā humanitati. Mā ꝓpter pedē adorāt ſcabellū. Adorate in q̄t ſcabellū pedum ei⁹ q̄m ſanctū eſt. ¶ Et nota q̄ ſicut ait zacharias papa de ꝑſe. di. j. null⁹. eps ad altare ozatur⁹ accedēs ſeu altari aſſiſtēs vel oſones ad deū effundēs mitrā deponit ⁊ baculū: qz apl's ꝓhibet viros capite velato in eccl'ia ozare vt reuelata facie gl'iam dñi ꝓſpiem⁹. Ūñ xo ad pp̄m ſe ꝙuertit vt illi p̄dicet iſignia ꝏminationis ſue reſumit. vñ ⁊ Moyſes cām pp̄li apd deū p̄cib⁹: cām xo dei ad pp̄m gladijs allegabat. xlv. diſt. diſciplina ad fi. ¶ Ultimo nota q̄ ādā epi ſoleniter bñdicūt i miſſa ⁊ altare thurificās depoſita mitra. Aliꝙ xo cum mitra in capite. Primi ea rōne mouēt qz ſolēniter bñdicendo vice dei fungūt: ⁊ de⁹ peor miniſterij bñdicit. Nume. vj. in fine. vbi dz. Invocabunt nomē meū ſup filios Iſrael: ⁊ ego bñdicā eis. Altaris vero thurificatio ſignificat oſones. Apoca. viij. Aſcēdit fumus incēſox de oſonibus ſctox. Qz ergo in oſonibus cām plebis ad deuz agit: iō cū reuerētia mitra vez ꝺpoſita illā agere dz. Sed xo attēdūt q̄ bñdictio ⁊ thurificatio nō ſūt eſſentialia ad ꝙſecrationē corpis xp̄i ſed ad ſolēnitatē ptinēt: ⁊ ideo ea cū mitra agunt vt p hoc a ſimplicibus ſacerdotib⁹ diſcernant. Quāuis eīm pl⁹ habeat eps q̄ ſimplex ſacerdos in his q̄ ad ſolēnitatē ptinēt vt in ornāmētis ⁊ aliis: nō tū i his q̄ ad ꝙſecrationē ipam ſpectāt. Sed hec rō minus ſufficiēs vī qm̄ ſm hoc mitra in miſſa nō deponeret niſi qñ verba ad quoz prolationē fit ſpecierū trā ſubſtantiatio proferuntur.

¶ De annulo. Cap. xiiij.

Annulus eſt fidei ſacramentum quo chriſtus ſponſam ſuam ſanctam eccleſiā ſub arrauit vt ipſa de ſe dicere valeat: annulo ſuo ſubarrauit me dominus meus Jeſus chriſtus cui⁹ cuſtodes ⁊ pedagogi ſunt epiſco

De regno

mamilla pōtificis.

De annulo epi.

cañ. iij pi et prelati annulos ꝑ ſigno in teſtimoniū hui⁹ rei ferētes de q̄bus ſpoſa dicit in cāticis. Inuenerūt me vigiles q̄ cuſtodiūt ciuitatē. Hinc annulū dedit p̄ filio reuerēti ſm illud euāgelij. Date annulū in manu eius. Ex q̄ in euāgelio āuli vī⁹ credik accept⁹. Annulus ergo pontificis integritatē ſignificat fidei vt vez eccl'iam dei ſpōſam ſibi credita ſicut ſe diligat ⁊ ſobrietā caſtā celeſti ſpōſo cuſtodiat iuxta illō. Deſpōdi eīm vos vni viro. x. ca. ex. lu. xv. ij. co. x. xpo. ⁊ ſe meminerit nō dūm ſed paſtorē. vj. q. j. ſicut alteri⁹. De hoc ſpōſo ⁊ ſpōſa Joānes euāgeliſta dicit. Qui hz ſpōſam ſponſus eſt: amic⁹ aūt ſponſi q̄ ſtat ⁊ audit cū gaudio gaudet ꝓpter vocē ſponſi. Epiſcop⁹ ergo vicari⁹ ⁊ amic⁹ ſponſi q̄ ſi vicarius eſt ⁊ ipe quodāmodo ſpōſus eſt. ¶ Rurſus antiq̄ literas annulo ſigillabāt. Ūñ eps annulū portat. qm̄ ſcripture myſteria ⁊ eccl'ie ſacra p̄fidis ſigillare ⁊ humilib⁹ reuelare dz. ¶ Nozro ſm q̄ capiti. i. xpo cōuenit annul⁹ digiti donū ſignificat ſcī ſpūs. Digit⁹ eīm articularis atq; diſtinct⁹ ſpūs ſctūs in ſinuat ſm illud. digit⁹ dei eſt hic. et alibi. Si ego in digito dei ejcio demonia: filij veſtri⁹ in q̄ ejciūt. ¶ Annulus aūt aure⁹ ⁊ rotūdus p̄fectionē donox eius ſignificat quā ſine meſura xp̄s accepit. qm̄ i eo plenitudo diuinitatis corporal'r habitat. Jam q̄ deſurſuz venit ſup oēs eſt: cui de⁹ nō dedit ſpūm ad meſurā dicēs. Sup quē videris ſpūm ſctūm ⁊ deſcēdētē ⁊ manētē ſup eū. Hic eſt q̄ baptizat. Mā requieſcet ſup eū ſpūs ſapiētie ⁊ intellectus. Ipſe vero de plenitudine ſua ſm differentes donationes diſtribuit: alij ſm apl'm dās ſermonē ſcientie: alij gr̄az ſanitatū: alij operationē xtutū ⁊c. Qđ ⁊ viſibilis pōtifex imitat' altos in eccleſia oſtituens ſacerdotes alios diaconos alios ſubdiaconos ⁊ hmōi. Mā igit' ab re in epi digito gēmatus fulget annulus: p cui⁹ myſteriū danē fulgida cariſmata gr̄arum. De annulo ſponſe ſatis dictū eſt in prima parte ſub ti. de eccleſie ſacramentis.

Lite rā annuli q̄d ſignificant. Exodi viij. Luc. ij Col. ij. Jo. j. Eccli. xv. ij. cor. xij.

¶ De baculo paſtorali. Cap. xv.

Baculus paſtoralis correctionē paſtoralē ſignificat. ꝓpt' qđ a ꝙſecratore dz ꝙſecratio. Accipe baculū paſtoralis officij vt ſis i corrigēdis vitijs pie ſeuiēs. De q̄ dicit apl's. In virga veniā ad vos. Virga igit paſtoralis ptās i telligit ſacerdotalis quā xp̄s eis ꝺtulit qñ apl'os ad p̄dicādū miſit p̄ci piēs eis vt baculos tollerēt. Et moyſes cū xga miſſus eſt in egyptū. De hoc in prima parte dictū eſt in ti. de cōſecrationib⁹. Baculus ergo a lege ⁊ euāgelio ſumit: qz ⁊ xga paſtoralis ⁊ ſābuca ⁊ pedū ⁊ ferula nuncupat. Moyſes eīm ex mādato dñi xgā habuit: q̄ terribilia fecit in celo ⁊ in mari: qz cibū de celo: potū de petra ꝓduxit: ⁊ gregē ad terrā fluētē lacte⁊ melle manauit. Adhuc p baculū doctrīe autoritas ītelligit. Hac eīm infirmi ſuſtētant: inquieti coripiunt: errātes ad pniam trahunt. Ūñ ⁊ pedū vocat qđ eū lignū recurui q̄ paſtores pedes retrahūt a fallis. ¶ Sane q̄ncx baculus ex oſſe ⁊ ligno ꝓficit q̄ cryſtallina et deaurata ſperula cōiungunt: os ſuperi⁹ recuruatur: lignū in ferius ferro acuit modice tū recōdit. Sic q̄dē os eſt duritia legis. lignū māſuetudo euangelij: q̄ duo cōſtituta ſunt ſperula diuinitatis Jeſu xp̄i. Acl os ſeueritas: lignū pontificis eſt lenitas q̄s iungit in iudicio p charitatē. Mā ſeueritas vel

Baculus paſtoralis quid ſignificat. j. cor. iij. Exodi iij.

Baculus paſtoralis ē curu⁹.

¶ De ſudario. Cap. xvj.

Xpeditis nouem ſpecialib⁹ pontificū ornāmētis aliqua de q̄busdā aliis et primo de ſudario videamus: qđ eſt lineus pānus qué miniſtrās ep̄o ſemper paratum habet quo ille ſudorē et oēm ſuperfluū corpis tergat humorez: misericordia multū deſtituit ſi vna ſine altera teneat. xlv. di. diſciplina. Ad qđ ſignificādū ferrus obtūdit: qz iudicium ſua tēperat: baculus recuruat cū penitētes ad pniam reuocātur. ¶ Aliq̄n in curuatura caput formatur: qm̄ ad deū cōuerſus vita eterna ꝑmittit. Q̄ncx eīm ſunt curuatura ſcribitur. Cū tratus fueris miſe recordaberis ne ob culpam gregis ira turbet in paſtore oculū rōnis. vj. q. j. ex merito. ¶ Aliq̄n in ſperula ſcribit hō. vt pōtifex ſe hoiem memoret. ⁊ de prāte collata non eleuet. ¶ Aliq̄n etiā iuxta ferrū ſcribit. Parce: vt in diſciplina ſubditis pareat: ⁊ miſericordia ſua: miſericordiam ꝙſequatur. Qđ xo baculus eſt acutus in fine: rect⁹ in medio ⁊ rerortus i ſummo: ꝺſignat q̄ pōtifex dz pungere pigros regere debiles ſui recti tudine: ⁊ colligere vagos. xlvij. di. §. neceſſe. xlviij. di. diſciplina. ⁊ ca. oīs. Ūñ xp̄us. colligе: ſuſtēta: ſtimula: vaga: morbida: lēta. Et reddēdo ſingula ſingulis xp̄us iſte cōtinet oīa p̄miſſa. vel ſic. Attrahe p primū medio: rege p̄ſige p̄mux. Roman⁹ aūt pōtifex paſtoralis xga nō vtitur: tū ꝓpter hiſtoriaz: tum ꝓpter myſticam roinem. extra de ſac. vnc. c. vnico in fine. Hyſtoria eſt q̄n beat⁹ Petr⁹ apl's Martialē diſcipulū ſuū quē dñs inter diſcipulos cōſtituit cum dixerit. Ni ſi efficiamini ſicut paruul⁹ iſte nō ītra. ⁊c. miſit eū q̄busdā aliis ad p̄dicandū germanis. Quo in via ad viginti dieras defuncto. Frōto collega eius redijt ad nūciandū paſtoralis. hoc Petro. Cui petr⁹. Accipe hoc baculū ⁊ tāgēs illū dic. Surge in noīe dñi ⁊ p̄dica. Ille xo in q̄ drageſimo die a tpe mortis illius terigit eū ⁊ ſurrexit ⁊ predicauit et ita Petrus baculum a ſe remouit ⁊ ſubditis dedit nec recuperauit. Innocentius vero papa tertius ſcripſit in eccleſie ſpeculo q̄ beat⁹ Petr⁹ miſit baculū ſuū Eucharo p̄ſbro treueroꝝ epo: quez vna cū Valerio ⁊ materno ad p̄dicādū euāgeliū gēti theutonice deſtinauit: cui ſucceſſit in epatū Matern⁹ qui p baculū Petri de morte fuerat ſuſcitatus: qđ baculū vſq; hodie cū magna veneratione treuereñ. eccl'ia ſeruat ⁊ ideo papa in illa dioceſi vtitur baculo ⁊ nō alibi. Myſtica xo eſt ratio: q̄ baculus in ſummitate eſt curuus quaſi ad attrahendū: qđ in romano pontifice neceſſe nō eſt: qz nullus ab eo finaliter diuertere pōt. Preterea p baculū deſignat coertio: quaz qz ceteri pōtifices ab hoc recipiunt. ideo a ſuis ſuperioribus baculos recipiūt ⁊ habēt. Romanus xo pontifex qz ptātem a ſolo deo accipit baculū non habet. ¶ Nozro ſm q̄ capiti. ſ. xpo conuenit virga pontificis: ptātem xp̄i ſignificat: de qua pſalmiſta Virga recta ſiue directionis xga regni tui. qz dilexiſti iuſtitiā ⁊ odiſti iniquitatez: propter qđ altibi dicit. Reges eos i virga ferrea: duricia ferri vigorē ſignificat ed ratis: qua chriſtus tanq̄ vas figuli peccatores cōfringet. Aerū poteſtas xp̄i nō ſolum eſt virga ſed baculus: qz non ſolum coripit ſed etiā ſuſtentat. vñ ꝑs. Virga tua ⁊ bacul⁹ tuus ipa me conſolata ſunt.

Lite ra ſudarij. Exodi xxviij. Apoc. j. Pſal. xxij. Pſal. xlviij. Pſal. xxij.

De ſudario

De paſtoralis

Universidad de

gnificās studiū q̄ humanas contagiones in hac vita exterginus p̄ exēpla sanctorum patrum: quibus ad patientiā cōfortabimur. Sicut enī sudor est in corpore: sic etiā tedium est in anima: q̄ex conscientia pctōrum premens conscientie frōte. Habeamus igit̄ sudariū ex lino multis tōsionib⁹ castigato ꝛ mūdato per q̄ mūdanos extergamus affectus. ꝛ etiā cū Dauid ꝛ Job tristitiā abiciēdo nos tergamus. In quibusdā ecclesijs diaconus sudarium habēs illud in dextro cornu altaris deponit vt si forte quicq̄ sordidū accesserit illo tergat: ꝛ sudariū sacerdotis mundissimum maneat.

¶ Manipuli quoq̄ pene eadē est significatio: p̄ut ibi dictum est.

¶ De pallio. Cap. xvij.

A De pallio q̄d q̄gat.

Onsequenter aliqua de pallio subijciamus: q̄d patriarcharū primatū et metropolitanorū est, p̄priū: vt p illud a ceteris epis discernantur: q̄ p̄riuilegiatā obtinēt dignitatē: quare sub p̄missis a cōibus vel spālib⁹ ornamētis minime cōtinēt. Sicdē p palliū simul vtrūq̄ ꝛ suphumerale ꝛ rōnale legalis pōtificis intelligimus. Qz enī sup vtrūq̄ pōtificis humerū iacet suphumerale siue longe dz. qz vero inde descendēs in ipo pōtificis pectore tūgit: rōnale vocāt. Habebat enī suphumerale ꝛ rōnale q̄ cathenulis aureis simul iungebant. Sūt tñ q̄ dicūt q̄ rōnali nullū hodie ornamētū succedit. de q̄ sub ti. ō leg. indu. dicē. Alij dicūt q̄ pallij ꝙ aurea lamina instrutū est: q̄uis ꝓbabilius videatur q̄ auritexta mitre vicē lamine gerant. ¶ Sane palliū q̄ maiores vtunt̄ significat disciplinā qua seipsos ad exēplū subditorū: ꝛ etiā ipsos subditos regere ꝛ constringere debēt. Ꝓper hanc acq̄rit torques aurea quā legitime certātes acipiūt de qua dicit Salo-

puer. j mō in parabolis. Audi fili mi disciplinā p̄tis tui ꝛ ne dimittas legē matris tue vt addak gratia capiti tuo ꝛ torques collo tuo. Sicut autez torques seu bzauiū nō dabak nisi legitime certāti. Juxta il-

j. co. ix lud apli. Multi q̄dē currūt sed vn⁹ accipit bzauiū: ita ꝛ ad honorē pallij nemo ascēdat nisi legitime certāti. Juxta ill

Job xxxviij. laudare astra matutina. Itē in oīb⁹ festis dei sctē genitricis Marie. In festo oīm sctō⁹ q̄dā tñ tūc rubeis vtunt vt infra dicet. In p̄cipali festo sctī Joānis euāgeliste. In q̄uersiōe sctī Pauli. In cathedra Petri. De his etiā infra dicet. Itē a vigilia natiuitatis dñi vsq; ad octauā epiphanie inclusiue vt dicet in p̄emio septime p̄tis exceptis festiuitatib⁹ martyrū intermedijs. In natiuitate saluatoris ⁊ etiā p̄cursoris q̄m vteraq; nat⁹ ē mūd⁹. i.

esa.xix. carnēs originali pctō. Ascēdit ei dñs nubē leuē. i. assumpsit carnē a pctīs immunē: ⁊ intrauit egyptū. i. venit in mūdū: iuxta illō q̄ angel⁹ inq̄t ad virginē. Ecce dñs

Luc.j. ascendet. Sps sctūs superueniet i te ⁊ vir. al. ob. tibi ⁊c. Joānes aūt ⁊ si fuerit in pctō p̄cept⁹: fuit tñ i vte-

Hier.j ro sctificat⁹ fm illō ꝓphetice. Añq̄ exires de vul-

Luc.j. ua sctificaui te. Et angel⁹ inq̄t ad Zachariā. Spūs

mat.j. sctō replebit adhuc ex vtero matris suc. Itē i epi-

esa.lx phania ꝓpter splēdorē stelle q̄ magos duxit fm

Luc.j. illō ꝓphetice. Ambulabūt gētes in lume tuo ⁊ re-

ges i splēdore ort⁹ tui. In tpōāti ꝓpter puritatē

Jo.xvij Marie q̄ iuxta cāticū Symeonis obtulit lumē ad

reuelationē gētiū ⁊c. In cena dñi ꝓpter affectionē

christi mat⁹ q̄ ad mūdationē aīe ꝓfecrat. Mā ⁊ euā

gelica lectio mūdicitā p̄cipuā in illa solēnitate

ꝓmēdat: q̄ lotus est inq̄t nō indiget nisi vt pedes

lauet: sed est mūdus totus. Et iterū si nō lauero te

nō habebis partē mecū. Itē in sabbato sctō⁹ offi-

cio misse vsq; ad octauā ascēsiōis inclusiue q̄licūq;

officiū de tpe agit p̄eter dies rogationū: ⁊ p̄terq;

in festis martyrū intermedijs ꝓut infra dicetur.

Mar. xvj. In resurrectiōe ꝓpter angelū testē resurrectiōis

nūciū q̄ apparuit stola cādida cooptus de quo di-

Matt. xvij. cit Matthe⁹ q̄ erat aspect⁹ ei⁹ sicut fulgur ⁊ vestimēta eius sicut nix ⁊ q̄ pueri tūc renati albas habēt vestes. In ascēsione ꝓpter nubē lucidā in qua

Act.j. xp̄s ascēdit. Mā ⁊ duo viri astiterūt iuxta illos in vestib⁹ albis: q̄ ⁊ dixerūt. Viri galilei q̄d hic stat⁊ ⁊c. ¶ Illud aūt notādū est q̄ iz in ꝓsecratione pōtificis talib⁹ sit indumētis vtendū qualia fm dei ꝓprietatē q̄uenīsit: i dedicatione tñ ecclie semp est vtendū albis quocūq; dierū dedicatio celebretur: q̄m in cōsecratione pōtificis cātat missa de die: iz in dedicatiōe basilice de dedicatiōe missa cātatur.

ij.co.x. ⁊ ū.xij Mā ⁊ ecclesia virginea noīe nūcupat: iuxta illud

eccl. ix apti. Despōdi enī vos vni viro xp̄o castā exhibere xp̄o. De q̄ spōsus ait in cāticis. Tota pulchra es amica. m. ⁊ ma. nō est i te: vent de libano ⁊c. Ipe tñ q̄ ꝓsecrat dz esse albis ornat⁹: ad notādū q̄ oī tpe vestimēta ei⁹ debēt esse cādida. i. vita eius immaculata. Itē p octauas p̄dictor festorū octauas habētiū vtendū est colore albo q̄n de ip̄sis agitur octaua. ¶ Rubeis aut ē vtendū est indumētis in solēnitatib⁹ aplor euāgelistar ⁊ martyr ꝓpter sanguinē passiōis quē ꝓ xp̄o fuderūt. Mā ipi sūt q̄ vere rubei fuerūt ex magna tribulatiōe ⁊c. Apoc. vij. Preterq; i festo innocētiū vt iā dicet. Itē in festo crucis i qua xp̄s sanguinē fudit ꝓ nobis. Unde ꝓpheta.

esa. lxij Quare rubeū est indumētū tuū sicut calcantiū in torcular. Sed fm alios meli⁹ est tūc albis vti q̄n nō passiōis: iz inuētionis vel exaltatiōis est festū. Itē a vigilia pēthecostes i missa vsq; ad sabbatū post ipsum festū melius: ⁊ hec ꝓpter spūs sancti feruorē q̄ sup aplos in ignei linguis apparuit.

Act.ij. Mā apparuerūt illis dispārte linguc tāq̄ ignis ⁊c.

Ere.j. Unde ꝓpheta. De celo misit ignē in ossib⁹ meis. Iz aūt in aplor Petri ⁊ Pauli martyrio rubeis sit vtendū. In q̄uersione tñ Pauli ⁊ in cathedra Petri vtendū est albis: sicut ⁊ iz in natiuitate sctī Jo. baptiste sit albis vtendū: i decollatiōe tñ ipsius vtendū est rubeis. Cū aūt illi⁹ festiuitas celebratur: qui simul est martyr ⁊ xp̄o martyrio xp̄ianitati ꝓfuit: q̄ signū est ꝓfectissime charitatis: iuxta

Jo.xv. q̄d xp̄as ait. Maiorē charitatē nemo hz ut ani. su. q. po. ꝓ a. suis. Quapropt ⁊ i oī ꝓmemorat̄one sctor q̄dā rubeis īdumētis vtunt: alij xp̄o vt ecclia romana cādidis cū nō tñ i eadē: hz de eadē solēnitate dicat ecclesia q̄ sctī fm Apoc. Jo. Stabūt i

Apoc. vij. ꝓspectu agni amicti stolis albis ⁊ palme i manib⁹ eor. Hinc sponsa dicit in cāticis. Dilect⁹ me⁹ cādidus ⁊ rubicūdus electus ex milib⁹: cādidus in cōfessoribus: in virginib⁹: rubicūdus in martyrib⁹ ac aplis. Hi sūt de⁊ illi sunt flores rosarū ⁊ lilia cōuallīū. Rursus q̄ in festo oīm sctor rubeis vtūtur eo moueat: q̄ festū illud p̄cio in honorē martyrū tñ in institutū fuit. Sed rideri pōt q̄ imo etiā in honorē btē xp̄ginis: ⁊ hodie ex institutione Hzeq. vij. festat ecclia die illa etiā ꝓ confessorib⁹ ⁊ xp̄ginib⁹ put i. vij pte sub isto festo dicet. Itē p octauas p̄missor festor octauas habētiū vtendū est colore rubeo q̄n agit de octaua. ¶ Nigris vtendū est feria sexta in parasceue: ⁊ i die⁹ afflictiōis ⁊ abstinētie ꝓ peccatis: ⁊ etiā i quatuor tp̄ib⁹ sicut sub illo tractatu in sexta p̄te dicet: ⁊ in ꝓcessionib⁹ quas romanus pōtifex nudis pedibus fecit: ⁊ in missis ꝓ defunctis: ⁊ ab aduētu vsq; ad vigiliā natiuitatis: ⁊ a septuagesima vsq; ad sabbatū pasche. Sponsa q̄ pe ōr i cāticis. Nigra sū iz formosa fi. hie. sicut tabernacula cedar: sicut pellis Salomonis. nolite me ꝓsiderare q̄ fusca sim: q̄ decolorauit me sol. In festo aūt sctor innocētiū q̄dā nigris: alij xp̄o rubeis īdumētis vtēdū esse ꝓtēdūt illi ꝓp̄ tristiciā q̄ vox i rama audita ē plorat⁹ ⁊ vlulat⁹ multū rachel plorās filios suos ⁊c. Mā ⁊ ꝓp̄ eādē causā cātica letitie subticēt ⁊ sine auri frisio mitra deferūt isti ꝓp̄ martyrū q̄ principal⁹ cōmemorās inq̄t ecclia. Sub throno dei sctī oēs clamāt. Vidica sā guinē fm q̄ effusus est dñe de⁹ nf. Sicut ⁊ in letare Hierusalē ꝓp̄ letitiā quā aurea rosa designat Rom. pōtifex portat mitrā auri frisio insignitā: iz ꝓpter abstinētiā nigris vtūt indumētis. Sz ecclia Ro. tūc vtūt violaceo colore: q̄n illuc occurrit extra dñicā: iz i octaua rubeo. ¶ Restat q̄ q̄ in dieb⁹ ferialib⁹ ⁊ cōib⁹ viridib⁹ sit indumētis vtendū: q̄ viridis color medi⁹ ē inter albedinē ⁊ nigredinē ⁊ ruborē: ⁊ spāliter iter octauā epiphanie ⁊ septuagesimā ⁊ iter pēthecosten ⁊ aduētū: q̄n dñicale agit officiū hic color exprimit vbi ōr cipri cū nardo nardi ⁊ croc⁹. ¶ Ad hos q̄tuor colores ceteri referunt sz ad rubeū colorē coccine⁹: ad nigrū violace⁹ q̄ alit er coce⁹ vocat: ad albū bissin⁹: ad viridē croce⁹ quā q̄ nōnulli rosas ad martyres: crocū ad ꝓfessores ⁊ lilia ad xp̄ginas referāt. De coloribus etiā i fine sequētis tractat⁹ dicet. ¶ Violaceo aūt colore vtī die⁹ q̄b⁹ ē vsus nigri coloris nō est cōuenies. Cū ecclia Rom. vtit colore violaceo a p̄cia dñica aduēt⁹ vsq; ad missā vigilie natiuitatis dñi inclusiue: ⁊ a septuagesima vsq; ad offm misse vigilie pasche exclusiue. Q̄licūq; i p̄dictis tp̄ib⁹ offm de tpe agit exceptis q̄nta feria cene dñi ⁊ sexta feria i parasceue. In festiuitatib⁹ xp̄o sctōrū: que in septuagesima ⁊ in aduētu occurrūt n. ō est nigris vel violaceis vtēdū. Et est intelligēdū q̄ in sabbato sancto in toto officio q̄ō agit ante missam: vtendū est violaceo colore: hoc excepto q̄ diaconus q̄ benedicit cereū indutus dalmatica: ⁊ subdiacon⁹ ministrās indutus tunicella: albis vtūt q̄ bñdictio illa sicut ⁊ missa ad resurrectionē ptinet. Sed bñ dictione cerei expleta diacon⁹ remota dalmatica assumit planetā violacei coloris ⁊ tenet eam vsq; dñi inchoat officiū misse: subdiacon⁹ xp̄o nō mutat vestes. Quidā etiā in dñica ramis palmarū vtūt albis in ꝓcessione ⁊ in ramor bñdictiōe. dñi legit euāgeliū. ⁊ dum cātat: gl̄ia laus: ꝓpter letitiā festiuitatis xp̄o facte q̄ in p̄missis ꝓmemorat. sed ecclesia romana tūc semp vtit violaceo colore. et in ꝓcessione que fit in purificatione añ missam ꝓ eo q̄ officiū illud est de anxia expectatione Symeonis ⁊ sapit vet⁹ testū. Utit etiā ecclia romana violaceo colore in q̄tuor tp̄ib⁹ septēbris ⁊ in vigiliis sctor in q̄b⁹ est ieiuniū q̄n missa est de vigilia. Et in diebus rogationū ⁊ in missa q̄ ōr in die sancti Marci de officio letanie. cū em ieiunam⁹ carnem fam crucifigētes macerauimus: vt sic facta liuida xp̄i liuor⁹ ꝓformet cui⁹ liuore sanati sum⁹. Ad q̄ō designādū tunc colore violaceo vtimur q̄ pallidus ⁊ q̄si liuid⁹ est. Ceterū velamina trifi coloris ponunt in altari in festo patriarch. put dictum est in. parte p̄ima sub tractatu de picturis ⁊c.

A De idumētis legalibus seu veteris testamenti.

¶ De idumētis legalib⁹ seu veteris test. Ca. xix.

Quoniā min⁹ plene rē significatā humana fragilitas ap̄hendit si penit⁹ rē significātē ignoret. idcirco de īdumētis legalib⁹ ad hui⁹ cecitatis ignorātiā ꝓpellēdā: p̄cio ꝼz hystoriā. scōo fm allegoriā. tertio xo ꝼz tropologiā

Prim⁹ sensus hystorialis. aliq̄ dicem⁹. ¶ Primo igit fm hystoriā notādum est q̄ quatuor erat indumēta fm mosaycā legē tā minorib⁹ sacerdotib⁹ q̄ principi sacerdotū cōia. de q̄b⁹ legit Exo. xxviij. c. ¶ Primū dicebat mana sca fim: q̄b grece bracce. latine xo feminalia linea dici pōt: de byssо retorta cōtextū: quo vtebant⁹ p eo q̄ legit in Exod. xx. c. in fi. Mō ascēdes ad altare meū p gradꝰ ne reueleꝰ turpitudo tua. ⁊ Ezech. xliij. Feminalia linea erūt i lūbis eor. ¶ Scōm cathemone siue linea q̄ nos subficula vel albā: iz Moyses abaneth ꝓpellauit: hebrei xo diffcendentes a babylonijs emissanea vocauerūt eratq; bissinū ⁊ duplex. ¶ Tertiū balthe⁹. i. zona vel cingulū lat⁹ q̄si digitis q̄tuor sic reticulat⁹ vt quasi pellis vipea videret cōtextū de bisso cocco purpura ⁊ iacintho. p q̄ quatuor elemēta significant. ¶ Quartū est thiara q̄ hebrei. nāphie. nos aūt in fulā vl mitrā appellam⁹. a thidari pōtificali in plurimū differēs: q̄si formam rotūde cassidis repsentans.

B Quatuor ꝓprietates in dumēta legalis pōtificis. ¶ Sup hec q̄tuor cōia: quatuor ꝓpr̄ijs īdumētis pōtifex vtebat. ¶ Primū erat tunica iacinthina quā hebrei dicit verhit: grece ōr poderis: latine talaris q̄ habebat ꝓ fimbrijs malograna tum octuagīta tintinabulis aureis interscalari mō dispostis: vt audirē⁊ sonus cū pōtifex īgrederē⁊ sanctuariū ne forte moueret. ¶ Scōz erat ephot. i. superhumerale: de q̄tuor p̄dictis coloribus auroq; cōtextū. hūmerale: de q̄tuor p̄dictis coloribus auroq; cōtextū

C De significatione vestimentor legalium pōtificis

fimbrijs ad modū collobij: habēs apturā in pectore quādā ad magnitudinē palmi in q̄ lon geon etiā de mēsure inserabat. In cui⁹ parte superiori. vcz sup hūeros ifibulati erāt auro duo lapides onichini: q̄b⁹ duodecim noīa filior israel erāt insculpta: sex in vno ⁊ sex in altero. Mō aūt Samuel ⁊ Dauid iduti legūt ephot: illō erat lineū ⁊ ꝓprie q̄dē ephorat dicebat. ¶ Tertiū hebraice dicebat heen. grece logeō. latine xo rōnale vocat q̄ō pōtifex ferebat in pectore. Dicti est aūt rōnale in dicij: q̄ ibi erāt lapides in cui⁹ splēdore sibi deus esse ꝓpiciī cognoscebāt. Erat aūt rōnale quadrāgulum duplex in modū vnius palmi: de q̄tuor p̄dictis coloribus auroq; cōtextum habēs duodecim lapides p quatuor ordines. In primo sardiū: topatiū ⁊ smaragdum. In scōo carbunculū: saphirū ⁊ iaspidem. In tertio ligurij: achatē: ⁊ ametistū. In quarto crisolitum: onichinum: ⁊ berillum: in q̄bus erant scripta duodecim noīa filior Israel. in singulis singula iuxta ordinē sue natiuitatis. Erāt etiā i eo scripta hec duo noīa purī ⁊ thiamin. i. Xtas ⁊ disciplina. In ferebat aūt lōgeon suphumerali a parte supiori per duos annulos et duas cathenulas aureas immissas duob⁹ vncinis qui sub duob⁹ p̄dictis onichinis ⁊ suphumerali cōtinebāt infixi ab inferiori xo parte p duos ānulos aureos cū duab⁹ iunctur is siue cathenis iacinthinis colligebat ephot. ¶ Quartū ⁊ vltimū erat capitis ornamētū. vcz. thiara seu thidaris in acutū ꝓcedēs hūs circulū laureū cū malograna tis ⁊ floribus: ex q̄ supra frontē pēdebat aurea lamina quā petalū dicū: ad modū lune dimidie in q̄ scriptum erat anoth adonay. i. sctūs nomē dñi. tetragramaton. i. quatuor lr̄arum: vt infra dicet. Me xo cum mouebat pōtifex moueret ⁊ lamina ligabat vitta seu tūctura iacinthina pspicua q̄ summitates posteri⁹ diffundebat. Moster ergo pōtifex p femina libus habet sandalia p linea albā: p baltheo cingulū: p poderi tunicā: ephot amictū vel stolaz: p longeō palliū: p thidari seu thiara mitrā. p lamina crucē: ⁊ quedā ex his diuersam habēt formam ab illis fm eandē figurā. ¶ Scōo dicam⁹ de typo dictor legaliū indumētor fm allegoriā. Sane his vestibus ornat⁹ pōtifex totius orbis ꝓferebat imaginē. Feminalia nāq; bissina terrā ꝓgrue figurabāt: q̄ bissus de terra ꝓcedit. Est em bissus linū egyptiacū. Balthei cū vitis ⁊ vasculis circū uolutionē oceani designabāt. Tunica iacinthina ipo colore aerea ꝓferebat. Per tintinabula sonit⁹ tonitruor. Per malograna tor uscatiōes fulgurū signabāt. Quatuor mutatoris sacerdotis ⁊ q̄tuor summi pontificis indumēta: q̄tuor microcosmi et q̄tuor macrocosmi ptes ipso nūero designabāt. i. quatuor humores q̄tuor elemēta. Ephot sulvarietate celū sideream ondebat. Mō aūt aur erat iterū coloribus: figurabat q̄ calor vitalis penetrat vniuersa. duo lapides onichini solē ⁊ lunā vl duo hemispia designabāt. In rōnali xo. xij. gēme pectorales. xij. signa i zodiaco ꝓferebāt. Rōnale q̄dem erat i medio q̄ rōne plena sūt vniuersa terrena ⁊ q̄ celestib⁹ herēt imo rō terrenor ⁊ tēpor calorīs ⁊ frigoris ⁊ duplex iter vtrūq; tēperies de celi cursu ⁊ rōne descēdit. Per ānulos cathenulas ⁊ vincnos elemētor humor⁊ tēpor colligamēta significabāt. Thidaris celū empireū. lamina suppositā deū ꝓfigurabat oīb⁹ ꝓsidere. Hāc q̄dē allegoriā libri sapie ꝓfirmat auctoritas dicēs. In veste em⁹ po- Sapi. deris quā habebat. tot⁹ erat orbis terrarū ⁊ parē xviij.

Universidad de

Signi ficatio legalii ve stimen torum fm tro polo giā pri mo fe mina lia. Psal. cxliij. mat.x.

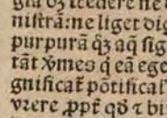
tiū magnaliū q̄tuor lapidū ordinib⁹ erāt sculpta ⁊ magnificētia tua in diademate capitis illi⁹ erat scripta. ¶ Tertio subijcieda est expositio indumēto⁹ legaliū fm tropologiā. His siqdē indumentis legalis sacerdos hoc ordine idue bat. Loris nāq; prius manibus ⁊ pedibus pri⁹ induebat manasta sim. i. feminalia significās q̄ sacerdos mundatis opib⁹ ⁊ affectib⁹ lachrymis pñe dz assumere cōtēplationē vt auferat hostiā imaculatā sctām deo placētē Ro. xij. Moster tñ pōtifex q̄ruge dz hñe continentiā nō iduit in sacrificio seminalia sz sandalia: ac si dicat. Qui lot⁹ est nō idiget nisi vt pedes lauet: sz est mūdus tot⁹ Jo. xiij. Per manus em̄ opa designāt fm illud. Mūdictus dñs deus q̄ do. mane. ad pre. ⁊ di. m. ad bellū. Per pedes significāt effect⁹ fm illud. Exercitire puluerē de pedib⁹ vris. ¶ Et est notādum q̄ ipsemet sacerdos sibi feminalia iduebat p q̄ xp̄alis ptinentia significabat: q̄ qñ res est cōsilij non p̄cepti. xxvij. q. j. sicut enim xxxiij. q. v. q. sitit. ideo ipsemet sibi imponebat tunica illud apli ad Corin. De xp̄inibus p̄ceptū dñi nō habeo ⁊ consiliū aūt do. Et dñs in euangelio. Qui pōt capere capiat. Hoc indumētū alternatim induebāt sacerdotes qñ ad iugē ptinētia nō ita tenebant sicut ministri noui test. tōq; fm q̄dā huic idumēto nullū hodie r̄idet. ¶ Scdo induebat cathemone. i. lineā significās q̄ sacerdos dz induere in octāia vt q̄ sibi non vult fieri alijs ne faciat. Linū em̄ propter cādorē sign̄t unitatē fm illū. Oī tpe vestimēta tua sint cādida. ¶ Tertio cingebat se balthco significās castitatē q̄ circa lūbos dz accingi vt restringat carnis cōcupiscētiā. Ūñ xp̄as ait. Sint lūbi vri. ꝓ. ꝓ. lu. ar. in manu. ve. Balthei aūt q̄ꝫ ꝓtextū erat ex q̄tuor: put superi⁹ dictū est significabat q̄ oēs mot⁹ surgētes ex q̄tuor humorib⁹ siue ex q̄tuor elemētis dz refrenare. Salomō Et cingulū tradidit Cananeo: ⁊ Esa. Erit iustitia cingulū lūbor ei⁹. Per iustitiā em̄ refrenāt hmōi mot⁹ bestiales. Pēdebāt aūt vsq; ad pedes: q̄ vsq; ad finē vite debebat eē mūd⁹. ¶ Quarto iduebat tunicā poderi. i. talarē: significās q̄ pōtifex dz induere pseuerātiā: q̄z q̄ pseueraueri⁹ vsq; ī fi. hic saluus erit. Per talū em̄. i. p extremitatē pseuerātia designat: fm illū. Ipsa ꝓteret caput tuū ⁊ tu in calcei⁹. Depēdebāt aūt p fimbrijs malogranata cum tintinabulis aureis. Per malogranatū ītelligit opatio. Per tintinabulū aureū accipit p̄dicatio. Que duo debēt ī sacerdote ꝓūgi ne sine illis ingrediēs sanctuariū in ꝓspectu dñi moriat. Cepit em̄ Jesus facere ⁊ docere sacerdotib⁹ relinquens exēplū vt sequāt vestigia ei⁹ q̄ pctm̄ nō fecit vt sit honestas in quersatiōe: nec inuētus est dol⁹ in ore ei⁹: vt sit xp̄as in p̄dicatiōe. Per tintinabula q̄z ītelligit vox p̄dicatoris ne: vcz sacerdos p silētiū iudiciū supni inspectoris offendat. Per malogranata exēplum bone vite vel volūtas martyrū. q̄z hmōi granis reficiunt infirmi. Sacerdos aūt fm Hze. xliij. di. fit rector. igrediēs mortē vel egrediēs mori fi de eo sonit⁹ nō audiat: q̄z irā circa se occulti iudicis exigit si fine p̄dicatiōis sonitu ītedit. Apte ergo tintinabula vestimētis illi⁹ describunt iserta. Per vestimēta eteī sacerdotis q̄d aliō q̄ recta opa recipe debem⁹ iuxta illō pphete. Sacerdotes tui induāt iustitiā. Vestimētis itaq; illius tintinabula inherent vt vite viā cū lingue sonitu ipsa q̄z sacerdotis opa clamēt. Item tintinabulis malapunica ꝓiūgūtur. Quid p malapunica nisi fidei vnitas designat: Nā sicut ī malopunico vno exteri⁹ cortice multa interi⁹ grana vniūt sic innumeros sancte eccl'ie pp̄los vnitas fidei ꝓtegit q̄s intus diuersitas meritor⁹ tenet. Quito induebat ephot. i. suphumerale significās q̄ pōtifex dz induere patientiā vt in patientia sua possideat animas sua. Humeris em̄ onera portam⁹ fm illud. suppo- Lu. xv. sunt humeri⁹ suū ad supportādū ⁊ fact⁹ est tributis Hene. seruiēs. Habebat aūt duas horas p̄ūctas in vtro xlix. q̄ latere summitatū: significās q̄ pontifex dz hñe arma iustitie a dextris ⁊ a sinistris vt nō erigat̄ p ij. cori. sperīs. nec deprimat aduersis. Hēbat ⁊ duos lapides onichinos insertos hūeris ī q̄b⁹ sculpta erāt vj. xij. noīa filior Israel sex in vno ⁊ sex in alio. Per duos onichinos significant xp̄as ⁊ sinceritas: xp̄as p claritatē sinceritas p soliditatē. Per filios israel significāt sctā desideria ⁊ iusta opa fm illō. Maledict⁹ hō q̄ nō reliq̄rit semē in israel. Per se- Hen. ii. narij significat pfectio: eo q̄ dñs sexto die pfecit celū ⁊ terrā. ⁊ oēm ornatū eor⁹: q̄ ergo sex noīa filiorum israel sculpta erāt sex ī vno lapide ⁊ sex in alio: significabat q̄ desideria sacerdotis ⁊ opa fi- ci debēt nō ī fermēto malitie ⁊ neqtie. sz ī a. sin. et j. cor. v. veri. vt sinceritas ifermet intētionē ⁊ xp̄as finez. Greg. ait in pastorali. xij. c. q̄ suphumerale ex auro iacintho purpura coccoq; bis tincto ⁊ byssō retorta fieri p̄cipit vt quāta sacerdos clarescere virtutū diuersitate debeat demōstrat. In sacerdotis q̄ppe habitu añ oīa aurū fulget vt in eo intellect⁹ sapiētie principal⁹ eniteat. Cui iacinctus aere o colore splendēs adiungit vt omne p q̄d ītelligendo penetrat nō ad fauores ītimos: sz ad amorē celestiū surgat: ne dū suis incautis laudibus capit: ipso etiā xp̄atis intellectu euacuet. Auro q̄z ⁊ iacincto purpura pmiscet vt sacerdotale cor cū summa q̄ p̄dicat sperat in semetipso suggestiōes vitiorū reprimat eisq; velut ex regia ptāte p̄dicat. auro aūt iacincto byssō: ac purpura: bis tinctuq; coccus adiungit: vt ante interni iudicis oculos oīm xp̄tus bona ex charitate decorent ⁊ cūcta q̄ corā hoīb⁹ rutilāt hec in ꝓspectu oculi iudicis flāma intimt amoris accēdat: q̄. s. charitas q̄ deū simul et p̄ximū diligit quasi ex duplici tinctura fulgescit. Sed cū mēs ad charitatis p̄cepta tendit: restat vt pabstinētia caro macerē. Ūñ in bis tincto cocco torta byssus adiungit. De terra em̄ byssus nitenti specie ortt. Et q̄d p byssum nisi cādes decore mūdicie corporalis castitas designat: q̄ vcz torta pulchritudini suphumeralis inn ectit: q̄ tūc castimonia ad pfectū mūdicie cādorē ducit cū pabstinentiā caro fatigat. Cūq; inter xp̄tutes ceteras etiam afflicte carnis meritū, pficit q̄si in diuersa suphumeralis spē byssus torta cādescit. ¶ Sexto indue- Ro bat lōgeō. i. rōnale significās q̄ pōtifex dz īduere le ta discretionē p quā discernat iter lucē ⁊ tenebras cerdo inter dextrā ⁊ sinistrā: q̄z nō est q̄ntio lucis ad tis. tenebras neq; xp̄i ad belial. ō pe. di. j. §. hocidē. erat ij. co aūt rōnale quadrāgulū significās q̄ dz discernere iij. inter q̄tuor. s. inter verū ⁊ falsum: ne deuiet in credēdis inter bonū ⁊ malū ne deuiet in agēdis. Erat ⁊ duplex: q̄z dz discernere p duob⁹, p se vcz ⁊ a pp̄o: ne ⁊ sī cecus cecū duxerit ambo in foueā cadāt. Habebat ⁊ q̄tuor ordines lapidū significan- Mat. xv.

s. Cor. ij. Matt. xvij. j. Cor. xiij. j. thi. j. Exod. xxviij. j Cāñ. j. Cida ris vel thiara facer dotis. mat. xj mat. v. Ter rā. ex posi tio. Psal. cxxxj. Sacri cōstat esse p̄cipuū qō in misse officio supra mēsam sacratissimi celebratur altaris illud eccleſie repre sentās conuiuium in quo filio reuertenti pater occidit vitulū sagi natū panē vite ⁊ vinū q̄ miscuit sapiētia. pponēs. Hoc aut̄ officiū ipse Christus instituit cū nouū ꝏdidit testamētū disponēs here dib⁹ suis regnū sicut pater su⁹ sibi disposuit vt supmēsam ei⁹ edāt ⁊ bibāt in regno q̄s eccl'ia ꝓcreauit. Cenātibus em̄ illis accepit Jesus panē ⁊ gratias agēs b̄ndixit ac fregit deditq; discipulis suis dicēs. Accipite ⁊ comedite. hoc ē corp⁹ meū q̄s p vo. tra. hoc fe. in meā ome. ¶ Hac igit̄ institutione formati ceperūt apli sacrificiū frequētare mysteriū, propter causaz quā xp̄s exp̄sserat ⁊ formā seruātes in verbis: ⁊ materiā tenētes in rebus: sicut apl's Corinthijs p̄testat dicēs. Ego accepi a dño j. co. xj. q̄s et tradidi vobis: q̄m dñs Jesus. in qua no. tra.

dō repauit. Erāt aūt hec indumēta p maiori pte ꝓtexta ope polimito. i. vario propter varietatē xp̄tutis de q̄s ꝓt psalmigraph⁹. Astitit regina a dextris Psal. tuis ive. deau. cir. va. ⁊ ex q̄tuor pciosis colorib⁹. s. xxiij. purpura/cocco/byssō ⁊ iacincto. Per purpurā regie dignitatis significāt pōtifical' ptās q̄ p vtā regiā dz īcedere ne decliet ad dexterā vel deuiet ad sinistrā: ne liget dignos aut soluat indignos. Per purpurā q̄z aq̄ significāt q̄ ī cōchis marinis habitāt xp̄mes q̄ eā egerūt. Per coccū coloris ignei significāt pōtifical' doctrīa q̄ sicut ignis lucere dz ⁊ vrere. ppt q̄s ⁊ distinct⁹ fuisse narrāt. Lucere q̄dē dz p. pmissionē vt oīs q̄ religq̄rit domū p̄z ⁊ mīez ⁊c. cētuplū accipiet ⁊ vitā eternā possidebit. Vrere Matt. dz p cōminationē: vt oīs arbor q̄ nō fecerit fructū xp̄. bonū excidet ⁊ ī ignē mittet. Hic est q̄ fm⁹ pōtifex cappa rubea exteri⁹ semp apparet indut⁹ cū interi⁹ sit indut⁹ cādida veste: q̄z etiā interi⁹ cādere dz p mūdicētiā ⁊ charitatē: ⁊ exteri⁹ rubere p opaf Jo. sionē. vt vcz ostēdat se semp paratū ponere aiam p ouib⁹ suis: q̄z p̄sonā gerit illi⁹ q̄ p ōb⁹ vniuersis rubrū fecit indumētū suū. Et p cessione xo Cōstā Esaie tini imperatoris. xcvj. di. cōstātin⁹. ferre pōt clami- lxiij. dē purpureā atq; tunicā coccineā ⁊ oīa impialia indumēta. s. sceptra: signa ⁊ ornaměta. Crux quo cūq; ierit eū p̄cedit ad significādū magis ei q̄ cui- q̄ alteri q̄uenire: iuxta illō apli. Mihi aūt absit gal. vj. gl'iari nisi in cruce dñi ⁊c. vt se crucifixū imitari debere cognoscat. Rursus cocc⁹ bistinct⁹ in veste pōtificali est charitas q̄ quasi bis tingit dū dilectione dei ⁊ p̄rimi colorat. Per byssum xo cādo j. Thi. ris eximū significat p̄claritas fame q̄ dz esse rector tij. ta vt pōtifex bonū habeat testimoniū: fm apl'm. ⁊ ab his q̄ sunt int⁹ ⁊ ab his q̄ sunt foris. Per iacinctū q̄ est coloris aerei significat serenitas ꝓscientie qua intra se pōtifex dz habere fm q̄ dt apl's. Hic ij. co. j. ria nostra hec est testimonium conscientie nostre.

Liber quartus.

¶ De missa et singulis que in missa aguntur. Capitulum. j.

After cōsecta eccl'ie sacramēta illud

acce. p nē. ⁊c. ¶ Qz igitur misse officiū ceteris diuinis officijs dignī⁹ ⁊ solēnis est: ideo de illo pri⁹ ꝙ de alijs officijs est in hac quarta parte dicendū in q̄ hus ie qua aliq̄b⁹ additis ⁊ detractis speculū Innocētij⁹ miss papę tertij ꝓsequamur. ¶ Sane vt premissum est saz in missā instituit dñs ihesus sacerdos ſm ordinē melstituit. chisedech qñ panē ⁊ vinū in corp⁹ ⁊ sanguinē suū Matt. trāsmutauit dicēs. ¶ Hoc est corp⁹ meū. hic est sanxxvj. guis meus: subiūgēs. Hoc facite in meā cōmemoratiōnē. ¶ Pli⁹ aūt hanc missam adauxerunt dicēPli ⁊ tes in missa nō solū ꝟba premissa: verūetiā dñicā pōtifi= oratiōnē superaddētes. Cui⁹ rei⁹ Petrus sic miscel mis sam prim⁹ dicit celebrasse in partibus oriētali⁹: saz am vbi post dñi passionē quatuor annis cathedrā trepitiane nuit sacerdotalē. Deinde xo accepit cathedrā Antiunt. tiochie vbi tres ofones ad missaz adiecit. In primordio ergo nascētis ecclesie missa aliter dicebat quā modo sicut in sexta parte sub ti. de parasceue dicēt. sequēti vero tpe ep̄la tm̄ ⁊ euāgelio recitatis missa celebrat. Subsequenter Celestinus papa instituit introitū ad missaz cātari ꝙt sub introitu dicēt. Cetera diuersis tpib⁹ ab alijs papis ⁊ a Celasio celestino ⁊ Hze. ⁊ alijs: diuersis tpib⁹ legunt adiecta ꝙt xpiane religiōis cultu crescēte visa sunt decētius cōuenire. De hoc dicetur in ꝓmio sexte partis: in canone de cōse. di. j. Jacobus legit q̄ Jacobus frater dñi eps hierosolymitanus ⁊ Basilij⁹ eps Cesariēsis addiderūt nobis in scripturis ordinē celebrādi missam. Itē iste Jacob⁹ ꝓmus cobus alphei dicit prim⁹ missam inter aplos celepost do brasse. Ma ꝓpt excellētiā sctitatis eius apli hunc sibi fecerūt honorē vt post dñi ascēsionē prim⁹ inminuz ter eos missā hierosolymis celebraret etiā priusmissaz q̄ esset in ep̄m ordinat⁹. Vel forte ideo dr prim⁹ celecelebrasse qz prim⁹ in pōtificalibus eā dixisse perhibraut bet. ⁊ sic Petr⁹ postmodū prim⁹ missam in Antiochia celebrauit. ⁊ March⁹ in Alexādria. Quidā aūt perfidi heretici reprehēdūt nos qz euāgelia pHereticoꝝ oppositio. particulas lacerata i missa legim⁹: ⁊ qz primitiue misse: vez vltra dñicā oratiōnē aliquid supaddito. m⁹. Scriptū em̄ est. Si ꝙs apposuerit ad hoc ap- Apoc. ponet sup illū de⁹ plagas scriptas in libro isto. Et vlti. qz sup nouū testamētū ⁊ ꝓcepta aplōꝝ alias institutiones ⁊ nouā doctrinā doctorū instituim⁹ ⁊ seruem⁹ ꝓtra illū q̄ xps ait. Bene irritū fecistis Matt. xv. mādatū dei vt vestrā traditionē seruetis. Et alibi Omis plātatio quā nō plantauit pater meus celeHebr. xiij. stis eradicabitur: ⁊ aplōs doctrinis varijs et pere- j. corī. xij. grinis nolite abduci. xij. di. ō his. Itē fundamētū aliud nemo pōt ponere ꝑter id qđ positū ē qđ est Hereticoꝝ xps. Dicūt ēt q ecclia xpi nec missa nec matutinas mala o cātauit: nec xps nec apli eam instituerunt: nec in pinio. do audiebat: nec scriptū inueniebat: ſz id qđ missa repsentat ab euāgelistis cena vocat: nec in ecclesia in pricipio: nec apli cū musicali organo: nec alta nec dulci voce eā cātabāt reprehēdētes nos qz hec agimus: ⁊ qz nocturnos ⁊ alias canonicas horas dicim⁹. falso ꝓtra nos iducētes: illō Amos Amos viij. ꝓphete. Conuertam festiuitates vestras in luctū ⁊ oīa cātica vestra in planctū. Et illud ꝓpheticū. Audiūt mones tuos ⁊ nō faciūt eos: qz in cāticū Ezech. ozis sui vertūt eos: ⁊ quartū q̄ sequūt eoz: et est xxxiij. illis quasi carmē musicū cū suauꝫ dulciꝫ sono canF nitur. ¶ Illoꝝ ifi erroꝝ apertissime cōfutat ex his q̄ in ꝓmio. v. partis dicenk. Rursus in primitiua ecclia diuina mysteria hebraice celebrabātur: sed tpe Adriani primi impatoris grece in oriētali ecclia xpianoꝝ ꝓio celebrari ceperūt. ¶ Pozro misse officiū tā ꝓtida reperīt ordinatione dispoū vt que p xp̄m ⁊ in xp̄m ex quo de celo descēdit vsq̄ dū in celū ascēdit gesta sunt magna ex parte ꝓtineat ⁊ ea tā xbis q̄ signis admirabili quadā spē repūtet. ip̄m autē officiū i. vij. ꝓsistit vez. ¶ In ꝑsentis. ¶ In opib⁹. ¶ In xbis. ¶ Et i reb⁹. ¶ Personarū tres sunt oratores. s. ¶ Celebrātes. ¶ Ministrātes. ¶ Et circūstātes. ¶ Sperū quoq⁹ tres sunt spēs. vez. ¶ Sctⁿ⁹. ¶ Aci⁹. ¶ Et mot⁹. ¶ Verbox etiā tres sūt diuersitates. s. ¶ Ones. ¶ Modulatiōes. ¶ Et lectiōes. ¶ Verū silr tres sūt maneries. s. ¶ Ornamēta. ¶ Instrumēta. ¶ Et clemēta. Sicḋ hec oīa plena sunt diuinis mysteriis sicut in ꝓmio libri dictū fuit. ¶ Sane olim tēplū erat in duas ptes interpositō velo diuisuz. Pars ꝓrior vocabat sctā: interior xo sctā sctoꝝ. Quicḋ ergo in officio misse ante secreta agit quasi in ede ꝓrior est: quod aūt in secreta agitur intra sctā sanctoꝝ est. Erant igitur intra sancta sanctoꝝ ara incēsi: archa testamēti: tabula supachā: pront in prima parte sub ti. de ecclesia ⁊ de altari dictū est: ⁊ in Exo. habēt. ⁊ supra tabulā duo cherubin glorie mutuo vultu sese respiciētia. Huc intrabat solus pōtifex semel in anno habēs noīa patrū in rationali ⁊ suphūerali scripta feres sanguinē ⁊ carbones quos cēs cū timiamate in thuribulo ozās ponebat donec fumus eum obūbraret. Deinde tabulā ⁊ aras sanguine aspergebat. Post exibat ad populū ⁊ vestes lauabat. Nō em̄ iudicabāt mundus ante vesperā post immolationē vituli rufi. ¶ Hec olī signa fuerūt: sed recesserūt postq̄ significata venerunt. ¶ Sicḋ ꝓrior edes significat presentem ecclesiā: sancta sanctoꝝ celū: potifex xp̄s: sanguis passionē: carbones charitatē xp̄i: thuribulū carnē ipsius: thus crematū preces odoriferas: ara cohortes celi: archa xp̄s ſm hūanitatē: tabula deū patrē: duo cherubin duo testamēta: que sese adinuicē respiciūt qz ꝓcedāt: vestis que lauatur hostem: vesperа hoīs vestē significat. Cōserags ergo q̄ olim fiebāt ⁊ q̄ xps egit: ⁊ respice quō minister ecclesie illa in officio misse repsentat ⁊ agit. Quid etiā hec significēt sub canone misse i pricipio cuiuslibet particule illius tāgēt. Per archam quoq⁹ xp̄i humilitas intelligit⁹ a qua nobis p̄cipi⁹ misericordiā omne bonū aduenit. Et nota q sicut in Exo. ca. xxv. ⁊ xxxvij. Factum est sup archā ꝓpitiatorium aureum. i. tabula aurea eiusdem longitudinis et latitudinis cuius et archa vt eā tegere sufficeret. Et hoc dicebatur oraculū: qz dñs de loco illo respōsa dabat orātibus. ¶ Dicebatur etiā ꝓpitiatoriū qz exinde loquēs dñs ꝓpitiabat populo: vel quia die propitiationis videbāt gloriā dñi sempiḃ descēdere. Et inde tabernaculū siue loc⁹ sup posteriori pte altaris collocatus: in quo xp̄s ꝓpitiatio nostra. i. hostia cōsecrata seruatur: hodie ꝓpitiatoriū nūcupat⁹ ⁊c. Ex vtraq⁹ xo pte oraculi. s. in duobus angulis anteriozibus positi sunt duo cherubin aurei q̄ sunt ſm Josephū duo aialia volatilia habētia figurā q̄ a nullo hoīz est inspecta. hec dr Moyses se in dei sede ospexisse figurata. Unus cherubin alterū in spiciebat: versa

In mis sa oīa xpi mysteria cōtinē tur.

Jo. ij.

K Tria eccle sacrifi ciaque offerti missa. ps. l.

B diuisio templi antiq̄.

Matt. vj.

heb. ix

Ps. l. Psal. xlix. Ro. xij Col. iij

Signa ficatiuus antiq̄ ritus in crifici ozum.

tamen vultib⁹ in ꝓpitiatoriū: duabusq⁹ alis ex opposito expās is ⁊ mutuo se tāgētib⁹ velabāt oraculū siue tegebant ꝓpitiatoriū. Siquidē per ꝓpitiatio ꝓpeccatis nostris. Duo cherubin duo sunt testamēta. s. nouū ⁊ vet⁹. Dū ergo illa nō discrepant: sed mysteriū incarnationis xp̄i cōcorditer narrāt illud ꝓphetādo istud asseuerādo in ꝓpitiatoriū vultū sue intētiōis dirigūt: ⁊ se mutuo respiciūt. ¶ Rursus tria sunt ecclesie sacrificia q̄ in veteri testamēto ꝓpitiatoriū: thuribulū ⁊ altare significata sunt: vez sacrificium. ¶ Penitētie. ¶ Justitie. ¶ Et Eucharistie. ¶ De primo. Sacrificiū deo spūs ꝑtribulat⁹ ⁊c. ¶ De secdo. Tūc accepta bis sacrificiū iustitie. ¶ De ttio. Tibi sacrificabo hostiā laudis. Sup altare. s. cordis thus adolek ꝓ deuotionē: ad ꝓpitiatoriū. s. dei ꝑis sanguis infertur ꝓ redēptione. ¶ Hec q̄dē tria sacrificia sacerdos offert in missa: primū. ¶ In ꝓfessione: secz. ¶ In ꝑfatiōe: tertiū. ¶ In actione. Hā hec tria fuit q̄ ſm ꝓpheta de⁹ respicit in homine ⁊ reqrit ab homine: diligere misericordiā: facere iudiciū ⁊ solicite ambulare cū deo. Diligat ergo misericordiā q̄vult offerre sacrificiū penitētie. Faciat iudiciū q̄ vult offerre sacrificiū iustitie. Cū deo solicit⁹ ambulet q̄ vult offerre sacrificiū eucharistie. ¶ Hinc est q̄ ait dñs Bernardus. Fratres mei immolantes hostiā laudis ifigamus verbū verbis: sensum sensui: affectū affectui: exaltationē exaltatiōi: maturitatē maturitati: hūilitatē hūilitati: libertatē libertati. Celebrat⁹ ergo missā offerat altissimo sacrificiū illud de q̄ psalmista ait. Sacrificiū deo spūs cōtribulat⁹. ⁊ alibi. Immola deo sacrificiū laudis: ⁊ apls. Exhibete mihi corpa vestra hostiā viuētē ſc tām deo placētē: vt sit rōnabile obsequiū vestrū: mortificātes in altari cordis mēbra vra q̄ sunt sup terrā: vez immūdiciā libidinē cupiscētiam malā ⁊ auaritiā: quaten⁹ mūdo corde ⁊ casto corpe sacrificetis deo vosmetipsos. ¶ In sacramēto aūt corpis xp̄i ſm Aug. de cōse. dist. ij. vtrū. nil a bono magis nil a malo minus ꝓficit sacerdote: dūmodo ille cū ceteris i archa ꝓsistat ⁊ formā obA Sacerdos bonus et malus ſm formā ecclie celebrās eā sacrificium ꝓficit. seruet tradītā a colūba: qz nō i merito sacerdotis sed in verbo cōficitur creatoris. Aurū em̄ eque ve rū est in archa furis sicut i thesauro regis. j. q. j. §. ex his. Unde ⁊ Cayphas pōtifex persecutoz vni⁹ et verissimi sacerdotis q̄uis ip̄e verax nō esset: qđ dedit tñ ꝓfiliū verū fuit: sed nō sui dedit sed dei. i. in forma ecclesie. j. q. j. dñs. ⁊ ca. dictū. Nō ergo sacerdotis inigtas impedit effectū sacramēti: sicut nec medici infirmitas xtutē impedit medicine. Quāuis igit op⁹ operās aliquādo sit immūdū: op⁹ tñ operātis semp est mūdū. Et sicut oīa sunt mūda mūdis: sic oīa sūt immūda immūdis. j. q. j. oīa. ⁊ ca. multi. Mal⁹ ergo ci⁹ vitā accipit morte incurrit. sic ecōtra bonus ci⁹ mortē sustinet vitā acqrit. Nam q̄ manducat indigne iudiciū sibi mādūcat. Nō xo de talibus ꝓpheta ait. Maledicā benedictionibus vestris. et Greg. Benedicto eoz vertit in maledictionē ozatio in peccatū: de precisis ab ecclesia nō toleratis seu notoriis ītelligit: quoz bñdictio debet quātū ad ipsos maledictio reputari: quū ſm Aug. j. q. j. q. qđe malis in q̄ tū i eis est dicunt sacra polluere: cū tamē illa ꝓmaneāt impolluta: sunt em̄ bonis ad premiū reprobis ad iudicium. Unde Aug. j. q. j. ſi fuerit. spūalis virtus sacramēti vt lux pura ab illuminādis excipit ad salutē: sed ꝓ immūdos ministros quasi ꝓcanale trā Nec sit ar naldi ste q̄ di los mi nistros nō pos se mi nistra re sacramē ta re probā tur. Leuit. xv. Matt. vij. Psal. xlviij. ro. xij

stens non coinquinatur. ¶ Arnaldiste tamē ꝑfidi heretici dicūt nusq⁹ legi q̄ immūdis ⁊ luxuriosis ministris xp̄s spōsam suā ecclesiā traderet custodiendam: vel potestatē sacrozū ministertozū per agere: vel clauos regni vel potestatē ligādi vel soluendi: qz illi soli: vt ait Greg. et tusti in hac carne posīti: potestatē habēt ligandi atq⁹ soluendi: sicut apli qui vitam vel fidē illozū cum eozū doctrina tenēt. Unde vt dicūt a talibus sacramēta prestita nec valent nec proficiunt ad salutē. Legitur enim in libro numeri. Quicquid retigerit immūd⁹ immundū faciet: ⁊ christus. Nō pōt arbor mala fructus bonos facere: ⁊ Dauid. Pectōri aūt dixit de⁹ quare tu enarras tu. m. et tu. a. t. m. pcr os tuū. Et apostolus. Oīa mūda mūdis: coinquinatis aūt et infidelibus nihil est mundū. Et Greg. in pastorali lib. j. ca. x. ⁊. xcix. dis. §. j. dum is qui displicet ad intercedēdū mittit ⁊ rati animus ad deteriora prouocatur. Itē ibidem lib. iij. c. xij. Necesse est vt mūda debeat esse manus q̄ diluere sordes curat. ne tacta q̄q⁹ ipsa sordida deteri⁹ inquinet. ¶ Celebratur aūt missa hora tertia sexta ⁊ nona. In tertia qz ſm Marcum hora illa christus crucem ascēdit: ⁊ linguis iudeozum crucifixus est clamantiū. Crucifige. Et qz illa hora spiritus sanctus super apostolos in linguis ignei⁹ descēdit. de cōse. di. j. nocte. In sexta qz illa hora ſm Matthēū vere crucifixus ⁊ immolat⁹ est. Et in nona: qz hora illa in cruce pēdēs emisit spūm. Telephorus papa de cōse. di. j. nocte. statuit vt missa ante horā tertiā nō dicāt qđ de publicis ⁊ popularib⁹ missis intelligēdū est: qz sicut ait Aug. de cōse. di. j. ⁊ hec nō debēret in publico fieri ne ꝑpls a publicis q̄ hora tertia dicunt retrahat. Cātat aūt diebus dominicis ⁊ festiuis hora tertia. in ꝑfestis hora sexta. in quadragesima hora nona de cōse. di. j. solēt. ⁊. §. in ieiunijs: ⁊ etiā ex institutione Pelagij pape ⁊ alioꝝ in diebus ieiunioꝝ non tamen oīm. In sabbatis vero ieiuniozū quatuoꝝ tēpoꝝ sero pōt celebrari ꝓpter ordines sacros q̄ ad dñicā sequētē ptinere nosc unt. Sed qz missa in ieiunio dicit⁹ ō ne minus ieiunent post vesp as inchoat ur. ⁊ sic vsq⁹ ad noctē ieiunū. ptelat. lxxv. di. qđ a partibus. lxvj. di. dilectionis. De quo in sexta pte sub sabbato pascha lt dicēt q̄ xo missa q̄nq⁹ summo mane cātat ex cōsuetudine non ex ordine est. Leo tñ papa de cōse. di. j. necesse. diluculo siue prima diei parte ad missam intrabat: nescio an necessitate an rōne ansolaꝝsus aplica ptāte. Ut de peculiari missa intelligēda est. Qui aūt necessitate ꝓuenit ūt tertiā: aut efferūt post sextā aut nonā amore diuino: ne vez Matt. eis dies absq⁹ sacrificio ꝑteat excusari pōt cū di xij. scipl⁹ q̄ euellebāt spicas i sabbato. ō cōse. di. v. di j. re. ij scipl⁹ ⁊ cū Dauid q̄ comedebat panes ꝓpositiōis ō cōse. di. ij. trib⁹. Ut qz i missa fit mētia passiōis mortis sepulture resurrectiōis ⁊ ascēsiōis: tō cātat tot varijs horis. In tertia i memoriā passiōis ⁊ ascēsionis: post sextā i memoriā mortis: post nonā in memoriā sepulture: in manē i memoriā forte resurrectiōis. Asserūt etiā q̄dā dñz i meditatiōe horaruꝫ crucifixiōis: ⁊ tō nūc hāc nūc illā hora post-

ram. Unde ecclesia inter vnā horam ⁊ alteram celebrat missam. In die aūt natalis dñi prima missa de nocte cantatur ꝓut sub ipo festo dicet. Ceterū si i quadragesima occurrūt duo officia quos dies duplices vocam⁹: missa de festo dr i tertia ⁊ absq; genu flexione: officiū xo de ieiunio dicit i nona ⁊ cū genu flexione. Tēpore etiā aduēt⁹ debet missa in scor festiuitatib⁹ hora tertia celebrari. Uerū nullus debet eadē die plures missas regulariter celebrare. ꝺ ꝯse. di. j. sufficit. extra de cele. mi. tenuerētē: qz xps solus passus fuit: ⁊ valde felix est q etiā vnā digne pōt celebrare. Hec potest qs duas missas cū vno vel vnā cū duobus sacrificijs celebrare. e. dist. tribus. sub vno tū canone pūt plures hostie confici. Nam⁊ presbyter debet semp hostiā ꝓ infirmis habere paratā. e. di. presbyter. Potest quoq; sacerdos vnā missā cū sacrificio ⁊ altam siccam celebrare. Missa sicca dicit qñ si sacerdos nō potest cōficere qz forte iā celebrauit: vel ob aliam causam potest accepta stola epkaz ⁊ euāgeliū legere ⁊ dicere oratione dñicā ⁊ dare bñdictionē q̄nimo si ex deuotione nō ex superstitione velit totū officiū misse sine sacrificio dicere: accipiat oēs vestes sacerdotales ⁊ missā suo ordine celebret vsq; ad finē offerēde: dimittēs secreta q̄ ad sacrificiū ptinēt. Prefationē xo dicere pōt: lz i eade videāt angeli inuocari ad ꝓsecrationē corpis ⁊ sanguis xpi. De canone xo nihil dicat: lz ofonē dñicā non ptermittat ⁊ q̄ ibi sequunt sub silētio dicēda nō dicat calicē vel hostiā nō habeat: nec de his q̄ sup calicē seu eucharistiā dicunt vl fiūt aliqd dicat vel faciat. Pōt etiā dicere: pax dñi sit semp ⁊c. ⁊ exide misse officiū suo ordie pagat. Melⁱ ē tū alia omittere. Uerū q̄dā incipiūt missā de die celebrātes illā suo ordine vsq; ad offerēdā postea incipiūt aliā missam ⁊ eā cantāt vsq; ad eundē locū: ⁊ ide faciūt pluries si volūt ⁊ icepta missa viuor̄ icipiūt qñq; missam mortuor̄ eā. pseq̄ētes vsq; ad eūdē locū: ⁊ exide ꝓcedētes dicūt tot secretellas q̄t missas inceperūt semel tū canonē dicētes ⁊ ꝓsecrātes ⁊ i fine tot ofones dicūt quot officia misse iceperūt

Sed hoc tā⁹ detestabile reprobam⁹. ¶ Pōt tū sacerdos qñq; plures missas vna die celebrare: extra de cele. mis. c. iij. ¶ Prio i festo natalis dñi sicut i septia pre sub illo festo dicet. ¶ Sco vbi necessitas exigit: puta si q̄s moriat vt ibi ⁊ de cōse. di. j. sufficit. Cōciliū tū carthaginen. c. di. sacra. dr q̄ si se eccles vel alⁱ post tertia obierit cōmemoratio solis ofonib⁹ facienda ē sine missa. ¶ Tertio causa honestatis vt si aliq̄ magna ꝑsona supueniēs velit missam audire extra. e. c. j. ⁊. ij. ¶ Quarto ꝓp quosdā vtilitat⁹ puta ꝓpter pegrinos ꝓpter hospites ꝓpter cōmestes ꝓpter infirmos ꝓpter sponsos ⁊ ꝓpter raritatē clericor̄ ⁊ ꝓpter paupiatē ecclia sacerdotes ꝓtios nō habētis. ¶ Quīto vt dixit Ricard⁹ epūs cren. i mitrali cū due festiuitates occurrūt ꝑt etiā tres celebrari tū qz hoc fit licite i natali: tū qz xpi passio tripita ē. Passus ei ē in gutis infulatis manib⁹ verberātiū ⁊ clauis crucifigētiū. Ipse etiā est a patriarchis gesti⁹ imolatus ⁊ a ꝓphetis xbis sacrificat⁹ ⁊ a patre ⁊ a seipso realiter oblat⁹. ¶ Sexto pari rōne si in die ieiunij occurrit aliq̄ solēne festū pōt vna de festo ⁊ alia de ieiunio celebrare si alⁱ ꝑsbyter nō assit. Legit etiā q̄ Leo papa sepe septies ⁊ aliq̄n nonies i eadē die missā celebrauit. ¶ Sacerdos tū aliā missā i eadē die celebrat⁹ i vltima tū ꝓfusionē sumat qm̄ si in prima sumeret ieiunus nō esset: ⁊ sic alia missa impediret. ꝯ ti. ex pte. alias aūt quoties celebrat toties corpus xpi ⁊ etiā ꝓfusionē sumat. de cōse. dist. ij. cōperim⁹. ⁊ c. trib⁹. Sed nunq̄d pransus cōficit. rñdeo sic: lz hoc facere nō debeat. Non enim ieiunij est de substantia aut in canone innuit Aug. in. d. c. liq̄do. al's dñs nō cōfeciss̄et. magister tū Hug. dicit cōtra. Sane ptisci tēpor⁹ heresibus pullulātib⁹ ⁊ trinitatē impugnātib⁹ ex institutione Alcuini magistri Caroli rogatu Bonifacij archiepi magūtini statuētis. ꝑia feria missa de trinitate dicebat. Scōa feria de sapia. Tertia feria de spū sctō. Quarta de charitate. Quīta feria de angelis. Sexta de cruce. Septima de btā ẋgine. Causa xo illa cessante illō cessauit ⁊ dñica li officio ordinato statutū fuit q̄ ꝑia feria suū haberet officiū. s. de trinitate. Scōa de angelis: qz tūc ꝓio creati sunt in bonis gratuitis: tūc em̄ lux diuisa fuit a tenebris. i. boni angeli a malis: qz tūc ceciderūt mali: boni xo ꝓfirmati sunt. ¶ In ꝑia xo feria creati fuerūt angeli i bonis naturalib⁹. Cātat etiā i scōa feria ꝓ defunctis vt illis adhibeam⁹ suffragia angelor̄. Et qz vt dicūt quidā i ꝑia feria refrigeriū habēt illi q̄ sunt i purgatorio ⁊ statim i scōa feria redeūt ad penas ⁊ laborē. ideo vt eor̄ subueniat laborib⁹ missa ꝓ illis. ¶ In secfida feria celebrat. ¶ In tertia feria ꝓ peccatis. ¶ In quarta ꝓ pace. ¶ In quīta ꝓ tribulatione: vel in tertia feria dr repeti introit⁹ misse de dñica. ¶ Institutū etiā fuit vt in quarta feria ieiunaret: ⁊ illa sl'r die dr missa de dñica dici nisi festiuitas impediat. ¶ In. v. feria dr sil'r repeti officiū dñice ītroitus epla ⁊ euāgeliū: qz dies iouis ōr cognata dñi ce dici ꝓut dicet sub ti. de accessus pōt. ad altare ¶ In sexta feria de cruce. Illa cām dies appropriat xpo ⁊ cruci: qz ipe i ea mori ⁊ crucifigi voluit ꝓ salute gñis humani. ¶ In septima feria de btā ẋgine. qb initiū habuit: qm̄ olim in quadā ecclia ciuitatis cōstantinopolis erat imago beate ẋgin is cora qua depēdebat velū qd totā velabat imaginē: lz hoc velū i. vj. feria post vespas recederet ab imagine nullo mouēte solo dei miraculo qñ deferret i celū vt ad plenū posset imago a pplo ꝑspici. Celebratis xo vesꝑis in sabbato descēdebat ipz velū aīa eādē iconā siue imaginē ⁊ ibi manebat vsq; ad sextā feriā. Hoc viso miraculo sancitum est vt semper illa feria de beata virgine cātaret. ¶ Alia etiā rō est qz dño crucifixo ⁊ mortuo ⁊ discipulis fugiētibus ⁊ de resurrectione desperantibus in ea sola tota fides in sabbato illo remāsit. de ꝯse. di. iij. sabbato. Sciebat em̄ qđo portauerat eū sine labore ⁊ peperat sine dolore: ⁊ iō certa erat q̄ filius dei esset: ⁊ a mortuis ⁊tia die resurgere debebat. Et hec est rō quare dies sabbati magis q̄ alia dies beate marie appropriat. ¶ Tertia rō est: qz dies sabbati est ianua ⁊ introitus ad dñicā diem. Uñ cum sumus in sabbato sumus iuxta dñicā. Dies aūt dñica est dies requiei⁹ significat vitā eternā. Uñ cuz sumus in gra dñi nostri sum⁹ quasi in ianua paradisi. Qz igitur ipsa est nobis porta ad regnū celor̄ qđ per diē dñicā figurat. ideo de illa solennizamus in septima feria q̄ diē dñicā ꝑcepit. ¶ Quarto vt solēnitas matris solēnitati filij cōtinuetur.

¶ Quinto vt festiuitas agatur in die in q̄ de⁹ ab omni ope requiēuit. ¶ Notādū est etiā q̄ in misse officio vbi xp̄i passio repītat tribus linguarū generib⁹ vtimur. s. greca. hebrea ⁊ latina ad signtificādū q̄ his trib⁹ linguis script⁹ est titul⁹ crucis xp̄i. Jo. xix. ⁊ ad designandū q̄ oīs lingua q̄ per hanc triplicē intelligit deū laudare ⁊ cōfiteri debet: qz dñs noster Jesus xps in glia est dei patris. Uz em̄ multa sint genera linguarum: iste tū principales sunt. Hebrea ꝓpter legē: ⁊ q̄ est aliar̄ mater. Greca ꝓpter sapientiam. Latina ꝓpter nobilitatē ⁊ dñium romani ꝑij. Uerba latina sunt epl'e: euāgelia: ofones ⁊ cantus. Greca sunt kyriel. xp̄el. et limas. Hebraica sūt alleluya amē sabaoth ⁊ osanna. Uñ ⁊ in missa romani pontificis in precipuis solēnitatibus legitur euangelium ⁊ epistola: non solū in latino verū etiaz in greco: ad designādum ꝓfectionē vtriusq; ppli sub vna fide: siue q̄ ecclia cōstat nō solū ex latinis verū etiā ex grecis: ⁊ vide in sexta pte sub tit. de parasceue. ¶ Sed q̄rit⁹ vtrū sacerdos minus q̄ duobus ꝑsentibus dr celebrare missam. Et vr q̄ non. Statuit nāq; Sother papa de ꝯse. di. j. q̄s. vt null⁹ missarū solēnia celebrare ꝑsumat nisi duob⁹ ꝑsentib⁹ ꝑtib⁹ sibiq; rñdētibus ipse tertius habeat. Cū em̄ ipse ꝑsbyter dicat. dñs vobiscū: ⁊ in secreta dicit orate ꝓ me ꝓcedit vt ipsi⁹ salutatiōi a plurib⁹ rñdeat. Uerū aliud est necessitatis articulus in quo pōt vno solo pīte celebrare ⁊ aliud religiōis ptēptus. Pie q̄s credēdū est et sacris autoritatib⁹ comprobat q̄ angeli dei comites assistunt orātib⁹. Juxta illō ꝓpheticū. In conspectu angelorum psallā tibi. Et angelus ad Thobiā. Uñ orabas cū lachrymis ego obtuli ofonem tuā dño: sed in canone misse ptinet. Supplices te rogamus oīpotens deus iube hec pferri p manus sancti angeli tui in sublime altare tuū. Preterea q̄libet hō hz suū ꝓprīū angelū ad custodiā. Unde dñs in euāgelio loquēs de puulis ait. Angeli eor̄ semp vidēt faciē ꝑris. Illo igit habem⁹ in ofone participes q̄s habebimus in glorificatiōe cōsortes. Solus tū presbyter non pōt diuinū officiū absq; ministri suffragio celebrare ꝓut i ꝓstitutiōe alexādri cauet. extra de fi. pbi. ꝓposuit. Canon q̄s tholeran. concilij. xij. q. j. illud statuit vt vbi tpis vl loci siue clerici copia suffragat habeat q̄s̄q; deo sacrificās post se vicini solaminis adiutorē: vt si alio quo casu ille q̄ ad officia impleturus accedit turbatus vel ad terrā illius fuerit a tergo semp habeat q̄ eius vicē intrepide assequat. Siqđē copia tēporis suffragat: si non sit guerra loci. si eccl'ia sit diues cleri. si sit sibi copia clericor̄. Sñal'r aut em̄ dicendū est q̄ illa est legitima missa in q̄ sunt sacerdos rñdēs offerēs atq; cōicans sicut ipsa pcī ꝓpositio euidēti rōne demōstrat. ¶ Introitus ad chorū ꝓphetarum respicit qm̄ sm̄ Aug. Moyses minister fuit ve. testa. ꝓphete ministri noui. kyriel. ad eos respicit. ꝓphetas q̄ circa dñi aduētū erāt de q̄b⁹ fuerūt zacharias ⁊ Joānes baptista filius ei⁹. Hlia in excelsis ad celū respicit: angelor̄ gaudiū natiuitatis dñi pastoribus annūciantiū. Prima collecta respicit ad hoc q̄ dñs circa annuz. xij. agebat sc̄z qñ ascendens hierosolymā sedebat inter doctores audiēs ⁊ interrogās. Epla ad Joānis ꝓdicationē ptinet. Responsorij ad beniuolentiā spl'or̄ respicit. s. qñ̄o a dño vocati secuti sunt euz. All'. ad letitiā mētis cor̄ ptinet quā habebant de pmissionib⁹ eius vel de miraculis q̄ per eū vel p nomē ei⁹ fiebant. Euāgeliū respicit rp̄s a sua ꝑdicatiōe vsq; ad ꝑdictū tp̄s. Qđ xo deinceps in misse officio agit ad illū respicit tp̄s qđ est a dñica qñ pueri hebreor̄ obuiauer̄ sit ei: vsq; ad die ascēsionis eius siue penthecostē. Oratio xo secrete vsq; nobis quoq; pctōribus: designat illā ofonē quam Jesus in mōte oliueti exercebat. Qđ autez postea agit sigat tp̄s illō q̄ dñs in sepulcro iacuit. Qñ xo panis in vinū mittit aīam dei ad cor⁹ redire de mōstrat. Salutatio sequēs significat salutatiōes postea discipulis a xpo factas. Fractis oblate signat fractionem panis factā a dño discipulis in emaus. Hec pleni⁹ in suis locis dicēt. De missa ꝓ mortuis ⁊ ipsor̄ officio i. vij. pte dicet. Adhuc missa nō nisi in sacratis deo locis. i. i tabernaculis diuinis ꝑcibus a pōtificib⁹ delibutis absq; magna necessitate dici debet. Nō ergo in pphanis domibus absq; epi licētia: qz sanctius est missam nō cātare vel nō audire q̄ in locis in qb⁹ hoc fieri non opz. de ꝯse. di. j. clericos. ⁊. c. se. Uñ scriptum est de cōse. di. j. sic. ⁊. c. iij. sc. ⁊. c. cōcedimus. ⁊. c. vnicuiq; Uide ne offeras holocausta tua in oī loco quē videris: sed in oī loco quē elegerit dñs de⁹ tuus: de hoc dicet in. pe. v. partis. Pōt aūt esse necessitas vt dicat in nauī vl in exercitu sub papillione siue sub diuo si illud haberi nō possit: sed tūc cū tabula seu altari viatico. e. di. c. fi. Presbyter aūt non dr missam celebrare sine licentia epi in altari in q̄ eps ea die celebrauit. e. dis. ꝓcedimus. extra de pri. in his. Sixtus tū papa statuit missam non nisi sup altare celebrari. Felix papa primus statuit supa memorias martyrū missas celebrari. Bonifaci⁹ papa scōs statuit vt in misse celebratione cleri ci a laycis sint diuisi. Martinus papa statuit missam alta voce cātari. Uigili⁹ papa statuit eā in ecclesie orātali pte dici. ¶ Illud q̄s notādū est q̄ in missa repītatur pugna ⁊ victoria sacerdotis ꝓtra hostē antiquū: pcessus ad hanc pugnā ponet sub ti. de accel. pō. ad al. in fi. Arma xo ⁊ pugna sacerdotis posita sūt in ꝓmio tertie partis. ¶ Rursus missam qñ q̄ddā iudiciū imitat. Uñ ⁊ canon actio vocatur. de ꝯse. di. j. q. c. Est em̄ actio cā i iudicio deducta: de verb. sig. fozus. In missa q̄dē causa nostra agit: oratoriū est ꝓtoriū: de⁹ iudex diabolus accusator: ministri testes: sacerdos aduocat⁹ ⁊ defensor. Hic est Moyses q̄ causam ppli ad dñz allegabat: cuius patrocinio delatoris fallacia cōfutat: ⁊ nra inocētia ꝓbat ⁊ absoluit: ⁊ iudicis ira placat: ⁊ per miam culpa remittit. xlv. di. discipluna. extra de re iudi. cum vterini. Ceterū misse ōr mysterium qđ ꝓfertur et sacrificiū qđ offert. ¶ Misse aūt officiuz in duas principal⁹ diuiditur partes vez in missam cathecuminor̄: ⁊ missam fidelium. ¶ Missa cathecuminor̄ est ab introitu vsq; post offertoriū: q̄ missa ab emittēdo ōr: qñ q̄ sacerdos incipit cōsecrare eucharistiā: cathecumini fotis de ecclia mittūtur. Uñ antiq⁹ plecto euā gelio diacon⁹ supra pulpitum acclamare solebat. Si q̄s cathecuminus adest: exeat foris ꝓout dicetur in sexta parte sub q̄rta feria quarte dñice quadragesime. Qđ iō fiebat qñ cathecumini lz sint in fide instructi nōdū tū sunt renati siue baptizati: ⁊ iō nōdū sunt de corpore ecclie: sicut nec iudei

nec gētiles/ q̄re sacris altaris mysterijs interesse nō debēt q̄ nō nisi baptizatis fidelib⁹ cōmittunt: nec thesauri eccl̄ie sunt inimicis oñēdi. Sī de quibusdā qui cathecuminox: r nōdū renatorum typū seu figurā gerebāt scriptū est. Jesus aūt non credebat se illis sciens q̄d in hoīe esset. Hinc etiā in canone carthaginē. cōcilij. de con. di. j. eps. ōr q̄ nec gentilis nec hereticus nec iude⁹ phibeatur eccl̄iā ingredi r audire x̄pū dei vsq; in finē missę cathecuminox: nec etiā icēstuosi. xxxv. di. iij. de incē. r. c. sc. ¶ Missa x̄o fidelium est ab offertorio vsq; ad post cōiōnē: r ōr missa illa a dimittēdo: q̄ ea expleta ad ppria q̄sq; fidelis dimittit. Missa ḡ aliq̄n est nomē collectiuū: q̄ q̄nq; missa vocat q̄ est ab introitu vsq; ad offertorium. Quādoq; q̄ est ab introitu vsq; ad ite missa est: r hoc verius: q̄ tunc hostia mittitur. Q̄nq; q̄ vsitatius est ōr missa totū officiū ab introitu vsq; ad ite missa est: siue īuocatio noīs dei que fit a sacerdote super altare quasi transmissa: eo q̄ populus fidelis p mysteriū sacerdotis: q̄ vice mediatoris inter deū r hoīes. i. x̄pi fungit: preces supplicatiōes ac vota altissimo transmittit: q̄nq; tm̄ officiū q̄ sub silētio ōr: q̄nq; solū x̄ba illa q̄bus dñicū cōficit corpus. ¶ Alīq̄n missa est nomen ppriū q̄ significat x̄pm q̄ missus est a patre in hūc mūdum: significat etiā angelum q̄ mittit vt p eius man⁹ hostia offeratur in sublime altare dñi. Ipsum ergo sacrificium. i. hostia vocatur missa quasi transmissa prius siquidē a patre nobis vt. s. cēt nobiscū: postea a nobis patri vt intercedat r sit p nobis apud ipm. ¶ Item trāsmissa primo nobis a patre diuino: q̄ per incarnationē x̄pi filij fuit: missus celestis r postea pri a nobis p passionem eius silr in sacro trāsmissa nobis primo a pr̄e p sanctificationē qua nobiscū esse incipit. postea pri a nobis p oblationē qua pro nobis apud patrē intercedit: hec em̄ missio seu legatio sola sufficiens r idonea est ad soluendas inter deū r hoīes inimicitias r offensas. Cū ergo diaconus i fine misse dicit: ite missa est: idē ē ac si dicat: redite ad ppria vl̄ sequmini x̄pm: q̄ missa siue oblata est hostia sanctaris p nobis ad deū pr̄ez placādū. ¶ Pōt etiā r aliter missa diuidi in quatuor partes sm aplz. j. ad Thim. ij. r hr̄ etiā in canone dicī. tholetan. i. in obsecrationes: oones: postulationes: r laudes siue gr̄arum actiones: quorū verborum expositio in. v. partes sub tertia ponetur. ¶ Pars prima pr̄editur: ab introitu vsq; ad orationē: r ōr obsecrationes. i. p̄cationes q̄. s. fiūt prius q̄ species ēcipiāt bñdici. ¶ Scōa vsq; ad finē dñice oonis ibi: vez libera nos q̄sumus domine ⁊c. ¶ Tertia vsq; ad cōiōnē: vez sm Augu. oones q̄s eps dicit post cōionē. ¶ Quarta vsq; in finē scz sm Aug. q̄n post ite missa est: vel benedicamus domino pp̄s rñdet: deo gr̄atias: sm alios vero: prima pars p̄tendit ab introitu vsq; ad: te igit: scōa vsq; ad: oremus p̄ceptis salutari. ⁊c. tertia vsq; ad collectas: quarta vsq; ad: ite missa est. ¶ Rursus: q̄ q̄nq; fuerūt sanguinis x̄pi effusiones: ō misse officium ab offertorio in antea in quinq; subdiuidit partes: vt ibi dicēt ⁊c. Sz r q̄ in sola cruce etiā in quinaria fuit sanguinis effusio: ideo r sol⁹ canon subdiuidit in q̄nq; partes: pria vsq; q̄ pridie: scōa vsq; ad memēto: tertia vsq; ad p̄ceptis: quarta vsq; ad embolismum: quinta ad collectas ⁊c.

Jo. ij.

Missa fidelium que sit

¶ De quinq; psalmis quos pontifex celebraturus dicit. Capitulū. ij.

CElebraturus pōtifex missarum solēnia q̄sdā psalmos r oones ex institutione Celestini primi p̄mittit: q̄s interim dñi caligis r sandaliis ornat dicit ꝑz exhortationē psalmiste dicētis. Preoccupem⁹ faciē ei⁹ in cō. r in psal. iu. ei. Ibi psalmi sunt q̄nq; vcz. Quā dilecta tabernacula tua. Bñdixisti. Inclina. Credidi. r De p̄fundis: vt q̄cūq; in mūdū q̄nq; sensum trāsgressione cōmisit q̄nq; psalmorū oone deterget. Quedā em̄ cōtinētur in quolibet ipsor⁹ q̄ recte cōueniunt celebraturis altaris mysteriū r eu charistie sacr̄m. Oones x̄o quas dicit manifeste pertinēt ad impetrādū cordis r corporis mūdiciā r munimē. ¶ Rursus iō dicit. Quā dilecta tabernacula tua. r alios psalmos vt in x̄po cui⁹ typū gerit x̄rtutum plenitudo notet. ¶ Et nota q̄ religiosus sm ordines sue p̄fessionis discalciatus in cedēs: missam celebraturus se calciat ex p̄cepto ap̄li dicentis ad Ephe. vj. State calciati pedes i p̄paratiōe euāgelij pacis. Hēpe p calciamēta q̄ fiūt de pellibus animalium mortuor: r calcant terrā r sunt clausa desubter r aperta desup: significatur q̄ sacerdos ꝺz esse mort⁹ mūdo r debet cor habere clausum ad terrena: r ipsa tanq; lubrica calcare et vilipēdere r apertū ad respiciēdum r desiderādum celestia.

Psalmi xviij. Psalmi xxv. Psalmi xxv.

¶ De capitis compositione r manuum lotione. Capitulū. iij.

SAligis r sandaliis ꝑpositis pōtifex et sacerdos caput pectinat: manus r faciē lauat. Hā r legalis sacerdos sacrificatur⁹ lotis pri⁹ manib⁹ r pedibus inducbat manastasij cui⁹ loco hodie sandalia habētur, put dictū est i tertia pre sub ti. de legalibus idumētis. ¶ Pectinat igit̄ caput r faciē lauat: p̄ io exēplo Marie q̄ futurā x̄pi passionez figurās vnxit oleo caput ei⁹: et eiū in misse officio x̄pi passio repūtat. ¶ Scōo ex mandato dicētis. Luc. iij. Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuū ac faciē tuā laua: p hoc significās q̄ in sanctis operib⁹ nr̄is oēm fictionē: r simulationē a nobis amouere debemus. ¶ Tertio pectinat caput: nā p capillos supflue cogitatiōes et cura terrene solicitudinis: p caput mens r intentio q̄ cunctis aīe actibus sicut caput ceteris mēbris superemi net significanter. Cōgrue igit̄ pectine capilli cōplanant r ordinant r cuulsi separant: ad notandū q̄ tūc spāliter motes cōponere r supfluas cogitationes a se repellere ꝺz: iuxta illō ꝓpheticū. Auferte malū cogitationū vestrax: atq; mens ipsius puta discretione separari: q̄tari: r purgari a terrenis solicitudinib⁹ r x̄rtutib⁹ ornari ꝺz. Pectē em̄ pp ordinatā icīsionib⁹ diuisionē discretionē signifi cat q̄ intentio aīe adornat sicut capilli capitis pectine adornant. ¶ Manus q̄s lauat, ꝑpter reuerētiam tanti sacr̄i quatenus ad illud ptractandum mūdissimus accedat. Vñ Grego. in pastorali lib. j. c. xij. Necesse est vt mūda studeat esse manus q̄ diluere sordes curat. Corpora r igit̄ lauat man⁹ vt spāliter mundet act⁹. Juxta illō: ꝑs. Lauabo iter inocētes man⁹ me. ⁊c. ne q̄s illoris manib⁹ ad mē saz puenire videat: nō q̄ lutū manuū diuīa sacra ꝺtaminet sz si q̄s idigne māducat r bibit iudiciū sibi māducat r bibit. Q̄n i euāgelio matthei. nō lotis manibus māducare nō coinquinat hominē: q̄ x̄o de ore ꝓcedit r de corde exeūt: vcz cogitatiōes male: homicidia r adulteria r hmōi: hec sūt q̄ inq̄nāt hoīem. Solicite ḡ satagēdū est vt nō tā exteriora manuū q̄ interiora mētiū īquināmēta purgent. Manuū aūt lotio a lege sumpsit exordiū vt pmissum est. Legitur etiā Exo. xxx. r. xxxvij. r. xl. c. q̄ Moyses fecit labrū eneū de speculis mulierū: in quo lauabant se sacerdotes in īgressu tabernaculi testimonij: q̄n accessuri erāt ad altare. Siq̄dē in labio eneo sonoro significat ꝓfessio: r a latri aureo mētis amaritudo: in speculis mulierū vite sanctor⁹ ꝓsideratio. ¶ Sacerdos ergo p̄riusq; ad altare veniat p ꝓfessionē siue lachrymis pnīe se abluat: p mētis amaritudinē se purget: p ꝓsideratiōē vite sctōr⁹ se īformet. De primo ꝺz. Mūdamini q̄ fertis vasa dñi. De scōo. Expurgate ve. fer. ⁊c. De tertio. Hūtes impositā nubē deponam⁹ oē ꝓdus: r circūstās nos petūs vt sit in numero innocentiū audacter dicētiū. Judica me dñe q̄m. c. i inno. ⁊c. r infra. Laua. i. inno. m. m. r cir. al. tuū dñe. Deinde manus lotas manu ornato tergit: q̄ post lachrymas p̄tritiōis petā abhozrere r abolere p opa satisfactiōis ꝺz. Linū q̄dē p laborē ad cādorē ꝺducitur: r penitētes p satisfactionē ad ppetuā gloriā ꝺducuntur. Crinium igitur manuū: r faciei ornamenta nō sunt voluptatis oblectamēta: sed in figurā a dño sacerdotibus legis iniuncta.

Matt. xv. Ezech. xxxvj. Nūc. xix. Ezech. xlvij. Joā. iij. Psal. xxv. Tren. iij. Gal. iij. j. co. x. Ose. ix. Thuri ficatio quid si gnifi cat.

¶ De aq̄ bñdicte ꝓsecratiōe r aspersiōe. Cap. iiij.

SAcerdos in dñicis dieb⁹ celebraturus alba r stola paratus p̄riusq; plane tā i duat vt liberius vacare possit: aquā ex institutione Alexādri pape primi benedicit: altare ecclesiā r populū aqua benedicta conspergit vt omnis spiritus immundorū spurcitia tam de habitaculo q̄ de cordibus fidelium propellatur. Hec em̄ virtus aque exorcizate inest: r etiā q̄ oīs x̄pianorū pp̄s baptismatis sacramento renatus: ita ministerio aque lota renatorū corpora diluit sicut sanguis agni a priſco populo ad repellendum percussorē in postibus ponebat: vnde in canone Alexandri ita legitur. Aquā sale aspsam populis benedicimus: vt ea cūcti aspersi sanctificen⁹ et purificētur: q̄ r oīb⁹ sacerdotibus facīdū esse mādam⁹: mā si cinis vitule aspersus pp̄m sctificabat atq; mundabat. s. a venialibus multo magis aqua sale aspsa diuinisq; precibus sacrata pp̄m sanctificat atq; mūdat a venialibus: r si sale aspsa p helyseū sterilitas aq̄ sanata est: q̄ to magis diuinis p̄cib⁹ sacrat⁹ sal sterilitatē rerū aufert humanarū r coinq̄natos sctificat r purgat r cetera bona multiplicat r insidias diaboli auertit: r a fantasmatis x̄rutijs hoīes defendit. ¶ Rursus tūc sacerdos iust⁹ tabernaculū aspgit dū dei misericordiā petit. Cyprian⁹ quoq; papa ait q̄ ideo hoīes aqua bñdicta aspergūtur: q̄ valet ad sctificationē vnde scriptura per Ezechielē dicit. Aspergā sup vos aquā mūdā r mūdabimini ab oībus immūdiciis vestris: r dabo vobis cor nouū r spiritū nouū in vobis. Ite in numeris: q̄ tetigerit cadauer hominis siue hūane aīe mortuiū. i. a morte cadēs et ꝑter hoc octo dieb⁹ fuerit immūdus aspergatur ex hac aqua die tertia. r. vij. r sic mūdabitur a peccato. Si em̄ aspersus die tertia nō fuerit septima nō poterit emundari. Ite q̄ ex hac cōmixtione aspsus nō fuerit polluet tabernaculū. i. tan⁹ pollutus nō intrabit cū alijs tabernaculū. i. seipm̄ q̄ est pars tabernaculi dñi. i. ecclesie r pibit ex israel Ite q̄ aqua expiationis nō est aspersus immūdus erit r manebit spurcitia ei⁹ sup eū: r iterū: purificabis leuitas circūspgēs eos a qua purificationis: r iterū aqua aspsionis purificatio est: ex q̄b⁹ apparet aspsionē aq̄ instar salutaris lauari obtinere. Q̄ aq̄ Quidā tñ pmissa referūt ad aquā baptismi: aqua igit̄ i memoriā baptismi oī dñica bñdicit⁹ vt dicēt in. vj. pte sub ascēsione: pter⁹ i pascha: p̄the. q̄ i sabbatis dñicas illas p̄cedētib⁹ bñdictis fontib⁹ aspañ chrismat⁹ ifusionē aq̄ recipit r ad aspgēdū nos r domos refuat sicut i canone cautū habēt: ex a q̄ ergo bñdicta nos r loca i significationē baptismi aspergim⁹. Nec aspgimur vt rebaptizemur: sed vt gratiā diuini noīs cū memoria baptismatis inuocem⁹: r ly in dictis duab⁹ dñicis aspgat altare: nō tñ tūc cātat antiphona. Aspges me dñe ⁊c. q̄ tūc poti⁹ lugēdū nobis est cū recolimus nos esse a x̄po mūdatos p̄ sue suppliciū passiōis: iuxta illō Memoria memor ero r tabe. i me aīa mea. In dñicis ergo dieb⁹ ante missaz r matutinas tm: r to tus populus aspergunt: q̄uis i nocturnis r vesperis oīa altaria vel saltē p̄cipua thurificent. ¶ Circa q̄ cōsiderandū q̄ hmōi aspsio alia rōne fit sup pp̄m r sup altaria: q̄ em̄ cōclusit de⁹ oēs sub pcto venialī: q̄ septies i die cadit iust⁹: iccirco p̄pe pp̄s eccl̄iaz ingredies diuinis insistere intēdēs ipsa aqua sctificata aspgit q̄ valet ad quotidiana delēda: sicut r cinis vetule in veteri test. fm q̄ qui immūdus erat, phibebat eccl̄iā ingredi: donec aqua lauaret. Altare em̄ aspgit ꝑ reuerentiā sacrāmēti q̄ ibidē ꝓsecrādū est vt inde oīm malignor⁹ spūum p̄tia arceat: r q̄emadmodū x̄ps p altare q̄ esse debet lapideū significat fm illud apli. Petra aūt erat x̄ps r fides nr̄a de vno x̄po et nō de plurib⁹ est: iccirco vt signū signato rñdeat vnico altari aspso vniuersus aspgit pp̄s: q̄ ipse solus est q̄ tollit p̄tā mūdi. Thurificatio x̄o q̄nq; repūtat diffusionē diuersarū gr̄arū spūaliū: r q̄m gratia nō solū i capite verū etiā in alijs subiectis q̄emadmodū i capite inuenit: ō q̄emadmodū post primum secūdarium alia altaria: que p diuersi grad⁹ sanctor⁹ intelligunt thurificari solēt. Rursus thus i thuribulo cor igne oratiōnis accēsuz significat: q̄ vero solū oratio nr̄a ad deū r x̄pm mediatorē nostrū debet principaliter applicari: ō r altare r crucifix⁹ thurificari solēt. In paschali aut̄ tēpore ad aspergēdū cantam⁹: vidi aquā q̄ sumit de Ezech. c. xlvij. Cui dñs ciuitatē oſtēdit edificatā super montem vergētē ad austrū: in qua erat mirabile templū: ciuitas ecclesia est de qua dicit. Nō potest abscōdi ciuitas supra mōtē posita: templū est corpus x̄pi: de quo ꝺz. Soluite tēplū hoc r post triduū reedificabo illō. Aqua de tēplo egredies fons est baptismi de latere christi. p̄cedēs. Sed cū fuerit in leuo lācea tus cur hic ꝺz a latere dextro? Respōdeo duo sunt latera x̄pi. s. dextrū r leuū. Dextrū est diuinitas: r leuū hūanitas. A latere igit̄ dextro exiuit aqua q̄ de diuina x̄pi natura spās sancti aqua inuisibilis p cedit de aqua inuisibili q̄ de latere leuo. i. humani tate lācee pfluxit saluādi x̄rutē tribuit. Recte igit̄ hec in p̄fessione paschali cātamus in laudē fluminis huius cuius inūdatione p mortē x̄pi re-

uiximus. Uersū post octauā pēthe. cātat in dñicis
Psal. ad aspergēdū antiphona. Asperges me dñe ꝛc. q
a pascha vsq; tūc intermittit: qz de fide passiōis: ꝛ
hūilitate baptismi ꝓpheta p̄dixit. Porro aqua cū
iiij. re. bñdicit sal admisceat̄ qō ab Eliseo sumpsit exor-
ij. dium: ꝛ fit hoc ad notandū q; ppls per aquā intel
lectus vt sanctificari possit per sacerdotis officiū
Xho dei imbuitur: qō per salē significat. ¶ Fit ter
ctiꝫ super aquā ꝛ salē: qz docet ppls sancte trinī-
tati gras ꝑ sua eruditiōe atq; redēptione referre.

E quare pri⁹ benedicti tur sal q; aq̄. ¶ Per aquā quoq; confessio: p salē amaritudo sig-
nificat. ¶ Ex aqua mixta gemin⁹ partus ꝓcedit:
scz diuisio seu separatio delictoꝝ: ꝛ ortꝰ virtutū ac
bonoꝝ operū. ¶ Sed quare prius bñdicitur sal q;
aqua: Rideo: p sal intelligit amaritudo pnīe: per
aquā baptism⁹: qz ergo corditis cōtritio dz p̄cedere
absolutionē: ꝛ pnīa baptismū: ideo prius bñdicit
sal q; aqua. ¶ Et nota quatuor esse gr̄a aque bñdi
ctuor gr̄a aq̄ bene dicte. cre. ¶ Pria i qua fit iudiciū purgatiōis q̄ i vsu nō
est. ¶ Secūda aqua q; scrificat in dedicatione eccle
ꝛ altaris de qb⁹ in prima parte dictū est sub ti. de
ose. ec. ꝛ alta. ¶ Tertia est qua in eccīa aspgimur
de qua hic agit. ¶ Quarta aqua baptismi de q̄ di
cetur in. vj. parte sub sabbato sancto: ꝛ hac solebāt
hoses aspgi priusq; christmarent: ꝛ adhuc fit in q̄
busdā locis: ꝫ hodie interdictū est. Putabāt ei se
ꝑsert̄ a pctīs huius aque aspsione mundari: cū tñ
ꝑsert nullū bis baptizari posse. Qz Xo mai⁹ dignū
trahit ad se minus dignū: ideo si aqua nō bñdicta admisceatur benedicte efficitur benedicta.

¶ De officio seu introitu misse. Cap. v.

A Introit⁹ pria pars misse incipit. Scié
dum est aut̄ q; sancti patres ꝛ ꝓphete
ante xpi aduentū suspirantes ꝛ precoñi
zantes premiserūt desideria: opera: lau
des ꝛ preces q̄ singula figurātur in missa. Introī-
tus nāq; s. ipsa antiphona vaticinia ꝓphetarū
ꝛ sctoꝝ patrū desideriū cū preconijs filij dei aduē
tū ꝛ incarnatiōē dei expectātiū exprimit. In cu-
ius rei signū in prima dñica aduētus cantat eccle
sia introitū. Ad te leuaui. Chor⁹ igitur psallētiū
Psa. xxiij. clericoꝝ qui significat chorū ꝓphetarū ꝛ multitu
dinē sanctoꝝ xpi aduētū expectantiū aīam suam
dilatat ꝛ introitū in tubilo cātat: qm̄ ꝓphete pa-
triarche reges ꝛ sacerdotes oēsq; fideles aduētū
xpi cū desiderio expectabāt clamātes ꝛ implorā-
Esa. xvj. tes. Emitte agnū dñe dñatorē terre ꝛc. Iteꝝ veni
Luc. ij. dñe ꝛ noli tardare ꝛc. Hīc etiā ille Simeo iust⁹ et
senex bñdixit dicēs. Nūc dimittis fuū tuū dñe ꝛc.
Qz viderūt oculi mei. ꝛ apl̄s. Multi reges ꝛ ꝓphe
te voluerūt videre q̄ vos videtis ꝛ nō viderūt ꝛc.
Exordū ergo psona cantat introitus ꝑ quos xp̄s
Phe. j. introiuit ī mūdū: iuxta illd apl̄s. Et cū introduxit
pr̄imogenitū in orbē terre ꝛ adorēt eū oēs angeli
dei. Sequit versiculus psalmistic⁹ siue ps. q̄ ver-
sionē ad opationē notat. Dicit etiā versus qz pes
B quare dicit glor. ꝑ in introi tu mis se. sionē ad opationē notat. Dicit etiā versus qz pes
reuertimur ad introitū significās opa ꝛ vatic'nia
Cōsequēter ex institutiōe Damasi pape dicit glo-
ria patri ꝛc. qō significat laudē qz post opationem
dāda est gloria. Dicit etiā glia vt ostēdat patrē et
filiū et spiritū sanctum habere equalem gloriā et
coeternā maiestatem in principio ꝛ nunc ꝛ semp
et in secula seculoꝝ. i. in preterito: presenti ꝛ futu
ro tempore. Inter positio aut̄ glorie inter primā
cantationē introitus ꝛ ipsius repetitionem desi-
gnat captationē benivolētie. Ut est q; expectabāt
facili⁹ obtinerēt ad rotā trinitatē corditis et vocis
glorificationē clamabāt dicētes. Ostende nobis
dñe miam tuā: ꝛ salu. tu. da no. qui sedes sup che-
rubin apparet coꝝ effra. b. ꝛ ma. quorum tandem
clamoꝝ spiritus scūs exaudiēs vnxit eū oleo le-
titie pre cōsortibus suis: et euāgelizādū pauperi-
bus destinauit: sicut ipse dei filius ꝑ ꝓphetā testa
tur dicēs. Spūs dñi sup me. ꝓpē qō vnxit me euā-
geliz are pauplb⁹ misit me. Deide antiphona ipsa
seu introit⁹ repetit: vt desideriū antiquoꝝ patrū
seu iteratio ꝛ multiplicatio suspitioꝝ ꝛ clamoꝝ
ipsoꝝ euidētius exprimat. Unde ꝓpheta. Māda
remāda expecta reexpecta: modicū tibi ꝛ modicū
tibi si morā fecerit expecta eū: qz veniēs veniet et
nō tardabit. Hoc aūt desideriū antiquoꝝ nō semp
repsentat introit⁹ intellectu litere: ꝫ iubilo cātile
ne. Uerū in diebus ꝓfestis bis introitus cāt̄atur
in laudē diuine ꝛ humane nature q̄ in ꝑsona filij
sunt vnite. In qbusdā xo eccles⁹ ꝛ ꝑcipuis fe-
stiuitatibus triplicatur in laudē ꝛ honorem trin
tatis quasi ei tripudiem⁹: in cuius memoriā mis-
sam cāramus: et dicit semel cū gloria patri ad lau
dē incarnationis. Quādoq; aut̄ inchoatur voce
demissa ad notādū humilitatē: subsequenter alta
voce repetit q̄ vocis exaltatio significat excitatio
nē a somno peccati quā vox suppressa demōstrat:
iuxta illud apostoli. Hora est iā nos de somno sur-
gere. Potest etiā ꝛ aliter dici ꝓpter diuersitatem
in sexta pte sub ti. de nocturnis dicēt: semp tamen
integre repetit vt ꝑfectio letitie denotet. Quedā
vero eccles'e dicit introitū primo ꝑfecte: qz eccl'a
deū laude ꝑfecta laudat: sc̄o imꝑfecte: qz imper-
fecta est oīs laus vite: tertio ꝑfecte qz perfecta est
laus patrie. Dicit aut̄ introitus eo q; dum ille ca
nit sacerdos ministratur⁹ ad altare intrat: seu qz
per illā antiphonā ad officiū intrat: qui etiā voca
tur officiū quasi efficiū, put dicet ī ꝑmio. v. ꝓtis.
¶ Celestinus papa statuit vt psalmi Dauid centū
qui quaginta ad introitū misse ante sacrificiū cuz
antiphona canerent: qō antea nō fiebat: sed epla
Pauli tātū ꝛ euāgeliū legebant: ꝛ postea missa ce
lebrabat. De illis ergo psalmis excepti sunt oēs
introit⁹ regulares: gradualia: offertoria ꝛ cōmunes
q̄ cū modulatiōe ꝓio ceperūt ad missam in eccl'ia
Xo. cātari. Greg. cū introitū misse cū cātu ordi-
nauit: ꝛ vnū versum de illo psalmo q̄ cātabat reti-
nuit. Irregulares xo introit⁹ sunt q; ꝫ varietates
solēnitatū ist̄ituti fūt: vt Puer nat⁹ est nobis ꝛc.
et Spūs dñi repleuit ꝛc. ꝛ ibi sunt xp̄s ꝓtest̄
illi Viri galilei: ꝛ Nūc scio vere q̄ ꝛc. ꝛ alij q̄dā fm
aliquas eccl'ias. Et est notādū q; qñ introit⁹ de po-
sumit ꝫ primus versus psalmi sit introit⁹: aliqs
de sequētibus versibus eiusdē psalmi erit versus
illi⁹ introit⁹ sicut ꝓ ī introitu tertie ferie ꝓme
ebdomade q̄dragesime q̄ incipit. Dñe refugiū: ver
sus est eī⁹. Priusq; mōtes fierēt. Si xo nō ꝓm⁹
versus psalmi: ꝫ aliqs ali⁹ de sequētib⁹ sit introi
tus: tūc ꝓm⁹ xp̄s psalmi erit xp̄s ipsi⁹ introi-
tus: vt ecce in natali est introit⁹. Dñs dixit ad me
ꝛc. xp̄s xo est. Quare fremuerūt gē. ꝛ ī festo innocē
tiū introit⁹ est. Exore in infantiū ꝛc. xp̄s ē. Dñe dñs
nr̄ ꝛc. ꝛ sic de aliis qō fit ad significādū vnionē et
cōexistentē capitis ꝛ mēbroꝝ. ¶ Rursꝰ xp̄s qñq;
est duplex: qñq; vn⁹: qñq; diuidius de quo dicet

in sexta parte sub sabbato tertie ebdomade q̄dra-
gesime. Cū aut̄ introitus cātat̄ non sedet: qm̄ ad
op⁹ ꝛ ꝓconiū xp̄i introit⁹ refert vt predestinati ad
versū cultū dei vocētur. ¶ In qbusdā ecclesijs tro
phi dicunt ꝑ psalmis ex institutiōe Greg. pape ad
maius gaudiū de xpi aduētu repētandū. ¶ Est au
tē ꝓprie trophus q̄dā xp̄iculus q; in ꝓcipuis festi-
E Trophus q̄d sit. uitatib⁹ cātat immediate añ introitū quasi q̄dā
preambulū: ꝛ ptinuatio ipsi⁹ introitus: vt ybi gra
In festo natiuitatis añ introitū illi⁹. Puer nat⁹ est
ꝛc. ꝓcedit trophus iste. Ecce adest de quo ꝓphete
cecinerūt dicētes. Puer nat⁹ ꝛc. Habuit aūt tro-
phus' originē a lege. Legit enī nūeri. x. q; dum ele
uarēt archa cātabat. Exurge dñe. cū xo deportā-
bat cātabat. Reuertere dñe ad multitudinē exer-
citꝰ: ꝛ dr trophus a trophos qō est cōuersio: qm̄ q̄-
dā ibi solēt fieri quersiones ad introitū: vñ q̄dq; pri⁹
dr xp̄s ꝛ post eleyson: ꝛ inde etiā trophꝰ dr zona:
qz cōuertitur ab vmbilico ad vmbilicū cū circūcī
do. Pōt etiā aliter dici qm̄ introitus est laus ec-
clesie de iudeis quersus. Cū tria cōtinet vcz anti-
phonā xp̄us ꝛ gl'iam: ꝛ hec ꝓpter tres ordines fi-
delīū q̄ fuerūt hebraice ligue. s. ꝑtriarche ꝓphete
ꝛ apl̄i. Introit⁹ siue antiphona est ꝑtriarcha: ver
sus ꝓphetaꝝ: gl'ia xo aplorū: antiphone repetitio
est predicatiōis iūētutis ꝛ cōfirmatio quasi q̄ lō
ge prius patriarcha gestib⁹ figurauit ꝓpheta pre
dixit: apl's euāgelizauit. Ad quā etiā couersionez
notandū solennes trophi alicui inserītur q; sunt
laudes ad introitū cōuertibiles. Nā trophos gre
ce dr conuersio latine vt premissum est.

¶ De accessu sacerdotis ac pōtificis ad alta-
re ꝛ de processione. Cap. vj.

A Sacerdos parat⁹ ad altare accedens significat xp̄i Psal. xviij. Cum introit⁹ cantū pontifex seu sacer
dos parat⁹ ꝛ sacris ornamētis ornat⁹:
de sacra ede egredit̄ ꝛ ad altare acce-
dit: significās q; xp̄s expectatio gētiū
carne sacro sancta assumpta exvirgi-
nis carne incorrupta de secreto habitaculo celo-
rū egressus est in mundū vel de secreta ede vcz de
virginali vtero egressus est tanq; sponsus de thala
mo suo. Porro eps siue sacerdos egredies proce-
dit inter duos: vcz inter vnum ꝑbyterū ꝛ diaco-
B Quid ꝓcessionis ad altare quid significat. num quē antecedit subdiaconus euangelij codicē
clausū gerēs. Illū ꝓcedit duo ceroferarij qs etiā
ꝓcedit ferēs thuribulū cum incēso. Demum eps
vel sacerdos ad altare puenies mitrā deponit: cō-
fessionem facit: codicem aperit ꝛ osculatur aper-
tum. Sacerdos itaq; seu eps illum magnū repsen
tat sacerdotez. s. xp̄m de quo ait apl's: tps assistēs
pontifex futurorꝝ bonorꝝ ꝛc. Sacerdos ꝛ leuita il-
Phe. ix. Luc. x. lū deducēt̄ es legē ꝛ ꝓphetias designant fm illud
quod ipse dñs ꝓposuit in parabola sanctiat: qz fa-
cerdos q̄dam descendit eadem' via: ꝛ viso illo ꝑte-
Matt. xvij. rijt: sili'r ꝛ leuita. Moyses q̄z ꝛ Helias in figura le-
gis ꝛ ꝓphetie apparuerūt in monte cū xp̄o loque
res. Sacerdos ergo ꝛ leuita deducunt eū: m: quia
lex ꝛ prophetia xp̄m annunciauerūt ꝛ ꝑmiserūt.
Deuc. xviij. Unde Moyses in dt: prophetam suscitabit vobis
deus de fratribus vestris: ipsum tanq; me audie-
tis. Item Esaias. Ecce veniet ꝓpheta magnus et
ipse renouabit hierusalē. ¶ Dei eps seu sacerdos
inter duos existens significat xp̄m inter duo testa
mēta. Ipse cū a duobus testamētis mundo ꝓpho
phetas ꝛ apl̄os predicatur. Qz ꝛo ille m̄ mūdū
venturus premisit ꝓphetas sapientes ꝛ scribas:
in locum scribaruz ꝑmittit pontifex seu sacerdos
subdiaconum portantem scripturas q; sapiens sit
dñica disponere vasa. Qñq; xo archidiaconus et
sacerdos pōtificē deducunt quem immediate dia-
con⁹ ꝛ subdiaconus antecedūt qui significāt apo
stolos ꝛ discipulos: quos xp̄s misit añ faciem suā:
ꝛ adhuc quotidie mittuntur p̄dicatores ꝛ prelati
ecclesie preparare viā dño sp̄ualiter añ faciē suaz.
Adhuc subdiaconus antecedens significāt Joan Luc. j.
nem baptistam q; precessit in spū ꝛ virtute helye
preparare dño plebem pfectam: et fert ante ponti
ficem codicē euangelij: q; Joan. añ xp̄m pdicatio-
nem euangelicam inchoauit dicēs: pen̄item iam
agite appropinquabit enī regnum celoꝝ. Diaco- Matt.
nus vero representat ꝓpheras qui annunciaue- iij.
runt futurā ex euāgelio vitā. Ceterū ꝑs ideo seq̄
tur euāgeliū ad notādum q; dz semp illud tenere
ꝛ in mente habere: ꝛ ante illum portari qz ꝓdo-
ctrinā euangelij ad xp̄m vitā via preparāt. ¶ Po C
test etiā dici q; per subdiaconū librum ferentez: et quid sit
q; diaconum euangelij ꝓconem sanctos nouī testa gnifi-
mēti: q; librū vero euangelij nouū intelligimus re cāt mi
sta. per ceroferarios xo ꝛ thuriferarium sanctos: nistri
q; precesserunt nouum testa. ꝛ q; duo cādelabra cū altarij
cereis ardētibus legē ꝛ ꝓphetiam que xp̄m mūdi
lucē nunciabāt cōmemoramus. Sine igne enī nō sine lu
dz sacrificari extra de celebra. mis. c. fi. iuxta illud mine
Leui. vj. c. Ignis ī altari meo semp ardebit. Quid nō dz
lumē ꝑnōi significet ꝛ de candelabris dictū est in cele-
prima parte sub ti. de picturis. Cerei ferunt super brari.
candelabra que fundamentum designant vt super
fundamentū luceat coꝝ hominibus lux predica-
toꝝ. Pulchre ergo candelabra diacon⁹ ꝛ subdiaco
nus añ euangeliū ꝓcedūt: qz lex ꝛ ꝓphete legem
gratie ꝓcesserunt. In quibusdā ecclesijs sunt tres
cerei quoꝝ medi⁹ significat illū q̄ ait vbicūq; fue-
rit duo vel tres ꝛc. In alijs. vij. qz gr̄a septiformis Matt.
tota eccl'ia illuminatur. De hoc aliter sub euāge- xviij.
lio dicetur. ¶ Thuriferarius vero ceroferarios ꝛ D
alios antecedit ad notādū ꝛ thuris significatio Thu-
sanctis virtutesq; testamēti cōis est. Per thuribu- ribuli
lū aūt coꝝ humanū cōperenter notat: qō dz eē ap- quid sit
tus superi⁹ ad suscipiendū: ꝛ clausum in ferr⁹ ad re- gnifi-
tinēdū: habēs igne charitatis ꝛ thus deuotionis cat.
siue suauissime oꝝtionis: seu bonoꝝ exēploꝝ sursuz
tendētiū qō per fumum inde resultātē notat. Si
cut enī thus in igne thuribuli suauiter redolet et
sursum ascēdit: ita opa bonū vel oꝝ ex charitate
vltra oīa thymiamara fragrat. ¶ Adhuc thuribu
lū cū incēso corꝝ xp̄i suauitatis odore plenū: car
bones sp̄us scti: th⁹ boni opis odorē designāt. De
hoc etiā dicet in q̄nta pte sub ti. de laudib⁹ matu-
tinis: ꝛ ītra sub ti. de thurificatiōe. ¶ Postq; ad al
tare vētū est ceret q̄ ꝑcesserāt postponūt vt oñdāt E
doctores fuisse añ nat'itatē ꝛ post illuminātes. Cāde-
¶ Cādelabra xo manib⁹ paccolitos tenēt donec ky labra
riel. ꝛcipiat: ad notandū q; doctor ope dz exercere ꝛre ab
q̄ docet: qō nō dz rudē ꝑplz ōserere donec sciat accoli
ꝑfecte. Dñe miserere. Illo xo ꝛcepto ꝓponit q̄dq; tis re-
ī pauimēto: ītū qz post acta bōa opa hūiliare: ꝛ esse tinēda
pulueꝛ recognoscere nos debem⁹: ītū qz doctores sunt vt
in bono ope ꝛ in pdicatiōe se terrā eē cognoscere q; ad
debēt. Dz dū offīū ichoat subleuari debēt qz q̄dq; kyrie.
ꝛ ꝓcipue platus se erigere q; bona opa dz: vt cete-

mat. v ri hoc videtes glificēt patrē q̄ in celis est. Adhuc pōtifex ad altare pueniēs mitrā depōit, put dictū est in tertia pte sub ti. de mitra. Deinde cofessionez dicit. ¶ Interea xo tū pfessio fit subdiaconus tenet libz̄ euāgeliox clausuz aīs faciē eius a parte sinistra. Stat q̄dē ad sinistrā q̄s ipse tenet in aliq̄ bus locis, pphetar̄ quos sepe in ecclīa legit: tenet libz̄ aī oculos pōtificis vt ille tūgē memoriā habeat euāgelice pdicatiōis: q̄ clausᵘ tenēt: q̄s lex euāgelica clausa in ppheris mystice ptinet. Confessiōe aūt facta sacerdos libz̄ osculat, put sub ti. de osculo altaris dicet. ¶ Sane ꝟz inno. papā. iij. romanus pōtifex dū stationalis solēnitas celebrat cū sex ordinib⁹ clericoz̄: de q̄bus in pemio se dcptis dictū est: a sacrario siue a loco vbi se iduit t pauit, pcessionalr̄ pgredit ad altare: desiq̄ns q̄ xps exiuit a patre t venit i mūdū. Hic cū pcessionis ordo gnaliōis xpi seriē repetat quam Matthe⁹ euāgelista describit: in qua sex iuenīt ordines psonaz̄ a q̄b⁹ fm carnē xps originē traxit t immūdū, pcessit: vez̄ pīarche, pphete reges prīcipes pastores t duces. Abrahā pīarcha. Dauid, pheta. Salomō rex. Salmon princeps. Judas pastor. Zorobabel dux. ¶ Duo diaconi pontificē deducētes: significāt Abrahā et Dauid: q̄b⁹ incarnatiōis xpi facta est repromissio. Hā illi repromissuz est in semine tuo būdicēt oēs gētes: isti xo pollicitū ē. De fructu veteris tui po. s. t., pter q̄s euāgelista figuraltr̄ hos duos i gnatiōe xpi pmisit in quiēs. Liber gnationis dñi nr̄i Jesu xpi filij David filij Abrahā. Isti sunt due colūne q̄s ver⁹ ille pōtifex in vestibulo tēpli posuit aī ostiū q̄s ambit funiculus duodecim cubitoz̄. i. q̄s fides duodecij aplozū amplectit: de quarū medio xpi ostiū credē mapula illa q̄ diuersis figurata ē imaginib⁹ sacrā designat scriptūrā q̄ multis t varijs est insignita mysterijs. Hec q̄tuoz baculis sup pōtificē portat extēsa qz sacra scriptura q̄tuoz modis sup xp̄z fert exposita vez̄ historice: allegorice: anagogice: t tropologice: put dictū est in pemio libz̄. Hic est fluuius paradisi q̄ q̄tuoz in capita diuisus pgredit. Hec ē mēsa, pdictiōis q̄ q̄tuoz pedib⁹ eleuata subsistit. Sup pōtificē q̄ portatur extēsa vt is veniēsse mēstrēt quē lex scripserat t pphete. Hā ipsemet xps scipies a Moyse t pphetis iterpetabat in oībus scripturis q̄ de ipso erāt, pter q̄s oz alibi: si crederetis Moysi: crederetis t mihi. de me em̄ ille scripsit. Quatuor ministri mapulā ferētes q̄tuor sūt euāgeliste sacrā scripturā declarātes t fidē exaltātes. Hinc est q̄ in summitatib⁹ baculoz̄ eoz̄ imagines collocātur: t pterūt duo luminaria cū incēso: ez̄ lex t pphete cū psalmis xpi, pnūciauerūt aduēū ei⁹ xpo attestante q̄ ait. Necesse est impleri oīa illa q̄ i lege Moysi, pphetis t psalmis de me scripta sunt. In maiorib⁹ aūt solēnitatib⁹ septē candelabra coz̄ pōtifice deferuntur per q̄s illud ostenditur quod Joānes in Apoc. describit ¶ Vidi sup in quit septē candelabra aurea: t in medio illoz̄ similē filio hoīs vestitū podere: vt ille pl̄ec aduenisse mēstrēt: sup quez̄ requieuit spūs gratie septiformis, scōm illō Esa. vaticinū. Egredietur virga de radice iesse: et flos de radice eius ascēdet t requiescet sup eū spūs dñi etc. Jn q̄b⁹dā etiā basilicis circa mediū chori manipulus stupe appendit̄: cui pōtifex trāsiens ignē apponit vt in pspectu populi cito incineret: per hoc fm aduētū cōmotionis in quo xps vivos t mortuos t seculū pignē iudicabit. Hā ignis i cōspectu ei⁹ semper ardebit. Deut. vj. t in circuitu eius tempestas valida ps. xlix. ne vez̄ q̄s male secur⁹ existat: q̄n q̄ in primo aduētu blandit̄ pscōm exerret: q̄ cū in primo venit in primo: iudicaturus veniet in secūdo. Hoc etiā fit vt pōtifex ignē apponēs consideret q̄ ipse dz̄ in cinerē redigi t ornatus ei⁹ in fauillam cōuerti: t q̄ēadmodū stupa facile ꝟburit: sic etiā facile t quasi in mometo pseus trāsit mūdus t cōcupiscētia ei⁹: q̄z fm Jacobū apl̄z vita nostra vapor est t ad modicū parēs ne forte q̄ gloriosus incedit in tpali gloria delectet: nā oēs caro fenū t oīs gloria eius quasi flos fent. Cū aūt iā pontifex appropinquat altari primicerius stole cātor accedēs dexterū ipsius humerū coram astantibus osculat: q̄z cū xps nasceret in mūdo angel⁹ ille cū quo facta est celestis militie multitudo laudātiuz deū natiuitatē eius pastoribus patefecit: de q̄ dicit, pheta. Puer natᵘ est nobis t filius datus est nobis: t factus est principatus sup humerū eius. ¶ Porro tres sacerdotes q̄ pōtifici veniētī: coraz altari reuerēter occurrūt t inclinātes os ei⁹ osculātur t peci⁹: significāt illos tres magos q̄ venēr̄t hierosolymā dicētes: vbi est q̄ nat⁹ ē rex iudeoz̄: t pcientes adozauerūt eū: t q̄ aptis. t. l. o. e. m. a. r. t myrrhā. Per geminū q̄dē osculū geminā in xpo ꝟtenē naturā diuinā. s. t humanā: diuinā q̄dē latentē in pectoze: humanā quasi patentē in oze: q̄s etiā poblata mūnera magi mystice figurāt. Osculū em̄ signū est reuerētie, put sub ti. de pacis osculo dicet. ¶ Disponit aūt ista, pcessio velut castroz̄ acies ordinata. Hā maiozes t fortiozes quasi custodes exercitus puentūt t sequūtur: minozes autē quasi debiliozes i medio colligūtur: pcedūt em̄ epi t pbyteri subsequūt pōtifex t diaconi: in medio colligūt subdiaconi t accoliti: cātozes xo q̄dē tubicines exercitū pcedūt: vt eū ad prelia contra demones excitent t inuitent: de quo plio apls dicit. Nō est nobis colluctatio aduersꝰ carnē t sanguinē: sed aduersus spūalia nequitie in celestib⁹: Cū buccinate in neomenia tuba in die īsignis solēnitatis vr̄e. ¶ Premissimus de, pcessiōe summi pōtificis: in de etiā occasione sumpta t de aliis, pcessiōib⁹ aliq̄ subiūciam⁹. Circa q̄s gnaltr̄ notādū est q̄ sicut i missa legatio xpi, p nobis i mūdū figurāt t in, pcessiōib⁹ nr̄is reuersio nr̄a ad patriā nostrā denotāt: quarū solēnitas egressum populi de egypto pene in oībus imitāt sicut em̄ pp̄s ille p Moysen erept⁹ est de manibus pharaonis sic populᵘ dei p xp̄z liberāt de ore leonis. Et sicut tabule testamēti de mōte sinay accepte sūt a Moyse t conuentui populo portate. Exo. xxxiiij. t. xxxv. c. sic liber euāgelij sumit̄ de altari t portāt. Illos xo colūna ignis precedebat: t nos lumen candele pcedit. eā turmas illoz̄ signa ferebantur: aīs nos cruces et vexilla portātur. Jbi, pdigia fiebāt t apd nos miracula nō cessant. Illic leuite tabernaculum federis portabāt t nostri diaconi t subdiaconi plenaria t capsas ferūt. Jbi archa dñi a sacerdotibus portabāt: t apud nos scrinium aut feretrum cum reliquijs a pbyteris deportāt. Apud illos Aarō summus sacerdos sequebat ornatus: t apud nos epūs ifulatus. Apud eos moyses cū xp̄o: apud nos rex cū sceptro vel epūs cū gambuca. Jbi clangor tubarū: hic strepitus cāpanarū. Jbi pp̄s armat: hic clerus sacris vestibus t pp̄s virtutibus adornat. Jbi pp̄s aspergebat sanguine: hic aqua bñdicta cuz sale. Illis obuiabat amalech sanguinē stirpis nobis turba demonū nr̄e vite semp insidians. Illis suus Josue victor extitit: t noster Jesus victoriā nobis obtinuit. Cū aūt ad aliquā ecclīaz̄ pcessionalr̄ tendimus: tūc q̄s ad terrā, pmissionis accedimus. Cū xo ecclīam cātādes intramus, quasi gaudentes ad patriā puenimus. Cū circa ecclīā feretrū cū cāpanaz̄ pulsatione portam⁹: quasi cuz archa cum sono tubaz̄: t cū clāgore pp̄li hiericho circuim⁹. Jhiericho corruit t cū in nobis cōcupiscētia vincit. Cū xo de choro ad aliqō altare imus ibiq̄ stationez̄ facim⁹ significat q̄ aīe ad xp̄m trāsit t ptinent in pportijs angeloz̄. ¶ Scdo etiā Dauid t Salomō nos ad pcessiones ihorum uerūt cū Dauid archā dei in tabernaculū t Salomō i tēplū cū hymnis t cāticis portauerūt t sub alijs cherubī locauerūt. Sicut xp̄i hūanitas ascēdens celū ingredit: t ab angelis perhēnter adorat: q̄ē fidelis alia comitatur. ¶ Tertio etiaz in pcessiōib⁹ memoram⁹ q̄ xps de sinu patris venit in mūdū, de psepe ad tēplū, t de bethania i hierusalē in monte optantes vbi de mūdo exuertamur ad pfatam: t de vna ecclīa ad aliā. s. de militante ad triumphātē: sequētes crucē. i. vestigia crucifixi: t nos vitijs t ꝟcupiscētijs crucifigētes. Sequētes etiā vestigia sanctoz̄: pcepta euāgeliorū t induti vestes sacras. s. lozicā iustitie: cingulū cōtinētie: scutū fidei: t galeā salutis eterne. Deinde sacerdos celebratur⁹ q̄sī ꝫ spūalia nequitie in celestibus pugnatur⁹: sacris vestib⁹ quasi armis induitur: prout dictuz est in pemio tertie partis. ¶ In nōnullis aūt eccleſijs sic, pcessio ordinat. p cedūt nāq̄ septē accoliti cū luminarijs significantes oēs q̄ p septiformē spūs sancti gr̄az̄ iumē scientie fidelib⁹ ministrauerūt: illos sequūt septē subdiaconi cū planarijs significātes illos q̄ per eādē gr̄am plenitudinē diuinitatis in xpo habituram cozporaltr̄ docuerūt. Et post eos septē diaconi ꝛ̄p sentantes vniuersaliter oēs: qui p eandē gratiaz̄ spūalē intelligentiā vez̄ euāgelicā de xpo habuerunt. Et post eos. xij. priores figurātes oēs q̄ fide sancte trinitatis vel triū vel quatuor ẋtorum operibus cozuscarūt: quos comitant̄ tres accoliti cū thuribulis t ĩcēso significātes tres magos q̄ xpo munera obtulerūt. Deinde seqtur vnus subdiaconus codicē euangelij batulans q̄ significat legez̄: q̄ ideo pōtificem pcedit: q̄z lex cōtinēs in se passionis euāgelice sacrm̄ pcessit xp̄i aduentū: et portat illi clausum ad notādū q̄ illud fuit in lege obscurū: prius q̄ agn̄ septimi libri sigillā aperiret. Deide pontifex a duobus quasi in curru vehitur quē turba comitatur orādo: in quo designat q̄ pp̄s sedē xp̄m in celis: in q̄ comitatu decē sunt ordines. s. hostiarij: lectores exorciste: accoliti: subdiaconi: diaconi: pbyteri: cātores: layci: mares: t mlieres: q̄ currus dei decē milibus multiplex milibus oz̄ ad ifinuādū eoz̄ pfectionē. Sed diaconos: subdiaconos t accolitos: pstim secum paratos adducēt: iuxta illud. Ecce ego mitto ad vos pphetas: sapientes t scribas. Prophete sunt diaconi: sapientes subdiaconi: scribe accoliti. Dis sīdē xp̄i vicari⁹ t ipse xps in publicū deducitur in modū adolescētu larum tympanistriarū. Cum autem, ducūt cāto res in duo chori suscipiūt gratulādo cārātes ĩtroitum cū gl̄ia in excelsis. Illempe cantores siue clerici in albis exultātes: angeli sunt q̄ xp̄m ascēdētem cum gl̄ia t laudibus in altissimis acceperūt. Duo chori q̄ laudes concinunt: sunt duo populi: iudaic⁹ vez̄ t gētilis: q̄ xpo venienti cuz laudibus occurrūt. Jpa xo, pcessio est via ad celestē patriā. Aqua bñdicta pcedēs. mūdicia vite est. Luminaria mie opera: iuxta illud sint lumbi vestri precincti t lu. ar. in ma. ve. etc. Sīdē pontifex seu sacerdos quasi medius collocāt inter clerū et crucē hec dentem t pp̄lm subsequentem tanq̄ mediatoris dei t hoīm vices gerens. Preterea maiores i choro t in, pcessione posteriores sunt q̄z sal⁹ fit descēdenti. Cū zacheus princeps publicanorum: quia pusillus erat ci ascēdisset arborē scicomoz̄ vt videret iesum trāseuntē: ait ei Jesus zachee descende q̄z hodie oportet me manere i domo tua: at ille descēdit t excedit illū gaudēs in domū suā: nudei xo in sublimi statēs erant i maiores eoz̄ primis cathedras i synagogis habebāt. ¶ Crux ergo q̄st regale vexillū t triūphale signū in, pcessionib⁹ premittit̄. Prio vt fugiāt q̄ oderūt eū a facie ei⁹ ps. Exiit vexillū regis, pdeūt etc. q̄ demones victi sunt: vñ illovi so timēt t fugiūt. Et, pter hoc in q̄b⁹dam locis q̄ dam tēpestatibus aeris opponit̄: vt demones fugiāt: t bilter ab aeris cōcitatiōe desistāt. Rēpe sctē crucis mysteriū est nr̄m signū t vexillū. Dñs Esa. ij. Stat in signū populoz̄ tm gētes deprecabunt̄: t erit sepulcrū eius gloriosum. ¶ Scdo crucis vexillū premittit: q̄ sicut ait apls ad Gala. Absit nobis gl̄iari nisi in cruce dñi nr̄i Jesu xp̄i p quē mūdus nobis et nos mūdo crucifigi debemus. De hoc etiaz sub ti. de euāgelio dicet. Q̄z etiā vexilla premittunt̄: vt dicet in sexta parte sub tit. de rogatiōib⁹. ¶ Sane vt premissum est dñi fit, pcessio cāpane pulsant. Maz sicut rex terren⁹ in exercitu suo legalia hz̄ īsignia militāti cāpanas, p tubis t cruces, p vexillis hz̄: quid sit de quo in parte prima sub ti. de cāpanis dictū est. Adhuc cāpanaz̄ strepit⁹ pphetas q̄ xp̄i nūciauit seq aduētū figurat: panni t alia substernūt in loco vñ trāsīre t ad cantādū, pcessio stare dz̄. Juxta illud Thobie penul. Plateae tuae sternēt auro mundo t candido t in vijs eius cantabitur alleluya. ¶ Illud aūt sciēdū est q̄ quatuor sunt solēnes, pcessiōes. s. in purificatiōe btē virginis Marie: in ramis palmarū: in pascha de q̄bus in suis locis dictū est: t quarta q̄ fit in ascēsione dñi ad repetitionē solennitatis vltime, pcessionis quā discipuli post dñm in die ascēsionis eius in celū: fecerūt venientes simul cū eo ad montē oliueti. Cū assumptus esset videntibus illis in cuius, pcessionis repsentationem fit, pcessio in dñica die⁹. Sciendū est etiā q̄ primitiua ecclīa obseruabat die dñica solēnē vt t mō: t fiebat in ea, pcessio in memoriaz̄ resurrectionis: et obseruabat etiam quintā feriam: t fiebat in ea, pcessio in memoriam dñice ascēsionis: sed multiplicatis sctoz̄ festiuitatib⁹ sublata est solennitaz

to. xvj. mat. j. Ps. lxxxviij. mat. j. iij. Regū. vij. Mapula sce balda chinū quid sit gnificat. Exodi xxv. Luc. xxiij. Jo. v. Apo. j Luc. xxiij. Apo. v Esa. ij. Quid sigat stupa q̄ ecclīa ꝟburit j. Jo. ij. Jac. iij Esa. xl Luc. ij Esa. ix Matt. xij. eph. vj eph. vj Ordo processionis cāt. vj Ps. lxxxix. Ordo processionis missa quid sit gnificat: et nota. pschā sit̄ tudines. Ps. lxxvij. Matt. xxiij. Ordo processionis Ps. lxxiij. Ps. lxxvij. Ps. lxxxvij. Ps. lxxxvij. Ps. lx

ante ferie & eius ꝓcessio p Gapitū papā in dñica translata est: vt a ꝓplo tūc ad eccl̄iam cōueniente simul & solenniter valeat celebrari: & propter hoc dies iouis ꝺz vulgariter cognata diei dñice: qz vz antiq̄t⁹ par solennitas fuit vtriq;. In diebus igit̄ dñicis ꝓcessionē facientes resurrectionē dñicam memoriam⁹: & ꝓcessionē q discipulos post dñm facta repetitam⁹: nō q illi eā in dñica die fecerint vt ꝓmissum est. Illēpe egredientes ecclīam & regredientes ad eā quasi de hierusalē redimus ad hierusalē. Matt. xxviij. & hz illi sine Jesu recesserūt: nos tñ cū cruce redim⁹ q eo q ipse dixit. Ecce ego vobiscū sum vsq; ad cōsummationē seculi: q ꝓcessio añq̄ tertia dicat facienda est put in septa parte sub ascensione dicet. ¶ Nō est etiā Quid cātandum. ptermittendū q in dñicalibus ꝓcessionibus de no dū sit vo dñica cat. sct. cātare & Xpm̄ saluator & aliq̄d qō in processionibus ad eius laudē ꝓprie ꝓtineat cātare debem⁹: ex q cessionibus etiā cōsuetudo inoleuit vt in claustris ozatoriū Xpi gimis ꝓstrnat: quā in statione primo ex pristina consuetudine salutamus. Licet enī dicat q xp̄s resurgēs ꝓius Magdalene apparuerit: veri⁹ tñ credit q matri sue añ oēs apparuerit: ita & euāgelistas hoc dicere nō ꝓtinuit quox officium fuit testes resurrectionē surrectionis inducere nec decuit ad testificādū ꝓ suā matrē inducere. Si enī ꝟba extranea feminarū visa sunt incredulis deliramēta: quō nō magis mīez ꝓ filij amore crederēt diraſſe: & sic romanā sentire vr ecclia q in prima die post resurrectionē. sī. in pascha apō beatā Mariā matorē celebrat statione q̄si ꝓponēs hierl̄m. i. virginē q vidit pacē pre aliis in principio letitie fuer: quo circa sicut prima die ad mīam suā apō sctam Mariā matorē ꝓcurrimus: sic & ad eius honorē in dñicalib⁹ processionib⁹ prima statio deputat vr eā laudibus extollētes: & ad eius ozatoriū festinātes cū ipso dicere videamur. Cañ. viij. Vadā ad montē mirrhe & ad collē thuris: mōs quidē est ipsa vasa Xpo: ad quā filius resurgēs vadit apparēdo & nos acozādo. Sed nō est necesse q si dicat: qz nunq̄ disparuit: & q semel meli⁹ est &c. Sz iō sic ponit ꝓpter rudes & sensibꝫ tñ & nō itellectu. Postremo notādū est q ꝑ ꝙbsdā eccl̄esijs post ꝓcessionē oēs clerici añ crucifixū veniūt ĩclinātes illi & dicētes. Ave rex noster benedictus: sed & q̄ pluuialia aut alias solēnes vestes portarūt añ altare illas deponūt: ꝓiō ad repñtandū q filij hebreox sternebāt vestimēta sua in via añ xp̄m in ꝓcessione sibi hierusalē venienti facta. Scīo ad ẽdēdū q diuino vacaturi ofício omnia mūdana a mentibus abijcere debent.

A quare sacerdos añ missaz facit confessionem. puer. xviij. Psal. xxxj. Psal. xxv.

¶ De confessione facienda in missa. Ca. vij.

QRius q̄ sacerdos vel ep̄s gradus altaris ascēdat: & añq̄ sacrū ordinēt officiū ad se ipsum reuertens inclinat se ante altare significās xp̄i exinanitionē & q̄ inclinauit celos & descēdit p̄s. xviij. cū se formā serui accipiēs exinaniuit: & cōsiderans q sicut dicit Salomō: iustus in principio sermonis accusator est sui. confitebor & tu re. &c. de pe. di. j. dixi. de pctis suis cū altib⁹ ghaliter ꝓfitēt Psal. illum ꝓmittēs ex institutiōe Celestini pape. j. q. j. rite ad hoc ꝓuenīētē. Iuste dica me de⁹ &c. vt discretus a gente ſcto sancta: & ab hoīe liberatus iniq̄ ad altare dei digñ⁹ introeat. Petit eñ liberari a tentatione & illuminari a gra vt patet in ipso psalmo. Petit etiā a deo vt det ei qō offerat. s. filiū suū quē nisi ei daret, put abrahe dedit nō haberet qđ offerret. Fit g ꝓfessio vt puriozi sit & sine macula ingrediat. In q̄ notādū est: qz nō vt qđā minus ꝓuide faciūt ī specie: ne cauteri zent ꝓcie auditox: hz in gne cōtenda sunt peccata qm̄ ista ꝓfessio nō est occulta sed manifesta. Et nota q cū in templo Salomonis dedicato sacerdotes dicerēt. Cōfitemini dño qm̄ bon⁹. q. in se. mīa ei⁹: nebula ipleuit domuz dñi & obūbrauit faciesq; sacerdotū: ita q se inuicē videre nō poterāt. Et ait Salomō. Dixit dñs q habitare in nebula. dixit. i. ope demōstrauit: qm̄ in mōte Sinay apparuit ī nebula. ista ī nube ꝓcessit & añ Moysen in cauerna positū trāsiuit in nebulā. ¶ Percutim⁹ añ pect⁹ cum pctā cōfitemur: exēplo publicani q̄ pect⁹ suuz ꝑcutiebat di. Dñe ꝓpitius esto mihi pctōri. In tōne quidem pectoris tria sunt: ictus: sonus & tactus. p que significanť tria q̄ sunt in xa penitētia necessaria: vez cordis cōtritio: oris ꝓfessio: & opis satisfactio: qz in tribus peccamus. s. corde: ore: et ope. Deinde p circunstātibus ozat: indulgentiā pcōrū implorās: nā xp̄s de secreto p̄is in mundū veniēs: & de vtero virginali ꝓcedens: patrib⁹ suspiria multiplicātibus, ꝓnobis passurus hierusalē introiuit: in mōtē se inclinauit: cām suā contra hoīem dolosum & iniquū deo ꝓmittēs: & p̄i cōfessionē fecit dicēs. Cōfitebor tibi pater celi &c. ipse q̄z nobis ꝺulgēs ꝓpria corpe peccata nra portauit. ¶ Sane p̄tifici facturo ꝓfessionē sub diacon⁹ manipulū cozā altari unmittit. ¶ Primo ad notādū q cōcessa tpalia p manū alteruz: pura subdiaconi vel alterius & nō p ꝓpria recipere & ad̄ministrare debet. ¶ Scīo ad designādū q nō sufficit ozis cōfessio: nisi & boni opis fructus p ꝓpm̄ significat⁹ sequat. ¶ Tertio vt vidēs se in ſteriozis ministerij ornamento ozari ait⁹ humiliet. ¶ Rursus iō portifex post acceptā casulā & nō añ manipulū recipit: qz xp̄s cuius typū gerit: nō ꝓius manipulos operū q̄ manipulū ipsum designātur obtulit: q celestē haberet cōuersationē: q casulam figurat, put in pre tertia sub dalmatica dictū est. Sacerdos xo ecōtra añ indutā casulam manipulū sumit: qm̄ celestē quersationē adipisci nequit: nisi p̄⁹ ſctox operū manipulos portet. ¶ Adhuc portifex postq̄ ad altare ꝓuenit manipulū recipit ad notādū q tūc demū bonox opez effectiuū ꝓmiū ꝓcipiemus: cum ad eterni tribunal iudicis ꝓueniemus. ¶ Sacerdos añ dñi facit cōfessionē & etiā sepe in misse officio manus iungit: q manuū iunctiones deuotionē significāt. Et q̄ illa ī aliquo est maior in alīq̄ est minor: tō certus manuū iunctionū nō est numer⁹ determinat⁹. ¶ Rursus sacerdotis manuū iunctio significat oīm bonox a deo fluentiuz in ipso vnitaz & ꝓiunctionē. Et q̄ ifinita bona infinitis & indeterminatis modis ꝓfit a deo: ꝓcedente manuū iunctionū sacerdotis numer⁹ determinat⁹ nō est. ¶ Inclinatiōes xo sacerdotis in officio misse fm̄ morē q̄rūdā eccl̄iax sub certo nūero ꝓstringūť: qm̄ regulariter octo vicib⁹ ꝓfunde corā altari & tredecim vicib⁹ mediocriter sup altare ĩclinat. ¶ Octo ꝓfūdas ĩclinatiōes añ altare fac ad referēdas gr̄as ipsi xpo de octo p̄cipalibus q egit añ sui imolationē quā sacerdos ī officio figurat altaris. ¶ Primū fuit ãmirabilis ĩcarnatio.

Gene. xxij.

Luce xxij. Joan. xviij.

Luce xviij.

Ps. lxxxiij. Apoc. viij.

ij. co. ij.

ij. cor. ij.

¶ Scōm fuit discipulox gratuita vocatio. ¶ Tertiū demonis ī tētatiōib⁹ ſuperatio. ¶ Quartū miraculox operatio. ¶ Quintū infirmox sanatio. ¶ Sextū mortuox resuscitatio. ¶ Septimū oīm q̄onū & ꝓpositax p suā sapiēt̄ā determinatio. ¶ Octauū salutaris ppl̄ox ĩstructio: & q̄scq; añ sui imolationē egit: ad hec octo fm̄ Bern. reduci videť. ¶ Tredecim xo inclinatiōes mediocriter facit sup altare qz xp̄s tredecim fecit in ara crucis sumēdo arā crucis p toto tpe sue passiōis qō incepit in hora captionis. ¶ Primū fuit inde, pditoris disceptatio redargutio di. Juda osc'o filiū hoīs tradis? ¶ Secūdū fuit ipsi⁹ captiōis fuit ĩpbitio dicēs eis: Quē q̄ritis: q̄ rñderūt: Jesum nazarenū: cūb⁹ rādit. Ego sum. ¶ Tertiū salsis testib⁹ & regibus māuera rñsio. ¶ Quartū sputox & verbox ĩne murmuratioe toleratio. Quintū ī his q̄ vidit & audiuit nulla sibi vel alijs data ꝑturbatio. ¶ Sextū discipuli cuz ter negātis culpe ꝺdonatio. ¶ Ultia xo septē enumerat Ambr⁹ ab eo ī ligno crucis facta dicēs. Actox pietatis in cruce pēdēs officia diuidebat p secutionē ap̄lis: pacē discipulis: corp⁹ iudeis: spm p̄i: paranymphū Xgini: paradisum latroni: & iferni pctōri. ¶ Ꝟ scula q̄z sub certo numero fiūt, put dicetur in quarta particula canonis.

¶ De incenso benedicendo & in thuribulum mittendo. Cap. viij.

A Thuri ficatio altar⁹ q̄d sig̃at.

QOst factā ꝓfessionē & datā absolutionez pōtifex vel sacerdos ꝓiuſq; dicat. Deus tu ꝙuersus &c. incēsum cū bñdictione in thuribulo apponit repñtās q legalis sacerdos ferēs sanguinē & carbones cū thimiama te in thuribulo ozās ponebat donec sum⁹ eū obsecraret: put dictum est in ꝓmio huj⁹ partis. ꝙper hoc etiā illud in sinuas q angelus venit & añ altare stetit hns thuribulū aureū ī manu sua: qō ipse uit de igne altaris & data sunt ei incensa multa vt daret de oīonibus sctox. ¶ Sane ag̃elus est xp̄s: thuribulū aureū corp⁹ immaculatū: altare eccl̄ia: ignis charitas: incēsum oīo: sc̄oz illud ꝓpheticū Dirigat oīo mea sicut incēsum in ꝓspectu tuo. Venit ergo angelus. i. xp̄s q̄ stetit añ altare. i. in ꝓspectu eccl̄ie habens thuribulū aureū. i. corp⁹ ĩmaculatū: plenū igne. i. charitate & data sunt ei. s. a fidelibus ĩcēsa multa. i. oīones: vt daret. i. repñtaret eas p̄i de oīonib⁹ sanctox. ¶ Et nota q̄z nō dicit oīones: xp̄s eñ nō oēs oīones exaudit: hz dicit de oīonib⁹: de illis veq̄ q̄ ptinēt ad salutē. vñ cū Paulus ter dñz rogasset vt ab eo stimulū carnis auferret: rñdit ei dñs. Sufficit tibi gr̄a mea. Nā xp̄s in infirmitate ꝓficitur. Eps ergo vel sacerdos thus in thuribulo apponit: qz xp̄s oīones ispirat ī alio vt p ipm offerāt incēsuz in odorē suauitatis: sacerdos añ minister incēsuz repñtat ep̄o vel diacon⁹ sacerdoti qz lex illud ꝓtiosum thimiama confecit qō in odorez suauitatis altissimo offerret: de quo dñs subdit in Exo. xxx. c. Tale ꝓfessionē nō facietis in vsus vr̄os: qz sctm est dño: & hō q̄cūq; fecerit simile vt odore illi⁹ ꝓfruať ꝑbit de pp̄lis suis. Et ex hoc ꝟbo fuerūt q̄ dicerēt q si oblato thure & bñdicto sup̄a altare thuribulū descendat ab altari ad clericos vl laicos tūc aliū ibi th⁹ sine bñdictione apponēdū est: & oīb⁹ tā clericis quā laicis offerēdū tā q̄ illō spectet ad latriā: istō ad dulią. Meli⁹ tñ fm̄ spm q̄ fm̄ lr̄am intelligit: nā lr̄a occidit: spūs viuificat: & ꝓpter ꝓmissam etiā causam odoz thuris bñdicti nō dat ī eccl̄ia spōso & spōse. ¶ Per ꝓcremationē vl ꝓfecrationē xo thuris significat q sacerdos oīonē feruētē & deuotā dz hz̄e. Th⁹ est xtus hz ascēdēdi ex fumi leuitate: ꝓsolidādi sui q̄litate: ꝓstringēdi ex glutinitate: ꝓfotādi ex aromaticitate: sic dñs oīo ascēdit ī dei memoriā ad̄am ꝓsolidat q̄tū ad culpā ꝓcritā impetrādo medelā: ꝓstrigit quo ad ꝓmittēdi licentiā: ꝓfotat quo ad pñtē impetrādo tutelā: de quo etiā dictū est sub titu. de accessu pō. ad al. & dicet sub ti. de thurificatiōe. ¶ Hanicula xo ī qua incēsum reponit designat q ꝓ oīonē quā incēsuz significat de hac ꝓmīdi mari magno & spacioso ad celestē patriā sataga m⁹ nauigare. Ps̄ in ꝓuerb. Facta est quasi nauis ꝓmercatoris portās de lōge panē suū. ¶ Pōt etiā dici q thuribulū cor hoīs: q ignē feruoz deuotionis: q incēsum oīones efferunť q̄ angelū ad deū ꝓferūtur signat. Fascula q̄bus ignis recipiť sunt filij q corda parrū pietate: & fluentia imitanť: & flammā celestis sacrificij quā in ꝓximoz mētib⁹ aspiciūt in suis accēdere satagūt. ¶ Instrumēta vero q̄b⁹ ignis ad altare portat sunt ꝓdicatores q exēplis sanctoz charitatis ignē portāt & in corda fideliū trāsferūt que corda patrum in filios conuerrunt. Thuribulum autem quid significet dicetur sub titulo de thurificatione.

puer. xxxj.

Luc. j.

¶ De osculo altaris & libri. Cap. ix.

A Oscu lū altaris q̄d signū cat.

QOst immissum in thuribulo incēsum sacerdos seu eps dicto Deus tu cōuersus &c. sacrū osculat altare vt notet pacifica tio cum iudea: et ad designandū q xp̄s ad nos ventens sanctam sibi copulauit ecclesiam iuxta illud Epitalamicū osculetur me osculo oris sui. In osculo si q̄dē os ori sui cōiungitur: & in xpo non solū humanitas est vnita diuinitati: verum etiā sponsa copulata est sponso: iuxta illud ꝓpheticum. Quasi sponsam decorauit me corona et quasi sponsam ornauit me monilibus. ¶ Rursus q̄n ꝓpheralis versus introitus a cantore incipit sacerdos ad altare ascēdēs illud osculatur: qz ꝓphetarū testimonio xp̄s venit in mundū: & ad passionē altaris. Quoꝛtes autē in officio misse osculet⁹ altare: & in qua parte ei⁹ oscula fiant: & quare manib⁹ sup illud depositis: & quare signo crucis in locis osculandis ꝓius impresso dicet sub qua ta parte canonis. In hoc añ loco altare significat ppl̄m iudaicū. ¶ Codex xo euāgeliū siue euāgeliū ppl̄z gētile q̄ euāgeliū credidit: ideo ergo eps vl sacerdos euāgeliū & altare osculat qz xp̄s vtriq; dedit pacē q̄n lapis angularis fact⁹ fe cit vtraq; vnū. Potest etiā dici q subdiaconus librū euāgeliū q clausus portabatur offert ep̄o vl sacerdoti: ille xo ad altare ꝓuenīēs illū apit ad insinuādū illud q̄b⁹ in apo. describit q nemo dignus est aperire librū q̄ int⁹ erat script⁹: & foris sigillis septē signat⁹: nisi leo de tribu Juda clauis David Apoc. v. altare xo eccl̄ia signat: iuxta illud Exo. Si altare lapideū feceris mihi nō edificabis illud de sectis lapidib⁹. Per sectionē lapidū ī altari diuisionē filiū reprobat eccl̄ia: neq; perrozes & scismata diuidunt. Liber q aperit ep̄s ad altare ꝓuenit: quō vbi xp̄s primitiuā ap̄lox cōgregauit eccl̄iam: docēs & predicās scripture mysteria reuelauit di.

Exo xx. id

Luc. viij. Luc. xxiiij. Vobis datū est nosse mysteriū regni dei: ceteris aūt i parabolis. Ih̄s post resurrectionē apuit illis sensuz vt intelligerēt scripturas. Recti⁹ igit̄ facit eps cū ipsemet aperit librū euāgelioz: lz r xp̄s p ministros suos patefecit mysteria scripturaz. Libro vero apto illū osculat̄ a parte sinistra ad dessignādū q̄ predicatores recōciliauerūt r obtulerūt gētes xp̄o: q̄bus ipse p se nō predicauit: lz r ipse p se pacē i euāgelio p̄dicanerit dicēs. Pacē meā do vobis ⁊c. Et vero ipse etiā in cruce pendēs pacē fecit: ideo mox trāsitur⁹ ad dextrū cornu altaris signat se signo crucis: q⁹ vt ait apl's ad Ephes. X̄ps pax nr̄a vtraq; fecit vnū: duos ac diuersos parietes. i. pp̄los copulās. Post hoc codex euāgelij super altare clauſ⁹ ponit̄ q⁹ ih̄s aūt hoc significat hierlz .put sub euāgelio dicēt. ¶ Deide roman⁹ pōtifex r etiā alij q̄dā ꝓuersus osculat̄ diaconū: vt oñdat pacē illā i aduētu xp̄i venisse quā ꝓphete ꝓmiserāt. vñ Dauid. Orietur in diebus eius iustitia r abūdantia pacis donec auferatur. Et alius ꝓpheta. Pax erit i terra nr̄a cū venerit. Et ideo x̄po nascēte vox intonuit angelor. Et in terra pax hoīb⁹ bone voluntatis. ¶ Osculū ei q̄q; pacē significat put dicēt sub titu. de osculo pacis. Diacon⁹ vero statim se inclinans osculat̄ pectus eius: dessignās q⁹ inspiratione diuina ꝓphete pacē predixere futuram. Maz r Joānes super pectus dn̄i recumbens euangeliū fluenta de ipso sacro dn̄ici pectoris sente potauit. xcij. di. legimus. In nonnullis vero eccl'ijs eps primū osculatur ministros postea altare: deinde euāgeliū: q⁹ xp̄s primū reconciliauit sibi ap'los: postea iudeos: deinde gētiles. In q̄busdā etiā locis offert osculū pacis cātoribus: quasi retrorsum impiens illud: pacē meā do vobis: pacē relinquo vobis. Dat q̄dē p̄sentib⁹: relinquit absentib⁹: nec ante osculū pacis cātores dicūt Gloria patri: q⁹ fides trinitatis nō añ claruit: ⁊ se dn̄s inclinauit r nos recōciliauit r trinitatē p apostolos predicari mādauit. Et iō osculo dato eps innuit eis vt dicāt Luc. j. Gl̄ia patri r filio r spiritui sc̄to: sicut erat in principio. Ecce q̄d cātor annunciat: scz q⁹ corda patrū cōuertātur in filios. Abraam tres vidit r vnū adorauit. Sic oportet nos filios ei⁹ credere trinitatē in vnitate. ¶ Post datā ergo pacem cātor dat sancte trinitati gloriā quasi diceret referimus gloriā deo patri r filio r spūi sc̄to: q⁹ pacē quā ꝓphetauit per sanctos suos prophetas nobis in nouissimis tēporib⁹ dignat⁹ est ostēdere. Q̄i vero dicit: sicut erat in principio: diaconi ad altare ꝓcedūt: r iterū reuertuntur ad eps̄m: in quo figurat q⁹ ideo apostoli se mozti tradiderunt vt xp̄i corpori adunarent: Prius aūt steterūt cū epo ante altare inclinati: sed cū versus ipse incipit se erigit q⁹ chorus sanctor martyrū ante nouissimā tribulationē in cōualle lachrymarū manēt. Postea vero martyrio coronati erecti stabūt liberati et securi ante dn̄m semp. Osculo aūt dato rursus diaconi cum pontifice ozāt: quasi dicāt. Dñe doce nos ozare: in quibusdam etiā eccl'ijs diaconi bini r bini latera altaris intrinsecus siue alternatim osculant: eo q⁹ dn̄s apostolos binos misit ad predicandum dicēs Luc. x. eis. In quācunq; domuz intraueritis dicite: pax huic domui: qui reuersi sunt ad christū sicut diaconi reuertuntur ad episcopum.

¶ De thurificatione. Cap. x.

Post datū osculū eps seu sacerdos accipiēs de manu diaconi thuribulū sancti sū incēsar altare: q⁹ xp̄s corpus assumēs de genere ꝓphetaz factus ex semine Dauid fm carnē suis oneribus gravatum fouet ecclesiā fm q⁹ orat in euangelio pater sancte ego p eis rogo: r nō p eis tm̄: sed p illis qui credituri sunt per verbū eoz. Quod aūt diacon⁹ postea thuribulū accipit vt incenset eum vel sacerdotē mozaliter instruit q⁹ si digne volumus incēsum oronis offerre thuribulū incarnationis debem⁹ tenere: nā sine fide mediatoris homines deo placere nō possunt: sed iuxta xp̄i promissionis ipsius sicd petierint in oronē credētes accipiēt. Per thuribulū em̄ xp̄i accipit incarnatum. Mā sicut i thuribulo pars superior inferior tribus cathenulis vniunt̄: ita i xp̄o tres sunt vniones q̄b⁹ diuinitas r humanitas vniunt̄: vnio carnis ad aiaz: vnio diuinitatis ad carnē: vnio diuinitatis ad aiaz. Quidā ei quartā vnionē assignāt vnioez diuinitatis ad cōpositū simul ex aīa r carne: vnde r quedā thuribula quatuor cathenulas habēt. De hoc etiā thuribulo Moyses inqt spāliter ad Aarō. Tolle thuribulū r hausto igne de altari mitte incēsum desup. Est⁹ alta in thuribulo ꝓsideratio ꝓout in ti. de accessu pon. ad al. tactū est.

¶ Rursus iō thurificato altari eps vel sacerdos thurificat ad significādū q⁹ sicut xp̄s é altare r hostia: sic est pōtifex r sacerdos cui est oronis sacrificiū offerēdū: q⁹ xo adorat nō solū in trib⁹ de⁹: sed etiā in trib⁹ hō: ideo in q̄busdā eccl'ijs pōtifice thurificato altare a diacono circūcirca thurificat: vñ ps. Circūdabo altare tuū dn̄e. Sane thuribulū aureum significat sapiētiā: q⁹ oēs thesauri sapiētie dei in eo fuerunt absc̄diti. Q̄i sterit angel⁹ iuxta altare. h. t. s. in. m. s. i. xp̄s resurgēs carnē habuit i potestate. Argēteus significat xp̄i carnē ab oī labe mundā r mundicia remittēte: cupreū fragilē r mortale: ferreū resurgētis fortitudinē. Si quatuor hz cathenulas demōstrat eū ex q̄tuor elemētis ꝓstare vl quatuor x̄rtutib⁹. s. iustitia/ꝓudētia/fortitudine r tēperātia decorari. Quīta q̄ ꝓtes diuidit aīam designat q⁹ se i morte a carne i illo triduo separauit. Si xo tres hz cathenulas figurat aīam carnē r x̄bū i vna q̄uenire ꝓsona. Quarta q̄ ꝓtes separat ptās est qua aīam suā posuit ꝓ oib⁹ suis. Sivna trī cathenula sustinet designat q⁹ solus de x̄gine gnāt: q⁹ sol⁹ est inter mortuos liber. Circul⁹ cui hec oīa innectūt est deitas q̄ nullo termino claudit̄ a qua hec oīa cōtinent̄ r opanť: preter mysticā etiā rōnē ob hoc fit etiā altar cvt ois ab eo nedūa demonū ꝓpellat. Fum⁹ ei incēsi valere credit ad demōes effugādos. Q̄i cū Thobias interrogasset ageli quot remedia haberēt ea q⁹ d piscē iussērat obseruari. R̄ndit cordis ei⁹ pticulā si super carbones ponas: fum⁹ ei⁹ omne demonioz genus extricat. ¶ Sother papa. xxiij. di. sacratas. statuit ne moniales incensum circa altaria ferant.

¶ Qualiter eps vel sacerdos r ministri ad altare stare debent. Cap. xj.

Purificatione peracta eps vel sacerdos ad dextrā altaris partem se trāsfert: ibi vna cum ministris plane officium et kyrieleison dicit: q⁹ trāsit⁹ de medio altare in dextrā partē significat christi trāsitum de passione p resurrectionē ad vitā eternā. Itē a leua trāsies in dextrā imitat̄ xp̄m ingredientē mūdū: leuā em̄ tetigit xp̄s q̄n tpale assumpsit vitā ad dextraz iuit q̄n carnē assumptam ad dei dextraz eleuauit. ¶ Rursus p hoc q⁹ accedēs ad altare pri⁹ dextraz illi⁹ partē petit innuit q⁹ emanuel i lege ꝓmissus pri⁹ venit ad iudeos q̄ ad gētiles. Judei em̄ tunc ꝓpter legē in dextra parte fuerūt gentiles xo q̄si in sinistra: q⁹ idola colebāt. Sacerdos ergo sacris vestibus ornatus xp̄m carne nostre humanitatis vestitū significat: veniens ad altare xp̄m de celis venisse ad pp̄m vt eū saluaret dessignat: deīde in dextrā trāsiens dessignat q⁹ xp̄s in mūdū veniens venit ad iudeos de q⁹bus voluit nasci. Beata em̄ Maria iudea fuit: ō hoc trāsitu dicēt sub ti. de mutatiōe sacerdotis r ordine. Et nota q⁹ lz dño papa celebranti vel missam audienti legat̄ a capellanis suis i troitus r kyriel'. r gl̄ia in excelsis/r credo/r sanct⁹/r agn⁹ dei: nō tñ graduale vel alleluya vel tractus vel offertoriū vel postcōio: ꝓ eo q⁹ illa instructoria sunt r introductoria q⁹bus ipse nō eget. Illud aūt notandū est q⁹ sacerdos stat erect⁹ ante altare ad notādū q⁹ xp̄s venit suos regere i uincibili doctrina: r respicit x̄s oriēte q⁹ xp̄s nō sua sed p̄ris volūtatē quesiuit: nec respicit retrorsuz: tū q⁹ xp̄s semp patris faciē tuet: iuxta illō. Scio vñ venio r quo vadoz: tū q⁹ nemo mittēs manum ad aratrum r respiciens retro. a. est. r. dei extra de voto. magne. imo ad pp̄m dorsum vertit repsentans q⁹ dn̄s ait ad Moysen. Videbis posteriora mea faciē aūt meā videre nō poter⁹. Exo. xxxiij. c. ¶ Episcopi th̄ r superiores celebrātes nō ante altare sed remoti ab illo ad dextrū eius lat⁹ vsq; post dictū offertoriū manēt: q⁹ fit primo ad repsentandum q⁹ ex latere xp̄i q⁹ altare significat in trīū nostre redēptionis fuit. ¶ Scdo fit hoc nō solum ad maiorē solēnitatem vt per hoc a minoribus sacerdotibus decernant. ¶ Tertū etiā fit hoc q⁹ ipsi in missa repsentant nō solū xp̄i dignitatē r excellētiā aut eius oblationē versū etiā humilitatē r obediētiā in ipsa sui oblatiōe r ꝓsecratiōe. Sicdem xp̄s q⁹tū ad sui dignitatē est patri equalis r sedet a dextris dei p̄ris: .put in symbolo legit: q⁹ repsentat p̄latus stans ante oblationē ad dextrū latus altaris. In sui xo oblatione xp̄s ꝓ nobis fact⁹ est hostia: r ideo p̄latus eius vices gerens: extric ipse altari q⁹ ara crucis insinuat dz totaliter inherere. ¶ Tertio q̄n p̄lator actus esse debēt subditis ad doctrinā: ideo vsq; tric manet ab altari separatus r extric man⁹ lauādū r thuri ficandū r sacrificādū ad altare accedit vt oñdat q̄libz in missa precedūt solennitates r laudes esse: de ꝓse. d. s. ij. pants est. Sed tric deīde ad essentialia seu substātialia peragenda accedit. ¶ Quarto in hoc repsentat q⁹ legalis pōtifex intrans in sancta sanctoruz carbones ferebat r sanguinē ꝓout tactū est in ꝓmio hui⁹ partis. ¶ Quinto fit hoc repsentandū q⁹ ait ꝓpheta. Dixit dn̄s dño meo sede a dextris meis. Donec ponā inimicos tuos scabellū pedum tuoz. Sacerdos q̄dē xp̄m repsentans sedet a dextris altaris dei⁹ parte in hoc loco signātis donec ad ꝓsecrādū hostiā accedat: per quā fracta sunt tartara: et inimici demones: deuicti r quasi scabellū pedū positi. Ministri vero. s. diacon⁹ r subdiacon⁹ retro illuz ad altare stātes qui tñ inueniendo precesserunt:

signātes martyres qui in veteri testō fuerūt post dn̄i nativitatē digne coronātur: r ad quācunq; altaris partē ille trāsierit ipsum retro stantes sequūtur: vt oñēdat impletum esse q⁹ dn̄s admonuit dicens: q⁹ mihi ministrat me sequat̄: et vbi ego sum ⁊c. Intendētes semp atq; solicite in illum ad notandum q⁹ fideles quāuis adhuc in hac vita positi tñ eternitati x̄pi semp intendūt. ¶ In quibusdaz etiā eccl'ijs illo se vertente: ad pp̄m illi simil⁹ se vertunt: r illo se cōuertente ad altare se similr cōuertunt. Mā xp̄s ab oratione ad p̄dicationē: aliq̄n xo ecōuerso dū viueret se ꝓuertit: q⁹ designat versio ad pp̄m r cōuersio ad altare. In quo quidem imitādus est a p̄dicatoribus q⁹ p ministros ipsos ꝓgrue designant. Anacletus papa de ꝓse. di. j. eps ecclesiā q⁹ eps deo sacrificās secū restes habeat diaconos q⁹ oculi ei⁹ dicūt r subdiaconos reliquosq; ministros: q⁹ sacris induti vestibus in frōte. i. ante dz ha- r a tergo: r ꝑsbyter a regione. i. a parte dextera le- bere uaz: ꝓrrito corde humiliato spū ac ꝓno sient vul- tu custodientes eā a maliuolis hoīb⁹ r cōsensum ꝓstantes sacrificio. Et fm Lucū papā de ꝓse. di. j. iubem⁹. eū nō deserant q⁹ ꝓpter maliuolos oportet illū hē bonū testimoniuz ab his q⁹ foris sunt. statutū est etiā vt celebrās missam habeat a tergo victimā solaminis adiutorē. .put dictū est i ꝓmio hui⁹ partis. Et ideo in q̄busdā eccl'ijs aliq̄ diaconi stant post eum quasi oratēs vt eum sequāt̄ vsq; ad mortē r cū eo transeant ad vitam eternā. Maioz tñ pars in dextera parte mozat̄ altaris et minor in sinistra q⁹ vtrūq; petit eccl'ia. s. r. tpalē bñdictionē r eternā: vt ibi sic trāseamus ꝓ bona tēporalia vt non amittamus eterna. ¶ Ceterum dicti ministri retro stātes inclinati āte facies suas vsq; in finē dn̄ice oronis ꝓseuerāt: significātes illos ap'los q̄ in passiōe dn̄i magna tribulatiōe oppressi nō audebāt se erigere vt xp̄i discipulos se esse ꝓfiterēt. Strabāt tñ in facie fidei: sed postea erigūt sicut dicēt sub. ij. particula canonis sup verbo: nobis quoq;: signantes etiā chorū sanctorū martyrum in cōualle lachrymarū aūt nouissimā tribulationē manentiū postea erigunt. q⁹ illi postea martyrio coronati stant erecti. i. ab omni tribulatiōe liberati. Adhuc stātes facie inclinati signant mulieres q⁹ de cenaculo ad monumētū vultū⁹ declinatis currebāt i xp̄i amore ardētes. ¶ Sane sacerdos minister inter moras puluinar molle missali supponit ad notādū q⁹ deuotū r molle cor r qō facile diuinā impressionem recipiat: supponi dz iugo dn̄i r celestiū ꝓceptor. Juxta illud sapientis. Suscipiat x̄ba mea cor tuū ⁊c. vt ī eo spūs dn̄i reqescat. De hoc etiam sub euangelio dicetur.

¶ De kyrieleison. Cap. xij.

Ranslato in dextraz altaris partē epo seu sacerdote: deinde q⁹ tempus plenitudinis: r annus benignitatis aduenit sicut p̄dictū fuit a ps. Tu exurgens dñe miserebēris syon: q⁹ venit tēpus. m. eius. cōgruc chorus laudat r inuocat trinitatē triplicando kyrieleison. Ideo aūt post introitum dz kyrieleison q⁹ ante omnez orationem sacerdotum necesse est miam dn̄i implorare. Siquidem kyrieleison grece interpretatur dñe miserere. Wlm kyrie sonat dñe: leison miserere. r inde cristeleisō. i. xp̄e miserere. Vel kyri xp̄e: el de⁹ ei misere son nobis: inde

kyrieleison.i.o xpe dei miserere nobis. Vñ pphe
Esaie xxxiij. ta miserere nobis t em expectam⁹. Dicitur autez
nonies: primo vt ordo dicim⁹ ex hoib⁹ reparat⁹:
B Kyrie quare nouez vicib⁹ dicat. nouē assocletur ordinibus āgelox: scdo vt eccl̄ia
pueniat ad societatē nouē ordinū angelox: tertio
cōtra nouē genera pctorum. Est em peccatorū ori
ginale: veniale t mortale. Itez pctm cogitatiōis:
locutiōis: t perpetrationis. Item pctm fragilita
tis: simplicitatis: t malignitatis: fragilitatis: p i-
potētia: simplicitatis p ignorātia: malignitatis p
inuidia. Hoc est pctm in patrē: pctm in filiū: pctm
in spm sanctum. Adhuc ideo ōr ter ad patrē kyri
eleison: ter ad filium christeleison t ter ad spiritū
sanctū kyrieleison: sed ad patrē: t spm sanctū sub
eodem tantū vocabulo: qz pater t spiritus sanct⁹
sunt eiusdē tantū nature. ad filiū vero sub alio: qz
filius t si sit eiusdē nature cum illis. est tñ t alte
rius vt gemine gigas substātie. Propterea: ideo
dicit ter ꝓtū ad patrē: ter ꝓtum ad filiuz: ter ꝓtū
ad spm sanctū: vt notetur pater in filio t filius in
patre: t spūs sanctus in vtroq. De hoc dicek in q̄
ta parte sub tit. de prima sz in medio mutak kyrie
in xpe. vt notek duas esse naturas in xpo. ¶ Rur
sus kyrieleison ter triplicatū: significat pces pa
trū veteris testamēti multiplicatas: ad hoc vt gra
C Efficacissima virtus hui⁹ kyrieleison clamasset porte ticine siue papien. ec
clesie sunt apte. ¶ Rursus cū beat⁹ Heminianus
xpi kyrieleison clamaret q̄nq; reges cōuersi dicūtur
in fugam: vñ forte significat aliud ꝓ dñe miserē
re. qō tñ nos ignorām⁹. ¶ In q̄busdā ecclesijs sta
tim post vltimū kyriel. subiūciunt imas: qō xbum
grecū sonat latine nobis. Et sens⁹ est kyrieleison
imas. i. potētia diuia miserere nobis. btūs Hze.
īstituit kyriel. nonies t a clero tñ publice in mis
sa cātari: quod ꝑtius apud grecos simula clero et
populo cantabatur. Siluester vero papa illud de
grecis assumpsit.

¶ De gloria in excelsis. Cap. xiij.

A quare cantet Hlia ī excelsis.

Luc. ij

Sap. xviij.

ICto kyriel. mox sacerdos vl̄ pōtifex
ex īstitutiōe Telephori pape īchoat
hymnū. Glia in excelsis deo: quē an
geli auditi sunt decantare: sicut legit
in cuāgelio Luce. q̄ angelorū hymn⁹
perhibet testimoniū tpali Christi nattuitati. Sa
ne sacerdos ꝑim⁹ et solus illū inchoando, pnun
ciat qui angelum magni ꝓcilij reꝓsentat. Nam
ortum saluatoris solus angelus cuius psonā ipse
gerit primo nunciauit: vnde Luce. Ecce euangeli
zo vobis gaudium magnuz quod erit omni pplo
qz hodie natus est ꝛc. t illum inchoādo stat ante
mediū altaris in hoc cōmemorans q̄ dum mediū
silentium teneret omnia natus est in medio. i. p
hoibus messias quē ꝓphete ꝓdixerant: reꝓsen
tans etiā q̄ angelus xpi nattuitatem pastoribus
annūcians stetit in medio eox t incipiens eleuat
manus ꝓpter causas scriptas in se. tit. ad fi. Item
incipiēs ẋtit se ad orientem: tum qz angelus ab
oriente venit in bethleē: tū qz ad oriētē dñm ado
rare solemus. Tertio inchoans stat añ mediū al
taris ad notandū q̄ xps mediator fuit inter nos
t deū. x. di. qñ. per cuius mediationē deo pacifica
ti sumus. Chorus vero concinēdo rūdēs gerit p-
sonā multitudinis de quā in euāgelio sequtur. Su
bito facta est cū angelo multitudo ce. mi. lau. de. t
di. glia in altissimis deo t in terra pax ho. bo. vo.
desōse. di. j. nocte. ¶ Hymn⁹ aūt iste nō tm est an
gelox sed etiā hoīm cōgratulātiū: ex eo q̄ mulier
illa q̄ dragmā pdiderat decimā: tam lucernā accē
derat vt dragmā perditam inuenirent t pastor di
missis nonaginta nouē ouibus in deserto tā vene
rat vt quereret cēteriā ouē amissam. ¶ Ante na
tiuitatē eī xpi tres erāt inimicitiaꝝ parietes: pri
mus iter deū t hoīes. Scōs iter angelū t hoīem.
Tertiꝰ inter hoīem t hoīem. Homo nāq; p inobe
dientiā creatorē offenderat t p suū casum restau
rationē angelox impediuerat: atq; p varios ritus
se ab hoīe separauerat. Judeꝰ nāq; cerimonias ex
colebat: gētilis idolatriā exercebat: iyenies pax
nr̄a fecit vtraq; vnū t hmōi parietes ōstruxit. Ab
stulit em pctm t recōciliauit hoīem deo: reparauit
casum t reconciliauit hoīem angelo: destruxit va
rios ritus: t recōciliauit hoīem homini. Restau
rauit ergo ſm aplm q̄ in celis t que in terris sunt
t ob hoc illa celestis militie multitudo psallebat.
Glozia in excelsis deo. i. in angelis qui nū q̄ pecca
uerūt nec discordiā cum deo habuerunt. Et i ter
ra pax a xpo facta hoibus vez iudeis t gentilibus
bone voluntatis q̄ vsq; ad xpi natiuitatē ꝓpter
peccata sua cū deo t cū angelis discordiam habue
rūt. Hic etiā est q̄ angelus loquitur t congaudet
pastoribus: qz pax est inter angelos t hoīes refor
mata: nascit deus homo: qz pax est inter deum et
hoīem restaurata: nascit in ꝑsepio bouis t asini
qz pax est iter hoīes t hoīes reparata. Per bouē
cū iudaicus: p asinum gentilis ppls figurat: ſm
illud nō arabis in boue t asino: iudeo. s. t gentili.
xvj. q. vij. in noua. Et item: cognouit bos possesso
rē suū: t asin⁹ ꝑsepe dñi sui. Ideo ergo canit hym
nus iste: qz quē venerant angeli in celis hoīes ve
nerāt ī terris. p hoc q̄ ōr Glia in excelsis ꝛc. repñ
tat mestitia antiquox patrū ex tedio expectandi
incarnationē dñi. Esa. xxviij. Expectate deū ꝛc. Et
iō etiā cātat alleluya: qz habebāt spē liberatiōis:
vñ ps. Sperauerūt t liberasti eos. In hoc q̄z hym
no notat spes eccl'e qua cū angelis sperat se cane
re: vñ iam illorum canticū assumit. Sequit lauda
mus te. s. in enarrabilia opa tua pdicando: q̄ xba
t sequētia a beato Hilario pictauiēn. asserūtur
apposita fuisse: t ꝑcedentia solū antiquitus dice
bātur in missa. Innoc. tñ tertius dixit illa a The
lesphoro papa addita fore. Alij xo a Simaco pa
pa. ¶ Simac⁹ papa p̄stituit tam in dñica die quaz
in natalitijs martyr. Glozia in excelsis ad missaz
cantari: qz sanctos p dñicam resurrectionē gloria
angelox sociatos esse recolit. Cātat etiā in festis
apostolorum t confessorū in quorū honorē q̄cūq;
ecclesia dedicata est: t generaliter in festis que no
bis celestem solennitatē reꝓsentant. In diebus
xo luctus t ieiuniorum non ōr: preterq̄ in duob⁹
sabbatis specialib⁹ ministerijs adornatis. Jurta
illud cantate dño canticū nouum, put dictū est in
proemio huius partis. Dictus quoq; Thelesphoꝛ
rus papa precepit illis cantari ad missam noctur
nam natalis dñi, quam a ipse instituit. Quidā di
cūt nō esse cantādū in missa, nisi in hora tertia: qz
tūc spūs sctūs sup aplos descendit t eos gloria et
exultatiōe repleuit. Innoc. tertiꝰ statuit vt q̄ in

diebus ꝓ festis celebrat in honorē beate virginis
vel spūs scti vel sancte crucis: nec hymnus ange
lic⁹: nec symbolū dicat: nec etiā Te deū laudam⁹
in laudib⁹ matutinis. In aduētu xo vel in septua
gesima nō canit prout ibi in septima parte et sub
ti. de septē diebꝰ post pascha dicetur. Episcopus
tamen Bethleemitanus ex abusu omni die et oī
missa t ꝓ defunctis. Glozia in excelsis decātat ꝓ
eo q̄ hymnus ille Luca testante primo in bethlee
mitana regione cantatus est.

E Pziui legiꝰ episcopi beth leemite.

A dominus vobiscuz vñ ortum habuit.

¶ De salutatione ad populū. Cap. xiiij.

AGelico hymno finito sacerdos ad po
pulū se volues illū salutat dicens. Dñs
vobiscū: quod sumptū est ex lib. ruth. ij.
Sic em legit Booz salutasse messores
suos: t ꝓpheta in Paralipomenon Assa regē t q̄
cū eo erāt: t angelus salutās Gedeonē dixit: dñs
tecū. Booz quidē figurā saluatoris expressit qui
Ruth Moabitē duxit vxorē. Et hec salutatio si
gnificat salutationē quam xps fecit aplis post re
surrectionē: de quo in quinta parte sub ti. de pri
ma parte dicek. In oīb⁹ ergo misse oīonib⁹ sacer
dos p̄mittit: dñs vobiscū: nisi in orationib⁹ q̄ prę
cedūt ꝓphetias vel etiā ofones sup ppl'm in qua
dragesima: t nisi in ofonibus q̄ immediate sequī
tur post primā orationē t in illis q̄ dicunt in pa
rasceue: sz tūc missa nō ōr licet sacerdos cōicet. Cū
em p dictā salutationē optek dñm esse cū ppl'o q̄ ē
in eo p spm gre septiformis: ideo eccl'ia ordinauit
septies tantū in missa populū salutari vt iam di
cetur. Ideoq; in p̄missis orationib⁹ tantū dicit.
Premittit tū alijs exhortatio ad humiliationē p
flectam⁹ genua: vel p humiliate capita vestra deo
qz oratio q̄ facieda est cū ieiunio ad magnū spiri
tū ejiciēdū: tunc demū valet si cū humilitate fiat.
¶ Rursus in dieb⁹ ieiuniox reꝓsentat eccl'ia rēp⁹
Babylonice captiuitatis. Merito ergo sacerdos
tūc ppl'm vt pote absentē nō salutat: nec se ad illū
quertit: sed absolute incipiēs oremus insinuat, p
illo foze orādū: t qz ofo dz fieri cū effectu mox subij
citur flectam⁹ genua: vl̄ hūiliate capita vra deo.
Reꝓsentat etiā tēp⁹ dñice passionis qō ꝑcipue
post cenā cū discipl'is factā īcepit: qz ergo tpe illo
dñs discipulos nō salutauit: sed eos ad orādū plu
ries excitauit: ideo sacerdos tūc ppl'm nō salutat
sed ei orare insinuat. Sed t qz tpe illo xps in ora
tione genua flexit: iō mox ad genua flectēdū inui
tat. Dixit aūt flectam⁹ genua in psona vniuersita
tis oīm fidelium quasi oīm sindicus seipz includēs
t ideo loquit in prima psona excitās se: t oēs ad
orādū humiliter t deuote: sed mox subijcit eleua
tio in psona alteri⁹. s. xpi cuius typū gerit in offi
cio misse t tūc loquit in secūda psona t in dissimi
li cantu: quasi ipse xps dicat: surgite qm̄ vestram
hūilitatē t deuotionē video: t tunc vice oīz loqui
tur siue orat q̄d significēt collecte q̄ dicūtur post
flectam⁹ t post humiliate dicetur in quarta parte
sub quarta feria in capite ieiunioꝝ. Alijs xo die
bus eccl'ia tps exultationis t plenitudinis q̄ ꝑci
pue fuit post xpi resurrectionē repñtat: t tūc sacer
dos ppl'm salutat repñtans vt p̄missum est q̄ dñs
post resurrectionē discipl'os salutauit. Sacerdos
ergo ofonibus p̄mittit dñs vobiscū: vt ppl'm red
dat attētū q̄ mēs eius ad deū dirigat t ei p intē
tionē sedulā ꝓsigat: t est sensus dñs vobiscū. i. in

C Quomō intelligatur do-

vobis maneat t vos p̄mio vite eterne remuneret t
petitionibus vestris effectū tribuat seu gratiā dei
impetretis pseuerātes in illa. Chorus xo t ppl's
rūdet: t cū spū tuo: qō sumptū est ex epla scōa ad
thimo. vl. vbi ōr. dñs Jesus xps cū spū tuo. Hmōi
etem mutue salutatiōes notāt q̄ sacerdotis t ppli
vn⁹ dz esse affectus: t est sensus: tu p nobis factu
rus es ꝑces ad dñm: t qz dñs de⁹ ꝑces illas tūc ap
probat t exaudis q̄ ex bono corde procedūt: ora
m⁹ t nos similiter p te vt ille sine quo nullū ē bo
nū sit cū spū tuo: vt q̄ tecū est in ore sit t ī corde t ī
te maneat: t ſm hoc cessat hesitatio q̄rētiū quare
ppl's rūdet: t cū spū tuo: cū sacerdos dicēdo dñs vo
biscū optauerit dñz esse cū illis: nō solū ī spū verū
etiā in corpore: nā t idipsum ppl's per hāc respon
sionē optat vt p̄missum est. Pōt etiā dici q̄ hac
respōsione ppl's se refert solū ad actionē immolā
tionis: ad quā sacerdos ꝓcedit: ī qua p spūs rotali
ter eleuatus t ab oī terrenitate prorsus abstract⁹
esse dz. Postq̄ xo chor⁹ rūdit ipse ad altare reuol
uet. s. ad orientē vt dicek in ꝑmo. v. partis: t qua
si parū de sua bonitate cōfidens vniuersalē ad se
colligit eccl'iā dicēs: quasi oīm sindicus: oremꝰ
q. d. orate oēs simul mecū vt q̄d postulam⁹ citius
ꝑficere m⁹: qm̄ ī possibile est multitudinē nō exau
diri: t sic orationē dicit: dicēdo ergo oremꝰ hortak
alios ad orandū: qz t ipse monuit xps discipulos
orare dicēs: orate ne intretis ī tētationē t postea
orat: qz postea xps orauit ipse em̄ fecit: t docuit:
qō aūt dicit oremꝰ ab antiquis habem⁹ q̄ p̄missō
oremꝰ subiūgebat cōiter orationē: dicit aūt: oremꝰ
m⁹ stās ante mediū altaris ꝓpter rōnes positas
in principio ꝑcedētis ti. oratio aūt quā dicit signi
ficat indulgētiā quā dñs reꝓmisit t de ide trāsit
ad dextrā partē altaris vt dicek sub ti. se. ¶ Ofone fi
nita chor⁹ rūdet amē: qō ē hebraicū xbū. q. d. fiat
nobis sicut orasti: seu feliciter acta sit oratio tua t
est sumptū amē ex Apoc. v. Amb. Exponit amē. i.
versū e qō ſmo sonat affect⁹ sentiat: de ꝑse. di. ij. re
uera ī fi. xxxviij. di. sedulo. iij. q. v. t hoc nomē qñq;
ponit ꝓ vere: vt ibi: amē amē dico vobis: extra de
iure iurā. t si xps. put sub ti. de oratione dicek. Et
nota q̄ p̄missa salutatio. s. dñs vobiscū ad mino
res: t imꝑfectiores: t simplices pertinet sacerdos
eps vel eius superior q̄ perfectus esse dz t expres
sam xpi similitudinē gerit: vt se vicariū xpi oñdat
oraturus prima vice vtitur verbo dñi dicētis Jo.
xx. pax vobis: q̄ fuit prima vox dñi ad discipulos
q̄n eis post resurrectionē apparuit: quasi diceret ī
presenti detur vobis pax tēporis: t in futuro pax
eternitatis. De vtraq; Jo. xiij. Pacem relinquo
vobis: pacē meā do vobis. Hoc etiā xbo vsus ē di
spēsator Joseph ad fratres eius. Postea vero ad
instar ceterox sacerdotū dicit dñs vobiscū vt se es
se vnū exīplis ostendat. xcv. dist. olim. t ca. seq. in
fi. Et est aduertendū q̄ tunc demū pax vobis dici
tur q̄n gloria in excelsis cantat: t hoc ideo vt coꝛ
respondeat ei qō ibi dicit: t in terra pax hominī
bus ꝛc. Preterea hec salutatio a xpo tpe gaudij: t
letitie. s. resurrectiōis ad discipl'os facta illi cāti
co letitie coꝛrespōdere debet. Sūt etiā q̄ dicūt q̄
pōtifex soleniter celebrās in diebus quibus glo
ria in excelsis dicit reꝓsentat xpm post resurrec
tionē seu resurrectionis gaudiū: quo tēpore sepe
xps dicta salutatione ad discipulos vsus est: iō q̄

minus vobis cum.

D Vñ ortū habuerit ꝓsulo. et cum spiritu tuo.

E Quid signifi cat re spōsio amen.

F Qua re eōi dicāt ī missa par vo bis.

Matt. xx.

Gene. xliij.

xpm imitādo primis diebꝰ hoc dicit. In missis xo quas alijs diebꝰ vel tēporibus dicit: vel etiā q̄ ab inferiozibꝰ dicunt. xpi passio figurat ⁊ plācꝰ atq; afflictio ꝓformat. Et ideo in illis pax vobis nō dicit: ne gaudiū cū dolore misceat. Pōt etiā dici q̄ Luc. j. p xpm facta est pax inter deū ⁊ hoiem: ⁊ inter angelos ⁊ hoies: qō manifestauit angelꝰ qñ in xpi natiuitate cāranit. Gloria i excelsis deo: ⁊ i terra pax hoibꝰ. Pacē xo inter deū ⁊ hoies manifestauit xps qñ post resurrectionē dixit apīis: pax vobis: hec repnitat i missa. Primū p quēlibet sacerdotē q̄ pōt cātare. Glia i excelsis angelū repzesentās. Scōm p epm q̄ solꝰ ōt pax vobis: repzesentās xpm q̄ i pson ecclie dixit apīis: pax vobis vt nō Jo. xx. añt dicit eps soleniter celebrās qz vtrūq; s. xpm ⁊ angelū repnitat. Ipse em̄ spēcialioz est xpi vicariꝰ q̄ simplex sacerdos: nōq; cū omittit officiū angeli scz tpibꝰ qbꝰ cātica letitie subticenk. s. Te deū laudamus ⁊ Glia in excelsis: omittit similiter adhuc efficiū xpi nō dicēs pax vobis: sed dns vobiscū: sicut simplex sacerdos. Nō em̄ p epm q̄ repnitat xpm ⁊ angelū vna pax sine altera nunciat. Idē etiā est

B Quare diaconus non ōt ad horas dominus vobiscū. in Jte missa est. qō nō dicit nisi Glia in excelsis dicatur. ¶ Sane diacen nō dicit dns vobiscū ꝙ horas: eo q̄ nō ita gerit typū xpi qui p Booz hac salutatione vsus est: sicut sacerdos q̄ ea i pson xpi vtik legens tū cuāgeliū hoc dicit: qz tūc vtik officio predicatozis et pnūciat doctrinā ab ipso xpo immediate plat̄ā etiā cerū paschalē benedicēs qz tūc xpi resurrectionē representat. Sūt tū q̄dā q̄ dicunt q̄ in diuinis officijs que dicere tenentur licite pōt hec dicere cū, phibitiū nō legat: quibus generalis vsus ecclie ⁊ traditi vt se inferiozes sacerdotibus cognoscāt. ¶ Notādū añt est q̄ septez

D Ppls i missa salutatur septē vicibus pls salutat in missa quatenus exclusis septē vitijs capitalibꝰ suscipiat gram septiformē. Mysteriū em̄ misse ad septē dona spūs scti refertur. ¶ Primo in ipso misse exordio ante collectā. ¶ Scdo āte cuāgeliū. ¶ Tertio post cuāgeliū siue dicto symbolo. s. añ offertoziū. ¶ Quarto ante pfationē cū dicit sacerdos. Per oīa scla scloꝝ: ⁊ consequēter dns vobiscū. ¶ Quinto ante pacis osculū cū dicit. Pax dñi sit semp vobiscū. ¶ Sexto añ primā post cōionē. ¶ Septimo finito nnali post cōmunionē vel ofonē. ¶ In prima salutatione spūs sapiētie intelligit: qz sapiētia intrauit in hūc mūdum vt saluaret nos. ¶ In scda spūs intellectus: ꝺ em̄ predicauit vt doceret nos. ¶ In tertia spūs cōsilij: hoc em̄ secreto dei ꝙsilio se passioni obtulit vt redimeret nos. ¶ In quarta spūs fortitudinis qz pendens in cruce diabolū expugnauit vt redi- Jo. xx. meret nos. ¶ In quīta spūs sciētie: qz resurgēs discipulos salutauit ⁊ eis sensum aptit vt eruditet nos. ¶ In sexta spūs pietatis qz sola pietate hūa nā naturā supastra leuauit vt exaltaret nos. ¶ In septima spūs timoris qz angeli tremebūt cū venerit ad iudiciū vt glorificet nos. ¶ Cetez cū in qualibet salutatione mutak officiū misse: ⁊ de vno officio ad aliud trāsik: quare merito salutatio pmitti tur. Cū ei ad oratios nouiter ingredimur eos salutare solem⁹: ⁊ sm hoc octo officia sunt in missa. ¶ Rursus salutak etiā i octauoꝝ q̄dā volūt. s. post offertoziū ante secretella. Nam volues se ad populū dicturus. Orate fratres ⁊c. debet dicere sub

J Ōr silentio. Dns vobiscū. Verū licet eis quos salutamus faciē regulariter repzesentem⁹ tū in quinq; dūtaxat ex premissis salutationibus sacerdos ad pplm se cōuertit. Nā i illa salutatione q̄ fit añ cuā geliū se nō cōuertit: qz tam intentus est ad verba dei annunciāda: nec etiā in illa q̄ fit ante pfationem: qz tā intētus est ad sacrificiū altaris tractandum: nec etiā in illa q̄ fit ante pacis osculū: qz tā tenet corp⁹ xpi in manibus ⁊ habet coz sursum ad deū. Et oīno intēr⁹ est ad reuerēter illud tractandū. Memo em̄ mittēs manū ad aratrū ⁊ respiciēs retro ept⁹ est regno dei: extra de vo. magne. ¶ Cetez quinq; apparitiones quas xps fecit discipulis suis i die resurrectionis. ¶ Pria fuit Marie Magdalene Joā. xx. ⁊ Matt. viti. ¶ Scda eidē ⁊ alijs mulieribꝰ redeūtibus de sepulcro qñ dixit eis: auete. Matth. vi. ¶ Tertia Petro. ¶ Quarta duobꝰ discipulis cūtibus in Emaus. ¶ Quīta in domo decē discipulis absente Thoma Jo. xx. Sz qz altera illarū manifesta nō fuit: qñ vez pzio apparuit Marie Magdalene: vt sm alios qñ appa- R Matt. ruit Petro: qz nesciē qñ aut vbi: ideo sacerdos añ xxv. secretellā dicturus orate fratres: predicit sub silē tio dns vobiscū: sed patēter dicit ozate ⁊c. qz patē Lu- ter dixit apīis. Orate ne intretis i tētationē. Fue- re ſ. runt etiā ⁊ alie apparitiones de qbus nil ad pñs. cer. ¶ Non est etiā omittēdū q̄ sacerdos semp voluit se ad populū ad dextrā: ⁊ per eandem se ad altare reuoluit quasi isto facto dicens. Dextera dñi fecit xturē: dextera do. ex. m. dex. do. fe. vir. ¶ Scdo ad designādū q̄ in sepulcro dñico angelus a dextris sedebat. Tertio vt p hoc sacerdos innuat se rectā ⁊ obtentā habere intētionē, p se ⁊ p populo ad celestem patriā q̄ p dextrā significatur: iuxta illud in canticis. Dextra eius amplexabitur me. Quarto q̄ versus salutādo pplm ⁊ conuersus dicendo ozemus: hortatur tā se q̄ populū ad ozandū: ⁊ ozatio debet fieri p eternis que per dextrā significatur. vnde xps sedere dicitur ad dextrā patris meritoꝝ a patre dextera fit vterq; gerit dppe sacerdos Mat- typū xpi q pfectus est in salutationibus ⁊ ozatio- vitt. nibus q̄ ad dextrā fiūt. Verum ti postq̄ dixit ozate L p me fratres ⁊c. se reuoluit ad sinistrā: iuxta illud Psal. Circuiui ⁊ immolaui in tab. eius ho. vo. ⁊c. preparās se ad immolandū quēdā circuiti fa- Ps. cxv. cit: se igit conuerti tunc ad sinistrā q̄ impfectioꝝ ⁊ infirmioꝝ est ad notādū impfectionē cuiuslibet sacerdotis p̄ter xpm. Hinc est q̄ pmissa xba dicēdo obsecrat tāq; impfectus ⁊ peccatoꝝ ⁊ indigēs alio rū auxiliū impēdi sibi ab alijs siue bñficij ofonis. Scdo quoq; reuoluit tūc a sinistra vt p hoc significet tristitiā de passione xpi ad quā repnitādā fratres intēdit. Tristitia em̄ recte p sinistrā significatur: iuxta illō aplm: tristitia dextras ⁊a sinistris pellā ⁊ igno bilitatē: p infamiā ⁊ bonā famā. Dñt etiā fieri ille voluttones ⁊ reuolutiones ante medīū altaris: iuxta illud. in medio ecclie aperuit os suū ⁊c. In quo et illud cōmemorak q̄ redēptoꝝ nr̄ iuxta Salomonē corpus suū media charitate ꝓstrauit, pter filias hierusalē. Et ītrēdite qz quidā dicto dns vobiscū ad altare reuoluti dicūt ozemus stātes añ medīū altaris p hoc insinuātes se loco i manifesto ⁊ populo q̄uenīēti ozare. s. añ medīū altaris: qz pplꝰ dz de medio cordis ofones ad deū effundere. Alij vero ad dextrū cornu altaris vbi ozationē, pferre

debent dicunt ozemus vt sic inter insinuationē ⁊ ofonē nullū actū aliū iterponāt: ⁊ vt ibi precedat ozādi insinuatio vbi mox subseq̄ ipsa ozatio ⁊ ozātis populi esse debet intentio.

¶ De ozatione seu collecta. Cap. xv.

Ti ozatiōna a deo dz ⁊ incipere et terminari.

SAlutatione premissa subijciunk ofones qz cnijs ois nostra ozatio a deo inchoata circulariter in ipm terminari dz: ō missē officiū incipit ab ofone ⁊ terminat in gratiarū actione. ¶ Unde videdū est quis debet ozationes dicere. ¶ Qualiter ⁊ p̄ qb⁹ sit ozādꝰ. ¶ Quid sit ofo. ¶ Et qñ. ¶ Et vbi. ¶ Et xpus quā partē ofones dicēde sint. ¶ De mutatione sacerdotis ab vna parte altaris ad alterā. ¶ Cū ofones dicunk ⁊ vñ originē habuerūt. ¶ Qualr xba ozū intelliganē. ¶ Qualr ofones terminēk. ¶ Quare voceūk collecte. ¶ Quot quot ofones dicēde sunt ⁊ de inuētozibꝰ eaꝝ. ¶ Qio pōtifex vl sacerdos illas dicēs stare dz. Circa primū notādū est q̄ ea q̄ B Quis dz ofones dicere. bꝰ ppls immediate ordinat ad deū sacerdotes tm dicunk q̄ sunt mediatozes inter deū ⁊ pplm: quoꝝ q̄dā dicunk publice spectātia ad totū pplm in cuiꝰ pson ipse sol⁹ ea deo, pponit sicut sunt ozationes ⁊ gr̄aꝝ actiones: q̄dā p̄tuatim q̄ ad officiū etiā tm spectāt vt ofecrationes ⁊ hmōi ofones quas ipse p pplo facit: nō tm in pson pplī ozās: ⁊ in oībꝰ premittit dns vobiscū: vt mens populi deo cōiungat ⁊ qz populus in his que ad deū ptinent sacerdotē ducē habet: ideo i fine cuiuslibet sue ozationis populus psentit respōdēs amē: vt iā dicek: pter qō et ois ozatio alte terminak etiaꝫ si p̄tuatim fiat.

B ozādi est bzeuibꝰ xbis nō in multiloquio Sane ozādi est bzeuib⁹ xbis nō in multiloquio vt iā dicet ur. xij. di. oīa. xlij. dist. sit rector. ppe fi. Unde ⁊ greci parū ⁊ frequēter ozāt: sed in iachzymis ⁊ i puritate cordis nō in voce clamosa: sed in mētis intētione ⁊ lachzymarū cōpunctione: sic in pspectu diuine maiestatis ⁊ angelox oportet nos esse: vt mēs nostra voci cōcordet: iuxta illud psalmi. Exaudiuit dns vocē fletus mei. Et iterum sa- Ps. vj. Ps. l. crificiū deo spiritꝰ cōtribulatus ⁊c. Debet etiā ozatio esse deuota: nā oīm creatoꝝ cuꝝ deuotione est supplicandū. Dum autem sacerdos alte dicit ozationem aliꝫ nō debent verbis ozare: sed illā ozationem attēdere ⁊ ad eā respondere amen. Pro quibus sit ozandū dicet ur in sexta parte sub ti. de paraſceue. ¶ Quid sit ofo ⁊ qua hoza ⁊ vbi ozē cano C nice dicēde sunt: ⁊ xpus quā partē ozādi est dicek in pemto. v. partis. Quid significet ozatio q̄ dz añ epistoiam dicetur sub ti. de sessione epi. Sane sacerdos dum ozat ad dextrā consistit altaris iuxta illud Exo. Deprecabitur Aaron sup cornu altaris Exodi xxx. ⁊ placabit sup euꝝ in generationibus suis: in hoc Habac. iij. illud signās qō fuerat prophetatum. Deus ab austro veniet: xps enim iudeos docuit ad quos a patre missus fuit: qz dextra iudeos: gentiles sinistra figurat: ⁊ qñ letitia p dextrā: tristitia xo per sinistrā designatur: idcirco ad dextram partez altaris primū accedit vt gaudiū ofnice natiuitatis ostdat. Deinde dicturus euangeliū ad sinistrā vertitur vt tristitiā passionis insinuet. Sed iterū redit ad dextrā vt gaudiū resurrectionis annūciet. de hoc aliter dicetur sub ti. de mutatiōe sacerdotis. Romanus xo pōtifex oraturus ad sedem post altare vel alius eps ad latus altaris ascēdit: ⁊ stās collectam pnūciat quaꝫ in libro legit aperto: ⁊ deinde sedet: qz sicut cuāgelista testat: venit Jesus in nazareth vbi nutritus fuerat. ⁊ intrauit sm cōsuetu- lu. iiij. dinē diei sabbati in synagogā ⁊ surrexit legere et traditus est ei liber Ysaie, pphete quē vt aperuit inuenit locū vbi scriptū erat. Spūs dñi sup me pro esa. lxj pter qō vnxit me: ⁊ cū plicuisset libꝝ reddidit ministro ⁊ sedit. Rursus pōtifex ad latꝰ altaris vsq; ad dictū offertoziū mozak: vt dictū est sub ti. qualiter eps vel sacerdos. ¶ Sequtur videre vñ oratio D Unde oratio dicatur: ⁊ vñ orationes originē habuerūt. Et qdez vñ ora vñ oratio ab orando eo q̄ p eaꝫ pplo bona corpo- tio di ris ⁊ aīe ozādo petūtur. Licet em̄ dns sciat quib⁹ ꝙ catur. egemus: ozare tñ debemus prout dicek sub ofone dñica: ozat em̄ sacerdos p bonis vt assint ⁊ p malis vt absint. Designantur autē orationes in apoc. p fumum aromatum q̄ ascēdet in cōspectu dñi de Apoc. manu angeli. Christus em̄ ver⁹ homo, pter nos viij. passioni deditus: cui⁹ illa vox est: holocausta etiā Psal. pro delicto nō postulasti tūc dixi ecce venio: semp xxxix. pro nobis ozabat: q̄ sm apostolum. Exauditus est He. v. in oībus pro sua reuerētia. ¶ Qualiter verba oza E Qualr tionū intelligenda sint videamus. Et quidem qō intelli in qbusdam codicibus continetur: ꝓsit huic vel gāt illi sancto talis ozatio ad gloriā ⁊ honorē: sic itel xba ligi debet q̄ ad hoc, psit vt illi magis ac magis in oza fidelibus glorificentur aut etiā honorētur in ter tionū. ris: extra de cele. mis. cū marthe. prope finem. Cū em̄ ipsi sint perfecte beati oīa eis in celis ad votū succedūt: vñ non egent nostris orationibus: imo iniuriam facit martyri qui ozat p martyre: ls pleriq; reputent non indignum sanctorum gloriam posse vsq; in diem iudicij augmētari: ⁊ ideo ecclesiam interim rite, p posse augmentationem gl̄ificationis eoꝝ oprare. Quia autē post finē ofonis subungitur per dominum nostrū Jesum xpm: illud significat qō ipse in euangelio dicit. Quicq̄d Joan. petieritis patrē meum in nomine meo fiet vobis. xiiij. Orat em̄ sacerdos ad deū patrē vt per filiū suū q̄ F Quare dominus noster est equaliter sicut pater: ofo perfi ofo im- ciatur. Hinc en im est q̄ oīs ozatio generaliter ad patrez dirigitur et terminatur in nomine filij. cipiat Non enim per aliam viam ad nos eterna dei bñfi a pfe cia possunt decurrere q̄ per eum q̄ est mediator dei et ter- ⁊ hominum homo Christus Jesus. s. di. quoniaz. minet Sicut per mediū tem crystallum mittitur ignis in ī filio. escam super positam a sole longinquo. Et sumptū est hoc de epistola ad Romanos vbi dicit. Glorie Ro. v. mur in deo per dominū nostrū iesum. nemo enim Joan. venit ad patrē nisi per me. Et ipse alibi dicit. Si xiiij. quid petieritis patrē in nomine meo dabit vobis Joan. ¶ Et nota q̄ Jesus est ꝓprium nomē: prout dictū xiiij. est in proemio secūde partis. Quod vero sequit. qui tecū viuit ⁊ regnat ī vnitate spūs sancti ⁊c. ita potest intelligi in vnitate spūs sancti: hoc est vna cū spiritu sancto. nā pater ⁊ filius ⁊ spiritus scūs sunt vnū. Vel in vnitate spūs scī: hoc est in spiritu scō: qui est vnitas patris ⁊ filij: ⁊ amor ⁊ cōnexio vtriusq;. Pōt etiā sic exponi premissa xba per dñm nostrū ⁊c. vt sit sensus. O pater exaudi per filiuꝫ tuū qui hoc vult ⁊ potest: vult qz viuit: pōt qz regnat: viuit in ꝙ ⁊ regnat tecū i vnitate spūs sancti. nō q̄dē viuit ⁊ regnat vt tyrān⁹ spūi iniq̄tatis: sz viuit ⁊ regnat de⁹ spū benignitatis. ¶ Qđ xo G sequit. Per oīa scla scloꝝ: vl cōsecutiue. vl anthonomatice itelligi pōt. Cōsecutiue sicut gñatiōes

Universidad de Navarra Biblioteca

gnationū: quasi dicat: p oīa secula sclox sibi in uicē succedētiū. Dicunt eīm secula q sequūtur: nam aliis descēdētibus alia sequunt. Anthonomatice sicut cātica cāticox: ⁊ est sensus: sicut ante oīa secula filiꝰ cū patre i vnitate spūs sctī in deitate vixit ⁊ fuit: ita ⁊ in presenti sclo ⁊ in futuro: vbi tusti cū sanctis angelis pmanebūt: ⁊ iniusti cū diabolo cruciabūtur: credatur equaliter viuere cuz patre ⁊ spū sctō: ⁊ nullo fine cōcludi. Sequit amen: qđ verbū optātis vel affirmātis ostendit affectū vel consensum vt premissum est. Ꝑpls eīm assentiens voci sacerdotis q dixit p oīa secula seculox: assentit q seculis per eum creatū est. Unde in fine psalmoꝝ vbi nos dicimus fiat fiat: hebreus dicit amē amē. Et xps i euāgelio sepe dicit amē amē. i. verū dico vobis. Respicit ergo ad formā ofonis vt qđ oratur optetur: vel ad modū cōclusionis: vt qđ cōcludit affirmetur. verbi gratia. cū sacerdos orās dicit. Da nobis qs dñe salutē mētis ⁊ corporis: populus respondet amen. i. fiat: ⁊ cū sacerdos cōcludit: qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate spūs sctī deus p oīa secula seculoꝝ: populus affirmando respōdet amen. i. verū est: vel amē interpretat Xpitas: vt in Apoc. hoc dicit amen testis fidelis. de hoc dictū ē i pcedēti tractatu. ¶ Circa termiationē collectax notādū est q i eis qñq dirigit sermo ad patrē qñq ad filiū/qñq ad spū sctū ⁊ qñq ad totā trinitatē. Si fmo ad solū patrē dirigit nō habita mētione de filio neq; de spū sctō: tūc dicit in fine. Ꝑer dñm nr̄m iesum xpm filiū tuū q tecū vivit ⁊ regnat i vnitate spūs sctī deꝰ p oīa scla sclox: sine p eūdē ⁊ eiusdē: vt in illa collecta sctī Stephani. Si potēs sempiterne deꝰ q primitias martyrū. Et in illa. Deꝰ q salutis eterne vel dñm nr̄m iesum xpm: sine p vt in illa collecta. Deꝰ q nos redēptione: q dicit in vigilia natalis. ⁊ in illa. Illumina qs. q dr in epiphania. vel iesus xps dñs noster: vt in illa. Deus q ad eternā. que dr feria tertia post pascha: ⁊ secreta illa. Ipi tibi. q dicit i cena dñi. Si vero in oratione q ad patrē dirigit fit mētio de spiritu sctō. dicit in fine. Ꝑer dñm nr̄m: sed tūc dr ibi in vnitate eiusdē spūsctī deꝰ: vt in illa. Deus q corda fideliū: ⁊ in illa. Assit nobis qsumus virtus spūssanctī. ⁊c. Nō si fiat ibi mētio primo de spū sctō: ⁊ postea de filio: tunc subiūgitur in fine immediate q tecū: vt in illa ofone. Mētes nostras quesumꝰ dñe paraclytꝰ: ⁊ i illa. Ure igne. ⁊c. ¶ Rursus qñ ad patrē dirigimus sermonē orādo vt ipse det nobis spm vinificandi vel huiusmodi: tunc dicit. p dñm: sine p eūdē vel eiusdē: vt in illa oratione que dicitur in bñdictione cinerū. Deus q humiliatione. ⁊c. ⁊ in illa q dicitur in bñdictione fontis. Ꝯipotēs sēpiterne deꝰ respice. ⁊c. si autem sermo ad filiū dirigat: vt in illa oratione. Excita dñe potēriā tuā ⁊ veni: ⁊ similiter in alijs collectis de aduētu dñi: ⁊ in illa. Deus qui virginalē aulā: tūc dicitur in fine qui viuis ⁊ regnas cū deo patre in vnitate spūssctī deus. ⁊c. Et si fiat ibi mētio de patre: tūc dicitur qui cū deo patre. ⁊c. vt in illa ofone canonis. Dñe iesu christe fili dei. ⁊c. Si vero sermo dirigitur ad spiritum sctm dicit quidam q tunc dicitur in fine. q cū patre et filio viuit ⁊ regnat deus. ⁊c. Nr̄ūtamē oīs oratio dirigit ad patrē vel ad filium ⁊ nulla ad spiritū sanctum: qz spūssctūs est donū ⁊ a dono nō petitur donū: sed potius a largitore doni petit ergo a patre ⁊ filio ⁊ ad eos sermo dirigitur tanq; ad donatorē: ⁊ nō a spiritu sctō qui est donū: ⁊ pariter ab vtroq; procedit. Si aut̄ ad totam trinitatem sermo dirigitur tunc dicit in fine per dñm siue per eundē ⁊ eiusdē vt in illa oratione canonis. Suscipe sancta trinitas: ⁊ in illa que dicitur i fine misse. Ꝑplaceat tibi sancta trinitas: in quibus dicitur per xpm dñm quod succedit in orationibus in locū p dñm nr̄m causa brevitatis. Idēq; in oratione q ad deū patrē dirigitur de eo mētio fiat vt in illa. Ꝯipotēs sempiterne deus q dedisti famulis tuis tūc dicit quidā: qui viuis ⁊ regnas deus p oīa secula seculorum. Alijvero intelligētes q oratio ipsa ad deū filiū dirigatur: dicit tūc. q viuis ⁊ regnas in vnitate spirtussancti deus p omnia secula seculoꝝ. et in illa oratione. Fideliū deus oīm conditor: tota nāq; trinitas cōditor ⁊ redēptor est: licet christus proprie sit redēptor. Potest etiā dici q oratio que ad trinitatē dirigitur cōcluditur sine aliqua parsonarū distinctione sic qui vi. ⁊ reg. deus per omnia secula seculoꝝ. Vel cōuertat orās sermonem ad se vel ad populū dicēs q ipsa prestare dignet. ⁊ sic etiā cōcluditur in orationibus benedictionalibus. Sane in ofone in qua sermo dirigit ad caput ecclesie sic videtur debere dici: q viuis et regnas: cum xps sit caput ecclie: extra de sac. vnc. c. j. ꝟ nō est ira. Tota nāq; trinitas est caput ecclesie. ideoq; dici debet p dñm nr̄m. In exorcismis vero ad expellēdum demonē aliter dicitur: quoniā in aque bñdictione dicitur per eū qui vēturus est iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ seculū p ignē. Similiter ⁊ in cathecismi dicit q vēturus est. ⁊c. ꝙ cito ei diabolus audit xpm esse vēturū iudicare seculū p ignē: fugit timēs iudiciū ignis: qz scit se post diem iudicij eterno igne premendū. Eadē quoq; ratione dicit magister Hilbertus q ofones in exequijs mortuoꝝ debēt simili modo finiri: cōis tamē vsus ecclie tenet vt dicat. Ꝑer dñm no. ⁊c. i illa tñ oratione. Fideliū deꝰ oīm ꝯditor: debet dici q viuis ⁊ regnas ⁊c. vt premissū est. Et aduerte q ofones i laudibꝰ: in missa ⁊ in vespis: sub eodē ⁊ solēni tozi tono dicunt p eo q ille hore solēniꝰ ⁊ festiuius in ecclia dicunt: in alijs xo horis ⁊ officijs aliꝰ tonꝰ minus solēnis seruat: tū qz minus solēniter dicitur: tū qz ille ad alia referri possit signatū. Ꝯibꝰ aut̄ ofonibus preter q exorcismis premittit orem⁹ nō tñ semp dñs vobiscū: vt dictū est in precedēti. ¶ Sequit videre quare orationes que circa principiū misse dicunt collecte vocant. Et quidē ideo qz sacerdos q fungitur legatiōe ad deū p populo in eis petitiones oīm i vnū colligit ⁊ ꝯcludit vt eas ad dñm referat: ꝓprie tñ dicūt collecte q super collectū pplm dicunt: puta in ꝓcessionibꝰ vel dum colligit populus ad stationē faciendā: vt de vna ecclia ꝓcedāt ad alteram. lix. di. qñ. de cōse. di. v. cōuenit. In vrbe nāq; q̄libet ecclia stationalis habet aliquā ecclesiā sibi vicinā in qua colligitur populus die stationis ⁊ ibi dr collecta super pplz collectū. ⁊ inde oēs simul ad ecclīam in qua fit statio accedūt. Unū in cōcilio agatheñ. de cōse. dist. v. conuenit. in fi. dr q plebs collecta oratione ad vesperā dimittat ab epo cui bñdictione ⁊ est sumptuz hoc nomē de leuitico vbi scenophegia que est vltimū festox legaliū collecta vocatur: p eo qz in fructuū collectione fiebat: ⁊ figurabat futurā operuz nfox collectionē cum dicet. Ecce homo: ⁊ oīa opera eius cū eo. ¶ Orationū varij fuerunt doctores: quax numer⁹ ⁊ varietas ītātū excrescebat: q octauum affricanū ꝯcilium ꝓstituit vt nulle ꝑces vel orationes vel misse vel ꝓfationes vel cōmēdationes vel manuū impositiones dicant nisi in cōcilio fuerint approbate. Et Gelasiꝰ papa tā a se q̄ ab alijs eppositas preces dr ordinasse beatus Greg. seclusis his que nimia vel incōgrua videbant̄ rōnabilia coadunauit: cōgrua multa ni hilominꝰ p se necessaria superaddēs. Ceterū q̄dā modū ⁊ ordinez excedētes intātū ofones multiplicāt vt auditoribus tm̄ tediū generēt ⁊ fastidiū quasi deꝰ ⁊ homo xbozum multitudine flecti possit: vt ꝓmissum est de ꝙse. di. v. nō mediocriter cū ecōtra Esaias dicat. Cū multiplicaueritis ofones vestras non exaudiā. ⁊ dñs in euāgelio dicat. Cuz oratis nolite multū loq sicut ethnici faciūt. Putāt eīm i multiloquio exaudiri. Uñ cū ei dixissent apli. Dñe doce nos orare: cōpendiosam eos ofonē docuit. Pater noster. ⁊c. Huiusmodi ergo orationis formā sequētes sacerdotes in missa septenariū ofonis numerū nō excedūt. Nā xps septem petitionibus oīa corpori ⁊ aīe necessaria cōprehendit in illa prout sub eo dicēt: qz ꝯo numero deus gaudet impari: q̄dā obseruāt vt impares dicant in missa ofones: vez vel vnam tātum: sicut vna epistola: vel vnum euāgelium dicunt: ⁊ iste numerus est ordinarius vel tres vel quinq; vel septem. Unum ad designādum fidei vnitatē vel vnitatis sacramentū. Tres ad significādū mysteriū trinitatis: ⁊ qz xps ter in passione orauit dicēs. Pater si fieri potest trāseat a me calix iste. Quinq; ad designādū quinq; plagas christi seu in quinq; partitā christi passionez. Septem ad designādum spūs gratie septiformis seu septē dona spiritussancti. deus cū diuisionē ⁊ discordiā detestatur. Unde cū ceterox dieruꝰ operibꝰ bñdiceret: operibus tñ sēde diei bñdixisse nō legitur: eo q binarius numerus primo ab vnitate recedebat: ⁊ ab eo ceteri diuisibiles numeri originē sortiuntur ⁊ i par numerus mūdus est. xxxij. q. j. nuptie. ¶ Et nota q in summis festis tantum modo dr vna collecta: misi forte eadē die aliud festum occurrat. ¶ Sciendū quoq; est q totidem collecte ⁊ eodē ordine dici debēt in secreta post communionem quot ꝓcesserūt ante epl̄am in exordio misse: nec plures nec pauciores: finis nāq; dz suo principio ⁊ quilibet post cōionem collecte ⁊ secrete pcedentibus ꝙuenire. Cauendū est etiā qz si collecta p defunctis intermisceat in missa que dicitur p viuis: nō finalis sed penultima vel añpenultima dicatur: qz finis debet ad suuz principiū retorqueri: de cōse. di. j. cp̄s. Semp eīm faciēda est memoria p defunctis: put dicetur sub. r. particula secrete sup xbo. Memēto etiā dñe. ⁊c. qz etiā viuox ⁊ etiā sanctoꝝ in quox honore celebrāt q vita glorie viuunt auxilio egent. Sed in missa p defunctis intermisceri non dz collecta p viuis: etiā vt q̄dā dicūt illa cōis. Deus qui viuorum dñaris ⁊c. ab Aug. cōposita. ad notādū q defuncti iuuare nequeunt viuentes in hac vita nec etiā implorare eternā vitā. licet ipsi iuuari valeant ab vtrisq;. In missa tñ p defunctis pōt vt q̄dam dicunt cē penultima collecta de sanctis: ⁊ ecōuerso. Inno. papa primꝰ pposuit quatuor collectas p mēse septēbr. Innocētius xo papa tertius cōposuit illā. A cūctis nos q̄sumꝰ dñe mētis ⁊ corpis defende. ⁊c. In ecclia laterañ. nūq; dr oratio: sed in missa ⁊ in oibus horis loco ofonis alta voce pnunciat oratio dñica. que in no. te. prima oratio fuit. Nā et in primitiua ecclia sic fiebat. ¶ Sane pōtifex seu sacerdos dñi orare seu ofonem dicere incipit manus eleuat ⁊ extēdit iuxta illud Ne. xij. Manus remissas erigite ⁊ genua debilia roborate: ⁊ rōano pōtifici ⁊ etiam alijs epis in multis ecclesijs ministri astātes eleuatas manus sustentant: que manuuz eleuatio a lege sumpsit exordium. Legitur enim i Exo. xvj. c. ⁊. xxxvj. di. sicds. q cum israel pugnaret aduersus Amalech i deserto Moyses ascēdit sup xpticē collis. Cuiꝰ leuaret manus vincebat israel: si xo paululū remisisset: amalech pplz superabat. Aaron autez ⁊ Hur sustētabāt manꝰ eiꝰ ex vtraq; parte. Legit etiā. iij. Reg. ca. viij. q Salomon stetit ante altare dñi in cōspectu ecclesie israel: ⁊ expādit manꝰ suas in celū orans pro populo. ⁊ Neh. viij. Leuo manū meā ad dñz deū excelsū. Eleuatio autem ipsa representat q xps eleuatis manibꝰ se rebatur in celū: vel eleuat manus ad instar saluatoris in cruce pēdētis. Uñ illud. Eleuatio manuū meaꝝ sacrificiū vespertinū. Extēsio vero manuū ideo fit. Nam xps cum expādisset manus in cruce ꝓ psecutoribus orauit dicens. Pater mi dimitte illis qz nesciūt q̄d faciūt: mozalr instruōs: qz xps semper paratus est recipere penitētes. Iurta illd qđ ipse ꝓmisit. Qis q venit ad me nō ejiciā foras. Quidā tñ pfidi heretici deridentꝰ hmōi manuū extēsionē ꝓpter illud Esa. Cū extēderitis manꝰ vestras auertam oculos meos a vobis.

¶ De epistola. Cap. xvj.

Ratione finita dr epistola que significat doctrinā apl̄oꝝ. Elegāter aūt illā pcedit oratio: qz legit Luc. x. c. Rogate dñm messis vt mittat operarios suos in messem suā. ¶ Sane epl̄a grece latine supmissio vl superogatio dr ab epi qđ est. s. ⁊ stolō missio. Missa ei est ab apl̄is s. legē moysi sup psalmos ⁊ ꝓpheras. s. euāgelū sicut ꝙ ꝓphetie. s. legem: vñ ⁊ lre de vna psona ad aliā misse appellāt epl̄e. s. supra misse quasi misse supra seu ꝓter id qđ refert nūcius viua voce: sicut ⁊ apl̄s supra id qđ dixerat ephesijs: corinthijs ⁊ alijs epl̄as mittebat. Legi debet epl̄a ꝑ magistrū petrū antisiodorēsi. in dextra parte ecclie: qz xps primo venit ad iudeos q̄ dicebātur in dextera eē. Melius tñ sit in medio ecclesie pro eo q Joannes fuit medius inter apostolos ⁊ prophetas vt ita dicetur. Dicitur quoq; epistola in loco inferiori: euāgelū in superiori: et supposito panno de quo sub euangelio dicetur. Premittitur autem epistola euāgelio. Epistola nāq; designat officium. qđ Joānes ante christum exercuit qui preiuit ante faciē domini parare vias eius: sicut ipse testatur. Ego

vox clamantis in deserto parate viā dñi. Joānes ḡ quasi subdiaconus ⁊ subminister illius qui de se dicit. Nō veni ministrari sed ministrare. Ūñ sicut ꝓdicatio Joānis ꝓcessit ꝓdicationē xpi: ita epistola euangelij ꝓcedit. Scrit ḡz epistola figuram legis ⁊ ꝓphetie: que Christi aduentū ꝓcesserunt: sicut ipsa euāgelij ꝓcedit. Precessit quidē lex euāgelij: sicut vmbra lucē: sicut timor charitatē ⁊ initiū ꝓfectionē. ¶ Sane subdiaconū ep̄lam lecturū vnus tm̄ comitatur accolitus qz ꝓdicationē Joānis pauci secuti sunt: qñ lex neminē ad ꝓfectiōez ducit: sed diaconū euāgelij lecturū: tam subdiaconi ḡ accoliti et ceteri comitant: qz predicationez euāgelij q̄ ꝓfectionē facit plurimi fuscep̄erūt. Dicit etiā pōt ḡ p subdiaconi ⁊ diaconi ad legēdū ꝓcessuz: duplex xpi manifestatio p duplicē eius aduēt̄z significat: quoz ꝓimꝰ vnū tm̄ habuit ꝓcursorē. s. Joānē q̄ subdiaconū ꝓcedentē significat. Scōs duos habebit vcz Enoch ⁊ Helias q̄ per duos vel ꝑ plures ꝓcedētes diaconū figurātur. Facies autez ep̄lam legētis respicere debet altare qō xp̄m significat: qz Joānis predicatio se ⁊ alios dirigebat in eius vultu iudiciū ⁊ ꝓcedit extra de eccle. bene. vt nostrū. Is Xo q̄ ꝓcedit subdiaconū eunt̄ legere nō vertit faciē ad legentez: qz Joānes nō ad se audiētes: sed potiꝰ ad xp̄m dirigebat. ¶ Sed q̄ diaconū eunt̄ legere ꝓcedebāt nūc respiciūt ad euāgeliū ⁊ ad faciē recitātis. Primo vt ex mutua vtriuscz inspectiōe amoz ⁊ charitas xpi in eis notet̄ qui in euangelio ꝓdicat. Scōo vt se esse cōtestes euāgelice doctrine oñdant: sicut legitur in Esa. Vos estis testes mei dicit dñs. Qz Xo Joānes fuit limes ꝓcedentiū ⁊ subsequentiū: medius inter aplos ⁊ ꝓphetas. Nā lex ⁊ ꝓphete vscz ad Joannē: ⁊ ex eo regnū dei euāgelizat̄. Ideo epistola nec semp legit̄ de ꝓphetis nec semp de apostolis: sed interdū sumitur de veteri testāmēto: interdū de nouo. Joānes em̄ cuius vocē repzesentat epistola cū antiqs xp̄m predixit futurum dicens. Qui post me venit añ me fact̄ est: ⁊ cuz modernis xp̄m oñdit presentem dicēs. Ecce agnus dei: ecce qui tollit pcā mundi. Interduz ergo sumitur de aplis: qz licet eoz doctrina nō ꝓcesserit euāgeliū: tñ ad vitā eternā refertur sicut lex ⁊ prophetia: et interdū de veteri testamento: raro tamen: qz velū tēpli est scissum: nec ponēdū est añ oculos velum.

Epistola tñ nō legit̄ de quinqs libris Moysi qz in illis tpalia ꝓmittebant. In cuius signū lectiōes de illis sumpte terminant̄ in graue accētuz: vt iā dicet̄. ¶ Cōsiderandum autem est q̄ qñ lectio vel epistola de libris Moysi vel Salomonis sumit̄: nomē eoz̄ recitat̄: vt dicetur in ꝓmio sexte partis. Ité in epistolis que sumuntur de ꝓphetis vt de actib̄ aplorum siue de apocalipsi ponit̄ in ꝓncipio hec ꝓzatio. In diebus illis: et in fine dz: ait dñs oportēs: eo q̄ in libris illis hoc sepe scriptū inuenitur. Eadem etiam rōne dz in epistolis Jacobi ⁊ Petri. Charissimi: ⁊ in ep̄lis Pauli. Fratres: ⁊ i christo Jesu dño nostro. In epistola tñ ad hebreos dicunt quidam nō debere apponi. Fratres: eo q̄ aplus suspectus erat hebreis: sed melius est vt apponat̄: qñ quidam boni erant inter eos vt ipse eos in quodam loco eiusdez epistole vocat fratres. Propter premissam etiam causam dz in euangelio. In illo tēpoze: propzie tñ loquēdo nulla epla est de veteri testamēto: sed ille lectiōes vocantur. Porro licet in ep̄lis que de Apoc. legunt̄ dicat̄. Lectio libri apocalipsis beati Joānis apli: in ꝙbusdam tñ eccl̄esijs ⁊ apli tacetur illud xp̄i beati. Certū est em̄ q̄ beatus Joānes ꝓcipue fuit inter oēs aplos a xp̄o dilectus. Dilectio autez dei bonos nos efficit: qz beatus qui elegisti ⁊ assumpsisti. Hac ergo cōsideratione eū sicut ceteros sanctos supuacuum est beatitudinis titulo scrīo ostendere: ⁊ solē quodāmō facibus adiuuare. vj. qō. j. c. oia. cū ipse velut titulus ꝑse patens effectū beatitudinis. s. dilectionē dei euidēter p̄ ceteris sit sortitus. ¶ Ceterū nullus dz epistolam soleniter in ecclesia legere nisi sit subdiacon⁹: q̄ si forte defuerit dicatur a diacono: de quo dictuz est in secunda parte sub ti. de subdiacono ⁊ de diacono: vel etiā a sacerdote. Melius em̄ est vt sacerdos etiā missam cātans illā legat ḡ si ab accolito vel alio inferioris ordinis legat̄. ¶ Circa hoc aūt notandū est q̄ ꝓpa instructio sit p xp̄m dei qō quidē a deo p eius ministros ad ꝓpz̄ puenit: ⁊ ideo ea q̄ ad plebis instructionē ꝓtinēt nō a sacerdote sed a ministris dicūt. ¶ Ministeriū tñ xp̄i dei triplex est. ¶ Primū autoritatis: qō ꝓperit xp̄o q̄ minister dr Matthei vij. Erat em̄ sub potestate docēs. ¶ Scōm manifestatis: qō cōperit predicatorib⁹ noui testamenti: de quo dr in. ij. Corinth. iij. Qui ⁊ idoneos fecit ministros. ¶ Tertium figurationis: qō cōpetit ꝓdicatorib⁹ veteris testamēti: ideoq̄ doctrinā xp̄i ꝓponit diaconus. Doctrina xp̄o ꝓdicatorum veteris testamēti ꝓponitur p subdiaconos: nec obstat q̄ aliq̄n per eos legitur loco epistole aliq̄d de ipso veteri testamēto: qz ꝓdicatores noui testamenti etiam vetus predicant. Ceterum doctrina predicatorum veteris testamēti nō semp legit̄: sz illis diebus quibus ꝓcipue configuratio noui et veteris testamēti designatur: vt in ieiunijs q̄tuor tēporum: ⁊ qñ aliqua celebrātur: que in veteri lege figurata sunt sicut passio: natiuitas: baptism⁹ ⁊ aliq̄s hmōi: ⁊ qñ vtraq̄z doctrina ordinat ad xp̄m ⁊ eoz̄ qui ꝓtibant: ⁊ eoz̄ q̄ sequebant̄: ideo doctrina christi postponitur quasi finis. Cum autez dr epistola: genua nō flectimus: cū ad nouū pertineant testamētū: imo sedem⁹: qz doctrina in silentio ⁊ quiete audienda est. Visus etiam sedēdi a veteri testamento assumitur: sicut in Esdra legitur. Milites tamen stare cōsueuerunt qñ ep̄le Pauli legūtur in honorē eius qz miles fuit: vñ in signuz militie sue depingit̄: cuz ense in manu: vel ideo qz ipse suā ꝓdicationē euangelium nominauit. ¶ Et est sciendū q̄ nunc̄ in q̄dragesima legit̄ epistola Pauli: nisi tñ in cena dñi: q̄ ad nouū ꝓtinet testamētū. ¶ Sane lectiōes apostolicas ⁊ euāgelicas q̄s primo ante sacrificiū dici debere statuit nō oīo certū est. Credit̄ tñ q̄ primi successores aplox eoq̄ in illis eadē sacrificia celebrari iubent. ¶ Querit aūt quare ꝓphetias voce inferi⁹ deflexa: ⁊ euangelium xo ac epistolam vocē exaltādo finimus. Ūñ deo p ꝓphetiam q̄ est in veteri testamēto synagoga que inclinata est ⁊ cecidit intelligit: ideoq̄ inclinando vocē ⁊ quasi cadendo prophetia finitur. Hinc etiā ē q̄ synagoga depingit̄ qñ fracta hasta verilli: p euāgelium vero ⁊ epistolam ecclesia militās repzesentatur que exaltata est: ⁊ ideo illa cū exaltatione vocis finiūt̄. Preterea in veteri test. tēpoz alia ⁊ caduca ꝓmittebantur: in cuius figura lectiones in graue accētū terminant̄. In nouo xo testamēto spualia ⁊ eterna in cuius rei signū euāgeliū ⁊ epla in accētū terminant̄ acutū. Quedā tamen lectiones de vet. test. sumpte que in officio misse p ep̄lis sepe legunt̄ in acutū terminantur accētū: ⁊ sub tono epistolari legunt̄: cū em̄ tūc in locū epistole succedāt: merito ⁊ quo ad hoc: et quo ad nomen illarum debent imitari formam.

Marth. xj.

Psal. lxiij.

Esaie xliij.

Luce xvj.

Joā. j.

Matt. xxj.

Joā. j.

Hene. xvij.

Matt.

¶ De reuerentia post lectam epistolam facienda. Cap. xvij.

Post lectā epistolam subdiaconus cuz accolito ad sacerdotē accedit illō insinuans Matth. xj. q̄ Joannes cum audisset in vinculis opa xp̄i misit duos ex discipulis suis no credētes christū esse messiam vt interrogarēt illū. Tu es q̄ venturus es an aliū expectamus? Et respondens Jesus ait illis. Euntes annunciate Joanni q̄ vidistis ⁊ audistis. Ceci vident ⁊c. vt dicet̄ in sexta parte sub tertia dominica aduētus. Qz vero illi ꝓ visa miracula cognouerūt hūc esse de quo eox magister p̄dixerat. Sui post me venit ante me factus est: cuius non sum dignus soluere calciamēta sua ideo ꝓnus ad pedes calciamentum Rom. pōtificis subdiacon⁹ osculat̄. Preterea qz dextra domini fecit virtutē: ideo subdiaconus in quibusdā ecclesijs osculat̄ dextram sacerdotis. Adhuc lecta epistola subdiacon⁹ libū clausum episcopo repzesentat: ipse vero supra illū manū ponit quam subdiaconus osculatur. Nempe eps xp̄m figurat: cui clausus liber repzesentatur ad designandū q̄ solus christus potuit aperire librū et soluere signacula eius: in quo ⁊ ipse xp̄s et eius mysteria clausa erant: donec̄ept ab ipso christo p predicationem euāgelij aperiri. Christus autē legem in qua clausus tenebatur opere impleuit: q̄ nō venit legem soluere sed adimplere: quod significat manꝰ impositio super librum. Manus em̄ opus significat. Ipa quoq̄ manus positio significat desideriū ⁊ promissionē credendi ⁊ opere cōplēdi que lecta sunt. Quia vero nemo accipit benedictionem in lege ꝓmissam: nisi q̄ cum amoze: qui per osculū designatur: opere ꝓficit quod sermone alios facere docet: ideo ad hoc designandū subdiaconus benedictionē accepturus manū episcopi osculatur. ¶ Rursus quia pontifex vt premissum est christū repzesentat: subdiaconus ⁊ ceteri debent et actus suos humiliter subdere ⁊ ab ipso bñdictionis gratiam postulare. Unde in euāgelio. Cum omnia bene fecerit is dicite. Serui inutiles sum⁹ qō debuimus facere fecimus: et subsequēter episcopus vel sacerdos subdiacono benedicit: qz ⁊ christus commendauit Joānē dicens. Quid existis videre in deserto ꝓphetam: etiam dico vobis plusq̄ ꝓphetam. Amen amē dico vobis. Inter natos mulierū ⁊c. Subdiacon⁹ ergo post finē diaconus vero ante ꝓncipiū lectionis ad sacerdotes accedit ⁊ exhibet reuerentiam: qz lex finem accepit in christo sed euangelium originē sumpsit ab ipo: nam lex ⁊ prophete vsq̄ ad Joannē: euāgelium christi ⁊ epistole post Joannē. In missa vero ꝓ defunctis subdiaconus lecta epistola non venit ad osculū manus: tum qz ibi cessat ratio supradicta: tum quia ī illa missa quelibet solennitates subtrahuntur.

A Significatio subdiaconus reuerentiā facit sacerdoti post Joā. j.

B Mysterium xpi triplex. ro. xj.

C Subdiacon⁹ manus sacerdotis osculat̄ post epistolam.

D Epla supta ꝺ libz moysi vl Salomonis q̄ ter terminet

E Nō subdiaconꝰ epistolā i ecclia legere ꝺz.

F De varia terminatiōe ꝓ ꝓbarū ⁊ euangeliorū

¶ De sessione sacerdotis ⁊c.

¶ De sessione sacerdotis vel episcopi ⁊ ministrorum. Capitulū. xvij.

Ratiōe finita sacerdos seu eps sedet. ¶ Et est notādū q̄ in misse officio tribus hozis sedet: vcz duz epla legitur: de quo in titu. de mutatione sacerdotis dicetur: ⁊ dum respōsoriū ⁊ alleluya cātant̄: significās tres dies q̄b⁹ dñs sedit hierosolymis in tēplo in medio doctoꝝ audiens ⁊ interrogans illos. Sedēs añ stat conuersus ad populū vt ostendat potestatē sibi a deo esse datam q̄ possit speculari ⁊ superintēdere qui stant in ecclesia humiliter q̄ superbe: aīe em̄ ei cōmisse sunt: ⁊ de illis est rōnē reddituruꝰ deo. Sed etiā in loco eminētiori vt q̄si vineatoz custodiat vineam suam, ⁊ populo superintēdat: nā ⁊ dñs in alta polozū sedens custodit ciuitatē suā. ¶ Porro oratio, que dr añ epistolā priusq̄ sacerdos sedeat specialiter significat tpa illiꝰ quoꝝ xp̄s in celū ascēsurus aplis bñdixit. Sessio xo q̄ sequitur significat christi sessionem post ascensionē ad dextrā patris: sedes ꝺppe victoris est. Ūñ sessio sacerdotis victoriam xp̄i designat: vt dicetur sub titu. de mutatione sacerdotis. ¶ Sessio ministroꝝ significat sessionē ipsoꝝ quibus dr. Sedebitis vos super sedes iudicātes. xij. tribus Israel sez illos qui in ecclesijs tam regnāt. Qui xo in choro laborāt illos qui adhuc in mūdo peregrināt. Ūñ lectores ⁊ cantores ad officiū surgētes negociū dei agunt: quibus dr negociamini dum venio. Quidā ergo ministrorum cū epo sedēt: per quos xp̄i mēbra in pace iam quiescētia ibi intelligit̄ur de ꝙbus apls. Consedere fecit nos in celestibus in xp̄o: aut illi q̄ iudicabūt. xij. tribus israel: alij vero stant p quos christi membra adhuc in certamine posita intelligūtur. Nēpe pōtifice sedēte in quibusdā ecclesijs candelabra mutantur de locis suis ⁊ collocant̄ in ordinē vnius linee a primo vsq̄ ad altare: ad notandū q̄ de plenitudine christi oēs accepimus in spiritus vnitate: sed gratiaruꝫ varietate: diuisiones em̄ sunt gratarum idem autem spūs de ose. dixit. iij. cum omni. Spūs em̄ a primo cereo stato seu candelabro. i. a Christo ꝓcedēs ⁊ vsq̄ ad altare. i. electorum cordꝫ peruenies alternatim in mēbris dona variat gratarum. Et memēto q̄ accoliti deponūt cādelabra in terrā: qm̄ post peracta ꝓdicationis officia p humilitatē agnoscūt q̄ sunt pulueꝛ ⁊ cinis: sicut dixit Abraam. Loquar dño cū sim pulueꝛ ⁊ cinis. In romano ordinario legitur vt pōtifex nō sedeat donec: post primā oronē dicat amē. Non ergo debet sedere vsq̄ ad lectionem: qm̄ decens officiū gratulationi de aduentu ⁊ operibus christi deputatur. Eps em̄ christum venientem ⁊ operātem significat: ceteri vero eos qui ꝓcibāt ⁊ qui sequebantur ⁊ qui obuiabant repzesentant.

A Qui sacerdos i missa sedeat

Lu. ij

¶ De graduali. Cap. xix.

Post epistolam cantatur graduale seu ꝓsōsorium quod pertinet ad opera actiue vite vt notetur nos operibus respondere eis q̄ in lectione audiuimus. s. ꝓdicationem. ¶ Rursus q̄ Joānes ꝓdicabat penitentiam dicens. Penitētiam agite: appropinquabit enim regnum celoꝝ. Et iterum. Facite dignos fructus pnīe. Merito post epistolam graduale sequitur: quod penitentię lamētum insinuat, ꝓpter

A Graduale q̄d sigat. Matt. iij.

qđ in diebus pẽthecostes de officio tollitur: vt iã dicẽt. ¶ Tertiõ ideo post epl̃am, sequitur gradua-
le: qz post p̃dicationẽ Joãnis discipuli secuti sunt
xp̃m sicut Joannes euãgelista describit. Stabat
in đt Joãnes ⁊ ex discipulis eius duo: ⁊ respiciẽs
Joã. j. Jesum ambulãtẽ dixit. Ecce agn9 dei: ⁊ audierũt
duo discipuli eũ loquẽtẽ: et secuti sunt Jesuz. Ad
hoc cantus epistolã comitatur: qz predicationes
p̃dicatorum secuta sunt gaudiũ ecclesie ⁊ dei lau-
des ⁊ preconia decredentiũ conuersione: qz gra
duale q̃uersio de iudeis: q̃ versum cõuerũo de gẽ-
tilibus: p alleluia virtusq̃ in fide letitia: p sequen
tia canticum victorie figuratur. Alia rõ ponẽtur
sub ti. de tractu. ¶ In quibusdam tñ ecclesijs gra
duale ante epl̃am cantatur ad notãdum qđ p̃dica-
tor pri9 opere ⁊ postea x̃bo debet docere. Dicitur
B Ũñ, ðr autem graduale vel gradale a gradibus. s. humi-
gradu litatis significans ascẽsus nr̃os de virtute in x̃tu
ale. tem: sicut filij israel de mansione, in mãsionẽ pro-
cesserũt vt tãdẽ videat deus deorum in syon. Ũñ
in Deuter. Terra nostra mõstruosa est. Hec terra
Deut. ij. est celestis hierl̃m q̃ per cogitatiões celestium ha
bẽt. Conuenit eñ graduali illi qui necdum ascen
Psal. dit de virtute in virtutẽ: sed adhuc in q̃ualle posi
lxxxiij tus lachrymarum: iam tñ ascensiões in corde dis
posuit. Recti9 ergo faciunt qui graduale nõ festi-
nãt modulatis vocibus offerunt: sed quasi cãtũ
grauem asperũ simpliciter pon9 ⁊ lamẽtabiliter
canunt: tñ responsorium per quod etiam predica
tio noui testamenti figurat: altius lectione ⁊ epi
stola: que significat predicationẽ veteris testa. ca
nitur: vt si qs forte cordis auribus obturatis de-
pressa ãmonitiõe veteris testa. nõ excitat: saltẽ ex
celsa modulatiõe noui ðmulceat. Gerũtñ ⁊ lector
⁊ cantor officiũ suũ: impleturi gradũ ascendũt: qz
doctor perfectione vite vulgũ transcẽdere dz. iij.
dist. statuimus. ¶ P̃ot etiam dici qđ p epl̃am Joã
nis: per graduale aplorum predicatio intelligit:
per alleluia ðuotio ⁊ letitia. ¶ Rursus p lectionẽ
vetus: p cãtum x̃bo nouum intelligitur testa. Sic
ergo cãtus suauior est lectione: sicut nouũ testa.
suauius est veteri. Sedo ðr graduale a gradibus
altaris: eo qđ in festiuis diebus in gradib9 cantaf
sicut ⁊ alleluia: ad notandũ premissos virtutum
gradus. In p̃festis x̃bo dieb9 in medio chori añ
gradus altaris cantaf ad designandum qđ in cor-
de qđ est in medio corporis p̃missos grad9 funda-
re debemus. Tertio ðr graduale qñ apostoli post
Rñso- dñm gradiebantur vt iam dicetur. ¶ Respõsoriũ
riũ vñ x̃bo ðr qz versus vel epistole correspõdere dz: vt si
dicaf. in epla agaf de gaudio et in responsorio similiter
si ibi de tristitia et hic simlr: ne possit nobis ip̃o
Iu. vij. perari qđ dñs dicit. Cantauimus vobis ⁊ nõ sal-
tastis: lamentauimus: ⁊ non plorastis. Unde apo
ro. xij. stolus. Gaudere cum gaudẽtibus et flere cum flẽ-
tibus. Dicitur etiã responsorium qz chorũ respon-
dentẽ illud incipientibus cãtatur: propter qđ si-
gnificat vitã actiuã in qua sancti se admiuicẽ hor
tanf vt ad eternam perueniant vitam. Potest tñ
responsorium ad responsionem apostolorum re-
Matt. ferri: qñ Christo vocãte ⁊ dicẽte. Venite post me:
xiij. ipsi non tãtum verbo sed opere responderunt: qz
relictis omnibus secuti sunt eum: ⁊ gradiebãtur
post dñm: discipuli post magistruz: de hoc dicetur
in p̃oemio quinte partis. ¶ Significat autẽ gra-
duale seu responsorium laborantes in hac vita: et
ideo non ðr intra octauas pasche ⁊ penthecostes:
p quas octaue nostre resurrectionis designãtur:
qñ ois labor is exptes erimus. Absterget de9 oẽz Apoc.
lachrymã ab oculis sr̃ozum suorũ. Iraq̃ in gra- xxj.
duale seminamus: in alleluia metemus. Gersus
rñsorij sic vocatur: qñ de eo fit reuersio ad ip̃m re-
sponsoriũ, put sub ti. de alleluia dicẽt. ¶ Rursus
sponsoriũ, put sub ti. de alleluia dicẽt. ¶ Rursus
graduale bonũ op9 ⁊ vitã p̃sentem in q̃ seminam9
⁊ a dño peregrinamur sigt: versus x̃o adiutorium
designat. ¶ Gersus q̃ post graduale canit qz adiu Gers9
torium nobis est necessariũ q̃diu in hoc ergastulo rñsorij
detinemur. Graduale plane icipit ne nimis x̃sus vt gra-
ascẽdant: in quo designanf q̃ religionẽ ꝓpter eã quãlis
austeritatẽ ingredi metuũt: x̃sus x̃o alte in q̃ desi quid sit
gnanf quãteumãdo/orãdo/⁊ alia bona faciendo gradi-
ascendunt non timẽtes carnem quã cum vitijs ⁊ cãt.
cõcupiscentijs mortificãt. Ad hoc qñq̃ vnus sol9
x̃sum cantat ad monẽdum qđ quisq̃ secum fragili
tatem suam tractet. Et quãq̃ graduũ tenorem x̃sus
alte nõ inchoetur. In q̃ etiã significanf hi q̃psi de
ratiõe ꝓprie fragilitatis q̃cq̃d agũt humil9 agũt.
Finito tñ versu vox fiduciaiter exaltaf: in quo de
signatur qđ de mãa dei confisi fiduciaiter omi sue
actioni insistunt. Cãtatur autem graduale a pfe-
ctis prout in tit. sequẽti dicetur. ¶ Porro respõso Post
rij quod in missa cãtatur: nec perfecte nec impfe- respon
cte repetitur: nec et gloria patri subiicitur qđ ra- sorium
mẽ in responsorio aliarũ fit hozarũ. Circa qđ at- missę.
tẽdẽdũ est qđ alie canonice hore institute sunt ad Quia
referendũ deo laudes p diuersis beneficijs i illis nõ can
horis ab eo receptis. Hinc est qđ lectio in illis pri tãt, ho
mo dr in qua bñficium vel pars eius in illa hora ra au
datij designaf: postea cantaf rñsorium: in q̃ laus tẽ sic-
bñficio correspondet: qz ergo laus repeti dz iuxta
illud apli. Gaudete in dño iterum dico gaudete. i. Phi.
laudem deo dicite. ideo hmõi respõsoriũ repetit. iij.
Sed ⁊ qz qs bñfactori suo tenetur: deo vero nihil
aliud possumus nisi gloriã ⁊ honorẽ offerre: ideo
in fine responsorij ⁊ cuiuscũq̃ nocturni: vbi in le-
ctionibus aliquod beneficium totũ vel pars eius
est repetitũ: referimus gloriã et grattiaz trinitati.
Rñsorium aũt qđ in missa cantatur gratiam desi-
gnat vt premissuz est respõsoriũ apl̃or christo eos
vocante oĩa relinquentiũ. Qz ergo illi nihil reti-
nuerũt pro quo iterum eos vocari oporteret: ideo
responsorium illud nullo mõ repetitur: sed nec cũ
gloria patri finitur: qz nõ ad gloriaz sed ad luctũ
vocati sunt dicente dño in Joan. Sicut misit me Jo. xx
pr̃ ⁊ ego mitto vos. ¶ Et nota qđ Hzegorius, Am
brosius, ⁊ Helasi9 ꝓposuerũt gradualia: tractus ⁊
alleluia: ⁊ ad missam ea cãtari statuerũt. Ceteruz
qñq̃ solum rñsorium cantatur in missa: qñq̃ so-
lum alleluia: qñq̃ rñsorium cũ alleluia: qñq̃ cum
tractu: qñq̃ alleluia cũ tractu: de quo dicetur in
sexta parte sub tit. de septem diebus post pascha.

¶ De alleluia. Capitulum. xx.

A Uia post luctũ sequtur consolatio. Nã A
beati q̃ lugent quoniã ipsi consolabũ mat. v.
tur: ideo post graduale cantatur alle- Quid d
luia: qđ est letitie canticũ ⁊ auditum sit gt al
ab ãgelis decãtari: sicut legit i Apoc. le tuia
xix. ¶ Rursus qz ascẽsus de x̃tute in q̃ cũ
virtutem p quos graduale dixim9 significari: sepe tatur
tedioſi essent nisi gaudium haberent admixtum: missa.

sicut filijs israel multa incõueniẽtia acciderũt qñ
de mansione in mãsionẽ, pcesserũt: ideo post gra-
duale cantat alleluia. Thobie penul. ¶ Platee tue
sternẽt auro mũdo ⁊ cãdido: ⁊ in vicis eius canta
bitur alleluia. Est autẽ alleluia laus angelica: sen
tentia q̃dem breuis magnũ continens iubilum si
ij. re. ue incitãs ad iubilũ. Jubilat eñ ecclesia scies q̃
ix. grandis restat via vsq̃ ad montẽ dei oreb. qđ iter
pretatur mẽsa timẽs q̃ fideles obdormiãt in fide
et faciant vitulũ conflatilem: id est lasciuiãt in tẽ
B poralibus. Est aũt alleluia hebraicũ nomen: voca
Allia bulum siquidẽ significãs potiusq̃ exprimens in-
est no- effabile gaudiũ ab hac vita, peregrinãtiũ: gaudiũ:
mẽ he vez angelor̃ ⁊ hominũ i eterna felicitate letãtiũ:
braicũ qđ nec ocul9 vidit nec auris audiuit nec i cor ho-
signifi minis ascẽdit. Cuius verbi expositio ſm Inno. iij.
cas le- ex. cxij. psal. habetur: cuz alleluia premittaf in ti.
tttiam statim psalm9 exponẽdo ti. incipit Laudate pue-
ri dominũ: vnde ſm eũ alleluia interpretaf Lau-
date pueri dominũ. Aug. vero sic exponit al. i. sal
uum/le. i. me/lu. i. fac/ia. i. oñe. Hiero. sic: alle. i.
cantate/lu. i. laudez/ia. i. ad dominũ. Hzeg. sic alle
l. pater/lu. i. filius/ia. i. spũs sctũs: vel alle. i. lux/
lu. i. vita/ia. i. salus. Magister petr9 antisiodoren.
sic al. i. altissim9/le. i. leuat9 est in cruce/lu. i. luge
bãt apostoli/ia. i. iã surrexit. Petr9 cõmestor dixit
sup Apoc. ⁊ Aug. in glossa psalterij q̃ alleluia est
verbũ imperatiui modi: et sonat allelu. i. laudate/
ia. id est vniuersalẽ/vel ia. i. inuisibilem. s. deũ: q̃si
laus inuisibilis dei. Et quoniã alleluia future bti
tudinis quasi propriũ est vocabulũ merito magis
eo tempore scilicet paschali frequentaf: quo x̃ps
resurgens eiusdẽ beatitudinis spez nobis tribuit
⁊ promissum: prout ibi dicetur. Quod eñ alijs tẽ
poribus caneret ad missam olim ecclesie romane
consuetudo nõ erat: sed a beato Hzeg. cõstitutuz:
C imo potius restitutum est. Nam cuz prius tẽpore
ũñ tra Damasi pape, fuisset eadez consuetudo defecerat.
ctũ est Hieronym9 dicit qđ alleluia dicaf in missa tractũ
qđ alla esse de ecclesia hierosolymitarũ. Canim9 igit alle
cantẽ luia post graduale canticũ vez letitie post luctum
in mis penitentie: summo opere nitentes exprimere ma
sa. gnitudinẽ ꝓsolationis: que reposita est lugẽtib9.
mat. v Juxta illud: Beati qui lugẽt qñ ipsi ꝓsolabũtur:
iubilantes potius q̃ canẽtes vnãq̃ breuem digni
D tatem symphonie sylabã in plures neumas protrahimus:
Neuma vt iocũdo auditu mẽs attonita repleatur ⁊ rapia-
alleluia tur illuc vbi semp erit vita sine morte: ⁊ dies sine
ꝺd si- nocte. ¶ Est etiã alleluia modicũ in ſmone ⁊ mul
gnifi- tum in neuma: qz gaudiũ illud magis est q̃ possit
cat. explicari sermone. Neuma eñ seu iubilus ꝺ fit in
fine exprimit gaudiũ ⁊ amorẽ credẽtiũ: ⁊ quanta
Psal. letitia ⁊ laus secuta sit per predicationẽ ⁊ fidẽ au
xcix. ditã. Juxta illud. Audiuit ⁊ letata est syon ⁊c. ⁊ in
Cã. j. cãticis. Exultauimus ⁊ letabimur in te. Quid sit
neuma dicek in p̃oemio quinte partis. Qñ autẽ
dicitur sequẽtia nõ dicitur neuma post alleluia
prout sub titu. de sequẽtia dicetur. Potest etiã al-
leluia referri ad exultationẽ corũ: q̃ de miraculis
Lu. v. x̃pi gaudebant: laudãtes dominuz ⁊ dicentes. Qz
vidimus hodie mirabilia ⁊ qz visitauit dñs plebẽ
Luc. suam. Tunc cñ cãtabaf iubilo alleluia: qz omnis
xviij. ptebs vt vidit dedit laudẽ deo ⁊ gaudebat de vni-
uersis q̃ gloriose fiebãt ab eo. Hinc est qđ a septua-
gesima vsq̃ ad pascha nõ cãtaf alleluia: qz tpe tri

stitie nõ debet decantari carmen letitie: prout ibi
in p̃oemio sexte partis dicek. Porro qđ alleluia i
terposito versu repetiſ: ⁊ sic bis in missa dicit: desi
gnat eterne vite gaudiũ: ⁊ qđ interiecta letitia sctũ
geminã glorificationis stolã accipiẽt aie vez ⁊ cor
poris. Nã ſm stolã mentis seu aie exultabunt san Psal.
ctiin gloria letabunt in cubilibus suis: ſm stolã cxlix.
carnis fulgebũt: ⁊ tãq̃ scintile in arũ. di. ⁊ de hoc sap. iij
dicetur in sexta parte sub sabbato in albis. Gers9
ergo nihil sinistrum aut triste sed totũ iocundũ et
dulce debet sonare: q̃les sunt illi. Domin9 regna- ps. xcij
uit decorẽ indut9. Domin9 regnauit exultet terra Psal.
⁊c. Jubilate deo oĩs terra ⁊c. Justus vt palma flo- xcvj.
rebit ⁊c. qñ absterget deus omnẽ lachrymam ab ps. xcix
oculis sanctorũ: ⁊ tam nõ erit luctus neq. r. q. p. r. ps. xcj
¶ Gersus quoq̃ dicitur a reuertẽdo eo q̃ per eum Apoc.
reuertimur ad alleluia q̃ post alleluia sequit: q: si xxj.
gnificat operationẽ que laudi cõiũgi debet: qz nõ
bene deũ laudat qui bñ operari cessat. Per hoc x̃o
q̃ alleluia cũ neuma repetitur laus ⁊ gaudiuz in-
effabile patrie significat. In q̃ nõnullis ecclesijs alle-
luia cãtatur a pueris: graduale a magnis vt note
tur qđ deus ex ore infantiũ pfecit laudẽ. ⁊ psalmi-
sta. Laudate pueri dñz: cuius psalmi titulus est al ps. viij
leluia. Illi eñ qui pueri sunt laudi x̃pi cõueniũt: ps. cxij
fortes vero in fide ⁊ i tolerãdo aduersa qui pugna
re possunt cõtra amalechitas graduale debẽt cã
tare. ¶ Circa hoc notãdũ est qđ cantorũ alij sunt q̃ E
in choro cãtus voce magna distribuũt: hi sunt re Dñe
ctores ecclesie qui deum laudãt ⁊ alios x̃bo ⁊ exẽ canto
plo ad laudandũ inuitãt: alij sunt pueri q̃ gradua ruz in
le in gradib9 cantãt: hi sunt actiui de x̃tute in vir choro.
tutẽ in charitatis gradibus ascẽdentes: qui dum
graduale inchoant alios ad cõpunctionẽ inuitãt.
Dum versum concinũt ad se redeũtes suas cogita
tiones accendũt: ⁊ dum illũ finiunt se bonũ certa
men certasse ⁊ cursuz insumãt ꝓsumasse. Alij sunt ij. thi.
pfecti viri: q̃ in alijs ecclesijs alleluia vel tractus iij.
in pulpitis cõcinũt: hi sunt p̃egriatiui carnẽ affli
gentes ⁊ mentẽ excedẽtes: quorũ cõuersatio est i
celis: nõ est hic hoĩs sed angelor̃. ¶ Sequẽtiaz phi. ij.
x̃o nõ illi soli decantãt sed chori cõmuniter iubi
lãt: qñ iubil9 eter n9 ⁊ ineffabilis ãgelis erit cõis
⁊ hoibus. Deberet etiam alleluia in gradib9 ⁊ ver
sus orientẽ decantari: ⁊ qñ vitã cõtemplatiuã si-
gnificat: debet legi i altiori loco q̃ respõsoriũ: qđ
actiuã designat. ¶ Rursus in q̃busdã ecclesijs cã
tus alleluia sumit aliqđ in manu vt ĩsinuet se desi
nõ soliũ voce: sed etiã opere collaudare: seu manus
ducit iuxta psalmistã. Oẽs gẽtes plaudite man- Psalm.
bus tubilate ⁊c. In pleriq̃ etiaz ecclesijs alleluia xlvj.
de trinitate cantãt in dominicis diebus. s. Bñdi
ctus vel qualis pater: vt fidẽ hilariter profitẽtes
ad spem ꝓueniant. ¶ Et attende qđ alleluia domi
nicali a penthecoste vsq̃ ad aduentũ sepe omitti-
mus: quoniã aliter ⁊ alr in alijs ⁊ in alijs gradua
libus disponunt. Ea igitur diligẽs cãtor attẽdat
et diligenter vniuersitatibus officiozum assigner.

¶ De tractu. Capitulũ. xxj.

D Ominica septuagesime vsq̃ ad vigiliaz A
pasche. s. in dieb9 ⁊ officijs luctus: qz tũc tract9
non canitur carmẽ letitie: loco alleluia quid ſt
quod significat exultationẽ habitam de gnifi-
spe eternorum: dicitur tractus ex institutiõe The cat.
lesphori pape. Dicitur autez tractus a trahẽdo: qz

Universidad de Deusto

tractim ꝛ cū asperitate vocū ꝛ prolixitate ẋbozuꝫ canit: eo ꝙ miserias ꝛ laborem psentis incolatus in sinuāt: de quo psalmista. Heu mihi qz incolat⁹ meus, plongatus ꝛc. In tractib⁹ cīm repetatur lō ga sanctorum patrum expectatio: ꝛ iudeorum captiuoꝝ meroꝝ: ꝛ afflictio: qui tempore babylonice captiuitatis sedētes sup flumina babylonis: et fluentes in salicibus sua organa suspēderunt: qō tps ecclie repetat a septuagesima cantica letitie subticēdo ꝛ tractus dicēdo. Cīm aūt interest inter alleluya: ꝛ tractum: q3 tm interest inter letitiā ꝛ tribulationē. Item tm interest inter responsorium cui oēs rndent ꝛ tractum cui nemo: quantū iter actiuam ꝛ cōtemplatiuam vitā. Est autem tract⁹ medius inter responsoꝝ ꝛ alleluia: vt dicēt in .vj. parte sub ti. de septem diebus post pascha. Mozo tractus qz gemitū ꝛ cāticum lachrymabile exprimit: lachrymas sanctorum: siue in actiua: siue in cōtēplatiua vita repetat. Unde tractus dr: qz sancti suspirantes ab imo pectoris gemitū trahūt: qz lz gaudeāt vt monet alleluia: tm hic ī valle lachrymarū cōmorantes habēt irriguum superius: ꝛ inferius: qō tractus mysticat: gemit cīm flebiliter ꝛ inferius: qō tractus mysticat: gemit cīm flebiliter, p dilectiōe supne beatitudinis: ꝛ sup flumina babylonis sedētes: patrie sue memores: iterum lachrymas fundūt, p suis ꝛ aliozū excessibus: dū ex vicinitate babylonici fluuij seipsos videāt sepe aspsos: ꝛ alios penitus immersos: ipsius fluuij rapiditate ferri deorsum. Sed qz hic plozatus qnq; est respectu supni gaudij: qnq; respectu nre miserie: iō tractus similiter qnq; est de letitia, p superiori irriguo: vt De, pfundis ꝛ aliis hmōi: de vtroq; irriguo tractat Breg. in. iij. lib. dialogozum. c. xxxiij.

¶ Et est aduertēdū qz post duos tractus tribulationis seqtur tractus letitie, put sub dñica septuagesime ꝛ dñicis seqntib⁹ videri pōt: ꝛ hoc ideo qz post duos dies sepulture dñi occurrit terti⁹ resurrectiōis. ¶ Rursus qz gaudiū sctoꝝ nō est hic plenū ꝛ cōtinuū: sed sepe interrumpitur: ideo eccl'ia qnq; interponit tractū: vt in, tēpore septuagesima li: ꝛ cū in sabbato paschali post alleluia sequat⁹ tractus: qz hoc gaudiū nō expedit sine fletu: i sabbatō tm in albis duplicat alleluia: qz eterna vita pfectū erit gaudiū: glificata carne cū aīa: ꝛ ꝓpleta resurrectiōe sanctoꝝ cū resurrectiōe xpi. ¶ Sane in dñica septuagesime vsq; ad quartā feriā cinerū dicuntur tractus solū in dñicis diebus: eo ꝙ ppls tūc meli⁹ cōuenit in eccl'ia q̄ indiget edoceri qualiter captiuitatē diabolicā ꝓ babylonicā significatam dz deplorare. ¶ Tractus cīm tps babylonice captiuitatis repsentat: sed post dictā feriā que est caput ieiuniozū magis frequētātur: qz tūc magis est tēpus meroꝝ et afflictionis: vtpote ordinatū ad exercitiū tēporis quadragesimalis. ¶ Tractus ergo

aliquid tribuit vt ostēdat q̄ ex vtroq; debemus ei gratias agere q̄ sicut semp dat ppria sic nūq; recipit aliena. Quas oblatiōes romanus pōtifex recipiat sub ti. de oblatiōibus dicēt. ¶ Subsequenter diacon⁹ textū euāgelij sumit de altari: q̄ de syon exibit lex & verbū dñi ō hierusalē: nōvtiq; mosayca lex quōdā extiterat de mōte synai: ꝫ euāgelica: de qua ppheta ait. Ecce dies venīūt dicit dñs & cōsummabo testū nouū supra domū israel & supra domū iuda. Sumit̄ aūt liber de altari qm̄ Apli de altari euāgeliū acceperunt cū predicātes passionem xpi euāgelizabāt. Vel altare in hoc loco significat iudeos a q̄bus trāsferēt regnū dei & dat genti facienti fructū eius. Et ex eo q̄ liber sumit̄ de altari notat̄ q̄ euāgeliū est xp̄i dei qō altare significat seōm illō. Exo. xx. Altare de terra facietis mihi. Et pp premissas rōnes quidā volētes dicere finita missa euāgeliū sancti Joānis vl aliud imprimūt primo signum crucis sup altare & postea in frōte. Sumit aūt illū vt q̄dā volūt ō dextra pte altaris q̄ ecclia de iudeis a qua nr̄m sumpsit exordiū antiquitus fuit a dextris: & pōt cū i manu sinistra dextrā superponēs iuxta illō. Leua ei⁹ sub capite meo & dextra illius amplexabit̄ me: & hoc propter triplicē cāz. ¶ Primo q̄ euāgelista docet celestia q̄ p dextram terrenis q̄ p sinistrā intelligunt supponi. ¶ Scōo iclinat liber sup sinistrū humerū ad notādū q̄ xp̄i p̄dicatio ō gētili pplo trāsibit ad iudaicū. esa. xx. c. in diebus illis saluabit̄ iuda. ¶ Tertio q̄: in vita tpali qui p illā significat: necesse est euāgeliū predicare. Et textus euāgelij i q̄busdā ecclesijs ornat exterius argēto & lapidibus prout dictū est in pte ij. sub ti. de legalib⁹ in dumētis. Liber aūt ipse ab aduētu sacerdotis ad altare donec euāgeliū legat̄ sup altare remāsit: q̄ quātū ad hoc significat hierusalē: qm̄ euāgelica doctrina primū in hierusalē facta est & ibi pmānsit ab aduētu dñi donec publicaret gētilib⁹. Juxta illō. De syon exibit lex &c. vt supra. Hierusalē em̄ est locus passionis q̄ altare est significat. ¶ Cōsequenter bñdictionē postulat q̄ nullus debet predicare nisi mittat̄. Juxta illud Quomodo predicabunt nisi mittant: extra de here. cū ex iniuncto: & dñs in q̄ apl̄is. Rogate dñm messis vt mittat operarios i messē suā. xxv. di. i nouo. Esaias aūt cū audisset vocē dñi dicētis. Quē mittā & q̄s ibit ex vobis. Rndit. Ecce ego sum mitte me: dixit⁹q; dñs. Vade & dic pplo huic: audite audiētes &c. viij. q. j. sciendum. ¶ Rursus hmōi bñdictionē prefiguravit Moyses q̄ ascēdēs in montē accepit tabulas & bñdictionē & pplo mādata, postq; fuit & dñs ēt benedixit ordini diaconali cui dedit spm̄ sanctū & misit ad predicandū per vniversum orbē. Pontifex ergo vel sacerdos visibiliter bñdicit diacono qui lecturus est euāgeliū qō nō fecerat subdiacono lecturo epistolā q̄ xp̄s invisibilis manās legē & pphetas q̄ p eplas significanē invisibiliter misit: sed postq; in terris visus, & cū hoibus cōversatus est apl̄os & euāgelistas visibiliter misit: & docuit. Euntes inquit p̄dicate dicētes. Appropinquabit regnū celor. Illi aūt regressi circuibāt castella euangelizātes & curātes vbiq; & mittit eū ad legēdū euāgeliū ad notādū q̄ xp̄s misit apl̄os ad predicandū regnū dei. ¶ Diaconus aūt ea que sibi in bñdictione dicunt̄ cōsiderans: se corde purū: ore mundū & opere castū studeat exhibere quatenus sacrosanctū euāgeliū possit digne, pferre q̄ puteus aquarū viuentiū. i. euangelica predicatio nō fluit ipetu. i. libere nisi de libano. i. corde casto: & ore cādido. Nō em̄ est speciosa laus in ore pctōris: imo pctōri dixit de⁹. Quare tu enarras iustitias & assumis testū meū p os tuum. iij. q. viij. §. q̄ testat. & ideo signo crucis munit: deinde licētia & bñdictiōe obtentis & insuper cruce impressa vt securus incedat procedit ad pulpitū cū flētio inclinato capite: nihil in q̄busdam ecclesijs ferens pp illud q̄ dñs ipse precepit apl̄is quos misit ad predicādū regnū dei. Nihil inquit tuleritis i via & ne mīnē salutaueritis. In alijs tn̄ ecclesijs diaconus fert libz̄um vt tā dicēt. Sz̄ pueniēs ad ambonē salutat quasi itrās domū cui offert pacē vt infra dicēt & transit p dexterā partē chori ad sinistrā: vt liber euāgelij de dextra ad sinistrā transferē: & ibi legit q̄ de syon exibit lex & verbū vt supra. Judea enim respuente verbū dei apl̄i trāsierunt de iudeis ad gētes & postea p̄dicatū est gētibus q̄ per sinistram intelligunt. Vñ apl's ad Heb. dicit. Vobis oportebat prius p̄dicare xp̄o dei: ꝫ qm̄ repulistis illud & indignos vos iudicastis: ecce cōuertimur ad gentes extra de renun. nisi. de hoc supra in ti. pri. In ecclia romana & in quibusdā alijs subdiaconus p vnā viā & diaconus p aliā in pulpitū ascendit: qm̄ ille docēdo & iste discēdo in augmentū scīetie, pcedit & q̄ ministratoz p meritū opis & p̄dicatoz p meritū oris in augmētū iustitie, pgredit. vñ psalmista. Justitia tua sicut mōtes dei: peandē tn̄ viā descēdētes ad pōtificē reuertūt: q̄ p finalē pseuerātiā pertingūt ad premiū sicut dñs ait. Qui pseuerauerit vsq; i finē &c. de pe. di. ij. apl's. & c. multi. Et q̄ p̄dicatio sine opere nō sufficit. Cepit em̄ Jesus facere & docere. tō predicatoz p eandē viā reuertit̄ per quā accesserat ministratoz. Preterea tō lectus euāgeliū abvna pte progredit & ascendit: & ab altera regredit: & descēdit iuxta illō euāgelij. Per aliā viā reuersi sunt in regionē suā: qm̄ apl̄i prius predicauerūt iudeis & postea gētib⁹ p̄m illud apl̄i. Vñ repulistis verbum dei & indignos vos &c. ¶ Sane diaconū subdiacon⁹ antecedit: q̄ Joānes & eius p̄dicatio xp̄m & eius p̄dicationē p̄cessit: postās in quibusdā ecclesijs pulpitum q̄ libzo suppo nat. Per pulpitum q̄dē q̄ festo supponit̄ ad q̄ significat̄ vite solatiū siue rpalia: q̄si dicat. Si vobis seminamus spūalia nō est mirū si a vobis metim⁹ carnalia. j. cor. ix. vij. & j. §. j. Maz p̄m apl'm prīo ad Corin. Qui altari seruiūt cū altari participāt extra de p̄b. cū p̄m. dignus est em̄ operarius mercede sua. Mat. x. dñs p̄cepit in lege. Nō claudes os bouis triturantis extra de preben. extirpāde. ¶ Rursus pulpitum supponit euangelio ad notandum q̄ suaue est iugū dñi siue onus euāgelij illud portare volētibus. Unde in Matthēo. Jugū meū suaue & on⁹ meū leue: huic iugo q̄ subijcit̄ oīa sub tecta hz̄ p̄m Aug. pulpitum ergo suauitas & dulcedo i mādatis dei. Vñ ppheta. Paraſti i dulcedīe tua pauperi deus & iterū: q̄ dulcia faucibus meis eloquia tua dñe. In ecclia tn̄ romana diacon⁹ precedit vt doctor: subdiacon⁹ sequit̄ vt auditor: ille precedit: vt predicet: iste sequit̄ vt ministret. Post lectionem vero subdiaconus quasi sufficiēter edoctus precedit referens euangelium qm̄ mercedem euāgelij de sua ministratiōe reportat̄ p̄m illud q̄ dñs ipe promisit in euangelio. Qui recipit pphetā in noīe pphete mercedē pphete recipiet: quē tō p̄mittit diaconus ad pōtificē vt ostēdat se fructū p̄dicationis referre de quo dñs iusserat: posui vos vt eatis & fructū afferatis & fructus vester maneat. Ad hec subdiacon⁹ libzū & puluinar reportās significat q̄ p̄dicatoz bono ope debet vitā suā deo offerre. vnde apl's ad cozin. ix. Omne quodcūq; facitis aut̄ xbo aut opere in noīe dñi iesu xp̄i facite. xxvij. q. vlti. nō obseruetis. Premittit quoq; diaconus ante euangelium thuribulum cum incēso: q̄ xp̄i opa precesserūt eius doctrinā: iuxta illud. Cepit iesus facere & docere. Thuribulū aūt cum thure significat oratiōnē cum deuotione: quā tūc maxime debēt habere fideles in audiendo diuinū sermonē. ¶ Rursus diacon⁹ ideo p̄mittit thuribulū: q̄ p̄dicatoz debet odorē bone opinionis ex se mittere: iuxta illud apl̄i. Christi bon⁹ odor sum⁹ in oī loco: nā cuius vita despicit restat vt eius predicatio cōtēnat: extra de sac. vnc. c. j. ¶ Tertio thuribulū p̄cedit vt ipsius diaconi oratio sicut incensum in cōspectu dñi dirigat. Ante thuribulum xo p̄mittit duos cereoſarios cum faculis accensis. ¶ Prīo q̄ debet desideriuz & gaudiū in cordibus auditoz accēdere quat en⁹ & libēter audiāt & grātāter obediāt. In q̄busdā tamē ecclesijs thuribulus cereos precedit: qm̄ orationes & opa virtutes de oratione famā lucē & signa precedūt: iuxta illud. Luceat lux vestra &c illud. Et virtus exibat de illo & sanabat oēs. ¶ Scōo sacerdos vt eps p̄mittit ante diaconū duos accolitos portātes cereos & incēsū ad notandum q̄ xp̄s premittebat binos nuncios ante faciē suā in oēm ciuitatē & locū quo ipse erat venturus preferētes cozuscationes miraculoz & odorē virtutum vnde reuersi dixerunt. Dñe in tuo noīe etiā demonia subijciunt̄ nobis. Facies em̄ xp̄i cōuenienter hic intelligunt apl̄i qui normam doctrine sue pplis ostendēbāt: ppē q̄ ipsis atebat. Qui vos recipit me recipit. ¶ Tertio tō libzū euāgelij p̄cedūt thuribulum & cadelabra q̄ doctrinā xp̄i virt⁹ & fama preibat euāgelista testāte. Exiuit iesus i xtute spūs i galileā: & fama exiuit de illo i vniversam regionē: & ipe docebat i synagogis eorū. ¶ Quarto ꝓpter causam i scōa parte sub ti. de accolito scriptā. ¶ Rursus duo cerei illuminat̄ q̄ dñt habere notitiā vtriusq; testamēti designāt. Nic ē q̄ ipi cerei plerūq; q̄busdā diuersoz coloz̄ lineis decorant ad notādū q̄ p doctores ipos sacra scriptura diuersis sensib⁹ exponit̄, put dictū est in p̄cipio libzi. Si xo linee ipe auree vel argētee sint designāt q̄ i ipis doctozib⁹ est aurū sapiētie & argētū eloquētie. ¶ Vel cerei ipi designāt duo testamēta q̄bus gen⁹ humanū illuminat̄: vl legē & pphetas qui in quibusdā ecclesijs dñi euāgeliū legit in pauimēto ponunt̄: qm̄ legis vmbra & pphetarū enigmata p lumē euāgelij etiā ab hūmilib⁹ intelligūtur: q̄ ꝓter euāgelicā doctrinā lex & pphetia penitus euanuerūt in litera. In q̄busdā tamē ecclesijs in diebus p̄festis vnus puer cū vno tn̄ cereo diaconū p̄cedit p q̄ significatur q̄ primū xp̄i adueūtum qui humilis fuit & occultus p̄uenit tn̄ vn⁹ p̄cursoz. s. Joānes baptista q̄ fuit lucerna verbi. In diebus xo festiuis duo cerei p̄cedūt: q̄ in scōo aduentu q̄ solēnis erit & manifestus duo p̄mittentur p̄cones. s. Helyas & Enoch q̄ interficient ab Antichristo in Hierusalē qō significat per extinctionē cereoz. De cādelabris & etiā cereis aliter dictū est in p̄ria pte sub ti. de picturis. ¶ Antequam cedit quoq; crux p̄cio ad notandū q̄ diaconus debet predicare crucifixū. ¶ Scōo q̄ q̄ eum intuet̄ p fidē sanatur a morsu serpētis antiqui. ipe est em̄ serpēs in palo. ¶ Tertio crux p̄cedit euāgeliū in signū q̄ predicatoz sequi debet crucifixum. Unde dñs in q̄t Petro. Sequere me. Jo. xxj. c. Post hec diaconus in q̄ambonē ascēdit: dicitur aūt ē ambo q̄si ambonis pulpitū vbi legitur euangeliū ab ambo ambis: q̄ locus ille gradibus ambit̄. Sunt em̄ in quibusdā ecclesijs duo paria graduū siue duo ascēsus in illam p̄medium chori: vnus a sinistris: vez versus orientē quo fit ascēsus: alter a dextris: vez Xp̄s occidentē quo fit descēsus vt premissum est. Vel ascēdit ab australi parte: nā xp̄s a Bethel. i. Bethleem que est austrum venit in Jhierusalem: vnde dicitur. Deus ab austro veniet. Ascēdit ergo sup ambonez ad notandum q̄ xp̄s ambit oēs qui custodiunt verbū euangelij & vt possit ambiri: & sic melius ab hoibus intelligi. Itē ascēdit vt in edito & alta voce annūciat euangeliū: tanq̄ vbiq; et ab omnibus audiendum iuxta illud prophetic⁹. Super montē excelsum ascēde tu qui euāgelizas syon: exalta in fortitudine vocē tuā: ꝫ dñs inq̄t in euāgelio. Qō dico vobis i tenebris dicite i luce: & qō in aure auditis predicate sup tecta: extra de here. cum ex iniuncto: vt imitemur dñm q̄ in montē ascēdit vt euangeliū predicaret: & aperiens os suū docebat discipulos dicēs. Beati pauperes spū &c. Rex etiā in mōte data est. Euāgeliū ergo in alto & in eminenti loco legit: q̄ doctrina euangelica dilatata fuit vbiq; terrarum: vnde in omnem terrā exiuit sonus eoz &c. xix. dis. ira. Epl̄a vero in loco inferiori: q̄ lex & prophete qui per illam figurant̄ clausi fuerunt in iudea: vñ notus in iudea de⁹ &c. Preterea epistolā predicatio vet. testa. que humilior: p euangelium no. test. que excelsior est intelligit: doctrina em̄ xp̄i vel lex euangelica excellit apostolicā: & apostolica legalē doctrinā. Unde apl's ad Heb. vij. Rex neminē ad pfectionē duxit: euāgeliū aūt̄ dat salutē omni credenti. In missa aūt̄ pro defunctis nō in illo loco eminētiori: sed iuxta altare euangeliū & epistola leguntur ad notandum q̄ ꝫ tū spectat ad defunctos non prosunt predicationes q̄ vivis publice fiunt. Ipsis aūt cū sint absentes fieri nequnt publice vel occulte: sed magis fiunt a ipsis orationes & quas ad xp̄m q̄ p altare significat̄ appropinquantes eis possumus reuelationē aliquā obtinere. ¶ Legit etiā de more euāgeliū sup aqlā: iuxta illud ps. xvij. Et volauit sup pēnas vētoz: & aqla ipa seu locus in quo legit̄ dicēb⁹ festiuis aliquo pāno lineo vel serico cooperit̄ ad significādū mollitiē cordiū xp̄ianoz. Vñ dñs p pphetā. Ecce coz carneū dabo vobis: et scribā legē meā in cordib⁹ vr̄is. Loc⁹ vero in quo epistola legit nō cooperitur ad significandum duritiam cordiū iudeoz. Lecturus aūt euāgeliū trāsit ad p̄tē sinistrā, put iā & supra sub ti. de mutatione sacerdotis dictū est: & opponit facie suā aqloni iuxta illud Esa. xliij. Dicā aqloni: da. & austro noli p̄hibere vt ostēdat nos doctrina euangelij debere amari: & predicatiōnē christi cōtra illū specia-

esa.xlij. Ecce. j. Euāge. Euangeliū qre ad aq. tonē te git.

liter dirigt q̄ ait. Ponā sedē meā ab aquilone: et similis ero altissimo: mā ꝛ ꝑm ꝓpheтā. Ab aquilone pādet cē malū sup habitatores terre. ¶ Rursus xp̄us aquilonē euāgeliū legit iuxta illō qō legit in cāticis. iij. aqlo surgat. i. diabolus fugiat ꝛ auster veniat. i. spūs sanctus accedat. Recte eīm cōtra diabolū euāgeliū legit: vt illū sua virtute expellat: qm diabol⁹ nihil in nō quātū euāgeliū odit. Quidē aquilo vetus frigid⁹ diabolū significat: q̄ statu rationū corda hoīm a dei timore ꝓgelat et reirrigerat. Cū ergo fides in euangelio cōtineat: q̄ est ari matura nostra ꝓtra diabolū: iuxta illud. Cui resistite fortes i fide: merito legit ꝓtra illū. Quis etiā versus meritō legitur: qr doctrina xp̄i: que ꝓtō fuit inter iudeos: ꝛ nūc inter gētiles: ad eos in fide redibit. Vt Xo q̄ cū inuenīedo preceſſerūt respiciūt ad euāgeliū ꝛ ad faciē recitātis ꝑt sub epla dictū est. ¶ Deinde lectur⁹ euāgeliū salutat ꝑplm vt illū ad audiendū verbū dei attentū reddat dicēs: dñs vobiscū: ostēdens etiā p hoc se oza re vt dñs sit cū eis: ꝛ obscruās quod dñs iussit. In quācūq; domū intraueritis ꝓmum dicite. Pax huic domui. Chor⁹ Xo ꝛ ꝑplis quasi redditⁿ attentus ad illū ꝛ ad quācunq; partem in qua euangelium legit se vertit: qr omnibus ꝓpositū est. Ite in mūdū vniuersum ꝓdicare euāgeliū oi creatu re. i. homini ꝑ quo facta est oīs creatura: vel q̄ habet aliq̄ participiū cū oi creatura: ꝛ respōdēt: et cū spū tuo: supple vt digne possis euāgeliū legere: ac sī dicāt: tecū sit ad dicēdū: ꝛ sic mutuo se salutāt ꝓut sub ꝓfatione dicetur. ¶ Sane euāgeliū stādo ꝛ nō sedēdo audīt: sicut statuit Anastasius papa de conse. dist. j. apostolica. vt ad ꝓlectū ꝑ christi fidē seruāda ꝓpterinde notet. Unde Luc. xxij. Qui non habet gladium vendat tunicam et emat illum. Et qr ipsius doctrina ad amorē celestium dirigit mētes nostras. Ad hmōi etiā ꝓptrudinē designādū q̄dā dū euāgeliū legit clamides deponūt: ꝛ etiam ad notādum q̄ oīa temporalia dimittēda sunt ꝓpter xp̄m: iuxta illud euāgeliū. Ecce nos reliquimus oīa: ꝛ secuti sumus te. Et ex quo stādū est apparet q̄ nec iacere nec appodiare debem⁹ euāgeliū audiēdo. Reclinatoria ergo tūc reliquūtur ad notādū q̄ nō debem⁹ cōfidere in principib⁹: nec sustētari i terrenis: qr vanitas vanitatū et oīa vanitas dixit Ecclesiastes. Subaudit cōparatione dei in quē curā nostrā iactare debem⁹. Et ꝛs ipz Anastasiū stātes curui manere debem⁹: vt humilitatē q̄ a dño docēt etiā corpe demōstrem⁹. ¶ Audit etiā capite nudato. ¶ Ꝓtō vt attentio adesse demōstret: ob quā etiā cām q̄dā tāc mētionē ꝛ genas manu tenēt. ¶ Scēo vt q̄nqs sensus paruli sint ad audiēdū. ¶ Tertio ad notādū q̄ oīa q̄ sub velamine ꝛ figura i lege ac ꝓphetis ꝓtinebātur sunt i euāgelio manifestata. In xp̄i ei passiōe velū tēpli scissuꝫ est ꝛc. ¶ Deponunt etiā tūc bacula ꝛ arma. ¶ Ꝓtō ne imitemur iudeos in ꝓspectu crucifixi arūdines ꝛ arma ferētes. ¶ Scēo ad notādū q̄ xp̄o ꝓdicāte oēs legales obseruātie q̄ per baculos significant deposite sunt. ¶ Tertio deposito baculo ꝛ armoꝝ hūilitatē notat ꝛ xp̄iane ꝑfectiōis esse nō se vindicare: sed dño referuare vindictā: iuxta illud. Mihi vindictā ego retribuā dicit dñs: ꝛ Matth. v. Qui te pcusserit in vna maxilla prebe ei ꝛ alterā. xxiij. q. j. §. j. Audit etiā euāgelium in silētio: qr oīa soluta sunt in euāgelio q̄ in lege ꝛ ꝓphetis ꝓmissa erāt. ¶ Pōtifex vero seu sacerdos dñi euāgeliū legitur facie vertit ad illud ad notādū q̄ xp̄s predicatores euāgelij semper ad aduuādū respicit: stans sup scabellū ad designādum q̄ hmōi predicatiōe oīs aduersa prās debellat ꝛ xp̄i pedib⁹ submittit ꝛ sic impleť q̄ in ꝓbellat ꝛ xp̄i pedib⁹ submittit ꝛ sic impleť q̄ in ꝓ 6z. Donec ponā inimicos tu. sca. pe. tu. ¶ Diacon⁹ 6z. statim postq̄ sibi rūsum est: ꝛ cū spū tuo: vt cūctos reddat dociles ꝛ benuolos ad audiēdū xp̄ū euangeliū. i. bonū nuncium nunciantē regnū dei. subdit. Sequentia sctī euāgelij: thurificans libꝝ sancti euāgelium: ꝛ signās signo crucis. Et etiā in q̄busdā locis oscu ꝛ signās signo crucis. Et etiā in q̄busdā locis oscu lat libꝝ. q. d. hic est liber seu euāgeliū dei: hic est liber crucifixi q̄ predico: hic est liber pacifici q̄ reconciliatiōnē acceptimus. vñ apls. j. ad Corin. j. Predicam⁹ vobis xp̄m crucifixū. Per incēsi ass̄ūt fumū bona predicationis opinio intelligitur Deide signat se in frōte in ore pariter ꝛ i pectore seu in corde ne diabolus q̄ bonis opibus in fidia tur tollat ei p erubescentiā deuotionē de corde vt sermonē de ore: ac si dicat Xo. j. Ego xp̄i crucē nō erubesco: sz eā ore predico: ꝛ corde credo: qr corde in frōte ore Corin. j. Predicam⁹ in qt apls xp̄m iesum ꝛ hunc crucifixū: iudeis quidē scādalū: gētibus aut̄ stultitiā. Et apls ad Gal. vj. Mihi aut̄ absit gloriari nisi in cruce dñi nr̄i iesu xp̄i. Dñs etiā in euāgelio ait. Qui me erubuerit ꝛ sermōes meos hūc filius hoīs erubescet cum venerit in maiestate sua ꝛ patris: ꝛ sctōꝝ angelōꝝ. Ps in Daniele legitur. Non est cessatio cōfitentibus te. Quidā aut̄ signāt se tūc in fronte ꝛ in pectore quasi in vtroq; suppliminari. Clerus vero et populus audito titulo euāgelij sc̄z sequētia ꝛc. siue bono nuncio vertētes se ad oriētem siue ad altare vt deū q̄ est verus oriens glorificet qr misit eis xp̄m salutis sicut legit in actib⁹ apl̄oꝝ ꝛ glorificauerūt deū dicētes: ergo ꝛ gētib⁹ dē⁹ penitētiā dedit ꝛ vitā: cū reuerētia ꝛ honore rūdet. Elia tibi dñe. Ꝓpositio itaq; euāgelio ad legēdū: in quo agit̄ de gl̄ia ꝛ de nr̄a liberatione. s. qualr xp̄s diabolū deuicit ꝛ nos ab ipō seruitute liberauit: ꝛ victor ad gl̄iā ꝑris ascēdit: ipsi audiūtores euāgelij letātes in laudē sui saluatoris ꝓclamāt dicētes. Elia tibi dñe: quasi dicāt gloria tua: q̄ nobis i euāgelio ꝓdicat nobiscū sine fine ꝓmaneat ꝛ semp crescat: ꝛ hec dicendo signo crucis in frōte ore ꝛ i pectore se siīr ꝓtra diabolū munīūt ne eos impediat i audiēdo. In frōte qr ibi est locꝰ pudoris ꝛ verecūdie. Unde per hoc q̄ crucē frōti impzimūt ostēdūt se nō erubescere credere crucifixū cui⁹ liber legit ꝛ eū habere deū ꝛ dñz. Per hoc q̄ in ore signāt significāt crucē dñi audacter ꝓdicare. Per hoc q̄ in pectore ostēdūt se libēter cōpati ꝓnoie xp̄i: qua etiā ratione quidā q̄diu euāgeliū legit cū vtroq; pollice ante pect⁹ signū crucis figurāt. ¶ Rursus nos in ore signam⁹ ad designādum q̄ de verbis euangelij debet esse locutio nr̄a. In pectore vero ad designādū q̄ verba euangelij debent nos percutere in pectore ꝛ in mente. Mox vero post factū signū crucis versus diaconū auditurī euāgeliū se cōuertunt. De crucis mysterio dicetur i ꝑmio quīte ꝑtis. ¶ Deinde alicubi sub diacon⁹ dñi legit euāgeliū sinistrā manū libro sup ponit ad notādum q̄ illi qui sub tpe legis fuerūt quorū finis seu vltim⁹ fuit Joānes q̄ significat subdiaconus: ꝛ si aliqua bona agebāt: illa nō debilia ꝛ infirma erāt q̄ p sinistrā significāt qr si lex ad grāz disponeret tñ grāz nō ꝓbebat. Conuenīter ergo sinistra man⁹ libro euāgelij supponit⁹ in quo xp̄i fides ꝓdicat sine qua q̄ opa legis nemo saluat. ¶ Rursus p sinistrā manum ꝛ patria: p libꝝ euāgelij spūalia cōgrue designātur. Man⁹ ergo sinistra libro supponit ad notādū q̄ sicut ala sine corpore nō viuit: ita nec spūalia diu sine ꝛ galiouis subsiste re possunt. Terminat aūt euāgeliū exaltādo vocē in fine ꝓut sub epla dictū est: ꝛ mox illo finito mu nit se diacon⁹ signo crucis: ne diabolus suscepti semē euāgelij de vase signato surripiat. Et deinde euāgeliū osculat ad notādū se ex charitate: ꝛ amore euāgelizasse. Audītores Xo se Xp̄us orientē conuertunt q̄si ad hierl̄m grās agētes: qr inde venit ad nos euāgeliū. iuxta illō qō dñs dixit in euāgelio apl̄is. Eos eritis mihi testes hozū in oēs gentes incipiētes ad hierl̄m: ꝛ signo crucis se ꝑ pectore munīūt ꝓtra diabolū: ne semen xbi dei suffocetur i eis: vñ Luce. viij. Uolueres celi comederūt illud. Et ne sermonē dñi rapiat de pectoribus eoꝝ: q. d. de⁹ nos faciat in doctrina xp̄i ꝑseuerare: ꝛ vt significet se habere in corde qō exprimit ore. Qō etiā aptius designat in q̄busdā ecclesijs i q̄b⁹ finito euāgelio 6z. amen: ꝛ bñ: quasi dicāt verū est: qō in euāgelio dictū est: qō est contra q̄sdā hereticos q̄ lecto euāgelio quasi cōtradicētes dicunt falsuꝫ est. Uel amē. q. d. fiat nobis qō dñs i euāgelio pollicet. iuxta illō Meemie. viij. Bñdixit esdras dño deo magno. Et rñdit oīs ꝑplis amen amen. Et eleuātes man⁹ suas ꝛcuruati sunt ꝛ adorauerūt ꝓni in terrā. In alijs Xo ecclesijs: 6z deo grās: sicut fit post aliquā lectionē vel capl̄m. Quidā etiā litera ti dicūt. Bñdictus q̄ venit in noīe dñi: qō est finis euāgelij Matthei: qō legit in festo beati Stephani: ꝛ i dñica palmar. In q̄busdā locis cereū q̄ signi ficāt doctores ꝑ quos eccl̄ia illuminat̄ post lectuꝫ euāgeliū extinguit: qui xp̄o in eis loquēte ꝑsit ecclesiā illuminare: eo aūt tacente. i. spū sctō ab eis recedēte hec nequeūt. Preterea euangelij ꝓdicatiōe finita: lex ꝛ ꝓphetie cessabūt. In nōnullis tñ ecclesijs dum euangelium legit candelabra cū cereis deponunt ad terrā ad notandū legem: ꝛ ꝓphetiā in feriozē euāgelio esse. ¶ Cōsequēter subdiaconus codicē euāgelij refert: diaconus Xo vacuus redit: vt oīdat se ꝓdicatiōe finita cōtēplationi vacare. Deniēs aūt ꝓius ad legēdū euāgeliuꝫ libꝝ in q̄busdā ecclesijs ferebat ad notādū q̄ ipse nō solū debebat docere: sed ꝛ facere. Redit etiā ad ep̄m seu sacerdotē: vñ venit ad notādum q̄ oīs doctrina a deo est: ꝛ ad ip̄m reuertitur. Un Salomō: vñ exeunt flumina reuertūtur. Textus quoq; euāgelij super puluinar reportat̄: qr eccl̄ia vt audiuit euāgeliū illud suauiter corde suscepit: ꝛ letata est. Iuxta illud. Audiuit: ꝛ letata est syon: ꝛ ait. Anima mea liquefacta est vt dilect⁹ locut⁹ est. Liber quoq; euāgelij: ꝛ thuribulū ad pōtificez reportāt̄: qr ad eū oīa bona referēda sunt a quo cuncta procedūt. Ipse eīm est fin⁹ ꝙ sumās: sed nō consumēs alpha ꝛ o primus ꝛ nouissimus initiū: ꝛ finis. Mā ꝛ apl̄i ꝓdicatiōe peracta ad xp̄m reuersi sunt referētes ei grās de miraculis ꝛ ꝓdicationis profectu. ¶ Eps vero thus odorat: ꝛ euāgelium osculatur.

¶ Primo ad notādū qr q̄ eps inspirauit ꝛ docuit hic approbat ꝛ acceptat. Deus eīm nihil accipit nisi qō efficit nec remanerat nisi qō donat: qr sicut efficta q̄ facit bona sunt: sic nulla sunt bona nisi q̄ fecit. Mā vidit deus cuncta que fecerat ꝛ erāt valde bona. ¶ Scēo apertū codicē osculat̄ ad significandū q̄ scire 6z: ꝛ nuda ac aperta sibi esse debent q̄cūq; sunt i lege: vñ luc. viij. Nobis datū est nosse my steriū regni dei: ꝛ malachie. ij. Labia sacerdotis custodiūt scientiā: ꝛ legē requirunt: supple sub dit de ore eius: extra de here. cum ex mutuo. ¶ Tertio qr ipse solus ītrat in sancta sctōꝝ prout mi. ꝑmio hui⁹ ꝓtis dictuꝫ est. ¶ Quarto qr hmōi osculū significat affectū amoris ad euangeliū q̄ ꝑcipue in eō vigere 6z adeo vt paratus sit moriꝛ ꝑ eo subire. xxv. q. j. violatores. ¶ Quito subdiaconus libꝝ aptum ꝓlatio seu sacerdoti offert ad osculādum ad notādū: ipsum debere delectari in fide fideliū: q̄ infusa est in eis: ꝛ patefacta ꝑ euangelij ꝓdicationē: que ꝓius in lege fuerat clausa. Postea in q̄busdā ecclesijs liber clausus illis: qui sunt in choro oñdit̄ ꝑ eo q̄ post ꝑmissa xba vobis datū est ꝛc. sc̄z in aplo ceteris aūt i parabolis. Et est aduertēdū q̄ post q̄ diaconus lecto euangelio libꝝ osculat⁹ est ad notādū se ex charitate ꝛ amore euangelizasse: tūc demum ferē euangeliū epo: q̄ xp̄m significat ad osculādum. i. ad ꝓdicationem acceptādā: ꝛ nō aūt ad figurandum q̄ deus illā dñi tatat ad ꝓdicationē acceptat: q̄ fit ex amore ꝛ charitate. Gerūtūr in missa ꝓ defunctis euāgeliū non fertur pontifici ad osculandū: tum qr tunc ꝑmisse rōnes cessant: tum qr in missa illa omnis solēnitas subtrahitur ne festiue solēnitates cum desolationis meroribus misceantur. Legēs tñ euāgeliū in missa ꝓ defunctis libꝝ in q̄busdā ecclesijs osculatur: qr quicunq; illud ꝓnunciat debet charitatis amore in illū tēdere cui⁹ doctrinā euāgelica recitauit q̄ amor ꝑ osculū designāt. Et est adueꝛtēdum q̄ statim post libꝝ osculū: sacerdos minister pōtificē q̄ xp̄m designat incēsat ad oñdēdū q̄ sacerdotis maxime officiū est oronis ignitum sacrificium quod per incensum significatur christo offerre nō solum in expiatiōne deliciꝛ: verum etiā in grārū actionem: ꝓut in Leui. habet̄ur. Poꝛest etiam sub epilogo dici: qr q̄ liber euāgelij ꝑ subdiaconū portat̄: q̄ diaconus pulpitum ascēdit: q̄ aperto libro populū salutat: ꝛ omnes respondēt: q̄ tituluꝫ euangelij premittit: q̄ alta voce ꝛ distincte: ꝛ ꝓtra aquilonem legit: q̄ omnis populus aures ꝛ oculos ad libꝝ dirigit: ꝛ in silētio ac stādo audit: ꝛ in fine ꝛ ad celū manus leuās oꝛat dicens amē. Hec inquā oīa ꝛ singula ex lege sumuntur. Legitur eīm in principio Meemie q̄ cōgregato populo ad platea que est ante portam aquarū. Esdras scriba attulit libꝝ legis Moysi: ꝛ stetit super gradū lineū quē fecerat ad loquēdū ꝛ aperuit libꝝ coram oībus populo. Poꝛro leuite silentiū faciebant in populo ad audiendum legez bñdicentes deo magno ꝛ omnis populus stans in gradu suo rñdit. Amen. Et legerūt in libro legis dei distincte: ꝛ aperte ad intelligendū. Oīs vero populus eleuātes man⁹ suas adorauerūt ꝓnt ad terrā. Illud quoq; prefereundū nō est q̄ euāgelijs: que in ecclesijs legūt generaliter due ꝓfationes premittunt: prima est. Initiū sancti euāgelij: secūda sequētia sancti euā

Ps. cix. Pgredia libꝝ osculetur. Act. j. quare diacō nus dī cit se quētia in fron te ore et cor de si gnat si gno sā cre cis. Luc. xx dañ. vij quare subdia conus post le ctuꝫ e uange lium li brum portat Eccl. j Psal. xxv. Can. v Apo. j Q Of po pul⁹ Ame mil⁹ se signat Mee. viij. S quare tis maxime officiū est oronis ignitum sacrificium post e quod per incensum significatur christo offerre nō uange solum in expiatiōne deliciꝛ: verum etiā in grārū lij sa actionem: ꝓut in Leui. habet̄ur. Poꝛest etiam cerd⁹ sub epilogo dici: qr q̄ liber euāgelij ꝑ subdiaconū rtari portat̄: q̄ diaconus pulpitum ascēdit: q̄ aperto li ficet. libro populū salutat: ꝛ omnes respondēt: q̄ tituluꝫ euangelij premittit: q̄ alta voce ꝛ distincte: ꝛ ꝓtra aquilonem legit: q̄ omnis populus aures ꝛ oculos ad libꝝ dirigit: ꝛ in silētio ac stādo audit: ꝛ in fine ꝛ ad celū manus leuās oꝛat dicens amē. Hec inquā oīa ꝛ singula ex lege sumuntur. Legitur eīm in principio Meemie q̄ cōgregato populo ad platea que est ante portam aquarū. Esdras scriba attulit libꝝ legis Moysi: ꝛ stetit super gradū lineū quē fecerat ad loquēdū ꝛ aperuit libꝝ coram oībus populo. Poꝛro leuite silentiū faciebant in populo ad audiendum legez bñdicentes deo magno ꝛ omnis populus stans in gradu suo rñdit. Amen. Et legerūt in libro legis dei distincte: ꝛ aperte ad intelligendū. Oīs vero populus eleuātes man⁹ suas adorauerūt ꝓnt ad terrā. Illud quoq; prefereundū nō est q̄ euāgelijs: que in ecclesijs legūt generaliter due ꝓfationes premittunt: prima est. Initiū sancti euāgelij: secūda sequētia sancti euā

Universidad de Navarra

Universidad de Navarra Biblioteca

gelio initiū vel sequētia sancti euāgelij.

gelij. Sicdē pria pfatio pmittit principio cuiuslibet euāgelij quatuor euāgelistaꝝ: scz euāgelio Johannis. In pncipio erat xp̄s: ⁊ euāgelio Matthei Liber gnationis: euāgelio Luce. Fuit in diebus Herodis: ⁊ euāgelio Marci. Principium euāgelij iesu xp̄i: qō in q̄busdā ecclesijs legit in prima dñica de aduētu: vt ibi dicet: ⁊ tūc nō subijcit illis. In illo tpe: qz in ipsis pncipijs agit: ⁊ determinat certū tps: vñ esset nugatio: ⁊ supfluerēt x̄ba illa. Sedā xo pfatio pmittitur oībus alijs euāgelijs. Et dr sequētia: qz x̄ba ipsa q̄ legēda sunt sequunt post initiū seu postea: q̄ precedunt euangeliuz: vñ sumpta sunt: vñ cū dr: sequētia supplēdū est: sunt x̄ba sancti euāgelij ꝛc. vel sequētia est numeri singularis: ⁊ tunc cū dr: sequētia sancti euāgelij sm Joānem: supplet hec est. ¶ Sane in euāgelijs q̄b⁹ ipsa scda pfatio ꝓponitur subijcit q̄q̄. In illo tē poze: ⁊ q̄q̄ non subijcitur. Si q̄dē sine in illo tēpoze: dicunt q̄si ex eoꝝ x̄bis certū est de tpe: vt premissum est: ⁊ tunc incipiūt per aliquā determinationē regi evel alterius potestatis: vt illud Anno quintodecimo Tiberij: vel per simplicem rei gestē narrationē certuz tempus determinantem: vt illud. Cū esset desp̄sata. ⁊ illud. Postq̄ ꝓsummati sunt. ⁊ illud. Cū nat⁹ esset Jesus. ⁊ illud. Factū est aūt cū baptizaret. ⁊ illud. Cū aūt esset annoruz duodecim. ⁊ illō. Postq̄ impleti sunt dies. ⁊ illō Uespere aūt sabbati. ⁊ illō. Elisabeth impletū est ꝛc. Reliq̄s vero euāgelijs subijcitur. In illo tpe: ⁊ est sensus. In illo tpe. s. gē de quo dicit apl's. Ecce nūc tps acceptabile ꝛc. de pe. dist. j. ecce. ¶ Non est etiā omittēdū q̄ euangeliū legitur in ecclesia q̄q̄ sm hist̄oriā: vt illō qō dr ī die pasche. Maria magdalene ⁊ Maria Jacobi ꝛc. ⁊ illud ⁊ qō cantatur ī natali ad sc̄as missam de pastoribꝫ. ¶ Q̄q̄ sm allegoriā: vt illud quod legitur in assumptiōe beate Marie: in q̄ mētio fit de Maria ⁊ Martha: vbi dr. Intrauit Jesus in quoddam castellum ꝛc. prout ibi in septima parte dicet. ¶ Q̄q̄ sm rē: vt illud de sancta trinitate. ¶ Q̄q̄ sm personā: vt illud qō cantat in festo sancti Thome apl'i vbi dr. Thomas vnus de duodecim. ¶ Q̄q̄ sm partem vt illud: quod dr in festo sancte crucis de Nicodemo: vbi dr. Sic oportet exaltari filiū hoīs ꝛc. In q̄ x̄bo x̄ps passionē suā significat: ⁊ exaltationē corporis sui in cruce. Et ideo euāgelium in quo hec clausula ꝓtinet legit in festo sancte crucis: ⁊ in festo Michaelis archāgeli: ꝓpter illū x̄sum. Angeli eorum semp vidēt faciē patris met: qui in celis est. ¶ Itē etiā sm partē: vt illud. Liber generationis ꝛc. Et hoc ꝓpter vltimū x̄suz in quo fit mētio de xp̄o. ¶ Q̄q̄ sm totū vt illud qō legit in circūcisione dñi. Postq̄ consummati sunt dies octo ꝛc. ¶ Q̄q̄ sm tempus: vt illud quod dr in prima die quadragesime. s. ꝓpter ieiunū. ¶ Q̄q̄ ꝓpter letanias, vt illō. Si od petierit⁹ ꝛc. qō in letanijs dr in quo fit mētio de quo pane ⁊ pisce. ¶ Et q̄q̄ ꝓpter locū: vt illō qō legit in dñica sexagesime. s. Exijt q̄ seminat ꝛc. ¶ Sane mulier etiā abbatissa nō dz legere euāgeliuz. Licet em̄ brā xpo dignior ⁊ excellētior esset apl's vniuersis: dñs tñ nō cōmisit ei claues regni celoꝝ. extra de pe. ⁊ re. noua. hīc est q̄ abbatissa nō pōt ꝓprias moniales p̄dicere vel eaꝝ confessiones in criminibus audire vel euāgelium legere vel publice predicare. In matutino tñ

posset: sz nō publice euāgeliū dicere. vij. q. j. diaconissaz. ¶ Et nota q̄ tuor sūt euāgelia de btā Maria: vt dicet in septia parte sub festo assumptiōis.

vt. pe

¶ De symbolo. Cap. xxv.

A quare post euangeliū symbolum cāt̄et.

Euangelio lecto mox cantat alta voce symbolū illud. s. credo in vnū deū: qz em̄ corde creditur ad iusticiā: ore aūt confessio fit ad salutē. Ro. x. ideo ecclia vt oīdat q̄ euāgelij verbū seu predicationē fide ⁊ corde recipit mox fidei symbolum ore decantat. Symbolū ergo post euāgelium fidem post p̄dicationes oīdit. Unde Joā. Hec eo loquēte multi crediderūt in eū. Nam sm apostolū ad romanos. x. Fides est ex auditu: audit⁹ aūt ꝓ x̄bum dei. Dicitur aūt alta voce: vt oēs illud dicant ⁊ addiscāt. Omnis em̄ christian⁹ tenetur publice fidez catholicā profiteri: ꝓpter qō in fronte signatur. In prima vero ⁊ in cōpletorio sub silētio dr: ne musce morientes perdant suauitatem vnguenti prout in quinta parte sub tit. de pria tāget. ¶ Rursus ideo in missa patēter dr ad notandū q̄ hodie fides catholica libere p̄dicatur ⁊ docetur. In prima x̄o sub silētio dr ad notandū q̄ in primitiua ecclesia p̄sertim tempore passiōis x̄p̄i p̄dicatores: ⁊ fideles pfessores siluerūt: ⁊ in completorio ad notādū q̄ sil'r in fine seculoꝝ antix̄i persecutione inualescēte illoꝝ hora claudentur. ¶ Sane sacerdos seu eps illud incipit ad designādū q̄ oīe bonū a x̄po procedit. Nā oē datum optimū: ⁊ omne donum perfectum desursuz est. d. a. p. lu. j. q. j. quā pio. Me aūt music⁹ ille celestis dicat. Cantauim⁹ vobis: ⁊ nō saltastis: chor⁹ euāgelice doctrine ꝛsona voce rūdet: ⁊ solēni tripudio fidez catholicā ꝓfert dicēs. Patrem oīpotētē ꝛc. Quis in missa pape q̄q̄ aliter obseruet: put ius dicet. ¶ Ad hoc sacerdos illud ītcipiēs manet erect⁹ añ medium altaris manib⁹ extēsis sursum eleuatis q̄s postq̄ incepit tūgit. Sicdē sacerdos x̄p̄s repētās erect⁹ manet: ad notandū q̄ x̄ps semp paratus est cūctis spūalia bona largiri. vñ añ altaris medium innuēs q̄ nō est ꝓsonar⁹ acceptor: sed q̄tū in ipso est oīb⁹ equal'r ifluit: nec angulū diligit neq̄ sinū: manibus q̄z extēsis ad designādū q̄ parat⁹ est abūdāter bñ meritis illa largiri: sursuz tñ eleuatis q̄si ipso facto oīdēs q̄ q̄ sursuz sunt q̄rere atq̄ a deo miaz poscere: ⁊ in eo solo sperare debem⁹. Deide postq̄ inceperit man⁹ tūgit: qz eī soli de ꝑceptis bonis gras agere: ⁊ nos hūiliare debem⁹. Et q̄m symbolū x̄bi est euāgelicū q̄ ad sensum: ió stādo illud audire sicut ⁊ euāgeliū: ⁊ illo dicto signū crucis facere debem⁹. ¶ Symbolū aūt grece latine sonat indicium vel signū vel collatio: tū qz regulā fidei plenā īdicat: ⁊ pfectā: tū qz simul ivnū fidei ꝓtinet articulos. ¶ Et nota q̄ triplex est symbolū. primū ē symbolū apl'oꝝ qō vocāt symbolū min⁹: qō vez ex istitutiōe Damasi pape dr tacite p ferias ī singlis canonicis horis. Et illō dr a sīa qō est cō. ⁊ bolos qō est inīa: qz ꝓpositū fuit ex diuersis x̄bis apl'oꝝ: sicut pueri in festiuis cōueniētes afferre solēt bolos. i. frusta carniū ⁊ panes: q̄ ī vnū collecta symbolū vocāt. i. collectio minutiaꝝ. xlij. di. nō opz. tradit eī q̄ postq̄ apl'i spūs paclitū accepert: eū ītorēt ad p̄dicādū euāgeliū ꝓfecturi ꝓferētes vnū superticiis fidei statuerūt: vt sicut oēs erāt ī vna fide ꝛcordes: sic oēs vnā fidē ꝛcorditer p̄dicarēt: ⁊ ideo symbolū min⁹ cōponētes vnusq̄sq̄ bolū. i. particulā vnā apposuit. Ūñ sm apl'oꝝ cathalogū siue numerū duodecim particulas dignoscit continere. Petr⁹ nāq̄ apposuit. Credo in deū patrez oīpotentē creatorē celi ⁊ terre. Andreas. Et in Jesum x̄pm filiū ei⁹ vnicū dñm nr̄m. Jacob⁹. Qui cōcept⁹ est de spū sc̄to nat⁹ ex maria v̄gine. Joānes. Passus sub pōtio pilato crucifix⁹ mortu⁹ ⁊ sepultus. Philipp⁹. Descēdit ad inferos tertia die resurrexit a mortuis. Bartholome⁹. Ascēdit ad celos sedet ad dexterā dei p̄tis oīpotētis. Thomas Inde vēturꝰ est iudicare viuos ⁊ mortuos. Matthe⁹. Credo ī spūm sc̄tū. Jacob⁹. Sāctā eccl'iam catholicā sc̄toꝝ cōtoné. Simō. Remissionē pctoꝝ. Thade⁹. Carnis resurrectionē. Matthias. Et vitā eternā. ¶ Scōm symbolū est. Quicūq̄ vult saluus esse ꝛc. Ab athanasio p̄siarcha alexādrino in ciuitate treueri ꝓpositū. Hoc tñ pōt dici tertiū: nā nicenū de q̄ sedēt fuit pri⁹ in prima nicena synodo ꝓpilatū. ¶ Tertiū est nicenū. xv. di. c. j. f. Credo in vnū deū: qō Damasi⁹ papa ex cōdicto vniuersalis synodi apō ꝓstātinopolim celebrare īstituit ī missa cātare patēter: q̄q̄ ⁊ Marcus papa primus statuisset illō alta voce cātari: ⁊ vocāt symbolū magnus. ¶ A grecis g̈ḡus cātādi ad missam symbolū credit puenisse: qō sil'r duodecim clausulas continet. Pria est. Credo ī vnū deū ꝛc. Scda. Et ī vnū dñm iesum x̄p̄z. Tertia. Qui ꝓpter nos hoīes ꝛc. Et cū dr ibi. Et hō fact⁹ est: debemus genua flectere: qz x̄pm hoīem factū ⁊ p nobis crucifixū adoramus. Quarta. Crucifix⁹ etiā p nobis. Quinta. Et resurrexit tertia die sm scripturas. i. eo modo/eo ordine/⁊ eo tpe q̄ p̄dictū est in scripturis. Sexta. Ascēdit in celū. Septima. Et iterū vēturus est ꝛc. Octaua. Et in spūm sc̄tū dñz. Nona. Et vnā sc̄tām catholicā ecclesiaz. Decia. Cōfiteoꝝ vnū baptisma. Undecima. Et expecto resurrectionē mortuoruz. Duodecia. Et vitā vēturi seculi amē. ¶ Et est notādū q̄ in p̄dictis niceno ⁊ cōstātinopolitano ꝛcilijs nō legūt x̄ba illa: fz scripturas: neq̄ illa: filio q̄ ꝓcedit ⁊ q̄m apō grecos ī fine ipsi⁹ symboli sub anathemate dr prohiberi ne q̄s de fide trinitatis aliō docere vel aliē p̄dicare q̄ ibi cōtinet ꝓsumat: fz a calcedonēse ꝛcilio apō eos celebratū anathematizare ꝑcepit eos q̄ alterā fidē ausi essent cōponere: ꝓferre: scribere: docere: vel aliud symbolum tradere q̄ ꝓmissum est: ideo ipsi greci nos anathematizatos asserūt ꝓ eo q̄ ibi addim⁹ x̄ba ipa. Sz minus bñ dicūt: tū qz illud nō fuit canō late sūte: sed cōminatio quedā: tū qz inferiores potēsiores ligare nō pōt. xxj. di. i ferior. Romana eī eccl'ia nō subest ꝛcilijs/fz potiꝰ cilia subsistūt sibi: extra ⁊ elec. significasti. Preterea x̄ba illa: fz scripturas: sūpta sunt ex expositiōe fidei eiusdē ꝛcilij ⁊stātinopol'. ⁊ sic nihil videt additū nec errorē aliquē sapiūt: sane vt supra sunt expsita ītellecta. Itē ꝓx̄ba illa: filioq̄: nō docem⁹ aliud: vel aliter de trinitate p̄dicamus: imo idē. Cū em̄ filiꝰ idē sit cū patre in substātia: ergo qō a p̄re ꝓcedit q̄a filio ꝓcedit: ⁊ sic nihil addimus sed potius declaramus: nec alterā fidē cōponim⁹/ꝑcrimus/scribim⁹/vel aliō symbolū tradimus: nec in aliquo ꝛ p̄dictum facim⁹, anathema. Mirū tñ est quo ausu ipsi greci spūm sc̄tū a filio ꝓcedere negare p̄sumūt: cū ⁊ hoc in concilio epheſino apud eos edito ꝓtineat exp̄sse: de cop̄se.

Apli symbolū ediderūt.

Symbolum Athanasij q̄ fuit factū.

Error grecoruz de processione spiritus sancti.

De symbolo. Fo. xlviij.

dist. v. c. vlt. ⁊ penul. fz ipsi se errasse videtes quosdā ꝓlatos de suis ad gñale cōciliū Lugdun. sub Greg. papa. x. celebratū miserūt q̄ ī dicto ꝛcilio publice nobis vidētib⁹ suo ⁊ oīm p̄latoꝝ ⁊ imperatoris romani noīe ꝓfessi sunt q̄ spūs sc̄tus eternal'r ex patre ⁊ filio: nō tāq̄ ex duob⁹ principijs: fz tāq̄ ex vno principio: nō duab⁹ spirationib⁹: fz vnica spiratiōe ꝓcedit: extra de sum. trini. ⁊ fide ca. pat in eiusdē Greg. cōstitutiōe habet: cozā toto ꝛcilio ter grece ⁊ ter latine symbolū cū dictis x̄bis: sm scripturas ⁊ filioq̄: similiter decātādo. ¶ Cantat aūt hoc symbolū maius in solēnitatib⁹ coz dñs. tio fit in p̄o: vcz in oībus diebꝰ dñicis. In festiuitatib⁹ dñi. s. i natali/epiphania/cena dñi/pascha ascēsione/pēthecoste/⁊ trāsfiguratiōe/⁊ ī festo de trinitate/⁊ in oīb⁹ festiuitatib⁹ btē Marie/sancte crucis/angeloꝝ ⁊ apl'oꝝ de q̄bus fit mētio ibi. Et aplicā ecclīā. In solēnitatib⁹ aūt Luce ⁊ Marci euāgelistaꝝ dicūt q̄dā nō debere cātari: qz illi apl'i nō fuerūt. Itē dici dz in dedicatiōib⁹ ecclīaꝝ ⁊ in cōmemoratiōe oīm sc̄toꝝ q̄ ⁊ ipsa sit dedicata excepta die innocētiū ī qua cātica letitie subticēt. In octaua tñ cātat. put ī sexta parte sub illo festo dicet. Cātat etiā ītra octauas epiphanie/pasche/ascēsiōis/pēthecostes/apl'oꝝ Petri ⁊ Pauli ⁊ assumptiōis btē Marie. Nz em̄ ī natiuitatib⁹ sc̄toꝝ Joānis baptiste/⁊ sc̄ti Laurētij/symbolū nō cantet: i octauis tñ eoꝝ cātat eo q̄ intra octauas apl'oꝝ occurrūt: ⁊ ob hoc etiā in octaua sc̄ti Jo. baptiste ꝓfatio de apl'is/⁊ in octaua beati Laurētij ꝓfatio de assūptione cātat. In q̄busdā tñ ecclīis dr symbolū in festo beati Joānis baptiste/⁊ nō īcōpetēter: qz ī symbolo de ꝓpheta fit mētio ibi. Qui locut⁹ est p ꝓphetas: ⁊ qz tñe nō solū fuit ꝓpheta: fz plusq̄ ꝓpheta. De eo q̄z scriptū ē. Fuit hō miss⁹ a deo ꝛc. ⁊ ita fuit apl's. de ipso etiā ait Jo. os aureū ī sermōe q̄ legit in festo decollatiōis Jo. par angelis apl'oꝝ vot. Ipe etiā p̄ro baptizauit ⁊ baptismū p̄dicauit: ⁊ ī symbolo fit mētio de baptismo. Nozū q̄dē oīm fit ꝓmōratio ī symbolo. Quorūdā tñ obscure vt epiphanie: ē tñ illō ꝑfectū dñi. est etiā festū illud baptismatis de q̄ ī symbolo cōtinet ibi. Cōfiteoꝝ vnū baptisma ꝛc. ⁊ cene dñi: sed illa est solēnitas eucharistie ad quā respicit illō. Sctoꝝ cōionē: ⁊ angeloꝝ: fz illi nosce celi dñt intelligi: de q̄ ī symbolo dr ibi. Creatorē vīsibiliū factorē celi ⁊ terre ꝛc. Quibusdā tñ vid'r tñc nō esse cantādū eo q̄ angeli nūq̄ habuerūt fidē: fz spē/nec credūt: sed scīūt: qm̄ plenā sciētiā habēt. Fit etiā ꝓmemoratio lz obscure dedicationis ecclīarū: sed ad illā respicit illud. Sctām ecclīā catholicā: tū e em̄ sanctificat: ⁊ vt ita dicā catholizat ecclīa cū dedicat. Ad octauas vero respicit resurrectio mortuoꝝ de qua dr ibi. Et expecto resurrectionē mortuoꝝ. In festo sctē Agnetis symbolū nō cātat: qz licet in ecclesia celebret: nō est tamē festū octaue: p̄ut in septima parte sub ipo festo dicet. ¶ Ꝑro q̄dā non absurde symbolū cantant singulis diebꝰ a die resurrectionis vsq̄ ad festū ascensionis: sicut in omnibus diebus dñicis: ⁊ etiā in solēnitate btē Marie magdalene dicētes illā fuisse apl'oꝝ apl'am: eo q̄ ipsa p̄ria resurrectionis gaudiū apl'is renūciauit: ⁊ ī festo btī Martini: q̄ de eo cātat. Martinꝰ

Quare symbolum maius in solēnitatibus cātatur.

Quare symbolum dicat et quare est triplex.

mat. ij Joā. j.

E

par aplis. Quidā etiā dicūt illud ī pricipali festo cuiuslibet ecclie seu oratorij: nō tñ i octauis illoꝝ si eas celebrēt. Verūtñ de quibusdā mentio fit in symbolo ī quoꝝ ꝓmemoratione symbolū nō cātatur vt passionis⁹ sepulture: qñ illoꝝ dierū officiū aliorꝝ regnoꝝ regulā nō sectaꝝ. Nō dicit etiā qñ ī ꝓfestis celebraꝝ ad honorē brē Xginis vel sancte crucis vel sancti spūs: extra de celeb. mis. cōsulitū.

¶ In quibusdā locis cantato symbolo vel cū cantatur populus cantat kyrieleison: qñ postq̄ xps et apostoli docuerunt fideles: fide recepta laudes deo dederūt: quas forsitan representat suauissimi symboli melodia. ¶ Illud autem sciendum est q̄ christus nō venit predicare gētilibus: sed iudeis: iuxta illud euāgelij. Nō sum missus nisi ad oues q̄ perierūt dom⁹ israel. Unde precepit apostolis. In viam gentiū ne abieritis ī ciuitates samaritanoꝝ ne intraueritis: donec post resurrectionē ꝑcepit eis dicēs. Euntes in mundū vniuersum predicate euāgeliū oī creature. Et iccirco Romano pōtifice soleniter celebrāte symbolū fidei nō cantores in choro: sed subdiaconi ad altare decātāt ī generali ipsi ad vniuersa respōdēt: vsq̄ dum ipse pontifex dicit. Pax dñi sit semper vobiscum: qñ vsq̄ post christi resurrectionē sola indeoꝝ eccl'ia: que per subdiaconū qui sursum ad altare cōsistat designat: corde credidit ad iustitiā ī ore ꝓfessio ē ad salutē: extra de sacr. e. j. sed extunc cantores in choro respōdent ī vniuersa decantant: qz post resurrectionē ecclesia gentiū quā cātores qui deoz sum in choro substituūt designāt fidē xpi recepit ī laudū ꝓconia ꝓsonuit saluatori. Inter euangeliū tñ ī sacrificiū chorus cōcinit offertoriū: qñ inter passionē ī predicationē gentilitas fidei votū deo offerēs cātauit: qñ mulier Chananea de finib⁹ tyri ī sindonis egressa clamitauit ī dixit. Miſere mei fili dauid. Filia mea male a demonio vexatur: cuius tandē fidē cōmendans dñs ait. O mulier magna ē fides tua: fiat tibi sicut petisti. ¶ Postremo symbolū apostoloꝝ tanq̄ breue ī oīa cōtinens sub cōpēdio exponam⁹. Credo in deū patrē oīpotētē creatorē celi ī terre ꝛc. ¶ Nota q̄ aliud est vt ait Aug. credere deo: aliud est credere deū et credere in deū. Credere deo: est credere vera esse q̄ loquit: qđ etiā mali faciūt: ī nos credim⁹ homini ī nō ī hoīe. Credere deū: est credere q̄ ipse sit de⁹: qđ etiā demones faciūt. Credere in deū: est credēdo amare: ī credēdo in eū ire: credēdo ei adherere qđ soli boni faciūt: ergo qui dicit credo in deum mētit⁹ si non diligit deū: nisi dixerit q̄ in ꝑsona ecclesie loquitur: dicēs autē deū singulariter: deoꝝ fugit pluralitatē. Uñ notabiliter ī maiori symbolo additū est hoc verbū vnum: iuxta illud. Audi israel dñs deus tuus vnus est. Et apostolus: vnus est deus: vna fides: vnū baptisma. Dicēs Xo patrē incipit ꝑsonas distinguere: de qb⁹ Esa. Quis appēdet trib⁹ digitis molē terre. Et alibi. Seraphī clamabāt sctūs sctūs sctūs: ī dñs. Baptizate oēs gētes in nomine patris ī filij ī spūs sci. Et Joā. Tres sunt q̄ testimoniū dāt in celo: pater: verbū ī spūs sanctus. Pater est prima nō tpe sed auctoritate ī trinitate ꝑsona. Qđ sequit oīpotētē: nomē ē essentiale: tōq̄ illō ad substātiū deū vel ad rationū patrē nō sine rōne referim⁹ dicētes. Credo in deū patrē oīpotētē: vel credo in patrē oīpotentē. Silr ī qđ sequit. Creatorē celi ī terre: vbi ꝓfustatur hereticus q̄ aliū celi aliū terre asserit creatorez: aliū celestiū: aliū terrestriū: aliū corꝝū: aliū aiaꝝ: ꝙra quos ait Moyses. In ꝓncipio creauit deꝰ celū ī terrā. Et Dauid. In ꝓncipio tu dñe terrā fundasti: ī opa manuū tuaꝝ sūt celi. ī apli's. Ipse cōdita sunt vniuersa ī celo ī in terra. Sequit: et in iesum xpm filiū eius vnicū dñm nostrū. Ecce altera in trinitate ꝑsona. hic est iesus q̄ saluū facit ꝓpl'm suū a ꝓcis eoꝝ: hic est xps oleo letitie ꝓ ꝑsortibus vnctus: hic est ēm vnicus patris filius: de quo Dauid. Fili⁹ me⁹ es tu ego hodie genui te Et apli's. Misit deꝰ filiū suū natū de muliere factū sub lege: hic est dñs noster q̄ nos creauit: q̄ nos seruos altenos ꝓtio sanguis emit. Sequit: q̄ cōceꝑt⁹ est de spū sctō nat⁹ ex Maria virgine. Ecce primū xpi sacrm. s. incarnatio: ac si dicat. Qui cū sit deꝰ factꝰ est hō mō ex virili semine: sed ꝓceptꝰ operatione spūs sctī nat⁹ ex Maria virgine. vñ Esa. Ecce virgo cōcipiet ī pariet filiū ī vocabit nomē eius emanuel. Et angelus ī euāgelio. Ave maria gratia plena dñs tecū: ī ille. Spūs sctūs superueniet in te ī virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. Quidā tñ hec xba. Qui cōceptus est de spū sctō: iungunt cū precedētibus. Sequit: passus sub pōtio pilato crucifixus mortuus ī sepult⁹. Ecce scōm sacrm: ꝛ hūanitatē xpi. s. passio: cui⁹ tpe describit sub pōtio pilato: forma subdiuidit crucifix⁹: finis cōcludit: mortuus ī sepult⁹: vñ plāgēs dicit ex ore Dauid ī ꝓphete. Foderūt manꝰ meas ī pedes meos ī dinūerauerūt oīa ossa mea. De morte ait ꝓpheta. Dom⁹ dñi fuit exit⁹ mortis. De sepulcro ait Esa. Sepulcrū ei⁹ extitit gl'iosum. Hec sunt ī euāgelio manifesta. Sequit. Descēdit ad inferos: tertia die resurrexit a mortuis. Ecce tertiū sacrm. s. resurrectio: ꝛ descēsu ad īferna ꝑmittit ex quo mortui liberanē. vñ ī Osee: de manu mortis liberabo eos de morte redimā eos: ero mors tua o mors morsꝰ tu⁹? ero īferne. Hic ē euāgelic⁹ fortis ī fortē ligauit ī ei⁹ vasa direpit: hic est q̄ dicit ī psal. Ego dormiui ī sopor at⁹ suꝛ ī exurrexi qñ dñs suscepit me q̄ patri dicēti. Exurge gl'ia mea exurge cum psalmis ī cithara breui ī mon ē rūdet. Exurgā diluculo: cui⁹ resurrectioni mulieres ī viri ꝓhibēt testimoniū in euāgelio. Qđ añt ōz ī maiori symbolo. Resurrexit tertia die ꝛm scripturas: exponit. i. eo mō eo ordine ī eo tpe quo ꝓdictū est a scripturis. Sequit: ascēdit ad celos sedet ad dexterā dei patris oīpotētis. Ecce ārtū sacrm. s. ascēsio. Ascēdit cū sicut ait Dauid sup cherubin ī volauit sup pēnas vēto⁹ ī parauit in celo sedē suā ī regnū eius oībus dñabit. Cui ait pater. Sede a dextris meis Donec ponā ī imicos tuos scabellū pedū tuoꝝ. Et vt ascēsioni de visu quoꝝ testimoniū nō deesset ait Luc. vidētib⁹ discipulis eleuat⁹ est ī nubes suscepit eū ab oculis eoꝝ. Sequitur: in de vēturus est iudicare viuos ī mortuos. Ecce quintū quod nōdū aptū est sacrm: veniet cū rex manifeste cui pater iudiciū dedit. ī sicut ait Dauid. Parauit ī iudicio thronū suū ī iudicabit orbē terre ī eqtate: iudicabit pp'los ī iustitia. Et alibi. Deꝰ manifeste veniet deꝰ noster ī nō silebit. Et Lucas. Ita veniet sicut vidistis eū euntē in celū. ī Micheas. Judiciū dñi cū populo suo. Sequit. Credo in spū sctm. Ecce tertia ī trinitate ꝑsona. s. spūs sctūs: ō q̄ Moyses:

Hen. j. Psal. xcvij. Joan. xv. Spūs dñi ferebat sup aq̄s. Et ꝑs. Flauit spūs ei⁹ ī fluent aque. Et dñs in euāgelio. Spūs q̄ a patre ꝓcedit docebit vos oīa. Ille em̄ docet: ille sanctificat: ille viuit: ille pctā remittit: ꝑ hūc resurrectionē ī gl'ia: ꝑ hūc ꝓsequmur vitā eternā. Uñ sequit. Sanctā ecclīam catholicā. Et possunt hec xba et seq̄ntia sic ītelligi ī ꝓfigi. Credo in spū sctm sanctā ecclesiā catholicā. i. credo ꝑ spūm sctm sctām ecclesiā fideliū sanctificari. Itē credo in spū sanctū sctoꝝ cōionem. i. ꝑ spūm sanctū sanctos in vinculo charitatis vniri. Et credo in spū sctm remissionē pctoꝝ. i. ꝑ spūm sctm pcta remitti. Et credo in spū sctm carnis resurrectionē ī vitā eternā. i. ꝑ spiritū sctm gl'iam carnem cōsecuturā ī aiam vitā eternā: vel sic. Credo sctam ecclīam catholicā: nō ita dicimur vt asserit Aug. de ꝓse. di. iij. ꝓpe. ī fine: credere ī ecclīam sicut in deū: ꝛ in ecclīaz sctāz catholicā credim⁹: dū in ecclīa ꝓuersantes ī in deū credim⁹: ī q̄ sequunt: nos inde firmissime consequemur. s. sctoꝝ cōionē: remissionem pctoꝝ: carnis resurrectionē ī vitā eternā: vñ ī sic cōiungeo. Credo in sctāz ecclīam catholicā sctoꝝ cōionē. i. ꝑ fidem quā habeo existens in sancta ī vniuersali ecclīa assequor sctoꝝ cōionē. i. cōcordiā ī vnionē. Sicut em̄ est vnus pastor: sic vnū ouile: sicut vnus deꝰ sic vna fides: ī vnū baptisma: vel ꝓpter quod sctoꝝ cōionē. i. panē benedictionis de quo ꝛo. Credo ī mā ducasti de ꝓse. di. ij. vt dd. Similiter ī que sequuntur. Credo in sctām ecclesiā pctoꝝ remissionem ex. i. ꝑ fidem quam habeo existēs in sancta ī vniuersali ecclesia: cōsequor remissionem pctoꝝ ī lepre curationem: de qua dicit in lege ī euangelio. Maria soroz Aaron cum septem diebus fuerat extra castra est a lepra mūdata. l. di. §. ecōtra. Naaman syrus septies lotus in Jordane est a lepra curatꝰ sic ī dñs decē leprosos mundauit sed vnus ī de dit gl'iam deo. De Magdalena ōz: qz dimissa sunt ei pcta ml'ta: qz dilexit multū. Paralitico quoq̄ ait dñs. Fili remittūtur tibi pcta tua. ¶ Sequitur Credo in sanctā ecclesiam catholicā carnis resurrectionē. i. ꝑ fidē quā habeo existēs in ecclesia cōsequor carnis resurrectionē: ō qua Job. Credo q̄ redēptor me⁹ viuit ī in nouissimo die de terra surrectur⁹ sum: ī in carne mea videbo deū saluatorē meū: vñ in euāgelio. Deus Abraam Deus Isaac ī Jacob nō est deus mortuoꝝ sed viuoꝝ. Et apli's. Oēs q̄dem resurgem⁹: sed nō oēs immutabimur. Similiter cōiungendū est quod sequitur. Credo in sanctā ecclesiā catholicā vitam eternam. i. per fidē quā habeo existens in ecclesia: cōsequar vitā eternā: hec est terra viuentiū: de qua Dauid. Credo videre bona dñi in terra viuentiū. Est autē vita eterna videre deū patrē ī quē misit iesum xpm De hoc etiā sub sabbato sancto in sexta parte vbi agitur de baptismo dicetur.

Num. xij. Leui. xiij. Luc. v. Luc. vij Luc. v. Job. xix. Matt. xxij. Psal. xxvj. Esa. vj Esa. xl Esa. vj Matt. xxviij. j. Joa. v Psal. cxvij. Psal. cix. Act. j. Mich. vj.

De predicatione. Cap. xxvj.

Predicatio vñi oratiōi habuit. Hec. viij.

Quia vt premissum est euāgeliū predicatio est ī symbolū fidei ꝓfessio: ideo postilla fit ꝑ ꝓphetā predicatio quasi euangelicus xbi ī symboli siue noui ī veteri testamēti expositio q̄ modus sumptus est ex lib. Hecmie ī principio vbi legitur. Et legerūt leuite in libro legis dei. Hecmias autem sacerdos ī Esdras scriba interpretabantur populo vniuersa. Preterea mouebātur antiquitus qui in fraterno odio erāt vt ad cōcordiā venirent priusq̄ cōmunicarent: et mūdi essent priusq̄ coram suo saluatore cui nota sunt secreta cordiū apparerēt: ex quo siquidē predicādi vsus in ecclesia inoleuit. Inde etiam est q̄ oratio dñica: q̄ est ad primā: ī in alijs horis voce dimissa dicit ad missam alta voce ī pariter dicaꝝ: qz in hmōi fraterna monitio cōtinet cōiter tamē post ꝓdicationē symbolū decantaꝝ: qz fidē predicata se tenere eccl'ia ꝓfitetur. ¶ Verū cū predicādi officiū priuilegiatū sit: nulli⁹ predicare debet nisi cui cōmittit: aut cui ex officio sibi iniūcto incumbit: iuxta illud apostoli. Quō predicabūt nisi mittātur: extra de hereticis: cū ex iniūcto: ī ideo ꝑdicaturus licentiā petit dicēs. Jube dñe. Debet aūt ꝑdicator ī loco eminētiori esse sicut ī euāgeliū legens ꝓpter rationes sub ti. de euangelio scriptas Nam ī Jesus videns turbas ascendit in montē ī aperiēs os suū docebat eos. Et Esdras fecit grādum ligneū ad loquendum: vt dictum est in prima parte sub ti. de eccl'ia vbi de pulpito agit. Debet tamē humiliter ꝓferre q̄ docet: nec ſm Greg. in cordib⁹ audientiū sacris sermonibus insectaꝝ Et ſz Amb. predicatio xp̄iana nō indiget pompa: nec cultu sermonis. dz quoq̄ ſm Greg. predicator esse discret⁹ in silētio: vtilis in verbo: ne aut tacēdo ꝓferat: aut ꝓferenda reticescat. xlij. dis. sit rector. Sūt tñ nōnulli huiꝰ doctrine obliti: q̄ sicut ait Beda. ij. q. vij. secuti sunt: auditores suos ī pectitiū mergūt q̄bus nō salutaria que corrigāt: sed q̄ illos delectēt erronea ꝑdicāt. Alij xo ſm Greg. xlix. di. hinc ī em̄. viij. q. j. opz. xliij. di. §. fi. dū est itare: se ī q̄busdā inquisitionib⁹ pluſq̄ expediat exercēt secreta mysteria sua ꝑdicatione nō intelligēda reserādo. Oportet em̄ eum q̄ docet ī instruit ꝓ ingenio discentium semetipsum aptare ī verbi ordinem ꝓ audientium capacitate dirigere: quoniā q̄ docet ea q̄ ab auditoribus intelligi nequeūt nō ad eoꝝ vtilitatē: sed ad sui ostētationē facit: vt plura scire videatur: vel adulatiōe vt eis placeat q̄b⁹ secreta reuelat: iuxta q̄ apli's ait: xps me misit predicare nō in sapiētia xbi. ¶ In cōcilio Carthaginen. de ꝓse. di. j. sacerdote. statutū vt sacerdote xbi. s. predicationis in eccl'ia faciēte. q̄ egressꝰ de auditorio fuerit vez cōtinens excōmunicet. ¶ Post ꝓdicationē fit ꝓfessio ī indulgentia ꝓ cōmissis ī omissis cōcedit: vt si cōscientijs emendatis: iuxta illud ꝓphetici. ī scopebā spiritum meū accedāt singuli ad ꝓmunionis sacramētū qđ mox in missa: vel sacramētaliter: vel spūaliter receptu ri sunt: q̄ spiritualis cōmunio fit ꝑ fidem operantem ꝑ dilectionē: iuxta illud Aug. Credere mandu casti: de conse. dist. ij. vt quid.

Matt. xv. Mar. vlti. Ro. x. Matt. xv. Expo nitur symbolū apostoloꝝ Deū. vj Ephe. iiij. Psal. xlix. Psal. xcvj. Psal. xxxiij. Psal. lxxvj. Psal. xxvj. Diui dicit cā nō mis se ī qn tes q̄ pare re.

¶ Secūda pars misse ī offertorio. Cap. xxvij.

Secunda pars misse in offertorio siue in dñs vobiscū incipit: que in quatuor subdiuiditur particulas. ¶ Pria dicitur secretella. ¶ Secūda prefatio. ¶ Tertia canon. ¶ Quarta oratio dñica cū sua prefatione. s. preceptis salutaribus. ¶ Poterit etiam quicquid ab hoc loco vsq̄ in finem misse dicitur secreta vocari: que secreta in quinq̄ diuidit partes. ¶ Prima est ab offertorio vsq̄ ad perfectionē: ī hoc specialiter dicitur secreta. ¶ Secūda dicit prefatio.

Universidad de Pa

¶ Tertia canō. ¶ Quarta ofo dñica. ¶ Quīta est embolismꝰ. Qz etenim fuit dñici sanguinis effusio. ¶ Prima i circūcisione. ¶ Scda i sudore. ¶ Tertia i flagellatiōe. ¶ Quarta i crucifixione. ¶ Quīta i mortuī lacerationē. ¶ Sane ordo quem ecclia vt post pdicationē sequat fides i corde/laus in ore/fructꝰ in ope. Predicatio qdē est i euāgelio: fides in symbolo/laus in offertorio/fructꝰ i sacrificio: quapropter offerēda cātat: qz sacrificiū laudis ꝓ ipsa offerat: vñ ps. Circuiui. ¶ im molaui in tabernaculo eiꝰ hostiā vociferationis cātabo: ꝓ psalmū dicā dño. ¶ in paralip. Cū offerent holocausta ceperūt laudes canere dño ergo canis ¶ in diuersis q̄ Dauid rex ꝓparauerat ꝓ crepare. Offertoriū qdē inter cuāgelium ¶ sacrificiū canit: ꝓut in ti. de symbolo dictū est. ¶ Sacerdos aūt dicturꝰ ozemꝰ premittit dñs vobiscū: qua si diceret: nisi dñs sit vobiscum ozare nō possumꝰ ad salutē nr̄am. Subijcit ergo ozemꝰ monēs ppl̄m ozare: vt fidē i symbolo recitatā credat: ¶ ea stabilis ꝑmaneat qz ꝙ xps discipulis suis dixit. Orate ⁊c. Luc. xxij. menēs ea iā vnūquēq; ad se redire ꝓscientiā suā discutere ¶ seipsum in holocaustū iustū deo offerre. Pro eiꝰ ergo ꝙ chorus cātet offertoriū salutsꝫ a sacerdote vt possit deuote cātare: ¶ mox postꝫ ille dixit ozemꝰ: chorus cātat cāticū offertoriū: siue offertorii: ¶ ppls offert: vt noteturꝰ q̄ post implētionē mādatoꝝ offerimus nos ipsos: sicut sub ti. de oblatiōe dicē: ac si vnusquisq; offerēs dicat. Credo: ¶ fidē quā in symbolo ꝓfessꝰ suꝫ opere ꝓplco: ¶ oratioīi sacerdotis ꝓsentio: vñ ¶ sacerdos statim offert dona ꝓsecrāda. ¶ Et attēde q̄ offertoriꝝ Xps cū multa diligentia ab antiquis patribꝰ inuēti hodie i pleriscꝫ locis omittunt: tū brevitatis causa: vt tā ministri ꝙ populꝰ oblationib⁹ oratiōi ¶ sacramēto altaris liberi⁹ vacēt: tū etiā qz sicut ait Aug. xij. di. oīa ipsā christianā religionē paucissimis ¶ manifestissimis celebrationum sacramentis mīa dei voluit esse libera. Et ꝑm Hiero. de cōse. dist. v. nō mediocriter. Melior est quinqꝫ psalmoꝝ cuꝫ cordis hilaritate decātare ꝙ totius ꝓ salterij cū anxietate modulatio verbeꝝ etenim multitudine deus flecti nō potest. Solū ergo in offertorio qđ dicitur in missa ꝓ defunctis: versus ipse hodie dicunt: qz officiū illud nō sequit in multis normā alteriꝰ officij. ¶ Pozoꝝ patribꝰ introductū est vt offertoriū cantet: qz vt ꝓmissum est: qñ offerebāt in tubis ciangebant: hilarē nāq; datorē diligit deꝰ. xxiij. q. vj. ꝯ. ex hiis. Inductū est etiā ex eo q̄ Salomon in dedicatione tēpli ¶ altaris innūerabilē multitudinē holocaustoꝝ obtulit cū magna solēnitate: ¶ a Moyse cui descendenti de monte ¶ ppl̄m salutanti ¶ orāti occurrit ppls ¶ munera obtulit. Cantat etiā offertorium dum offertur ad memoranda iucunditatem israelitici ppli offerentis denaria ad edificium tabernaculi: vel potiꝰ ad designādū clamorē mulieris de qua legit in Apoc. xij. ca. Mulier. i. ecclesia amicta sole. i. xpō quē induit in baptismo: habēs lunā sub pedib⁹. i. oīa mutabilia calcās ¶ in capite coronā duodecim stellaꝝ. i. chorum duodecim apl̄oꝝ: ¶ habēs in vtero supple eos que in sui initio gesta sunt: clamat ꝓturiēs ¶ cruciat vt pariat. Clamorē ergo eius parturientis vel salubrē dñi crucifixi imitatur offerenda per suū graue ¶ grandisonū cantum: que neumis distenta ¶ versibus secundata: quātūuis lōga tribulatione qđ significat nō satis exprimere valet. Quis tū offertoriū cantare instituerit ignoraī. Traxit nomē offertoriū a feria qđ est oblatio q̄ in altari offertur: ¶ a pōtificibus cōsecratur: inde offertoriū dicit quasi ꝓfertū: oblatio vero vocat qz offert. Dicit etiā offertoriū qz dum offerēda cātat sacerdos accipit oblatiōes vl̄ hostias a ministris: de qb⁹ sub ti. de oblatione dicē. ¶ Aduertēdū aūt est ꝙ licet sacerdos ꝓmittat ozemꝰ: nō tū immediate ozat imo thurificat: oblationes recipit ¶ alia agit: quasi ipo facto dicat: nō cessat ozare q̄ nō cessat bñ agere. Dum ergo offertoriū canit ¶ incēsum portat instāte memoria dñice passionis silentiū obseruāt vsq; dum alta voce dr. Per oīa scla sclorꝝ. Illud insinuās ꝙ Jesus post suscitationē Lazari nō pala ābulabat ꝑ apud iudeos cū cogitarēt eū interficere: sed abijt i ciuitatē q̄ dicit Effrē ¶ ibi morabat cū discipl⁹is. Colligerūt ergo pōtifices ¶ pharisei cōciliū: ¶ vnꝰ ex ipsis Cayphas nōe dixit. Expedit vt vnus homo moriat ꝙ ppl̄oꝝ nō tota gēs ꝑeat. Et ab illo die cogitauerūt eū interficere: de hoc dicetur sub tit. de inclinatione sacerdotis. Jo. xj.

¶ De manuum ablutione. Cap. xxviij.

Postquaz sacerdos offerat manus iterū lauat ꝙ⁹ prius dum vestibus se ornaret lauisset ꝓut dictū est sub tit. de capitis coopertione: Et etiā post scdam thurificationē iterū lauat: vt sic magis ac magis mūdatꝰ efferat hostiā immaculatā sanctā: deoq; placentem. Mā ¶ ps: cum mūdatus esset ꝑ ebat amplius emundari dicens. Amplius laua me ab iniquitate mea ¶ a peccato ⁊c. Lauat autem semp ad dextrū cornu altaris: naz dextra ꝓsperitatē: sinistra aduersitatē significat: qz igit pluries peccat in ꝓsperis ꝙ in aduersis: iuxta illud ps. Cadēt a latere tuo. s. sinistro mille ¶ decem milia a dextris tuis merito magis lauādū est ad dextrā ꝙ ad sinistrā. Sacerdos itaq; hostiā oblaturꝰ lauat manꝰ: ad significādū ꝙ lauare ac mūdare debet ꝓscientiā lachrymis pniē ¶ cōfessionis: iuxta illud. Lauabo ꝑ singulas noctes lectū meum lachrymis meis stratū meū rigabo. Et ideo tūc dicit. Lauabo iter innocētes manus meas. i. opa ¶ Esa. Lauamini mūdi estote. Mā ¶ xps ꝓtuſꝫ verū ¶ vnicū sacrificii i ara crucis offerret i refuscitatiōe Lazari lachrymas miserat⁹ effudit euāg. testāte. Jesus inquit infremuit spū: turbauit semetipm ¶ lachryma tus est. Lauat etiā manꝰ ne reus sit corporis ¶ sāguinis dñi: iuxta illud. Mūde sunt manus mee a sanguine hui⁹: ¶ vt mūdi sint a terreno panē iā in populi oblatione recepto vel a terreno desiderio. De ca sa sede tollit manum in missa. ꝙ̄. l. ps. xx. ps. vj. ꝙ̄. xxv. Esa. j. Jo. xj. Matt. xxvij.

¶ De pallis ¶ corporalibus. Cap. xxix.

Interim vero dñi sacerdos manꝰ abluit diaconus corporalem pallam sup altare disponit: in quo admonētur ministri et populus: vt sint ab omni carnali cupiditate mundi: sicut ipsa palla mundata est a natura sui viriditate et humore: mundicia quoq; corporalis significat mundiciā populi fidelis. De hac palla in canone ita dicit de cōse. di. j. ex ꝓsulto. Excō sulto eū oīm cōstituimus vt sacrificiū altaris nō in serico pāno aut intincto qsq; celebrare ꝓsumat sed in puro linteo ab epō consecrato: terreno. s. lineo. i. de terra ꝑcreato atq; contexto sicut corpus dñi nostri Jesu xpi in sindone linea mūda sepultū fuit: ¶ xps verā carnē passibilē ¶ mortalē de terreno ꝙ⁹ginis corpe assumpsit: ō lino igit cādido nō intincto ex institutiōe Sixti pape ¶ Eusebij sit corpale. ¶ Significat aūt corporale passiōis intentionez seu corꝰ xpi: qz sicut linū multo laboze ac multis tōsionibus acqrit cādorē: ita xpi caro multo certamine ad resurrectiōis gliam pucnit. ¶ Significat et ecclia: ꝓ qua corpus xpi intelligit: q multis passiōibus ¶ pressuris ad cādorē eterne vite ꝑducit. ¶ Tertio significat ipm xpm. Cuz em̄ sic cōplicet vt nec initium nec finis eius appareat: sic eius diuinitas initio caret nec finē habebit. Et sicut obLata cōtēgit corpali ¶ ponit in altari: sic xpi caro infixa diuinitati affigit cruci. Et nota ꝙ i qbusdā ecclesijs palla corporalis: que calici supponit: in gruz q̄ longū altaris extēdit: que quatuor in lōgū ¶ tres hz plicaturas in latū. Siquidē in lōgū altaris extēdit: qz vt aūt qđā linteamē quo xpi corpꝰ inuolutū fuit ꝙ illā figurā extēsum in lōgitudine sepulchri inuentū est. Quatuor eius plicature in longū quatuor designāt cardinales virtutes. s. iustitiaz ꝓudentiā ¶ temperantiā ¶ fortitudinē: ꝓ quas innatenobis passiōes reprimunt. Tres xo plicature i latū: tres theologicas virtutes. s. fidē spē ¶ charitatē: ꝓ qs deo vnimur figurāt. ¶ Pōt quoq; ¶ aliō in his figurari. ¶ Duplex em̄ est palla que ꝓ corporale. vna. s. quā diaconus sup altare extendit: altera quā super calicē plicatā imponit: significantes duo linteamina quib⁹ Joseph corpꝰ xpi inuoluit. Extēsa repūtat syndonē qua corpus fuit in sepulchro inuolutū: ¶ inde corporale vocat: plicata sup calicē posita: sudariū quo caput eiꝰ fuit separatum inuolutū. Siquidē extensa q̄ corporale vocat significat fidē: plicata q̄ sudarium vocatur intellectū. hoc em̄ mysteriū credi dz sed cōprehēdi nō valet: vt fides habeat meritū cui humana rō nō ꝓbet experimētū ꝓ pe. di. iij. in domo. Scdo quoq; corporale siue syndō subsistēs significat xpi humanitatē in passiōe: sudariū vero laborē. Tertio corporale sigt linteū quo xps erat ꝑcinctus: sudariū laborē in ꝓsecutiōib⁹. Adhuc palla sup calicē posita aliquā. s. supiorē eius ptē nō totū tegit: i quo dat intelligi ꝙ sudariū aliquā ptē capitis xpi tegebat: ¶ aliquā nō: sicut mos est iudeis facere q̄dā tū ecclie nō habēt nisi vnū corporale: ꝓ eo ꝙ i euāgelio legit ꝙ Joseph corpꝰ ihesu inuoluit in syndone mūda. nō em̄ dixit i syndonib⁹ in plurali: ¶ hoc ad significādū sacri vnitatē: ¶ significat syndonē: q̄ xpi corpꝰ fuit inuolutū. ¶ Corporale aūt tō remanet sup altare vsq; post sumptionē corpis ¶ sanguinis: ¶ eleuationē calicis ꝺ altari: qz linteamē ¶ sudariū i sepulchro vsq; post dñi resurrectionē remānserūt. Preterea corpale remanēs ꝓp sui albedinē ostendit mūdiciā mētis: qua semp here dz corpꝰ dñi sumēs. ¶ Sother papa. xxij. dist. sacratas. statuit ne femie sacrate: vl̄ montales sacra vasa: pura calicē: vl̄ patenā vl̄ sacras pallas ¶ corpale cōtingāt. Jpe tū hmōi ornamēta altaris ¶ ministroꝝ facere pōt: exēplo Marie q̄ talia fecit ¶ texuit i vsuꝫ mysterij tabernaculi federis. Cōit tū palla vocat mūda mappa sup qua distēdit corpale. Et ꝺ palla eo ꝙ palliat vel absc̄dit i se mysteriū supradictū. Debet aūt altare duplici mappa operiri. ad ꝺuplicez stolam mentis. s. ¶ corporis designandam. Mat. xxvij. De corporali qđ significat. De corporali ⁊ pallis altaris vñ dicatur.

¶ De oblatione sacerdotis ¶ de officio ministroꝝ circa illam: ¶ de patena: ¶ de oblationibus populi ¶ clericoꝝ. Cap. xxx.

Postis igit manib⁹ diaconus vel sacerdos: minister exēplis manib⁹ mediāte mūda toballia: accipit manꝰ epi: qui iuuās illū de faldistorio ad surgēdū: qđ quidē fit nō ad adiuuādū sed potiꝰ ad ꝓuocādū illū. i. xpm qđ significat: surgat ¶ ꝓ ppl̄o ozet. Juxta illud. Exurge dñe adiuua nos. Et iterū. Exurge q̄ dormis ¶ sic mediāte mūda toballia ad notandū ꝙ mediante mundicia manuū. i. operū nr̄oꝝ excitat dñs ad adiuuandum nos apud patrē. Si aūt hoc ad ipm pōtificem xpi vicariū referat: tūc dicēdū est ꝙ ipe ꝓuocatus adiuuat ꝙ mūdicia manuū coꝝ ꝓ quibus ozat: vt eius oratio efficax habeat. ¶ Bursus xps oīa bona opera ecclie principaliter operat: sicut legit in Esa. Oīa bona opa nr̄a operat⁹ es in nobis dñe: cuius loci gerit ops. Minister vero tā ꝙ eius famulus ¶ eius coadiutor typū cooperatis ecclie gerit: q̄ in suis operib⁹ xpi operātis ministra, est ¶ adiutrix: sicut dicit apl̄s. Coadiutores em̄ dei sumus: q̄ toballiā. i. deuotaz reuerētiā adhibet. qm̄ fm apl̄m. Nō sum⁹ sufficientes aliqd cogitare a nobis q̄si ex nobis: sz sufficientia nr̄a ex deo est. Deinde eps vel sacerdos ingredit sanctuariū pueniens ad altare cōsecratū: hic est xps ꝙ cenaculū grāde stratuz est ingressus cū discipulis cenaturus: ¶ eis corꝰ suū traditurus. vbi mystica oblationē accepit a ministris insinuans illud qđ Joānes euāgelista deseribit. Jesus inquit ante sex dies pasche venit in bethaniā: vbi lazarus mortuꝰ fuerat quē suscitauit Jesus: ¶ fecerūt ei cenā: in q̄ Martha ministrabat. ¶ Procedit aūt ad altare absq; mitra ¶ baculo: ¶ cū vestib⁹ sacris: ꝓut i suis locis dictū ē. Cōsidera ergo ordinē: nā euāgeliū precedit: fides in symbolo sequit: deinde munera offerunt: necesse est em̄ ꝓmū audire: qño in quit apl̄s credent sine prediCāte: deinde quis nisi recte crediderit manus deo acceptabile offerre nō poterit: qz sine fide ꝓ possibile est deo placere. ¶ Hic ergo ō triplici oblatiōis gñe dicēdū est: vez de oblationibus sacerdotis ministroꝝ ¶ ppl̄i: Sacerdos itaq; ꝓio offert seipm. Offerēda ēt sunt que sunt dei deo. i. aīe habētes similitudinē dei impressam. Deinde que sunt sacrificio necessaria. s. panē vinū ¶ aquā ¶ alia sacrificio apta. ¶ Et nota ꝙ i vet. test. ponebant sup mēsam tabernaculi. xij. pānes azimi de simila mūdi valde: ¶ ponebant seu altrinsec⁹: ¶ singulis supponebatur patena aurea: ¶ sup patenā pugillꝰ thuris. Panes aūt isti dicti sūt sacerdotales: qz soli sacerdotes eos de altari sublatos comedebāt: vl̄ fm Josephū qz dñs ꝓcceperat ꝙ soli sacerdotes illos foz marēt: ¶ coquerēt: ¶ ponerēt i mēsa ¶ tollerēt: ipsi tū hoc nō obseruauerūt. Et ex his quinqꝫ sacerdotes debeant hostias facere per seipsos. Dicebāt⁹ ēt panes ꝓpositiōis qz positi erāt super mēsam ꝓpositiōis coꝝ dño: in memoriā sempiternam duodecim tribuū filioꝝ Jsrael: vel potiꝰ quia sit: id est longo tēpoze positi. s. per totam ebdomadam. Nam in diluculo sabbati recētes ¶ calidi imponebantur mense ¶ erant ibi immoti vsq; ad sequēs sabbatum: ¶ tūc subtrahebant: vel erant ibi in eternū ꝙ successionē ponēdi in mēsa. ¶ Hostia quare De ablatione manuum. Exod. xxv. De oblatione sacerdotis ¶ de officio ministroꝝ circa illam: ¶ de patena: ¶ de oblationibus populi ¶ clericoꝝ.

hostia fiat rotũda. Psal. xxiij. Psal. lxxxviij. Duo sũt oblationũ genera.

Ela.j. Matt. viij. ps.l.

ecclı.

E hostie quid sint.

F

Gene. xiiij.

aũt formaꝫ rotũda: qz dñi est terra ⁊ plenitudo eius orbis terrarũ ⁊ vniuersi q̃ habitãt eo. xxiij. di. quo iure: ⁊ ipa sui forma significet illũ q̃ principio caret ⁊ fine: ꝙ⁹ ipe sit alpha ⁊ o. principiũ principias atq; finis. apo. j. c. ¶ Rursus cũ figura rotũda formeꝫ a puncto ad punctũ: p hoc innuit q̃ ab ipo sunt oĩa. ⁊ ad ipm oĩa referuntur: vñ ps. Veritas tua ⁊ circuitu tuo. De hac figura dictũ ẽ in ꝓmio scõe ptis: de hoc ẽt dicek in sexta pticula canonis sup ẋbo. Accepit panẽ. ¶ Ceterũ duo sunt q̃ offerunt donũ: vcz ⁊ sacrificiũ. ¶ Donũ ꝛ q̃cq̃ auro vel argẽto vel qualibet alia spẽ offert. Aliꝰ tñ est donũ ⁊ aliud munus ꝓut dicek sub prima pticula canonis sup ẋbo hec dona. ¶ Sacrificiũ est victima ⁊ quecũq; in ara cremant seu ponunt quasi sacrũ factũ vel signũ: qz prece mystica cõsecrat ꝓ nobis in memoriã dñice passiõis. Quidã aũt puersi heretici nobis ad ꝓsumptionẽ magnã reputãt: qz sacrificamus ⁊ cõsecrationẽ hostie sacrificiũ appellamus: cũ scriptura ex ꝑsona dñi dicat. Nolo sacrificiũ: ⁊ Esa. Me offeratis vltra sacrificiũ frustra. Et ẽ euãgelio miaz volo ⁊ nõ sacrificiũ. Dauid. Si voluisses sacrificiũ ⁊c. De hoc ⁊ q̃d sit sacr̃m dictũ est in prima pte sub tit. de eccl̃iasticis sacris. Oẽ aũt qõ de deo dak: aut dedicak: aut cõsecrak. Qõ dedicak dicẽdo dak: vnde ⁊ appellak. Errãt igit̃ q̃ cõsecrationẽ dedicationẽ significare putant: immolationẽ ab antiqs dicta ẽ: eo qõ ĩ mola altari supraposita victĩa redderek. mactari eĩm post ĩmolationẽ est: nisi aũt ĩmolatio pani ⁊ calici cõuenit: libatio vero tñ calicis oblatio est. Iuxta illõ: ⁊ libauit de sanguine vue. ⁊ illud poeticũ. Nũc pateras libate ioui. Libare eĩm ꝓprie est effundere: ⁊ ãtiqtus qõ in liq̃da materia offerebak vt vinuz ⁊ oleũ libamẽ dicebak: qõ vero ĩ sicca vt silĩa panis ⁊ thus: oblatio noĩabak. Hostie apud veteres dicebanꝫ sacrificia: q̃ fiebãt ꝓ tuis q̃ ꝙ hostes pergerẽt: victima ẋo sacrificia q̃ post victoriã deuictis hostibus immolabãt: de quo sub. vj. pticula canonis dicek super ẋbo. Qui pridie ⁊ erãt victie maiora sacrificia q̃ hostie vl victĩa dicebak qz victa ducebak ad aras. Holocaustũ illud est vbi totũ qõ offerebatur: puta agnus vel vitulus in altari igne cõsumik. Olo eĩm grece ꝛ totũ: caustos incẽsio. Cerimonie apud latinos dñr sacra oĩa: q̃ apud grecos orgia vocanꝫ: ꝓprie tñ cerimonie a carẽdo dñr: eo q̃ his que in sacris offerunꝫ in suo vsu careãt hoĩes. Alij appellãt cerimonias obseruãtias iudeoꝝ in abstinẽtia quarũdã escarũ ꝑm vetere legẽ a carẽdo: qz careãt reb⁹ q̃b⁹ abstinẽt. Panis aũt ⁊ calicis sacr̃z eucharistia ꝛ: ꝓut dicek sub dicto ẋbo: q̃ pridie. ¶ Porro circa oblationẽ sacerdotis ministri sua officia exequũk. diacon⁹ eĩm corpale sup altare explicat ⁊ disponit: ĩ quo ostẽdit q̃ euãgeliũ x̃ps seu corpus x̃pi: imo tãtã ipsius humanitatẽ plene describit. Corporale eĩm hoc corꝓ x̃pi significat: ꝓut in pcẽdẽti dictũ est. Deinde subdiacon⁹ ĩ primis calicẽ ꝑparet: panẽ ⁊ vinũ in illo disponẽs a sacerdote postmodũ ꝙsecrãda qz nimirũ lex q̃ ꝙ subdiaconũ hic cõgrue designak: hmõi oblatiõis mysteriũ ꝑsignat: hmõi oblatiõis mysteriũ ꝑsignat: melchisedech sacerdos obtulit abrahe panẽ. s. ꝛ frumẽto ⁊ vinũ de racemis a x̃po postmodũ exhibẽda: ⁊ ĩ virtute ꝙsecrãda: sicut ĩ genesi habek: ⁊ dicek sub sexta pticula canonis sup verbo. Acceperit panẽ. Oblatio panis ⁊ vini significat pia desideria fideliũ seu ꝓ ĩmolatiõe seu ꝓ hostia viua. ¶ Rursus ĩ pane corpus x̃pi: ⁊ ĩ vino sanguis ei⁹ ĩ aqua populus representat. Et ꝛ panis a pane q̃ est totũ: q̃n hic ⁊ in futuro est totaliter nr̃a: vinũ ꝛ avite cultus dñi ⁊ euãgelio se cõparat. Aqua vero ab equalitate ꝛ: qz p hoc sacr̃m angelis equari debemus. Licet aũt due sint spẽs: nõ tñ sunt duo sacrificia: vnitas eĩm x̃bi vnitatez efficit sacrificij: hoc est eĩm illõ palliũ q̃ ẽ Hoc filij cõtexerũt: quo x̃piani x̃pi ebrietatẽ. i. passionẽ sub sacrificio tegũt. Deinde subdiaconus ferẽs in manu sinistra calicẽ ⁊ desup corpale ⁊ illũ diacono offerens significat q̃ dñs subdiaconus fuit q̃n libũ aperuit: ⁊ diaconus q̃n dixit: nõ veni ministrari sed ministrare. Diacon⁹ x̃o patenã cũ hostia de manu subdiaconi recipit ĩter pollices ⁊ indices vtriusq; manus interposito tñ manipulo ĩter ipsos pollices ⁊ patenã. Hẽpe man⁹ subdiaconi opa sunt legis patena latitudo ꝛ cordis: manipul⁹ opa euãgelij: pollex vigor x̃tutis: index discretio. Fiũt igit̃ hec ad significãdũ q̃ opa legis ⁊ latitudo cordis ad opa charitatis nõ sufficiũt ad salutẽ: nisi operib⁹ euãgelicis quoꝝ diacon⁹ annũciator est cũ vigore x̃tutis ⁊ discretiõe mẽtis adhibitis adiuuenk atq; ꝓficiank. Supponunk aũt indices pollicib⁹ ad nocandũ q̃ x̃tutis vigor exercẽdus nõ est absq; discretiõe q̃ cũctarũ est mater ⁊ fundamẽtũ virtutũ: exta de of. cu. c. j. ¶ Subsequẽter diacon⁹ ipse patenã cũ hostia ex ĩstituti õe cõcilij anthiritani. l. dist. pbyteros. xxv. di. plectis. pũtifici repr̃at ad notandũ q̃ euãgelicam traditionẽ quã diaconus figurat ad altare. i. ad solẽnẽ ritũ puenit ecclia: qz lex q̃ ꝙ subdiaconũ signak: hoc nostre salutis sacrificiũ solũmodo ꝑfigurauit vt ꝑmissum est: ⁊ pũtifex seu sacerdos hostiã collocat sup altare: calicẽ vero cũ vino ipse diacon⁹ retinet ⁊ collocat ĩ altari: Circa qõ notandũ est q̃ hostia significat corꝓ x̃pi nõ sanguinẽ: sacerdos christũ: sol⁹ ergo sacerdos absq; cuiusq; adiutorio tilã offert dicẽs. Suscipe sctẽ pr̃ ⁊c. qz ꝑs seipm̃ ĩ ara crucis obtulit deo patri: ⁊ tilã ĩ altari sup corporale quasi supra sindonẽ mũdã disponit innuens q̃ ipsemet x̃ps hoc sacr̃m instituit ⁊ ecclie tradidit observãdũ dicẽs: hoc est corꝓ⁹ meũ ⁊c. hoc facite ĩ meã cõmemorationẽ ⁊c. Disponit aũt ⁊ collocat hostiã cũ signo crucis: qz sicut x̃pi oblatio ĩ cruce facta fuit: sic ⁊ oblatio sacerdotis q̃ ĩ illi⁹ memoriã fit cũ signo crucis fieri dz. Collocat ẽt illã directe sup crucẽ in cõsecratiõe altaris cũ chrismate factã: qz ⁊ x̃ps carnẽ suaz cruci affixit. Verũ vinũ ĩ calice sanguinẽ x̃pi ꝺesignat: ⁊ iõ solus diaconus absq; sacerdote q̃ x̃ps designat calicẽ tenet: ad notandũ q̃ in x̃pi immolatione sanguis fuit a corpore separat⁹: nõ tñ solus sz vna cũ sacerdote illi offert: ⁊ super pallã corporalem collocat seu potius sacerdotis illo mediãte: qũ ex eo ptz: qz nõ dicit offero in singulari: sicut dz ĩ hostie oblatiõe: sz dicit. Offerimus tibi dñe ⁊c. Ex quo ẽt clare conuincit q̃ ambo pariter debent ipa verba ꝓferre. Diaconus ergo calicez vna cũ sacerdote offert: qz nõ solũ x̃ps seipsum deo pr̃i obtulit verũ etiã per euangeliũ suũ cuius diaconus est figura ⁊ baiulus: huius sacrificij ritum instituit ⁊ ecclie cõmendauit quã ĩstitutionem: ⁊ cõmendationẽ ipse diaconus tã q̃ ꝓdicator⁹ euãgelij enunciare ⁊ manifestare ꝺz ex suo officio ab ista militãte ecclesia obseruandã. Ideoq; participari ꝺz sacerdoti in calice offerẽdo: nõ tñ ꝙsecrãdo: qz illũ soli⁹ est offiũ sacerdotis. Sol⁹ tñ eps vl sacerdos aquã vino ꝓmiscet in calice q̃ nulli in feriori facere lz: q̃n sol⁹ x̃ps pplos sanguine suo redemit. Preter ea admixtio hui⁹ vnionẽ ppli cuz x̃po designat vt sequik que fieri nõ põt nisi p gram x̃pi cuius typũ gerũt pontifex ⁊ sacerdos. ¶ Cõmiscek aũt aquam vino in calice ex institutiõe Alexãdri pape. j. ¶ Primo ad notandũ q̃ nunq̃ salus populi esse potuit sine sanguinis effusione: nec etiã sanguinis effusio cũ x̃po vnit. sine ppli salute: qz x̃ps ppliz sibi reconciliauit ĩ morte. Scriptũ est eĩm q̃ aq̃ multe sunt ppli mei: x̃ps aũt sanguinẽ suũ fudit ꝓ ppl⁹ sicut ipse testatur. Hic est sanguis meus no. ⁊c. q̃ ꝓ multis effundek in remissionẽ pcatoꝝ. ¶ Sedo ad notandũ q̃ de latere x̃pi simul exiuit ⁊ sanguis et aqua quatenus nec x̃ps sit sine populo: nec ppls sine x̃po. Cum ergo aqua vino miscek: tũc x̃po ppls adunak: de ꝙsc. di. ij. cũ oẽ. ꝑpe fi. Hoc qz mysteriũ lex mosayca ꝑsignauit: sicut apls expoit dicẽs: bibebãt de spũali cõsequẽti eos petra: petra aũt erat x̃ps. de cõsc. di. ij. reuera. Quapropter sacerdos ĩ calice aquaz fundit: vt sicut aq̃ nõ separak a vino sic ppls nũq̃ separek a x̃po. ¶ Tertio cõmiscek vt diuinitas et humanitas in vna ꝑsona ꝙiuncte esse intelligank de ꝙsc. di. ij. c. iij. iij. ⁊ v. Nã p vinum diuinitas: p aquã humanitas intelligit: q̃ ergo in altaris officio aquã sine vino: vel econuerso ei ministrat: ꝓtũ ĩse est diuinitatẽ ab humanitate separat: de hoc dicek in pticula canonis sup ẋbo: hoc est corpus meũ: ⁊ sup ẋbo: hic est calix. ¶ Sane sacerdos vel minister missurus vinũ ⁊ aquã in calicẽ pri⁹ effundit modicũ in terrã nõ solũ vt meatus siue loc⁹ vacuus q̃ fuere ꝺz mundek ⁊ si q̃d est in supficie vini vel aque emittak: verũ etiã ad ofendendũ q̃ sanguis ⁊ aqua de latere x̃pi vsq; in terrã fluxerũt: ad q̃ mysteriũ se ꝑparat ꝑagendũ. ¶ Cõsiderãdũ etiaz est q̃ aq̃ bñdicik q̃n vino admiscek: vinũ x̃o nõ: ⁊ hoc ió vt dicũt q̃dã. ¶ Primo qz vinũ suã bñdictionẽ expectat: sed hec ro non vr sufficiẽs: imo qz tũc totũ vinũ est: q̃n in bñdictiõe vini sub noĩe calicis tã vinũ q̃ aq̃ simul bñdicũtur. Eũ põt sc̃do mõ dici q̃ vinũ in hoc loco x̃pm significat q̃ nulla eget bñdictione: aqua ꝑ m̃ q̃ in hac vita neq̃t cẽ sine pcto ꝓpter qõ indiget bñdictiõe dei vt reddatur dign⁹ ad ꝑmissam vnionẽ cũ x̃po. Ad hoc igit̃ significãdũ aqua bñdicik q̃n vino admiscek. ¶ Tertio etiã vinum nõ bñdicik qz subdiaconus q̃ nõ bñ dicere ꝺz illud ex offo suo in calicẽ mittere vt prẽmissuz ẽ. ¶ Quarto qz ꝑps q̃ aquã significak vnitẽ x̃po sois ꝙ bñdictionẽ gre ipsius x̃pi quẽ sacerdos bñdicens figurat. ¶ Est aũt plus de vino q̃ de aq̃ ponẽdũ arbitrio sacerdotis: ita tñ q̃ aq̃a vino absorbeak: ⁊ vini sapoꝛẽ retineat: extra de cel. mis. p. nicios⁹. ⁊ hoc ĩ signũ q̃ ecclia ꝺz ĩcorporari x̃po nõ x̃ps eccle: vñ Aug. Nõ tu mutabis me in te sicut cibũ carnis tue: ꝛ mutaberis ĩ me: de hoc etiã dicek sup dicto ẋbo. hic est calix: ⁊ ĩ. vj. pte sub. v. feria cene dñi. ꝑpe fi. Predict⁹ etiã alexãder papa statuit oblationẽ ex azimo ĩ modica fieri ꝓ itate dicẽs. Hec oblatio ꝓ to rarior tãto ꝓtiosior. ¶ Nõ est etiã obmittẽdũ q̃ in missis priuatis ministrãs sacerdoti ampullã cũ vino: manifestũ⁹ non osculak: sed ministrãs ampullã cũ aqua sic: q̃n vinũ x̃pm: aqua gen⁹ humanũ: osculũ vero pacẽ inter deũ et hoĩem significat reformatã. ¶ Regulariter tñ cuz vinũ celebranti aliq̃d porrigit̃ vel ab eo recipit manus osculũ interponit ad designãdũ q̃ oẽ seruitiũ omnisq; reuerẽtia deo exhibita cui⁹ vices celebrans gerit ꝓcedere ꝺz ex feruore charitatis ⁊ amoris q̃ p manꝰ osculũ designak: de hoc etiã sub euãgelio dictũ est ⁊ sub ti. de pacis osculo dicek. Calix autẽ ponit Rome ad dextrũ iat⁹ oblate: ⁊ bñ quasi sanguinẽ susceptur⁹ q̃ de latere x̃pi noscit̃ ꝓfluxisse: ⁊ ad designãdũ sanguinẽ ⁊ aquã de dextro x̃pi latere emanasse: ꝓterea nisi a latere stet recta ps crucis q̃ fit cõtra sup hostiã ⁊ calicẽ nõ ꝓducit solũmõ sup hostiã qõ tñ fieri ꝺz. Crux eĩ ipa inchoari debet sup hostiã ⁊ pũ ci super calicem ꝓut ex diuersis locis ⁊ ẋbis ipsius canonis colligitur euidẽter: de hoc dicek in. viij. pticula canonis sup verbo hostiã sctã. ¶ Cõter tñ alibi ponit hostia inter sacerdotẽ ⁊ calicẽ. ¶ Pro io ad notandũ q̃ x̃ps ẽ mediator dei ⁊ hoĩz. x. di. qñ. ⁊ fz hoc sacerdos deũ patrẽ hostia x̃pm aqua in calice ppl̃m figũ: qz nõ nisi x̃po mediãte ad resurrectionis gaudiũ possumus puenire. ¶ Sedo ꝓpter quid ꝛ est sacerdoti hostia q̃ calix: qz ꝓtius a x̃po ꝙsecrata legitur q̃ sanguis: ⁊ aplis ꝓ⁹ data: sed hec ratio facit potiꝰ ꝓ dictis Romanis q̃ crucem incipiũt super hostiã: ⁊ deinde eas sup calicẽ ꝓducũt. Porro cũ sacerdos accipit patenã cũ hostia: vrceolũ cum aqua: calicẽ cũ vino: thuribulũ cum incẽso: efficit super ea crucis signaculũ: vt ꝓ crucis virtutẽ ois conatus diabolice malignitatis effugiat: ne ꝓra sacerdotẽ vl sacrificiũ aliquo modo ꝓualeat. ¶ Et nota q̃ ampullis in q̃bus vinũ ⁊ aqua ꝓtinetur ꝓ sacrificio sp̃ualiter cõsidrãdum est q̃ in parua substãtia incorꝓhẽsibilia cõtinẽtur futura sacra. ¶ Dicit autẽ ampulla quasi ampla bulla significãs corꝓ hũanũ qõ amplũ ꝺz esse latitudine charitatis. ¶ Rursus ampulle. i. vasa ad offerendũ vinũ sunt predicatores mordaciter increpãtes: vel quiliber spũs sancti gra inebriati: ⁊ altos inebriãtes. Idrie vero. i. aquatica vasa sunt doctores aqua sapiẽtie salutaris potati ⁊ vitalib⁹ aq̃s repleti. ¶ Rursus adhuc ꝑmissa alio ordine ꝓsequamur. In q̃busdã ecclĩs subdiaconus portat calicẽ in sinistra/patenam in dextra: ⁊ desuper corporale: vnus cãtor oblatã cũ fanone: ⁊ vinũ cũ ampulla: alter vero prebet aquã vino miscendã: vltimo diaconus fundẽs aquã in calice offert ꝓsbytero seu epo. Hẽpe subdiconus est x̃ps/calix passio/patena crux/sinistra pũs vita dextra futura/corporale eccl̃ia/vnus cãtor iudaicum ppl̃m figurat/alter gẽtilẽ/ampulla deuotionem oblata corpus/vinũ sanguinẽ/aqua ecclĩam archidiaconus x̃pm/presbyter seu eps deũ patrẽ. Subdiacon⁹ ergo calicẽ portat in sinistra: qz x̃ps de torrẽte bibit in via. i. passionẽ sustinuit in presenti vita/patenã in dextra: qz per crucẽ peruenit ad gloriã: ꝓpter hoc eĩm exaltauit illũ deus desuper corporale: qz eius passionẽ ecclesia nõ desinit imitari. Corporale eĩm cãdidak: ⁊ ecclia ꝑmultas tribulationes x̃po conformak. Subdiaconus et iã nr̃m. s. x̃ps patenã cum calice portauit q̃n crucẽ in passione baiulauit. Primus cãtor offert oblatã cum fanone ⁊ vinũ cum ampulla: qz primitiua ecclesia de iudeis suscepit fidẽ passiõis in deuotiõe mẽtis. Oblatã ergo nõ nudis manib⁹: sed cuz sa-

H Quid sigt osculuz manꝰ.

I Cõter hostia ꝓ sacerdotẽ ⁊ calicẽ

K Sacerdos missurꝰ aq̃m ĩ vinũ

L Aqua bñdicitur et non vinũ q̃re.

M ampulla vnde dicitur.

N Offerens aquã osculat manuz sacerdotis nõ aũt

O Cõter hostia ꝓ sacerdotẽ ⁊ calicẽ

P Diaconꝰ patenam cuz hostia offert sacerdoti.

Universidad de

none cādido.i.cū manipula alba ꝛ mūda offert ad notādū q̄ xp̄i corp⁹ ab his tm̄ digne suscipit: qui carnē suā cū vitijs ꝛ cōcupiscētijs crucifigit. Ali⁹ aūt cāt̄or offert aquā quā diacon⁹ miscet vino ꝛ offert p̄sbytero seu epō: hec est gētilitas q̄ suā obtulit multitudinē quā xp̄s i passiōe obtulit deo p̄i. Pōt cū nō incōperēter dici q̄ altare mēsam dñi i qua cū discipulis suis p̄uiabat: ara crucē: calix sepulchrū ꝛ passionē xp̄i: de q̄ in p̄ia parte sub ti. de picturis dictū est: ꝛ patena q̄ a patēdo dicit cor latū ꝛ amplū significat. Sup hāc patenā. i. sup latitudinē chartaceī sacrificiū iustitie debet offerri: vt holocaustū ale pinguc fiat. Hāc cordis latitudinē habebāt apli cū Petr⁹ dicebat. Et si oportuerit me mori tecū nō te negabo. Silr ꝛ oēs apli xp̄o dixerūt. Sed latitudo cordis ab eis aufugit ꝛ latuit cum eo magistro relicto fugerūt ꝛ latuerūt. Ad q̄d significādū post susceptā inde oblatā sacerdos abscēdit sub cēpozali patenā: vel saltē cā ab altari remotā subdiacon⁹ retro ptinet, inuolutā. Per hoc ergo discipl⁹ fuga: vl latibulū: vel infidelitatis excecatio designat: q̄ dū verū sacrificiū offerrēt xp̄o relicto fugerūt ꝛ latuerūt sicut eis ipe pdixerat. Oēs ingr vos scādalū patiemini in me i hac nocte. Scriptū est enī pcutiā pastorē ꝛ dispgētur oues gregis: postq̄ aūt surrexero p̄cedā vos in Galilcā. Aliquāta particula patene nō abscōdit vt ostēdat q̄ btūs Joānes euāgelista nō fugerūt nec latuerūt: de hoc dicit sub tit. de sctis. Et ideo sacerdos dicturus: pax dñi quasi dūce resurrectōis annūciatur⁹ eulogiū resumit patenā qz cū esset sero die illa vna sabbator ꝛ fores essent clause vbi erāt discipuli ꝓgregati ꝓpter metū iudeor venit Jesus: ꝛ stās in medio dixit eis. Pax vobis: resumēs oues que trepidātes aufugerāt. Rursus patena q̄ ꝓpter sui formā diuinitatē q̄ immutabiliter caret ꝛ fine: significat: vsq̄ ad dñicā ofonē abscōsa tenet ad designādū q̄ diuinitas nobis abscōsa ꝛ velata est in hoc mūdo: sed q̄n in ofone dñi cās dr. Panē nr̄z: manifestāt ad ostēdēdū q̄ q̄n ad panē nr̄m q̄ in celis est pueniem⁹: tūc diuinitas q̄ in hoc mūdo abscōsa ꝛ velata est manifestabit se nobis ꝛ videbim⁹ ipm sicuti est. De hoc dicit sub ti. ō resumptione patene. In q̄busdā tñ locis patena discoopta tenet ad designādū q̄ sacerdos orat ꝓ eternis q̄ per xp̄i pdicatiōnē nobis reuelantur. Per patenā cū q̄ rotūda est eternitas q̄ principio caret ꝛ fine cōgrue designat. Sane subdiacenus tenet patenā a pte posteriori eleuata quasi diceret. Imitamini me q̄ posteriora oblit⁹ ad anteriora me extēdo: in nuēs etiā q̄ referre debem⁹ oīa opa nr̄a ad xp̄m ad coronā eternā. Patena quoq; secūm a calice reuoluta. s. pars superior subtꝰ posita sīgt lapidē a sepulcro cōmotū ꝛ reuolutū. Et nota q̄ diacon⁹ tradit patenā subdiacono ꝓ nēdā munēs q̄ xp̄s cōtulit discipulis suis ꝓ tātē pdicādi regnū dei. Circa hoc etiā videbit sub tit. de resumptiōe patene. Circa oblationē ppli notādū est q̄ ꝓpls offerre dr: iuxta illud Exo. Nō apparebis i cōspectu dei tui vacuus: de pse. di. j. oīs. Per oblata quoq; munera possum⁹ ꝓmemorare copiosam victimā q̄ oblata est a pplo cū rex Salomon tēplū ꝛ altare dño sacraret. Exēplo cū illi⁹ plebs fidelis offert ser dona deo: sed in vc. te. quentebant ppls in hierlm q̄busdā magnis solēnitatibus. s. pascha. pēthecostē: ꝛ i festo scenop: gia. vt orarēt in tēplo: ꝛ tūc tenebant offerre. Et nota q̄ in vet. test. ppls offerebat sacrificiū legale ꝛ volūtariū ꝓ pcō: ꝓ gr̄a actiōe dona: vota ꝛ holocausta. ¶ Sacrificiū legale sunt decime ꝛ primitie: vl ea q̄ lex iussit offerri. Deute. xij. c. Volūtariū est q̄ spōte ꝓ pcō ꝛ ꝓ legis trāsgressiōe offerebāt. Dona sūt q̄ i tēpli ornatū offerebāt: vota q̄ ꝓ periculis infirmitatis vel bello. De holocausto p̄missō est: vñ dr in paralip. q̄ obtulerūt p̄cipes ꝓ vot⁹: ꝓ spōtaneis: ꝓ pcō: ꝓ regno: ꝓ sāctuario: ꝓ iuda. Ali⁹ igit̄ synagoge trāsiuit i religionē ecclie. ꝛ sacrificia carnalis ppli mutata sūt i obseruātiā ppli spūal. Mā sicut ppls ille moysi descēdēti de mōte diuersa dona ad faciēdū tabernaculū offerebat: sic ep̄o ō pulpito venientes xp̄iani deuotas offerūt oblationes. Ali⁹ offert aurū imitat⁹ magos q̄ aurū dño obtulerūt. Ali⁹ argētū secut⁹ illos q̄ pecuniā i gazophilatio posuerūt. Ali⁹ vo aliq̄d de sua substātia vt asso ciet illis q̄ p Paulū ꝛ Barnabā necessaria pauperib⁹ trāsmiserūt: nec est curādū q̄ ꝛtras vl vsq̄ oferak: sz poti⁹ mēs attēdit offerētis: vñ ꝓverb. iij. Honora dñm deū tuū de tua substātia: ꝛ i hob. iiij. Ex tua substātia fac elemosynā: ꝛ magi obtulerūt xp̄o nato aurū th⁹ ꝛ myrrhā Mat. ij. iuxta illō ps. Tibi offerēt reges munera: nec ez Ezeg. offerēs a mūeribus: sz mūera ab offerēte placēt. Offerūt q̄q̄ legale sacrificiū i decimis ꝛ primitijs: volūtariū i spōtaneis oblationib⁹ ꝓ pcō dū penitētias redimūt ꝓ gr̄a actiōe dū ꝓ collatis a deo aliqua gr̄a q̄cq̄ offerūt. Dona dū i edificio ecclie vl vtēsilia aliq̄d offerūt vota dū q̄ in piculis vouerūt ꝛ voluunt. Holocaustū offerūt q̄ scl'm de relinquūt ꝛ sua paupib⁹ distribuūt. ¶ Offerēs aūt manū sacerdotis osculat ꝓ q̄ fides cū ope designat. de quo etiā ꝓmissum est. ¶ Offerēs vo panē ꝛ vinū significat discipulos q̄ pueniūt parare necessaria ad pascha. ¶ Verū clerici ꝛ monachi etiā administrationes habētes nō offerūt nisi i officio mortuor⁹ et in noua celebratiōe sacerdotis: ꝛ in q̄busdā p̄cipuis solēnitatib⁹. de ꝑse. di. j. alia. cū cūi ipsi de oblationib⁹ viuāt: ꝛ ipsi ac sua deo oblati sunt nō tenent offerre. Viri ante mulieres offerūt. Ipsi cīs fortes in xp̄o designāt. s. martyres q̄ in primitiua ecclia plures ꝛ tumelias passi xp̄o victimā obtulerūt dū occubuerūt. Deīde mulieres que fragiliores designant. s. confessores q̄ tpe pacis dño laudis hostias obtulerūt. Preterea vir caput est mulieris: ꝛ ideo a capite ratio est reddēda. ff. de cēdo argētarius. ¶ Subdiacon aūt vel accoliti recipiūt oblationes q̄ ad manū epi deferunt: ad notādū q̄ ipe nō sua sz aliena manu dz talia ministrare. ¶ Sane Rom. pōtifex nullā oblationē manib⁹ tāgit nisi illā q̄ p defunctis offert: quā ip̄e manib⁹ accipit vt sigillet errorē dogmatizantiū eleemosynas non pdesse defunctis: ꝛ nisi oblationē panis quā tāgit: tum nō ꝓpter reuerentiā sacrificij quod ex pane cōficitur sed ex ore cōmunicantiū. Ego sum panis viuus. Ceteras vero oblationes ad pendes accipit ꝓpter illud quod in actibus apl̄orum habetur: q̄n offerebāt pretia eorū que vendebantur ꝓ ea ponebāt ante pedes apl̄or. Act. iiij. Et qz oīa defunsua sunt ꝓpter illud euangelio tactū est. Et sacerdos eius tā oblationes manu tāgit repsentās illud Leui. j. et ītij. Ponet q̄ manus suas caput hostie acceptabilis erit atq̄ inexpiationē proficiens. Et nota q̄ ꝓ defūctis offert panis ꝛ vinū. Juxta illō thob. iiij. Panē tuū ꝛ vinū tuū super sepulturam iusti cōstitue. i. distribue. Et pecunia siue argētū exēplo inde machabei q̄ missit offerri. xij. milia dragmas argenti pro peccatis mortuorū. ij. machabe. xij. Et ꝓtia eorū ponebant ante pedes apl̄orū vt ꝓmissum est. Et lumē ad illuminādū illos qui in tenebris purgatorij sedent ōsi offerēs ipso facto dicat. Lux eterna luceat eis dñe ꝛc. ¶ Sane Moyses videns q̄ ppls multa obtulisset: iussit ꝑconis voce cātari ne q̄s vltra offerret. Exo. xxxv. ꝛ xxxvj. c. Mult⁹ tñ sacerdotū nr̄i tpis talia facere visus est. In nōnullis locis parochiani in die natalis dñi offerunt sacerdotib⁹ panes quos kalēdarios vocāt: ꝓpter illō qō legit Leui. xxij. Offerētis panes duos sacerdoti q̄ cedit in vsu⁹ eius. Et vocabit is hūc diē celeberrimū atq̄ sanctissimū ꝛc. Susceptis itaq̄ a populo oblationibus ꝛ chorō offertorium cantāte episcopus vel sacerdos ad altare reuertit: q̄n xp̄s suscepit is fidelitū vota cātātibus turbis. Osanna in excelsis in proximo immolādus intrauit in tēplū.

¶ De secunda thurificatione. Capitulū. xxxj.

Oblatione mystica de qua ꝓmissum est suscepta statim adoletur incensum: ꝓ quod illud innuit qō statiz subscribitur a Joāne in euāgelio de quo ꝓmissum est prope ꝑncipiū ꝑcedentis ti. Maria ergo. s. Magdalena accepit libram vnguēti nardi pistici pretiosi et vnxit pedes Jesu: ꝛ impleta est dom⁹ ex odore vnguēti: ꝛ sacerdos in modū crucis supducit ꝛ circūducit incēsuz sup sacrificiū ꝛ altare: vt ꝛ crucis signaculo ꝛ thuris incenso diabolice fraudis malignitas extricet et effugiat. Quodvero tertio superducit ꝛ circūducit incēsuz: designat: q̄ maria ter exhibuit ꝛ adhibuit vnguēti sui circa corpus Jesu. Primo enī vnxit pedes illius in domo simōis pharisei. Secdo cū i domo simonis leprosi super caput eius vnguētū effudit. Tertio cū emit aromata vt veniēs vngeret Jesum taz positū in monumēto: volūtas em̄ reputatur ꝓ facto. xvij. q. j. ꝛ si ergo. cū per ipsam nō steterit quo min⁹ expleuerit q̄d incepit. Q̄ vero post modū vndiq; totū incensat altare: designat ꝓ post factū illō totā respersit ecclesiā sicut dñs ipe testatur. Amē amē dico vobis: vbicūq; ꝑdicatū fuerit euāgelium hoc i toto mūdo dicet q̄ ꝛ hec fecit i memoriā eius. Pōt etiā dici q̄ altare thurificat in figurā angeli q̄ stetit iuxta arā tēpli habēs thuribulū in manu sua: de quo fumus aromatū in ꝑspectu dñi ascēdebat. Christus em̄ magni cōsilij angelus carnē sumaculatā igne sc̄i spūs plenā ꝓ nobis in ara crucis obtulit dño in suauitatē odoris. Fum⁹ aromatū sunt orationes sanctor⁹ que per ardorē charitatis ex passiōe dñi ꝓpagate ad deū patrem ascendūt ꝛ nos ad coronā trinitatis proue hunt: ideoq; sacerdos thurificat in modū crucis ꝛ corone: si semel thurificat recolit vnicā passionē: si aūt semel coronat vni⁹ denarij retributionē. Si vero ter: eternitatis in passiōe operationē ꝛ trini ordinis glorificationē: ꝛ ideo thurificās ait. Dirigat⁹ o⁹ oīa mea sicut incēsum in cōspectu tuo: ꝛ c. m. m. sa. ve. Moraliter aūt incēsum deuotōis adolēdū est in thuribulo cordis igne charitatis vt odo

stra simus bonus odor deo: de q̄ dicit scriptura fūgi sacerdotio ꝛ habere laudē in nomīe ipsius: ꝛ. o. il. in. d. in. o. s. Hoc em̄ incensū sacerdos accipit. i. xp̄s acceptat ꝛ incensat ex eo sacrificiū ꝛ altare potest etiā dici q̄ thuribulum q̄d oblationi sacerdos supponit significat xp̄m per quē petit vt sibi propicietur deus. Sane oībus defertur incensuz vt ostē datur q̄ oīa a sacerdote facta pertinēt ad omnes: vnde psalmista. Dirigat⁹ domine oratio mea: sicut incēsuz in cōspectu tuo: nisi in missa ꝓ defunctis vt dicēt in. vij. parte sub ti. de officio mortuorum. In cōcilio rothomagēn. in bucardo libro. xij. ca. vt ꝛpe ita legitur. In tempore quo legit euangeliū finito euāgelio sup oblationē incensum in mortē: vez redēptoris nr̄i ponat decretum⁹. Leo etiā papa statuit incēsum super oblatam poni. Quidā tñ heretici garriunt nō esse in missa thurificādū: q̄si xp̄s in cena terrenū incensuz nō fumigauit: ꝛ Esa. Incensum est abominatio mihi. Quare altare ꝛ crucifix⁹ thurificat dictū est sub ti. de aque bñdictc aspersione. Post thurificationē iterū digitos lauat: nec vlterius vsq̄ post cōmunionē cū eis cū quibus sacrā hostiā tractare habet aliq̄d tangat: sed post eius eleuationē eos iungat: vt dicet sub vij. particula canonis. Minister quoq; epi trahit ꝛ sup brachia eius informat planctā et alia indumētamā et legalis sacerdos dñi sacrificabat summitates balthei super humerum reflectebat.

¶ De inclinatione sacerdotis et osculatione altaris ac oratione. Capitulū. xxxij.

Thurificatiōis expleto mysterio sacerdos se iclinādo dicit. Suscipe sctā trinitas ꝛc. qō sumit de tertio Danielis: vt vez hostiā offerat expinguedie charitatis vt sit dignus ad sacrificiū immolādū. Sacerdotis iclinatio xp̄i humilitatem significat qui exinanit semetipsum formam serui accipiēs factus obediēs vsq̄ ad mortē: mortem aūt crucis: qui etiam inclinans se ad pedes discipulor⁹ post sacramētū i cena traditū orauit ad patrē. Postea xo se erigēs osculat altare ad notandū ꝓ passionem xp̄i populus liberatus est et deo patri reconciliatus: vñ apls ad Ephe. iij. Faciens pacē vt reconciliet ambos deo in vno corpore cōsequēter sacramētū inceptrurus orat primū ꝓ se: deinde ꝓ populo. Cōuertēs em̄ se ad illū sub silētio dicit. Domin⁹ vobiscū: sicut dictū est sub ti. de salutatione: ꝛ mox voce al'quātulū eleuata vt oratio omniū audiri et ꝙ nō ꝓesumēs ꝙ solus possit tantum mysteriū exequi monet illuz dicens. Orate ꝓ me fratres ꝛc. ꝛ ego pro vobis: in q̄ significabile illō quod xp̄s discipulis suis dixit. Lu. xxij. Orate ne intretis in tentationē ꝛ ibidē. Ego pro te orauī Petre. Monet aūt orare vt sacrificiū fiat deo acceptabile: ꝛ popul⁹ debet similiter secrete orare respondēs. Memor sit dñs omnis sacrificij tui ꝛ holocaustū tuū pinguc fiat: vt respondet. Suscipiat dñs sacrificiū ꝛc. vel dicat. Spirit⁹ sanct⁹ superueniet in te: vel illō. Mittat tibi dñs auxiliū de sancto: vel immola deo sa. lau. Debem⁹ em̄ inuicē orare sm̄ apl̄z vt saluemur. Orauit em̄ christus primū pro se: pater inquit venit hora: clarifica filiū tuū: vt filius tuꝰ clarificet te: deinde ꝓ discipulis. Pater sctē seruā eos quos dedisti mihi: vt sint vnū sicut ꝛ nos: extra de sum. trī. c. ij. Dicturꝰ

ergo. Orate p me fratres: se vertit ad pplm: qz ipz distincte alloquit: iz dicturus. Oremus: post dns vobiscu se ad altare cōuertit: qz tūc nō distincte: iz per modū cōceptionis ad aliquid excitat ad se cū orandū seu grās referendū. ¶ Monito itaqz pplo sacerdos statim reuoluit ad altare p sinistrā prez: prout sub tit. de salutatiōe ad pplm dictū est: et tunc tādē dicit. ofonē: quā intermiserat ab offertorio ci tra qñ dixit. Oremus ad notandū qp xps iterū re dijt hierosolymā ad domū orationis quaz ad tps deseruerat cū successerat i Effren. Sic cñ legit in euāgelio. Cū venisset iesus hierosolymā itrauit i tēplū: et eiecit emētes et vēdentes de tēplo dicēs. Domus mea domus ofonis vocabit. Instat enim sacerdos ofonibus ne idignus inueniat: vt Oza: qui tetigit temere archaz dñi: et pcussus est a dño: nec legit aliud fecisse nisi vtorē ppriā cognouisse in nocte precedēti. Bethsamite quoqz qz temere vo luerūt archam dñi tangere: occisi sunt de populo. lxxxviij. de plebe dn quaginta milia: ptiosa archa est calix dñi. Orat aūt voce demissa. ¶ Pōione vi lescat offīm misse: et iō ofonē ipa qz secrete dz a dñs dā secreta: a dñs dā secretella: ad dñā maioris se crete: a dñs dā xo sacra vocat: de quo et ō hmōi si lētio sub tit. de secreta dicēt: vt dictū est sub tit. de offertorio. ¶ Scdo orat in silētio vt deuotius oret nec cogitet qđo eius vox et corporis cōpositio pla ceāt pplo: qz et dns elōgatus esta discipulis q̄tuz cōtinet iactus lapidis vt oraret. ¶ Tertio in hoc q secrete orat sigt secretas pces xpi dicētis. Pa ter mi si fieri pōt trāseat a me calix iste. Mat. xxvj. ¶ Quarto hoc silētiū recolit scām in sacrificijs pa trū absconditū vt in Abel Isaac in agno paschali i vitula rufa in hirco emissorio. ¶ Quinto i hoc re presentat silētiū qđ dns habuit in passiōe: qz tā q ouis ad occisionez ductus est: qđ et martyres imi tati sunt. Vñ nō murmur resonat nō q̄rimonia etc. ¶ Sexto iō orationes que post oblationes sequunt in silentio: et secrete dicunt qz iudei statim post su scitationem Lazari voluerūt occidere Jesum: ille vero abscōdit se i cenaculo et effren in solitudine. et ta cuit a predicatiōe et miraculor operatione vsqz in sabbatū in ramis palmar quo venit i domū simo nis leprosi: et tūc predicauit aperte: ad qđ designā dū sacerdos in fine secrete eleuat iterū vocē dicēs palā et altavoce. Per oia secu. secu. qđ expositū est sub tit. de oratiōe. Scdo ideo dz alte. Per oia: ad notandū qp post resurrectionē xps pdicauit aper te. Tertio quia est principiū sequētis orationis vt iam dicēt. Quia vero querit assensum populi: et cō firmationē: qz ipse est quasi legatus populi: iō po pulus assentiēs voci eius dicit Amē: qz seculuz p ipsum creatuz est. ¶ Adhuc dicturus p oia secula seculor deponit manus sub altare. Primo ad no tādum q̄ foēm cogitatum tpalez deponit et se tota liter deo cōmittit immolationi dñi aut tota men te intendens. Scdo manus deponit: cuz eñ nunc ad cordis eleatiōnē: et ad gratiarū actionē inui tet: et eleuationē cordis per cōtemplationem pre cedere debeat exercitiuz bone operationis quam manuum depositio significat. De qua operatione postea gratias referimus ei qui in nobis incipit opus bonum vt perficiat sicut dicit apostolus: id circo tunc manus deponit.

¶ De prefatione. Cap. xxxiij.

Mte prefationē describit in libris q̄ dam figura representās ex parte an riozi literaz. u. ex parte vero posterio ri literaz. d. que due litere cōiuncte p vere dignū: ponunt litera: vez pro di ctione. Sane p literā. u. que inferius clausa: et superius aperta est habēs initiū a linea longiozi: humanitas siue humana xpi natura q̄ i virgine principiū habuit sz fine carebit: p. d. vero circulariter clausum diuinitas seu diuina natura q̄ nec principiū nec finē habet figurat. Tract⁹ quā di uinis sociant et vniunt humana. Ideo ergo hec fi gura in prefatiōis principio ponit: qz p mysteriū vnionis: et dñice passiois pacificant hoies ageliz et sociant humanitas diuinis in pconio saluatoris. ¶ In pfationibus enī oibus cōuenit hoies: et an geli ad concinendū preconia regi: vnde et alta et de lectabili voce cātat: qz m eis angelorū pconia re psentant. Et cātant corā altari et a solo sacerdote iuxta illud Apo. xiij. et cārabūt quasi cāticū nouū āte sedē: et nemo poterat dicere cāticū nisi etc. Si quidē hec oratio vocat pfatio: qz pcedit sacrificij principale. Est enī quasi ploquutio. i. ad ministeriū preparatio: ploquutio: vez totus orationis secutu rez a Te igit vsqz ad agnus dei. In hac ei ploquit sacerdos grates et laudes deo vt melius ad pcrām dum corpus xpi valeat puenire. Vocat etiā ppara tio qz pparat fideliū mētes ad future reuerentiā pcrationis. Dicit etiā hymn⁹ angelic⁹: qz angeli cis laudib⁹ est plenus. Verūtn sacrificiū vocat in secretella oblatio sed a dñs vobiscu: qđ statiz post illā sequit vsqz ad sctūs vocat hymn⁹. Sane in p ximo ti. dictū e i fine secretelle dz altavoce: p oia secu. secu. qđ qđē est finis illi⁹ oratiōis: et initiū pfationis p qđ sacerdos insinuat qp xps est lapis an gularis q̄ fecit vtraqz vnū iudeos et gētes et gētiles vt starent i vno ouile et vn⁹ pastor. Dicitur ergo sacerdos rē attētiōe dignissimā: salutat pplm dicēs dns vo biscu optās nos tales existere cū qb⁹ dns manere dignet et illō nobiscu celebrare: cuiusū ad qđ mu lier attulit alabastrū vnguēti nardi pistici ptiosi: et effudit illō sup caput dñi recūbētis et pplis rūdet et cu spu tuo: et sic mutuo p se orant. Mā et in ve. te. oēs sacerdotes orabāt dñ cōsumaret sacrificiū io natha inchoāte et ceteris rūdētib⁹. Postea sacer dos eos ictās subiūgit. Sursū corda. i. in celesti b⁹ nō i terrenis. et eleuat man⁹ ppter rones sub ti. de oratione scriptas ad fi. Chorus rūdet. Habem⁹ ad dñz. i. habere debem⁹. vñ in canone cypriani: d ipse. di. j. qñ pape ita dz. ideo sacerdos aī orationē canōis pfatiōe pmissa parat fratrū mētes dicēdo. Sursuz corda: vt dñ plebs rūdet: habem⁹ ad dñm admoneat nihil se qp dñz cogitare debere. Rurs⁹ ideo chorus subiūgit: habem⁹ ad dñm vt ecclesia vere sicut mulier vnguētaria sursuz ad illā xbi di uinitatē cor eleuet: et illud caput cēle deo patri fi de cōtingēs vnguēto catholice pfessiōis pungat: cui⁹ sane pconiū sacerdos psequit dicēs Gratias agam⁹ dño deo nostro: qz p oīb⁹ bñficijs q̄ nobis ptulit gras ei referre debemus. Chorus rūdet. Di gnū et iustū est: qñ gras oipotēti deo referre debe m⁹. Sequit: p xpz dñz nr̄m supplēdi est: cōfidētes et credētes qp xpm maiestatē eius laudant āgeli: adorant dnationes: tremūt ptātes. Hoc sacre pfes

B de ifa q̄ nota tur in principio p fatio num.

B de pfa tiōe et quare hoc vo cabulo cen seat.

C pfatis onis decla ratio.

Pfal. xciij.

Jo. x.

Jo. xij

ij. ma cha. j.

Esa. vj Luce xxij. D Alia declaratio prefationis

col. iij.

mat. v.

Esa. xxix. E

. Cor. xiij. F

Pfal. xciij.

ps. cj.

Jo. ij

Dc. v.

fiōis preconiū ita recte concludit eccla: vt cū angelis et hoib⁹ decantet hūc deuoti pectoris hymnū. Sctūs sctūs sctūs dñs de⁹ sabaoth: pleni sunt ce. etc. de quo infra dicet. ¶ Pōt et prefationis offīm ad illō referri qz Jesus ascēdit i cenaculū magnū stratū in quo multa locut⁹ est cū discipulis suis et gras agēs hymnū illum retulit deo pri: de quo. d. Matth. et hymno dicto exiuerūt in mōtē oliueti. Ergo p dns vobiscū: oro quā discipulis fecit acci pit: per Sursum corda ascēsus ad cenaculū: iterū per sursum corda ad cōfitēdū filio surgimus: et an gelor ministeriū implozamus: qui vota nostra su scipiāt: et ad deū perferant. Per gratias agamus: xpo recolimus grārum actionem: et inuitamus po pulū ad agēdū gratias deo pri p filiū: p quem redi mimur: et cū angelis ad laudandum admittimur. Monet ergo sacerdos pplm sursum. i. supra semet ipsum habere vel eleuare corda ad dñm: iuxta ex hortationē apli dicentis. Que sursum sunt q̄rite nō q̄ sup terrā. Mā q̄ terrenis sūt nihil dignū deo offerre pōt: vbi enī est thesaurus tuus ibi est et cor tuū. Multi quidē dū oze lo quūt celestia corde me ditant terrena: quib⁹ dns improperat p pphetā. Pplus hic labijs me honorat: cor aūt eor lōge ē a me. Chor⁹ xo rūdens pfitet se sacerdotis monita suscepisse di. Habemus ad dñm: vñ diligēter puideat ne cor habēs deorsum ad seculuz spūi sancto dānabilr mētiat. Sacerdos et postq̄ attētos red didit et deuotos hortat vt gras agamus dño deo nostro: qñ ipe est deus. i. creator: ipse est dns. i. re dēptor: ipe est nr̄. i. saluator. Tunc enī erit veriss me noster cū crit oia in oibus. i. sufficiētia singulo rū. ¶ Rursus qz pplus pfessus est se intētuz esse ad dñm: iō pbyter subiungit Gras agam⁹. Chor⁹ xo sacerdotis xbū approbans: et affirmans rūdet. Di gnū et iustū est. Dignuz qđē quātū ad deū: qz ipe est dns deus nr̄. Justū quantuz ad nos qz nos sumus pplus eius et oues pascue ei⁹. Dignū quoqz et iustum est quātū ad vtrūqz: vt. s. pplus simul cuz sacerdote gratias agat deo a q̄ oia bona suscepim⁹. ¶ Sub sequēter subiūgit sacerdos. Vere dignū etc. Et fm magistrū Petrū antisiodorēsi. hic icipit pfatio. i. plogus vl plocutio sequētis canonis: captās dñi benuolentiā dicēs. Vere dignū et iustū est equi et salutare: dignū qz bon⁹ ē. iustū: qz bñficus: equs: qz misericors: salutar: qz sal⁹: vl dignū qz nos me ra volūtate fecisti: iustū qz nos pura misericordia redemisti: equū qz gratuite nos iustificas: salutare. i. salute plenū: qz ppetuo nos glorificas. Nos tibi semp et vbiqz gras agere: dne sancte pater oī potēs eterne deus: vbiqz eñ est dns sctūs: vbiqz est pr̄ oipotēs: et semp est etern⁹ deus. Vñ ps. In oī lo co dnationis eius bndica aīa mea dño: et iterū bndi cā dñm in oī tpe semper laus eius in ore meo. Se quit: per xpm dñm nr̄m. Aduocatuz eñ habem⁹ fm apl'm apud patrē Jesum xpm dñm nr̄m: q̄ in terpellat pro nobis: et ipe est ppitiatio p pctis no stris q̄ exaudit in oīb⁹ pro sua reuerētia. Per euz ergo quasi per mediatorē laudes offerimus: p euz quasi aduocatū gratias exhibemus. Per quē ma iestatē tuaz etc. Maiestas dz quasi maior stans vel maior ptās: qz maior est ei⁹ ptās q̄ hoīm: laudāt angeli: adorant dnationes: tremūt ptātes: vtiqz per illū laudant adorant: et tremunt per quē oia fa cta sunt per quē simul cū patre oēs spiritus ordi

nes sunt creati. Mā dixit deus. Fiat luz: et facta est luz. Verbo dixit: et verbo fecit quia verbo dñi celi firmati sunt et oia ipm facta sunt et sine ipo factū est nihil. Chorus angelor nōiat qz angeli huic of ficio nō dubitant ade esse. ¶ Et est notādū q̄ ecclia angelis ē assimilāda ad hoc vt placeat deo. ¶ Rur sus p hoc qđ dz. Dñe sancte pater oipotēs eterne deus p xpm dñz nostrū: qđ laudāt angeli adorāt etc. intelligit q̄ ecclia et angeli laudāt deū: nō solū in quātum deū: verum etiā in quātū hoiem. Dicit ergo laudant. Unde psalmista. Laudate eum oēs angeli eius: adorate etc. vñ Esdras. Exercitus celi te adorat. Tremunt. Unde Job. Columne celi cō tremescunt et pauent aduentū eius. Tremere xo dicuntur nō metu fortitudinis cum sint perfecte beati: sed administrationis affectu: vel obedētie famulatu: cum fm apostolum omnes sint admini stratorij spūs in ministerium destinati. Tremunt quoqz ptātes: non q̄ ordines angelorum corpora les sint: sed ideo dicit: vt intelligamus oia celestia terrestria et ifernalia ad conspectū diuine maiesta tis tremere atqz timere: sicut et nos tremere ac ti mere añ dños nros solem⁹. ¶ Sequit: celi celoz: p celos hic thronj accipiunt: qz dns ait. Celi mihi sedes est: et dicunk celi laudare deum: quia laudis materiā prebent: vñ propheta. Celi celorū et aque que super celos sunt laudēt nōmē dñi. Celi quidē diuine iussioni obediunt: qz se ostēdere seren os et nebulosos ptātez nō habent. ¶ Cherubin quoqz et seraphin. Ad intelligentiaz eoz que hic dicunt notādū est nouē esse ordines angelor: vez angeli/ archangeli/ throni/ dominationes/ virtutes/ prin cipat⁹ ptātes cherubin et seraphin. Angeli quoqz grece dñr nuncij latine. s. excelsi et celestes: eo q̄ de celis ad annunciandum et exequendum dñi volū tatem mittuntur. Angelorum aūt vocabulum offi cij nomen est nō nature: spiritus enim sunt semp: sed cum mittuntur angeli vocantur. Quibus iō pictor licētias pēnas facit: vt celerē eor in cūcta discursum significet: sicut et iuxta fabulas poeta rū vēti pēnas habere dicunk propter velocitatez: sez iuxta illud. Qui ambulat super pēnas vēton. ¶ Archāgeli ergo grece summi nūcij interpretan tur: q̄ eñ parua vel minima annūciāt angeli sunt qui summa archāgeli' nūcupank. Archāgeli ergo dicunk eo q̄ inter angelos tenēt principatū: naz archos grece latine prīceps interpretat. Sūt eñ duces et principes sub quor ordine vniuersi ange lor sunt officia deputata. Quidā aūt archāgelor priuatis noibus appellank vt per vocabula ipsa i opere suo qđ valeāt designek. ¶ Gabriel nāqz he braice interpretat latine fortitudo dei. vbi eñ ipsa potētia diuina vel fortitudo manifestat. Gabriel mittit: vñ ipe annūciauit xpm nasciturū: q̄ diabo lū deuicit et humil'rad debellādas acreas ptātes venit. ¶ Michael interpretat q̄s vt de⁹: qñ eñ ali qđ mire xtutis i mūdo fit: hic archāgel⁹ mittit: et ex ipo ope nomē est ei: qz nemo valet facere: qđ fa cere pōt deus: vnde ipse missus est in egyptum ad immittendas illas plagas famosas. Quidā tñ di xerūt q̄ Michael est nomen vnius angeli. ¶ Ra phael interpretat curatio vel medicina dei: vbi cūqz eñ curādi vel medicādi opus necessariū est: Raphael archāgelus mittitur. vnde ad Thobiaz missus est vt euz a cecitate liberaret. De Gabriele

Michaele ⁊ Raphaele dicēt in septima pte sub fe-
xto. iij. sto Michaelis. ¶ Uriel interpretat ignis dei sicut
legimus apparuisse ignē in rubo: legimus ēt ignē
missum desup ⁊ implesse qđ preceptū est: hec sunt
noīa ꝓpria ag̃elox q̄ nec a scipsis nec a deo im-
posita sunt: ꝫ ab hoīb⁹: ⁊ nescit a qb⁹ nec alia per
sonalia inueniunt i scriptura. Alia xo sunt noīa
ordinū. ¶ Ceterū throni dn̄ationes ⁊tutes pnci-
patus: ⁊ ptātes: qbus vniuersam celestē societatē
ap̄ls cōplectit: ordines angelox ⁊ dignitates itel
Zinge- ligunt vt iam dicēt. Sed ꝓ hac ipsa distributio
lox of- ne officiox alij throni alij dominationes alij vir-
ficia ⁊ tutes: alij principatus alij ptātes dicūtur ꝓ cer
clarā- tis dignitatib⁹ qb⁹ ab inuicē distinguunt.
tur. Throni sunt agmina angelox q̄ latine sedes īterpretā-
tur ⁊ vocati sunt throni: qr illic ꝑditor ꝑsidet ⁊ p
eos iudicia sua disponit. ¶ Dn̄ationes sunt hi qui
in virtutib⁹ ⁊ principatibus ꝑeminēt: q̄ ꝑ eo q̄ ce
teris angelox dominant agminibus dn̄ationes vo
cant. Noīant ergo hic ad notādū q̄ eis magis as-
similari debemus: qr vsum dn̄andi docēt. Est ēm
dn̄atio facere dei volūtatē. ¶ Uirtutes ag̃elice q̄-
dā ministeria phibent ꝑ quos in mūdo signa ⁊ mi
Dani. racula fiūt ꝓpter qđ ⁊ virtutes dn̄r. ¶ Principatus
vij. sūt q̄ angelox agminib⁹ ꝑsunt q̄ ꝑ eo q̄ subditos
angelos ad explēdū ministeriū diuinū disponunt
pricipat⁹ vocabulū acceperūt: nā alij sūt q̄ admini-
strāt: alij q̄ assistūt: sicut ⁊ ꝑ danielē dr. Milia mi-
lia ministrabāt ei: ⁊ decies milies cētena milia a-
sistebāt ei. ¶ Ptātes sunt quib⁹ virtutes aduerse
subiecte sunt: ⁊ inde ptātū noīe nūcupant qr ma-
ligni spūs eox prāte coercent ne tm̄ noceant quā-
tū cupiūt: noīant ergo hic ad notādū q̄ ptāte dia-
boli arcere debemus. ¶ Cherubin aūt ⁊ ipsi sublī-
mes celox ptātes ⁊ angelica ministeria phibent:
q̄ ex hebreo i latīo sciētie mīltitudo seu plenitudo
interꝑtant. Sūt ēm sublimiora agmina angelox
q̄ ꝑ eo q̄ vicini⁹ sunt positi: diuina sciētia ceteris
Exodi ampli⁹ sunt plent. Ipsi, sūt illa duo aialia sup̄ ꝓpi-
xxv. ciatorū archē ficta ex metallo ꝓp significandum
xij. re. aplox pūtia in quox medio medius ostēdit deus.
vj. ¶ Seraphin xo est mīltitudo angelox q̄ ex hebreo
in latinū ardētes vel icēdētes īterpretant: eo q̄ pre
ceteris ardēt ⁊ accendunt in charitate: ⁊ qz inter
eos ⁊ deū nulli angeli cōsistunt: ⁊ ideo quāto vici-
esa. vj. nius cōā eo cōsistunt: tāto magis claritate diuini
luminis inflāmant: vñ ⁊ ipsi sicut in Esa. legit. Se
lant facie ⁊ pedes fedētis in throno dei. Et idcir-
co cetera angelox turba videre plene dei essentiā
esa. vj. nō valet: qm̄ seraphin eaz regit ꝑm Esaiā. Noīant
ergo hic cherubin ⁊ seraphin: qr sicut illi toti i dei
dilectiōe ardere debem⁹. Reperit aūt hoc nomē se
raphin neutrū: ⁊ masculinū: ꝫ neutraliter terminat
in n. vt i hoc loco obtā seraphin. Masculini vero
terminat in. m. vñ ꝓpheta. Seraphim clamabant
alter ad alterū. Hier. dicit q̄ cherubin ⁊ seraphin
singularis sunt numeri ⁊ gn̄is masculini: cuiꝰ ter
minatio pluralis est per n. nō q̄ in ministris dei
sit sexus: sed vocabula diuersis gn̄ibus iuxta lin-
R gue ꝓpietatē appellant. Hzeca xo ꝑfuetudo nu-
tro gn̄e p. m. scribit. Joseph⁹ dicit cherubin ⁊ sera
phim: eē duo aialia volatilia: ꝓut dictū ē i. pemto
huius ptis. ¶ Preuissa aūt ordinū noīa ꝓter che-
rubin ⁊ seraphin: ⁊ ꝓter noīa angelox latina sūt.
Af in ¶ Uerū cū nouē sint ordines angelox sicut dictū
est. Qui posth decim⁹ cadens ꝓp superbiā versus est
in diabolū in persecutōe eterne ꝑditionis soli-
dati sunt. Queritur ergo tribus exclusis sex tm̄ in pfa
tione cōi ponunt in qua p celos throni accipiunt
vt dictū est. Af cm̄ ex hoc illi cū ceteris maiestatē
diuinā nō glorificāt: ⁊ adorāt: sed q̄ absit hoc. Nā
virtutes celestes oēs ordines cōprehēdunt vt testa
tur Hzegorius in homilia illius euāgelij. Erunt
signa i sole ⁊ luna: vñ psalmista. Verbo dn̄i celi fir-
mati sunt ⁊ spū oris eius oēs virtus eox. Et iterū.
Dn̄s xtus ipse est rex glie: vt fortē ꝫ occulta tm̄ cir
ca hoc ꝓpriusq̄ ērōne. Dionysius q̄ppe tres eē tra-
didit hierarchias siue ordines angelox trinos in
singulis ponens vt sīlitudo trinitatis in eis in si-
nuce ꝑpressa: ⁊ dr hierarchia a heierar qđ ē sacrū:
⁊ archos qđ est ꝑceps: q̄si sacer ꝑcipatus. Sūt
ēm tres ordines supiores ⁊ ꝑcipales: tres iferio
res: tres medij. Supiores sunt cherubin seraphin
⁊ throni. Medij sunt dn̄ationes principat⁹ ⁊ ptā-
tes. Inferiores sunt xtutes archāgeli ⁊ angeli: ō
quox singulis medius ordo in ꝓpatiōe subtrahit:
ad notādū q̄ cōparatiōe trinitatis: eterne cuius
maiestas in ea ꝓcipue cōmēdat: oīs alia trinitas
diminuta reperit ⁊ imperfecta: nā ꝺs in nubibus
equabit dn̄o: ꝺs fillis erit dno i filijs dei. De supio-
ribꝰ subtrahit cherubin: de medijs principat⁹: de
iferioribꝰ archāgeli. Hāc q̄ppe eternā ⁊ idiuiduā
trinitatē. Laudāt ag̃eli: adorāt dn̄ationes: tremūt
ptātes: cū qbus ⁊ nōs voces ⁊c. ¶ Deus oīpotēs
duas rōnales edidit creaturas: angelicā: vez ⁊ hu-
manā q̄ laudib⁹ diuinis ꝑsisterēt: ⁊ ei gratiarū red
derēt actiōes: qs dū pari voto cōcelebrant tāq̄ su
periores cū inferioribꝰ corde in celesti cythara so
cians: de q̄ dicit Joānes. Et audiui vocē cytharē-
dox cytharizantiū in cytharis suis: ⁊ cātabāt q̄si
cāticū nouū Apoc. xiiij. ⁊ ō dic. Socia exultatiōe
cōcelebrāt: qm̄ oēs predicti ordines ⁊ ēt humana
creatura maiestatē dei ꝑtis per xp̄m: socia exulta-
tiōe equal⁹ cōcelebrāt: supplici cōfessiōe: quasi nō
superba presumptiōe sed humili laude dicentes.
Sctūs sctūs sctūs ⁊c. ¶ Pozro gelasi⁹ papa tract⁹
⁊ hymnos cōposuit ⁊ ꝑfationes cātu quidē ⁊ nō eli
mato sermone dictauit. ¶ Et est notādū q̄ ꝫ olim
innumere cēnt ꝑfationes: hodie decē tm̄ sūt canoni
zate. Nā gelagius papa de cōse. di. j. inuenim⁹. in-
quit. Inuenimus has nouē prefationes in sacro ca
thalogo tantū modo recitādas: vnā i resurrectiōe
⁊ in albis paschalib⁹. i. septimana paschali: aliā i
die ascēsionis dn̄i: tertiā in die pēthecostes: quartā
in natali dn̄i: quintā i epiphania dn̄i: sextā de ap̄lis
septimā de sctā trinitate: octauā de cruce: nonā d
iciunio i quadragesima tātūmō dicēdā de qua di-
cēt in. vj. ꝑte sub quarta feria cinerum. Urbanus
quoq⁹ papa. lxx. di. sctōr. additit decimam de btā
virgine Maria illaz vez. Equum ⁊ salutare: que ⁊
vnigenitum tuum sanctum spiritus ⁊c.

¶ De sanctus. Cap. xxxiiij. A

Cel: sia sp̄rās sociari ag̃elis ⁊ archā
gelis: de qbus in prefatione mētio fa
cta est: statim post illā cōformat se can
gelico cātui canēs hymnū illū. Sctūs sctūs
sctūs sctūs quē Sixt⁹ papa ꝓmus ī isti addi-
tuit decantari. Hic est ēm cāt⁹ pueroꝝ dit.
que cātauerūt dn̄o offerēti se illis in decia luna q̄
quasi reseruat⁹ fuit vsq̄ ad quartā decimā lunā in

Watt. xxj. Bethania. Cū ergo sacerdos finit laudē siue ꝑfa-
tionē tor⁹ chor⁹ qui repetit ecclesiā simul canit
dictū euāgelicū hymnū vt vna ⁊ equalis gloria ⁊
laus ⁊ honor deferat patri ⁊ filio ⁊ spiritui sācto.
¶ Notādū aūt est q̄ hymn⁹ iste partim angelox:
⁊ partim hoīm xp̄o applicit. Prima ēm pars lau
dē ꝓtinet ag̃elox: vltima hoīm. Legit ēm Esa. vj.
c. q̄ seraphin clamabāt alter ad alterū ⁊ dicebant.
Sctūs sctūs sctūs dn̄s de⁹ exercituū: plena est oīs
terra glia ei⁹. ¶ Legitur quoq⁹ in euāgelio Mat-
thei. xxj. c. ⁊ Marci. xj. c. q̄ qui ꝓibant ⁊ qui seqbāt
clamabāt dicētes. Osanna filio David bñdict⁹ q̄
venit in noīe dn̄i. Siqdem vox angelox. i. osanna
in altissimis trinitatis ⁊ vnitatis i deo cōmēdat
archanū. vox hoīm. i. osanna filio David diuinita
tis ⁊ humanitatis in xp̄o ꝓnat sacrm. Merito
aūt cantica angelox in eccl̄ia cantamus: qz ꝓ hoc
B quare sacrificiū terrena celestibus iungim⁹ non dubitam⁹:
ter san ⁊ ideo cū eis in excelsis saluari clamam⁹. ¶ Illud
ct⁹ can eēm aduertēdū q̄ ter dr sanctus vt notetur trini-
tatur. tas seu distinctio ꝓsonarum: sed semel tm̄ dr: dns
deus sabaoth: vt notet diuine vsie vnitas de ꝑse.
di. ij. ego qz vnitas adorāt vt sic trinitatis ⁊ vnita
tis mysterio cōprobet. Itē dr ter in singulari nu-
mero sctūs: ⁊ nō dr pluraliter sācti vt una sanctī-
tas in his trib⁹ ꝓsonis ⁊ vna eternitas ītelligat.
Hoc nō solū seraphin clamabāt sub excelso deo so
lio sm̄ ꝓpheram sed ⁊ quatuor aialia sm̄ Apoc. in
circuitu sedis requiē nō habebāt die ac nocte di-
cētia. Sanctus sctūs sctūs dn̄s deus oīpotēs. Di-
cit aūt deus sanct⁹. i. sanctificās non aūt sanctifi-
catus: vñ sancti estote: qz ego sanct⁹ sum dn̄s de⁹
vester. Dicit ꝑ pater sctūs dicente filio. Pater sctūs
ca eos in xp̄o: qs dedisti mihi: qz tu sanctus es.
Dicitur filius sanctus angelo ꝓtestāte. Qđ nasce
tur in: qđ ex te sctūm vocabit filius dei. Dicit sanct⁹
spūs sctūs xp̄o dicēte. Accipite spm̄ sctm̄: quoꝝ
remiseritis petā remissa erūt. Dicitur qs dns de⁹
sabaoth. i. dns exercituū: vez angelox ⁊ hoīm quo
rū terribilis est vt castroꝝ acies ordinata de quo
psalmo dr ab ag̃elis. Quis est iste rex glie dns
xtutuz ⁊c. tot ēm exercitus hz deus in terra quot
sunt ordines in ecclesia: tot hz in celis quot ordi-
nes sunt in angelis. Moīe ergo celoꝝ ⁊ terre: an-
geli ⁊ hoīes diuina pleni gratia hic ꝑhibētur:
vel ad ifam celi ⁊ terra gratia diuina repletur: qz
psal. c. deitas est vbiq⁹: vnde ꝓpheta. Si ascēdero in celū
xxxviij tu illic es: si descēdero ad infernū ades. Sabaoth
ergo dns exercituū siue militariū xtutum siue vi
ctoriarū interpretatur: vel oīpotens vt ipse sit dns
deus ⁊ ipse oīpotēs: q̄ exercitū angelox atq⁹ hoīm
disponit. Et ideo subdit. Pleni sunt celi ⁊ terra
glia tua: hoc est vt ei⁹ glia celi ⁊ terra gubernēt: ⁊
q̄m celis: ⁊ qui in terra sunt glorificēt ⁊ honorēt
nomē sctūm eius: celi aūt pleni sunt glia re terrave
rospe. Tic xo in re plena erit cū adimplebit illud
Watt. vj. fiat volūtas tua sicut in celo ⁊ in terra. Dū aūt di-
cimus. Pleni sunt celi ⁊ terra gloria tua agimus
C gr̃as creatori de oībus bñficijs. Duz xo dicimus.
De bñ Bñdictus q̄ venit ⁊c. agimus gr̃as specialiter de
dict⁹ q̄ bñficio redēptionis. Quia cū necessarium esset ad
venit eternā salutē incarnatōis mysteriū ꝓ hoc recte
jo. v. subiungit: bñdictus qui venit in noīe dn̄i. Ego in
Estate quit venit in noīe patris mei: nomē ꝑ his est filius:
xx. de q̄ dicit ꝓpheta. Ecce nomē dn̄i venit de lōgin-
quo. dn̄ ergo sanctus inchoat ꝺclinati stare debe-
mus: qr tūc ꝺcarnationē maiestatēq⁹ diuinā p an-
gelox hoīmq⁹ cātū ꝺcognitā veneramur. ¶ Rur-
sus dicēdo. Bñdict⁹ ⁊c. ⁊ cū hec finit de euāgelio
debem⁹ signū seu vexillū crucis nobis facere seu
ꝓponere: qr xp̄s p crucē triūphauit ⁊ nos triūpha
re facit. Cū ēm xp̄s venit ad hiērlm descendit de
mōte oliueti: tūc filij israel clamauerūt dicētes.
Bñdict⁹ q̄ venit i noīe dn̄i: qr aduēt⁹ xp̄i in hieru
salē significat futurā resurrectionē qñ ipse veniet
iudicare vivos ⁊ mortuos: ⁊ apparebit nobis i ea
dē carne in q̄ ꝓ nobis passus est: ⁊ tūc in noīe iesu
oē genu flectet celestiū terrestriū ⁊ infernox vñ et phi. ij.
exitūc q̄dā incipiunt genuflectere ⁊ deuote orare. D
¶ Sequit: Osanna: qđ est xp̄m hebreum: ⁊ signifi De osā
cat: salua obsecro: supplēdū est pp̄lm tuū vel totuz na- q̄d
mundū: compositum q̄dem xp̄m est ex osi qđ in- sīgat.
terpretatur salutifica ⁊ anna qđ est apd hebreos in-
teriectio obsecrantis motū animi significās sub-
dep̄catis affectu. Int egre ergo dr osanna: qđ nos
corrupta ⁊ vocali ifa ⁊ elisa dicimus osanna: qđ
facimus exignorantia aut sciēter synalimphātes
vocalē elidimus, put in metris fieri cōsueuit. Di
citur aūt bis osanna in excelsis: ꝓpter duas pres
salutis q̄ sunt stola mētis: ⁊ stola carnis: q̄b⁹ san-
cti beatificantur in gloria: vtvez aīa ⁊ corpore sāl
uati inter angelos deputemur in excelsis. i. altis
s. in celo. Reperit aūt hic xp̄isculus in psalmo cēte
simodecimoseptimo: q̄ cm̄ turbe dixerūt: Osan- Psal.
na: hoc est qđ hic dr. Q dne saluū me fac: ⁊ eisdez cxvij.
xp̄is ibi subiungit⁹. Bñdictus q̄ venit in noīe
dn̄i. ¶ Sane in hoc angelorū ⁊ hoīm cōcētu qñq⁹
organa concrepant: qđ a Dauid ⁊ a Salomone in
troductum est: q̄ ipsi tuerūt hymnos in sacrificio
dn̄i organis: ⁊ alijs instrumentis musicis concre
pari ⁊ laudes a populo cōclamari. Uerūtū quāto
cor est maius cor pore rāto dño deuotius corde q̄
corpore ꝓfitemur: de hoc dr in fine ꝓoemij quin- E
te partis. ¶ Exnūc aūt xp̄is ⁊ gestibus xp̄i passio quare
repetrāt. Nā diaconus ⁊ subdiaconus vadūt post di. o-
dox sum epi seu sacerdotis in quo fuga apostoloꝝ nar er
in xp̄i passiōe significat: put in ti. de oblatione di stinc
ctum est. Si q̄ vero stant retro altare ꝓspicientes con-
in eōm: significant mulieres q̄ a lōge stantes eius stant
passionē viderūt. Qēs aūt: ⁊ q̄ retro stāt: ⁊ q̄ facie post sa
epi inspiciūt in climāt se maiestatē diuinā ⁊ incar- cerdo-
nationē dn̄i venerātes: q̄ p cātū angelox: ⁊ hoīm rem in
introducta sunt. Ordo cēm angelorum. d. sanctus primi
sctūs sctūs sctūs dn̄s de⁹ sabaoth: maiestatē introduxit pio ca-
diuinā. Ordo xo hominū dicēs. Bñdictus qui ve nonis
nit in noīe dn̄i: aduētū significauit in carne ipa q̄z
ēclinatio mestitiā significat discipulox de morte
xp̄i q̄ nō audebāt se erigere ⁊ ꝓsteri se esse discipu
los ei⁹: ideoq⁹ stant inclinati donec dicat: libera
nos a malo. Manū ēm erat eis aīs lucez surgere. i. Psal.
ante resurrectionez de xp̄o gloriari: per quā sunt cxxj.
ab oībus tribulationibus liberati. Qñ de hec pe
titio in dominica oratiōe septia est: q̄ numer⁹ est
vniuersitatis: de hoc dictum est sub titulo quali-
ter eps vel sacerdos ad altare ⁊c.

¶ De secreta vel canone misse. Cap. xxxv. D. cō A

Ost acclamatū ꝑ cunctos secretū silētiū: none
in quo ⁊ misse canon deuote dr: a sacrum misse
mysteriū peragitur: quod sit ꝓ solum sa- Matt.
cerdotē: qm̄ sm̄ Matthęum Christus so- xxvj

Universidad de Navarra

lus orauit. Et ꝓm quosdā hic incipit missa: qm̄ cetera sunt de solēnitate: de ꝑse. dī. ij. panis est. Canon aūt misse ⁊ oblatio: vt dictū est in ti. de ꝑfatione: ⁊ actio ⁊ canon ⁊ sacrificium ⁊ secreta vocantur. Actio dr̄. ꝓpter sacra mysteria q̄ in eo agunt: q̄z tūc cū deo agit cā nr̄a vt dictū est in ꝓmio huius partis: vñ qz in. c. illo colcantes ⁊c. in illo. Hanc igit̄ oblationē: certis diebꝰ vltra ordinaria canonis seu actiōis ℞a quedā addūt: ut ⁊ dr̄: ideo in missalibus in varijs locis sup illas additiones scribit talis titulus seu rubrica. In fra actionē: eo qđ ille infra seu q̄si in medio ipsius actiōis stue canonis dici, dr̄. Canō ℞o dr̄ q̄ regulis patrū ꝓpositus est: a sanctis em̄ ꝑibus aliq̄ ℞ba mystica sunt ibi istituta. Canō aūt grece dr̄ regula; latine. Dicitur etiā canō: qz regul̄r xp̄s ver⁹ sacerdos i eo repr̄sentat: seu qz ꝑ hūc regul̄r fit ꝓsecratio sacri. Sacrificiū aūt dr̄ a sua ꝓte dignior: de q̄ dictū est sub tit. de oblatione. Secreta dr̄ q̄si nobis occulta: qz hūana rō nequaq̄ tm̄ mysteriū plenarie capere pot: ad qđ significādū merito secreta voce celebrāt. ¶ Ad hoc etiā significādū sacerdos secretā intrās q̄sdā cortinas q̄ sunt i latꝰ altaris: put infra dicēt in quarta particula canonis sup ℞bo. Hanc igit̄. Dicit etiā secreta: qz secrete ⁊ sub silentio dr̄. Christus em̄ ad ꝓsecrationē corpis sui ventur⁹ secrete: ⁊ solꝰ orabat ab hora cene vsq̄ dū suspēsus est in cruce q̄s ofones secrete significant. Prisci ꝓ ꝑ tribus antiq̄ ꝑ. s sub silētio sacrificabāt ⁊ cōicabāt qđ etiā i sabbato sctō obseruamus.

Jo. xij. Preterea vt Joānes euangelista describit postq̄ xp̄s honorifice fuit receptꝰ ⁊ magnificatꝰ a turbis cū psalmis ⁊ laudibus abijt ⁊ abscōdit se: nō vtiq̄ trepidātis formidīe: ꝙ dispēsatiōis ofō: qz nōdū venerat hora eiꝰ q̄ postq̄ aduenit spōtane⁹ ad passionē accessit. Illud ꝙ xp̄i latibulū hoc secretū silētium repr̄sentat: in quo sola dirigit ad dm̄m intenta

mat. v deuotio. Tūc em̄ sacerdos ītrare dr̄ i cubiculū cordis: ⁊ ostio sensuū corꝑis clauso deus ꝑem orare: q̄ exaudit̄ or est clamoris cordis nō vocis. Aūt ānatyp̄ gerēs ecclie nō petitione clamosa: sed tacita

ſ. Re. j. deuotiōe qđ petuit i petrauit: de q̄ in libro Regū legit̄ q̄ loquebat in corde suo ⁊ labia eius tm̄ mouebant: ꝙ vox penitus nō audiebat. Aūt ⁊ Moyſi dns inq̄t. Quid clamas ad me: cū tū ipse taceret.

ꝓs. liij Prophet̄a etiā dicit. Dicite in cordibus vr̄is ⁊ in cubilibꝰ vr̄is copungimini. ¶ Pōt tū dici q̄ ꝓpria secretella repr̄sentat tp̄s illud qđ xp̄s venit hierosolymā ad diē festū nō mānsēste: hec aūt secreta tp̄s illud q̄ receptus fuit in Hierusalē cū hymnis ⁊ tramis: ⁊ sexta feria seq̄nti crucifixus fuit: ꝑfatio ℞o illō qđ xp̄s i cenaculo hymnū retulit: ⁊ illo dicto exierūt in mōtē oliueti: sursum corda afcēsiōem. Sctō ꝩ secreta in silētio dr̄ ne sacerdos clamādo his q̄ agūt min⁹ intēdat. Tertio ne vox sacerdotis numio clamore deficiat. Quarto ne sacrosctā

C Miraculū ℞a vilescāt. Ferē em̄ q̄ cū antiq̄ⁿ publice ⁊ alta voce canon dicerēt: oēs pene ꝓ visum illū sciebāt ⁊ in platēis ⁊ in vicis decātabāt. Aūt cū dā pastores illū ℞ in agro cātarēt ⁊ panē sup lapidē posuisserūt: ad ℞bor ipsor̄ ꝓlationē panis i carnē ꝓ verbis ſcnt: ad ℞bor ipsor̄ ꝓlationē panis i carnē ꝓuersꝰ ꝓsecra sus est: xp̄i tū diuino iudicio igne celitus misso ꝓtiōis. cussi sunt ꝓpter qđ sancti ꝑes statuerūt ℞a ita sub silētio dici ⁊ ihibētes sub anathemate ne, ꝑcā tur nisi a sacerdotib⁹ sup altare ⁊ in missa ⁊ cū ve stib⁹ sacris. Quedā etiā ofones q̄ aī ꝓfationē sub silētio dicūtur secrete vocant: de quo ⁊ de silētio sub ti. de inclinatiōe sacerdotis dictū est. Cōsecrātis ergo mēs vt ꝓmissum est: ad id solū dr̄ esse intē Jo. ij q ta: nam eos q̄ adorant in spū et veritate adorare oportet. Me ℞o musce venientes pdant suauitatez Eccl. x vnguēti. i. ne importune cogitatiōes tollāt deuotionē ofonis. Flabello spūs abigant̄. i. inspiratione gr̄e repellant̄: q̄tenus auster aduentes ⁊ spūs sanctus accedēs ⁊ perfect ortū. i. mentē fecūdet: vt aromata fluāt. i. vt ℞rutes abūdēt. ¶ Ad qđ etiaz cāt. iij q significādū ⁊ stiuo tpe materiale flabellū dū secreta dr̄ adhibeb. Hac etiā rone ⁊ vez ne musce venientes pdant suauitatē vnguēti: dici pōt q̄ canō dicit dr̄ expedite nō morose: ⁊ ne auditoribus tediuz generet. Aūt in Exod. dr̄. Fac festināter qđ de immo exo. xij latiōe agni dictū est. Et ꝓbatur etiā ibi. Et comedetis festināter: ꝙ nec nimis etiā festināter: qz nō dr̄ sacrificiū sine sale. i. discretiōe ⁊ deuotiōe offerri. Debet etiā in libro legi ne vllꝰ error cōtingere D Ea q fi possit. Porro sacerdos missam celebrās repr̄sentat ea q̄ olim pōtifex inter sctā sctōr̄ egit: q̄ xp̄s egit unt in quē ille ꝓfigurauit. Siqđē ea q̄ fiūt a principio secanoe cretevsq̄ in finē: passionē dñi sepulturā ⁊ resurre missę ctionez dñicā repr̄sentant. Recolit em̄ ibi memoria passio eoꝝ q̄ gesta sunt per hebdomadā aī paschalē a de nē dñi cima luna, primi mēsis q̄ Jesus abijt hierosolymā repr̄ usq̄ ad septimā decimam q̄ resurrexit a mor tant. tuis ꝓpter qđ in plerisq̄ sacrarijs inter ꝑdicatio nē ⁊ canonē imago crucifixi depingit̄: vt nō soluz intellect⁹ ⁊fc: vez etiā aspect⁹ picture memoriam

B Canonis ꝓmūt. ꝓ dñice passiōis ispiret. Et forte diuina factū est ꝓ uidētia: iz hūana nō sit idustria ꝓcuratū: vt ab ea ista canō inciperet. s. a. T. q̄ hebraice thau dr̄: q̄ in sui forma signū ⁊ mysteriū crucis ostendit ⁊ exprimit dicēte dño ꝑ Ezechielē. Signa thau i frōtib⁹ Ezc. ix virorū dolētiū ⁊ gementiū sup abominationibus Hierusalē: qm̄ ꝑ xp̄i passionē hec oīa i cruce ꝑpleta sūt ⁊ efficacia hnt. In qbusdā tm̄ codicib⁹ ⁊ manifestatis pris ⁊ etiā imago depingit̄ crucifixi: vt sacerdos q̄si pr̄sēte videat qđ inuocat ⁊ qđ alloq̄t dicēs. Te igit ⁊c. ⁊ passio q̄ hic repr̄sentat cordis oculis ꝑgerat. Sacerdos aūt osculat̄ pedes ipsius maiestatis ⁊ se signat i frōte: inuēs q̄ reuerēter ad mysteriū passiōis accedit. Quidā tm̄ prius osculātur pedes maiestatis: ⁊ postea crucifixi, ꝓm seriē canonis. Alij ecōtra q̄z ꝓ filiū q̄nit ad patrez: deinde dicens. Te igit: se inclinat vt ibi dicēt. Secreta q̄ passionē repr̄sentat: passio incipit ibi: vñ ⁊ memores ⁊c. crucifixio ibi. Hostiā puram, hostiā sanctā, hostiā imaculatā. ofo ℞o a xp̄o i cruce ꝓcepta ibi. supplices te roga. ⁊c. Epi seu sacerdotis inclinatio tūc facta aī altare ꝙ significat emissionē spūs capite i-

C Canonis ꝓma ꝑs exponit. clinato. Eleuatio vocis cū dr̄. Nobis q̄z significat exclamationē cēturionis dicētis. Vere filius dei erat iste due cruces supra corpus ⁊ calicē facte docēt xp̄m ꝓ duob⁹ ꝓpr̄is crucifixū: oblata in calice sīgt corꝑ xp̄i. Vinū in calice sanguinē eiꝰ. Subdiacon⁹ recedēs a facie epi incipiēt̄s. Pater nr̄: significat mlieres sepulto dño recedētes a monumēto. Patena significat feminarū corda in obsequio sepulture xp̄i latitudine charitatis patentia: put sub ti. de oblatione dictū est: de his ꝑ sua loca dicēt. Tradit aūt q̄ gelasiꝰ papa q̄nquagesimus ꝓm⁹ a beato Petro canonē principalr̄ ordinauit. Non em̄ secreta tota simul ab vno cōposita est put dicēt in tertia ꝑticula sup ℞bo cōicātes. Et iz aliqua ℞ba sint ab aliquib⁹ quos tū ignorazm⁹ ad dita q̄ i euāgelij textu nō cōtinent vt dicēt i sexta ꝑticula sup ℞bo. Eleuatis oculis: nulli tū subtrahere vel addere iz: nisi forte q̄ndoq̄ eoꝝ noīa ꝓ q̄b⁹ noīatim sacrificiū offert sicut iferi⁹ in decima ꝑticula oñdet. ¶ Notādū ℞o est q̄ q̄dā sedēt i canone

Exod. xvij. misse: significātes aplos q̄ sedebāt tristes de nece dñi i cenaculo. alij stāt significātes moysen q̄ extē sis māib⁹ orabat: ⁊ Aarō ⁊ hur illi⁹ manus sustētabāt: ō q̄ sub ti. de ofone dictū est. Quidā ℞o vt alij q̄ ex ministris nec sedēt nec stāt: iz in vestib⁹ sacris stāt capite īclinati, put dictū est sub ti. ō sctis: ⁊ sub ti. qualr̄ sacerdos ⁊ ministri ad altare debēt stare.

A Expō canonis misse. ¶ De expone canonis q̄ incipit. Te igit. Cap. xxxvj.

Expositioni canonis hic vacare puidimus. Verūtamen quicquid exponendo conamur exprimere vix vllꝰ apparet esse momenti. Deficit nāq̄ lingua sermo disparet: superat īgenitū: opprimit intellectus pulsabo tū ad ostiū vt amicus accōmodet mihi tres panes. de pe. dist. j. opportuna. q̄ maxie i hoc cōuiuio necessariꝰ erūt: vez fidē q̄ petit ⁊ accipit vitā: spē q̄ querit ⁊ inuenit vitā: ⁊ charitatē q̄ pulsat ⁊ aperit veritatē. ¶ Canō aūt vndecim cōtinet ꝑces. ¶ Scōa īcipit ibi: Memēto dñe. ¶ Tertia ibi: Cōcātes. ¶ Quarta ibi: Hāc igit̄. ¶ Quinta ibi: Quā oblationē. ¶ Sexta ibi: Qui pridie. ¶ Septīa ibi: Sitī mō. ¶ Octaua ibi: Unde ⁊ memores. ¶ Nona ibi: Supplices te rogam⁹. ¶ Decima ibi: Memēto. ¶ Undecīa ibi: Nobis quoq̄. ¶ Alij dicūt q̄ cōtinet duodecim ꝑtes. ¶ Scōa ꝑs ibi: In primis. ¶ Tertia ibi: Memēto. ¶ Quarta ibi: Cōcātes. ¶ Quīta ibi: Hāc igit̄. ¶ Sexta ibi: Qui pridie. ¶ Septīa ibi: Aīī ⁊ memores. ¶ Octaua ibi: Supra q̄. ꝓpitio. ¶ Nona ibi: Memēto. ¶ Decīa ibi: Nobis q̄q̄. ¶ Undecima ibi: Per quē hec oīa. ¶ Duodecīa ibi: Orem⁹ ꝓceptis salu. mo. ¶ Sed ꝓm alios sex solū cōtinet ꝑtes. ¶ Scōa incipit ibi: In primis. ¶ Tertia ibi: Cōcātes. ¶ Quarta ibi: Hāc igit̄. ¶ Quinta ibi: Supplices te rogamus. ¶ Sexta ibi: Orem⁹ ꝓceptis. ¶ Sūt ēt q̄ dicūt q̄ q̄nq̄ tm̄ sunt ꝑtes ⁊ quinquies cōcludit per xp̄m dñm nr̄m: eo q̄ per quincupartitā dñi passionē ofō fidelīū exaudit: de hoc dictū est in fine ꝓemij huius ꝑtis. ¶ Incipit ergo canon: ⁊ eius prima ꝑticula. Te igit. Et exponit̄ igit̄. i. certe. Sacerdos em̄ hoc dicens alloquit deū tā ꝓ pr̄te: vel igit̄ istud cōtinuat ad ꝓcedētia: quasi diceret. Tu es sctūs de⁹ igit̄ clemētissime pr̄. i. clarissima mēte abūdātissime vl. i. misericordissime: vel. i. mentem clarificās. Mēs em̄ clarescit cū deū ꝓpitiū sentit: que ℞a dicendo sacerdos se aī altare inclinat significās q̄ Petrꝰ

Jo. xx. inclinauit se dū prospexit in monumētū. Rursus hec sacerdotis īclinatio ꝓ principio canonis humiliratē xp̄i ad passionē: qđq̄ sacerdos tp̄e cū reuerētia ad mysteriū crucis accedit sīgt. ¶ Et ī his verbis notāt̄ q̄ sicut legalis sacerdos vultū aduersus ꝓpitiatoriū hēbat, put dictū est in ꝓmio huius partis: sic ⁊ noster ad dei clemētiā cor dr̄ habere: ⁊ sicut pōtifex intrabat in sctā sctōr̄ semel in anno

De. ix. ferēs sanguinē hirci aut vituli: sic ⁊ xp̄s ꝓ ꝓpriū sanguinē introiuit semel in sctā eternā redēptiōe inuēta: sic ⁊ minister ecclesie intrat cū sanguine ī sctā sctōr̄ quoties i mēte memoriā sanguinis xp̄i gerēs secrete inchoat mysteriū q̄ nō solū mēte, sz etiaz crucis signaculo: de quo iā dicēt: xp̄i recitat passionē. ¶ Seq̄tur. Supplices. i. hūiles: vti acceptā habeas. i. vt accipias seu vt grata habeas: et hic osculat̄ altare i reuerētiā passiōis ꝓ hoc ꝓpatiēs oīdens. ¶ Sāne eodē die qua laudes a turbis D xp̄o sunt acclamate. vez decima luna primi mēsis Xp̄s qñ ꝓm legē typicus agn⁹ in domos hebreoꝝ ifuit rebat: verus agn⁹ Jesus xp̄s ingress⁹ est hierosoly tradi- mā ⁊ mlt̄is insidijs q̄rebat ad mortē. Tradit⁹ aūt tus a a trib⁹. s. a deo, ꝓ nobis: vñ apl̄s. Proꝓtio filio suo tribus nō pepcit deus: sz ꝓ nobis oībus tradidit illū a ro. viij iuda: vñ i Mattheo. ¶ Querebat iudas opportunitatē vt eū traderet iudeis: ⁊ a iudeis ꝓlato vt Mat. in Joāne. Hēs tua ⁊ pōtifices tui tradidērūt te mi xxvj. hi. Pria traditio fuit ex gra: qz dilexit nos: ⁊ tra- Joan. didit se ipm̄ ꝓ nobis. Scōa ex auaritia: qz ꝓstitue xvij. rūt ei. xxx. argēteos. Tertia fuit ex iuidia. Scie Mat. bat ei Pilat⁹ q̄ ꝓ iuidiā tradidissēt eū. De⁹ ergo xxvj. tradidit ex dono: iudas ꝓ munere: iude⁹ in sacrificiū illibatū. ¶ Ad qđ designandū sacerdos facit Mat. tres cruces sup oblatā ⁊ calicē cū dicit. Hec dona xxvij. hec munera, hec sctā sacrificia illibata. q. d. offerim⁹ tibi clemētissime pr̄ hec dona, hec mūera, hec E sctā sacrificia, cōmemorātes illaz traditionē quā quare deus fecit ex dono. Judas ꝓ munere: iude⁹ in sa- fuit. iij crificiū illibatū: singuli tm̄ ad mortē: mortē aī cru- cruces cis. ¶ Scōo etiā fiunt tres cruces in reuerētiā ei⁹ super qui est trin⁹ deus: cuius potēcia fit ꝙ uersꝰ panis obla- et vini. ¶ Tertio in figurā triplicis vnionis in acce tionē. ptatione saluatoris. ¶ Quarto in memoriā trine phi. ij. crucifixiōis. Pria fuit in voluntate psequentiū de qua Jo. ij. Collegerūt ergo pōtifices ⁊ pharisei cōciliū ⁊c. ¶ Scōa fuit ivoce clamātiū: de qua Mar. Mar. xv. At illi magis clamabant crucifige eum. ¶ Tertia Luce. fuit in crucifixiōe manuū ⁊ pedū: de q̄. Luce cruci xxiij. fixerūt eū. ¶ Quinto in tribus crucib⁹ tēpus aīle gē q̄ trib⁹ distinguit̄ interuallis: in nuim⁹. s. ab Adā ad Noe: inde ad Abrahā ⁊ inde ad Moysen. In qbus tribus tēporib⁹ iuſti xp̄m suis sacrificijs ꝓfigurauerūt: vt Abel i agno. Melchisedech i pane ⁊ vino. ⁊ Abrahā i filio. Uerū ꝓ pmissa tria ℞ba nō aliud at̄q̄ aliud dicit: sed res vna ꝓ sui magnitudīe diuersa appellatiōe laudat: donū quidē dātis: munus accipiētis: sacrificiū offerētis. Pr̄ de- lde ix. dit⁹/fili⁹ obtulit/spūs sctūs recepit: vñ apl̄s. Chri- F stus ꝙ spūs sctūs semetipm̄ obtulit deo imaculatū: quare singuli tm̄ dederūt ⁊ obtulerūt: ⁊ acceperunt: sz ad obla- distinctionē pr̄ dr̄ dedisse, ꝓpter autoritatē: filius tionez obtulisse, ꝓpter hūilitatē: spūs sctūs accepisse, ꝓ- bene- pter benignitatē. Eadē em̄ sacrificia dona sunt, si dicēs mul ⁊ mūera: dona sunt a nobis deo vt laudet ob- dicit lata. Mā ⁊ q̄ sacris offerunt altarib⁹ ⁊ mūera nūcu- hec do panť ⁊ dons: vñ ⁊ dns inq̄t in euāgelio. Si offers na et munus tuū ante altare: vade ꝓius reconciliari fra- hec mune tri tuo. Et Daniel dixit ad Balthasar. Munera ra. ⁊c. tua tibi sint: ⁊ dona tua alteri da. xiij. q. v. scriptū. mat. v alibi. Respexit dns ad Abel ⁊ ad mūera ei⁹. Sa- Dan. crificia dār qz sacrificant ⁊ offerunt ꝓ pctis nr̄is ge. iiij. vt nos sacros officiāt. Unde apl̄s inq̄t de pōtifice vt offerat dona ⁊ sacrificia ꝓ pctis. Sermonū igitur lde. v. iculcatio pie deuotiōis est exercitatio ⁊ ineffabilis

Universidad de Deusto

ꝑ mẽdatio sacramẽti: qꝫ sacrm digne eucharistia appellat ꝑ dicit in .vj. partic. sup xbo. Qui pridie qꝫ pateret ꝓpzie aũt munꝰ hominiꝰ: donũ deo datur. Haz muncra dñr que manibus dant vel accipiũt. Rursus dicunt dona q̃ ad panẽ in quo est farina ⁊ aqua: muñera quo ad vinũ i quo est vinũ et aqua. Hec sancta sunt sacrificia quo ad vtrũqꝫ ꝫ Aug. dona referimꝰ cũ nosmetipos deo offerimꝰ ⁊ donaꝝ munera cũ eius bñficiozũ memozes sumus: sacrificia illibata cũ ei hũilitatẽ ⁊ laudes ipẽdimꝰ de hoc vide: de cõse. dis. ij. in canõe cõperim⁹. ¶ Et nota qꝛ iõ dr plural⁹ dona: muñera: sacrificia: qz panis ⁊ vinũ pziusqꝫ cõsecrẽt ⁊ diuerse sũt spẽs subst̃arũ: ⁊ diuerse substãtie spẽx: ꝫ vbi cõsecratio celestis accesserit spẽs q̃dẽ remanent: sed substãtie ꝙuertũt: itaqꝫ diuersa sũt ꝓtinẽtia: ꝫ vnicum est cõtentũ: mã idẽ sub vtraqꝫ cõtinet: ꝫ nõ in idẽ vtraqꝫ substãtia cõuertat: sicut ifra plani⁹ oñdet. Dicunt etiã sctã: ⁊ illibata: qz panis ⁊ vinũ sanctificant in sacrosanctũ corp⁹: ⁊ imaculatũ sanguinem xpi. Hõ esm dicunt illibata quasi nõdũ gusta ta: sed potius dicũtur illibata. i. imaculata q̃ sine macula cordis ⁊ corpis opz offerri: quatenꝰ ⁊ cor ab iniqtate ⁊ corpus ab imñdicia purgẽt añꝫ offerant: qm̃ vt ait apls de ꝑse. di. ij. q̃ celare. ⁊. c. sequẽti. Quicũqꝫ mãducauerit panẽ ⁊ biberit calicẽ domini indigne reus erit corpis ⁊ sanguis dñi. Ꝓbet aũt seipm hõ: ⁊ sic de pane illo edat ⁊ de calice bibat q̃ esm mãducat ⁊ bibit indigne: iudiciũ sibi mãducat ⁊ bibit. Dicunt ergo illibata. i. sine labe: sicut agnꝰ paschalis imaculatꝰ q̃ significat xpm q̃ est sine macula. i. ruga vel illibata. i. in corrupta: nõ qz substãtia panis ⁊ vini corrũpi nõ possit: ꝫ qz corp⁹ ⁊ sanguis filij dei in qua virtute xbozũ spẽs tam transsubstãtiate sunt corrũpi nõ possunt. Añ psalmista. Hõ dabis sanctũ tuũ videre corruptionem. Tertio dñr illibata ad notãdũ q̃ nullus extrane⁹ ad fidẽ debet approximare illis vt dicek in tertia particula superxbo. Cõmunicãtes. ¶ Tria sũt ecclesie sacrificia ꝓ tria que fiebãt in vet. testamẽ. figurata ꝓout dictũ est in ꝓoemio huiꝰ partis. ¶ Sequr in ꝓmiis que tibi offerimꝰ ⁊c. Sane legalis põtifex ingrediẽs in sctã sctoꝝ ozabat vt dictũ est in ꝓoemio huius partis: ⁊ xps añ passionẽ ozauit se glificari discipulosqꝫ cõseruari: ⁊ nũc etiã sedẽs ad dextrã patris interpellat, ꝓ nobis: sic ⁊ nr̃ ⁊ minister sequẽs Aarõ ⁊ xpm ꝓtota supplicat eccl̃ia q̃ ꝓsistit i ꝓlatis ⁊ subditis ⁊c. Vz aũt vn⁹ tm̃ sacrificiũ offerat: tm̃ plural⁹ dicit offerimꝰ: qz sacerdos nõ tm̃ in sua: sed in totiꝰ eccl̃ie ꝑsona sacrificat. Quapzopt̃. i. sacꝛo corpis xpi: nil a bono maius: nil a malo minꝰ pficiẽ sacerdote: ꝓut dictũ est in ꝓmio huiꝰ ptis. ¶ Uerũ nobis hic inuestigãdũ occurrit q̃bus ⁊ ꝓ q̃bus ⁊ qualr̃ ⁊ quare debeam̃ sacrificiũ altaris offerre. Et q̃dẽ hec qua tuoꝝ ex ipso canone colligere possumꝰ euidenter: q̃bus soli deo: vcz in diuidue trinitati: ꝓ q̃bus eccl̃ia sctã catholica: vcz ꝓ oĩbus ortbodoxis: q̃ĩr in vnitate fidei: vcz in cõtone sctoꝝ: quare ꝓ bñficijs corpalib⁹: spũalib⁹: ⁊ eternis: ꝫ oĩb⁹. ꝓpt̃ deũ ¶ Primũ notãd: ibi. Tibi reddũt vota sua eterno deo viuo ⁊ xo. ¶ Scõz: ibi. Ꝓo eccl̃ia sua sancta catholica. ¶ Tertiũ: ibi. Cõicãtes ⁊ me. ve. ¶ Quartũ ibi. Ꝓo redẽptiõe aĩaꝝ suaꝝ: ꝓ spe. sa. ⁊ icol. suc. Sacrificiũ ergo laudis offerr̃: ⁊ gñaliꝑ cũctis ⁊ spãliter ꝓ q̃bus dã. i. ꝓ platis q̃ sunt iuxta apl'z i sublimitate ꝓstituti ⁊ ꝓ subditis viris ⁊ mulieribꝰ: ꝓ sacerdotib⁹ ⁊ astãtib⁹: ꝓ nobis ⁊ nr̃is. De platis ⁊ subditis ibi. Una cũ famulo tuo papa nr̃o et oĩbus ortbodoxis. De viris ⁊ mlierib⁹: ibi. Memẽto dñe famulox fa. tuo. De sacerdotib⁹ ⁊ astantib⁹: ibi. Oĩz circũstãtiũ ⁊ q̃ tibi offerũt hoc sacrificiũ. De nobis ⁊ nr̃is: ibi. Ꝓ se suisqꝫ oĩbus. Sic ergo exponẽda est lr̃a q̃ tibi offerimꝰ in ꝓmiis. i. ꝓtici palit ꝓ eccl̃ia tua sctã catholica. i. vniuersali toto terrarũ orbe diffusa: ꝫ fidei sacr̃is vnita: quã. i. vt eã pacificare dignerisvt habeat pacẽ ab hereticis ⁊ scismaticis: ⁊ adunare q̃ dispsa est iter pfidos et paganos. Et hic dr q̃ orãdũ est ꝓ discordãtib⁹ ab inuicẽ: quã ⁊ custodire digneris avitijs ⁊ demonib⁹: ⁊ regere in ꝓsperis ⁊ aduersis. Jdipz tũ vt esse pacificare qꝫ adunare: custodire qꝫ regere. Tũc ecl̃ia pacificat cũ fidelitũ mẽtes adunanẽ vt ꝓ spũm sctũ charitate diffusa in ꝑtitudis credẽtiũ sint coz vnũ ⁊ anima vna extra de sum. tri. c. ij. Tũc custodit cũ iterũm̃di picula regit: vt de sctõ mittẽs auxiliũ cã de syon tueat. Uz esm in apo. septẽ scribat eccl̃ijs vnã tm̃ in cãticis est colũba. nã sap. edi. si. do. ⁊ excidit co. septẽ. Una ecl̃ia est septẽ ordinib⁹ distributa vel septẽ crismatib⁹ insignita: quã ipse pacificat ⁊ adunat: ille custodit ⁊ regit q̃ ꝓpter ipsius regimẽ ⁊ munimẽ, ꝓposuit vniuersitati oĩs ab vno sicut corp⁹ a capite gubernẽt, ꝓ quo statim orat cũ dr. Una cũ famulo tuo papa nr̃o: q̃xba Clemẽs papa addidit. Hã vt inquit Pelagius papa cõstat ab vniuerso orbe separos esse q̃ qualibꝫ: dissensione inter sacra mysteria aplici põtificis memoziaꝫ cõsuetudinẽ no frequẽtãt q̃ vero nõ sunt de romana eccl̃ia dioceſi, ꝓ suo q̃q debẽt orare põtifice quatenus vnitatẽ spũs in vinculo pacis obseruet: vñ debent dicere verba sequẽtia. s. ⁊ antistite nostro. Antistes tũ ipse celebrãs nõ debet ea dicere. Quod vero addũt quidã de antistite et rege nouã traditio est vbi orãdũ esse ꝓ ꝓlatis ostendit: orãdũ etiã esse ꝓ principe apostolus docet. j. ad Thi. ij. c. Obsecro inq̃t primo oĩz fieri obsecratiões: orationes: ⁊ postulatiões: ⁊ grãx actiões, ꝓ oĩbus hominib⁹: ꝓ regib⁹: ⁊ oĩbus q̃ in sublimitate sũt cõstituti: vt quietã ⁊ trãquillã vitã agam⁹ in omni pietate ⁊ castitate. de cõse. di. j. de hymnis. ad finẽ Sicut esm duo sunt vite: celestis: vcz ⁊ terrena: vna qua spũs viuit ex deo: ⁊ altera qua caro viuit ex spũ ritu: ita due sunt potestates: ecclesiastica: vcz ⁊ mũdana vna q̃ moderat spũalia: ⁊ altera que moderat carnalia: ista ꝓ clericos: ⁊ illa ꝓ laicos. xvj. di. duo. Postvtrãqꝫ potestatẽ orandũ est ꝓ omnib⁹ ortbodoxis qui vtrãqꝫ fidem catholicã: vcz: ⁊ apostolicã venerãtur ⁊ colũt: ⁊ sic heretici ⁊ scismatici excludũtur. Orthodoxi esm quasi gloriãtes dicũt: qui vcz: deum recte fidei cõfessione glorificant.

¶ De scõa pte canonis. s. Memẽto dñe. Ca. xxxvij.

Memẽto dñe famulorũ famularũqꝫ tuarũ ⁊ oĩz circũstantiũ ⁊c. Scõa pars in qua etiã ostẽdit orãdũ eẽ ꝓ subditis. Et ex hac ĩfra xbo cuidẽter quinkẽ q̃ in hoc loco debeat sacerdos specialiter viuos quos voluerit memorare: qñ subiequẽti. Memẽto defunctoꝝ poterit agere memoriã speciale. Hic etiã euidẽter apparet q̃ sctm̃ sit ⁊ saluhze missarũ itereſſe mysteriis: cũ ⁊ spãliter ꝓ q̃bus dã. i. ꝓ platis q̃ sunt iuxta apl'z i sublimitate ꝓstituti ⁊ ꝓ subditis viris ⁊ mulieribꝰ: ꝓ sacerdotib⁹ ⁊ astãtib⁹: ꝓ nobis ⁊ nr̃is. De platis ⁊ subditis ibi. Una cũ famulo tuo papa nr̃o et oĩbus ortbodoxis. De viris ⁊ mlierib⁹: ibi. Memẽto dñe famulox fa. tuo. De sacerdotib⁹ ⁊ astantib⁹: ibi. Oĩz circũstãtiũ ⁊ q̃ tibi offerũt hoc sacrificiũ. De nobis ⁊ nr̃is: ibi. Ꝓ se suisqꝫ oĩbus. Sic ergo exponẽda est lr̃a q̃ tibi offerimꝰ in ꝓmiis. i. ꝓtici palit ꝓ eccl̃ia tua sctã catholica. i. vniuersali toto terrarũ orbe diffusa: ꝫ fidei sacr̃is vnita: quã. i. vt eã pacificare dignerisvt habeat pacẽ ab hereticis ⁊ scismaticis: ⁊ adunare q̃ dispsa est iter pfidos et paganos. Et hic dr q̃ orãdũ est ꝓ discordãtib⁹ ab inuicẽ: quã ⁊ custodire digneris avitijs ⁊ demonib⁹: ⁊ regere in ꝓsperis ⁊ aduersis. Jdipz tũ vt esse pacificare qꝫ adunare: custodire qꝫ regere. Tũc ecl̃ia pacificat cũ fidelitũ mẽtes adunanẽ vt ꝓ spũm sctũ charitate diffusa in ꝑtitudis credẽtiũ sint coz vnũ ⁊ anima vna extra de sum. tri. c. ij. Tũc custodit cũ iterũm̃di picula regit: vt de sctõ mittẽs auxiliũ cã de syon tueat. Uz esm in apo. septẽ scribat eccl̃ijs vnã tm̃ in cãticis est colũba. nã sap. edi. si. do. ⁊ excidit co. septẽ. Una ecl̃ia est septẽ ordinib⁹ distributa vel septẽ crismatib⁹ insignita: quã ipse pacificat ⁊ adunat: ille custodit ⁊ regit q̃ ꝓpter ipsius regimẽ ⁊ munimẽ, ꝓposuit vniuersitati oĩs ab vno sicut corp⁹ a capite gubernẽt, ꝓ quo statim orat cũ dr. Una cũ famulo tuo papa nr̃o: q̃xba Clemẽs papa addidit. Hã vt inquit Pelagius papa cõstat ab vniuerso orbe separos esse q̃ qualibꝫ: dissensione inter sacra mysteria aplici põtificis memoziaꝫ cõsuetudinẽ no frequẽtãt q̃ vero nõ sunt de romana eccl̃ia dioceſi, ꝓ suo q̃q debẽt orare põtifice quatenus vnitatẽ spũs in vinculo pacis obseruet: vñ debent dicere verba sequẽtia. s. ⁊ antistite nostro. Antistes tũ ipse celebrãs nõ debet ea dicere. Quod vero addũt quidã de antistite et rege nouã traditio est vbi orãdũ esse ꝓ ꝓlatis ostendit: orãdũ etiã esse ꝓ principe apostolus docet. j. ad Thi. ij. c. Obsecro inq̃t primo oĩz fieri obsecratiões: orationes: ⁊ postulatiões: ⁊ grãx actiões, ꝓ oĩbus hominib⁹: ꝓ regib⁹: ⁊ oĩbus q̃ in sublimitate sũt cõstituti: vt quietã ⁊ trãquillã vitã agam⁹ in omni pietate ⁊ castitate. de cõse. di. j. de hymnis. ad finẽ Sicut esm duo sunt vite: celestis: vcz ⁊ terrena: vna qua spũs viuit ex deo: ⁊ altera qua caro viuit ex spũritu: ita due sunt potestates: ecclesiastica: vcz ⁊ mũdana vna q̃ moderat spũalia: ⁊ altera que moderat carnalia: ista ꝓ clericos: ⁊ illa ꝓ laicos. xvj. di. duo. Postvtrãqꝫ potestatẽ orandũ est ꝓ omnib⁹ ortbodoxis qui vtrãqꝫ fidem catholicã: vcz: ⁊ apostolicã venerãtur ⁊ colũt: ⁊ sic heretici ⁊ scismatici excludũtur. Orthodoxi esm quasi gloriãtes dicũt: qui vcz: deum recte fidei cõfessione glorificant.

¶ De scõa pte canonis. s. Memẽto dñe. Ca. xxxvij.

Memẽto dñe famulorũ famularũqꝫ tuarũ ⁊ oĩz circũstantiũ ⁊c. Scõa pars in qua etiã ostẽdit orãdũ eẽ ꝓ subditis. Et ex hac ĩfra xbo cuidẽter quinkẽ q̃ in hoc loco debeat sacerdos specialiter viuos quos voluerit memorare: qñ subiequẽti. Memẽto defunctoꝝ poterit agere memoriã speciale. Hic etiã euidẽter apparet q̃ sctm̃ sit ⁊ saluhze missarũ itereſſe mysteriis: cũ

sacrificiũ cucharistie ꝓ circunstantib⁹ specialiter offerat. ¶ Uerũ cũ deus nihil ignozet: nec alicui⁹ valeat obliuisci: q̃d q̃ẽ perim⁹ vt de⁹ meminerit nostri: ꝓzro de⁹ dr scire quos approbat: vñ nouit dñs q̃ sunt eius: ⁊ dr nescire q̃s reprobat: vnde Mõ noui vos. Rursus dr obliuisci malox cũ mal⁹ ad bonũ reuertit: vñ si impius egerit pniam oĩm iniquitatũ eius nõ recordabor. Et dr obliuisci bonoꝝ cuz bonus ad malũ puertitur: vnde si iustus a iustitia sua auerterit se, oẽs iustitias eius nõ recordabor. Deus etiã q̃s recordat ad miserendũ vnde. Memento mei deus meus: qz ventus est vita mea: q̃s q̃ ad puniendũ, vnde. Memẽto dñe filiarũ edom in die hierusalẽ. Petimus ergo nõ vt nostri meminerit, sed vt nostri misereat ꝑm illud. Reminiscere miserationũ tuarum dñe: ⁊ miseriaz tuarum que a seculo sunt. ¶ Sequitur. ¶ Quorũ tibi fides cognita est ⁊ nota deuotio ⁊c. quasi qui propitiatis fidelibus ⁊ deuotis: q̃ sol⁹ vides in cõscientijs: que recte credãt, ⁊ deuote te diligãt: vtpote rerum scrutator ⁊ cordium deus: scientiarũ dñs occultorum oĩm perscrutator in cui⁹ ꝓspectu nulla creatura est inuisibilis. Ꝓro q̃b⁹ tibi offerimus vel qui tibi offerunt hoc sacrificiũ laudis ⁊c. quasi diceret. Memento dñe nõ solum eoz ꝓ q̃b⁹ offerimus sed etiã sacerdotũ q̃ offerunt hoc sacrificiũ laudis ⁊c. Cũ esm sacerdos offert ꝓ pplo nihilominus ꝓ se. Uel ideo dicit. Ꝓro q̃b⁹ tibi offert mus vel qui tibi offerunt: qz non, solum offerũt sacerdotes, sed ⁊ vniuersi fideles: nam ⁊ qõ spãliter adimplek ministerio sacerdotũ: hoc vniuersaliter agit voto fidelitũ vel ꝓ q̃bus offerimus. s. actu vel q̃ tibi offerunt. s. deuotõe. Dicit aũt sacrificiũ laudis: ꝭm illõ apli. Quicq̃d facere debetis oĩa i laudem dei facite: vt de⁹ laudet in vobis. Scõo sacrificiũ laudis dr qz Christus gras agens illud instituit: ꝓout dicek in sexta ꝑticula sup verbo gras agẽs. Tertio ideo qz cũ deo q̃cq̃ offerimus sua sibi reddimus nõ nostra largimur: vñ si esurtero nõ dicã tibi meus est esm oĩbus terre ⁊ plenitudo ei⁹: ergo immola deo sacrificiũ laudis ⁊ redde altissimo vota tua. Quarto qz deũ laudare debem⁹ nõ solũ qz passus est ꝓ nobis: sed etiaz qz nobiscũ est quoꝛidie vsqꝫ ad cõsummationem vite: vel qz non solũ se dedit ꝓ nobis in ꝑtiũ: sed etiã qz dedit se ꝓ nobis in cibũ: vt ꝑ ꝓtiũ redimeret nos a morte: ꝑ cibum aleret nos ad vitam: vñ. Qui manducat me viuit ꝓpter me: ꝓ se effegesse est. ⁊. expositio eiꝰ qõ seqũt. s. ꝓ redẽptione aĩarũ nr̃arũ: ꝓ spe salutis ⁊ incol. sue. ¶ Sequtur suisqꝫ oĩbus ⁊c. vcz ꝓ sanguineis vel affinib⁹ familiarib⁹ vel amicis: ꝫ esm diligere teneamur etiaz inimicos ꝭm illud. Diligite inimicos vestros: seruare tũ debemus ordinem charitatis qui incipit a seipso. xxiij. qõ. v. si non licet. de pcni. disti. iij. sane cauendũ. extra de vsu pallij. in fi. ꝭm illõ. Introduxit me rex in cellã vinariã ⁊ ordinauit in me charitatem: nã ⁊ apostolus ait. Dum tempus habemus operemur bonum ad oẽs: maxime autem ad domesticos fidei. Ꝓro redẽptione aĩarũ suaꝝ ⁊c. quasi nõ pro temporali lucro vel appetitu terrenoꝝ: sed ꝓ spe salutis ⁊ icolumitatis suc. i. ꝓ salute vel icolumitate speranda. spe esm salui facti sumus: ꝓ salute quidez mẽtis ⁊ incolumitate corpis: nam vtraqꝫ sanitas est ab illo qui dicit. Salꝰ populi ego sum. Uerum vtraqꝫ sanitas ꝓuenit ex redemptiõe anime. i. de remissione pcti: sic e contra de reatu peccati ꝓcedit infirmitas vtriusqꝫ iuxta sniam xitatis. Ec ce sanꝰ inq̃t facti⁹ es iã noli peccare ne deteriꝰ aliq̃d tibi cõtingat: extra de pe. ⁊ re. cũ infirmitas. in ꝓncipio. ¶ Ꝓzro tria sunt hoĩs bona corporalia: spũalia: ⁊ eterna: vcz infima media ⁊ suprema: ꝓ q̃bꝰ sacerdos dicit se offerre, ꝓ corporalib⁹. i. ꝓ incolumitate: ꝓ spũalibus. i. ꝓ redemptione: ꝓ eternis. i. ꝓ salute. Hã ⁊ dñs docet nos ꝓ his tribus orare: vcz ꝓ eternis, vnde. Adueniat regnuz tuum: ꝓ spũalibus, vnde. Fiat volũtas tua sicut in celo ⁊ in terra: ꝓ corporalibus, vnde. Ꝓanez nr̃m quotidianũ da nobis hodie. Offerimus enim sacrificiũ ꝓ eternis, vt detur nobis in ꝓmiuz: ꝓ spũalibus, vt detur nobis in meritũ: ꝓ corporalibus, vt detur nobis ad amminiculũ: vt ꝓ hec ⁊ ista: pueniamus ad illa. ¶ Uerũ cũ dicat apls q̃ xps in infirmitate pficitur: extra de sacra vnc. c. j. ⁊ uerũ cũ infirmoz tfic fortioz suz. Quid est q̃ ꝓ corporali icolumitate sacrificiũ laudis offerimꝰ, nisi vt nobis conserua vel reddita sanitate gr̃arũ actiones in ecclesia referamus. ¶ Sequtur. Ubiq̃ reddunt vota ⁊c. Uota sua dicant̃ que voluntarie ꝓmittuntur qz volenter et libenter deo voure ⁊ votum reddere debem⁹: extra de voto: magne. Uerũ cũ nostra donem⁹: ⁊ aliena reddam⁹: qño vota sũ sua sunt reddunt: ⁊ nõ potius donant: vel si reddunt quomodo sua ⁊ nõ potius aliena? Sane votum ⁊ hominis ⁊ dei est: sed dei ꝓpter auctoritatẽ gratie: hominis ꝓpter libertatem arbitrij: ꝓpter qõ dicit apls. Hõ aũt ego sed gratia dei mecũ: vel vouere hominis est: reddere vero dei.

¶ De tertia parte canonis. Ca. xxxviij.

Communicãtes tertia pars. Ciritius papa addidit hec xba. Cõicãtes ⁊ memoriã venerantes. ¶ Sane pontifex vt lex iubebat thuribulũ viuis carbonibus plenũ intra sancta sctoꝝ secuz portabat sicut in ꝓmio huiꝰ partis dictũ est: ⁊ xps carnis sue thuribulum omni xtute plenũ tulit ad astra: sic ⁊ sacerdos noster christiviuẽ tenẽs vacuus a peccatis ⁊ plenus xtutũ odoribus ad sacrificiũ altaris accedere dz. Cõicantes ⁊ memoriã venerãtes. Cõicare idem est q̃ ꝑticipare: qz sanctoꝝ ⁊ angeloꝝ pascuis cõicare debemus. Quatuoꝛ aũt modis in ecclesia cõcatur: ꝓut dicek in .vj. ꝑticula superxbo qui ꝓdie. Memoriã venerari idẽ est q̃ memoriam honorabiliter colere q̃ beata Maria virgo per aduentũ spũs sancti genitrix facta est filij dei Jesu christi dñi nr̃i: qui deus ⁊ homo est. ¶ Illud autem notandũ est q̃ secreta non tota simul ab vno: sed ꝑticulatim a pluribus ex eo perpendirur fuisse cõposita: qz ter in ea sanctoꝝ commemoratio repetitur: ꝫ hoc ipsum, puenerit ad laudẽ ⁊ gloriã trinitatis. In scõa quippe cõmemoratione supplenk qui de bꝰ ꝓmitiuis sanctis deesse videbant in prima: vex sit? fuꝰ in ea cõmemoratione q̃ sit ante cõsecratiõnẽ corꝑis ⁊ sanguinis xpi postulak sanctoꝝ suffragium: in ea xo tripliq̃ fit post cõsecratiõnẽ corpis xpi sanctoꝝ ꝓtiũ ci sctõ imploratur qz nimirum ante cõsecratiõnẽ corpus xpi qõ est ruz cõuniuersalis ecclesia cõsecretur. s. ante cõsecratiõnẽ ad memoriã necessariũ est nobis in via sanctoꝝ suffragiis: vt meritis eoꝝ ⁊ ꝑcibus diuine ꝓtectionis

Bquare pluralr̃ dona ⁊ nõ donuz dicit.

ꝓco. xj

ꝓs. xv.

Tria sũt ecclesie sacrificia.

ro. v ti.

Ꝓ q̃bus sacrificium altaris offerri debeat.

Deꝰ dr scire q̃s approbat ⁊ obliuisci q̃s reprobat tob. vij

Psal. cxxxix. Plai. xxxiij.

Ro. v.

Actu. iij. ꝓs. xxj Ephe. j. Cã. vj.

quare ozat ꝓ papa ꝓ canõe

ꝓco. x.

Psal. xlix.

Matt. xxvij. Jo. vj.

mat. v

Can. ij

ro. vij

A memoria viuoꝝ i canõe est facienda.

Quid sigñt q̃ dr cõicantes ⁊c.

B Canõ misse ꝓ pluri. a ꝓ pzimitiuis sanctis deesse videbant

ꝓco. xv.

Universidad de Navarra Biblioteca

muniamur suxilio: sed vbi corp⁹ xpi fuerit congregati. i. vbi regnum aduenerit: assequemur in patria sanctor⁹ consortium: vt societate et partem cum sanctis apl̃is et martyribus habeamus. In via quippe coicamus cum sanctis per fidem quã ipsi hic habuerunt: et nos habemus: in patria vero participabimus cũ sanctis per ipsem quaz ipsi habẽt et nos habebim⁹. Hos cũ fidẽ habem⁹ et spẽ: illi spẽ habẽt et rẽ: nos pcurimus stadium: illi possidẽt bra-
quare et uium: nos pugnam⁹ in via: illi triumphãt in pria. Coicamus igit̃ et memoriã veneramur apl̃or ac martyrũ: et pcipue gl̃iose v̄ginis dei genitricis Marie: vt
go et a- cor⁹ suffragio de fide pducamur ad spez: de stadio
iij. sancti pueniamus ad brauiũ: de via ad pr̃iam trãseam⁹.
nemi- In primis aũt notandum nomen beate Marie: quia
nẽ in ipsa cũ q̃ oblaturus est: et q̃ vere hostia est genuit:
canõe. et in celis obtinet principatũ. Noiant et. xij. apl̃i et xij. martyres q̃ oẽs huius sacrificij testes fuerũt: et passionẽ xpi v̄bis et effusiõis sanguinis testimonio pbauerũt. In hac igit̃ memoratiõe sanctor⁹ illud obseruat ecclia qõ antiq̃tus agere psueuit: vt si ofonib⁹ suis recolat patrũ memoriã quatenꝰ cor⁹ meritis suffragantib⁹ facili⁹ obtineat qõ implorat. Sic et Moyses pp̃o peccãte pp̃lo intercedẽs patrũ memoriã imposuit di. Recordare Abraam
dañ. iij Isaac et Jacob seruor⁹ tuor⁹ etc. Exo. xxxj. Sic et Azarias orasse legit̃ i fornace. Me q̃sum⁹ auferas miaz tuã a nobis dñe de⁹ nr̃: ppter Abrahã dilectũ tuum et Isaac seruz tuũ: et israel sctũ tuum. Et q̃n extra vnitatẽ ecclesie nõ est locꝰ offerẽdi sacrificiũ vnitatis: ideo sctor⁹ memorie cõicamus in sacrificio quatenus in cõione sctor⁹ sacrificiũ offeram⁹: naz sicut vnus panis ex multis granis: et vnũ corp⁹ ex
exo. xij multis membris: sic ex multis fidelib⁹ vna ẽstat ecclesia. Scriptum est enim alienigena nõ vescẽs
exo. xij exeis q̃n sctã sunt: et ideo solũ filiũz ad esum eius agni recipim⁹ q̃ nr̃e cõiunctus est domui: vez oẽz domesticũ fidei: a pr̃icipe vsq̃ ad plebeiuz: a pp̃lo vsq̃ ad publicanũ. Scripserũt aũt q̃dã q̃ qz sacerdos legalis scripta habebat in lõgeõ noia duodecim tribuũ seu patrũ. Exo. xxx. ideo i hui⁹ rei memoriã pb̃yter noiat memoriã bt̃e v̄ginis et apl̃or
D et q̃rundã martyr. ¶ Sed cũ ecclia inter sctos magnifice memoriã pfessor⁹ venerẽt: quare in canõe
Of in canõe sancti pfessores nõ noiantur. nõ fit de illis memoratio. Rñderi pot̃ q̃ canon pri⁹ fuit edit⁹ q̃ memoriã sctor⁹ pfessor⁹ ecclesia, celebraret. Mã oẽs fere scti q̃ in canone memorãt pcessere Siluestrũ pter Joãnẽ et Paulũ et Marcellinũ et Petrũ q̃ pr̃io successerũt. Ecclia vo post tp̃s bt̃i Siluestri cepit memoriã sctor⁹ pfessor⁹ venerari. Canõ aũt ex eo quincẽ pcessisse q̃ apl̃orũ cathalog⁹ nõ ita repit̃ i illo dispositꝰ: sicut in emẽdatioribꝰ codicib⁹ siue euãgeliis iuenit. In pri-
ori- bus esñ editionibus. vt dicit Hiero. nõ solũ euangelium mutat⁹ est ordo: sz etiã v̄bor⁹ et sniaz erat pfusa omixtio. ¶ Pot̃ etiã dici q̃ ideo in canone solũ fit mẽtio de martyrib⁹: qz cũ hoc sacrm̃ sit sacramẽtuz amoris in ipsius sacri ministerio debet solũ memoria fieri de illis in quibus speciali⁹ apparuit signũ veri amoris. In apl̃is apparuit pt̃e poza liũ abiectionẽ: in martyrib⁹ p corpoz⁹ tozmẽtis expositionẽ. De pr̃io Mat. xix. Ecce nos reliq̃mus oĩa etc. De sctis Sap. iij. et si coram hoib⁹ tozmẽta passi sunt etc. ¶ Rursus iõ nõ fit mẽtio de pfessoribus: qz illi nõ sunt passi sicut xp̃s: cui⁹ passiõis est memoriale hoc sacrm̃. Greg. iij. addidit hec Xba. s. illa q̃ in q̃busdã ecclesijs dicunt. s. Quoz solẽnitas hodie in pspectu tue maiestatis celebrat dñe de⁹ moster in toto orbe terraz. Terminat aũt hec particula per eundẽ dñm nr̃m: sicut eñ p filiũ oĩa facta sunt: et ita p ipm̃ habẽt oĩa esse reparata et terminata: et sm̃ q̃dã nõ oz hic rñderi amẽ: neq̃ vsq̃ ad fractionem hostie: qz angelor⁹ chorus sancto ministerio assistes rñdet Amẽ: hoc tñ nõ vbiq̃ seruatur. de hoc dicetur in. ij. particula. Joã. j.

¶ De quarta parte canonis. Cap. xxxix.

A De ex pone hãc igi turo- latiez ro. viij

Anc igit̃ oblationẽ. Quarta pars: et hoc dicẽdo sacerdos in q̃busdã ecclesijs pro fundẽ se inclinat. ¶ Sane legalis pontifex oraz̃ fumo thymiamatis obũbrabat: et tegebat̃ ne pateret alicui dñi cremaret incẽsuz: sicut in pemio hui⁹ partis dictum est. Et xp̃s dñs patrẽ interpellat p nobis: angelor⁹ ptransit ituitũ: qz itelligi nõ pot̃ q̃tũ p̃tia sumpte carnis impetret apud patrẽ p nobis. Sacerdos q̃z dñi vicez xp̃i gerit quodãmõ tegit̃ et latet: qz nec cogitari nec narrari pot̃ q̃ta xp̃us et potẽtia sit in v̄bis eis et in hoc mysterio qõ latet hoies et angelos: ad qõ repũtandũ in q̃busdã ecclesijs sacerdos secretã itrãs q̃busdã cozintis q̃ sũt in utroq̃ latere altaris q̃ tũc extẽdunt: quasi tegit̃ et velat̃. ¶ Seruitutis
B De la tria et dulias ypdu- lia. nre. i. mee et cũctor⁹ q̃ tibi seruiũt et famulãt. Et no ta q̃ due sunt seruitutes spẽs: vna q̃ soli creatori debet: q̃ dr̃ latria: altera q̃ creaturis ipẽdit̃ q̃voca tur dulia. Quasdã eñ creaturas possum⁹ Iter oĩa venerari. Utrãq̃ spẽm dñs determinat dicẽs. Reddite q̃ sunt cesaris cesari: et q̃ sunt dei deo. Ũ xp̃s. Latria fit dño debet̃ dulia suo. Ad corp⁹ xp̃i ferẽt pdulia fere. Latria g̃ est fuitiũ siue cultus soli deo creatori debit⁹: quẽ debem⁹ sup oĩa reuereri. Ad eã q̃dẽ ptinẽt tẽpla et altaria, sacerdotalia, sacrificia, festiuitates, ceremonie et hmõi: q̃ soli deo sũt exhibẽda. iuxta illd. Dñm deũ tuũ adorabis: et illi soli fuies. i. soli deo fuitutẽ adoratiõis impẽdes. Matt. iiij. Mõ eñ sanctis et angelis ad honorẽ dei: sz potius deo ad honorẽ sctor⁹ et angelor⁹ dedicanẽ tẽpla: et altaria pcerãt. et sacrificia offerunt̃: nec ipsis adoratiõis fuitus: sz soli deo impẽdit̃: vt dicẽt in. pemio septime partis: ne si secus fiat non theosebie cult⁹ exhibeat̃: sed idolatrie crimẽ incurrat̃ fuiendo creature tãq̃ creatori: et murãdo gl̃iam ĩcoru ptibilis dei: in similitudinez corruptibilis hoĩs. Ro. j. Si igit̃ nec hoies nec ãgeli adorãdi sunt: attẽdãt q̃d agũt q̃ sub p̃textu cuiusdã religionis seu pietatis diuersas adorãt imagines: nõ eñ lz aliq̃d manufactũ adorare put̃ pbatũ est i pte pr̃ia sub ti. de picturis. Una q̃dẽ tñ dei pr̃is est imago: quã vna cũ pfe adoratiõe venerari õbem⁹. s. vnigenitũ dei filiũ Jesum xp̃m q̃ est splẽdor gl̃ie: et figura substãtie eius: cuius nõ solũ deitatẽ: sed etiã humanitatem adorare debem⁹: iuxta illud. Adorate scabelli pedũ ei⁹ q̃n sctũ ẽ. Ceteras vo imagies et creaturas sacras et sanctas. i. angelos hoies et sacra: nõ latria sed dulia possumus venerari. De adoratiõe ãgelor⁹ legit̃ q̃ Abrahã oculis eleuatis in cõualle mãbre, tres vidit: et vnũ adorauit ex ãgelis. Heb. j. Psal. xcviij. Gene. xviij.

Loth q̃z duob⁹ angelis intrãtibus ciuitatẽ occurrẽs adorauit petẽs vt in domũ suã hospitio declinarẽt. De adoratione hoĩm legit̃ q̃ Jacob videns esau veniẽtẽ pcessit: et q̃tuor turmã: et pnus in terrã septies adorauit. Filij q̃z Jacob adorauerunt Joseph in egypto. De adoratiõe sacrorum dicit ecclesia. Crucẽ tuã adoram⁹ dñe. Et alibi legit̃ xp̃iani sacras imagines pie venerãt et adorãt. ¶ Sed tur. Dices quoq̃ nos. et nota q̃ Leo papa adiunxit infra actionẽ. Hãc igit̃ oblationẽ vsq̃ placatus accipias. Btũs aũt Greg. has tres petitiões in canone vr̃ addidisse. Prima est: diesq̃ nostros et tua pace disponas: supplices: peum q̃ p nobis est traditus in manus, cor⁹ q̃ pacẽ oderũt. Secũda: ab eterna dãnatiõe nos eripi: supplices: peñ q̃ p nobis tpali more dãnatus est. Tertia: et in electoꝝ tuoꝝ iubeas grege numerari: supplices: peñ q̃ p nobis dãnatus est cuz
De pacis mich. ¶ In pace tua etc. Et nota q̃ est pax pctoꝝ diuerpax iustor⁹ q̃z pax pectoris siue spũalis: pax tpase acceptiões sta. Zelaui sup iniquos pacem pctoꝝ videẽs. Et Psal. o pace iustor⁹ dicit apl̃s. Fruct⁹ spũs est: charitas lxxvij. gaudiũ: pax, patientia. Hanc reliq̃t domin⁹ apl̃is gal. v. dicẽs. Pacẽ relin quo vobis. De pace tpis inquit io. xiiij ppheta. Osee in diebus eius iustitia q̃ abũdãtia ps. lxxj pacis. De pace eternitatis dñs dixit apl̃is. Pacẽ io. xiiij mea do vobis nõ q̃sio mundus dat ego do vobis.

Pro hac triplici pace ter oramus in missa. Primo in hac oratione. Hãc igitur: ibi: diesq̃ nostros in tua pace dispone. Secũdo i oratiõe: libera nos: ibi. Da ppitius pacẽ in diebꝰ nr̃is. Tertio in pax dñi: ibi. Da nobis pacẽ: vt de pace tpis ppacẽ pectoris transeam⁹ ad pacẽ eternitatis. Ob hoc etiã sacerdos in missa ter oscula altare: vez in princi. canonis di. Uti accepta etc. et i ofone. Supplices: et post ofonez. Dñe Jesu xp̃e q̃ dixisti apl̃is lz q̃dã nonies oscula: vt in sui adiutoriũ ad hoc ipetrãdũ nouẽ choros vel ordines angelor⁹ in q̃b⁹ oẽs sctã locati vel locãdi sunt in uocẽt, vel ducãt, vel hoc faciũt q̃si gras agẽtes de nouẽ ordinib⁹ q̃s q̃libet sacerdos gradatim suscepit. ¶ Circa hmõi altaris oscla
De altaris oscula tioẽs q̃d da notandũ est q̃ sacerdos ea facit tribus vicib⁹ v̄ missa iuxta tria q̃b⁹ idiget: et alia tria ab eo i altaris agẽ. ¶ Pr̃io eñ facit q̃dã oscula añ collationem hostie et calicis. s. q̃n pr̃io ad altare accedit: q̃n ad pr̃imã collectã dicitur⁹ est. Dñs vobiscũ: et itez post euãgeliũ dicitur⁹: dñs vobiscũ: q̃ oscula facit vt fiat dign⁹ mister i sacrificãdo. ¶ Secũdo facit alia post collationẽ calicis et hostie pr̃iusq̃ cõicet. s. dicturus. Grate rẽs etc. q̃n i canone dicit: Uti accepta et q̃n dicit. Ex hac altaris pticipatiõe: et finita ofone illa: dñe Iesu xp̃e q̃ dixisti apl̃is: q̃ facit vt sit iustus in xp̃i corpe recipiẽdo. ¶ Tertio vo facit alia post q̃ cõicauit. s. dictur⁹ dñs vobiscũ: añ post cõnẽ: et ppleta ofone. Placeat tibi sctã etc. q̃ facit vt sufficies iueniaz gras dño deo p receptis referendo. Et oscula q̃ fiũt añ collationẽ hostie et calicis: et ea q̃ fiũt post cõmunionẽ fiũt sup altare vez in medio eius. Cũ eñ sacerdotis dignitas et auctoritas in sacrificando: nec non sufficientia ad referendas gratias de acceptis sit solũ a deo a q̃ nra sufficiẽtia est: circa ante calicis: et hostie locationẽ: et post q̃ cõmunicauit osculatur medium altaris: p q̃ propter xp̃i tutem cõsecrationis et vnctionis ibi in missa altaris facte maxime repũtat̃ de⁹ in quo vniuntur extrema. Oscula vo q̃ fiunt post calicis et hostie collocationẽ antequ cõicet fiunt a sinistris calicis ppe hostiam. Ad hoc eñ q̃ sacerdos sit tuft⁹ in sacrificando: requirit̃ nõ solũ actio diuina veruetiã sua. vñ Augu. Qui fecit te sine te nõ iustificabit te sine te. Requirit̃ ergo dispositio ex pte sua q̃ fit si nõ resistit diuinis monitib⁹: sed in fusio gr̃e sit ex pte dei: ideoq̃ oscula q̃ fiũt ante ꝯmunionẽ nõ directe fiũt i medio altaris. ¶ Rursus illud q̃ est ex nobis in iustificatione nr̃a est q̃d diminutiuũ et modicũ respectu ei⁹ q̃ ex deo est: merito ergo fiũt a sinistra parte calicis que est pars diminuta et obliqua respectu dextre. Fiũt tñ iuxta hostiã tũ qz iustificatione plura et nobiliora sunt a deo seu a xp̃o: tum qz etiam illud quod a nobis est pori⁹ haberet rationẽ mali q̃ boni nisi quodãmodo esset a deo p gratiã pcurietẽ elicit⁹ regulatũ et acceptũ. ¶ Potest etiã sc̃do dici q̃ ideo q̃n calix et hostia nõ sunt sup altare: oscula fiunt in medio altaris vez directe sup locũ crucis ex chrismate in ipsius cõsecratione facte: qz xp̃s stans in medio discipl̃or⁹ suor⁹ dixit eis. Pax vobis: q̃ pax Jo. xx. ipsa oscula designatur. ¶ Tertio ad designandũ Cã. iij. q̃ sicut habeẽ in cãticis xp̃s ascẽsum in cruce purpureũ. i. sanguine rubricatũ media charitate mõstrauit: que charitas per osculũ designat̃: que etiã media dicit̃: qz cõmunis oĩbus: p oĩb⁹ eñ voluit pati ex charitate. ¶ Postro fiũt oscula ipa manib⁹
E Qua re in o sup altare deposita. Pr̃io ad notandũ q̃ charitas posculũ designata opib⁹ debet inniti: nã fr̃s Greg. Opat magna si est: si aut̃ renuit operari amor nõ scula est. ¶ Sc̃do ad notandũ q̃ i altaris sacrificio sacerdos oĩm tpaliũ curã deponere: et soli ipsi sacrifitaris cio affixã mentẽ debet habere. Tertio ad designãdum q̃ ad hec opera eius nõ sufficit q̃ soli dei mi depo- sericordia obtineat. Adhuc nonnulli in locis ipsis nunt̃ osculãdis sinũ crucis cũ trib⁹ extẽsis digitis pr⁹ sup al- imp̃imũt: tũ qz oĩa in fide trinitatis ageda sunt: tare. tũ qz regulariter q̃cq̃d ordi applicandũ est dz pr̃ius crucis signaculo insigniri. ¶ Et q̃q̃ altaris mẽsa psecrata fuerit et alia mlta crucis signa i tpo misse officio pcesserit: nõ tñ hoc supfluũ: tñ qz nõ rõne ipsi⁹ loci: sed rõne operis in loco ipo fienda fiunt: tũ qz quãtũcũq̃ altaris mẽsa fuerit psecrata: nesciẽt tñ q̃d in loco ipso maligno spiritui pmittat a deo alia etiã multa signa pri⁹ facta nõ rõne loci sz rõne cõsecratiõis corporis et sanguis xp̃i facta fuerũt. Alij tñ in penultimo et finali: dñs vobiscũ nec oscula altare: nec i illo imp̃imũt signũ crucis: sz se solũ ante faciẽ suã signãt et bñ: tñ qz altar̃ osculi q̃ in fine misse fit intelligit̃ sacerdos oĩa pcedẽtia approbare et eis toto mẽtis affectu assẽtire: tñ qz p corporis dñi pñtiã oĩs immũd⁹ spũs de loco ipo credẽdus est aufugisse. De osculo etiã altaris et libri tribus de osculo altaris dictũ est.

¶ De quinta canonis parte. Cap. xl.

A Expõi tur pti cula ca nonis. Quaz obla- tionẽ.

Iam oblationẽ etc. Quinta pars in qua sacerdos accedit ad dñici corporis cõsecrationẽ di. Quã oblationẽ. i. terrenaz materiã ad corpus tui filij destinata: tu deus quesumus in oĩbus. i. tota cogitatione: tota mẽte et toto intellectu digneris sacere benedictã etc. Sane quarta feria Judas vnus ex duodecim a diabolo supplantatus immane sacrilegiũ ppetra uit: dñi filiũ dei. xxx. argẽteis vẽdidit phariseis in recompensationẽ damni quod incurrerat ppter effusionẽ vnguẽti. Quare inquit hoc vnguẽtũ nõ Jo. xij. vẽditur trecẽtis denarijs et datũ est egenis? Dixit aut̃ hoc nõ qz de egenis pertinebat ad eũ: sed qz

fur erat ⁊ loculos habēs ea q̄ mittebant asportabat. Quilibet aūt argētē valebat decē denarios vsuales ⁊ ita dānū vnguēti qō valuerat trecētos denarios triginta cōpēsauit argēteis. Si ꝟo dicam⁹ argēteos fuisse denarios vsuales dicem⁹ q̄ iudas vēdidit xp̄m quasi vile mācipiū trigīta denarijs q̄ sunt decima trecētor denariorū quos valuerat vnguētū ꝑpt q̄ dñs ōspectiue loquit̄ p̄ ꝓphetā. Appēderūt ingt mercedē meā triginta argenteos p̄tiū apptiati quo apprecciat⁹ sum ab eis. Ad designādū ergo p̄tiū q̄ titatē quo xp̄s vēdit⁹ est: sacerdos hic facit tres cruces cōiter sup oblatā et calicē cū dicit: bñdictā ascriptā ⁊ ratā: nā ⁊ trecēta pariter ⁊ triginta mltiplicationē suscipiūt a termario: postmodū aūt ad designādū vēditionē eiꝰ em ptionē duas cruces imprimit sigillatim: vnā sup hostiā ⁊ alterā sup calicē cū ōt. Ut nobis corp⁹ et sāguis fiat. q. d. Illa vēditio fuerat maledicta: p scriptā irrita iniqua ⁊ detestabilis: sz tu de⁹ hāc oblationē digneris facere bñdictā ascriptā ratā rōnabilē ⁊ acceptabilē. Judas eī dilexit maledictionē ⁊ venit ei: ⁊ noluit bñdictionē ⁊ elōgata est ab eo: sz tu de⁹ hāc oblationē digneris facere bñdictā p quā nos ⁊ celestib⁹ bñdicas. Judas delet⁹ ē de libro viuēriū: ⁊ cū iustis nō scribet. Sz tu de⁹ hāc oblationē digneris facere ascriptā p quā nos inter electos ascribas. Judas laqueo se suspēdit ⁊ ep̄atū ei⁹ accepit alter. Sed tu de⁹ digneris hanc oblationē facere ratā p quā ratū sit nr̄e salutis ꝑ missum: vel ratā quo ad cōfirmationē in oīb⁹ bonis ne sicut Cayn offeram⁹ q̄ sē nō deo: sed diabolo obtulit sacrificiū. Itē Judas exiuit cōdēnat⁹ ⁊ oīo eius facta est in petū. Sed tu deus hāc oblationē facere digneris rationabilē. i. rōne plenā p quā rationabile fiat nostr' seruitutis obsequiū. Judas quoq; reddidit malū ꝑ bono ⁊ odiū ꝑ dilectiōe retribuit. Sed tu de⁹ hāc oblationē facere digneris acceptabilē p quā nos tibi reddas accepros. ¶ Scdo fiūt tres cruces cōiter sup oblatā ⁊ calicē: q̄ xp̄s tria cōiter egit circa panē ⁊ vinū ꝿ accepit. bñdixit ⁊ dedit. Postmodū specialiter facit crucē sup oblatā: q̄ dixit: comedite hoc est corp⁹ meū ⁊ alterā sup calicē q̄ dixit. Bibite: hic est sanguis me⁹: ⁊ ꝼm hūc sensum recte subiungit Qui pridie q̄ pateret ⁊c. ¶ Tertio fiūt tres cruces q̄ Judas vēdidit xp̄m ad crucifigēdū trib⁹. s. sacerdotib⁹ ⁊ scribis ⁊ phariseis. Ad notādū ergo cōmuniter tres emptores facit sacerdos tres cruces cōmuniter sup oblatā ⁊ calicē dñi dicit benedictā ascriptā ⁊ ratā. Ad notādū vero discrete vēditorē ⁊ vēditū: vel tradentē ⁊ traditū: facit duas cruces discrete sup oblatā ⁊ calicē cum dicit. Ut fiat corpus ⁊ sanguis. ¶ Quarto tres prime cruces notāt q̄ factū est esse ex virtute crucifixi. Vel significāt tres dies q̄bus xp̄s predicauit post dñicā i ramis palmar: vel triduū quo sepulcro quieuit: vl̄ tria loca corporis in q̄bus passus est. i. man⁹ pedes et latꝰ. Duc vero sequētes significāt diuinā ⁊ humanam naturā: vel q̄ xp̄s in aīa ⁊ corpore passus est. Et fiunt q̄nq; in figurā q̄ xp̄s q̄nq; vulnera habuit: vel in q̄nq; crucib⁹ xp̄s legis exprimim⁹ qō q̄nq; libris distinguit: ⁊ in quolibet xp̄i passio denotat: que lex quinq; personis regebatur. s. iudice. rege. pncipe. ꝓpheta. sacerdote. q̄b⁹ xp̄s assimilatur. ¶ Possunt quoq; premissa verba secūdo modo sic exponi: petim⁹ vt deus hanc oblationē positꝰ in faciat bñdictā ascriptā ⁊ ratā. i. vt eā cōsecret/approbet ⁊ confirmet in rationabilē hostiā ⁊ acceptabile sacrificiū: ita vt nobis. i. ad nr̄az salutē panis et corp⁹ ⁊ vinū sanguis dilectissimi filij tui dñi nostri Jesu xp̄i. Patri q̄dē dilectus est filius sicut ipse p̄ de celo testat⁹ est dicēs. Hic est fili⁹ me⁹ di lect⁹ ⁊c. ⁊ nos eū diligere debem⁹: q̄ ipse prior dilexit nos ⁊ passus est. ¶ Tertio modo sic lexit nos ⁊ ꝓ nobis passus est. ¶ Tertio modo sic Quesum⁹ vt tu deus hāc oblationē facere digneris benedictā. i. vt a te spiritualiter benedicatur. Unde virtute patris nostri sit benedictus fructꝰ xp̄ginis Marie: ascriptā. i. talē q̄ de memoria tua xp̄ginis Marie: ascriptā. i. talē q̄ de memoria tua nulla possit oblitiōe deleri: ratā. i. talē que de benepleacito tuo nulla possit oblitione cōuelli: ratio nabilē. i. talē que tue diuine rationi cōueniat. Referat eīs inter rōnabile ⁊ rationale: rationabile ōr qō de ratione p̄cedit: rōnale xo ōr qō vtiq; ratione: vnde ⁊ liber iste rationale vocat: q̄ eorū que in ecclesiasticis officijs agunt̄ rationes cōtinet. ac ceptabilē. i. vt p eā tibi deo acceptemur. ¶ Quarto modo sic. Digneris facere bñdictā. i. spūi sancto replere: ascriptā. i. diuinitati ascribere: ratā. i. in xp̄o vt ad salutē sufficiat solidare: rōnabilē. i. i nr̄a fide: acceptabilē. i. in nr̄a deuotione. ¶ Quinto modo sic quā oblationē tu de⁹ oīpotens digneris facere in oīb⁹ bñdictā: hoc est trāsferre in eam hostiā q̄ est oīmode bñdicta. ascripta. rata. rationabilis ⁊ acceptabilis. Bñdicta dicit̄ hostia salutaris. i. ab omni causa maledictionis immunis tā originali q̄ actuali: tā criminali q̄ veniali sicut Elizabeth ingt ad xp̄ginē. Benedictus fructꝰ vē tris tui: ascripta ōr. i. figuris ⁊ scripturis veteribꝰ designata: tā in agno paschali q̄ in manna celesti ingt Joānes. Hic est agn⁹ q̄ occisus est ab origine mundi. Rata dicit̄ quasi nō trāsitoria: sicut verus lex q̄ cessit vbi noua successit: sed q̄ pmanet in eternū ꝼm ordinē Melchisedech. Rationabilis dicit̄ quasi nō pecualis sicut erat legalis q̄ sanguīe taurorum ⁊ hircorū nō poterat a peccato mundare: sed que sanguine ꝓprio cōscientias emundat ab operib⁹ mortuis. Acceptabilis dicit̄ quasi nō illa de qua ōr ꝓpha. Sacrificiū ⁊ oblationē noluisti: sicut dñs ait. Nō accipiā de domo tua vitulos neq; de gregib⁹ tuis hircos: sed illa de qua dicit Psal misti. Tibi sacrificabo hostiā laudis. Ū dñs ait. Sacrificiū laudis honorificabit me. Et sz hāc dispositionē recte subiūgit vt fiat corp⁹ ⁊ sanguis dilectissimi filij tui dñi ⁊c. ꝓ ei⁹ dilect⁹ est filius. Jurta illud. Hic est fili⁹ meus dilect⁹ ⁊c. ⁊ nos eū diligere debem⁹: q̄ ipse prior dilexit nos ⁊ passus est. ꝓ nobis. Aug. Ꝟo sic expōit. Bñdictā p quā bñdicimur. ascriptā ꝓ quā i celo oēs ascribimur. ratā p quā i viscerib⁹ xp̄i. i. de corpe xp̄i qō est eccliā cēsemur: rōnabilē p quā a bestiali sensu eruimur: acceptabilē vt q̄ nobis ipis displicem⁹ p hāc acceptabiles ei⁹ vnico filio fim⁹: subligēs q̄ sacerdos euāgelistarū xba assumēs ōr. Qui pridie q̄ pateret ⁊c. Amb. ōr q̄ hec verba. Quā oblationē ascriptā rōnabilē ⁊c. sunt xba euāgeliste vsq; ibi. Accipite ⁊ māducate ⁊ bibite ex hoc oēs. Alij Ꝟo dicūt q̄ Alexāder papa primꝰ addidit canoni xba illa: Qui pridie. vsq;: Hoc est corpus meum.

¶ De sexta particula canonis. Cap. xlj.

A De pticulacionis q̄ pridie ⁊c.

Qui pridie q̄ pateret ⁊c. Sexta pars ⁊ hec verba ōr Alexāder papa primus addidisse vt pmissum est. Ū aūt ab hoc loco agit̄ representat id qō xp̄s i cena fecit: ⁊ ē sensus hoc xbo. Qui pridie q̄ pateret. i. vna die añ q̄ ipse passus est ꝓ nobis: voluit tradere discipulis suis corpis ⁊ sāguinis sui mysteriū vt illi traderēt nobis. Quintadecima nāq; die primi mēsis q̄ tūc extitit feria sexta: passus est xp̄s: ⁊ p̄cedēte nocte: vcz decimaquarta luna primi mēsis ad vesperā: vt leges scripturarū ipleret: post typicū pascha: corporis ⁊ sanguinis sui sacrm instituit: ⁊ ecclesie tradidit frequentandū. Sic eīm fuerat prefiguratum in Exo. x. die mēsis primi, t collat vnusquisq; agnū per familias: ⁊ domos suas: ⁊ seruabit eū vsq; ad q̄rtā decimā diē mēsis huius: immolabitq; eū vniuersa multitudo filior israel ad vesperā ⁊ sumēt ōr sanguīne agni ac ponent sup vtrūq; postem ⁊ in sup limināribꝰ domoꝝ in q̄bus comedet illū ⁊ post pauca. Est eīm phase. i. trāsitus dñi. ¶ Illō aūt notādū est q̄ sicut māna datū fuit hebreis post trāsitū maris rubri ita ꝑ submersis egyptijs: sic eucharistia datur xp̄ianis post ablutionē baptismi ita deletis pctis: vt ꝑ baptismū emūdemur a malo: ꝑ eucharistiā cōfirmemur in bono. Sicut eīm manna populū illū p vastitatē inuie solitudinis ad terrā pmissiōis p duxit: sic eucharistia pp̄m istū pincolatū vite presentis ad patriā paditi pducit: sic dicta q̄ nō aliō inuenit vocabulū ꝙ digne trāsferre valeat appellari nisi q̄ grece meli⁹ ōr eucharistia q̄ latīe expoñit ꝼm Jsido. bona gratia: vel ꝼm alios datoꝝ gratie: viaticū quoq; recte appellat̄ q̄ reficies in via deducit ad patriā. Sicut eīm filij Jrael a transitu maris rubri māna nō defuit donec venirēt ad terrā ꝓmissionis: ita ⁊ fidelibus renatis ꝑ baptismū rubricatū ⁊ sanctificatū sanguine xp̄i non deficiet eucharistia donec veniet finis huiꝰ seculi. Sz nec tūc nisi quo ad hoc q̄ vlterius non sumet̄ sub spē sz videbim⁹ deū facie ad faciē. Hostia vero ꝼm hebreos ōr ab hostio: q̄m ad hostiū tabernaculi offerebat. Sz ꝼm gentiles ōr ab hoste: q̄ deuictis hostib⁹ fiebat hostia. i. sacrificiū: ⁊ victima ꝑ vincendis: de q̄ dictū est sub ti. de oblatione. Dicit̄ quoq; hostia imolatio: q̄ ibi xp̄s sacramētal̄r immolat̄: q̄ semel in veritate ꝑ pctis immolatus est ⁊ cruce: qō tractuz est a mola que fieri solebat de quodam gñe frumēti: qō far seu ador ōr: qō ergo in manna p̄cessit in eucharistia consumat̄: nā quantālibet quisq; partē accipiat totā p̄cipit eucharistiā sicut euenit de māna: q̄ nec q̄ plus collegerat habuit ampli⁹: nec q̄ minus parauerat repit munus. Hāc ergo ꝓfigurabat panis ille celestis de quo sapiēs protestat. Panē de celo prestitit sine laboze oē delectamentū in se habentē ⁊ ois saporis suauitatē: qō de se xp̄s exponēs. Ego ingt sum panis viuus qui de celo descendi: si quis man ducauerit ex hoc pane viuet in eternū. Et panis quē ego dabo caro mea est ꝑ mūdi vita. Et est notanduz q̄ in ecclesia cōicatur corpus xp̄i sumēdo pacē dando: panē bñdictū ⁊ bñdictionē suscipiēdo: vt dicet sub titu. de pacis osculo. Qui aūt vult cōicare ōz timorē fidez ⁊ dilectionē habere. de cōse. dist. ij. timorē. ¶ Sequit: accepit panē ⁊c. Hunc sacrificij ritū melchisedech legit̄ celebrasse primus offerens panē ⁊ vinum. Erat eīm sacerdos dei altissimi. Ū dauid inquit ad xp̄m. Tu es sacerdos in eternū ꝼm ordinē melchisedech ⁊c. Sacrificiū igit̄ euāgelicū p̄cessit legale non solū dignitate sed ēt tpe sicut apls plenius ostēdit in epla ad hebreos. Ideo vero panē ⁊ vinū in sacrificiū corporis ⁊ sanguinis sui xp̄s instituit: vt in sumptione corporis ⁊ sanguinis xp̄i doceat̄ eē pfecta refectio: q̄ sicut p̄ceteris cibis ⁊ potib⁹ corporalibus panis corporis cōfirmat: ⁊ vinū cor hoīs letificat: ita ⁊ corpus ⁊ sanguis xp̄i p̄ceteris cibis ⁊ potibus spūalibus interiorem hoīem reficiūt ⁊ satiāt: vñ Poculū tuū inebrians ꝙ p̄clarū est. In his eīm duob⁹ plena cōsistit ⁊ perfecta refectio: sicut ipse testat. Caro mea, vere est cibus ⁊ sanguis meus vere est potus. De hoc etiā dicit cerur in septima particula sup verbo: Hic est calix. Ceterū panis debet esse de frumēto vinūq; de vite: q̄ xp̄s semetipm cōparauit frumēto cū ait. Nisi granū frumēti cadēs in terra mortuū fuerit ipz solū manet. Et vitis cū dixit: Ego sum vitis vera. Ipse etiaz fuit racemus torculari crucis pressus. Unde Esa. lxiij. Calcatum tuz sicut calcantiuz in torculari. Porro nec racemus vue nec granū frumenti ꝺz offerri nisi vel expressuz in vinū vel redactum in panē: de conse. dist. ij. cū omne. q̄ xp̄s ⁊ panem se dicit ⁊ frumēto se comparat. In canone tñ apostoloꝝ in buccardo lib. v. c. siquis: ita canitur. Siquis epūs vel p̄sbyter p̄ter ordinationē dñi alia quedā i sacrificio offerat sup altare. s. mel aut lac aut pro vino sicerā aut cōfecta quedā aut volatilia aut aīalia aliqua aut legitimā cōstitutionez faciēs deponat̄ de hoc dictū est sub ti. de oblatiōe sacerdotis. Non debet etiā in pane ipso poni sal: q̄uis q̄dā heretici cōtra faciāt ꝑpter illud qō scriptū est. Quicq̄d obtuleris sacrificij sale cōdies: et illud. Nō auferas sal federis dñi dei tui de sacrificio tuo ⁊ illud. In omni oblatione tua offeres sal. Et in euāgelio. Dis victima saliet: q̄ de sale discretiōis nō materiali ītelligunt̄. Panis aūt hic formatur in modū denarij: tum q̄ panis vite ꝑ denarijs traditꝰ est: tū q̄ idē denarius in vinea laborātib⁹ in pmiū dādus est: ⁊ i forma rotūda vt dictus est sub ti. de oblatiōe. In hoc eīm pane sepe scribit nomē ⁊ imago imperatoris nostri. j. q. j. qō q̄dā i fine: q̄ ꝑ eū ad imaginē dei reformamur ⁊ noīa nr̄a in libro vite scribunt̄. Nōnulli ēt ibi agnū figurāt tū q̄ is q̄ immolat̄ verus est agn⁹: tū etiā ꝑpter illud qō legit̄ Exo. xxix. Hec q̄dē facies i altari. offeres agnos ingiter ⁊ vinū ad libādū i agno. ¶ Pasch is q̄z nō fermētatus sz azim⁹ in sacrificiū ꝺz offeri: tū rōne facti: tū rōne mysterij. Scriptū nāq; est i Exo. p̄ia ⁊ decimaquarta die primi mēsis ad vesperā comedetis azima vsq; ad diē. xxj. eiusdē mēsis ad vesperā. Itē septē diebꝰ fermētatū nō inuenietur i domib⁹ vr̄is. Itē q̄ comederit fermētatū peribit aīa ei⁹ de ceru Jsrl. Itē oē fermētatū non comedetis. Itē i cūctis habitaculis vr̄is comedetis azima. ¶ Cū ergo xp̄s dei q̄rtadecima primi mēsis ad vesperā cenauerit cū discipulis: ⁊ agnū paschalē comederit: ⁊ vtiq; ritu legali cū azimis panib⁹ ⁊ lactucis agrestib⁹: cōstat ꝙ ea hora fermētatū nō inueniebat̄ i domib⁹ hebreoꝝ: ⁊ ita panē azimū in corp⁹ suū absq; dubio cōsecrauit. Cū eīm fermētū corruptionē significet. Ū ꝼm apostolū. Modicū fermētū totā massā corrūpit: vt nihil corruptū vel

Ps. cij

Ps. ciij

Psal. xxij. Jo. vj.

Panis in sacrificio de sacramento vini ⁊ vite.

Leui. ij.

Exodi xij.

Ps. cxv

Ps. xlix

Ps. xxij. ⁊ Ps. xlix

Ps. cxv

Ps. xlix

Mat.

Jo. vj.

Sap. xvj.

Jo. vj.

Exodi xij.

Hodie facienda de fūt ex azimo.

Exodi xij.

j. co. v.

B Eucharistia datur postbaptismū: sicut olim mana post transitū maris rubri.

C hostia vñ dicatur.

Hebr. ix

Psal. xxij. ⁊ Ps. xlix

D alia ex

E Differētia inter rōnabile ⁊ rationale ⁊ rōnabile.

Mat. xxvj.

Exo. xxij.

Luc. j

Psal. cxv

Psal. xlix

Psal. xxij.

Psal. xlix

Psal. xxij.

Psal. xlix

Psal. xxij.

Universidad de P

corrūpens: ꝫ totū sincerū atq; sincerās in hoc esse
sacro mōstrēt: nō fermētatū: ꝫ azimuz cōsecram⁹.
j.co.v. Juxta illud apli. Pascha nr̄m immolatus ē xps:
itaq; epulemur nā in fermēto veteri: ꝫ in azimis
sinceritatis: ⁊ vitatis. Hreci tñ in suo pristētes er-
rore de fermētato cōficiūt: latinos azimitas vocā
tes cū ipsi veri fermētarij valeāt nūcupari. Dicūt
enī i paraseue lunā. xiij. extitisse in q̄ ver⁹ agnus
est immolatus: vt legis implerēt figura. h. xiij. lu
na primi mēsis paschalē agnū iusserat immolari.
Error greco- Dñs igit eo die se passurū cē pnoscēs i pcedēti ve
rum de spera necessitate ductus anticipauit comedere pa
azimo schā: ⁊ qz tūc licite poterat comedere fermētatū:
iō ⁊ ipse corpus dñi ō fermētato ꝓficiūt. Dicūt ēt q̄
cū bta virgo Maria pgnās fuerit de spū scto recte
p fermētatū significat dñi incarnatio pp virginei
uteri tumorē. Sed nideri pōt q̄ nō offerimus in
sacrificiū xp̄i vteri: nec ille est ad trāssubstan
Fñ sa- tiādū necessarius ꝫ fides ⁊ dei verbū. ¶ Sed nun
crifi- q̄d cōficit q̄ fermētatū vl azimū simul ⁊ fermētatū
cās in hodie apud nos sacrificat: ⁊ vr̄ q̄ nō cū xps azimū
fermē cōsecrauerit q̄n sacr̄m istituit vt dictū est. Preter
tato cō ea vt tā dicēt ecclia a btis Petro ⁊ Paulo hunc
ficiat. sacrificiū ritū accepit. ¶ Quidā tñ ꝺicūt pstim
si negligētia vel ignorātia hoc facit: erra de scle.
Leui. mis. c. ii. Mā ⁊ legit i leuitico. Offeretis panes fer
vij. mētatos cū hostia gfarū: qui offerēt ꝓ pacificis.
Leui. Jtē in pētateuco legit. Offeretis panes primitia
xxij. rū de duab⁹ decimis fermētate sile ⁊ multis cū fer
mētato sacrificātib⁹ ecclia cōicat. ¶ Sequit: Ele-
natis oculis i celū ⁊c. Per hoc q̄ xps oculos in ce
lū leuauit insinuat nobis se habere a patre q̄ hz:
quodq; in principio nostrox operū debemus diri
gere mētis oculos ad dñz tanq̄ ad doctorem oīm
operū bonox. Jtē p hoc q̄ oculos ad celū leuauit:
⁊ pr̄ gras egit: docuit nos q̄ semp patri supplica-
re debem⁹ vt hoc tā magnū sacr̄m p manus nras p
Oē ec- ficere digneē. ¶ Hic assit tria cōmemorant que nul
clesia lus euāgelistax describit vcz. Eleuatis oculis i ce
vritur lū ⁊c. vsq; discipulis suis. Jtē eterni testamēti. Jtē
alia mysterū fidei: ꝺs ergo tāte audacie extitit: vt hoc
forma de corde suo tēt̄auerit ī terponere: extra ō cele. mi.
in ꝓse cū Marthe. ¶ Sane formā istā xbox ab ipso xpo
cratio acceperūt apli: ⁊ ab ipsis ecclia. Multa q̄dē tag
ne q̄ il scrūt euāgeliste que tñ apli suppleuerūt: vt est qđ
de xbis q̄ de factis dñicis pp brevitatē pretermi-
lis q̄ ab serūt euāgeliste que tñ apli suppleuerūt: vt est qđ
euāge apls ait in epla. j. cor. xv. Visus est plus q̄ quinge
listis tis fratrib⁹ simul: deinde visus est ⁊ Jacobo: dein-
descri de aplis oīb⁹: nouissime aūt tanq̄ aborti uo visus
bitur. est ⁊ mihi. Mā ⁊ inter ipsos euāgelistas: qdā omit-
tunt ab vno que supplent ab alio: vnde cum tres
euāgeliste cōmemorēt: q̄ est corpus meū: sol⁹ Lu-
cas adiecit. qđ ꝓ vobis tradet. Et cū Mattheus ⁊
Marcus dicāt ꝓ multis. Lucas dicit ꝓ vobis sed
Matthe⁹ addidit ī remissionē pctox. ¶ Sequit
Hratias agēs ⁊c. Nic colligit vñ sacrificiū laudis
Hratias agēs ⁊c. illud insti-
dicat. Dicit cū sic: qz xps gras agēs ⁊c. illud in sti-
tuit. Hratias aūt agebat nō pro se: ꝫ ꝓ nobis. i. ꝓ
reparatiōe ofuz sit futura: de hoc dictū est in scā
particula supra xbo: pro qbus bñdixit ⁊c. Bñdixisti
particula supra xbo: pro qbus bñdixit ⁊c. Bñdixisti
enim bñdictione celesti ⁊ virtute verbi: qua cōuer
tit panis in substātiam corporis xp̄i. s. hoc est cor-
pus meū. Et in. platiōe huius verbi fit crux super
panē q̄ significat q̄ xps passus est ⁊ in natura. to-
tus cū passus est: ⁊ fugiam ⁊ fm corpus: vt dicēt
in. xj. particula supra xbo: ⁊ pstas: vt totū hoīem re-
dimeret. Quia cū xps accepit panē ⁊ calicē i san-
ctas ac venerabiles man⁹ suas vtriq; bñdixit: nō
sacerdos xp̄i exēplo panē ⁊ calicē in manus acci-
piēs vtriq; per se crucis signaculo bñdixit: q̄ due
cruces innuūt tps cene ⁊ tps gratie: in qua duo pa
rietes in angulari lapide cōiungunt: vel q̄ gigas
gemine substātie crucifigit. Cū aūt ad prolationē Psal.
verbox istox. Hoc est corpus meū. Hic est sanguis cvij.
me⁹: sacerdos cōficiat: de ꝑse. di. ij. panis est: credi B
bile iudicat: q̄ ⁊ xps eadē xba dicēdo cōfecit. Ve- De fra
rū cū dñs prius fregerit q̄ cōsecrauerit: vr̄ q̄ eccle ctione
sia que prius cōsecrat q̄ frāgat alr agat q̄ xps ege sacri
rit: ⁊ sic peccat: qñ eius actio nostra dz esse in stru- nota
ctio. xij. q. j. exēplū. Super hoc dixerūt quidam q̄ plchr
xps post bñdictionē ⁊ cōuersionē fregit: nā tūc cō nota-
fecit cū bñdixit: ſraz hoc ordine cōstruentes. Acce bile.
pit panē ⁊ bñdixit subaudiēdum est dicēs. Hoc est
corp⁹ meū: ⁊ tūc fregit ⁊ dedit ⁊ ait. Accipite ⁊ co-
medite: ⁊ iterauit: hoc est corp⁹ meū. Pr⁹ ergo ꝓ
tulit hec xba vt eis vim cōficiēdi tribueret: dein-
de ꝓtulit eadē vt apl̄os formā cōficiendi doceret.
Alij dixerūt q̄ ēt xps prius fregit q̄ consecrauit:
nā prius bñdixit ⁊ postea fregit: ⁊ demuz protulit
verba illa: hoc est corp⁹ meū ⁊c. ⁊ tūc dedit: ⁊ scōm
hoc ⁊ sacr̄m cōfecit: ⁊ formā instituit post bñdictio
nē cū dixit. Hoc est corp⁹ meū: intelligēres illā bñ
dictionē fuisse vel aliq̄ signū q̄ sup panē impzes
sit vel aliq̄d oō sup panē expressit: quibus illud vr̄
obstere q̄ pr⁹ fregit q̄ dixit. Hoc est corp⁹ meū:
nec est ēt credibile q̄ prius dederit q̄ consecrerit.
Sane dici pōt q̄ xps xtute diuina nobis occulta
primo cōfecit ⁊ postea formā expressit sub q̄ poste-
ri bñdicit. Ipse nāq; virtute ꝓpria bñdixit: nos
vero ex illa virtute quā indidit verbis. Luz ergo
sacerdos illa xp̄i xba pnūciat: hoc est corp⁹ meū:
⁊ hic est sanguis me⁹: panis ⁊ vinū in carnē ⁊ san-
guinem conuertunt illa verbi virtute qua verbū
caro factū est ⁊ habitauit ī nobis: q̄ dixit ⁊ facta Joā. j.
sunt: mandauit ⁊ creata sunt: q̄ seminā mutauit ī Psal.
statuā: ⁊ xp̄s q̄uertit in colubrē: qua fontes mura cxlviij
uit in sanguinē: ⁊ aquā cōuertit in vinū. Mā si ver Exo.
bū Helie potuit ignē ō celo deponere: nōne verbū
xp̄i poterit panē ī carnē mutare? certe maius ē de xij.
nihilo creare q̄ ō nō ē: q̄ ē i aliō trāsmutare. De
cōse. di. ij. re xba. ⁊. c. panis. ⁊ incōparabilr maius
est q̄ deus ita fact⁹ est hō q̄ nō desijt ee deus: q̄ ⁊
panis ita fit caro q̄ desinit ee panis. Illud p incar
natiōnē semel factū est: istō p cōsecratiōnē iugiter
fit. Ad prolationē ergo xbox panis diuinit⁹ trāſ-
substātiat in carnē: diuina em̄ ⁊ materialis huius
sacrificij substātia est xbū: qō accedēs ad elemētū xj. mi-
pficit sacramētū: sicut xbū carni vnitū effecit ho- racula
minē xp̄m. ¶ Notādū est aūt q̄ in corpe xp̄i vnde in xp̄i
cim miracula cōsiderant: de qb⁹ expressa reddi rō corpe
non pōt: licet similitudinarie rōnes ad hoc defer- cōside
antur. ¶ Primū est: q̄ panis ⁊ vinū trāssubstan- rant
tiant in corpus ⁊ sanguinē de quo iam rōnes po- primū
site sunt. Alia ēt rō huic deseruit: qz ⁊ cibus ⁊ po-
tus corporalis fit caro ⁊ sanguis mediante natu-
ra: multo ergo fortius ipsa natura. s. deus īmedia
te facere pōt q̄ panis cōuertatur in corpus suum
⁊ vinum in sanguinē. ¶ Scōm est q̄ quotidie pa- Scōm
nis transsubstantiat in corpus ⁊ nullū fit augmē-
tum ī deo: ratio huic deseruit: qz ⁊ si scio aliq̄d, se-

cretū q̄ō pluribus manifesto: iz illud oēs illi me
reuelāte sciāt: tñ in me solo siue in mēte mea nul-
tertiū. lū ꝓpter hoc fit augmentum. ¶ Tertium qz quo-
tidie sumit ⁊ comedit: nec aliq̄ fit ei⁹ diminutio:
rō qz etsi de lumine meo lumina mille sumāt nil
deperit in meo: nā et vidua saraptena comedebat
⁊ nun q̄ diminuebat farina de hydria: nec oleum
Quar de lechito. ¶ Quartum est qz in diuisibile diuidit:
tum. ⁊ in qualibet parte eucharistie tot⁹ ⁊ treger rema
net: rō in speculo in quo aliquid repsentatur: et si
diuidat ꝓpartes in qualibet parte idē repsentat:
vt dicetur in sequēti particula super xbo. Simili
Quin modo. ¶ Quintū qz a criminosis sumptum nō co
tum. in quinat: ratio qz nec sol trāsiens sup loca fetida
Sextū coinquinatur. xix. dist. scōm. ¶ Sextuz qz corpus
xp̄i q̄ō est cibus vite: pctōribus est mortale: vt dic-
tū est in ꝑmio huī⁹ partis: rō qz ⁊ infirmis ⁊ de-
bilibus corpore bona cibaria vt capones: ⁊ bona
Septi vina sūt nociua. ¶ Septimū qz sumptū a sacerdo-
mum. te ⁊ quolibet alio: ore clauso in celū rapit: de cōse.
di. ij. qz corp⁹. in prin. vt tā dicēt sup xbo. Accipi-
te: rō qz de corpore xp̄i nato incorrupte xps exiuit:
q̄ etiā de monumēto clauso surrexit cū sit res sim
plicissima ⁊ ostio clauso in locū vbi erāt discipuli
Octa- intrauit. ¶ Octauū cū sit corpus immēsum q̄ in
uum. tam parua hostia stat: rō qz ꝓ pupilla oculi q̄ mini
Nonū ma est magnū mōtē apprehēdit. ¶ Nonū qz idez
corp⁹ totū simul in diuersis locis ꝓsistit ⁊ a diuer
sis pcipit: ⁊ vr̄ rō qz ⁊ xbū hoīs semel platū in xta
vocis naturā totū simul est in auribus diuersorum.
Preterea q̄ fecit corp⁹ ⁊ locū: virtuq; facit in alte-
ro esse vt vult. Rursus luna ⁊ sol ⁊ lumē i diuersis
Deci- locis a diuersis vident. ¶ Decimū qz pane trāsub
mum. stātiato remanēt accidētia panis scz tactus color
⁊ sapor: rō ꝓ similitudinē defecit hic: vt dicēt sup
Unde- xbo. Fregit. ¶ Undecimū qz sub spē panis est et
cimū. sumit corp⁹ et sanguis xp̄i: imo tot⁹ xps. Sīr sub
spē vini est ⁊ sumit vtrumq;: ⁊ tñ nō est ibi duplex
sūptio corpis ⁊ sanguinis xp̄i: rō qz ꝫ in vno prā-
dio comedā aī potum ⁊ post: nō tñ dicoz bis pran
dere: ⁊ de hoc dicēt sub. vij. particula super verbo:
similimodo. Verumtñ sicut ait Leo papa de ꝑsec.
dist. ij. an quibus. Quid q̄ris nature ordinē in xp̄i
Exem- corpore cū preter naturā sit ipe natus xps ex vir-
plu de gine. ¶ Et nota q̄ quedā matrona singulis dieb⁹
mulie- dñicis offerebat panes beato Hreg. q̄ cū post missa
re q̄ ri- rum solēnia corpus dñi illi offerret ⁊ diceret: coz-
sit duz pus dñi nostri Jesu xp̄i custodiat te in vi. eter. illa
beatus lasciua subrisit: ipse ꝙ mox dextram ab eius ore
Hreg. conuertens partē illā dñici corporis super altare
eā cō- deposuit deinde coā populo matronam interro-
caret. gauit ob quā causaz ridere ꝑsumpserit. At illa in
quit: qz panem q̄ ꝓpr⁹ ijs manibus feceram tu
corp⁹ dñi appellabas. Tñc Hreg. pro mulieris in
credulitate se in oronem prostrauit: ⁊ surgēs par-
ticulam illā panis ad instar digiti carnē factā re-
Exem- perit: ⁊ sic matronā ad fidem cōuertit. Hrauit tre-
plu de rū ⁊ carnē illā in panē cōuersam vidit ⁊ matrone
Hugo. sumendā tradidit. ¶ Legit quoq; q̄ cū Hugo de
docto. sancto victore doctor excellentissimus vltima in-
cui⁹ firmitate laboraret corpus domini in stāter perijt
plex sibi dari: cūq; nullū cibum retinere posset fratres
hostia eius turbatiōnē timentes simplicem sibi hostiaz
fuit o- attulerūt q̄ō ille per spīm agnoscēs ait. Miscreaē
blata. vestri de⁹ fratres: cur me deludere vultis. Iste cū
quē portatis dñs me⁹ nō est. At illi attoniti mox
corpus dñi attulerūt: sed ipse se videns nō posse re
cipere eleuatis in celū manib⁹ sic orauit. Ascēdat
filius ad patrem: ⁊ spūs ad eum qui fecit illum. ec
cle. vit. Et inter hec verba spīm emisit ⁊ corp⁹ dñi
inde disparuit. ¶ Quicq; aūt ex causis sacramētū M
corpis ⁊ sanguis sui xps sub alia spē sumēdū in- Qua
stituit. ¶ Prima est ad augēdū meritū: qñ aliud re coz
ibi cernit: ⁊ aliud esse credit, vt fides habeat me p⁹ xp̄i
ritū cui humana rō nō prebet experimētū: de pe. sub a-
di. iij. in domo. ¶ Scōa est ad fouēdū sensum ne lia spē
abhorreat anim⁹ qō cerneret oculi: qz nō ꝓsueti sumit.
mus carnē crudā comedere vel sanguinē hūanū
bibere: de ꝑse. di. ij. panis est. Fouetur em̄ sensus
in vno: dū vz solita pcipit: ⁊ edificat fides in alte
ro dū in eo qō videt quale sit illud qō non videt
agnoscit. ¶ Tertia est advitādū ridiculū ne insul
taret pagan⁹ cū illud ageret xp̄ianus: vt ita veri-
tas assit ⁊ ridiculū desit. ¶ Quarta qz non possit
mortalis homo intueri claritatē q̄ est in corpe xp̄i
qō expti sunt discipuli in trāsfiguratione: preterea
panis cōfirmat: ⁊ vinū letificat coz hoīs. ¶ Qui- Matt.
tā nō sumit sub spē agni ne iudaizare videamur xvij.
⁊ de more legali agnū offerētes. ¶ Sequit fregit: ꝑs. ciij
q̄ri solet qđ xps in mēsa fregit ⁊ qđ sacerdos nūc M
i altari frāgit. Et fuerūt q̄ dixerūt q̄ sicut post cō De fra
secratiōnē xba panis remanēt accidētia, sic ⁊ vera ctione
panis subtātia: qz sicut subiectū nō pōt subsistere panis
sine accidētibus sic accidētia nō pñt subsistere si- in alta
ne subiecto: qñ accidētia esse nō ē aliud q̄ in esse: ri.
sed panis ⁊ vini subtātijs ꝓmanētib⁹ ad platto-
nem illoz⁹ verboz⁹ corp⁹ ⁊ sanguis xp̄i veraciter
incipiunt esse sub illis, ita q̄ sub eisdē accidētib⁹
vtriq; vere suscipitur, scz panis ⁊ caro vinū ⁊ san
guis: quoz⁹ alterū ꝓbat sensus: reliquū credit fi-
des. Hi dicūt q̄ substātia panis frāgitur ac atteri
tur, inducentes ad hoc illud apl̄i: panis quē frāgi j.co. x.
mus. Et Lucas. Una sabbati cum venissemus ad ack. xx.
frangendū panes ⁊c. Et fm eos dñi sacramentū a
mure corrodit etiā ipsa panis substantia comedit
sub qua corpus xp̄i mox esse desinit cū corrodi in-
cipit, de ꝑse. dist. ij. q bene. super verbo: hoc est cor
pus. Inno. ij. dixit ī speculo ecclie q̄ forma panis
frangitur ⁊ atteritur: sed corpus xp̄i sumit ⁊ come
ditur, ea que notant corruptionē referens ad for-
mam panis: ea vero que notāt acceptionē ad cor-
pus xp̄i. Berēgarius quippe: qz suspectus habeba
tur de hereſi cozam Nicolao papa confessus est pa
nem ⁊ vinum que in altari ponuntur post cōsecra
tionem non solum sacramentū: sed etiam in veri-
tate verum corpus ⁊ sanguinē xp̄i esse, ⁊ sensualiter
non solū sacramentū, sed etiā in veritate ma-
nibus sacerdotū tractari, frangi, ⁊ fidelium denti
bus atteri: nō aūt corpus xp̄i vel in partes diuidi-
tur, vel dētibus lacerāt cū sit immortale ⁊ impas-
sibile. Sed in q̄ re fiat fractio vel attritio: btūs Au
gu. de ꝑse. di. ij. q̄ māducat oſtēdit dicēs. Qñ xps
māducāt reficit nō deficit, nec qñ māducam⁹ par
tem de illo facimus. Et quidē in sacramēto sic fit
Mam⁹ xps carnalē sensum discipulox⁹ redarguit
qui putabāt carnē eius sicut aliam carnē diuidē-
dam in partes ⁊ morsibus lacerandā. Dicitur au-
tem forma panis non q̄ sit: sed q̄ fuit sicut dicebat
Simon leprosus nō q̄ talis exisſeret: sed qz talis
exiterat. Si vero queratur quid a mure comedit

Universidad de

dñi sacramētū corrodit/ vel quid incinerat dñi sacramēti cremat. Respōdet ipse Inno. q sicut miraculose substantia panis cōuertit in corpus dñi cū incipit esse sub sacramēto: sic quodāmodo miraculose reuertit cū ipm ibi desinit esse: nō q illa panis substantia reuertat q trāsiuit in carnē: sed ei⁹ loco aliud miraculose creatur q̄tus hmōi accidētia sine subiecto possint sicut esse sit edi. ¶ Dedit. Quert solet quale corp⁹ xpi in cena dedit mortale aut immortale/ passibile aut impassibile/ ac cetera q ad hāc ptinēt q̄stionē. Et ly simplicitate fidei sufficiat dicere q tale dedit quale voluit. Et rursus quale dederit ipe nouit. Fuerūt tamē q di xerūt q sicut veraciter ipse idē erat q dabat: q dabatur: ita i eo quod dabat erat passibilis t mortalis: t in eo q dabat erat immortalis: t impassibilis sicut visibiliter gestabat: t inuisibiliter gestabat/ inquātū ad formā corporis nō q̄tū ad speciē sacramēti. Mā in eo quod gestabat qđ erat hoc apparebat/ in eo vero qđ gestabat: qđ erat ipse non videbat: qz forma panis t vini velabat formā carnis t sanguinis. Hic eñ ille ver⁹ Dauid qui coā Achis rege Geth suis manibus ferebatur. Qñ igitur immortalis dabat incorruptibiliter edebat. Hi pfecto concedunt q si pars aliqua sacramēti per triduū mortis christi reseruata fuisset/ idē corp⁹ simlr iacebat mortuū i sepulcro t manebat viuū sub sacramento in ara crucis patiebat t sub forma panis non ledebatur. Sed qñ incredibile iudicatur: vt secūdū eandem naturam simul esset mortalis: t immortalis quod tamē cōgruebat ei fm eandē psonā. fuerunt alij qui dixerūt q xps mortalis vtiq; fuit non necessitate sed volūtate: in eo quippe q immunis erat ab oī culpa liber erat ab oī pena: vt nil morti deberet: p eo q nil pctī haberet. Sustinuit tñ spōte mortalitatē: qz mortē sustinere volebat: qñ si mortalitatem nō suscepisset: oīno mori nō potuisset: vt ergo probaret q mortalis erat nō necessitate: sed volūtate: qñ voluit mortalitatē depositt/ et quādo voluit mortalitatē recepit. Legit i euāgelio q cū Judei uxissent Jesum vsq; ad supercilium montis t eū precipitare vellent/ ille transiens per mediū illorum ibat. Cū ergo esset ducēd⁹ teneri se sicut passibilē tolerabat: sī cū esset precipitād⁹ sicut impassibilis per mediū illorū transibat. Potest tamē sīl ua fide cōcedi: qđ tunc tale dedit quale tūc habuit mortale: vcz t passibile nō q posset pati sub sacramento. i. nūc: sed q sub sacramēto poterat pati. s. tunc. Hūc aūt sumit a nobis immortalem impassibile: nec tñ maiorē nūc habet efficaciam sicut nec maiorē potentiā. Qz ergo passibilis edebat t tamen non ledebat: nō erat hūane nature: sed diuine potentie qua valebat q̄cquid omnino volebat.

¶ Discipulis suis. Dubitari solet vtrū Judas cum alijs acceperit eucharistiā. Lucas eñ ostēdit Judā interfuisse cū alijs qui statiz post calicis traditionem traditorē cōmemorat dicēs. Hic est calix noui testamēti in sanguine meo qui pro vobis effundet. Verūtamen etiā ecce manus tradentis me mecū est in mensa. quotquot autem interfuerunt eucharistiā acceperūt Marco restante qui ait. Et bit erūt ex eo oēs. Juxta quod Christus ipse precepserat reste Matthęo. Bibite ex hoc oēs. Econtra Judas non interfuisse probat. Nam fm Matheum statim dixit Jesus bibentib⁹ calicē nō bibam amplius de hoc genimine vitis vsq; in diem illū cū illud bibā vobiscū nouum in regno patris mei. Judas ergo non aderat: qz cum eo non erat bibitur⁹ in regno. In hoc casu forte tenēdū est illud qđ Joā. insinuit: qz cū Judas accepisset bucellā exiuit cōtinuo/ erat eñ nox. Xps aūt postquā cibos tradidit eucharistiā. Luca restante q ait. Similiter t calicē post cenauit. Potz ergo q Judas prius exiuit q xps traderet eucharistiā: qđ ergo Lucas post calicē cōmemorat traditorē per recapitulationē intelligi dictū potest: qz sepe in sacra scriptura quod prius factū fuerat posterius enarratur sicut Matthęus biduo ante paschā cōmemorat alabastrū vnguēti: qđ fz Joā. ante sex dies paschę mulier in domo Simonis leprosi effudit. Sed cōcesso q Judas acceperit eucharistiā quod pleriq; cōcedūt: quare medic⁹ salutaris medicinā dedit egroto quā ei mortiferā esse sciebat: qñ qui māducat indigne iudiciū sibi māducat. etc. Respōdeo forte vt suo doceret exēplo q sacerdos nō debet illi cōmunionē negare cuius crimē t si sit sibi notū: nō tamen est ecclesie manifestū: ne forte nō ēt corrector sed pditor. Unde legit in canone de cōse. di. ij. nō prohibeat. Nō prohibeat dispēsator id est sacerdos/ pingues terre. i. pctōres: mēsaz domini. i. corpus t sanguinē xpi māducare: sed moneat exactorē timere. Sed cū minus malū sit reddi suspectū de crimine q̄ omittere crimē: t de duobus malis cū alterum vrget minus tamen sit eligendū. xiij. di. duo. t. c. nerui. videtur qđ discretus sacerdos negare debet eucharistiā criminoso: quatenus minus malū incurrat vt malus euitet. i. vt reddat suspectus ne manducer indigne. Sane cū nemo debeat vnū mortale cōmittere ne proxim⁹ aliud mortale omittat: eligēdū est potius sacerdoti nō prodere peccatorē q̄ vt ille nō peccet: sed ille potius debet eligere vt abstinendo reddat suspectus q̄ q cōicādo māducet indigne. xiij. dist. c. j. ¶ Sed querit an xps ad bonū an ad malū eucharistiā inde tradiderit. Et quidē nō videt ad bonū dedisse ne sua sit intentione fraudatus q teste prophęta fecit vniuersa q voluit. Judas eñ nō ad bonum: sed ad malū accepit: sed nec ad malū dedisse videt: qz xps non est actor malorū: sed vltor. Respōdetur qđ si hec prepositio ad cuz dicitur dedit ad malū intentionē denotet vel effectū: falsa est. prepositio. Si antē cōsecutionē innuat vel effectum vera est. Sane qz xps bucellā intincrā iude porrexit cōstitutus est ab ecclia ne eucharistia detur intincta: de qua. di. ij. cū omne: nec debet intelligi qđ sub bucella panis intincta xps eucharistiā dederat traditori: sed per bucellā intinctā atq; porrectā sui deitatis traditorē expressit. ¶ Sequit. Accipite t manducate. Quis vn⁹ crederet q panis i carnē t vinū i sanguinē cōuerti potuisset: nisi ipe saluator hoc diceret. Qui panē t vinū t oia ex inuisibili⁹ creauit. Voluit q̄ q nos panē t vinū sibi offerri: t ab ipso diuinit⁹ cōsecrari: vt fidelis pplus credat verū esse mysteriū qđ ipe tradidit discipulis suis dicēs. Accipite t māducate filr ꝺ calice dixit ¶ Sane nō est intelligēdū qđ si sumptū corpus de manu dñi sibi discipuli ministrarēt: sed q cōsecrauit idē t ministrauit ac si diceret. Comedite: hāc vtrāq; hui⁹ sacramēti comestionē insinuant. Duplr intelligit scz verū qđ de xgine traxit t i cruce pepēdit/ t mysticum qđ est eccla xpi spūs vegetata. De xo corpe dñs ait: hoc est corp⁹ meū qđ pro vobis tradet. De mystico dicit apls. Unus panis vnū corpus multi sum⁹. Verū corpus xpi comedit sacramēt alr. i. sub spē. Mysticū aūt comedit spūaliter. i. sub spē panis i fide cordis. De comestiōe sacrali dicit dñs Accipite t comedite: hoc ē corp⁹ meū: qđ pro vobis tradet: hoc facite in meā memorationē. Hoc mō tā boni q mali xpi corp⁹ māducā: fz boni ad salutē mali vo ad iudiciū. Misi eñ t mali xpi corp⁹ comederēt nō dixisset apls ad Cor. xj. Qui māducat indigne iudiciū sibi māducat nō dijudicās corp⁹ dominū. Ille aūt indigne sumit q sacrālr t nō spūalr sumit. Mā t iudas cū alijs tradit eucharistiā accepisset ita dictū est. De spūali comestiōe dñs ait. Nisi māducaueritis carnē filij hoīs t biberitis ei⁹ sāguinē nō hēbitis vitā in vobis: hoc modo corp⁹ xpi comedūt soli boni: vnde q māducat meā carnē et bibit meū sanguinē in me manet t ego i eo. Mā q manet i charitate i deo mānet: t de⁹ i eo: vt qđ paras dentē t vētre crede t māducasti: de cō. di. ij. vt qđ. q credit in xpm comedit ipm qm incorpat xpo p fidē. i. membrū ei⁹ efficit: vel vnitate corpis ei⁹ firmius solidat. Alibi eñ qđ māducat incorpat: t q māducat incorpat: hoc aūt qđ māducat incorpat: t q māducat incorpat. Utrūq; modū edēdi xps ostēnuat vbi dicit. Spūs est q viuificat: caro non prodest quicq̄: qz caro xpi nisi spiritualiter comedat nō ad salutē: sed ad iudiciū māducat. ¶ Sed quid est de comestione xpi postq̄ sumptū fuit t comestū. Respōderi pōt q si presentia querit corporalis in celo querat vbi xps est in dextera dei sedēs: de cōse. di. ij. trib⁹. Ad rēpus tñ presentiā adhibuit corpora lē vt ad spūales presentiā inuitaret. Unde cū sacramētum tenet gustat t comedit: xps corporaliter adest in visu t in sapore t q̄diu corporalis sensus afficit corpalis presentia nō aufertur. Postq̄ vero in percipiēdo sensus deficit: corporalis deinceps nō est querenda presentia corpalis: sed spūalis est retinēda: quia dispēsatione cōpleta, xps de ore transit ad cor. Melius est eñ vt pceat in mētē q descēdat in ventrē: cib⁹ est nō carnis sed afe: venit vt comedat non vt cōsumat: vt gustetur nō vt incorporet: ore comedit: sed stomacho nō digerit: refecit aīum: fz nō effluit in secessum. Illud qđ dñs ait. Omne quod in os intrat in ventrē vadit: t in secessum emittit: nō de spūali: fz de carnali cibo dictū est. ¶ Qđ si forte secessus aut vomit⁹ post solā eucharistie peceptionē euenerit ex accidētibus humorib⁹ generat: cuz interdū humores ab scq; cuiuslibet cibi materia vl effluāt in secessuz vel emittant ad vomitū: ita qđ q̄tū ad nos seruat q oīa corruptibilis cibi substantie fz q̄tū ad se nō amittit immolabilis corpis veritatē spēs quādoq; corrodit t maculat: sed veritas nūq; corrūpit aut inquinat: fz qñ tale quid videris noli timere sibi: sed esto solicit⁹ tibi ne tu forte ledaris si male crediderīs. ¶ Sequit: hoc est corpus meū. Cuz ad p lationē istorū verborū: hoc est corpus meū panis mutet in corpus t ad plationē illorū xborū. Hic est sanguis meus: vinū mutet in sanguinē. de cōse. dist. ij. panis est. t prius pferant ista verba q̄ illa: videt q panis prius mutet in corp⁹ q̄ vinū in sanguinē. Et itaq; per ꝓnīs q corpus sine sanguine. Et itaq; per ꝓnīs q corpus sine sanguie est: vl sanguis ē sine corpe. Propterea ꝺz q̄busdā q cū totū est dictū totū est factū nolētes vel nō volētes ipsi⁹ cōuersiōis determinare momētū. Aliꝺo dicit q lz ad plationē pcedētiū verboz panis antea mutet in corpus: t ad plationē sequētiū vinū postea mutet in sanguinē: nun q̄ tū corp⁹ est sine sanguine: vel sanguis sine corpe. de cōse. dist. ij. coperim⁹. sicut neutrū est sine aīa: sed sub forma panis sanguis existit in corpe p mutationē panis in corp⁹. t ecōuerso nō q panis. i. corp⁹ in sanguinē: vl vinū mutet in corp⁹: fz neutrū pōt existere sine reliquo: de hoc tā dicet. ¶ Sed q̄rit q̄d demōstrauit xps qñ dixit/ hoc est corp⁹ meū: p hoc ꝓnomē hoc nō ci vr q panē: qz pānis nō erat corp⁹ xpi/ nec etiā corp⁹/ qz nōdū illa xba ꝓtulerat ad quoz plationē panē mutauit in corp⁹. Sup hoc dicit q̄daz q p hoc ꝓnomē nihil demōstrat: fz illꝺ materialiter ponit. Sz fm hoc qñ o p dictionē nihil signi ficātē sit trāssubstātiatio. Preterea dñs vtebat illavoce significatiue: t nos vtimur materialr: ergo nō facim⁹ qđ ipse fecit. Alij dicūt q ea vis data est ipsis xbis q ad ipsoz plationē fit trāssubstātiatio Itē iō sacerdos ea nō ꝓfert significatiue: qz ñ posset sic ea ꝓferre. Mētiret: nisi diceret: hoc ē corp⁹ meū. Uel a ꝓmisse qōnis laqo facile se absoluit q dicit q xps tūc cōfecit qñ bñdixit: de quo dictū est sup xbo: bñdixit. Mā si opponat ꝺ sacerdote q tūc ꝓsecrat cū illa xba, pnūciat. Rndet q sacerdos nil demōstrat cū illis verbis nō vtat enūciatiue iz recitatiue: quēadmodū: t cum ait. Ego sum vitis vera: ego sum lux mūdi: t innumera talia. ¶ Rursus q̄rit q̄d demōstrauit cū dixit. Māducate ex hoc oēs: lz in nullo quatuoz euāgelistaꝝ hoc legat ꝺ corpe sz tñ de sanguie inuenit dictū. Bibite ex hoc oēs. Cū eī tā panē fregisset si demōstraret aliq̄d fragmētoꝝ illꝺ nō dēbāt oēs comedere: fz singulis dēbat singula distribuere. de ꝓse. di. ij. singuli. t. c. se. si demōstrauit corp⁹ nō poterāt ex illo: sed illud comedere q corpus xpi nō māducat per partes sz integrū. Sane frequēter i sacra scriptura videt agi de vno: fz agit de diuersis: vt est illud: bñdixit fregit t dedit: bñdixit panē: fregit formā: t dedit corpus Eodē mō cū dixit. Māducate ex hoc oēs: ꝓnomē ostēdit integrū corp⁹: t ꝓpositio innuit formā diuisam: vt iste sit sensus. Comedite corp⁹ integrū sub forma diuisa. Mā sola forma per ptes diuidit: t totū corpus integrū māducat. Simili mō pōt intelligi qđ subtūxit. Hoc est corpus meū. i. illud qđ ꝑbeo sub hac forma. ¶ Queritur etiā si additio vel subtractio vel transpositio vel interpositio vl mutatio fiat in illa forma verborū qđ xps expressit: sacri ñ vtrū effectū cōsecrationis impediat: vt si dicat ad dēdo: hoc est corpus meū qđ assumpsi de virgine vel subtrahēdo. hoc est corp⁹ nō dicēdo meū: aut trāsponēdo vt dicēdo: corpus meū hoc est: vel iter ponēdo vt: hoc est vtiq; corp⁹ meum: siue mutādo vt: hoc est corp⁹ Jesu. Sane grauiter peccat q qđ libet hoz quomodolibet attēptauerit: ꝑsertiz si forma intēdat mutare vel heresim introducere. de cōse. di. iiij. retulerūt: q: forma verbor quam xps expressit: p oīa debet illibata seruari: q̄tus fm philosophum: nomina t verba trāspōsita idem significent: extra de rescrip. neq; vtile per inutile vitiet: t nō verbum ex verbo: sed sensum ex sensu transfe

sua cōi cauit apl̄os

Matt. xxvj.

lu. xxij.

io. xiij.

j. co. xj

Jo. vj.

Jo. vj. j. Joā. iiij.

j. co. ij.

Psal xxj.

Jo. vj. S Quid est de corpore xpi postq̄ sūptuz est.

Mat. xv.

T In secessu velvomitu corp⁹ xpi nō violat

U Utrus xps de derit tude sacramē tuz ad maluz Psal. 134.

Matt. xxvj.

K Xps manu

X forme

fo. lx.

h iiij

rendū extra de xp̃o.signū.preterea. ¶Quid sit inter ꝓfationē formę panis ⁊ vini interponat spatiū ⁊ qđē nihilominus fit trāssubstātiatio:de hoc tū dubiū nō est ꝑm illos: ꝙ duas asserunt esse formas vt iam dicē:de hoc nota.de ꝓse.di.iiij. si nō sanctificat. ¶Sz cū ad ꝓfationē istorū x̃bozum. hoc est corp⁹ meū:panis mutat in carnē:de cōsecrat.ij.panis.⁊ ad ꝓfationē illoꝝ. hic est sanguis meus:vinū mutat in sanguinē:vī ꝙ panis sine vi nō vel vinū sine pane valeat ꝓsecrari:vt ꝑmissum est:⁊ ita sī post ꝓfationē istoꝝ:⁊ aī ꝓfationē illoꝝ impediměrū accidat sacerdoti quo min⁹ ꝓcedere valeat:vī ꝙ panis sit mutatus in carnem vinū in sanguinē non mutato. Aliquid ergo hoc casu ali⁹ sacerdos totū repetet a principio:⁊ sic sup̄panem iterabit ꝓsecratio:an x̃o ab eodē loco tū incipiet in q̄ sacerdos ille dimisit.⁊ si diuidit mysteriū vni tatis:extra de elec.qđ sicut. Sup hoc ita legit i cōcilio tholetano.v.q.j.nihil. Censuim⁹ ꝓuenire vt cū a sacerdotib⁹ missaꝝ tpe sacra mysteria ꝓsecrāt si egritudinis accidit cuiuslibz iteruēr⁹: ꝙ ceptuz neḡat cōsecrationis explere mysteriū:sit liberuz ep̃o vel ꝓbytero alteri ꝓsecrationē exeq̄ cepti,offcū:vt p̃cedētib⁹:supple q̄ deseruit libēter aliꝫ ꝙ cōpleměto succedēt:de hoc etiā dicet in.vij.particula supverbo noui ⁊ eterni ad finē. Verū cū inter theologos de tpe cōsecrationis sit diuersa sniа q̄ busdā dicētib⁹ ꝙ cū totū est dictū totū est factum: aliꝭ asserentibus ꝙ panis ante mutaꝫ in corp⁹:⁊ postea vinū mutaꝫ in sanguinē:vt dictū est:nō plerisq; tutius incedētes affirmāt ꝙ ali⁹ sacerdos repetere dz ꝓsecrationē atq; ꝑficere:qm̄ nō dz iteratū qđ nescit esse factū:extra de sacra. nō ite.c.j. tū ne vlla fiat iteratio vel diuisio sacri:ne aliꝗs scrupulus errozis vel dubitatiōis remaneat ꝓsultius iudicaꝫ:vt illa talis oblata studiosissime ꝓ infirmis recōdaꝫ:⁊ sup aliꝭ spēb⁹ panis ⁊ vini tot⁹ cānō reperaꝫ ⁊ ꝑmissa hostia cōsecrata in fine misse a ministro vel alio sumaꝫ. ¶Sz si vinū inueniri nō possit vel aliq̄ casu ītercedēte defuerit. Queritur vtrū necessitate cogēte vel casu intercedēte: sola panis materia possit in eucharistiū ꝓsecrari:sicut spēcies cō ⁊ sub sola panis spē dz eucharistia reseruari. Sūt ꝙdā q̄ dñi ep̃ cū x̃bū ⁊ elemētū ꝓficiant sacr̄m nec sane q̄ dñi ep̃ cū x̃bū ⁊ elemētū ꝓficiant sacr̄m nec vel nō forma x̃boꝝ nec materia rez quas xp̃s exp̃sit mutari siue dimidiari p̄t: qz sicut vinū sine pane sic panis sine vino minime ꝓsecraꝫ:vñ siue aq̄ ꝙ vino mittaꝫ i caliceꝫ siue ordeū ꝙ frumēto/formeꝫ in panē sicut in neutr̄ p se:sic neutrū cū alio trāssubstantiaꝫ in carnē aut mutaꝫ in sanguinē. Aā si panis sine vino vl̄ vinū sine pane murari posset i carnē aut sanguinē:in his regiōib⁹ in q̄b⁹ alterutrū inueniri nō p̄t:licite posset alter⁹ sine altero ꝓsecrari:min⁹ eñ ignorātia ꝙ necessitas vl̄ negligētia ꝙ difficultas excusat. Aliꝭ x̃o dicūt ꝙ cum xp̃s tia ꝙ difficultas excusat. Aliꝭ x̃o dicūt ꝙ cum xp̃s prī⁹ ꝙuerterit panē i carnē ⁊ postea mutauerit vinū i sanguinē sicut euāgelice lectiōis text⁹ oñdit: ⁊ sine vino panē:⁊ sine pane vinū ꝓsecrari ꝓtigit: Hauiter tū offendit ꝙ negligēter vel,ignoꝛāter aliquis ter tū offendit ꝙ negligēter vel,ignoꝛāter aliquis terutram speciē ꝑtermittit. Hauius ꝙ sciēter aut terutram speciē ꝑtermittit. Hauius ꝙ sciēter aut sponte maꝛie si formā ītēdit mutare vel heresim introducere. ¶Quid ḡ faciēdū est sacerdoti si vinū post cōsecrationē cōperiat ꝑtermissum. Respondeo si hoc studiose causa introducēdi heresim factū est nō est sacramētum corpoꝛis. Si vero per

oblionem vel negligētiā: nihilomin⁹ facta est cōsecratio corpoꝛis vt premissuz est:de ꝓse.di.iiij. retulerūt. Tunc eñ vt dictū aliqui vinū apponere dz ⁊ sup illū solū x̃ba ad cōsecrādū sanguinē reperere.ſ.ab illo loco:simili mō ⁊c.vsq; i finē omissis tū cruciꝫ duabus que fiunt sigillatiz sup panē. Aliꝭ dicunt ꝙ vino apposito in calice panē ꝓsecratū dz ēmittere sicq; absq; aliqua repetitiōe sumere sacrificiū:sicut fit in die paraſceue. Aliꝭ vī ꝙ nō dz vinū apponi ne scandalū gñetur. Sed qđ ꝙ nō dz vinū apponi ne scandalū gñetur. Sed qđ primi dicūt verius est:nā vtilius scandalū nasci ꝙ veritas requiratur:extra de re.iu. q̄ scandalizauerit. Si eñ hec veritas p̃termittaꝫ.ſ.ꝙ vinū nō apponatur nō p̄t vere dici hoc sacramētū cōmixtio corpoꝛis et sanguinis:nec corpus xp̃i sine sanguine sumi dz:de ꝓse.di.ij.ꝓperim⁹:vel hostia seruet:⁊ sup aliꝭ spēbus canon repetaꝫ vt premissum est. Verūtū si sacerdos aqua gustata ieiunū soluerit illa die nō iterer sacramētum. Si autem ante verba trāssubstātiatiōis:scilicet hic est calix ⁊c.aduerterit vinum forte p̄termissum vel etiā vtrūq; scilicet vinū ⁊ aquam:tūc illa apponat in calice ⁊ in consecratione procedat reincipiens ab illo loco.Hanc igit̄ oblationē ⁊c. Si vero vinum sine aqua apponaꝫ:nō ideo minus est sacr̄z vt dicetur in sequēti particula supverbo noui ⁊ eterni testaměti. Qz si aliqđ de sanguine stillauerit:de hoc etiā supverbo:qui pro mlt̄is. ¶Verū cū inter diuini pontifici multi sacerdotes concelebrāt: ꝑt dicek in.vj. parte sub dnta feria cene dñi vbi agitur de oleo infirmoꝝ:si forte nō simul oēs ꝓsecratoria verba ꝓnūcient:querit an ille solus cōficiat qui primus illa ꝓnūciat:⁊ an ceteri iterāt sacramētū. Si eñ hoc ꝓcedatur potest cōtingere ꝙ ille nō cōficit qui p̄cipaliter celebrat:⁊ ille ꝑficit qui secūdario celebrabit:⁊ sic pia celebrātis intētio defraudaꝫ. Sane dici p̄t qz siue p̄i⁹ siue posteri⁹ ꝑerāt sacerdotes: referri dz eoꝝ ītētio ad instans ꝓfationis eꝑi cui p̄cipaliter cōcelebrā ti cōcelebrāt ⁊ tunc oēs simul cōsecrāt ⁊ cōficiūt. Quā⁊ nōnulli ꝓsentiāt ꝙ ꝙ primus ꝓnūciat ille ꝓsecrat nec alioꝝ defraudat intētio:qz factū est:⁊ qđ inēderāt. Cōsueuerāt aūt presbyteri cardinales romanum circūstare pontificē:⁊ cū eo pariter celebrare:⁊ cōsumato sacrificio de manu ei⁹ cōmunionē accipere significātes apl̄os qui cum dño panē sicut in neutr̄ p se:sic neutrū cū alio trāssubstantiaꝫ in carnē aut mutaꝫ in sanguinē. Aā si panis sine vino vl̄ vinū sine pane murari posset i carnē aut sanguinē:in his regiōib⁹ in q̄b⁹ alterutrū inueniri nō p̄t:licite posset alter⁹ sine altero ꝓsecrari:min⁹ eñ ignorātia ꝙ necessitas vl̄ negligētia ꝙ difficultas excusat. Aliꝭ x̃o dicūt ꝙ cum xp̃s prī⁹ ꝙuerterit panē i carnē ⁊ postea mutauerit vinū i sanguinē sicut euāgelice lectiōis text⁹ oñdit: ⁊ sine vino panē:⁊ sine pane vinū ꝓsecrari ꝓtigit: Hauiter tū offendit ꝙ negligēter vel,ignoꝛāter aliquis terutram speciē ꝑtermittit. Hauius ꝙ sciēter aut terutram speciē ꝑtermittit. Hauius ꝙ sciēter aut sponte maꝛie si formā ītēdit mutare vel heresim introducere. ¶Quid ḡ faciēdū est sacerdoti si vinū post cōsecrationē cōperiat ꝑtermissum. Respondeo si hoc studiose causa introducēdi heresim factū est nō est sacramētum corpoꝛis. Si vero per

cōperit vinū i calice p̄missum.

Jac.ij.

Qſ in elevatione sacrt cāpanula pulsatur.

Ave

Qr sacramēta sub vtraq; spē sumaꝫ

Leui. xvij.

qñ mi sacerdos cōsecrat vinū ep̃o cōmixtū ꝙdā aīa illi ꝓficiat ꝙ ꝑmittus x̃ba pro ferat.

Quare corp⁹ xp̃i eleuatur post cōsecrationē.

lu.xxij

esa.vij

phi.ij.

Ro.x.

sit ad salutē. ¶Alia rō ponet ꝓpe finē.vj.particule canonis. ¶Licet igit̄ fides sufficiat ad salutē iuxta illud Aug. de cōse.di.ij.vt qđ.crede ⁊ māduca sti:nō tñ superflua est eleuatio tñ ꝓpter causas ꝑmissas:tū qz ibi tp̃s ⁊ loc⁹ agēdi opus se offerunt: fides sine operib⁹ ꝑm Ja. mortua est: ꝓpter easdē quoq; causas calicis eleuatio:lz sanguis videri nō possit supflua nō est. Verū aūt calix coopertus debeat eleuari dicek in sequēti particula sup verbo: q̄ ꝓ vobis:⁊ tā corpus q̄ calix cū vtraq; manu eleuātur ꝓpter maiorē reuerētiam ⁊ securitatē. Et exinde stringit pollices ⁊ indices:ꝓut dicek supra verbo ⁊ memores. ¶In eleuatione aūt vtriusq; squilla pulsaꝫ:nā ⁊ in ve.te.leuite tpe sacrificij tubas clāgebāt argēteas:vt earū sonitu pp̄l⁹ ꝑmonitus fozet adorādū dñm ꝓparat⁹. Et pp cām eandē squilla pulsaꝫ dū corp⁹ xp̃i ad ifirmū portaꝫ. Nulla ēt capellā dñi pape bauillās squillā fert ob reuerētiā relīq̄rū q̄s portat:tūc ēt cerei accēdunt: ꝓpter causam in.ij.parte sub ti.de accolito scriptā.

¶De septima particula canonis. Cap̄.xlij.

Smili mō ⁊c. Septima pars:licet sub vtraq; spē sumaꝫ vtrūq;.ſ. corp⁹:⁊ sanguis:vtraq; tñ spēs cōsecraꝫ:⁊ neutra supfluit de cōse.dist.ij. comperim⁹:vt ofidaꝫ ꝙ xp̃s humanā naturā assumpſit.ſ.corpus ⁊ aīaz vt totū redimeret. Panis eñ referr̄ ad carnē ⁊ vinū ad aīam: qz vinum sanguinē operaꝫ in quo sedes est aīe.xxiij.q.j. Moyses. Aī legit i Leui. Aīa carnis in sanguine est. Moyses quoq; testaꝫ q̄ caro ꝙ corpoze:sanguis aūt offerr̄ ꝙ aīa:quo circa panis ⁊ vinū in sacrificio offerūtur:qđ valet ad tuitionē corpoꝛis et animę:nec ſ sub spē panis sanguis sumaꝫ cū corpoze ⁊ sic sub altera tñ spē sumaꝫ ad alteri⁹ tñ putet̄ puentre salutē. Et q̄uis sub spē panis sanguis sumaꝫ cū corpoze:⁊ sub spē vini sumaꝫ corpus cū sanguine ꝑm Jnno.iij.nec sanguis sub specie panis:nec corp⁹ sub spē vini bibiꝫ aut comediꝫ: qz sī cut nec sanguis comediꝫ nec corpus bibiꝫ:ita neutrū sub spē panis bibiꝫ:aut sub specie vini comediꝫ. Et sī cōcessibile videaꝫ ꝙ corp⁹ bibēdo ⁊ sanguis comedēdo sumaꝫ. Est ergo ꝑm eñ mod⁹ sumēdi carnē ⁊ sanguinē quo neutrū māducaꝫ aut bibiꝫ Et iō recte statuiꝫ in canone:de cōse.di.ij.ꝓperimus ꝙ corp⁹ christi sacerdos sine eius sanguine nō sumat. Aī in q̄busdā locis post sumptionē corpoꝛis ⁊ sanguinis xp̃i aliq̄d de ipso sanguine reseruaꝫ in calice ⁊ superinfundiꝫ vinū purū vt ipsi cōmunicātes inde sumāt. nō eñ esset decēs tñ sanguinē cōficere nec calix capaz inuentreꝫ. Verū autem ꝙ cōtactū sanguinis vinū appositū efficiatur sacr̄z:dicek sup verbo hic est calix. ¶Sed̄. Postea ꝙ cenatū est ⁊c.xiiij.luna primi mēsis ad vesperam xp̃s ꝑm legē typicū pascha cū apl̄is celebrauit:de q̄ dixisset. Desiderio desideraui hoc pascha māducare vobiscū ante ꝙ patiar:cuz hoc dicet statim ostēdit:vt.ſ. veteri pasche finē imponēs noui pasche substitueret sacr̄m. Accipiēs eñ panē bñdixit ac fregit deditq; discipulis suis dicēs. Accipite ⁊ comedite hoc ē corp⁹ meū:qđ ꝓ vobis tradet. Silr ⁊ calicē post ꝙ cenauit dicēs. Bibite ex hoc oēs. Hic est sanguis no. test. q̄ ꝓ.v.⁊ p m.e.i remi.pec. hoc facite in meā cōme. Hac igitur institutiōe formati celebrāt⁹ iugiter ꝓ mysterium qđ semel offerebaꝫ in p̄tiū:nā vbi veritas venit figura cessauit. Christ⁹ eñ post cenā corp⁹ ⁊ sanguinē suū dedit apl̄is vt hoc sacr̄m velut vltimuz testatoris mādatū arti⁹ memorie cōmendarek: de cōse.di.ij. liqđo. vñ nouissimū cōdēs heredibus testamentū dixit. Vos estis q̄ permansistis mecum in tentationib⁹ meis:⁊ ego dispono vobis regnum:sicut pater me⁹ mihi disposuit:vt edatis ⁊ bibatis sup mēsam meā in regno meo. Et lz apl̄i eucharistiā nō iciunā acceperūt nō tō calūniādū est ꝙ p̄ā si debeāt hoc sacr̄m recipe sicut sacerdātē illi quos apl̄s arguit dicēs. Cōueniēt⁹ vobis in vnū:nam nō est dñica cenā māducare: vnusq;q; eñ ꝑsumit cenā suā ad māducādū:⁊ ali⁹ qđē esurit: ali⁹ ebri⁹ est. Ite ex hoc verbo: post ꝙ cenatū est:vī ꝙ sacerdos cōicare dz priusq; trāseat ad calicis ꝓsecratiō nē. Sed de hoc dicek sub ti. de cōicatione sacerdotis. ¶Sequit. Accipiēs ⁊ hūc preclarū calicē ⁊c. xp̃s ē i ponit ītinēs ꝙ cōteto. Aā ⁊ vn⁹ ⁊ idē:⁊ tūc ⁊ nūc: celo ⁊ ī ⁊ hic ⁊ alibi sacrificat ab obus:totus est in celo: altari tor⁹ in altari:simul ⁊ sedet ad dextrā patris ⁊ ma hic et net sub spē sacr̄i ficut tactū est ī.vj. particula sup vbi ꝙ. verbo eleuatis oculis. ¶Qđ aūt vinū i calice cō- Mar. secrauerit pz ex eo qđ ipse subiūgit. Nō bibā amodo de hoc genimine vitis ⁊c. Et fiūt ista conse Mat. crationes cū signo crucis:vt dictū est in.vj ꝑticula xxvj. sup verbo bñdixit:qz virtute crucis ⁊ verboꝝ xp̃i fit trāssubstātiatio naturaꝝ. Hec aūt sūt verba. Hic C est calix mei sanguinis.i.cōtinēs sanguinē meuz de⁹ nō vel sanguinis significās passionem. ¶Et nota ꝙ ꝑmitpassio dr calix vel a calida potiōe vel qz mēsarate tit nos sumit̄. Fidelis eñ de⁹ q̄ nō sinit nos affligi plus ꝙ tentaꝫ portare possum⁹. j. co. x. De calice dictū est i ꝑti plus ꝓxia sub ti. de picturis: hic aūt parū eleuato calicē ꝙ posce sacerdos illū deponēs nō deserit eū ad notādū simus ꝙ qlibet apostolox sic calicē accepit qđ vnicuiq; sust. ne dñs ministrauit. ¶Sequit nouī ⁊ eterni testamēti re. ti ⁊c. Subaudi ꝓfirmatio:nouī dicit qz nos innouat ꝓ fidē xp̃i:eterni dicit qz lex nouā nō est trāsitoria sicut antiq̄:extra de cele.mis.cū marthe. Ecce tus eñ testiū qđ hircoꝝ ⁊ vitulox fuit sanguine de Ho.ix. dicatū:ꝑmittebat hoī tpalia ⁊ trāsitoria:nouū vero qđ xp̃i sanguine fuit ꝓsecratū. ꝑmittit eterna: ⁊ iō testiū.ſ.illō fuit vet⁹ ⁊ trāsitoriū hoc aūt nouū est ⁊ eternū. De nouo habek. Luc. xxij. Dispono vobis regnū ⁊c. vt supra vel īde, ꝓbaꝫ eternū.i. ꝓpetuū. vñ asserit nouū.i. vltimū. Nouissimū ei hoīs testiū īmobile ꝓseuerat qz testatoris morte firmatur. Juxta illd apl̄i. Testiū mortuis ꝓfirmatū est Ho.ix. aliodn nō vz dū viuit q̄ testaꝫ est. ¶Porro testiū nō solū dr scriptura sz ⁊ ꝑmissio: vt dicek in proemio.vj.ptis:⁊ fz hūc modū dr. Hic est sanguis noui ⁊ eterni testaměti.i.ꝓfirmatio noue ⁊ eterne ꝑmissiōis sicut dñs ipse ꝑmittit. Qui māducat cor Jo. vj. pus meū ⁊ bibit meū sanguinē hz vitā eternā:vñ Ho.ix. nec primū testiū vt inq̄t apl̄s: sine sanguine dedicatū ē. Recto eī vniuerso legis mādato:moyse sac Exodi cipiēs sanguinē hircoꝝ aut vitulox ꝑz libri.⁊ oēs xxiij. ppl̄z aspſit dicēs. Hic ē sanguis testaměti qđ mā- Ho.ix. dauit ad vos de⁹. Ecce ꝙ ꝓpie moyses verba pce D pit qb⁹ xp̃s vsus ē i cena. ¶Querit vtrū aq̄ cū vi- An aq̄ no ꝙuertaꝫ i sanguinē. De q̄ ēt ītā ista dicek. Si eī posita ꝙuertiꝫ:ergo aq̄ est sacr̄z sanguinis:imo vī ꝙ po- cū vio puli. Aā aq̄ mīte ppli mīti. Et ob hoc aq̄ miscet vi in cali nouī xp̃o pp̄l⁹ adunet. Aā ⁊ ō latet xp̃i sāguis exi ce cō-

ertak uit ꝛ aqua ꝑut tactū ē sub ti. de oblatiōe. Si vero ī sāguī nē. nō ꝙuertit q̄rit vbi post ꝓsecrationē existat: ꝛ quo separak a vino cui fuerat in vnū cōmixta. Si autē post cōsecrationē aq̄ pura ꝑmiserit ꝺm hoc nō bibit solū sanguinez sacerdos in hoc sacro: ꝛ sic post vnā sumptionē itez eodē die cōicare non ꝺz ac si pri⁹ aquā bibisset. Hā idcirco sacerdos postꝙ ꝑdit eodē die itez nō sacrificat: qꝛ vinū purificationis sumit. Ītē forte dicet ꝙ sicut vinū mutak in sanguinē redēptōis: sic ꝛ aq̄ trāsit ī sacm ablutionis q̄ de latere xp̄i pariter efluxerūt: ꝺs hoc audeat diffinire. Hā ꝛ illō inq̄rit vtrū xp̄s resurgēs a mortuis sāguinē illū resumpsit quē ī cruce effudit. Si gēs tota sanguinē illū resumpsit quē ī cruce effudit. Si eñ capill⁹ de capite ei⁹ nō pibit ꝙto magis sanguis ille nō peribit: ꝺ fuit de xp̄itate nature: ꝛ tū ille in plerisq̄ ecc̄lijs ꝺz cōseruari. Quid ēt de circūcisiōe ꝑputij vel ꝑcisiōe vmbilici dicēt an in xp̄i resurrectiōe redijt ad veritatē humane nature ꝛ ad locū glorificatū. Sz melius est totū deo cōmittere ꝙ aliud temere diffinire. Credit tū ꝑputiū in laterāñ. basilica ꝓseruari: ls a ꝙbusdā dicak ꝙ illō fuit ī Hierusalē delatū ab āgelo karolo magno ꝺ trāstulit illō ꝛ posuit aḋ sgrani hen ozifice ī ecc̄lia bte Marie sz post a karolo caluo positū est ī ecc̄lia. s. saluatoris apud crosiū: sz si hoc verū est mirādum est. Cū eñ caro illa de xp̄itate humane nature fuerit: credik ꝙ xp̄o resurgēte ad locū suū glorificatū redijt. Alij tū dixerūt ꝙ hoc verū ē posset iuxta opinionē eoꝝ qui dicūt id solū ē de veritate nature humane ꝛ resurgere qō ab Adam traductū est. Illud aūt oīno nephas est opinari qō quidam dicere ꝑsumpserūt: vez aquaz in flegma cōuerti. Hā ꝛ de latere xp̄i nō aquā: sz aquaticū humorē. i. flegma mētiunt exisse: extra de cele. mis. ī quadā. Duo nāq̄ ꝑcipue ecc̄lie sacra ꝺ xp̄i latere efluxerūt: vez sacm redēptōis in sanguine ꝛ sacm regnatiōis in aqua. Hō eñ baptizamur ī flegmate ls in aqua: iuxta illd euāgelij. Misi ꝺs renat⁹ fuerit exaq̄ ꝛ spū sctō nō introibit ī regnū celoꝝ. Quibusḋā tū nōvī absurdū q̄ aqua cū vino trāseat ī sanguinē ea vez rōne ꝙ aqua ꝑ admixtionē trāsit in vinū: ꝛ vinū ꝑ ꝓsecrationē trāsit ī sāguinē vt ī. c. cū marthe: ꝛ nota. de ꝓse. di. ij. c. j. ꝛ. c. nō opz. Aqua nāq̄ trāsit ī vinū cū multo vino modicū ifundit aq̄: alioqn tota vini substātia ꝑ guttā aque mutaret vt qḋā fiat ex illis confusum: qō nec sit aqua nec vinū: ꝛ tota fontis vel fluminis aqua ꝑ modicā vini stillā in cōfusiōis spēm mutaret: nec panis ille posset i eucharistiā cōsecrari: qui fact⁹ est de frumēto cui forte cōmixtū fuerit vnū granū ordei vel auene. Sic ergo si pl⁹ apponak aq̄ ꝙ vini erit irritū sacm: opz ḋē vt tū vini ponak ibi: ꝙ aq̄ cōmixtū sapozē vini retineat: extra de cele. mis. c. pen. te hoc dicet ī vj. parte sub quinta feria cene dñi ad finē. Si aūt post calicis ꝓsecrationē aliud vinū mittak ī calice illō ḋē nō trāsit ī sāguinē: nec sanguini cōmiscet ls accidētib⁹ prioris vini cōmixtū corpori ꝙ sub eis latet vndiq̄ circūfudit nō madidās circūfusuz extra ꝺ cele. mis. cū marthe. Ipa tū accidētia vinū apposit⁹ vident aḋicere: qō inde cōficit: qz si aq̄ pura fuerit apposita vini sapozē assumit. Quidā aūt voluerūt astruere qō sicut aqua pura ꝑ aque bñdicte cōtactū efficit bñdicta: sic ꝛ vinū ꝑ sacri ꝓtactū efficit cōsecratū: ꝛ trāsit in sanguinē: quoꝝ assertiōi minime rō suffragak: extra ꝺ cō. ec. vl alta. qō

in dubijs: de quo ēt dicek sub. v. feria cene dñi. Sz nūq̄d ī ritū ē qō gerik si forte aq̄ ꝑtermittak: ꝛ vr ꝙ sic ex his q̄ sub ti. de oblatiōe tacta sunt. Cautū quoq̄ est in canone Cypriani: de cōse. di. ij. sicut ī sanctificādo: ꝙ nō pōt calix dñi esse aqua sola neq̄ vinū solū nisi vtrūq̄ misceak. Et sicut calix dñi nō est aq̄ sola neq̄ vinū solū: sic nec corꝑ⁹ dñi ꝑt ē farina sola nisi vtrūq̄ fuerit adunatū: ꝛ panis vni⁹ cōpage solidatū: ꝛ hoc q̄dā ꝓsitter affirmāt: afferētes ꝙ sicut aq̄ sine vino cōsecrari nō pōt sic nec vinū sine aqua trāssubstātiari valeat: qz ꝺ latere xp̄i simul vtrūq̄ manauit. Alij vero cōcedūt ꝙ si ds nō imēdēs hereſim introducere obliuiōe vl ignorātia ptermiserit aquā: nō fit irritū sacm. Illā tū p obliuionē ptermittēs venialr peccat: ꝛ negligētiā mortalr ꝛ ē grauiter puniēd⁹: ꝛ sp pōt apponi ante trāssubstantiationē: ꝛ qō predicik vinū solu nō posse offerri intelligūt nisi fiat simplr vel ignorāter: vel nō pōt. i. nō ꝺz. Hā ꝛ grecoꝝ ecc̄lia ꝺz nō apponere aquā in sacro: ait eñ cyprianus: de cōse. di. ij. scriptura. Si ds de antecessoribus vel ignoranter vel simplr nō obseruauerit qō nos ḋis facere exemplo ꝛ magisterio docuit: pōt simplicitati eius de indulgētia ḋñi venia cōcedi: nobis vero nō pōt ignosci qui nunc a ḋño instructi sumus vt calicē ḋñi cū vino mixto. i. vinum cū aqua in calice mixtū ſm ꝙ ḋns obtulit offeramus. Ex quibus verbis aperte colligit ꝙ vinū aque mixtū xp̄s in cena discipulis tradidit. Si vero vinū prętermittak: de hoc dictū est in sexta particula super ✠bo hoc est corpus. Ꝑ ozo lz diligēti studio vinū optimū ꝓ sacrificio sit q̄rēdū: vitiū tū vini nō maculat munditiā sacri: quo circa siue nouū vinum qō mustum appellak siue etiā acidum qō appellatur acetū offerē: sacm cōficit: ꝛ diuinitus cōsecrat: vt nō ꝓtinuz tan ḋñ est tū ne tale vinū mixtū vel coctum vel roſatum vel speciatū in calice ponak. Sunt tū qui ḋicunt acetū non esse vinū cū ꝓpriā mutauerit natura: mā vinū est calidū illud frigidū: ꝛ tō ex eo cōfici nō posse sicut nec ex agresta: qō concedi pōt in aceto ex alio ꝙ ex vino facto. Hā si ex vino factum fuerit secus: cū eadē ꝑprietas sit vsia. i. substātia. ff. de ꝛhen. emp. in venditiōibus: de con. di. ij. ego. c. de sum. trinit. inter claras. ℌ. oēs vero. Julius quoq̄ papa: de cōse. di. ij. cū oē. ꝛ. c. precedēti dixit ꝙ cum lacte cōfici nō pōt. Botrus aūt vue in necessitate cōprimi ꝛ inde cōfici pōt: ls de ipo botro nō cōpressa nō pōt cōicari. Hō pōt ēt cōfici cū aqua cui⁹ qua panis in musto intinctus lauak. ¶ Illud aūt notādū est ꝙ si vinū ī calice cōgelatū fuerit: ꝺz tādiu exalare sacerdos donec giacies soluak: ꝙ si sic solui nequerit adhibeat ignē. ¶ Si aūt musca vl ara nea vel aliḋ tale ceciderit in calicē: ꝑiet ꝺz vinū si deſtillō ī piscinā: ꝛ aliō vinū: ꝛ aq̄ apponi. Si ✠o post ct⁹ trāssubstātiationē ibi ceciderit vl sāguinē tetigerit: sanguis sumak: ꝛ illō ꝓius in aliquo calice se pe vino ꝑfundak: ꝛ ꝙto ḋiligēti⁹ cautius fieri pōt abluak: ꝛ demū sup piscinam cremet: qz vix posset supplē absq̄ hozroze ꝛ vomitu sumi. Ablutionē ✠o ipam ant. sacerdos post ꝓsecrationē vl minister sumat. Sz ꝛ si ds statim xp̄i corpoze sūpto nauseā patik: vomitus sīl⁹ sup piscinā cōburak ꝛ pulvis ī piscinā mittak. Si tū aliqua bestie particula videak ibi: vel si corꝑ⁹ xp̄i infirmo datū reiecik illud reuerēter suscipiak: ꝛ cōtritū cū vino in calice sumak si integrum

nequeant recipi: ꝛ si hoz roz sit illud sumere ꝑ reliquijs custodiak. Hō est igit dāda eucharistia egroto vomēti: sz credat: ꝛ mādducauit: de ꝓse. dist. ij. vt ḋd. Sz ꝛ si ds adeo egrot⁹ est vt masticare nō possit: tūc tū sumat aquā a xp̄i corpe tacrā minimam tū particulā sumēs, totū sumit vt ꝑmissuz ē. ¶ Hō est ēt dāda ebrioso in sano / heretico / epilētico / et illib⁹: nisi infirmitate cessāte, ꝛxvj. q. vl. is ḋ. leproso tū dari pōt ꝛ muto ꝛ egroto ꝙoti sue mētis post ꝓfessionē ꝛ absolutionē a peris. Qualis aūt pnia imponēda sit ei ḋ ꝙpter ebrietatē vel vozacitatē vel infirmitatez eucharistiā euomit: in canone be de hr: de ꝓse. di. ij. si ḋs ꝙ totū. Et nota ꝙ is ḋ cōicauit si ꝙmode: ꝛ absq̄ violētia nature pōt ꝺz abstinere a sputo: alioqn post horā ꝙuenientē spuere pōt saltē in loco vbi sputū neḋat pedibus conculcari. Si ḋ hō spūalis oīa iudicat ꝛ ipe a nemine iudicak: ꝛ oīa mūda sunt mundis. Hō si sup lignū vel lapidē vel terrā eucharistia vel aliquid de sanguine ceciderit: sanguis lingua labēd⁹ est: ꝛ de ide ra dēdus: ꝛ extergēdus est ipse locus ꝛ pulvis ī sacrario siue cū reliquijs reponēdus. Si ✠o sup corpale cecideris fugak sicut ḋiligēti⁹ fieri poterit: ꝛ laguetur ter in calice: ꝛ aqua lotiōis post missam sumatur: deinde corpale recōdēdū est: ꝛ loco reliquarū seruāḋ est. Si ✠o palla altaris intincta fuerit eodē modo ipsa particula intincta incisa est, reliquijs seruāda. Si aūt sup casulā vel albā deguttet simlr fiat. Si sup qḋcūq̄ ꝓphanū vestimentū ꝺburēda est pars illa ꝛ cinis in loco sacro reponēdus vt ḋicit. Ꝑ ozo tū papa statuit: de cōse. di. ij. si ꝙ negligētiā: vr si aliḋ de sanguine stillauerit ī terra lingua lambatur. Si ✠o fuerit tabula: hoc⁹ corꝑ⁹ rodak ne oculcet: ꝛ rasura igne ꝺ sumak: ꝛ cinis intra altare cōdak ꝛ si sup altare stillauerit ꝺz beat minister stillā ꝙtū poterit. Si sup linthеū altaris minister lauet linthеamina q̄ stillā tetigerit tribus vicib⁹ calice subter posito ꝛ aq̄ ablutionis sumak in calice: ꝛ iuxta altare recōdak. Ibidē etiā ꝛ q̄tur qualis pnia sacerdoti cui hec cōtingerēt sit ꝓtinus celebret imponēda. Et nota ꝙ si ante trāssubstātiationē effusa fuerit pars mutēt palle sub silētio ꝛ celebrās suū officiū exequak: si totū effusum sit tūc ꝑmissa ꝓfessione minister denuo reincipiat officiū ab illo loco. Hāc igit oblationem ꝛc. Si ✠o post trāssubstātiationē pars effusa est: tūc simlr officiū exequak. Si totū ita ꝙ nihil hauserit qō valde enorme est tūc ponat hostiā sup ꝓpiatoziū: ꝛ minister denuo ponat vinū ꝛ aquā ꝛ reincipiat. Hāc igit oblationē ꝛc. cōfessiōe tū ꝑmissa: ꝛ hostia seruata sumak postmodū a ministro in fine misse vl seruēt ꝓ infirmis. Rursus ꝺ illi⁹ aureliān. de ꝓse. di. ij. statuit ꝙ ḋ nō bñ custodierit sacrificiū vt mus vl aliḋ aial illud comederet: xl. ḋies peniteat. Qui aūt ꝑ ḋerit illud in ecclesia / vel pars eius ceciderit ꝛ inuenta nō fuerit. xxx. ḋies peniteat. In eodē etiā capitulo ita sequt̄ur in burcardo li. v. Si scriptū est ꝑfundēs aliḋ sup altare de calice qui offerē sex ḋies peniteat: aut si abūdantius vij. ḋies peniteat. Qui aūt ꝑfundit calicē ḋñi misse solēnitas celebrak. xl. ḋies penitebit. Si ✠o missa celebrata ꝑsbyter neglexerit accipe sacrificiū sīl⁹ xl. ḋies peniteat. Et q̄ pollutus nocturno rpe accesserit sacrificiū. vij. ḋies peniteat. Qui negligētiā erga sacrificiū fecerit vt a ✠mib⁹ cōsumptū ad nihilū deuenerit tres quadragesimas cū pane et aq̄ peniteat. Si integrū inuētū fuerit: ꝛ in eo vermis ꝺburak ꝛ cinis sup altare recondak. Et ꝙ neglexerit quaternis ḋiebus suā negligētiā soluat. Si cū amissione saporis sacrificiū ḋulcorak. xx. ḋies ieiunio expleank. Qui ✠o glutinatū miserit. vij. ḋies peniteat si sacrificiū fuerit sordida vetustate pditū igne ꝺburēḋū est: ꝛ cinis iuxta altare sepeliēḋ sicut legit in burcardo. li. v. c. oē. ¶ Ītē etiā notādum est ꝙ si a naso sacerdotis celebrātis sanguis exierit vel nausea supuenerit recipiat in aliq̄ vasculo ne sancta ꝙ aminē k: ꝛ ter terso naso vel ore abluto reincipiat sub silētio vbi dimisit. Si ✠o in tis confirmitas supuenerit initak sup crepidinē sue ozā lebrā altaris vl sedeat donec qualescat: ꝛ sic ĩcipiat vbi tis exi dimisit: sed si nullo mō pōt consūmare ministeriū erit ḋd ali⁹ sacerdos parat⁹ incipiat vbi ille dimisit: ꝙt facien dictū est in. vj. pticula sup ✠bo. Hoc est corꝑ⁹ meū. dum. Sz si in certū est: vbi ille dimisit: tūc qz periculosum esset ✠ba sacri iterare vel ptermittere: posita oblata illa sup ꝓpiciatoziū minister denuo ꝑ ꝓmissa est. ¶ Seq̄t: mysteriū fidei ꝛc. Ideo ꝺz mysteriū fidei: qz aliud videt: ꝛ aliud intelligit: hoc credere iubemur: discutere nō audemus: fides eñ non est cū sit nisi de occultis. Juxta illud. Fides nō hz merituz ꝛc. vt supra Greg. de ꝓse. dist. ij. ḋd sit ad fidē: ideo ꝺz mysteriū fidei: qz credere debem⁹ ꝙ ibi salus nostra cōsistit: vel qz sine fide non fit hoc sacrāmētum. i. sine ea illud intelligi plene non pōt. Dicitur aūt mysteriū: qz secretam ꝛ recōditam hz dispēsationē. j. q. j. multi. Mysteriū autem grece ꝺz secretum latine ꝛ ſm Jun. oc. ij. de cele. mis. cū Marthe. nullus euāgelistarum dixit hec ✠ba. Et his aūt aliis scripture ✠bis quidam direxerūt in sacro altaris veritatem corꝑis ꝛ sanguinis xp̄i nō esse ls imaginē tū ꝛ spēm ꝛ figurā: ꝑ eo ꝙ scriptura memorat aliquoties id qō in altari suscipit esse sacm ꝛ mysteriū ꝛ exēplū. Sz hi ꝑfecto laqz errozis incurrūt. De quo etiā tactū est in. vj. pticula sup ✠bo fregit. Nunquid eñ ideo sacm altaris xp̄itas non est: qz figura est. Absit oīno: si tū hoc esset: ḡ nec mozs xp̄i xp̄itas est: qz figura est: resurrectio xp̄i veritas nō est: qz figura est: nā mortē ꝛ resurrectionē xp̄i figurā ꝛ imaginē ꝛ similitudines ro. viij esset manifeste declarat ap̄lus di. Christ⁹ mortu⁹ j. pet. ij est ꝑ delictis nostris ꝛ resurrexit ꝓpter iustificationem nostrā. Et Petrus ap̄ls. Christ⁹ passus ꝓ nobis vobis relinquēs exēplū vt sequamini vestigia ei⁹. Ergo mors xp̄i exēplū fuit in pctō moriamur: ꝛ resurrectio eius exēpluz fuit vt iuste viuam⁹. Si eñ xp̄itas nō fuit ergo xp̄s vere mortu⁹ nō fuit: ꝛ vere nō resurrexit: sed mors eius ꝛ resurrectio eius ✠a nō fuit: sed absit hoc. Hā prophet a esa. li ij de eo predixit. Vere langores nostros ipse tulit ꝛ dolores nr̄os ipse portauit. Altaris ergo sacm Tria est xp̄itas ꝛ figura. Tria ꝙppe sunt in hoc sacro di- sunt ī screta: vcz. ¶ Forma visibilis. ¶ Veritas corpis. hoc sa ¶ Et virtus spūalis: de ꝓse. di. ij. corpus forma ꝑ cio. nis ꝛ vini: veritas carnis ꝛ sanguinis: virtus charitatis ꝛ vnitatis. Ꝑ primū ocko cernit. Secūḋo alio credit. Tertiū corde capit. Ꝑ primū ē sacm ꝛ nō res. Secūḋ est sacm ꝛ res. Tertiū ✠o res ꝛ nō sacm. Sz primū est sacz gemine rei. Tertiū est res geminī sacramēti. Secūm aūt est sacm vni⁹ ꝛ res alteri⁹. Hā forma panis vtrūq̄ xp̄i carnez significat. i. ve-

Universidad de

rā ⁊ mystică: sed verā carnē ⁊ cōtinet et significat: mystică xo significat ꝫ nō ꝓtinet. Sicut esī vnus panis ex multis granis cōficit: ⁊ vinū ex diuersis racemis ꝓfluit: sic ⁊ corpus xpi ex multis mēbris ꝓponit: ⁊ vnitas eucharistie ex diuersis ꝑsonis cōsistit: ꝫ in ꝑdestinatis: vocatis iustificatis ⁊ glificatis. Hā qs deus ꝑdestinauit hos ⁊ vocauit: ⁊ qs vocauit hos ⁊ iustificauit. Esī ⁊ apls. Vn⁹ panis ro. viij. j.co. x. vnū corp⁹ multi sum⁹. In cui⁹ rei typū facta est archa diluuij de lignis sethim q̄ sunt imputribilia ⁊ alibe spine filia. Patet ꝫ ꝙ substātia corpis ⁊ sanguinis xpi est: sacr̄m ⁊ res: ꝫ alteri⁹ sacr̄i est sacr̄m. Est esī res primi qz figurat ⁊ ꝓtinet ꝙ ꝓ nobis ꝙ sāguis xpi ē sacr̄ et res. Substātia, corpis ⁊ sāguis xpi.

ī. Cor. iij. Xo. j. Jo. vj. Est esī res, primi qz figurat ⁊ ꝓtinet ꝙ ꝓ nobis ꝙ sāguis xpi ē sacr̄ et res. Cernit esī spēs panis ⁊ vini: ⁊ creditur ibi credit

Universidad de Navarra

Quiq̃ passiõis cõmemorat recolẽs in q̃q; crucib⁹ q̃q; cruces plagas. sicut et subsequẽs expositio declarabit ab sup sa- hinc vsq; dñi corporale desuper calicem remouet crifici dñice passionis ordo memorat. Mã vbi dicit sacer- um q̃d dos hostiam purã: hostiã sanctã: hostiã immacu- signifi latam: panẽ sanctũ vite eterne: ⁊ calicem salutis p̃ cant. petue: quinarium crucis signaculũ imprimit sup oblatã ⁊ calicẽ significans quinq; xpi plagas/ vcz duas manuũ totidemq; pedũ ⁊ una lateris: vel q̃n q; cruces significãt q; Christ⁹ q̃nq; secula redemit. Tres aũt cruces cõmunic facit sacerdos sup oblatam ⁊ calicẽ *quoniã* in tribus verbis vtriq; pariter intelligit. Nã q̃ cũ in crucis signaculo panis separatur a calice/ nisi cuz separatim noiant in canone: ⁊ q̃n hostia collocatur a ministro i latere calicis recta pars crucis solummodo sup panẽ: trãsuersa vero vsq; ad calicem debet protendi quoniã erecta pars crucis corpus xpi suscepit trãsuersa vero brachia discidit. Duę xo cruces separatiz facte aliam christi separatam a corpe significãt. Sz cũ ia plene ⁊ pfecte sit cõsecratio celebrata: nã materia panis ⁊ vini iam trãsit in substantiã carnis et sanguinis: nec vlterius potest deteriorari vl meliorari: ⁊ sacerdos vlterius vtit suis nõ christi sermonibus: de cõse. di. ij. panis est. Querit quare super eucharistiã adhuc benedictionis signũ imprimitur aut aliq̃ cõsecratiõis xbũ pfert. Preterea q̃dam subiunguntur in canone inuenta q; nõdũ sit adhuc faciẽda q̃ ui principio ⁊monis nõdũ erant facta: ⁊ xba ⁊ signa nõ ad tẽpus sue plationis: sz ad ꝓceptionẽ loquẽtis sunt referẽda. Innocẽtius papa. iij. dixit q; i canone aliud xba significãt: ⁊ aliud signa prendũt. Nã q; verba principal⁹ spectant ad eucharistiã cõsecrãdã. signa xo principalit ptinẽt ad historiã recolẽdã: nã xbis vtimur ad ꝓsecrãdũ panẽ ⁊ vinũ in corpus ⁊ sanguinẽ Jesu xpi: signis vtimur ad recolendũ ea q̃ phebdomadã ante pascha gesta sunt circa xp̃z. Patet ergo q; q̃tũ ad ordinẽ eucharistie ꝓsecrãde. c. illud. qui pridie q̃ pateret ꝛc. in fi. canõis subiici debuisset/ qz in eo cõsecratio cõsumat: sed q̃n ipedisset ordinẽ historie recolende: qz q̃ fuit gestũ in medio poneret in fine: putdus canõis ordinator: vt ordinẽ seruaret historie: quasi quadã necessitate cõpulsus capt̃m illud. Qui pridie ꝛc. quasi coz canõis in medio collocauit: vt q̃ sequunt̃ itelligant precedere ꝟz illã figurã qua scpe fit: vt q̃ narratiõe succedãt intellectu precedãt: vel potius vt tam ire q̃ historie suus ordo seruet. Dicat itaq; q; ptinẽt signa ad historiã passionis recolẽdã: qz significãt q̃nq; sensus q̃ tũc re xa patiebant in xpo: vel q̃nq; eius plagas: vt dictum est ꝟxba nõ ptinẽt ad eucharistiã ꝓsecrãdã: imo ptinent ad eucharistiã cõsecratã hoc mõ nos fut/ vcz sacerdotes: ꝟz ⁊ plebs tua sctã. s. ppls xp̃iana. Nã q̃ ppls agit vtoto sacerdotes peragũt ministerio. Offerim⁹ preclare maiestati tue. i. pre ceteris clare. Nã si iusti fulgebũt sicut sol i regno patris eoꝝ q̃to clarius maiestas diuina p̃fulget. De tuis donis. i. de frugib⁹ segetũ ⁊ hoc q̃tũ ad panẽ q̃ est cõsecratus in carne. Ac datis. i. de frugib⁹ arborũ ⁊ hoc q̃tũ ad vinũ q̃ est cõsecratũ in sanguinẽ. De his inquã ⁊ illis offerimus hostiã purã: hoc nõ vbi stiã sanctã: hostiã immaculatã. i. eucharistiã imu ꝺr honẽ ab oi culpa originali: venali ⁊ crimiali. Ũ di stiã pucat hostia dictũ est in sexta pricula sup xbo. Qui rã ⁊ ce pridie. Et purã q̃tũ ad cognitionẽ quasi puro coz tera de sctãm q̃tũ ad locutionẽ: immaculatã q̃tũ ad opemulti rationẽ: qz pctm nõ fecit: nec dol⁹ inuetus est i ozeplicit, eius: supple hoc est panẽ sctm. i. sanctificãtẽ: sup- ꝟ. Pe- ple datoꝛẽvite eterne q̃tũ ad stolã carnis: ⁊ calicẽ ij. saluris ppetue q̃tũ ad stolaz anime ꝟm illud. Ego sum panis viuus qui de celo descẽdi. Si quis mã Jo. vj. ducauerit ex hoc pane vi. in eter. Possunt et sc̃do modo hec ꝟa exponi: vt vcz xp̃s dicat hostia pura: qz ꝓceptus est sine pctõ: dicat panis vite, eterne: qz est refectio ãgelox ⁊ calix salutis ppetue: qz refectio est hoim. Vel tertio mõ hostiã purã: qz xp̃s oblat⁹ est vt nos liberaret de feditate originalis peccati. Sanctã qz vulneratus est vt suppluerẽt sacramẽta q̃b⁹ ecclia sctificat. Immaculatã: qz mortu⁹ est vt nos liberaret de morte eterna. Panẽ vite eterne: qz est nr̃z viaticũ: q̃si via. Et calicẽ saluris ppetue: qz est refectio ãgelorũ inebriãs in patria. Vel sic quarto mõ: de tuis donis ac datis. Dona sunt in re eterna: data in opa tpalia. Offerim⁹ hostiã purã. s. corpis: hostiã sctãm. s. sanguinẽ: hostiã immaculatã quo ad vtrũq;. Vel purã. i. ab alijs separatã: sanctã. i. sanctificatã: immaculatã. i. a maculis emũdatã: hostiã de corde puro cõscia bona ⁊ fide nõ ficta. ¶ Sequit: supra que ꝛc. Cũ autẽ ozaj. Thuerit ꝓ hostia trãssubstantiãda eãq; iaz trãssubstã- tiatã patri obtulerit nr̃e ozat ꝓ ipsi⁹ acceptatiõe: vt eam ad instar antiquorũ sacrificiox accepter ꝓ pitio: supple nobis ac sereno vultu. i. respectu placabili digneris respicere nõ q̃ vult⁹ ei⁹ mutẽt alit q̃n: sed tũc deus vultũ suũ super nos illuminat ⁊ serenat: cũ misericordiã suã supnos exhibet: ⁊ declarat ꝟz illõ ps. Illuminet vultũ suũ sup nos ⁊ miserẽat nr̃i. Itẽ ꝓ hoc q̃ dicit: digneris respicere: notatur q; sacerdos nr̃ vultũ hz̃ xsuz ad, ꝓciatoriũ: de quo in ꝓmio huius ptis dictũ est: ⁊ tũc aspgit int⁹ tabernaculũ dñi per dei misericordiã q̃rit ei⁹ ꝓpiatiõez vt habeat deus illa munera accepta sicut habuit mũera abel iusti. Ũ sequit. Sicuti ac ge. iiij. cepta habere dignat⁹ es munera abel ꝛc. Hoc aũt aduerbiũ sicuti simlitudinẽ inuit nõ exprimit q̃titatẽ. Multo quippe accepti⁹ est hoc sacrificiũ deo q̃ q̃ obtulit abel q̃ obtulit abrã: q̃ obtulit mel ge. xvij chisedech: vz ei ãplius res q̃ vmbra/ xitas q̃ figura. Ipsã ergo similitudinẽ magis q̃ q̃titatẽ debem⁹ attẽdere offerẽdo igit̃ sices sum⁹ abel si recte q̃dez offerẽtes recte nihilomin⁹ diuidam⁹: q̃ q; Cain nõ egit peccauit sua nãq; recte cui debebat obtulit deo: ꝟz retinẽs sibi seipm: et coz suũ subtrahẽs deo male diuisit: abel aũt acceptũ deo int⁹ i cozde obtulit holocaustũ: qz nõ se sibi retinuit: ꝟz deo totũ se subdiuidit: ⁊ ꝓdit. Et tõ legit i gen. Respe- ge. iiij. xit deus ad Abel ⁊ ad mũera ei⁹. Ad cain vo ⁊ ad mũera ei⁹ nõ respexit. xuij. q. v. scriptũ. Ꝓt⁹ respexit ad abel: ⁊ postea ad mũera eius: qz nõ offerẽs a mũerib⁹: sed mũera ab offerẽte placuerũt. Silr ⁊ abrahã egregi⁹ fidẽ totũ ꝓpus se offerebat altissimo: ⁊ ppkea cũ sua duceret offerẽda placidas ei hostias offerebat: qvt nos sciẽtes imitaremur ꝓpos ab illo de⁹ exegit affect⁹. Tolle mdt filiũ tuũ vnigeni Gene. tũ quẽ diligis isaac ⁊ offer eũ i holocaustũ supvnũ xxij.

montiũ quẽ mõstrauero tibi. Statimq; ꝓptũ et Gene. obedietẽ inuenit: imo nobis ofidit. Melchisedech xiiij. ꝟz nisi se ꝓlus acceptũ deo sacrificiũ obtulisset futuro⁹ cautas minime fuidisset quax intuitu mystici panis ⁊ vini ꝓm⁹ obtulit sacrificiũ: erat enim sacerdos dei altissimi. Moꝛant igit̃ isti tres ꝓfessores. te. qz illi ⁊ coꝝ sacra spãlius ceteris hoc sacꝛ pfignauerũt. Quid enim ꝓ mun⁹ abel offerentis de ꝓgenitis gregis: nisi xp̃s ꝓgenit⁹ in multis ro. viij fribus exprimit q̃ malitiose occisus est a ppl̃o iuApo. v deox: sicut ille iuidiose a ffe suo? Nã ꝟm apoc. Ipse est agn⁹ dei q; occisus est ab origine mũdi. Quid ꝓ sacrificiũ abrahe dilectũ ⁊ vnicũ filiũ offerẽtis ro. viij nisi xpi passio designat: de q̃ dicit apl̃s. Ꝓproꝑio Matt. filio suo nõ pepcit de⁹: ꝟz ꝓ no. om. tradi. il. hic est xvij. in q̃t fili⁹ me⁹ dilect⁹ in q̃ mihi ꝓplacuit. Oblatio ps. cix q̃s melchisedech tã ꝓprie nouũ sacrificiũ ꝓsignauit vt ide ꝓdictũ sit. Tu es sacerdos i eternũ ꝟz ordi. melch. q̃ ꝟz apl̃s assimilat⁹ ꝓ oĩa filio dei manet sacerdos i ꝓpetuũ. Abel ꝺr puer nõ tã a pueritia q̃ a puritate: ꝛc: ꝟm illõ. Ecce puer me⁹ dilect⁹ quez elegi: posui sup eũ spiꝝ meũ. Abrahã ꝺr ꝓtriarcha nõ tã ifractrice plebis q̃ ppli xp̃iani: illi⁹q; carneGene. hui⁹ ꝓ fidẽ ꝟm illõ. Nõ vltra vocabit nomẽ tuum xvij. abrã: ꝟz appellaberꝭ abrahã qz pꝛez multax gẽtiuz ꝓstitui te. Melchisedech iterꝝtat⁹ est rex iustitie ps. lxxj deide rex salẽ. i. pacis ꝓpter illõ q̃ legit ozeꝛ in diebus eius iustitia ⁊ abũdãtia pacis donec auferatur luna: sanctum sacrificium immaculatã hostiam: hoc addidit in canone Leo papa primus.

Deb. j.

¶ De noua particula canonis. Cap. xliij.

Supplices te rogamus ꝛc. Mona pars: põ tifex vt lex iubebat: ⁊ in ꝓemio huius partis dictũ est: aspergebat tabulã ⁊ arã ⁊ exterius sacrũ sanguine pacifico: ⁊ xps renat: cũ misericordiã suã supnos exhibet: ⁊ declarat ꝟz illõ ps. Illuminet vultũ suũ sup nos ⁊ miseꝛeat nr̃i. Itẽ ꝓ hoc q̃ dicit: digneris respicere: notatur q; sacerdos nr̃ vultũ hz̃ xsuz ad, ꝓciatoriũ: de quo in ꝓmio huius ptis dictũ est: ⁊ tũc aspgit int⁹ tabernaculũ dñi per dei misericordiã q̃rit ei⁹ ꝓpiatiõez vt habeat deus illa munera accepta sicut habuit mũera abel iusti. Ũ sequit. Sicuti ac ge. iiij. cepta habere dignat⁹ es munera abel ꝛc. Hoc aũt aduerbiũ sicuti simlitudinẽ inuit nõ exprimit q̃titatẽ. Multo quippe accepti⁹ est hoc sacrificiũ deo q̃ q̃ obtulit abel q̃ obtulit abrã: q̃ obtulit mel ge. xvij chisedech: vz ei ãplius res q̃ vmbra/ xitas q̃ figura. Ipsã ergo similitudinẽ magis q̃ q̃titatẽ debem⁹ attẽdere offerẽdo igit̃ sices sum⁹ abel si recte q̃dez offerẽtes recte nihilomin⁹ diuidam⁹: q̃ q; Cain nõ egit peccauit sua nãq; recte cui debebat obtulit deo: ꝟz retinẽs sibi seipm: et coz suũ subtrahẽs deo male diuisit: abel aũt acceptũ deo int⁹ i cozde obtulit holocaustũ: qz nõ se sibi retinuit: ꝟz deo totũ se subdiuidit: ⁊ ꝓdit. Et tõ legit i gen. Respe- ge. iiij. xit deus ad Abel ⁊ ad mũera ei⁹. Ad cain vo ⁊ ad mũera ei⁹ nõ respexit. xuij. q. v. scriptũ. Ꝓt⁹ respexit ad abel: ⁊ postea ad mũera eius: qz nõ offerẽs a mũerib⁹: sed mũera ab offerẽte placuerũt. Silr ⁊ abrahã egregi⁹ fidẽ totũ ꝓpus se offerebat altissimo: ⁊ ppkea cũ sua duceret offerẽda placidas ei hostias offerebat: qvt nos sciẽtes imitaremur ꝓpos ab illo de⁹ exegit affect⁹. Tolle mdt filiũ tuũ vnigeni Gene. tũ quẽ diligis isaac ⁊ offer eũ i holocaustũ supvnũ xxij.

Quõ ꝓpter sanguinẽ suũ aspergit

Joan. xvij. Matt. xxvj. lu. xxij

Matt. xxvj.

Qf sacerdos ficitnãl dicat: supplices ꝛc.

lu. xxij

Tres cruces

Matt. xxvj.

Qf sanctos dicẽdo supplices ꝛc. stat iclinat⁹ cãcellat⁹ manib⁹ añ pect⁹ ad designãdũ q; ofonis humilitas ꝓ iclinatiõnẽ designata: tũc demũ ⁊ nõ alias exau diri digna est: si ex fide, ꝓcedat pectoris. i. mentis. Fide dico ꝓ dilectiõnẽ operante q̃ operatio ꝓma nus intelligit. Qz xo quedã sunt opa vite actiue quedam xo vite contemplatiue: sed opa vite actiue quodammodo cancellatim ad opera contemplatiue vite siscurs sinistra ad dextrã cõparantur eo: q; opa actiue sicut supposita seu inferiora ad opa cõtẽplatiue disponũt: ⁊ opa ꝓtẽplatiue sicut supposita ⁊ altiora illa ꝓficiũt ⁊ ꝓfirmãt: ⁊ ideo in ipa manuum cãcellatione dextra superponitur sinistre. Rursus orat cãcellatis manib⁹ ante pectus quasi ipo facto dicat. Obsecro te ꝓ crucẽ ⁊ passionẽ tuã qua re vt iubeas hec pferri ꝛc. Cancellatio eñ manuum passionem xpi figurat ⁊ dextra ꝓ quã resurrectio hoc xpi resurrectio a mortuis insinuetur. Verum in nõnullis ecclesijs diaconus infra actionem lauat manus significãs ꝓmo q; pilatus se lauit cũ semũdũ a xpi sanguine ꝓclamauit: vel secundo q; nostra sordida opera christi passione mũdantur. Tertio q; nullus nisi mũdus ad recipiẽda fidei sacramẽta ꝓcedat. ¶ Sequtur. Jube hec perferri ꝛc. tan e sunt ꝓfundit atis hec verba: vt intellect⁹ humanus vix ea sufficiat penetrare. Aũ beat⁹ Greg. de ose. di. ij. dd sit sanguis. ⁊ in fine dialogi: tanti sacri dign⁹ iterꝝ dicit de illis tã de re ineffabili pene meffabiliter loquẽs q̃s in q̃t fidelitũ habere duEccle- bitũ possit in ipsa imolationis hora ad sacerdotis vocẽ celos aperiri: in illo iesu xpi mysterio ãgelo- sacri rũ choros adesse: summis imis sociari: terrena ce- scribit lestibus iungi: vnũq; ex duobꝰ visibilib⁹ atq; visibilib⁹ fieri. Idẽ etiã alibi dicit. Quo eodem ꝓpellente mẽto i celũ. i. celestẽ naturã rapit̃ ministerio ãgelox ꝓsociãdũ corpi xpi. s. mystico: ⁊ ante oculos sacerdotis in altari videt. ¶ Saluatõ occulto celestis oraculi sacro: possent hec ꝟba sic implicius tũ securi⁹ sic exponi. Jube. i. fac hec. s. vota fidelitũ.

supplicatiões ⁊ ꝓces: perferri. i. ꝓsentari: ꝑ manus sancti angeli tui. i. ꝑ ministeriũ angelorũ qui sũt administratorij spũs: ⁊ vota nr̃a coram deo offerũt. Iuxta illud qđ ait Raphael angel⁹ ad Thobiã. Thobie. xij. Cũ orabas, cũ lachrymis ego obtuli oratiõnẽ tuã dño. Et hoc ꝙ euidẽter appet ꝙ angel⁹ sacris mysterijs adesse credẽd⁹ est: nõ vt cõsecret: qr hoc nõ põt: sz vt ofones sacerdotis ⁊ populi deo repñter: sm illũ Apo. Alcẽdit fum⁹ aromatũ sc̃oꝝ ꝓ altare tuũ. Hospectũ dñi de manu ãgeli q̃ sunt ofones sctõrũ. In sublime altare tuũ supple: hoc est in cõspectu diuine maiestatis tue. i. in ꝓspitatiõe maiestatis ⁊ curie tue celestis: nã ipe deus ỏz altare sublime. Exo. xx. Nõ ascẽdas ad altare meũ ꝑ gradꝰ. i. in trinitate nõ facies gradꝰ. ¶ Porro sicut btus Augu. determinat nõ ỏz ãgel⁹ offerre ofones deo q̃si tũc primo de⁹ nouerit q̃d velim⁹: qr de⁹ oĩa nouit añq̃ fiãt: sz qr necesse hz rõnalis creatura tpales causas ad eternitatẽ referre siue petendo q̃d erga se fiat: siue ꝓsulẽdo q̃d faciat: aut q̃d deo iubẽte ꝓpiẽdi cẽ cognouerit: hoc nobis vel cuidẽ vel latẽter reportet. ¶ Pñt etiã scõdo modo ꝓmissa xba sic exponi. Si potes de⁹ iube hec: sz panẽ ⁊ vinũ: pferri. i. trãsmutari: in sublime altare tuũ. i. i corpus ⁊ sanguinẽ filij tui sup̃ choros angelorũ exaltari: qr corꝑ dñi dictũ est altare: iuxta illõ. Altare de terra facietis mihi: ꝑ manꝰ angeli tui. i. ꝑ ministeriũ sacerdotis. Nõ em̃ sm Augu. deposcit ob aliud ille deferẽda nisi vt in relligat ꝙ illa fiãt. i. trãssubstantient in eo sacerdotio. i. in eius mysterio xrtute spũs sc̃ti. Sed cũ iã trãssubstãtiate sint exponi possent tertio mõ sic. Iube hec. i. corꝑ xpi mysticũ sz ecclĩaz xpi militãtẽ pferri. i. associari: in sublime altare tuũ. i. in ecclĩaz triũphãtẽ q̃ ỏz altare: sm illud Leui. Ignis in altari meo semp ardebit. i. feruor charitatis in ecclĩa triũphãti: et hoc ꝑ manꝰ angeli tui. i. ꝑ operationem ⁊ xrtutem xpi filij tui q̃ est magni concilij angel⁹. Esa. ix. Ipe em̃ corpus suũ mysticum deo patri contungit ⁊ celeste triũphãti. Quarto modo hic angel⁹ magni cõcilij. Conciliarius ille cuius cõcilio pf mundũ creauit ⁊ recreauit sublime altare in cõspectu dei est xps crucifixus sedẽs in dextra pris. Igit angelus fert hec sacra in sublime altare i ꝓspectu dei: dũ cicatrices ostendens interpellat apõ pkem ꝓ nobis hec sacra ꝓficiẽtibus. Que xo sint illa q̃ petit in sublime altare pferri determinat dñs dicẽs: vt quotquot ⁊c. ꝙ hoc em̃ demõstrat corꝑ xpi mysticum: quod xps quotidie ad se trahit per membra vnde Heremias patrem vocabis me ⁊ posthac me ingredi non cessabis.

¶ De decima parte canonis. Cap. xlv.

Emẽto etiam domine ⁊c. Decima pars. Hec cõiunctio etiã ꝓtinuat sequẽtia ꝓrime ꝓcedentibus vel dici põt ꝙ superfluit. Nã in antiqs codicibus ꝓcedebat immediate q̃dam ofo incipiẽs. Memẽto mei q̃so dñe ⁊c. in qua sacerdos ꝑ se orabat vt digne posset offerre: vnde tunc recte sequebatur. Memẽto etiam dñe famul. ⁊c. Sed qr in multis modernis codicib⁹ ofo illa nõ inuenitur: ideo sm illos istõ codicib⁹ ofo illa nõ inuenitur: ideo sm illos istõ etiã supfluit: vel qõ̃ mel⁹ est respicit aliõ. Memẽto quod ꝓcedit in q̃ rogauit ꝑ viuis: hic añt orat ꝑ defunctis. Orat ergo pia mater ecclesia non solũ ꝑ viuis: verũ etiam ꝑ defunctis ⁊ eos deo pri sacre oblationis intercessiõe ꝓmẽdat: certissime credẽs ꝙ sanguis ille ꝓtiosus q̃ ꝑ multis effusus est in remissionẽ pctõrũ non solũ ad salutẽ viuentiũ: verũ etiã ad absolutionẽ valeat defunctorũ: Ideoq̃ Babilon. cõciliũ. de ꝓse. di. j. viruz. statuit vt in oĩb⁹ missaꝝ solẽnijs loco cõpetẽti: vcz in hoc loco secrete vel in dieb⁹ nõ solẽnibus: in dñica em̃ die ob resurrectionẽ dñicam aĩe requiẽ creditur habere: ecclia ꝑ defunctis dñm deꝓcet. iuxta illõ Aug. Nõ sunt ꝓtermittẽde supplicatiões ꝑ spiritibus mortuorũ quas faciẽdas ꝑ oĩb⁹ in xpiana catholica societate laudamus. Et qr q̃q̃z defunt defunctis parentes: filij cognati ⁊ amici q̃ supplicatiões ꝑ eis effundãt: vna ⁊ pia mr̃. i. tota ecclia oẽs defunctos sub gñali cõmemoratione suscipit tacitis illoꝝ nobis ⁊ eis exhibet cõsonẽ. Inn oc. q̃z papa statuit ea. di. de nobis: vt añ cõsecrationẽ hostie nõ recitent cõta defunctorũ: possent em̃ ꝑpko recitari: sz deo quẽ nihil latet necesse nõ est: q̃ cũ signo fidei nos ꝓcesserũt. s. ad dñz. xij. q. ij. ꝙ ꝓsteris. in fi. nõ ꝙ ibi sit fides, aut spes vbi spes est: ⁊ res: nã fides euacuat: charitas nũq̃ excidit: sz signũ fidei ꝑ caractere fidei xpianitatis accipitur. de pe. di. ij. charitas, q̃ fideles ab infidelib⁹ discernit: sm illud. Audiui numerꝰ signatorũ. cxliij. milia signati ex oĩ tribu filiorũ isrl: ⁊ dormiũt ĩ somno pacis sm illud. In pace in idipsũ dormiã ⁊ requiescã. Frequẽter em̃ sacra scriptura defunctos dormientes appellat: ꝑ eo qr sicut dormientes euigilãt ita mortui resurgẽt, ꝓpt qđ dicit aplus. Nolo vos ignorare de dormientibus vt nõ cõtristemini sicut ⁊ ceteri q̃ spem non habẽt. Et dñs in ꝙt in euangelio. Lazar⁹ amic⁹ noster dormit. Ipsis dñe ⁊ oĩb⁹ in xpo quiescẽtib⁹: in hoc loco sacerdos quoꝝ maluerit defunctorũ ỏz agere memoriã ipãle. Finita est ei memoria mortis dñi: ⁊ ideo seq̃t. Mors nr̃a xps ꝓcessit ⁊ nos ei⁹ vestigia seq̃mur. ¶ In xpo, qđescentib⁹. Sed nõne q̃ decesserũt cũ fide ⁊ dormiũt in somno pacis: de qb⁹ ꝓmissum est: qđescũt in xpo: ⁊ sic videt hoc supfluere. Sz qr sacerdos post xba illa in somno pacis fecerat spãlez memoriã ꝑ aliqb⁹: nõ subiecit, ꝓpter ipsis dñs: ⁊ mox nõ in cõperẽter supponit clausulã gñalẽ: ⁊ oĩb⁹ in xpo qđescẽtib⁹: de qb⁹ ꝓmiserat. Hic añt vocant qđescentes in xpo q̃ in charitate mortui sunt habẽtes tñ aliqua purgabilia eo ꝙ nõ plene satisfecerũt ꝑ pctis ꝓfessis ꝓpter qõ ad locũ purgatorij descẽderũt vbi, existẽtes suffragio indigẽt ecclie militãtis: rãq̃ nondũ hñtes in re pacẽ ⁊ refrigeriũ glie: sz habeãt ĩcerta ⁊ infallibili spẽ locũ refrigerij: ĩ q̃ nõ est ardor penarũ: lucis ĩ q̃ nõ est obscuritas tenebraꝝ: ⁊ pacis in quo nõ est ꝓflictus pugnarũ. Nã absterget deꝰ oẽm lachrymã ab oculis eorũ: ⁊ tã nõ erit amplꝰ neq̃ luct⁹ neq̃ clamor: sz nec vllus dolor: qm̃ prima trãsierũt: sz delectabũt ĩ multitudine pacis cũ placebũt coram dño ĩ regiõe viuentiũ. Paradisus dicitur q̃ locus refrigerij, ꝓpter ardorem ignis purgatorij ꝑ quẽ aĩe trãseunt. iuxta illud psal. Trãsiuimus per ignẽ vaquã ⁊c. Locus lucis ꝓtra tenebras ĩferni: de qb⁹ Mat. xxij. Mittite eũ in tenebras exteriores. Locus pacis ꝓpter mentis tranquillitatem que est ibi: cõtra vermẽ cõscientie eorum q̃ salui nõ erũt: vnde Esa. Vermis eorum nõ morietr̃: nec ignis eorum extinguetur.

¶ De vndecima parte canonis. Ca. xlvj.

A Quare sacerdos petit pectus suum.

Matt. xxvij.

Dañ. xiij.

Ero. xx

B

Psal. xxiij.

C

Apoc. xiij.

Esa. lxvj.

Iob. xix

D

Iob. xvij

j. Cor. xv.

Iob. xliij

E

Obis quoq⁹ ⁊c. Undecia ps: hec añt oratio ꝓditur vsq̃. Per oĩa secula seculorũ. Et hec verba pferẽdo sacerdos paululum expressa voce ꝑcusso pectore silentiũ interrũpit repũtans ꝓtinuẽ ꝓfessionẽ latronis in illo passiõis dñice articulo increpãtis alterũ ⁊ dicentis. Nos digna factis recipim⁹: hic añt nihil mali gessit: ⁊ dicebat ad Jesum Luc. xxiij. Dñe memẽto mei dũ veneris ĩ regnũ tuũ: ꝓpter qđ dixit illi Jesus. Amẽ dico tibi hodie mecũ eris in paradiso. Rursus per exaltationẽ vocis ⁊ ꝑcussionẽ pectoris expriuit illõ ꝙ cẽturio ⁊ q̃ cũ illo erãt visis his q̃ fiebãt timuerũt valde dicẽtes. Vere filij dei erat iste: ⁊ oĩs turba q̃ simul aderãt ad spectaculũ illõ ꝑcutiẽtes pectora sua reuertebãt. Noti xo eius ⁊ mulieres q̃ xpm secute fuerãt a galilea stabãt a lõge hec videtes q̃s significant ministri. s. diacon⁹ ⁊ subdiacon⁹ retro stãtes: q̃ ad hãc vocẽ erecti in os sacerdotis vel epi in tuẽtur. Premissa añt pectoris vnica tũsio: fiãt ꝙ sm apl̃m ad Rom. vij. xps semel ꝑ pctis nr̃is mortuus est ⁊ sit cũ trib⁹ digitis: sz sine pollice ⁊ indice: vt trinitas in vnitate noteť. Pectoris quoq⁹ tũsio q̃q̃z pnãz designat: pu: sub ti. de cõfessione dictũ est. ¶ Petozibus: ideo dicit. Qr si diximus qõ pctm̃ non habem⁹ nosmetipsos seducim⁹ ⁊ vitas in nobis nõ est: de pe. dist. v. si eũ inquit. Licet em̃ oĩ tpe debeam⁹ ex corde nos recognoscere pctores. vj. dist. reliñ. pcipue tñ cũ ꝑ remissiõe pctõrũ sacrosctũ mysterium celebramus. ¶ De multitudine miserationũ tuaꝝ sperãtib⁹: iuxta qõ psalmista ĩqt. Scõm multitudinẽ miserationũ tuarũ dele iniq̃tatẽ meã. Et nota ꝙ vna tñ est dei mia nõ aliud q̃dẽ ꝙ ipse misericors: sed multi sunt eius affectus q̃ miserationes dicunt: vnde. Reminiscere miserationũ tuaꝝ dñe ⁊ miaꝝ tuaꝝ q̃a a seculo sũt. Partẽ aliquã et societatẽ donare digneris: sed cũ ipse deꝰ sit oĩa in oĩbus salus ⁊ premiũ ⁊ gloria ũngulorũ iuxta illud. Salus ppli ego sum: q̃d est qõ ỏz aliquã societatẽ ⁊c. tãq̃ nõ oẽs sint eũdẽ denariũ accepturi. Sane sz vnũ ⁊ idẽ sit premiũ singulorũ vcz ipse deꝰ in cuius cognitione salus eterna ꝓsistit sm illud quod ipse ỏt in euãgelio. Hec est vita eterna vt cognoscãt te verũ deũ ⁊ hũc quẽ misisti Jesum xpm: tñ sm differẽtiã meritorũ alij plꝰ alij minꝰ diuina visiõe fruunt: nã ⁊ stella differt a stella ĩ claritate, ꝓpter qõ ipe dñs ait. In domo pris mei mãsiones multe sunt. ỏ pe. di. iij. ĩ domo. sicut vnꝰ sol est cuius luĩe ꝑticipãt vniuersi: alij plꝰ alij minꝰ sm differẽtiã in tuẽtiũ. ¶ Cũ Joãne, Stephano, Matthia, Barnaba. In hac scõa ꝓmemoratiõe sctõrũ magna ex pte supplenť q̃ de primitiuis sctis deesse videbanť ĩ pria. Sz quare Joãnes repetiť ⁊ Stephanus sociat⁹ Joãni premittit Matthie ac Barnabe aplis. Sup hoc dici põt ꝙ Joãnes ĩ pria cõmemoratione disponiť ⁊ cũ ceteris numerať, ꝓpť dignitatẽ aplar⁹. In hac añt ꝓmemoratiõe repetiť cũ Stephano sociať, ꝓpť pri uilegiũ celibat⁹ xgines ei sunt ⁊ sequunť agnũ quocũq̃ ierit: ꝓpterea ceteris ꝓmittitur. Virginitas nãq̃ Joãnis inde maxime cõmendať: qr xps in cruce matrẽ virgini discipulo virgini ꝓmẽdauit ⁊ exilla hora accepit eã discipulus in suã. Stephani xo virginitas ex eo maxie cõprobať: qr ipse deputar⁹ est sub aplis ad ministeriũ viduaꝝ ⁊ ĩ eo ꝙ feminis est ꝓpositus testionij meruit sinceriss̃ime castitatis. Posset añt nõ euãgelista: sed baptista Joãnes ĩtelligi nisi ꝓmitteret cũ tuis sctis aplis ac martyribꝰ: vñ cõuincit ꝙ apl̃i tñ ac martyres subnotanť: quia ⁊ Joãnes baptista merito posset ĩter martyres numerari. Enimuerat ergo sacerdos sctõs quoꝝ societatẽ petit: qr ⁊ sacerdos legalis noĩa filioꝝ isrl habebat scripta ⁊ vt supra dictũ est. Et aduerte ꝙ hic octo viri ⁊ septẽ mulieres ꝓnũrãtur: quia per hoc sacrificiũ septẽ charismata gratiarũ ⁊ octo beatitudines iungunť in nobis. ¶ Sequiť. ¶ Mõ estimatur meriti: qr non sm exigẽtiã meritorũ retribuit: sed min⁹ puniẽdo vel magis remunerãdo q̃ q̃q̃ meruit. Añ nõ sm peccata nostra fecit nobis neq̃z sm iniq̃tates nr̃as retribuit nobis ⁊ alibi. Mẽsurã bonã ⁊ ꝓfertã ⁊ coagitatã ⁊ supfluẽtẽ reddent in sinũ vestrũ. ¶ Per xpm dñm nr̃m. Hic nõ spõdẽt, put in fine tertie particule dictũ est. tũ qr hec tacite dicunť: nec respõdẽtes audire pñt: tum qr xba sequẽtia ꝑ quẽ oĩa ⁊c. istis cõiungunť ⁊ ab eis depẽdẽt: ita ꝙ nihil interponi põt. Hoc autẽ loco bñdicunť vnc, put dicet in. vij. parte sub quinone aplox ĩ burcardo li. v. c. offerri ita legiť. Offerri nõ licet ad altare. s. ad bñdicẽdũ ꝓter nouas spicas ⁊ vuas ⁊ oleũ ⁊ fabas ⁊ thimiama ad incẽsum tpe q̃ sctã oblatio celebrať. ¶ Sequiť. Per quẽ hec oĩa ⁊c. ideo dicit oĩa: qr ꝑ filiũ oĩa creata sunt. vñ Jo. j. Oĩa ꝑ ipsum facta sunt ⁊ sine ipso factũ est nihil. ⁊ vidit deꝰ cficta q̃ fecerat ⁊ erãt valde bona. Creas igiť ꝏdẽdo naturã: sctificas ꝏsecrãdo materiã, viuificas trãssubstãtiãdo creaturã bñdicis accumulãdo gram. Nõ añt ỏz hec oĩa est simpleꝛ, ꝓnoĩs demõstratio sicut tps xbi ꝓfuit. Nã pñs ꝓfuit pñtis nõ tenet vsũ ⁊ est sensus: hec oĩa. s. panẽ ⁊ vinũ ⁊ aquã semp bona creas sm causas canonicas primordiales ⁊ sctificas sm causas sacrales, viuificas vt trãseat in carnẽ ⁊ sanguinẽ ⁊ bñdicis vt ꝏseruẽt vnitatẽ ⁊ charitatẽ. ¶ Rursꝰ in eo qõ dicit sctificas notať ꝙ qõcũq̃ sctificať, ꝓ gratiã xpi sctificať. De plenitudine eius oẽs accepim⁹: vñ Jo. xvj. Pater sanctifica eos in xitate. i. in filio. In eo ꝙ dicit viuificas notať ꝙ ꝏcẽd viuificatur ꝓ filiũ viuificať. Jo. ij. Ego sum via veritas ⁊ vita. viij. di. q̃ ꝓcepta. In eo ꝙ ỏt bñdicis. insinuat ꝙ bñdictio celestis datur nobis ꝓ fructũ xginis bñdictũ: vel crasvt sint: sctificas tibi deputãdo: viuificas aĩando, bñdicis vt vtilia sint, ꝑstas vt ꝑsint. Fiũt autẽ tres cruces sup dictis xbis sctific. viuifi. bene. in qb⁹ ecclia primitiua repñtať q̃ fidẽ trinitatis suscipit. De hoc tamẽ aliter iã dicetur. Siq̃dẽ sacerdos dicturus: ⁊ ꝑstas nobis, vel diaconus remouet corporale de sup calice ad notãdũ ꝙ q̃ xps emisit spũm velũ tẽpli scissum est a summo vsq̃ deorsum ⁊ apta sunt nobis ea q̃ pri⁹ obscura erãt in lege ⁊ clausa sicut ỏz ĩ euãgelio de qbusdã ⁊ erat absconditũ xbũ istud ab eis, vbi cũ sumpto aceto ꝏsummatũ est, revelatũ est, ⁊ calice discoopto accipiẽs hostiã ỏt. Et ꝑsta nobis. ¶ Dubitari autẽ vidim⁹ quare calix ⁊ nõ hostia coopitur. Ad qđ quadruplex põt ratio assignari. ¶ Prio, ꝓpter piculũ qr sanguis facili⁹ posset recipe immũdicia ꝙ hostia. ¶ Scõo qr in calice ⁊ sanguĩe magis signi-

Act. 6

Psal. cxlj.

luc. vj.

Matt. xxvij.

Apoc. xxj.

Psal. lxvj.

Matt. xxvij. Luc. xviij. Jo. xix

Of ca lix co pitur ꝙ hostia.

Universidad de Navarra

stia. ficat passio xpi ꝫ in hostia: vñ illud. Pater si fieri pōt trāseat a me calix iste: ⁊ ī cano. i forma sanguinis ponit act⁹ effusiōis ibi. Qui ꝓ vobis effunditur ⁊c. qz ergo in calice ⁊ in sanguie magis significat xps mortu⁹ ꝫ in corpore ideo sicut ⁊ mortuus pānis ⁊ lapidib⁹ operit: ita ⁊ calix pānor sanguis calice ⁊ corporali cooperit. ¶ Tertio sanguis ī calice coopto repñtat corp⁹ xpi in sepulcro clauso ⁊ signato: hostia xo corp⁹ xpi ⁊ extra sepl'crū. ¶ Quarto sanguis xpi calice coopto repñtat xpi corp⁹ in syndone inuolutū: hostia xo nō inuolutū. ¶ Sequitur ꝓper ipz ⁊c. Si absq; alicui⁹ verbi vel tpis interpositione cōiungas ꝓmissa xba: p xꝝm dñm nostrū. ꝓper quē hec oīa ⁊c. ⁊ facis pfectū ibi. Et pstas nobis: plana est litera. Dicit ergo: p ipz. i. tāq; p mediatorē cū coequali: qz ipse ē coequalis patri. In ipso tāq; ī cōsubstātiali, vel ī ipso. i. in mēbris ei⁹ in pfectione notat auctoritas ꝓpt principiū in filio: eqlitas ꝓpt medium: i spūsctō cōitas ꝓpt spūsctū. Sanc. vj. feria crucifix⁹ est xps: hora tertia liguis iudeor qō narrat Marcus: hora sexta manib⁹ gētilium: qō narrat Jo. circa horā aūt nonā inclinato capite tradidit spūm. Ad recolēdā igr crucifixionē hora. iij. facta ex liguis iudeor clamātiū ter. Crucifige crucifige eū: ⁊ rurs⁹. Tolle tolle crucifige eū Sacerdos facit tres cruces sup oblatā ⁊ calicē dñi dicit. Sctificas / vivificas: ⁊ bñdicis. Ad recolēdā xo crucifixionē q̄ post interuallū trium horar: est facta manif⁹ gētilib⁹ eū milites crucifixerūt iesum. Sacerdos facit iterū tres cruces cū hostia sup calicē sup premissis tribus verbis. s. p ipm: ⁊ cū ipso ⁊ in ipo. ¶ Postmodū aūt ad designādū diuisionē carnis ⁊ aie dñi morientis facit duas cruces cū ipa oblata in ore calicis dñi dicit. Est tibi deo pri oīpotenti in vnitate spūs sctī. Cū em in xpo tres sint vnite substātie: vez diuinitas: corp⁹ ⁊ aīa: due tñ: scz corp⁹ ⁊ aīa fuerūt in morte diuise. nā diuinitas a neutra est diuisa ⁊ separata: ⁊ ꝓpterea nō tribꝰ crucib⁹ sed duab⁹ mors dñi designat. ¶ Ceterum sacerdos faciēdo cruces: man⁹ sup mēsam altaris extēdit: qz xps supra crucis man⁹ expādit: iuxta illud ꝓphetice Esa. lxv. Expādi manus meas cruces ad pplm nō credētē mihi. Sedo etiā pmisse cruces cum corpe sup nudū calicē facte signāt tres cruciat⁹ quos xps in nuda cruce sustinuit: vez passionē ꝓpassionē: ⁊ ꝓpassionē: passionē in corpore ꝓpassionē in mēte: cōpassionē in corde. De passione corporis ait dñs ꝓ ꝓphetā. O vos oēs q trāsitis ꝓ viā: attendite ⁊ videte si est dolor sicut dolor meus. Foderūt em manus meas ⁊ pedes meos et dinūerauerūt oīa ossa mea. De passiōe mētis dñs inquit ap'lis. Tristis est aīa mea vsq; ad mortē. Cepit em' iesus tedere ⁊ pauere: cepit ꝓtristari ⁊ mestus esse. Ex cōpassione xo cordis ꝓ crucifixorib⁹ orauit ad patrē dicēs. Pr̄ ignosce illis qz nesciūt q̄d faciūt: si em cognouissent nunq; dñm glie crucifixissent. Et ī sacerdos facit has cruces cum hostia sup calicē / qz xps sustinuit hmōi cruciat⁹ ī corpe sup patibulū. Per calicē em passio designat vt tā dictū est. Tertio modo tres cruces cū hostia sup calicē facte significāt fidē Trinitatis dicēs Matt. xxviij. Euntes docete oēs gentes baptizantes eos in nomine patris. s. xꝝm dei ⁊ filii ⁊ spūs sancti. Due xo enim vnū in trinitate. s. xꝝm dei ⁊ hoīem. Due xo que fiunt in ore seu latere calicis designāt duo sacramēta q̄ de latere xpi ꝓfluxerūt: vez aqua: regenerationis ⁊ sanguis redēptionis: iuxta testimonium Jo. dicētis. Unus militum lācea latus eius aperuit ⁊ cōtinuo exiuit sanguis ⁊ aqua: ⁊ ideo immediate post has duas cruces lat⁹ calicis in q̄busdā eccl'iis cū hostia tāgit: p q̄ ꝓcussio lateris xpi cū lācea militis designat. Quarto tres ꝓmisse cruces in q̄busdā eccl'iis ita fiūt ⁊ bñ. Hā prima q̄ fit sup ipsum: fit supra os calicis exterius: significans q̄ de⁹ est extra oīa nō exclusus. Scōa que fit sup eū ipso: fit parū in feri⁹ sub prima: vez a labio calicis in labiū significās q̄ de⁹ est sup oīa nō elatus. Tertia q̄ fit sup: in ipso / fit inter os calicis circa mediū cōcauitatis ei⁹ significās q̄ est inter oīa nō inclusus. Quarta q̄ fit sup deo patri / fit a medio oris calicis recto dyametro ꝓtra faciē sacerdotis significās q̄ oīa q̄ in ministerio misse occultē agunt in fine nobis ante oculos ponent. Quīta que fit sup in vnitate spūs sctī: fit a latere calicis inter ipm calicē ⁊ sacerdotē: vez descēdēdo a sūmitate calicis cōtra pedē significās q̄ de⁹ est subter oīa nō cōpressus seu ꝓstratus: q̄da tñ de his duabus vltimis nō faciunt nisi vnā. Quīto dicte tres cruces significāt tres cruciat⁹ quos xps sustinuit trib⁹ tpibus / vez ante mortē alapas: flagella: sputa ⁊ hmōi: in morte crucifixionē / ⁊ post mortē lanceationis pforationē prima significat primū: scōa scōm tertia tertiū: quarta xo significat separationē anime a corpore xpi: quinta descēsum in limbū vt' cruciatū in pedib⁹. Sexto quinq; ordines signorum q̄ fiunt ante sctū. s. ante tactū calicis cū hostia: qm vez ō duab⁹ vltimis nō fit nisi vna significāt q̄nq; etates mūdi q̄ fuerūt aīa xpi nativitatē. Sextū xo vez ipse tactus significat sextum tēpus. s. a xpi nativitate vsq; ad finē mūdi. Ipse em vnic⁹ tactus significat dñz semel ascēdisse crucē vt finē haberet Ipsa aūt res est cruciat⁹ q̄ p dictas quinq; etates oībus hoīb⁹ fiebat. ¶ Notādū igit est q̄ sacrificiū septē vicibus signat in canone. Prīa vice ter vbi dicit. Hec dona hec mūera ⁊c. Scōa vice q̄nquies vbi ōr. Quā oblationē tu de⁹ ⁊c. Tertia vice bis sc mel vbi ōr. Qui pridie ⁊c. Tibi gratias agēs bñdixit ⁊c. ⁊ iterū vbi ōr. Similiq; mō ⁊c. ibi. Itē gras agēs ⁊c. Quarta vice q̄nq̄es vbi ōr. Hostiā purā ⁊c. Quinta vice bis vbi ōr. Sacrosctū filij tui corpus ⁊c. Sexta vice ter vbi ōr. Sctificas vivificas ⁊c. Septima vice q̄nq̄es vbi ōr. Per ipm ⁊c. put ī ipsis locis dictū est. Inter quas septē vices sacrificiū significat duab⁹ vicib⁹ bis: et duabus vicibus ter: ⁊ duabus vicib⁹ quinquies: septima vero vice q̄nq̄es quinq; q̄ sunt simul. xxv. q̄ numer⁹ p se dict⁹ semp in scipm reducit si ducat in infinitū: ꝓtinet ei multiplicē eucharistie sacrm semp est idē sacrificiū. Aug. tñ de ꝓse. di. ij. semel. dicit q̄ sit tñ semel signū crucis fieret sup panē ⁊ vinū sufficere posset: qz semel dñs crucifix⁹ est. In hoc etiā sacrō q̄nq; sensus corpis. s. visus audit⁹ gust⁹ odorat⁹ ⁊ tact⁹ exercent. s. circa colorē saporē odorē fractionē ⁊ sumptionē: vt quinq; sensus aīe spūales exuberēt. s. visus intelligētie auditus obedientie odorat⁹ discretionis / gustus dilectionis ⁊ tactus opis: de q̄b⁹ reperit in euāgelio. Dñe quinq; talēta tra. mi. ecce alia quīq; suplucratus sum. Sz ⁊ binarius ternari⁹ bñ ogruit sacro: binari⁹ ꝓpter carnē ⁊ sanguinē / ternari⁹ ꝓpter panē ⁊ vinū ⁊ aquā

Itē binarius ꝓpter duplicē modū edēdi. s. sacrālē sub spē panis ⁊ vini: ⁊ spūalē ī fide cordis. Et ternari⁹ ꝓpter tria q̄ sunt ī hoc sacro discreta: vez forma visibilis vini ⁊ pāis: xitas corpis ⁊ sanguinis ⁊ virt⁹ spūalis vnitatis ⁊ charitatis: de q̄b⁹ dictū est in. vj. particula sup xbo. Mysteriū fidei: vt ita ternari⁹ binariū. i. fides trinitatis ꝓ dilectionem dei ⁊ primi opis. Fiūt igit tres cruces: q̄ q̄tuor habēt angulos sup sacrificiū: qz xps dū ī cruce pepēdit q̄tuor climata mūdi, redemit: ⁊ septē ordinib⁹ ordinār ad notādū septiformē spūs sctī gratiā q̄ ī hoc mysterio necessaria est: ⁊ fere ī quolibet ordie pnumerū ipārē signacula disponunt: qz corp⁹ xpi vnū manēs nō scindit: oīs honor tāq; dño: ⁊ glia tāq; deo. ¶ Sequit. Per oīa secu. secu. nō solū crucis ipressio verū et vocis expssio ⁊ pectoris pcussio: q̄ gesta sūt iuxta crucē ostenduat: put dictū ē sup xbo. Nobis quoq;. Qz ergo iesus clamā⁹ voce magna tradidit spūm: iō sacerdos dicēdo. Per oīa sec. sec. exaltat vocē ⁊ aliquātulū calicē eleuat. Vel ōr alte ad incitationē pplī vt sciēs finē canonis rideat. Amē. Vel iō q̄ cēturio clamauit. Vere filius dei erat iste: qz xo mulieres lamētabāt flētes dñz: iō chor⁹ q̄si lamētādo rīdet amē: repñtās fideles q̄ dñz ꝓtrito corde lugebāt: velut quōdā Abel iuidi fris furore occisum parētes eius lamētabant. ¶ Cōsequēter diacon⁹ accedit ⁊ exaltatū parū ꝑ sacrificiū seu calicē cū corpore ō altari tā ipe q̄ sacerdos deponit: qz vt legit Jo. xx. Venerūt ioseph ab arimathia ⁊ nichodemus ⁊ ꝑetratū corpus Jesu ⁊ pilato deponētes sepelierūt. Sacerdos ergo eleuās nichodemū repñtat: ipa xo eleuatio xpi deposītionē ō cruce: depositio collocationē i sepulchro ōmōstrat. Et aduerte qz sacerdos dicēs. Preceptis salutaribꝰ moniti: calicē simul ⁊ hostiā deponit. ¶ Ad cuius rei euidētiā notādū ē q̄ xpi corp⁹ ⁊ sanguis bis ī sexta feria eleuata ⁊ deposita fuerūt semel ī cruce leuata de cruce ad terrā deposita: ⁊ semel de terra eleuata ⁊ ī sepulchro collocata primū repñtat in prima eleuatiōe ⁊ depositiōe corporis ⁊ sanguinis xpi q̄ fit statiz post eozū cōsecrationē: alia repzesentat in eleuatiōe ⁊ depositione q̄ fit ī hoc loco. Cōgrue igit dū hec ꝓba ꝓferūt fit corpis ⁊ sanguinis eleuatio ⁊ depositio designātes eleuationē corpis xpi de terra ⁊ locationē ei⁹ ī sepulchro qz ioseph q̄ illud de cruce ⁊ de terra leuauit ⁊ ī sepulchro locauit: monit⁹ ⁊ instruct⁹ erat preceptis salutaribꝰ xpi sicut fidelis discipulus ei⁹. vñ de eo legit in Marco. Et ipse erat expectās regnū dei. Simul aūt eleuātur corpus ⁊ sanguis tā cōsecrata qz ipse Joseph vt aūt q̄dā simul corpus cū sanguine ī sepulchro locauit. Adhuc ī ipsa eleuatiōe tenet hostia cū quatuor digitis. Cū em expectem⁹ ⁊ necesse habeamus ꝑetrare quatuor principaliter ꝓ merita passionis xpi. s. potestatē cōtra diabolū, humilitatē cōtra mūdū castitatē cōtra corpus ꝓprium, ⁊ subiectionē ac dilectionē quoad deū ⁊ ꝓximū: iō ad hoc repzesentandū merito cū quatuor principalibꝰ digitis hostia tenetur. Quedā tamen eccl'esie in trib⁹ primis petitionib⁹ dñice orationis tenēt calicē eleuatū: ⁊ tūc calicis eleuatio aliud significat ꝓnt ibi dicetur. In quibusdā etiā eccl'esiis dum calix parumper ab altari eleuatur quidā puer stās vltimus post diaconū habēs cappaz ex trāsuerso ad designādū q̄ caput. i. iudei expectantes messiam. i. xꝝm cū iam venerit transuersum est in caudā. Quia vero nichodem⁹ sepulto dño aduoluit sarū magnū ad ostiū mōumēti: iō diaconus super os depositi calicis corporale deponit diacon⁹ quoq; calicē cū corporali inuoluēs repzesentat ioseph: qui corp⁹ dñi sydone munda inuolut. Rursus qz in pace fact⁹ est loc⁹ eius: dicit diaconus ꝑm morē quarūdā eccl'esiarū mēsam osculatur altaris: ⁊ qz fact⁹ est principatus sup humerū eius: osculat dextrū armū pōtificis vt in vtroq; significet xps ꝺeuisse post mortē: ⁊ viciss̄e post mortē: iuxta qō ipse ꝑdixit ī psal. In pace ī idipm dormiā ⁊ requiescā ⁊ alibi. O mors ero mors tua morsus tuus ero inferne. Xps em ꝓ mortē triūphauit de morte: nā qz factus est obediēs vsq; ad mortē: mortē aūt crucis: iccirco deus exaltauit illum ⁊c. hoc ipsuz ēt significat q̄ xps sibi crucē sup humerum baiulauit. Secūdo diacon⁹ osculādo dextrā sacerdotis significat q̄ vult eē particeps laboris: vt sit socius eterne retributiōis. Tertio ꝓ hoc inuit ꝓ Joseph deponēs corp⁹ illud fuit osculat⁹. In q̄busdā eccl'iis sacerdos hic ēt hostiā osculat: inues q̄ nichodem⁹ idē fecerit q̄ Joseph: vl' potiꝰ ꝓ dñi passione factā eē nr̄az recōciliationē. Post osculū hmōi diacon⁹ retrocedit a facie sacerdotis repñtās mulieres sepl'cro dño a monumēto recedētes.

¶ De pr̄ nr̄ ⁊ eius expossitione. Cap. xlvij.

Secūdū eos q̄ dicūt q̄ tertia pars missē q̄ ōr postulationes: incipit hic. Oremus preceptis salutaribꝰ ⁊c. ⁊ q̄ durat vsq; ad collectas. Hec pars ꝓtinet quinq; clausulas. ¶ Prima est ipa ꝓfatio. s. Orem⁹ preceptis: qō addidit beat⁹ Hze. ¶ Secūda est pater noster. ¶ Tertia libera nos q̄sum⁹ dñe. ¶ Quarta pax dñi. ¶ Quinta fiat cōmixtio. Quia ergo Jesus voce magna clamabat. In manus tuas dñe cōmē. spūm meū: iō sacerdos ⁊ nō tot⁹ ppl's ꝓput greci faciūt eleuata facie pnūciāt. Oremus preceptis ⁊c. Nō enim ōr sub silētio sed palā: qz est de euāgelio: ad notādū q̄ rex celorum in noua lege parū loquebat ⁊ sine velamine ꝑdicauit. Ad hoc ideo hec dñica oratio: ⁊ etiā Credo ī vnū deū alta voce dicū tur: vt oēs illā dicāt ⁊ addiscant. Alia etiā ratio posita est sub tit. de predicatione. Sed tertia clausula. s. libera nos ⁊c. sub silētio ōr in signū q̄ xps interdū a ꝑdicatione silluit: aliter tñ ibi dicet. Sz ⁊ ꝓferēs. Pater nr̄ ⁊c. iterū sicut ꝓius extēdit ac sursum eleuat manus. Primo em dicēs. Preceptis salutaribꝰ ⁊c. actus Joseph de quib⁹ in precedenti colūna dictū est: quos ꝓceptis sa. mo. ⁊ di. insti. in formatos gessit repñtauit. Quia igit doctrina audiēdo: meditādo: ⁊ inde te, docēda est. v. q. iiij. in loco: ideo verba ista deposītis supaltare manib⁹ ꝓtulit dicēs. Pater nr̄. ⁊c. xꝝm ppl'm orare docentē repzesentans: ideoq; Moysi orātis exēplo manus extēdit ⁊ sursum eleuat vt feruozē cordis ⁊ rectā ad deū intētionē ostēdat. xxxvij. di. si ds vult. Rursus dicēdo. preceptis salutaribꝰ ⁊c. calicē simul ⁊ hostiā deponit vt promissuz est. ¶ Sane legalis pōtifex regressus ad populū lauabat vestes: immūdus nā erat vsq; ad vesperā: sicut in ꝓmio huius partis dictū est. Sic ⁊ xps q̄ intrauit in sancta sanctoꝝ redit ad ecclesiā cōpatiendo ⁊ auxiliādo: ⁊ lauat vestes suas. i. sanctos mūdificat: ⁊ tñvsq; ad finē mūdi mēbris eius

Universidad de Pa

aliq̃ macule adherẽt. Sacerdos ẽt redit ad pplm: qr dñs rursus alta voce multiplicat ꝓces foras exire vr: ꝛ ꝓcib⁹ velut aḡs vestimẽta sua. i. pplꝫ lauat ꝛ mũdat: ꝛ tñ immũdus iudicat: qr vsq; ad mortez erit in oñi hoie ꝺ̃ latuerit. Oratorus ergo ꝛ oñs rus se cãm suã agere corã deo: ꝛ q̃ quotidie petere debeamus monet pplm orare dicẽs. Pr̃ nr̃ ꝛc. que oro hr̃ Mat. vj. c. Fiducialr̃ eñ orare possum⁹ vt filij patrẽ quos ipe dñs ad sic orãdũ informauit ꝛ ipe vice vniuersalis ecclie quã repñtat orat: ne tñ sua auctoritate ꝛ quasi ꝑsumptiue petere videatur premittit q̃dñ. loco ꝑfationis ꝓceptis salutarib⁹ ꝛc. Dicit añt ꝓceptis ꝛ diuina istitutione: qr dñs ꝛ hãc oronẽ istituit ꝛ apostos sic orare ꝓcepit: ꝛ ex tñc ma xime ꝑfirati orare debem⁹ vsq; in finẽ dñice oronis saltẽ in ꝓfestis diebus: in festiuis xo stãtes. Tres añt articuli sequẽtes. s. ꝓceptis salutarib⁹. Pr̃ nr̃: ꝛ liberanos: significant tres dies dñice sepulture: iõq; his dũtaxat vtimur i pascue. In q̃busdã ecclesijs dñ sacerdos dicit. Pr̃ nr̃ a diacono ꝛ tũ plat⁹ dat bñdictionẽ solennẽ post: Pr̃ nr̃ man⁹ ei⁹ a diacono ꝛ sacerdote sustentank: in q̃re ꝑfatꝫ q̃ Mur ꝛ Aarõ sustẽtabãt man⁹ Moysi ozãtis de q̃ sub tit. de oratione dictũ est. ¶ Btus Grego. oronẽ dñicã post canonẽ sup hostiã cẽsuit recitari asserẽs in registro icõgruũ cẽ: vt sup eucharistiaz dicerẽt oro quã scholastic⁹ ꝓposuerat: ꝛ illa omitterẽt quã dñs ipe dictauerat: ꝛ apli dicere ꝓsueuerãt. Et cãtat apõ grecos a toto pplo: ꝙ apõ nos a solo sacerdote. Illo añt notãdũ est: ꝙ hec oro cete ras orones ꝓpter q̃tuor añcellit. s. aut oritate doctoris breuitate sermonis: sufficiẽtia, petitionũ: ꝛ fecũditate mysteriorꝝ. Autoritate doctor⁹ qr fuit ipsi⁹ saluatoris apostos orare docẽtis ore ꝓpria: et inde ꝺ̃ oro dñica brevitate sermonis: qr facile ꝺ̃ ꝛ ꝑfert. Iuxta illũ. Cũ oratis nolite multũ loqui ꝛc. sufficientia petitionũ: qñ vtriusq; vite necessaria ꝓtinet fecũditate mysteriorꝝ: qr imẽsa cõtinet sacra. ¶ Vez ꝛ scirt dñs q̃d velimus: vult tñ nos orare vocalr̃ ꝓpter multa. ¶ Ꝓzio: ꝓ excitãda de uotiõe qr q̃ facit flatus carbonũ: hoc facit ꝓnunciatio deuotiõis: vñ ad ipm̃ oze meo clamaui ꝛ ex.al taui sub lingua mea. ¶ Scõo ꝓ alio in instructiõe: vt cortia cortinã trahat ꝛ q̃ audit dicat veni extra de sa. vnc. c. j. vñ Luceat lux vra corã hoib⁹. ¶ Tertio ꝓ lingue obsecro: vt q̃ lingua peccam⁹ ligua satisfactam⁹: vñ Sicut exhibuistis mẽbra vra seruire iustitie ad iniqtatẽ: ita exhibete ea seruire iustitie ad satisfactionẽ. xlvij. di. oẽs. ¶ Quarto ꝓ petẽde memoratiõe: qr facili⁹ obtinet q̃ istãti⁹ postulat de pe. di. j. Ipoztuna. xlij. di. sit rector. i fi ne vñ petite ꝛ accipietis: pulsate ꝛ aperiet vobis. ¶ Quito ꝓ ipetrate rei custodia: qr q̃ sepi⁹ redrit diligẽtius custodit: vñ tene q̃ habes ne ali⁹ accipiat coronã tuã. ¶ Sane in hac oronẽ orat ꝓ bonis adipiscẽdis ꝛ ꝓ malis vitandis. Ꝓzo bonis ꝓtalib⁹: spũalib⁹: ꝛ eternis. Ꝓzo malis preteritis ꝓtalib⁹: ꝛ futuris. De bonis eternis ꝺ̃ Aduenias ꝓtib⁹ ꝛ futuris. De bonis spũalibus. Panẽ nostrũ sicut in celo ꝛ in terra. De ꝓtalibus. Panẽ nostrũ quotidianũ da no. ho. Eterna petit̃ in ꝑmiũ spũalia in meritis: ꝛ ꝑtalia in sustẽtaculũ. De malis preteritis: dimitte nobis debita nostra ꝛc. De futuris: ꝛ ne nos inducas ꝛc. libera nos a malo. De futuris: ꝛ ne nos inducas ꝛc. Pecterita sunt dolẽda: ꝓsentia sunt vincẽda: futura sunt ꝓcauẽda. ¶ Septẽ sunt oronis dñice petitiones ꝓter captationẽ benivolẽtie que significãt septẽ ꝛba xpi in cruce. Primũ fuit. Pr̃ ignosce illis. Scõz: Ecce mulier fili⁹ tu⁹. Tertiũ: Ecce mater tua. Quartũ: Hodie mecũ eris i paradiso. Quintũ: Eloy eloy. Sextũ: Pater in man⁹ tuas. Septimũ: Cõsũmatũ est. Vel significãt septẽ ꝛba q̃ tñ btã xpo legit de xpo dixisse. Primũ fuit dicere. Pr̃ ignosce illis. Scõm hũilitatis: ecce ãcilla dñi. Tertiũ salutatiõis: ecce vt facta est vox salutatiõis tue in auribus meis. Quartũ gratiarũ actionis. Magnificat aia mea dñm. Quintũ ꝓpassiõis: fili vinũ nõ habẽt. Sextũ instructionis: q̃cũq; dixerit vobis facite. Septimũ amoris: fili q̃d feci sti nobis sic. Prima añt petitio est: sanctificẽ nomẽ tuũ. Scõa: Adueniat regnũ tuũ. Tertia: Fiat volũtas tua. Quarta: Panẽ nr̃m q̃tidianũ. Quinta: Et dimitte nobis debita nra. Sexta: Et ne nos ĩducas ĩtẽtationẽ. Septia: Libera nos a malo. Et he septẽ petitiões ꝑmiaplm: septẽ postulationes dicũt: quarũ prime tres spectãt ad vitã eternã siue ad patriã: ꝛ ideo sacerdos in q̃busdã locis eleuato calice dicit eas ꝛ ꝑfationẽ ꝓcepti salutarib⁹ ꝛc. dicẽs xo. Sicut in celo: pax magis eleuat illã: ꝛ dicẽs xo. Sicut in celo: pax magis eleuat illã: ꝛ dicẽs in terra: deponit illã. Tres vltime ad pñtez vitã siue ad viã ꝓtinẽt: ꝛ ideo deposito calice dicit eas: media xo. s. panẽ nostrũ ꝛc. ꝓtinet ad vtrũq;. Ꝓzo tres prime succedũt ordine tẽporis: ꝙ pre cedunt ordine dignitatis. Tres vltime succedũt ordine dignitatis: sed ꝓcedũt ordine tẽporis. Duplex igit ordo est in dñica oronenotãdus: vnus in ascẽdendo q̃ cõuenit cũ xtutibus: alter in descẽdendo q̃ cõcordat cũ donis: dona nãq; de summis ad ima descẽdũt: vñ. Requiescet sup eũ spũs sapiẽtie ꝛ intellectus ꝛc. Virtutes xo de imis ad summa cõscẽdũt: vñ. Beati pauperes spũ: q̃m ipsoꝝ est regnũ celoꝝ. Beati mites ꝛc. Hẽpe dñs i oronẽ ipsa secutus est ordinẽ dignitatis q̃ est artificialis: vt sunt hec sapiẽtia, intellect⁹, ꝙ filiũ, fortitudo, scientia, pietas, ꝛ timor de q̃b⁹ dicit ꝓpheta. Requiescet sup eũ spũs sapiẽtie ꝛ intellect⁹: spũs ꝙ filij ꝛ fortitudinis: spũs scientie ꝛ pietatis: ꝛ replebit eũ spũs timoris dñi. ¶ Septẽ xo xtutes sunt he paupertas spũs, mãsuetudo, luctus, esuries iustitie, mia mũ ditia cordis ꝛ pax. ¶ Septem quoq; beatitudines sunt iste, regnũ celoꝝ, possessio terre, consolatio, saturitas, misericordie cõsecutio, visio dei, filiatio dei: de q̃bus ꝓiũctim dñs ait. de prima. Beati pauperes spũ: q̃m ipsoꝝ est regnũ celoꝝ. de secũda. Beati mites q̃m ipi possidebũt terram. de tertia. Beati qui lugẽt: q̃m ipsi consolabunk. de quarta. Beati qui esuriunt ꝛ sitiunt iustitiã: q̃m ipsi saturabũk. de q̃nta. Beati misericordes: q̃m ipsi misericordiã ꝙsequentur. de sexta. Beati mũdo corde q̃m ipsi deum videbunt. de septima. Beati pacifici: q̃m filij dei vocabunk. Septẽ xo vitia capitalia sunt inanis gloria, siue supbia, ira, invidia, accidia, auaritia, gula, luxuria q̃ significata fuerũt i septem ꝑsonis q̃ terrã israel ꝑmissam tenebãt: vez Etheus, Hergezeus, Amozreus, Chananeus, Ferezeus, Eueus ꝛ Iebuseus. Hõ igit est egrot⁹: de⁹ medic⁹: vitia sunt lãguozes: petitiões sũt plãctꝰ, dona sunt antidota: xtutes sunt sanitates: btitudines sunt felicitates ꝛ gaudia. Hec septẽ vitia ꝑ septẽ petitiones hmõi fugank oronis ꝓout inferius ostẽdet. ¶ Ad oronis ergo ipsi⁹ expositionẽ veniam⁹. Et nota q̃ in q̃busdã ecclijs dñ he septẽ petitiones dicunt̃ diacon⁹ stat inclinat⁹ cõtonẽ expectãs in quo significat apostos q̃ post mortẽ dñi ꝑ septẽ ebdomadas cõfirmationẽ spũs expectaue runt. Subdiacon⁹ xo quiescit: qr mulieres in sabbato que est dies septima siluerunt.

¶ De expositione dñice oronis. Cap. xlvij.

Pater nr̃ ꝛc. Ordinẽ tpis vt ꝑmissum est i huius orationis expositione seruantes a fine eius initiũ sumamus versus ꝓncipiũ ordine retrogrado ꝓcedẽdo. Siqdẽ hõ multis malis circũdat⁹ ꝓzio petit liberari a malo, qr xo sine tẽtationenõ est vita hoĩs sup terrã: iõ liberat⁹ a malo petit vt i tẽtationenõ inducak. Et qr dñs in hac vita ꝓsistit semp est in quocũq; pctõ: nãsi dixerim⁹ qr petiõ nõ habem⁹ veritas in nobis nõ est: ideo petit vt debita. i. petã sibi dimittãk. Cũ añt liberat⁹ fuerit a malo: cũ vicerit tẽtationes: cũ debita fuerint ei dimissa qr qui pste stare nõ põt necessari⁹ est ei spũs fortitudinis ne ꝑmiũ expectãdo deficiat: iõq; petit vt panis quotidian⁹ sibi donek, deinde cũ fuerit liberat⁹ a malis ꝛ roborat⁹ in bonis petit vt fiat volũtas dei⁹ sicut in celo ꝛ in terra: ꝛ q̃n ꝑmissa in hac vita ꝑfecte fieri nõ possent: mox petit vt regnũ adueniat: i quo nomẽ ꝑfis sctificẽk in celis: vt nũq; de cetero possit a sctificatiõis gra separi. ¶ Postq̃ petitionum ꝓtinuationẽ ꝑmisim⁹, mox ad eoꝝ expositionẽ veniam⁹. Ꝓzenotãdũ tñ est q̃d illud q̃d in oronẽ ꝑmittit̃: vez ꝑ nr̃ q̃ es in celis: captatio benivolẽtie est vt iã dicẽk. Hẽmpe pater grece ꝺ̃ genitor latine: ꝛ hebraice abba: ꝛ ꝺ̃ de⁹ ꝑ a patrãdo siue ꝓficiẽdo: qr ꝑ eũ oĩa facta sunt. De⁹ añt ꝛ generaliter ꝛ spãlr̃ ꝛ singulariter ꝺ̃ pater. Sñaliter oĩm ꝓ creationẽ. Specialr̃ iustoꝝ ꝓ adoptionẽ. Singulr̃ xpi ꝓ gñationẽ. per creationẽ vt ibi. Flecto genua mea ad te deũ patrẽ oĩpotentẽ a quo oĩs ꝑnitas in celo ꝛ in terra nolnk. Per adoptionẽ vt ibi. Si vos cũ sitis mali nostis bona data dare filijs vr̃is: ꝙto magis ꝑ vester de celo dabit vobis spũm bonũ petentib⁹ se. Per gñationẽ vt ibi. Memo nouit filiũ nisi ꝑ: ꝛ patrẽ nisi filij, ꝛ cui voluerit filij revelare. Per hoc q̃ dicit. Pr̃ nr̃ q̃ es i celis: dehortatur nos a duob⁹: vez a supbia: ne dicam⁹: patermi, quasi reputãtes ꝓpriũ q̃d est cõe: ꝛ ab indignitate. s. ne reddamur indigni tãto ꝑe q̃ cõsistit in celis. Deus em̃ soli⁹ xpi est pater per naturã cui soli ꝓpetit dicere ꝑ mi, fidelitũ añt est ꝑ p gratiam q̃b⁹ cõpetit dicere Pater noster. Ille ꝺ̃ pater mi si possibile est trãsfer a me calicẽ hũc. Isti dicũt pr̃ noster q̃ es in celis sctificẽk nomen tuũ ꝛ ipsemet dicit. Vado ad patrẽ meũ ꝛ ad patrẽ vestrũ: meus quidẽ p naturã: vestrũ per gratiã. ¶ Hortat etiam nos p hec ad duo. s. ad seruãdũ gratiã adoptionis cũ dicit pater ꝛ vnionẽ fraternitatis cũ ait noster: ¶ Rursus p hoc q̃ dicit pater, q̃ est nomẽ piũ: notat bonitas ei⁹ ꝛ eccle deuotio q̃ ipsum patrẽ appellat. Per hoc xo q̃ ꝺ̃ nr̃ ostẽdit dilatatio charitatis. Per hoc q̃ ꝺ̃ in celis. i. i sctis quoꝝ quies cio a fece mũdi remota est dei pietas designat. Qr igit captatio benivolẽtie i hac oronepmittit. Sciẽdũ est q̃ benivolẽtia captat a trib⁹. s. a ꝑsona cognitoris, petitoris ꝛ assessoris: cognitor est de⁹ petitor: est hõ: assessor est angel⁹. A ꝑsona cognitoris cũ ait pr̃: petitoris cũ ait noster: assessoris cum ait q̃ es in celis. i. in angelis vel in sanctis: de q̃b⁹ habek. Celi enarrãt gloriã dei: vñ spes nobis attribuit vt sctos nos faciat. Vel in celis. i. i secreto maiestatis diuine p q̃ daꝫ fiducia obtinẽdi bonũ occultũ. Hõ oculꝰ nõ vidit: nec auris audiuit: nec i cor hoĩs ascẽdit. Dat ergo fiduciã impetrãdi bonũ vñ non ꝺ̃. Dñe cui seruik timore: sed pater cui seruik amore. q. d. q̃ pr̃ es vis, qr in celis es potes do: qr celat diuina secreta: vel a celsitudĩe: qr altꝰ est terrenis rebus. Sz libera nos a malo. Triplex est malũ a quo petim⁹ liberari: innatũ: auditũ: et inflictũ. Primũ cõtrahik. s. originale. Scõz ꝓmittitur. s. actuale. Tertiũ sustinem⁹. s. penale. Malũ autẽ vitam⁹ per spũm timoris. Nam vt inquit scriptura. Timor dñi expellit pctũ. Ꝓzo triplex ẽ malis. Timore seruili cessam⁹ a malo formidine pene. Timore filiali cessam⁹ a malo amore iustitie. Initiali timore cessam⁹ a malo partim formidine pene ptim amore iustitie. Seruilis timor est inciꝑtissimus. Initialis ꝑficiẽtior. Filialis ꝑficientissimus. Dicit ꝙ. Sz libera nos a malo. q. d. da nobis spũm timoris ꝛ pauptatẽ spũs vt p spũm timoris vitemus mala: per pauptatẽ spũs adicemus bona: quatenus exclusis vitijs ꝛ ꝓceptis terrenis habeamus eterna. s. regnũ celoꝝ qũ lucifer ꝛ primi parẽtes p inanã gloriam siue superbiam amiserũt. Per hoc ergo q̃ se humiliãdo petit liberari a malo qũ fit p donum timoris: fugatur supbia q̃ opponik timori militare ꝛ supbiã incepit vt ꝑmissũ est. Et ne nos induc. in tẽ. s. diabolicã. Nota q̃ tẽtat nos de⁹: tentat homo: tẽtat diabol⁹: de⁹ tẽtat vt ꝑbet: homo vult deus Abrahã. De primo legit. Tenta bꝰ decẽ. De tertio. Cur sathanas tẽtauit coz tuũ. ¶ Ꝓzo duob⁹ modis tẽtamur interius ꝓ delectatione et exterius ꝓ suggestionẽ: interior tẽtatio parũ efficit: exterior multũ ꝑficit si nõ cõsentiat: sed resistat. Scriptũ est cũ. Tẽtatio vos nõ apprehendat nisi humana. Rursus. Btus vir q̃ suffert tẽtationẽ: qr cũ ꝑbatꝰ fuerit accipiet coronã vite. Cum igit citra cõsensum tẽtamur ducimur in tẽtationẽ: cũ cõsentimus in tentationẽ inducimur sicut piscis ante capturã ducitur in rethe. Cũ añt inducitur capik ꝛ tenek: tunc implek quod Iacobus apls ait. Tentak añt vnusqsq; a cõcupiscẽtia sua mala abstractus ꝛ illect⁹: deinde ꝓcupiscentia cum ꝓceperit parit pctũ: pctũ vero cũ ꝑsummatũ fuerit generat mortẽ. Verum cum idẽ apls dicat: qr deus est intẽtator malorum. Quid est quod petimus ne de⁹ nos inducat in tentationẽ? Sed dicendũ est q̃ deus quodãmodo tentat ꝛ quodãmodo nõ tẽtat: tentat vt ꝑbet iuxta illud. Proba me

deus ⁊ nēra me: nō nērat vt fallat: iuxta illud. Deꝰ neminē nērat. Pretimꝰ ergo ne nos deꝰ in nērationē inducat. i. nepmittat induci: qz sicut dicit. Nō est malū in ciuitate qđ deꝰ nō faciat. i. qđ fieri nō pmittat. Scriptū est ei. Fidelis deꝰ ꝙ nō patiē vos tentari supra id qđ poteſtis: quasi dicam⁹. Da nobis spūm pietatis: ⁊ māsuetudinē spūs: vt per spūm pietatis ⁊ māsuetudinē vincam⁹ nērationes exercēdo nos ad pietatē: ⁊ pmāsuetudinē vincam⁹ irā nō reddēdo malum pmalo. Vincamus etiā in iudiciō ꝙ opponitur pietati: vt ita possideam⁹ terrā viuēti⁹ quā pspūm pietatis ⁊ pmāsuetudinē spirit⁹ obtinebim⁹. Nā pietas pmissionē hz vite ꝙ nūc est ⁊ future: ⁊ bti mites / qm ipsi possidebunt terrā. Ūn psalmista. Māsueti possidebūt terrā ⁊ delectabunt in multitudine pacis. Dimitte nobis debita nra ⁊c. debita dicunt petā ꝙ nos debitores pene cōstituunt: non eīm hic agitur de debitis pecuniarū / sed offensaꝝ. Tria aūt sunt debita que petim⁹ nobis dimitti. s. petiē in deū: petiē in pximū: ⁊ petiē i nos / vñ peccauimus cū patrib⁹ nostris iniuste egi. imiquitate. vñ ps. cv. Peccauimus cū patribus nostris in deū iniuste egimus in proximū: iniquitatē fecimus in nostri⁹ pos. Et qz peccauim⁹ in deū: ideo petim⁹ vt ipse dimittat nobis debita nra / qz peccauimus in nos / ideo petim⁹ vt dimittat nobis debita nostra / qz peccauim⁹ in pximū: ideo petimus vt dimittat nobis debita nostra sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus nostris. Hoc pacto ergo ⁊ ea ꝙdutiōe nobis dimittūr: si nos dimittam⁹ debitoribꝰ alioquin etiā dimissa reuocanē in debitū fm illud euāgelij. Serue ne quā oīne debitū dimisi tibi / qm rogasti me / nōne ergo oportuit ⁊ te miserēri cōseruo tuo sicut ⁊ ego miserī⁹ sum tui. Et irat⁹ dñs eiꝰ tradidit eum tortoribus quoadusqꝫ redderet vniuersum debitū. sic ⁊ pater meus celestis faciet vobis si nō dimiseritis vnusqsqꝫ fratri suo de cordibus vestris. Ut ergo dñs cuidēter ostēderet qꝫ nullus est totius orationis fructus nisi debitoribꝰ dimittamus. in fine euāgelij subiūxit ad eā. Si dimiseritis hoīb⁹ petā eorum dimittet vobis pater vester celestis peccata vestra. Si autem nō dimiseritis hominib⁹ petā eoꝝ: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. His ergo qui debitoribus non dimittunt: hec oratio non prodesse videtur / sed obesse. Nā ꝙ sic petit sibi dimitti sicut debitoribꝰ suis ipse dimittit: pfecto si nō dimittit ipse debitoribꝰ videtur petere vt si non dimittatur. de conse. di. ij. panem. ¶ Sed queriē quid tenetur illi dimittere ꝙ nec satisfacere vult: nec veniā postulat ⁊c. Sane distinguēdū est inter pfectū ⁊ imperfectū. Is ꝙ viā pfectionis arripuit etiā nō petenti veniā eīs⁹ modis indulgere tenet: vnde in canone Inno. de pe. di. v. c. fi. legit. Falsa est pnīa si pectēdi venia pcedit / nec ꝙ pfectionis votū assumpsit. Tenet ꝙdē rācorē cordis deponere: sz nō tenetur satisfactionē debitā ꝙdonare. vnde in canone Fabiani i. xxiij. q. iij. cū in lege. ita canit. Si ꝙs cōtristatus recōciliari noluerit fratri suo satisfaciēte eo ꝙ cōtristauit acerrimis macerētur inediꝫ vsqꝫ dū gratāti animo satisfactionē recipiat. Quāꝫ oēs vniuersaliter teneamur diligere inimicos nros: b fiacere his ꝙ oderūt nos: ⁊ orare ꝓ persequētibus ⁊ calumniantibus nos. ꝛc. dis. si quis.

Ex tria debita petim⁹ nobis dimitti a deo.

Psal. xxxvj.

Ro. xij

Matt. xviij.

Diuersus modus petēdi venia pcti hominis ⁊ imperfecti.

mat. v.

Qz vero sunt culpe in ꝗbus culpa est relaxare vindictā. xxviij. di. ꝙ sunt. ⁊ si petiē in nos teneamur dimittere petiē ei⁹ in deū ⁊ in primū debem⁹ punire. Quisquis ergo laborās odio vel iniudicia gratur magis ꝙ orātione ꝙ iuuet / nisi iam propositū hz dimittēdi. Verunti nō in sua quisqꝫ sed in toti⁹ ecclie videt psona orare / vñ non dicit / dimitte mihi debita mea sicut ⁊ ego dimitto debitoribꝰ meis: sz dicit: dimitte no. de. no. fi. ⁊ nos di. de. no. Quidā etiā volūt ita illō intelligi. dimitte nobis ⁊c. i. sic di. no. de. no. vt ⁊ nos di. de. no. q. d. Da nobis donū scīētie: luctū ⁊ Xrutē / quatenꝰ tā nra ꝙ altena peccata cognoscam⁹ ⁊ defleamus. vt nobis debita nra dimittas / ⁊ ita cōsolatione habebim⁹ aduersus iniudiciā ꝙ facit hoīez dolere / ⁊ de alieno bono tabescere: aduersus ira ꝙ est cōtraria scīētie qz ira impedit animū ne possit cernere verū. xj. q. iij. illa. ⁊. c. se. p scīētiā eīs⁹ ⁊ luctū in pñti remissione accipim⁹: ⁊ in futuro ꝓsolatione habebim⁹: iuxta illud qđ legit. Ā delicto meo mūda me / qm iniquitatem meā ego cognosco: ⁊ beati ꝙ lugent qm ipsi ꝓsolabunt. Panē nostrū quotidianū ⁊c. Unde in euāgelio Joānis. Dīe semꝑ da nobis panē hunc euāgelio Joānis. Dīe semꝑ da nobis panē hunc panis aūt grece interpꝛtat latine oīs. Ūn. Oram⁹ vt oīpotens pater oēm victū spūalem ⁊ carnalē et corporalē omni tpe largiri dignet. ¶ Quinqꝫ autē panes sunt nobis necessarij: in via quatuor: ⁊ quinq; in patria / corporalis ad sustētationē / spūalis ad informationē / doctrinalis ad eruditionē: sacramētalis ad expiationē: ⁊ eternalis ad fruitionē. ¶ De pmo legit. Mon in solo pane viuit hō. ¶ De secō. Amice accōmoda mihi tres pānes. ¶ De tertio. Venite comedite panē meū. ¶ De quarto. Qui panē dñi mā / ducat indigne reꝰ erit corpis dñi. ¶ De quinto. Ego sum panis viu⁹ qđ de celo descēdi. ¶ Postꝙ eīs fuerint hoī petā dimissa necessarij⁹ est ei spūs fortitudinis vt pmissum est: ideo dicit. Panē nr̄m quotidianū. i. nobis quotidie necessariū / alioquin qđ nostrū esset nobis dare nō posset nisi prius desineret esse nr̄z / extra de fide in instru. inter. da nobis hodie. q. d. da nobis spūm fortitudinis ꝙ multiplici pane roborat animā ne deficiamus in presenti exercitio iustitiā per quā expellētes accidiā ⁊ tediū de bono plena iustitia saturabimur in futuro: fm illud. Bti q esuriunt ⁊ sitiūt iustitiam / qm ipsi saturabunt. Matth. ōt. Panē nr̄z supsubstātialē: qđ duob⁹ modis pōt intelligi: velut vna sit dictio / qsi da nobis panē nr̄m supsubstātialē. i. xp̄m ꝙ est supsubstātia nr̄a. i. supomnē substātiā. s. creatā ꝙ panis est ⁊ altrari: vel vt sint due dictiones quasi da nobis panē nr̄m. i. xp̄m ꝙ est propr̄ius cibus fidelium: ⁊ hoc sup panem. i. preter panē substantialē. i. necessariū ad sustentationem. q. d. Da nobis vtriqꝫ. s. mētis ⁊ corporis. Lucas dicit. Da nobis quotidianū qđ tā de corporali ꝙ de sacramētali pane pōt intelligi: vez de viatico. Hzec⁹ hz epynsion qđ interpretat supsubstantialē: de cōsecrō. di. ij. in calice. in fi. Hebreus vero segola qđ interpretatur egregiū vel peculiarē. Ob hoc forte Lucas vidēs Matthēū dixisse segola qđ sonat peculiarem dixit quotidianū. Grecus aūt interpres Matthei: qz vidit eū dixisse segola qđ sonat egregiū dixit epynsionē. s. supsubstātialem. ¶ Fiat voluntas tua. Hoc rogam⁹ vt quō angeli vel oēs sancti iculpabiles deo seruiūt: ita ⁊ nos absqꝫ grauꝫ

Matt. vj.

Lu. xj.

Matt. vj.

Lu. xj.

Ꝫ peccato illi seruiamus in terra. ¶ Uoluntas dei dupliciter itelligit. s. ꝙ bñplacitū dei eternū ⁊ signū tas dei bñplacitū tēnalis. Bñplacitū dei eternū semꝑ impleꝫ: vnde ⁊ voluntati eius quis resistet: ⁊ oīa que intelligūtur. quinqꝫ pceptio / phibitio / permissio / cōsiliū / operatio vnde. Magna opa dñi exquisita in oēs voluntates eī. Hec no semꝑ implent: sed vt impleant xxviij. orat: vñ dicitur. Fiat voluntas tua. i. opere cōplendum. ꝙ pcipis: qđ cōsulis: qđ suades: qz nō sufficit voluntas nisi assit facultas. lxxxvj. di. ñ satis. ¶ Sicut: in celo: ⁊ in terra. i. sicut illi ꝙ sunt i celo voluntatem eius faciūt sic ⁊ nos in terra faciam⁹: vel sicut ī celo ⁊ in terra. i. sicut ī angelis: ita ⁊ i hoīb⁹: vel sicut in pfectis: ita ⁊ ī cōuersis: vel sicut in xpo ita ⁊ in eccliā: vel sicut in mēte ita pariter ⁊ in carne: vt caro nō cōcupiscat aduersus spiritū: sz illō. Psal. lxxij. Cor meū ⁊ caro mea exul. i. d. v. q. di. da nobis spūm cōsiliū vt faciamus voluntatē tuam maxime miseri cordiā que pertinet auaritiā quatenus misericordiā ꝓsequamur: fm illud. Beati misericordes. q. mi. cō. Sicut eīm auaritia ꝓsistit in acq̄rendo ⁊ retinēdo: ita misericordia ꝓsistit in dādo ⁊ dimittēdo: huiꝰ petitiōis ⁊ aliarū duarū implētio inchoatiō dicitur in via ⁊ ꝓsumat in patria vbi nil velle poterimus nisi qđ deū velle scimus: tūc diligem⁹ deum ex toto corde: ⁊ ex tota mēte: ⁊ ex tota alia: ⁊ ex corpa de. i. tellectu diligim⁹ filiū: toto. i. sine errore: ex tōte ⁊ ex mente. i. memoria diligim⁹ patrē tota. i. sine obliuione: ex anima. i. voluntate diligim⁹ spūm sanctū: spūs sā tota. i. sine cōtrarietate patrē potentē: filiū sapiētem. spūm sanctū benignū. i. trinitatis potētiā sapiētiam ⁊ bonitatē. ¶ Adueniat regnū tuū. Hoc rogamus vt semꝑ xp̄s regnet in nobis ⁊ nō petiē vt nos paratos inueniat qñ aīaz a corpe iubebit exire. ¶ Regnū aūt dei ōr ⁊ militās ecclia: qz regit: ⁊ triumphās ecclia qz regnat. Item regnū dei dicitur a gratia fidei ⁊ gloria spei. Rursꝰ regnū dei ōr ⁊ itellectus scripture ⁊ locus patrie. ¶ De regno militantis ecclie scriptū est. Exibūt angeli⁹ et mittent reꝰ ⁊ colligēt ō regno eiꝰ oīa scādala. ¶ De regno triūphātis ecclesie reperit. Uenīēt ⁊ recūbēt cum Abraham Ysaac ⁊ Jacob in regno celoꝝ. ¶ De regno fidei dicit scriptura. Regnū dei intravos est. ¶ De regno spei dñs ait. Percipite regnū qđ vobis paratū est ab origine mūdi. ¶ De regno scripture legit. Auferet a vobis regnū dei: ⁊ dabit gēti faciēti fructū eiꝰ. ¶ De regno patrie reperit. Fulgebūt iusti quasi sol in regno pr̄is eoꝝ: sz etiā ipse xp̄s ōr regnū dei: fm illō. Si ego in digito dei ejcio demonia / pfecto venit i vos regnū dei. Adueniat igit regnū tuū. i. adueniat regnū ad regnuz: militās. s. ad triūphātē: vl regnū tuū adueniat. i. ad videndū te veniat: vt regnū fidei ad regnū spei transeat: qm̄ hec est vita eterna vt cognoscam⁹ te solūm verū deū: ⁊ quē misisti iesum xp̄m. q. d. Da nobis spūm intellectus quo mūdati corde itelligam⁹ te in pñti regnare p fidē: vt in futuro videam⁹ te regnātē in nobis p spē. Tūc cognoscem⁹ sicut ⁊ cognitī sum⁹ videtes nūc quasi p speculū in enigmate sed tūc facie ad faciē eum videbim⁹ quō videbimus deū deorū in syon. Ab est cōtra gulā de qua pphēta. Ejnū inqt ⁊ ebrietas a nfert cor. Per intellectū eīm desinit hō carnal⁹ viuere. Ūn Hiero. Ama scīētiā scripturaꝝ: ⁊ carnis vitia nō amabis.

Matt. vj.

Joc. j.

Joc. vj.

Deus.

Matt. iij.

Lu. xj.

Joc. vj.

Matt. v.

Matt. vj.

Lu. xj.

Osee. iij.

¶ Sanctificet nomē tuū. Hoc rogam⁹ vt nos sc̄tificatos ⁊ iusti ⁊ recedam⁹ a malo ⁊ semꝑ faciamus bonū. Et nota ꝙ nomē pr̄is quatuor modis sc̄tificat in filijs duob⁹ modis in via: ⁊ duob⁹ i patria. Inuia p efficētiā ⁊ pseuerātiā: i patria per ōssiōnē ⁊ effectionē. In via nāqꝫ nomē patris sc̄tificat ī filijs qñ sanctificatiōis effectū operat in eis. Uel qñ sc̄tificatio qđ acceperūt in noīe patris pseuerat in illis. In patria ꝙ nomē pr̄is sc̄tificat in filijs: qz sc̄tificat ⁊ cōfirmat: in eis: vt nūqꝫ possint a filiatiōis gr̄a separi: hic est quasi mobile nomen pr̄is in filijs. Nā ⁊ Judas qñqꝫ fuit filius ⁊ qñqꝫ nō fuit: ꝓ qua possibilitate mouēdi dixit apls: ꝙ hr̄. ij. q. vij. ℞ qđ restatur. Castigo corꝑ meū ⁊ in seruitutē redigo: ne forte cū aliis pdicaueriz ipse reprob⁹ efficiar: ubiqꝫ nomē pr̄is sc̄tificat in filijs: qz ibi tales sunt filij in ꝗbus pr̄ sc̄tus apparet: tunc erūt manifesti q nūc sunt occulti fm illō. Mos in sen sati vitā tilos: est imitabam⁹ in sanctā: ⁊ finē illoꝝ sine honore: ⁊ ecce qñ ꝓparati sunt iter filios dei ⁊ inter sanctos sors illoꝝ est. Dicit ergo sc̄tificet nomē tuū. q. d. Da nobis spūm sapiētie: qui dicit a sapore. i. iocūditate eternā vt gustem⁹ ꝙ suauis ē dñs generās ī nobis pacē. i. mortuū interiorꝝ qđ vt caro nostra nō cōcupiscat aduersus spūm: qz nō ē pax ossibus meis a facie pctōr meoꝝ: vt ita sanctificet nomē tuū. i. pater in filijs ḡrenus in pñti dif ficile: in futuro nequaqꝫ a filiatiōis gr̄a sepemur: qđ est manifeste ō luxuriā: qz q laborat nō iocūdatur ī deo: ⁊ q pacē mētis nō hz filiꝰ dei nō est: sed iumēto assimilat: qz qñ iumētū i suo stercore computrescit: gustato ei spū ōspit oīs caro. ¶ In fine dñice orationis ponit Amē: qđ ad oēs petitiōes refert. Hebreus aūt ponit in fine vnū ex his tribus amē sela salem que sonāt vere semꝑ pacē. De amē dictū est sub ti. ō saluatiōe ad populū: hz aūt amē affirmationē oñdit. Ūn glosa Matth. vj. Amē significat in his oībus petitionib⁹ indubitanter a dño tribui qđ petit si vltime cōditionis pactū suauerimus: vñ subdit. Si dimiseritis ⁊c. ī ō amē hic nō a pplo vel a clero: sed a sacerdote pfertur: cui enīz ipse sit mediator inter deū ⁊ hoīem: qz ei⁹ est votā populi deo offerre ⁊ ipsius voluntatē pplo renūcia re sicut legit Exo. xix. Magis cōgruit illud a sacerdote pferri a quo ꝙuenit petita a dño fuisse ꝛcessa affirmari ꝙ a populo cui hmōi renūciatio ipo mediāte fieri dz. In alijs vero orationib⁹ ꝙ in officio ecclīastico d̄nr: Amē exprimit pot⁹ affectū optātis ꝙ pclusionē affirmātis: ideoqꝫ ī illis ꝛgrue pfertur a populo a quo optat: qđ in illis a sacerdote orante postulat. Prefert tñ hic sacerdos amen sub silētio. Prio in signū qđ dñs vult orātes latere qđ a dño crauduti sint ne postmodū repetēt. Secūdo qz si alte proferret amē quo affirmat oratio nē dñica exauditā esse iudicari posset ꝓsumptio: ⁊ quedā ostentatio sacerdotis.

¶ Tertia pars misse de silentio post dominicā orationem. Capitulum. xlix.

Tertia pars misse incipit in hac oratione. Libera nos quesum⁹ domine ⁊c. Que oratio dicitur emboliſmus vl su pereffectio / eo qđ nihil in ea petit qđ in precedēti oratione dñica petitū nō fuerit: nec tñ supfluit: qm̄ est repe-

Amē dei patris tui modis sanctificat.

Tertia pars misse.

titio ⁊ expositio nouissime petitiõis illi⁹. Illa cũ dicit. Libera nos a malo: ista dicit. Libera nos q̃sum⁹ ⁊c. Et subdit a q̃b⁹ malis .s. a pñtib⁹ ꝓteritis ⁊ futuris: subdit ẽt trãsitus ad oratiõnẽ pro pace ibi. Intercedẽte btã ⁊c. Vel dr̃ supexcrescẽtia q̃ si primitiua eccl̃ia multotpe dicta nõ fuit. ¶ Et nota q̃ duplex ẽ emboliſm⁹: vcz quotidian⁹ ⁊ annu⁹: quotidian⁹ est hec oſo: cũ cñamen sit finis dñice oſionis: ⁊ illõ reseruat sacerdoti a clero dicẽte: sed libera nos a malo: vt ꝓmissum est: ptz q̃ hec rõ intelligit̃ emboliſmus nõ solũ quotidianus: verũ ẽt dñice oratiõis. Emboliſmus ẽt quotidianus sunt pfatiões: vt Vere dignũ ⁊c. Et cõicantes ⁊c. ⁊ hãc igit̃ oblationẽ offerri ⁊c. te igit̃ clementissime pr̃. Annuus ℞o emboliſm⁹ est cõsecratio olei in firmorũ: de qua dicẽt in sexta parte sub ti. de cena dñi: ⁊ bñdictio vuarũ ⁊ agni paschalis, ⁊ hmõi: ⁊ ẽt frugũ ⁊ fabarũ primarũ: que ex institutiõe Euthicia ni pape sup altare bñdicunt̃. ¶ Emboliſmo finito nõ ꝯcludit ꝓ dñz. ¶ Hec cũ est emboliſmox: ⁊ pfationũ cõsuetudo sz ei ꝓtinuat̃ oſo. Da ꝓpitius pacẽ ⁊c. Da pacẽ inquã pectoris: vt sim⁹ a petõ liberi. Da pacẽ tpis vt simus ab oi ꝑturbatiõe securi: nocet cñ ifirmis ꝑturbatio: ⁊ ecce ꝙ apte enodat a q̃b⁹ malis erui deprecemur. Hec ait oſo. Libera nos ⁊c. sub silẽtio dr̃: put dictũ est sub tit. de pr̃ noster sup ℟o. Oremus ꝓceptis: q̃b⁹ silẽtiũ significat sabbatũ quo corp⁹ dñi i sepulchro quieuit: tũc cũ nullus fidẽ ꝓdicauit. Vñ Luca testãte. Mulieres q̃ parauerãt vnguẽta sabbato q̃dẽ siluerũt ſm mãdatũ legis: xp̃s tñ nõ siluit: imo ipse q̃ ſm carnẽ i sepulchro q̃uit: ſm aiam descẽdit ad iferos vt fortior supueniẽs superet fortẽ armatũ: ad q̃b significãdũ eccl̃ia romana dicit ipsam oſonẽ alta voce i die parasceue: ⁊ mediolañ. sp: ⁊ tũc momordit ifernũ ducẽs suos vinctos de lacu i q̃ nõ erat aq̃ liberãs eos, de malis ꝓteritis pñtibus ⁊ futuris: ⁊ dãs eis ꝓpetuã pacẽ: in q̃ sunt semp ⁊ a petõ liberi ⁊ ab oi perturbatiõe securi. Vñ de hoc lacu liberari se: ⁊ totã eccl̃iã orat presbyter dicẽs. Libera nos ⁊c. Et q; nos indigni sum⁹ venia de preteritis ⁊ pñtibus atq; futuris ꝓmereri nisi nobis donet oſone btẽ virginis: ⁊ beatoꝝ Petri ⁊ Pauli atq; andree ⁊ aliox sctõrum: iõ hic eos in nr̃m patrocinium̃ inuocamus. Ad ipetrãdũ ergo pacis gratiã implorat mr̃ Salomonis. i. viri pacifici: ⁊ Michael nũcius pacis: ⁊ Baptista preco pacis: ⁊ tres apli testes pacis ⁊ nõ plures: q; i ore duox vl̃ trium testiũ stat oẽ x̃bũ. Prius ergo orauim⁹, vt liberaremur a malis: nũc ℞o ꝓ pace oramus. Rursus sz oẽs apli superius fuerũt ꝓpter autoritatem apl̃atus cõnumerati. In hac tñ oſone q̃ triduũ quo dñs in sepulchro iacuit designat tres repetiũt: ⁊ spãliter isti tres ꝓpter aliquas eox prerogatiuas: vcz propter priuilegiũ prerogatiue dignitatis quo ad Petrũ: ꝓpter priuilegiũ predicatiõis ⁊ immensi laboris quo ad Paulũ: ⁊ ꝓpter priuilegiũ mimium cõcupite crucifixiõis quo ad Andreã. Adhuc in hac oſone est in: ẽtio inuocare nõ solũ apl̃os: verũ ẽt oẽs sc̃os q̃ ptriplicẽ statũ distinguunt̃: scilicet ⁊ oẽs qui sunt in eccl̃ia militãte: aut cñ fuerũt vl̃ sunt i statu cõiugali q̃ ꝓ Petrũ, aut i statu cõtinẽtie: aut viduali: q̃ ꝓ Andreã: q̃ ſm Chrysostomũ credit̃ i viduali statu fuisse: aut i statu virginali q̃ ꝓ Paulũ designat: ad quẽ statũ ẽt angeli reducunt̃: qz x̃gi-

nitas est soror angelox ⁊ de btã Maria etiã fit mẽtio tã q̃ de porta mie. ¶ Postremo nota ꝙ post secretã tria dñr ad mysteriũ cõsecratiõis corpis dñi ꝑficiendũ vcz. Preceptis salutarib⁹: ⁊ oſo dñica et hec oſo. Libera nos q̃sum⁹: ⁊ hoc ꝓpter tres dies q̃b⁹ dñi corp⁹ iacuit in sepulchro: siue ꝓpter triplicem legẽ. s. naturalem: mosayca: ⁊ euãgelicam.

¶ De resumptione patene. Cap. l.

Ypsal. xxix.

Ecce post passiõis tristitiã ad resurrectionis gaudiũ ꝙentẽ. Juxta illud. Ad vesperũ demorabit̃ fletus ⁊ ad matutinũ letitia: iõ subdiacon⁹ interea dũ chorus rideat: sz lib. nos a malo ac cedẽs ad diaconũ tradit illi patenã i voluta: diacon⁹ ℞o illã recipiẽs eã reuelat ⁊ reuelatã repñtat ⁊ tradit sacerdoti oſculando. illi⁹ manũ aut humerũ dextrũ. Sacerdos ℞o cũ ea signuz setẽ crucis sibi facit in faciẽ ⁊ eãdẽ postmodũ oſculatur. Ibi quidẽ taz numero q̃ obsequio sanctas illas mulieres significãt de quibus narrat euãgelista Matthe⁹ q̃ vesperte sabbati que lucescit in pn̄. sab. ve. ma. ⁊ al. ma. vi. sepul. pñtes patenã. i. corpores latitudie charitatis in obsequiũ sepulture Juxta q̃ legit̃ q̃ mulieres emerũt aromata: vt ve. xn. ic. ⁊ valde ma. xna sab. ve. ad mo. or. iã so. ⁊ dice. ad inuicẽ. ds ⁊c. no. la. ab o. m. Ziceess⁹ igit̃ diaconi qui marias significat in tradẽdo patenã signifi cat illũ q̃ martevenerũt videre sepulcrũ: ⁊ resurrectionẽ x̃pi late credẽtes cã aplis nũciauerũt: q̃ de mũ dño sue fidei latitudinẽ obtulerũt ⁊ iõ de manu diaconi patenã. i. latitudinẽ charitat̃ accipit sacerdos. i. x̃ps acceptat. Vel ꝓ subdiaconũ itelligit nichodem⁹ q̃ etiã late credidit ⁊ obsequiũ exhibuit saluatori. Quodvero patena prius inuoluta dehĩc reuelata ad altare deportat: hic ẽ moyses ỏ fiscella ad regiã pduct⁹ domũ. Exo. ij. Lex q̃dẽ q̃ latuit: sz cognitis mysteriis: ab ecclesia exaltata ad x̃pz ascẽdere de Egypto docẽs. Q̃ ℞o sacerdos sup patenã sibi a ministris oblatã signũ crucis facit repñsentat illũ q̃ in Matthẽo legit̃ ꝙ ꝓceps sacerdotũ ⁊ pharisei signauerũt lapidẽ cũ custodib⁹ sz nec rõistã nec signũ sctẽ crucis necessitatis sũt Itẽ ꝙ patenã oblatã recipit significat ꝙ x̃ps oẽs ad se ex charitate redeũtes cũ ỏsiderio recipit: q̃ ẽtiã ex eo ptz ꝙ statiz marie ꝓcucurãt ⁊ aliis ꝓparuit ỏ hoc etiã dictũ est sub ti. de oblatiõe sacerdotis. Post tradita diacono patenã subdiacen⁹ manipulã q̃ patenã tenuerat iuolutã: plicatã nõ sup pallã altaris: sz altibi deponit i q̃ significat illũ q̃ legit̃. Jo. xx. qz Petr⁹ ĩmonumẽtũ intrãs vidit sudariũ q̃ sup caput x̃pi fuerat nõ cũ lintheaminib⁹ positũ sz separatiz in vnũ locũ inuolutũ. Diacon⁹ autẽ manũ seu humerum dextrum sacerdotis osculatur: ad notãdũ ꝙ ipse vult esse socius in passione vt socius sit in regno: extra de sepul. c. j. ſm ꝙ dicit apostolus. Si cõpatimur ⁊ cõregnabim⁹. ¶ Rursus ꝙ osculet dextrũ illi⁹ humerũ significat ꝙ deũ hic videre nõ possum⁹ nisi ꝓ speculũ ⁊ i enigmate: i futuro ℞o videbim⁹ eũ sicuti est: qz ℞o crucifixus ardẽti desiderio q̃rebat. Juxta q̃ angel⁹ in quit mulierib⁹. Scio qz Jesuz q̃ritis crucifixũ: recirco cũ patena signat̃ crucis facie sacerdotis: in q̃ maxie vires aĩe vigẽt: ⁊ vt hoc signo munit⁹ possit dei seruitiũ sine ĩpedimẽto ꝙsumare. Stat̃ q; sacerdos osculat̃ patenã: oñdẽs ꝙ x̃ps ꝓ festim tmple

Mat. xxviij.

Luce xxiij.

Mat. xxvij.

Mar. vlti.

Jo. xx.

Mat. xxviij.

uit, desideriũ mulierũ. Mox cũ occurrit illis dicẽs auete: q̃ ꝓcidẽtes tenuerũt pedes ei⁹ ⁊ adorauerũt. Hec est dubiũ q̃n pedes ei⁹ fuerũt osculate: de hoc sub ti. de osculo pacis dicẽt. Osculat̃ ẽt patenã, q̃si petẽs a deo pacẽ corpis ⁊ aĩe. Orat̃ ẽt ꝓ pace pacis q̃ fit spãliter ĩ q̃busdã ecclesijs osculiũ: ẽt hmõi charitatẽ significat, put dicẽt ibidẽ. ¶ Rursus tõ se signat cũ patena ⁊ osculat̃ post illã ad notãdũ q̃ si ꝓ passionẽ filij recoĩtamur deo pr̃i: erim⁹ ⁊ heredes regni celestis: vel signũ crucis cũ osculo significat gloriationẽ x̃pi i cruce cũ charitate. Quidã ẽt cũ patena se signãt ante pect⁹: ꝙ q̃ significatur sincera affectio q̃ ꝓ pres corpis ⁊ cordis i sacra scriptura significat. Quidã aũt pr̃ osculanꝫ patenã cũ dicũt. Da ꝑpiti⁹ pacẽ: ⁊ postea cũ osculata patena in vltima clausula. s. ab oi ꝑturbatiõe securi se signãt: q̃ ꝓ crucẽ ⁊ hoc sacrificiũ ⁊ odorẽ ei⁹ oĩa i celis ⁊ i terris pacificata dñiciãt. Quidã quoꝝ ꝓsequẽter osculanꝫ summitatẽ: ⁊ pedẽ calicis: q̃ osculũ prẽdit intimũ effectũ ad monumẽtũ seu sepulturã x̃pi: exẽplo Magdalene q̃ ex affectu stabat ad monumẽtũ foris plorãs: vt dr̃ in Joãne osculũ q̃z pedis calicis significat osculũ pedũ x̃pi: de quo iã dictũ est. Aliq̃ etiã cũ patena summitatẽ lat⁹ et pedẽ calicis tãgũt: q̃ fiũ ex affectu intimo faciũt quasi totũ monumẽtũ amplectẽtes q̃ ꝙ calicẽ et patenã repñtat. hoc cñ ꝓ pn̄ est seruẽter amãtiũ q̃ nõ satianꝫ dilectũ ex oi pte corpis sui tangere ⁊ ẽt res dilecti: q̃ maxime ostẽdit Magdalena q̃ a monumẽto nõ recedebat. Tact⁹ quoꝝ cũ patena i summitate: ⁊ latere: ⁊ pede calicis significat tres cruciatus dñi. s. in capite: in latere: ⁊ in pedibus.

¶ De fractione hostie. Cap. lj.

Fractio hostie q̃ofieri debeat.

Finita oſone premissa. s. Libera nos ⁊ resumpta patena diacon⁹ discooperit calicẽ inde remouẽs corporale: ⁊ sup calicẽ sedulo intuet. Deinde sacerdos intẽdẽs hostiã frãgere ipsam de altari leuat supponẽs illi patenã ⁊ super oꝛa eius collocat: inde tollẽs eam sup calicẽ per mediũ frãgit dicẽs: Per eũdẽ dñm nostrũ. Et in quibusdã ecclesijs partẽ que post fractionẽ in dextra manu remãsit, ponit sup patenã dicẽdo: q̃ viuit ⁊c. Partẽ ℞o q̃ in sinistra remãsit: iterũ ꝙ mediũ frãgit: ⁊ particulã que post subdiuisionẽ in sinistra manu remãsit: ꝓfrigit parti prius sup patenã posite dicẽdo in vnitate. s. ⁊c. Alterã vero particulã in dextra remanẽtẽ tenet sup os calicis cũ duob⁹ digitis. s. cũ pollice ⁊ indice ⁊ erecto calice simul ⁊ ipsa particula parũ cũ ambab⁹ manib⁹ eleuatis alta voce dicẽs. Per oĩa sec. sec. quo dicto calicẽ sil̃ cũ hostia deponit ꝓferens: pax dñi sit semp vobiscũ: ⁊ hoc dicẽdo, pducit ter signũ crucis sup calicẽ cũ dicta hostie particula: deide mittit particulã illã i calice dicẽs: fiat cõmixtio corꝑ. ⁊c. ⁊ postea per eũm dat̃ bñdictio solẽnis. De singulis igit̃ est videndũ: ⁊ primo quare diaconus discooperit calicẽ ⁊ in eũ discooperiũ intuet. ¶ Circa q̃ dicẽdũ est ꝙ os calicis i hoc loco ostiũ significat monumẽti: de quo diacon⁹ corpale remouet ⁊ in eo sedulo intuet: significãs ꝙ angelus dñi lapidẽ ab ostio monumẽti revoluit ⁊ lithea mẽ amouit: ⁊ in sepulchro diligẽter aspexit. ¶ Secỏ videndũ est quare sacerdos hostiã sup patenã locat: ⁊ ideã rollẽs sup calicẽ frãgit. Circa q̃ dicẽdũ est ꝙ ꝓ calicẽ x̃pi passio vel etiaz eterne beatitudinis fruitio designat: vnde psal. Et calix meꝰ inebrians q̃ preclar⁹ est: ⁊ iterũ. Inebriabũt ab vbertate domus tue ⁊c. ¶ Per patene rotũditatẽ bonoꝝ operũ ꝓfectio significat: sacerdos ergo volẽs hostiã frangere primo eã sup patenã locat: vt inde illã tollẽs super calicẽ frãgat: ad significãdũ q̃ nemo passionib⁹ hui⁹ mũdi meritorie valeat exponi: vel etiaz ad eterne btitudinis fruitionẽ admitti: nisi pri⁹ in bonoꝝ operũ ꝓfectione fuerit solidat⁹: vñ apl̃s ad Ephe. vj. Accipite armaturã dei vt possitis resistere in die mala: ⁊ oĩb⁹ ꝓfecte stare. Ad hoc patena hostie supponit̃ ⁊ sup calicẽ frãgit̃: ad significãdũ q̃ x̃ps ex latitudine charitatis p patene dispositionẽ significare se suppõit passiõi. Rurs⁹ sup calicẽ frãgit̃ ne minutie, sparganꝫ: sz in ei⁹ cõcauitate cautẽ recipiant̃. Alibi tñ sup patenã postea frãgit̃: vt ipse panis vitus q̃ de celo descẽdit fractus ꝓ nobis ĩ ara crucis rememoret̃ alibi quãꝝ hostiã comedẽda de altari tollit̃: nã i ve. te. sacerdos panes ꝓpositiõis de altari sublatos comedebat: put dictũ est sub ti. de oblatiõe sacerdotis. ¶ Tertio videndũ est quare hostia frãgit̃: ⁊ q̃dẽ q̃: in lege iubebat similago frustatim offerri: sed ⁊ redẽptor noster benedixit panẽ ⁊ fregit: fractũq; discipulis ad q̃d distribuit: ⁊ iõ sacerdos ⁊ legẽ ⁊ x̃pm sequẽs panẽ fit. sacrosanctũ i tres partes partit̃: vt in fractiõe panis dñm agnoscam⁹ sicut ⁊ illi duo discipuli dñm cognouerũt: q̃b⁹ ipse resurrectionis die euntibus i emaus apparuit. Dñi eñ sicut ait Prosper de ꝑfe. immolatio corporis x̃pi in cruce ⁊ effusio sanguinis ei⁹ de latere designat. ¶ Quarto quare ꝙ medietates frãgitur iuxta duplicẽ predestinatoꝝ merita ꝑdestinatis qui purganꝫ i purgatorio: alia pro illis q̃ adhuc viuũt in hoc mũdo caduco: prout in q̃d sequẽ dicẽt. ¶ Quinto quare pars hostie post fractionẽ in manu dextra remanẽs potius ponit̃ sup patenã q̃ que in manu sinistra remãsit: ⁊ quidẽ pars ipsa q̃ in dextra manu remansit designat predestinatos qui iam sunt in gloria: ⁊ iam tenent illã rectitudinẽ cui nulla rectitudo admisceri poterit: ⁊ iõ merito in parte dextra tenẽt. Altera vero pars designat illos ꝑdestinatos q̃ adhuc sunt in tpali miseria: vbi multa obliqua ⁊ pauca recta inueniũtur: quare merito i sinistra tenẽt. Illa igit̃ q̃ est in dextra, xũ diuidẽda nõ fit: vt iam dicẽt: super patenam ponit̃ que vero est in sinistra cũ diuidẽda fit nõ deponit̃: sed diuidẽda retinẽt. ¶ Sexto quare pars que in sinistra remãsit iterũ subdiuidit̃. Ad q̃d dñm est ꝙ illi qui sunt in gloria vniformẽ statũ tenent: ⁊ vna beatitudine fruunt̃: ideo pars in dextra manu retẽta ⁊ super patenã collocata: que illos vt premissum est signat nõ frangitur: sed illi q̃ sunt in tpali miseria: in statu ⁊ miseria sunt diuidi visi. Hã alius est status ⁊ miseria eox qui adhuc viuunt in corpore: ⁊ alius est eorũ qui purganꝫ in purgatorio igne: iõ pars que i sinistra tenẽt illos significans diuidi debet. ¶ Septimo quare particula post subdiuisionẽ remanens in sinistra coniũgit̃ parti super patenã prius posite. Ad q̃d dicẽdũ est ꝙ ſm Aug. deus duas habet manus. s. dextraz qua miserẽt: ⁊ sinistrã qua punit illos qui sunt in

Matt. xviij.

purgatorio: in quo ibi purgantur: nídet sola puntio: tó particula que i sinistra tenetur illos figurat. ibi vero q̃ sunt adhuc in p̃senti vita in qua est status meredi: ꝑsequi xp̃i misericordiam: ⁊ tó ipsi per aliã particulã que est in dextra signant. Qz ergo de his qui sunt i purgatorio nullũ est dubiũ: sicut de illis qui sunt in paradiso: q̃tũ ad futuram gloriã: no merito particula q̃ erat in sinistra eos designãs: ostigit partí prius sup patenã poni: q̃ illos qui sunt i paradiso designat: q̃m isti illis idubitãter sunt cõiũgẽdi: de hoc tñ alr in fra dicet. Sz particula q̃ i dextra pte remãsit ⁊ designat eos q̃ sunt i vita p̃senti: illi parti q̃ est sup patenã no ostigit: hz in sãguine mittit: qz illi adhuc egẽt meritis passiõis xp̃i: q̃ merita ꝓcesserũt ex effusiõe sãguis agni immaculati. ex p̃missa aũt duax p̃tiũ ostictoc duo resultãt q̃si i modũ lune cornua onexion evitiusq; esti i xp̃i passiõe facã designãtia: ⁊ tota xp̃us calicẽ dirigẽda sũt q̃si sibi i corpore ẽt sanguine, sine q corp⁹ nõ est. In hac ẽt cõiunctione, repitat q̃ post q̃ aliq̃ tã p̃tiib⁹ q̃ futuris p̃ssuris purgati fuerunt ipsi deo q̃ est nfa bitudo pfectissima vnione iungent.

¶ Octauo q̃re p̃misse due ptes extra calicẽ supra patenã reseruant: sup q̃ ponunt q̃dã q̃ms hostie tres stat⁹ btõx figurãt. s.q̃ sunt i celo: q̃ in purgatorio: ⁊ q̃ i mũdo versant vt iam dicet. Per calicẽ aũt fm aliquẽ respectũ ipa eterna fruitio vt premissum ẽ figurat. Quia ergo tã illi q̃ xp̃santi i hoc seculo q̃ illi q̃ sunt i purgatorio: nõdũ ad illã fruitionẽ admissi sunt: tõ ipe due ptes extra calicẽ reseruant donec sumãt. Qz hec rõ no cõcordat poĩa cũ p̃missio: ⁊ tõ alia rõ infert⁹ assignat. Põt ẽt dici q̃ due hostie ptes tó sup patenã ponunt: q̃m si oẽs ptes sup os calicis, ambabus manibus tenerent: multa qdẽ pticula cõtingere possent: de facili eñ posset errare ⁊ ps nõ mittẽda i calicẽ mitti: vl pro pter manũ tremorẽ oẽs ptes possent in calicẽ cadere. Sacerdos ẽt taliter impeditus nõ posset q̃ icũbũt libere expedire ⁊ silia. Aliq tñ oẽs partes supra os calicis tenẽt ne forte pp illarũ deportationẽ seu trãslationẽ aliq̃ inde pticula cadat aut remaneat in patena: de quo ẽt sub tit. de cõicatione sacerdotis dicet.

¶ Nono q̃re pticulã que remãsit in dextra: sacerdos sup os calicis tenet. Ad q̃ dõz est q̃ pticula ipsa vt p̃missum est repsentat tilos q̃ adhuc i corpe viuẽtes idiget misericordia dei sine predictis meritis passionis xp̃i ⁊ sanguinis ei⁹ effusionis precedẽtibus. Tenet ergo ipsa particula supra os calicis respectu directo ad sãguinẽ vt detur intelligi intẽtio necnõ expectatio ⁊ cõsideratio viuentiũ q̃ ad merita ⁊ passionẽ xp̃i: ⁊ tenet cũ pollice p quẽ vigor xtutis: ⁊ cũ indice per quẽ mẽtis discretio significat: ad oñdẽdũ q̃ cũ fidei vigore ⁊ mẽtis discretione hec cõsiderãda ⁊ expectanda sunt. Vel cũ duob⁹ digitis tenet: ad designãdũ duplicẽ naturã q̃ fuit in corpore xp̃i: diuinitatẽ. s. ⁊ humanitatẽ. Et cõiũgit sanguini: ad ostẽdendũ q̃ q̃ digne ⁊ cũ fide merita ⁊ passiões xp̃i ꝓsiderant ⁊ expectãt eius passione ⁊ meritis iuuant.

¶ Decimo quare sacerdos dicturus p oĩa secu. secu. se ertigit. Et est dicendũ q̃ cum ipse petere velit ppetuã existẽtiã dñi nobiscũ: ⁊ oẽ datũ optimũ ⁊ omne donũ perfectũ desursum sit. j. q. ij. quãpio. merito ad deũ se tũc corpore ⁊ mẽte, erigit sperãs se acceptu rũ qõ petit.

¶ Undecimo quare xba ipsa proferẽs vocẽ suã exaltat ⁊ parũ calicẽ eleuat. Super quo dicẽdũ est q̃ sacerdos xp̃i vicarius hostia vt p̃missum est fracta mox, pacẽ annũciaturus vocẽ exaltat: vt ppls pacẽ desiderans hoc intelligens deuote Amen. xxxviij. di. Sedulo. ⁊ calicẽ parum ab altari eleuãdo ostẽdit q̃ xp̃s qui per passionẽ que per calicẽ designatur descẽderat eleuatus per resurrectionẽ a mortuis pacẽ postmodũ discipulis tribuẽtibus nũciauit dicẽs eis. Pax vobis. Põt etiã dici q̃ quẽadmodũ p̃missum est: particula que super os calicis tenet repũtat viuẽtes: ⁊ credẽtes: ⁊ expectãtes iuuari meritis passiõis: et effusionis sanguinis xp̃i. Sz vt credam⁹ duo. Primũ. s. xp̃m verũ fuisse deũ ⁊ sanguinẽ ⁊ corpus nunq̃ fuisse a diuinitate separata. Secũdũ, xp̃m fuisse verũ hominẽ ⁊ corp⁹ verũ ⁊ sanguinẽ vere dicta nõ cõfectmur: ꝓpter hoc ergo calicẽ ⁊ dictã particulã parũ sit eleuat vt ostẽdat q̃ firmiter credim⁹ primũ: et eã statim deponit: vt ostendat q̃ etiã eodẽ mõ credim⁹ secũ. ¶ Duodecimo q̃re dicta eleuatio ⁊ depositio fit cũ vtraq; manu ⁊ non cũ altera tm. Ad qõ dicẽdũ q̃ hoc fit vt p hoc deũ itelligi q̃ sicut p̃missa duo credit itellectu ita amat ⁊ appetit affectu ⁊ toto conatu. Fit ẽt hoc mõ vt securi⁹ ⁊ decẽtⁿ fiat.

¶ Decimotertio q̃re mox dicit altiori voce Pax dñi ⁊c. Et qdẽ qz nõ solũ p signa verbertia p xba resurrectionis est gaudiũ expitmẽdũ: tó sacerdos p letitiã de resurrectiõe habitã, pcedẽs statim depositio calice altiori voce dicit. Pax dñi sit: semp vobiscũ repũtans q̃ vna sabbatoꝝ Jesus post q̃ surrexit a mortuis stãs i medio discipulorũ: dixit eis. Pax vobis ⁊ iterũ: Pax vobis. Jo. xx. q. d. Do vobis pacẽ pectoris i via: ⁊ pacẽ eternitatis i p̃tia. Idẽ ergo inuit sacerdos dicẽs. Pax dñi idest pax pectoris sit semp vobiscũ. s. i. p̃ti hic: ⁊ pax eternitatis i futuro. Hec qdẽ pax est illa q̃ tũc iustis data est qñ aĩa xp̃i i ferni descẽdẽs idẽ oẽs fideles eduxit, abstergẽs oẽm lacrymã ab oculis eorũ vt ampli⁹ nõ sit eis dolor: sed pax qua cũ eo viuãt in eternũ: vel illa q̃ data est corpi xp̃i qñ anima ei⁹ ad corpus redijt: vt sicut nũq̃ aĩa turbata est pro corpis morte ita nec ipm corp⁹ vltertus de sua mutatione turbet: hz vtraq; pace fruat ⁊ semp de eterna beatitudine letet.

¶ Decimoquarto q̃re dicẽdo Pax dñi ⁊c. facit signũ crucis supra sanguinẽ cuz dicta hostie pticula. Ad hoc dicẽdũ ẽ q̃ tres cruces significãt triduũ quo xp̃s fuit i sepulchro: vel q̃ tres miteres q̃rebãt xp̃z crucifixũ ad ostiũ monumẽti vñ illud. Quẽ q̃ritis viuẽtẽ cũ mortuis.

¶ Decimoquinto q̃re dicto Pax dñi ⁊c. chor⁹ ñdet: Et cũ spũ tuo: ⁊ quidẽ hoc dicẽdo optat pacẽ ipsi sacerdoti: ⁊ petit etiã pacẽ sibi dari ⁊ vt dignus sit illã recipere ꝓdicit ter Agn⁹ dei. Uersũ pape celebrãti in ecclesia. S. Marie maioris i Urbe: ⁊ dicẽti Pax dñi nil ñdet: put i. vj. pte sub ti. de pascha dicẽt.

¶ Decimosexto q̃re dicta hostie pticula ẽmittit i sanguinẽ. Hẽpe fit hec cõmixtio.

¶ Primo ad notãdũ q̃ xp̃i corp⁹ nõ fuit sine sãguine nec sanguis sine corpore. ¶ Secũdo ad designãdũ q̃ vnũ sacrm cõficit ex spẽbus panis ⁊ vini.

¶ Tertio corporis ⁊ sanguinis post triduũ crucis signũ pmixtio ẽ aĩe ad corpus reditto. Omnib⁹ eñ in celo ⁊ in terra pacifícatis virt⁹ trinitatis aĩaz crucifixi reduxit ad carnẽ nec derelinq̃ret aĩam ei⁹ i ferno nec, daret carnẽ ei⁹ videre corruptionẽ. Juxta qõ ipse õt i ps. Ego dormiui ⁊ sõnũ cepi ⁊ exurrexi: qz dñs suscepit me significat ergo vnitatẽ ⁊ aĩe ⁊ carnis q̃m resurrectione xp̃i denuo sunt vnite. Ñã vt p̃missum est panis ad carnẽ ⁊ vinũ referẽ ad sanguinẽ: qz fm philosophũ i sanguine sedes aĩe. xxxiij. q. ij. Moyses. de hoc etiã sub ti. de oblatiõe dicẽ est.

¶ Decimoseptimo qñ ẽmissio fit factẽda: ⁊ quidẽ aliq̃ infundit particulã ipam i calicẽ post q̃ dicit. Pax dñi ⁊c. qñ manifestũ est pacẽ datã cẽ hoĩb⁹ bone voluntatis p resurrectionẽ quã xba ipa significãt. Aliq̃o dicto Pax dñi ⁊c. ⁊ dicto etiã pri⁹ Agn⁹ dei ⁊c. de missa ẽmittit ipam i sanguinẽ: vt eox ofo efficacior sit p eo q̃ tenẽtes eã in manib⁹ dñi dicit agn⁹ dei oculo corporali ⁊ mẽtali reuerẽter intuẽt. Tertiũ xo eã ẽmittit cũ dicit. da nobis pacẽ. Cũ eñ terdicat Agn⁹ dei. ⁊ i primis duab⁹ vicib⁹ dicat miserere nobis in prio dicit miserere nobis. q̃tũ ad aĩam q̃ maxime fundat in sanguine: in scõo q̃tuz ad carnẽ: pz q̃ ista duplex ofo diuisim dr: ⁊ tõ illa pars hostie p quã caro significat: ⁊ sanguis p quẽ aĩa intelligit nõ debẽt cõiungi: dũ illis duab⁹ vicibus dr Agn⁹ dei sed solũ in fine tertij Agn⁹ dei vbi repetit Pax fm vtrũq; s. fm corp⁹ ⁊ fm aĩam. Ipe eñ latuit nos a pctis nris i sãguie suo. Quarti recti⁹ ⁊ visitati⁹ agit qñ dicto Pax dñi: ⁊ pius dicat Agn⁹ dei ⁊c. immittit: certũ est aũt q̃ Agn⁹ dei post salutationẽ repitat illo qõ dñs fecit post q̃ discipulos visitauit qñ: vez dedit eis potestatẽ di mittẽdi pctã: ⁊ ideo sacerdos illud repzesentans post immissionẽ particule hostie i sanguine dicit Agn⁹ dei qui tol. pec. mun. mi. no. ad designãdũ q̃ sicut ipe corp⁹ sanguini cõiungit ita nos piũctos eidẽ sanguini seu meritis ex ei⁹ effusione ꝓcedẽtibus sua pietate a peccatis emũdet. Et ẽmittẽdo dicit xba illa: fiat cõmixtio corporis ⁊c. q̃ verba referẽda sunt ad species panis ⁊ vini qb⁹ corp⁹ xp̃i ⁊ sanguis p̃mnet. Dicũ aũt Agn⁹ dei calicẽ iã cooperto ad notãdũ q̃ xp̃s in domo ostijs clausis dedit apl̃is ptãt dimittẽdi pctã.

¶ Decimooctauo quare fiũt tres partes. Ad q̃ dicẽdũ est q̃ frangit in tres ptes. Prio i memoriã trinitatis. Secõo in memoriã tripliciis stat⁹ xp̃i. Primo⁹ fuit in hoĩbus manẽs. Secũs fuit mortuꝰ in sepulcro iacẽs. Tertius est immortalis in celo existẽs. Tertio vero in memoriã ⁊ signũ q̃ xp̃s passus fuit in triplici parte sui. i. in pedib⁹ ⁊ manib⁹ ⁊ in latere. Quarto in signũ q̃ tres sunt partes mystici corporis: pria est in celo siue i patria. s. ecclia triũphãs: scõa est i terra. s. ecclia militãs: tertia ẽ i purgatorio: ⁊ hec dr purgãs: q̃nto in typũ trijũ personarũ cuntiũ incmaus. s. xp̃i ⁊ cleophe ⁊ vt quidã dicũt lucę. ¶ Decimonono qd ptes ipse significãt videndũ restat: ⁊ qdẽ primo fm Gelasiũ papã pars in calice posita significat corp⁹ xp̃i qõ de virgine trazit: pars sicca comesta signat oẽs fideles: pers reseruata vsq; in finẽ misse fm antiquũ ecclesie Romane morẽ, p ministros vel infirmis significat oẽs mortuos. Scõa pars in calice posita significat ecclesiã militantẽ: ps reseruata eos q̃ sunt i purgatorio. Tertio Sergius papa de cõse. dist. ij. triforme ita dicit. Triforme est corpus dñi pars oblata i calice missa corp⁹ xp̃i qõ iã resurrexit mõstrat: pars a celebrante comesta ambulatẽ adhuc super terrã: pars in altari vsq; ad misse finẽ remanẽs corp⁹ christi: vel scõm alios corpus fidelium latẽs in sepulchro: hec pars remanet i altari vsq; ad finẽ misse: qz vsq; i finẽ seculi corpa sctoꝝ in sepulcris erũt: sed q̃ pars vsq; ad finẽ misse reseruet nõ est ritus. Quarto etiã modo põt hoc mysteriũ explicari. est cũ corpus xp̃i vniuersalis ecclesia. s. cũ mẽbris iuxta illud apli. Unus panis ⁊ vnũ corpus multi sumus. Et mueniunt in isto corpore quasi tres partes ex quibus totũ cõsistit: vna pars est ipsum caput: vez xp̃s qui caput est ⁊ pars corporis: altera pars sũt illi quorũ corpora requiescũt in tumulis: ⁊ animę que regnant cũ xp̃o: ⁊ sunt quasi simul iũcte. Ihe due partes caput. s. ⁊ hec corpis pars altera: sicut scriptuz est. Ubicũq; fuerit corp⁹ illic cõgregabunt ⁊ aquile. Propterea in altari sup patenã due partes cõtũcte extra calicẽ reseruant quasi extra passionez que per calicẽ designat. Xp̃s eñ resurgẽs a mortuis iã nõ moritur: mors illi nõ dominabit: ⁊ qui cũ ipso sunt sctĩ nõ esurient neq; sitient amplius nõ cadet sup illos sol: neq; vll⁹ estus qñ prioza trãsierũt. Tertia pars i calice ponit significãs sanctos qui adhuc in mũdo viuũt passionesq; passuri sunt donec de hac vita migrãtes ad caput suũ trãseãt: vbi nec morianꝫ amplius nec vllatenus patianꝫ: vñ xsus. Tres ptes facte de xp̃i corpore signãt. Prima suã carnẽ: sctõsq; scõa sepultos. Tertia viuentes: hec est i sanguine tincta. Martyzũ calicẽ gustãt in carne fideles. Quinto modo fm magistrũ Guil. antissiodorẽ. pars q̃ i sanguine mirtiẽ significat viuos. vna illarũ eos q̃ sunt in purgatorio: alia xo illos q̃ sunt i paradiso. Qz at cũ ecclia, pviuis: vt i bono pseruent: p eis q̃ sunt i purgatorio: vt citi⁹ liberent: ⁊ purgent, p eis qui in celo sunt vt ozẽt p nobis. Sexto ẽt mo fm Aug. pars i calicẽ mittiẽ vel ponit, p nõ sanctis viuentibus q̃ volunt i sanguine ⁊ in pctis. Alie xo duc, p mortuis offerunt. vna, p sanctis q̃ iam sun. in requie ⁊ illa est gratiarũ actio. qz nil restat i eis purgãdũ: altera, p illis aĩabus q̃ iz saluãde sint: tñ adhuc sunt i penis: ⁊ tõ pars illa dr oblatio. Sane pticula hostie in calice dimissa statim calix cũ palla corporal coopit: qz xp̃i corp⁹ de cruce depositũ latuit in sepulcro syndone inuolutũ q̃, ipsam palã significat.

¶ Egesimo loco videndũ est q̃re nunc solẽnis bñdictio dat. Et qdẽ hoc loco. s. ante pacẽ solẽnis dat, sed episcopalis bñdictio dat: ad notãdũ q̃ pacẽ nulla tenus habere possumus nisi dñs noster iesus xp̃s bñdicat nos in benedictionib⁹ dulcedinis q̃ sunt cetera bñdictiones gratie ipsius: qz fm ps. Dñi est salus et super pplm fuã benedictio tua. Dñi aũt est ps ad bñdicendũ cõuertit: popul⁹ reuerẽter genu flectit: quasi ipso facto dicat. Bñdicat nos deus deus noster ⁊ metuant eũ omnes fines terre. nã ipse est dñs q̃ ad illius invocationẽ benedicit. Eñ ps. Benedixit filius tuus in te. Et hz hec solẽniter bñdicat nihilominꝰ quidã in fine misse iterũ solẽniter bñ dicunt: de qua bñdictione ibi dicet tum qz post q̃ dñs salutauit apl̃os iterũ dixit eis Pax vobis: vt iam dictũ est: ⁊ dicet sub tit. de pacis osculo: tum qz sicut nõ possum⁹ bene incipere vel pacẽ acquirere nisi diuine bñdictõis gra preueniat: ita nec in bono pficere: nec in pace finaliter psecuare: nisi benedictionis sue gratia subsequat. In missa xo pro defunctis põtifex solẽniter non bñdicit qz in ea oẽs solennitates cessant: tñ quia hec solennis benedictio fit nõ solũ pro venialiũ delectione:

Statꝰ tres beatorum.

Hostie q̃re fiãt tres ptes.

Luc. xxiij.

Quid significãt partes hostie.

Jo. xx.

Apoc. vij.

Jo. xx.

Apoc. vij.

Ex hostia q̃ re fiãt tres ptes.

Luce xxiiij.

Psal. xxxiij.

Psal. cxlvij.

Universidad de Pa

Universidad de

uerū etiā ꝑ ꝓpīi excitatiōe vt in dñi adiutorio cōfidat ⁊ bñdictū in secula confiteat: ac defuncti velut absentes excitari nequeūt ly possint nr̄is suffragijs admuari: tū q; gaudiū nō debet luctui admisceri. Illō aūt notādū est q; ꝑ mortē ⁊ in morte dñi fidelis alia bñdictione ꝓcipit. Cū circa mortis offīm rite diacon⁹ ad cū humiliari inuitat dicens. humiliate vos ad bñdictionē: ⁊ statim pōtifex bñ dicit. Quidā asserūt hoc offīm nō esse de septē officijs missē: eo q; has bñdictiōes romana non inuenit ecclesia: vñ nec vtit eis: ⁊ ideo nō hic ly in fine misse bñdicit. Sed q̄cūq; inuenerit: recte i hoc loco ponūt vbi xp̄s ad inferos descēdisse repūtat. s. primo ante resurrectionē cuz eductis de carcere eternam tribuit bñdictionē. Has bñdictiones pñ gurauit Jacob qui filijs suis: ⁊ Moyses qui filijs Israel: et christus q̄ discipulis mortēs bñdixit.

Gene. xlix. Deut. xxxiij.

¶ De agnus dei. Capitulum. lij.

A quare dicat agnus dei.

Ota Jesus statim vt salutauit apostolos vt iā pmissum est: dedit eis ptātē remittēdi peccata dicēs. Quoꝝ si remiseritis peccata remittunt: ⁊ quoꝝ retineritis retēta sūt. Jo. xx. iccirco chorus clamat ad deū ⁊ postulat. Agnus dei q̄ tol. pec. mū. miſe. no. Sic dē Jo. videſ Jesuz ambulantē dixit. Ecce agn⁹ dei: ecce q̄ tol. pec. mūdi. Quare aūt cū vocauerit agnū determinat sub dēs: q̄ tollit. i. q̄ venit vt tollat peccata mūdi: q; ꝑ peccatis tollēdis pascha nr̄m immolatus est xp̄s. Repetit vete. te. offerebat agn⁹ ꝑ peccatis ꝓpīi: ⁊ in nouo testamē. xp̄s obtulit seipsum deo patri: vt humanuz genus liberaret ⁊ lauaret a peccatis in suo. Merito ergo dum corp⁹ et sanguis dñi sumit agnus dei cantat: vt oēs credamus q; ipsius agni corpus ⁊ sanguis tunc sumit q; pcta mundi mortendo tulit: ⁊ vitam eternam nobis resurgendo donauit Jesus xp̄s dñs noster: ⁊ vt oremus ipsum nūq; desistere misereri nobis q̄ in passione misertus est nostri. Agnus aūt grece ☧ ab agron qđ est pīuz q; ipse verus agnus sola pietate sua se obtulit hostiam ꝑ nobis ⁊ nos redemit. dicit etiam agnus ab innocētia: q; agnus nec horū nec bestijs nocet. In pmissis ergo xbis. Agnus dei q̄ tollis pcta mundi miserere nobis est quedā deprecatio: vt vez innocētis agni mīa peccata irruentia ⁊ subitanea auferantur. Tertio modo ☧ agnus ab agnoscēdo: qñ in magno grege solo balatu matrē agnoscit: sic ⁊ xp̄s in ara crucis donās nobis pīus pacē agnouit nos cura vt iam dictuz est. Agnouit etiam patrem obedientia. Juxta illō apostoli ad Phil. ij. factus est obediēs vsq; ad mortem. Agnouit etiam matrem cura quam de ea habuit. Unde illud Joā. xx. Ecce mater tua. Ob hoc ergo in altaris immolatione ter ☧ Agn⁹ dei: q̄si agne qui agnouisti pīem miserere nobis. Agne q̄ agnouisti matrē mise. nobis. Pie q̄ redemisti mūduz: ⁊ qui obtulisti te pro nobis dona nobis pacē. Uel ideo ter ☧ vt triforme corpus dñi intelligat: vez ambulās in terra: quiescens in sepulcro: et residēs in celo. Pōt etiam dici q; xp̄s ad tria venit. ¶ Primo vt nos liberaret a miseria culpe: secundo vt nos redimeret a malo pene: tertio vt nobis daret ☧ plenitudie gr̄e sue: q̄tū ad primū duo bis dicitur miserere nobis. Quantū ad tertium dicit dona nobis pacem: que petitio pacis sequitur statim posty Agnus dei dictum est ter: ad notādū q; ex benuolētia trinitatis agn⁹ missus est: vñ Esa. Emitte agnū dñe ꝛc. Mā sicut in Apoc. legit. Christus est agn⁹ qui occisus est ab origine mundi. Et attēde q: q̄dā sacerdotes dicūt Agn⁹ dei manib⁹ sup altare depositis: oīdentes in hoc q; ad ea que ꝓferūt tota mente intendūt. Intentio em̄ ꝓprie per linguam exprimitur non per man⁹: ideoq; loquente lingua manus quiescūt. qđq; ipsam misericordiam ⁊ pacem celestem ꝑ populo petunt: nō aut̄ terrenam: qđ in manū dispositiōe significatur. Alij vero stāt manibus iunctis parū sup altare inclinati: ostendentes in inclinatione humilitatē q̄ in oīone necessaria est: ⁊ in manū coniunctione vnicam et non variā intentionē. ¶ Postrō fm antiquam cōsuetudinē schole cantorum in ecclesia romana quā adhuc ipa schola obseruat: nullaten⁹ variat: ly tribus vicib⁹ vnifōrmiter dr̄ xp̄e miserere nobis. ꝓpter tria genera peccatoꝝ que petim⁹ remittit: cogitatiōis in corde: locutiōis i ore: ⁊ actionis in opere. Uel in honorē trinitatis, vel ꝓpter tres ordines fideliū in ecclia q; sunt Noe, Dauid ⁊ Job qs Ezechiel vidit in visione saluādos. Postmodū aūt multis: ac varijs ecclesie aduersitatib⁹ ingruentibus cepit ad dñm de tribulatiōe clamare: dona nobis pacē: ⁊ vt clamor eius facilius audiat ideo in ipsa īmolationis hora clamat: et hec varietas nō discrepat a cōsuetudine vete. test. vbi cū scō repetat. Parce dñe parce populo tuo: ter tio variatur ⁊ ne des hereditatē tuā in oppr̄obriū. Dicamus ergo miserere nobis q̄tuz ad aīam. Itē miserere q̄tū ad carnē: ⁊ dona nobis pacem q̄tuz ad vtrūq;: vt habeam⁹ pacē pectoris spūalē: ⁊ pacez corporis tpalē. Est em̄ pax pcōr. Pax iustoꝝ: pax tpis: ⁊ pax eternitatis: vnde ⁊ ter ora in missa pro pace: de quo dictū est sub quarta pticula canonis: sup verbo. Dieſq; nr̄os: et q; deus non dat pacē nisi illis quoꝝ miserē: iō vltimo dr̄ dona nobis pacem. Ecclia etiaz laterañ. nunq; dicit dona nobis pacē: sicut nec schola cantoꝝ: sequēs vt pre missum est morem antiquū. Uñ nec valet nec vera est rō dicentiū q; in ecclesia laterañ. ideo nō dr̄ dona nobis pacē: q; oēs alie ecclesie ab illa q̄ primo fuisse dr̄ ꝓsecrata: sumere debēt pacē: nō ipsa ab illis. In feria q̄nta cene dñi: Agn⁹ dei ter dr̄ cū misere nobis: vt ibi dicē. ¶ Rursum in missa pro defūctis dr̄ bis Agn⁹ dei cū Dona eis requiē. tertio addit Sēpiternā: nec dr̄ Dona nobis pacē: q; tūc imitamur exequas saluatoris. Ultimo ergo agn⁹ dei tm̄ adiungit sempiternā. Sup quo notādū est q; ꝑ fidelib⁹ defunctis triplex requies dr̄ optari. ¶ Primo vt auferat ab eis pena in qua est eis la boz nō reqes. ¶ Scdo vt eis gloria aīe cōferat: q; tūc veraciter reqescent in bono desiderato: scz in ipso deo. ¶ Tertio vt dot̄ētur gloria corporis: ne illud vlteri⁹ miserijs exponatur. ¶ Prima nō est reqes sempiterna: q; pena sublata adhuc desiderāt gliaz. Scda etiā nō est totaliter requies sempiterna: q; fm Aug. añ resurrectionē corporis semp inest aīabus quidaz naturalis appetit⁹ resumēdi corpora quo aliqualiter corpa retardātur ne totaliter ferātur in deū. Sed tertia reqes cum pmissis est vere reqes sempiterna: q; aīe q̄ deū pfruūt alr vidēt resumptis corpibus in ipa vlterius ⁊ eternalr ⁊ pfectissime reqescēt: iōq; solū i tertia vice ⁊ nō in

esa. xvj Apo. v

¶ De pacis osculo. Cap. liij.

A Jo. xx.

Pſal. xxvij. Jo. xx. Pax q̄ dat in missa quid ſignificat.

Ro. v. j. Cor. xvj.

Matt. xx.

B In primitiua ecclesia q̄die xp̄iani cōtabant postea oīb⁹ fidelib⁹ etc.

C Ꝙ post pulsus ī missa

Oſtq; dñs saluauit aplos vt premissuz est iterū dixit eis. Pax vobis: ostēdēs q; nō solū debem⁹ pacē habere in ore: verū ēt in pectore: ne fim⁹ ex illis qui loquunt pacē cū ꝓximo suo: mala aūt in cordibus eoꝝ: ideoq; cū hec dixisset aplis insufflauit in illos ⁊ dixit. Accipite spūm sanctū ad qđ designandū vtiq; sacerdos facta cōmunitiōe ⁊ finita oīone accipit in quibusdā ecclesijs pacez ab eucharistia siue ab ipso corpore dñi: vel fm alios ab ipo sepulchro. i. calice vel altari: ⁊ mox ꝓbet oris osculum ministerio. s. diacono. Qui ab ipo corpe accipitur hoc facit̄ i signū q; pax spūalis a xp̄o data est humano gn̄i. Alij ēt idē signant. Diaconus xo dat pacē alijs: ⁊ alij iter se in signū q; oēs debēt pacē habere: ꝑsertim filij ecclie. Ipse vero diaconus pacē a sacerdote accipiēs reuerenter se iclinat ⁊ pect⁹ osculat. ipsius: fm morē quarūdā ecclesiarū: ⁊ planeta extēdit: vt ꝑ pacis osculū ⁊ ꝑ planete extēsionē charitas extēdēda monstret quā ꝑ planetā in pte. ij. diximus designari. Quia ergo charitas dei diffundit in cordibus nr̄is per spūm sanctū qui datus est nobis: ideoq; pacis, osculū ꝑ vniuersos fideles i ecclia diffundit. Hāc aplis admonet. Salutate vos inuicez in osculo sancto.

¶ Rursus q; sacerdos pacē ꝓpio tribuit ꝑfiguratū fuit a iosue q̄ hostib⁹ suis fugatis terrā obtinuit quā forte diuisit ⁊ i pace possedit: ⁊ xp̄s resurgēs diabolo superatus: pacē ⁊ dona dedit hominibus. Pōtifex vero primo dat pacē ministro qui prius erat a sinistris: sed pacē recepturus accedit ad dexterā eius: per quā signat ꝓpis gētilis qui prius in pace trāsiuit a sinistra in fidelitatis ad dextrā fidei ⁊ eternitatis: ⁊ ꝑ hūc pax ad ꝓpīm descēdit. ¶ Cetera m̄ primitiua ecclesia oēs q; celebrationi missarū intererant singulis dieb⁹ cōicare solebāt. eo q; apostoli oēs de calice biberūt dño, dicēte. Bibite ex hoc oēs: de cō se. di. ū. nō iste. Offerebāt em̄ magnum panē ⁊ oībus sufficiētē. qđ adhuc greci seruare dicūtur. Sed exercēte fideliū multitudine traditur institutū. vt tm̄ dieb⁹ dñicis cōicarent. e. di. quotidie: de quo dictū est: sub septima pticula canonis sup verbo: hoc q̄tescūq;. Post modū aūt q; nec digne hoc potuit obseruari tertia secuta est institutio, vt ter saltē in anno q̄libet xp̄ianus accederet eucharistiā. c. di. i. si nō frequēti⁹, vel hodie ad min⁹ in pascha: extra de pe. ⁊ re. oīs: hoc iuēto remedio vt vez ꝑ eo q; singulis dieb⁹ cōmunicabatur singulis diebus osculū pacis daret ꝓ ministerio vnitatis qđ sacerdos dans ministro dicit in qbusdā locis. Sumite vinculū pacis ⁊ dilectionis: vt apti sitis sacrosctis mysterijs quasi dicat. Sumite ex hoc oēs ⁊ diuidite iter vos: ⁊ p cōione que singulis dieb⁹ dñicis fieri solebat: daretur in diebus dñicis panis benedictus sancte cōmunionis vicarius q; ⁊ eulogia dr̄. Sz ⁊ loco quotidiane cōionis in quadragesima dr̄ in fine misse oīo sup ꝑpīm cui ꝑdicit. Humiliate capita vra deo. ¶ Statim ne ꝓpis i se missa osculat. ¶ Nō qz cū sicut ꝓmissum est ꝑ immolationē hostie salutaris dimissis peccatis reconciliemur altissimo, recte pacis osculū data

duabus ꝓcedētibus cōgruit dicere requiē sēpiternā. Sergius papa ꝑim⁹ cōstituit agnus dei inter cōmunionem ter a clero ⁊ populo decantari.

D Tripliex reqes optat dñs etc.

Ꝙ ꝓpis ne ꝓpis ī se missa osculat.

Ro. xij. j. Cor. xiij.

Exo.

Ezec. xliij. ioel. ij.

Pax q̄druplex.

Ro. v.

Ꝙ ꝓpis ne ꝓpis ī se missa osculat.

ri decreuit ecclia cū ꝓ peccatis imolatur hostia ⁊ se osculatis. Hoīes igit osculū. i. pacis signū sibi inuicē dant: vt oīdant se cōiunctos esse in corpe xp̄i q̄ qđ factu est pax in celo ⁊ i terra. ¶ Scdo Innocentius primus qui osculū in ecclia dari decreuit: qđ etiā Leo papa. ij. primo statuerat: de ꝑse. di. ij. pacē: ita dicit. Pacē asseritis añ ꝓsecra. i. ꝓsecrata mysteria, quosdā ꝓpīs imperare: vt sibi inter se sacerdotes tradere: cū post oīa. i. post cōsecratione que aperiēs non debeo: id est nō possum: pax fit necessario: id est causa mysterij inducēda: ꝓ quā. i. ꝙ ꝓ eam cōstat ꝓpīm ad oīa que i mysterijs agunt ac in ecclia celebrāt ꝑbuisse ꝓsensum: ac finita esse pacis cōcludētis. i. determinātis signaculo demonstrat. ¶ Tertio iō se ꝓpis inuicē osculat: qz dñi sui gratiā ⁊ angelor⁹ cōcordiā p mortē eius se ꝓmeruisse gratulat. ¶ Quarto qz i osculo caro carni: ⁊ spiritus spūi iūgit: vt nos q̄ carnis ꝓpagine de Adā iungimur etiā charitatis vinculo cōnectamur q̄ ergo se odientes osculant Jude ꝓditoris osculuz imitant. ¶ Quinto ꝓpter ꝓceptū apli de quo ꝓte. missum est. Rursus ideo ꝑtin⁹ cōicemus pacē da mus: vt inter nos esse cōcordiā ostendamus: ⁊ cuz illa corp⁹ dñi sumam⁹ sine qua munera nostra nō recipiunt a deo. ¶ In missa vero ꝓ defunctis pax nō datur: qz fideles aīe iā nō sunt nec vlteri⁹ erūt in turbatione huius mūdi: sed quiescūt iā in dño: vñ nō est eis necessariū pacis osculū: qđ est pacis ⁊ cōcordie signū: ⁊ ideo in missa illa nō dicit oīo illa. Dñe Jesu xp̄e q̄ dedisti aplis tuis pacē ꝛc. nec sacerdos recipit pacē ab altari. De hoc dicet in sexta pte sub ti. de officio mortuoꝝ. Hinc est q; etiā inter menachos pax nō dat: qñ mūdo mortui reputant: de ꝑse. di. ij. pacez. ¶ Uiri quoq; ⁊ mulieres nō sibi inuicē osculū in ecclesia portigūt ne forte aliqđ iasciuie surrepat: qz ibi carnales fugiendi sunt ⁊ plexus: ⁊ casti ac ꝑfectus actus habēdi: ꝓpē qđ etiā in ecclia situ sequestrant̄ locati. Odia pax pellit castū pax nutrit amorē. ¶ Sane osculū in sacra scriptura significat vnionē: charitatē: pacē: ⁊ osculū reuerētiā. De osculo vnionis dicit sponsa in cantico. Osculet me osculo oris sui. De osculo charitatis isaac ingt ad filiū. Accede ad me ⁊ da mihi oscu i sacra lū fili mi. De osculo ꝑacis dicit ap̄l's. Salutate vos sci inuicē in osculo sancto. Dei aūt pacis: ⁊ dilectiōis ptura. ꝛc. De osculo reuerētie dñs ingt ad simonē. Oscu can. lū mihi nō dedisti: hec aūt ex quo intrauit nō cessa Bene. uit osculari pedes meos. Et hester in signū reuerē. xxxvi. tie sūmitatē virge regie dr̄ osculata esse. ¶ Ad desi. Cor. gnandū igitur tres vniones in xp̄o. s. vnionē diui xvj. nitatis ad aīam: diuinitatis ad carnē: ⁊ carnis ad lu. vij. aīaz. Uel vnionē qua vnita est i xp̄o humana natura hest. v. ra: sctā ecclia: ⁊ fidelis aīa. Et sacerdos ter osculatur altare vel dictū est sub quarta particula canōis sup verbo: dieſq; nostros: ad designandū triplicez pacē. s. ꝛpalem spiritualē ⁊ eternā. Eps solenniter celebrās iuxta morē quarūdā ecclīarū ter osculatur: semel ministrū: ⁊ scdo diaconū: ⁊ tertio sacerdotē. Sz ⁊ in missa ter ora ꝓ pace vt dictū est sup verbo. Dieſq; nostros. ¶ Rursus ad notādū duoꝝ testamētoꝝ cōcordiā eps duabus vicib⁹ codicem osculat: qz rota cōtinet in medio rote ⁊ duo cherubin sese recipiūt versis vultib⁹ in ꝓpitiatoriū. Ad notandū etiā charitatē sacerdos osculat patenaz Exo. q̄ designat corpātes in latitudine charitatis. Uñ xxv.

Luc. xxiiij. Mõne cor nostrũ ardẽs erat in nobis dũ loqrek nobis in via. Jn signũ vero reuerẽtie subdiaconus ꝛ diaconus pedes ꝛ manꝰ summi pon. osculãtur: pedẽ subdiaconꝰ osculaꝫ post epistolã lectã: ꝛ diaconus ante legẽdũ euangeliũ: manũ xo subdiaconꝰ osculaꝫ offerẽs ãpullã cũ aqua: calicẽq cũ vino: et diacon⁹ offerẽs patenã cũ hostia ꝛ thuribulũ cum incẽso: vtrꝙ etiã de manu summi põtificis eucharistiã: vt dicetur in ti. seq. Illꝺ quoꝙ vacare nõ creditur a mysterio q̃ summꝰ põtifex septẽ modis accipit osculũ. vez ad os: ad pectus: ad hũerũ: ad manus: ad brachia: ad genu: ꝛ ad pedes.

¶ Incipit quarta pars misse: ꝛ primo de communione sacerdotis. Cap. liij.

A Quarta pars misse ꝺ cõione.

Ic incipit q̃rta pars misse post pacis etenim osculũ sacerdos cõmunicat hoc modo. Mã sicut in nicenẽ. ccilio. xcvij. di. peruenit. Legitur eucharistiã confectã p se de altari siue de patena sumit ꝛ comedit. Calicẽ vero cũ sanguine non ipse: sed diaconus eleuat de altari ꝛ porrigit ei. Vnde in canone Jhiero. c. dist. diaconi sunt: inter cetera ita legit. Sacerdotibus etiã propter psumptiões nõ licet de mẽsa calicẽ dñi tollere: nisi eis traditus fuerit a diaconibus. Jdeo aũt sacerdos corpꝰ xpi p se sumit ꝛ nõ calicẽ cũ sanguine qz sumptio corporis significat corpoꝝ nr̃oꝝ reparatio: quã xps nulli⁹ ministerio pfecit: ꝛ futurã resurrectionẽ quã sua xrture absq; oĩ ministro faciet. Sũptio vero sanguis redẽptionẽ aĩarũ siue pctoꝝ significat: que fit intercessionib⁹ aliorũ. Hoc tñ: ꝛ si iure cautũ sit nõ tñ seruari videm⁹.

B Of sacerdoti cõione inõcenti pit calicez p se ꝛ a diacono

¶ Sane sacerdos ipse oẽs partes hostie comedit. Jn quibusdã tñ ecclesijs ipse vnã partẽ sumit: ꝛ reliquã eucharistie medietatẽ sup patenã in duas ptes diuidit quas ministris. s. diacono ꝛ subdiacono comedẽdas impẽdit insin uãs illꝺ qꝺ Lucas cõmemorat: qz Jesꝰ in emaꝰ accepit panẽ ꝛ fregit sup mẽsaz. Et etiã vt aiunt ꝺ comedit cozã duob⁹ discipulis: sumẽsq; reliquias dedit illis. Ipse quoq; postmodũ partez piscis assi ꝛ fauum mellis mãducauit ꝛ reliquias discipulis dedit: ꝛ ideo postꝰ diaconꝰ ꝛ subdiaconus cõcarunt clerici ꝛ religiosi ad cõcandũ ecce dũt: vt ipsi partẽ sancte cõionis accipiãt. Postmodũ cõmunicat populus: qz christus comedit nõ solũ cum paucis apostolis: verũ etiã ascensurus in celũ comedit cũ multitudine discipulorũ. Ende ꝛ sumptio corpis ascensionez significat saluatoris.

Luc. xxiiij. Jo. xxi

Act. j.

¶ Illud aũt pretermittendũ nõ est qvt pceptione corpis ꝛ sanguinis xpi nulla possit fallacia subori ri: sed in vtrꝙ pceptione veritas euidẽter appareat: summus pontifex nõ statim particulã hostie permittit cadere in calicẽ sed eam post trinũ crucis signaculũ sup patenã reponit: et post osculum pacis ad sedez ascendẽs ibiꝙ cõsistens: vniuersis cernẽtibus maiorẽ partẽ oblate suscipit ꝺ patena quã subdiaconꝰ apportauerat de altari: ipsaꝙ dẽtibus subdiuidẽs: vnã particulã eius sumit: ꝛ aliã in calicẽ mittit: ꝛ de sanguine cuz calamo haurit. Deinde alteram particulã tradit cũ osculo diacono altaꝙ subdiacono sine osculo: quem diaconus ministrans ei ad altare calicẽ osculatur: ꝛ tñc subdiaconus residuuz sanguinis cũ particula immissa in calice sumit. ¶ Romanus itaq; pontifex iõ nõ cõicat vbi frãgit: qñ ad altare frãgit: ꝛ ad sedez cõmunicat: qz xps in emaus cozã duobus discipulis fregit ꝛ in Hierusalẽ cozã discipulis duodecim mãducauit. Jn emaus eñ fregisse legitur sz nõ comedisse legit. Jn Hierusalẽ vero fregisse nõ legitur: sed legit comedisse sm Jnno. iij. Ascendẽs igitur sedez ibi cõmunicat. Siquidẽ sm aplm christꝰ caput est ecclie: caput aũt in corpore sublimius ꝛ excellẽtius ob sui pfectionẽ ceteris mẽbris collocatur. Per calicẽ vero sm quẽdaz respectũ eternabeatitudo seu ipsius fruitio designat: qz in ecclia militãte summus pontifex sicut xpi vicari⁹ ꝛ caput oĩm prelatoꝝ perfectius xpm representat cõgrue est: vt ipse nõ in altari: sz in loco sublimiori cõicet ostendens q̃ xps etiã in sua humanitate pfectius ꝛ copiosius pticipat illa ineffabilia gaudia: vtpote in bonis portiozib⁹ collocata. Cũ vero celebrat ꝓ defunctis: tunc sup altare cõicat: qz tñc specialiter mẽbroꝝ xpi hinc fideliter decedẽtiũ gloriã representat ac mẽbra xpi cum ad illã gloriã peruenũt iferiozẽ post christũ gradũ obtinẽt: sicut mẽbra post caput. Jn parasceue quoq; ad altare communicat: tñ ob reuerentiã passionis xpi: tñ qz tñc quasi exequias celebrat iesu xpi: tum et iã tñc sol⁹ cõicat: qz in christi passiõe oĩbus discipulis fugiẽtibus ipse solus remãsit. Aliꝰ aũt prelati nõ sic: sz super altare cõicant: qz nõ ita ꝓprie christũ caput ecclesie representãt. Ministri aũt representãt põtifici oblatã ꝛ calicẽ: qz discipli obtulerũt xpo partez piscis assi ꝛ fauũ mellis: pars piscis assi est corpus dñi crucifixi qui fuit in ara crucis assat⁹. Fauus mellis est sanguis christi sup mel ꝛ fauũ dulcis faucibus aĩe diligentis: ambo de manu pape cõicant: qz ꝛ apli ꝺ manu xpi cõicauerũt.

Jo. xxi

Jo. vj.

Psal. xcvij.

¶ Ad no tandũ vero distinctionẽ inter sacros ordines ꝛ nõ sacros. Diaconi q ꝛ superiozis ordinis sunt: cũ receperit eucharistiã osculũ suscipiũt ab ipo. Accoliti ꝛ q̃ sunt inferiozis ordinis nõ suscipiũt. Subdiaconus etiã q̃ caractere hmõi quondã inter nos sacros: nũc aũt inter sacros ordines reputaꝫ in pceptione corporis nõ suscipit osculũ a pontifice: sz ꝛ pceptione sanguinis suscipit osculũ a diacono: vt sic qui nõ sacri sunt mins⁹ ꝛ qui sacri sunt amplioꝛ honorẽtur: q̃uis ꝛ i hoc mystica possit rõ assignari. ¶ Ipse aũt sumit illã eucharistie partẽ ꝓ quaz ꝓout sub ti. de fractione hostie dictũ est: caput ecclesie. s. xps ꝛ elligit: cuius typũ ipe specialius gerit: qꝺ facit hoc mõ. Ea nãq; dẽtib⁹ subdiuisa particulã ī ore remanentẽ sumit: alterã vero inter digitos residẽtẽ in calicẽ dimittit: ad notandũ q̃ xps resurgẽs qui sz Sergiꝰ papa ꝓ parte in calice immissaz significaꝫ: ꝛ sernũ momordit: ꝛ suos ide sumptos in paraditũz misit: iuxta illꝺ Osee vltimo. c. Ero mors tua ꝛc. Alia xo pars ex qua ministri cõicant: significat mẽbra magis ipi xpo ꝛ formia: ꝛ iõ ipsi cõicant de illa ad ostẽdẽdũ mysteriũ vnionis: eucharistia enim sacramẽtũ est maxime vnionis. Parte vero in calice intincta qꝫ significat membra propter xpm passionib⁹ subiecta dño papa nõ recipit: primo quia ipse magis ꝙ alij repsentat in officio misse xpm cui mos vltra nõ dñabitur: secũ do quia ipse illoꝝ typum gerit in ecclesia: qui ꝓpter eximiam sanctitatẽ a vita actiua semoti per contẽplatiuam iam xpo soctãtur. Sz ministri illã sumunt qz typum actiue cõmuniter representãt: ꝛ precipue subdiaconus eam sumit pro eo qz ipse

Col. j.

Jo. xxi

D Psal. xvij. Sacerdos sumens sanguinez dz tenere calicez cũ ambabus manibus.

Ro. vj

De perfusione. Fo. lxxvij.

vltimos cõicat: ꝛ vltimi est reliqas sumere ꝛ calicẽ purificare. Jñ er dños reliqas dedit discipulis: vt ꝑmissuz est. Põt etiã mystice dici q̃ pars intincta significat partẽ corporis mystici q̃ tam regnat cũ xpo. Cũ ergo dñs papa expsse repũtet xpm qui realiter ꝛ sacraliter incorporatꝰ est parti ipsi⁹ mystici corpis: ideo ipse nõ recipit illã: nec etiã diaconus q̃ legẽ euangelicã quam ꝓnunciat repũtat q̃ est lex amoris: ꝓpter amorẽ eñ charitatis qlibet incorporatꝰ xpo capiti ꝛ omnẽ ꝺñi membris corpis ei⁹ mystici. Subdiaconꝰ xo repũtat veterẽ legẽ, quaz sepe ꝓnũciat: que fuit lex timoris: sz timor nõ est in charitate: imo eñ foras mittit: ꝛ iõ ipe pticulaz in sanguine missaz sacraliter sluẽ ī signũ recipit: qz immixtio ipsi⁹ partis cũ sanguine dictã īcorporationẽ figurat quã nõ faciebat lex illa iz eã figuraret. ¶ Hoc aũt breuiter notãduz est q̃ sacerdos ãs pceptionem corpis ꝛ sanguinis xpi dz dicere orationes a sanctis patribus institutas: deinde meditari debet in incarnatione: in passione ⁊ in xtute hui⁹ sacri dicẽs. Panẽ celestẽ accipiã ꝛc. Sed cuz statim post xba ipsa subiũgat. Dñe nõ sum dign⁹ ꝛc. videl cõtrarius sibijpsi. absit tñ hoc: sed dicẽs. Panẽ ꝛc. scilꝫ incitat ad deuotionẽ reducẽs ad memoriã quid est qꝺ sumere dz: qz panẽ q̃ de celo descẽdit: ꝛ qualr sumere dz: qz nomẽ dñi in nouendo: vt sic cum maiori sumat reuerẽtia ꝛ timore. Dicẽdo xo subsequẽter. Dñe nõ sum dign⁹ ꝛc. ex humilitate sua ꝓtrek in dignitatẽ: at exercitatio ad deuotionẽ ꝛ pfessio humilitatis ꝛ caria nõ sunt. Legit imũ itaq; cõcãdi tps est ante vltimã oronẽ que dr ad cõplendũ: qz ibi maxime petitio pro eis est qui cõicãt. Deinde corpus ꝛ sanguinẽ dñi sumptur⁹ se cũ illis aĩ faciem cruce signat. Sicut em prius cruces faciẽdo actiue tãꝫ minister illa sanctificauit sic se eis nũc cruce signãdo passiue petit sanctificari dicto itaq; corpꝰ dñi custodiat ꝛ cetera sumat eucharistiã: deinde iũctis manib⁹ inclinãs sanguini dicit. Quid retribuaz ꝛc. Et dicẽs. Calicẽ dñi accipiã: ꝛ nõ pri⁹ accipit ꝛ eleuat calicẽ de altari. Postea xo dicẽs. Laudãs inuocabo dñm. se signat cum illo: q̃ xsu expleto sanguinẽ sumit. Sane qz circa maioza cautius est agẽdũ sacerdos sanguinẽ sumẽs ꝓpter maiorẽ securitatem ꝛ reuerentiã calicẽ cũ vtraq; manu tenere dz: sz in sliptiõe pfusiõis sufficit altera tñ duob⁹ digitis alteri⁹ aductis: q̃ll ꝙ hoc innuẽs iã sanguinẽ ibi nõ esse. Sed ꝛ sanguinẽ sumẽdo ter haurit: trinitatẽ designãs pfussionẽ xo sumẽdo bis: vt ꝙ hoc charitas que ter duo ꝑfitit: significẽt seu etiã ꝗties nouerit expedire. Rursus q̃ cadẽ die dz iterꝫ celebrare nõ sumat vinũ pfussionis: vt dictũ est in proemio hui⁹ partis. Sed cũ in canone dicat. Simili mõ postq̃ cenatũ est accipiẽs ꝛ hũc ꝓclarũ calicez ꝛc. vr ex hoc q̃ sacerdos statim hostia ꝓsecrata illã dz sumere priusq̃ ad calicis cõsecrationem ꝓcedat: qz oĩs xpi actio nr̃a dz cẽ instructio. rij. q. j. exẽplũ. Sz ad hoc dicẽdũ est q̃ ecclesia instituit illaz post vtraq; ꝓsecrationẽ sumi: ad oĩendũ q̃ soluz hostiã recipiẽs nõ plenũ sacraliter recipit sacrm. Et si enim in hostia cõsecrata xpi sanguis sit: nontñ est ibi sacramẽtaliter: eo q̃ panis corpꝰ nõ sanguinẽ: ꝛ vinũ sanguinẽ significat ꝛ nõ corpus. Vr ergo sub altera tñ specie nõ est oplẽ sacrm. q̃ ad sacrm vel signum: dz hoc sacramentum compleri priusq̃ presbyter eo vtatur. Acrumtũ cũ vnũ sine reliquo nec sit nec vnq̃ fuerit nisi in solo triduo ante pascha in q̃ christi corpꝰ mortuũ fuit: in quo triduo si q̃s de aplis hostiam cõsecrasset sanguis ibi nõ esset: si vinũ caro ibi nõ esset: qz vt ꝑmissuz est: nec panis sanguinẽ nec vinũ significat carnez seu hoc nũc xpi sanguine ītra venas ei⁹ existẽte vnũ sine reliq̃ ꝓpter vnionẽ seu mixtionez hmõi recipi non potest: q̃ tñ non est rõne sacri vel signi qõ idẽ est. Post sumptũ sacrificiũ nõ est spuẽduz de ꝑse. dist. ij. vt qd. put dictũ est sub septima particula canonis sup xbo nouũ ꝛ eternũ: sz nec eucharistia sicut alius cibus est masticãda: sed discrete: moderate ac leuiter anteriozibus dẽt ib⁹ tenenda: ꝛ lingua mollificãda ne qua ei⁹ particula dentib⁹ adhereat quã forte post modũ emittit screãdo ꝛtigat post cõionez ilico calix de altari auferẽ. Circa qõ notãdũ est q̃ corpꝰ dñi remanet sup altare vsq; dũ tria capitula ꝓleanẽ: sez prologus dñice oronis: ꝛ ipsa oro: ꝛ libera nos q̃sumus: qz dñs tribꝰ diebus in sepulcro deuit. Postea xo cõmixtro dñi corpore cũ vino simul: qz pace annũciata anfertur corpꝰ dñi cũ de altari: qñ in terria die anima eius q̃ descẽdit ad inferna vt liberaret iustos ꝛ mẽbra viuificaret: rediit ad corpꝰ: nec ãpli⁹ iuẽtũ ꝑ corpꝰ dñi cũ in sepulcro: qz ergo xps tot⁹ homo resurrexit simul: iõ ad hoc notãdũ ilico simul ei oblatio corpus dñi de altari auferẽ ꝛ sumit: ꝛ inde calix et corporale de altari totaliter eleuanẽ: put dictum est sub ti. de pallis corpalib⁹. Postremo notandũ est q̃ q̃sq; q̃ cõicare dz corpe a carnalib⁹ escis iciunus esse dz. Cũ cũ aĩe spũales sint ꝛ immortales: spũalia primũ⁹ alimẽta vite eterne sumere debẽt.

¶ De perfusione. Cap. lv.

A Quare sacerdos digitos ablui ꝛ perfundit

Postquã eucharistie sacrificiũ sacerdos digitos abluit ꝛ perfundit: ne quid forte ĩcaute remaneat seu adhereat ex cõtactu diuini sacri: nõ q̃ cq̃ immundum ex ipso contactu contraxerit: sed vt potius suam cõmemoret gratiã dos la ta in dignitatem: qui se iudicat tantis sacramentis pocõ celebrandis indignum. Juxta illud quod dominꝰ in nio ait. Cum omnia bene fecerit is dicite serui inutiles sumus: sicut ꝛ sacerdos legalis imundꝰ erat vsq; ad vesperam post immolationez vitule ruse. vnde omnia vestimenta sua lauabat: indignum qdẽ existeret: vt manus que corpus incorruptibile contractarunt corpus corruptibile contingãt: vel ad res cõmunes tangendas accedãt: donec studiose lauentur. Et ꝓpter hoc etiam quidã missa finita exutis sacris vestibus iterũ manus lauãt. Per fusionis aut ẽ aqua debet in locum mundum ꝛ honestum diffundi: vt altitudo sacri reuerẽter honoretur. Trina ergo sacerdotis ablutio q̃ fit in principio in medio ꝛ in fine designat mundationẽ cogitationis: locutiõis ꝛ actionis vel purgationem peccati originalis: venialis: ꝛ criminalis: siue qõ agiꝫ p ignorãtiã ꝛ negligẽ. iã ꝛ industriã: ad quorũ mũdationẽ offerẽ sacrificiũ salutare de cõse. dist. xj. cum omne. in ꝓinc. Hec tamen ablutio referri potest ad ablutionẽ baptismi: cui⁹ formã xps posẽ resurrectionẽ in statuit dicẽs. Euntes docete oĩes gẽtes baptizãtes eos. Jn nomine ꝑis ꝛ filij ꝛ spũsancti: q̃ crediderit ꝛ baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit.

B Quid significet tri gitationis: locutiõis ꝛ actionis vel purgationem peccati originalis: venialis: ꝛ criminalis: siue qõ agiꝫ p ignorãtiã ꝛ negligẽ. iã ꝛ industriã: ad quorũ mũdationẽ offerẽ sacrificiũ salutare de cõse. dist. xj. cum omne. in ꝓinc. Hec tamen ablutio referri potest ad ablutionẽ baptismi: cui⁹ formã xps posẽ resurrectionẽ in statuit dicẽs. Euntes docete oĩes gẽtes baptizãtes eos. Jn nomine ꝑis ꝛ filij ꝛ spũsancti: q̃ crediderit ꝛ baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit.

¶ Sane sacerdos digitos pfũdit: ꝛ pfusionẽ sumit

in dextro cornu altaris: vel saltē reuolut⁹ ad illō.
¶ Prīo ꝓpē rōnē tactā sub ti. de manuū ablutiōe.
¶ Scīdo qz ipsum cornu iudaicū ꝑplm ex quo hūa nam naturā xp̄s assumpsit significat. Sicut autez ab illis naturam accepit: sic z ab eis illius nature purgationē ab oībus defectibus ꝙs assumpsit habuit: qm̄ ab eis occīsus fuit ad quā mortē secuta ē resurrectio: in qua oēs defect⁹ dimisit z eis oppositas ẏtutes accepit. Ad hoc igr repītādū, ī dextro cornu altaris: vel saltē reuolut⁹ ad illō sacerdos ꝑfundit z ꝑfusionē sumit. ¶ Tertio qrvt aiūt q̄dā hec purificatio designat ablutionē manuū: quam Pilat⁹ fecit ad perditionē sanguinis iusti sup iudeos: per dextrum cornu altaris significatos. Ad hoc quidā hausta purificatiōe inclinant calicem ad ostendendū sepulcruz esse vacuum: qz surrexit z inde prodiit christus.

¶ De poste communione. Cap. lv.

A quare postcō munio dicat.

Antiphona que postcōio a plurib⁹ nūcupat: ideo sic appellata est: qm̄ post cōmunicationē sīue in signū ꝙ cōmunicatio explera est concinitur. In primitiua nāq ecclesia oēs fideles qualibet die corpore z sanguine xp̄i cōicabant ꝓut dictū est sub tit. de cōicatiōe sacerdotis et statim post cōmunionē cantus iste fiebat: vt populus ostenderet gratias et laudes agere de xp̄i corpore z sanguine susceptis. Verū ꝓpter circūstans nos peccatū sequēti tempore statutum est vt ter in anno cōmunionē z sacerdos quotidie ꝓ omnib⁹ sacramentaliter sumat ꝓout sub ti. de pacis osculo dictū est. Quis autē specialiter introduxerit vsum cantādi hanc antiphonaz ignorat.
¶ Hec aūt antiphona aplōz gaudiū de xp̄i resurrectione significat: iuxta illud. Hauisti sunt discipuli viso domino z ꝓz gaudio mirabātur. Q̄d xo recipzocādo in q̄busdā ecclesijs cātat insinuat ꝙ discipuli resurrectiōis gaudiū sibi mutuo nūciabāt. Unde duo discipuli cū iucuisset cōgregatos vndecim: z eos q̄ cū ipsis erāt dicētes. Qz resurrexit dominus vere z apparuit simoni: narrabant que gesta erant in via z quomodo cognouerunt eum in fractione panis. Canit etiā ab omnibus vt notetur cōitas gaudij: z ꝙ oībus discipulis apparuit dñs. Est ergo cōmunio gratiarum actio / iuxta illud. Edent pauperes z saturabunt et laudabunt dñz. Proprie tamen nouissima oratio de qua infra dicetur postcommunio dici potest.

¶ De oratione nouissima / et de Ite missa est. Cap. lvj.

A Quare dicta cōmunione sacerdos osculat altare innuēs se credere ne mūdi post antixp̄i mortē xp̄i ꝓdicatio siue xp̄s redit⁹ est ad iudeos quos iā reprobauit. Tūc et cōuertent z reliquie israel salue fient. Et eleuatis manib⁹ vltimā orationē que ꝓprie postcōmunio vocat excquit: in qua rogat z gratias agit de sacramenti ꝓceptione dicēs collectas ꝓ numero secretellarum. Orat em̄ ꝓ his q̄ ad hanc cōmunionē eucharistie accesserūt. Hec autē oro significat orationē capitis nostri iesu xp̄i qui ꝓ nobis interpellat quotidie apud patrē. Significat etiā ꝙ apli post ascēsionē dñi ī ore ꝓseuerauerūt. Finis xo illi⁹ oronis vbi dr. Per dñz nr̄z iesum xp̄z filiū ⁊c. significat ꝙ aduocatū habem⁹ in celo apd patrē. ¶ Illud aūt ꝓsiderādū est ꝙ sacerdos dicturus postcōionē ꝑmittit Dñs vobiscū. Orem⁹ stās ante mediū altaris deīde trāsīes ad dextrū cornu altaris: ibi ꝑnūciat ore: qua finita rediēs ante altaris mediū dicit. Per dñm. ꝓout tactū fuit sub ti. de salutatione. ¶ Circa q̄ notādū est ꝙ dextrū cornu altaris sig̃at ꝑplm iudaicū: sinistrū xo gentilē. Predicatio xp̄i z euāgeliū eius incepit a tudeis z trāsiuit ad gētiles z iterū redire dz ad iudeos ad qd̄ significādū sacerdos a dextra cornu altaris trāsit ad sinistrū ecōuerso. Merito g̃ post cōmunio q̄ ē quasi finis misse dicit ī dextro cornu altaris. Qz xo altaris mediū repītat fidē christi z ipm deū in quē vteraq ꝑplis vnit reducit z finit ideo Per dñm nr̄m ⁊c. qd̄ est quasi finis postcōmunionis ibi dr. Ipse et iā est q̄ vtrūq ꝑplm ad se pertendū inducit z illuīat / z ideo dñs vobiscū ibi dr. Per ipm etiā quicquid boni in ore petim⁹ impetram⁹: z ideo ibidē ꝓnūciat Orem⁹. de hoc dictū est sub ti. de mutatione sacerdotis. Et nota ꝙ in sabbato quatuor tēpoz mēsis septēbris dicit postcōmunio illa. Perficiat ī nobis quesum⁹ dñe tua sacrameta qd̄ ꝓtinēt: vt que nūc in spe gerim⁹ rerū veritate capiam⁹. Cuius vltimā partē Greg. exponēs de cōse. di. ij. species. ita dr. Postulat ꝙ pe sacerdos vt corp⁹ xp̄i qd̄ sub specie panis z vini nūc gerit: manifesta vīsione sicuti re ꝟa est q̄nq capiat / Quis nō improbabilr q̄dā exponūt hoc loco carnis z sanguinis xp̄itatē ipam eozūdē efficiētiā i. pctoz remissionē. De hac etiā ore dictū ē sub septima ꝓricula canonis sub xbo Mysteriū fidei.
¶ Sane oratione finita iterū ꝑplm salutat dicēs Dñs vobiscū. Circa qd̄ notandū est ꝙ xp̄s post resurrectionē bis legit discipulos salutasse dicens. Pax vobis / in signū dupliciꝫ pacis: vez pectoris z eternitatis q̄ sm ꝓphetā est pax sup pacē: de qua dñs inqt apīs. Pacē relinquo vobis / pacē meā do vobis: hāc duplicē pacē ꝑ duplex osculū sacerdos insinuat: cū vez ꝓri⁹ osculat ministrū z posteri⁹ osculat altare. Prima ergo salutatio q̄ fit ad ore significat bñdictionē illā quā xp̄s ascensurus in celū legit dedisse discipulis suis. Hāq vt Lucas cōmemorat: eduxit eos foras in bethaniā: z eleuatis manib⁹ bñdixit eos: z cū bñdixisset recessit ab eis z ferebat in celū. Ad̄ post salutationē nouissimā quā sacerdos ore expleta facit ad populū q̄ significat vitā eternā diacon⁹ alta voce ꝓnūciat: Ite missa est: repītans qd̄ dictū est ad apostolos. Hic est iesus q̄ assumpt⁹ est a vobis in celū.
¶ Notandū est aūt ꝙ missa trib⁹ modis finit: ꝓmo per Ite missa est: z hoc in solēnitatibus q̄ties cātat. Te deū laudam⁹ / z Gloria in excelsis deo: ꝓut dicet in ꝓmio. vij. partis. q. d. Redit ad ꝓpria: qz missa seu oblata est deo hostia salutaris ꝑ genere humano: ꝓut tactū est in ꝓmio hui⁹ partis. Vel annūciat ꝑplo ꝙ missa seu ꝑces sunt finite: qm̄ statutū est in ꝓcilio aurelian. de ꝑse. di. j. cū ad celebrādū: ꝙ nul⁹ exire dz de eccl̄ia donec annūciatū sit ꝑministrū. Vel est sensus. Ite missa ē: scz ite ꝓ post xp̄m z seqmini ipm. Non est em̄ in hoc mūdo stādū: sed ad patriā ꝑ bona opera festinandū: qđ leuiter facere possum⁹: qz missa est ad deuz

ꝓpem placādū hostia ꝙ quā fracta sunt tartara z reserat⁹ paradisi introit⁹. Dicens aūt Ite missa est dirigit vultū ad ꝑplz: qz ad eos q̄s ꝓtes licentiamus sermonē dirigim⁹: z eis ad quos sermonē dirigim⁹ facie repsentare solem⁹ sicut fit qn̄ dr Dñs vobiscū: vel Orate fres: ꝓut dictū est sub ti. de inclinatione sacerdotis. Sed dicēs bñdicam⁹ dño: vel reqescant in pace / v el orem⁹: nō stat versus ad ꝑplm: qz illū distincte nō alloquit sed dirigit facie ad orientē z mentē ad deū. ¶ Dicto aūt Ite missa est / clerus z ꝑplis gratulādo rndet Deo gras / imitātes aplos q̄ adorātes īgressi sunt ī hierusalē cū gaudio magno / z erāt ī teplo laudātes z bñdicentes deū. Et em̄ ꝓut q̄dā asserūt / deo gratias iteriectio gratulatiua vel ꝓgratulatiua / z hoc sūptuz est de Esdra nō sm xba sz sm sensū: qm̄ ꝑplis isral ꝑ iussū Pharaōis licētiāte cyro de babylonica captiuitate ad hierlm reuers⁹ gras egit deo. Sed et apli post ascēsionē dñi regressi sunt ī hierlm bñdicētes dñm / sic z nos vltima benedictione accepta ad eccl̄estē patriā ibimus vbi semper em̄ in gratiarū actiōe. Apli quoq ꝓdicātes dicebant gratias agite sine ītermissiōe orate. Pōt etiā dici ꝙ sacerdos incipiēs. Gloria ī excelsis deo significat angelū annūciantē pastorib⁹ ineffabile gaudiū de xp̄i natiuitate. Ite missa est designat accessum pastoz ad locū natiuitatis xp̄i ꝓut dicet in ꝓoemio. vij. partis. Chorus rndens deo gras: representat qđ sicut Lucas refert ibi. Pastores reuersi sunt glorificātes deū i oib⁹ q̄ viderāt z audierāt. ¶ Scdo, mō missa terminat ꝑ Bñdicamus dño: vez in ꝓfestis dieb⁹ / z gñaliter qn̄ ꝓmissa cātica letitie nō dicunt ꝑ qđ ꝑplis ad gratiaz inuitat actiōes: qz post oīa debem⁹ deo hūiliari: z est sumptū de apl'o vel de psalmista vl de hymno triū pueroz vbi dr. Bñdicamus patrē z filiū: z rsp̄ndet: Deo gras. qđ ad gaudiū apostoloz de quo ꝓmissum est refert. De hoc dicet ꝙpe finē in ꝓoemio. v. partis. Et ꝑplis deo gratias agēdo ad ꝓpria rediens: significat discipulos cū gratiaz actiōe post passionē dñi in hierusalē reuertētes. Circa hoc et dicēdū est ꝙ ī primitiua eccl̄ia cū ministri eccl̄esie missaz sine ꝑplo celebrabāt claudebat missa ꝑ bñdicam⁹ / qn̄ vero ꝑplis erat ꝓsens qz alias nesciebat ille qn̄ finita esset dicebāt. Ite missa est. Qz ergo ī ꝓfestis dieb⁹ ministri vt plurimū quasi soli sine ꝑplo missas dicūt / ideo iuxta morē antiquū in illis dieb⁹ dicit bñdicam⁹. in solēnitatibus vero / qz tunc ꝑplis cōuenit dicit. Ite missa est. Prima tm̄ missa in natali dñi in qbusdā locis claudit ꝑ Bñdicamus dño / eo ꝙ saluatoris natiuitas de q̄ in illa agit paucis ab angelo nūciata est. s. pastoribus. qui ministros eccl̄este esse figurāt / z ꝓterea sepe qñ soli ministri in illa ꝓtes sunt. Alia tm̄ rō scribit ī. vij. ꝓte. sub ti. de aduētu: z qz recedere nō debēt: sz interesse et secūde misse in aurora. In dieb⁹ quoq̄ ieiunioz⁹ claudit missa ꝑ bñdicam⁹ / ad notādū ꝙ si dño sem ꝑ bñdicēdū sit / multo forti⁹ hoc tpe id facere debemus. Significat aūt benedicam⁹ idē qđ bñdictio: de q̄ iā sub ti. de bñdictiōe dicet.
¶ Tertio finitur missa ꝑ Recedescant in pace. s. missa ꝓ defunctis / z tūc rndet. Amē. i. fiat. Optat em̄ eis reqes. Rursus finis misse finē mundi significat. Ite missa est vel Benedicamus dño libertatē que dabitur iustis in patria vbi semper deum benedicent.

¶ Quare sacerdos humerum pontificis osculatur. Cap. lvij.

A Aſi fi ne mis se oscu lat sacerdos humerū epi. Esa. ix Luc. j.

Dicto Ite missa est sacerdos q̄ assistit eꝓo ad altare ī q̄busdā eccl̄ijs mēsā altaris ad armū dextrū pōtificis osculatur ostēdēs hoc illū esse pōtificē / cui sm legis figurā dexter arm⁹ separatiōis debebat de hostijs salutaribus z pacificis. ¶ Sane ꝙ humerū exprimit ꝑfectus / ꝙz illud ꝓphetic⁹. Fact⁹ est principat⁹ sup humerū ei⁹. Principatū vero saluatoris vere expressit vox angelica / ꝓphetica legalis. Angelus em̄ dixit ad xp̄inē. Dabit ei dñs sedē Dauid ꝑris ei⁹: z regnabit in domo iacob ī eternū / z regni ei⁹ nō erit finis. Propheta dr. Sedes tua in scm̄ scli xp̄a directiōis xp̄a regni tui: ꝓptereavnxit te deus deus tu⁹ oleo letitie ꝑ ꝓsortib⁹ tuis. Moyses in ꝙt in lege. Letamini simul cū eo celi z adorēt eū oēs angeli dei. Ad qđ designādū in ecclesia Romana tres humerū pōtificis osculant ī signū reuerētie / vez primicerius in principio / diacon⁹ in medio / z sacerdos in fine misse.

¶ De bñdictione nouissima. Cap. lix.

A Aſi fi ne mis se ꝑplis bñdici tur.

Altari seu humero osculatis eꝑs vel sacerdos ꝑplm benedicit. Rite quidē post cōmuntonē benedicit: qm̄ sicut legit Luce vlt. postq̄ xp̄s in cruce orauit z corā discipulis māducauit: z reliquias eis dedit: eleuatis manib⁹ bñdixit eos. Unde statuit cōciliū Aurelian. de cōse. di. j. cū ad celebrādas. z. c. precedēti. vt ꝑplis ante bñdictionē epi vel vbi ipse abest sacerdotis: de eccl̄ia nō discedat. Hec aūt vltima bñdictio sup ꝑplm missionē spūs sancti significat qđ dñs ascēdēs in celū de celo misit in aplos iuxta qđ ipse ꝓmiserat eis. Accipietis inquit virtutē supuenientis in vos spūs sancti vt iam dictū est sub ti. de oratione nouissima. Q̄n hec bñdictio per xbū oris z signū crucis exprimit: qm̄ illa missio ꝑ sonum aeris z linguā ignis innotuit: iuxta illud. Factus est repente de celo sonus tāq̄ aduenientis spūs vehemētis: z apparuerūt illis dispertite lingue tāq̄ ignis ⁊c. Et iz spūs sctūs spāliter missus fuerit in aplos: qz tm̄ indiuisa sunt opa trinitatis missionē illā tota fuit trinitas opata. Jdeoq̄ benedictionē istā facit eꝑs in noīe trinitatis autoritate psalmiste dicētis. Bñdicat nos deus deus nr̄: benedicat nos deus. ¶ Scdo hec vltima bñdictio significat illam vltimā benedictionē. Venite bñdicti ꝑris mei ⁊c. ¶ Tertio illā qua xp̄s ascēsurus ī celū discipl⁹ dedit: vñ ea facta sacerdos se ad oriētē xp̄tit: quasi se xp̄o ascēdēti ꝓmēdās. Ceterū bñdictiōis formā legis exꝑssit autoritas dicēte dño ꝑ Moysē. Invocabis nomē meū sup oēs filios isral / z ego dñs bñdicā. Et iterū ꝑ ꝓphetā. Effundā sup vos spūm gre z precū. Ite Aarō postq̄ sacrificauerat exteōes manū supra ꝑplz bñdixit illi. Leui. ix. Ite Moyses z Aarō expletis hostijs z holocaustis intrauerūt tabernaculū testimonij z postea exeētes bñdixerūt ꝑplo. Leuit. xj. in fine. Huiusmodi ergo finales bñdictiones a vet. test. sumuntur qm̄ z Jacob in fine vite sue filijs benedixit / z Moyses ꝑplo ante mortē / sicut z xp̄s discipulis ante ascēsionē vt ꝓdictū est. Et inde ē q̄ cū separamur comitiuā z ꝓtectiuā q̄rim⁹ bñdictionē. Sumūtur etiā ab eo qđ dñs ꝓcepit dari bñdictiōes ī mōte Garizin sup legis obseruatores: sicut ecōuerso maledi-

Matt. v. Luce xxiiij. Deut. xxvij. Tach. xij. Deut. xxvij. Luce xxiiij. Act. ij. Act. j. Act. ij. Psal. lxvj. Matt. xxv. Deut. xxvij. Psal. xliij. Act. ij. Act. ij. Act. ij. Heue. xlix. Deut. xxvij. Luce xxiiij. Deut. xxvij.

Universidad de Deusto

ctiones in hebal supt̃ ās gressores a dñ̄o excōicationes originē habuerūt. xxj. di. denīq. Regulariter aūt maior minor bñdicit. Unde Abrahā a Melchisedech bñdicit̄ ⁊ nō ecōuerso. Null⁹ ergo sacerdos maiore suo nō innuēte bñdictionē dare nitat̄: imo eo missā audiēte sacerdos celebrās ī cūctis illi⁹ iniaz bñdictionē exposcit. Sacerdos tñ missam celebrās potest bñdicere etiā eo pñte ⁊ pmittere ac bñdicere: nolente aliter nō. prout in premisso scilo Aurelian. cauetur. Hā fm Hiero. xcv. di. cadē. presbyter ppm benedicere potest q̄ xp̄m nō metuit pfecrare: illō aūt qō ī Carthagiñ. pci. legit. xxvj. q. v. ministrare q̄ pbytero bñdictionem supplebē fundere nō iz. de solēni bñdictione soli epō ppetēti q̄ fit pxba ista. Sit nomē dñi bñdictū ⁊c. est itelligēdū. ¶ Rursus bñdictio ep̄alis fit p modū man⁹ impositionis. Unde ⁊ eps eā dicēs tenet manū more Aaron supp̄m eleuatā ⁊ exēplo xp̄i q̄ vt premissum est corā discipulis māducauit. in celū ascēsurus eleuatis manibus eis bñdixit. Qz ergo soli epi man⁹ imponūt ⁊ qz sicut legit in actibus apostolor⁹ soli apstoli man⁹ imponebāt ⁊ nullus alius discipulus: ideo solennē benedictionē solus eps dat. Sane post benedictionē solēnē q̄ fit p ep̄m ante Agnus dei: iterū bñdici solenniter in fine misse nō oportet. In missa tñ p defunctis nō bñdicit̄, put sub ti. de fractiōe hostie dictū est. ¶ Placeat tibi ⁊c. qz Luca testante Act. j. Dñs ieſus post̄q̄ locut⁹ est discipulis benedicens illis assumptus est in celū ⁊ sedet ad dexterā dei: ī sacerdos nō ad xp̄z solū quē nubes suscepit ab oculis eor̄ū: sed ad totā trinitatē sermonē dirigit dicēs. Placeat tibi ⁊c. Qua ofone finita osculat̄ altare ostēdēs p hoc se premissis omnib⁹ deuote toto mētis ⁊ corporis affectu: quo facto recedēs a cōspectu ppli ingredit̄ vestiariū: vel cortinā interponit repzesentās qō vt p̄missus est xp̄m in celū ascēdētem nubes suscepit eum ab oculis intuentiū ⁊ sicut legitur Luce vlt. recessit ab eis ⁊ ferebat̄ in celū. Si vero eps missam sacerdotis audiuerit sacerdos ipo osculato altari ⁊ depositis sacerdotalibus vestibus mox accedit ad ep̄m: ⁊ genu flectēs corā illo osculatur ei⁹ manū. In hoc figuram⁹ magnā filij obedientiā qui patri obediuit in incarnatiōe: in passione: in ascēsione ⁊ in alijs q̄ idē sacerdos in officio misse repūtauit ⁊ ostēdēs se illis fidem verā habere ⁊ consentire. Potifex vero illi benedicit. q. d. hic est filius me⁹ bñdictus ⁊c. Deinde statim dicunt hymni illi. Benedicite ⁊ laudate: vel in totū vel in partē: qz deo p oib⁹ bñficijs gras agere debem⁹ q̄ in eternū laudabim⁹. Ufi cōci. Agatheñ. de cō. di. v. cōuenit ita legit. Post cōclusionē matutinarū vel vespertinarū missaꝝ. ī. q̄ dicunt mane vl circa nonā post hymnos. i. post̄q̄ sacerdos dixit. Bñdicite ⁊ laudate capitula de psalmis dicant. s. Cōfiteant̄ tibi dñe oia opa tua ⁊c. Et plebs collecta ofone ⁊ ofonis cā ad vesperā ab ep̄o dimittitur cū bñdictiōe. Per hoc aūt qō vt ad vesperā innuit q̄ loc̄ dñs ō missis q̄ in quadragesima dicunt̄ post quas statiz vespe desitant̄ de cōse. di. j. solet. Et sic innuit qō eps vl pbyter nō dz tūc bñdicere donec vespe sint cātate qō tñ ī vsu nō est. Postremo iz. ppter ppositū notandū est q̄ bñdictio mēse dupliciter incohatur. Prio qz maior incipiēs dr. Bñdicite. ⁊ ceteri rñdēt. dñs. qz sicut debem⁹ dño p gratz actiōes bñ dicere ad qō maior dicēdo: bñdicite: hortat̄: sic ⁊ idigem⁹ bñdicta dño sue gr̄e ifusiōe quā illi oprātes postulāt rñdēdo. dñs. supple nos bñdicat sue gr̄e ifusiōe. Secūdo nō maior incipiēte. Bñdicite: ceteri sūr rñdēt: bñdicite: ad ostēdēdū q̄ ad dei bñdictionē debemus mutuo nos hortari. Pōt etiā dici q̄ in priori modo reuerētia dei cōsideraī. Cū ei rñdēt. dñs. supplēdi est: bñdicat. qz nos digni nō sum⁹ bñdicere. In secūdo vo reuerētia supiozis. Cū ei rñdēt: bñdicite: supplēdū ē: vos pr̄: qz minor maiore pñte bñdicere nō dz. deinde maiore xsum ī hoāte ceteri coadiuuāt ad dicēdū. ad notandū q̄ inferiores coadiutores sunt ppositoꝝ in onerib⁹ supportādis. In nōnullis eccl̄ijs pueri benedicūt mēsas etiā plaror̄ p eo q̄ lectoris officiū est bñdicere pane. Cōueniēt⁹ tñ fit p plaros: exēplo xp̄i q̄ in Emaus mēsam corā duob⁹ discipulis bñdixit Post oīa in q̄busdā eccl̄ijs bñdicit̄ a sacerdote panis pplo distribuēd⁹. exēplo xp̄i q̄ in deserto q̄nq̄ panes bñdixit: ⁊ ex eis q̄nq̄ milia hoīm satiauit. de quo pane sub ti. de pacis osculo dictū est: deinde sacerdos ⁊ alij ad ppria reuertunt̄. Sacerdos q̄dē ad ppria rediēs est xp̄s q̄ legatiōe peracta in gl̄ia p̄ris ascēdit. Et fideles etiā reuertunt̄ dñi de carceris exilio liberati in gl̄ie libertatē eripiunt̄.

Luce xxiij.

Joā. j.

Incipit liber quintus.

De diuinis officijs tam nocturnis q̄ diurnis in genere incipit. Cap. j.

IN Exodo legit̄. xxv. c. in fi. dñs dixisse ad Moysen. Oia fac ex exemplar q̄ tibi in mōte mōstrat̄ est: quocirca nos ofozmari ꝓuenit illi celesti. hierlm q̄ dñz laudare iubetur: ⁊ q̄ sicut ait ap̄l⁹ ad Hala. iij. desursum est ⁊ mē nra est p̄ertim insimul laudādo deū: iuxta illō. Sup muros tuos hierlm ꝓstitui custodes q̄ tota die ⁊ nocte nō cessabūt laudare nomē dñi. Et in Apoc. iiij. c. habet q̄d ālia reḡe nō habebāt dicētia. Sctūs sctūs sctūs ⁊c. Uerūtamē militās ecclia imitari plene nequit triumphātem: qz sicut legit̄ in lib. sapientie. c. ix. Corpus q̄d corrūpit aggrauat aīam. Hequimus eīm in firmitate nostra prepediente in singulis. xij dieī horis iugiter diuinis ifistere laudib⁹: q̄m necesse hz homo aliquando necessarijs corporis intendere: iuxta illud Heñ. iij. c. In sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo. i. di. in capite: ⁊ ideo facim⁹ q̄d possum⁹ certis diei naturalis horis deum laudando. Unde Esdras propheta pplm Israeliticum de Babylonica captiuitate reuersum docuit deū laudare quater in nocte ⁊ quater in die: vt vnūq̄q̄s quatuor elementoꝝ ex quibus homo constat per cōpetentes horas obsequio se offerat creatoris: vcz de nocte in vespis: in cōpletorio: in nocturnis: in diluculo. s. in laudib⁹ matutinis. De die vo in prima: in tertia: in sexta: ī nona horis. Uesp̄tinū igit̄ officiū q̄d est cuiuscunq̄ officij initiū: ad noctem cis. ptinere probatur q̄d fm Isidorum lib. Ethimologiarū dicit̄ a vespera stella que surgit nocte orienti. Uerū Dauid in quit. Septies in die laudē tibi dixi: ⁊ rursus media nocte surgebā ad confitēdum tibi ⁊c. Quē ordinē ꝓcilū agatheñ. extra de celeb. miss. c. j. approbat ⁊ sancta eccl̄ia seruat: qñ nocturnū officiū mediā nocte canit̄. Reliq̄ vo septez canonice hore de die dicūt̄. vcz laudes matutine que olim in auroza dicebātur: iz hodie cū nocturnis cōiūgunt̄. prima. tertia. sexta. nona. vespere ⁊ cōpletoriū. q̄ septē hore vocant̄ canonice quasi regulares: extra de pe. ⁊ re. q̄ in te. qz regulariter a sanctis patrib⁹ obseruate sunt. Nam cano greco regula dicit̄ latine. Misse aūt oblatio ꝓpter tāti sacri excellētiā q̄d in ea cōsistit̄ super alias laudes est: ⁊ est laus per se. nec sub numero cōprehēditur aliarū. Propter qō ⁊ in hoc ope tractatū p se obtinet specialē: q̄uis nōnulli asseruerunt: illam fore de officio tertie siue none: pro eo qz ī his duab⁹ horis solet regulariter celebrari. Sane nocturnū officiū tēpus miserie quo genus humanū a diabolo tenebatur obsessum repsentat: diurnū vero nostre redemptionis ⁊ liberationis per xp̄m solē iustitie facte tēp⁹ significat: qui claritate sue diuinitatis nos ḡtias illuminauit: ⁊ a seruitute diabolī nos eduxit. Qui ergo tantū bonū dono septiformis gratie spūs sancti adeptus fuerit: merito septies laudē deo cātamus. ¶ Secūdo qz dies naturalis repsentat vniuscuiusq̄ etatē: nō quā quilibet homo habet sed quā si nō peccasset habere. Que naturalis dies septē hz varietates. Prima est infantia: que per matutinas laudes repsentat. Secūda puericia que per primā. Tertia adolescētia que per tertiā. Quarta iuuētus: que per sextā. Quinta senectus q̄ per nonā. Sexta senium: que p vesperas. Septima decrepita etas siue finis vite nr̄e: que p cōpletoriuz designat. In his iō singulis etatibus creatorē nostrū super iudicia iustitie sue laudare debemus. De ifantia beatus Nicolaus nobis ostēdit in exemplum: qui quarta ⁊ sexta ferijs virture abstinētie matern a vbera nō suggebat nisi semel ī die: de alijs quoq̄ etatibus satis itūt. ¶ Tertio qz fm salomonē septies in die cadit iust⁹ pnegligentiā. de pe. dist. iiij. septies. ideo merito septies: vel⁹ quare in quatuor tāt̄ diei horis ī ecclesia psallit. Respōdeo cū in singulis horis vt p̄missum est diuinis iugiter insistere laudibus nequeam⁹: q̄ in alijs min⁹ fit: ī prima. ī tertia. in sexta. ī nona horis suppletur. In earuz nāq̄ qualibet' dicunt̄ tres psalmi: ⁊ sic in quatuor horis numerus psalmoꝝ rñdet numero horaꝝ. Et quilibet psalmus continet versuū octonarios octauā resurrectiōis signi ficantes: de quibus sub ti. de cōpletorio dicit̄: per octonarios siquidē in horis psallim⁹ qz de resurrectionis gloria exultamus. Rursus in qualibet horaꝝ ipsaꝝ dz ter suppsalmos gl̄ia p̄ri ⁊c. vt quot diei hore nobis pro corporis sustētatione ad laborādū cōcesse sunt tories in ipsis horis ⁊ gloria p̄ri dicat̄: vt p hoc in dei seruitio omni hora nos esse mōstremus. Siquidē tres glorificationes q̄ sunt in hora prima: indicant nos eē in dei famulatu in prima secūda ⁊ tertia horis: ⁊ tres q̄ sunt in tertia nos protegūt in quarta q̄nta horis. ⁊ sexta: tres q̄z que sunt ī sexta nos munūt cōtra insidias diaboli: in septima octaua ⁊ nona horis. Nona vero cū suis glorificatiōib⁹ nos ꝓtegit in decima vndecima ⁊ duodecima horis. Possit etiā nō incōpetenter dici q̄ sub prima due hore cōprehendunt: videlicet ipsa prima ⁊ secunda: sub tertia filr tres. s. ipsa tertia ⁊ quarta ⁊ q̄nta: sub sexta similiter tres. scz ipsa sexta septima ⁊ octaua: sub nona due. s. ipa nona ⁊ decima: vespere vero repsentāt vndecimā ⁊ cōpletoriū duodecimā. Sed in premissis sex diei horis: vcz in prima. tertia sexta nona vesperis et cōpletorio: nāco specialiter deū laudamus ⁊ nō in secūa quarta q̄nta septima octaua ⁊ decima: qz ille in aliquibus pre alijs sunt priuilegiate: prout in principio tractat⁹ cuiuslibet earū ostēdet propter qō merito in illis diuinū celebratur officiū. ¶ Mēpe in nocte Christ⁹ est cōprehēsus: mane illusus: ⁊ hora prima gentib⁹ traditus: tertia flagellatus voce crucifixus. sexta cruci affixus: nona mortu⁹: vndecima de cruce depositus: in duodecima sepultus. Itē in nocte spohauit infernū: mane surrexit. In prima hora Marie apparuit: tertia de monumēto redēptibus obuiauit: sexta Jacobo: nona petro: vespera duob⁹ discipulis cūtib⁹ in Emaus scripturas aperuit ⁊ se manifestauit. In cōpletorio apostolis pax vobis dixit ⁊ cū eis māducauit. ¶ Has aūt horaꝝ laudes qualiter absoluere debeam⁹ ostēdit Bernardus dicēs. Fratres mei immolantes hostiā laudis iniungamus verbis sensum: sensui affectū: affectui exultationē: exultationi maturitatē: maturitati humilitatē: ⁊ humilitati libertatē. ¶ Preterea diuine psalmodie iō a prima: tertia sexta ⁊ nona: ⁊ nō ab alijs nomē sumpserūt vt per eas dei seruitium agamus: quoniaz paterfamilias cōmendatur in euāgelio exisse in illis conducere operarios in vineā suam que sanctam significat eccl̄iā. Sunt etiam qui dicunt morem cantandi tertiaz sextam ⁊ nonam fuisse a Daniele sumptū: qui ītellecto quod Nabuchodonosoz statuam erexisset quam omnibus adorandā precepe rat: intra domum suam: ⁊ apertis fenestris ter in die genua flectebat versus hierusalē: quod Hier. exponēs. d. hinc hz ecclesiastica traditio q̄ ter in die genua sunt flectēda. s. ī tertia sexta ⁊ nona. In eisdē quoq̄ horis beatam virginē laudare debemus. s. in nocturnis siue matutino: qz tali hora q̄ stella apparet in celo que trāsmōtana vocatur: cuius ductu naute peruenīūt ad portū: ⁊ ipsa beata virgo est stella trāsmōtana: qz ⁊ si eā digne laudare im⁹ nos q̄ sumus ī hoc seculo ducet ad portum salutis. Itē in prima: nā tunc apparet quedā stella q̄ dyana vocat̄ quā sequitur sol: ⁊ ipsa beata virgo est vera stella dyana q̄ verū solē scz christū nobis portauit que illuminat totū mūdū. Itē in tertia: nā hora tertia confuentimus esurire: ⁊ ipsa portauit panē verū: scz xp̄m cū quo est omnis satietas. Itē ī sexta: qz illa hora magis feruet ⁊ calefacit sol: ⁊ ipsa laudanda ⁊ roganda est vt, nos frigidos calefaciat in charitate per solē xp̄m quem genuit. Itē in nona: qz illa hora sol declinat ad occasum: ⁊ ipsa iuuat nos ⁊ protegit: cū ad occasum: id est ad senectutē declinamus. Itē in vesperis qz tūc incipit dies finiri: ⁊ ipsa laudatores suos ī hora mortis defendit. Itē in cōpletorio. Hā tali hora dies est cōpleta: ⁊ ipsa in cōplemēto vite nr̄e ꝓ nobis intercedit: ⁊ ī eterna tabernacula recipi fa

Pser septē horas canonicas figurāt̄ septez etates hois. Psal. cxviij.

Quare in quatuor tāt̄ hor̄is diei laudamus deuz ⁊ non in oib⁹.

De hor̄is canonicis.

Psalle. lxij.

Psalle. cxviij.

Sigule hore cōpetēt̄ priculariter actib⁹ passionis xp̄i

Matt. xx.

Dañ. vj.

Beatissima verbo laudādā canonicis hor̄is rōnabiliter.

Universidad de

officiū btē Virginis dōz instituit Urbanus papa.

Hoc est: vbi cōpletū est gaudiū electoris. ¶ Officiū btē Marie instituit Urbanus papa cātari: vt dicet in titulo de tēpore aduētus. Nocturnale aūt officiū nobis ad memoriā reducit tēpus ab Adā vsq; ad Noe. Matutinale tps a Noe vsq; ad Abrahā. Prima rēpus ab Abraham vsq; ad Moysen. Tertia a Moyse vsq; ad Dauid. Sexta tps a Dauid vsq; ad aduētū xpi. Nona tps equēs vsq; ad scōm aduentū qñ veterus est reddēs vicē p abditis. Per vesperas recolim⁹ sabbatū. i. requiē animarum post exitū a corpozib⁹ vsq; ad diē iudicij. Per cōpletoriū xo recolim⁹ repletū numerū. et cōsūmatū gaudiū sanctoriū: qō cōplebit i die magne festiuitatis qñ benedicti pcipiēt regnū dei. In hac igit parte de officijs eccliasticis i gñe tractare intēdim⁹ vcz de his q̄ i offō cuiuslibet eccliē dicunt. De nocturnis. De laudib⁹. De matutinis. De prīa. De tertia. De sexta. De nona. De vesperis. De cōpletorio.

Cap. ij.

¶ Quid sit officium.

A officiū qd sit.

Est autē officiū fm Isidoz̄ ppriꝰ vel cōgruꝰ actꝰ vniuscuiusq; psone scōm mores ciuitatis: vel ī stitute pfessiōis. Alia nāq; habēt īstituta mōachi: alia canonici: alia heremite: et sic de reliq̄s. Et oz officiū fm Hiero. in lib. de officijs ab efficiēdo: quasi efficiū ab efficio efficis vna litera in aliā ppter decorē sermonis mutata. Uni cuiq; etē cōuenit suū efficere officiū. Uel fm Isidoz̄ offīs oz vt quisq; illa agat que nulli officiant sed oīb⁹ prosint. ¶ Ceterū i eccliā gñaliter nil canendū aut legēdū est: qđ a sancta romana ecclesia canonizatū r approbatū expresse aut per patientiā nō sit. In primitiua tñ eccliā diuersi diuersa q̄sq; prosa vel cantabāt dūmodo qđ cātabāt ad dei laudē pertinerent. Quedā tñ officia obseruabātur ab oīb⁹ ab initio cōstituta: vel ab ipso xpo vt oratio dñica: vel ab aplis vt symbol⁹. Succedētibus vero tpib⁹: qz eccliā dei propter hereses scissa est.

B Btūs Hiero nym⁹ officiū eccliasticum ordinauit.

Theodosi⁹ imperator hereticos extirpator rogauit Damasum papā vt aliquē prudētē r catholicū virū eccliasticū faceret officiū ordinari. Unde idē papa pcepit Hiero. pbytero tūc in bethleē cū paula r eustochio r aliis xginib⁹ morāti qui prius sub septē apostolicis rome vixerat quaten⁹ officiū eccliese ordinaret. Ipse nāq; nouerat linguas quatuoz: hebraicā: grecam: caldaicā: r latinā: qō ille obtēperās fecit. Ordinauit itaq; tū de psalmis i dñica: tū in secūda feria: r tū in tertia feria: et sic deinceps legeret. Euāgelia q̄q; r epistolas rc. q̄ de nouo r veteri testa. in eccliā legūtur preter cantū: magna ex parte ordinauit: cui⁹ operis exēplū idē Hier. romā misit r a Damaso papa canonizatū ē r pceptū a cūctis eccliis obseruari r approbatū est ipsi Damaso ppter autoritatē suā quam interposuit. c. de ve. iu. enu. l. tāta. Cōsequēter tñ

C cōpilatores efficu eccliastici.

Btūs Gregorius r Helasius oīones r cātus addiderūt r lectiōib⁹ r euāgeliis. Respōsoria cognouim⁹ fuisse Gregoriana. Hadualia xo Tractus r Alleluia Ambrosiana. Helasi⁹ r Gregoriꝰ ad missam cātari instituerūt. Pleriq; q̄q; aliī doctores eccliese aliqua alia sup addidisse noscunt. Sancti enīz patres non simul omnia ad decorē officiū ptinentia: sed diuersi diuersis tēporib⁹ ordinauerūt. Unde r misse inceptiones habuit varietates. Aliqñ cīa a lectiōe inchoabat: put fit hodie in sabbato sancto. Postea celestinus papa ps. ad misse introitū dici īstituit. Hinc vero introit⁹ cū cantu ordinauit. ¶ Legit i vita beati Eugenij q̄ dū adhuc officiū ambrosianū magisq; gregorianū ab ecclesia seruaret. Adrian⁹ papa cōsiliū cōuocauit: vbi statutū est q̄ Gregoriani deberet vniuersaliter obseruari ad q̄ karolus imperator oēs clericos minis r supplicijs p diuersas pūcias cogebat libros ābrosiani officij cōburere. Beat⁹ xo Eugenius ad cōciliū quoddā propter hoc cōuocatū veniēs inuenit ipsum cōciliū p triduū i ā solutū: inducēs dūm papā q̄ oēs prelatos qui cōcilio interfuerāt: r tā per tres dies recessarent reuocaret. Cōcilio igit iterū cōgregato oīz patrū fuit vna snīa q̄ missale ambrosianū r gregorianū sup altare scti petri ap̄li ponerent: plurimo rū epoz sigillis munita r fores eccliē clauderēt: r ipsi tota nocte oroni insisterēt vt dñs p aliqđ signū indicaret qđ horis magis ab eccliā seruari vellet: sicq; p oīa factū est. Mane igitur eccliā intrātes vtriq; missale sup altare apertū inuenerūt: vel vt alij asserūt missale gregorianū penitus dissolutuz r huc illucq; dispsum inuenerūt: ambrosianū vero solū modo apertū sup altare in eodē loco vbi positū fuerat inuenerūt. Quo signo edocti sunt diutinitus gregorianū officiū per totū mūdū dispergi: ambrosianū vero tūc in sua eccliā obseruari debere: r sic vsq; hodie seruat. Sicdē tpe karoli imperatoris officiū ambrosianū precipue dimissum est: r gregorianū imperiali autoritate plurimū ad iuuāte diuulgatū. Ambrosi⁹ enīm multa īstituit iuxta ritum grecoz̄: vt dicetur infra: vbi de hymnis agetur. Ut aūt muse moriētes abigātur et mentes oratis serenetur vt digne cū deo loquatur: r vt si mēte nō oranerit dñs in furore nō irascat: sed misereat: iō laudabili cōsuetudine inductū est vt sacerdos ante canonicarū horarū initia r i fine dñi cam orationē: r ante horas btē Marie r in fi. Aue maria rc. voce submissa pmittat. Aū i cōcilio gerū dūm. de cōse. di. v. id semp statutū ē vt et post singulas horas dicat: ne diabolus de corde sacerdotis rapiat si qđ boni ibi seminatū est. Aū in primitiua eccliā post q̄libet horā alta voce absq; alia oīo ne dicebat qō adhuc eccliā laterani. Hoc obseruare. Quidā etiā i fine horaꝝ dicūt. Dñs det nobis suā pacē. De hac dñica oratione sub prima r subvespe ris dicet. Quia xo dñs ait in euangelio. Sine me non potestis facere dq̄q; ideo in singulis diurnis horis sacerdos incipit. De⁹ in adiutoriū meū itēde: r singule finiūtur p deo gratias: r sic initiū r finis referuntur ad idē. s. ad deū qui est alpha r o. i. principiū r finis. xxxv. di. ab exordio. dicendo igit De⁹ in adiutoriū meū intēde: mater eccliā inuitat horas. Juxta illd: vente filij r audite me: qō ī introductū est: qñ dū archa dñi ad portādū leuabat: dicebat Moyses. Surge dñe. i. surgere fac: et dissipent inimici tui r fugiāt qui oderūt te a facie tua. Sic r sacerdos noster dicit. Deus in adiutoriū meū intēde: hoc est pста mihi auxiliū in resurgēdo a peccatis: r cōtra varios inimicos q̄ tuā circundant eccliā. Per archā em intelligit eccliā que vsq; in finē circūdabit a psecutoriꝫ siue aptis siue occultis: sicut archa ab inimicis circūdabat. Orat ergo sacerdos ne inimici p̄ualere valeāt aliquos a cetu fideliū p astutiā forsitā separando. Cū em psecutio iusti sit a leone. i. a diabolo impetu. i. manifeste seuiēte: vel a draconе. i. a diabolo: i insidijs. i. occulte persequēte oēs clament. Deus in adiutoriū meū intēde. vij. q. j. §. cū vero. Preterea cū fz ap̄lm in dei nōie oīa facienda sint. xxvj. qō. vlti. nō obseruetis. merito est ab eo inchoādum.

D Offīm Gregorianū ecclīa diuulgatuz fuit et solum medio lanicebra= rū pcc= sum.

Col. iij

Quotribꝰ modis cōtingit pecca= re ideo tribus in peccato cordis r oris est aliqđ operis: ideo in modis oībus horis tā diurnis q̄ nocturnis dicit. Deus in adiutoriū meū intēde: cōtra pctm opis. Mona chi vero dicūt primo i nocturnis. Deus in adiutoriū meū intēde. Postea dñe labia mea aperies: qz si ne adiutorio dei nec coz nec labia ad ipsius laudē apire valeāt. Jo. xv. Sine me nihil potestis facere. ¶ Interea xo sacerdos cū dicit. De⁹ in adiutoriū meū itēde. signo crucis se munit ad effugādā cre cru illi⁹ virtutē. s. qualibet diaboli versutiā r potestatē. Valde em timet signū crucis. Unde Chrisosto⁹ q̄ baculū q̄ gīūt timētes baculū q̄ plagā acceperūt. Stephanus quoq; papa de cōse. di. v. nunqđ ait. Nūqđ nō oīa crismata. i. sacra que cū crismatis vnctione p stantur: sacerdotalis ministerij crucis figura. i. signo pficiunt. Nūqđ baptismatis vnda sine cruce sanctificata pctā relaxat: r vt cetera pręteream⁹: sine crucis signaculo qs sacerdotij gradus ascēdit. Baptizādus quoq; signo crucis signat in frōte et in pectoze. De pfundo qđē crucis mysterio dicet in. vj. pte sub ti. de paraſceue: r hic etiā aliqua sup ponam⁹. ¶ Sane crux dñi multipliciter fuit in veteri testamēto prefigurata. Legit ī si quidē q̄ moyses ad mādatū dñi eneū serpētē erexit in palo i deserto pro signo quē aspiciētes qui percussi fuerūt a serpētib⁹ ilico sanabant. Nume. xxj. qō ipse xps exponēs in q̄t i euāgelio. Sicut moyses exaltauit serpentē in deserto: ita exaltari opz filiū hoīs: vt oīs q̄ credit in ipm nō pereat. sed habeat vitā eternā. Legit ē q̄ cū Joseph applicuisset Manasses r Effraiz ad Jacob statues maiorē ad dextrā: r minorē ad sinistrā: vt eis fz ordinē bñdiceret: Jacobus manus cōmutās id est in modū crucis cancellās dextrā posuit sup caput Effraiz minoris: r sinistrā sup caput manasse maioris r dixit. Angel⁹ q̄ eruit me de cūctis malis benedicat pueris istis rc. Itez moyses ait. Die ac nocte erit vita nostra pēdens: r videbitis r cognoscetis: xps em̄ nocte fuit i cruce pēdēs: qz tenebre facte sunt ab hora sexta vsq; ad nonā. Quod etiā fuerit pendēs certū est. ¶ Rursus legit Ezechielis. ix. Ezechiel audiuit dñm dicentē ad virū vestitū lineis: habentē atramētariū scriptoris ad renes. Trāsi per mediā ciuitatē r signa thau in frōtibus virōz dolentiū r gementiū: r post hec dixit. vij. viris. Trāsite p mediā ciuitatem r percutite oēm super quē nō videbitis thau: nemini parcet oculus vester. Itē Hiere. Congrega bo oēs gētes r erit eis in signū thau. Item alibi. Et erit principatus eius super humerū ei⁹. Christus em̄ portauit sup humeros crucē in qua triūphauit. Joānes quoq; vidit angelū ascēdētem ab ortu solis habentē signū dei viui: r clamabat voce magna quatuor angelis qb⁹ datū est nocere terre r mari. d. Nolite nocere terre r mari neq; arboribꝰ quousq; signem⁹ seruos dei in frōtibus eoz̄.

E In pn cipio fine ho rarum canonicarum oratio dñica dicenda est.

Jtē lignū missū i Marath aquas dulcorauit amaras: r ad lignū missum in Jordanē: ferrū quod inciderat enatauit: hoc est lignū vite in medio paradisi: de quo sapiēs ptestat: benedictū lignū p qđ fit iustitia: quoniā regnauit in ligno deus. Hoc ergo crucis signo se armat eccliā in pectore: in frōte: significās crucis mysteriū esse corde credendū: r manifeste oze cōfitēdū. Per hoc em̄ signū ꝓfundit eccliā diaboli r triūphat eccliesia: terribilis vt castroꝝ acies ordinata: iuxta illud. Terribilis est loc⁹ iste rc. r alibi. Vidi ciuitatē magnam sanctam Hierusalem nouā rc. Aug. tamē dicit. xj. di. eccliasticarū q̄ nulla scriptura noui testamenti vel vete. docet fideles crucis signaculo insigniri. ¶ Est autem signū crucis tribus digitis exprimē pphete ait. Qui appēdit tribus digitis molē terre Esa. xl. Pollex tñ supeminet: qñ tota fidē nostram ad deum vnū r trinū referimus: r mox post ipsam inuocationē trinitatis pōt dici versus ille. Fac mecū dñe signū in bonum vt videant qui me oderūt r confundat: qñ tu dñe adiuuisti r consolat⁹ es me. Jacobite xo asserētes sicut r eutician⁹ vnā tm̄ naturam. s. diuinam esse in xpo: r sicut vna est psona vno tantū digito se signare dicunt: quoz̄ error in canonib⁹ extirpat. xij. di. c. j. r. ij. xxiij. q. iij. quidā. ver. eutician. Uerum quidam signant se a fronte deorsum: in quo illud exprimitur mysteriū q̄ inclinauit deus celos r descēdit in terrā. Descēdit quidē vt nos de terra eleuaret in celū. Deinde a dextra ad sinistrā: primo vt eterna que per dextram rēporalibus: que per sinistrā significantur: preferēdo designent. Secūdo ad notandū q̄ xps descendit ad inferiora: q̄ mundū designat: deinde a sinistra parte que infernū: ducit ad dextram que celū significat. Nam xps descēdit de celo in mundū: de mundo ad infernū: ab inferno ascendit in celū: vbi sedet ad dextrā dei patris. Secundo hoc faciunt ad insinuandum q̄ de miseria transire debemus in gloriā: r de vitijs que per sinistrā ad virtutes que per dextram significant: r: vt legitur in euangelio Matth. nam r christus de morte trāsiuit ad vitam. Tertio q̄ christus a tenebrosis ad eterna p fidē crucis nos eleuat. ¶ Cōsiderandū aūt est q̄ a sinistra producunt in dextram seipsos r alios pariter cōsignāt: sed tunc sup illos signū crucis a dextra in sinistrā producunt: q̄ nō ꝓsignāt eos quasi vertētes dorsum: sed quasi facie presentantes: sed r cū sup alios principaliter signum crucis imprimunt: etiā seipsos a sinistra i dextrā: sed alios a dextra in sinistrā ꝓsignāt. Sane regulariter in oībus euāgelicis xbis debemus facere signū crucis vt i fine euāgelij: symboli: dñice oronis: gīa in excelsis deo: sctūs: agnus dei: bñdict⁹ dñs deus israel: magnificat: r nūc dimittis: r in pncipio horaꝝ: r in fine misse quādo

F Qr in pncipio sin gulaꝝ horaꝝ dicat: De⁹ in adiutoriū. Psal. xxxij. Hūe. r

Matt. xxvij.

Esa. ix

Apoc. vij.

k Ut

Deut. xxvij.

Psal. xxxv.

Psal. lxxxv.

Psal. xvij.

L Quomodo fieri debeat signum crucis

Jo. xvj

sacerdos dat benedictionē: ⁊ etiā vbicūq; de cruce vel crucifixo mētio fit: que etiā oīa stando sicut et euāgeliū audire debemus. In omni etiā actu nostro signū crucis facere debemus. Unde Amb. ad oēm actū incessum ve: manus impingat in crucē. ¶ Et aduerte qm̄ crucis figura quadripartita est: vel ꝓpter quatuor elemēta q̄ in nobis vitiata xp̄s sua passione curauit: vel ꝓpter homines quos ex quatuor partib⁹ orbis ad se traxit: iuxta illud. Joā. x. Si exaltatus fuero a terra oīa trahā ad meipsum vel ⁊ hec quadratura pinet ad moralitatē: habet em̄ longitudinē: latitudinē: sublimitatē ⁊ profundum. Profundū est acumē q̄ terre infigit: cogitudo est inde ad brachia: latitudo est in expansione: altitudo seu sublimitas est a brachijs vsq; ad caput. Profundū significat fidē q̄ est posita in fundamēto: altitudo spē q̄ est reposita in celo: latitudo charitatē q̄ est ad finistrā: ⁊ ad inimicos extēdit: cogitudo pseuerātiā q̄ sine fine ꝑcludit. De hoc dicit i sexta pte sub ti. de parasceue. De signo crucis q̄ fit in ꝓncipio ⁊ in fine euāgelij dictū est i quarta parte sub ti. de euāgelio. ¶ Post de⁹ in adiutorium. Hec cessant: ꝑut in sequēti pte sub ti. de quinta feria cene dn̄i dicet. Similiter post vnūquēq; psalmū ꝺr Hlia pfi ꝺr ⁊c. q̄ Xp̄us iste totius trinitatis simplex laus est. Psalm⁹ nāq; bonā opationē significat: qua finita merito deo gloria dāda est qui ꝑ opere bono laudādus est ⁊ nunc ⁊ semp sicut laudādus erat in principio q̄n celū ⁊ terrā creauit. Sicut em̄ sibi solt laus est de creatione celi ⁊ terre: sic ⁊ ei laus est de omni opere bono nunc ⁊ semp. In premisso quidē versu. Sicut erat in prin. ⁊c. multipliciū tēporū varietas demōstrat: vez in Sicut erat in prin. ꝓteritū: in ⁊ nūc ꝓsens: in ⁊ semp futurū ⁊ eternū: in ⁊ in secula seculoꝝ longitudo magna. Aū Origen. Quoties scīa scīoꝝ nō iantur fortasse licet nobis ignoꝝ tū a dn̄o statutus aliqs termin⁹ indicat. Legit q̄ Ildebrād⁹ prior Cluniacēn. fa ci⁹ papa Gregorius dū in minoꝝ agēs leg atīcis officio fungerēt archiepm̄ Ebredunē. de simonia accusatū ⁊ accusatores oēs cōspētē ita vt omnes nō posset miraculose quincit: ꝑcepit eī illi vt diceret Hlia patri ⁊c. Ille vero ꝛ expedite diceret Hlia patri ⁊ filio: tū ⁊ spū sancto ꝓferre nō poterat: ꝙppe oꝛ in spū sctō peccauerat. Reatum ergo sui ꝓfessus ⁊ depositus: mox expedite ꝑ spū sctō pnunciauit. Et nota q̄ gloria patri dicit xxiij. vicib⁹ in nocturnis festiuitatū: ꝑut dicet in sexta parte sub ti. de feria quīta cene dn̄i: q̄ fit in honorē. xij. apl̄oꝝ q̄ sunt. xij. hore diei. i. xp̄i a vero sole illuminate: ⁊ sunt. xij. hore noctē. i. ecclīa illuminātes: q̄ dn̄m glie in nocte hui⁹ seculi predicauerūt. Tullius dicit q̄ glia est frequēs de aliquo fama cū laude. Amb. dicit q̄ glia est clara cū laude de notitia. Aug. dicit in. v. di. de ciui. dei de glia sculi q̄ gloria est iudicium hoiz bene de hominib⁹ opinatū. Et post glia patri subjcitur alleluia: de quo sub ti. de prima dicetur. ¶ Hymni quoq; tam ex institutiōe Helasij pape q̄ ex approbatiōe ꝓciliorū Toletani ⁊ Egatheneū. de ꝙse. di. j. de hymnis. ⁊ di. v. ꝙuenit. i singulis diuinis officijs cantū tur. Est aūt hymn⁹ grece: latine laus dei cū cātico vel vox hūana i laudē dei metrice ꝓposita. Cāticū xo est exultatio mētis habita de eternis ī vocē humanā. ꝓrūpēs: q̄ xo psalmi sūt hymni vū ⁊ psalterū ꝺr liber hymnoꝝ: ideo in q̄busdā ecclīs hymnos nō cātant: q̄ tamē approbādi nō est: q̄n nō sine causa sunt a sanctis patrib⁹ instituti: ⁊ ꝓter ea nō oīs hymn⁹ ꝑs est: vt q̄n nil operādo deū cum mētis exultatione laudam⁹ ꝓpter quā laudē exprimendā hymn⁹ cantat. Psalmi vero opera bona significāt: vt infra dicet. Illud aūt notandū est q̄ i diuinis officijs hymni ꝓcedūt ꝑs: in nocturnis xo. s. in vesperis: cōpletorio ⁊ laudibus matutinis ecōuerso. Dies em̄ pertinet ad spūales q̄ habēt gaudiū cōsciētie: nox ad penitētes qui habent remoꝝsum ꝙscientie: illos exultatio inducit in opationē: quib⁹ ꝺr. Cātate ei cāticū nouū bene psallite ei invocīferatione. Ista ꝑ operationez oportet venire ad exultationē. Idcirco in diuinis officijs hymni ꝓcedūt ꝑs. In nocturnis xo ecōuerso: in vesperis aūt ⁊ in pria quo loco hymni canent ibi dicet. Rursus stādo hymnos cātam⁹ in erectione corꝑis ostēdētes q̄ in laudādo deū corda sursuz erecta habere debemus. Uerūtū nisi mēs cōsonet lingue certū est vocē quātūlibet clamorosam dn̄o nō placere. ¶ Differētia ḡ est iter psalmū: hymnū ⁊ cāticū. Psalm

rta tūc sequēti. Utrūq; em̄ alleluia duos hz Xr̄us prout gradualia antiqua ostendunt: r sic de aliis. In q̄busdā tū festiuitatib⁹ q̄ dā versiculi in nocturnis antiphona precedūt. de quo in sequēti parte sub dn̄ica de trinitate dicet. Post antiphonas in singulis horis diurnis r nocturnis ex institutiōe Damasi pape psalmi ad antiphone simphoniā canunt: r significat p̄s: bonā in diuinā operationem.

Psal. cxviij. Q̄si Dauid i psalterio decacordo psallā: tibi. In tali em̄ istrō psallebat innuēs q̄ in psalterio spūs uiuificato per fidē debem⁹ psallere deo decē legis mādata implēdo. Ipse aūt Damasus instituit vt chori i duas ptes diuisi psalmos canerēt alternatim: r dicūtur psal. alternatim ad notādū alternā sanctorū ad bene operādū exhortatiōē. Pri scis nāq; tpib⁹ cōfuse r quasi in chorea dicebant: ideoq; sancti patres ordinauerūt vt alternatim dicerent. i. vna pars chori vnū versum r altera aliū diceret qō btūs ignatiꝰ primꝰ statuisse ferē in ecclia antiochena: p eo q̄ i visione audiuit angelos antiphonatim psalmos psallētes: de hoc ēt dictū est i prima pte sub ti. de eccl̄ia. Dicūt ēt alternatiz ad notādū q̄ alter alteri⁹ on⁹ ferre debēt.

U Q̄f p̄i dicant alternatiz. Psalmos quoq; stando dicimus ad ostēdendū q̄ stantes in bonis operibus vincimus. Dū em̄ populus israel cū amalech pugnabat q̄diu moyses manus leuabat populus vincebat: q̄n vero manus dimittebat populus vincebatur. xxxvij. dist. Si quis vult. Eleuatio igitur ad stādū significat mētis nostre deuotionē: vt statu corporis mētis affectionem mōstremus: vez nos paratos esse siue ad domandū carnē siue ad exercitiū operis. ¶ Lectiones vero q̄ sunt doctrina nostra in silētio r sedēdo audimus: q̄si doctrinā sedēdo r quiescēdo recipimus: vnde eccl̄iasticus. Sapientiā scribe in tēpore ocij: r qui minoratur actu percipiet eā. Et iterū verba sapientie, i silētio r quiete discūtur. Et ꝓpheta ait. Erit cultus iustitie silentium. v. q. iij. in loco. Sāctos quoq; stātes oramus significātes eos in perpetua letitia fore. Iuxta illud. Stātes erāt pedes nostri in atriis tuis hierusalē. ¶ Sane in diuinis horis sex psalmi dicūt per quos sex opa misericordie denotātur quibus in vinea dn̄i laborātes intrēdere debēt: quasi pie r mūdo corde exerceam⁹ a seruitute diaboli liberati ad libertatē vite puen iem⁹: et retributionē diurni denarij recipiemus. Uersitamē sub tribus glorificationib⁹ dn̄r ad insinuādū fidēl sancte trinitatis ad quam diuina sunt opera referēda. In vesperis vero quinq; dicunt: put ibi dicēt: r sunt psalmi hozarū inuariabiles put sub cōpletorio dicēt. ¶ Illud q̄z ptermittēdū nō est q̄ vnus atq; idē psalm⁹ in variis festiuitatib⁹ cantatur: p eo q̄ ibi versus primēs eo dē modo inuenitur: verbi gra. In natiuitate dn̄i cantam⁹ psalmū. Eructauit: ꝓpter versum illū. Speciosus forma. Cātam⁹ ēt illū i festo virginū ꝓpter versum. Adducent regi vir. &c. r etiā in festo apostolor ꝓpter versum. Quare fremuerūt gētes: cāt̄ in natiuitate ꝓpter versum. Dn̄s dixit ad me: r passione dn̄i ꝓpter versum. Astiterunt reges terre: r sic de aliis. Preterea vnū r idē vocabulū sepe inuenitur modo accipit: vbi gra. Hoc nomē tēpli significat corp⁹ xp̄i. vt ibi. Soluite tēplū hoc. Aliq̄n significat tēplū materiale: inde est q̄ psalmū illū. Magn⁹ dn̄s &c. cātam⁹ in natiuitate ꝓpter versum illū. Suscepim⁹ de⁹ &c. intelligimus em̄ ibi de tēplo corporis. Cātam⁹ etiā eūdem psalmū in purificatiōe: r ibi accipim⁹ de materiali tēplo in q̄ fuit eadē die p̄sentat⁹. De psalmodia tā nocturna q̄ diurna i suis locis dicet. ¶ Et no. fm̄ Hie. de ꝓse. di. v. nō mediocriter: q̄ melior est q̄nq; psalmorū cū cordis puritate r serenitate spirituali r hilaritate decōratio q̄ toti⁹ psalterij cū q̄rietate cordis atq; tristitia modulatio. ¶ Postremo notādū est q̄ psalmi graduales sunt q̄decim q̄ signati sunt p q̄ndecim grad⁹ q̄b⁹ ascēdebat ad tēplū Salomōis q̄b⁹ erat i mōte. Hos q̄ndeciz gradus vocāt q̄dā cāticū graduū: eo q̄ i quolz ꝑmisso rū q̄ndecim graduū singuli psalmi decātabant: et xp̄i graduū casus genitiui est. De dictis gradib⁹ dictū est in prima parte sub tit. de altari. Significati sunt ēt dicti q̄ndecim psalmi p alios q̄ndecim grad⁹ Ezechielis: q̄b⁹ visum est ei ascēdere i ciuitatē dei. de q̄b⁹ hf. ō pe. di. ij. dn̄i sctā. r ezechielis. x. vbi ꝑio habek de septē gradib⁹: r postea de octo. Sepe q̄ndenarius numer⁹ cōstat ex numero septenario r octonario: septenari⁹ referk ad ve. te. q̄z alii septimū diē: septimū mēsem: r septimū annū celebrāt: octonari⁹ ad nouū testm̄ referk: pp resurrectionē vnicā q̄ octauo die facta est. Quindecim ergo psalmos psallim⁹ ostēdētes q̄ vtriusq; testamēti p̄cepta obseruare debem⁹: q̄nq; psalmi: q̄nq; corporis sensus p quos peccam⁹ significāt: r iō in aliquo illorū nō dr. Gloria p̄ri: q̄ illa peccata q̄ p q̄nq; sensus corporis cōmittunk: nobis nō deo imputare debem⁹: sed ōr post illos requiē eternā: q̄m in illis p defunctis orām⁹: ac si dicat. Orām⁹ dn̄e ne p peccatis illis q̄ cōmittunk corporis sensibus vita negek eterna: sed p dei misericordiā reqes cōcedatur eterna. In sequētib⁹ decē psalmis nobis r nostris primis r cōgregationib⁹ r prelatis dei misericordiā ip̄lorām⁹: r Hlia ꝓ nobis fubiūgimus: q̄ q̄ a chatena peccatorū absoluimur: q̄ te deū toto corde q̄rim⁹: q̄ tuū decalogū obseruamus: nō nobis dn̄e nō nobis: sed nomini tuo gloriā exhibemus. ¶ Rursus numer⁹ decē ex septenario r trinario ꝯstat. Trinarius ad p̄cepta p̄time tabule q̄ ad deū spectāt: septenarius vero ad p̄cepta secūde tabule q̄ ad p̄ri: nū spectāt referturac si dicat q̄ decalog⁹ obseruak p deū est. Versiculi etiā in singulis dicūtur horis. Legik em̄ in libro numeri q̄ dū archa dn̄i q̄ eccl̄iā figurabat in taberuaculo reponebak: dicebat Moyses. Reuertere dn̄e ad milia tudinē filiorū Israel. Sane reuersio dn̄i ad Israel nihil aliud est q̄ vt reuerti faceret Isrl̄ ex toto corde ad se. Deus em̄ cui omne tp̄s p̄sens est nō hz ad quos reuertak sed intelligitur reuertere, i. facnos reuerti ad te. Iuxta illū ergo mor⁹ versiculi dicunk: vt si forte mētes nr̄e cogitādo vana p̄ nimio psalmorū ope deuitauerit: audito versu cōuertank ad oriētē. i. ad xp̄m q̄ est noster oriēs: seu ad mētē sōm versus significationē: q̄ ab ipsa reuersiōe nomen traxit: nā ōr a xto tis. r inde est q̄ dn̄i Xr̄us ōr ad oriētē siue ad altare nos xp̄im⁹. Recte ergo versus q̄ significat fructū bonis opis alta r acuta voce ōr: ad exercitādū pigros qui in laudando dn̄i r intelligēdo diuīa tor: pēt vt reuertamur ad cor: vt vez eo audito oīs cogitatio q̄ foras euēt dēdo: r palia foras exūt reducaī intra nos. ¶ Rursus versus nocturnalis significat: quia ab officio psalmorū siue a lectione ꝓpter versum illū. Suscepim⁹ de⁹ &c. intelligimus em̄ ibi de tēplo corporis. Cātam⁹ etiā eūdem psalmū in purificatiōe: r ibi accipim⁹ de materiali tēplo in q̄ fuit eadē die p̄sentat⁹. De psalmodia tā nocturna q̄ diurna i suis locis dicet. ¶ Et no. fm̄ Hie. de ꝓse. di. v. nō mediocriter: q̄ melior est q̄nq; psalmorū cū cordis puritate r serenitate spirituali r hilaritate decōratio q̄ toti⁹ psalterij cū q̄rietate cordis atq; tristitia modulatio. ¶ Postremo notādū est q̄ psalmi graduales sunt q̄decim q̄ signati sunt p q̄ndecim grad⁹ q̄b⁹ ascēdebat ad tēplū Salomōis q̄b⁹ erat i mōte. Hos q̄ndeciz gradus vocāt q̄dā cāticū graduū: eo q̄ i quolz ꝑmisso rū q̄ndecim graduū singuli psalmi decātabant: et xp̄i graduū casus genitiui est. De dictis gradib⁹ dictū est in prima parte sub tit. de altari. Significati sunt ēt dicti q̄ndecim psalmi p alios q̄ndecim grad⁹ Ezechielis: q̄b⁹ visum est ei ascēdere i ciuitatē dei. de q̄b⁹ hf. ō pe. di. ij. dn̄i sctā. r ezechielis. x. vbi ꝑio habek de septē gradib⁹: r postea de octo. Sepe q̄ndenarius numer⁹ cōstat ex numero septenario r octonario: septenari⁹ referk ad ve. te. q̄z alii septimū diē: septimū mēsem: r septimū annū celebrāt: octonari⁹ ad nouū testm̄ referk: pp resurrectionē vnicā q̄ octauo die facta est. Quindecim ergo psalmos psallim⁹ ostēdētes q̄ vtriusq; testamēti p̄cepta obseruare debem⁹: q̄nq; psalmi: q̄nq; corporis sensus p quos peccam⁹ significāt: r iō in aliquo illorū nō dr. Gloria p̄ri: q̄ illa peccata q̄ p q̄nq; sensus corporis cōmittunk: nobis nō deo imputare debem⁹: sed ōr post illos requiē eternā: q̄m in illis p defunctis orām⁹: ac si dicat. Orām⁹ dn̄e ne p peccatis illis q̄ cōmittunk corporis sensibus vita negek eterna: sed p dei misericordiā reqes cōcedatur eterna. In sequētib⁹ decē psalmis nobis r nostris primis r cōgregationib⁹ r prelatis dei misericordiā ip̄lorām⁹: r Hlia ꝓ nobis fubiūgimus: q̄ q̄ a chatena peccatorū absoluimur: q̄ te deū toto corde q̄rim⁹: q̄ tuū decalogū obseruamus: nō nobis dn̄e nō nobis: sed nomini tuo gloriā exhibemus. ¶ Rursus numer⁹ decē ex septenario r trinario ꝯstat. Trinarius ad p̄cepta p̄time tabule q̄ ad deū spectāt: septenarius vero ad p̄cepta secūde tabule q̄ ad p̄ri: nū spectāt referturac si dicat q̄ decalog⁹ obseruak p deū est. Versiculi etiā in singulis dicūtur horis. Legik em̄ in libro numeri q̄ dū archa dn̄i q̄ eccl̄iā figurabat in taberuaculo reponebak: dicebat Moyses. Reuertere dn̄e ad milia tudinē filiorū Israel. Sane reuersio dn̄i ad Israel nihil aliud est q̄ vt reuerti faceret Isrl̄ ex toto corde ad se. Deus em̄ cui omne tp̄s p̄sens est nō hz ad quos reuertak sed intelligitur reuertere, i. facnos reuerti ad te. Iuxta illū ergo mor⁹ versiculi dicunk: vt si forte mētes nr̄e cogitādo vana p̄ nimio psalmorū ope deuitauerit: audito versu cōuertank ad oriētē. i. ad xp̄m q̄ est noster oriēs: seu ad mētē sōm versus significationē: q̄ ab ipsa reuersiōe nomen traxit: nā ōr a xto tis. r inde est q̄ dn̄i Xr̄us ōr ad oriētē siue ad altare nos xp̄im⁹. Recte ergo versus q̄ significat fructū bonis opis alta r acuta voce ōr: ad exercitādū pigros qui in laudando dn̄i r intelligēdo diuīa tor: pēt vt reuertamur ad cor: vt vez eo audito oīs cogitatio q̄ foras euēt dēdo: r palia foras exūt reducaī intra nos. ¶ Rursus versus nocturnalis significat: quia ab officio psalmorū siue a lectione

hore tūc nos vertimur ad officia locationū siue ad q̄ētē: vt q̄ psallēdo stabat nūc ad lectionez sedeat. Ū versus dr̄a vertēdo: de hoc dictū est in quarta pte sub ti. de gradual. ¶ Et no. q̄ in quibusdā ecclesijs in die dn̄ica post p̄mū nocturnū dicit iste versus. Memor fui nocte nois tui dn̄e: post fm̄ dr. Media nocte surgebaz: post tertiū. Exaltare dn̄e. Primus siquidez versus. s. memor fui &c. ad quid ecclia de lecto suo surrexit ostēdit: quo Xo rpe surgēdū sit notat. Sedes. s. media nocte &c. r ad quid surgēdū sit ostēdit q̄b⁹ sequit ad cōfitēdū noī tuo. Uerū q̄dā nolētes mētiri: q̄ nō surgunt in media nocte loco huius Xr̄us ponūt illū. Ū tu illumi nas lucernā meā dn̄e. Q̄b⁹ tū media nocte surgēdū sit ostēdit Dauid dicēs: media nocte &c. r alibi. Preueni i maturitate r clamaui: q̄b⁹ idē ē: nā imaturitate vnica ē dictio. Ū r q̄dā libri habēt imaturitate: r sonat in maturitate q̄si tp̄s nō apertū opt. Alia tū lra hz p̄ueni intēpesta nocte qz tēpestū apud antiquos idē erat q̄b⁹ opportunū a tpe vel a tēpestate vocabulo dicto. Unde in antiquis historijs sepe ita legit: hoc factum est in illa tempestate. i. in illo tpe: vnde in tēpestiuū vel intempestum aiunt tp̄s inopportunū. i. nocturnis actiōibus nō opportunū. Tertius aūt versus. s. exaltare dn̄e &c. manifeste ptinet ad nouū testm̄. i quo saluator nr̄ fm̄ humanitatē fuit exaltatus: q̄dā tū dicit tunc. Ego dixi dn̄e miserere mei: q̄ ad gloriā q̄ data est tpe noui testamēti nō peruenik nisi per remissionē pctōr. ¶ Sed q̄rit quare versiculi i nocturnis ante lectiones dicunt: in alijs vero horis post capitula. Ūideo in nocturnalib⁹ lectiōibus ꝓpter earū vniuersitatē r magnitudinē sedere solem⁹. Merito igit pp longā sessionē aut ꝓpter lassitudinē siue ocij obliuiscamur doctrine dn̄i quā lectiones significāt cogitādo forte inania aut dormiēdo vel confabulādo: iō versu precedēte ad lectiones audiēdas incitamur. In alijs vero horis: q̄z nec tot nec tāte sunt lectiōes nō est necesse sedere nec versiculos premitti. Uel iō in alijs horis versus post lectiones dicuntur ad notādū q̄ pp interualla horarū doctrina dn̄i non negligit. ¶ Rursus versus sepe a pueris cantak ad notandū scruitiū nostruscū innocētia p̄stitū dño forte gratuz. De versiculis qui in vesperis seu laudib⁹ dicunk: sub illis locis dicek. Et vide q̄ Xr̄us dz notare aut statū tp̄is aut officij. Statum tp̄is notat versus p̄time. s. Exurge xp̄e adtuua nos: vbi cū ōr: exurge innuit initium operis. Sitr in Xr̄u tertio. Adiutor meus esto dn̄e ne derelinquas me: cū ōr ne derelinquas me notat status pugne. Sitr i Xr̄o sexto. s. Dn̄s regit me r nihil mihi deerit in loco pascue ibi me collocauit: significat status pfectus r pfectiōis. In Xr̄o culo none. s. ab occultis meis munda me dn̄e r ab alienis parce seruo tuo: status demōstrat frigefactis dilectiōis. Statuz quoq; tp̄is innuit versiculi qui in passiōe r resurrectiōe cāt̄ank. Sz versus vespertinalis officij statū officij insinuat. vt vesperti na ofo &c. r dirigat dn̄e oratio &c. Ex quibus Xr̄o colligit q̄b⁹ vesperting ofo actitak. Post versus sequit ofo dn̄ica: r post eā dees: de q̄b⁹ dicek sub nocturnis. ¶ Lectiōes q̄z i singulis horis tā nocturnis q̄ diurnis dn̄r. Et ōr lectio q̄ fi cātat vt ps vl hymn⁹ q̄z legit tm̄. Illic em̄ modulatio hic sola p̄nūciatio q̄rit. Sic q̄dē lectiones nocturnales sūt doctrina nr̄a: q̄z p eas docemur opa nr̄a reto: q̄re ad deū. Obtinēt ergo vicē lectionū q̄s doctores faciūt ad ignaros: p eas quoq; sctōr opa imitamur significāt eaz cōmemoratiōe ad dei laudē ꝓpugimur: r iō ꝓmissum est sedēdo r in silētio audiunk. Lectur⁹ aūt lectionē ad libr̄ū accedēs sup gradū ascēdit q̄ doctor pfectori vita vulg⁹ trāscēdere dz. Et a pr̄esbytero vel eo dn̄dictionē tāq; legēdi licētiā postulat dicēs. Jube dn̄e bn̄dice. p q̄ ꝓncipat⁹ lectio ecclie q̄b⁹ nullus nisi a maiore iussus dz in ecclia legere designak r dicit dōne r nō dn̄e: q̄z sol⁹ deꝰ Xe dn̄s est. Hic est q̄ ꝓsbyter seu eps nō a se bn̄dicē lectionē largit: sz discrete a deo postulat illā dari dicēs. Bn̄dictionē ppetuā tribuat nobis &c. In fine dicit. Tu aūt dn̄e miserere &c. Qz tūc sermonē ad deū dirigit q̄ vere dn̄s est. ¶ Rursus iō in p̄ncipio imp̄fecto r sincopato vocabulo p̄nounciāt: q̄z tūc ad ip̄fectū. vez ad horez fmonē dirigit. Iuxta illud ꝓphete. Imp̄fectū meū viderūt oculi tui: q̄b⁹ etiā monachi cōiter obseruāt dicētes: dōnus abbas. Hac quoq; ꝓsideratiōe famuli dn̄s seruitēre altez genu tm̄. s. sinistrū flectere dn̄t: p q̄ pr̄e corpalis fuit⁹ sigtur q̄ tm̄ horibus r nō spūalib⁹ debek: sz in ecclia vtrūq; genu flectendū est: nō altez tm̄: ad Phi. ij. c. extra de īmu. cc. decet. Salomon q̄dē vtrūq; genu ꝓ ppło orās vtrūq; genu i trā figebat r manū ad celū expādebat: put legit. iij. Reg. c. viij. Eadē ēt rōne nō est īclinādū p̄cipi seculari facie recta sue secrete sibi loquēdo siue auscultādo: sz dūtaxat ab aure sinistra capite flexo. In fine Xo pfecte r cōplete ꝓficiat: q̄z ad pfectū r pfecto vocabulo dignū: vez ad deū dirigit fmonē. Porro eo vol̄ legere r dicēti. Jube dn̄e bn̄di. null⁹ mīor bn̄dicere dz. xxj. di. Deide. Ū r q̄busdā ecclijs nihil ei rndek: i alijs Xo rndet vn⁹ ꝓsbr̄. Ora p. no. pie pr̄ ad dn̄z: r tūc eps dicit. Magnificate dn̄z mecū. Tunc ā eps hz pfecte ꝓnūciare. Jube dn̄e be. q̄n ad deū q̄ pfect⁹ ē fmonē dirigek ītelligit. ¶ In nōnullis Xo ecclijs eo legere volēte sacerdos dr. Jube dn̄e be. r ipe eps data bn̄dictiō legit. Cū. n. legere lectionē nō sit sacerdotis vl epi offm̄ sz lectoris: si nul⁹ alⁱ⁹ eps vl sacerdos assit: pōt ali⁹ iferiorꝭ ordīs tāq; lectur⁹ i ꝓsona ecclie dicere. Jube dn̄e bn̄di. r ipse sacerdos vl eps lectur⁹ in ꝓsonā xp̄i ei reddit bn̄dictionē: vl legat absq; Jube dn̄e be. In q̄busdā ecclijs ipe eps dicit. Jube do. r minor cui voluerie i hoc se ex hūilitate subijcit bn̄dicit. ij. q. vij. nō ssī. ij. q. v. mādastis. Lectiōe finita dicit lector. Tu aūt &c. q̄b neqz de lectiōe est neqz ei ꝓtinuak: sz ille ad deū fmonē dirigēs se excusat. q. d. dne peccaui legēdo forsan modulate: p̄nūciās cupidīe laudis hūane: vl captādove tū hūani fauoris: r audītes sitr forte peccauerūt vāis cogitatiōib⁹ stēdētes vl a lectioe auditū auertētes: aūt ꝓ hz tu dn̄e miserere nr̄i: q̄b⁹ Xo rndet a cūctis. Deo gr̄as: ñ ad tu aūt sed ad lectionē referk. Est em̄ vox ecclie deo gr̄as exoluētis ac si dicat. Deus pauit nos Xr̄is salutⁱ q̄ sunt cib⁹ aīe: r pro hmōi bn̄ficio deo gr̄as supplices exoluim⁹. ¶ Rursus pluralitas lectionū pluralitatē significat p̄dicatorū: q̄ sunt tpe gr̄e sicut r pauperitas in ꝓfectis raritatē figit tpe legis. Sz vicissitudines lectorū sunt successiōes legatorū q̄ dū Jube dn̄e be. dn̄t licētiā ꝓficiscēdi petūt: r dū eis bn̄dr̄ lnia dak: k q̄ inuik q̄ null⁹ ꝓdicar̄ dēat nisi missⁱ⁹: r

Universidad de Sevilla

Ro.x. qđo cñ p̄dicabūt nisi mittant. Ipsa eī lectio ē in iunctę legatiōis executio: tu aūt dñe legati reuersio. vbi in eo q̄ missa implorat inuenit ipz legatiōis vel p̄dicatiōis effm nō sine alicui⁹ leuis culpe pulucre pagi posse. vñ Aug. Verbū p̄dicatiōis securi⁹ audit q̄ dicat. Predicator cñi p terrā ābulat: r difficile est ei q̄ p terrā ambulat pedes nullo puluere sordidare: r p̄dicator ē cū se bñ p̄dicare fateat nul⁹ spū eleuatiōis erigi. Et attende q̄ sicut ī ecclia dño sunt ordines sapiētes r insipiētes. sic due fuēt lectionū maneries. In illis cñ lectiōib⁹ q̄ ad misam legunt sapiētes instruūt: in his vō q̄ in nocte dñr insipiētes eruditunt: vñ r exponūtur. Et no. q̄ terminat lectiones quatuor modis. ¶ Prīo gñaliter p tu aūt. ¶ Scdo in aduētu r in natiuitate r ī epiphania lectiones de Ysaia finiunt p hec dr dñs conuertimini ad me rc. Qui in natiuitate hoc dñr mouet ex illo ca. Ysaie qđ tūc legit. Prīo tpe aleuiata est: vbi dr. Et in oībus his nō est aduersi⁹ furor meus r ppls meus nō est quiet⁹: r tō ecclia hoc tat in psona xpi ppli m pcōrē vt cōuertat. Hoc idē etiā fit ppter eādē cām in qbusdā ecclīs qñ legit ō hieremia exprobrāte duritiā pcōr q̄ p pnīaz ñ quertūt. Tertio mō lectiones q̄ legūt in triduo añ pascha de trenis hieremie finiunt p hier'm hieru. cō. rc. put ibi dicet. ¶ Quarto lectiones p defectis finiunt simpliciter sine aliquo p̄missor: in qbusdā tñ ecclesīs finiunt p beati mortui q̄ in dño moriūtur: qđ sumit ex fine cuiusdā sermonis quē Aug. de mortuis ppłauit. ¶ Hoc ēt no. q̄ in tertio nocturno legit euāgeliū r homelia euāgelij eiusdem diei: qz tertio nocturno designat tps gre in q̄ euāgelīū recitatū est: r in quo euāgelica p̄dicatio celebrat: put in ti. de nocturnis dicet. ¶ Non est etiā omittendū q̄ antiqs tpib⁹ eliminatis heresibus q̄ xpi tatē trinitatis impugnabāt: scī patres ad hoc vt scta trinitas magis nota esset ordinauerūt q̄ nona lectio semp̄ de trinitate legeret: r nonū rīsoriū silr de eadē cātaret: r q̄ etiā in p̄ria feria missa de trinitate diceret. Quo diuti⁹ obseruato r trinitate cūctis innotescēte ecclia lectionē de trinitate omittit. Sz rīsoriū de trinitate r etiā alleluia ī missa ī dñicis diebus: vt ppter solitū vsum: vel pp dulcēdinē cātilenā in pleriscz locis retinuit: r ita nūc improprie vocat rīsoriū. qz lectōni p̄cedēti nō rīndet. Diuturne xo lectiones a qbusdā eo q̄ breues sunt lectium cule nūcupant: a plurib⁹ xo capitula eo q̄ vt pluri mū de capitib⁹ epłarū illoz diez qbus dñr sumūt. Hec si qđe post psalmos r antiphonas ī singulis horis dñr prout statutū est in ordinario gatherēs. de. di. v. cōuenit. q̄ mod⁹ ab esdra sumpt⁹ est: vt p̄missum est: r significat capitula doctrinā. Me cñ ppter psalmodiā audiētiū animi sibi fastidiū ingerat: sicut iudeis q̄ māna fastidiebāt. ppter q̄ deus misit in eos serpentes ignitos q̄ eos interficiebāt: nō p̄mittit capłz. i. breuis lectio sumpta a nouo vł ve. te. p uocās ad deuotionē q̄ fastidio ptraria est: r exhortans ad pseuerātiā in bono iuxta illd. Exhortamur vos ne in vacuū graz dei recipiatis. In nocturnis aūt copiosi⁹ q̄ diurno officio lectionib⁹ vacamus: qz tūc eis aures liberi⁹ accōmodam⁹. Et dñr hmōi capła siue exhortatiões in pleriscz ecclīs p pastorē ad domesticos r sciētes: qz sic. ligna lignis adiecim⁹ vt ignis magis ardeat: ita ignitis domestico rū cordibus ignita pastor xpi ba adiuuenit vt magis igniant. Legunt etiā he lectiones sine Jube do. bñdi. r absqz bñdictiōe: qm̄ vt plimū eps vł sacerdos q̄ vicē xpi gerūt: r quoz officiū tāq̄ maioz est excitare pigros illa legūt: cuius ppriū est licētiā r bñdictionē dare r nō petere: mā maior mīoz bñdicit r nō ecōtra. Nocturnales xo lectiones a minoribus legunt: tō a supioribus licētiā r bñdictionem petūt. In his etiā diurnis lectiōib⁹ nō dr in fi. Tu aūt sicut fit in nocturnalib⁹: qz sacerdos dz eē pfect⁹: r q̄ diabolicis suggestiōib⁹ de facili nō succūbat: r qz in breui ammone r inter familiares vir est quinvētus hūani fauoris captet: put qñqz fit ī nocturnalib⁹ lectionibus: vt p̄missum est. Rīndet tñ deo gras ppter cām in nocturnalibus lectionib⁹ assignatā. Ad hoc in capłis horaz officia diuidētes p̄cedētia laborē: per sequētia premiū significam⁹: iōqz p̄cedētia p̄sistūt in psalmis: sequētia in hymnis r cāticis. ¶ Notandum vero est q̄ pulcherrimus mos ī ecclesia inoleuit vt quater in die r quater in nocte p singulas diurne siue nocturne psalmodie horas: lectio vna siue capitulū ō veteri siue nouo testamēto dicatur. Quedā tamē ecclie non dicunt capitulū in prima nec in cōpletorio. Sed quia scām hoc lectiones nostre nō erūt octo: sicut erāt ī m esdrā in veteri testamēto, put p̄missum est: iō ecclie ille post primā legūt in capło lectionem in prima p̄termissaz. Dicit cñ aliqs Jube do. bñ. r sacerdos bñdicēs rndet. Regularibus disciplinis rc. que sequunt. Et añ ppletorium legūt p̄termittē dū in ppletorio. s. Fratres estote sobrij rc. vł legit de dialogoꝝ hmōi: ō hoc sub ti. ō p̄ria dicet. Querit aūt q̄re ī nocturnalib⁹ siue ī diurnalib⁹ lectionib⁹ nō p̄nūciat autor earū, put fit ī his q̄ ī missa legūt. Rndeo: hi q̄ sup lectiōib⁹ r diuīs obsequijs iīstitūt vt sunt ministri r domestici ecclie eaz autorē ex ipsis lectiōib⁹ agnoscūt: qz igit illi nocturnalib⁹ lectiōib⁹ assunt officijs nō ē necesse nomē autoris exprimi lectionī. In missa xo iō exprimit: qz ibi q̄nīat bubulci: oparij: r agricole: vt si qs eoz forte p eo q̄ raro talia audit icognitā hz historiā audiat ei⁹ autorē q̄ forte nō est ei incognit⁹: vt ex illi⁹ autoritate firmi⁹ in fugant xpiana lectiōis ī eoz de. In qbusdā tñ nocturnalib⁹ lectiōib⁹ qñqz autor ipsaz exprimit: puta in sermonib⁹ r homelijs Gregorij r Augustini r aliorū: de quo in ꝑmio septime ptis dicet. ¶ Porro m cōcilio magūtinen. in Burcardo lib. viij. c. laicus statutū est vt laicus ī ecclia nō recitet lectionē nec alleluia dicat nisi psalmos tātū r rīsoria sine alleluia. Rīsoria qđ post lectiones subijciunt: cū cñ par lectiones Doctrinales: p rīsoria xo bona opa significēt: rite post lectiones rīsoria subijciūt qz p bona opa doctrine respondere debem⁹: ne cū seruo pigro qui pecuniaz dñi sui absc̄dit: ī tenebras exteriores mittamur. Dicit nāqz rīsoriū qz lectioī rndere. i. ꝓsonare dz: vt si forte lectiones sunt de actibus apłorū rīsoria sint silr de eodē: vñ nonū respōsoriū rndere solet none lectioni: q̄ oltz erat de trinitate: put ia dictū est. Hoc tñ fallit in respōsorijs ō historijs que post euāgelīū in nocturnis cātant: q̄ euāgelicis lectionib⁹ nō rndent: de hoc etiā dictū est in quarta pte sub ti. ō graduali. Dicit qđoqz rīsoriū: qz vnī cātati ceteri ꝓcorditer respōdēt: Juxta illd apł. j. co. j. Ut idipz oēs dicam⁹ r nō sint in nobis schismata. Cātauit cñ vnus. s. Xps r Petrus r ceteri eius se

Cc In ecclesia sunt duo ordines

Dd lectiones q̄ cruplici fine terminant.

Mſſe. xxj.

Ee Cantica vñ dicant

Ff Hymni vñ dicant

Gg Qñ dicantur orones in singulis horis.

Hh Qñ dicat̄ orones in singulis horis.

Ii Versꝰ orētē oratiōi est ppe mitas rōnes.

Kk Ofa vñ cāt̄ respōsoriū

Ll. xij. Esa. xl.

Mat. v.

iij. Re. viij.

Psal. cxxxvj

tho. xl

cuti sunt: vel q̄ choro illud cātanti Xpus rndet ab vno. Isidorus dicit q̄ italici rīsoria tradiderūt: q̄ inde rīsorios cāt⁹ vocāt: qz alio desinēte id alter rndeat. Porro rīsoria nocturnalia spūalibus cāticis cōparant: dicūt cñ cāticā: qz cātāt: sunt spūalia qz ex iubilatiōe spūalis mētis p̄cedūt. Cātāt xo vt recitatiōe lectionū ad supne patrie cōcentuz mentē nīam incitent subleuari: qđ etiā in sinuar. Gloria patri qđ in vno quoqz rīsorio canit. Ceterū rīsoriū ab vno incipit vt ab alijs cōcinat̄ p qđ fratris ad fratres exhortatio ad seruiendū deo intelligit. Per versum xo rīsoriū q̄ tot⁹ ab vno canit singularis ad deū depcatio denotat. Adhuc rīsoriū cantando quasi p tubā vocē exaltamus excitādo fratres ad altiora vsqz adeo vt ad laudē sancte trinitatis perueniam⁹. dicētes. Gloria patri r fi. rc. Qñqz aūt rīsoriū tres hz Xpus: put in sexta parte sub prima dñica de aduētu dicet. Rīsoriuz quoqz post versum imperfecte recātat ad notandū q̄ si in mōte. i. in statu pfectiōis saluari nō possum⁹ saltē in segor. i. alta via saluemur ī statu: vez impfectionis. Adhuc semiplene siue p parte repetitur. Ad notandū ea q̄ viuentes facimus imperfecta ee. Et sit prīo repetitio a remotiori quo ad finē: r postea minus remotor: r vltimo: Gloria patri r filio &c. put sub dicta dñica de aduentu dicet. In festiuis xo itez totū pfecte repetitur: ad notandū lettiā et pfectionez scōr. ¶ Orones silr in singulis horis dicunt p quas ꝑmissio impetrāda est: Oro nanqz petitio est. Mā orare petere est: sicut exorare, est impetrare. Et sm Greg. veraciter orare est amaros ī ppfectiōe gemitus r cōpositā xpa sonare: oro autē dei miam significat que p̄cedit r subsequitur hominē in bonis operib⁹: r ideo dr in principio missę r fine. Est añt vltia oratio dñi ad operarios bñdictio. Oēs orationes in fine dicunt ab actibus sumitur apłor q̄ quando diuīsungebant positis genibus suis orabāt. Sicdē orator sacerdos populū salutat dicens. Dñs vobiscū: r hoc ideo vt illū animet ad orandū: pro ipso q̄ eius oro sit accepta deo q̄z deus gram suā sibi donet. oratione añt finita rex orat dicēs. Dñs vobiscū de quo sub ti. de p̄ria dicet. ¶ Et nota q̄ oē officiū p̄ter nocturnū oratione r bñdictiōe cōcludit: ad notandū q̄ dū in hoc seculo sumus necesse habemus presbyteroz orationibus muniri. Et mos est qñ cū famulus dei familiare habemus colloquium: cū ab illis separamur bñdictionem ab eis poscimus. In nocturnis xo hoc nō fit qz ibi nō fit separatio: sed maturinū r matitudinē laudes de deo cōiunctim cantantur. ¶ Porro licet deus sit vbiqz: tñ sacerdos in altari r in diuinis officijs dz ex institutiōe Gigilij pape Xpus orientē orare. Añ m ecclesijs ostia ab occidēte habēt⁹ missaz celebrās ī salutatiōe ad pplz se vertit qz quos salutamus facie ad faciem ꝑsentamus: put in quarta parte sub rit. de salutatiōe dictū est. r dcin de oratur⁹ se ad orientē conuertit. In ecclesijs vero ostia ab orīente habentibus: vt Rome nulla est in salutatione necessaria ꝓuersio: qz sacerdos in illis celebrās semp ad pplm stat, cōuersus. Templi quoqz Salomonis r tabernaculuz Moysi legūt ab orīēte ostia habuisse Exo. xxxiij. c. Versus orientē ergo oramus: primo memores q̄ ille q̄ est splēdor lucis eterne sedētes in tenebris illuminauit: qñ visitauit nos oriens ex alto: de q̄ legit. Ecce vir oriens nomē eius. Cuius argumēto in libro Sapientie dr. Oportet ad ortum lucis adorare: r nō q̄ diuina maiestas local'r in orīente ꝓsistat q̄ potentialiter r essentialr est vbiqz. Juxta illd. Celū r terrā ego implebo r ppheta. Si ascendero ī celū tu illic es: si descēdero ad ī̄ernū ades. sed qz deū timētibus ozitur sol iustitie qui illumināt oēm hoiem venientē in hūc mūdum. ¶ Scdo ideo xpus orientē oramus vt animus noster se ad potiora quertere admoneat. ¶ Tertio qz qui deū laudare volunt non debent ad illum vrtere terga. ¶ Quarto sm Joānez damas. q̄ quatuor sequētes orones scripsit in quarto libro cañ. v. c. vt patriaz nam nos requirere oñdamus. ¶ Quinto vt xpm crucifixum q̄ verus est oriēs: r ad quē oramus directe respiciamus. ¶ Sexto vt veniētē iudicē nos expectare mon strem⁹. Ait cñ idem Damas. ibidē. Deus paradisum sm orientē plantauit. vñ hoiez trāsgressum exulē fecit r ante paradisum ex occidēte habitare fecit antiquā igit patriā derelinq̄ntes r ad ipsam aspicientes deum, ad orientē adoramus. ¶ Septimo qz dñs crucifix⁹ ad orientē respiciebat: ideo r nos oramus ad eū respicientes: sed et ipse in celū assumptus ad orientē sursum ferebat: r ita ipsuz apli adorauerūt: r ita veniet: quēadmodū viderūt eū euntē in celū: ipsuz igit expectātes ad orientē adoramus. Daniel q̄z in babylonica captiuitate: r iudei silr Xpus rēplū orabāt. Augu. tñ. ij. di. ecclesiastica. dicit q̄ nulla scriptura nos docuit Xpus orientē orare. Adhuc stantes oram⁹ sanctos, put iā p̄missuz est vbi de psalmis agitur. Orādū añt est in ecclia q̄ ad hoc inuēta est, put in prima parte sub ti. de ecclia dictū est. Añ ps. lxvij. In ecclesijs bñdicite dño deo de fontibus israel: r alibi: Adorate dñm in aula sancta ei⁹: r illud. Introibo dñe in domū tuā adorabo ad templū scim tuū in timore tuo. Item ꝓceptū est cōi altari hoc adorabis. Itē ppheta. Venite adoremus r p̄cidam⁹ añ deum ploremus cōi dño q̄ fecit nos: qz ipse est dñs deus noster: deus. i. creator. dñs. i. redemptor: noster. i. saluator. Sed cū de⁹ sit vbiqz vt p̄missum est quare potiꝰ in templo q̄ alibi est adorādus. Preterea legit Jo. iiij. c. q̄ cū mulier samaritana solutionē qōnis q̄ de loco adorandi⁹ iter iudeos r samaritanos sepe xpistabat a xpo q̄siuisset. Patres in hoc nri ī mōte hoc adorauerūt: r vos dicitis qz hierosolymis est loc⁹ vbi adorare opz. Rndit illi Jesus. Mulier crede mihi q̄ venit hora qñ neq̄ in mōte hoc neq̄ in hierosolymis: supplēdū est tm̄ adorabitis patrē: sz veri adoratores adorabūt pfecte in spū r vitate. q. d. nō p̄fero locū ī adorādo vbicūqz adorēt de⁹ dūmodo sit in spū. i. p spūalibus r vitate. i. eternis. Añ xpus inquit: Tu aūt cū oraueris intra cubiculū tuū r clauso ostio ora pfecte tuū. Sed sz vbiqz sit deus adorādus: spāl'r tñ in ecclia aliquin frustra tāto studio tātoqz impēdito templum dñi fieret nisi grati⁹ in eo adorari acceptaret. Añ Salomō ī tēplo ꝓstructo r dedicato orauit ad dñz vt q̄cūqz illud ascēderet: p pctis suis: vel p q̄cūqz tribulatione clamās ad dñm: in his q̄ iuste postularet exaudiretur: quā oratio formā sequitur ecclesia in oratione quā dicit, in eccle dedicatione. Assistūt cñ angeli ibi adorātib⁹ vt deuotas eoz orones dño offerāt sm illud. In cōspectu angelorū psallā tibi adorabo ad templū sanctum tuum ad

cōfitēdū nominī tuo dñe. Hinc angelus ad Thobiā. Ego obtuli orationē tuam dño. Requiescunt etiā ibi sanctoꝝ reliq̄e: q̄ nobis devote deū adorātibus suis precib⁹ assequunt: q̄ nos meritis nostris nō valem⁹. In plateis vero ⁊ ī publico more phariseoꝝ orare a dño phibemur. Q̄ vero apl's ad Timotheū inq̄t volo vos orare in oī loco leuātes puras manus sine ira ad internā pertinet oratiōnē. In oī em̄ loco orat q̄, per charitatis officia ⁊ opera bona ybiq̄ manus cordis mundas ad deū leuat. Ceterū adorādus est p̄ ⁊ filī⁹ ⁊ spūs scūs: q̄m oēs ⁊ singuli sunt vn⁹ solus⁹ ⁊ verus deus. Iz em̄ alia psona sit P̄: alia fili⁹: ⁊ alia spūs scūs: tñ p̄s ⁊ filī⁹ ⁊ spūs scī vna est diuinitas eq̄lis gl'ia coeterna maiestas. Una igit ⁊ equalis tori⁹ individue trinitatis est oſo de qua sane p̄ōt intelligi q̄ dñs. Veri adoratores adorabūt p̄em in spū ⁊ veritate: nāq̄ qui deū veraciter adorat ipse quidē adorat p̄em in spū ⁊ veritate. i. in filio q̄ de se dicit. Ego sum via veritas ⁊ vita: ego sum inq̄t in p̄e ⁊ p̄ me est: ideo p̄ adorādus est ī filio ⁊ filī⁹ ī p̄e ⁊ spūs scūs in vtroq̄. Est aūt deus adorādus de corde puro ꝑscia bōa ⁊ fide nō ficta. De corde puro nō vt q̄dā faciūt q̄ in ꝓperitate deū gl'ificāt: iz cū in aduersitate blasphemāt de q̄b⁹ ꝓpheta. Cōfite bunt tibi dñ bñfeceris eis: si vero nō fuerīt sattati murmurabūt. de cōscia bona: nō vt q̄dā faciūt q̄ cōtra deū grauissime peccāt ⁊ postea temere illi sa crificāt: de q̄b⁹ ꝓpheta. Peccatoꝝ dixit de⁹ quare tu enarras iustitias meas: ⁊ assumis testm̄ meū ꝓ os tuū. iij. q. viij. q̄ testat illud vtriq̄ testm̄ de quo veritas ait. Q̄ est sanguis me⁹ nouī testī. De fide nō ficta nō vt q̄dā adorant q̄ recte dicūt sed ꝓpter viuūt: q̄b⁹ dñs improperat dicēs. Hic ppl's labijs me honorat: cor aūt eoꝝ lōge est a me. Dicūt em̄ ⁊ nō faciūt. Adorādus est itaq̄ deus corde per deuotionē: ore per cōfessionem: ⁊ opere per veneratiōnē. Sūt āt due spēs adoratiōis. s. latria q̄ soli deo debet: ⁊ dulia q̄ in quibusdā creaturis adhibet: vt dictū est in quarta pte sub q̄rta ꝓticula canōis sup Oue ꝙbo seruitutis. ¶ Rursus canonice hore in ipsis speciē horis dici dicēde sunt: nec obstat illud psalmiste. adoratiōnis Būdicā dñm in oī tpe: nec illud apl'i. Sine intermissione orate: q̄m benedicere dñm ī oi tpe: est illī latria semp digna cōuersatiōe laudare. Sine ī termissione orare est oīa in dei laude seu gl'ia agere sicut dulia Psal. idē apl's ait. Siue māducatis siue bibitis siue aliq̄d aliud faciatis ī gl'ia dei facite. xxvj. q. vi. nō ob j. th. v. seruetis. Ceterū oſonē salutatio ꝓcedit et sequit ad illā rñsio: ꝓ sub ꝓria pte dicet. ¶ Finalr aūt post orationē dicit. Būdicamus dño: q̄ sumptuz est de apl'o vel de psalmovel de hymno triū puerorū: vbi dr. Būdicam⁹ p̄em ⁊ filiū ⁊c. Et dr q̄ꝙa pueris q̄ sūt ꝑfecte etatis ad notādū oīa opa nr̄a psal. c. impfecta esse iuxta illd. Impfectū meum viderūt xxxviij oculi tui ⁊c. de ꝙse. di. iij. tulerūt. ⁊ q̄ oīs laus nr̄a pueritlis ⁊ impfecta ē ad cōpationē dei quē laudamus: q̄cūq̄ em̄ hic dici potest minus a laude dei est. Ac si dicat ecclesia: laudam⁹: sed laudando nō sufficim⁹: q̄ supeminentia dei eloquiū nostrū ⁊ ītellectū superat: q̄ accedet hō ad cor altū ⁊ exaltabit de⁹. Q̄n ab oībus ꝙsequenter dr. Deo grās: q̄st Psal. lxiij. placet sicut pisi est in dei laude supari. Dicit etiaz a pueris ad notādū q̄ soli pueri. i. puri a malitia digne laudāt deū ⁊ grās agunt. Dicit etiā q̄ꝙa matoꝝ ad significandū q̄ ī eterna beatitudine cū dño perfecti crimus laudatores: q̄ in hac vita nō possum⁹ esse perfecti. ¶ Rursus post suffragia dr alia oratio q̄ mīam dei significat: q̄ precedit et subsequit hoīem in bonis operibus. Dicitur etiā iteruz. Benedicamus: ⁊ deo gratias: q̄ sicut dño Mat. xxviij. post q̄ iterū post resurrectionē suā salutauit discipulos suos būdixit eis: ⁊ illi gratias referēdo illū adorauerūt: ita ⁊ ꝓbyter vel alī⁹ iterꝝ dicta oratione dicit. Benedicamus dño: ⁊ est subaudiendum: cuius mēbra sum⁹ ⁊ in quo benedicim⁹ ⁊ etiā bñdicit. Chor⁹ vero gratias agēs dicit: Deo grās: q̄ RR Būdi sumptū est de apl'o: per q̄ significat q̄ vsq̄ in finē camus vite nostre innocentiā debemus seruare: ⁊ deo benedicere ei ꝓ beneficijs gratias exoluēdo: vel Be domino nedicamus dño cū deo gratias est laus finalis et et deo exultatio ineffabilis: q̄ erit in gloria cū gratiarum gras actione: vel deo grās est de cōsummato cursu gratiarum actio: de hoc etiā dictum est in quarta parte sub ti. de oratione nouissima. Sed videt q̄ꝙ potius deberet rñderi. Āmē. i. fiat seu ita sit. s. quod deus sit benedict⁹: sed respōdetur deo gratias vt notet q̄ hoc ipsum q̄ deo bñdicimus ab ipso deo habem⁹. ¶ Petro q⁹ dñs viuim⁹ in lubrico positi sum⁹: ⁊ a demonib⁹ impugnamur: quare semp sanctoꝝ suffragijs indigemus: iccirco in plerisq̄ ecclesijs in singulis horis post Būdicam⁹, suffragia sanctoꝝ subijciunt. Et no. q⁹ qꝛ totū ꝓs a natiuitate dñi vsq̄ ad festū purificationis est de infantia saluatoris: ideo vt quidā dicūt nō debent fieri tūc cōmemorationes p̄sertiz de cruce. Iuxta illud. Mō coques hedū ī lacte mr̄is sue: nec ē ⁊ dñica de passiōe vsq̄ in sabbatū post p̄th'ec. vt ibi dicetur. ¶ Hoc ēt sciēdū est q⁹ qꝛ petr⁹ ⁊ paul⁹ in vita ⁊ in morte nō sunt separati, put cātat ecclesia: iō nec cōmemorationib⁹ separanē q̄ simul fiunt ⁊ cōiter PP Q̄nā de vtroq̄. ¶ Ultio notādū est q⁹ cātandi vsus a ve cepit teri testō sumpsit initiū: sicut ī esdra legit: de q̄ in ꝓte scda sub ti. de cātore: ⁊ ita ī quarta pte sub ti. ecclia de alleluia dictū est ī eccles. i. c. xlvij. Dedit illis cō vsuscā tra inimicos potētiā ⁊ stare fecit ꝓtra altare cāto tandi. res ⁊ ī sono eoꝝ dulces fecit modulos: ⁊ psalmista. Psal. Cātate ei cāticū nouū bñ psallite ei ī voci ferationē. xxxij. Celebrat itaq̄ ei cātus vt ostendat hoīs debere referre gratias ⁊ laudes deo: dū manibus ceteriscz mēbris satagunt agere opera: quibus valeāt deo placere. Vsum tamē cātandi quidā reꝓbāt put dictū est in ꝑmio quarte partis. Ordinē cāntilene ī diurnis siue ī nocturnis horis credit beatus Hzego. plenaria ordinatione distribuisse: cū QQ multi ⁊ añ ⁊ post eū oſones antiphonas ⁊ rñsoria Tres cōposuerint. ¶ Et nota ſm Hugo. de sctō victore spēs so q⁹ tres sunt spēs sonoꝝ: q̄ tres modulos faciunt: noꝝ fit em̄ son⁹ pulsu flatu ⁊ voce: pulsus ꝓtinet ad cy scōm tharā: flatus ad tubā ⁊ organū: vox vero ad cantū. Hugo Hec gña musicoꝝ antiquoꝝ ppl's in laudē dei exercebat: hec aūt cōsonātia sonoꝝ assignari pōt ꝓcor nem. die mor: si ad pulsum cythare manū opatio ad, flatū organi mētis deuotio: ad cātū vocis sermonis exhortatio referāt. Bernar. inq̄t. Quid, pdest dulcedo vocis sine dulcedie cordis: frāgis vocē frāge ⁊ volūtatē: seruas cōsonantiā vocis: seruа ꝙcordiā morū: vt per exēplū cōcordes ꝓximos: per volūtatem des: ⁊ per obedientiā magistro. De organo dictū est in quarta parte sub titu. de sanctis. ¶ Rur- BB

Tres speciē musicoꝝ in tresꝓsofft Actuū xiij. ꝑs. cl. SS Cātus ecclia sticus in celestī letiā significat.

sus hoc triplex genus musicoꝝ ad triplicē dñam beneficij ecclesiastici referē ſm Ricar. eſm cremonen. in mitrali. Nam ipsum officiū ecclesie cōsistit in psalmis in cantu ⁊ lectionibus. Primum musicoꝝ genus est quod fit pulsu digitoꝝ: vt in psalterio ⁊ similibus: ⁊ ad id ꝓtinet psalmodia. Juxta cij diuidūtur illud. Laudate eū in psalterio et cythara. Dicitur em̄ psalterium a psallin grece quod est tangere latine. Secundū est q̄ fit voce scz humana: ⁊ ad istud pertinēt lectiones vnde psalmista. Bene psallite ei in vociferatione. Et apostolus lectionē vocē vocauit dicens. Ignorantes Jesum ⁊ vocē prophetarum que per sabbatū legūtur. Tertiū est q̄ fit flatu sicut in tuba: ⁊ ad istud pertinet cātus: vñ psalmista. Laudate eū in sono tube. Sane rationabiles diuersoꝝ sonorum cōcentus ⁊ concordiā varietate cōpactā ⁊ bene ordinate ciuitatis vnitatē significat. Suauius vero cātus fit ex diuersis sed nō ex aduersis vocib⁹. ¶ Rursus cātus in ecclesia letitiā celi significat: voces vero graues acute ⁊ superacute mnuunt tribus modis predicādū eē tribus ecclesie ordinibus: ꝓpter tricesimū sexagesimū ⁊ centesimū fructū: vel iuxta tria volumina Salomonis significat ordinem incipientiū proficientiū ⁊ perfectorum: de choro dictum est in prima parte sub titulo de ecclesia. ¶ Sane statutū est in cōcilio toletan. ⁊ gerūdēn. de cōse. dist. ij. in statuto. ⁊ dist. j. altaria. ⁊. xxj. di. c. fi. q̄ tā misse ordo q̄ psallēdi ⁊ miniſtrādi cōsuetudo seruetur in omnibus ecclesijs: q̄ in ecclesia metropolitana seruat. Abbatibus quoq̄ vel monachis curā animarū habētibus nō licet publica officia aliter celebrare q̄ in eccl'ia ēpali: q̄uis Aug. dicat. xij. dist. illa. Q̄ neq̄ ꝑ fidē neq̄ ꝑ bonos mores esse cōuincitur indifferēter habēdū esse: ⁊ in ecclesiasticis sacramētis sit de iure cōsuetudo seruāda: de ꝙse. di. iij. de cena. extra de cele. mis. c. penul. xj. di. catholica.

¶ De nocturnis. Capitu. iij.

A Q̄n ī cipit tps celebrationis officij.

Licet ecclesiastica officia a vesperis incipiāt. Juxta illud. De vespera in vesperā celebrabitis sabbata vestra: extra de ferijs. c. ij. quia tñ ordo cōueniens est vt a tenebris procedamus in lucem ⁊ non econuerso: ideo a noctis officio inchoemus. Tempus autem nocturnum significat vitam nostram in peccatis. Nocturnum' officiū nostri exilij seruitutiū: naz laus matutina penitētie suffragiū per quā tendim⁹ ad lucis gaudiū ⁊ libertatis. Vel tēpus ante nocturnū significat tps ante legē mortis in quo omnes silebāt a laudib⁹ dei. Tēpus nocturnū significat tps legis date moysi. Tps laudis matutine significat tps gr̄e a resurrectione vsq̄ ad finē mundi: in quo tēpore deū laudare tenemur de bonis nature q̄ in illa hora nobis cōtulit creando: de bonis gr̄e que in illa nobis contulit resurgendo: ⁊ de bonis glorie que in ea nobis dabit resuscitando. ¶ Sane nocturnale officiū media nocte cantē propter B Q̄niq̄ rōnibus quinq̄ rōnes. ¶ Primo q⁹ primogenita egypti de nocte interfecta sunt: ⁊ primogenita israelis saluata. Exo. xij. vt igit dñs seruet nobis primogenita nr̄a. i. hr̄ditatē regni celestis, quā nobis primogenitus dei filius acq̄siuit: iō ei canim⁹ officiū nocturnale ne sim⁹ sicut Esau q̄ ꝑ edulio lēticule ruffe, pdidit primogenita sua. vij. q. j. q̄ piculosum. ¶ Scdo q⁹ dei filius fuit media nocte nat⁹, iuxta illud Sapiētie. c. xix. dū medium silētiū tenerēt oīa ⁊ nox ⁊c. vsq̄ a regalib⁹ sedib⁹ venit Jes⁹ fi. tu. vt ergo ipsi⁹ natiuitati grati sim⁹ eū de nocte laudam⁹: ⁊ gratias de ipsius natiuitate agim⁹. ¶ Tertio q⁹ ꝓs ī nocte hac hora capt⁹ ⁊ illusus ē a iudeis: ea ēt hora spoliauit ī fernū large noctē accipiēdo, s. añ lucē mane ꝺo surrexit: media ēt nocte iudiciū vēturus asserit. Vñ statutū fuit vt in diebus vigiliaꝝ pasche añ noctis mediū dimittere nō liceat pp'os expectātes ꝙpi aduētū: vt dicet in sexta pte sub sabbato sancto. Ideo hac hora deū laudam⁹ gratias agētes de ipsius captione ⁊ patrū liberatione: et ēt aduētū solicite expectātes. ¶ Quarto vt noctes delicioꝝ nostroꝝ illuminarent. Unde paul⁹ et ſy las in vinculis existētes media nocte orātes hymnū cūctis audiētib⁹ dixisse memoratur: vbi terremotu facto repēte ianua spōte patefacta est: ⁊ eoꝝ vincula illico sunt soluta. ¶ Quito ꝓpter carnis illecebras psallēdo ⁊ orando cbdomadas: q̄ sicut oꝛ eccl'ia. xxj. Vigilias honestatis domat carnes. Sciendū aūt est q⁹ in primitiua eccl'ia ministri ecclesie ter de nocte interpollatiz surgebāt ad diuinum officiū celebrādū: tria in hoc tpa designātes ꝙ vez tps āte legē: tps sub lege: ⁊ tps gratie. Surgebant em̄ primo circa primū somnū: quādo vulgus solet ire dormitū: sc̄do circa mediā noctez: tertio paululū ante diē: sic ordinātes officiū vt nocturne finite ⁊ lectiōes cū suis rēsp̄sorijs plecte essēt priusq̄ lucesceret: apparēte ꝙ aurora pulsatis cā pānis cantabāt. Le deū laudamus: ⁊ matutinas laudes. Ad primū nocturnū p̄tifex ⁊ ministri ecclesie surgebāt: q̄ sine inuitatorio cātabāt, ꝓ eo q̄ nullus ad hāc inuitabāt. Et vocabāt vigilia: q̄ habuit initiū a pastorib⁹ vigilias noctis sup greges suos seruātibus. In precipuis tñ solēnitatib⁹ populus tota nocte in dei laudibus psistebat: iz illo sublatū est: ⁊ ieiunij loco illius vigilie ordinatū: ꝓout dicet in sexta pte sub quarta feria tertie hebdomade de aduētu. Ad secundum nocturnū surgebant ministri simul ⁊ cōiugati tā mulieres ꝙ viri: que cum inuitatorio dicebāt ad significandū angelos inuitantes pastores ad videndū regē natū. Ad tertiū surgebāt omnes ꝓmuniter: iz ꝓ postea algescente charitate cū oēs tam ministri ecclie q̄ populus surgere ad nocturnū officiuz pigritarēt: statutū est vt omnes media nocte surgerēt: iuxta illud prophete. Media nocte surgebaz ⁊c. Et totū noctis officiū cōtinue cantarēt: ⁊ plures adhuc illa hora surgūt. Quia vero quidaz nocturnis delitijs pluſq̄ dei seruitijs vacātes ſtitutionē huiusmodi nō seruabāt: cōsequēter statutum est vt saltez tēpore vltimi nocturni oēs surgāt. ¶ Pōt etiā D dici q⁹ quatuor sunt ecclesie hostes: superiores. i. Quademones malignātes: inferiores: id est hoīes ad tuos uersātes: ī teriores. i. ocupiscētie carnales: ⁊ exteſūt horiores. i. illecebre seculares. ¶ De ꝑmis inq̄t ap'ls stes ecEphe. vj. Nō est vobis colluctatio aduersus carnē clesie. ⁊ sanguinē ſz aduersus spūalia nequitie in celestibus. ¶ De sedis psalmista. Supra dorsum meū fa- P'sal. bricauerūt peccatores prolongauerūt iniq̄tatē su- cxxviij bi. ¶ De tertijs ap'ls. Caro ocupiscit aduersus spi- Gal. v ritū: spūs etiā aduersus carnē. ¶ De quartis Jo. Jo. Nolite diligere mūdū neq̄ ea q̄ sunt in mūdo: q̄ j. Jo. quicūq̄ est ī mūdo, aut est ocupiscētia carnis, aut oculoꝝ, aut supbia vite. Aduersus hos q̄tuoꝛ ho

Lu.ij. tres rectores ecclie debēt quatuor noctis vigilias
solicite custodire: nā pastores custodiebāt vigi-
Quatuor noctis vigilie. lias noctis supra gregem suū vez cōtinuū gallici-
nium: inde pessimū: tantre lucinū: in qbus obesse ci
uitatis custodes vigilāt alternatim. Primā ḡ vi
gliā custodire debēt ostra fallacias pmox hostiū:
scdaz contra versutiā secūdoz: tertiā ostra tertias:
quartā ostra quartas. Et sō nocturnū officiū i qua
tuor est partes distinctū. s. in tres nocturnos. t ma
tutinas laudes qō per quatuor noctis vigilias ō
dictas quatuor hostiū psecutiones antiquit⁹ eccle
sia decātabat. Postrom memoriā illi⁹ laudabilis
cōsuetudinis t deuotiōis antiquoz in tēpore esti
uali celebrat ecclia nocturnū officiū i tēpore pme
nocturne: lz qnqz tēpestiuis: qō qdaz vigilias sub
antiquo nomine vocant t spāliter in festiuitatib⁹
beatoz Joānis baptiste. Petri t pauli t assūptio-
nis bte marie: que sunt precipue illius tpis solen
nitates: t hoc facere incipiūt in ipso festo bti Joā
nis hic in crepusculo pro eo q ipse fuit finis vete
ris testamēti t initiū noui. Romani etiā adhuc in
pcipuis festiuitatib⁹ totius ānī in sero dicūt tres
psalmos t tres lectiones qs vigilias vocāt: t in no-
cturnis idē repetūt: t totū offm matutinū pficiūt.
Rursus in meziā dicte deuotiōis antiqter i no-
cte: surgētiū tres nocturnos dicūt: q t ide nomē
t originē habuerūt. Et nota q nocturna ne. pomit
p hora: sz nocturni nocturnoz p officio: vi noctur
na nocturne est collectio psalmoz q dicūtur āte le
ctiones in dnica: vel in pfestis diebus. Nocturne in
pluralī dicunt tēpora in qbus psalmi cātant. No
cturni nocturnoz dicūtur nouē psalmi t nouē le-
ctiones cū suis respōsoriis in solēnitatib⁹. Sane p
nocturnas excubias diaboli vitam⁹ insidias: t lo
nocte surgētes currim⁹ cāpanis auditis ad ecclīā
veluti exercit⁹ ad militiā audito clāgore tubarū.
H Qr in grediē tes ec-clesiaz añ al-tare ſ̄i-clina-mus. Aula igit regiā. i. ecclīā ingredientes ad altare icli-
nam⁹: q quasi regē milites adoram⁹ eternū. cū re-
gis milites sumus. Inclinātes añt trinā factum⁹
oronē dicētes ter Pr nr̄ etc. sermonē ad patrē et
filiū t ad spūm̄ sanctū dirigētes: cū ad patrē loqmur:
ad medium altaris intētione cordis t statu corpis
nos presentamus, ppter pris potētiam t nostram
pseuerātiā cū ad filiū loquimur ad sinistrā altaris
partē nos cōuertim⁹: ppter ipsi⁹ exinanitionē et
nostri lapsus offensionē cū ad spiritū sanctū: ad al
taris dextrā trāsim⁹ ppter ipsius benignitatē t
nraz gratie psecutionē. Quidā tn adhuc habēt spe
ciales orones. deinde quidē psalmos graduales
incipiūt: de qbus dictū est in pemio hui⁹ partis.
Sacerdos itaqz nocturnū inchoās officiū a dño q
apo.j. é alpha t o. t. principiū t finis t bonoz largitor om
niū incipit t qñ scriptū est Jo. xv. Sine me nihil
potestis facere etiā os aperiri petit añ oīa fiducia
eze.iij. liter ab eo q dicit. Aperi os tuū t ego adīplebo il-
lud: vt ei os aperiat ad digne ipm laudādū dicēs.
ps.l. Dne labia mea aperies: t os meū anūcia. etc. qz nō
est spectosa laus dei in ore pctoris: nisi ipe in lau-
dē dei sut ipsius os aperire dignet. Juxta ,pphe-
Psal. tā. iij. q. viij. §. qō testat. Qr tu enarras iustitias
xlix. meas t assumis testamētū meū p os tuū? Finit ēt
hoc officiū in ipso deo dū ōr. Deo grattas. vt ini-
tiū t finis circulariter referātur ad eū q est alpha
t o. t qō dicit. Aperies ponit tēpus pro tēpore. i.
epo.j. aperi. Rursus petit sua labia aperiri: qm̄ pridē in
oplectorio nos deo ꝺmēdauim⁹: t os t pect⁹ signo
crucis muniētes cōclusim⁹: quare merito nūc cū
pcamur vt labia clausa aperiat ad laudādū. Cho-
rus Xo ad notādū harmoniā nō mutata psona rn̄-
dens dicit. Et os meū annūciabit laudē tuā: est ei
Xa armonia: vt sit credētiū cozvnū t alavna. Acc.
tiū. t in natali vnitate deus laudāt: qz Xo diabol⁹
dei laudē abhozret, ppē qō deū laudare volētē sa
tagit impedire: nā cōcept⁹ pharao. i. diabolus sur
git in scādala: nō ecclesia ne succūbat statim impe
trata loquēdi licentia ozat dicēs alta voce. De⁹ in
adiutoziū meū itēde. Choz⁹ añt rndet dicēs. Dne
ad adiuuandū me festina etc. ¶ Sane pmissis duo-
bus habitis: vez gfa p quā os aperit: t diabolo p
auxiliū dei repulso: nihil aliō restat nisi laudare:
vñ statiz ecclia laudās subiicit. Glia pr̄i etc. de q in
pemio dictū est. Nec qz nō sufficit deū laudare ni
si etiā ad laudādū alios iuitem⁹: vt q audit dicat
Gent Apo. vltimo: extra de fac. vnc. c. vnico: t coz
tina. cortinā trahat. Exo. xx. tō sequit̄ inuitatoziū
t inuitatoz⁹ ps. Venite exultem⁹. vbi multiplex
cā reddit quare deo exultare t iubilare debemus
dū ibi ōr. Qm̄ de⁹ magn⁹ etc. t vltimo assignat cau
sa. s. ne ingrati sim⁹ sicut iudei q ,pter suā ingrati
tudinē t malitiā terrā ,pmissionis nō ītrauerūt:
vñ ōr ibi. Si introibūt i requiē meā. q. d. nō. Inui
tatoziū añt alta voce ōr: quasi mater ecclia p illō
muitet hoies ad pfitēdū dño. Juxta illud. Venite
filij audite me qō notat scōs Xpus. Preoccupem⁹
etc. Hic est q in qbusdā ecclesijs tacētes ad oronē
ante matutinū añ singula altaria statiz cū auditū
cātari. Venite exultem⁹, choz intrāt. Incipiēs ei
Psal. xxxiij. iuitatoziū est quasi preco tanq tuba exaltās vocē
suā. Premittit quoqz inuitatoziū vox hūilis: sz cū
venit ad psalmū iuitatoziū exaltat̄ qz ecclia pzio
secrete quasi ostio clauso laudat deū ,pter se sed
postea manifeste ,ppē alios vt ardor accēdat ,pri
mos. Hinc ergo est q in precipuis festiuitatib⁹ in
uitatoziū quasi vocē valde demissa inchoat. Sz cū
venitur ad versuz. Modie si vo. ei⁹ audi. nolite etc.
exaltat ne qs corde forte obdurat⁹ de voce nō au
dita causet. Esa. Esa. Quasi tuba exaltavocem tuā
Esa. lviij. rurs⁹ voce ōmissa inchoat: ad notādū q ī pmitiua
ecclia populus clā ad fidē t ad xpm colendū inuita-
batur: sed postea vox exaltat vt ostendat q hodie
libere inuitat: pdicat t adorat. ¶ Jtē inuitatoziū
ipm ad aliquos versus illi⁹ psalmi. Venite reperi
tur integre t ad alios impfecte: qz lz oēs p ipsum
inuitatoziū ad laudes t gloziā dei inuitent: aliq
tn pfecte t aliq impfecte hāc īuitationē recipiūt.
Dicit añt sexies integre qz illi integre īuitationē
recipiūt q pfecte laudes deo referūt: pfecte ār tau
des deo referūt q nil qō nō sit laudis ītrpoñr.
Quia ergo senarius est primus numerus pfectus
qō ptz qz cōstat ex suis partibus aliquotis. s. vno
duob⁹ t tribus: tō sexies integre reperit. Tervero
ipfecte reperit ,pter illa tria hoim gña q ad cenā
inuitati īuitationē nō receperūt. s. auari: fupbi et
luxriosi: vt ōr in sexta parte sub scda dnica post pē
the. vel ,pter nostrā in tribus. s. in corde in ore t
in ope impfectionē. Cetez epyphanie officiū inui
tatoziū caret, put ibi in sexta pte dicet: t etiā mor
tuoziū offm̄ nisi funere pñte: qz ī illo officio xpi exe
quias imitamur: nō ei in parasceue dicit. Adhuc:
qz nō sufficit deū oze laudare nisi t mēte laudetur:

Quid significat inuitatorium.

Psal. xciij.

Psal. xxxiij.

3 Qr in uitatoriū reperit aliqñ integre aliqñ impfecte.

Ideo post inuitatoziū subiscit hymn⁹. i. laus dei.
Qr di catur hymnus p̄ inuita toriū. Jtē qz post īuitationē psequēter multi deū cū le-
titia laudāt. Juxta illud. Audiuit t letata est syō:
tō post inuitatoziū cātat cōiter hymn⁹. Tertio ōr
hymnus in signū: qz sicut in actibus; apl̄oz gen-
res gauise sunt: qz ad fidē vocate sūt. Pozro qz ire
rū nō sufficit laus oris t cordis: nisi et op⁹ sequat
Jac. ij. qz fides sine operib⁹ nō ꝓdest imo mortua est: tō
L Qr di cātur oza tio dñica in offō Jac. j. post hymnū sequit̄ psalmi q bonā operationē de-
signāt. Dñr etiā antiphone q significāt charitatē
sine qua op⁹ nō ꝓficit. t versiculi de quib⁹ in proe
mio dictū est. Post versus ante lectiones p qs do
etrinā habem⁹ ōr oro dnica. ¶ Pzio ad notādū q
q eget sapiētia t ītellectu doctrine postulet illā a
deo q ēm btm Jacobū dat affluēter oībus t nō im
properat. ¶ Scdo vt ipsi⁹ oronis auxilio pficiat
in nobis Xpus ītertio. Tertio vt p illā diaboli tēta
tiones pellant. Jlle em̄ sentiēs nos velle lectiōes
legere, in qb⁹ scrōz victorie cōtra ipm habite legū
tur: satagit nos acri⁹ impugnare: vñ nos illa ora-
tiōe munim⁹. Dicit añt secrete p qō secretū regis
ꝓciliū ītelligit: vt ꝓpositę similitudinis, psequa-
mur exēplū t vt diligēti⁹ capiat:, vel qz in ea loq-
mur deo. Altia tn pars patēter ꝓcludit vt pateat
ad qd oro ipa dicat. s. ne lector⁹ p fatuā tētationē
efferat: t auditor a lectiōis ītellectu t pfectu frau-
det: de hoc sub tit. de prima dicet. Per preces Xo
q dñicā oratiōe ante lectiones sequunt̄: implorat
sanctoz intercessio ad obtinēdū qō in ipsa oratione
Luc. x. postulat. Oram⁹ em̄ dñm vt mittat operarios in
messem suā: t aperiat coz nostrū in lege sua t i pre
ceptis suis ne semē verbū dei qō audituri sumus
aut volucres comedāt: aut spine suffocēt: aut ī pe-
tra q nō hz humorē arescat. Cōsequēter lectiōes
q sunt doctrīa subiscīunt: t post lectiones rnsoria q
2D Qr ali qñ tres noctur nos ali quādo vnum trz di-cimus bona opera significāt: de quibus in pemio dictuz
est. Illud añt cōsiderandū est q in diebus festiuis
t dnicis tres dicim⁹ nocturnos: iz pfestis vnū si
qdē in triū nocturnoz officijs tria tpa represēta
mus. s. tps ante legē: tps sub lege t tps gre: quoz
qlibet trib⁹ distinctionib⁹ variat. Tps añ legē
has distinctiones habuit: prima fuit ab Adā vsqz
ad Noe: scda a Noe vsqz ad Abrahā: ctia ab Abra
hā vsqz ad Moysen. Tps sub lege has distinctio-
nes habuit: prima a Moyse vsqz ad Dauid: scda a
Dauid vsqz ad trāsmigrationē babylōis: tertia a
trāsmigratione babylonis vsqz ad xpm. Tps Xo
gre has distinctiones habuit: pria distinctio fuit
aplice t euāgelice pdicationis: scda tps impugna
tiōis p hereses emergētes: tertia tps pacis qñ vez
hereses eliminate sunt. Recte añt tres nocturni
pres seu fideles vtriusqz tpis significāt: q vigilātes
per dei laudē ad eternā peruenīet laudē: vñ apl's
ad Coz. j. Oēs stabim⁹ añ tribunal iudicis: t nos
q viuim⁹ t q residui sum⁹ nō preueniemus eos q
dormierūt. Quia ergo illi bonis insistentes operi
bus bene vigilauerūt merito t nos vt eoz meri-
tis trinitati placere t nouē ordinibus angeloz so
ciari possim⁹. In nocturnali officio sub antipho-
narū psalmoz versuū lectionū respōsoriorū nouē-
nario deo laudes canimus: antiphōe ad dilectio-
nē: psalmi ad actionē: versus ad excitationē: lec-
tiones ad dei cognitionē: respōsoria ad gaudiū t
cātū pertinēt angelorū. Nouenarij vero antipho-
narū psalmoz: lectionum t rnsoriorū pro eodem
accipiunt̄ ḡtum ad nostrā significationē. De hoc
etiā dicet in sexta pre sub festo natalis: t sub feria
qnta cene dñi. t sub ti. de septē dieb⁹ post pascha.
In qbusdā tn ecclesijs qñ dicit. De deū laudamus
nonū rnsoriū nō dicit. Premissas itaqz trium tēpo-
rum nouē diuersitates seu distinctiones inuenimus in
nocturnis solēnitatū sctoz t dñicarū: in solēnita-
tibus em̄ sctoz tres nocturnos celebrātes: imita
mur excubias celestis Jerusalē que edificatur vt Psal. cxxj.
ciuitas: t cōseruat̄ per angeloz excubias q ter tri
nas distinguūr. i. ter tria trinitati ꝓcinūt sic t nos
qui in illā credimus tres nocturnos celebramus.
¶ Imitamur etiā ī hoc primitiue ecclie tres īter
pollatas excubias q ter in nocte surgebāt ad cōfi-
tendū dño: vt pmissum est. Si quidē canim⁹ nouē
lectōes: nouē psalmos: nouē antiphonas: t nouē
rnsoria: vez ī vtroqz nocturno tres siue tria ad no-
tandū oēs electos qui fuerāt ante legem sub lege
t sub gratia associatos esse in cognitione sancte
trinitatis nouē ordinib⁹ angeloz: t ī celis ipsi tri
nitatis cōgaudere t vsqz in fine sociabunt̄. Sicut
añt angeli priores electi fuerūt: ita t psalmi lectio-
nes precedūt. In dñicis quoqz dieb⁹ in qb⁹ aliud
festū nō occurrit, tres nocturnos celebram⁹. ¶ Et
dñr in primo nocturno duodecim psalmi t tres an
tiphone quaz quelibet rndet quatuor psalmis: t de ma
in plerisqz locis vnū gl'ia patri: quatuor psalmis tutina
rndet. Sane dñicā die dñs sua resurrectiōe glori- li ofō
ficauit t in ea angeloz cōsortia ,pmeruimus. Vñ dñica-
dñica noz dñicam resurrectionē nobis ad memo- li.
riam reducet: t etiā resurrectionē oīm, fideliū qui
ab initio mūdi fuerūt: t vsqz ad finē scli futuri sūt:
qz in resurrectione dñi oīm electoz resurrectio si
gnificata est. ¶ Primū nocturnum recolit tēpus
ante legem: scz tps legis naturalis. Duodecimus
psalmus illius recolit resurrectionē oīm sanctoz
illius tpis ,presertim duodecim patriarchaz qui
tunc maxime viguerūt t vigilauerūt a quibus po
pulus dei in duodecim tribus fuit ,ppagatus: qui
fuit dño pp̄'s peculiaris: sicut in tempore gre duo
decim ap̄li pre ceteris prefulserūt. Quaternarius
psalmorum numer⁹ quatuor principales seu car-
dinales Xtures ptendūt: vez prudentiā, iustitiaz,
fortitudinē, t tēperantiam: t, quas credimus, san-
ctos patriarchas suo tēpore pre ceteris habuisse
t alijs exēplo mōstrasse. Tres antiphone fidē san-
cte trinitatis siue dilectionē in ea ondūt. Quarū
quelibet rndet quatuor psalmis: nam quelibet te
nens fidē sancte trinitatis quatuor ꝓmissis Xtuti
bus est quadratus. Ciuitas em̄ in quadro posita
est sicut habet Apoc. c. penul. Ideo autez quatuor
psalmi sub vno gloria dicuntur nec separantur: qz
quatuor premisse Xtutes inseparabiles sunt; sed
qui habet vnam habet oēs sicut probat Aug. Jtē
in eo q sub vno gloria patri, siue glorificatiōe tri-
nitatis quatuor psalmi copulantur: ostenditur di
ctos patriarchas in vna fide trinitatis dictas q-
tuoz Xtutes habuisse et ceteris exempla mōstra-
sse. Verum quidam omnes psalmos primi noctur
ni sub vna antiphona cantant: ad notandum de-
lectationē quam habēt in cognitione trinitatis.
Quidam etiā ad quemlibet psalmum dicunt glo-
ria patri: sed p tres antiphonas eos distinguunt:
quia quilibet tenetur ex suo dono reddere laudes
trinitati ex hac dilectione quā habet in cognitio

Universidad de Deusto

Pthria adaptatio patruz ve. teſtiū ps. primi nocturnū dñice.

ne trinitatis. Et attēde: q̄ in prima dictione tpis hui⁹ legē vigilauerūt abel/enos/enoc/⁊ lamech/q̄ in primis q̄tuor psalmis innuit. Btūs vir. cantat Abel q̄ tāq̄ lignū plātatū secus decursus aquarū dedit in tpe suo fructū iustitie: dñō pro iustitia ꝑsecutionē passus succubuit. Quare fremuerūt. cātat enos/q̄ dño i timore seruiuit dñi nomē dñi īuocauit. Dñe q̄d multiplicati sunt: cātat enoc: quē dñs suscepit ⁊ cū i paradisū trāstulit. Dñe ne in furore: cātat lamech quē dñs exaudiuit: dñi ei talē filiū dedit q̄ gen⁹ humanū a furore dei in archa saluauit. Q̄ igit̄ q̄tuor dūtaxat psalmi dicunt ideo duo psalmi de matutinali officio subrahunt: vcz. Cū inuocarē ⁊c. Verba mea. ⁊ ideo illi potius q̄ alij: q̄ primus semp̄ cōpletorio: ⁊ scōs in scā feria ad laudes dicit. In scā xo distinctiōe primi tpis vigilauerunt noe/sem/heber/⁊ thare. Dñe deus meus. cātat Noe/quē dñs in illa gr̄atione iustū inuenit ⁊ ideo aquis psequentib⁹ saluū fecit. Dñe dñs nr̄. cātat Sem/quē dñs gl̄ia ⁊ honore coronauit: duxit sup fratres patris b̄ndictione sublimauit. Cōfit̄eor tibi. cātat Heber/q̄ mirabilia dei narrauit cū ciuitatē gygātū dissipauit. In dño cōfido. cantat Thare/q̄ in vrbe caldeox posit⁹ in dño confidit: cui⁹ pars calicis ignis sulphur extitit. In tertia distinctiōe primi tpis vigilauerūt Abrahā: Isaac Jacob/⁊ Joseph: q̄ sequētes psalmi declarāt. Saluū me fac. cātat Abrahā: quē deus saluū fecit/in cui⁹ tpe scīs defecit: q̄ idolatrie seruiuit. Usq̄q̄. cātat Isaac quē dñs i sacrificio respexit. Dixit: iſpiēs. cātat Jacob/q̄ spes dñs fuit: vñ ibi dr. Exultauit Jacob ⁊ letabit̄ isrl̄. Dñe q̄s habitabit. cātat Joseph: q̄ fuit sine macula dū adulteriū recusauit. Sedz xo nocturnū dñicalē siue tres psalmi q̄ nūc dñr cū trib⁹ antiphonis ⁊ trib⁹ glorificationibus recolūt resurrectionē eox q̄ sub lege mosayca fuerūt. Et iz tūc multi scti fuerūt tñ tres ordines fuerūt. s. legislator cū suis imitatorib⁹: ⁊ psalmista cū suis: ⁊ ꝑphete. ¶ Fuerūt nāq̄ alīq̄ alīq̄ doctrina legis ꝓtēti. Fuerūt etiā aliqui q̄ cū Dauid vel ad modū ipsi⁹ dño psalmos decātauerūt ante archaz ei⁹. Fuerūt ⁊ ꝑphete q̄bus datū fuit ꝯrigere populū doctrina ⁊ saptētia sibi a deo data ⁊ p̄dicere eis futura. Propter hos ordies tres psalmos dicimus: ⁊ q̄ isti seruierūt trinitati cū dilectiōe spūali iō ad singulos dicim⁹. Gloria pr̄i. cū antiphona. Qui āt oēs psalmos primi nocturni dicūt subvna antiphona: ⁊ oēs scōi nocturni sub trib⁹ hocattēdūt: q̄ si illis q̄ fuerūt tpe legis nature reuelata fuerit aliquātulū xr̄itas: illis tñ q̄ fuerūt sub lege Moysi magis: ⁊ ide eis maior est exultatio: q̄ notat antiphonax triplicatio. Preterea illis q̄ fuerūt sub lege nature ꝑmissa fuit hr̄editas: sed his q̄ fuerunt sub lege Moysi collata. ¶ Et nota q̄ in pria distinctiōe tpe legis vigilauerūt sacerdotes: vt Aaron cū docuit q̄s exprimit psalmista. Cōserua me: quox dñs pars fuit hereditatis ⁊ calicis. In secūda iudices: vt Hedeō: dū iudicauit quos exprimit psalmista. Exaudi dñe iustitiā meā: q̄rū iudiciū ꝑ dūt de vultu oīpotētis. In tertia reges vt salomō: dū pplz rexit q̄s insinuat psalmista. Diligā te: q̄s dñs ꝓstituit super gētes. ¶ In tertio xo nocturno tres psalmos dicim⁹ recolētes resurrectionē oīm illox q̄ tpe gratie siue in nouo testamēto in trib⁹ mūdi partib⁹. s. Asia: Africa: ⁊ Europa viguerūt ⁊ vigebūt. Et q̄ tpe gr̄e maxime facta est reuelatio ⁊ ipletio veritatis: ideo psalmi illi cātant sepius m⁹ recolitur resurrectionē dñi in tribus mundi partibus p̄dicatam.

Tres ordies sub lege gelica

cū antiphonis habētib⁹ alleluya ad mai⁹ gaudiū desīgnādū: ꝓut plen⁹ i sexta parte sub natalis dicet. Hinc etiā est q̄ in q̄busdā eccles̄iis semp in oī tertio nocturno siue dñicali siue festiuali lectiones ex nouo testō subiūciunt. s. expositiōes euāgeliox: ⁊ dicit. Te deū laudam⁹. Et attēde q̄n in prima distinctione tpis gratie vigilauerūt apli q̄ ex primunt in psalmo: Celi enarrāt. q̄ in oēm terrā exiuit son⁹ eox. In scā martyres quos declarat psalmista. Exaudiat te. q̄ dñs ꝓtexit eos i die tribulationis eox. In tertia cōfessores quos innuit psalmista. Dñe in virtute: q̄ nō sunt fraudati voluntate labioꝝ suox. Illō ergo ītereſt inter duodecim psalmos p̄mi nocturni q̄ fine antiphonis dñr: q̄ nō q̄libet eox hz antiphonā: ⁊ tres psalmos alterius nocturnox q̄ cū antiphonis dicunt: q̄ interest īter duodecim patriarchas q̄ peregrini erāt ⁊ spērabāt hereditatē quā poſteri eox possederūt: ⁊ eox posteros q̄ terrā in patrib⁹ eox ꝑmissam hereditauerūt. Inter illos q̄q̄ tres psalmos tertij nocturni qui dicunt cū antiphonis hītibus alleluia: ⁊ illos scōi nocturni q̄ dicūt cū antiphonis sine alleluia: illud interest q̄ interest īter illos, q̄ habuerūt testm̄ imitādū: ⁊ eos q̄ habēt nō imitandū: maior nāq̄ est gloriatio noui q̄ veteris test. ⁊ de p̄ceptis q̄ de ꝑmissis. Premisit igit̄ tres nocturni sūt illi tres anni ficulnee quā dñs inutilē inuenit, dicēs de illa. Dimitte mevt succidā: ⁊ rūsus est ei: adhuc dimitte eā hoc anno vt circūfodiā eā ⁊ mittā stercora. Cātam⁹ esn̄ i p̄rio nocturno vt recolētes facta patrū q̄ sub lege nature, fuerūt nō inutiles inueniamur. Cātam⁹ etiā in scōo ⁊ tertio: vt recolētes facta patrū qui sub lege mosayca: ⁊ qui etiam ante nos fuerūt sub lege gr̄e nō inutiles inueniamur: ⁊ si inutiles fim⁹ oportet q̄ pr̄ noster fodiat circa nos: dicēs reducēdo nobis ad memoriā mortē illox q̄s vidim⁹ pauloante florere. ¶ Fili vide q̄ fortis fuit ille q̄ nobilis q̄ diues q̄ potēs: ⁊ cece ad mom̄etū trāsluit: opz etiā vt stercora ponat: peccata: vcz ante oculos nostros ponēdo: ⁊ si hoc nō hz effectū dicat in ꝑximo est q̄ dñs ad radicez arboris securī ponet: ⁊ si te inutilē iueniet i ignē eternū vbi ꝑpetuo cōbureris proiiciet. ¶ Dicto de nocturnis festiuitatū ⁊ dñicax: nūc de nocturnis ferialib⁹ siue nō solenniū dierū pauca dicam⁹. Et q̄dē in illis dicim⁹ duodecim psalmos vt nos deo debere seruire i duodecim noctis horis ostēdam⁹: cuilibet hore vnū psalmū attribuētes cū nō possumus iugiter deo seruire ꝑut in proemio dictū est. Aliq̄ q̄dēvarij psalmi canebāt: nā alij q̄nquagita: alij plures: alij pauciores dicebāt: sz angelo reuelāte patres cōuenerūt: vt duodecim dicerent/qui psalmi bini: ⁊ bini dñr ad notādū q̄ sine charitate q̄ ad mi⁹ inter duos cōsistit: laudes nr̄e vel opera nostra nihil ꝑsunt. In q̄busdā tñ eccles̄iis i dieb⁹ ꝑfestis īter duos psalmos. Gloria patri ⁊c. interponit/ad notādū q̄ xp̄s est dei ⁊ hoīm mediator. In aliis xo eccles̄iis duo psalmi sub vno gl̄ia terminant ad notandū q̄ laudes nr̄e tūc deo accepte sunt si in charitate maneam⁹: ⁊ sic inter duos psalmos nihil īterponūt: q̄ inter deū ⁊ primū i quorū dilectiōe charitas ꝑprie cōsistit mediū nō habet: ⁊ sm hoc in duodecim psalmis sexies tñ gloria p̄ri dr: sicut sex sunt mūdi etates. Preterea sicut hoīz a natiuitate vsq̄ i finē vite sex etates natural⁹ accidūt: ita i q̄tidiano nocturno sextes dr. Hīa p̄ri vt recolam⁹ q̄ vsq̄ ad finē in dilectione ꝑseuerare debem⁹, ꝑpter eādē causam tūc sex antiphone dicunt q̄ qd̄ significēt in ꝑmio dictū est: vel ꝑpter sex opa mie q̄ si obseruauerim⁹ de tenebris huius noctis vel mortis ad verā lucē ⁊ vitā ꝑueniemus eternā. Tres quoq̄ lectiones que tūc dicūtur doctrinā electoꝝ trium tempoꝝ significant: ⁊ cū ipsis interpolate tria r̄soria dicunt: ad notādū, q̄ q̄cūq̄ electi in tribus tēporibus docuerāt: ⁊ q̄cūq̄ in trib⁹ etatibus agimus ad dñi trinitatē referim⁹: ⁊ trinitatē i fide: spe ⁊ charitate glorificam⁹. Respōsoria em̄ a r̄ndēdo dicunt. Ad hoc tres lectiones dñr: q̄ dñs posuit tres vigilias dicēs. Si in p̄ria/si i scōa/si i tertia vigilia venerit: et ita inuenerit: btī sunt serui illi. Que tres vigilie tres etates designāt. s. pueritiā: iuuentutē: ⁊ senectutē: in q̄b⁹ bñ vigilādo deū laudare debem⁹. Et nota q̄ psalmodia triū nocturnox tā dñicaliū q̄ ferialiū dicta vocat. Unde Exo. iij. c. Uiā trium dierū ibimus in solitudine. Sane Greg. septim⁹ constituit vt in die resurrectiōis vsq̄ in sabbatū i albis i die pēthe. vsq̄ ad sabbatū etiā tres psalmi tñ ad nocturnos: tresq̄ lectiōes dicant. Diēb⁹ vero alīs dieb⁹ per totū annū si festiuitas est nouem lectiones legant. Alīs vero dieb⁹. s. in festis duodecī psalmi ⁊ tres lectiōes. In dñicis xo diebus exceptis dñicis paschē ⁊ pēthecostes: decē et octo psalmi et nouē lectiones dicātur. Illi autē q̄ singulis diebus ꝑter hebdomadas paschē ⁊ pēthecostes tres tñ psalmos ⁊ tres lectiones dicūt: nō ex regula sctōꝝ patrum: sed ex fastidio hoc facere cōprobant. Nocturnis finitis cāpane pulsant: ⁊ Te deū laudam⁹ alta voce cātat: ad notādū q̄ mani feste ⁊ mirifice eccl̄ia tpe gr̄e laudat deū: ⁊ ad signādum q̄ si bonis operibus doctrine sancte bñ respondērim⁹: ad celestē laudē cū angelis pueniemus: cātus quoq̄ tunc alta voce fact⁹ gaudiū mulieris de dragma ꝑdita inuēta significat. Q̄ vero finis eiusdem cātici ibi p̄ singulos dies ⁊c. Et alij xr̄us seq̄ntes alti⁹ canunt: significat ꝓgratulationē vicinax quā mulieri ꝑpter dragmā repītā fecerūt. Cōpulsatio xo cāpanax q̄uocationē vicinarū repsentat. In q̄busdā etiā eccl̄ijs luminaria accēduntur: nā ⁊ mulier ipsa lucerna accēsa totā domuz euertit. Hoc etiā significat q̄ ecclesia catholica p xp̄m trahit̄ de inferno. Uel ipe hymn⁹ futurū gaudium ⁊ letitiā repītat: quā eccl̄a requiescēs a laborib⁹ suis est i die iudicij ꝓsecutura. ¶ Et est sciēdū q̄ cū btūs Ambrosi⁹ btūm Augustinū de Manicheis q̄uersum baptizasset dixit. Te deū laudam⁹ Augustin⁹ xo rūdit: te dñm ꝓfitemur: ⁊ illo dicēte Te eternū patrē ille rūdit. Tibi oēs angeli ⁊c. Et sic totū illū hymnū alternatim cōposuerūt. Post Te deū laudam⁹ vel q̄n illud nō dicit̄ post oēs lectiones ⁊ respōsoria dicit xr̄us a sacerdote p q̄ excitat audiētes vt i dei laude pmaneāt. Et dr vocē magis ōmissa ad notādū q̄ nō ꝑdest clamor vocis nisi assit clamor cordis. Uerū btūs Bñdict⁹ aliter officiū noctis ordinauit: nō tñ dissentiēs a p̄missa eccl̄ie ordinatione: vel illi in aliquo ꝓtradicēs: sz ordini suo q̄dā peculiare ꝓstituēs. Ipse nāq̄ instituit semel dici. De⁹ i adiutoriū meū intē-

Quare pulsāt cāpane q̄n dr Te deum.

Ozdinatio bti Bñdicti circa officiū diuinū.

de: ⁊ ter Dñe labia mea apies ꝑpter reuerētiā vnitatis ⁊ trinitatis. Deīde q̄d multiplicati: eo q̄ a sono surgēs dr i eo. Ego dormiui ⁊ somnū cepi ⁊c. Deīde i. j. nocturno sex pos⁹ ⁊ quatuor lectiōes cū totidē r̄sōriis cātari instituit ⁊ totidē in scō p̄ hoc vitā cōtemplatiuā innuēs ⁊ actiuā. Senarius em̄ psalmox numerus vitam designat actiuā: in qua sex opera mie cōuenit exerceri: si q̄s ad cōtemplatiue vite perfectionē voluerit peruenire q̄ per quatuor euāgelia designat: ⁊ per quatuor lectiōes similiter figuratur: quaternari⁹ q̄dē numer⁹ apud monachos quadratā stabilitatē et euāgelicā in scīs exprimit: seu quadruplicē sensum scripturax ꝑpt quadrigas Aminadab. i. hystoriale: allegoricū: tropologicū ⁊ anagogicū. In tertio xo nocturno tria cantica cātari instituit in laude trinitatis: a qua nobis vite pfectionē dari cū charitate credim⁹ ⁊ spam⁹. Cātant aūt illa cantica cū alleluia: q̄ est cāticū celestis letitie: vt per hoc totā trinitatē esse dignā celesti laude ostēdat: ⁊ ad quā plene laudādā nō sufficit laus humana. Quatuor xo lectiōes de euāgelio q̄ sequunt significāt q̄ laudatores dei per quatuor euāgelistaruz doctrinā debēt esse quatuor virtutib⁹ insigniti: ꝑ quatuor etiā r̄soria laudātiū alacritas designat. Sz ne hoc bonū agētes illud sibi ascribāt: sz totū dei laudi attribuāt: ⁊ se illi⁹ seruos ostēdant subiungitur. Te deū lau. postea legit euāgeliū q̄d significat denariū. i. vitā eternā q̄ digne deum laudātib⁹ in fine reddet. ad q̄d sequit Āmē. i. fiat nobis q̄d ex euangelio credimus ⁊ speramus: hymn⁹ vero q̄ sequit. s. Te decet laus ⁊c. gaudiū q̄d sancti post laborē habēt de remuneratiōe denarij significat. Monachi aūt nūq̄ nouē lectiōes dicunt: nisi in exequijs mortuox: vñ i triduo ante pascha. ix. dicūt quasi exequias dñi repītantes. Ad laudes autē instituit psalmū illū. De⁹ misereat̄ nr̄i. primo abscq̄ antiphona decātari: tū q̄ tenebris fatiscēti b⁹ diluculo matutine laudes cātat: iō in eo dr. Illumine tu vultū suū sup nos: tū q̄ hoc officiū ad dñi ptinet resurrectionē p quā accipimus mīam bñdictionē. ¶ Rursus monachi dñicā ofonē in voce dicūt ꝑpter simplices q̄ eā nō intelligūt: aut oblitos uiscūtur: ⁊ ꝑpter versutos q̄ spinā odij gerētes in corde fratres oditū nolētes dicere. Dimitte nobis debita nfa sicut ⁊ nos dimitti. debi. nostris. Hoc igit̄ dicere cōpellunt i publico vt purgent ab illo vitio tā in fine noctis. i. in matutinis laudib⁹ quā in fine diei. i. in vesperis: vt n octē aut diē nō ptrā seant sine recōciliatiōe fratris. In alīs aūt horis nō dicūt i voce: q̄ sepe ꝓtingit fratri fratrē irasci: ⁊ quodā furoris impetu ꝓmoueri: q̄ licet statī animū nō cohibeat expectād⁹ tñ est ad ventā: sufficit eñ si sol nō occidat sup iracundiā eius: dicūt etiā quatuor solūmodo pos adveſpas: ꝑut in sexta pretitulo de tēpore aduēt⁹ dicet. Non vacat etiā a mysterio q̄ monachi se toto corpore ab oriente in occidētē gyrāt: significātes deū vbiq̄ adorādū esse: quasi vbiq̄ p̄sentē: vel q̄ rationabili motu ab ortu nr̄e natiuitatis vsq̄ ad occasum mortis cū sequi tenemur sicut ⁊ firmamētū naturaliter xr̄itur ab oriēte in occidētē: hoc etiā quedā designāt ecclesie: in quibus dicētes. Hīa patri se inclināt ad oriētē: ⁊ subdētes. Sicut erat ⁊c. se xr̄o surgit in occidētē. Deuotio nāq̄ in diuinis officijs est seruāda.

Psal. lxvj.

Quare monachi dñi cā ofonem al ta dicūt vocē i diuino officio.

Hyzatio nocturnoꝝ in occidētē gr̄atur: significātes deū vbiq̄ adorādū esse in occidētē ⁊ in occidētem q̄d significet.

Universidad de Deusto

Quia xo monachoꝝ officiū ad nos nō ptinet: ad
ꝫ ad
ronā-
choꝝ fi
gurāz
he.ij.
Matt.
iij.
presens de illo sufficiat nobis ad hoc vsq; dixisse.
¶ Ultimo no. q; monachoꝝ ordo figurā: cherubin
q; iter angeloꝝ ordines eximioꝝ p̄dicaꝫ habere p-
baꝫ. Nā sicut cherubi ita ꝫ monachi sexalis velāt
cherubin tz.
Esa. vj
iij, re.
j.
dicente scriptura. Sex alevni ꝫ sex alę alteri: due
q̄dē in caputio q; caput tegit q; demō strāt: illō vero
tunice q̄ brachus extēdit siue dextra ꝫ leua: alis
duas dicim⁹ esse alas: ꝫ aīa ꝫ retro alias duas: ꝫ sic
illud quo corpus tegit sex alarū numerū implere
asserit. Habitus q; ꝫ eoꝝ habituz imitaꝫ sctoꝝ: de
Helia nāq; legit: vir pilosus ꝫ zona pellicea accī-
ctꝰ renib⁹: ꝫ de ipso ꝫ de illis filib⁹ dicit apls. Cir
cuierunt in melotis ꝫ in pellib⁹ caprinis: ꝫ de Jo.
baptista q̄t euā geli sta: zona pellicea circa lūbos
Adhuc cuculla monachoꝝ sumpta est a collobijs
apłoꝝ: q; vt dalmatica formabātur: ꝫ in eis forma
crucis p̄ferebatur: qz illi se vitijs ꝫ cōcupiscentijs
crucifigebāt: eius nigredo est mundi contempt⁹:
longitudo perseuerentia in bono.

¶ De matutinis laudibus. Cap. iiij.

A
Quid
signifi
cēt ma
tutine
laudes
Mar.
vlti.
Vnt nōnulli q; ēsdre ordinem sequētes:
de quo in principio hui⁹ partis dictū est
matutinas laudes a nocturnis diuidūt
illas fore ꝑse officiū asserētes: ꝫ mane au
rora rutilāte illas dicentes ꝓut in titulo ꝓximo
dictū est. Tali nāq; hora christ⁹ victor a mortuis
resurrexit. Vñ Marcus Surgēs Jesus mane pri
ma sabbati vel saltē eius resurrectio in matutino
notificata est. Tali etiā hora sup̄ mare ābulauit.
Merito g; in hac hora laudādus est vt ipse q; nos
p̄ suā sctāz resurrectionē saluauit supra mare hu
ius seculi nos ire faciat sicco vestigio sicut petrū.
Hac etiā hora mundū ꝫ angelos creauit: q; statim
post creationē suā cātico laudes creatoris suo iu
bilauerūt. Laudes g; matutinas rubescēte aurora
dicūt scz in q̄rta vigilia quā lucifer totam illustra
bat. Que ꝫ matutina ꝺz a mane quod est lumē: qz
nobis mane lumē reducit ad coronā gl̄ie obtinen
dā iuxta illō. Mō sit vobis vanū mane surgere aī
lucē: qz ꝓmisit dñs coronā vigilātib⁹. Quid autē
significet ꝺs matutine laudis dictū est i p̄incipio
p̄cedētis tractat⁹. Dicitur aūt laudes: q; illō offi
ciū laudē p̄cipue sonat diuinā quā ei facim⁹ ꝓ eo
q; a tenebris erroris nos ad lucē seu viā veritatis re
duxit ꝫ ad tēptatiōes diaboli repellendas: vñ Esa.
xxv. Exp̄giscimini ꝫ laudate q; habitatis in pulue
re: qz ros lucis est. De hoc matutinali officio dicit
Psal.
lxij.
p̄pheta. Ad te de luce vigilo de⁹. ¶ Sane matuti
nū ꝫ vesp̄tinū officiū ideo canim⁹ quasi dño iuge
sacrificiū offeramus. Offerebāt enī dño in ve. test.
inge sacrificiū. i. mane ꝫ vesp̄e: ſz vesp̄tinū digni⁹
erat matutino: qz pingui⁹ vt iudei dicūt ꝓut sub
vesperis dicēt. Mos aūt p matutinū officiū intel
ligimus legē p vesp̄ertinū saluatoris passionē q;
in vespa misit. s. in sexta etate obtulit se deo p̄ nō
Ps. cxl.
bis. Vñ eleuatio manuū meaꝝ sacrificiū vesp̄ti
nū. Bñdet aūt hoc sacrificiū, illi: qz ibi psalmi po
nūtur sub q̄nq; distinctionib⁹ p gloria p̄ri sicut et
hic. Itē ibi ꝫ hic hymnus cū lectione ꝫ ℞siculo. ibi
etiā cāticū Marie ꝫ hic etiā cāticū Zacharie. Qz
B
Offīn
vesp̄ti
nus di-
gni⁹ ē
℞ xo officiū vesp̄tinū dignius est ꝓpter rē dignioꝛē
quā significat: ꝛōia in maioꝛibus solēnitatibus: et
in vesp̄ertino solēnius cātamus q̄ in matutino:
resp̄soꝛiū interponētes. Jsidoꝛ⁹ dicit in lib. ethi
mologiaꝝ q; officiū matutinū est i lucis initiū sic matu-
tino.
appellatū a stella lucifero q̄ oritur mane in choāte
vt dictū est hoc offīm laudū plenū est laudib⁹: ꝫ put
dictū est in p̄ncipio p̄cedētis titul⁹: ad quas sacer
dos p versum quē ꝓmittit excitat auditoꝛes q; est
q̄nq;. In matutis meditabor in te: q̄nq; Excelsus
sup oēs gētes dñs: vel alius: ꝫ deinde diuinū im
plorat auxiliū dicēs. Deꝰ i adiutoꝛiū meū intēde:
postmodū chor⁹ ad idē festinās auxiliū i summa
trinitate glorificat deū dicēs. Dñe ad adiuuandū
me festina. Hīa patri. deīde antiphona inchoaī.
Circa q̄ notandū est q; quedā eccl̄ie in dñicis q̄
sunt a p̄iadnica post epyphaniā vsq; ad septuage
simā: ꝫ ab octaua pēthecostes vsq; ad aduēt⁹ dñi
cantāt ad laudes alleluia' loco antiphone ꝓ oc-
tus psalmis
in lau-
dicāt
ꝓpter
octo oꝛ
dines
ecclie.
bus psalmis: tū q; vt ꝓmissum est hoc officiū lau
dib⁹ est plenū alleluia eīm laus est angelica: tū q;
vt dñici dies resurrectionē dñi repꝛesentāt. Sicut
ergo in tpe paschali q̄ est resurrectionis alleluia
multiplicaī: sic meritoꝛ in eis debet multiplicari
Et est attēdēdū q; in dñicis q̄ sunt ab octaua epy
phanie vsq; ad septuagesimā p̄cinit alleluia: iuxta
cantū quarūdā antiphonarū ad natiuitatē dñi
pertinentiū: in dñicis vero q̄ sunt ab octaua pen
thecostes vsq; ad aduēt⁹ cātant alleluia iuxta cā
tum ferialē antiphonarū que dicūtur ad B̄ndict⁹
ꝫ de ipso sumunt. Qz igitur in singulis dñicis ꝓ
varietate antiphonarū ipsarū etiā cātus in alle
luia variāt̄ur: ideo iuxta bꝛeuitatē vel ꝓlixitatē
cuiuslibet antiphone iuxta cui⁹ cātū multiplica-
tur vel minuitur in singulis dñicis numerus alle
luia. Adhuc iō cert⁹ numer⁹ in alleluia nō p̄fini-
tur q̄n deuote anime certus numerus vel mo
dus in laudādo deū p̄fig̃i nō p̄ot. ¶ Jn alijs xo
ecclesijs passim in oībus dñicis ad primos tres
psalmos loco antiphone quasi ad intonādū psal-
mos bis cōcinunt alleluia: ad insinuādū q; in dei
laudē: ex charitatis feruoꝛe ꝓcedūt: nec cantāt il-
lud iuxta alicui⁹ antiphone cātū: ad notādū q; iu-
j. Cor.
xiij.
xta apostolū charitas nō emulat. Ad psalmū vero
Benedicite: cantāt antiphonā tres pueri: cui nec
iubil⁹ nec alleluia subijcit ꝓpter rōnes infrascri
ptas. Ad psalmū vero. Laudate dñm ter dicūt loco
antiphone alleluia: nō iuxta alicui⁹ antipho-
ne cātūt sed dūtaxat ad inchoādū psalmū. Ter au
tē dicit. primo qz respōdet trib⁹ psalmis sub ipso
psalmo. Laudate cōtentis: secūdo ꝓpter tripli-
cē ordinē iustoꝝ deū laudātiū: de quo infra dice
tur. ¶ Nozo i laudib⁹ matutinis q̄nq; psalmi di-
cunt: vt q̄nq; sensuū reparatio notet: ꝫ ꝓpter q̄n-
q; stat⁹ eccl̄esie. Primus ps est. Dñs regnauit in
quo laudat deꝰ q; firmauit orbē terre: scz in fide ꝫ
resurrectiōe: iō hic ps pertinet ad regnū xp̄i. Se-
cūdus est. Jubilate: q; ptinet ad cōfessoꝛes: vñ ibi
dicit. Introite portas ei⁹ in cōfessione: ꝫ recte in-
cipit a iubilo: q̄n ꝓfesso valde placet deo. Tertiꝰ
est Deus deꝰ meus ꝛc. q; significat statū martyꝝ:
qui fluxit ad dñm: vnde dicit ibi. Sitiuit aīa mea.
ꝫ q̄n tota nostra sitis: ꝫ intētio esse ꝺz in trinita-
te ꝫ ad trinitatē: iō sequit̄ ps. Deus miserea⁹ no-
stri: in quo tota trinitas notatur dū ibi dicit. Be
nedicat nos deꝰ deus noster ꝛc. dicit enī ter Deus
ꝓpter patrem ꝫ filium ꝫ spiritū sanctū. Quartꝰ
est cāticum trium pueroꝝ. Benedicite q̄ est. Da
nielis. c. iij. significās statum antichristi vt tā di-
cetur. ꝫ in fine huius psalmi nō dicit Gloria' p̄ri.
Primo qz ꝓp cōfessionem fidei ꝓiecti sunt tres
pueri in caminū ignis: in quo facto maxime deo ꝫ
trinitati derogatum est. Scōo qz vltimus versus
illius psalmi idem dicit q; gloria patri: ꝫ in dui
nis scripturis nihil ꝺz superuacuū esse. Tertio qz
in ipso psalmo distincte tota trinitas notificaī ꝫ lau
dat deus in creaturis. ¶ Rursus dū psalmus iste
dicit nec sedere nec genua flectere debemus sicut
ꝺz sub sabbato quatuoꝛ tēpoꝛum p̄time hebdoma
de quadragesime. Quintus psalm⁹. Laudate dñm.
in quo stat⁹ ille notat q̄n post mortē antichristi cō
uertētur iudei vt tā dicetur: ꝫ in fine eius ꝺz. Glo
ria patri. ad ostēdendū q; per bonā operationē so-
ciabimur angelis q̄ ꝛcessanter deū laudā t. ¶ Po
D
Octo
psalmi
in lau.
dicāt
ꝓpter
octo oꝛ
dines
ecclie.
test ēt dici q; i laudib⁹ octo psalmi dicunt: qz offi-
ciū istud mystice recolit statū ecclie ab initio apo
stolice stabilitatis vsq; ad p̄fectionē electoꝝ q̄ in
fine mūdi futuri sunt: sub quo statu octo ordines
ecclie siue electoꝝ i eccl̄ia sctā ꝓ baptismū saluati
reperiunt: sicut i archa Noe octo aīe illos signifi-
cātes: ꝓ eā saluate sūt. Per diluuiū enī baptism⁹:
parchā xo eccl̄ia significat. ¶ Primꝰ ordo fuit ec
clie ꝓmitiue i iudaico ꝑpo quer̄antis: q; ꝓ xp̄i p̄-
dicationē reformata ꝫ edificata est: sub mōstrat
ille primꝰ psalmꝰ. Dñs regnauit. Ju primo ei⁹ ver
su vbi de saluatoris regno ꝫ ipsi⁹ agit ꝑtē. In se
cūdo versu agit de fundatiōe eccl̄ie q̄ tūc cepit fie
j. Cor.
iij.
ri sup illud fundamentū q̄ est xp̄s iuxta apl̄m: de
quo ēt fundamēto i ti. eiusdē ptis supra habet. Cā
taī ergo hic psalmꝰ i laudib⁹: q; ꝓtinet laudes xp̄i.
¶ Scōs ordo fuit ꝓmitiue eccl̄ie intrātis ad gē
tes ꝓ p̄dicationē dñi ꝫ apl̄oꝝ mouēt⁹ oēm terrā
i. oēm gētē ad iubilandū deo: q̄ mōstrat scōs psal
mus. Jubilate deo oīs terra. ¶ Tertiꝰ ordo fuit
credētis gētilitatis: quā terti⁹ psalm⁹. Deꝰ deus
me⁹. demōstrat offerre gr̄as ꝫ beniuolētiā apl̄oꝝ
vocatiōi. ¶ Quartꝰ erit resipiscentis iudaici ꝑpli
ꝓ Enoch ꝫ Helia cōuersi q̄ē ille quartꝰ ps. Deus
misereaī nr̄i: mōstrat ad deū reuersum poscere mi
sericordiā ei⁹: ꝫ tūc gaudebūt se cognoscere viam
dei quā i gētib⁹ esse cognoscēt. ¶ Quintꝰ erit eo-
rū q̄ futuri sunt tēpoꝛe antichristi: cui⁹ figurā pre
cessit nabuchodonosoꝛ: q; ꝺz tribulauerit sanctos
vtriusq; ppli: nō tū desistēt b̄ndicere deū ad instar
triū pueroꝝ quos deꝰ liberauit de camino ignis
ardētis q̄ p illud q̄ntū cantic⁹ B̄ndicite: recolunt:
eo enī tpe iusti purgabūtur velut i camino ignis:
apo. j.
nō tū vr̄etur sed ibi accipiēt̄ formā auri. Vñ Joan
nes i Apoc. vidit pedes ei⁹ similes auricalco' sicut
i camino ardēti: vñ rite sequit̄ ille psalmꝰ: ꝫ ꝓpter
tribulationē q̄ designat: antiphona illius sine
alla: ꝫ ipse sine gl̄ia p̄ cātaī. Hymnꝰ aūt ipse tres
ꝺz distinctiōes. In ꝓma inuitant superioꝛes crea
ture ad laudē creatoris. s. q; sunt supra celū: q; i ce
lo: ꝫ q; in aere. In secūda inuitant ad hoc creature
terrene ꝫ que mouenī in aquis. In tertia inuitan
tur oēs spūs ꝫ aīe: vt cum oī creatura dño b̄ndica-
mus: qz sicut tres pueri nabuchodonosoꝛ ꝫ cami-
nū ignis: sic nos diabolū ꝫ infernī incendiū euasī-
mus. Ceterū hoc cāticū bñ q̄uenit dici dñico ꝫ cui
libet festiuo: qz in ꝓma die dñs vniuersa creauit:
ꝫ ꝓ suā resurrectionē postmodū innouauit: iōq; in
ea die ꝫ i festis q̄ resurrectionē dñicā imitanī ꝺz: i
quo die creature ad creatoris laudē ſuitanī. Hinc
L
Quare
i laudē
bꝰ ma-
quinꝰ
ꝓ di-
cāt.
etiā est q; eedē laudes sunt in dñicis ꝫ festinitati-
bus sctoꝝ ꝫ i tpe paschali: qz repsentāt gaudia re-
surrectiōis xp̄i ꝫ nostre. ¶ Sextꝰ septimꝰ ꝫ octauꝰ
erit eoꝝ q̄ vniuersaliter ex trib⁹ mūdi ptib⁹: scz ex
Asia Aphrica ꝫ Europa cōuertēdi ꝫ colligēdi sūt:
q; post antichristi persecutionē ꝫ ei⁹ mortē maiore
pace fruenī q̄nq; ad diē iudicij q̄ nūc habebat eccle
sia: tūc enī erit senect⁹ in mīa vberi: in qua quiete
triplex ordo iustoꝝ. s. cōiugati: cōtinentes ꝫ virgi-
nes: quos Job: Noe: ꝫ Daniel exp̄imūt: ꝫ gñaliter
Psa l.
cj.
ezech.
xiij.
vniuersi sctī ꝺb⁹ aureola debeī: qui in trib⁹ mūdi
partib⁹ de tribulatione euadēt regnaturi cū spōso
eccl̄ie celebrabūt laudes dei q̄ cōtinenī i illis tri
bus psalmis. s. Laudate dñm de celis. Cātate dño
canticū nouū: ꝫ Laudate dñm in sctis ei⁹. ¶ Que
rit aūt quare hi tres psalmi sub vna antiphona ꝫ
etiā sub vno gloria patri: ꝫ sub vna anti
phona dicunt. Ad quod quadruplex est respōsio.
¶ Prio: qz psalmꝰ Deꝰ deꝰ me⁹: significat sitim ad
deū: in psal. Deus misereaī nostri: trinitas nota-
tur vt supra. Ad significandū igitur sitim ꝫ deside
riū continuū ad deū hoc fit. ¶ Scōo ad notandū
q; ante persecutionē antixp̄i popul⁹ credētis gēti
litatis qui recolitur per psalmū deꝰ deꝰ me⁹: et iu
daicus ppl⁹ resipiscēs qui recolit per psalmū deꝰ
misereaī nr̄i: vnū erūt in fide: ꝫ postq̄ hi coniuncti
erūt: venient antichristi tribulatio vt ꝓmissum est.
E
Qr̄ps
Deus
deꝰ: et
deꝰ mi
sereaī
combi
nanī.
¶ Tertio: qz primꝰ psalmus illoꝝ significat dile
ctionē dei: vñ ibi dicit. Sitiuit i te aīa mea ꝛc. Se
cūdus xo dilectionē ꝓximi: vñ ibi ꝺz. Ut cogno-
scam⁹ in oīb⁹ gētib⁹ salutare tuū: q; ita cōnexe sūt
Psal.
lxij.
Psal.
lxvj.
vt vna sine altera i christiana possessiōe nō habea
tur. ¶ Quarto: qz gr̄a quā ecclia in primo psalmo
stire videt: i scōo collata eē mōstrat: vñ ad gr̄arū
actionē inuitat cū ꝺz ibi. Confiteanī tibi ppli deꝰ
ꝛc. ¶ Rursus iō in fine ipsi⁹ psalmi. Deꝰ deꝰ me⁹:
nō dicit gloria p̄ri: qz in eo agit de miseria humā
ni generis: vnde ibi dicit. Sitiuit anima mea. Nō
eīm oēs psalmi de miseriīs: multisq; aliīs aduersi
tatibus tractātes laudant illū ꝓ illis: q̄ tū debe
rent: scz sequēti psalmo. s. Deus misereaī nr̄i subiū
citur. Gloria patri: qz in eo agitur de misericordia
dei: per quā generi humano bono cōferunī ꝫ mala
remouenī. Ceterū p̄dicti duo psalmi ꝫ psalmꝰ.
Laudate dñm: nunq; variant: ad designandū q; si
ne fide et desiderio trinitatis: q̄ in ꝓmissis duob⁹
psalmis vnitis exp̄imunī: ꝫ sine laude dei: q̄ per
psalmū Laudate designat: nūq; xp̄iani eē debem⁹.
¶ Queritur etiā quare ecclesia in psalmo illo. Ju
bilate: ad iubilandū nos inuitat: ꝫ tamē ipa nō iu
bilat. Ad q̄ dici p̄ot q; offīm laudū dñi resurrectio
nē significat: que iam cōpleta in capite: scz in chri
sto: adhuc est in mēbris implēda. Ad notādū igit
q; iā in parte impleta est non dicitur iubilus in fi
ne antiphonarū: p̄sertim illarū que dicuntur su
per psalmos in q̄b⁹ fit mētio de resurrectione: est
eīm iubilus cantus spe glorie conceptus. Quiave-

Universidad de Navarra

rō resurrectiō adhuc in mēbris implēda est: iō in
dusdā antiphonis iubilus ōr. vñ ⁊ ī tpe paschali
in xticulis ⁊ rāsoriis ⁊ in alleluia: iubilamus pp
nām resurrectionem quā speramus: quā qz non
videmus nec adhuc plene exprimere possumus:
tō per vocē nō significatiuaz iubilamus. In anti-
phonis ergo nō fit iubilus pp resurrectionē dñi:
qui impleta est: nec ērin antiphonis laudū: ī qua
pū psalmis fit mētio de resurrectiōe dñi vt ī trib⁹
primis psalmis: nec ī fine ātiphone ērti psalmi-
Dañ. iij. qz Nabuchonosor videns tres pueros in camino
ignis positos vidit ⁊ quartū cū eis. ſ. xp̄m eos con
solantem. Qui enim sunt in tribulatiōe hic soluz
ozāt ne deficiāt ⁊ portus est tūc loc⁹ timēdi q̄ spe-
rādi: tōqz in fine antiphone hui⁹ psalmi nō ōr iu-
bilus: pcrtim qz ī tribulatiōe sctōr gloria dei nō
apparet. Sz in fine antiphone q̄ ōr super psalmū
Laudate dñz: ōr iubilus: qz ī illo nō fit mētio ō re-
surrectione sz de spe glie quā expectamus ex qua
est iubilus. De hoc iubilo dictū est in ꝑmio hui⁹
partis. ¶ Mozro prim⁹ psalm⁹ laudū in dñicis. ſ.
¶ Quaſ Dñs regnauit: q̄ est psalm⁹ letitie ꝓmutat ī feriis
Psal. in psalmis. Miserere mei de⁹: q̄ est psalm⁹ penitē-
Dñs re tialis. Circa qō notādū est qō dies dñici ⁊ festiui
gnauit recolūt resurrectionē sanctoz: d fuerūt ab initio:
dicat ī et crūt vsqz in finē seculi. vñ in dñicalibus ⁊ in fe-
dñicis stiuis laudibus recolētes regnū dñi: post resurre-
⁊ festi- ctionē eius a morte corporis: siue gloriam resurre
uis die ctiōis electoz canimus psalmū. Dñs regnauit: q̄
b⁹ ꝑ. tū ōr in dñicis ad primam a septuagesima vsqz ad
¶ Mise- pascha prout ibi dicēt. Dies vero feriales, recolūt
rere in peregrinatiōes ipsoz sanctoz ⁊ penitētiā: ⁊ iō in
feriali ferialibus laudib⁹ dicimus primū psalmū. ſ. Mi-
bus. serere mei deus: recolētes nostrā resurrectionē a
morte aīarū per penitentiam: siue electoz peregri
nationē ⁊ pnām siue cōuersionē. Quia cū iudei
ad petri predicationē cōpuncti corde ⁊ cōuersi illū
frequētabant: inde inoleuit vsus: vt ⁊ nos qui de
gētili erroze cōuersi sumus: illū in officiis frequē
temus: quatenus ad cōuersionē ⁊ pnām prouoce
mur: per quā resurgere valeamus: de hoc ēt psal-
¶ Psalmi q̄ ī mo sub prima dicēt. Adhuc loco recūdi psal. ſ. Ju-
offō fe- bilate qui in dñicis ⁊ festiuis diebus ōr fer psal. ī
rialt fer⁹ dñr: qz sicut in primitiua eccl̄ia sctōrum
myste- predicatiōe hereditatē accepit: ⁊ post ad gētes in
rialiter trauit: sic ⁊ gētilitas credidit: ⁊ sicut iudaicus po-
loco ꝑs. pulus sanctoz ꝓdicatiōe recipisceret in fi. ⁊ qui sub
Jubi- tpe⁹ antichristi futuri sūt: psecutionē ⁊ tribulatio-
late di nē euadēt: ⁊ ppli post eius predicationē ex tribus
cunt. mūdi ptibus colligēt: vt premissum est: ita ⁊ in
loco psalmi: Jubilate: q̄ sctōr predicationem cōti
net: ōr in scōa feria ꝑs. Verba mea: q̄ est vox eccl̄ie
ad hereditatē dñi vocate. In septuagesima xo ꝑs.
Cōfitemini: prout ibi dicēt. Et in tertia feria ꝑs.
Judica me deus: q̄ recolit qñ primitiua eccl̄ia in-
trauit ad gentes. Et in quarta feria psalmus. Te
decet: qui cantat in figura gētiū q̄ ab idolis cōuer
se sunt ad deū. Et in quinta feria ꝑs. Dñe refugiū:
qui sic intitulat. Oratio Moysi hoīs dei cōgruen
tis respicientie iudeoꝝ. Et in sexta feria ꝑs. Dñe
exaudi oratiōnē meā: quē Dauid cātauit qñ filius
suus eū persequebat: persecutionē antichristi si-
¶ De sex gnificās. Et sabbato psalmus. Bonū est confiteri
cāticis dño: qui sic intitulat. psalmus. Cāticū ī die sabba
qui in ti dest in die quietis figurās sctōs a trib⁹ mundi

partibus collectos post antichristi persecutionez
fore in quiete mānsuros: ⁊ dño confiteri: ⁊ psallere.
Premissi ergo sex psalmi: iō ita ordinant vt ī eis
notari possit ordo xp̄iane cōuersiōis. Verum loco
psalmi. Confitebit: sex cāticā ī sex feriis dñr: qz sicut
psalmus ille cōtinet gr̄arū actiōes trium puerozu.
ita ⁊ in cāticis cōtinent gr̄arū actiōes electorum.
Talis em̄ est dñia inter cāticū ⁊ psalmū: qualis in
ter bonā operationē ⁊ gr̄am actiōes. Moyses asit
legit primus instituisse cāticā: qñ pharao submer
sus est. Exo. xv. deinde deibora nō ignobilis femi
na in libro Judicū. v. poste⁊ viri ⁊ femine. Cāticū
est vox humana: psalmus xo est qō cātat ad psal-
teriū. Itē psalmus demōstrat opa electoz illi⁹ or-
dinis quē significat: acta post cōuersionē cantici
xo ostēdit laudē dei ꝑ eisdē operib⁹. de cāticis ōr
ī sexta pte sub sabbato sctō. Rursus iō ꝑ singulos
dies feriales septimane scōs ⁊ quintus psalmus
mutant: qz sex psalmi ⁊ sex cāticā: q̄ ꝑ sex dies septi
mane cōmutant: cōcordāt in significatiōib⁹ octo
psalmis q̄ cātant in matutino dñicali: seu octo or
dinib⁹ electoz de quib⁹ ꝓmissum est. Nē incōgrue
igit de die in diē ordinatim canunt: quēadmoduz
⁊ psalmi dñicales matutini canunt: seu quēadmo
dū ordines electoz quibus ꝓcordāt numerant vt
ꝑ eos electoz ordines in nouo testō de tpe in tps
sic ordinati fuisse ostendat. Psalmus vero. Deus
deus meus: ⁊ Laudate: nūq̄ cōmutant nec preter
mittunt: qz nullū fuit tps nec erit quo aīe iustoz ⁊
nō stiāt ad deuz fontē viuū: ⁊ quo nō laudēt dñm
in excelsis. Ut asit hec clarius pateāt notandū est
qō quilibet doctoz sex psalmoz habet ī se hoc vo
cabulū mane vel equipollēs. Mane asit in sex di-
uidit. ſ. in mane tpis: in mane pectoris: ī mane no
stre redēptionis: in mane hoīs: in mane eternita-
tis: ⁊ in mane mūdialis prosperitatis. Mane tē-
poris est initiū ⁊ fundamentū fidei: de quo dictuz
est. Et factū est vespe ⁊ mane dies vn⁹. Mane pe-
ctoris est initiū gr̄e cū. ſ. gr̄a ꝓcipit lucere ī corde:
vñ. Emitte lucē tuā: ⁊ mane exaudies voce meā.
Mane nr̄e redēptiōis est matutinū tps ī quo dñs
noster surrexit vel eius resurrectio innotuit. Ūñ
Exit⁹ matutini ⁊ vespere delectabis. Mane hoīs
est pueritia ei⁹ vel adolescentia in q̄ viret ⁊ floret.
Ūñ Mane sicut herba trāseat mane flor. ⁊ transe.
vespere decidat induret ⁊ arescat. Sepe asit est qō
homo mane pueritie trāseat. i. moriat. Si xo con
tingat eū venire ad mane adolescētie ī quo viret
⁊ floret sepe est q̄ ⁊ tūc trāsit: q̄ si forte eū ꝓtingat
vēire ad vesperā senectutis: tūc absqz dubio ī mor
tē decidit: indurat vt cadauer et arescit ī puluere.
Mane eternitatis est initiū eterne gl̄ie. vñ. Audi
tā fac mihi māe misericordiā tuā. i. vocē mīe tue.
scz Venite benedicti ⁊c. Mane mūdialis prosperita
tis est ipa ꝑsperitas. Ūñ. Ad annūciandum mane
mīaz tuā ⁊c. Penitus ergo solicit⁹ de aīa sua ma
ne tpis surgat ad ꝺ̄ominum vt possit dicere. Mane
astabo tibi ⁊ videbo: mane exaudies vocē meā qō
habet in primo psalmo. Verba mea. Verū qz ꝺ̄o
eius nō hz effectum sine mane pectoris. i. sine gr̄e
initio: ideo dicit. Emitte lucē tuā qō hr̄ in. ij. psal
mo. Judica me deus ⁊c. Sz qz mane pectoris pendet
ex mane nr̄e redēptiōis: iō dicit. Exitus est matu-
tini: qō est in. iij. psalmo. Te decet ⁊c. Et qz habito
mane pectoris qō effect⁹ est mane redēptiōis: h̄ t

feriall
b⁹ die
b⁹ dñr
loco cā
tici. bñ
dicit ⁊c.

¶ Cantī
cum ꝑs in
q̄ dicit
rant.

¶ Quaſ
ꝑs deꝰ
deus
me⁹ et
ꝑs lau
date
dñm ō
celis ī
laudi-
b⁹ nīs
q̄ mu-
tent.
Gen. j.

Psal.
lxiij.
Psal.
lxxxix.

Psal.
cxlq.

ꝑs. xcj.

ꝑs. v.
Psal.
xlij.

Psal.
lxiij.

incipit sibi vilescere: seqtur mane sicut herba trā
Psal. lxxxix. seat ⁊c. qō habet in. iij. ꝑs. ſ. Dñe refugiū. Sed qz
quāto sibi q̄sque magis vilescit tāto magis mane
eternitatis affectat: iccirco ōr. Auditā fac mihi
Psal. cxlij. mane mīaz tuā: qō habet ī. v. ꝑs. Dñe exaudi oꝝonem
meā. Et qz nemo ad hoc puenit nisi q̄ laudat
deū ī aduersitate ⁊ pspitate. iō adiūgit ad annū-
ꝑs. xcj ciādū mane mīam tuā ⁊c. qō habet in. vj. ꝑs. Bonū
est ⁊c. ¶ Rursū. vj. psal. q̄ ꝑ singulas ferias mu-
tant: ⁊ cātica q̄ illis dicunt inter se puenīūt ⁊ cō-
grue possunt tpis gr̄e succedere coaptari. In scda
nāqz feria recolit stat⁹ primitiue eccl̄ie q̄ sctōr ꝑdi
catione hereditatē accepit vt dictū est: vnde ī illo
psal. Verba mea ozat eccl̄ia pro eterna hereditate
quā ꝑ xp̄m pcepit: q̄re in tit. eiusdē psal. ōr in fine
ꝑ ea quā ꝓsequit hereditate ī cāntico xo gr̄as agit
dicēs. Cōfitebor tibi dñe qm̄ irat⁹ es mihi: conuer-
sus est furor tu⁹ ⁊ cōsolat⁹ es me: qō est Esa. xij. c.
Reuera ira dei pmānsit vsqz ad possessionē saluato
ris: sz tūc conuersus est dñs a furore ⁊ ꝓsolat⁹ est ec-
clesiā apēs ei tanuā celestis regni: cū oēs pri⁹ ad
inferos mitterent. Itē in psal. solitudinē suā ostē
ꝑs. v. Esa. xxj. dēs eccl̄ia ōr. Mane astabo tibi ⁊ videbo ⁊c. ī cā-
tico xo ꝓfidēs ōr. Fortitudo mea ⁊ laus mea dñs
id est ipe ꝑ quē sum fortis ⁊ quē laudare teneoꝝ.
Ad totā igit ptinet eccl̄ia qō ōr. Verba mea ⁊c. sz
spāliter ad primitiuā cui ꝑplos prio facta est ꝓ-
missio eterne hereditatis: ⁊ tūc vexillū crucis ce-
pit ī natiōib⁹ eleuari: ad qō ptinet cāticū sicut ex
his q̄ pcedūt cāticū ī Esa. manifeste apparet. Di-
cit cī ī lib. paulo supi⁹. In die illa radix ieſſe q̄ stat
Esa. ij. in signū pplox: ipm gētes deꝑcabunt: ⁊ erit sepul
crū ei⁹ gl̄iosum. Et paulo post. Eleuabit signū in
natiōes ⁊ ꝓgregabit ꝓfugos isrl ⁊c. Saluator nr̄
est radix ieſſe: ⁊ ipe stat ī signū pplox: qz ad deū re-
spiciūt gētes: et ipm deprecant: ei⁹ sepulcrū fuit
glorioſum. Licet peccatis nr̄is exigentib⁹ ad tps
sit ignominiosum: ⁊ ipse ꝑ aplos ⁊ alios primitu-
os leuauit ī natiōes crucis signū ī quo est victo-
ria: vt sciāt oēs ī quo diabol⁹ est vict⁹. Sz añ hoc
cōgregauit ipe ꝓfugos isrl qñ in die pēthecostes
erāt viri religiosi in hierusalē ex omni pte vel na-
tione q̄ sub celo est: ⁊ exillis crediderunt vna die
tria milia ⁊ alia die q̄nqz milia. Mā eis ōr Paul⁹
Act. ij. in actib⁹ apostoloz. Primū oportet iudeis loqui
xp̄m dei. In tertia feria illud tps recolim⁹ quādo
ab impijs ecclesia psecutionē patiebatur a iudeis
primo: ⁊ postea a diuersis imperatoribus romanis
presertim a tēpore Neronis vsqz ad tpa Diocletia
ni ⁊ Maximiani imperatoꝝ. Que autē tūc passa
Psal. xlij. fuerit ecclesia indicat psalm⁹. Judica me de⁹ ⁊ dis-
cerne causam meā de gēte nō sctā: ⁊ ostēdit tristi
tiam cū dicit. Quare tristis incedo dū affligit me
inimic⁹. Sed qz ab hac psecutione liberata est cā-
tat cāticū. Ego dixi: qō est Esa. xxxviij. c. qō cāta-
uit Ezechias post liberationē a Sēnacherib: ⁊ p⁹
infirmitatē quā incurrerat ne eleuaretur coz ei⁹
in superbiā. Vel qz eleuatū erat ꝑpter inopinabi
lem triumphū de exercitu Sēnacherib. Sicut em̄
ille liberat⁹ reddidit gloriā deo: sic ⁊ ecclia ꝓtius
tū quasi desperās ōr. Mō aspicia hoīez vltra ⁊ ha-
bitatorē quietis. i. saluatorē meū ꝑ quē mihi ꝗes
deberet esse: imo cū videbat suos passim interfici
dicebat. Hiatio mea ablata est: ⁊ iterū precisa est
velut a texēte vita mea: cū adhuc ordirer succidit
me. Tamē sperās ecclesia dicit. viuēs supple nūc
in ꝓtectiōe tua viuēs. ſ. post in futura quiete ipse
ꝓtegēt tibi: sicut ⁊ hodie ego supple liberata ab
hostib⁹: ⁊ ego ita ago sicut pr̄ bon⁹ q̄ notā facit fi-
lijs xitatē suā. ¶ In quarta feria recolit illud tps
quo eccl̄ia cepit exaltari sup inimicos suos. ſ. red
dita sibi pace ꝑ imperatorē Cōstātinū: vnde cātat
Te decet hymn⁹ de⁹ in syon. Syon interpretatur
speculatio siue cōtēplatio: qz tpe ꝺ̄etis potuit ec-
clesia vacare cōtēplationi. Ad hoc etiā ptinet ti-
Psal. lxiij. tul⁹. ſ. ꝑs. Dauid. Cāticū hieremie ⁊ Ezechielis ō
ppl⁹ trāsmigratiōis vel xp̄i pegrinatiōis cū in-
ciperet exire. Sicut em̄ ppl⁹ ille de Babylonia
exire cepit recepta licētia a Cyro: ita ⁊ ecclesia de
Babylonica psecutione ꝑ Cōstātinū Rom. impe
ratorē liberata quā patiebat sub diuersis impa
toribus hz spē pficiēdi in meli⁹ quousqz perueniet
tionē dicit. Verba iniquoꝝ preualuerūt sup nos: et
pfectū suū ostēdēs dicit. Benedices corone anni
benignitatis tue. Corona anni benignitatis tue
est tps gr̄e qō ꝑ circulū dierū vsqz in finē mūdi de-
currit: in quo cāpi. i. illi q̄ sūt pleni tumore superbie
cārētes vbertate gr̄e repellēt. ꝓpt hāc liberationē
cātat eccl̄ia cāticū Anne mr̄is Samuelis qō cāta
uit liberata de psecutiōe sue emule fenēne. ſ. Exul
tauit coz meū ī dño qō est. j. Reg. ij. c. Cū em̄ respu
blica cepit pāgelicos viros ⁊ impatores xp̄ianos
mīstrari potuit eccl̄ia dilatare os suū sup inimicos
suos: scz iudeos: paganos ⁊ hereticos. Ūñ sequit.
Dilatatū est coz meū ⁊c. ¶ Eadē q̄z pace q̄ gaudēt
gētiles cōuersi: gaudēt ⁊ iudei conuersi. Ūñ ī ꝑsona
iudaici ppli cātam⁹ in q̄nta feria. Dñe refugiū fa-
ctus es nobis. Qō asit iste ꝑs ad iudeos ꝑtineat
titul⁹ ostēdit. ſ. Qro Moysi hoīs dei. Ad idē etiā
ꝑtinet cāticū Moysi. Cātemus dño: quod est Exo.
xv. c. in prin. Sicut em̄ exultauerūt iudei interē-
pto Pharaone cū exercitu suo: ita exultāt hodie
xp̄iani detectis diuersis impatoribus q̄ eccl̄iam ps
quebant odiū noīs xp̄iani. ¶ In sexta feria fit cō-
memoratio passiōis dñi. Unde cātatur ille psal.
Dñe exaudi oꝝonē meā. cuius titul⁹ est psalm⁹ Da
uid quādo ꝑsequebatur eum filius eius Absalon.
Sicut asit Dauid habuit plures filios: sz vn⁹ illoꝝ
scz Absalon ꝑsecut⁹ est eū: ita ⁊ dñs nr̄ plures ha-
bet filios: de qb⁹ nsic dicit. Mō possunt lugere filij
spōsi quousqz cū illis est spōsus: sz vn⁹ illoꝝ. ſ. Ju- Matt.
das ꝑsecut⁹ est eū q̄ ōr Absalon quasi abassalon. i. ix.
pax pr̄is ꝓpter osculū qō dedit dño qō est signum
pacis. Ad idē ptinet cāticū. Dñe audiui auditū tuū
⁊c. qō est Abacuch. iij. c. in prin. In quo ōr cornua
ī manib⁹ ei⁹ ibi absc̄odita est fortitudo ei⁹ a. ſ. e. i.
moꝝs. Per cornua regna intelligere ꝓsuenim⁹: ⁊
est sensus. Cornua in manib⁹ ei⁹. i. regnū in pote
state ei⁹. Hāc autē potestatē meruit sibi dari: vel
potius sibi datā notificari ꝑ passionē: de qua ipse
dicit. Data est mihi oīs potestas in celo ⁊ in terra.
Per cornua eī q̄nēter scz hoc ītelligūt duo
cornua crucis. Ūñ videt fm hoc q̄ potius esset di-
cendū man⁹ eius in cornibus q̄ cornua in manī-
bus ei⁹. Maluit tñ sic dicere Abacuch ꝓpheta: vt Jo. x.
ostēderet q̄ in potestate ⁊ in voluntate eius fuit eū
crucifigi sicut ipe dixit. Nemo tollet a me aīaz me Esa. 53
am: sz ego habeo ptātē ponēdi aīaz meā ⁊ iterū su
mēdi eā: ibi. ſ. in cruce absc̄odita fuit ad tēpus foz-

titudo eius: q̄ reputatus est tāq̄ percussus a deo et hūiliatus: t ante faciē ei⁹ ibit mors: q̄ mors p ei⁹ mortē destructa est. Et nota q̄ hec dies ē dicta a sceda feria in q̄ agit de passiōe saluatoris sicut et ī dīuinis necturnis dicto loco ponit cāticū ī q̄ ponit ēt otēpt⁹ Nabuchonosor: t victoria trīū puerorū in camino ignis vbi aspect⁹ quarti erat filiis filio dei: vt sicut hz alia trāslatio filio hoīs: q̄ ī passiōe saluatoris facta est destructio diabolī t victoria xpiani ppli de trib⁹ ptib⁹ orbis collecti p eū q̄ est ver⁹ filius dei t ver⁹ filius hoīs. ¶ In sabbato xo fit ōmēoratio victorie ppli iudaici q̄ erat ōiunct⁹ ecclie dei in fine scli: t cātabit cū ecclesia psalmū. Bonū est cōfiteri dño ad annūciādū mane. s. pietatis mām tuā t veritatē tuā p noctē. s. aduersitatis q̄ psalm⁹ intitulat laus cātici Dauid in die sabbati: vnde cōueniēs est vt in die sabbati cātet psalm⁹ ille in quo agitur de psecutione Iude qui persecut⁹ est Christū in figura Absalon q̄ persecutus est patrē: t q̄ intitulat in die sabbati. Q̄ō aūt psalm⁹ iste ptineat ad iudaicū pplm quinc̄itur ex illo xsu. In decacordo psalterio cū cātico. ¶ Psalterīū decacordo dr lex ppē decē mādata legis. ¶ Et nota q̄ hoc psalterīū q̄dā portāt: sz in eo nō psallunt vt iudei pfidi qui nobis sunt in codicibus tertīū a ptes in cordib⁹ hostes. Quidā portāt t psallere vident: nō tamē psallūt vt falsi t praui xpiani q̄ cuz tristitia t corde īquo aliq̄ bona opa opant. Qui dā portāt t in eo psallūt vt illi q̄ cū hilaritate bonū operātur. Hoc aūt erit in pplo iudaico cū vnū erit cū ecclia. Qualiter cāticū Moysi. Audite celi et cōtra. xxxij. c. ptineat ad sabbatū t ad populū iudaicū ex xbis Bede haberi pōt q̄ dicit sup Lucam q̄ in dieb⁹ sabbati iudei ad synagogas cōfluebant ad meditāda diuine legis mādata postposītis mūdi negotijs: iuxta illud. Vacate t videte q̄m suauis est dñs. In memoriā ergo pristine religionis cāticū ipm Deute. In sabbato cantat in quo stat⁹ illi⁹ ppli q̄ habuit offenso vel ppitio deo describik. ¶ Post antiphonā sequit capl̄m p q̄ fit exhortatio ne deficiamus in via. Et dr q̄nq̄ benedictio t claritas. Apoc. vij. c. t q̄nq̄. Fuistis aliq̄n tenebre. Ephe. v. t q̄nq̄. Nox precessit. Ad Roma. xiij. c. vbi hortamur in fide pseuerare: mīe opera tenebrarū abiscere: t arma lucis induere: t cōsolamur per reprōmissionē gloria. Et post capitulū sequit respōsoriū. In q̄busdā ecclesijs nō dicit respōsoriū. Et dck eīs hoc supfluere ppter respōsoria in nocturnis dicta: q̄ hodie nocturne t laudes matutine vbiq̄ nūcupantur. Hec tū rō cessat si laudis matutine officiū fit pse. In oīb⁹ tū alijs horis post capitulū sequit respōsoriū. Post capl̄m seu respōsoriū chorus exhortationi assentiēs hymnū resonat. Post hymnū sequit xsus. Qz ei p cāticū Zacharie q̄ statiz subsequit ꝓmissio notat: t nos tardi sum⁹ ad credendum ꝓmissionib⁹: ideo ꝓmittit versus alta voce vt excitemur ad credendū dei ꝓmissa. Et dicitur in quibusdā ecclesijs versus. Repleti sum⁹ mane misericordia tua: in quo recolitur tps quo iustis recōpēsabit merces post huius seculi labore. Vnde dicit Beda. Repleti sum⁹ mane: preteri tū ponēs ꝓ futuro ꝓphetalī certitudine: q̄ ī mane eternitatis mīa dñi replebimur: iuxta illud. Satiabor cum apparuerit gloria tua. In alijs vero ecclesijs dicit in matutinis. Dñe meditabor in te. Cōsequēter chorus versu excitatus subijcit cāticū Zacharie. s. Bñdict⁹ q̄ est Luce. j. c. q̄ semp dr iuxta q̄ alt apls. Seruitēdū est deo in psalmis t hymnis t cāticis. i. corde / ore t opere. Si quidē ꝓ hymnū exprimit letitia quā de cōsecuta liberta te habem⁹. Et q̄ xps hāc nobis letitiā acq̄siuit: circo ne de hmōi bñficio ingrati esse videamur in laudē dei cātādo, ꝓcipim⁹ ātiphonā inchoātes. Et q̄ nos liberauit ei grates referimus alta voce cātādo cāticū ipm. t quare: q̄ visitauit nos existētes ī miseria t fecit redēptionē plebi sue. Quare ertiā hoc cāticū alta voce dicatur ī sexta parte sub ōnta feria cene dñi dicē. Vel ideo post psalmos t lectiones t xsum cāticū ipm dicit: vt recordemur q̄ finito tpe noui testamēti: q̄ ꝓmissos matutinales psalmos significek: remūeratio Abrahe ꝓmissa nobis dabit: si doctrina xpi imbuti q̄ p lectionē t ad dei seruitiū visitari q̄ p versum significat: sine timore in sctitate t iustitia oībus diebus seruiem⁹ deo. ¶ Rursus ideo ps. Benedict⁹: hoc loco dicitur: q̄ in eo agitur de precursore illius q̄ in sexta etate venit. Et iste est sext⁹ psalm⁹ in laudibus. ¶ Et no. q̄ qz hoc cāticū cāticū Marie. s. Magnificat aīa mea d. t. euāgelia sunt: ideo ea stāda cātam⁹. Ceterū hec duo cātica nō cāt̄ank in ecclesia eo ordīe quo edita sunt: quē ordinē pōt magister ī historijs vbi agit de ortu p̄curſoris. Nā cū cāticū Zacharie pri⁹ cāt̄ak: t tū scdo editū est: q̄ eīs cat ibi legik. Et crexit cornu saluris nobis q̄ ē factū ī resurrectiōe. Et q̄ loquik ad puerū q̄ fuit aurora solis: ideo cāt̄ak ī laudib⁹. Cāticū aūt xp̄i q̄ legik ibi. Respexit hūilitatē ancille sue: ecclie. s. ipi⁹ Marie q̄ quidē factū est in sexta etate: t agit de incarnatiōe ibi. Suscepit isr̄l puerū suū: ideo canik ad vesp̄as. s. in sexto officio diurno. Tertio cāticū Symeonis q̄ sequit caniť ī septīo officio. s. in ꝓpletorio: q̄ erat se dimitti ī pace q̄ erat in septima ḋescētiū. ¶ Rursus in trib⁹ horis tria dicimus euāgelia. s. i aurora. Bñdict⁹: q̄ ibi vera lux nūciat. In vesp̄era. Magnificat: q̄ in fine mundi put ibi dr deus supbos dispdet: t humiles exaltabit. In ꝓpletorio. Nūc dimittis: q̄ post iudiciū sctī ī pace regnabūt. Finito cāt̄ico antiphona: q̄ dilectionē siue deuotionē q̄ ī laudādo deū hre debemus significat: repetik. Dñi aūt xsus aīi ipm cantici dr offerk incēsū vt notek deuotio ab igne charitatis e ḋrēdītes: q̄ in oī laude esse debet. Thuribuli eīs est cor hois: ignis charitas: incensum oratum⁹ in altū tēdēs est deuotio q̄ sursuz tēdere debet: iuxta illō. Dirigat⁹ oō mea t. De hoc ī quarta parte in ti. de accessu pōtificis ad altare dictū est: t dicek sub vesp̄is. Prio aūt offerk incēsuz circa altare: nā t sacerdos legalis mane intrabat tēplū vt si altare incēsum offerret vt dicek sub ti. de vesperis. Offerk itaq̄ incēsum circa altare vt notek cāticū toto cordis affectu esse pferēdū. Et ne obsit accidat q̄ ōtingit Zacharie cui dñi incēsum offeret apparuit āgel⁹ dicēs q̄ ei nasceret filī⁹: q̄ q̄ ille nō credidit obmutuit. Credam⁹ igit de ꝓmissionib⁹ dei ne a laude ei⁹ muti efficiamur. Alia ēt rō sub vesp̄is dicek. Post cāticū sequit oō p quā est impetrāda ꝓmissio: de qua dictū est in ꝓmiohui⁹ partis. De laudibus matutinis quas monachi dicunt in precedenti titulo dictum est.

Psal. xvij.

Psal. xxxij.

A Of hora pria oram⁹ Mar. vlti.

Jo. xxj

Lu. xxj

Lu. xij

B Quas hymnus in prima hora nunq̄ mutak Apo. j.

Cātan da sūt cantica magnifica

Psal. xxxij.

C Quid signifikāt pi. q̄ dñr ī pria.

Psal. xxvij.

Luc. j.

¶ De prima. Capitulum. v.

Postquā de nocturnali premissum est officio cōuenit aliqua dicere de diurno. Et prio de hora prima ī q̄ deū laudare debemus: tū q̄ est initiuz diei t nobis dedit nocte cū salute t sine sathane ispedimēto trāsire: put in cōpletorio rogauimus ipm: tū q̄ tali hora xps a iudeis pilato traditus est: t ēt angelus nunciauit mulieribus ad monumētū orto iā sole venientib⁹ eū surrexisse: eadē ēt hora visus est in littore maris a discipulis pisc̄ib⁹ dicēs illis. Pueri habetis aliq̄d pulmēti. Tū q̄ eadē hora dñs quenie bat ī tēplo t ppl's manitabat. i. mane expectabat: vel. i. ad eū mane festinabat: tū ēt q̄ scriptura dicit. Primū q̄rite regnū dei. Merito ergo ecclia ī hac hora dñm laudat t eū inuocat dicēs. Deus in adiu. me. ire. cū glorificatiōe sequēti: t ide petit liberari t a psecutiōe mūdi t a tētatiōib⁹ diaboli: vt pz ī hymno. Jā lucis orto sidere ꝛc. ¶ Est aūt notādū q̄ ī pria hora hymn⁹ ipe in uariabilis est q̄n quolibet die ꝓmissa liberatiōe egem⁹: sisr t in cōpletorio hymn⁹. Te lucis ꝛc. in quo petit ecclia a fantasmatib⁹ liberari: qua ēt liberatiōe semp egemus: put sub cōpletorio dicek. Quedam ēt ecclie nunq̄ variāt antiphonā ad primā. Cū eīs deus sit uariabilis q̄ est alpha t o. i. ꝓcipiū t finis: idcirco q̄ semper a nobis ꝓmitias t decimas exigit: tāq̄ semp soluētes ꝓmitias dici nūq̄ variāt antiphonā sz sēp dicūt illā ō trinitate: nisi aliq̄d festū accidat: q̄ tūc fit de ipo festo. Alie tū ecclie variāt antiphonā t hymnū t ī dñicis t ī feriis t in festis dei t sctōr. Post antiphonā sequunt psalmi: t ex cōtinētia p̄cedētis hymni euidenter apparet q̄re dicak primus psal. Deus in noie tuo ꝛc. in quo ecclesia orat a periculis t ab inimicis liberari: deinde se armat: prio ɔ hostes cinculo castitatis: cū dicit. Beati imaculati ī via ꝛc. Scōo galea salutis sez spe cū dicit. Retribue seruo tuo ꝛc. de q̄b⁹ dicek sub sexta. Tertio ēt scuto fidei cū dicit. Quicunq̄ vult saluus cē ꝛc. in q̄ fides nr̄a cōtinek: vt tā dicek q̄ est scutū t munimē nr̄m t victoria ɔ carnē / mundū / t diabolū / t eius oēs tentatiōes: vñ Petrus. Cui resistite fortes in fide ꝛc. Quarto sumit gladiū spūs q̄ est xbū dei: dū dicit capitulū siue lectionē q̄ ptinet ad doctrinā: qz opz vt p̄cedāt bona opa que p psalmos significanť: t tandē sequak doctrina de spūalib⁹ t secretioribus. Juxta illd. Cepit Jesus facere t docere. ¶ Sūt ergo tres psalmi. s. Deus in noie tuo saluū me fac. Beati imaculati ī via. Retribue seruo tuo. vt ī trib⁹ horis muniminē tū ɔ impugnatiōes interiores t exteriores habeamus. Et dñr sub trib⁹ glorificationibus eo q̄ trinitas in nr̄is operib⁹ glorificak. Scōs psalmus est. Beati imaculati in via. vsq̄ Retribue seruo tuo. Tertī⁹ est. Retribue seruo tuo. vsq̄ Legē pone mihi dñe viā iustificationū tuarū: q̄ ex octonarijs versuū ꝓstituunt. Habet eīs vnusq̄sq̄ sexdecim xsus: quoz duodecim significāt duodecim ꝓphetas: aliq̄ tuoz designāt: q̄tuor maiores. s. Hieremiā Esaiā Danielē t ezechielē: siue duodecim aplos t q̄tuor euāgelistas. Dñr ergo illi duo psalmi ex sexdecim versib⁹ cōstituti: vt ostēdak q̄ ea q̄ duodecim ꝓphete t q̄tuor maiores: siue duodecim apli t quatuor euāgeliste direxūt pro posse obseruare debemus. De octonarijs dicek sub titulo ō cōpletorio.

Sunt ēt quodāmō q̄nq̄ psalmi habito respectu ad diuisionē octonariox xsuū cuiuslibet p̄t: significātes q̄ ecclia petit ne mors īgrediak p fenestras q̄nq̄ sēsuū nostrox: seu vt q̄nq̄ sensus nr̄i p die diuinitus muniant. Primus est. Deus in noie tuo saluū me fac. Scōs. Bti imaculati ī via. Tertius. In q̄ corrigit. Quart⁹. Retribue seruo tuo. Quintus. Adhesit. ¶ Et est sciēdū q̄ a psalmo. Bti imaculati ī via. vsq̄ ad psalmū. Ad dñm cū tribulari clamauī: est vn⁹ ps ꝓtinēs duodecim capitula q̄ sm Ambrosiū est paradisus pomorū t apotheca spūs sancti: ō ecclia ruminat illum p horas velut spes aromaticas paradisi vt sit species aromatica deo t mūdo. ¶ Sed querit q̄re ps tile. Deus i noie tuo saluū me fac: dicak ad primā quem Dauid cecinit dū iudei eū Saul tradere volebant. Rūdeo: ō q̄ p cypheos q̄ iterp̄tant florētes itelligit diabol⁹ q̄ caducā floriditatē suis ostēdit. Ipse eīs siue p se siue p mēbra sua īsidiak nobis t nos apte psequitur vt nos eterne tradat morti. Ad vitādū ergo eoz calliditatē: iste psalmus in prima hora sue ī diluculo cātādus est: quē Dauid cantabat vt ab inimicis saluarek. Post illū ōr psalmus. Beati imaculati in via: q̄ plenus est moribus: q̄ oportet vt hi quos de⁹ liberauit de vinculis t carcere inimicoz mortib⁹ bonis t in oī deuotiōe assistāt. ¶ In diebus vero dñicis in q̄bus matutinale ōr t historia mutak: dñr ad primam qu inq̄ psalmi qui sunt in fine ipsius nocturni dñicalis. s. Deus de⁹ meus respice ꝛc. q̄ psalmi quare in prima dicank sub cōpletorio dicek. In quibusdā tū ecclesijs dñr solū in dñicis a septuagesima vsq̄ ad pascha: quo ēt tpe ōr ad primā ps. Dñs regnauit: pp rōnem ibi scriptā. In premissis ēt dñicis ōr ad primā ps. Cōfitemini dño ne aliquid de psalterio pretermittak: quin to tū in septimana dicak: t qz ibi p̄sertim in versu illo. Hec est dies quā fecit dñs ꝛc. agit de resurrectiōe ad quā dies dñici pertinēt: t ꝓ hoc ī dñicis dñr ad primā. ix. psalmi: vt cū nouē ordinibus angeloz in resurrectiōis gaudio trinitatem laudare possimus. In primis q̄nq̄. s. Deus deus me⁹ respice: t sequētibus de xp̄i passiōe cantak per psalmū. Cōfitemini: t tres quotidianos: innuik q̄ ī q̄tuor mūdi gtibus doctrinā quatuor euāgelistarū laudare debemus. In psalmo. Deus in noie tuo saluū me fac: petim⁹ errorū depositionē: in cōfitemini: exhortamur ad laudis cōfessionē: ī Beati immaculati: ad laudis opationē: in Retribue: ad mādatox retributionē. Verū q̄ fides ē fundamētū mādatorū t victoria q̄ vincit mūdū: q̄ cetera sine fide frustrank: ideo subdit symbolum fidei. Quicunq̄ vult: q̄ Athanasius alexādr in⁹ epūs rogatu Theodosij imperatoris ad eradicādā inualescētē hereticoz perfidiā t fidē catholicā diuulgādā edidit: t singulis diebus dñicis ecclia cōstituit cātari ad primā: q̄ ppls extūc maxime ad ecclīā cōuenit: vel q̄ fides principiuz salutis existit. Quidā tū ex curiositate illud omittūt in illis dieb⁹ q̄b⁹ in missa. Credo in vnū deū dicūt: quidā aūt dicūt q̄ dictus Athanasius fugiēs a facie ꝓstātini imperatoris trcuerī illō cōposuit: q̄ō nō ōr ī ecclia ex primaria ecclie ist̄one. Et aduerte q̄ in hoc symbolo due principales sunt ptes. s. de trinitate t de incarnatiōe xbi: sz ō libero arbitrio ꝓmittit. ¶ Postea sequit capitulū in quo pastor oues t pater familias operarios

Psal. xxxij.

D Psal. bti mi bti imaculati ex celleu tia.

j. reg. xxiij.

E Quak in dñi ca dicā tur in prima ix. ps.

ne in calore ⁊ labore deficiāt cōsolak: de quo iā dicēt: ⁊ ōr qñq; cāpim. Hzatia vobis ⁊ paxa deo: ad Gal. j. ⁊ qñq; ¶ Pacē ⁊ veritatē zacharie. viij. dist.

¶ Post capitulū sequit respōsoriū. Christe fili dei viuī ⁊c. vt eccl̄ia ostendat se inuuere ⁊ applaudere his q̄ in illo dicta sunt: nihilominus tñ orat ꝓ se. Añ postea subjcit versus. Exurge xpe. i. fac nos exurgere. Exurgere añt a vitijs nihil aliō ē q̄ ad dñm redire. ¶ Sciendū est añt q̄ quedam eccl̄ie omittunt rñsoriū illud. Christe fili dei viui: in ad ñeru ⁊ in septuagesima: q; hz tā patres qui fuerūt ante legē q̄ qui fuerūt sub lege sperarent ꝓ xpm a miseriis liberari: tñ q; ipe in illo tpe nondū venerat: idcirco cuz tpa illa recolunt misericordia xpi minime invocāt. In festiuitatibus tñ sanctoꝝ que in illis temporibus occurrūt: illud dicit: quia in illis tpōs gratie representat. Quedā tñ eccl̄ie nō dicunt capitulū nec etiā respōsoriū sed solum versum. Exurge: volētes mōrem apostoloꝝ imitari: quos legimus post ascensionem ante aduentum spūs sancti in oronib⁹ ⁊ bonis operibus perseuerasse: sicut Lucas dicit q̄ ipsi adorātes reuersi sūt in hierusalē cū gaudio magno: ⁊ erāt semper bñdicentes in templo ⁊ laudantes deum. Hec legimus eos tunc fecisse sermonē ad ꝓpm: sz ī die pēthecō. dato eis spū sctō hora tertia ceperūt tanq̄ cōfirmati ad populū loqui: ī quo istruimur q̄ vsq; ad horā tertiā bonis operib⁹ ⁊ orōnib⁹ vacare debemus: ⁊ tic tandē alios docere: qō notat ipsa lectio seu capitulū: nā psalmus ad opera: lectio xo pertinet ad doctrinā: propter hoc ergo lectionem in prima subtrahūt: ⁊ per cōsequēs: respōsoriū qō et respondere debet. ¶ Rursus per primam pastoris opera intelligunt. Añ ⁊ tūc ōr. Respice dñe in seruos tuos ⁊ in opera ⁊c. qui pastor xpi exemplo debet prius operari vt in alijs horis alios ad operandū valeat exhortari: ideoq; nō dicit capitulum qō est exhortatio seu consolatio post psalmos per quos opera significant: sed post primā ōr lectio vt dictū est in ꝓmio huius partis. ¶ Subsequēter dñr preces: qñ in cōcilio agatheñ. de cōse. di. v. cō uenit. statutū est vt ꝓces sine capitula de pis: ī singulis horis dicant. Dicunt añt pp tria. Prīo ad resecādas superfluas cogitationes. Scō ad ipetrandū miam pp oues errātes ⁊ operarios fatiscētes. Tertio ad postulādū auxiliū cōtra tentatiōes vt possimus in dñica oratiōe patrē securius inuocare. Et dñr hoc modo. Primo nāq; dñica oratio ōr ī qua sunt. vij. petitiones ꝓpter septē dona spūs sancti habēda: vt iam dicēt. Sed quia muscē morientes perdūt suauitatē vnguenti precēdat ipm Kyrieleison. Oportet ēm tale quid precedere qō inanes cogitatiōes repellat a mēte: vt dicēdo ipaz oronē dñicā mēs que inuisibilia loquit sola inuisibilia cogiter. In diuinis siquidē officijs añ ipam oronē ōr ter vel semel Kyrieleison: ⁊ postea semel vel ter xpeeleison: ⁊ iterū ter vel semel Kyrieleison. Dicit ter kyrieleison: ad notandū tres status diuinitatis ⁊ diuine maiestatis: quos aliquo mō in eccl̄ia celebramus. Sed semel ōr propter vnam substantiā. Primus status fuit ante assumptam humanitatē q̄ trinitas inuocabat sine copulatione humane nature: ⁊ dicebatur dñs. q; dñs nomē illi. Scōs fuit post assumptā humanitatem. s. q̄ xps videbat in terra: ⁊ nihilominus credebat a suis deus ⁊ filius dei: propter assumptam ēm humanitatē que vncta est oleo spūali vocat xps. Añ in medio statu dicimus christeeleison. Añ igitur ter dicimus christeeleison ostendimus cuz nunq̄ fuisse separatū a substātia sctē trinitatis sz fieret hō. Sed q̄ semel: ostendimus eū fuisse solū inter hoīes: ⁊ neminē sibi ꝓia similē habuisse. Tertio stat⁹ fuit ex eo tpe quo voluit clarificari assumptā hūanitatē plusq̄ cēt ꝓdiu mortalis erat: q; ergo in illa clarificatiōe ostēsa est trinitas: iō dicimus ter kyrieleison: semel vero ōr pp vnā substātiā. de horū Xborū efficacia dictū est in quarta pte sub titulo de Kyrieleison. ¶ Et nota qō ꝓmissi stat⁹ dicunt pp nos: nō pp deū: apud quē nō est trāsmutatio nec vicissitudinis obūbratio. ¶ Post Kyrieleison sequit dñica oro in qua sunt septē petitiones ꝓpter habēda. vij. spūssancti dona: p que meretes septē virtutes: ⁊ per istas a septē vitijs liberati ad octo beatitudines perueniemus. ¶ Et ōr voce demissa ⁊ secrete. ¶ Primo vt p hec Xba humilitatis ⁊ oronis deuotio significēt. ¶ Scōo vt q̄si ad interioza reuersi ipas res cū magna diligentia mēte capiamus quas Xbis pronūciamus. ¶ Tertio q; in ea deo loquit qui nō tñ Xba sz renes scrutat ⁊ corda. ¶ Quarto ad notandū q̄ oro ipsa potius hz efficaciā in deuotiōe cordis q̄ in clamore oris. Licet ēm Moyses ad dñm nō clamaret ore: tñ dñs qui magis attēdit clamorē cordis q̄ oris: īquit eis: quid clamas ad me? Exo. xiiij. ca. Finis tñ ipsius oronis alte pronūciat: vt ab oibus cōfirmēt ⁊ vt auxilio precū astantiū rūdentium Amen a tentatiōe liberemur: q; sicut ait Aug. Impossibile ē multitudinē nō exaudiri: p̄ceptū quoq; ei⁹ publice pronūciat: vt p hoc ppli astātes ad orādū inuitent. ¶ Sane dñica oro ōr vt vita spūalis aīe impetret. pp qō immediate illa dicta subjcit. Auet aīa mea ⁊ laudabit te ⁊c. deinde sequit. Erraui sicut ouis que ⁊c. in quo fit ꝓfessio. Nō ēm pōt ī deo viuere q̄ nō cōfitet. Cōsequenter ōr. Credo in deū: in quo fides nra cōtinet: sine qua impossibile est deo placere: ⁊ per quā cōtra oīa aduersa armātur qui per dñicā orationez mundant. Et ōr voce demissa: finis vero alte ad notādū q̄ corde creditur ad iustitiā: ore añt cōfessio fit ad salutē extra de sacra vnct. de quo in quarta pte dictū est vbi de symbolo agit. Postea sacerdos quasi suspirans dicit. Et ego ad te dñe clamaui ⁊c. Juxta illō Dauid. De profundis, clamaui ad te dñe: q; vero nō est speciosa laus in ore petōris: q; petōri dixit deus. Quare tu enarras iustitias meas ⁊ assu. testīm meuz pos tuū. tij. q. vij. §. qō in statur. iō petit sibi gr̄am cōfitēdi: qua repletus possit digne laudare dicēs. Replea os meū laude. ¶ Subsequunt ēt postea multe preces: qb⁹ eccl̄ia obsecrat: orat: postulat: ⁊ gr̄as agit iuxta doctrinā ap̄li ad Thim. Obsecrat dum dicit. Dñe auerte faciez tuā a me ⁊c. Proprie añt obsecratio est qñ cū adiuratione petit: vt cū ōr per passionē tuā libera nos dñe. Orat dū bōa sibi dari petit: vt ibi. Coz mūdū crea ī me de⁹: ⁊ spūm rectū. postulat duz a se mala sibi ꝓia remoueri petit: vt ibi. Dignare dñe die isto sine pcō nos custodire. Gras vero agit pro iā receptis: cū dicit. Bñdic aīa mea dño: de hoc ēt sub tit. de tertia dicēt. ¶ Pōt ēt aliter dici qñ oro dñica cum sequentibus ꝓcibus ⁊ cū psalmo. Miserere mei deus sin ma-

gnā miam tuā: iō dicunt qñ sunt intra eccl̄iaz nostrā q̄ minima ⁊ q̄ maxia committūt: ꝓ minima cōmittētib⁹ ⁊ pro seipso sacerdos orat qñ kyrieleisō ⁊ oronē dñicā dicit: in q̄ nemo se excusare pōt nisi veraciter dicat. Dimitte nobis debita nostra sicut ⁊ nos dimittim⁹ ⁊c. ꝓ maiora cōmittētib⁹: ⁊ p penitētiā resurgētib⁹ ōr psalm⁹ / Miserere mei de⁹ ꝛ magnā miaz tuā: q̄ proprie ptinet ad penitētes: ꝓut dictū est sub titulo de laudib⁹ matutinis: ⁊ viuet aīa mea ⁊c. q; aīa mortua fuit p⁹ mortale peccatū. Errorē ēt suū exponit dicēs. Erraui sīē ouis q̄ perijt ⁊c. Medicinā queritvbi dicit: q̄re fuū tuū dñe: q; mādata tua nō sum oblitus. i. parat⁹ sum adimplere. ¶ Rursus in his ꝑcibus eccl̄ia orat ꝓ peccatis: ⁊ ꝑsertiz ꝓ quatuor orat. s. ¶ Pro immūdicta remouēda. ¶ Et ꝓ mūdicia ꝓferēda. ¶ Pro tristitia q̄ ex mortu ꝓscie remouēda. ¶ Et pro letitia ꝓferēda: ꝓ q̄bus dicit quatuor particulas illi⁹ psalmi. Miserere mei de⁹ ꝛ magnā miaz tuā. Pro īmūdicia remouenda ōr. Auerte faciē tuā a petis meis: ⁊ oēs iniq̄tates meas dele. Quasi dicat noli ea eternalr punire: sed q; posset esse q̄ hō nō curaret ea deleri: ex quo in ꝑsenti nō punirek: iō addidit. Et oēs iniq̄tates meas dele: ꝓ mūdicia ꝛo ꝓferēda ōr. Cor meū crea in me de⁹. Sz q; etiā collata mūdicia hō eaz sibi collatā ignorat: ⁊ adhuc ꝓscītie morsu torquetur: iō addidit. Ne ꝓjcias me a facie tua: ⁊ spūm sctm tuū ne auferas a me: Deinde ꝓ letitia ꝓferēda ōr. Redde mihi letitiā salutaris tui ⁊ spū prīci. ⁊c. Sz q; adhuc restāt inimici q̄ nos ad mala trahere nitūtur q̄ sunt tres. s. caro mūdus ⁊ diabol⁹ iccirco ꝛ inimicos ponit tres xsiculos. s. Eripe me dñe ab hoīe malo: ⁊ alios duos sequētes. Inimicis xo repulsis iā laudare pōt: vñ dicit sic. Psalmū dicā nomini tuo ⁊c. ⁊ q; omni tē pore laudādus est adiūgit. Et reddā vota mea ⁊c. ⁊ etiā in oī loco: ideo adiungit. Exaudi nos de⁹ salutaris noster. Adhuc q; ꝓ passionē redēpti sum⁹ ⁊ p eā nostra oratio recipit efficaciā: ideo reducim⁹ ad memoriā q̄ in passione dñi legim⁹ ⁊ cantam⁹: vez. Sanctus deus/sanctus fortis/sanct⁹ ⁊ īmortalis. Inde hortamur aīam nostrā ad benedicēdū sibi ꝓpter bñficia nobꝭ collata ibi. Bñdic aīa mea dño ⁊c. Cōsequēter vero vt pura sit oratio ꝓmunē facit cōfessionē: ꝓ qua a venialib⁹ mundamur sine q̄bus cōmunis vita scile nō ducit. Et q; hoīs cōfessio nil valet nisi interi⁹ cōuertat: ideo subjūgit. Cōuerte nos deus salutaris nr̄: ⁊ auerte irā tuam a nobis. Preterea q; in pncipio diei est orat a peccato p die liberari dicēs. Dignare dñe die isto sine peccato nos custodire: sine quo vix pōt esse ad mentū humānatis fragilitas. Et q; necesse est vt mīa dei seq̄t sicut ꝓcenit: iccireo addit. Fiat mīa tua dñe sup nos ⁊c. demū orat ꝓ diuersis gradib⁹ eccl̄ie: ⁊ tandē cōcludit p psalmū. Miserere mei deus ꝛ magnā miaz tuā: postquā noster opilio solus orat ꝓ oibus in collecta. Dū añt sacerdos orat seu ꝑces huiusmodi dicit in diebus ꝓfestis se ad terrā ꝓsternit vt matorē in se ⁊ alijs exciter deuotionem: sed finito psalmo Miserere mei deus: surgit ceteris ꝓstratis manētib⁹ ⁊ stās orationē dicit: q̄m vicē gerit illi⁹ sacerdotis qui ī celo est: ⁊ q̄ pro nobis quotidie ītrpellat. Prīo ergo iacēdo cū ceteris orat: sicut ⁊ dñs cuius vicari⁹ est ꝓtusq̄ resurgeret cū peccatorib⁹ ꝓuersatus: ⁊ in cruce ꝓstrat⁹ est: postea stādo orationē dicit: vt illi⁹ resurrectionē recolat cuius vicē gerit. In quib⁹dā ñ eccl̄ijs oēs illo surgēte surgūt in quo significāt se spem recepisse a pctis resurgendi. ¶ Et nota q̄ sola eccl̄ie vnitas adorādo in faciē cadit. ¶ In profestis ergo diebus quādoq; prostrati orām⁹: in quo octo significant. ¶ Primū infirmitas corpalis: q; de puluere sumpti sum⁹. ¶ Secundū infirmitas animi: q; nos nō erigimur. ¶ Tertiuz est erubescentia: q; nō audem⁹ oculos in celū leuare ¶ Quartū prudētia: q; videm⁹ vbi cadim⁹. i. terrenis affligimur. ¶ Quītū vt cordis cōtritionē significemus. ¶ Sextū q; xpm adorātes eū ad terram descendisse: ⁊ carnē de terra credim⁹ induisse: ⁊ hoc etiā quidā figurant: qui volētes sibi signū crucis ꝓmere prius ēclinati terrā manu tāgūt. ¶ Septimū q; reducimus ad memoriam: hz in paradiso angelici creati fuerimus: corpa tñ nostra ꝓpter lapsum nostrū inter animalia bruta tacere: ⁊ animā corpali mole grauari. ¶ Octauum: vt ipso actu cōfiteamur nos eē peccatores ⁊ terrenis desiderijs inherere: vērē terre ⁊ aīam pauimēto infigim⁹: ⁊ hoc est introductū ab Abraā qui cadēs in terrā dominū adorauit: quē prophete imitati fuerunt. Añ Origenes in omelia illi⁹ euāgelij. Erāt Joseph ⁊ Maria mirātes sup his ⁊c. ita dicit / Sācti prophete qñ angustius aliquid cōtēplabant cadebant in facies suas vt pctā per ruinā corpis plenius purgarētur. Añq; etiā in priuatis oronibus genua flectimus: vt Salomō ⁊ ap̄li dicēs. Flecto genua mea ad pa. do. no. extra de īmu. eccle. decet vt p hoc oē genu xpo flecti innuamus: sed tunc nō ꝓstrati sed facie erecti stamus quasi ipo actu dicētes trahe me p⁹ re. ¶ Quid dicere debem⁹ dñi genua flectim⁹: in sexta parte sub ti. de pascha dicēt. Et quādoq; stam⁹ quasi letātes q̄ in domū dñi ibimus. In prīo q̄dē modo exprimim⁹ cōditionē nostrā: in secūdo desiderū: in tertio spē. In dieb⁹ xo dñicis ⁊ in paschalib⁹ genuflectis nō fit: nec ōr p horas kyrieleison: nec oro dñica: sed stātes orām⁹ ꝓpter letitiā resurrectiōis quā tunc recolim⁹: de quo in sequēti pte sub festo pasche dicēt: nec ī diebus pēthe. q̄bus recolim⁹ libertatē p aduētū spūs sancti nobis datā: nec in alijs festiuis dieb⁹, ꝓpt letitiā ipsarū festiuitatū in q̄bus recolimus scīaz societatē angelorꝝ ⁊ sanctorū q̄ iā est in letitia sempiterna: nisi pro ꝑsentia corpis ⁊ sanguinis Christi. In his tñ diebus stātes capite inclinato orare debem⁹: sicut ⁊ deuote mulieres ad monumētū secerūt: ⁊ nūc etiā hmōi flebiles preces vite presentis dimittim⁹: ad notādū q̄ in futura resurrectione vbi erit vera libertas ⁊ vera societas nulla pcatio exercebit pro miseris: de hoc dicēt in sexta parte sub ti. de sabbato post pēthecō. In quibusdā tñ eccl̄ijs in oīb⁹ officijs dicit dñica oratio sz stādo: nā illa est sal ⁊ cōdimētū sacrificij. Et sicut īve teri testō nullū sacrificiū sine sale fiebat: ita ⁊ nullū officiū nr̄m sine illa fieri debere vidēt: de hoc ēt dictū est in ꝓmio huius partis. ¶ Sane preces hmōi mystice hūilitatē significāt prout sub cōplexo dicēt versū ad orientē illas dicimus de quo dictū est in ꝓmio huius partis. ¶ Ultimo subjcitur oratio quā salutatio. s. dñs vobiscū: ꝑcedit ⁊ ēt sequit: q; sicut dñs postq̄ resurrexit salutauit ap̄los dicēs. Pax vobis ⁊ postea locut⁹ est eis: ⁊ post lo-

F De rñsorio horę prie.

Luce xxiiij.

B De ꝑcib⁹ prīma hora dicē dis.

Rccl. x

D De kyriel. dicendo ī hora prime.

Jac. j.

I Quaf oro do mini ca dica tur in horis sub misse.

K Quaf symbo lū apo stolo rū dicēt

Hebr. scōo.

Psal. cxxxix

L Eccl̄ia orat ꝓ quib⁹ obti nendis.

M Quaf fiūt ꝓ bato nes in horis cano nicis. ro. viij

Gene. xviij.

Ephe. iij.

Psal. cxxxj.

Cāt. j.

Psal. xxxvij.

leuit. ij

Jo.xx. cutionē iterū dixit: Pax vobis ita ꝛ ꝓsbyter ei⁹ vi
cari⁹ posꝯ fuit exit ab accubitu salutat fratres di
cēs. Dñs vobiscū. ꝛ ꝓ eis orat: ꝛ post oꝝonē iterū
dicit. Dñs vobiscū. q. d. Si gratiā dei ꝓpetrastis in
illa pseuerate: ꝛ iterū ppls dicit. Et cū spū tuo. Ac
si dicat. Orasti ꝓ nobis ꝛ nos ꝓ te orem⁹. de hoc di
citū est in quarta parte sub ti. de salutatiōe ad ppls

M De pre cioſa qd di- poſt ſ- mauel mat. Nouissime dr. Benedicam⁹: de quo dictū est in ꝓ
mio huⁱ⁹ partis. Postꝯ vero ecclia dicit oꝝones
ad dñz: implorat oꝝones sanctoꝝ dicēs. Preciosa
in cōspectu ꝛc. qs nō est de prima: inde est q̄ q̄daz
dicit illis post matutinas laudes. Etiā quidā iter
ponūt inter primā ꝛ preciosa primā de btā Virgi
ne: ꝛ q̄dam missaz aiaꝝ: ꝛ quidā religiosi hoc in ca
pitulo dicūt. Aliqui tñ dicūt esse de prima ſm eos q̄
dicta sunt in ꝓmio vbi agit de lectione cōtinuā
tes illō cū prima: deide sacerdos ad honorē trini
tatis orat gnaliter pro se ꝛ ꝓ oibus dicēs ter. Deꝰ
in adiu. ꝛc. Uel dr ter vt petat auxiliū ꝓtra istdias
diaboli carni⁹ ꝛ mūdi: vl ad honorē trinitat⁹. Et iō
subiecit. Gloria patri ꝛc. Nec post gloria patri, sed
tur alleluia: ꝓ eo q̄ loc⁹ i quo hec dici ꝓsueuerūt:
puta capitulū: sacer nō est. Sicut em̄ sacer locus
significat illā ꝓterim i quavoꝝ illa āgelica. s. Al
leluia audit: ita loc⁹ ille nō sacer pgrinationē no
strā repūtat in qua peccam⁹: deinde q̄ duz in hac
vita sumus: peccam⁹: iō subiungim⁹ kyrieleison.
ꝛ Pater noster: ꝛ postea. Respice dne i fuos tuos
ꝛc. vbi dicit. Et dirige filios eoꝝ. Filij nostri sūt co
gitationes q̄ de mēte nostra nascunt quas ad opa
dñi implēda rogat dirigi: opa Xo manuū nostraꝝ
sunt opera exteriora que interi⁹ a cogitationib⁹
ꝓcedūt. Sed q̄ oīa advnū tēdūt: ideo postea dicit
opus singulariter cū dicit. Et opus manuū nr̄arū
dirige. Et iterū opillo siue pastor ꝓ oīb⁹ oibus
orat gnaliter. d. Dirigere dignare dne ꝛc. Oꝝone
vero seruitiū cōcludit: vt diuina gratia que actio
nes nostras precedit etiā ipsas subsequatur.

A Quaſ eram⁹ h; ora tertie. ¶ De tertia. Capitulū. vj.

Ora tertia deo laudes exoluim⁹: qm
in illa ſm Marcū Jes⁹ linguis iudeo
rū mortis adiudicatus est: ꝛ a Pilato
ad colūnam ligatus est ꝛ flagellatus
Merito ergo hora illa oram⁹ vt sicut
s. s. ab illa ꝓ diaboli suggestionē sepa
ratus est: ita ꝓ xpi crucifixionē digneꝰ eadez hora
Act. ij spirit⁹ sanctus in cordib⁹ nostris infundi. In hac
etiā hora repromissus spūs sanct⁹ datus est aplis
ꝛ visibiliter dei magnalia loquebātur: vñ in acti
bus aplorum. Mō sunt isti ebriī cuz sit hora tertia
dici: ppter qđ dicit hymn⁹. Nūc sancte nobis spi
Psal. cxviij. ritus ꝛc. Dicitur etiā psalmus. Legez pone: q̄ rūc
lex nova data est aplis. Quia vero homo per legē
Sap. xvj. dei a morbo peccati sanat. Juxta illud: Sapiēte.
Nec herba nec malagma sanabat eos: sz tuus ser
Ps. xl. mo dñe ꝛc. Ideo i ꝓbabilē ecclesiā capitulū illud
dicit. Sana me dñe ꝛc. hoc. xvij. c. ꝛ rūsoriū. Sana
aiaz meā ꝛc. Et qñq̄ illō dicit. Charitas dei diffu
sa est. Roma. v. c. ꝛ qñq̄ illō obsecro vos fratres ꝓ
misericordiā dei: Ro. xij. c. ¶ Rursus q̄ nō pōt sa
Psal. xxvj. nari nisi cōsenuerit: ideo sequit Xpus. Adiutor me⁹
esto ꝛc. q. d. quāuis liber ꝛ sanus in via tua sim cō
situt⁹: nūn sufficio sine tuo adiutorio puenire ad
Eāt. j. illā meridiē: de qua dicit. Indica mihi vbi pascas
vbi cubas in meridie: vñ dr. Adiutor me⁹ esto dñe:
ꝛ subiungit: ne derelinquas me. i. ceptū meū ne in
termittas: q̄ sine te nihil est conat⁹ me⁹ meq̄ de
spicias me. i. ne ꝓtenas q̄ ego mortalis te eternū
audeo, quererе: q̄ tu es deꝰ meus q̄ me creasti ꝛ re
creasti salutaris me⁹. i. q̄ sanas plagā peccati mei
Deinde oēs ad oratiōe ꝓsternūt: ꝛ ꝓsedit sacer
dos modū oꝝonis quē apls docet dicēs. Prio oiz fiant obsecrationes/oꝝones/postulationes: ꝛ gra
rūactiones ꝓ oībus: ꝛ ꝓ his q̄ in sublimitate sunt
B Obsecratio sit cū adiuratione ꝓ malo remouēdo.
Oratio ꝓ bono impetrādo vl ꝓ malo superādo.
Postulatio ꝓ bono adipiscēdo siue cumulādo.
Gratiarū actio ꝓ bono iā collato conseruando.
Obsecratio ē ibi: Ego dixi dñe ꝛc. vbi petit vulne
ra sanari ꝛ medicinā dari. Oꝝo ibi. Fiat mīa tua
dñe vl ibi. Ostende nobꝭ dñe. Postulatio ibi. Conuer
tere dñe vsq̄ q̄: vbi postulam⁹ vt ꝓ dñi auxiliū oīa
nobis aduersa remoueant. Gratiarū actio ibi. Sa
cerdotes tui induant ꝛc. ꝛ hoc ꝓ nobis oīb⁹. Ité
orat ꝓ regib⁹: ꝛ ꝓ his q̄ sunt in sublimitate di
cēs. Saluū fac regē. ꝛ orem⁹ ꝓ ꝓtifice nostro: ꝛ
ꝓ oīb⁹ viuis dicēs. Saluū fac ppl'm tuū ꝛc. Et ꝓ
defunctis dicens. Oꝝem⁹ ꝓ fidelib⁹ defunctis.
Sequit etiā. Miserere mei deus: ꝓ his q̄ sunt
in grauioribus petīs: sicut precessit dñica oratio
ꝓ his q̄ sunt in q̄tidianis. Post hoc surgit opi
ho siue sacerdos: ꝛ oīb⁹ ꝓstratis manētib⁹ orat ꝓ
vniuersis de quo dictum est sub prima.

Psal. cxviij. B Qui bene ꝓfecit a terre nitis tā to plus alios accēdēs q̄dāmō ꝓ solat: nō tñ hic plenā recꝰ
tēdit i ꝓ dei dī lectio nem. pit ꝓ solationē: sz poti⁹ affligit ex dilectiōe. Ait se
q̄tur. Defecerūt oculi mei in eloquiū tuū: ꝛ i xpi
tuū supsperaui. Et i scā ꝓte. Quō dilexi legē tuā
dñe. Et i tertia. Oculi mei defecerūt i saluratri tuo
aiā mea: quā exaudisti ꝛc. Ad hāc ꝓfectionē ꝓtinet
rūsoriū. Judica dñm: xpsciulus. Dñs regit. Rā si
cut habet alia trāslatio. Dñs pascit me: nihil mi
hi deerit i loco pascue ibi me collocauit. i. dñs est
pastor meus in quo sum tot⁹ ꝛ sufficiēs. Ait seqt.
Et nihil mihi deerit: spiritualē em̄ substantiā cre
dit a deo sibi cōferēdā: q̄ iam scit esse collocatum
in loco pascue vbi fideles in fide plenius corrobo
rāt. Ait dicit: Ibi me collocauit. Quē em̄ dñs pa
scit i aduētu spūs sancti eſidē regit. i. i bonis ope
rib⁹ facit eū delectari: ꝛ prectū iter ducit ad turris
simā ciuitatē hierusalē: rali nihil deest: testat ap'l⁹
ꝓ dicit. Oia in eo possuz q̄ me ꝓfortat. Dicit autez
qñq̄ cap'lm illud. Alter alteri⁹ onera portate: Ga
latas. vj. Quandoq̄ illud. Nolite cōformari huic
seculo: Roma. xij. ca.

A Quaſ oram⁹ h; ora nona. ¶ De nona. Capitulum. viij.

Ora nona Christus clamās em̄isit spiri
tū. Mors em̄ voluit ꝓ hoīe illa hora i qua
homo de paradiso expulsus est. Et in ea
dē hora ꝓ muliere ꝛ lignū redemit q̄s ꝓ
muliere ꝛ ligno deceperat hostis. Ars autē arte
falleret ꝛ medellam ferret inde hostis vnde lese
Jo. xix rat. In eadē quoq̄ hora miles latus xpi aperuit:
ex quo duo nostre saluationis sacramēta. s. aquaz
baptismi ꝛ sanguinē nostre redēptiōis nobis edu
xit ꝛ velū tēpli scissum est: ꝛ monumenta aperta
sunt. Eadem hora in ferna penetrans inexpricabi
les tartari tenebras cōfringens seraſq̄ eī⁹ cōmi
nuens captiuitatē sanctoꝝ secū transuexit ad ce
los igneaq̄ rūphea submoto antiquū incolā i pa
radiso restituit. Eadē etiā hora cet⁹ apl'oꝝ ad oraꝝ
Act. iij dñ cōuenire cōsueuit: ꝛ Petrus ꝛ Joānes ascēdē
Act. x. bant in tēplū causa oratiōis. Petrus q̄z eadem
hora ascēdit in cenaculū oratur⁹ qñ raptus est in
extasim: ꝛ tinthcoluz plenū reptilib⁹ de celo ante
se dimitti vidit audiēs: Petre macta ꝛ manduca.
Merito igit ꝓpe has ꝓrogatiuas hac hora dñi
ecclia laudat dicēs psalmū: Mirabilia ꝛc. ꝛ rūso
Psal. xxv. rium. Redime me dñe: orans ꝓ sua redēptiōe: ne
oblita esse videatur q̄ talt hora redēpta est. ¶ Il
lud asit cōsiderādū est q̄ in hora nona iā sol decli
nauit a cētro: status ergo tēporis: in nuit statū vir
tutum: in nuit em̄ feruorem ꝑ tutū in quo animus
prius erat: ꝓpter tentatiōes esse repefactū. Rā vt
ait beatus Greg. Citta nos tentant: virtutes nos
humiliant. Cum em̄ vir perfectus tentat ab ati
tudine intimi gaudij descēdit ad considerandum
suam fragilitatem: ꝛ ad videndum q̄ facilis sit ad
8. cap. Ro casum: vt pater in apostolo q̄ dicebat. Ne magnitu

sito in via petit dari legē correctionis. Ad ꝓsūma
Psal. cxviij. tionē ꝓtinet qđ dr in principio sexte. Defecit in sa
lutari tuo aīa mea. i. aīa mea posita i saluratri tuo
B defecit a terrenitate: vl defecit i saluratri tuo. i. aīa
Quāto ds ma gis de ficit a terre nitis tā to plus alios accēdēs ꝓficit. Has tribulatiōes ꝛ angustias norāt altqui
Quāto eīm ds magis tēdit in dilectionē dei: tāto
magis desicit a terrenis: et ipſi ꝓ nimio desiderio
languet. Juxta illū Cāt. ij. Fulcite me floribꝰ: sti
pate me malis: q̄ amore langueo. Per flores q̄dē
initia bonoꝝ operū: ꝓ mala pfectio accipit: q̄ etiā
xus psalmoꝝ none vt in prīa pte. Tribulatio ꝛ
angustia ꝛc. Et in scā. Multi q̄ persequūtur. Et
in tertia. Erraui ꝛc. Ab eis dē petim⁹ liberari i re
spōsorio. Redime me. i. fac vt effectū redēptionis
tue q̄ facta est i sanguine tuo sentiā in tribulatio
nib⁹ meis: hoc idē est i xsu. Ab occultis meis mū
Psal xviij. da me. i. repelle a me malā cogitationez ꝛ cōpesce
suaſorē: ſm Aug. ¶ Et nota q̄ rūsoria dñicalia in
tribus horis. s. tertia sexta ꝛ nona cōuenienter rū
dēt rūsorijs ferialib⁹. Nam in respōsorio feriali
ad tertiam. s. Sana aīam meaz ꝛc. Pectīe sanitas
vulnerū que preterita peccata fecerūt ꝛ in respō
sorio dñicali. Inclina cor meū ꝛc. Et in xsu. Quer
te oculos ꝛc. Pectīe cautela de futuris qđ fit ꝛ im
pletiōe diuinoꝝ mādatoꝝ. Ité i feriali rūsorio se
xte. Justificā dñs ꝛc. Fit tugis diuine laudis ꝓmis
sio. In dñicali rūsorio. In eīnū dñe ꝛc. Fit ꝓmis
siōis ꝓpletio: ibi ei⁹ ꝓmittit se laudaturū: ꝛ hic lau
dat. ¶ In rūsorio xo feriali none: redime me dñe
ꝛc. Pectīe redēptiōis effect⁹: q̄ fit vt vis mentis. i.
amor sit direct⁹ ad deū. Et in rūsorio dñicali. Cla
mauit ꝛc. Promittit effect⁹ pedis. i. amoris. s. cla
mor ad deum: ex amore est eīs clamor cordis. In
pluribus tñ ecclesijs sunt eadē tā in ferialibus ꝙ
in dñicalib⁹. ¶ Et est notādū q̄ xpus q̄ dicunt in
terria in sexta ꝛ in nona: neuma hñt: ad designan
dū q̄ i nulla hora exprimere valem⁹ gaudiū ꝛ bra
tiā sempiternū. Capiz qñq̄ dr. Oia ꝓbate: Thes
sa. v. c. ꝛ qñq̄. Sicut in vno corpore multa mēbra
habemus: Roma. xij. ca.

A Quaſ oram⁹ h; ora vesperi na. ¶ De vesperis. Capitulū. ix.

Ora vespertina significat ecclesia pri
mū aduentū dñi q̄ fuit vergente mundi
vespere. id est vltima etate: de quo psal
ēs reddit gras deo: Juxta illud Apli.
Jo. xij Nos sumus in quos fines seculorum deuenerūt:
de pc. di. iij. si eīn. in fine. Prererea christus in ve
spere de cruce depostus fuit: eadē quoq̄ hora i ce
na sacramentum corporis ꝛ sanguinis: instituit
Luce xxiij. pedes discipulorum lauit: discipulis esitibus in
emaus in habitu peregrini in fractione panis se
manifestauit. Merito ergo ecclesia catholica xpo
in hac hora gratias agit. Est tñ duplex mundi ve
spera prout in sexta parte sub epyphania dicetur.
¶ Sane sicut ait Richardus ejus cremonensis i mi
trali: officiū dicit sequēt⁹ icipit in vesperis: qz ve
spertina synaxis id est hora: primum est officium
scōm Esdre ꝓsuetudinē in quaternario numero
ꝓut dictum est in ꝓoemio huⁱ⁹ partis. Ait vesper
tinum officium a vespere stella nominatur. que in
principio noctis oritur. Preterea ꝛs ab initio mū
di dies precederet noctem: in nocte tamen domi
nice resurrectionis nox cepit precedere diem: vt
dicetur in sexta parte sub sabbato sancto: in prin
ci. Dicit aūt ecclesia in hac hora quinq̄ psalmos.
¶ Primo ꝓpē duoꝝ xpi vulnera: q̄ nobis obtulit
sacrificiū in vespera mūdi. ¶ Secōo ad correctionē:
vt vz deſleam⁹. ꝛ petam⁹ veniam pcōrum: que in
die ꝙ quinq̄ sensus corporis cōmittunt ꝛ ad nos

Dic. ix. intrāt. Juxta illō Hiere. Mors intrauit per fenestras nr̄as. Quis em̄ est: q̄ visu non ꝯcidat capitā.

¶ Tertio q̄ ipsos q̄nq; psal. munit se ecclesia ꝓtra nocturnales tribulatiões. Hec em̄ hora insinuat fletū eoꝝ quibus occidit sol iustitie: t ita sunt ī vespera de q̄ dictū est. Ad vesperā demorabit fletus q̄ durabit vsq; ad matutinū: id est quousq; sol fidelibus oriatur qui occiderat pctōribus ſm qō legitur. Et ad matutinū letitia: t ꝓpt eā sūt etiā causas pectus quinq; digitis tūdimus. Rursꝰ seculares dicūt q̄nq; psalmos: religiosi xō quatuor: ꝓpter rōnem tangēdā in sexta parte sub tit. de aduētu. ¶ Et not. q̄ vesptinū matutinūq; officiū ceteris horis in numero psalmoꝝ pferūtur: eo q̄ in senaria operꝝ distinctiõe: vesperę t mane solūmodo memorāt: t in veteri lege matutini t vesptini officij antiqtas cōmēdat. Quinq; ergo psalmi in vespertinis hebdomade efficijs dīr: t cātāt psalmi ſm materiā dicti: vt ecce in septa die. ſ. in sabbato pp resurrectionē q̄ seq̄t agim⁹ de victoria: t laude dei q̄ seq̄t victoriā. vñ in. j. psal. ſ. Dñs: ad ifaz agit de victoria Dō ꝺ Holiā: q̄tū xō ad spūalē sensuz de victoria nr̄a q̄ diabolū fugam⁹: qz q̄ post victoriā nil restat: nisi laudare dñm. ꝓper quē victoriā hēm⁹: ideo sequunt q̄tuor psalmi q̄ fiūt de laude. In prīo. n. laudē ꝓmittit ecclia. Exaltabo te dñe. In scō sepaz icitat. Lauda aīa mea do. In tertio alios īuitat. Laudate dñm. In q̄rto ꝓgratulat celesti hierlm̄ dicēs. Lauda hierlm̄ dñs ꝛc. Et sic de aliꝭ ferijs t ꝑpis. In q̄busdā eccliꝭ statiz post psal. seq̄t hymnꝰ: t post hymnū lectio siue capz: in q̄busdā ecōuerso: t in q̄busdā hymnum nō cātāt. Qui post psalmos īmediate hymnū cātāt: ꝓgruꝰ ordinē seruare videt: q̄si prīo esset ī corde dilectio q̄ p antiphonā designat: deīde seq̄t bōa oratio quā psalm⁹ designat: postea mētis exultatio q̄ p hymnū notatur. Sz qz exultatio sepe negligētiā parit: iccirco seq̄t lectio seu capm̄ q̄ hoīem ad cor reuocat. Qui vero lectionē hymno ꝓponūt volūt hymnū loco rūsoriꝭ obtineri. Ān cū i festiuitatib⁹ rūsorium post lectionē cātāt hymnū ꝑmittūt. ¶ Ad maiorē tñ exultationē notādū ē q̄ ī q̄busdā ecclijs vtrūq; cātāt: t tūc rūsorijs ꝑcedit hymnū: ad notādū, q̄ tunc maxime rudere debem⁹ exhortatiõt per ꝑcedēs capitulū facte: post qō statim seq̄t rūsorijs. Tū gñale est q̄ q̄cūq; cātāt rūsorijs ꝑcedere dz lectio cui rñdere dz. Qui xō hymnū nō cātāt: illis attēdere videnī q̄ cātici btē Marie seq̄t qō excludit rūsorijs cuius locū tenet hymn⁹. Mā si cāticū zacharie in laudib⁹ matutinis excludit rūsorijs: multo magis canticū btē Marie xgīnis excludere debere vī in vesperis. Et nota q̄ ad vesp̄as dr capm̄. Bñdict⁹ de⁹ t pater. ij. ad Thessa. iij. ¶ Post hymnum seq̄t ℣ scul⁹ vz: in sabbato. Vesp̄ina ofo ꝛc. In alijs dieb⁹. Dirigat dñe. t vterq; xꝑus vespertinū tps designat in quo cantat: qō sonāt xba illa q̄ in psalmo sequūtur. s. Eleuatio manuū mearū sacrificiū vespertinum. Optat em̄ vt ofo dirigat ad dñm qō deveteri testō tractū est vbi hr̄ q̄ hora vespertina sacerdos ītrabat sctm̄ tabernaculū vel tēplū vt offerret thimiama super altare incensi: sicut mane ītrabat: vt offerret incensum. Hoc thimiama significat suauitatem odoris. Nūc hz consuetudo: vt dum dr versiculus: sacerdos thurificet altare ad implēdū iuge sacrificiū: sic em̄ fiebat in lege in qua duo agni offerebant: vn⁹ mane t alter sero: t hic pinguior: ad notandū q̄ charitas crescit: tō ergo thurificat vt simus semp bonus odor deo ꝑficiendo in sctia t doctrina: t etiā qz ꝓpter ꝓmissiões dei debem⁹ tales esse: vt simus et boni odoris. Vel ideo in vesperis t matutinis post psalmos t lectionē: dum versus dr: incēsatur: ad notādū q̄ nemo potest bonum odorem deo reddere vel bonū exemplū operandi alijs dare: quod per incēsum significat: nisi prius in dei seruitio operetur: quod per psalmos: t alios doceat, qō per lectionē notat. Ān mos inoleuit qō in ꝑcipuis festiuitatibus antiphona ad Magnificat t Bñdictus ter dr siue totiēs cancendo protelatur: donec omnis populus qui interest incēsi repleatur odore. Et vltimo dr cum neuma: vocē; quidem non significatiua ꝓout dictus est: in proemio huius partis. Sacerdos autem q̄ maior est in ecclesia officio: vt qui vicem tenet Aarō: dr incensum offerre: vt sit thimiama sempiternū coram dño t suaue, fragrans odor. Juxta illud. Dirigatur dñe ad te oratio mea: sicut incēsum in cōspectu tuo: de hoc dictum est: sub laudib⁹ matutinis. Dicitur ergo in vesperis xficul⁹ exhortationis. s. vt exciter pigros: ad intelligēdū ꝓmissa dei: q̄ cōtinentur in cāt̄ico illo beate Marie. Magnificat aīa mea ꝛc. Mō est Luc. j. c. Prima ꝓmissio facta fuit Hoc. Ān Heñ. Ponā arcū meū in nubib⁹ celi: t hec ipleta est. Sc̄da abrahe t David. Abrahe dictuz est. In semine tuo bñdicentur oēs gentes. Dauid dictū est. De fructu ventris tui ponā sup̄ sedem tuā: t hec impleta est in beata virgine qō no tat in cāt̄ico suo ibi. Recordatus mīe fue: t p hoc ergo certi sumus q̄ dabit nobis vltimā. ſ. paradisum. Ideo aūt cant̄icum ipsum quotidie dr vt frequētior dñice incarnationis memoria animas fideliū in opere dei t in doctrina se exercētiū ad devotionē opis incepti accendat. Cum em̄ in cāt̄ico ipso notenī cogitationes: sicut in psalmo Opa: si diligēter beate Marie act⁹ t dicta sepe recolim⁹: obseruantia castitatis t virtus operationis semp ad ipsi⁹ opationis imitationē ꝑseuerabunt in nobis. Hec etiā nos mouebit fauor hūanus in debitus: nō temporaliū immoderatus appetit⁹ nō tēporalis affectio: nō de impetrāda cōmissoꝝ venia desperatio. Sēpe nō nos mouebit in debit⁹ fauor human⁹ qz cū Beata virgo cōmendaret a brā Eli sabeth dicente. Ān hoc mihi: vt veniat mater dñi mei ad me ꝛc. Non ipa mota fuit humano fauore: sed seruans humilitatem clamauit. Magnificat anima mea dñm: t tādem adiecit. Quia respexit humilitatem ancille sue. Et not. q̄ dicit respexit humilitatē: t nō dicit respexit virginitatē: īnuēmētis xgīnitatē prealere corporis integritati. Iterū ideo dicit humilitatē q̄ de⁹ supbis resistit: eoscz a beatoꝝ sorte secernēs p varia penaꝝ loca p peccatoꝝ impietate dispergit. Non nos movebit immoderat⁹ tpalium appetitus: q̄ sicut ipe dixit iudex noster. Diuites dimisit inanes: t Deposuit potētes de sede. Nō tpalis afflictio nos movebit: q̄ de⁹ exaltat hūiles. In hoc em̄ cāt̄ico exēplo hūilitatis ei⁹ reformamur: t filij dei incarnatio q̄ qua deposuit poten. de sede: t exalta. humi. ad me moriā reducit vt fidei nr̄e deuotio excitetur. Non desperatio de commissorum impetrāda venia: qz misericordia eius a ꝓgenie in ꝓgenies timētib⁹ eī. Beda dicit q̄ inde in oleuit cōsuetudo vt in officio vesptino cantet canticū beate Marie xgīnis t potius in vesperrino q̄ ī alijs officijs. ¶ Prīo qz in ipsa vespa mūdi suo singulari assēsu mūdo succurrit pdito. ¶ Scō qz p hoc fit incarnationis ī vespa mūdi facte iugi recordatio. ¶ Tertio qz ipa est stella maris q̄ in huius mūdi vespe nobis lucere cepit: sicut vespa stella: de qua dr vesptinū officiū ī initio noctis lucere īcipit. ¶ Quarto vt mēs nostra p die varijs fatigata, cogitatiōib⁹ imminēte dei. ſ. noctis tpe recolēdo dicta dei genetricis q̄d supfluū vel nociuū diuturna euagatio ꝛerit: totū hoc ꝑcib⁹ t lachrymis ea iter cedēte mūdet. ¶ Quinto qz virgo portauit dñz in vespa mūdi. ¶ Rursus cantī ī sexta laude: qz dñs in sexta etate venit sicut t cāticū Simeōis: in septima ꝓpter septimā etatē q̄escētis: put tactū est sub laudib⁹ matutinis. Cetex hoc cāticū est exultatio labozātiū quozū spūs exultat in dño: qz fecit eis magna q̄ potēs est cui⁹ mia est in secula. Ob hāc exultationē repsentādā lāpades accēdūt in vespis: vt pro hoc cāt̄co principalr accendunt: eo q̄ de euāgelio est: vel vt nos de numero adolescētularū: et quinqz prudentū curramus cū lāpadibus bonoꝝ operū in odorē vnguētoꝝ btē Virginis intrātes cū ea ī gaudiū dñi nr̄i. Et qz opa nr̄a nō sunt ī lāpadib⁹ radiātia nisi fuerint charitate informata. tō cāticū claudit ab antiphona p quā charitatis ōsignatur. ¶ Recātata antiphona in ꝑfestis diebꝰ ꝑsternit se ecclia in oratione plurius orans q̄ in alijs officijs: qz specialiꝰ orat ꝓ his q̄bus occidit sol iustitie: licet t pro alijs oret t faciat ea q̄ dicta sunt superius sub tit. de tertia vbi de precib⁹ agit. ¶ In solēnibus vero diebus statim dr collecta et quasi statēs oramus. De quo: t in quibus officium vespertinum: cum hora prima conueniat ibi ēt dictum est. ¶ Mortuozum officium incipit a vesperis non tñ habet secundas vesperas: ad notandū q̄ hoc officium finem habebit q̄n aīe saluandoꝝ ab oī pena liberate eterna beatitudine fruentur. Sed sancti de quozum glorificatione in aīa iam certa est ecclesia: primas t secundas vesperas habent: ſ. in festo eozuz nouem lectiones dicantur. Primas enim habēt pro glorificatiõe anime iam percepta. Secundas pro glorificatione corporis quā habebūt que nūq̄ finē habebit. Si vero habent tñ tres lectiones: primas vesperas habent tantūmodo non: qz t ipsi duplicē stolam habituri non sint: cū hoc omnibus electis cōueniat sed ecclesia ad ostendendū dīam premioꝝ illis t istis debitoꝝ magis solēnizat pro illis de quozum meritis sibi per miracula vel per alia documēta cōstat. Quis ad plenū certa esse nō possit. Nam t stella differt in claritate a stella. Ān Aug. ait in sermone de btō Stephano. Cuz pretiosa sit moꝛs sanctoꝝ sit quid distare inter martyres pōt precipuus esse vī qui primus est. Aliqñ tñ ī vesperis precedentibus dr solūmodo antiphona t collecta de festo sequēti: prout dicē sub vigilia natalis. ¶ Postremo notādū est q̄ religiosi ante completoriū premittūt collatiōez que a sanctis patribus originē trahit qui dictis vesperis cōuenire et de scripturis sacris cōferre solebāt: ad instar operariorum ad recreationē adinuicem confabulantium: ideoq; tunc vitas vel collatiões patrū t his similia q̄ poti⁹ sunt ad recreationē t delectationē legūt t eruditores ſ dubiū occurrerit ītrogāt.

¶ De completorio. Capitulū. x.

A Qf o a m⁹ hora cōpletorij.

Hora cpletorij xp̄z orauit pr̄z. Ea dē quoq; hora sanguineas guttas sudauit: t etiā co:p⁹ ei⁹ in sepulchro positū fuit: t custodes deputati. Merito igit ī hac ora eccliꝭ deo laudes t gr̄as agit. Illā ēt in memoriā eterni gaudij celebrat. Mā cōpleto electoꝝ nūero in illas horas cōplebit gaudiū sctōrū in die gñalis retributiōis Et inde est q̄ cōpletoriū sgnificat gaudiū. Dr aūt cōpletoriū qz in eo cōplet cōis vsus locutiōis cibi t potus t aliozū q̄ necessario ꝓ corpis sustētatiõe sumunt: t ſm hoc etiā significat finē vite p̄sentis

B Qf officiū cpletorij inciat p cōuerte nos ꝑsal. cxviij. puer. xviij.

¶ Sane hoc officiū incipit ꝓter morē aliozū officiozū. Cōuerte nos deus nr̄ ꝛc. Quia em̄ quasi tota die psalmodie in ecclia⁹ t pene ī possibile est quī aliquē puluerē supbie cōtra rerim⁹: t qz pene errāmus: Juxta illō. Errauī sicut ouis q̄ perijt. inde est q̄ nos hūiliātes dicim⁹. Cōuerte nos de⁹ ꝛc. Preterea q̄libet ꝑfectꝰ et bonus estimare se debet imperfectū siue insipientē. Justa illud. Justus accusator sui ē: tō dicit sacerdos. Cōuerte nos ꝛc. Et in his xbis iudicās se puersum. Bonaz dppetitiõ ē ibi culpā agnoscere vbi culpa nō est. v. di. ad eius. de pe. di. ij. ſ. em̄ in prīo. Mā t ſi diximꝰ q̄ pctm̄ nō habem⁹ ipsi nos seducim⁹. Hinc est q̄ etiā ꝓsequēter inuocamus diuinū adiutoriū dicētes. De⁹ in adiutoriū meū intēde: vt cōuerte nos: referat ad preterita mala tollēda: t Deus in adiutoriū: ad bona opa futura faciēda: qz sine dei adiutorio quicq; boni facere nō valem⁹. Quia xō totū ad laudē trinitatis faciēdū est: tō sequit. Glia ꝑri. ¶ Rursus insipiētes p Cōuerte nos de⁹ salu. no. oramus: vt nos a malis ꝓuertat: t irā suā a nobis auertat: t qz merita nr̄a nō sufficiūt: ei⁹ adiutoriū postulam⁹ dicētes. Deus in adiutoriū ꝛc. ¶ Dicit aūt q̄tuoꝛ psalmi ad obtinēdā remissionē pctōrū: q̄ cōmittimus dum sumus in hoc corpe ex quatuoꝛ elemētis t ex quatuoꝛ humoꝛib⁹ vel cōplexionibus ꝓpositoꝛ: extra ō cele. mis. ī quadā: seu qz corpus tp̄m ex his cōpositū ꝓtra pericula t fantasmata noctis munimus t deo ꝓmedam⁹: ideoq; tñc dr In manus tuas dñe ꝛc. t Custodi nos ꝛc. Et icipit ecclia a voce pfectiōis dicēs. Cū inuocarē exaudiuit me ꝛc. hoc em̄ perfectoꝛuz est. Sed qz pfecti se debēt reputare impfectos: extra de pur. ca. accepimus. ō pe. di. ij. ſ. ei. ꝓpe prīn. Juxta illō Job. Etiā si simplex fuero hoc ignoraz aīa mea: tō sequit in eodē psal. Miserere mei: supple dñe: t exaudi oronē meā: qō est dicere impfectoꝛū. Postea aliꝭ admonitis ad bonū: facit in eodē psalmo mētionē de pace eterna ibi: In pace in idipsuz. i. q̄ est inuariabilis quā pacē sēp in memoria debem⁹ habere: t maxime dñi corpus q̄escere debet in lecto: mēs debet quiescere in deo: debet etiā quiescere in spe. Ān sequitur scōs psalmus. In te dñe speraui ꝛc. Sz qz spes nō est sine timoꝛe. aliter em̄ ꝑsumptio eēt: tō sequit tertius ꝑs: de tētatiõe. ſ. Qui habitat in adiutorio altissimi ꝛc. in quo deus ꝓmittit liberare eccliaz. Diabol⁹ em̄ est quasi fur de nocte incedēs: t tō nocte imminēte dicit ecclesia illū psalmū contra nocturnales tētatiões. Dicit ergo ille psalmꝰ

Dic. ix. Psal. xxix. j. Reg. xvij. ꝑs. cxl Matt. xxv. Hē. iſ. xxvij. ꝑs. lxxxviij. ꝑs. cxvij. Jo. j. Job. ix Luc. j. Ja co. iij. ꝑs. liij.

uas tē vt a quatuor tētationib⁹ liberemur/scz a timore
tatio- nocturno:a sagitta volante in die:a negocio pam
uces. bulāte in tenebris:ab incursu ⁊ demonio meridia
no.i.ab icurrēte demonio. ¶Pria est leuis ⁊ oc
culta. ¶Scda est leuis ⁊ manifesta. ¶Tertia gra
uis et occulta. ¶Quarta grauis et manifesta. In
qnto xo po.s. Ecce nūc bñdicite dñm ⁊c. Bñdicit
ecclia deū.p liberatiōe tētationū nocturnaliū ibi
In noctib⁹ extollite man⁹ vras in sctā:⁊ bñdicite
dño. Dicit erit Aug. sup hñc psalmū. Mox rex tri
stis est dies fera est. Ergo p noctē intelligit aduer
Job.j. sitas p die ꝓsperitas i aduersitate bñdicēdus est
E dñs:sicut ⁊ in ꝓsperitate:exēplo Job q amissis fi
Qñ tm lijs ⁊ reb⁹ ois⁹ dicebat. Dñs dedit dñs abstulit ⁊c.
scz ver Sit nomē dñi bñdictū. Añ ⁊ b dr. Bñdicite dñm.
sus pi. ¶Szgrit gre dñr tātūmō sex versus illi⁹ psalmi.
In te In te dñe speraui nō confundar in eternū. Rñdet iō
domi- qz dñs dicēdo sextū xsum:vcz In man⁹ tuas dñe
ne spe cōmēdo spīm meū:sexta etate mūdi:sextoq die car
raui di ne obijt vt iā dicet. Recte ig sex versus tm eiusdēq
cātur. psalmi in cōpletorio cātam⁹:vt i hac sexta etate i
qua p eū redēpti sumus sicut hz finis vltimi⁹ uerſ⁹
ibi. Redemisti me dñe de⁹ veritatis: cōformemur
dormitiōi eius:vt.s. mēbra quiescāt ⁊ cor vigilet
Sicut caro eius in sepulchro dcuit ⁊ diuinitas vi
gilauit. ¶Notandū añt est q in quibusdā eccl'ijs
statim post psalmos dr hymn⁹:ea forte rōne qz p
bonā operationē pueniēt ad exultationē absq; oīs
purgationis medio ab his q purgati trāseunt ab
hac vita:alia ēt rō iam dicet. Et sic prī dicit hym
nū q capitulū ad oñdēdū mystice q illi in qb⁹ cōple
ta sunt significata pcedētiū laudū:seu pfecti q
per cpletoriū significanť puenitūt exhortationē q
p capitulū significat. Hecnū caplm ptermittūt:qz
hic semp vtilis est exhortatio ad pseuerādū in bo
no qz nec nocet admisso subdere calcar equo. In
a lijs añt eccl'ijs inter psal.⁊ hymnū interponit
antiphonā vel alleluia p antiphonā sequētes ordi
nez beati ignatij:de quo in pemio dictū est. In
alijs xo eccl'ijs statiz post psal.⁊ antiphonā vl al
eluia sequit lectio siue capitulū cū respōsorio. In
tuas dñe ⁊c. Vl'alio:qz vt dicūt:in omni officio di
ci dz lectio. Postea adjcitūr hymnū. Te lucis ⁊c.
In quo optat ꝓtegi in nocturnis tribulationib⁹
Alij xo nō dicūt lectionē ꝓut in pemio hui⁹ ptis
dictū est:sz statim post psal. dicūt versiculū:rum qz
tps illō dormitiōis nō aptū est ad doctrinā: rū qz
post cōpletoriū nō solū cibi ⁊ potus:verū etiā do
ctrina q p lectionē significat referēda nō est. Hinc
est q statuit beatus Bñdictus vt post cōpletoriū
nemo loquat. Dicit añt caplm. Tu añt in nob⁹ es
dñe. Ihie. xiij. c. Religiosi in hoc officio añ oīa lec
tionē ꝓmittūt dicētes. Fratres sobrij ⁊c. Ne or
Mat. dinē Esdre excedere videant repūtātes i hoc etiā
xiij. mariā Magdalenā:de qua dñs dixit. Pceuenit
vngere corp⁹ meū in sepulchro.i. hoc fecit qđ fa
ctura erat mortuo si licuisset:ita ⁊ hec lectio qua
si vngi reddēdo aīas attētas ad vigilādū añ pmē
dationē dormitiōis. Post hymnū subjcit xsicul⁹
F Custodi nos dñe vl'ali⁹ q notat tot⁹ officij effectū.
Qñ in Postulat cū dñt custodia p tra noctis picula. Et
cōple- dr acuta voce ⁊ cū neuma:ex quo excitatis memo
torio res facti ineffabilis gaudij qđ erit merces laboris
cantet nr̄i:canim⁹ cātici Symeonis. Nunc dimittis ⁊c.
cāticū. Qđ est Luc. ij. c. ¶Primo vt illius exēplo pacē in
ueniētes mereamur videre lumē qđ est xps. ¶Se Symeo
cūdo ideo istud cāticū canimus qz sicut sctūs. Sy nis.
meō cupiēs ex hac vita in alterā trāsire illud ceci
nit sic ⁊ nos dū dormire debeamus quasi mortu
ri:qz somn⁹ est quasi mortis imago illū canimus
per quē nos dño cōmēdam⁹. ¶Tertio ꝓpter cau
sam sub vesperis dictā. ¶Quarto qz cāticū illud H
est de vtroq aduētu. Ūn merito illud dicimus vt ptes
pmissionib⁹ alliciamur:⁊ a vitijs desc'am⁹. Cōsi- oīs ho
derādū est añt q cū septē sint partes ceterarū hor rar ca
rarū. s. versus cū gloria pri/hymn⁹/ps/lectio can nonī
tus/pces/⁊ oro/in trib⁹ tū horis. s. in matutinis/ caruz.
laudib⁹/⁊ vesperis/⁊ in cpletorio addit⁊ octaua/
vcz cāticū euāgelicū:qñ he tres hore pertinēt ad
octauā. i. dñi resurrectionē:qz mane surrexit. In
vespere se discipulis manifestauit. In cōpletorio
discipulis ait:Pax vobis. Ea ꝓpter in his tribus
horis hymn⁹ q est exēplū letitie ipz sequit:vt pti
nuet in euāgelio gre. Euāgelij gre hui⁹ officij est
cāticū Symeonis. s. Ric dimittis:in quo pacē ro
gam⁹ eternā:vt sicut Symeō trāsire cupiēs postq̄ H
vidit xm dimitti rogauit:sic⁊ nos post lumē fidei Qñ pre
peruenia m⁹ ad splēdorē spei vbi erit pax eterna. ces in
¶Cōsequēter oro dñica ⁊ preces dñr:qbus etiam cōtra cōple-
noctis fātasmata nos munim⁹. Subjcitur torio
etiā symbolū in quo nr̄e fidei ꝓfessio cōtinet:vt si dicāt.
forte nos mori contigerit in cōfessiōe fidei mortā Jac. v.
mur. Fit etiā in qbusdā eccl'ijs sicut ⁊ in prima:
cōfessio generalis. Alterna cū cōfessiōe inuicem
nos mādam⁹. Juxta illud. Cōfitemini alterutruz
pctā vr̄a ne dem⁹ requiē tpibus nr̄is donec inue
niam⁹ locū dño. Precib⁹ ⁊ oratiōe cōplet hoc offi
ciū. Juxta illud apostoli. Orātes p inuicē vt salue
mur. ¶Rursus preces mystice humilitatē signifi
cāt q in fine dr esse:qz sicut in principio ipa neces
saria est ad qđ significandū voce humillima hoc
seruitiū inchoāt:ita in cōsumatiōe eadē humilitas mōstrāda est cōtra supbiā i qua ceciderūt oēs ꝓsal.
qui operant iniqtatē. ¶Post ꝓces opilio nr̄ siue xxxv.
sacerdos cōmēdās dño gregē suā dicit collectam. I
Ūn nō est ꝓgruū vt post hoc officiū, aliqd aliū fiat Qñ di
nisi qđ pineat ad cērē. Et attēde qm ad pmā ⁊ ad catur
cōpletoriū apostolox symbolū nō dimittim⁹:qz cū symbo
cta opa nr̄a in et⁹ noīe icipim⁹⁊ cōcludim⁹ in quē lū apo
credimus. Similiter ad vtrūq officiū cōfessiōe et stolox
Miserere mei de⁹:adjcim⁹:vt quicqd i nocte pec in pri
cauim⁹ aut in die delinquim⁹ q cōfessionē ⁊ pnias ma ⁊?
diluam⁹ adimplēres illud. Cōfitemini alterutrū pleto
pctā vr̄a. Respiciētes etiā illud qđ olim sacerdos rio.
farine assariū offerebat in die victs sue medieta
tē in mane:⁊ medietatē post meridiē. Sacrificiuz K
añt nr̄m est spūs hūiliat⁹. ¶Ultimo notādū est q Qñ fo
oīa officia diurna ꝓtū ad pos:inuariabilia sunt: ficia
nocturna vero variabilia: Per nocte enī intelligi diur
tur mūd⁹ iste q variabilis est:p die vero ille etern⁹ na in
qui est inuariabilis:de quo scriptū est. Ordinatiōes eo nō
tua pseuerat dies. Et est verior litera pseuerat in variē
singulari ꝙ pseuerāt in plurali:hz aliter quasi cōtra in no
ter ꝓferat. Hoc etiā officiū i qbusdā ecclesijs ꝓtū cte sic
ad hymnū inuariabile est, put sub ti. de prima di
ctū est:⁊ etiā ꝓtū ad psalmos lectionē ꝓces ⁊ col
lectā ita q ꝓ nulli⁹ sancti solēnitate:sicut nec offi
ciū prime variat ꝓ eo:qz in illa de pace:⁊ speciali
ter de illa ad quā sulpiram⁹ agit q vt ꝓmissum est
inuariabilis est:hoc dñtaxat excepto:qñ in dñi-

cis dieb⁹ dñt ad primam illos quinq psalmos. s.
Deus de⁹ meus respice in me ⁊c. Et sequētes psal
mos. Cōfitemini, put ibi dictuz est. ¶Sed quare
illi quinq psalmi in prima ⁊ xsus. In man⁹ tuas
dñe ⁊c. In cpletorio poti⁹ q̄ in alijs horis ponū
tur. Rñsio. Xps cui in his horis canim⁹ q est prin
cipium ⁊ finis in cruce pēdēs legit incepisse psal
mum illū Deus deus meus ⁊ oēs psalmos sequē
tes seriatim vsq; ad dictū xsum dixisse:⁊ ibi finisse
re ⁊ spiritum emisisse. Merito igit ⁊ nos in pas
sionib⁹ huius seculi cōstituti ad ipsi⁹ imitationē
in hora prima q̄ est in principio horarū dicī ⁊ nō
alibi dictos dnos psalmos:⁊ in cōpletorio qđ secū
dum aliquam cōsiderationē est finis siue vltima
horaruz dici debemus dicere xsum ipsum. Quod
xo hoc officiū ad vltimaz diei horam ꝓtineat hac
cōsideratione apparet. Nam in prima dicīs qua
tuor octonarios xsuum in psalmis:duos pro pri
ma:⁊ duos ꝓ secūda horis:⁊ in tertia sex. duos ꝓ
tertia:duos ꝓ quarta:⁊ duos ꝓ quinta. Et in sex
ta sex: duos ꝓ sexta: duos ꝓ septia:⁊ duos ꝓ octa
ua. Et in nona sex:duos ꝓ nona:duos ꝓ decima
⁊ duos ꝓ vndecima. Restat vltima hora. s. duode
cima ad quā pertinet cpletorium quod notat hym
nus. Te lucis ante terminū. Ꝑmissos añt octo
narios cōbinam⁹ si duo charitatis precepta obser
uamus:facimus vndecim cōbinationes:vt ꝓ qua
lis hora dici in qua delinquimus vnū dño legis
⁊ charitatis binariū offeramus vt ꝓ prima Beati:
pro secūa Retribue:pro tertia Legem pone:pro
quarta Memor esto:ꝓ qnta Bonitatē:pro sexta
Deficit:ꝓ septia Dilexi:ꝓ octaua Iniquos:ꝓ no
na Mirabilia:ꝓ decima Clamaui:ꝓ vndecima
Principes. Fiūt ergo vndecim cōbinationes ad
emēdandū vndenarium nr̄e transgressionis:⁊ in
quolibet octonario aliquid de lege dñi memora
tur:qz per eam vincā colitur:⁊ denarius eternita
tis acq̄ritur. Sunt ergo. xxij. octonarij q̄ ꝓ horas
diei dicunt ꝓpter rōnem sub titu. de prima dictā.
Et dicunt bini ⁊ bini:⁊ sic duplicati fiunt. xx. Un
denarius enī numerus significat trāsgressionez:
sicut denarius perfectionē. Dicūtur ergo p vnde
cim:vt ea que in illis dicuntur transgressionē mā
datoz suozum nobis relaxet.

Incipit liber sextus.

¶De officijs dñicarū specialiter: et quarundam feriarum ⁊ festiuitatū dñi: ⁊ ieiuniozuz quatuor tempozum. Capitulum. j.

In proxima p̄cedenti parte de diui
nis officijs in genere dixim⁹: nunc
añt de specialitatibus ⁊ diuersita
tibus eorūdem p anni circulū ostē
dam⁹: vcz de officijs dñicar⁹ ⁊ quā
dā feriar⁹ ⁊ festiuitatuz dñi: ⁊ de
ieiunijs q̄tuor tēpor⁹: ⁊ de quibus
vnī⁹ dñtaxat ecclie sz diuersar officia ꝓsequētes.
¶Ad quoz̄ euidētiam est distinctio temporum
premittēda. Siqdē annus solaris quatuor tēpor
successione dilabitur. s. hyemis in quo semina ta
ciunt tur: veris in quo seminata prodeunt: et in spi
cas acuunt tur: estatis in qua messes albescūt ⁊ fal

A nnus solaris q̄tuor tpib⁹ distin- guit.

ce succidun tur: ⁊ autūni in quo p vētilationē gra
na a paleis separata in horreis reponuntur. Sic B
⁊ magnus vite ꝓsentis ann⁹ durās ab initio secu- annus
li vsq; ad finē mūdi quatuor temporum varietate ma
mensurat. ¶Primus tps fuit deuiationis in ge gn⁹hu
nere humano: videlicet ab Adā vsq; ad Moysen: l⁹ mū
in quo declinauerūt homes a cultu dei: qđ vera lux di qua
est: facti idolatre ⁊ nil illuminatiōis doctrine ha tuor
bētes:⁊ simul mutiles facti sūt ⁊ nō fuit q faceret varie
bonū vsq; ad vnū. Tunc enī homo reliquit creato tatib⁹
rē suā:⁊ de lapide dixit. Tu es deus meus. Hoc tē mensu
p⁹ qz fuit ignorātie ⁊ cecitatis bene cōcordat hye ratur.
mi in quo obscuritas regnat. ¶Secūdū tps fuit
renouatiōis siue renouatiōis: vcz a Moyse vsq; ad
natiuitatē Christi quo edocti sunt homines ple
gēt prophetas de aduētu christi de curatione pec
cati ⁊ dilectione vni⁹ dei. Unde dño dixit ad israel. deu. vj
Audi israel. Dñm deū tuū adorabis:⁊ illi soli ser
uies:⁊ doctus est homo: quid sibi ꝓfuit: quid deo: qd
proximo facere tenetur. Postmodū ob eandē cau
sam suscitauit prophetas vt. s. predicatio homi
nē magis ab erroribus reuocaret. Hoc tēpus con
cordat cū vere qđ habz aliquid luminis: sz multū
obscuritatis. ¶Tertiū tēp⁹ fuit regressiōis siue
reconciliatiōis ⁊ visitatiōis: vcz a natiuitate Christi
vsq; ad ascēsionē eiusdē p quā facta ē gra hoīb⁹
⁊ predicatio euāgelij: de quo dicit. Ecce nūc tēp⁹ ij. Cor
acceptabile: ecce nūc dies salutis. Hoc est tps gra vj.
tie: qz oriēs nos visitauit ex alto: in quo tps dñs q Luc. j.
est sol iustitie nūdū sua ꝓtia visitauit:⁊ ꝓpria do
ctrina sufficiēter illustrauit. Hoc tps cōcordat cū
estate in qua claritas regnat. ¶Quartuz est pere
grinatiōis: vcz ab ascēsione dñi vsq; ad diē iudicij:
vbi erit cōsummatio seculi: qđ tps est habēs mul
tum luminis: qz dei misericordia reuelata sunt di
uina mysteria. Habet tñ aliquid obscuritatis no
stra negligētia faciēte:⁊ sic concordat cū autūno
qui hz aliqd obscuritatis: sed amplius claritatis
In primo tpe vigor: fides: flos spei: fructus charita
tis: frigore infidelitatis exaruit. ¶In secundo vi
nea dñi aliquatenus viruit ⁊ floruit. ¶In tertio
virens ⁊ florens fructus vberrimos attulit. ¶In
quarto cadētibus foliis verbor⁹ decolorari cepit.
¶Rursus tempus deuiationis dictuz est rēp⁹ cul
pe ⁊ pene. Nam propter ipsam deuiationē homo
subiectus est culpe:⁊ propter culpam pene. Unde Luce.
dicit dominus. Putas cum venerit filius homi- xviij.
nis inueniet fidem super terrā. Tēpus reuocatio
nis dicitur tempus doctrine ⁊ prophetie propter
decalogū: per quod docuit deus genus humanū.
Tēpus reconciliationis dicitur tēpus libertatis
⁊ gratie atq; leticie. Tēpus peregrinationis dicit
tur tēpus luctus ⁊ pene siue laboris ⁊ penitentie:
qđ nos facimus declinatiōis ⁊ negligētie. ¶Pri
mū fuit desperatiōis. ¶Secūz respiratiōis. ¶Ter
tiū liberatiōis. ¶Quartū exercitatiōis. Hec qua C
tuor tpa representat ecclesia singulis annis: siue Eccla
status ecclesie per hec quatuor tēpora variatur. repsē
¶Tēpus hyemis ⁊ deuiationis in quo moꝛ re tat tps
gnauit repsentat ecclesia a septuagesima vsq; ad deui
pascha recolens casum ⁊ penā primozum parēti tionis
propter eorum culpam:⁊ ideo cantica letitie: exce im. lxx.
pto Gloria patri, subticentur: prout sub titu. de se ps. lxx
ptuag. dicit. Siletur enī gloria in excelsis deo: qñ xiij.
in testimonium pacis auditum est qñ veritas de

terra orta est iustitia de celo prospexit. ¶ Tps ve-
Tps renouationis in aduentu. ris et renouatiois repñtat eccl̃ia in aduentu dñi p
quē oia renouata sūt vsq; ad natale dñi. Ūñ ad no
tādū q; pres illi; tpis habuerūt aliqd luminis: ꝫ
multū ob scuritatis respectu sequētiū: minora cā-
tica letitie cātat Hlia pli et alleluia: ꝫ maiora sup-
primit. s. Hlia in excelsis. Te deū laudam⁹: et seqn
tias, put ibi dicet. Qz em̄ hoc tpe pcm̄ regnauit:
nō ppter ignorātiā vt mos pri; ꝫ ppter carnis
infirmitatē: ideo canit alla qz pres hui⁹ tpis sub le
ge fuerūt: ꝫ Hlia in excelsis silet: qō signū est pa-
cis et iustitie: quā lex dare nequit. ¶ Tps estatis et
Tps recōciliatiōis in tpe paschali. recōciliatiōis siue regressionis repñtat eccl̃ia ab
octaua pasche vsq; ad octauā pēte. qz p paschalem
agnum recōciliamur deo: oīa cātica letitie: et fere
post oēs dictiōes alla multiplicam⁹ ad significan
dū habitū gaudiū de nra resurrectiōe. Significat
em̄ tps illō statū fidelitatis eterne: tūc etiā Hlia
in excelsis canit: qz i resurrectiōe iustitia. i. cha-
ritas plicit: et plena pax dabit. Duplex em̄ alla can
tur i albis et i dñicis illi; tpis: et stātes tric ozam⁹.
In pentatis ꝫo ferijs. Hlia i excelsis: et duplex alla
nō canit: ꝫ sepe alla pter q̄ i. lxx. dicat, put sub tit.
Tēp⁹ pegri-nationis a pēthe. vsq; ad aduen tum. de septē diebus post pascha et ꝫ seqnti ti. dicetur.
¶ Tps autumni et pegrinatiōis repñtat eccl̃ia ab
octauis pēthe. vsq; ad aduētū dñi: qz nobis deo re
cōciliatis nō restat nisi vt nos pegrinos reputem⁹
cū psalmista dicēte. Aduena ego sum⁹ et pegrin⁹ etc.
Cātās oīa letitie cātica: ad designādū gaudiū de
his q̄ sūt diuina mysteria reuelata: qnq; tñ aliqua
cātica subticet: nec mīltiplicat alla: sicut fecit i tpe
pcedēti. Ad significādū declinationē a bono quā
nobis negligētia nra parit: et cantat alla in spe re
surrectionis: et Hlia i excelsis: p iustitia reddita.
Itē quotidie dicit alla: sed nō glia in excelsis: vt
dicet sub tpe aduēt⁹. Cātat etiā alla post gradua-
le in signū laboris p quem ad patriā vite transei-
dum est. ¶ Ex premissis colligit euidēter qd recte
in principio hyemis homo quasi desperans dicit.
Psal. xvij. j. pe. ij. Circūdederūt me gemit⁹ mortis. In pricipio ve-
ris q̄si respirās dicit. Ad te leuaui aīaz. In princi-
pio estatis architect⁹ eccl̃ie Petr⁹ renatis per ba
ptismū: et illuminatis p gram dicit. Quasi mō ge-
niti infantes etc. In pricipio autūni exultās de dei
mia dicit. Dñe in tua mia sperani: sed attēdes mi-
seriā in quam ex sua negligētia lapsus est statim
subiungit xpiculuz. Usq;quo dñe obliuiscer̄is me
in finē: et graduale. Ego dixi dñe miserere mei sa-
na aīam meā qz peccaui tibi. ¶ Bursus hec q̄tuor
tpa ꝓsiderāt sm̄ q̄tuor pricipales dieī pres q̄ sunt
nox ptinens ad tps deuiatiōis. Mox em̄ obscura
est: et idolatre ceci erāt. Aurora ptinens ad tps re-
uocatiōis. Meridies ptinēs ad tps recōciliatiōis
siue regressiōis. Et vespera ptinet ad tps peregri
natiōis. ¶ Designanť etiā p quatuor pricipales
xpi actiones q̄ sunt natiuitas: passio: resurrectio:
et aduentus ad iudicium. Ad natiuitatem ptinet
circūcisio: apparitio: baptism⁹: et purificatio. Ad
passionē ieiunīū et tētatio. Ad resurrectionē ascē-
sio in celū: et sancti spūs emissio. Ad aduentum ad
iudiciū trāsfiguratio et miraculoꝝ operatio. Item
passio cōparat hyemi: natiuitas veri: resurrectio
Matt. iij. estati: aduentus ad iudiciū autūno: qñ vetust⁹ die
rū sedebit: tenens ventilabrum in manu sua et mū
dabit aream suam etc. ¶ Item natiuitas christi con
cordat tēpori renouationis seu renouationis pro
pter ꝓphetas q̄ eū multis modis pdixerūt: passio
xpi tpi deuiationis ꝓpter penā culpe priox parē
tū. Resurrectio tpi regressiōis ꝓpē letitiā. Aduē
tus ad iudiciū tpi peregrinationis: qz hmōi tēp⁹
durabit vsq; i die iudicij: vñ ꝓpheta. Aduena ego Psal. lxxxviij
sum apud te: et pegrin⁹ sicut oēs pres mei. Tps er
go renouatiōis siue renouatiōis q̄ facta est p legē
et ꝓphetas: durat vsq; ad natale dñi tñ: vt ꝓmissū
est. Alij tñ dicūt q̄ vsq; ad septuagesimā: et ibi inci
pit tps deuiatiōis. Sed sm̄ primū dictū: queritur
de tpe q̄ō est a natali dñi vsq; ad. lxx. sub q̄ dictor
tēpor cōtineat. Sup q̄ dñi q̄dā q̄ tps q̄ō est a nata
li vsq; ad octauas epyphanie ptinet ad tps regres
sionis q̄ō est tps gaudij: sicut et illud: vnde et in qui
busdā eccl̃esijs tūc albis vtunť vestimētis sicut et
tpe paschali: neq; tūc ieiunať: nec genua flectūť:
Reliqua ꝫo pars: scz ab octauis epyphanie vsq;
ad. lxx. sub tpe peregrinatiōis ptinet: et ꝫ Esaias
legat die natalis dñi: nō ideo dies illa est sm̄ ipos
de tēpore renouationis. Alia em̄ ꝓsideratione hoc
fit et ad eūgelij in nocturnis et ad epistolā in mis-
sa. Supponitur em̄ tunc basis colūne: vt p vtrūq;
testamentum natiuitas xpi ꝓbetur. Item q̄ritur
quare a tempore veris siue renouatiōis seu reno
cationis incipiunt eccl̃este officia. Et em̄ q̄ debe-
rent incipere a tpe hyemis siue deuiationis quia
prius est deuiatio q̄ a deuiatione renouatio. Pre
terea i tpe deuiatiōis legit prim⁹ lib. theologie. s.
Geneſis. Sup hoc dicūt q̄daz q̄ hoc facit eccl̃esia
ne incipiat ab erroze. Sed certe nō ꝺz tps illō de-
uiationis eo q̄ eccl̃esia illo tpe deuiet: ꝫ qz errorē
priox parētū recolit vt nos ad pniam trahat: et tō
hec rō non placet. Est ergo rō qz p aduētū dñi oīa Apoc. xxj.
noua facta sunt. Ūñ Apoc. Ecce noua facio oīa: ide
o in honorem aduētus dñi a tpe renouatiōis
incipit eccl̃esia officia sua. Preterea si ꝛciperet ab
hyeme vt ēs verbis desperatiōis posset homo illa
audiēs desperare. Merito ergo incipit a ver: vt
cū postea audierit ꝛba desperatiōis non desperet:
qz ꝓcessit certa, pmissio vere liberatiōis que fit in
aduētu. Incipit ergo a tpe renouationis seu reno
catiōis in q̄ tenet rem. Qui aūt libri et q̄b⁹ tpibus
legant breuiter est videndū. Et q̄dē in plerisq; lo-
cis ab aduētu dñi vsq; ad natale ei⁹ legit Esa. qui
quāto de xpo vbani⁹ ceteris ꝓphetauit: tāto na-
tiuitati ei⁹ legit vicinius: pter q̄ in ieiunijs q̄tuor
tēporum que ꝓprias hñt lectiones. In ipsa etiaz
natiuitate nō solū de illo legit et cantat: ꝫ etiā de
causis ipsi⁹ festiuitatis: put in oībus fieri solet fe
stiuitatib⁹: q̄ō fit ad oñdendum magnū gaudiū no-
bis celitus datū. ¶ In primaꝫo dñica post natale
legitur in q̄busdaz eccl̃esijs de epistolis Pauli ad
ipsam pertinentibus natiuitatem. In octaua na-
talis de sermonibus et de homelia euāgelij eiusdē
dicī. In epyphania de Esa. sm̄ Helasiū papā. lxv.
di. scīā. i. pales. In octaua epyphanie de homelia
eiusdē dicī. Ab octaua epyphanie vsq; ad. lxx. ca-
nit de psalmis: et legūtur epl̃e pauli: in q̄bus legit
de labore et luctu et pugna ei⁹. In septuagesima ꝫo
vsq; ad dñicam añ ramos palmarum legit pentha
teucum. Septuagesima em̄ tempus nostre capti-
uitatis et pene et culpe designat: de qua mystice ad
Hierusalē redire debem⁹: sicut p hebreos olim de
babylonica captiuitate exūtes figuratum est. Ut

ergo memores sint captiuitatis sue qui sursum tē
dunt legit primo de Adā qui in principio mundi
factus est: et de eiectiōe ei⁹ de padiso: deinde de di
luuio: et quō Abzahā exiuit de terra sua: et de mul
di huius laboribus exemplum patientie et sicut
olim hebrei captiuati ducti in babyloniā in tristi
tia fuerunt fere vsq; ad finē. lxx. annoz̄: et cōcessa
sibi licētia repatriādi gauisi sunt: ꝫ nō plenarie:
ita et nos fere vsq; ad finem. lxx. dierum. scz in se-
ptuagesima tacemus voces et cantica letitie: vt p
missum est: et sub ti. de tpe aduētus dicet: q̄ndecim
tñ dieb⁹ ante pascha legitur Hiere. qz ille aptius
q̄ alij de passione tractauit: et ꝓpria passiōe dñi
passionem pſignauit. Ab octauis vero pasche. xv.
dieb⁹ vel sm̄ alios vsq; ad quartā dñicam post pa
scha Apoca. legitur et cantať propter mysteria pas
sionis et resurrectionis que Joānī reuelata sunt:
et apostoli pdicauerūt. In apoc. em̄ fit mētio de ci-
tate noua Hierusalē. deīde vsq; ad ascēsionē le
guntur epistole canonice et actus apl̄oꝝ: et cātatur
de psalmis: qz et Dauid ꝓphetauit de passione et
resurrectione et ascēsiōe: et apl̄i pdicauerūt q̄ a dño
didicerūt vsq; ad ascensionē ei⁹ corporali pſentia
perfruentes. Inter ascēsionē ꝫo et penthe. cantať
de ipso festo: qz discipuli sursum subleuati pmis-
sa patris munera expectabāt. Ab octauis penth.
vsq; ad kalendas Augusti legunť libri regū et Pa
ralipomenon et cātať deus oīm: qz sicut Samuel
Saul, Dauid, et alij, p lege dñi pugnauerunt: sic et
nos postq̄ accepim⁹ donū spūs scti i baptismo: ꝛ-
tute debem⁹ pugnare ꝛ demones formati, nati-nu
triti, et armati. ¶ A kalēdis Augusti: vsq; ad kalē
das Septēbris legit et cantať de Sapiētia: qz in
pugna maxime necessaria est sapientia: vel quia
augustꝰ sextꝰ est mēsis et in sexta etate q̄ de⁹ venit:
debem⁹ ꝓpē eius pñtiā sapienter viuere: qz inter
nos audita est sapiētia ipa q̄ ex ore altissimi pdijt
¶ Rursus mēsis ille calidꝰ est et medi⁹ i āno. Per
q̄ō media hois etas designat: et i media estate vbi
q̄sq; ab estu vitioꝝ plus accēdit: pl⁹ succurrere dz
sapiētia. In septēbri legit et cantať de Job, Tho-
bia, Esdra, Judith, et Hester, qz hi aduersa patiē
ter sustinuerūt: et eccl̃ia i fine mūdi aduersa oīa p
dño tolerabit. ¶ A kalēdis Octobris: vsq; ad No
uembrē legunť libri machabeoꝝ et cātatur de eis:
qz iste octauus mēsis letitiā resurrectiōis mysti-
cat: qz sicut iudei finitis pcelijs et restaurato tēplo
in hymnis et cōfessionib⁹ bñdicebāt dñm: sic ꝛ glo
ria resurrectionis et magne festiuitatis deiectis
plijs diaboli sctī et iusti in dño festiuabūt et gaude
būt. Juxta illud. Beati q̄ habitāt in domo tua do-
mine. ¶ A kalēdis Nouēbris: vsq; ad aduētū dñi
legit Ezechiel et Daniel et duodecim ꝓphete mino
res cū rūsorijs. Vidi dñm etc. Ezechtel em̄ vidit q̄
tuor alia i figura q̄tuor euāgelistaꝝ q̄ natiuita-
tē, passionē, resurrectionē, et ascēsionē docuerūt.
Isti ergo ideo añ aduētū legūtur: qz clari⁹ xpi ad
uētū pdixerūt. Deniq; Aureli⁹ papa i Burcardo.
lib. iij. c. hi q̄. statuit vt q̄ inuēti fuerint libros fa-
mosos et ignotos in eccl̃ia legere vel cātare excōi-
cētur. Ex pmissis ergo liquet q̄ in eccl̃ia libri no-
ui et veteris testamēti legunť: q̄ō etiā in suis locis
dicet. de ordīe etiā alioꝝ librorꝝ dicet sub dñica. ij.
post pēth. ¶ Et est notandū q̄ testū dupl̄r accipiť.
Mā pmissio ipsa. i. id q̄ō testať seu legit ꝺz testū.

testū nouū et vetus.

Ūñ no. test. ꝺz grā fidelib⁹ pmissa. s. fides et chari-
tas. Cetere ꝛtutes siue vita eterna. i futuro: et vir-
tus in pñti vita: et apl̄s iō no. test. testator est: vt re
promissionē accipiāt q̄ vocati sunt hereditatē eter-
ne: extra de cele. miſ. cū marthe. ℣. cetex. Scriptu
ra ēt q̄ illa, pmittunť ꝺz testū. Ūñ nouū testū ꝺz
scriptura noui test. et vet⁹ testū ꝺz scriptura vete. Heb. ix.
test. de ꝓse. di. iij. sicut in sacra. in pcin. Et hoc q̄si
hñana silitudine dñr. Sicut em̄ q̄ testū cōdit: he-
redē instituit: cyrographū facit: testes aduocat: a-
gēda p heredē indicit: sic et de⁹ pater volēs filios
Jsrael in terra pmissionis heredes instituere: cy
rographū fecit. i. legē dedit: testes acciuit. s. Moy
sen et Aaron et agēda p illos edixit: et hoc est vetus
test. Sz qz id trāslatoriaꝛ tpalia repromittebat: ex-
tra de cele. miſ. ℣. ceterū: iō xpi volēs xpianos. s. fi
deles eterne hereditatis heredes facere: ꝓsequē-
ter nouū test. ꝺdidit. s. euāgeliū: aduocauit testes:
scz apl̄os: eisq; agēda indixit: q̄ō testū tādē mor te
ꝓpria cōsecrauit. Preterea testū est testatio men
tis qua q̄sq; q̄ō mēte ꝓcipit ore testať: et p scriptu-
rā corroborari iubet. xiij. q. ij. ℣. fit illō. Ūñ de hac
etiā silitudine hic et illa scriptura ꝺz testū. ¶ Cete 3 Quare
rū iō illa scriptura ꝺz vet⁹ testū. ¶ Prio qz vete- scptu-
ra. i. terrena. s. ad veterē hoiem ptinētia, pmitte- ra dicī
bat dicēs. Si hec et illa fecerit⁹ bona terre come tur ve-
det]: et itez. Terrā fluētē lacte et melle dabo vobis tus te-
et Hlia. Ūñ illō vet⁹ et trāslatoriū fuit. ¶ Scdo ꝺz ve stam.
tus test. qō ꝓ veterē hoiem. s. ꝓ Moysen veterē ve
tustate pcti ministratū fuit. ¶ Tertio qz nouo sup
uenīēte cessauit et desijt tāq̄ aliqd vetustū: vñ apl̄s
Vetera trasierūt: ecce noua facta sūt oīa. ¶ Quar ij. cor.
to ꝺz vet⁹ respectu noui: qz eo fuit antiquius tpe. v.
¶ Quinto q̄ a vetustate pcti nō liberat. ¶ Hac ve-
ro scriptura nouū ꝺz testū. ¶ Prio qz noua. i. cele 4 Quare
stia. s. ad celestia hois ꝓseruationē ptinētia, pmit- scptu-
tit dicēs. Qui agrū aut domū etc. Cētuplū accipiet ra dica
et vitā eternā possidebit. ¶ Scdo ꝺz nouū: qz pno tur no
uū hoiez. i. ab oi pctō immunē. s. ꝓpz ministratū uū te-
ē. ¶ Tertio ꝺz nouū. i. vltimū: qz nouissimū hois stm̄.
testū immobile pseuerat: qō testatoris obitu ꝓfir
mat: vt extra de celeb. miſ. cū Marthe. ℣. ceterū. et
xiij. q. ij. vlt. Hinc em̄ ꝺz eternū. i. ꝓpetuū quasi du
rabile ac immutabile de q̄ dictū est in. iiij pte sub
septēa pricula secreti sup ꝫho nouī et eterni. Xps Ro. v
em̄ iā nō morit et mors illi vltra nō dñabit: de con
secra. di. ij. semel. ¶ Quarto ꝺz nouū respectu vere
ris: qz illo magis est nouū tpe: vel qz vetus lex est
quasi radix: ipm ꝫo no. test. est q̄si fructꝰ. ¶ Quin
to qz innouat: nō em̄ illud dicūt nisi hoīes renati
ex vetustate p gram ptinētes iā ad nouū testamē-
tū: quod est regnū celoꝝ. ¶ Circa libros ecclesiasti
ci officij sciendū est: q̄ ipm officiū cōsistit in cātu
in lectione: de cātu tres sunt libri: de lectione ser.
Sunt etiā q̄dā alij libri ecclesiastici: pront in scda
parte in fine tractat⁹ de sacerdote dictū est. ¶ Sa 2 Tres
ne tres libri de cātu sunt antiphonari⁹, gradua- libri ec
rius et trophonarius. Antiphonarius a dignioꝛi clesia-
videlicet ab antiphonis nomē sumpsit: quas bea stici.
tus Ignatius patriarcha audiuit p angelos decā
tari: cui tñ ibi sint resp̄soria atq; ℣sus. In plerisq;
tñ locis liber iste ℟sp̄sonariū a resp̄sorijs q̄ ibidē
cōtinenť appellat. ¶ Hadnarius dictus est a gra
dualibus que in eo cōtinentur qui a pluribꝰ offi-
ciarius nuncupat ab officijs seu introitibus q̄ ibi

cõtinent: gradual dictũ est: a gradib⁹: put dictũ est ī quarta ꝓe sub ti. de graduali. De titulatioe graduarij: antiphonarij ꝛ lectionarij i sequẽti tit. dicet. ¶ Trophonari⁹ é liber ꝓtinẽs tropos. i. cãtus q̃ cũ in troitu misse dicunt ꝓsertĩ a monachis. Vocant etiã tropi sequẽtie siue ꝓse kyrieeleison ꝛ neume. Et dr a tropos qõ est couersio: de quo in cadẽ ꝓe sub ti. de troitu dictũ est. Quidã ẽt hũc libꝝ ꝓsariũ a ꝓsis appellãt. Ttaltan⁹ cãtũ Romanũ ifituit ꝛ organo ꝛcordant. ¶ Ceterũ libri lectionũ sũt isti. ¶ Prim⁹ é bibliotheca. Scõs ome liari⁹. Tertⁱ⁹ passionari⁹. Quart⁹ legẽdari⁹. Quĩ tus lectionari⁹. Sext⁹ sermolog⁹. ¶ Bibliotheca a greco nomẽ accepit ꝛ est nomẽ equocũ. s. loc⁹ in quo libri reponunt: ꝛ volumen ex omnib⁹ libris ve. ꝛ no. test. a Hier. ꝓpositũ. ¶ Omeliari⁹ é liber ꝓtinẽs sctoꝝ omelias: ꝛ legit i festis sctoꝝ ꝓpria euãgelia habẽtiũ: ꝛ in pascha ꝛ pẽth. cũ ferialib⁹ cozũdẽ. Omelia aũt idẽ est q̃ bona laus siue ẋbũ ad pplm. Et no. q̃ plures fecerũt omeliãs: vcz Augustin⁹ Hieronym⁹ Beda Gr genes Gregoꝛi⁹ ꝛ alij. Beda tñ alias nõ ꝓposuit nisi quas Augustin⁹ ꝓposuerat: ꝛ suis ẋbis easdẽ supuestruit: nã Augustin⁹ ẋba disputationis habuit. Beda ẋo stilũ sermonis ꝛ lectionis. Quare Beda vocat venerabilis vt in septia ꝓe sub ei⁹ festo dicet. Itẽ nõ oẽs omelie aũtẽtice sunt: vt q̃dã Origenis q̃ ad hereſiz dictũ declinasse. Aliq̃ tñ omelie ipsius a btõ Hiero. teste papa Gelasio: legũtur fuisse correcte: seu approbate. xv. dis. sctã in palea. Et quãdo illa in eccl̃ia legũtur nomẽ actoris ꝓpter hereſis infamiã subticet: sicut nomẽ Salomonis q̃ decep⁹ fuit a mulierib⁹ tacet in lectionib⁹ ꝓpẽ infamiã idololatrie: ſz dr: lectio libri sapiẽtie: sic ẽt qr Moyses hesitauit ad aq̃s cõtradictiõis: qr dñm eracerbauit nõ dr lectio libri Genesis Moysi legislatoris: sicut dr lectio libri Apocal. bti Joãnis apli. De hoc agit in ꝓmio. v. partis ꝛ sub sabbato paschali. Uolũt tñ quidã q̃ in principio omeliarũ ipsius dicaẽ. Omelia Gr genis correcta seu approbata a Hiero. ꝛ in sequẽtib⁹ dicit dr omelia eiusdẽ. ¶ Passionari⁹ est liber ꝓtinẽs passiões sctoꝝ: ꝛ legit i festis martyꝝ. Plures aũt sunt passionarij quoꝝ q̃dã canonizati: quidã ẋo teste papa Gelasio. xv. dis. sctã in palea. sunt apocriphi: vt de. b. Georgio ꝛ Ciricio ꝛ Julita ꝛ alij q̃dã quos heretici cõpilasse dicuntur: quare in eccl̃ia legi interdicunt. Antheros papa statuit martyꝝ gesta scribi ꝛ eccl̃ijs hſit hoc ꝓpẽ maximũ ꝓbyteroꝝ nũcrũ martyꝛio coronatũ. ¶ Legẽdari⁹ aũt vocat liber ille vbi agit de vita ꝛ obitu ꝓfessoꝝ: vt Hilarij Martini ꝛ aliorꝝ ꝓfessoꝝ: ꝛ legitur in festis eoꝝ: dũtaxãt aũtẽtica⁹ sit. ¶ Lectionarius est in q̃ lectiões epl̃aꝝ Pauli ꝛ alie legũtur: q̃ q̃ꝫ epistolari⁹ dicit ꝛ etiã legẽdarius dicitur. ¶ Sermolog⁹ est liber ꝓtinẽs sermões quos papa ꝛ alij plures sctĩ cõposuerũt: ꝛ legit in festis ꝓfessoꝝ a natali vsq̃ ad octauas epiphanie. In purificatiõe btẽ Marie ꝛ in festo oĩm sctoꝝ ꝛ pluribus aliꝝs. ¶ Cõsiderãdũ est quoq⁹ triũ scripturas ꝓcipue in eccl̃ia frequentari: scz Dauid ꝓphetẽ q̃ fuit homicida / pdit⁹ ꝛ adulter. Matthei apli q̃ fuit publican⁹ ꝛ i hoc ipo in famis: ꝛ Pauli q̃ fuit crudelis christiꝛ eccl̃ie ꝓsecutor: ꝛ etiã Augustini qui fuit manicheus ꝛ tẽpore Theodosij imperatoris cõuersus est. Quod sit in exẽplũ videlicet vt alij peccatores nõ desperẽt: sed sperẽt: si tñ pẽnituerint posse venĩã cosecꝛ: quãtũliber grauis nota ꝓpleri sint ꝛ oꝛones ꝛ eleemosynas coꝝ post pẽnitentiã posse deo cõplacere. ¶ Et est sciẽdũ q̃ btus Hiero. tẽpore Damasi pape cozrexit psalteriũ. lxx. interpretũ qõ tũc cãtabãt vbiq⁹ ꝛ adhuc iuxta ordinationẽ Greg. pape q̃ postremo officiũ ecclesiasticũ ordinauit ꝑm illud: antiphonas: rel põsoria: alleluia: tractus ꝛ alia quedã in eccl̃ia decãtam⁹. Subsequẽter vero psalteriũ ipso iterato cozrupto idẽ Hiero. illud de nouo in regre ex greco trãstulit in latinũ: put ipe in ipsius psalterij ꝓemio attestat: qõ nouũ dicꝛ Damasus rogatu ipsi⁹ Hiero. instituit decãtari ꝛ vulgariter gallicũ appellatur ꝛ quasi vbiq⁹ legitur: ꝛ fere cõiter cũ suo ꝓemio in textu biblie habet. Ꝓtermissum ẋo psalteriũ scoꝝ lxx. Romanis remãsit: ꝛ hodie illo vrunt. Denicq̃ idẽ Hiero. attẽdẽs q̃ iudei nobis imꝓperabãt q̃ psalteriũ falsificauerim⁹: qm̃a suo ẋbo discorda bat: tertio psalteriũ de ẋbo ad ẋbũ ex hebreo trãstulit in latinũ qõ in plurib⁹ a gallico discrepat ac Romano: pauci tñ illõ hñt q̃ us ab oĩb⁹ ꝛ i textu biblie deberet haberi. ¶ Et no. q̃ dã ꝓdãt psalteriũ: ſz in eo no psaliũt: put dictũ est in titulo de laudib⁹ matutinis. Que sint dñice ꝛ dies ꝛ ꝓiut legiari ꝛ ꝓcipales ꝛ qualr dies dñica maioꝛ est alijs dieb⁹ q̃b⁹ noĩb⁹ dies septimane appellenẽ: ꝛ q̃ sint dies ꝓfesti: q̃ festiuales siue solẽnes ī ꝓmio vij. ꝓtis dicet. Greg. papa. xcij. di. c. fi. instituit ne in eccl̃ia Rom. diaconi cãtare debeãt: sed solũ euãgelice lectiõis officia inter missarũ solẽnia exoluãt. Psalmos ẋo ac reliqs lectiões subdiacõi: vt si ne cesse fuerit minores ordines exhibeãt siue dicãt.

¶ De tẽpore aduentus. Cap. ij.

QOniã sicut ꝓmissum est eccl̃iastica officia ab aduẽtu dñi q̃ est tps renouatiõis incipiũt: merito ab hoc tpe ducim⁹ initiũ assumẽdũ. ¶ Ꝓnotandũ igĩ est q̃ btus Per⁹ primo instituit tres septimanas integras ante natale venerari in cõmemoratiõnẽ aduẽtus xp̃i: ꝛ quartã q̃ tamẽ nunq̃ ꝓficit: qr vigilia natalis nõ est de aduẽtu: vt infra dicet. Agit ergo aduẽt⁹ dñi q̃ quatuoꝛ septimanas ad significandũ q̃ est quadruplex aduẽtus filij dei: ſz vltima nũq̃ finit: qr sctoꝝ gl̃ia q̃ dabit̃ in vltimo aduẽtu. s. ad iudiciũ nunq̃ terminabit̃. ¶ Prim⁹ aduẽt⁹ est in carnẽ. s. in vtero ẋginis assumptã: de quo dictũ ẽ. Osanna filio Dauid: bñdict⁹ q̃ venit in nõe dñi. Scõs in mẽte q̃ desiderãs fit quotidie in cordib⁹ fi deliũ p spũm scim̃: de quo Jo. xliij. c. ad eũ veniem⁹ ꝛ apud eũ mãsionẽ faciem⁹. ꝛ dicit Sapiẽ. ix. Dñe emitte sapientiã tuã vt mecũ sit. De his habetur Habach. ij. Si morã fecerit expecta eũ: qr veniẽs veniet ꝛ nõ tardabit. ¶ Tertⁱ⁹ aduẽt⁹ est i morte cuiuslibet: de quo dr btus Jac. Patiẽtes estote vsq̃ ad aduẽtũ dñi. ꝛ Matt. xxiij. Si sciret paterfamilias qua hora veniret fur ꝛc. ideo vos estote parati ꝛc. ꝛ iterũ. Si in ꝓria vigilia venerit. i. i nuẽtute ꝛ i scõa ꝛc. ꝛ tia inuenerit. s. in ꝓnia: bti sunt serui illi. ¶ Quart⁹ erit ī maiestate q̃ erit in die iudicij. De illo legit Esa. lxij. c. Dñs ad iudiciũ veniet cũ seniorib⁹ ꝓpli sui. ¶ Et nota q̃ ꝓim⁹ aduẽt⁹ liberauit aĩas a diaboli seruitute. Secũd⁹ liberat eas a pctõ. Tertⁱ⁹ a pena. Quart⁹ corpa liberat. Ueruntamen ecclesia nõ celebrat nisi duos aduẽtus. s. in carnẽ ꝛ ad iudiciũ. Mã primũ ꝛ scõm reputat ꝓ eodẽ: iõ eũ venit in carnẽ vt veniat ī mẽte: iõq̃ dictũ est. Veniẽs veniet ꝛ nõ tardabit. veniẽs. s. ī carnẽ veniet. s. i mẽte ꝛ iterũ qr vterq̃ mie est. Stir terri⁹ ꝛ q̃rtus habenẽ ꝓ eodẽ: qr vterq̃ est iustitie rõne vnius effect⁹. Celebrat ergo ecclia aduẽtus hmõi sub binario vt filijs suis generet timorẽ ꝛ amoꝛẽ dei. vñi po. Eleuamus ꝓte eternales ꝛc. Timor dñi sctus q̃ pmanet i eter. ꝛ amoꝛ. s. ipsi⁹ q̃ stir in eternũ durabit. Ẽñ. j. ad Cor. xiij. c. Charitas nũq̃ excidit. de pe. di. ij. charitas. ti moꝛẽ aũt debem⁹ ei vt dño amoꝛẽ vt pri. Ẽñ Malach. ij. Si ego sũ pater vbi est amoꝛ ꝛ si dñs vbi est timoꝛ. Celebrat ergo aduẽt⁹ p quatuoꝛ septimanas. In ꝓria speciatr de ꝓio aduẽtu cãtat ecclia. In scõa ꝛ tertia de se cũdo ꝛ hoc tõ qr antiq̃ pres primũ aduẽtũ tm̃ expectauerũt. Scõm vero antiq̃ ꝛ moderni. In q̃rta ẋo septimana recolit ecclia tps in q̃ dñs delcedit ī vterũ ẋginis. vñ tũc. Rorate celi desup: ꝛ nubes pluãt iustũ: apiaẽ terra ꝛ germinet saluatorẽ. Itez tps a ꝓio aduẽtu vsq̃ ad scõm recolit ecclia iter pẽtheco. ꝛ aduẽtũ dñi: i quo cãtat alia ī spe resurrectiõis ꝛ Hia ī excelsis deo: ꝓ iustitia reddita: ꝛ dicit q̃tidie alia qr spes ei⁹ no ẽfirmat̃. Sz Hia ī excelsis deo ꝛ ī terra pax hoĩb⁹ bone volũtatis: nõ dicit q̃tidie ſz iſti in festis: qr sp in fide nõ semper ī opib⁹ laudat. Quotidie eñ offendit: ſz semp in fide iustitiã teneat. De hoc est dictũ in ꝓemio huiꝰ partis ꝛ dicet sub titulo de septẽ dieb⁹ post pascha. Ceterũ p tres aduẽt⁹ hebdomadas pres triũ tpoꝝ accipim⁹. ¶ Primi fuerũt añ legẽ q̃ pcul a deo remoti clamabãt. Ad te leuaui. ¶ Scõi sub lege: q̃ doctrina legis ẽ structi ꝛ tõ ad lumẽ ꝓpi⁹ accedẽtes ī troitu ꝑpli syõ appellãt. ¶ Tertij fuerũt ꝓphete: ꝑtim illi quos inuenit xp̃i natiuitas: vt symeõ / q̃b⁹ qr redẽptor esse ꝓpe dr ī troitu. Gaudete. Asserũt etiã q̃dã q̃ in officio ꝓime hebdomade agit de vocatiõe iudeoꝝ. In offõ scõe de vocatiõe gẽtiũ. vñ ibi dr. Ad saluãdas oẽs gẽres. in officio tertie de vocatione vti⁹q̃ populi. Ẽñ ibi dr. Nota sit oĩbus hoĩb⁹. ¶ Ruꝛsus cantat in prima in ꝓsona Joãnis. In scõa ꝓphetarũ. In tertia apl̃oꝝ. In quarta ī ꝓsona doctoꝝ. Tẽpore aduẽt⁹ tacet Hia in excelsis qõ ꝓtinet ad natiuitatẽ: vt ī nocte natiuitatis deuoti⁹ ꝛ audit⁹ decãtet: ad notandũ hũc hymnũ ꝓmo fuisse nocte illa ab angelis decãtatũ: q̃q̃ maioꝛ gl̃ia xp̃i ẽ i eccl̃ia tpe noui testamẽti q̃ fuerit in veteri. Tacet etiaz Itẽ missa est qõ ꝓtinet ad resurrectionẽ. Merito: aũt tacet vtriq̃ in aduẽtu: qr tũc vtriq̃ expectat: pari ẽt rõne tacet. Pax vobis / qõ silr ꝓtinet ad resurrectionẽ. Tacet ẽt Te deũ laudamus: qr nõdũ ꝑsens est quẽ expectamus: ꝛ ad ꝑsentes tñ hoc cãtico vti solemus. ¶ Et no. q̃ hec tria nõ semp̃ se cõcomitant̃ vt dicet in ꝓemio. vij. ꝓtis. Sed quare Illa nõ tacet hoc tẽpore cũ sit canticũ letitie: nã in aduẽtu est iucundium: nec tũc nuptie celebrãtur. Ꝓterea aut est iciunij merozis aut exultatiõis. Si merozis oĩa cantica exultationis debẽt taceri. Si exultatiõis oĩa debẽt dici: ergo ꝛ Gloria i excelsis deo. Solutio. Hec iciunij ẽ ꝓtis exultatiõis ꝛ partis merozis. Exultatiõis est rõne ꝓmi aduẽtus. s. in carnẽ: de quo mẽtio fit in hoc tẽpore. Merozis ẽ ꝓpter scõm aduẽtũ. s. ad iudiciũ: de quo fit ẽt ibi mẽtio: ꝛ ideo in eo quedam cãtica letitie dicunt̃ ꝓpter aduẽtũ misericordie ꝛ exultationis: ꝛ quedam subticent̃: ꝛ ieiunatur ꝓpter aduẽtũ seuere iustitie ꝛ merozis. Alleluia ergo ñ subticet. quoniam tempore aduentus aliquid est letitie ꝓpter spem quã habuerunt de xp̃i incarnatione: ꝛ ꝓpter nostrã certitudinẽ quaz habemus ꝓ primũ aduentum de futura glorificatione: ſz in septuagesima nõ sic: qr totũ tps illud merozis est: ꝛ ideo tunc non dicunt̃ cantica angelozuz sed hominũ: vt ibi dicet. ¶ In festis vero nouẽ lectionũ q̃ occurrũt in aduentu dr celebrari missa de festo solẽnis in tertia cũ gloria in excelsis ꝛc. Ite missa est: ꝛ deponunt̃ cappe nigre seu violacee ꝛ assumũtur solẽnes a ministris ꝛ sacerdote. put festũ ꝛequirit. ī hora vero nona de ieiunio missa dr: ꝛ tũc dalmatice ꝛ subtilia siue tunicelle dimittũt̃: ꝛ cõpetẽtes tpi ꝛ ieiunio resumuntur sicut in tertia parte sub ti. de dalmatica dictũ est. In hoc q̃q̃ tpe offiũ beate Marie ẋginis nõ dr ī eccl̃ia: qr totũ officiũ hui⁹ tpis ad laudẽ eius ꝓtinet. ¶ Et nota q̃ Urbanus papa scõs q̃ fuit creat⁹. M. lxx. viij. ꝛ sedit annis. xij. mẽsibus quatuoꝛ in cõcilio apud claromõ. celebrato statuit vt officiũ beate Marie ẋginis quotidie diceret̃: ꝛ in die sabbati soleniter fieret: in quo officio matutino dicunt̃ ille lectiones. O beata Maria / q̃s digne / sumpte ex illo sermõe Aug. Loquimur dilectissimi ꝛc. Hoc etiã tpe non dr fieri spãliter cõmemoratio alicuius sancti precedẽtis xp̃i aduẽtũ nõ qr oẽs illi in infernũ descẽderũt / ꝛ ideo ecclesia occidẽtalis ꝓ eis nõ solemnizat: nec ẽt sequẽtiũ: qr cũ hoc tpe ecclia de aduẽtu filij dei solẽnizet: nõ ẽ alior solẽnitas admiscẽda imo minoꝛ cedit maioꝛi qr aduenięte principe cessat magistrat⁹ / Iccirco cũ ipe sit ꝓmiũ ꝛ corona sanctoꝝ oĩm: ꝛ sit oĩa in oĩb⁹ ꝛ suffitiẽtia singulorũ: superfluũ foret recurrere ad aliorũ suffragia mẽdicata. c. de pala. sacra. largi. l. scrineis. in pri. li. xij. Ẽñalis tñ cõmemoratio oĩm sanctoꝝ bñ fit: quoniam iꝫ sancti ex aduẽtu filij dei speciale gaudiũ ꝛ ꝓmium assecuti fuerint: maius tamen ad generale gaudiũ coꝝ extitit: qr creatura rationalez ex vnione ad diuinã naturã viderit in effabiliter sublimatam: qr ergo bonũ cõe ꝓponderat particulari: ꝛ per ẽñs generale gaudiũ coꝝ gaudio spãli: qr illud qõ ꝓmissum est fuit oĩbus sanctis vtriusq̃ testamẽti ad gaudiũ: iccirco ꝓuenies est vt tẽpore ipsius aduẽtus coꝝ gaudiũ cõiter ꝛ gñaliter recolatur: ꝛ in gñali oĩm sctoꝝ cõmemoratiõe sin gulis dieb⁹ dicit antiphona illa. Ecce dñs veniet ꝛ oẽs sancti ei⁹ cũ eo ꝛ erit lux magna ī die illa alleluia: q̃ ꝓtinet ad q̃rtũ aduẽtus in quo apparebit gl̃ia sctoꝝ. Dicit etiam cum ipsa antiphona oratio illa. Cõscientias nostras q̃s dñe visitando purifica ꝛc. in qua ſlr cõcordando cũ antiphona: fit gñalr cõmemoratio oĩb⁹ sanctis. dñi dr ibi: vt venientẽ cũ oĩb⁹ sanctis: ꝛ tũc pertinet ad quartũ aduẽtũ: scz in maiestate. In multis tñ locis subtrahuntur verba illa. cũ oĩbus sanctis: ꝛ tũc pertinet ad ꝑm aduentũ scz in mente: Non sit etiam commemoratio de cruce sicut fit in aliis tẽporibus ne ꝓius videat dominus passus q̃ natus: ꝛ iterum: ne fiat cõtra illud ꝓcceptũ. Exodi vigesimo tertio ꝛ. xxiij. nõ coques hedũ in lacte matris sue: id est christiũ crucifiges dũ adhuc tener ꝛ lactãs ẽ. Cõtra hoc

Ad libri lectionũ plures.

Quare septuaginta dõ Matt.

Pauli magis in eccl̃ia frequentatur.

Psal. xcij. Psal. xcvj.

Esaie lxv.

Urbanus ꝑp⁹ ij. instituit officium quotidianũ beate virginis.

Per tres hebdomadas aduentũ triũ tpum ꝓres accipiuntur Lu. ij.

Romani ecclesiam incipiunt aduentum.

Beati Petri apli ī aduentũ ihu nozẽ q̃ cis xp̃i aduentus. Jac. v.

De ieiunio ad duẽtus

preceptū fecerūt tūc iudei q̄ xp̄m eadē die. i. eadē sexta feria in q̄: vt q̄dā dicūt cōceptus est crucifixe rūt. ¶ Notādū aūt ē q̄ tpe aduēt⁹ oēs antiphone

F An tiphone lau dū dñi carum aduen tus ter minēt p alle luia. ℣ Psal. lxxxiij

dñicales in matutinis laudib⁹ terminanť p alleluia: ad significādū gaudiū de certitudine aduēt⁹ saluatoris habitū: vt i matutino offō sit quasi p̄dictio: t i matutinis laudib⁹ notef exultatio. Jté in prima scā t tertia hebdomada repetunť rūsoria dñicalia: fz in q̄rta sunt spālia: q̄ hebdomadā cāranť: t sunt q̄n decim: q̄ ille expectat vētur⁹ q̄ instituerat ver⁹ testū t erat instituturⁿ nouū. Quinde

nari⁹ eū numerus cōsistit ex septenario t octonario: at septenarius ad vetus: octonarius vero ad nouū referť testū. In singulis quoq; septimanis cāt⁹ renouať: pp gaudiū p̄ficiētiū q̄ p̄ficiūt ō virtute i xp̄to: vt videāt deū deoꝝ in syon. ¶ Illō ét notādū est q̄ p̄tia dñica aduētus nūq̄ esse pōt aī q̄nto Kalēdas decēbris: nec ét post tertio nonas

Quo tpe.

decēbris: fz quecūq; illarū septē literarū que iter dictas Kalēdas t nonas includunť reperiuerit dñicā: ibi est p̄tia dñica aduētus: sed t in dñica proximiori festo bti andree vl Kalēdas decēbris siue aī siue retro est semp initiū aduētus t si ip̄m festū cadit in dñica: ibi ét est initiū aduētus. Aduētus cōtinere dz. xxj. diē. i. tres septimanas itegras ad minus p̄ter vigiliā natalis dñi. Verūtū cū aduentus icipiat a die dñica: si forte cōtingat sil⁹ natale in die dñica venire opz tp̄s aduēt⁹ p q̄tuor hebdomadas protelari: alioquin vigilia natalis t sabbatū q̄tuor tēpoꝝ cōcurrerēt in eadē die qō esse non pōt. lxxj. di. de leui. qz vtrūq; illoꝝ p̄propriū hz officiū t ad diuersa tp̄a ptinēt. Mā sabbatū est de aduētu sed vigilia ad tp̄s gaudiū pertinet cū non sit de aduentu sed de natali: t sic aduentus nō haberet viginti iunū diē: exceptis vigilia natalis sicut dictum est. Quod vigilia pertinet ad tp̄s gaudiū: patet ex ipsa ordinatiōe Hzegorij qui vltimas aduētus antiphonas posuit de euangelio. s. Completi sunt dies: t ecce cōpleta sunt oīa. Aī ergo natale est in dñica quatuor tēpora celebranť in penultima hebdomada. Si aūt natale venerit in scā feria: vel deinceps vsq; i dñicā: tūc post viginti iunū diē habebit in quo fiat vigilia: t q̄n festū venerit i scā feria fiet officiū ō vigilia i die dñica: q̄ p̄priū nō hz officiū: t tūc pp dñicā cātabit alleluia: fz iunabit in sabbato p̄cēdēti: tā pro vigilia natalis q̄ pro ieiunio quatuor tēporū. De hoc ét dicef sub titulo de capite ieiunioꝝ. ¶ Nō est ét ignorādū q̄ hz in principio siue in prima dñica aduētus cātef introitus. Ad te leuaui aīaz meā deꝰ: si dicas tū diligēter attēdat i dñica p̄cēdēti illā: pparatio aduentus dñi quo ad quedā inchoaf: qō oñditi epla que tūc fz quosdā legiť. Ecce dies veniūt dicit dñs. Et

Dicit. xxiij.

suscitabo Dauid germē iustū ꝛc. finis euāgelij eiusdē dicī. s. Abūt Jesus trās mare tyberiadis: qō ē Joānis. vj. c. Hoc idē insinuat vbi dz. Hic est vere ppheta q̄ vēturus est in mūdi vt redimeret pplm ꝛc. Satis eī cōueniēs est q̄ in p̄cedenti dñica inchoeť q̄ nō respiraret desperās nisi certa p̄missio vere liberatōis p̄cederet qua audita respirās clamat. Ad te leuaui aīam meā deus meꝰ ꝛc. In quinta igiť hebdomada aī natiuitatē dñi inchoaf pre parātio aduētus quo ad quedā. Usi t in antiquis gradualib⁹ t lectionariis titul⁹ est talis. Quinta dñica ante natiuitatē dñi: nā ab illa dñica vsq; ad natiuitatē dñi sunt q̄nq; officia dñicalia: t quinq; epl̄e: t q̄nq; euāgelia. In quarta xo dñica aī natiuitatē dñi inchoaf pparatio aduētus quo ad officiū matutinale: t quo ad multiplicē officiorū varietatē t innouatiōnē: qz ergo q̄tuor sunt officia dñicalia ab illa dñica vsq; ad natiuitatē: t iō i ātipho narijs nonis intitulať quarta dñica. Quadruplex aūt rō huius duplicis intitulationis libroꝝ: t in choatiōis aduēt⁹ reddi cōsueuit. ¶ Prima qz p lectionariū recolimus aduētū dñi i mūdū significatū esse p q̄nq; mūdi etates. Per antiphonariū xo recolim⁹ aduētū dñi nūciatū esse p quatuor ordines libroꝝ. s. p legē p ppheras p psalmos: t p initiū euāgelij narrātis dñi cōceptionē. Initiū euangelij vocamus q̄cquid est in libro luce: q̄ hystoriaz aī natiuitatē dñi pleni⁹ ceteris p̄secut⁹ est: sicut de angelo a zacharia missō annūciāte natiuitatē p̄cursoris: t sicut de ppheria illa. Bñdictus dñs deꝰ Jsrael: qz visitauit t fecit redemptionē plebis sue. Et ō gabriele archāgelo ad xp̄inē missō: t sil⁹ bus. ¶ Scā est: qz actor lectionarij nos, hortať vt purgem⁹ hospitiū nr̄i corpis: qō p quinq; sēsus sor didatū est ad suscipiēdū dñi: qz in sordib⁹ habitare despicit rex vēturus. Actor xo antiphonarij nos docet purgare corpus nr̄m cōstās ex quatuor elemētis: factēres dignā māsionē deo regi venturo. Juxta illō. Ego q̄ p̄ ad eū veniemus: t māsionē apō eū faciem⁹. ¶ Tertia est qz i quarta dñica aduēt⁹ q̄ ad spūales: t nō i q̄nta dñica q̄ ad seculares ptinet: vt dicef i tit. sequēti innouanť cāt⁹. Spūaliū eī ē cāticū nouū cātare t nō seculariū q̄ cū ad huc quasi veteres sint: t mala eoꝝ adhuc recentia poti⁹ lugere q̄ gaudere debēt. Renouatus q̄dē cātus gaudiū electoꝝ significat: q̄ p̄ficiūt de virtute in xp̄to: i qua videbit deꝰ deoꝝ i syon. ¶ Quarta est: qz i ecclia duo sunt ordines hoim expectātiuz dñi aduētū t studētiū ad digne suscipiēdū deū venturū. Unꝰ ordo in seculari quer satiōe studet: alter i spūali. Seclares q̄ reb⁹ trāsitorijs studēt q̄ q̄nq; corpis sensib⁹ admnistranť p q̄nq; hebdomadas itelliguntť. Juxta illō euāgelij Joā. Erāt viri quasi q̄nq; milia. Siq̄dē q̄nq; milia viri deū secuti designāt eos q̄ i seculari adhuc habitu positi exteriozib⁹: q̄ possidēt bñ vti nouerāt. Ipsi nāq; saturanť q̄nq; panib⁹ qz legalia instituta eis ꝑponenda sunt: q̄ p q̄narij numerū pp q̄nq; libros moysi intelliguntť. Per q̄tuor xo septimanas spūales intelliguntť q̄ reb⁹ trāsitorijs abiectis nudi nudū sequuntť xp̄m: q̄ p q̄tuor euāgelia ad potiorē p̄fectionē excitanť. Qō ét ad istos q̄ternarius numerus ptineat apparet in alio euāgelio in quo q̄tuor milia hoim: q̄ sunt euāgelica p̄fectiōe sublimes: legitur refecti septē panib⁹. i. septiformi gr̄a eruditi t repleti. Hāc distinctionē figurauit dñs moysi q̄n i ingressu tabernaculi iussit poni septē colūnas: t aī oraculū vnā: aī setā sctoꝝ q̄tuor. put legit Exo. xxvj. t. xxxvj. c. Siq̄dē. v. colūne exteri⁹ posite sūt seculares q̄ i exteriozib⁹ maxīe xp̄ianť. iij. colūne aī sctā sanctoꝝ sunt spūales: q̄ quasi interius positi dño deuotius obsequunť. Una colūna ante tabernaculū vnitatē fidei: quā tam isti q̄ illi colūt designāt: t pp hāc cāz clerici seculares in vespertinis officijs quinq; psalmos cantant. Monachi vero t religiosi qui altiorem elegerūt viam: nō nisi quatuor: in quoꝝ perfectiores ostēdūt. Quod autem

quadratū est ex quacūq; parte vertať manet idē t firmum. Similiter t perfectus quocūq; loco t tēpore idem immobilis manet.

A De offitio p me dominice aduētus.

¶ De. j. dñica aduētus dñi. Capitulū. iij.

Prima dñica de aduentu q̄ est quarta a natali dñi: t in qua ꝑm q̄dā inchoatur officiū aduēt⁹ primet ad spūales. Et ideo in ea innouāť cantus: p̄cedēs xo q̄ quinta est ad seculares sicut in p̄cedēti tit. dictū est. Ad spūales primēt duo xp̄sticuli: quoꝝ vn⁹ frequentať in vesptino officio. s. Rorate celi desup. Alter i matutino scz vox clamātis in deserto. In primo oñditi q̄d facere debeāt: in scō, exequūť. Ipsi sunt celi rorātes t nubes pluētes: ros est subtilior t pluuia grossior.

Joā. j.

Tūc sūt rorātes qū de incarnatiōe saluatoris subtilia dicūt: vt illō: xp̄ū caro factū est: t similia: tūc sunt pluētes qū grossiora. i. itellectu facīliora dicūt: sicut est q̄ maria desponsata est Joseph: et q̄ puer nat⁹ ē i bethleē: t reclinat⁹ i p̄sepio: t hmōi: Jsti faciūt q̄ aperiať terra: t germinet saluatorē.

mat. j.

Luc. ij.

Ad Iaz: terra est xp̄o Maria q̄ apta q̄tū ad fidem cordis sine dāno xp̄ianitatis: ꝑcepit t peperit saluatorē. Sed moraliter terra est cor humanū: qō viri spūales sua p̄dicatiōe aperiūt: vt germinet saluatorē. i. xp̄m in eo reformeť. Juxta illud apli. Filioli mei, quos iterū parturio: donec xp̄s reformetur in vobis. Jsti sunt vox clamātis in deserto. i. i mūdo: parate viā dñi rectas facite semitas eius. Alie sunt opera: semite sunt cogitatiōes: quas debem⁹ parare in aduētu saluatoris. Hanc preparationē notat ofō q̄ post cōionē hac die in missa sequitur.

Ga. iij. Esa. xl

Suscipiam⁹ dñe miam tuā in medio tui ꝛc. t ex eo q̄ in fine illius ofonis dr. Cōgruis honoribus p̄cedam⁹. Etiam ergo parare est penitētiā agere: p̄dicare. Semitas rectas facere est post mādata cōstia obseruare. Sane hui⁹ dñice totuz matutinale offiū ptinet ad primū aduentū: vt p̄missum est. Legiť eī in Esa. q̄ de aduētu loqť apti⁹ q̄ aliq̄s ali⁹ ppheta: vñ in. ij. c. ip̄i⁹ habeť. Ecce mōs ꝛc. i p̄rio xo habeť de neq̄tia iudeoꝝ. Primū rep̄sōriū est

Apo. j.

Aspicies a lōge: qō est de p̄rio aduētu: t nō sumit de aliquo libro theologie: nec ꝑpilatū est a Hzeg.

B Rūsoriuz aspiciēt tit.

ordinatore matutini officij: fz a q̄dā ei⁹ monacho qō inde apparet: qz illō ītra hebdomadā nō repe

Jo. vj.

ritur. Et sī obūciať q̄ illo dēpto nō remanēt nisi octo re

a quosdā mo spōsoria isti dñice. Rñdetur q̄ nouem sunt cōpunacho tato illo. Ecce dies veniūt qō ꝑm ordinē Hze. nocōposī nū est: t cantať in vesp̄is sabbati p̄cedētis. Cātaťi ex ponit.

Psal. xliiij.

tū ex aūt hoc rūsorium in persona Joānis bap. vel spō se dicētis. Aspicies a lōge a terra vez ad celū video dei potētiā venīētē: t fz p̄prie patri potētia assignet: hic tū p potētiam accipe filiū dei cui data est potestas in celo t in terra: q̄ est potēs dñs in plio: cui ppheta. Accingere gladio tuo super femur tuū. po. Hic venit dñs se visibilē monstrauit: t nebulā totā terrā tegentē. Hec nebula est dei mia: que p̄stat refrigerium contra estum vitiozum. Hanc moyses intrauit cum ad suscipiendū legē ascendit. Hāc Petrus intellexit cum in nube lucida vi

Matt. xvij.

dens dominū moysen et helyam dixit. Faciam⁹ hic tria tabernacula. Hec populū in desertum de

Luc. j.

duxit: t ab igne protexit. Hec est xp̄s altissimi que virginem obūbrauit: que tota m terram regit: qz mia dñi plena est terra. Hec etiā nebula est humanitas filij dei que totū mundū saluat. Medicina eīm oīz in festinatione nebule. Nebula etiā potest dici infidelitas seu ignorantia. ¶ Ignorabat eīm homo deū seipsum natale solū t cōcupiscentiā esse pctī. Hec nebula totā terram tegebat qz oēs declinauerūt. s. in. f. s. Jte obuiā ei t dicite. Nūcia mon. s. r. c. q̄ regnat. es in pplo israel. Sil'ia dixit Joā nes discipulis. Parate viā dño t p discipulos ad xp̄m. Tu es qui venturus es an aliū expectamus. Obuiam sponso. s. per viam charitatis: t dicite: nūcia nobis. q. d. Reuela nobis per tuam p̄sentiam: si tu es messias in lege p̄missus: t si regnaturus es in populo israel. ¶ Porro in solito modo primū rēspōsoriū habet in quibusdā ecclesijs tres versus sicut t respōsoriū primū natalis dñi ¶ Primo ad significandum q̄ iste aduentus dñi saluat hoīes triū temporū. s. illos q̄ fuerunt ante legē t sub lege t sub tempore gratie: et ꝑter hoc etiā fit triplex repetitio: p̄tia a remotiori quo ad finē: t postea a minus remoto: t postea a ꝑpīquiori ad ostēdēdū q̄ patres primi temporis remotiores fuerunt ab aduētu xp̄i q̄ patres secūdi t tertij et patres secundi tēporis magis remoti q̄ patres tertij: deinde reincipiť rēspōsoriū ad denotandū desideriū t ad significādū q̄ debem⁹ attribuere finem t principiū boni opis ei q̄ est alpha t o. xxxv. di. ab exordio. Ultimo dictis versibus subiungiť.

D Quare j. rūsoriū ad uentus hz tres x.

Gloria patri: qz omne desideriū t seruitiū ad deū triū est referendū: t ibi nō fit reiteratio partis: sed totius rēspōsorij: qz post vitā p̄sentez oīa opera cōsummanť: t tūc erit dñs oīa in oībus t cōsummatio et sufficiētia oīm. ¶ Scdo ideo p̄missum rēspōsoriū tres hz versus t vnū Gloria. ad signandū quatuor aduentus: de quibus in cap. p̄cedenti p̄missum est: t ad designandū quatuor tēpora. s. tp̄s ante legē tp̄s legis propheie t gratie. Alloquens eīm ecclesia oēs hoīes q̄ fuerūt ante legem: quoꝝ pauci secuti sunt vnū deū dicit in p̄rio xp̄su. Miūc terrigene ꝛc. i. O vos oēs mali boni diuites t pauperes ite obuiā ei t dicite: indica nobis si tu es ipse q̄ regnatur⁹ es in pplo isr̄l. in scdo xp̄su in persona hoim q̄ fuerunt sub lege: in qua aliq̄d fuit imp̄fectionis: qz data fuit infirmis: alloquit ip̄m legislatorē. Qui regis israel intēde: quasi diceret qui pplm israel in lege tua regis: t sicut pastor ouē deducis: indica nobis si tu es ipe q̄ regnaturⁿ es in pplo israel. In tertio iā ex dictis ꝑphetaruz certificati de aduētu saluatoris ex desiderio clamant. Excita potentiā tuā t veni: qui regnaturus es in populo israel. In aliis vero ecclesijs est tertiꝰ xp̄sus. Tollite portas. In quarto gr̄as agēs saluatorī de aduetu suo q̄ dignatⁿ est venire: imo totī trinitati dicit. Gloria patri. ¶ Tertio rūsoriū ideo tres hz xp̄sus: quū lex t psalmodia t ꝑphetia hūc saluatoris aduētū p̄nūciauerūt. ¶ Quarto tres xp̄sus patres triū tēporū significāt. Patres quidē ante legē hūc aduentū p̄uiderūt. Patres sub lege desiderauerūt. Patres gr̄e predicauerūt. Dicit ergo Joannes baptista vel ecclia. Vos p̄ces ante legē quicq; terrigene t si. h. s. in. v. d. et pauperes obuiā ei. Terrigenas vocat malos q̄ terrena sequunť filios hoim dicit bonos diuites: sudditos q̄s terrigenas appellauerat ꝑter pauperes quos filios hoim. Vos ergo quicq; i. quilibet terrigene

malicia diuites: ⁊ filij hoim spū paupes: q estis simul in vnū in vno oult agni ⁊ hedi: ite obuiā ei: vt vos mali p ingressum incipiatis. vos boni p progressum pficiatis. Vos etiā pces sub lege dicite. Qui regis isrl intēde: q deducis velut ouē ioseph nūcia nobis ⁊c. q regis isrl. i. iudaicū pplz p doctrinā legis dñi videtē. Qui deducis. i. de xtute ducis velut ouē. i. innocentē Joseph. i. populū gētilem: augmētatū p frumētū mortificatū: ītēde supnos id est lumē pietatis in fundē: ⁊ nūcia nobis ⁊c. vos q̄z pces sub gra dicite. Tollite portas pncipes ve stras ⁊ eleuamini porte eternales ⁊ introibit rex glie. Qui regnaturus ⁊c. O pncipes ⁊ ptātes aeris hui⁹. Et o genimina viperar tolite. i. auferte portā mortis. i. vitia p q̄ diabol⁹ intrat ad corda. Et o porte eternales. i. xtutes ad eternitatē ducētes eleuamī otra vitia: ⁊ p vos introibit ⁊ habitabit i vobis rex glie: q̄ regnatur⁹ est i pplo isrl. Et no. q ad tertiū xsum nō rūdet: nūcia nobis: q̄ pces no. testa. certificati sunt de aduētu xpi: pces gre certi sunt de introitu regis glie. Verū q̄ nūq̄ sufficit: nec sufficiet fides incarnatiōis sine fide trinitatis: tō succinit. Hēc pri ⁊ filio ⁊ spūi sctō: ⁊ q̄ venit in hūanitate vētur⁹ est etiā in maiestate: tō rūsorius denuo repetit. In repetitiōe xo nebulā accipias ad literā. iuxta illō. Veniet in nubib⁹ celi ⁊ sicut nubes susceptit eū: ⁊ alibi. Nubes ⁊ caligo in circuitu ei⁹. ¶ Scōm rūsoriū est. Aspiciebā in visu noctis: sumptū p Ezeg. de Danie. c. vij. Xpm vētu rū ppherāte q̄ his xbis mysteriū incarnatiōis xbi qō i pncipio erat apō deū apuit dicēs. Aspiciebā i visu aut visiōe noctis. Tripler q̄dē est visio. s. noctis sū grāz: dicit sub gra ⁊ lucis in glia. In noctur na viderūt patriarchē ppherē q̄ sub nube fuerūt: ⁊ hoc Daniel aspiciebat in visu noctis. In diuturna viderūt apli q̄bus xpi humanitas apparuit. in lucida videbūt filij dei facie ad faciē. Hāc distinctiōnē xitas i euāgelio innuit dicēs. Abrahā exultauit vt videret diē meū vidit ⁊ gauisus est. Iterum multi reges ⁊ ppherē voluerūt videre q̄ vos videtis ⁊ nō viderūt. ¶ Sequit. Et ecce i nubib⁹ celi filiꝰ hoīs veniebat. Nubes celi caro xbi: de q̄ Esa. Ascēdit dñs sup nubē leuē. Et datū est ei regnū ⁊ honor. s. nomē qō est ab eterno datū: sz i tpe manifestatū: ⁊ oēs ppli⁹ trib⁹ ⁊ lingue seruiēt ei. Nā vt Esa. ait: curuabunt ei oīa genua ⁊ iurabit oīs lingua in dño. ¶ Tertiū rūsoriū. Miss⁹ ē angel⁹ Gabriel: dñs xbis Lucas texuit ordinē annūciationis. ¶ Quartū est Aue maria gra plena: dñs idem Luc. modū ꝓceptiōis ānexit. d. Spūs scūs supueniet i te ⁊ vt⁹ altissimi obūbrabit tibi. Supueniet in te inquā i. ptegēdo te: ⁊ ab oī sorde purgādo: et ex inde xtus altissimi. s. xbū dei obūbrabit tibi ex te carnē sumēdo: qō esū ex te nascet scūm vocabit filius dei. Christus esū qui nō est conceptus ex virili semine: merito nascit ⁊ filiꝰ dei appellab. Sequit xsus: quō i me fiet istud: interrogatiue: ⁊ sic quō sunt due dictiōes: vt admiratiue: ⁊ est vna dictio. ¶ Quintū rūsoriū est: Saluatorē. In quo incarnatio per apostolū cōfirmat. ¶ Sextū est. Ecce xgo cōcipiet. ¶ Septimū. Ecce dies veniūt: in quibus hoc idē p ꝓphetas roborabitur. ¶ Octauū. Obsecro dñe: in quo idē ꝓpter legē cōprobatur. ¶ Nonū est. Audite verbū: in quo idē p ꝓphetas ꝓbat. ¶ Laudes matutīe vtrīq; sonāt aduētū.

Mar. xiij. Act. j. Psal. xcix. Joā. 8. Luc. x. Dan. 7 Esa. 19 Esa. xlviij. Luc. j.

Hō em agit aliq̄n de vno aduentu: quin ⁊ de alio misceat: sz pauca de scō habenē: ⁊ hoc ꝓpter repetitionē gaudij ne spes luxurier in ꝓsumptionē Siqdē prima antiphona q̄ de fine Johelis sumit est apte de pmo aduentu. Ān ibi dicit in illa die. s. q̄n Messias venit: montes. i. apostoli seu magni pdicatores stillabūt dulcedinē. s. xbi dei: ⁊ colles sicut minores pdicatores fluēt lac. s. simplicis doctrine minoꝝ ⁊ maioꝝ. Scōa. s. iocūdare ptr̄ est de Esaia: ptim de Zacharia. Tūc em iocūdata est sz Zachariā Syon. i. ecclia de iudeis: ⁊ exultauit Hierl'm. i. ecclia de gētib⁹. Tertia. s. Ecce dñs veniet est de scō aduētu. s. i maiestate. Quarta ē Oēs sitientes. Tūc em oēs. i. de oī gne sitientes. s. salutis ⁊ scientie doctrinā venerūt fm Esaiam ad aquas baptismatis ⁊ doctrine. Quīta est. Ecce vemier ꝓpheta magn⁹: ⁊ ipe renouabit Hierusalē. s. dādo legē: ⁊ noua ꝓdendo ꝓcepta. Hoc tpe dicitur p horas caplm illud. Egrediet virga. Esa. xj. c. ⁊ illud. i dieb⁹ illis. Hiere. xxiij. c. ⁊ illō. Erit i nouissimis. Esa. ij. c. ⁊ illud. Ecce xgo. Esa. vij. c. ⁊ illud. Venite ascēdam⁹ Esa. ij. c. Ad missam xo introit⁹ est. Ad te leuaui ⁊c. q̄z p aduētū dñi in carnē spes maxime eleuatur. Sic em deus dilexit mundū: vt filiū suum vnigenitū daret: ⁊ iterū. Ꝓpozio filio nō pepcit ⁊c. ¶ Et nota q̄ſi q̄dā excitētur: aliꝰ tamē somno torpēt. Jō cātor incipiēs: Ad te leuaui aiam meā: exaltando vocem ab inferiori ad superius ꝓcedit: quod ꝓpriū est excitātis: quod etiā notab in epistola vbi dr. Hora est nos iā de somno surgere. ¶ Sequit versiculus. Alas tuas dñe demōstra mihi: q̄z xps veniens nobis vias suas indicauit. vñ Esaie. Erit mons domus dñi ⁊c. Venite ascēdam⁹ ad mōtē dñi: ⁊ ad domū dei Jacob: ⁊ docebit nos vias suas. Que aūt sint vie ille ostēdit epla q̄ est ad Rom. xiij. c. Scītes q̄z hora est iam nos de somno surgere. In eo em q̄ ibi dr. Hora ꝓcessit: dies aut ē appropinquabit: assignat effectū: q̄z factus est dies quādo natus est sol: ⁊ ideo sequitur sic vt in die honeste ambulem⁹. s. in oībus operibus bonis: ⁊ induam⁹ nos in similitudine Xpi: vt sic filij dei simus: q̄z ꝓpter hoc filius dei factus est homo vt homo fieret filij dei. Ofones primū aduētū respiciunt: ⁊ possunt etiā adaptari cōgrue ad scōm. Postea sequitur respōsoriū in quo ostenditur spes q̄ facta est in ortu solis: vniuersi q̄ te exspectāt ⁊c. ¶ Sequit alleluia. Ostēde ⁊c. q̄z tūc ostēdit dñs facie suā quam qui vident saluabunt. Unde cum dixisset dñs ceco. Quid vis vt faciam tibi? Respōdit. Rabboni vt videam: quā faciem non poterant homines antea videre quia erāt in regione vmbre mortis: sed lux orta est eis q̄ possunt videre. Quod aut dicitur. Ostēde nobis dñe faciē tuam et sufficit. Da nobis dñe cognitionem tuam Facies em dei in scripturis sanctis non caro: sed divina cognitio intelligitur: q̄z p faciē cōspectant ds cognoscit. ¶ Sequitur in q̄busdā ecclesiis euāgelij Matth. xxj. c. cuz approp in quasset ⁊c. q̄s ad passionē ptinet quo ad literā. Ad diē xo hāc quo ad allegoriā ꝛ spirituale intelligētiā. Venit enim tūc dñs Hierusalē p Bethfage q̄ interpretat domus bucce. i. ad ecclesiā q̄ parua erat: in qua xps apparuit p confessionē ⁊ pmōtē. Oliueti p quā desgnat eminētia mie q̄ venit filiꝰ dei in mūdū: et misit discipulos suos dicēs. Ite in castellum. i. ī hier⁹

Ad te leuaui aiam meā. Psal. cxxxiij.

Expōitur missa.

Ad secunda dñica aduentus.

Esa. ij.

Esa. vij.

Esa. ij.

Jo. xiij.

Ro. xiij.

Esa. ij.

Luc. xvij.

Diuina cognitio p faciē accipitur.

Quare euāgelium de aduētu.

Solem hodie legat. matt. xj.

in mūdū ⁊ inuenietis asinā et pullū. i. iudaicū pplz q̄ dure ceruicis est: ⁊ gentilē sine iugo legis. Ite p hmōi alia ondit vias suas. Hūilia em sūt. Ān in Mat. Discite a me q̄z mitis sum ⁊ humilis corde. Legit etiā iō: q̄z ibi hr. Būdict⁹ q̄ venit i nōe dñi: q̄ ptinet ad primū aduentū ⁊ ꝓpt alia xba legit in alijs eccl'ijs illō. Cū appropiquaret iesus qō dr in dñica palmarū. In alijs xo eccl'ijs legit euāgelū. Pncipiū euāgelij iesu xpi ⁊c. qō est Mar. j. c. ꝓpt illa xba. Ecce ego mittā angelū meū añ faciē tuā. Et no. q̄ i textu euāgelij nō ptinet pncipiū sz initiū. Sz ecclia ponit pncipiū, p eo q̄ leges euāgelij statim ꝓmisit i ti. Initiū scti euāgelij: ne idē repeti videat. In nōnullis eccl'ijs etiā legit. Erūt signa. Sequit offertoriū de spe. Ad te leuaui aiaz meā: ⁊ posteō io de eodē ⁊ ꝓpt idē legūt euangelium illō. Erūt signa qō est Luc. xxj. c. qō ptinet ad scōs aduentū vbi dr. Prope est regnū dei. Cui adaptat epla: vbi dr. Ꝓpior est nra sal⁹: ⁊ q̄z ppe est regnū tuū dñe: tō ad te leuaui dicit in introitu cantor. i. vetus hō: vel Joānes baptista: vt q̄dā dicūt: dicit. Ad te leuaui aiam meā. Deꝰ me⁹: ⁊ ideo vias tuas dñe demōstra mihi: ⁊ hoc in respōsorio. Ofide nobis dñe miam tuam: et hoc in alia: ⁊ quasi de mia certificatus cōcludit in posteōmunioe. Dñs dabit benignitatē. i. affectū bonū: ⁊ terra nostra scilicet caro/dabit fructum suum id est bona opera.

¶ De secūda dñica aduētus dñi. Cap. iiij.

In hac secūda dñica aduent⁹ vt ꝓmissum est: agit de scō aduentu: versū q̄z gaude re mel⁹ est q̄ fiere: et dilectio melior q̄ timor: ideo in eo q̄dā dicunt ꝓtinēta ad scōm aduentū: et quedā ad vtrūq;. Ecce em in maturitis ꝓmū responsoriū est. Hierl'm cito veniet salus tua tunc oēs ploxabūt: modo est tps gaudij: aliud est de primo et secūdo aduētu. Preterea ibi sunt duo versus fm quasdā ecclesias: ad idē exprimēdū sicut ⁊ in alia: vt iā dicēt. Ꝓzim⁹ est. hierl'm si me audieris ⁊c. et vtī dns verbis moysi vt itel ligat q̄ ipse est qui moysi loquebatur. Aliqñ etiā vtī verbis Salomonis: vt sciamus q̄ ipse est sapiētia de qua locut⁹ est Salomō. Istud respōsoriū sumptū est de michea ⁊ et illō qō sequit. s. bethleē q̄dā tū ecclesie illud dicūt in dominica sequēti: et est de primo aduētu: et loquit de generatiōe tpali xpi ⁊ eterna: de tpali cū dicit Bethleē ciuitas dei summi: q̄z i bethleē nat⁹ est. De eterna cū dicit. Et egressus ei⁹ sicut a pncipio dieꝝ. de alijs rūsorijs ptz. ¶ In laudib⁹: pria antiphona est de scō aduētu. Ecce in nubib⁹ celi ⁊c. In missa xo introit⁹ ptz ad vtrūq; hoc modo. Popul⁹ syō. Ecce dñs veniet ad saluādas gētes. Esa. xxx. c. In vtroq; em aduentu saluat. Sequit. Et audirā faciet dñs vocem laudis sue. Ipse em est turtur cui⁹ vox audita est in terra nostra: q̄z attulit nouū tps. Vox ei⁹ in scō aduētu erit. Venite benedicti pris mei ⁊c. xsus aūt ptinet ad scōs aduētus: q̄ regis israel intēde: q̄ deducis ioseph. i. de hoc mūdo ducis ioseph. i. augmētū est in bono: sicut ouē. i. simplicē: ⁊ q̄z i matutinis primū rūsoriū est. Hierl'm: ⁊ i missa introit⁹ est Pplus syō: tō in hac dñica fit statio in eccl'ia: q̄ dr hierl'm. Sequit oratio. Excita dñe corda nra ad ꝓparādas vnigeniti tui vias ⁊c. q̄ est de primo aduētu tm. Epistola xo est de scōs: q̄cunq; scripta sunt ⁊c. ad Roma. xv. c. vt p patientiā ⁊ cōsolationē scripturarum spem habeam⁹: et sic inuitamur ad spem vt que patimur leuia fiāt: respōsorium pertinet ad vtrūq;. Ad primuz dñi dicit. Ex syō species decoris eius. Ad secūdum cū dr. Deꝰ noster manifeste venit: versus xo ad primū tm. d. Cōgregate s. vos angeli: illi sctōs eiꝰ. i. predicatores bonos qui ordinat testīm eiꝰ. s. nouū: super sacrificia. i. vetus testm. Prius em ē qō aīale est sicut dicit apls. Deinde qō spūale: vt qō dicit. Cōgregate hoc i pzi mitius ecclia maxie ne cessarii fuit. s. o vos hōi fidicatores: vt Paul⁹ ⁊ alij. Deide sequit alia qō i soli to mō hz duos xsus fm q̄sdaz ecclias: ⁊ hoc fit: q̄z ibi d duplici aduētu agit. Prim⁹ est de pzio cū dr. Letatus sum ⁊c. Ān primū em aduētū xpi desperabāt hoies de salute. Tūc xo letati sunt qñ audierunt q̄ filius dei hō factus erat. Scōs xsus est de scō. Stantes erant pedes nostri. i. affectus nri in atrijs ⁊c. Jam em in spe ⁊ desiderio ibi sum⁹. Euāgelij est Luce. xxj. c. s. Erūt signa in sole ⁊ luna ⁊c. et est de secūdo aduētu tm: ibi em ostēdunt signa que fient ante diē iudicij: qñ totus mūdus turbatione sua iudicij dñi ostēdet. Jbi etiā sequit. His aūt fieri incipiētibus respicite et leuate capita vestra. Ecce appropinquabit redemptio vestra. Ecce spes. Quedā vero ecclesie legunt euāgelij. Cū audisset joānes in vinculis qō similiter ad scōm ptinet aduētū ex eo qō joānes querit. Tu es qui venturus es: an aliū expectamus. Cui dñs. Ecce ego veni ad redimēdū: et rursus veniā ad saluādū: qō ex signis cōicturare potestis: q̄z et ceci vident ⁊c. Offertorij est de primo aduētu. Postcōio. Hierusalē ⁊c. q̄ est baruch. iiij. et. v. c. est de vtroq;. In tertia vero ⁊ quarta feria ⁊ sabbato legunt euāgelia de testimonio xpi. s. de joāne et de testimonio Joānis de christo et eius aduentu. De quo etiā loquitur epistola. Patientes estote: que tunc dicitur.

De tertia dñica aduentus domini. Cap. v.

Equit. iij. dñica in qua silr agit de secundo aduētu. vnde in nocturnis primū respōsorium est. Ecce apparebit dominus sup nubē candidā. i. super carnē que erit candida p gloriā immortalitatis: vt mali timeāt in scō aduētu. Mā in pzio aduētu apparuit dñs sup nubē leuē. i. immunē a pctō: et sumit hoc respōsoriū de apocalypsi vbi dr. Vidi et ecce nubes cādida. Versus est de vtroq; aduētu. In laudib⁹ prima antiphona est de scō aduētu. Veniet dñs et non tardabit et illuminabit abscōdita tenebrarū. ij. q. s. multi. Oīa em manifesta erūt: q̄z libri cōsciētiarū aperti erūt cozā eo. ¶ In missa vero introit⁹ est de secūdo aduētu. Gaudete in dño semp et iterum dico gaudete: ad Philip. iij. c. Apls em nō loquit de primo aduētu cū dicit: Dñs prope est: sed de secūdo aduētu: vnde inuitat ad gaudiū spirituale: p qō firmiter expectamus gaudia secundi aduētus: vnde dicit: gaudete in dño semp sc̄z expectādo secundū aduentū: et repetitur gaudete: q̄z gaudium spūale facit nos dulciter sustinere oīa aspera mūdi: vt nihil euellat nos a spe eternoꝝ: ⁊ ideo q̄z ita necessariū est gaudiū, spūale ista reperit: vel propter gaudiū de vtroq; aduētu qō habēt sancti. Hujus gaudij custos est modestia: et ideo sequit modestia vra ⁊c. Hoc gaudiū qō est pax oib⁹ sanctis optat ecclia filijs suis inversu cū dicit: ⁊ pax dei: q̄ exuperat oēm sensum. s. hominis: q̄z nullꝰ homo

Universidad de

hz totū vsum pacis huius collecta. s. Aurē tuā q̄sumꝰ dñe: est, de aduētu i mētē: Audita eñ collatiõe de aduētu dñi sacerdos orat vt tenebras: q̄s patimur i eo q̄ falso iudicamur suaviſtratiõe illustret. Epla. Sic nos existimet hõ ꝛc. q̄ē. j. ad Corinth. c. 6 de scõ: alie eccle dicit epla. Gaudete in dño sp: q̄ estad Philip. iiij. ca. nño. j. q̄ sedes sup cherubin manifestare coā efraim. i. fructificatē i bonis opib⁹ beniamin. i. filiꝰ dextre ꝛ manasse q̄ oblit⁹ est terrenox hoc fiet in iudicio. Versus ēt q̄ regis israel: est de primo: qui dicit ad scõm Alleluia. Excita dñe ēt est de primo Euãgelio. Cũ audisset Joãnes ꝛc. qõ est Mat. xj. c. sllr est: de prio. Quidã eñ de discipulis Joãnis nõ credebant xp̃z esse messiã pmissum in lege: vñ misit eos ad xp̃m vt interrogarēt eũ. Tu es q̄ venturus es: an aliũ expectamꝰ: vt p visa miracula xp̃m iã venisse cognoscerēt q̄si diceret. Ipse multo melius scire deberet quã ego: ꝛ dixit eis Jesus: eeci videt ꝛc. q̄si diceret vos estis magistri nõ ergo scitis hoc qõ dr i Esa. xxxv. Tic saliet sicut ceruꝰ claudus: ꝛ aperient li gue mut ozũ: ꝛ loquit de tpe messie. q. d. facta prõ bãt. Offertoriũ ēt est de primo aduētu. Postcõmunio dõ scõ. Dicite pusillanimes ꝛ fortamini. oportet eñ q̄ pusillanimes confortentur ad hoc vt sustinent tribulationes: ꝛ sic expectent cuꝫ fiducia secundam aduentum.

A De ieiunijs q̄tuor tẽpor⁹; aduentus.

¶ De quarta feria ꝛ ieiuniꝭ q̄tuor tẽpox. Cap. vj.

In hac septimana sunt ieiunia q̄tuor tẽporũ. Vñ hic prio de illis. Scõo de aliꝭ ieiunijs. Tertio de huius diei offõ prosequamur. In pmitiuꝭ q̄dē ecclia statutuꝫ fuit q̄ ieiunia quatuor tẽpox fierēt ter i ãno. Sed calyxtus ,papa. lxxvj. di. ieiuniũ cõstituit q̄ter in anno fieri: nã ꝛ iudei quater i ãno ieiunabãt. s. añ pascha: añ pẽthe. añ scenophegiã in septẽbri: ꝛ añ encenia: de quib⁹ dicek i proemio. vij. ptis. Si eñ tñ ter in anno in tres ptes diuiso ieiunarek: forte aliqui remanerẽt dies: de q̄bus primitias nõ redderemus i istis eñ ieiunijs primitias tpis exolui mus: vt iam dicek. De quibus zacharias ait. Jeiunij quarti, quinti, sexti, ꝛ decimi, domui iuda: ꝛ Jherusalẽ dies festos vertek in gaudium. Quater ergo ieiunamus i anno. ¶ Primo vt quatuor elemẽta in nobis vitiata. i. corpus nr̃m ex eis cõstãs in quatuor anni tpibus castigek. Homo eñ cõstat ex quatuor elemẽtis q̄tum ad corpus ꝛ ex tribus potẽtijs q̄ñ ad aiam. s. rõnali, cõcupiscibili, ꝛ irascibili: vt ergo illa moderenk in nobis: quater ieiunamus in anno p̃tes dies: vt quaternarij numerus ad corpus ꝛ trinarius ad aiam referat. Si quidẽ annus diuidik i quatuor tpa: que sunt ver, estas, autũnus, ꝛ hyems. q̄ pp sua delectamẽta a dei amore nos auertere solẽt. Ver calidi est ꝛ humidũ: tũc ergo ieiunamus: vt elemẽtũ amoris calẽtis in nobis ne cõsentiat false pulchritudini veris. Jeiunamus itaq̄ ꝛ luxuriã ex humore ꝛ calore nascẽtẽ. Estas calida est ꝛ sicca: tũc ergo ieiunamus vt elemẽtũ caloris in nobis castigek ne consentiat incendio carnali: vel tũc ieiunamus ꝛ superbiã: q̄ tũc fructus terrarũ qui florent ꝛ maturant: superbiendi materiã prestãs. Autũnus ē frigid⁹ ꝛ siccus: tũc ergo ieiunamus ne aliquo languore animi aresc am⁹ ꝛ defluamus: ꝛ sine pinguedine olei i tabernaculo eterno inueniamur: vt tũc ieiunamus ꝛ quaritiã: q̄ tũc messes colligimus ꝛ habem⁹. Hyems frigida ꝛ humida est: vñ tũc ieiunamus ne mẽbra nr̃a fluxu atq̄ luxu soluant i cõmessatiõibus ꝛ poratiõibus: ac p hoc amoz dei negligat: vel tunc ieiunamus ꝛ pigritiã: q̄ torpem⁹ frigoze ieiunamus ergo i dictis q̄tuor tpib⁹ anni: vt p ieiunia preseruemur a vitijs: ꝛ q̄ delinquim⁹ in illis purgenk. Rursus q̄ñ q̄libet tps trez hz in illis purgenk. Rursus q̄ñ q̄libet tps trez hz in illis purgenk. Rursus q̄ñ q̄libet tps trez hz

t liberos vt si forte quis vouerit ad qđ̄ ꝑficiendu sufficere nequit; vl̄ i quo natura ita debilitaret q posset fieri suiꝑsi⁹ homicida: vel qđ̄ sine licētia alteri⁹ ꝓplere neq̄t: vl̄ qđ̄ nō ex liberatiōe: ꝫ ex ira chidie calore emittit: alia poti⁹ sunt spernenda q̄ execution'e digna. Jeiunīū suppletiōis est vt si qs vltra pñaz sibi a sacerdote iniūctā aliq̄d suppleat de suo. Jeiunīū cōpassiōis est: vt si sacerdos alicui dicat: ꝓ hoc pctō facēs tare duas missas t ieiuna: ego ꝓte cū tabo t tres dies ieiunabo: pp hoc tū dz aliq̄d recipe: q: sacerdos dz cōpati primo suo t orare pro eo ntā ieiunare pōt dici ꝓassio: vt si qs petit a sacerdote pñaz patri suo inificta vt ꝓ pre pagat partē illi⁹. Quatuor eñ modis fit hmōi cō passio: q̄ꝫ ꝑ sacrificia: q̄ꝫ ꝑ ieiunia: q̄ꝫ ꝑ orones: q̄ꝫ ꝑ eleemosynas elargitionē. Jeiunīū inspiratiōis est: vt i brō Nicolao q̄ adhuc lās: t manēs i cunabul⁹ trib⁹ dieb⁹ in hebdomada a mamillis matris sue abstinebat: vel vt alij dicūt: q̄rta feria t sexta: semel tū suggebat mamillas. Jeiunīū circūspectiōis est qñ ꝑ aliqua imminēte tēpestate ꝑ piculo hostiū: vel ꝑ casu cuiuslibet āgustie ieiunam⁹. Jeiunīū rōnabile ē qñ cibū t potū moderate sumim⁹ nec naturā ꝺbilitam⁹. vñ apl's. Rōnabile sit obsequiū vr̄z: nō in ꝓmessiōlb⁹ t ebrietatib⁹. Irrōnabile ē: si q̄s velit ieiunare ꝑ duos vl̄ ꝑ tres dies: vl̄ ꝑ totā hebdomadā: q̄ fi approbat de⁹: vult eñ hoiez sic ieiunare. vt cogakvitijs mori nōvt cogak natura dissoluī. vñ phibet ieiunīū qđ̄ ḋđ̄ faciūt a cena dñi vsq̄ ad pascha. Jeiunīū q̄litat⁹ est: si q̄s vouet se vlteri⁹ nō comesturū carnes. Jeiunīū ꝑtitatis est si q̄s comedat ad pōdus: vel ad mēsurā: nō pl⁹ vna die q̄ altera: vl̄ si q̄s vouea t senō comesturū nisi tāti pōderis panē. Jeiunīū nūeri est qñ q̄s vouet q̄ decte ro ñ comedet nisi vna vice i die: cogitās q̄ comedere pluries i die beluar ē: n comedere bis hoīz: semel āgelor. Jeiunīū summe exactiōis ē i his q̄ nō comedūt nisi olera: radices t herbas: vt Joānes bap. in deserto t Maria egyptiaca i heremo: q̄ cū duob⁹ panib⁹ trīs tot⁹ danē trāsiēs: austerā vitā in heremo. xlvīū. ānis egit. Jeiunīū alternitatis est vt cū q̄s vno die cōedit t alio die ieiunat. Jeiunīū xerophagie est sicca comestio a zoros qđ̄ est siccū t phagin qđ̄ ē cōedere. vñ Pr̄scian⁹ in zerophago bisantū. Sicca ℣o comestio ē: vt i fructib⁹: pomis: piris: castaneis: t ꝺsilib⁹. Qui dā tū siccā cōestionē appellāt legumīa siue cruda: siue cocta: ēt si lixata comedāt cū cocleari. Jeiunīū meroz⁹ ꝺsistit in vno. s. in abstinēcia ciboz: t fit pp duo. s. pp corpalē abstinētiā t spīalē spōsi: hoc repūtat eccla i trib⁹ q̄tuor tpib⁹. Jeiunīū exultatiōis ꝺsistit i duob⁹. s. i abstinētia ciboz t mūdana rū rez: t fit ꝓpnū. s. pp̄ terne dulcedīs ꝑgustatiōnē. Juxta illō. Gustate & videte: hoc repūtat ecclia i vigilia t hebdomada p⁹ pēth. vtriusq̄ ℣o repūtat i tpe aduēt⁹ put ibi dictū est. Est q̄ duplex ieiunīū. s. tribulatiōis t gaudij siue meroz⁹ t exultatiōis sic hī i gl. sup illo loco Matt. ix. c. Nūqđ̄ pōt filij spōsi lugere q̄diu fuerit spōsus cū eis. Jeiunīū vanitat⁹ siue simulatiōis vel fictionis est in hypocritis. Jeiunīū ℣itutis siue charitatis est in scīis t ꝑfectis. Jeiunīū indictiōis est vt i die btī Marci. Jeiunīū necessitat⁹ ē in ꝑfectis. Jeiunīū instōis ē ieiunīū q̄dragesi. t alia a scīis ꝓb⁹ institutā: q̄ quare instituta fuerit tā dictū est: t dicē sub ti. de capite ieiunior: Et nota q̄ ieiunīū in dictiōis necessitat⁹ t instōnis ad idē referunt. ¶ Jeiunia necessaria. i. p ecclesiā īstituta t indicta: sunt ieiunia quatuor tēpoz⁹ vigiliaz apl'oz: natiuitatis dñi btī Jo. bapti iste: oim scīoz: assūptiōis btē Marie: btī Laurētij q̄dragesime t sexte ferie: ꝑter illas q̄ sunt inter pascha t pēthe. t ꝑter q̄ si natiuitas dñi i ea venire ptingat nisi tūc aliq̄ votorel religiōi sint africti. Dicūt tū ḋđ̄ q̄ ieiunīū sexte ferie nō ē necessitat⁹ nisi quo ad carnes: alioq̄n nō liceret cistersiensib⁹ illō mutare. Sz ꝺm Leonē papā iz nō sit necessitatis sabbato q̄ carnib⁹ abstinere: rōnabilis tū ꝑsuetudo t canō Jnnocē. aliter interpūat eo q̄ i illo tri duo post passionē dñi tota fides in sola btā ℣gine Maria remāsit. Sñalia q̄z ēt spālia ieiunia pepos in synodo t cōciliis īstituta solui nō debēt. Siquidē ad necessaria ieiunia tenent doli capaces: cū t ipsi delinq̄re pñt: dispēsari tū pōt circa hoc cū ipuberib⁹ t etiā cū cōstitutis in maiori etate: t cū senibus t infirmis ac debilib⁹. Mulieres ℣o iz ꝓpter viroz ꝓhibitionē ieiunia votiua volūtaria dimittere debēt. put supra dictū est: in dicta tū ecclīa nō iz: t si in illis sacerdos forte pp scādalū cū eis valeat dispensare. Alr eñ in dicta ieiunia redimi pecunia vl̄ alio mō nequeūt nisi casual⁹ necessitas subsit: tūc eñ btī pñt redimi vel cōmutari: sicut et ieiunīū festi qđ̄ est die lune fit in sabbato. Uñ t in q̄busdā locis in q̄bus sunt ecclie scī Quintini nō ieiunāt in vigilia oim scīoz: sed die tertia p̄cedēti De hoc dictū est in ꝑmio scē ptis. Posset ēt statui vt quidā dicūt vr̄ dictis ieiunijs bis: parū tū comederet: sicut faciūt cistercien. operātes qui ad tollēdū scandalū t charitatē seruādā aliquid preguſtant nec ꝑpter hoc ieiunīū per ecclesiā indictū soluere dicunt. Solūtaria ℣o. s. ad q̄ aliqui voto vel ꝓposito se astringūt: vel etiā que sacerdotes ꝑ ter indicta ꝓpter pctā imponūt licet ꝓmutare et redimere: etiam si nulla causa subsit dīmōvtilioz sit cōpēsatio. Ceterū comedere ante horā comedē di: t añ missā in ieiunijs statutis t necessarijs moz tale pctūm esse sacri canōes affirmāt: in volūtarijs vero veniale. Circa vigilias apostoloz notādū est q̄ ieiunīū paritatis: q̄ñ videlz paria sunt sanctoz merita pariter ieiunam⁹: sicut patet i vigilijs beatoz iacobi t bartholomei t aliorz apl'oz: qui nō habēt ieiunia in stōnis: in quib⁹ ieiunam⁹ ꝓ eo q̄ fuerūt apli: q̄ñ alij apl̄i vigilias habēt. Cū ei sint meritis pares: decet vt oēs habeāt ieiunia. vnde conci. brachareñ. dicit q̄ oīm apostoloz vigilie sunt ieiunāde ꝓter vigilias apostoloz Philippi t Jacobi t Joānis euāgeliste. Eccla tamē gallicana nō tenet nisi de sex apostolis: t de q̄tuor cozū ieiunijs. Petrus t Paul⁹ habēt pariter vnū q: cadez die passi sunt. Simō t Judas habēt aliū Matthe⁹ habet tertiū. Andreas quartū in vigilia istoz ieiunādū est: vt sicut illi passi sunt ꝓ xp̄i noīe: sic t nos cū eis ꝓpatiamur: si cū eis regnare velim⁹. De alijs vero apostolis institutū nō est ꝑ aliqua impedimēta. Ecce eñ festū phylippi t Jacobi est inter pascha t pēthe. q̄ tps gaudij est t letitie: tōq̄ tūc nō est ieiunū. Si opponat⁹ de ieiunijs letaniar. Rñdet q̄ necessitas īteruenit: ꝑ put ibi dicet: vl̄ id nō est ieiunū necessitatis: ꝫ volūtatis: t de eo q̄ quidam ꝓpter expectationem spūs sancti ieiunāt ab ascēsione vsq̄ ad pentecostē ꝓ eo q̄ apostoli dies

. essent hoc tpe ieiunasse. Rñdetur q̄ nulla scriptura autētica dicit apl'os tūc ieiunasse. Uñ tūc ieiunādū nō est: q: tps illō est de tēpore paschali. In vigilia tū pēthecostes dñi ieiunādū ē: vt p ieiunū mūdati t purificati spūi scīo digne suscipere mereamur. Itē Jacobus zebedei frater Joānis euāgeliste occisus est ab herodē in diebꝰ azimoz: quare ieiunīū nō hz: nec etiā tūc de illo festum celebrē: put in septima ptē sub tpsi⁹ festo dicet. De beato bartholomeo cui⁹ festū celebrat: nono kalēdas septēbris: ūr q̄ fuit excoriat⁹ t sequenti die obūt: et sic si haberet vigiliū: oporteret q̄ eēt tertia die añ: qđ̄ eēt ꝺ nozmā alioz festuoz⁹ ieiuniozū. Quidā añt celebrāt festū excoriationis: alij obitus: t melius. Sed sicut in cōcilio brachareñ. cauet in hoc ꝑsuetudo cuiuslibet eccle est obseruāda. Barnabas añt nō hz ieiunīū: q: nō est de nūero. xij. apl'oz nec ōr apl's nisi q: cū esset soci⁹ pauli: missus ēt fuit ad ꝓdicādū: vñ Segregate mihi barnabam et paulū. De beato q̄q̄ Thoma nō est ieiunīū statutū: q: eius festū est in aduētu dñi vbi cōtinuū est ieiunīū. Matthias etiā ieiunīū institutiōis non hz: q: frequēter festū illius solet ptingere in q̄dragesima: t semp est in septuagesima: t tūc est tps ieiunij: vel q: nō fuit in primitijs apl'is: iz post passionē dñi forte est electꝰ t electionē aliozū loco. Jnde ostitutus: vñ ꝓpheta. Et ēpatū ei⁹ accipiat alter. Decretalis tū dicit q̄ hic hz vigiliam t ieiuniū: hec est vis siue ifstud festū fiat in prima die bisextili siue in scḋa. put in. viij. ꝑte sub anno solari dicēt. Joānes euāgelista festum hz tertia die post natale dñi: t tūc nō est ieiunīū: tū ꝓpē festa tūc occurrētia: tū q: ipe die illa nō obūt: imo in die festi beati Joānis baptiste. Si tū fieri posset bonū eēt in oīb⁹ apl'oz vigilijs ieiunare. Beat⁹ laurētius sol⁹ inter martyres: t sol⁹ btūs Martin⁹ inter cōfessores ieiunīū hñt. Pozro dicunt ḋđ̄ q̄ nō soluit ieiunīū: hz peccet q̄ i ieiunijs ḋictis ꝑter⁹ in quadragesima comedit caseū t oua. Alij ꝺdicunt. Ex cā tū i aliq̄b⁹ locis hoc posset ꝓcedi. iij. di. decī de. De ieiunio tra q̄dragesime Hze. ira dicit. Parasit est: vt q̄ his dieb⁹ a carne abstinem⁹: ab oīb⁹ q̄z q̄ semēt inā trahūt originē carnis ieiunemus a lacte: vez caseo t ouis. Quidā añt heretici dicūt q̄ xp̄iani nūq̄ deberent carnes caseū t oua comedere: q: vt dñt hoc nō legīt i nouo testō: imo apl's iudicarūt abstinere ab ymolatis simulachroꝝ t sanguine t suffocato. Et apl's. Si esca scādalizauerit. f. m. nō. m. c. in eter. Et alibi. Bonū est: nō manducare carnē nec ꝺbere vinū ꝛc. Nō legīt ēt vt dicūt q̄ ꝑs ex aliqua natura eoz que mouent discipulis ad māducādū daret nec etiam añ se mā ducare sineret ꝑter pisces: nec ex fructu alicuius creature q̄ moueat se excepto fructu apū. Electuarijs vero nō aliter vti lz. nisi sicut alio cibo delicato secus est in medicina curatiua: ꝑseruatiua tū vbi nullū est signū infirmitatis infirmitatis recipere et ꝑ electuarijs ieiunia soluit: nec etiā ꝑ potu añ cibū. vel post. Sic eñ vt inductū ex cōsuetudine ecclesie ieiuniatis t hoc tolerātis. Seneschalchi añt vel q̄libet alij seruitores vel portātes encenia nō soluūt ieiunijz si ꝑgustāt cibos añ dños forte de torico dubitātes. Quib⁹ etiā casib⁹ mona chi abbatib⁹ seruiētes: t alijs fuitores pñt carnes ꝑgustare. Jōq̄ etiā de medicis ꝑgustātib⁹ medicinaꝝ. Tpe ieiunioꝝ ꝓcisse vestes deponunt t hūiles assumūt: t carnes tā solide q̄ liq̄de dimittunt. Sed cū pisces sint caro q̄re hoc tpe comedūtur. Rñsio: de⁹ nō maledixit añs: qm̄ q̄ aquā baptismi futura erat remissio petōꝝ hoc eñ elemētū dignissimū ē qđ̄ sordes abluit: t sup qđ̄ spūs dñi añ mūdi ostēnē ferebat: terre ℣o maledixit i opib⁹ hoīs: Jnde est q̄ oē gen⁹ carnis q̄ in terra vsiat tā q̄drupedia q̄ aues in ieiunijs nō lz comedere. Et lz q̄dā aues circa mare ℣senē: t in añs: q̄dā in eis vel ex eis desnascant: magis tū ad naturā terre a q̄ nutrimētū ꝓcipiūt q̄ ad hoc ptinere dñr. Adhuc cū q̄dā pisces sint hūtes ex vna ꝑte formā q̄drupedis alialis t ex altera pisces biuer⁹ in ieiunijs pōt comedi ex ꝑte q̄ pisces vr̄: ex alia ℣o minime. Adhuc piscīū vsus ꝺm Hzeg. ira xp̄iano relinquit: vt hoc ei infirmitatis solatiū nō luxurie pariat incētiuū. Deniq̄ q̄ a carne abstinet nequaq̄ sumptuosiora marinaruz beluarū cōuiuia ꝑparet. Unū ꝺm ieiunio sic ꝺbere ꝓmittit vt ebrietatē oēo fugiam⁹. Uñ i pñali romano statutū est vt peniteus paruis piscul⁹ et mediocri ceruicia tpare vtak: extra ō homici. c. ij. Postremo notādū est q̄ sicut ait Hzeg. in omelia illi⁹ euāgelij. ℣ō q̄dā diues fecit cenā magnā: refectio cozporis in dieb⁹ ieiunioꝝ posti⁹ nulla alia paratur: non prandium sed cena vocatur.

¶ De officio quarte ferie. Cap. viij.

Nunc ad hui⁹ diei officiuz redeamus. Si q̄dē in hac quarta feria examinanꝰ ordinādi: an sint idonei ad suscipiēdos ordines vel nō q̄ñ in quarta etate Leuite a Dauid t a Salomone ad tēpli ministeria distribuūti sunt. Et inde est q̄ due lectiōes legūtur ad missam: quarū prima q̄ legīt sub tono nocturnali. s. declinante: ſignificat vetus testām: t ideo q̄ legitur sub cōi tono. s. ascēdēte: ſignificat nouū test. ad ſignificādū ordinādos i vtroq̄ testō debere esse instructos. Monēdi eñ sunt q̄ ad ordinē sacri ꝓcēdūt: vt habeāt notitiā legis t ꝓphetaꝝ ḋbus possint alios erudire. Prima lectio erit in nouissimis Esa. ij. c. Secḋa est locut⁹ est dñs. Esa. vij. c. Sz t lex t ꝓphete i quarta mūdi etate viguerūt. Doctrinā ieiunioꝝ habem⁹ a ve. test. vt ꝑmissum est. Semel genua flectīt: q: tā i lege q̄ i ꝓphetis de⁹ vn⁹ colipcipit. Quoties añt in q̄rta feria due lectiōes legunt: toties in ꝓximo sabbato possunt generales ordines celebrari: qđ̄ sepies cōtigit: vez ter in quadragesima: t ter extra quadragesimā: de q̄ dictum est in ꝑmio scē partis. In sextis ℣o ferijs ieiuntoz⁹ quatuoꝝ tēpoꝝ: vna ḋitur lectio ad missam legīt: q: lex t ꝓphete q̄ fuerūt in quarta etate in vno euāgelio in sexta etate recapitulāt. Sane hui⁹ quarte ferie euāgelij est. Missus t c. quod est Luce. j. c. in quo paranimphi recitat annūciatiōe virginis consensus: t dñi incarnatio: que ꝓphetijs rubis fuerat añ declarata. Uñ ꝓcinit ꝓpheta in introitum. Rozate celi desup: t nubes pluāt iustū. Esa. xlv. c. Rozate celi dicit t pluere. q: descendit ℣bū in aulā crudelis ℣ginis sicut pluuia i vellus. Celos dixit t nubes angelos t ꝓphas q̄ enarrāt gl̄iaz dei. In ꝓphetica lectiōe. Erit in nouissimis dieb⁹: q: ē Esa. ij. c. a gīt de mōte dñi: q̄ de pulapide creuit in mōtez q̄ regnabit in domo Jacob in et ernū: vñ recte subdit i graduali. Tollite por-

A De offō q̄rte ferie ieiuniorū adūetus.

B Qr legātur due lectiōes in q̄rta feria q̄tuor tēpoꝝ.

C Quę ieiunia ab ecclesia īstituta.

D Quę carnes nō sciscitanda ꝛ ꝑtinent ad ieiunia.

E Ack. ij. Psal. cviij. Videt beatus Martinum hre vigiliā.

F Comedere añ horaz in ieiunijs.

G Ack. xv. j. cor. 8 Rom. xiij.

H Serui tores aliq̄d ꝑgustātes nō soluūt ieiunium.

tas principes vras: ⁊ eleuamini porte eternales: ⁊ introibit rex glorie. Et q̄s ascēdet in mōtē dñi: aut q̄s stabit in loco sc̄to ei⁹. In epistolari lectiōe, Locutus est dñs ad achā ⁊c. que est Esa. vij. c. manifeste agit de btā x̄gine Maria cui rite succinit graduale. Prope est dñs: ⁊ ne qua surrepat dubitatio subditur in offertorio. Cōfortamini. Alie tñ sūt eccleste dicūt Aue maria gr̄a plena dñs tecū: bñdicta tu in mu. ⁊ bñdict. fru. ven. tui: q̄ sumit ex dicto euāgelio. Cōio est. Ecce x̄go ocipiet ⁊ pariet filiū ⁊ vocabit nomē ei⁹ emanuel. Esa. vij. c. In matutinali officio in qualibet ecclesijs / psalmodia finita: diacon⁹ ⁊ subdiacon⁹ ⁊ accoliti in albis cū cādelabris ⁊ thuribulo / pcessionaliter iussu plati ad pulpitū pergūt: vbi diacon⁹ / pnunciat euangeliū Missus est angel⁹ gabriel a deo: ⁊ ei⁹ omelia: deinde incēsat altare: ⁊ postea ipse ⁊ subdiacon⁹ sedēt donec vnus accolit⁹ incēsauerit chorū: qō q̄dē fit ob reuerētiā dñice annūciatiōis: q̄ i ipo euāgelio ptinet. Mēpe plat⁹ illos mittit ad notandū q̄ de⁹ p̄ p̄phas p̄misit ad p̄nūciādū dñi incarnatione futurā: ⁊ Gabrielē archāgelū misit ad annūciādū eā x̄gini Marie. Diaconus euāgeliū p̄nūciās est angel⁹ annūciās x̄gini q̄ cōciperet. Altaris thurificatio ē spūs sc̄ti tpi x̄gini obūbratio. Ministrorū q̄es siue sessio ē ipsi⁹ x̄ginis timor ⁊ cogitatio q̄lis esset angeli salutatio. Chori vo thurificatio est patrū illi⁹ tpis de filij dei incarnatiōe diu desiderata exultatiū gr̄arū actio ⁊ cōgratulatio.

¶ De sexta feria. Capitulum. lx.

A Quasi in. vj. fe. vna tātū lectio in missa legāt. Esa. xj

IN sexta feria vna tñ lectio ad missam legit: q̄ actor nouī et veteris testamēti de q̄bus p̄missum est: vnus solus deus est: ⁊ q̄ ex vtroq; testō vnā euāgeliū factum est. Et est epistolaris lectio. Egredietur virga de radice iesse: q̄ est Esa. ⁊ manifeste de aduētu ⁊ beata x̄gine Maria intelligit: q̄ cū esset immaculata virgo: ppe fuit. Ioēs in introitu ecclesia p̄cinit. Prope esto mihi dñe. ⁊ inversu. Beati immaculati in via: qui ambulant in lege dñi: ⁊ ad idē ptinet euāgelium. Exurgēs Maria: q̄ō est Luc. j. c. Hodumle. Q̄nde nobis dñe mlam tuam: ⁊ offerēda. Deus tu. vel fm alios. Audi israel. Primū respicitur aduentū q̄ē q̄ celi enarrauerūt. i. apli p̄dicauerūt in sc̄ho aduētu cum dño iudicaturi: iccirco est hodierna statio ad sc̄tos apl̄os: de q̄bus hr̄ in cātico x̄ginis: de quo fit mētio i p̄misso euāgelio vbi dr. Luc. j. Deposuit po. de se. ⁊ exal. humi. i. supbos scribas ⁊ phariseos: ⁊ exal. hu. i. apl̄os. ⁊ in cōtone. Ecce dominus veniet. zacharie vlti. capi.

¶ De sabbato. Capitulum. x.

A de sabbato q̄ tuor tēporum aduentus est quare q̄tuor lectiones ve. tes. i eccl⁹ q̄nt. ¶. 134

IN die sabbati dñr. iiij. lectiōes de veteri testō añ lectionē illā Angelus dñi: que sumunt de lege ⁊ pphetis ⁊ in q̄busdam ecclesijs prima est. Clamabūt: q̄ est Esa. xix. c. sc̄da est. Letabit: q̄ est eiusdē. xxxv. c. Tertia est. Sup montem: que est eiusdē. xl. c. Quarta est x̄po meo: q̄ est eiusdē. xlv. c. Ideo añ sunt quatuor q: quatuor sunt ordines bñdicētiū deū / vcz plati clerici / religiosi / ⁊ laici siue pp̄lus quos enūerat dicēs. Domus israel bñdicite dñm: per hoc plati. Domus Aarō benedicite dominū / per hoc plati. Domus leui bñdicite dñm: p hoc ministri. Qui timetis dñm benedicite dñm: per hoc religiosi ⁊ tel ligunt. Prima ergo lectio ptinet ad pp̄lm secūda ad prelatos / tertia ad ministros / quarta ad oēs religiosos. In his em̄ lectionibus informant ordinādi vt ad exēpla sc̄ōr patrum dictor quatuor ordinū cum eis bñdicāt dñm: siue vt bñdictio illorū veniat sup eos. Vel ideo quatuor legūtur: q̄ ie iunās dz habere quatuor cardinales x̄tutes. s. tēperantiam / q̄ ipsum ieiuniū tēperātia est. Prudētiā. vñ apl̄s. Rōnabile sit obsequiū vr̄m. Fortitudinē: vñ puer. vl. De muliere forti. i. de ecclesia. Accinxit fortitudine lūbos suos: q̄ opz nos multū laborare ad hoc vt caro nr̄a mūda sit q̄ō cū magna sit pugna. q̄ valde corrupta est: ⁊ spinas ⁊ tribulos germinat: ⁊ ideo cū magna attritiōe venit ad candorez: sicut ⁊ bissus / ⁊ iustitiam vñ Esa. Et erit iustitia cinguli lūboꝝ ei⁹ ⁊ fides cinctoriū renū ei⁹: de x̄po loq̄t in mēbris: q̄si em̄ sit iustitia in terra recedūt latrones: sil⁹ q̄si iustitia sit in nobis recedūt p̄aui mor⁹ ⁊ nō superāt: Iz in nobis habitēt. Si vo nō fiat iustitia nō recedūt. vñ Esa. Quō nō facim⁹ iustitiā nō recesserūt habitatores terre: vbi est iustitia ibi pax. Fides añt est cīctoriū renū ei⁹ q̄ vt dicit Greg. Despect⁹ terreno⁹ restringit fluctus carnaliū voluptatū. Q̄n si ieiunas a cibis corpis opz vt ieiunes a cibis q̄nois ⁊ comedas cibos mētis: q̄ añt sic ieiunāt nō nocebit eis ignis tribulatiōis nec ignis mundan⁹: sicut nec tribus pueris nocuit ignis fornacis babylonis: ⁊ iō seq̄t lectio Dañ. iiij. Angelus dñi. Precedit añt ipsa lectio ordinatione clericoꝝ: ad notādū q̄ nemo rite pōt ad p̄secratiōnē accedere nisi pri⁹ transeat p fornacē atq; in fornace deus bñdicat. Juxta illud Sap. Vasa figuli q̄bat fornax ⁊ hoīes iustos tēptatio tribulatiōis: q̄ q̄ ad sacrū accedūt ministeriū p̄bādi sunt in camino multarū tribulationū ⁊ tētationū. Juxta illō apli. Et hi q̄benē primo: ⁊ sic ministrēt. Propter ordinādos em̄ legit ad significādū q̄ sic viuere deberēt: vt nō noceat eis aliq̄s ignis regis babylonis. i. diabol⁹: sicut ignis trib⁹ pueris nō nocuit. Et sequūtur bñdictiones. s. hymnus. Bñdictus es domine ⁊c. Qui post q̄bationez coronant ⁊ a dño bñdicent ⁊ in fine subiūcit versus. Glo. pa. ⁊c. In laudē ⁊ i honorē trinitatis: q̄ō nō fit post psal. Bñdicite: tum q̄ ibi in vltimo⁹ fit mētio de p̄fē ⁊ filio ⁊ spū sc̄tō: tū q̄ ibi in facto triū pueroꝝ tota trinitas fuit de honestata: hi vo x̄pus p̄cedētes ad soli⁹ p̄fis ptinēt laudē ⁊ in ordinādis trinitas honorat. Chozo añt iz sedere dñi lectio ipa dr. sed nō in cātu: aliud em̄ significat ipsa lectio in legēdo: aliud in cātando: vñ nūc stare dz ep̄s ⁊ clerus: q̄n nō debemus q̄escere: q̄ scimus pueros illos p deo laborasse. Dicunt añt in sabbatis teiuniorū. vij. lectiōes euāgelio ꝑnumerato / eo q̄ septē sūt ordies: ⁊ q̄dā dicūt. xij. p eo q̄ antiquit⁹ rome: ⁊ adhuc in p̄stātinopoli fieri dr: legebant grece ⁊ latine: ⁊ legebāt. xij. lectiōes per xij. lectores quoꝝ sex erāt greci ⁊ sex latini. Erant tñ solūmodo sex in sentētijs: q̄n ille sex sine euāgelio / que legebant latine legebant ⁊ grece: sicut dixerim⁹ Amen: ⁊ postea dixerim⁹ vere: nō ideo due res erunt. Ideo autē legebātur dupliciter q̄ Rome erāt greci quibus latina lingua incognita erat. Erāt etiam latini permixti quibus greca incognita erat / vel hoc fiebat ad notādum vtriusq; populi vnionem. Ceterum ad orationem: que dr post lectionē. Angelus dñi. s. deus q̄ tribus pueris ⁊c. Nō flectit eccl̄ia genua: Iz in oīonib⁹ aliaꝝ lectionū añ flecteret p̄ter q̄ī octauis pēthecostes ad ostēdendū q̄ eccl̄ia cōformis est tribus pueris. Dani. iij. Fecit em̄ nabuchodonosor statuaz: ⁊ cogebat oēs adorare eā Iz tres pueri cū dānele noluerūt genua flectere añ statuā: tales debēt ee ordinādi q̄ añ statuā. i. añ mūdi gl̄iā genua nō flectāt. Quare clerici ordimēbtur: ⁊ quare in sabbato dictū ē in p̄mio sc̄de p̄tis. Quidā cōfūt sacros ordines inter lectionē Angelus ⁊ epl̄az Pauli: vt post ordinationē p̄ponāt ordinatis epl̄am ⁊ euāgeliū ad instar boni pastoris: q̄ mittēs filiū monet cū q̄d ⁊ qualr̄ actur⁹ sit. Ordinati em̄ p capellas mittēdi p epl̄az monent: vt alios corripiētes bñdictionē quā acceperūt custodiāt. Per euāgeliū vo dr eis. Euntes docete oēs gētes. Mōnulli ēt subdiaconatu añ epistolā rōne p̄missa p̄stito p̄tinue posse eā diaconatū ⁊ sacerdotiū p̄bēt: q̄b⁹ p̄stitis i vocē letabundā erūpūt dicētes. Bñdict⁹ es dñe eo q̄ hi p̄sertim ordines iuitank ad laudes / ⁊ p̄stank / citra euāgeliū: q̄ Moyses ⁊ Aarō leuitas i tabernaculi ministeriū ordinauerūt: ⁊ x̄ps. lxxij. ordiatos ad p̄dicādū misit. Debet añt legi epl̄a. s. Rogam⁹ ⁊c. Que est. ij. ad Thessal. ij. c. ab aliquo ō ordinatis die ipa: q̄ eps dz p̄tius ordinatos ammonere ⁊ postea ad maiorē ammonitionē epl̄am illis tradere. Preterea ordinat⁹ doctrinā sibi i ordiatiōe traditā p hoc se reducere in opus ostēdit: pp eādē ēt rōnē vn⁹ de nouiter ordinatis legit tūc euangeliū. Annū. xv. q̄ō est Luc. iij. c. Post epl̄am ēt cantat tractus: q̄ significat grauitatē: quā sacrat⁹ seu ordinat⁹ seruare dz ne i supbiā elatus i laqueos incidat diaboli. Cōio est. Exulta satis: que est zacharie nono capi.

Lu. x. D Quar vn⁹ nouis ordinat⁹ cantat epl̄az ⁊ alius / missē euāgelium. B qualr̄ sit p̄fecte tenuandum. Ecct. i xxvij. j. thi. j Dañ. j.

¶ De dñica quarta aduētus dñi. Cap. xj.

A De dñica quarta aduētus. Psal. xviij.

IN quarta dñica aduētus p̄mū rūsoriū in nocturnis est. Canite tuba: q̄ō sumptū est de Johele. Antiq⁹ em̄ iudei cāebāt tubis ad iuitādū hoīes ad nuptias ⁊ ad solēnitates ⁊ ad mouēdū castra. Q̄n nūc p̄cepit dñs p̄latis vt cātēt tubis iuitātes gētes ad nuptias nouī regis quarū dies instat. s. dies natalis dñi in q̄ x̄ps despōsauit sibi humanā naturā: fm q̄ dr in psal. Et ipe tā⁹ spōsus procedēs de thalamo suo. Canite igit / q̄z prope sunt nuptie: ⁊ pp̄ p̄missam cām cātores hac septimana alti⁹ solito vocē suā exaltāt in rūsoriis ⁊ i introitib⁹: vt pri⁹ sopore negligētie op p̄ssi lectiōib⁹ excitari nolumus: saltē vociferationib⁹ ⁊ tumultu cātuū excitemur. Sicḋē i septē annis añ annū iubileū p̄cepit dñs canere tubis pro ipsi⁹ āni i sānctis letitia. In hac añt historia huius dñice ptim ex pphetis / ptim ex euāgelio cōpilata cōia ex vtriusq; decātank aduētus: ⁊ p̄sertim vocatio gētiū declarat p x̄pi aduētū vbi i psona apl̄or vel doctoꝝ dr. Canite tuba ⁊ vocate gētes. Sanctitas vidēs calcīatā fore diuinitatē i vtero virginali: clamat ad eā i introitu: dicēs hr̄ q̄ sdā eccl̄e. Memēto nr̄i dñe i bñplacito: p. ⁊. hoc ē i filio: in q̄ bñ cōplacuisti ex mūlibus pp̄lī: q̄ fuit tuus ab initio mūdi. Et iō cōgratulat alteri i epla: dicēs fm quasdā eccl̄ias: Gaudete: q̄ est ad Philip. iiij. Sz iuxta cōsideratiōnē vteri x̄ginalis cātat i graduali dñm prope ee: ⁊ celerē ei⁹ aduētū. In alīa vero. Veni dñe: i offerēda. Cōfortamini: ⁊ in cōtone. Ecce virgo desiderat: ⁊ cōsolat: ⁊ cām. cōcludit cōsolatiōis. ¶ Porro ad ostēdendū desideriū antiq̄ patrū i fine aduēt⁹ cātank septē antiphonc: vna q̄ q̄ez fm ordinē suū sua die vsq; ad natale que in tenturcipiūt ab o. Pria est O sapiētia ⁊c. Sūt añt septē vij. an q: dirigunk ad x̄pz: in quo requeuit spūs sapiētie ⁊ tipho intellect⁹: spūs p̄silij ⁊ fortitudis ⁊c. Esa. ij. per q̄ ne q septē dona sue incarnatiōis nob⁹ gr̄az ministrauit cipiūt put in ipsis septē antiphonis apparet. Sūt ēt septē q̄ cātank in designatiōe antiquoꝝ patrū: q̄ se natiui ptenario fuiētes aduētū dñi expectabāt. Ista tamen sctī: q̄ x̄ps veniēs largit⁹ ē mūdo: ⁊ p q̄ expectātes illuminati sūt. Et sunt oēs sc̄i toni. ¶ Prio q̄ q̄libet loq̄t de vtroq; aduētu. ¶ Secdo q̄ signāt nob⁹ geminā dilectionē. s. dei ⁊ p̄rimi. ¶ Tertio pp̄ geminā x̄pi ad q̄ dirigūk naturā: vñ Bemīe, gygas substātie. ¶ Quarto q̄ ipe ātiphone notāt desiderii tā antiquoꝝ patrū expectātiū p̄mū saluatoꝝ aduētū q̄ modernoꝝ expectātiū scdz. Oēs q̄ sunt secūdi toni in signū q̄ sc̄m expectam⁹ aduētū. Et aduerte q̄ ille: q̄ hñt i p̄tin. x̄ba ptinētia ad diuinitatē: ptinēt ad eos q̄ exspectāt p̄mū: vt o sapiētia ⁊ o adonay. Adonay añt interp̄tat dñs q̄ dñz bit efficte creature: vt q̄ ois creatura dñationi ei⁹ fuit. Ille vo q̄ hñt x̄ba ptinētia ad hūanitatē ptinēt ad expectātes fm: vt O radix iesse: ⁊ O clauis Dauid. Sūt etiā q̄dā q̄tuoꝝ q̄uenīūt: vt O rex gētiū. Mā dei filij dr rex hūanitatē. Juxta illud. Psal. lxxj. De⁹ iudiciū tuū regi da. ⁊c. Et ēt hr̄ hūanitatē. Juxta illō. Dñe i x̄tute tua lerabit rex ⁊c. Sepi⁹ tñ fm Psal. xx. hūanitatē rex dr: q̄ hr̄ eā est vnct⁹ oleo letitie p p̄ Psal. ttcipib⁹ suis. ¶ Rurs⁹ eccl̄ia in his septē antipho xviij. nis oñdit mlt̄iplicitatē morbi sui, ⁊ ad q̄libz perit remediū sui morbi. Mā añ dei filij aduētū in carne septez eram⁹ ignorātes siue ceci: penis eternis addicti: morbi serui diabol⁹: mala peccati, p̄suetudine vincti: tenebris obuoluti: exules a p̄tria ⁊ expulsi. Iō q̄ī digebam⁹ doctore: redēptore: liberatore: eductore: illuminatore: saluatore: q̄ igit ignorātes eram⁹: nō q̄ ab ipo doceri ī digebam⁹. Q̄n in p̄tia ātiphona cla p̄ x̄pi mam⁹. O sapientia q̄ ex ore ⁊c. Eccle. xxiiij. ⁊ Sap. viij. ⁊ Esa. xl. c. Qz vo parū p̄desset si doceremur ⁊ tu. nō redimeremur. iō i sēba ab ipo redimi postulam⁹ O adonay ⁊c. Exo. vj. ⁊. xiij. ⁊. xix. ⁊. xx. c. Sz q̄ nil p̄desset si essem⁹ docti ⁊ redēpti: ⁊ adhuc post redēptionē teneremur captiuitiō i tertia petim⁹ liberari. O radix iesse ⁊c. Esa. xl. ⁊. lij. c. Sz q̄d p̄desset captiuis si essent redēpti ⁊ liberati: si tñ nō duz essent ab oīvinculo absoluti: vt. s. sub pctō essent ⁊ victi libere quo vellēt ire nō possent: ⁊ iō i quarta ab oīb⁹ pctī vīculis educi petim⁹. O clauis dauid ⁊c. Apoc. iij. ⁊ Esa. xlij. ⁊ Luc. j. c. Preterea q̄ hi q̄ diu fuerūt i carcere oculos hñt obtenebrātes: nec clare videre p̄nt: iō post absolutionē a carcere restat nos illumiari: vt videam⁹ quo ire debeam⁹: ⁊ iō in q̄nta hoc petim⁹. O oriēs ⁊c. Zach. vj. Sap. vij. ⁊ Malach. vl. ⁊ Luc. j. c. Sz si essemus docti et ab inimicis penit⁹ liberati ⁊ illumiati q̄d valeret nisi deberem⁹ ad regnū p̄duci: ⁊ ibidē sanctos: ⁊ iō in duab⁹ sequētib⁹ petim⁹ saluari. O rex gētiū ⁊c. et Aggei. ij. ⁊. j. per. ij. ⁊ Ephe. ij. ⁊ Heb. ij. c. In qua petim⁹ salutem gētium: ⁊ O emanuel ⁊c. Esa. vij. Matthei. j. ⁊ Esa. xxxij. ⁊ He. pe. c. In qua petim⁹ salutem iudeoꝝ. In q̄busdā vero eccl̄ijs addūtur alie due. Prima in honorē btē virginis Marie q̄

cōcepit: sed̄ ꝙ angelo: q̄ ad virginē intr̄oiuit: vel i honorē sancti Ioseph cui⁹ fer̄ tūc accidit. Due q̄ dem adūnt vt ꝓlixi⁹ nouenarius numerus ad de signā dū: qz p septē dona spūs ꝛc. ī quibus ad nouē ordines angelor̄ quor̄ quilibet desidera bat xp̄i natiuitatē: vt implerēt numer⁹ ipse q̄ de celo ceciderūt. Quedā etiā eccl̄ie cātāt duodecim: que ex primūt duodecī ꝓpheras: qui xp̄i aduentū p̄dixerūt: q̄ etiā duodecī apl̄oꝝ testimonia robo rauerūt: ex quo duodecim tribus ⁊ duodecī milia signati saluant. ſz nō sunt nisi septē hōres veniā: Apoc. vij. Oēs aut̄ ſcripturē ꝓ qō pot⁹ admiratiue ponit q̄ vocatiue. Cātant in vesperis: qz dn̄s venit inve spera mūdi: Hoc est Helias: q̄ sero carne ⁊ ī mane pane vesc̄it: dn̄s. s. nr̄ q̄ in vltima etate mūdi carnē assūpsit ⁊ ī diluculo reiurgēs ſpanē angelor̄ trāsi uit. ¶ Et nota q̄ hec hebdomada ꝓxima natiuita

D Oi⁹ dī cāt. vj die⁹ ꝓxi mū an te na la xp̄ne

ti ꝓparatio merito nūcupat: ⁊ ea hystoria. Clama in fortitudine cantat: q̄ nō vt q̄dē simpliciter autu māt ad q̄tuor ꝓpa: ſz ad dn̄i ꝓtinet ꝓximā natiuita tē. Ad cui⁹ sex maturinales⁹ laudib⁹ decātat: q̄n q̄ liber illius ferie ꝓprias hz ad laudes ant̄iphonas: q̄ p sex etates ant̄iq se aī aduēt̄ ꝓparauerūt: et nos p sex opa mie ad scōz ēt ꝓparamur. Verūt̄n fe riales ant̄iphonas: q̄ in illa feria: in q̄ occurrit fe stū sc̄i ¶ Thome ſcripte sunt: octaua die ātea q̄daz canere ꝙsueuerūt. Decet ei aī natiuitatē dn̄i cāt⁹ ⁊ oēs ant̄iphonas ⁊ fere oia r̄nsoria renouari: q̄ si cut ꝓlures ⁊ frequēriores nūcios magꝭ ac magꝭ mouēt ad⁹ subditi ad solicitudinē honorifice su sc̄ipiēdi platū: sic ⁊ renouatiōe cātus magis ⁊ ma gis mouemur ad curā nostre ꝓparatiōis in susce ptione, dn̄i ⁊ vt p quotidianā renouationē cāt⁹ ex citemur frequēri⁹ ad turpes ⁊ terrenas cogitatio nes purgādas: vt sit dignū habitaculū: ⁊ ornatus vēturo regi regū ꝓpis cogitatiōib⁹ ꝓparem⁹. Post tū ⁊ tot⁹ aduēt⁹ ꝓparatio nūcupari: vñ in principio

ro. xiij legit. Abiciam⁹ opa tenebrar̄: ⁊ induamur arma lucis ꝛc. q̄ oia ꝓparatiōis insignia. Intitulat aūt in antiq̄s libris dn̄ica ista. Dn̄ica vocat. ¶ Prio q̄

Mat. xj. Io. j. oīdit q̄ oīs sc̄tūs vocat. ex quo Ioānes quo inter natos mulier⁹ nō surrexit maior: mō ē dign⁹ solue re corrigiā calciamēti: sicut dicit in euāgelio hui⁹ dn̄ice. i. incarnationis mysteria denudare: ⁊ ꝓpē hoc dn̄s papa nō facit statione apō aliquē sanctū. ¶ Sc̄do dr̄ vocās: q̄ nō hz ꝓprīū officiū iz mutuat alicuⁿ. ſ. Rorate celi ꝛc. ⁊ hoc ꝓpter ordines ꝓcedē tis dict: in q̄bus fuit aplic⁹ occupat⁹. Sepe ei in decēbri ꝙsueuerūt ordines ab apostolicis celebra ri. ¶ Tertio q̄ nūcerū dierū aduēt⁹ excedit. s. xxj. q̄ re inter dn̄icas aduēt⁹ nō debuit cōputari: sed va cans pot⁹ appellari. ¶ Quarto: q̄ aplic⁹ olim hac die dn̄ica elemosynis vacabat: ⁊ tā ipe q̄ sui circa hoc intēti nullā statione faciebāt: ꝓpter q̄ dicta ē vacās. s. a statiōe ⁊ idulgētia. Quedā eccl̄ie dicūt in hac dn̄ica euāgeliū. Miserūt iudei: q̄ est Io. j. ca. ⁊ epl̄am Gaudete: que est ad ꝓ Philip. iij. c. Alie vero dicūt epistolaz. Sic nos existimet: que est ad Corinth. iiij. capitu.

A De vigilia natal⁹ dn̄i.

¶ De vigilia natiuitatis dn̄i. Capl̄m. xij.

Vigilia natiuitatis dn̄i est inuitato riū. Hodie scietis q̄. v. d. ⁊. ſ. n. ⁊. m. v. g. e. q̄ est trāsumptū ō Exo. xvj. c. Ex eo q̄ ibi dicit: vespere scietis: q̄ edu cit vos dn̄s de terra egypti ⁊ mane. v. g. e. ⁊ pōt dici q̄ hec ꝓuis clausula ex vna ꝓte ad natiuitatē: ex alia ꝓtinet ad resurrectionē: sic ho die. s. in vita pūi scietis q̄ venit dn̄s. i. panis vi⁹ q̄ de celo dēscēdit: ⁊ ma. vi. gllaz ei⁹. i. resurrectio nis gloriā no solū hūanā: sed etiā gloriā diuinitatis ei⁹. Sane ī hac vigilia eccl̄ia monet ⁊ iuitat filios suos: vt parati sint ad suscipiēdū dn̄m. Vñ ī nocturnali officio ꝓtimū r̄nsoriū est. ¶ Sctificamini. s. hi ij Iſrael. i. viri spūales q̄ videtis deuz ꝓ fidē ⁊ parati estote vt intersitis ad nuptias q̄ nō erit in cena q̄ ejcit̄ a nuptūs. Moraliter nō obseruabit ꝓtia q̄ ꝓcepta renuit adiplere. Sequit in versu. Et mane vi. glo. eius. i. aduēt⁹ gle ei⁹: vel mane ad litera. Et hec victima ꝓ de Exodo sumpta est. ſz ꝓma nō est sumpta ō aliquo libro. Dicit etiā caplz. Gaude te in dn̄o: Philip. iiij. c. ¶ Diurnī ō officiū in tertio est ostēdere q̄ xp̄s nat⁹ sit. ⁊ hoc ōr in epl̄a. Paul⁹ seru⁹ ꝛc. Que est ad Ro. j. c. ⁊ in euāgelio. Cū esset despōsata. q̄ō est Mat. j. c. Hac ēt die despōsati o le gis Marie: vt sciat q̄ alij fuit dſpōsata. ſ. Ioseph: ⁊ ab alio fuit fecūdata. s. a spū sc̄tō. Quedā tñ ec clesie ad hoc vt ſcredulis maior certitudo sit: ꝓmit tūt: ꝓphetiā Ꝓpōt ſyō ꝛc. Que est Esa. xlij. c. ī q̄ oñdit tp̄m fore nasciturū. Mat⁹ aūt est vt ꝓpz sal uū sa ceret: ⁊ terre in iq̄tē deleret. Hodie ī spe p sa cra gr̄e: mane ī re p reuelationē glie: hec parēt in ītroitu ⁊ ī graduali. Hodie scietis. Exo. xvj. c. ⁊ in alla crastina. Quidā tñ dicunt alla. Que maria: ⁊ hoc q̄nq̄ vigilia ē in dn̄ica. Tūc enī ōr alla ꝓp resur rectionē dn̄i. Idē ēt ptz in postcōione. Reuelabit q̄ est Esa. xl. c. Sz qz in eius incarnatiōe erat futu ra iudeoꝝ dispersio: ideo in graduali subdit vers⁹ Qui regis ī quo ꝓ eis orāt. Quātus sit oñdit p̄s: q̄ ad introitū cāt̄at. ſ. Dn̄i est terra ⁊ plenitudo ei⁹: ō quo etiā ōr offerēda. Tollite portas pn̄c. vr̄as ꝛc. ¶ In vesp̄is aūt vigili⁹ natal⁹ dn̄i dicit q̄dā p̄os. Laudate pueri dn̄m: Laudate dn̄m oēs gē. Lauda aīa mea dn̄m: laudabo. d. in. Laudate dn̄z q̄n bon⁹ est p̄s: ⁊ Lauda hierl̄m dn̄z: lauda deū tuū ſyō. in q̄ bus inuitamur ad laudes. Alij ꝙ dicit: Laudate pueri dn̄z laudate nomē dn̄i. Qui ꝓfūdūt. In quer tēdo dn̄s capti. ꝛc. Memēto dn̄e: ⁊ Bñdict⁹. d. d. ⁊ merito: q̄ ꝓm⁹ deuoros muitat ad laudādū iugit ⁊ ꝓdicādū. Sc̄os monet in deo ꝓfidere. In trib⁹ se quēt̄ib⁹ reddit cā: quare laudibus sit instādū: ⁊ in dn̄o ꝓfitēdū. ſ. qz nostrā captiuitatē ꝙuertit ⁊ mul tū magnificauit: qz ꝓmissa cōpleuit: dū fructū vē tris Dauid sup sedē ei⁹ istituit: qz ī clinauit celos ⁊ descēdit: q̄ demū ō alto manū suā emittet vt nos eripiat ab aḡs multis ⁊ a filijs alienis. Vespe aūt iste ꝓtinet ad ſsiderare sūt qz cū cetera officia vesp̄tina pp supuenīēs festū murent: iste nō mutāt. In vigilijs ⁊ enī altor festor̄ caplz: Hymn⁹: Antiphona ⁊ col lecta. In alijs⁹ etē eccl̄ijs tot⁹ vesp̄is diei officiū expletis solūmō ātiphona ⁊ collecta de sequēti fe sto dicunt: eo q̄ dn̄s ī vesp̄is. i. ī vltima etate mūdi venit ad saluādū saltē reliquias generis hūani.

¶ De officio natalis dn̄i. Capl̄m. xiij.

Ecl̄ie in officio Natalis dn̄i dr̄: de exultatiōe natiuitatis sūt qz sicut cā tāt in r̄nsorio. Descēdit de celis xp̄s. i. de sinu p̄ris vt appareret visibilis. Vñ egressus ei⁹ a patre. i. ab occulto: ⁊ in timo patris. Sequit̄ itroiuit. ſ. paurē virginis. i. ꝙ fidem: q̄ exauditu sicut legit in epl̄a

De natali domini.

Luc. j. ad Ro. Vñ cū dixit ei angelus. Spūs sc̄tūs supue nier ī re ⁊ vr⁹ altissimi obumbrabit tibi spiritui sc̄to

Cāt. v. acceuit. Juxta illud. In cāticis. Pessulū ostij mei aperi dilecto meo: ostiū desideriū est: pessulū discre tio: q̄si p discretionē aperui desideriū meū dilecto

Luc. j. meo: ⁊ hoc audito dixi. Ecce ancilla dn̄i: fiat mihi sm̄ xbū tuū. Mō sicut Eua q̄ fregit pessulū q̄n vo luit eē sicut de⁹. Intr̄oiuit dico in vterū xp̄ginis q̄ accepit carnē nr̄am: ⁊ exiuit ꝙ portā clausam in re

Ezech. xliij. gionē nr̄am. De hac porta dixit Ezechiel. Porta hec clausa erit ī eternū: ⁊ exiuit de mūdo ꝙ portaz aureā. i. charitatē: qz ꝙ crucē. Maioꝝ enī charita tē nemo hz quā vt. a. su. po. q. pro. a. suis. ¶ Et est

Io. xv. aduenīēdū q̄ dn̄s ī fine ānī nasci voluit: vt oñde ret se ī vltima mūdi etate venire: in. vj. feria cōcep ti⁹: in dn̄ica natus in sexta feria crucifix⁹ fuit: ⁊ in dn̄ica resurrexit vt q̄ hoīez in sexta feria psalmatū pdiderat: in sexta feria liberaret: ⁊ q̄ dixerat ī dn̄i

Gen̄. j. ca. Fiat lux in dn̄ica veniēs orīes ex alto nos illu minaret. De hoc dicet sub ti. de paraſceue: ⁊ ī noc te nat⁹ est: vt se sub carne latēt̄ venire signaret: vel vt se ad illumināndū noctē nr̄az venire mōſtra ret q̄n habitāt̄ib⁹ in regiōe vmbre mortis lux ori

Esa. ix B ta est eis. Vñ ab ei⁹ natali dies ꝓlōgant: q̄ credē tes ī eū ad eternū tatis lucē vocāt: rōnabiliter itaq̄ nocturna officia celebrāt. Cū aūt cetera festa sal

Quāf estum natal⁹ dn̄i sēp eodem die mē sis occurrit.

uatoris. s. passio/ resurrectio/ ascēsio/ pēthecostes ⁊ alia sint variabilia: q̄ nō celebrāt semp in eisdē kalēdis siue ī eadē die mēsis: ꝛre hoc festū est iua riabile cū sp est in eisdē kalēdis siue eadē die mē sis. Rūdeo sm̄ Aug. Hoc festū ꝓtinet ad memoriā tūn: vñ sufficit p illud memorari quota die mensis xp̄s nat⁹ fuit: ⁊ tō semp eadē die mēsis celebrāt iz ipsa feria variet ꝓpter murationem life dn̄icalis: alia ꝙ festa ꝓtinēt ⁊ ad memoriā ⁊ ad sacr̄m. ver. gratia: xp̄s passus est sexta feria: vt hoīem q̄ in se xta feria ceciderat redimeret: ⁊ sic ō alijs: ⁊ tō opz q̄ sub diuersis kalēdis fiāt: in eadē tñ feria sez in dn̄ica. Preterea semp pascha nostrū accipit dn̄ica prima post pascha hebreoꝝ: q̄ est semp. xiij. lūa: qz ergo luna. xiij. nō semp est eodē tpe vel eadem die mēsis: imo variat sm̄ annos solares: ⁊ tō ⁊ pa

Psal. xviij.

Psal. xvij.

Psal. cxiij.

Ef festa pasche et reliq̄ que sūt va riabilia.

scha nr̄m nō semp est eodē tpe nec in eadē die mē sis: iz semp sub eadem feria. ſ. in dn̄ica celebretur. ¶ Rursus ideo pascha pēthecostē ⁊ alia festa va riabilia sunt nec certe diei mēsis sūt ānotata: ne videamur imitari iudeos: q̄ semp illa celebrāt in certis kalēdis. Alcuin ꝙ dixit: q̄ tō hoc festū p singulos dies variat qz natus est nobis: q̄ p singu los mūdi dies lauat illos: q̄ ꝓpe in Ede sunt ma culari. ¶ Circa officiū nocturnale sciēdū ē q̄ mu tatoriū. ſ. xp̄s nat⁹ est nobis ꝛc. in ꝓsona angelor̄ cāt̄at a q̄b⁹ pastores vel pot⁹ ois ppls ad adorandū natū dn̄m luitat. Moue ꝙ psalmi distinguūt ꝓ tria nocturna: vt not̄ ꝙ oēs sancti ꝓtes: q̄ fue rūt in trib⁹ tp̄ib⁹. ſ. aī legē sub lege ⁊ tpe gr̄e in no uo testō sociati sunt q̄ aduētū xp̄i nouē ordinib⁹ ag̃elor̄: vt sicut angeli sancte trinitati ꝙgaudēt: sic ⁊ illi cōgaudeāt. In ꝓio psalmo igit̄ de eterna xp̄i genitura ⁊ ineffabili. In sc̄o de eius incarna tiōe. In tertio de laudibus spōsi ⁊ spōse: et q̄s in tri bus ꝓmijs lectiōib⁹ ꝓ Esa. Oracula testificamur q̄ nō tā ꝓphetice q̄ euāgelice icarnationē xp̄i de scripsit. Prima est. Primo tpe Esa. ix. c. Sc̄a ē. Cōsolamini ꝙsolamini populē me⁹ dicit deus ve ster. Esa. xl. c. Tertia ē. Cōsurge ꝙsurge. Esa. xlij. c. in ipsis etiā sit ꝓmissio: i alijs oñdit ꝓmissionis impletio. Prim⁹ nocturn⁹ recolit tp̄s aī legem seu eos q̄ fuerūt aī legē: vt Abraha Isaac ⁊ Jacob sc̄os nocturn⁹ recolit tp̄s legis: seu eos: q̄ sub le ge fuerūt: vt dauid ⁊ ꝓphetas ⁊ alios plures: et tō in antiphonis: q̄ cātāt̄ in illis duob⁹ nocturnis: q̄ ad vetus testū ptinēt: nō ō: alleluia: q̄n pfes il los tp̄s ōr differebant ab eterno gaudio. s. a pri. In qua tuxta Apocalyp̄sim cantat alleluia. Ter tius xo recolit nouū testū: qō habuit initiū a ba ptismo: qō tertio tpe. s. g. e nobis collatum est seu eos q̄ fuerūt in nouo testō: vt sunt apostoli. martyres/ ꝓfessores/ ⁊ alij sancti. Ideoq̄ i illis antiꝓnis: q̄ eos recolūt: ⁊ q̄ ex nouo testamēto sumunt canit alla: q̄n istos pias honorauit suas aduent⁹ q̄ p̄cedēres pfes. ira vt si dignī de hoc mundo mi grar̄: tūc in celū tranſerar̄: et societati sc̄oꝝ ūgar̄. qō antiq̄ pfes togo tpe expectauerūt mur murātes in ra claustra inferni. Ante no. turnos solē in q̄busdā locis tap altare tres p̄ni pon ad designationē p̄missor̄ trīū tēpor̄: ⁊ i singulis no cturnis singuli amoueri. Prim⁹ niger ꝓpe an le gē. Sc̄dus alb⁹ ꝓpter euāgeliū. Tert⁹ ruboeus ꝓpe gratie propter dilectionē ſponse candide et rubicūde. In q̄busdā quoq̄ ecclesijs suſpendūtur boni pānī in quibusdā vilcs: ⁊ in q̄busdā nudi. ꝓ ut in prima parte dictū est sub tit. de picturis. Sa ne ad primū r̄nsoriū primi nocturni dn̄r in q̄busdā ecclesijs tres versus ꝓpter causaz reddiā sub prima dn̄ica aduētus: ⁊ post quod. liber trīū r̄nsoꝝ prior ōr. Gloria patri ꝛc. hoc ideo qm̄ in tri bus r̄nsoriis tria significāt. ſ. restauratio ag̃elor̄: reparatio hoīm: ⁊ modus quo ista facta sunt. Restauratio angelor̄ notat̄ in primo vbi ōr. Gaudet exercit⁹ angelor̄. Reparatio hoīm in sc̄o vbi ōr: pax ꝙ descēdit. Modus ꝙ quo hec facta sunt: et poti⁹: quo descendit ille q̄ fecit insuua⁹ in tertio q̄ est in q̄busdā locis. Descēdit de celis. In q̄ oñdit vt ꝓmissus est deū descēdisse a patre in ꝙginē: ⁊ ita ⁊ nos: vel ꝓ hoc q̄ in ipso respōsorio tāgitur q̄ intrauit in regionē nr̄am recolit liberatio habitātiū in regione vmbre mortis. Qz ꝙ hec facta sunt ꝓ trinitatē: iccirco post q̄libet illor̄ trium r̄nsoriorū. Glia patri cantat: qō ad laudem ꝓtinet trinitatis. ¶ Rursus sicut mana habebat saporē simile cū melle: ita ⁊ xp̄s duo habuit ī se. vez hūnitatē ⁊ deitatē. Hūanitas ꝓ similā. Deitas ꝓ mel intelligit. Vñ etiā in hoc sc̄o r̄nsorio ōr. Hodie p totū mūdū melliflui facti sunt celi: quasi diceret tot⁹ mūdus mellificatus ⁊ dulcoratus est. In ter tio xo r̄nsorio fit triplex iubil⁹. s. in fabrice: i tā ꝓ. In glo. pa. in quo q̄dē in trib⁹ saluatorē cōmēda mus oñdentes q̄ qui ineffabiliter fabricā mundi creauit ⁊ ineffabiliter de ꝙginis thalamo ꝓcessit ⁊ ineffabil⁹ qualis pr̄i ꝓpū sc̄o pmāsit: sicut fuit ab eterno: sic nūc ē: ⁊ erit ī eternū: ⁊ hi tercia tripli ci iubilo significam⁹: primū primo/ sc̄m sc̄o/ et tertiū tertio/ ⁊ vt exp̄ssi⁹ tertiū significē: in q̄busdā ecclesijs cātāt. Hlo. pr̄i ꝛc. ⁊ sicut erat in principio ꝛc. vsq̄ ad Amē. ¶ Et no. q̄ fit iubil⁹ sup. a. et sup. o. Supa in fabrice: ⁊ in tā ꝙ. Supo fit in glo. pa. ad notādū q̄ cui fit est alpha ⁊ o. i. principiū et finis. Iubil⁹ aūt quandoq̄ notat expectationem nr̄am: vt dicet sub ti. de septem dieb⁹ post pascha:

Apo. j, xix.

Universidad de Deusto Biblioteca

qñq; nram infirmitatē: vt in xpo. Tanq; sponsus: qñq; rei ō q agit magnitudinē vt ibi. Fabrice mūdi: qñq; gaudij imēsitatē vt i fine rñsorij. Verbū caro ibi cñ signat imēsitatē gaudij: qō viri sācti hñt de eo: q xpūs caro factū est: plenū gra & xpitate. De dubio dictū est in premio ante pcia. ¶ Restat adhuc de ser rñsorijs dicere. Et qdē in primis duob⁹ scōi nocturni agim⁹ de ptu: in tertio de pturiēte. In duob⁹ xpo primis tertij nocturni agim⁹ de parturiēte: & in tertio de ptu in q̄ p consuetudinē mulier imitamur. Cōsueuerūt cñ mulieres visitare pturiētes & ptū: & eis munuscula sua dare: & nos pturiētē & piū q̄dāmō visitam⁹ eā p modulo nro eos magnificamus. Ipe xo laudes sunt munuscula: q̄ offerim⁹. Dicit etiā ad horas capl'm. Paul⁹ seru⁹ Ro. j. & tilō. Multipharie ad hebre. j. c. & tilō. Apparuit gra ad Titū. ij. & tilō apparuit benignitas ibidē. iij. c. In nocturnali xo offō tria legūt euāgelia: vt habeat eccl'ia qō intēdit. Vult em ostēdere vtrāq; naturā cē in xpo vt sic pfes sint testes nativitatis xpi: & ppt hoc etiā legūt lectiones in quib⁹ Aug. & alij scti iducūt ad hoc auctoritates iñnitas scz ab eis: q̄ fuerūt añ legē sub lege: & post legē: qñ ītegrū est iudicū qō plurimox sentētijs phrmat. extra de of. dele. prudētia. Legit & ītū euangelium Mat. s. Liber gnationis post nouiss'm i q̄ expressit ei⁹ gnatio: vt ostēdat eū fuisse de gne patrū cox qb⁹ est facta pmissio. s. Dō & Abrahā. Dauid in po. de fructu ventris &c. & j. Paralip. Cū dormieris cū patrib⁹ tuis suscitabo semē tuū post te. Abrahe xo Ge. xvj. dictū est in semine tuo bñdicēt oēs gētes. & iō dicit i principio filij Dauid filij Abrahā. Qz illis spāl'r facta est pmissio: & sic oñditur q̄ ipe erat messias q̄ pmissus est in lege & pphetis. ¶ Et nota q̄ Mat. describit hic genealogiā descēdedo vsq; ad Joseph. Luc. xo ascēdēdo, put sub epyphania dicēt. ¶ Sz gre poti⁹ Joseph q̄ Marie gnatio cōputat cū etiā xps nō fuerit fili⁹ Joseph. Ñideo qz ābo de eadē tribu fuerūt. Et trib⁹. i. genealogia p mares nō p feminas distīgui solet & putari t vere testō. Numerādo q̄ vsq; ad Joseph: pinde est ac si vsq; ad btāz xginē pcessissent. ¶ Preterea xps maluit filj⁹ fabri vocari: q̄ mlez ppt suspitionem adulterij lapidari. Et reuera filj⁹ est illi⁹ fabri q fabricat? est aurora & solē. Et scias q̄ nativitas btē Marie ex tribu Iuda: & regia stirpe dō originē duxit & traxit, put scriptura sepe testat dicēs xpz de semine dō descēdisse: q̄ de ipa sola nat⁹ est. Siq̄dē dō iter ceteros duos filios habuit. s. Mathā & Salomonē. Ex cathena siue gnatiōe Matā descēdit xga maria. Añ ex cathena ipsius Mathā Neui genuit Melchi & Pātherā. Pāthera xo genuit barpāthera Barpāthera Joachiz. Joachi xginē maria: vt dicēt i. vij. pte sub festo Philippi & Jacobi ap'lox. Ex cathena xo Salomōis descēdit Joseph vir ipsi⁹ Marie: qñ ex cathena ipsi⁹ Salomonis Mathā ex vroze sua genuit Jacob. Defficto autez Mathā Melchi ex tribu Mathe filj⁹ Leui & frater pātheris nupsit vroti ipsi⁹ Mathā. s. mīi Jacob: ex q̄ genuit Hely: & sic facti sūt ffes vterini Jacob, et Hely. Mortu⁹ est añ Hely ex tribu Mathā sine liberis cui⁹ vroē accepit Jacob ffi ei⁹ ex tribu Salomonis: & suscitauit semē ffi ei⁹ & genuit Joseph Joseph igit natura est filj⁹ Jacob ex descēsiōe, Salomonis: sm legē xo Hely q̄ ex Nathan. Nam q̄ nascebatur sm naturā quidem filius erat generātis: sz sm legē defuncti. ¶ Deinde cantat. Te deū laudamus: te dñm cōfitemur: in oīm antecedētiū actiones gratarum & adessignandū exultare nos cū angelis & ogratulari de magna pdita in nēta. in q̄busdā tñ ecclesijs finita prima missa cantatur dictū euāgeliū Matthei. Liber gnationis: & hoc tō qz duo testes ad minus nobis necessarij erāt: primus testis erat Luc. q̄ in euangelio dic. Exiuit edictū a Cesa. Aug. &c. narrauit iuxta xpū euāgelij: deū natū in ciuitate Dauid. Adducit ergo alj⁹ testis dicēs eū natū de Dauid. Ac si dicat nō tm ē nat⁹ de ciuitate Dauid: sz etiā de dō: vñ Matthe⁹ primus noīat Dauid q̄ Abrahā dicens: filij Dauid filij Abraham. Quis & alia possit esse causa quare pri⁹ Dauid noīat. scz qz Dauid fuit prior Abrahā dignitate: nā ille patriarcha: iste pīarcha et rex. Audito igit i euāgelio missel'no teste ab eccl'ia: qz vix ē q̄ vni testi soli credat: iō adiecto alio. s. Matheo q̄ etiā gnationē dñicā describit: tūc plene q̄dēs eccl'ia exītās clamat. Te deū lau. vt i ore duorū triū vel pluriū stet oē xpūs: extra de testi. in oñi. ij. q. iij. §. j. Adhuc qz vix est q̄ vni testi credat: hic est q̄ vnus terminat missam dicēs in q̄busdam ecclesijs: bñdicam⁹ dño. Et eccl'ia q̄si voce demissa rñdet. Deo gras. ¶ Rursus finita missa dr euangelū. Liber gnationis: & postea. Te deū lau. qz gnatio diuinitatis p̄cessit gnationē hūanitatis. Et qz illaz notitia fuit nobis laudis materia: iō laudes sequūt. Missa q̄ laudes pcedit: qz pri⁹ fuit eterna genitura: de q̄ missa illa loquit: q̄ aliqua creatura fuerit que deū laudare potuerit. In laudib⁹ matutinis quasi chorea ducimus vnde in prima antiphona dicimus. Quez vidistis pastores &c. & ipsi rñderūt natū vidim⁹. ¶ Circa misse xo officiū notādū est q̄ Thelesphor⁹ papa statuit in die ista debere cātari tres missas ad oñendū q̄ xpi nativitas saluauit partes triū tēpoz. s. ptes añ legē sub lege & post legē. Prima canit de media nocte ad oñendū q̄ illi q̄ fuerūt añ legē nō fuerūt illūinati aliq̄ lege & illā etiā oñdit q̄ panis q̄ quotidie sacrificat & mādu. i altari: vez: xps nat⁹ est i bethleē i media nocte & in hac sic dicit Luc. vñ Sap. xviij. Dū mediū silētij tenerēt oia: & nox i. s. c. m. iter. h. &c. q̄ ad ilam, exponit de nativitate dñi: hoc etiam insinuat euāgeliū hui⁹ misse & collecta illa. Deꝰ q̄ hāc sacratissimā carnē &c. & pphetia illa. Ppl's gētiū q̄ ābulabat i tenebris &c. & ep'la & fere oīa q̄ i illa missa dñr. Idē et Telesphor⁹ papa: de cō. dij. nocte. statuit i hac missa hymnū āgelicū. s. Gl'ia i ex. soleniter decātari: ad recolēdū q̄ āgeli nocte ista illū decātauerūt: & q̄ ab āgelis pastorib⁹ est nūciat⁹. Añ in euāgelio legit. Et subito facta est cuz āgelo mlt'tudo militie celestis laudātiū & dicētiū Gl'ia i ex. deo: & iter. pax ho. bo. vo. &c. ¶ Notādū ē añt q̄ hec missa & laudes matutine terminānt i plerisq; locis vna osone ad oñendū q̄ totū illud offm idē idicat. s. natiuitatē eīn & tpale: vñ ipsa missa icipit. Dñs dixit ad me filj⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te: q̄ tm ō gnatiōe eīna: seu ō gnatiōe xpi & teligit: qō xo sedē ego hodie genui te: ō vtraq; ē: rex pōt hodie. i. eīnal'r. Mā fz Aug. hodie pntia sūt & qō eternū est. semp pns est. Uersus de tpali: scz. Quare fremuerūt gētes: & ppli meditati sūt ina quasi diceret p nihilo cum xpo deo & hō sit. Rñso

riū de eterna in q̄ dicit. Deꝰ pf ego pf sum. Tecum principiū. Añ & ibidē sedēt. In die xtutis tue. s. i die resurrectionis. In splēdoribꝰ sctōz. i. in luce oīm sctōz: & dicit in splēdoribꝰ sctōz plural'r, ppter diuersos effectꝰ. ex vtero. i. ex intima bonitate mea. Añ luciferū genui te. i. añ oēm creaturā: quasi diceret ab eterno. Epla xo Paul⁹ seru⁹: quā quidā in vigilia dicit: & euāgeliū de tpali. Añ i epla &c. Ex semine Dauid fz carnē. In euāgelio &c. Exiit edictū a Cesare augusto: qō est Luce. ij. c. In alijs xo ecclesijs &c epla. Apparuit gra dei: q̄ est ad Titū. ij. c. ¶ Añ epl'az legit immediate pphetia. ¶ Primo vt basis sit sub colūna intrēte bas. Nō cñ q̄ dñr in euāgelio crederent ipleta nisi fozet i ve. te. pdicta. ¶ Sc̄o iō i vigilia: & in hac missa due lectiones sine iteruallo dñr: vna de pphetia: alia de apl'o: qz xps p tuob⁹ pplis i pariete ptigēdis nascit. ¶ Tertio: qz sup basim pphetaꝝ fundata est colūna apl'oz. ¶ Quarto qz actiui & otēplatiui p hāc natiuitatē i vna fide saluāt. Quito: qz p vtrūq; testim xpi natiuitas cōcordit pdicat. Hi sūt duo cherubin q̄ ppiciatoriū tegūt sesecꝫ in ppitiatoriū xpis vultib⁹ respiciūt: vt dictū ē i premio. iiij. ptis. Quidā tñ nullaz dicūt pphetiā significātes q̄ vetera trāsierūt: & noua facta sūt oīa. q. d. de ipso facto cessēt figura: qz xitas venit. ¶ Sc̄da missa cātat in diluculo i exordio diei: qñ xps i cunabulis adoratꝰ est a pastorib⁹: & hoc pcio ad oñdēdū q̄ scti pres & pphete q̄ fuerūt sub lege scripta aliquātula cognitionē dei habuerūt: sz nō tāta quātaz nūc habem⁹: & iō icipit a pmissiōe: q̄ facta est ātiqs in veteri lege. Lux fulgebit hodie i domo domni &c. ¶ Sc̄o iō: qz sicut dñs a Gabriele fuit nunciatus prius q̄ nasceret: sic añ initiū diei sue natiuitatis missa canit. ¶ Tertio ppt ortū noue lucis: qz ille q̄ nat⁹ est in ortu suo tā i vtero q̄ ex vtero fuit lux ra. Dr ergo in ortu hui⁹ tpalis lucis: quasi ipso facto dicat. Orta est lux. Huic ꝯsonat itroit⁹. s. Lux fulgebit: & graduale in q̄ dr. Deus dñs & illuxit nobis: & qō sedēt in introitu: & vocabit admirabilis: sumit Esa. ix. c. Ad q̄busdā tñ dr de nocte: eo q̄ pastores i nocte illa visitauerūt psepe dñi: qō notat euāgeliū eiusdē misse. Pastores &c. Luc. ij. c. Predicit etiā tūc in q̄busdā ecclesijs pphetia. Spūs dñi sup me. q̄ est Esa. xlj. c. Deinde dr epla. Apparuit benignitas: q̄ est ad Titū. iij. c. Cōio est. Exulta filia zacharie. ix. c. ¶ Tertia xo missa: que die clara hora tertia qñ illuxit nobis dies redēptionis nre festiuius celebrat: ad tps refert gre in quo descēdit lux magna de celo: q̄ illūinat oēs hoiem venientē in hūc mūdū. Uelū cñ rēpli scissum est in duas ptes. Añ sap. Apta sunt prata: & apparuerūt herbe virētes. Epla. Multipharie: q̄ est ad Heb. j. c. & euāgeliū legūtur de eterna gnatiōe. Añ dr in epla. Filius meus es tu. Ego hodie genui te & de tpalib⁹ habet ibi. Multipharie multisq; modis. In euāgelio xo de eterna: vñ incipit. In principio q. d. In principio creaturarū erat xpūs qō est Jo. j. c. Dicit etiā tūc i q̄busdā ecclesijs pphetia. Propter hec scier: que est Esa. lij. c. & psal. Prima ergo missa est ō eterna genitura. Sc̄a est de pmissione antiqs facta: vnde cātatur. Lux fulgebit in domo dñi. nō dicitur fulsit vel fulget. Tertia est de veritate nobis exhibita: vnde cantatur. Puer natus est nobis: & filius dat⁹ est nobis. Esa. ix. c. ibi vtiq; futuro ad notādū pmissionē: hic preterito ad notandū pmissionis impletionē. Et qz eterna generatio est nobis occulta: iuxta illud Esa. Generationē ei⁹ quis enarrabit: ideo missa de eterna genitura nocte pfunda cantat. Qz vero antiqui patres quibus facta est pmissio certi erāt de incarnatione dñi: sed nō tantū quātū patres noui testamēti: quibus exhibita est veritas: ideo missa de pmissiōe antiquis facta cantat illucescēte auroza in qua est modicū lucis: sed fz ipsum introitū videtur q̄ deberet esse lux fulgēs: sed nō est ita: qz lux in auroza rubet in tertia fulget: in sexta feruet: in vespa tepet: qz vero tpibus noui test. manifesta est veritas: inde est q̄ missa q̄ est de exhibitione veritatis clara luce cantat. Prima ergo missa ptinet ad generationē eternā. s. de patre sine matre: sc̄a ad tpalem. s. de matre sine patre: tertia compacta est: qz de vtraq; agit: & ideo ptinet ad eternā simul & tēporalē. Hō tādū tñ est q̄ i missa q̄ ē de eterna genitura legit euāgeliū de humanitate. s. Exiit edictū a Cesare Augusto: in alia vero q̄ est de xitate nobis exhibita legit euāgeliū de diuinitate. s. In principio erat verbū: ad notādū q̄ ex quo humanitas diuinitati fuit vnita: nec humanitas sine deitate: nec deitas sine humanitate fuit nec erit. Hāc rationē asserit magister in psalterio. Alunt q̄dā q̄ cū in collectis in lectionib⁹ in euāgelio & in offertorio prie misse euidēter natiuitas de xgine memorēt intētio totiꝰ officij ad tpalē pōt natiuitatē referri: & exponūt in introitu: hodie. i. hac die: ante luciferū stellā: vez matutinā: genui te. i. gnationē tuā suz oper⁹: & qō in euāgelio dr. Maria peperit filiū suum primogenitū: exponit primogenitū. i. anteq̄ nullus: extra de verbo. sig. nā & ego. Officiū vero sc̄e misse ainūt ꝯcordare dictꝫ pastoꝝ dicētiū: vt legit i euāgelio. Trāseam⁹ vsq; ad Bethleē. & vj. q. v. hoc factū est. Qui gratulātes dicūt i introitu. Lux fulgebit. Orta cī erat stella ex Jacob. Uel dr. Lux fulgebit in pson legis: q̄ tpalē nativitatē antiquis patrib⁹ repromisit. Et subdit. Dñs regnauit decorem indut⁹ est illū. s. decorē quo coronauit eū mater sua: hoc est humanitas. Et addūt in graduali. Bñdict⁹ q̄ venit in noīe dñi: & in alleluia. Dñs regnauit. Et ps & qātus sit in offerēda supponunt dicētes. Dñs cñ firmauit orbē terre. Et qz primꝰ paries est ex hebreis: iō primitie. s. pastores i cōione loquunt ad eos. Exulta filia syon. i. eccl'ia. Officiū tertie misse psonat mirabilia xbi dei qō erat i principio. & incipit esse caro: sicut legit i euāgelio Hoc xbū est puer q̄ fz pphetā nat⁹ est nobis: vt canim⁹ in introitu: & hoc est cāticū nouū. Hoc quoq; xbū est illud salutare de quo ptin⁹ canit in graduali. Uiderūt oēs: hec est lux magna q̄ descēdit in xginis vterū: q̄ illumiat oēm hoiez ve. in hūc mū. de qua dr in euāgelio. In principio erat xbū &c. Hic demū ē ille dies rex & potēs cui dr i offerēda. Tui sunt celi & tua ē terra. In fine prie & sc̄e misse dicūt q̄dā. Bñdicam⁹ dño: put dictū ē sub ti. de aduētu. Ab hac añt die vsq; ad octauā epiphanie terñ sozia & eoz xpus dicunt cñ alleluia ad repsentādū summā letitiā que aduenit tempore gratie.

¶ De dominica infra octauam natalis domini. Cap. xiiij.

Universidad de Deusto

A Est triplex silentiū.

VA dñica q̄ intercedit intra octauā natalis dñi cantat de natiuitate dñi. Ūm introitus misse est. Dū mediū silētiū tenerent oīa ⁊c. Bap. xviij. c. Est eīm triplex silētiū. s. ignorātie/desperationis et gloꝛie. Silētium ignorātie fuit ante legē: qz ignorabāt pctā sua: ⁊ ideo nō clamabāt ad dñm ad Roꝛ. v. Moꝛs regnauit ab Ada vsq; ad Moysen: postq; aūt lex data est ad cognitionē pctī multo tpe seruauerūt

ꝑs. xiij legē. Ad vltimū Xo desperauerūt qñ. s. oēs dec. *nauerūt simul inutiles facti sunt*: tūc fuit silētiū desperationis: postq; aūt venit xps ruptū est silentium. Unde clamāt oēs laudes dei. Silentiū glie veniet qñ impletū erit totum desideriū nostrum. In silētio desparionis veniet dñs vt ei attribuat salus humani gñis q̄ est verus medic⁹. Et hoc est qđ dicit. Dū medium silētiū. Sequit ⁊ nox. i. diabolus in suo cursu mediū. i. cōe iter habeꝛet. Oēs ei cōiter ad inferos descēdebāt. Uipotēs sermo tu⁹ id est fili⁹ tu⁹ dñe pater: q̄ dicit sermo patris: qz p eū natus est: a regalib⁹ sedib⁹ venit quereꝛet facere reges. Ul ad literā. Dū oīa tenerēt mediū. i. cōe silētiū de nocte. s. qñ oīa silēt: ⁊ nox i suo cursu me diū iter pageret. Ad literā. Uipotēs sermo tu⁹ a regalib⁹ sedib⁹: vl qz media nocte natus est dñs ⁊ ꝓcoꝛdat epla q̄ est ad Hab. iiij. c. vbi dr. At vbi ve-

Psal. xviij. nit plenitudo tpis ⁊c. rñsoriū ē. Speciosus forma ⁊c. qz immunis ab oī pctō ⁊ oībus virtutib⁹ plen⁹ sicut eīm habeꝛ ad Col. iij. In ipso habitat oīs plenitudo diuinitatis corꝓoraliter. i. ad modū trine dimēsionis. i. cōi modo sicut in oīb⁹ est. s. essentialiter/pñtialiter ⁊ potētialiter. Itē ſm gratiā est i sctis: ⁊ ſm vnionē est in xpo: ⁊ ideo diffusa est gratia in labūs tuis. Ūña qz nunq̄ sic locut⁹ est homo Diffusa est in quā: qz in oꝛe ei⁹ fuit lex clemētie: vt

ꝓuer. viij. cū dixit. Mulier nemo te cōdēnauit: nec ego te cō-

Luc. ij. dēno: vade ⁊ ampli⁹ noli peccare. Et cū dixit. Dili gite inimicos ⁊c. Euāgeliū. Erat Joseph Lu. ij. c. silr ad natiuitatē ptinet quantū ad principiū: Iz ⁊ ad aliud ptineat. Erāt pater ei⁹. s. putatiu⁹: ⁊ mater mirātes sup his q̄ dicebank de eo. s. a pastoꝛib⁹ Sequit i euāgelio ꝓphetia Symeōis. Ecce posꝛtus est hic i ruinā. s. infidelitū i resurrectionē multoꝛ. s. fidelitū: ⁊ i signū. i. i signationē cui ꝓtradicetur. q. d. si i viridi hoc faciūt i arido qđ fiet: vel i si gnū. i. i ostēsionē: qz p humilitatē ⁊ pauptatē itur in paradisuꝫ vel in signū. ⁊ in signaculū. Ūñ ioā. j. qđ signauit pater ⁊ misit in mundū vt eo signare

Agge. ij. mur. Et Agge⁹. Ecce posui te i signaculū: qz elegi

Cant. viij. te. Et i cāticis. Pone me vt signaculū sup coꝛ tuū ⁊c. Posit⁹ est ē xps in signū tripliciter. s. in significationē. i. ostēsionē ⁊ i signaculū. Rursus hoc ofꝛficiū. Dū medium ⁊c. vox est primitiue eccl̄ie in qua recolit dñi natiuitatē: cui⁹ fructū ꝑdicat i epla: qz de seruitute trāsluim⁹ ad filioꝛ adoptionē p ipm cōmendat ſm sapientiā in euāgelio vbi dr. Puer crescebat ⁊ cōfoꝛtabat plen⁹ sapientia ſm potentiā. In allelui a. dñs regnauit. Et in offerēda. dñs eīm firmauit: fz pulchꝛitudinē. In graduali. Speciosus forma. In posteōione vero. Tollite puerū Matth. ij. c. xps fuge vocat: quo descendit dñs in egyptum: et mystice respicit ad gentilitatis adoptionem: qz dñs de iudea transiuit ad gentes: vt eas adoptaret heredes.

¶ De festo circumcisionis. Cap. xv.

IIc de festo circumcisionis dicendum est. Sciēdū aūt est q̄ circūcisio ꝓio inūcta est Abrahe et semini eius. i. hebꝛeis ex eo nasciturisꝛ vt sic ꝓbaret an obediret vel nō: sicut ⁊ Adā ad ꝓbationem obedientie mādatū accepit ne de ligno vetito māducaꝛet. Fuit autez ꝓcepcta circūcisio ꝓpter quinq̄ causas. ¶ Primo vt p obedientiā mādati Abrahā placeret deo: cui p ꝓuaricationē Adā displicuerat. ¶ Scōo data fuit in signū magne fidei Abrahe. Credidit eīm se habituꝝ filiū in quo bñdicerenk oēs gentes p fidē. i. p quā spūalis circūcisio implereꝛ: vt sic iusti ficareꝛ ⁊ ipe. ¶ Tertio vt in hoc signo discerneꝛet ab omni natione ppꝛs ille. ¶ Quartovt circūcisio facta in virili mēbꝛo p qđ generaꝛ creatura moꝛtalis: ⁊ i quo libido solet dñari: castitatē corꝓoris ⁊ mētis seruādā ⁊ impudicitiā resecādā idicareꝛ. ¶ Quinto qz nō posset melꝛ significari p xpz tolli originale pctū: cū ꝓputio quippe oīs homo nascitur: quēadmodū ⁊ cum originali pctō. In carne ꝓputii ideo est iussa fieri: qz in remediū instituta est. i. ꝓtra originale pctū: qđ a parētib⁹ ꝓtraxim⁹ in coꝛrupti ꝓcupiscētia: que in parte illa magis dña tur: ⁊ qz in mēbꝛo illo culpaz inobedientie homo pri⁹ cognouit: decuit q̄ ⁊ in illo signū obedientie acciꝑet. Fiebat circūcisio die octauo ex legis ꝓcepto. Leui. xij. c. ⁊ fiebat cū lapideo cultello ad significādū q̄ post septenariū hui⁹ vite: in octaua die: id est etate q̄ erit resurgentiū oīs ab electis p petrā. i. xpm absciden coꝛruptio carnis ⁊ spūs: qñ liberabimur a seruitute coꝛruptiōis qñ circūcidet a pctis aīa cuiusq̄ credētis i eū. Due itaq̄ res sunt illi⁹ sacramenti. s. circūcisio a pctis in ꝓsenti ⁊ circūcisio ab oī coꝛruptione in futuro. Xps aūt nō indigebat circūcidi vt iā dicek. Cōferebat circūcisio suo tpe remissionē pctoꝝ sicut ⁊ nunc baptismus. Unde Greg. de cōse. di. iiij. qđ apud. extra de bap. maiores. Nō apud nos valet aqua baptismi hoc egit apud veteres vel ꝓparuulis sola fides: vl ꝓ maioꝛib⁹ virt⁹ sacrificij: vel ꝓ his q̄ de Abrahe stirpe ꝓdierūt mysterium circumcisionis. ¶ Sed quare xps q̄ fuit agnus immaculatus nō habens maculā neq̄ rugā: q̄ pctm nō fecit nec inuētus est dolus in oꝛe eius voluit circūcidi. Rñdeo: sicut voluit in tēplo pūtari: sicut ⁊ baptizari: sicut et de agno paschali cū discipulis epulari: sic voluit in coꝛpe circūcidi ꝓ nos. ¶ Scōo ne tudei dicerēt eū nō esse messiā i lege ꝓmissum: qz nō esset circūcisus: nec viueret ꝟz legē q̄ de seipo dixit. Nō veni

mat. v. soluere legē ſz adimplere. ¶ Tertio rōne nr̄i. s. ꝓpter figurā. Etēi circūcisio illa carnal⁹ figurat pctē spūalē q̄ est grā: ⁊ futurā q̄ erit in glia: nec dedit nobis exēplū carnal⁹ circūcidēdi: Iz spūal⁹ p vite innouationē. Ūña ſm Aug⁹. duplr debem⁹ circūcidi. s. exteri⁹ in carne ⁊ interi⁹ in mēte. ¶ Quarto rōne suiet. s. se verā carnē assumpsisse ostenderet. ¶ Quinto ne demones circūcisiōis mysteriū agnoscereꝛ: cū cū illa ꝓtra originale pctm fieret: credidit diabol⁹ ⁊ hic q̄ circuncidebak fili⁹ pctoꝛem esse: ꝓpter quā etiā causaz voluit vt mꝛ ei⁹ Xgo ppe tua despōsareꝛ. ¶ Sexto ꝓpter pfectā humilitatē tā q̄ esset pctoꝛ voluit hoc fieri Iz nō indigeret: sicut ⁊ ex hūilitate voluit baptizari subdēdo se mi-

E noꝛi. Ubi sit caro ꝓputij xpi dictū est in quarta pte sub septia pticula canonis sup Xbo. Houi ⁊ cteꝛ-

quib⁹ renib⁹ mutata fuit circuncisio in baptismū.

A Cui ꝓmo mutata fuerit circūcisio.

Gene. xvij.

B Cause circūcisiōis.

Ro. ij. Ga. v.

C Quare in ꝓputio fiat circumcisio.

Iob. vj

D Qua cā xps voluit circumcidi. j. pe. ij.

E Quis cause solēnitatis huius diei.

F Quicq̄ ꝓprie dicit/largit⁹ est nobis suā deitatē notak q̄ de derit. Scōa Xo ⁊ q̄rta antiphone terminank. Te laudamus de⁹ noster. q. d. ad te venimus laudādo te. Tertia terminak. Dei genitrix intercede ꝓ nobis. q. d. intercede vt fili⁹ tu⁹ suscipiat nos. In q̄ta dr illud qđ dixit baptista. Ecce agn⁹ dei. q. d. ad

Joā. j. eū venire debem⁹. Ūñ Andreas ⁊ alij discipulus Joānis hoc audito secuti sunt dñm. In ātiphona Xo q̄ est supꝛa. Bñdict⁹ dr. Innouank nature: nr̄a eīm natura recreādo a deo ē inueterata: ⁊ redeūdo est in nouata. ¶ Notādi quoq̄ ē q̄ duoꝝ sunt q̄ hāc die reddūt solēnē. ¶ Primū ē: qz hac die duo festa cōcurrūt. s. partūtis ⁊ partus. Ūñ ⁊ due misse celebrank. Prima de partūte. s. de btā Xgine i qua dr introitus. Gaudēt⁹ tuū: ⁊ cōio. Sisē est regnū celoꝝ hoī negotiatoꝛi. Mat. xiij. c. Scōa ē de partu. s. de filio in qua dr introitus. Puer nat⁹ est nobis: vel in alijs ecclesijs. Dū medium silētiū. Ūñ ⁊ i q̄busdā gradualibus offertoꝛijs intitulatū inuenit. Et iō qz hoc festū est de btā virgine fit hodie statio apud ecclesiaz sancte Marie trans tyberim: ꝙuis quidam sꝛipserūt q̄ fit apud sctā sanctoꝝ ad Laterā nū: ꝓio eo q̄ caro circūcisiōis dñi ibi dr cōseruari: ꝓout dictū est in quarta ꝓte sub septima ꝓticula canonis. Epla est: Apparuit benignitas: q̄ est ad Titū. iij. Euāgeliū ē. Postq̄ ꝓsummati sūt. Lu. ij. Alia Multipharie: hebꝛ. j. ¶ Scōm qđ facit hāc die solēnē est octaua dñi qua dictū est. ¶ Tertiū impositio noui ⁊ salutiferi noīs: de qua dicek sub titulo de sabbato sctō vbi agit dñs baptismo: qđ nomē triplex est. s. filius dei xps ⁊ Jesus sicut ex euangelio colligit: de hoc dictū est in ꝓoemio scōe ptis. ¶ Quartū ē effusio sanguinis Jesu xpi: hodie eīm ꝓmo sanguinē suū ꝓ nobis fundere cepit: q̄ eū post modū sepe fundere voluit. ¶ Quintū ē signa culū circūcisiōis qđ xps hodie ꝓ nobis dignatus est suscipere ꝓp cās ꝓmissas. In quibusdā ecclesijs subdiaconi fortes ⁊ iuuenes faciūt hodie festū ad significādū q̄ in octaua resurgētiū q̄ significat ꝓ octauā diē qua circūcisio fiebat: nulla erit debilitas etas: nō senectus nō senīū nō impotens pueritia: Iz oēs cōcurremus in virū pfectū: cū hoc mo-

j. Coꝛ. xv. taie iduet immoꝛtalitatē ⁊ hoc coꝛruptibile incoꝛruptionez: vt ꝓmissum est de hoc dicek in septima parte sub festis sanctoꝝ Stephani ⁊ Joannis.

¶ Postremo notādi ē q̄ olim pagani ⁊ gētiles in his Kalēdis multa supstitiōes obseruabāt: quarū aliquas Aug. i quoādā cōmemoꝛat sermone. xxvj. q. vlt. nō obseruet. Credētes eīm in q̄t Janū quēdā deū esse: eū tūc veneꝛabank: et duas facies figurātes/vnā añ aliā post: eo q̄ ē ꝓncipij āni sequētis ⁊ finis ꝓcedētis. Assumebāt eīm formas mōstruosas alij ex pellib⁹ pecudū. alij ex capitib⁹ bestiarū. alij vestiētes tunicas muliebꝛes. Alij auguris obseruabāt dātes vl recipiētes diabolicas strenas. alij mēsas/laute ꝓparatas tota nocte manere sinebāt/putātes totū āni spaciū cōtinua i tali cibi abū dātia perdurare: q̄ veritas ꝓhibet ꝓpanos facere.

¶ De festo epyphanie. Cap. xvj.

A Epyphania dicta

SEquitur festū epyphanie qđ est vocabulū grecū: ⁊ sonat latine manifestatio siue apparitio: ⁊ est idē cuz festo natiuitatis: nihil eīm nasci ꝓfuit nisi apparuisseꝛ. Cuꝛū ꝓ triplici apparitiōe hodie solēnizat eccl̄ia vñ ⁊ in codicib⁹ antiquis hec dies epyphaniaruz plr intitulaꝛ: ⁊ iō tripl⁹ notak. s. epyphania theophania ⁊ bethphania. Epyphania dr q̄tū ad illam apparitionē dñi q̄ facta est magis p stellaz. Magi aūt ipsi fuerūt Jaspar/Melchioꝛ ⁊ Balthasar/ ⁊ fuerūt reges/iuxta illud psalmiste. Tibi offerēt

Psal. lxvij. reges munera/ ⁊ iterū. Reges Thar. ⁊ insu. mu. of. reg. ara. ⁊ sabba. do. adducēt: quoꝝ coꝛpoza de me

ps. lxj diolano in colonia trāslata fuerūt. Et dñr magia magnitudine sciētie. Per astronomiā eīs cognouerunt: qz stella illa nō erat ex cōstitutis a ꝓncipio: sed illa de qua Balaam magister suus ꝓphetauerat. Nu. xxiij. Oꝛiet stella ex Jacob ⁊ consurget Xga de Jrael ⁊ de Jacob erit q̄ dñet ⁊ iō moti sunt vt ductu illius stelle venirēt in bethleē: vt re gē natū quē eis ꝓphetauerat balaā adozarēt. Et dr epyphania ab epi qđ est supꝛa ⁊ phanos qđ est apparitio: qz de sursum illa fuit appitio. s. de celo: vl ab epi qđ ē sup/qz scꝛiptū ē. Usq; dū veniēs staret supꝛa vbi erat puer. Erat qđē ꝓtimoz terre q̄ alie stelle/ ⁊ hec sctā sunt tredecia die a natiuitate mat. ij dñi q̄ die stella magos ad ꝓsepiū duxit. Et dicunt

Quid fuerit illa stella que apparuit

q̄dā ꝺ stella illa fuit spūs scūs q̄ postea descēdit sup dñm baptizatū i spē colūbe: ⁊ ipis magis i spē stelle. Alij ꝙ fuit angelus q̄ apparuerat pastorib⁹ iudeis. s. illis tāꝯ rone vtēt⁹ in forma rōnabili. istis xo gētib⁹ tāꝯ irrōnabilib⁹ i spē irrōnabili. Alij et verius ꝙ fuit de nouo creata: q̄ pacto officio suo rediit i primordialē materiā. Alij dicūt ꝙ cecidit i puteū: vbi adhuc ꝺz apparere solis tñ virginib⁹. ¶ Solet aūt q̄t qño tam cito/ vez intra. xiij. dies de tā remotissimis regionib⁹ hierosolymā venīre: q̄ ꝺz cē i medio mūdi/ iuxta illō ps. Ex nr̄ opat⁹ est salute i medio terre. Dicit Isido. ꝙ aīa nativitate stella illa illis apparuit vt possent ibi cē i tpe opportuno. Hiero. dicit ꝙ in die natalis dñi p̄ceb ab eis visa est. Sed venerūt in dromedarijs. iuxta illud pphetic̄ū. Inundatio camelor⁹ opiet te dromedarij madiā ⁊ effa: q̄ velocissime currūt. Aīa ⁊ dñr a dromos qđ ē cursus: ⁊ aros qđ evirt⁹: ⁊ sūt minores camelis: sed velociꝰ currūt ꝙ illi. s. tñ in vno die ꝝtū equꝰ in trib⁹. ¶ Querit etiā ꝝe magi venientes munera obtulerūt. ¶ Rñdeo ꝙ ꝛ Beda antiqt⁹ nulli ad regē vel dñm vacuꝰ introibat qđ p se ⁊ chaldei obseruāt. ¶ Sedo ꝑm Bedā obtulerūt aurū bte virgini ꝓpt iopie sublevationē. Thus ꝺ stabuli fetorē. Myrrha ꝓpt membror⁹ pueri p̄solidationē ⁊ vermiū expulsionē. ¶ Tertio q̄ aurū ad tributū. thus ad sacrificiū. myrrha xo ad sepulturā ptinet. Per hec ergo tria ifinuank i xpo regia ptās/ diuīa maiestas/ et hūana mortalitas. ¶ Quarto q̄ aurū significat dilectionē: th⁹ oronē: myrrha carnis mortificationē: q̄ tria offerre deo debem⁹. ¶ Sedā apparitio fuit cadē die in baptismo: multis th ānis revolutis. s. xiij. die tricesimi vel tricesimi primi āni: vñ Lucas. Et ipe Jesus erat incipies qsi annoꝝ. xxx. ⁊ iō hec apparitio ꝺz theophania a theos qđ est deꝰ ⁊ phanos qđ est apparitio: q̄ ibi trinitas appuit: pr ivoce: ⁊ filiꝰ i carne/ ⁊ spūs i colūba. Quidā aūt hereticī dixerūt solū in die epyphanie baptizari debere. p eo ꝙ xp̄s tñc fuit baptizat⁹: nec dari spm̄ scm̄ baptizato in alia die: ⁊ greci cadē die baptizāt: ob quā hereſim extirpādā scī pfes decreverūt neminē nisi in articulo necessitat⁹ eadē die baptizari debere. ¶ Tertia apparitio fuit postea scilr eodē die ano revoluto. cū eēt. xxx. annoꝝ. ⁊. xij. dierū. s. qñ manifestauit se eē deū p mutationē aq̄ i vinū qđ fuit pmū miraculū apud dñs fecit i chana galilee: vel simplr primū qđ fecit. Et hec apparitio ꝺz bethphania a bet qđ est dom⁹: ⁊ phanos qđ est apparitio: q̄ ista apparitio facta fuit in domo in nuptijs. De his trib⁹ apparitionib⁹ fit solēnitas in hac die. Sed q̄ ecclesia nō pōt perfecte de oīb⁹ vnā ⁊ eandē die solēnizare: ideo de stella plene exequit: et de alijs aliqđ admiscet: vt notet ꝙ tres fuerūt in illa die apparitiones: q̄ leguntꝰ in evāgelio tanꝯ sub die eadē facte. de primo xo miraculo hodie totū cātat offiū: q̄ in ea spāliter nativitas dñi gētilib⁹ est notificata: de secdo duo rūsoria cānt. i. primū. Hodie i iordane ⁊ in colūbe spē qđ a plurib⁹ ecclīs ponit⁹ nonum: et ideo primū et nonū: q̄ baptisma est primū factm nr̄e redemptionis p qđ reformamur: et siles angelis efficimur: quoꝝ sunt nouē ordines. Bruno subtiliter signeū. eps correctoꝝ officiū antiphonarij dixit ꝙ in rūsorio. In colūbe spē: et in antiphona. Vox de celo: q̄ ꝺz in octava ad laudes: non ꝺz esse verbū istud. Ipm audite: q̄ in baptismo non fuit hoc dictū a pfes: sed in trāsfiguratione ⁊ q̄ agit festū trāsfiguratōis cantāt rūsoriū i quo illud ꝓtinet. q. d. Ego sum testis ꝙ hic est ille q̄ pmissus est in lege. Deut. xviij. vbi dixit Moyses. Prophetā de gēte tua et de fratrib⁹ tuis suscitabit tibi deꝰ ipm audietis ⁊c. Qui aūt xba eiꝰ q̄ loquet i nole meo audire noluerit ego vltor existā. De tertio xo miraculo cū alijs cātat vna antiphona. s. trib⁹ miraculis. ¶ Beda ēt dicit i cōmēto sup Luc. Quartā apparitionē factā fuisse cadē die anno revoluto cum eēt. xxxj. annoꝝ. s. in fractione q̄nq̄ panū: et saturatione q̄nq̄ miliū hoīm: ⁊ illa ꝺz phagiphania a phagin qđ ē bucca siue comedere. Sz de hac hodie nihil agit. Preterea dubitat/ virus hoc contigerit ista die: nū q̄ i originali Bede nō sic legit: cum q̄ Joā. vj. vbi de hoc miraculo agit ꝺz. Erat aūt ꝓximū pascha ⁊c. Jō aūt istitutū fuit hac die festū de trib⁹ miraculis: q̄ hec dies fuit antiqt⁹ celebris in honore Augusti cesaris ꝓpter triplicē eiꝰ triūphū q̄ suo tpe romano imperio tres regiones subiugauit. s. Parthiā Egyptū ⁊ Madiā. Illā ergo celebritatē ecclīa i melioꝝ cōmutauit/ vez ad celebrādū xpo ꝓ eiꝰ triplici miraculo. In qbusdā ecclīs nō ꝺz hac die ad nocturnos. Dñe labia mea apertes. nec deꝰ in adiutoriū. nec Gl̄ia p̄ri. nec hymnꝰ ad notādū ꝓmptitudinē gētiū q̄ statim stella apparētē venerūt. Ex arrupto ergo ad nocturnos venit q̄si ipo facto dicat ecclia: qb⁹ nō est narrat⁹ de eo veniebāt: ⁊ q̄ nō audierūt ꝓphete plati sunt. Esa. liij. c. Vel pōt dici ꝙ i hoc festo fit ꝓcipue mētio de gētiliū cōuersiōe: q̄s illi tres magi initialiter ꝓcesserūt. Qz ergo quersio ipoꝝ gētiliū adhuc erat imperfecta: q̄ i paucissimis. s. in ipsis trib⁹ Magis tecir co i signū huiꝰ ecclia omittit cāticā q̄ iā quersoꝝ seu perfectoꝝ esse vident: sicut Gl̄ia p̄ri. hymnū et hmōi. Hac ēt de cā non premittit. Dñe labia mea ape. nec deus in adiutoriū: q̄ ꝑm aplm. Corde credit ad iustitiā. s. p̄ri⁹ ore aūt cōfessio fit ad salutē. s. postea. In adiutoriū ēt nō ꝺz pp quatuor rōnes. ¶ Primo ad oīdēdū q̄ ecclesia in primitijs suis venit de gētibus ad dñm nō imitata vel vocata p̄sonē aliquē: sz sola stella duce iuxta illō. Remos cōduxit: vt sic incultiaꝝ erubescentia eis q̄ tarde credūt cū multos habeāt p̄dicatores. Magi eīm nō vocati venerunt adorare xp̄m. ¶ Sedo vt nos qui quotidie imitamur: ⁊ excitamur ad adorādū ⁊ depr̄ecādū deū: videamur detestari imitatione fraudulētā herodis dicētis magis. ite ⁊ interrogate diligēter de puero ⁊c. ¶ Tertia est cā q̄ ipa res nos imitat. s. stella p quaꝝ significat fides q̄ ducit nos ad deū ⁊ illuminat nos in nocte huius seculi. ¶ Quarta q̄ ꝑs. Venite q̄ idē dicit: ꝺz in nocturnis: ⁊ sic idē repeti videret. Licet ergo hac die nō dicat imitatoriū/ tñ psalmꝰ imitatorius. s. Venite exultemus: in tertio nocturno ad septimā ātiphonā ꝺz ad oīdēdū q̄ i tertio tpe. s. gr̄e sufficiēter imitata est ecclia de gētib⁹ ⁊ nullus se excusare pōt: q̄ in oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ. xix. di. ira. ⁊ q̄ tertio tpe. s. gr̄e data est vniformis gr̄a i plenitudine. Ad quoꝝ ad septimā antiphonā ad notādū q̄ per baptismū dat spūs septiformis. Per hebdomadā ꝺz imitatoriū i ꝑsona magoꝝ aliꝰ q̄ viderāt nūciātiū. Legunt aūt tres lectiones ꝺ Esa. q̄ expressius loquitur de xp̄i nativitate: de q̄ siue de nati apparitione.

hoc festū est. ¶ Sed q̄rit quare in qbusdā ecclīs in principio tertij nocturni huius festi canit psal. Deꝰ nr̄ refugiū cū antiphona. Fluminis ⁊c. cū ipe ꝓcedat i ordine psalteriū vltimū psal. j. nocturne: ⁊ oēs sc̄e. Rñdeo: tertiū nocturnū recolit nouuz test. qđ est tps gr̄e: qua ꝓpt hoc tertiū nocturnū hz in capite ātiphonā. Fluminis: q̄ cū dicto psal. nouū tāgit testim⁹: ideo dicit Ps: tūc ⁊ non pri⁹ ꝺz. Preterea antiphona ipsa hz alia qđ nō ponitur in antiphonis prime vel secunde nocturne: vt dictū est sub natali. Rursus ideo ponit in septimo loco q̄ primet ad septiformē gr̄e spūs per vim baptismi collatū. Sequēt⁹ etiā antiphone cū suis psalmis nouū indicāt testim⁹: ⁊ hi tres psalmi monstrāt cōmotionē gentiū cōtra predicationē ap̄lorum: subuersionem idolorum: ⁊ cōuersionem fidelium. Romana tñ ecclesia dictā antiphonā. Fluminis: cū suo psal. ponit i primo nocturno: ⁊ psal. Venite: in tertio sm rectū ordinatū naturalē ordinē psalmorum: ⁊ cōgrue q̄ gētes tpe gr̄e venerūt ad fidē. ¶ Et attende q̄ antiphone in prima parochia siue nocturna cōtinēt sacerdotes: ⁊ in scōa reges: in tertia vsq̄ ad angelos pueniē. Post tertiū nocturnū statim cātat euāgeliū. Luce. Factū est autē in quo de baptismo salvatoris plene agit: et eius genealogiā describit: q̄ vt premissum est hoc festū de nativitate est. ¶ Notandū aūt est q̄ Mat. in euāgelio. Liber gn̄ationis: enūerat gn̄ationez illā icipies ab Abraha: sz in adā vsq̄ ad Joseph virum Marie de qua natus est Jesus ⁊c. oīdēs p hoc ꝙ a summo celo fuit egressio eiꝰ: ⁊ qualr dñs ad nos descēdit. Similr Esa. xj. c. Dona spūs sancti enumerans vitimo ponēs timorem dicit: ⁊ replebit eū spūs timoris dñi. Sed lucas in hoc euāgelio factū est aūt: illā enūerat ascendēdo: q̄ post baptismū eā enumerat nec sistit eā in Abraha: sz in adā vsq̄ ad deū. ꝓcedit p gradus sic: q̄ fuit hely oīdēs p hoc ꝙ a baptismo iter est ad deū sz hoc qsi p q̄sdā grad⁹ xtuū q̄ significanꝯ p pfes gradatim ordinatos: ⁊ tāgit filios ꝑm legē non ꝑm naturaz sic: q̄ fuit Mathā: q̄ fuit Dauid: supple filius. s. adoptiuus. Una g̃ gn̄atio describit descēdēdo altera ascēdēdo qñ vna carnalis altera spūalis. In vna ponit genuit: vbi carnalis gn̄alis ⁊ rpalis successio exprimit. In altera ponit: q̄ fuit: vt notet spūalis gn̄atiōis adoptatio: ⁊ describit ascendēdo: vt notet spūalis ascēsus. Prima terminata est i xpo nis ptu. Sedā nobis inchoata ē p baptismū. Tria g̃ sunt euāgelia hui⁹ solēnitatis vnū est de baptismo. s. Factū est: sedm de magis. s. Cū nat⁹ esset Jesus qđ ꝺz in missa: ⁊ ibi ꝺz. Sic eīm scriptū est p. pheta. s. Micheā. c. v. Tertiū est de mutatis: qđ ꝺz in dnica sequēti post festū Hilarij. Sane premissa duo euāgelia de gn̄atiōe xp̄i de nocte dñr vnū i nativitate: altez in epyphania: q̄ vtraq̄ xp̄i gn̄atio fuit in nocte. i. obscura ⁊ p̄ior sensib⁹ nō intellecta. De hoc eīm sub natali dictū est. Post evāgeliū ecclīa exultādo ꝺr. Te deū lau. Pax g̃ agit de baptismo dñi i nocturnali offō: sz suppleꝯ i octaua: i g̃ agit de apparitiōe facta i baptismo: p ferti i ātiphonis laudū: q̄ oīdit effectū baptismi i nobis. s. vt baptizemur: vt a pctis p nr̄m lauacrū ablu amur. Oēs eīm vni⁹ ⁊ septimi toni sunt: vni⁹ ad notādū ecclie vnitatē i q̄ solū baptisma ꝓdesse pōt. Septimi ad notādū q̄ i baptismo dat septiformis gr̄a spūs scī. Vel q̄ ꝙ baptismū pueniē ad septimā etatē descensiū. Si eīm aliquis statim post baptismū digne acceptū decedat: mox recipit primā stolā q̄ dat in septria etate. i. i scōa vespa. Antipho na xo ad Magr̄. ē octaui toni: q̄ i vespa mūdi nobis dabit stola scōa. i. glia corpis quā i octaua eterna nos recepturos spam⁹. Duplex ē ei mūdi vespa. Prīa est sexta etas ꝑm q̄ dñs i vespe mūdi nat⁹: iuxta illō. Ergēte mūdi vespe. Scōa est finis mūdi in qua vl post ꝙ dabit nobis gr̄a carnis: de qua ꝺz. Ad vespā demorabit fleꝰ. Mā vsq̄ tūc erit fleꝰ misericordie: sz tūc erit finis. ꝺz etiā ad horas capīz illō. Surge illumia. ⁊ illō. Suppte aūt. ⁊ illō. Inundatio. q̄ sunt Esa. lx. c. Missa siue diurnū offiū sūr primet ad primū pricipale ⁊ pcipuū miraculū. s. ad primitias gētiū ⁊ ad mūera magoꝝ ⁊ ad xp̄i nativitatē. Aīa troit⁹ q̄ sumit de Esa. lz nō sit tibi ꝓtinue ē. Ecce aduenit ⁊c. Ecclia eīs de gētib⁹ electa ꝓ sue vocatiōis initio gaudēs gr̄osum laudis pconiū offert ꝺo ꝓ sua salute. d. Ecce ⁊c. q. d. Ecce ꝓpatulo ē q̄ dñs natura dñator effectu aduenit. i. ad nos venit ⁊ carnē assūpsit: vl' vt alludam⁹ p̄riꝰ dici ad nos venit. i. q̄ i carne latebat p mīta signa deꝰ esse appuit: vt p stellā: p magoꝝ mūera: p vocē p̄nā: ⁊ p spūs scīm in colūba: ⁊ ꝓpter hoc vrik adverbio demōstrādi. Ecce: oīdēs apparitionē filij dei quasi ad oclm p̄missa. Epla. Surge illumare: ⁊ graduale. Oēs de sabba ⁊c. sunt de eodē ⁊ sumūtur de Esa. lx. c. ⁊ evāgeliū de eodē. s. Cū nat⁹ esset ⁊c. qđ ē Mat. ij. c. Ex q̄ sumūt alla ⁊ cōione. Sicut aūt i matutino offō fit suppletio in octaua vt iā tactū est: ita ⁊ de misse offō simplr fit suppletio. Mā introit⁹ misse hodierne notat gaudiū gētiū de adventu salvatoris exultātiū: ⁊ i collecta ꝺr̄at gētes ad ꝓplādū ei⁹ speciē quā p fidē cognouerūt. Reliquū totū ē de miraculo hui⁹ diei. s. de gētib⁹ p stellā ductis. ¶ Mō ē ēt ꝓmittēdū q̄ i italia i missa hui⁹ diei futurū pascha pplis annūciāt. Sacerdos nāq̄ vl alius⁹ post offertoriū ꝺr alta voce. Annūcio charitati vre gaudiū magnū qđ erit oī pplo q̄ septuagesima erit tali die ⁊ pascha tali. In ocilio xo Zacharee. de ose. di. iij. placuit p̄ri⁹ ita legi. Placuit vt postq̄ ofa i ocilio sacerdotū fuerūt ordinata sup vēturi tpi⁹ anni pascha: q̄ kalēdarij die. i. q̄ die aīs vl post kalēdas: vl quot a luna debeat suscipi a metropolitano epo intimet: qđ ceteri epi vl reliquus clerus breviculo subnotātes vnusq̄sq̄ i sua ecclia adveniēte natal' dñi die post evāgelicā lcr̄ōnē pplo ānūciēt: hoc tñ nō vbiq̄ servat. Rursus i ocilio carthagiñ. e. di. placuit. i. Statutū ē vt dies pasche formarum. s. fiat subscriptione oīb⁹ intimet. Dies xo ocilij. xj. kalē. novēb. servet. Quidā tñ vltramōtani epi i synodo quā celebrāt die mercurij ꝓximoꝝ festo btī Luce ꝑmissa ānūciāt. Quidā asserūt i vigilia epiphanie ieiunādū fore: eo ꝙ sībi ꝓpriū officiū appropriāt: ⁊ alleluia i officio nisi i dnica interveniat subticet: et ꝺz evāgeliū. defuncto Herode: qđ est Matth. ij. c.

¶ De octaua epiphanie. Cap. xvij.

DE octaua epiphanie in omni cantu et in lectione Esa. q̄ legit. p epla. s. Dñe deus meus: agitur de baptismo. Unde ibi ꝺr. Exultēt solitudines iordanis: ideo q̄ in Jordane vim regenerativā dñs ꝓtulit a q̄o instituendo baptismum: et q̄ gentes que a deo prius

erāt quasi in solitudie deserti ad eū redeūt. Octaua ergo epiphanie supplet ionis est: vt in ti. precedenti dictuz est: qđ sicut in festo recolim⁹ quō xp̄s baptizat⁹ est: ita in octaua rem ꝑpter quā baptizat⁹ est: qđ antiphone illi⁹ dicī ondunt. In octaua igit de sco epiphanie miraculo. s. de baptismo iubilat: vt in antiphona: Veterem hominem: ⁊ ceteris q̄ sequunt: q̄ qr̄ālate sunt de greco in latinum grauius continent in dictamine idioma. Et sūt septē septiformis gr̄a spūs⁹ sancti ogat: ⁊ sunt nouem: qñ q̄ tanū baptismi queniem⁹ ad cōsortium nouem ordinū angelor̄. Sunt ñ octo de hoc expōsi⁹ octaue agēdes ꝑpter verā octauā ad quā baptisma ducit. Et merito baptismi offīa ad octauā differt: qz vicē tenet circumcisionis q̄ in octaua celebrat. Et constat ur hac die in mirabilitorium: qz ꝑdicār̄ib⁹ aplis ad baptismū sunt homines inuitati. Quedam vero ecclie dicunt hac die ad missam euangelium. Venit Jesus a Galilea: qđ est Matth. iij. c. Alij dicūt. Vidit Joānes Jesum venientez ad se: qđ est Joā. cap. j. que ambo prinent ad literā ad baptismum Xp̄i: ⁊ epistolam. Surge illumināre.

Esa. lx

¶ De. j. dñica post epiphaniā. Cap. xviij.

A Dñica prima p⁹ epiphaniam.

De octauas dicturi p̄mittim⁹ qđ ab epiphania vsq; ad sep. p̄nt esse sex dñice ad plus: ⁊ vna ad min⁹: in qb⁹ oīb⁹ intēdit ecclia in nocturnis officijs ondere apparitionem dñi vt stella oriatur in nobis q̄ ducat nos in Bethleem superiorē: ⁊ fere oīa q̄ hoc tpe dicunt ad gaudium ptinēt. Verum tñ nō nisi tres exp̄ias dñicis ꝑpriis hūt offīa: ⁊ tō qñ quatuor sunt aut plures sequēs offīa dr̄ in qbusdā ecclīs in prima dñica post octauas: qñ xo sunt tres dñice tūm dr̄ i dñica infra octauas: i hac ergo dñica. s. infra octauas monet nos ecclia in introitu vt efferam⁹ dño aurū: qz rex regum est: ⁊ thus: qz deꝰ deor̄: ⁊ hoc idē facit in duabus sequentib⁹. Et est introit⁹. In excelso throno vidi sedere virū qui adorat multitudo angelor̄:

Esa. 6.

qđ sumptū est de illo loco Esa. Vidi dñm sedentē sup soliū ⁊c. q̄ em̄ hic dicit throni dr̄ ibi soliū: qđ idē est: ⁊ q̄ dr̄ hic multitudo angelor̄: idē etiā est qđ dr̄ in Esa. q̄ angeli canebāt. Sctūs sctūs sctūs Sanctus thron⁹ excelsus est ecclia in qua sedet deus q̄ monet nos vt adorem⁹ xp̄m sicut verum regem. Epla xo monet nos vt offeram⁹ myrrhā dicens. Obsecro vos p misericordiā deiꝰ vt exhibeatis corpora vestra hostiā viuentē sanctā deo placentem ⁊c. ad Rom. xij. c. ꝑ hoc ostēdit myrrha q̄ intelligit in carnis mortificatione. Euāgelium est de apparitione dñi. Cū fact⁹ est Jesus annor̄. xij. ⁊c. Luc. ij. c. vbi sequit. Mr̄ ei⁹ inuenit eum in tēplo disputantē cum sapientib⁹ ⁊ docētē. Ꝑōt etiā dici q̄ ad hoc vt efficiamur throni⁹ in quo dñs sedeat tria sunt nobis necessaria: mūdicia carnis: humilitas mētis: ⁊ exultatio in dño. Ad mūdiciā carnis inuitamur in epla vbi dr̄. Obsecro vos ⁊c. vrs. Ad hūilitatē mētis in euāgelio xp̄i exēplo: de quo ibi legit q̄ parentib⁹ subdit⁹ erat. Ad exultationē in dño in graduali in quo būdicim⁹ dño q̄ fecit mirabilia sol⁹: ⁊ in alla: ⁊ in offertorio in q̄ dño iubilari iubemur. Interest tñ inter alla⁹ offertoriuz: qz in alla tñ semel dr̄. Jubilate deo oīs terra: in offertorio aūt geminat iubilationē. Sed

B Quare tripli. ter. septiformis

C De. ij. dñica

A Dñica p⁹ epi = phanam.

B Quare de nocturno

C Quare hec ē pozeis

D Mora de spiritualib⁹ nuptijs.

Pauli

Missa huius dicā.

q̄ in gaudio dñi crescere debem⁹ qz sum⁹ mysticū corp⁹: vñ in euāgelio dr̄. Puer aūt crescebat ⁊c. in cōtione q̄ est Luc. ij. notat xp̄i humanitas ꝑm quaz vocat eum filiū: ⁊ quasi increpās dicit. Fili qđ fecisti nobis sic: ⁊ detras ꝑz quā ipse dr̄. Nesciebatis qz in his que sunt patris mei opz me esse?

¶ De dñica. ij. post epiphaniā. Cap. xix.

AM hac scđa dñica q̄ est prima post octauas in sequentib⁹ dñicis cantāt in quibusdam ecclesijs ad vesperas in sabbatis responsoriuz. Peccata mea dñe sicut sagitte infixe sunt in me: sed ante q̄ vulnera generent in me. i. peccata alia sana me ⁊c. ꝑpter eam dem causaz dr̄ in ꝑio responsorio matutinali. Dñe ne in ira. Videt em̄ ecclia suis filijs penas ignis purgatorij ⁊ inferni qz comedēd⁹ est agn⁹ paschalis cum lactucis aggrestibus: ⁊ vt molamur inter duas molas. s. spē ⁊ timorē. Qz xo intēdit ecclia nobis manifestare fidē filij dei: vt dictum est: ꝑ fit meli⁹ q̄ plas Pauli ⁊ psal. ideo legit ipse epla: ⁊ psal. cantant. Oīa em̄ fere rūsoria ab octaua epiphanie vsq; ad sep. sunt de Dauid nō de bellis: sed de psal. in qb⁹ instruimur de bonis opib⁹ qz fides sine opib⁹ mortua est: extra de sa. vnc. c. j. ⁊ qz maxime in psalmis dei miam imploram⁹: ⁊ ꝑp hoc q̄dā legūt de ꝓis hoc tpe: vt sic rūsoria lectionib⁹ cor respōdeāt: ꝛ psalmi legi nō dēnt nisi ꝑut q̄dā facīūt triduo ante paschā. ¶ Et nota q̄ pene oīa respōsoria dñicarū huiꝰ tēporis vsq; ad sept. sumūt de nocturno dñicali ⁊ de quinq; psal. q̄ sequunt. s. hec: Deus deus meus respice: et alijs responsorijs secū de serie: similiter de eius nocturno sumitur: ⁊ ita fere de omnibus alijs. Epistole vero Pauli legūtur. ¶ Primo qz ipse ꝓ ceteris de fide locut⁹ est ꝑ quā quasi per stellā Christus cognoscit. In illis cīm ad penitentiā reuocamur. ¶ Secundo qz sicut ꝑphete nascituri dñi ꝓdixerūt: ⁊ maxime Esa. vñ Esaiā ante natiuitatē dñi legimus: ita ⁊ apli dei natū predicauerunt: ⁊ maxime Paulus qui plus alijs laborauit: vnde et⁹ epistolas post natiuitatē legimus ꝓm natū ostendentes. Breuiter autem notandū est q̄ ꝑ natiuitate saluatoris varijs modis a die natiuitatis vsq; ad octa. epiph. oīa exultauim⁹: versū qz exultationē q̄ esse debuit spūalis pene oēs cōuertim⁹ in carnalē comessationibus: ebrietatib⁹ ⁊ iocis inutilib⁹ vacātes: inde est q̄ in hac dñica q̄ est pria post octauā epiphanie in offō nocturno historia. Dñe ne in ira ⁊c. cātam⁹ in qua dñi miam imploram⁹: ⁊ per penitentie lamentuz petā declemus: ⁊ qz quolibet die peccamus: ideo ḡlibet dies sua debet habere spālia off. cia. s. rūsoria. Dies ergo dñicus ht̄ sua. s. nouem: ⁊ scđa feria habere dz sua. s. tria: ⁊ sic de alijs. Sicut em̄ in hebdomada ante natiuitatē ad notādū saluatoris desideriū singulis diebꝰ singula rūsoria ⁊ singulas antiphonas in laudib⁹ cātauim⁹: ita ad notandū plāctū nr̄z desideriū penitēdi singulis diebꝰ post octauas epiphanie ꝓria rūsoria deputam⁹: et tā in nocturnis ꝓis q̄ in laudib⁹ matutinis quolibz die dictas antiphonas spāles q̄ feriales dñr: qz ille tm̄ in ferialib⁹ diebꝰ vel noctib⁹ cātant nisi festuz impediat: excepto tpe qđ est a pascha vsq; ad octauas pēthecostes. Circa misse officiū sciēdū est q̄ introit⁹ huiꝰ dñice est. Omis terra ⁊c. dr̄ ad idē qđ ⁊ aliud officiū. s. ad ostēdēdū apparitionē. Sed dicī

E In hac dñica rome ondit sacra = mentū xp̄i.

F Quid signi = ficat muta = tio aq̄ i vinū.

G De do = mini = ca ter = tia p⁹ epyp. Apoc. xxij. Psal. xcvj.

H Quid signifi = cat sa = natio lepro = sē de di = uersis spēbus lepre.

istud totū plenū est hac voce. Jubilate ꝑp innouationē nr̄az: qz nou⁹ rex nous lex. Apo. Ecce nouafacio oīa. Rursus io in hac dñica caniē. Omis terra ⁊c. q̄m Augustꝰ cesar ad gloriā ꝑcij romani iussit vt de singulis ciuitatibus orbis alijs; romā veniret afferes inde vñ terre ꝑtū pugn⁹ claudere posset: vt ꝑ hoc appet oēs romano ꝑcio fore subiectos: ex q̄ terra fact⁹ est in vrbe qđē mōticulus sup quē fabricata fuit qđā eccl̄ia a romanis ad fidē conuersis: q̄ fuit in hac dñica dedicata: qz ergo montis cuius ille de oī terra factus est: io ī festo dedicationis illius eccle sup illū cōstructe cātat. Omis terra ⁊c. ⁊ sicut Cesar Augustus ab oīb⁹ mūdi ꝓtib⁹ adorabat: a qb⁹ terra illa apportata fuit: ita de⁹ ab oī terra. i. ab oīb⁹ hoibus siue ab oī gñe hoīm adoratur. Ꝓtūs quoq; Grego. talt die pacem fecit in orbe: ꝑ hoc in collecta huius diei posuit: ⁊ pacem tuā nostris concede ꝛpibus. Hanc igit pacez ⁊ xp̄i verā adorationē operat vera dilectio proximi ad quā inuitamur ī epla. Habēres donationes ⁊c. ad Ro. xij. c. in q̄ monemur vt donatiōes a xp̄o habitas ad alior̄ edificationē exerceam⁹. vñ ibi dr̄. Ne cessitatibus sctōr̄ cōicātes. Ad idē ēt in euāgelio inuitamur exēplo dñi: q̄ sicut ibi legit: in nuptijs mutās aquā ī vinū: magna miracula facies necessitatib⁹ eoz subuenit: quoz mterierat conuiuātib⁹ ministrare: ꝛ epla nō vr̄ cōuenire ministerio euangelij qđ est. Nuptie facte sūt ī chana galilee. Joā. ij. c. Sed hū cōuenit: qz ad cōfirmationē nr̄az facta sūt miracula ⁊ dona data nobis: ⁊ tāquā ī nuptijs spūalib⁹ apponit apl's. xx. fercula ꝓncipalia dicēs siue ꝑphetiā sm rōnē fidei ⁊c. chana cīm zelus interpretat: galilea trāsmigratio: ꝙ igit nuptie facte sunt in chana galilee significat q̄ ī corde illi⁹ qui zelū. i. ardentē amorē hz transmigrandi de vitijs ad virtutes: de mūdo ad patrē: de terra ad celū fiūt nuptie: ⁊ xp̄s dns ibi est cū matre sua: hoc ē. nō de primis letitijs ī illo corde vbi fiūt nuptie q̄ xp̄s natꝰ est de virgine: ibi mutat aqua in vinū. i. in spiritas opez ī letitiā spūalē. Ad has siqđē nuptias celebrādas. Inn. papa. iij. ī stituit hac die stationē apd venerabile hospitale spūs sctī fieri vbi tāq̄ ī chana galilee est zelus trāsmigrādi ō vitijs ad virtutes. Ibi siqđē poste sūt sex idrie. i. institute sūt ⁊ pfectissime exercenē sex opa mie: q̄ sunt pascere esurientē: potare sitientē: colligere hospitē: vestire nudū: visitare infirmū: adire incarceratū: ⁊ mortuū sepelire: ⁊ est ibi mr̄ Jesu: qm̄ in honorez btissime Marie x̄gmis illi⁹ loci ē eccl̄ia dedicata. Inuitat ēt ⁊ filiꝰ ei⁹ Jesus cuz discipulis ad has nuptias: qm̄ effigies Jesu xp̄i q̄ sudariū siue veronica vulgariter appellat hac die ex instōne eiusdē Jnno. a dño papa ⁊ cardinalib⁹ pplis fidelibus ad has nuptias pietatis ⁊ mie celebrādas illic cōueniēt⁹ ibi solēniter demonstrat. In offertorio aūt q̄st pre gaudio cor reizam⁹ qđ spūalis facit ebrietas gemināt es xba tā ī offertorio q̄ in eius x̄sti⁹. Hemina mus. n. illō. Jubilate deo oīs terra: sīlr illō. Reddā tibi vota mea: ⁊ illō. Locutū est os meū in tribulatiōe mea. Duo. n. sunt gña hoīm xba; geminātiū vel multiplicātiū. s. corr eizātes ⁊ infirmātes siue afflicti. Corr eizātes vt hic: infirmātes: vt in versibus offertorij. Air erat in terra: qđ cantāt in dñica xxj. post pēth. Sz ī hoc est dña: qz hic tā in offertorio q̄ ī x̄sti⁹ duplicam⁹ xba: ibi xo tm̄ ī x̄sti⁹ qđ

ridiculose geminant. Et ē rō qz ī stitutor officij loquit ibi in offertorio tāq̄ historiographus rē simplr narrās: ⁊ tāq̄ nō egrotās de Job in tertia ꝑsona loquēs cuius patiēcia nobis in exēplū cōmendat. in x̄sti⁹ xo ciusdē offertorij loquit tāq̄ infirmus ꝓ dolore multiplicās xba ī. Utinā appenderent petā meā ⁊c. Egrotāti cīm loq̄ conanti xba intercipiunt: ⁊ sepe incepta vix efferunt: reducēs nobis ad memoriā Job egrotātē ⁊ dolētē: cuiꝰ verba sepe repetit more egrotātis cui anhelit⁹ nō est sanꝰ neq; fortis: ⁊ tō ꝑfecta xba sepe repetere solet. Heminant ēt xba ī offertorio qđ dr̄ ī dñica q̄n quagesime: ⁊ illo qđ dr̄ feria q̄rta post scđaz dñicā q̄dragesime. Jō aūt hoc ꝓcipue fit in offertorio: qz ī eo ꝓcipue oīdit offerētis affect⁹. In postcōione: dicit dñs Jo. iij. c. mystice ostēdit q̄ dñs aquā ī vinū mutat ī nobis. s. a qua timoris in vinū diuini amoris: a qua litere in vinū spūalis intelligentie: a qua mortalitatis in vinū immortalitatis.

¶ De dñica tertia post epyphaniā. Cap. xx.

CErtia dñica post epyphaniā nos monet cū angelis adorare vnū regem dicēs in introitu. Adorate dñm oēs angeli ei⁹ ⁊c. Monet ēt adorare cū ipsis qz dixit Joan Angelus in Apoc. Cōseruus tuus sum ⁊ fratrū tuor̄. Sequit ibi. Audiuit ⁊ letata est syō. i. eccle sia. Et no. q̄ iste introit⁹ hz in se festū ꝓpāries qñ est scōs ab octaua semp vel ipm contingit nisi sep. impediat. inde est q̄ xba huius introitus cū xbis ītuitatorij illi⁹ festiuitatis ꝓueniūt. i. introitu nāq; dr̄. Audiuit ⁊ letata ē syō. ī inuitatorio xo dr̄. Hau de ⁊ letare syō: occurrēs deo tuo: qđ⁹ ēt cōueniūt xba rūsorij illi⁹ festi. s. Adorna thalamū tuū syon. Euāgeliū. Cū descēdisset Jesus. Mat. viij. ē de sanatiōe leprosi vbi dr̄. Dñe si vis potes me mūdare ecce fides: vñ dixit ei. Volo mūdare. Sz epla q̄ est. Volite eē prudē. ⁊c. ad Ro. xij. c. nō vr̄ concordare euāgelio: sz bñ cōcordat ⁊ cōpetit mystico sensui vr ītellectui. Mā sanatio leprosi significat q̄ deꝰ vult sanare nos a lepra volatili. q̄ ē heretica prauitas q̄ euolat ꝑ torti mūdū ⁊ ab oī alia lepra. s. ab oī peccato: p stellā. i. per fidē natiuitatis ⁊ apparitionis. huic ītellectui cōcordat epla: ⁊ pmā lepra remouet cū dicit. Volite eē prudētes apd vosmetipos. hoc solū ē cā heresis q̄ hō vult ꝓprio sensui ītti ⁊ intelligētia scripturar̄: extra ō osti. c. ij. xxxvij. di. relatā. alia lepra remouet cū dicit. Nulli malū ꝓmalo reddātes: sz si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba illuz ⁊c. Ꝑōt ēt dici q̄ ī offō huiꝰ dñice ītuitanē ageli ad dñi oronē. ꝑ sua reintegratiōe: q̄ ē ī cōuersiōe iudeoꝝ ⁊ gētiliū. vñ ī graduali cā reddit. Ad cōuersionē gētiliū ptinet qđ dr̄. Timebūt gētes no. tu. re. ad cōuersionē iudeoz qđ dr̄. qz edificauit dñs syō. Pro hac reintegratiōe dr̄ ī alla. Adorate dñm oēs angeli ei⁹. Ad idē ēt ptinet euāgeliū ī qđ ē curatiōe leprosi sub figura iudaici ppli: ⁊ ō curatiōe ceturionis sub figura gētilis ppli a dño spūal'r curati ⁊ cōsummatiōe ppli curationē operat dilectio ꝓximi: ito in epla ītuitamur ad eā vbi dr̄. Ne reddamus malū ꝓmalo: sz bona cōra deo ⁊ hoīb⁹ exhibeamus. In offertorio ecclia ō vtroq; ꝓplo collecta dei laudat dicēs. Dextera dñi fecit xtutē ⁊c. Et qz xp̄s vsq; in diē iudicij quātū est ad corpus mysticū semper auget: ideo cātatur cōio in pluribus ecclesijs. Puer Jesus crescebat ⁊c. licet in alijs dicat. Miraban-

tur oēs ⁊c. Luc.iij.c. Xp̄s eñ paruul⁹ fuit cū a pau
cis iudeis cognoscebat:⁊ creuit qz nō tñ a iudeis
ꝫ ēt a gētilib⁹ cognitus est. Illud añr. Mirabant
oēs:⁊c. satis bñ cōuenit:qz iudei ⁊ gētiles videtes
mirabilia eius:⁊ audietes dona admirātes cōuer
tebāt. Bene officia p̄cedētiū trīū dñicaꝝ q̄dā refe
rūt ad tres annos/quib⁹ dicūt dñm post baptismū
p̄dicasse:⁊ diuinitatē suā miraculis declarasse. Di
cūt eñ cū xvib⁹ annis predicasse:⁊ p̄tē quarti anni
quātū vsq; natiuitate vsq; ad passionē. ¶ Primū of
ficiū referūt ad hoc ꝙ angeli legūtur ministrasse
dño post baptismū ⁊ post ieiunīū ⁊ post diaboli tē
tationē: vñ i offō illo dr. Quē adorat ag̃elor̄ mul-
Matt. iiij. titudo. Qz ergo angeli i p̄incipio istoꝝ trīū anno
rū statim post baptismū: post tētationē angeli ac
cesserūt ei ministrātes:ideo post epyphaniā i dñica
que occurrit itra octauas cātat in introitu in ex
celso:⁊ legit euāgeliū. Cū fact⁹ esset Jesus annoꝝ
xij. Et bñ cōgruit vt illō post duodecimā diē nati
uitatis ꝓprie dñica legat. qđ post ānos. xij. ꝓstat
esse peractū:⁊ si necesse fuerit ēt in sequenti dñica
repetat. Scōm offīm dicit esse de miraculis:qz in
scdo anno miraculis mātifestius cozuscauit:⁊ ideo
in scda dñica legit epla in qua gratiarū dona scri
bunt:⁊ euāgeliū de initio signoꝝ dñi recitat. Qđ
ēt ea ꝓgruit rōne:qz hoc miraculū scdo baptisma
tis anno legit cē peractū:quoꝝ qz lre in spū/terre
in celū/cozruptibilis in incozruptibile mutatio
figurat:ideo ꝙ oīs terra deū adoret i introitu iubi
lat. Tertiū offīm dicit esse de cōuersiōe gētiū ⁊ iu
deoꝝ:put iā dictū est. Qz eñ i tertio āno sua nos
passiōe redemit ꝓ quā vtriqz pplm ab eterna in fir
mitate curauit:ideo legit euāgeliū de ifirmo ⁊ lepro
so curatis:pp qđ fit in cantibus Xbor̄ geminatio:
vt in introitu. Tetata est yon ⁊c. f.i. ⁊ in gradua
li. Timebūt gētes ⁊ reges:⁊ in alla. Exultet ter
ra ⁊ letenē insule:⁊ i offertorio. Dextera dñi. Et qz
ꝓ vtriusq; ppli curationez adauctus est numerus
angeloꝝ:ideo in introitu inuitanē ad laudes cuz dr.
Adorate ⁊c. Qz vero non sanāt putridus humo:
nisi deponāt supbie tumo:ideo dr in epla vt ad exē
plū xp̄i patiētis ⁊ nō pcutiētis nō simus malū ꝓ
malo reddētes. Hec quidē tria officia nobis insi
nuāt xp̄i bñficia nobis ꝓlata ad testificādū cozda
nfa. Eñ cāramus in offertorijs. Jubilate. Jubilā
dū eñ est ꝙ nos eduxit de claustris inferni:⁊ libe
rauit ꝺ inferno inferiori. Quartū añr euāgeliū in
quo agit de dormitiōe dñi in nauicula ⁊ de excita
tiōe ad illā ꝑē anni referūt in quo dñs obijt ⁊ re
surrexit. Dormitio nāqz dñi i nauicula est ei⁹ dor
mitio i cruce:⁊ ei⁹ excitatio est ei⁹ resurrectio:quā
suoꝝ vota citius fieri exegerūt. Quintū euāgeliū
ad hoc referē ꝙ post dñi resurrectionē sensuz suis
aperuit/vt scripturas itelligerēt. vñ i eo grates re
fert p̄ri ꝙ reuelauit eas paruulis:⁊ absconditas a sa
Matt. xj. pientibus huius scli. Oēs añr eple huius ciis ad
ro.xij. dilectionē xp̄i ptinēt q̄ facit vt simus inuicem xp̄i
ro.xij. mēbra:vñ dr in prima epla.s.q̄ legit in p̄ria dñica
ro.xij. post octauam ꝙ donatiōes nobis a deo datas ad
edificationē aliox exerceamus. In hac scda dr:ne
malū ꝓ malo reddam⁹. In tertia dr:vt inuicē dilt
ro. xvij col.iij. mus. In quarta dr vt viscera mīe habeamus. Qđ
vero dr in q̄nta hoc facit vt ꝓlatis humiliter subij
ciamur exēplo xp̄i q̄ parētibus subiectus fuit. Jtē
Jo.ij. qđ dr in primo euāgelio.s.qđ legit i prima dñica
post octauā:hic aquā nobis cōuertit i vinū:qđ in Matt. viij.
scdo lepzā peti tollit:qđ i tertio dñm dormitē ex Matt. viij.
citat in nobis/qđ in quarto nobis secreta reuelat.
¶ Pōt ēt alr dici ꝙ sicut a die natalis vsq; ad epy
phaniam apparuit ex officijs humanitas saluato
ris:sic ⁊ in his trib⁹ dñicalibus officijs diuinitas
manifestarē eiusdē. Mā in prime dñice euāgelio
dr. Nesciebatis qz i his q̄ ꝑris mei sūt oportet me
cē. In quo dñs manifeste declarat se cē deū, illū.s.
cui milia miliū seruiūt angelox:pp qđ in introitu
dr qđ eū adorat multitudo angelox. In graduali
collaudāt:⁊ ad idē i alla ⁊ offertorio terrā iuitāt
dicētes. Jubilate deo oīs terra. Sed qz laus salua
toris nō bñ sonat in labijs peccatoꝝ. Jdeo apl's i
epistola prehortat:⁊ obsecrat vite sanctimoniam.
Cōto vero cōsonat euangelio. In scde vero dñice C
euāgelio dr ꝙ dñs ad nuptias inuitatus aquā cō-
uertit i vinū qđ fuit magnū sue diuinitatis indi-
ciū. Sol⁹ eñ de⁹ pōt naturā mutare:⁊ nām cozru- Sol⁹ deus pōt natu-
ptibile in gl'iam reparare:pp qđ oīs terra eū ado- ram muta-
ret/psallat/⁊ iubilet/cōfiteat/⁊ laudet/⁊ angelos re.
ad laudādū inuitet vt apparet in introitu gradua
li alleluia ⁊ offertorio. Cōto xo cōsonat euāgelio.
In tertie dñice euāgelio dicēs dñs volo/mundare
benignitatē ⁊ ptātem sue diuinitatis' ondit:vñ le
prosus mūdat⁹ quasi cozaula tā angelos ꝙ hoīes
ad dñm ad orādū inuitat dicēs i introitu. Adora-
te dñm:⁊ i graduali. Timebūt gētes. In alla vero
⁊ in offertorio dicēs. Dextera dñi cām reddit. Cō-
munio cōsonat euāgelio. Ecce ꝙ euidēter i his tri
b⁹ dñicalib⁹ officijs diuinitas apparet q̄ vt ꝓmis-
sum est tres sunt:qz tribus annis dñs predicauit.
Sūt quoqz nōnulli qui totū huius tp̄is spaciū.s.
a natali vsq; ad purificationē ascribūt ifantie sal- Exodi
uatoris.ideo nō debēt in eo vt aiūt fieri cōmemora- xxiij.
tiones sanctoꝝ maxime de cruce:ne obūciaē. Non
coquas edum in lacte matris:⁊ pp hoc ēt in vigi-
lijs nocturnis de nouo legit testō pp̄item vitaz
eiusdez hoīs xp̄i quā dies isti significāt. Magnus
quoqz p̄ceptor sancte natiuitatis paulus in legentiū manus accedit:qui cuz veteri lege
nouā cōferēs gratiā legē sctōz deprimebat:⁊ legē
fidei cū palma iustitie subleuabat ⁊ ē hoc tp̄s que
dā quadragesima xp̄i constans ex duobus pfectis D Qua-
numeris.s.ex senario duplicato.⁊.xxviij. Duplici- dragesimā a
tas senarij duplicē significat pfectionē.s.humani natali
tatē cozporis ⁊ diuinitatē alē:vnitas maioris nu vsq; ad
meri pfecti diuinitatis vnitatē. Jō sicut in.xij. die purifica-
bus.s.qui sunt inter natale ⁊ apparitionē iubilat cationē cuz
de apparitiōe humanitatis:sic i viginti octo q̄ sūt gau-
ab apparitiōe vsq; ad purificationē de apparitiōe dio ce-
diuinitatis. Hāc quadragesimā cū gaudio celebra lebra-
m⁹:qz xp̄i incarnatio fuit gaudiū angelox ⁊ hoīm. re de-
Post quā quadragesimā sequit ypopanti.i. p̄sen- bem⁹.
tatio dñi in ꝓplō ꝙ quā excitamur ad p̄sentādū
nos deo p̄r:. Quadraginta ergo dies p̄sentē statū
demonstrant ecclesie vbi per quatuor mundi par
tes satagimus vt decalogum impleamus.i. iuste ⁊
pie viuamus in hoc seculo expectātes beatam spem titū.ij.
⁊ aduentū glorie magni dei. In qua p̄sentatiōe
apparebit nobis dñs gloriosus:⁊ iō in his diebus
cantatur versus. Eñ edificauit dñs syon:⁊ vide-
bit in gloria sua inde est ēt ꝙ sicut premissum est:
circa ypopanti merito cantatur introitus. Adora
te:qz tunc erit nobis facie ad faciem manifestum

chozos angelozum dñm adorare.

A Quarta dñica post epyphaniā. Cap.xxj.

Quarta dñica post epyphaniā non hz pro
prīū officiū:qz nō semp sunt quatuor se
ptimane vsq; ad septuagesimam. Habet
tñ euangeliū proprīū qđ est. Ascendente
Jesu in nauiculam ⁊c. Mat. viij. c.⁊ habeē ibi qđo
dñs mitigauit ⁊ sedauit tēpestatez maris:⁊ dixit
discipulis suis. Cur timetis modice fidei. q. d. Mo
dica fides ex cā timoris ⁊ tēpestatis cordis. Qui
enim hz charitatē nihil timet:⁊ hanc hz qui verā
fidem hz:⁊ iō de charitate est epla. Meminī quicq̄
debeatis:nisi vt inuicem diligatis ⁊c. q̄ est ad Ro.
xiij. ca. Euangeliū significat ꝙ si xp̄s dormit i no-
bis tēpestas ozīt. qui eñ hz fidē hz deū. Añ Aug.
Fides in te ⁊ xp̄s in te. Dormit igit xp̄s in nobis
qñ in nos tozpet fides:⁊ tūc ozīt tēpestas tentatio
nū in cozdibus. Redit añr trāquilitas si excitatur
fides/q̄ excitat ꝑ charitatē:⁊ iō in epla diei huius
dicit/nō occides/diliges ꝓximū tuū sicut teipm.
Fides eñ ⁊ charitas serenitatē faciunt in mente
hoīs. His tribus sentētijs hozū trīū euāgeliox re
format homo oībus modis. ¶ Primo cū mūdat
sicut leprosus. ¶ Scdo sedat tēpestas tentationū
¶ Tertio fiunt nuptie in cozde ipsius. Sed primo
ponit euangeliū de nuptijs:qz dignior est ille sta-
tus:⁊ hi sunt tres status in hoībus ꝓm augmentū
manifestationis Christi.

C Fides charitas serenitatem facit in mente hoīs.

C Quinq; sunt septua

¶ De dñica quinta post epyphaniā. Cap.xxij.

Euangeliū q̄nte dñice post epyphaniam
sumit de Matthēo. Cōfiteoz tibi p̄r ce
li ⁊ terre ⁊c. in quo ostēdit quibus de⁹ se
manifestat. s. paruulis ⁊ mānsuetis:vñ di
cit. Et reuelasti ea paruulis.⁊ post. Venite ad me
oēs qui laboratis ⁊c. ⁊ bene conuenit epistola ad
Collo. iij. c. induite mānsuetudinē ⁊ pietatē. i. indui
te vos noua veste:vt cū nouo rege noui sītis. Mo-
na enim fecit dominus omnia. Alie vero ecclesie
legunt euangelium. Simile est regnum celozum
quod est Matthei. xiij. cap.

A Matt. ix.

¶ De dñica sexta. Capi.xxiij.

Sexta dñica qz raro cōtingit non hz aliquid
proprīū nisi orationes tantūmodo. Sed ea
duabus precedentibus mutuatur.

¶ De dñica septuagesime. Cap.xxiij.

Ost tp̄s reuocatōis sequit tp̄s deuia-
tiōis. s. tp̄s penitētie:qđ est septuage-
sima. Ulisa nāqz via q̄ ducit in bethleē
superiorē:p stellā.i. p fidez penitet hō
q̄ deuiet ab illa. ¶ Prenotādū añr est
q̄ septuagesima instituta fuit pp tria.

A describit tēpus, de uiatio nis, in dñica lxx. q̄ instituta fuit, p ter tria.

¶ Primo pp redēptionē sabbati:vel scōm alios
quinte ferie:in qua sancti patres statuerant ieiu-
nari:prout iā dicēt. ¶ Scdo pp repzesentationē:
qñ repīnat. lxx. annos babylonice captiuitatis:
prout iam dicēt. ¶ Tertio pp significationez:qm
p hoc tp̄s significat deuiatio exilij/⁊ tribulatio
totius humani gn̄is ab Adā vsq; ad finē mūdi:qđ
quidē exilij sub revolutione septē dierū peragit:
⁊ sub septē milibus annox includit:p septuagin-
ta eñ dies septuaginta cētenas annox intelli/gi-
mus. Siqdē ab initio mūdi vsq; ad ascēsionez dñi
sex milia annox cōputamus. Ex tūc xo quicquid
temporis sequit vsq; ad finem mundi sub septimo
millenario cōprehendimus:cuius terminū solus

B Cōputatio annox a p̄ncipio mūdi.

deus nouit:qz hoc de⁹ pater in sua posuit potesta-
te. Nec mireris de eo qđ dictū ē de sex milib⁹ ānox
rū. diuersimode eteīm anni cōputāntur. Nam ⁊ alij
dixerūt ꝙ ab origine mūdi fuerūt solū q̄nqz milia
⁊ ducenti anni vno minus vsq; ad xp̄i natiuitatē.
vel sm alios vsq; ad passionē: sm alios xo vsq; ad
baptismū ei⁹. Alij dixerūt ꝙ ab Adā vsq; ad natiui
tatē xp̄i sm carnē completa fuerunt quinqz milia
ducenti. xxvij. anni. In hist̄oriis legit ꝙ sm septua
gesimā ab Adam vsq; ad decimum quintuz annū
imperij Julij cesaris computanē anni quinquies
mille ducenti viginti quinqz. Sed sm hebraicā ve
ritatem. iiij. milia. Cōputatio tñ sex miliū annox
a Methodio poti⁹ mystice quā chronice est vera
inuēta. Christus igit in sexta mūdi etate nos ab
hoc exilio in spē eterne retributionis reddita ino
cēte stola ꝑ baptismū eripuit. Sz ꝑsummato tēpo
re nostri exilij/vitaqz stola perfecte decozabit. vt iā
dicetur. ¶ Sciēdū añr est ꝙ quinqz sunt septuage C Quin
sime. ¶ Prima est septuagesima annox. s. iudaice qz sunt
captiuitatis:i qua fuerūt iudei captiui i babylōe septua
lxx. ānis:de qua Hieremias dr. Trademini in ma gesi-
nu hostili:⁊ fuietis Nabuchodonosoz. lxx. ānis:⁊ me.
sic est cōstruēdū. Trademini in manu hostili. s. na
buchodonosoz:⁊ fuietis. lxx. annis:nō eñ Nabu
chodonosoz vixit tot annis. ¶ Scda est. lxx. dierū:
que incipit in hac dñica:qua cantāt. Circundede
runt:⁊ terminat in sabbato in albis sm alios i pa
scha:vt iam dicēt. ¶ Tertia est septuagesima pere
grinatiōis nostre. s. totū tēpus huius vite:qđ. vij.
dierū revolutiōe agitur. ¶ Quarta est septuagesi
ma hebdomadarū:q̄ similiter incipit a Circūdede
runt me:sed terminat in sabbato quo cantāt. Sitiē
tes. ¶ Quinta est septuagesima etatū. s. vij. etates
quarum sex sunt morientiū:⁊ septima quiescentiū.
Harū añr septuagesimarū due sunt figuratiue. sc̄z
septuagesima etatū:⁊ septuagesima nostre pegri-
nationis. tres sunt figurate. s. septuagesima anno
rū:dierū:⁊ hebdomadarū. De vltimis duabus pri
mo dicēdū est. Nam septuagesima:hebdomadarū
figurat septuagesimā etatū:vt hebdomada ꝑ etate
ponāt. Inde est ꝙ in. vij. etate añr fidelitū requie
scūt licet q̄dā ad tēpus sint in purgatorio ⁊ iccirco
in p̄ncipio septime hebdomade etarū cantāt Le
tare hyerūm. vbi ponūtur tria Xba letitie. s. letare:
gaudētes/⁊ exultetis:qz sancti i. vij. etate gaudēt
de visione trinitatis. Et sm ꝙ visuz est doctoribꝫ:
iuxta septuagesimā hebdomadaz facte sūt ille de-
notatiōes. s. septuagesima:septuagesima/q̄nquage-
sima:⁊ q̄dragesima. Añ septuagesima dicta est:qz
septima est ab illa in qua cantāt. Letare hierusalē
Sexagesima:qz sexta ē ab illa. Quinquagesima:qz
q̄nta ē ab ista. Quadragesima qz ē q̄rta. Et si forte
q̄rat q̄re nō dr tricesima q̄ est tertia ab illa. Rndeē
ꝙ sm varios varie inchoaē abstinētia. Hā regula
res ieipiūt ieiunaē a septuagesima:greca a sexage
sima:clerica a q̄nquagesima:rota militia xp̄iana a
quadragesima adultis quatuor diebꝫ hebdomade
precedētis. Sed videē potius debere dici septena
q̄ septuagesima:qz sicut dictū ē nō sunt nisi septē
hebdomade a Circundederūt me:vsq; ad Sitien
tes. Sz iccirco hoc fit:vt hec septuagesima aliquo
mō rūdeat septuagesime iudaice captiuitatis. Si
cut eñ multi ex illis autozitate Cyri q̄ cognomīa
tus est xp̄s in patriam redierūt:⁊ in fine oēs:ita ⁊

ante finē septuagesime etatū: que per septuagesimā hebdomadā sūt figurat: multi ad patriā p xpm redierūt: ⁊ tande cē redibunt. Et sunt etiā quidā q septuagesima sic ōr: q habet exordiū. lxx. dierū quos ptinet: sexagesima: q habet initiū. lx. dierū quos ptinet: ⁊ sic de q̄nquagesima ⁊ quadragesima. Nūc dicamus de tribus primis. Hēc septuagesima dierū representat septuagesimā ānox: ⁊ figurat septuagesimā sive tēpus nokre pegrinationis de qua iā dicē. Cūm est aūt magno impatoris Karolo q septuagesima: sexagesima: q̄nquagesima: ⁊ quadragesima: nō erāt septuagesima sunt. lxx. dies. sz tūc sexagintā tā q̄tuor: nec a sexagesima vsq; ad pascha sunt. lx. dies: sz tūc quinquaginta tres: sed sic dicta sunt p pter cōsequētiā numerādi hoc modo. Q: ēt in lege p̄ceptū erat vt p mittie ⁊ decime darent deo: placuit scīis patrib⁹ solvere decimas dierū p̄stituentes p hmōi decimis quadragesimā. Hā ab esto. Invocauit vsq; ad pascha demptis dieb⁹ sunt. xxxvj. dies q̄ sunt decima tricēton. lx. dierū ex q̄b⁹ annus p̄stat. Supsunt tū quinq; dies in anno q̄ vt dēt remanere in decimati: ō quo dicē sub quarta feria quinquagesime. Et est vocatū ipsa illud quadragesima: q: habz sex septimanas: put dicē sub prima dñica quadragesime. Thelesphor⁹ vero papa. iiij. di. statuit⁹. ⁊ duobus. c. sequē. ⁊ Hzego. de pse. di. v. q̄dragesima: volētes q̄ clerici aliq̄d adjūcerēt ad pensum sctē religionis: vt plusq; laici ieunarēt adiecerūt septimā septimanā ⁊ vocatū est tēpus illud

grinat ſtõe de ſtudicta dei hſe deſignat in formãs
cos vt pctã ſua ꝓlãgãt: q; xo poſt dolorẽ cordis et
ꝓfeſſionẽ reat⁹ fiducie accedẽdi ad dñm habenda
eſt: ideo deũ laudantes dicimus ad alterutrũ ps.
Cõfitemini. Rurſus ps. Cõfitemini &c. hoc tpe ad
laudes ad notãdũ pctos debere inſtrui vt in ra-
mis palmar ſciãt laudes dñi decãtare. Qm̃ h̃ ps
ꝓprie ad illũ diẽ ptinet: maxime ꝓpe illum xſuz.
O dñe ſaluũ me fac: o dñe bñ &c. vel iõ vt p mortẽ
& reſſionẽ ꝓ equamur pctõr remiſſionem. Dic⁹
xo ps. Dñs regnauit, & etiã ps. De⁹ deus meus re
ſpice &c. & ſequẽtes hoc tpe dicũt ad primã ne ali-
qd de pſalterio ꝓtermittat q̃n totũ ſaltẽ in ſepti-
mana dicat: qõ totũ in eccleſia primitiua i die le-
gi ſolebat. Ceterũ: qz vt p̃miſſum eſt p ſeptuageſi-
mã totũ vite nr̃e ſpacium accipimus: merito offi-
cia dñicarũ: q; ſunt a ſeptuageſima vſq; in paſcha
varian: & p qõ notant ordines vite nr̃e ſeu cuiuſli
ber alẽ fidelis poſtq; peccauit. Per primũ eñ ſcz:
Circũdederũt me: habemus aliquẽ pctã ꝓfitẽtez.
Per ſcõm. ſ. Exurge: habem⁹ eũdẽ perentẽ. Per
tertiũ. ſ. Eſto mihi: ip̃m orantẽ eſſe dñm adiutorẽ
ſibi. Per quartũ. ſ. Inuocauit me: cognoſcim⁹ dñz
illũ audiẽtẽ ſibi adiutorẽ eẽ. iuxta illõ. Te orãte
dicã. Ecce aſſum. Per q̃ntum. ſ. Reminiſcere: ha-
bem⁹ illũ credẽtẽ vel ſperantẽ. Per ſextũ. ſ. Oculi
mei: intelligim⁹ eũ bone opatiõis ꝓmiſſionem
facientẽ. Per ſeptimum. ſ. Letare hierl'm: vbi de
hoc dicẽt: accipim⁹ eũ de hac paſſione exultantẽ:
& q; etiam reges ſit multis data in hac vita. Per
octauũ. ſ. Judica me de⁹: videm⁹ eũ a deo cõfirma
tum in xſtutibus & bonis opibus: qõ iam ꝓfideter
vult & poſtulat iudicari in ꝓſummatione eterna.
Per nonũ. ſ. Dñe ne lõge: intelligimus q; iã ſit col
locatus in ordine angelor. Orat eñ ibi habere q;
ſeuerantiã. Et q; iſtud totũ valeat adipiſci ſubiun
git cãm. ſ. per reſurrectionẽ: quod habetur per de
cimum officium: ſcz Reſurrexi: de hoc etiã ſub do
minica quadrageſime dicetur.

A Adapratio oizitro tuum s. lxx. vſq; ad pa-ſcha. Eſa. lviij.

¶ De officio ſeptuageſime. Cap. xxv.

A De offi cio. lxx

Nunc de officio pñtis dñice aliqua dice-
mus. Sane vt p̃miſſum eſt: filij iſrael ſer
uierũt ſeptuaginta annis regi babylo-
nis: & poſtea liberati redierũt in hieru-
ſalẽ. Similr̃ oportet nos ſeruire ipſi tot⁹ vita ibi
vel: p culpam & penã vel ad minus p penã. Propt
qõ volẽs eccleſia agit pñam tanq; poſita in capti
uitate babylonie. i. huius mũdi vt q̃nq; liberet: &
perueniat ad hierl'm celeſtem: &, ꝓpter hoc facit ſe
ptuageſimam: & ideo incipit legere quinq; libros
moyſi: qz iſta vtilitas penitentie p gradus diſtin-
guitur in illis. Primus eñ liber. ſ. Geñ. inſtruit
nos in initialibus pñie in fide. ſ. & timore: q; ſunt
eſſentia pñie: qz p̃cipit pñia. In fide aũt nos
inſtruit: ſicut & in ſymbolo: qõ cñ ibi dr̃ viſibiliũ
& inuiſibiliũ: dicit hic. In principio creauit de⁹ ce
lum & terrã. ſ. celũ & pyreũ: & ea q; in eo ſunt: q; ſunt
inuiſibilia: & terrã. i. oĩa iſta viſibilia: ſicut ibi ex-
primit̃ ꝑſona pñis & filij: ſic & hic. In pncipio. i. in
filio creauit de⁹. ſ. pr̃ celũ & terrã: & poſtea exprimi
tur ꝑſona ſpũs ſancti: cum dr̃. Et ſpũs dñi ferebat
ſuper aquas. i. ſpũs ſctũs q; creauit & regit oĩa. In
ſtruit etiã nos in fide incarnationis & paſſiõis vt
credamus xſm in quãtum hoiem paſſum fuiſſe: et
nõ in quãtũ deũ: & hoc p Iſaac q; nõ fuit imolatus:
ſed aries. Iterũ inſtruit nos vt credamus xſm da
tũ eſſe ex gra non ex meritis: ſicut Iſaac. Inſtruit
etiã nos in fide reſurrectionis & aſceſſiõis: et ſpũs
ſancti miſſionis p Joſeph q; poſt vẽditionẽ ſubli
mat⁹ eſt in egypto diſtribues triticũ p totum egy
ptũ: ſicut xſs poſt vẽditionem ſublimatus mũdo
diſtribuit triticũ xſti dei p predicatores ſuos per
totũ mũdũ. Cui⁹ cauſa fuit reſurrectio, aſceſſio, et
ſpũs ſancti miſſio. Incutit etiã timorẽ p Adã ne
nos p vitium gule ſũe per inobedietiã ejiciamur
de paradiſo ſpũali ſicut ille de paradiſo terreſtri: et
p nos Cayn iſtruit vt caueam⁹ ab homicidio: & p
ciuitates penit⁹ deſtructas, vt caueam⁹ a vitio ſo
domor: & ab oĩ vitio p diluuiũ: & tex a vitio gu
le p Eſau: q; ꝓpter eſuz ietĩcule ruffe reprobat⁹ eſt.
Preterea qz in. lxx. recolim⁹ miſeriã noſtrã quaz
ꝓpter pctã parẽtũ noſtrorum incurrimus: ideo li
brum geneſeos legimus: vbi agit̃ de expulſiõe pri
morum parẽtũ de paradiſo: & de aliis: de quo etiã
cantamus rũſoria. In ſudore vultus tui: et illud
Ecce Adam &c. Ad maiorẽ tñ miſeriã deſignandã
p̃tius legim⁹ & cãam⁹ de dignitate hoĩs. ſ. q; eſt
fact⁹ ad imaginẽ & ſimilitudinẽ dei: q; i paradiſo
etiã collocat⁹ eſt: q; ſocia ei facta eſt: & q; nec, mori-
ne aliquã penã pati poſſe niſi ex culpa ſua ꝓ-cu-
niret. Officiũ aũt miſſe eſt. Circũdederunt me &c.
vbi ꝓtekt eccl'ia ſe eẽ in pena & labozib⁹ inflictis
ꝓpter pctũ: q; ſunt fames, ſitis, calor, frig⁹, laſſi
tudo, egritudo, & mors ipſa p̃ quã ſcientiã: & ma-
ritudo, fetor, & tenebre, q̃es ſunt dolores, in-
ferni. Sed ne iſte luct⁹ generet in nobis accidiaz
ſiue triſtitiã: q; mortẽ opat̃ ponit in xſu ꝓſolatio-
nẽ. Dtigã te dñe xſtus mea &c. vt ſic poſſit dicere.
Fuerũt mihi lachryme mee panes &c. Et aduerre
q; hec ỹba. Circũdederũt &c. ſunt etiã vox eccleſie
primitiue plorãtis in Abel, ꝓ homartyre ꝑcento
re: cui⁹ ſanguis de terra clamauit ad dñm: q; aput
os ſuũ & ſuſcepit eũ de manu Cayn fratris ei⁹. Qñ
ſtatio eſt ad ſctm̃ Laurẽtiũ cui⁹ mors ꝑciosa nouo
& inaudito gñe paſſionis clamauit in celũ & audi-
ta eſt in vniuerſuz mũdũ. Qñ & eccl'ia romana pre
ceteris eſt aut̃enticata martyrib⁹. Me aũt eccl'ia de
ſperet, ꝓponẽ ei in euãgelio triplex ſalubze reme
diũ & in epla triplex p̃miũ. Remediũ eſt vt ſi vult
ab illis plene liberari & vinea aĩe ſue laboret abſci
dẽdo vitia & pctã: poſtea & ſtadio vite pñtis currat
p pnĩe opera: deinde viriliter in agone pugnet cõ
tra oĩa diaboli tẽtamenta: qõ ſi fecerit triplex re-
mediũ habebit: qz laborãti dabit denari⁹: currẽti
brauiũ, pugnãti corona. Hec qz nõ libẽter hõ ſu-
ſcipit ou⁹ pnĩe niſi videat p̃miũ: iõ oñdit p̃miũ in
epla. j. ad Co. ix. Meſcit̃ q; hi q; i ſtadio currũt oẽs
q̃dẽ currũt: ſed vn⁹ accipit brauiũ. Eſt eñ brauiũ p̃-
miũ currẽtiũ p qõ ſignificat beatitudo eẽna: q; eſt
premiũ currẽtiũ in regnũ eternũ: qõ oñdit liben
ti⁹ agãt hoĩes ad pniam: & vt magis ſleãt pctã ſua: vñ
ps. Sup flumina babylonis illic &c. & ſicut in cur-
ſu exteriori remouẽt q; ipediunt curſuz: ſicut dicit
apl's ſe facere eũ dicit. Caſtigo corp⁹ meũ & ſeruit
tutẽ redigo &c. q. d. Nemigo me. i. leue facio ad hoc
vt poſſiz currere: ſic facit eccl'ia: macerat ei carnẽ
ſuã vt remotis oĩb⁹ nociuis ad brauiuz vite ekne
meli⁹ currere poſſit. Et bñ rñdet ei rñſorium. Ad-
iutor in oportunitatibus in tribulatione. Tribu
latio eñ opportũa et vtilis eſt hoĩ: qñ facit nos
recordari eternor gaudioꝝ. Hec ſeq̃t alla qz ſub-
ticet eccl'ia cãtica leritie: vt p̃miſſum eſt. Poſt rñ
ſozibꝰ ſequit̃ tract⁹ a trahẽdo dict⁹ & eſt ſuauis au
rib⁹. ſ. de ꝓfundis clamaui &c. Ad notãdũ qõ in ge
mitib⁹ & ſuſpirijs trahit eccleſia vitã ſuã de ꝓfun-
dis pctõ vel pene. Sz ad cõſolationẽ interponunt
verba miẽ cũ dicit. Qz apud te ꝓpitiatio eſt. Sz
qz nullo modo vult eccl'ia q; filij ſui cadant in acci
diã: ideo poſt tractũ ſequit̃ euangeliũ de denario
diurno. i. de beatitudine eterna quã oſtẽdit filijs
ſuis vt hilariter faciant pniam. Sile eſt regnũ ce
lor hoĩ pfamilias q; exijt prio mane &c. Matt. xx.
c. Hõ eſt vinea dei et eccl'ia quã q̃libet dz colere, ꝓ
poſſe ſuo: in alijs p pdicationẽ: & in ſe p bonã opa
tionẽ: & ſi bñ coluerit habebit vitã eternã: q; dr̃ de-
nari⁹. In denario eſt imago & ſuperſcriptio: & nos
habem⁹ imaginẽ dei: & aptã ſuperſcriptionẽ: qz eri-
mus & dicemur dij & filij dei: vnde ps. Ego dixi dij
eſtis & filij excelſi oẽs. Seq̃t offertoriũ. Bonũ eſt
cõfiteri dño &c. In q; monemur laudare deũ i tribu
latiõe: qõ poſſum⁹ facere, viſo denario diurno: ad
quẽ videndũ petit eccl'ia illuminari. d. in poſtcõio-
ne. Illumina faciẽ tuã &c. Pot etiã et aliter dici ꝙ
Inn. iij. in ſermone huj⁹ diei. Legit̃ cñ q; occupatio
magna creata eſt oĩb⁹ hoĩb⁹: et iugũ graue ſup
filios Ade a die exitꝰ de vẽtre mtis eoꝝ vſq; i diẽ
ſepulture i matrẽ oĩm. Sic̃dẽ mr̃ oĩm hoĩm terra
eſt et eadẽ oĩm eſt ſepultura: ꝓpt qõ ille dicebat.
Aud⁹ egreſſus ſũ de vtero mtis mee & nud⁹ reuer
tar illuc. In p̃miſſis aũt xſtus circa ſtatũ hũane cõ
ditiõis tria conſideranda ſunt: vez ingreſſus, greſſ⁹
et egreſſ⁹. De greſſu p̃miſſum. Occupatio magna
creata eſt oĩb⁹ hoĩb⁹ & iugũ &c. de ingreſſu ſubiũgi-
tur. A die exitꝰ de vẽtre mtis eoꝝ: de egreſſu ꝓlu
dit. De ꝙ in diẽ ſepulture in matrẽ oĩm. Sane in
q̃libet ſtatu graue iugũ ſup filios Ade ꝓponit: gra
ue q̃dẽ in ingreſſu, graui⁹ in greſſu, grauiſſimũ
in egreſſu. Qñ merito prophet⁹ flebat. d. Quare
de vulua mtis egreſſus ſum vt videã laborẽ & dolo-
rẽ: & cõſumerent in cõfuſiõe dies mei. Format⁹
eſt em̃ hõ de terra: cõcept⁹ in culpa: mat⁹ ad penã.
Vere itaq; occupatio magna creata ẽ oĩs hoĩb⁹ et in
gũ graue ſup filios Ade: & beati q; occupant̃ in bo
nis: miſeri q; in malis. btĩ q; ꝙ iugũ xſti portãt: mi
ſeri q; iugũ diaboli. Hãc hũane cõditiõis miſeriã
conſideras eccl'ia gemit dicẽs in introitu. Circũde-
derũt me dolores iferni &c. & q̃b⁹ xſtus. Prophet⁹
recolit lapſum humanũ. Me xo ꝓtecta nimio do-
lore deſperet: ideo ſtatim cõmemorat miam crea-
toris i graduali. Adiutor &c. Occupationẽ aũt ho
neſtã & vtilẽ dñs induxit in euãgelio. Operatos cõ
ducẽs vt reddat illis mercedẽ: ſi ponẽ ſtatuo & muti
lẽ docet apls i epla euitare. Meſcitis in q̃t q; hi q; i
ſta. cur. o. q. cur. ſz vn⁹ accipit brauiũ: ſic currite vt
cõprehẽdat &c. et ſeq̃t. Ego aũt ſic curro nõ q̃ſi i ince.
In tractu xo. De pſalmis &c. ꝓpheta iter iugũ & iu
gũ diſtinguit: dicẽs cñ. Si iniq̃tates &c. innuit iu-
gũ diaboli: de q; ꝓpheta dr̃. Cõputruit iugũ a fa
cie dei: vñ mox ſubdit. Qz apo te ꝓpitiatio &c. Ec
ce iugũ xſi ſuaue: de q; veritas in q̃t. Jugũ eñ meũ
ſuaue eſt & on⁹ meũ leue. In ſumma aũt offiũ miſ-
ſe tinet afflictionẽ in introitu: letaniũ i oratiõe:
bellũ in epla: auxiliũ in graduali: in euãgelio i vi
neã inducamur: vbi cõparimur & cõregnabimus.

¶ De ſexageſima. Cãpim. xxvj.

E Summariſ cuãge. liꝫ ho-dierni

Pſal. lxxxj. ps. xcj

ps. xxx Eccle. xl.

F Terra eſt mr̃ oĩm.

G In q̃li bet ſta tu eſt graue iugũ ſup fi-lios Ade.

Pſal. xvij.

H Sũma riũ ho dierne epl̃e.

Eſa. x.

mat. xj

POſt ſeptuageſimã ſequit̃ ſexageſima. Si cut aũt eccl'ia celebrat ſeptuageſimaz ꝓ miſterio: qz quẽadmodũ filij iſrael ꝓ-cium exterũ & liberati ſunt p ſeptuagin-ta annos de ſeruitute babylonica: ſic & ipſa eccl'ia de ſeruitute diaboli cui oportet mõ ſeruire: libera ta eſt ſaltẽ p penitentiã factã in ſeptenario huius vite. ſic ẽt in miniſterio celebrat ſexageſimã: iz eñ inſtituta fuerit in redẽptiõe quintarũ feriar̃ ꝓpt dictũ eſt ſub ſeptuageſima: fuit tñ etiã inſtituta ꝓ pter ſignificationẽ: qm̃ ſignificat tẽpus vidutat⁹ eccleſie: & illi⁹ merorẽ ꝓpter abſentiã ſponſi q; pec-catoribus abeſt p gratiã & viatoribus p humanita tis preſentiã. Licet eñ chr̃ſtus nobis ſit pſens ſz diuinitatẽ. Juxta illõ. Et ecce vobiſcũ vſq; in ꝓſum mationẽ ſeculi: tñ ſm q; eſt hõ in celo eſt ſedẽs ad dexteram patris. Hẽpe fruct⁹ ſeptuageſim⁹ videlis debeẽt: i conſolationẽ aũt illius abſentie ſponſi qui ad celũ rapt⁹ eſt: dãtur eccleſie due ale, ſ. ſex operũ mi ſericordie excitatio: & decalogi ſpletio. Qñ ſexage ſima ſonat ſexies decẽ: vt per ſex opera miẽ q; decẽ decalog⁹ intelligat. Sexageſima eñ ex ſenario et denario cõſtat: vt ſicut dñs poſt opera ſex dierũ be nedixit diei ſept ime ſic poſt ꝓfectionẽ operũ deca-logi queniem⁹ ad beatitudinẽ eternã: & dicẽt no-bis. Venite benedicti patris &c. & iõ in ſexageſima legit̃ euãgeliũ. Cũ turba plurima. Luce. viij. ca. de ſemine xſti dei: vt hoĩes ſeminẽt opera miſericor die ad habẽdã illã benedictionẽ. Et q; ſemẽ i plu ribus ſuffocat: ideo clamat alta voce in introitu. Exurge quare obdormis dñe. In tertia xo dñica: ſcz d̃n quageſime oſtẽdit per quẽ velit liberari. ſ. p deũ vñ in introitu dicit. Eſto mihi in deũ ꝓtecto rẽ: & qz dñs ꝙe eſt oĩbus inuocãtib⁹ eũ: ſequit̃ li berario in ſequẽti dñica: vñ dicit in introitu. Inuo cauit me: & ego exaudiã eũ. Impoſſibile eſt eñ quẽ ille liberet̃ q; aperit pcõfiõnẽ pctã ſua & ſiſt do-lores ducẽtes ad iternũ: & dolet dolore ſatisfacto rio & petit a dño liberari. Qz xo pctã hoĩem a deo ſeparãt: ideo dubitãdo dicit. Exurge. Itẽ dicit ter exurge in hodierno introitu: ꝓpter triplices filios ei ecc-¶ Primo cñ clamat p filijs qui rẽtanꝰ per aduer cleſie ſaſcd nõ ſuccũbũt vt paul⁹: ꝓpter quos dicit prio filij. Exurge: quare obdormis. i. obdormire videris nõ exaudiẽdo vel liberãdo: & hoc facit dñs: vt probẽt & examinent in igne tribulationis. Puriores eñ exierũt tres pueri de fornace babylõis q̃ intrauc Dani. rũt. Unde nõ dormit ſicut habet Hiere. ij. Vigilã iij. tem virgã ego video: & dicit dñs ſtatim. Bñ vides: qz vigilabo ego ſup gregẽ meũ & ſup filios meos pſal. Ecce nõ dormitabit neq; dormiet q; cuſtodit ps. cxx iſrael: & quãtuz ad iſtos dicit poſtea. Obliuiſceris tribulatiõis: qz ſingula ſinguli debẽt reddi. ¶ De cũdi filij ſunt: qui in pugna cadũt & ꝓpt iſtos di cit eccl'ia. Exurge ne repellas in finẽ: quare facies tuã auertis. q. d. Oſtẽde facit̃ tuã & reuertẽt ad te. Pſalm. ¶ Tertij filij ſunt q; ꝙ blãda tẽtant: nec ſuccũbũt: xlij. ſed quia aduerſa non tolerãt periculũ eſt ne pro-ſpera eos frãgãt: & ꝓpter hoc dicit. Exurge do-mine adiuua nos & libera nos ꝓpter nomẽ ſctũ tuũ: ꝓpter hoc ſequit̃ & libera nos. De hoc etiã in dominica ſequẽti: dicet Epiſtola vero. Libẽter ſuf fertis. j. ad Corin. xj. cap. hortat̃ nos vt queram⁹ dñm & deſpiciamus & ſuſtineam⁹ leſiones: & tanquã hoc cognoſcẽtes dicim⁹ reſpõſorium. Sciãt gen-

Universidad de Deusto

lu. xviij

tes qñ ꝛc. Tract⁹ ostēdit terrā cōmotam. i. cōsciē
tiā peccatorū. In euāgelio ergo semen iacim⁹ qñ
L i. lxxij. in vineā inducti sum⁹: est aūt euāgeliū. Exijt
Quaꝛ q seminat seminare semē suū ꝛc. Et hoc facit bñs
in colꝛ Paul⁹ q seminauit semē suū: id est vbū dei: ꝛ ꝑpt
lecta hoc fit hodie statio apud sanctū Paulū: i. de est q
huius in fine collecte hui⁹ diei dr dr dicetis gētū ꝛc. Se
diei pe cū scōm statōes officia ordinātur vt hodie qꝛ
noctꝛ ci sabbatho est ad sctm Paulū: nō de eo fit mētio i col
sancti⁹ lecta: ꝛ eode modo in qnta feria añ Letare Hieru
Paul⁹. salē ꝛ i sabbato vbi sequēt: vt ibi dicet. Prohibit
añt sexagesimas ad quartā feriā post pascha: in
Matt. qua cātat. Venite bñdicti patris mei: qꝛ illi q i opi
xxv. bus mie se exercēt audiēt illud. Venite benedicti
ꝑris mei ꝛc. Ut ipse testat ꝛ tunc sponse tanua ape
riet: ꝛ sponsi ꝛplexu fruet: vnde in epla admonet
vt ad instar Pauli tribulatiōne de absentia spōsi
patiēter expectet: in euāgelio seminatiōi bonorū
operū semp insistat: ꝛ q qsi desperās clamauerat.
Circūdederūt me gemit⁹ mortis ꝛ dolores iferni
ꝛc. Huic ad se redīes petit i offō i tribulatiōib⁹ ad
iuuari ꝛ ab ipis cripi dr. Exurge dñe adiu. nos ꝛc.

A De qn quage sima q multi plex ē qnge sima.

Capitulū. xxvij.

De qnquagesima.

Equit de qnquagesima. In primis aūt
noādū est q multiplex est qnquage-
sima. s. dierū: ānorū: psalmorū: perso-
narū: ꝛ denariorū. ¶ Quinqgesima die
rū triplex ē. ¶ Una a dñica ista vsqꝫ ad
die pasche. ¶ Alia a paschavsqꝫ ad pē
the. de qua dr in scilio Aurelian. de pse. dist. iij. sa
cerdotib⁹ q ante pasche solēnitatē nō qnquagesi
ma supplēdū est: qꝛ illa seruaꝫ post pascha sꝫ qdra-
gesima tencaꝫ. ¶ Tertia ab octaua pasche. i. a sab
bato in albis vsqꝫ ad sabbatū post pēthe. ¶ Pria
est penitētie afflictiōis ꝛ abstinētie. Tūc ei hoies
abstinēt a carnib⁹ ꝛ cōtinēt a luxurijs. ¶ Seda ē
letitie ꝛ exultatiōis. ¶ Tertia figure siue glie: et
glificatiōis: figurat em octauā eratē vbi vtraqꝫ sto
la. s. aīe ꝛ corpis induemur. Et inde est q duo alla
in illa qnquagesima cātam⁹. ¶ Quinqgesima qꝫ

B Quin quage sima ꝑoꝝ.

in illa qnquagesima cātam⁹. ¶ Quinqgesima qꝫ
psalmoꝝ triplex est: ꝛ tres status xpiane religiōis
significat. Prim⁹ est penitētie: secūd⁹ iustitie: ter
tius laudis vite eterne: istōꝝ ꝑma terminaꝫ i psal.
Miserere mei de⁹: secda in psal. Miam ꝛ iudiciuꝫ:
tertia. Omis spūs laudet dñm: qđ est in fine psalmi
Laudate dñz ɔ celis. Ide tres qnquagesime signifi
cāt dies diluuij. Tot em dieb⁹ fuit aqua sup faciē
terre. s. cētū qnquaginta. Ideo ergo tres qnquage
simas psalmoꝝ cantam⁹: vt deus a tali diluuio ꝛ
ab oī piculo nos defendat. ¶ In qnquagesima xo

ge. viij.

C Quin quage sima anno rum. i. ānoꝝ in bili.

anno⁹ q ānorū erat annus iubile⁹ q qnquagesim⁹ erat.
Tāta ei erat septenarij celebritas q septima dies
celebrabat scilicet sabbatū: septima septimana:
vt p pentheꝫ septim⁹ mensis vt septēber: ꝛ septena
rius annus iubile⁹: in quo oēs serui liberabant.

Exod. xxj.

Si vero aliquis esset q nollet liberari: sꝫ remane
re in futurū dñi sui ducebat ad postes tabernacu
li vel templi ꝛ perforabat eius auris cū subula qđ
erat signū futurū: nec deinceps manumittebat ēt
si vellet. Ite oīa q tell⁹ ex granis eo anno ꝓcrea
bat oībus erāt cōmunia: nō em colebat illo anno
Omnia etiā debita illo anno remittebant: ꝛ pos
sessiones alienate restituebantur ꝓout sub pēth.
dicetur: vnde iubileus remittēs vel initians ire
ꝓcetatur: per quē recte penitentia figuratur p quā

vera libertas tribuit: ꝛ a diaboli seruitute liberā
mur: per eā etiā peccatoꝝ debita remittūt ꝛ here-
ditas eterna atqꝫ celestes māsiōes restituūt. Qui
qgesima ergo penitētie tēpus ꝛ remissiōis signifi
cat. Inde est q hoc tēpore ꝑs. Miserere mei de⁹: q

Ps. l.

est qn quagesim⁹: ꝛ est ps penitētie ꝛ remissionis
frequētat ꝛ legit ꝛ cantat de diluuio. Nā sicut p
diluuiū mūdus purgat⁹ est a malis hominib⁹: ita
per pñiam purgat microcosmus. i. minor mund⁹:
scz hō a vitijs ꝛ crimīnib⁹. ¶ Rursus qnquagin ta
dies in pnīa ducim⁹ vt in qnqginta sequētib⁹ die
b⁹. s. a pascha vsqꝫ ad pēthe. qs in letitia sum⁹ actu
ri nō excedam⁹ q in die pēthe. spūs sancti graz su
scipere mereamur. Finit ei qnquagesima i die pa
sche. qꝛ pnīa ad nouitatē vite resurgere facit. De
qnqgesima psonarū ymo hr in Ge. Abrahā gessuit
a dño si qnquaginta boni essent in ppls nūcā par
cerēt eis: imo dixit dñs postea de quinquaginta ꝛ
sic vsqꝫ ad decē. ¶ De qnqgesima denariorū hr ser
mo in euāgelio vbi agit de duob⁹ debitorib⁹ qrum
vnus debebat cētū denarios: ꝛ alius qnquagin ta:
iz de ea nil ad pñs. Dr aūt qnquagesima quasi qn
quies decē significās tps remissiōis: vt dictū est.
Quinquagenarius em nūerus ꝓsistit ex qnario ꝛ
denario in se multiplicat. Nā q opera qnqs sensuū
corpis ꝑdecē legis mādata moderatus fuerit: se-
cure dicere poterit q ī. vltimo die qn quagesime. s.
in pascha cātaꝫ. s. Resurrexi ꝛ adhuc tecū suꝫ ꝛc.
¶ Et nota q Thelesphor⁹ ꝛ Hze. ꝑp. iiij. di. statuimus. ij. c. ꝛ. c. se. statuerūt vt clerici īcipiāt a qnqua
gesima ieiunare. Instituta ē qnquagesima. ¶ Pri
mo ꝑpt suppletionē: vt vcz supplerent dies dñici
q de ieiunio qdragesime subtrahūt: ꝛ sic qdragin
ta dieb⁹ ieiunaret: put sub septuagesima ē dictū.

D clerici debēt incipe ieiuni um in qnqge sima.

¶ Secūdo ꝑpter significationē: qꝛ significat tem
pus remissionis vt ꝓmissum est. ¶ Tertio ꝑpter
repzesentationez: qꝛ nō solū tempus remissionis
significat: versū etiā statum beatitudinis repzesen
tat. Nā in qnquagesimo ānno fuit efficiebāt liber:
vt ꝓmissū est: ꝛ qnquagesimo die agni īmolati lex
data est: ꝛ in qnquagesimo die a pascha dat⁹ ē spi
ritus sanctus: ꝛ ideo hic numer⁹ statutū beatitudi
nis repītat: vbi erit adeptio libertatis ꝛ cognitio
xitatis ꝛ ꝓfectio charitat. Matutinale diei hui⁹

E De of ficio matu tinali quin quage sime.

officiū est de diluuio: vt ecclesia icutiat timoꝛē fi
lijs suis ne peccēt per luxuriā sicut ī missa post cō
munionē: ne peccent per gulā. Et quia hec duo vi
tia maxime dñanꝫ in illo tempore ideo agit de di
luuio per qđ penitētia designat: vt ꝓmissum est.
Sz ne timoꝛ nimis desperare faciat: dicit rīsoriū
Ponā arcū meū in nubib⁹ celi in signuꝫ federis:
qđ exponit allegorice de xpo vel de quolibet san
cto ꝑm suū modū. Arcus em ille quāto magis ad
celū eleuaꝫ tāto magis ad terrā deprimit: ita san
ctus hō quāto magis eleuatus est ad celestia tāto
plus se hūiliat. Jxta illō. Quāto magꝫ es: hūilia
te in oībus. Ité arcus iste est signū federis: simili
ter ꝛ xpi. Eīi in psal. Respice in faciē xpi tui. ꝛ san
cti etiā sūt federis signū: qꝛ posset irā dei tenere si
cut fecit Moyses. lxv. di. disciplīa. Ité arc⁹ ipe poꝛ
tētū est: ita ꝛ sancti: qꝛ si dñs ita suos affligi ꝑmittit
qđ dēt de mal⁹ vñ legit in eccl⁹a. Vidit arcū id est
sanctū: ꝛ bñdicit q fecit illum. Notandū aūt est q
primo cātaꝫ quedam rīsoria ō diluuio. Secūdo
qđa de obediētia Abrahe. Postremo de ceco illu

F Simi lat ho mi⁹ ar cui. Eccli. iij. Psal. lxxxiij

minato ad notādū q q pñiam petā sua dilexerit
ꝛ mādatis dñicis: vt Abrahā obedierit: a dño ple
ne illūinari merebit. ¶ Poꝛro in officio misse ec
clesia rogat deū: ꝛ inuocat ꝑ filijs suis afflictis di
cēs in introitu. Esto mihi in deū ꝓtectoꝛē: postea
xo ꝑ lapsis: ꝛ dicit. Et in domū refugij ꝛc. Et cām
subdit. s. ꝑ fidē cū dicit. Qm firmamētū meū ꝛ re
fugiū meū ꝛc. Tertio ꝑ tētatis ī ꝓsperitate existē
tib⁹ cū dicit. Et ꝓpter nomē tuū dux mihi eris et
enutries me. De hoc etiā in ꝓcedēti dñica dictū ē.
Sequit xsus. de spe. q. d. qꝛ merito spei dabis mihi
hoc. Jn te dñe spaui. Oro ꝑ afflictis ē. s. Ꝓcces
nras qs dñe ꝛc. Epla est de charitate. j. Coꝛ. xiij. c.
Si linguis hoīm loquar. q. d. oēs xrutes eo mō q
haberi ꝓt sine charitate nihil valēt ad vitā eternā.
Et ponit ibi qn decim grad⁹ ex qb⁹ puenit ad re-

G Quīde cim gd⁹ charitatis.

gnū celeste. Prim⁹ grad⁹ est. Charitas patiēs est.
Secūs benigna est. Tertiꝰ nō emulat ꝛc. Deide se-
qt ꝓmēdatio charitatis. Charitas nūqꝫ excidit.
Qm aūt nō pōt hō hr charitatē nisi fiāt mirabi-
lia. Maius em est de ipio facere ꝓsi q creare celū
ꝛ terrā: ideo seqt rīsoriū. Tu es de⁹ q facis mirabi-

Psal. lxxvj.

lia: xs⁹ est. Liberasti in brachio tuo. i. in xpo ꝑ fidē
xpi. Et seqt tract⁹. Jubilate: cuius vba videtur ee
ꝓtra illud qđ ꝑ tractū significat. s. dolores: per qs
ecclesia trahit vitā miserā: sed dic q iubilatio seu
exultatio nō est sz ium tractui: qm homo beat⁹ in

Ecc. v Puer. xiij.

miserijs exultat: ꝛ etiā qñ hō liberatus est in
miserijs gaudet: vñ in actibus apl⁹oꝝ. Jbāt apl⁹i
gaudētes ꝛc. Et illud Salomonis. Cor qđ nouit
amaritudinē aīe sue in gaudio ei⁹ nō miscebit ex
trane⁹. i. diabol⁹ hoc est sup oē gaudiū. Euāgeliū
est de fide passiōis ꝛ resurrectiōis. Ecce ascēdim⁹
Hierosolymā ꝛc. Luc. xviij. c. ꝛ qꝛ ꝑ fidē ceci illūi-
nātur: ideo statim seqt ceci illuminatio qui valde
sapiēter petijt dicēs. Dñe vt videā: qꝛ visto erit to-
ta merces. Offertoriū sīr est de fide. Bñdict⁹ es

Psal. cxviij.

dñe ꝛc. Et aduerte qꝛ ī euāgelio cec⁹ petitionē ge-
minat dicēs bis. Fili David miserere mei. ꝛ in of
fertorio sīr etiā gras de illuīatione vtriusqꝫ ppli
duplicat dicēs bis. Bñdictus es dñe: ꝛ in alijs ēt
xbis magis ac magis duplr illuminari postulat
dicēs bis. Doce me iustificationes tuas: vel bis di-
cēs. Justificatiōes tuas ꝓpter vīā testimoniorū ꝛ

Psal. lxxvij.

xitatis ꝛ mādatorū. Postcōio. s. Māducauerūt ꝛ
saturati sunt nimis est de timoꝛe vt ad memorīā
reducam⁹: qđ ɔr de iudeis. Adhuc esce corū erāt
in ore ipsoꝝ: ꝛ ira dei descēdit sup eos. Qꝛ em co-
mederāt vsqꝫ ad nauseā statim deū ad tracūdiā cō
citauerūt: vt vcz incutiaꝫ nobis timoꝛe ꝑ gulā
offendam⁹ deū sicut iudei. Hoc aūt facit eccl⁹ia: qꝛ
tūc solēt, hoies magis intēdere gule ꝓpter carnis

H De offi cio mis sē. Ps. lxx

pcuiū qđ iminet: de qb⁹ dicit Hzeg. di. iiij. denicꝫ.
q relinquēdi sunt suo ingenio cū venia. Et ibi bñ
opetit huic diei. Pōt etiā ꝛ alr dici q tria sunt ne
cessaria q ꝓponūt nobis in epla ꝛ in euāgelio: ad
hoc vt opa pnie q ꝑ qnquagesimā figurant sint ꝑ-
fecta. s. charitas q ꝓponit in epla. Memoria dñice
passiōis: ꝛ fides q ītelligit ꝑ ceci illūinatiōē: ꝛ
hec ꝓponūt ī euāgelio. Ja fides sine q deo nemo
placere pōt: opa facit acceptabilia: memoria pas-
siōis reddit facilia: charitas facit esse cōtinua. Et
sicut eccl⁹a ꝓ se despērās clamauerat. Circūdede
rūt me ꝛc. ꝛ post ad se redīes adiuuari petebat: ita
hic iā ꝓcepta fiducia ꝛ spe venie ꝓpt pñiam quasi

I Tria necessaria ad ꝓfectā pe nitē tiam.

Universidad de Navarra

celebrāt: vt dictum est in pemio. iiij. partis. Nos autē p quinq̄ales ieiunū quadragesime in p̄cedēti scā feria inchoām⁹: t sic duo dies pi⁹ ceteris nationibus ieiunamus: t hoc nō solū ꝓpter quādaz honestatē: vt vez sic biduo purificati in q̄rta feria sacrū ieiunū inchoem⁹: verū etiā ꝓ eo q̄ q̄drage sima i magno die⁹ois cene terminat: put sub titu. de septuagesima dictū est. Altios ḡ duos dies nō rōne quadragesime: sz ꝓpt cām ibi dictā t ꝓpt eox scitatē ieiunam⁹. Clerici ēt in q̄n quagesima ieiunū inchoare tenēt: put ibi dictū est. Quidaz aūt dixerūt q̄ p̄missi q̄tuor dies addūt alia de cā vez tres ꝓ trib⁹ dieb⁹ q̄tuor tpor q̄ in. xl. q̄gūt: q̄rt⁹ ꝓ vigilia paschę quā ieiunare debem⁹: sz p̄missa rō vertor est. Sz cū in. xl. imitemur ieiunū xp̄i: vt p̄missus est t ipe statī post baptismū. s. epyphaniā suū ieiunū inchoauerit. Querit q̄re hoc tpe ieiunū ichoam⁹ t illō cū pascha ꝓtinuam⁹: t nō codē tpe q̄ ipse ieiunauit cū ipsis actio nra debeat cē īstructio. xij. q. ij. explū. Ad qō q̄druplex ꝓ. epiphani am. ij. thi. ij.

quare q̄dragesi. in missis ōz hūiliate capita vestra; deo et flecta⁹ genua.

Matt. xxv.

Luce. xviij.

j. pe. v.

Ro. q̄ autor fuit ꝓ uincia lis ori gine.

Mr nō imitamur tē ē rō. ¶ Prima q̄ i. xl. repūtam⁹ ꝓplm israel q̄ fuit annis in deserto: t statī post celebrauit pascha. tunij q̄ drage sime ꝓ. xp̄i sc̄z xp̄i rōnabile fuit vt afflictio nra ꝓtinua eēt passiōi saluatoris. Cū em ipse ꝓ nobis pass⁹ sit: t nos ci ꝓpari debem⁹: vt ita tāde cōregnem⁹: t post passionē stati i surrecto subsequ. Iuxta illō apli. Si cōpatimur ꝓregnabim⁹: nā t egrot⁹ magis affligit cū approximat sanitati. ¶ Quarta q̄ sicut filij isrl̄ pus⁹ agnū cōederēt se affligebāt t lactucas agrestes. i. amaras comedebāt ita t nos ꝓ pñe amaritudinē debem⁹ pri⁹ affligi: vt statim post digne possim⁹ cōedere agnū vite. i. cor⁹ xp̄i: vt sic mystica capiam⁹ paschalia sacra. ¶ Pozro in missis q̄dragesimalib⁹ frequētat. Hūiliate capita vra deo q̄ illo tpe diabol⁹ magis ipugnat nos. Ūñ deū humilr ozare: t nos sibi hūiliare ꝺbem⁹: t vt nos sub oīpotētis dei manu hūiliem⁹ ōz etiā. Flectamus genua: de q̄ dictū est sub q̄rta pte sub ti. de salutatiōe. ¶ Et est sciēdū q̄ Flectam⁹ genua: t hūiliate capita: sese comitāt t neutrū ōz in dñica die. Ham vt ait Hze. qui in dñica die genua flectit deū refurr exisse negat. Propter multas q̄dez causas ozando nos ad terram ꝓsternimus. put dictū est in q̄nta parte sub prima. Dē etiā oro sup ꝑpz post hūiliate capita &c. ꝓpter tps sanctitatē. Et ad notandū q̄ in hac vita ꝓ nobis est ozādū: vt in futuro audire mereamur a dño. Venite bñdicti patris mei &c. q̄ q̄dez oro est vicaria sancte cōionis. Olim em oēs cōcabant: t cōicaturos diaconus ad flectendū genua inuitabat: nūc vo q̄ multi suscipiūt cor⁹ dñi indigne: ꝓ cōione vtimur oro ne: diacono sicut pri⁹ suo fungēre officio t dicēte. hu. ca. ve. deo: q̄ dēūq̄ humiliauerit: se exaltabit: t q̄sq̄s hic bonis actib⁹ bñdicēt: eterne bñdictionī postmodum ascribet. In hac ḡ ofone sacerdos imitēs xp̄i pugne cōmēdat ad dimicādū ꝓtra hostē anti quū t insidias inimicor⁹: t ideo ꝓmunit eos p mīistrū armis humilitatis: dicens hu. ca. ve. deo: t sic tāde m capitibus humiliatis quasi cō firmans eos in fundit sup eos ꝓtectionē sue bñdictiōis: t hoc magis in septuagesima q̄n aduersarius noster tūc sollicit⁹ circuit q̄rēs quē deuoret.

¶ Scōo in p̄ia collecta genua flectim⁹ in postulatiōe iustitie: que est necessaria in p̄senti vita: in vltima vero reuerēter inclinamus in gr̄arū actione ꝓ diurno denario vite future. ¶ Tertio in prima collecta flectim⁹ genua ꝓ pugna p̄ncis vite: ꝓ afflictionē laboris: t cōtinētie oñdētes. In vltima ꝙ est ꝓ gr̄az actiōe caput humiliam⁹ p q̄ō mētis hūilitas designat: q̄ in eterna vita oīs labor excludet: sed hūilitas semp stabit: de hoc dicetur sub sabbato p̄ie hebdomade quadragesime. Itē in fine misse ōz. Bñdicamus dño: de quo dictum est: i quarta parte sub ti. de ofone nouissima. Hoc etiā tpe cortine in ecclesia suspēdūt: de quo dictum est in prima pte sub ti. de picturis. Pozro ecclesia his diebus in magno certamine cōstituta in qua dragesima freq̄ntat ps. Qui habitat: q̄ ps ille informat in certamine positos spes suā in dño ponere: t ofie adiutoriū ab eo depositere: de q̄ sub dñica sequēti dicet. Hoc tpe diacon⁹ casulā sup humerū portat: de quo dictū est i pte. ij. sub tit. de diacono. Ab hac ḡz quarta feria vsq̄ ad dñicam palmaruz ōz oī die pfatio de ieiunio. Etiam dñicis diebus apud quosdā. In illa vero dñica t sequētibus diebus ōz pfatio de passiōe. Sed vt esse incongruum q̄ in dñicis diebus cantet pfatio de ieiunio cū in illis nō ieiunet: t tō q̄dā dicūt in illis quotidianā pfationē ēsz nō ieiunet numero ieiunaz tñ q̄ntate. i. in cibo quadragesimali sicut i aliis diebus. In q̄busdā tñ ecclesijs incipiūt dicere pfationē de passiōe in dñica de passiōe: t in q̄busdā etiā dicūt pfationē de ieiunio vsq̄ ad quartaz feriā añ pascha. Verū ls vt p̄missum est q̄dragesimali ieiunio q̄ō incipit in dñica q̄dragesime supadditi sunt quatuor dies: solēnitates tñ officiū quadragesimalis tpis incipiūt in eadē dñica sicut ꝓius t non añ: nec in hoc imitatio facta fuit: quāq̄ pot⁹ ex incuria q̄ ex certa sciētia hoc ꝓtigisse credat: nā idē ꝺberet esse caput ieiunij t officij: t sm hoc vr q̄ i dictis q̄tuor dieb⁹ deberēt imediate post missam dici vespere. ¶ Circa q̄ notādū est q̄ q̄dragesimale tps est luctus t pñie tps penitētes añt dum cōuertūt ad xp̄m: a tenebris ad lucē transeunt: vesperti⁹ tps Xo tps ꝓpter defectū t obscuritatē imperfectiōe designat. Quia ergo penitētes nō impfectiōi t defectui: sz poti⁹ pfectioni t luci veritatis insistunt: iccirco cōuenienter q̄tū ad vesp̄as dictū tps lucis ex instōne gabiloñ. cōci. de ꝑse. dic. s. solēt. ꝓuenit: vt sic statim post missam dicant: q̄ alias circa noctis tps consuenerāt dici. Hoc tñ quatuor p̄dictis dieb⁹ p̄cedētibus nō seruāt q̄ diebus quadragesimalib⁹ supadditi ex alia causa fuerūt: vel pōt dici q̄ q̄ quadragesimali tpe ꝓpt dispōnē ad paschale solēnitatē t correctionē delictorū p̄tertorum sanctioribus operib⁹ insistendū est: tō ꝓuisum est: vt eo tpe quo seruam⁹ illa ieiunia plures ofonum supplicationes ieiunij agamus: t ꝓpter hoc non solū alias horas: verū etiā vesp̄as añ cibū dicim⁹. Predictis tñ quatuor dieb⁹ hoc nō seruāt ad representādū primariā dispōnē penitētiuz: q̄ i suis primordijs nō p̄t tot sanctitatis obseruātijs insudare. Hoc tpe ōz ad horas caplm. Cōuertimini. Joel. ij. c. et illud inter vestibulum q̄ō est ibidez: t illud Clama ne cesses. Esa. lviij. c. t illud. Derelin quat impius. Esa. lv. c. t illud. Frāge esurienti. Ez. lviij. c. ¶ Quę hec q̄rta feria, q̄tuor ꝓllegijs insignit: primū q̄ tali die incipimus ieiunare: q̄ō fit quadruplici rōne. ¶ Primo ꝓ eo q̄ xp̄s legit q̄rta feria suū ieiunū inchoasse: q̄ inde videt: q̄ nat⁹ est die dñica: t sī q̄s diligēter cōputet annos ex tūc vsq̄ ad. xxx. m rones cōputi inueniet cū in tertia feria baptizatū fuisse: t sequēti die intrās i desertū inchoauit ieiunū. ¶ Scōo ideo in quarta feria ieiuniū inchoam⁹: q̄ in. iij. etate Salomon tēplū edificauit: t nos quasi fundamētū illi⁹ tēpli q̄ō ex nobis cōstruit facim⁹ ieiunādo vt in pascha tēplū dñi esse possimus. Ūñ apl's. Tēplū dñi sctū est q̄ō estis vos. ¶ Tertio ideo in quarta feria ieiuniū incipit. Cū em ecclesia in dieb⁹ dñicis quadragesime nō ieiunet ꝓpt gaudiū q̄ō habet de resurrectiōe dñi que in illa die facta est. In resurrectiōe dñs legitur bis comedisse: semel cū discipulis cū tribus in emaus: t iterū q̄n intrauit clausis ianuis ad discipulos t attulerūt ei partē piscis assi t fauū mellis. Jō incipit ieiunare ab hac quarta feria añcedente dñicā illā q̄ ꝓpter hoc vocat caput ieiunij. De hoc etiā tā p̄missum est. ¶ Quarto q̄ sicut tā dicet hoc tpe ad bellū p̄cedim⁹: ideo quatuor dieb⁹ huius hebdomade ieiunamus vt quatuor armati xp̄i tutibus. s. iustitia, fortitudine, prudētia, t tēperātia: quatuor mala q̄ ꝓ primū parentē incurrimus deplorem⁹. s. q̄ de paradiso erecti sum⁹: q̄ in hac valle miserie cibo ad modū iumētoꝝ indigemus q̄ in infernū descēdere timem⁹: q̄ in patria cū dño nō gaudem⁹. ¶ Quinto vt deficamus quatuor mala q̄ fecimus. s. pctīs cogitatiōis opis ꝙsuetudinis t locutiōis. Sed m' ꝓtulegiū est: q̄ illa die auditū ꝓfessiōes publice penitētiū: t eis pñe imponunt. Tertiū: q̄ tūc cineres capitibus aspergūt: vt iā dicet. Quartū: q̄ in die ista fit, p̄cessio qualē ꝓ totū annū fieri nō ꝓtingit. Penitētes nāq̄ tūc ab ecclia cū, p̄cessione et cruce ejciūt: t in die cene in eadē recipiunt: sicut sub illa die dicet. Pzocessionē q̄dē facim⁹: q̄ tūc ad bellū ꝓtra hostes, in cedimus: q̄ quasi in expeditiōe a. lxx. vsq̄ tūc fuimus. Pzocedētes ḡ cōtra hostes armis nr̄is armamur: q̄ sunt humiliatio, oratio, afflictio, t elemosynarū largitio. Hūiliatio sicut iā dicet est i cinere. Oro: q̄ tūc dicim⁹. Parce dñe &c. Afflictio de qua in euāgelio. Cū ieiunatis &c. Elemosynaz largitio q̄ maxīe hoc tpe frequēt̄ada est: vñ. Ab scōde eleemosynā in sinu pauperis. Talib⁹ itaq̄ armis armati ad bella p̄cedim⁹. vñ collecta hui⁹ diei ē. Cōcede nobis oīpotēs de⁹ p̄sidia militie xp̄iane sctis inchoare ieiunijs &c. Ceterū in hac die offm vsq̄ ad nonā differim⁹: nō tm̄ q̄ dñs hora nona expirauit: sz etiā ꝓpt castrimargiā nr̄am. Adeo nāq̄ vētri dediti sum⁹ q̄ audita missa stati ad cibū curremus: t de horis parū aut nihil curaremus. Ūñ in cōci. gabiloñ. de cōse. di. j. solēt: ōz q̄ ad missam ꝙcurrēdū est: t auditis missaꝝ solēnijs t vesp̄tinis officijs ac largitis eleemosynis ad cibū accedēdū ē. Hac etiā die bñdicit cinis t in signū humilitatis capitibus aspgit sub his ꝟbis. Cinis es: t in cinerē reuerteris: q̄ō dcīm fuit ꝙde Hc. iij. c. Et Job pñam in faullia t cinere egit: put legit Job. vlti. c. Et ait dñs. In domo pulueris puluere vos aspgite. Michee. j. c. Itē legit Judith. iij. c. q̄ filij israel humiliauerunt animas suas i ieiunijs t cinis sup capita eox. Et abrahā in q̄t. Loq̄r ad dñm mea cū sim puluis t cinis. Ec. xvij. c. t Mardoche⁹ idut⁹ est sacco spargēs cinerē capiti suo Hester. iiij. c. t filie syō ꝙsperserūt cinere capita sua. Treñ. iij. ca. Et hoc est q̄ sicut ex libro pōtificali habet. Penitēres t morituri in signū pnie t hūilitatis: t q̄ terra t pulus sūt: se i cinere vl̄ solo ꝓsternūt t ciliciū iduūt q̄ō ex ve. tractū est. Legit em̄ Esa. lviij. c. q̄ penitēres sacco t cinere sternunt. Idē Hiere. xxv. c. Aspgimini cinere: q̄ ꝙpleti sūt dies vñi. Itē Jone. iij. c. Rex Ninive indut⁹ est sacco t sedit in cinere. Itez Treñ. iij. c. Airgies hierlm accincte sunt ciliciis. Itē in psalmo. xxxv. Induebar ciliciō. Fit etiā hoc ad ſgnificādū q̄ sicut a electiōe Ade de paradiso maledicta fuit terra, in ope suo: sic p humilitatē penitentie terra nra. s. liberū arbitriū nostrū bñdicit ꝓ penitētiā: vt nō spinas t tribulos: sz vignos fructus penitētie germinet. Inuitant añt oēs ad penitentiā ḡaliter cū dicit in antiphona. Immutemur habitu &c. Jeiunem⁹ t ploremus ante deū &c. Et oñdit causa quare debeāt hoīes ieiunare. s. q̄ dñs expectat eos ad pniaz. Ūñ introit⁹ ē. Misereris oīm dñe, ꝓpter penitētiā: t est Sap. xj. c. oēs etiā orationes quecunq̄ dicuntur faciunt ad idē in epistola. Conuertimini &c. que est Joheli. ij. c. ad hoc inuitant ḡaliter parui t magni t vtriusq̄ sexus. Unde dicit. Sanctificate ieiunij. Vocate cetū: congregate populū &c. Sequitur resp̄sōrij Miserere mei deus &c. q̄ō respondet epistole: ostēdens triplicē effectū pnie. Primū q̄ ꝑ eū habem⁹ remissionē pctōr t collationē gratie t cōculcatio nem inimicor. Ūñ sequit. Dedit in opprobriū cōculcātes me. Sequit tract⁹. Dñe non fm pctā nra &c. q̄ significat laborē q̄ in pnia habetur. Et ōz iste tract⁹ vsq̄ ad dñicā de passione in scā, quarta et sexta feriis: vt in dieb⁹ arctioꝝ ieiunio deputatis incepte pnie memores ofones ieiunio cōbinem⁹. In euāgelio añt. Cū ieiunatis &c. Matth. vj. c. legit. de modo ieiunādi vbi ōz. Tu añt cum ieiunas vnge caput tuū t faciē tuā laua: q̄ oīs penitēs debet vngi oleo spūali q̄ō est iocūditas mentis tāq̄ athleta t pugil dñi sicut habet i eccl'iastico. Oleū de capite tuo nō deficiat: t faciē tuā laua. i. interiorē hilaritatē exteri⁹ demōstra ne videaris hoīb⁹ ieiunās. i. sic ieiunavt intēdas fauorē humanū: sz solius dei et pater tuus q̄ videt in abscondito reddet tibi. Offerenda est. Exaltabo: vbi est gratiarū actio de impetrata remissione. Cōmunio est. Qui meditabitur in qua est aliorum exhortatio de legis meditatione: t consonat euangelio: q̄ in meditari lege est thesaurizare in celo.

¶ De quinta feria. Cap. xxix.

Sequitur de quīta feria. Sequūt̄ inuitati sunt oēs in p̄cedēti die sicut ibi dictū est ad penitentiā. Sed q̄ penitētia cōstitit in trib⁹. s. in ofone, ieiunio t eleemosyna: ideo in tribus sequentib⁹ dieb⁹ agit de his tribus: t primo de ofone in hac quinta feria: t iō incipit introitus. Dum clamarem ad dñm. Fit autem oratio ab aliquo quandoq̄ p se: quandoq̄ p alio. Ut ergo ostendatur quantum valet ab aliquo pro se facta oratio: igitur sequit epistola. Egrotauit Esa. xxxviij. c. In qua ꝓponit ecclesia regem Ezechiā in exēplo qui oratione pro se facta impetrauit a dño quindecim annos vite sue superaddi. Ut etiam ecclesia ostendat quātum valeat oratio

ieiunium in quarta feria inchoet.

ij. cor. vj.

Luce xviij.

Ecclī. xix.

Psal. xxix. ps. j.

A pnia in tribus cō sistit.

pro alio facta legit euāgeliū. Cum intraret Jesus Matth. viij. c. de Centurione qui rogauit dñm pro puero suo vt sanaretur: quod impetrauit.

¶ De sexta feria. Cap. xxx.

IN sexta feria agit de ieiunio: & ostendit quale ieiunū placet deo. s. spuale nō carnale: vñ epla agit de hoc. Clama ne cesses. Esa. lviij. c. & post. Quare ieiunauimꝰ & nō aspexisti &c. Et dñs respōdet. Nunqd tale est ieiunium qđ elegi? torquere quasi circulū caput &c. Quasi diceret. Nō placet mihi tale ieiunū q̄ aliqs se cruciet tm: hz q̄ dissoluat fasciculos iniquitatis. i. ab oī pctō abstineat: qđ fit p charitatē. Vñ sequit euāgelium. Audistis qz Matt. v. c. Agēs de charitate vbi dr hz hoc in ecclia nō legat dictū est antiquis. Nō occides. Ego aūt dico nō trasceris.

¶ De sabbato. Cap. xxxj.

IN sabbato agit eccl'ia de eleemosyna: & de sabbato: qz p missa tria. s. oones ieiunia & eleemosynas venit ad sabbatismū mētis: vbi pena tā facta q̄ spectat ad penitētiā. i. pax que est quies & sabbatismꝰ mētis se osculant. i. cōueniūt. Et ꝓpter hoc sequit apte in epistola Esa. lviij. c. Si abstuleris de medio tui cathenā. s. pctōr: & cetera que ibidē sequunt tunc vocaberis sabbatū delicatū &c. q̄ ibidē sequunt: & hoc idē dr in euāgelio. Cū sero esset &c. Mar. vj. c. Vbi dr de discipulis laborātibus in mari p quos penitētes designat q̄ dns ascendit in naiculam cum eis: & statim facta est trāquillitas: qz deo presente in corde hoīs pacificatur anima & tranquillum fit ibi. Hoc sabbatū hz habeat epistolā euāgeliū sicut nōnulla alia panni circulū: non tamē est cāt̄ibus officiatū: qz fm quosdā nōdū erat solēni ꝓpriū officium missę.

¶ De. j. dnica quadragesime. Cap. xxxij.

IN hac dnica i qua cāt̄at. Invocauit me &c. incipit quadragesima q̄ significat tēpus penitētie spualis: & vocat dnica ḡnerana: qz q̄nta est a pascha. Quid autē significet & q̄nq̄ quadragesime dictū est i ꝓria parte sub ti. de picturis. Dicta est aūt quadragesima hz ea sint quadraginta duo dies vsq̄ ad pascha: ꝓ quo qz ecclia nō curauit de duobus: q̄ minutias nō attēdit: hz summā numeri ponit: cuius sit parū plus vel min⁹. ¶ Sciō qz quadragesima nō ꝓtēdit nisi vsq̄ ad die ccne dñi: q̄ est dies absolutionis. Mā p quadragesimā bñ obseruatā & p verā penitētiā peuenit hō spualiter ad cenā agni. Vñ Apoc. Btūs q̄ vocat⁹ est ad cenā nuptiarū agni: & fm hoc soluz sunt quadraginta dies. ¶ Tertio qz filij isrl̄ labo rātes in deserto quadraginta annis cibati mānā p quadraginta māsiones venerūt i terrā ꝓmissionis: quo etiā exēplo quadraginta dieb⁹ a delitiis corporis abstinētes xp̄i vite reficimur oroni vacamus: vt tādē p Jesum xp̄m in terra viuētiū introeam⁹ sicut illi p Jesum naue. i. Josue in terrā ꝓmissiōis introducti sunt. Idco aūt hz Hier. sunt in ea quadraginta duo dies: qz dns venit ad nos p quadraginta duas generationes: cōputatis Jeconia patre & Jeconia filio & ipso dño. Sane totū tēpus vite nostre quadragesima est. Jciunamus aūt quadraginta diebus incipiētes a precedenti quarta feria. ¶ Primo fm August. qui Matthey quadragīta gnatiōes posuit. Ad hoc eī dña suo quadragenario nūero ad nos descendit vt nos ad eū nr̄o quadragenario numero ascēdam⁹: de quo dt. v. ieiuniū. ¶ Sciō hz eūdē qz ad hoc vt habeamus q̄nquagenariū quadragenario adiūctū? est denarius. Ad hoc eī vt q̄entam⁹ ad requiē beatā opz nos toto tpe pñtis vite laborare. Vñ & dns cū discipulis quadraginta dieb⁹ māsit: & post decimā die spūs sc̄s misit. Jeiunamus ergo quadraginta dieb⁹. Mā & Moyses accipit dēo legē ieiunauit quadragīta dieb⁹: silr & Helias: dns quoq̄ noster quadraginta diebus ieiunauit absq̄ cibo: & hoc ꝓ institutione & exēplo. Vñ nōnulli vnā tantū quadragesimā obseruāt: illi xp̄o ꝓ merito ieiunauerūt Cōmunius tñ est tres quadragesimas seruare: eo q̄ Moyses vt tradūt hebrei ter ascēdēs ad dñm ieiunauit: vel potius: qz tres in trib⁹ legunt ieiunasse q̄dragenis. s. Moyses / Helias & dns. Quare aūt quadragīta sex dieb⁹ sum⁹ in abstinētia: dicti est sub p̄cedēti quarta feria. Cōsiderādi ē aūt q̄ ipse quadragesime penitētie ascribit. Pnie autē fructꝰ sunt ieiuniū / vigilia & alie carnis afflictiones: eleemosyna corpalis & spualis: & alia mīe opa / oratio & deprecatio & alie species cōpliationis / flet⁹ / lach⁹ymar. alia insignia ptritiōis. Jōq̄ de his & similib⁹ ad pñiam ptinentib⁹ in nocturnis & diurnis officijs hac die & sequētib⁹ legit & cāt ecclia copiose. Et ꝓpē hoc ē hoc tpe dr regularit octies i canonicis horis ps ille pnialis. Miserere mei de⁹ &c. ¶ Et est notādū q̄ ꝓpter ieiunij principiū ordo interrūpit historiarū. Cū eī in. lxx. & lx. cātarū fuerit de Adā: & in quinquagesima de Noe & Abrahā in hac pria interponit de fructib⁹ penitētie: in sc̄da xp̄o de Jacob: in tertia de Joseph in quarta de Moyse. Antiq̄t⁹ tres instituit ecclesia sexagesimas: de quo tactū est in pria parte sub ti. de ecclesiasticis sacramētis. Sane q̄ vt dictum est sub quarta feria cinerū hoc tpe est xp̄iane militie: & in quo diabol⁹ fortis? cōtra nos insurgit: nō ne homo despet quasi fortatiuū quoddā canit ecclesia introitū. Invocauit me &c. Quo audito spe fit homo fortis. Vñ dicit apls. Spe gaudētes: & Esa. xxx. c. In silētio & in spe erit fortitudo vestra. Siquidē in his duobus consistit tota fortitudo hoīs spualis. s. in silētio. i. a tumultib⁹ scli: nihil de his q̄ sunt scli appetēdo & in spe eterna desiderādo. ꝓ epla hz q̄ icipit. Hortamur vos &c. Cor. vj. c. Armat ecclia milites suos q̄tuor cardinalib⁹ xp̄tutib⁹. ¶ Prio fortitudine cū dr. Ecce nūc tps acceptabile. Ecce nūc dies salut̄ &c. Que ibi de fortitudine dicunt & qz sequit. In oīb⁹ exhibeam⁹ nos sicut dei ministros in multa patiētia. ¶ Sciō tēperātia cū dicit. In castitate & ieiunijs multis. ¶ Tertio prudētia cū dr. In scia. i. in prudētia. Sūt aūt idē subiecto scia & lōganimitas qz scia & lōganimitate scim⁹ cōuersari in medio prauę & pueruse nationis: & bonitate & suauitate: q̄ est in spū sc̄to hoc totū. ꝓ eodē sumit. Sequit in charitate nō ficta q̄ omnia sine fictione fieri debēt. ¶ Quarto iustitia cū dr. Per arma iustitie a dextris & sinistris post epl̄am sequit rūsoriū. Angelis suis de⁹ mādauit & te &c. Ut sic secure hō possit pugnare. Sequit tract⁹. Qui habitat i adiutorio in quo agit de tētatione. Tract⁹ xo: ideo dicit: qz ibi ostēdit q̄ hec vita misera trahitur multis doloribꝰ & laboribꝰ: & qz posset cōqueri aliqs de inequalitate isti⁹ pugne: qz tērator potētissim⁹ est: vt hz i Job. Nō est ptās sub celo q̄ eī valeat cōparari. Et sapientissimus: qz multa vidit. Et crudelissim⁹: qz vt dicit hic. Crudelis ē: & nō miserebit: hō aūt infirmissim⁹ & ignorās. & tō in tpo tractu pontē fo lurio huiꝰ: qz ad hoc ꝓmittit de⁹ inimicū tēterare vt hō timeat & ad deū cōfugiat: qz scit & ꝓt & vult liberare: & sic i se nō ꝓterit: hz in deo q̄ ꝓmittit q̄ liberabit si cōfugiat ad eū: vult ergo de⁹ vt hō habeat timorē de inimico forti & spē de ꝓmissionib⁹ futurorū & de dilectiōe dei vehemētissima: ergo sequit q̄ vult eū ꝓtegere q̄ admodū gallina ꝓtegit pullos suos ex amore vehemēti: & est spes de custodia angelor: hō aūt si molat iter duas molas timorē. s. & spē efficiet panis placēs deo: & sic vincet oēs tēptationē siue sit leuis & occulta q̄ dr timor nocturnus siue leuis & manifesta: q̄ dr sagitta volās i die: siue sit grauis & occulta q̄ dr negociū pambulās in tenebris: siue sit grauis & apta q̄ dr demoniū meridianū. Hec quatuor genera tētationū vicet quilibet sic armat⁹: vt dictū est. Hz in euāgelio nō sunt nisi tres tētationes vbi dr. Ducit⁹ est Jesus in desertū &c. Mat. iiij. cap. & cōprehēdunt q̄libz oēs tentationes sub quaternario: vt dictū est: q̄libz sub trinario: vt in eodē psalmo inferi? dicet. A laqueo venātiū. i. ab ope malo / et a verbo aspero. i. a pctō ozis. Tentat⁹ aūt fuit dns a diabolo triplici tētatiōe. s. tētatiōe gule: cū dixit ei. Dic vt lapides isti panes fiāt: cupiditatis. s. cum dixit. Hec oīa tibi dabo: si ꝓcidēs adorueris me: & inanis gle. s. cū diabolus voluit cū deijcere de pinnaculo: sicut fecerat alios predicatores multos: & victi eī dns ꝓ auctoritates sacre scripture: qđ significatū est in hoc q̄ Dauid lapidib⁹ sumptis de torrēte deiecit Goliā: docēs nos debere armari gladio xp̄i dei: ꝓter illa arma qb⁹ nos armat apls in epla hodierna: vt sic sufficienter ad pugnā armati sim⁹. Pōt ēt dici q̄ a principio septuagesime ecclia tot tribulatiōibus pressa desperās clamauerat. Circūdederūt me gemitꝰ mor. q̄si a nulla pte euadere possit. In principio xo sexagesime vbi etiā de hoc dictū est: & dicet in q̄rta dnica: quasi posita iter desperationē & spē clamauit. Exurge q̄re obdormis dne. In principio quinquagesime tā desperans clamauit. Esto mihi dne in deū ꝓtectorē: timo desperatiuā mutās i affirmatiuā dixit: dux mihi eris & enutries me. Misereno in principio quadragesime ostēdēs se exauditā dixit. Inuocauit me et ego exau. et epla dicit. In tpe placito exaudiui te. In graduali dat nobis angelor custodia. In tractu diuina ꝓtectio: qz circūdamur scuto veritatis. In euāgelio ad exēplū saluatoris ab hoste trifidꝰ / cui dicim⁹: vade retro sathanas. In offertorio ēt diuina ꝓtectio notat cū dr. Scapu. suis obū. ti. &c. In postcōione demonū subiecto: vbi dr. Super aspidē et basiliscū. Ab hac die vsq̄ ad parasceuē cooperiunt cruces: & velū ante altare suspēdit: de quo i ꝓma parte dictū est sub tit. de picturis. Hec dnica priuilegiata est: qz est ianua et limes quadragesime: q̄ repsentat tpus quo filij isrl̄ morati sunt in deserto. Tria q̄dē fuerūt in ꝓpio isrl̄ quoꝝ duo cōmemorauim⁹. s. pegrinatio q̄ fuit i egypto q̄ Jacob et filij sui ꝓfecti sunt in egyptū: captiuatio q̄ fuit in babylone: & dispsio q̄ fuit facta a Tito & Vespasiano per totū mundū quā nō cōmemorauimus: qz ab illa nunq̄ reuocabunt: de qua dictū est. Tradā eos in manu de quā nō poterūt surgere. i. hac dnica ad horas dr capl̄z. Fratres hortamur me iuacuū &c. ij. Cor. vj. c. & illud. Ecce nūc tps. ij. Corin. vj. c. et illud. In oībus exhibeamus: ibidē. Et sit hodie statio apud basilicam laterani. q̄ constructa est in honorem saluatoris & plus⁹ prophete. Joan. eo q̄ officiū hodiernū saluatoris nostri prophetice resonat felicitatem.

¶ De secunda feria. Capitulum. xxxiij.

OStēdit dns et apls armauerūt militē suū: nō restat nisi vt pugnet: qz hostes semper parati sunt. Qz vero p opa mīe spāliter & maxime fit pugna ista: ideo de ipsis est feria ista q̄ agit de eleemosyna. Rursus qz onus pugne nō libēter suscipitur nisi in tuitu ꝓmi: ideo in hac scda feria est introit⁹. Sicut oculi seruorū &c. Et dns in epla. Ecce ego requirā oues meas &c. q̄ sumpta est de Ezechiele. xxxiij. ostēdit ꝓmū cū dicit. Et pascā eas: q̄ eī pascit dns in paupe: & dns pascit cū sicut ibi legit in mōtib⁹ israel. in māsionib⁹ eternis. idē habet ꝓ euāgelij. Cū venerit filius &c. Mat. xxv. c. vbi dicitur. Venite bñdicti &c. Esurtui & dedistis mihi māducare. Debemus aūt habere oculū ad ipsum nō tm sinistrū vt respiciamus penas eternas: & ꝓpter hoc bonū faciamus: hoc eī esset timor seruilis: sed et dextrū / vt ꝓsideremꝰ premia: istū oculū vult nobis auferre diabolus: & nitit quantū pōt: vñ. j. Reg. xj. c. Rex ammonitar⁹ noluit inire fed⁹ cū Jabitis nisi erueret eis dextros oculos. viij. q. j. deniq̄. Similiter vult facere nobis diabolus: vt nō sim⁹ apti ad pugnā dū sicut miles qui non habet oculum dextrum.

¶ De tertia feria. Capitulum. xxxiij.

TErtia feria agit de oratiōe et sumit ⁊ troitus de psalmo q̄ est oratio. Dñe refugium factus es nobis. Pugnamus cū orādo. Unde Jesus naue in eremo pugnabat et Moyses orabat: merito q̄ pugnabat nō dficiebat: qz ille orādo vicebat. xxxviij. di. ij. q̄ vult. Epla xo. Querite dñm &c. Esa. lv. c. docet nos orare: & fuitat nos ad ofonē. Querite dñm. s. de relinq̄ndis vitiis & pcā: qz mitis est ad ignoscēdū: nō eī cogitationes mee cogitationes vre. Que xo sint cogitationes ei⁹ ostēdit Hier. di. Ecce ego cogito cogitationes pacis & nō afflictiōis. Si eī ex vero corde rogāt et q̄rit statim pacificat & ꝓficiscēs deliquerit in eī homo & hoc dñ inuenirī pōt. s. i psenti. Ecce ostēditur effectus ofonis: qz ꝓ eā homo deo pacificat. Idē ēt habet ꝓ euāgelio. Cū intrasset Mat. xxj. c. in q̄ dr. Postq̄ electi emētes et vēdētes de templo dixit. Dom⁹ mea. i. homo in q̄ habitat: domus orationis vocabit: in epistola monemur ad petēdū vt habitet in nobis: in euāgelio: vt det nobis eterna gaudia. Cetera q̄ in graduali / in offerēda: et postcōmunione cantantur sunt querentium dominū orationes et cōsolationes et gratiarum actiones.

¶ De quarta feria. Capitulum. xxxv.

QUarta feria est de ieiunio: hz quia illa dies ē septima a capite ieiunij. Septimus aūt numer⁹ a septuagesimus idē significat. idem eī significat numer⁹ multiplicat⁹ & nūer⁹ multiplicās. Septuagesim⁹ xo sigt liberationes captiuitate: iō i introitu q̄ est. Reminiscere &c. petit li-

Job xij. dicet. vj.

Mat. xiij.

E Quadruplex tra no.

C Fructꝰ pnie.

Ps. xc.

Esa. lxv.

D Hanc epistolam ar matas quatuor tribus cardinalibꝰ

Psal. cxxij.

Diabolus conat auferre nobis cōsideratiōnē pre miorū celestium.

Exo xvij.

Psal. xxxiij.

Universidad de Navarra

deratione. ſ. q̄ habeꝫ p ieiuniū: ꝛ ī epla ꝛ ī lectiõe monemur ad ieiuniū in exẽplo Moyſi ꝛ Helie. Lectio q̄ legit pp̃ ordines ſſupra ẽ Exo. xxiij. c. aſcẽde ad me ī mõte ꝛc. Epla Xo de tertio Reg. venit helias ꝛc. Quale aũt ieiunū debeat eẽ. ſ. ſpuale mõſtrat nobis p ieiuniū moyſi: vtilitas Xo p heliã. in azimo eſt cibo purꝫ vſq; ad mõtẽ dei oreb. i. ad altitudinẽ mẽtis. Illi q̄ comedem⁹ ſupra mẽſam pris xpi ī regno ei⁹. Per ieiunū q̄dẽ ira dei tẽperat: ſi mittat q̄s oñdit p euãgeliũ Mat. xij. c. Acceſſerũt ad Jeſum ꝛc. ī q̄ habeꝫ de niniuitis: q̄ irã dei tẽperauerũt p ieiunij. ſuũ. ¶ Et nota q̄ ī hac feria ſolẽnitas ieiunij duplicat: qz ieiunat tã. rõne q̃drageſime q̄ rõne ieiunij q̃tuor tpor. Qz Xo penitẽtiũ aſperi⁹ ieiunãtiũ corpora deficcant in his nõ habitat ſicut ꝺr ī euãgelio. Spũs ĩmũdus q̄ ambulat ploꝛa arida q̃rẽs requiẽ ꝛ nõ inuenit. Corpora eñ ieiunio deſiccata faſtidit. tõ ad ieiunia libẽt⁹ appẽdẽda: Moyſi ꝛ helie p̃mittũt exẽpla quoꝝ vterq; ī ſingulis lectiõib⁹ q̃draginta diebus ꝛ quadraginta noctib⁹ ieiunaſſe phibeꝫ. itaq; pp̃ ieiunij geminationes. ſ. quadrageſim⁹ ꝛ q̃tuor tpor duo Xſus ī graduali ponunt. Ea q̄. a introitu graduali ꝛ tractu. cõione ꝛ offerẽda cãtanꝫ ſunt cõſolatiões ꝛ oratiões vt ieiunãtes a tribulationibus criplanꝫ ꝛ ne his q̄ ieiunijs affligunt inimici ꝛ ſenꝫ. Hec quarta feria in hoc p̃uilegiata eſt: qz illi q̄ ī ſabbato ſequẽti ordinãdi ſũt ĩterroganꝫ de ſcripturis ſacris ꝛ examinãꝫ: de quo ī ẽre due lectiões legunꝫ ad miſſam ſub quarta feria tertie hebdomade aduentus dictum eſt.

¶ De quinta feria. Cap. xxxvj.

Psal. xcv. A triplex confeſſio.

Quinta feria eſt de cõfeſſiõe p quã ẽt pugnaꝫ ꝛ ẽ introitus. Cõfeſſio ꝛ pulchritudo. Eſt aũt triplex confeſſio. ſ. fidei pcti ꝛ humiliatis. Qui hz hãc cõfeſſionẽ pulchritudo eſt in cõſpectu eius. In cõſpicuẽdo enim deũ humiliam⁹ nos ꝛ deo ſſikes ſum⁹ imitãdo, ipz. Epla Xo. ſ. Ozauit Eſdra ꝛc. Sumit ꝺ Eſdra. ix. c. In qua eſt oratio Eſdre ꝛ cõfeſſio q̄ ozauit ſicut ẽt Daniel ozauit. Peccauimus ꝛ iniuſte egimus ꝛc. Et per iſtã cõfeſſionẽ meruerũt remiſſionẽ peccatoꝝ: ꝛ ita oſtẽdit effectus cõfeſſiõis. In aliis eccleſiis legit epla. Factus ẽ ſermo dñi. Ezech. xviij. c. Que ẽt loquit de effectu cõfeſſiõis. Euãge. Egreſſus inde Jeſus ꝛc. Mat. xv. cap. Eſt de muliere cananea: q̄ p̃feſſionẽ fidei cũ dixit. Dñe adiuua me: ꝛ p̃feſſionẽ humilitatis cũ dixit. Mã catelli ꝛc.

Dañ. ix.

Mernit filie ſue ſanitatẽ ꝛ dictũ eſt ei. Mulier magna eſt fides tua. Quidam aũt legũt euãgeliũ in quo iudei gloriãtes q̄ eſſent filij Abrahe conuincunt nõ eſſe filij abrahe: qz nõ faciũt opa eius: ſed eſſe ex pfe diabolo ei⁹ opa faciẽdo: vel vt q̄buſdaz mortis eſt legit euangeliũ: qđ alij legũt feria q̄nta ſequẽtis hebdomade de diuite q̄ apud ĩferos cruciaꝫ: patrẽq; vocãs ꝛ deprecãs Abrahã nõ vt filij ereuchil. His cõſonat illud prophetiũ qđ in epla p̃mittit q̄ ſi vir iuſtus genuerit filiũ ſanguinez effundentẽ ꝛ vniuerſa deteſtãda faciẽtem: ipſe qui dẽ in iuſtitia ſua viuet: filius aũt ei⁹ qui operatus eſt iniquitatẽ morte moriaꝫ. Cetera q̄ ſunt in introitu: graduali ꝛ offerẽda ſunt laudes ꝛ oratiões iuſti. Cõio panis quẽ ego dedero. Jo. vj. ca. Declarat: vñ iuſtus viuat. ſ. de carne xpi. ¶ Et attẽde q̄ ãte feric p̃pria olim nõ habebãt officia: ſz a dñicis eſtiualib⁹ officiabanꝫ: ꝛ earũ euãgelia nõ ſunt de ieiunijs inſtitura: ſz de diuite ꝛ Lazaro ꝛ vidue filio ſuſcitato. Olim ereĩ nõ ieiunabãt: ſz vt ĩ dñicis ſolẽnizabãt: ſz poſtmodũ a Greg. iunioze q̃drageſime fuerũt additẽte ieiunio, put dictum eſt ſub ſeptuageſima ꝛ officio ſtrate. Et ide eſt q̄ varietas epl̃arũ ꝛ euangeliorum in quintis ferijs reperiẽ. De hoc dicetur ſub quãta feria ſequẽtis hebdomade.

¶ De ſexta feria. Cap. xxxvij.

In ſexta feria que eſt nona dies ieiunij q̄ numerus eſt angelicus petit eccl̃ia liberari ab oĩbus tribulationib⁹. Et eſt introitus de neceſſitatibus ꝛc. Et ſit hoc p angelos: ꝛ maxime p angelũ magni cõſilij: ꝛ ideo legitur euãgeliũ Jo. v. c. Erat dies feſtus ꝛc. In q̄ dicitur q̄ angelus dñi deſcẽdit in piſcinã ꝛ mouebatur aqua: ꝛ ſanabaꝫ vnus: ideo vnus qz tm̃ vnitas eccl̃ie ſanaꝫ. Sed ne in cõtradictione peccemus ſicut iudei q̄ dicebãt iſtud p̃uerbiũ ironice. Patres noſtri manducauerũt vnã acerbã in deſerto: ꝛ dẽtes filioꝝ obtupeſcũt. i. nos punimur p pter hoc qđ nõ eſt iuſtũ: tõ legit epla de Eze. xviij. ca. Dia q̄ peccauerit ipſa morietˀ. Filius nõ portabit iniq̃tatẽ p̃ris: niſi imitetˀ patrẽ in malitia. Vidicat eñ dñs iniq̃tatẽ patrũ ī filios ī his q̄ oderũt eos: extra de reg. iur. niſi. j. q. iiij. per totum.

¶ De ſabbato. Cap. xxxviij.

Oſtea vero nõ reſtat niſi ſabbatiſm⁹. Et eſt epiſtola de ſabbato mentis. Fratres hortamur vos. Per ſabbatũ vero mẽtis ventitur ad ſabbatũ eternitatis: et ideo ꝺr euãgeliũ de trãſfiguratiõe dñi in qua apparuerunt tñ Moyſes ꝛ Helyas quoꝝ exẽplo aiatur eccl̃ia ad ieiuniũ. ¶ In miſſa huius diei lectio prima eſt. Ozauit Moyſes. Deutero. xxv. c. Scda eſt. Dixit Moyſes filijs iſrl̃ eñ ibidẽ. xj. c. Tertia eſt. Oratiõnẽ faciebãt. ij. Machab. j. ca. Quarta eſt. Miſerere noſtri. Eccleſi. xxxvj. c. Quinta eſt. Angelus dñi. De qua dictũ eſt ſub quarta feria tertie dñice de aduentu. Quia ergo pro ordinãdis ozat eccl̃ia cantat introitum. Intret in conſpectu ꝛc. Et graduale. Propitꝰ eſto ꝛc. Et ꝓtector noſter. aſpice ꝛc. Et couertere dñe ꝛc. Et dirigaꝫ dñe oſo mea ꝛc. Et ad dñm cũ tribularer clamaui ꝛ exaudiuit me ꝛc. Ad q̄nq; lectiões flectit genua: vt ĩ q̄nq; ſenſus ordinandorũ a dño dirigantur. Qz vero diaconi ꝛ ſacerdotes tã̃ pfectiores eternis intẽdere tenenꝫ: inde eſt q̄ ante ſextã lectionem ſtuente epl̃am nõ dicit flectam⁹ genua: ſicut nec ante euangeliũ. Hoc etiã fit propter reuerentiã apoſtolice lectiõis ꝛ ppter eandẽ etiã cauſam ad oratiõnẽ ſuppplm genua nõ flectim⁹: ſed ſolũ caput inclinam⁹. Rurſus qz multũ valet deprecatio eccleſie aſſidua: quis eñ eſt q̄ nõ audiatur in tribulationibus: ideirco quinto loco legit lectio de tribus pueris de camino ignis liberatis ꝛ ſequitur gratiarũ actiones in cantico. Benedictus es dñe ꝛc. Quia vero officiũ predicationis etiam ad ſubdiaconũ pertinet: ideirco ſequit epiſtola Pauli j. ad Theſſ. vj. c. Rogam⁹ vos corripite inquietos conſolamini puſillanimes ꝛc. Officiũ eĩ pdicatoris eſt alios corripere ꝛ reliqua facere que in epiſtola ipſa docentur: et ita epiſtola ipſa primet ad ordinatos ſaltẽ in ſacris. Deinde ſequitur tractus Laudate dñm oẽs gentes: laudate eum oẽs populi: quo omnes inuitamur ad dei laudẽ: q̄ miniſtros ſuos ſua mia confirmat. Tractus ergo ꝛ canticuz. Benedictus es: ſunt ordinatorũ. Et qz ſacerdotes in virũ pfectum cõmutari debent: quoꝝ miniſterio panis ꝛ vinũ trãſſubſtantianꝫ in corpus ꝛ ſanguinẽ dñi: inde eſt q̄ legit euangeliũ de trãſfiguratiõe. Aſſumpſit Ieſus Petrũ ꝛc. Matth. xvij. c. Debẽt eñ trãſfigurari ita q̄ in eis nõ appareat niſi reſurrectio dei. Sz qz in pſenti vita ſine tribulatiõe: aut vix aut nũq̄ eſſe poſſum⁹: ꝛ ꝓpterea ſemper ad dñm clamandũ eſt: inde eſt q̄ ſequit offertoriũ. Dñe deus ſalutis mee ꝛc. Et poſtcõio. Dñe de⁹ in te ſperaui ꝛc. Priuilegiatum eſt, hoc ſabbatuz: quia in eo ordines celebrantur.

Psal. lxxvij

¶ De. ij. dñica quadrageſime. Cap. xxxix.

A Quaſi ſta dñica non hz pro prium officiũ

Hec ſcda dñica intitulatur dñica vacat p eo q̄ ꝓpio caret officio: ideo autẽ caret, ꝓpio qz cum in p̃cedẽti hebdomada occurrant quatuor tpa: in quoꝝ fine ordines celebrãtur: habebat antiqua eccl̃ie inſtõ vt poſt finẽ diei ſabbati inciperet officiuz ordinũ: ꝛ in die dominica terminaretur: ꝛ ita officiũ quod in fine diei ſabbati incipiebatur vſq; in diem dñicã, prendebatur: ꝛ ſic ipſa dominica proprio carebat officio. lxxv. diſt. quod a patribus: extra de temp. ordi. literas. Verũ qz difficile erat a ſexta feria vſq; in diẽ dñicam nil comedere: factũ eſt vt in ſabbato ordines celebrenꝫ: ꝛ, in die dñica: q̄ vacat officio: officium quarte ferie p̃cedentis repetatur. Poteſt etiã dici q̄ eccleſia ſuſpendit organa ſua in hac dominica: que eſt q̃nta a ſeptuageſima ad ſimilitudinem populi q̄ exiſtẽs in captiuitate: nec altare nec tẽplum habuit: imo organa ſua ſuſpendit: quare p̃pium nõ habet officium. Sicut autem dñica iſta vacat ab officio proprio: ita ꝛ oẽs quite ferie quadrageſime quondã proprio carebant officio: put ſub quinta feria dicetur. Et attende q̄ hec dñica vacat ſolũ cantu diurno: nec vacat omni offõ: nec euãgelio: ꝛ ideo ſolũ in graduali ꝺr intitulari dñica vacat: ꝛ non in antiphonario nec in euangelio ꝛ in quibuſdam eccleſijs ꝺr euangelium. Egreſſus q̄ dictũ eſt in p̃xima q̃nta feria: ī alijs. Aſſum pſit Ieſus petrum. Verum in precedenti dñica dictum eſt q̄ in ipſa dominica armauit dom⁹ militem ſuum quatuor cardinalibus virtutibus: et gladio Xbi, dei. Sed qz vt p̃miſſum eſt in ſecunda feria pugna nõ libẽter ſuſcipitur niſi premiũ oſtendatur: ideo agit in hac ſcda dñica de, bñdictione: q̄ eſt quintuplex, ſcz bñdictio liberationis: gratie: augmẽti gratie: contemplatiõis et glozie. Quia Xo benedictio illa impetratur per oratiõnẽ: ideo dñica iſta cõſiſtit in oſone: vnde dicit in introitu. Reminiſcere miſerationum tuarũ domine ꝛc. petens cantu lugubri liberationem a vitijs ꝛ petis ꝛ ſpiritibus ĩmũdis. Hec eſt p̃ia oſo ꝛ prima dei bñdictio, ſcz liberatiõis. In epla vero que eſt. Rogam⁹ vos ꝛc. j. ad Theſſ. iiij. c. petit ſibi dari ſcdam bñdictionẽ, ſcz gr̃e ſiue gratiã ad bñ agendum dr. Hec eſt, eñ volũtas dei vt digne ambulemus: vt ſciat vnuſq;q; vas ſuum poſſidere in ſanctificationem. ſ. vt ſit celeſte corp⁹ ꝛ celeſtia appetat: ꝛ in honoze. ſ. vt ſit deo dignũ tẽplũ: q: ſedes dei ꝛ tẽplum ſpũs ſancti ſunt nr̃a corpa: vt ait apl̃s. Dis q̄ caſte ꝛ pie viuit templũ dei eſt: ꝛ ſpũs ſancti ſedes. Et in hac ſola dñica idẽ eſt graduale et tractus: eo q̄ ipſa tota cõſiſtit in oratione liberationis. Qro exprimit laborẽ ꝛ plãctũ q̄ duo ſignificãt ī graduali ꝛ tractu. Eſt aũt graduale. Tribulatiões ꝛc. Tract⁹ eſt de neceſſitatib⁹ ꝛc. Alij autẽ dicũt tractũ. Dicit dñs mulieri q̄ eſt Matt. xv. c. Tertia benedictio eſt bñdictio augmẽti gratie. Quarta ꝓ tẽplatiõis. Quinta bñdictio glie. Qz vero bñdictiones hmõi nõ habenẽ vel cõſeruanẽ ſine megna lucta: ideo ī nocturno officio de lucta Jacob cũ angelo ꝛ in vtero agit: vt exẽplo Jacob ſupplãtemus fratres noſtros malos. ſ. ſi qđ nobis inferunt iniurie diſſimulãtes: ꝛ fit pugna iſta in vtero Rebecce. i. eccl̃ie. Rebecca eñ gr̃a interpretaꝫ. In p̃rio reſpõſorio in nocturnis agit de augmẽto gr̃e. Dixit eñ Jſaac ad filiũ. Tolle arma tua pharetrã ꝛ arcũ extra. Arma predicatoris ſunt ſacre ſcripture q̄ dicũtur pharetra: qz de eis ſumuntur ſagitte ad percutiendũ diabolũ. Jacob igit. i. verus predicator venatur ꝛ interficit hoẽs bona venatione ꝛ interfectione. ſ. q̄ arcũ ſacre ſcripture ꝛ in ſe occidit beſtias. i. vitia et peccata. ſ. porcum luxurie ꝛc. ꝛ tunc cenat cũ eo Jſaac. i. riſus. ſ. dñs. q̄ delectatur in talibus. Sunt eñ ei delitie cenare cũ talibus: vñ ſcdm reſponſorij eſt. Ecce odor filij mei ſicut odor agri pleni. i. paradiſi: hoc etiam eſt id quod ſupra dicit apl̃s: vt ſciat vnuſquiſq; vas ſuũ poſſidere in ſanctificatione ꝛ honore. Sequit Xſus. Qui maledixerit ei: ſit ille maledict⁹. Oẽs eñ q̄ populo chriſtiano iuniori maledicũt maledicti ſunt: vt iudei gẽtiles ꝛ alij. ¶ In tertio rñſorio ꝺr. Det tibi de⁹ de roze celi ꝛ de pinguedĩe terre abũdãtiã. Eſto dñs fratrũ tuoꝝ: ſeruiãt tibi tribus ꝛ ppli: hec bñdictio datur eccleſie vt oĩb⁹ populis dñetur. Iſta Xo tria reſpõſoria ſunt ſeptimi toni ad ſignificãdũ q̄ ipſa eccl̃ia impetrat nobis gratiaz ſeptiformẽ ſpũs ſcti. ¶ In ſcdo nocturno in quibuſdam eccleſijs eſt reſponſoriũ. Si dñs ꝛc. in cuius Xſu ꝺr. Jacob erexit in titulũ lapidẽ oleũ fundens deſup quod nos facimus cũ imitatione chriſti bona agimus. Ungimus eñ eum per fidez cum ipſum hominẽ plenum gratie eſſe credimus ꝛ duo reſpõſoria ſunt de p̃rio ꝛ vnũ de ſexto tonoꝝ: qz de xpo agit q̄ eſt p̃cipiũ ꝛ finis ꝛ in ſexta etate venit⁹ fuit oleo letitie ẽ p̃ participib⁹ ſuis. In ſeptimo Xo reſpõſorio ozat Jacob. Erue me ꝺ manu fratris mei: qz valde eũ timeo. Valde eñ debet timere ſanctus ne cozrũpat a malis. In octauo reſpõſorio agit de bñdictione ꝓ tẽplatiõis. Eñ ibi loquit de lucta Jacob cũ angelo: qz per oratiõnẽ debem⁹ luctari cũ dño donec habeamus ſtatũ contemplatiõis. Et dixit ei angel⁹. Dimitte me auroza eſt. i. ſatis habes fidẽ vel charitatẽ vel gratiaz. Nec debem⁹ dimittere donec de luctatione cõtra vitia faciat nos cõtẽplatiuos qz regnum celoꝝ vim patitur ꝛ violẽti rapiũt illud. Tunc aũt videtur ſine nubilo petˀ. Eñ in nono rñſorio dicit Jacob. Vidi dñm facie ad faciẽ. i. ſine nubilo peccati non ſine velamine creaturaꝝ. Hac rõne eccleſia Pariſiẽſis legere hac die euãgeliũ de trãſfiguratione. q̄ eſt benedictio glie. Et ita patet q̄ habita benedictione liberationis gratie: ꝛ augmẽti gratie ꝛ contemplationis: ꝛ cõſiderato premio glozie libẽter et fortiter pugnant milites Chriſti.

B Qz triplex bñdictio.

Quare non ꝺr flecta⁹ genua ad ſextaz oratiõnem.

Psal. xlviij

¶ De ſecunda feria. Cap. xl.

B Qñ varietas epl̃arũ ꝛ euãgeliorum in. v. feriis apud diuerſas eccleſias

Dier. xxij.

exo. xx

Dañ. iij.

Gen. xxvij.

Secunda feria est de ofone: vñ in epistola q̄ incipit. Ait dauit Daniel ꝛc. Danie. ix. c. ostendit q̄ vñ valet oratio cū ieiunio. Daniel. i. vir desideriorū orauit ꝑ ꝓphetā suo ꝛ submisit a regalibus cibis: ꝛ vsus est legumini bꝫ: ꝛ ō exaudita est ofō ei⁹ sicut ei dictū ē ab angelo. Sz q̄ nil valet ofō nisi q̄ fit in cognitiōe dei: ō sequit euāgeliū Joā. viij. Ego vado ꝛ q̄ritis me et nō inuenietis ꝛc. dīs iudeis: ꝛ iterū. Ego sū de sursū ꝛc. ego de hoc mūdo: ꝛ nō cognouerūt eū: ꝛ ideo adhuc manet ī ꝑctis suis. Ibi itaq; diuidit dīs spūales a carnalīb⁹. i. aqs q̄ sūt sub firmamēto ab his q̄ sunt sup firmamētū: ꝛ ita huic ſcde ferie ꝓpetit op⁹ ſcde dici: ꝛ ō introit⁹ est de ſcdo tono. Carnales eī nō ꝑsit orare deū qz nō cognoscūt eū. Mā q̄ ī carne sunt deo placere nō ꝑsūt. lxxxij. di. ꝓposuisti. Sepe ea q̄ ī introitu graduali offerēdar cōione cātanē: sunt ofones / cōsolatiōes ꝛ laudes cōuerse gētilitatis cui dīs exhibuit intellectum.

De tertia feria. Cap. xlj.

Tertia feria est de ope dei tertie q̄ est cō gregenk aque oēs in locū vnū ꝛ terra fructificet. Hoc fit q̄ homo nō curat de voluptatibus carnis ꝛ ieiunat ꝑ charitatē Jeiuniū laudabile est ꝛ hō nō sit multū curiosus de cibo corpalit⁹ dz ī euāgelio. Nolite soliciti esse Luc. x. solicitudine. s. suffocāte: sz solicitudine q̄ dētie possum⁹ ꝛ debem⁹: ideo introitus. Tibi dixit cor meū exquisiui te: est tertiū toni ꝓpter opus tertie diei. In epla xo. Fact⁹ est sermo dñi ꝛc. ij. Regū. xvij. c. hortatur ecclesia vt non simus multū solliciti: ꝛ hoc ꝓpter Helia q̄ pastus est a vidua Sarepte na ꝛ a cozuo ꝛ ipse etiā pauit viduā dicēs. Hō deficiat farina hydrie. i. gra de corde ꝛ oleū de lechito. i. gratia seu vnctio spūalis desup. Hoc idē hortatur p euāgeliū. Sup cathedrā Moysi ꝛc. Matt. xxiij. c. vbi sequit. Un⁹ est magister vester: ꝛ vnus est pr vester q̄ ī celis est q̄ habet curā de oīb⁹. Rursus Sareptena mulier in introitu affectū ad xpm ostēdit dicēs. Tibi dixit cor meū. In graduali seipsam cōsolat ꝛ hortat dicēs. Jacta cor tuū. in offerenda miam petit. in cōione quasi secura se mirabilia narraturā ꝓmittit dicens. Miserere mei deus et narrabo mirabilia tua.

De quarta feria. Cap. xlij.

Quarta feria est de penitētia: que feria est dies penitētie. in illa eī tradit⁹ est saluator. ꝛ ostēditur ī epla. Grauit Hester ꝛc. Hester. xiij. c. quantū cā ofō faciat efficacem. Per orationē Hester que cū regina existeret induta fuit cilicio impetrauit suspensionē Aman in patibulo quod parauerat Mardocheo. Qz xo penitētia cōcipitur timore iudicij: ideo de psalmo penitētiali qui intitulatur per octauā resurrectionis. s. Dñe ne in furore tuo: ī introit⁹. Me derelinquas me ꝛc. qz xo nō valet pnia nisi imitet xpm: ideo sequit euāgeliū. Ascendēs iesus ꝛc. Matth. xx. c. de cruce xpi: vbi habet. Ecce ascendim⁹ Hierosolymā: et sequitur ibidem de filijs Zebedei q̄ petierūt vt vn⁹ sederet a dextris ꝛ alt⁹ a sinistris. et dixit eis dominus. Potestis bibere calicē quez ego bibiturus sum ꝛc. qui non bibit de calice glorie: et postponit se Christus apostolis in exemplū qui de hoc rasebantur.

De quinta feria. Cap. xlij.

Quinta feria est de piscibus et auibus. s. de non confidentibus in dño: ꝛ cōfidentibus in hoīe: de quibus habet⁹ in epla. Maledict⁹ homo q̄ confidit in hoīe. Hier. xvij. c. ꝛ ponit carnē brachiū suū ꝛc. ꝛ post benedictus vir q̄ cōfidit in dño. Et hec ostendunt p euāgeliū. homo q̄dā ꝛc. Luc. xvj. qđ est de diuite ꝛ lazaro Dines eīm nō confidebat in dño: ꝛ ideo in inferno posit⁹ est. Paup xo cōfidebat: ꝛ ī sinu Abrahe requieuit. In offertorio. Precat⁹ est Moyses ꝛc. benedixit q̄ ofō tuā efficax est. Moyses eīm erat ouis qz mansuetissim⁹ hoīm fuit: ꝛ est forma ieiunij: et placationē impetrauit sup iraz qua dīs irat⁹ erat iudeis ꝓpter vitulū cōflatū. ¶ Rursus q̄dā hodie legit euāgeliū in quo docet cīs nō in hoīs: sz soli⁹ dei testimonio ꝑhibendū: de seipso eīm loquēs ait ſm carnis fragilitatē. Si ego testimoniū phi- Joā. 8. beo de memetipo testimoniū meū nō est verū: ꝛ infra. Ab hoīe testimoniū nō accipio: ꝛ infra habeo testimoniū maiꝰ Joāne. i. ꝛ is ꝑsonat ꝑmissa lectio de Hiere. Maledict⁹ hō q̄ cōfidit in hoīe ꝛc. Et in Hiere. fra. Benedict⁹ vir q̄ confidit in dño. Cōfidēs igit orat xvij. in introitu ꝛ in graduali: ꝛ etiā in offerēda in ꝑsona Moysi ī qua ht xpōz repetitio: qz sepe ad dñm ꝓpho intercessit. De hoc etiā dictū est sub scōa dñica post epiphaniā. Cōio. Qui māducat. Joan. vj. c. oñdit q̄d veritatis ꝓcuret ostēdēt. s. q̄ī xpo maneat: ꝛ xps in eo: ꝛ hec cōio bñ ꝙgrueret sabbato ante dñicā palmar. ¶ Notādū aūt est q̄ sicut ꝑcedēs dñica vocat ab officio ꝓut ibi dictū est: ita ꝛ oēs q̄nte ferie in quadragesīma quōdā ꝓprio carebāt offō excepta forte q̄nta feria cene dñi. Illa tñ mutuat introitū a tertia feria illā ꝑcedēti. Mā sicut q̄libet q̄nta feria autoritate Melchiadis pape de ꝑse. di. iij. ieiuniū. soluta erat a ieiunio: ita et ab officio. Ēt btūs Greg. nullū in q̄nta feria instituit offīm: mihi omin⁹ tñ hore ꝛ matutine ac vesptinū officiū cātabanē. Ēt necessariū erat vt super Benedict⁹ ꝛ Magī antiphone de euāgelijs aliozuz dierū sumpte dicer enē. Sed Greg. ꝙ. instituit ieiunij ꝛ officiū q̄nte ferie: ea q̄ ī ꝑ⁹ instituta erant de matutīs ꝛ vesprinis officijs nō mutauit ꝛ inde est q̄ antiphone q̄ cantāt sup Benedict⁹ ꝛ Magnificat in q̄ntis feriis nō ꝑsonāt euāgelijs illi⁹ diei: ō hoc in q̄nta feria ꝑcedētis hebdomade dictū est.

De sexta feria. Cap. xlitij.

Sexta feria agit de ope sexte diei ī qua factus est homo ꝛ hortatur nos ecclesia ad mansuetudinē ꝛ patientiā: vt oēm iram de cordib⁹ nostris removeam⁹: ꝛ hoc exēplo Joseph ꝛ Christi. ꝛ est epistola. Dixit Joseph. Gen. xxxvj. c. de ioseph qui multa passus est a fratribus suis: et tamen sublimat⁹ est velint nolint. In euāgelio Matth. xxj. monemur ad ꝑdicta exēplo christi: homo erat ꝑterfamilias qui plātauit vineā. i. iudaicū populū per doctrinā legis ad vltimum misit filiū suū ad cultores vince: ad quos ꝓius miserat seruos quem interfecerūt. Per hoc aūt. s. mansuetudinē ꝛ patientiā satiabimur in futuro: vnde introitus est. Ego aūt cū iustitia apparebo in cōspectu tuo: satiabor dū manifestabit gloria tua. Ad tolerādas etiā ꝑsecutiones ꝓpter iustitiam hortatur in graduali. Ad dominum cuz tribularer: et in offertorio. Domine in auxilium: ꝛ in communione. Tu domine seruabis.

De sabbato. Capitu. xlv.

Sabbatū de cōuersione vel cōfessiōe: per que cessat hō ab ope seruili: ꝛ sic sabbatizat ꝛ recipit benedictionē a dño q̄ bñdixit diei septimo. Ad hoc aūt instruimur per legē dñi ꝛ gratiā spūs scī: vñ introitus est de lege. Lex dñi ꝛc. ꝛ est primi toni: qz quersio ad deū est principiū bone vite: vñ sequit: cōuertēs aīas. Sequit iustitie dñi recte letificātes corda: qz dāt sabbatū spūale: et hec principaliter habentur per gratiā qđ ostēdit ꝑ epkam. dixit Rebecca ꝛc. Gen. xxvij. c. In qua habet q̄ rebecca monuit Jacob vt afferret ꝑs suo Isaac duos hedos. Per Rebeccā gra dei intelligit: que nos monet ⁊ inspirat nobis offerre deo abominationē de pctō ꝛ confessionē: que ꝑ hedos designat. Hedus eīm animal fetidū est: et habet carnes sapidas. Cur eīm homini fetet pctm suū cōfitet illud: qđ valde plz deo ꝛ angelis eius: qz gaudiū est angelis dei sup vno peccatore pnīam agēte. Sequitur aūt in epla. De roze celi. i. de gra celesti: et de pinguedine terre. i. abundātia tēporaliū sit bñdictio tua: ꝛ preponit de roze celi: qz bona spūalia preponūtur tēporalibus: ꝛ postea sequit de pinguedine terre: qz primū q̄rite regnū dei ꝛ hec oīa adiciētur vobis. Boni eīm oīa hñt: vnde apls. Tā q̄ nihil habētes: et oīa possidētes: extra de ꝓtulle. nimis. Mali sīlr petūt bñdictionem qui ꝑ Esau designātur: sed qz ipsi preponunt tēporalia spūalibus: dz eis. De pinguedine terre et de roze celi erit benedictio tua. Etsi eīm habeāt aliqua spūalia, tñ eis preponūt tpalia. Sequitur rñsoriū. Bonū est confiteri dño ꝛc. q. d. ecclesia: ex quo ꝑ cōuersionē ꝛ cōfessionē pctī ꝛ reprobationē habeā bñdictio ꝛ tpalia ꝛ spūalia. Bonū est cōfiteri dño. Ité habet in euāgelio Luce. xv. Homo q̄dā habuit filios duos: ꝛ petijt vn⁹ dicēs. da mihi partē hereditatis: que me ꝓtingit: ꝛ diuisit illi substātiā suā. Et post ille cōsumpsit oīa: postea fuit tāta fames in terra ad quā venit: vt cōpelleretur fame esse porcarius id est subulcus: ꝛ dixit reuersus ad se. Quāti mercenarij ꝛc. Quādo eīm homo omnia bona sua amisit ꝑ pctm non habet q̄d comedat: et ꝓmittit ira deus ipsum cadere / vt arguat eū mālitia sua: vt legit Hiez. ij. circa medium: et moriatur fame: ꝛ dicat quot sunt. s. in ecclia qui habēt iocditatē mētis: et ego fame pereo. Reuertar ī domū ꝑris mei. vñ in Exo. ix. habet q̄ egyptij cōpellebāt filios israel exire de egypto: nīc recipit ꝛ datur ei prima stola id est gratia: ꝛ ita in euāgelio habetur de cōuersione. Rursus tam in euāgelio vbi habet de duobus filijs q̄ in epla vbi agitur de Jacob et Joseph duoꝝ ꝓpkorū: iudaici / vez ꝛ gentilis significatio cōtinet. Judaicus gratiā spiritualē amittit: gētilis vero cōuersus ad penitētiā de lege dñi in introitu gloriat ꝛ cātat. In graduali vero dño cōfitet ꝛ laudat: in offerēda oculos suos petit illuminari ne dormiat vt inimicus non ꝓualeat ei. ¶ Et attēde q̄ rationabiliter in secūda quadrage sime hebdomada legitur euāgelium de filio ꝓdigo reuertente ad patrē: quia gentilis populus per doctrinā legis ꝛ euāgelij ad creatoris cultum reuertitur: et quiuis penitens ꝑ fidem ꝛ operationē vel per duo ꝑcepta charitatis dño reconciliatur: cōmunio est. Oportet te. Luce. xv.

¶ De dñica tertia quadragesime. Capitulū. xlvj.

Tertia dñica est cōfessionis ꝛ quarta refectionis: sicut eīm supra dictū est. Dñs in prima dñica quadragesime armauit militē suū: in scōa ostēdit ei pmiū ammodo ergo non restat nisi vt ostēdat via: qz per cōfessionem ꝛ refectionē illuc venitur. Est ergo dñica ista cōfessionis. Est aūt duplex cōfessio. s. pctī ꝛ laudis quas habere dz hō. Per humilitatē eīm ꝓfessionis expectat hō a deo oīa q̄ expectat. s. liberationē et donū gre: ꝛ oīa alia bona: vñ introit⁹. Oculi mei semp ad dñm ꝛc. ꝛ est septimi toni: qz ꝑ septiformē gratiā spūs scī euellet hō de laqueo diaboli: per cōfessionē eīm seruitūtur mala: et ideo fit ratio ad scīm Laurētiū q̄ ꝑ cōfessionē liberat⁹ est. Hec humilitas liberauit Joseph de manib⁹ fratrū suoꝝ ꝛ de carcere: ꝛ ō cātat de ipso in officio nocturnali. Adhuc dñica ista sexta est a dñica. lxx. ꝛ sexta feria dñs crucifix⁹ est: ꝛ ideo fit mētio de passione dñi: q̄ ꝑ ioseph significat: ꝛ ita etiā ipse dicit cōpetit q̄ dicunt. Nam xps ꝑ humilitatē liberat⁹ est ab ijsdijs fratrū suoꝝ. i. iudeoꝝ ꝛ exaltat⁹ est in toto egypto. i. in mūdo: et ita q̄ literal⁹ acta sunt circa Joseph spūal⁹ sūt facta erga xpm: ꝛ nocturnū officiū ordinē comitat historie. Cū eīm ī ꝑcedēti dñica cātarū fuerit de Jacob in hac succinit de Joseph q̄ vēdit⁹ a fratrib⁹ illos infame ditauit: ꝛ xps a iudeis crucifix⁹ sua morte hūanū genꝰ redemit: et redimēdo a demonio liberauit: put ī euāgelio legit hodierno. ¶ Ceterū q̄lis debeat esse ꝓfessio ostēdit apls in epistola. Fratres imitatores mei estote ꝛc. ad Ephe. v. c. Pr̄io eīm esse dz in hūilitate. s. vt humiliemus nos deo: ꝛ ita in nouitate vite ambulem⁹. ¶ Scōo in pseuerātia scz vt hō nō redeat ad vomitū: ꝛ vt infamia pctī remoueat. Ēt dicit. Fornicatio aūt ꝛ īmūdicia nō noīent in vobis ꝛc. hoc fit ꝑ pseuerātiā in bona vita. Ad hoc idē hortamur in euangelio in fine in q̄ ostēdit q̄ gra expellit pctm. Erat in. ꝛt Jesus eijciēs demoniū ꝛc. Luc. xj. cs. et Mat. xvij. Jesus. i. gra. iste idē demoniac⁹ cec⁹ dz a Mat. ꝛ Beda. Lec⁹ in. ꝛt Beda videt: mut⁹ loq̄t: possessus a demonio liberat⁹ / et cū eiecisset demoniū locut⁹ est mut⁹: qz q̄ data est hoī gra ꝓfitet et loquit in cōfessione. Postmodū ostēdit dñs stabilitatē regni sui ꝑ diuiduā charitatē: ꝛ īstabilitatē regni diaboli. Oē. in. ꝛt regnū in scīpm diuisum desolabit: ꝛ sic regnū diaboli ꝛ suoꝝ q̄ diuisi sunt a deo destruet. Sed regnū dei manet in eternū: et ita inuitat oēs homines ad regnū suū qđ maner. Propter hoc dz hō ꝑseuerāter agere opa cōfessionis: qz ꝑ ea habebit regnū celoꝝ: et ideo rñsoriū est. Exurge dñe non ꝓualeat hō. i. diabol⁹ q̄ nobis intēdit auferre regnū celoꝝ. hoc igit ītēdit ecclia vt sim⁹ ꝑfecti in cōfessione: ꝛ sīlr ꝑfecte moriamur pctīs: vt ꝑ bonā vitā etiā infamia pctī deleat sicut dicit dñs ꝑ Esa. Perdā babylonis nomē. Hoc dicit qz gra expellit pctm ꝛ infamiā. Sequit ꝛ reliquias ꝛ germē babylonis ciuitatis. i. memoriam delectabilē: vt. s. hō doleat q̄ ad memoriam reducet. ¶ Rursus qz sicut in euāgelio dz. Surd⁹ audituit: et mut⁹ ꝛba dei narrauit: ideo dz in introitu. Oculi mei semp ad dñm: ꝛ ne iterū deficiat miam implorat subdens: Respice in me: et in graduali. Exurge dñe. Deinde vox quōdā muti facta fecunda: cuius os aperuit sapiētia preces suas ingemiuat: ꝛ decēti similitudine in tractu perorat dñs. Ad te

Psal. xviij. dñe. in offerenda tā loquēs predicat iustitias dñi rectas: eo q̄ a se hūiliato demoniū exierat: sed ad tudaicū pplm superbientē spūs immūdus redierat. In cōmunīōe de muto factus oratoz gratulat: q̄ sicut passer inuenit sibi domum et turtur nidum.

Psal. xxxiij ¶ De secunda feria. Cap. xlvij.

IN dñica p̄cedēti dictū est q̄ dñs saluat per p̄fessionē: in hac vero scōa feria iosté dit̄ q̄ dñs saluat ēt p baptismū. Sed q̄ baptismus dat̄ p trinitatē: tō de trinitate est introitus. In deo laudabo xp̄m: z ponit ibi ter hoc nomē dei: et est de tertio tono qō totū contingit ꝓpter hoc qō loquit de trinitate. Epla xo. Naamā p̄ceps &c. q̄ est. iiij. Regū. v. c. est de Naamā quē misit rex syrie dñs su⁹ ad helyseū vt sanaret eū: et p̄cepit ei vt in iordane se lauaret septies z fieret ei⁹ caro sicut caro pueri: z ita factū est. Iordanis interpretat descēsus humilitatis in qua ecclesia mūdari petit: et hoc facit ad p̄ceptū dñi q̄rēs p humilitatē salutē in aqua: q̄ est inferior creatura. Postmodū sequit rñsoriū. Deus laudē meā ne tacueris: in quo ecclia humiliat se p̄fessionē: et est tertiū toni rōne p̄dicta. In euāgelio xo. Dixerunt pharisei ad Jesum. Luc. v. ostēdit dñs q̄ non sunt missi p̄phete nisi ad humiles sicut helyseus ad Naamā z helias ad viduā: z ostendit superbiā iudeoz. Postea dicit. Jesus aūt transiēs per mediū illoz ibat: ad significandum q̄ humilis quēquid sibi fiat viam suam non derelinquat.

Ps. xxij ¶ De tertia feria. Capitulum. xlviij.

TErtia feria est de oratiōe z misericordia per que etiā saluat dñs. Un introit⁹ est. Dum clamarē ad dñm. Epla vero. Mulier quedā &c. est. iiij. Regū. iiij. cap. de vidua cuius filios creditor in seruitutē redigere cōtendebat: z eius vasa oleo replenit helyseus dicēs ei q̄ de parte olei redderet debitum qō debebat: z de reliquo ipsa et filij sui viuerēt. Eidua est ecclesia cui⁹ spōsus christus nō est p̄sens corporaliter sine visibiliter: q̄ venit ad xp̄m: creditores sunt demones: vnde diabolus exactor dr q̄ pecuniā suā: id est immundiciā a nobis exigit cū vsuris. Unde Esa. xliij. ca. Quando cessauit exactor quieuit tributū. Sed xp̄s p opa misericordie liberauit nos ab hmōi creditore. Et petit hmōi liberatio in rñsorio. Ab occultis meis mūda me dñe. Euangeliū vero qō est Matth. xviij. c. est de mia. s. si peccauerit in te frater tuus corripe eum. Si ignorat doce. Si penitet dimitte: nō dico septies: sz etiā septuagiessepties. i. quoties peccauerit dimitte. ¶ Rursus vidua p̄ filijs ad helyseum ozans dicit in introitu. Ego clamaui: et in graduali. Ab occultis. Demū p̄cedēs exaudita gratias agit in offerēda. dextera dñi. Et docet in cōmunione. Dñe quis &c. quales se habeant exhibere: qui volūt oleum misericordie. s. qui volunt requiescere in mōte iugredianꝫ sine macula et operentur iustitiam.

Ps. xxvij. Ps. xvij. Ps. xxxiij. Ps. x.

¶ De quarta feria. Capitulum. xlix.

IN quarta feria agit de impletione mādatoz per quā dñs etiā saluat. Sed q̄ per gratiam est impletio mādatoz: ideo est introitus. Ego autem in dño sperabo: et est primi toni ad ostēdendū q̄ spem debemus ponere in solo deo. Epistola xo. Honora pa. &c. est de Exo. xx. c. in qua sunt institua vel distincta p̄cepta dñi honora patrē z matrē &c. In responsorio vero petitur gratia. in quo ostendit homo infirmitatē suā. d. Miserere mei de⁹ q̄m infirm⁹ sum: quasi diceret: nō possum p me adimplere mādata. In euāgelio. Accesserunt ad Jesum &c. Matt. xv. c. redarguit dñs iactantiā iudeoz qui magis inniteban̄ traditionib⁹ hoim̄ q̄ dei: et reprehēdebāt discipulos dñi de traditionib⁹ legis vel senioz. Quibus dñs dixit: hypocrite &c. nō lotis manib⁹ māducare nō coinquinat hoiem: et ostendit p q̄ saluamur et iustificamur. In hac quarta feria fit primo scrutinium ꝓout in ꝓxima quarta feria dicetur.

¶ De quinta feria. Capitulum. l.

IN quinta feria ostendit ecclia nō esse saluandū nisi a dño: et maxime p virtutes: vñ introit⁹ est. Salus ppli ego sum &c. z est quarti toni ꝓpter q̄tuor cardinales virtutes. Epla xo. Factū est xbū &c. est de Ihe. viij. c. vbi dr: bonas facite vias vestras et studia vestra: z hoc ꝓpter bona opera virtutū: z reprehendunt iudei q̄ credebāt se nō posse dānari: q̄ hēbant dñi tēplū z oēs alios dānatos esse dicebant: vñ sequitur rñsoriū. Oculi oīm: ostendēs q̄ solo deo spērandū est. Euāgeliū vero. Surgēs Jesus Luc. iiij. ca. est de sanatiōe socrus petri: p q̄ ostendit q̄ in solo deo sperādū est: q̄ ab ipso z p ipm sal⁹ mētis et corporis est. In alijs vero ecclijs legit euāgeliū sequētis dñice. Abūt Jesus &c. z aliter incipit oportunit: i. q̄ improperat dñs turbe q̄ magis curabāt de salute corpis q̄ mentis: q̄m voluerit eū facere regē post miraculū factū de saturatiōe quinq̄ miliū hoim̄ de duob⁹ piscib⁹ et quinq̄ panib⁹: et hoc tāl eos. d. Operamini non cibū q̄ perit: sed q̄ manet in vitā eternā. Cui congrue p̄mittit p̄missa lectio Ihe. vbi dñs p̄mittit se habiturū cū eis: et sic quasi regē futurū eos q̄ talē cibū fuerint operati: vt calūniam nō faciāt innocentē &c. Sanguinē nō effundant &c. Rursus introitus. s. Salus ppli: vox est dñi populū cōsolātis: graduale offertoriū et cōmunio voces sunt populi de regis gratias cōfidentis. In hac autē quinta feria in qua agit de salute fit statio ad sanctos Cosmā et Damianum qui medici fuerūt: z hoies corporaliter et spiritualiter sanabant: ideo de ipsis fit mētio in collecta.

Ps. xxij. Ps. cxliij.

¶ De sexta feria. Capitulum. lj.

SExta feria que est dies crucis ostendit q̄ p crucē est salus. vñ introit⁹ est. Facmecum signum in bonū: id est crucē. Maiorem charitatē nemo habet: id est maius signū charitatis q̄ vt aīam suā ponat q̄s pro amicis. Epla vero Cōuenerūt &c. q̄ est numeri. xx. c. est de Moyse qui bis percussit petrā et fluxerūt aque vt biberent hoies z iumenta. Per binā percussionē duo ligna crucis intellige. Petra xp̄s est: z fluxerūt aque doctrinarū z gratiarū: vt possit bibere totum genus humanū. Rñsorium est. In deo speravit cor meū: et adiut⁹ sum: q̄ i sola cruce p̄fecta est humani gn̄is saluatio. In euangelio vero. Venit Jesus in ciuitatē &c. Jo. iiij. c. ostēdit dñs q̄ nō solū p nobis crucē sustinuit sed z multos alios laborēs. vñ sequit ibi. Jesus ergo fatigat⁹ ab itinere &c. et dicunt ibi octo in q̄b⁹ instruxit dñs samaritanā: q̄ patent in euangelio: et ideo rñsorium est octaui toni. Cōmunio est. Qui biberit. Jo. iiij. ca.

Ps. xxxv. Ps. xxxiij. Ps. xxxv. Ps. xxxv. Ps. xxxv

Universidad de Deusto

tabsidus exiuit: ⁊ gratulãs hierusalē introiuit: ꝺ cti in prima dñice ꝑpls ca pituarus fleuerit dicēs. Circūdederūt me: ⁊ i ſ ꝺa orauerit dicēs. Exurge. in tertia quoq; oratuerit dicēs. Eſto mihi: ī quarta cōſolatione acceperit dicēte dño. Inuocauit me et ego exaudiā eū: in quinta etiā rursus oratioꝝ in ſtituerit. ꝺ. Reminiſcere miſerationū tuaꝝ: in ſexta Xo Dario licentiā retribuēte ꝺ ſolatione de reuerſione ꝓcepit: nōq; dixit Oculi mei. In hac ſeptima nō iam ⁊ in hac ſeptuageſime ingrediēs hieruſalē gratulabūdus exultat. ꝺ. Letare hieruſalē: de hoc etā dictū eſt ſub ꝓxa dñica. ¶ Septenariū quoq; mūdi. ꝑtis vite: q ſeptē diez circulo ſiue curriculo voluit: vel poti⁹. vij. etatib⁹ ꝺbus mūdus ipſe diſtinguit: ſicut ꝑ dies. lxx. ſic ꝑ ſeptē dñicas ſancta repūtat eccl'a. ¶ ꝛia eīm etas eſt ab Adaz vſq; ad Noe. Secūa Xo a Noe vſq; ad Abrahā: vel ſm quoſdam ad Moyſen. Tertia a Moyſe vſq; ad ꝺ. Quarta a Dauid vſq; ad trāſmigrationē babylōis. Quīta a tranſmigratione babylonis vſq; ad aduētū dñi. Sexta ab aduētu dñi vſq; ad finē ſeculi. Septima ſilr vſq; ad cūdē finē ſimul eīm cōcurrūt: ſed illa in vigilātibus ⁊ laborātibus iſta in dormiētibus et quieſcētibus vbi requieſcūt electoꝝ aīe intervbera lacrātis matris ſue ſupne hieruſalē. In prima dñica velut in ī ſancta mūdi hō a felici ꝺlectatiōe delectus clamat. Circumdederūt. In ſc̄a velut in puerītia mūdi ꝓcipiēs hō ſpē ſue recōcūlatiōis voce Noe quaſi precēſtoris ꝑplorat acceptilationē recōciliatiōis ꝺi. Exurge quare obdormis dñe. ī tertia velut in mundi adoleſcentia cōcipiēs hō ſuā liberationē de egyptiaca ſeruitute ſue ꝓfectionis et liberationis accelerationē voce Moyſi orat dicēs Eſto mihi in deū ꝓtectorē. Quarta deſignat iuuētutē eccl'ie in qua regnū diademate cozonat: ⁊ ſapientia ꝓpetarū ornat. Cū illud officiū voce Dauid quaſi ꝓ recētioris in cātib⁹ celebrat. Quīta ſenectutē eccl'ie in qua calor naturalis ꝓcipit deficere. Mā ꝑplo in babylone captiuato eccl'ia captiua nec ſitare habuit: nec rēpli: imo organa ſua ſuſ. ē dit: nōq; in ḡnta ē ſtica vacat officio. Sexta ſenium eccleſie. ſ. finēs ſeculoꝝ cū filius dei venit in mundi ⁊ de diaboli poteſtate liberauit genus hūanū. Me igit̄ ſit immemor accepti bñficij ⁊ ingratū gratulat⁹ ait. Oculi mei ſemp ad dñz. Hec aūt ſeptima ⁊ vltima ſignificat ſabbatū mūdi: in quo ſanctoꝝ aīe requieſcūt: illic hieruſalē que ſurſuz eſt: q. libera eſt: q mater nra eſt letat: vñ ꝺ. dñica letitie. Eſt ei ſeptima ſeptuageſima: ⁊ ꝓ ſeptenariū ſignificat vij. etas eoꝝ: q ſunt in requie. Repſitat eīm hec dñica libertatē ꝓceſſaz filiꝝ hier'm redeūdi a babylone anno. lx. quā habuerūt plenariū in āno. lxx. vñ totū huj⁹ dici offm de letitia eſt ad repſitandū illo tū letitiā ⁊ etiā nfaz: qm̄ finitis ſex etatib⁹ crim⁹ vij. a mūdi exilio liberati cū celeſtē padiſum: q eſt patria nra in trabim⁹. Cātat ergo hodie introitus Letare hier'z. ad oñdēdū q ſicut illi q cū ingēti le titia a babylōe venerūt in hier'z: ita nos ab hoc mundo letātes in celeſtē hier'm veniem⁹. Babylon eīm interp̄etat cōfuſio: vñ ſignificat mūdū vel infernū: q. in hoc mūdo eſt cōfuſio vitioꝝ: ⁊ in inferno tormētoꝝ. ꝺ. etiā hec dñica refectiōis: q. in ea dñs refecit ⁊ ſatiauit quinq; milia hoīm: vl' q. ī ea oſtendit celeſtis hier'm. ex qua oīs refectio eſt. Quia ergo eccl'ia letat: ꝓ hac refectiōe: ideo cātat.

Letare hier'm. i. eccl'ia: ibi eīm eterna reḡes. ꝓmittit. In nocturnali eīm offō cātat rñſoriū. Audi iſrl' ꝓcepta dñi ⁊ ea in coꝛ de tuo quaſi ī libro ſcribe. Et dabo tibi terrā fluētē lac ⁊ mel. Poſtea ſequit ī introitu. Ab vberib⁹ conſolatiōis eius. Hec ẋba ſunt duo teſtamēta: ꝺs q̄bus ſumunt, ꝓmiſſiones dulces in q̄bus eſt conſolatio noſtra. Et ſunt in ea tria ẋba letitie. ſ. letare: gaudete: ⁊ exultare. Mō quare poſita eſt ſub titulo de ſeptuageſima in ꝑncipio. Et ſumit iſte introit⁹ de Eſa. vlt. c. ſz de antiqua trāſlatice q; in Eſaia ſic nō iacēt ẋba hec: verſus Xo de pſalmo q loquit de hier'm ſupna. ſ. Letat⁹ ſuz ⁊c. eſt q̄ntū toni, ꝓpter q̄nq; milia hoīm: quos refecit: vl' nō q; illi q̄ cohibēt ⁊ refrenāt ⁊ bñ ordināt q̄nq; ſenſus coꝛpis: illi habebūt hmōi refectionē ⁊ conſolationē: de qua in introitu habet: ⁊ q̄ petit in collecta. Cōcēḋ q̄s oīpotēs ꝺe⁹ vt q̄ ex meritoꝝ nre actionis afflictim⁹ tue gr̄e conſolatiōe reſpirem⁹. Scripſerūt tñ q̄ꝺā q; q. Alber. ꝓꝓ. q tñ in cronica nō inuenit celebrauit tali die Rome ī ecclia: q̄ vocat hier'm tō cantat. Letare hier'z. Et nota q; in q̄buſdā eccleſijs de hac die: ⁊ ī feſto annūciatiōis dñi duc collecte dñr: vt q̄ſi duplex feſtum exoluere videant: q̄ nō ſit in aliꝭ ꝓcipuis feſtiuitatib⁹ et natiuitat̄ dñi: ⁊ ſimilib⁹: q. ille ꝑ octauas, ꝓducūtur: nec vn⁹ dici dūtaxat obſeruātia ſicut iſta coā guſtant. Seqt̄ epla. Scripti eſt q̄m Abrahā duos filios habuit ⁊c. ad Hal. iij. c. Ibi ſequit. Que ſunt ſum eſt hier'm libera eſt: q eſt mr̄ nra. Hoc aūt dicit vt nō timeoꝝ ſeruili ſeruiamus dño ſed amore. Rñſoriū eſt de eodē. Letat⁹ ſuz in his q̄ dicta ſunt mihi ⁊c. ⁊ ſeptimi toni, ꝓpter ſeptimā etatē: in q̄ erim⁹ in quiete. Sed q. adhuc ſumus in labore: ī ſequit tract⁹ ſz ſuauiſſimus. Qui cōfidunt in dño ſicut mōs ſyon ⁊c. ī quo oñdit q; q̄ in dño ſolo ſperāt habebūt illā refectionē. Seqt̄ euāgeliū. Abiit Jeſus trās mare galilee ⁊c. Jo. vj. c. Quiḋ aūt panes q̄bus dñs refecit nos, put ibi legit̄ ſunt. q̄nq; libri Moyſi: duo ẋo piſces ſunt ꝑs ⁊ ꝓphetia: vl' libri Joſue ⁊ iudicū: q. de ill' ſept̄ libris ſumūt oratiōes in hac dñica: ⁊ ita reficit oēs. offertoꝝ ſuz eſt. Laudate: ⁊ eſt ſcōi toni ad oñēdēdū q; ꝺeū laudare debem⁹, ꝓ coꝛpali refectiōe ⁊ ſpūali. Poſtcōio ẋo eſt. Hier'z. q̄ edificat vt ciuitas ⁊c. Et loq̄t de illa hier'z: q̄ libera eſt: ⁊ eſt quarti toni, ꝓpter q̄tuoꝝ q̄ ibi dñr. Primū eſt q. oīa ſunt cōia. Ibi eīm ꝺe⁹ eſt oīa in oībus. Secūm eſt q; eternal' ꝓticipant ea: q̄ ibi ſunt: vñ dicit. Cui⁹ ꝓticipatio in idipz̄. Tertiū ē q; nulli ꝺe filijs diaboli pōt ibi aſcēdere vñ dicit. Illuc eīm aſcēderūt trib⁹ tribus dñi. Quartū q. ibi eſt ꝓtinua laus ꝺei: vñ ſequit. Ad ꝓfitēdū nomini tuo dñe: ⁊ in de eſt illō. Bti q̄ habitāt in domo tua dñe: in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. ¶ In hac dñica Roman⁹ pōtifex celebratur⁹ ad eccleſiā ḡgēs ⁊ redies ab eade: aureā in manu ſub aſpectu ppli ſert roſaz. Circa q̄ duplex inſurgit rō: vna ꝑs literā: altera ſm ſpūm. Sane ſm literā ne fidelis ppl's: ꝓpē quadrageſimalis obſeruāte aſſiſtatē ſub ꝓtinuo laboꝛe deficiat: q. q̄ caret alterna reḋe durabile nō eſt. iō in hac mediana quadrageſime quoſdā recreatiōis ſolatiū interponit vt anxietas rēperata leuius ſufferat. iuxta illō. Interpone tuis iterduꝝ gaudia curis. Hodiernū nāq; offm tota letitia plenū eſt: ⁊ in oīs verboꝝ clauſula tocūditas exuberat: gaudiū reſonat: hilaritas inculcat. Tria itaq; reḡ

ſentat dies iſta. ſ. charitatē poſt odiū: vñ ꝺ. Letaf hier'm ⁊ quentū facite oēs q̄ diligitis eā: gaudiū poſt triſtitiā: vñ Haudete ī letitia: q. ī triſtitia fuiſtis: ⁊ ſacietate poſt famē. vñ. Ut ſaciemini ab vberib⁹ conſolatiōis vre. Que tria pariter deſignāt in tribus ꝓprietatibus huius floris: charitas in coloꝛe: tocūditas in odoꝛe: ⁊ ſacietas in ſapoꝛe. Roſa ꝓpe ꝑ ceteris floribus coloꝛe delectat: odoꝛe recreat: ⁊ ſapoꝛe conſortat delectat ī viſu recreat ī olfactu: ⁊ conſortat in guſtu. Hēpe roſa ī manu romani pōtificis: gaudiū iſraelitici ꝓpli deſignat q̄ ꝑ gr̄am xp̄i data eſt illi de babylonica captiuitate liberatio. Deīde illā donat nobiliori ⁊ potentiori: q tūc ī curia repit. in q̄ nobilitas ⁊ excellentia illi⁹ peculiaris ꝓpli ꝺi deſignat. Demū ille cū milto eḋtatu ⁊ letitia ḡēti ciuitatē cū roſa circuit figurās gaudiū illi⁹ ꝓpli in ciuitatē hier'm reuerſi: atq; cōionē totiꝰ fidelis ꝓpli ⁊ eccl'ie letitiaz de ꝓmiſſis. Spūal' raſit hos iſte flores illū ſignificat: q̄ de ſe dicit in cāticis. Ego flos cāpi ⁊ liliū conuallium. Et de quo ꝓpheta. Egredie⁹ virga de radice ieſſe: ⁊ f. d. r. e. a. Qui ẋe eſt flos floꝝ. i. ſcitiſſ ſctoꝝ: q; prece teris floꝝ⁹. i. ſanctis coloꝛe delectat ī viſu. Mā ſpecioſus forma ꝑ filijs hoīm: in quē deſiderāt angeli proſpicere. Quiodoꝛe recreat in olfactu: q; ſicut legit̄ in canticis. j. c. Meliora ſunt vbera tua vino fragrātia vnguētis optimis. Qui ſapoꝛe cōfortat in guſtu: q; panis q̄ipſe ḋat caro ſua ē, ꝓ mūdi vita oēi delectamētū hīs ⁊ oīs ſaporis ſuauitatē. Dic eſt eīm q̄ de q̄nq; panib⁹ ⁊ duob⁹ piſcibus q̄nq; milia hoīs ſaturauit. Triplex aūt eſt in hoc floꝛe materia aur⁹ vez muſc⁹ ⁊ balſamū: q; triplex eſt ī xp̄o ſubſtātia: deitas coꝛp⁹: ⁊ aīa. Sz balſamo mediāte muſc⁹ auro cōiūgit: q; aīa mediāte coꝛp⁹ ꝓfigit deitati. Diuina eīm natura tāte ſubtilitatis ē: vt coꝛpi de limo terre formato nō ꝓgruet vniri niſi rōnabili ſpū mediāte. ¶ Rurſ⁹ floꝛ ipſe aure⁹ eſt q; rex regū ⁊ dñs dñantiū cui⁹ ruboꝛ appuit in inſignijs paſſionis: ⁊ odoꝛ in gl'a reſurrectiōis. Hui⁹ floris bauil⁹ eſt vicari⁹ ſaluatoris. Roman⁹ xo pōtifex ſucceſſoꝛ vtiq; Petri: ⁊ vicari⁹ Jeſu xp̄i q̄ hñc floꝛē fidelib⁹ ꝑplis demōſtrat: nō oī tpe ſz in hac dñica tm: q̄ ſeptima eſt ab illa: q. lxx. nuncupatur: q. xp̄s nō in qualibet hora ſed in ſeptima tm̄ etate vl' ab illis q̄ beata requie cōſolabūtur. ¶ Rurſus in vrbe oñdit nō alibi q̄ apud baſſilicā: que ſancte crucis in hier'z appellat: que ſupne hier'm typ̄ſi obtinet: ⁊ ſpē repſentat: de qua ꝺ. in epiſtola hodierna. Illa que ſurſuz eſt hierūſalem libera eſt: q̄, eſt mater noſtra: in qua xp̄m angeli ſancti ⁊ beate aīe ꝺtēplant: ad quā merito ꝺ. Letare hier'm ⁊ cōuentū facite oēs qui diligitis eā. q. d. vos catholici non heretici. ¶ Differt aūt hodierna ſtatio ab illa que fit ibidem in ſecunda dñica aduentus: quia illa future beatitudinis eſt annunciatio: hec quaſi p̄ſentis contemplatio. Mā et feſtiuitas agitur: quia ſpei noſtre feſtiuitas eſt. Hac etiā die chriſtianus coronatur imperator: vt ſemper cozone ſuperne hieruſalē meditet. Dauid ter in regem vn⁹ etus eſt: vt dicetur ſub dominica poſt aſcenſionē. Hec ergo dñica priuilegiata eſt: quia repſentat licentiam redeūdi de ſeruitute ad libertatem populo iſraelitico conceſſam ⁊ letiam ex hoc habitam.

¶ De ſecunda feria. Capitulū. liij.

Ecunda feria eſt de iudicio. Mā in epla. venerūt duc ⁊c. tertij Reg. iij. c. agit̄ de iudicio Salomonis duab⁹ mulieribus de puero cōtendētibus: extra de preſumpt. c. j. Mater vna: que dixit q; diuidatur puer: eſt ſynagoga. q̄ diuidreonata eſt puerū Jeſum: alia mulier: q̄ dicit detur ei in ſanꝭ viuus: eſt eccleſia. Mā in rñſorio petit hec mulier puerū. Eſto mihi ī deū ꝓtectorē. i. petit ſibi dari rōm. Euāgeliū. ꝓpe erat. Jo. ij. c. ſimiliter eſt de electione vendētiū et de iudicio: ibi habetur q; nō credebat ſe teſtes eis q̄ nixi ſunt eū interficere: poſtea ſeqt̄ de paſſione ſua. Soluite. i. ſoluentes rēpli hoc ⁊ in triduo excitabo illud: ſciebat eīm q̄d facturi erāt. ¶ Q; vero ex paſſione dñi eſt omne gaudium: ideo in offerto cātat eccleſia. Jubilate. In introitu aūt petit iudicari: ſed prius petit miam. Deus in nomine tuo ſaluū me fac. ſ. per miam: et in virtute tua iudica me: ⁊ eſt quarti toni: q; ibi habetur. Ab inſurgētib⁹ ī me libera me. Tab inimicis: qui quatuoꝛ modis ſicut dictum eſt ſub dñica inſurgunt cōtra nos: ⁊ ideo ſicut dñica fuit de miſeria ita ſecunda feria eſt de tuſtitia.

¶ De tertia feria. Cap̄m. lv.

Ertia feria eſt de oratione. i. de efficacia oīonis: que. ſ. fit ſalua tuſtitia: q̄ oſtēdi. tur in epla. Locut⁹ eſt ⁊c. q̄ eſt Exo. xxxij. vbi ſequit. Dimitte me vt deleam eū: ⁊ Moyſes orauit, ꝓ populo: ⁊ dñs dimiſſit petīn: ſalua tñ iuſtitia q; reſeruauit ſibi vindictam. Mā ⁊ ſi ꝓpter illud petīn q̄ⁿ commiſerunt in xp̄m ꝓcipue puniantur tñ ⁊ ꝓpter illud ꝺ cōmiſerunt tūc ſz adorādo vitulum: vnde dicit dñs in euāgelio. Jm plete menſurā patrum veſtrorum: q; vero tā efficax eſt oratio: ideo in introito dicit eccl'ia. Exaudi oſonem meā ⁊c. verſus. Contriſtatus ſum in exercitatione mea. Contriſtatus eīm fuit ꝓ dilatione patrie ⁊ incolatu miſerie. Q; ẋo exercitatio xp̄iani eſt ī coertiōe a petulātia ⁊ laſciuia q̄nq; ſeniuſ iccirco q̄nto tono reſonat hāc introitū eccl'ia. Et ſeqt̄ epla. Locutus eſt ⁊c. in qua ſicut dictū eſt impetrauit Moyſes dimiſſionē petī ſalua iuſtitia: et vt filij eoꝝ mereṙenk intrare terrā, ꝓmiſſionis: ideo in rñſorio orat eccl'ia vt mereaṙ ipſam impetrare filijs ſuis vt intren⁹ terrā, ꝓmiſſionis ſz adoraue runt vitulū coſtatilem. i. venerati ſunt laſciuiā et pōpam mūdi dicēs. Exurge dñe ſer opem nobis: ⁊ verſus. Deus auribus noſtris audiuimus: q̄n tu liberaſti eos ⁊ cōdonaſti eis: ſſi⁹ ⁊ fac nos ſpūal'r. Poſtmodū ſequit⁹ euāgeliū. Jam die feſto. Joā. vij. c. de obſtinatiōe in deoꝝ qui diceḅāt. Quō hic literas ſcit cum nō didicerit: ⁊ dixit dñs. Moyſes dedit vobis legē: ⁊ vos vultis me interficere: quaſi dicat cōtra legem veſtram vultis facere ⁊ facitis: ⁊ dixerūt. demoniū habes. Ecce quō obſtinati fuerunt: ⁊ hoc eſt quod in epiſtola habeṙ. Receſſerūt cito a via quam oſtidiſti eis. Eccleſia xo oſtendēs ſe nō cōſentire ꝑtis: dicit in offertorio. Expectās expectaui dñm: oñdens ſe expectare chriſtū vſq; ad finem. Et q; bene expectat qui a laſciuia q̄n ꝑ ſenſum abſtinet: ideo quinti toni eſt. Per hanc autē ſpm reducit̄ nouus ꝑplis in terrā, ꝓmiſſionis: vñ ſeqt̄ poſt. ō. Letabimur in ſalutari tuo: ⁊ eſt primi toni q; oīo letitia a deo eſt.

¶ De quarta feria. Cap̄. lvj.

Universidad de Pa

Sequēt quarta feria: q̄ est cathetizādox: qz in ea die ducūt ad ecclesiā cathecumini t cathetizant. i. instruūt: t hoc est, tertiū scrutinū: vt iā dicet. Ut aūt seruitamus diuersitudini ecclie italie: q̄ scrutiniū solēnitatē obseruat t iuribus de illo loquēt ibȳ: t qz etiaz q̄dā de his: q̄ de illo fiūt vbiq; in baptizādo seruāt ideo aliq̄ de illo dicam⁹/ vez/ q̄d sit scrutiniū t vñ dicat: t vñ originē traxit: q̄n t q̄ties: t qre in tēporibus statuit: fiat: q̄d in eo fiat vsq; ad exorcismū: t quid ab exorcismo vsq; ad ecclesie ingressum: et q̄d ab ipso ingressu vsq; ad finē: t quare hec oīa fiāt: subiecqēter ꝙ de officio misse hui⁹ dici dice mus. ¶ Scrutiniū nihil aliō est q̄ fidei t religionis xp̄iane inq̄sitio. Est eīn quasi q̄dā iter seu p̄paratio ad baptismū: t dr a scrutādo. i. iq̄rēdo: qz fidei religiōis inq̄sitio fit in eo: vñ originē traxerit iā dicēt. Incipit aūt fieri scrutiniū i q̄rta feria tertie hebdomade q̄dragesime: sed in hac quarta fit solēne. Fiebāt eīn i primitiua ecclia septē scrutinia: duo. s. in quarta feria t sabbato tertie hebdomade: t duo in hac q̄rta feria t sabbato hui⁹ q̄rte hebdomade: t duo in q̄rta feria t sabbato q̄nte hebdomade: t vnū i q̄rta feria vltie hebdomade: i q̄b⁹ adulti q̄ veturi erāt ad baptismū docebāt oīa nē dñica t symbolū: vt in sequēti tūc sabbato in q̄ baptizādi erāt vtriusq; aūs baptismū scirēt: t adhuc hodie in q̄busdā ecclesijs septē fiūt scrutinia ꝑpt septiformē gr̄az spūs scti. Sz tertium vez hac die solēnissimū t in oīb⁹ ecclesijs ordinē romanū sequtib⁹. In q̄libet scrutinio dr missa scrutinij/ vez. Dū sanctificat⁹ fuero: de qua iā dicet. Dicunt etiā ꝑpie collecte ꝑ cathecuminis: vt Ops sempiterne deus ecclīam tuā iter remedij ꝛc. Sed q̄rit̄ q̄re tertiū scrutiniū fit solēne: t nō primū nec scōz. Respondet ad notādū q̄ nec prima etas. i. infantia: nec scōa. i. pueritia ita apta est ꝑ uitio dei/ sicut illa i q̄ maxīe discretio boni t mali haberi incipit: t i q̄ caro pugnat. Inde est etiā q̄ nō ꝑtia trib⁹. i. trib⁹ iude: nec scōa. i. trib⁹ symeō: sed tertia. i. leuitica/ sacrificijs dñi est deputata: s; nec in ꝑio libro pēthateuci: nec in scōo agit de sacrificijs: s; in tertio ꝑut dictū est in p̄cedēti dñica: fit aūt scrutiniū in hac septima hebdomada a. lxx. qz dū iudei fuerunt in babylonica captiuitate mixti fuerunt inter eos q̄dā de gētilib⁹: vñ post eoz reditum signorabat de plurib⁹ vtrū essent iudei vel nō: quidam etiā dicebāt se fore de leuitica tribu q̄ nō erāt: t se sacerdotes q̄ nō erant. Iōq; Esdras t alij sapiētes genealogias diligēter scrutati sunt: t iudeos a gētilibus t leuitas a nō leuitis segregauerūt: ita et nos in hac septima hebdomoda: q̄ finem illius septuagesime babylonice captiuitatis significat: scrutiniū facim⁹ vt credētes ab incredulis segregemus q̄s in sacrosancta solēnitate redēptiōis nr̄e exaū t spūs sctō renouam⁹. Nō eīn in ꝑmitiua ecclesia alio tpe baptisma celebrabat nisi forte mortis periculo imminēte. Oēs igit ecclie ꝑlis quā p annū circuli xp̄i pabulo gr̄aabant: hac die noīa sua dabāt: in q̄bus pscrutandā erat ne qua radix amaritudinis in esset: vt in hereticis ne ꝑ illis infici darent q̄ xp̄iana fides radices in eoz mētib⁹ fixisset. j. q. vij. q̄ties. de cōse. di. ij. ego. Eīn noibus datis q̄libet eoz̄ p dies sequentes vsq; ad paschā fidei regulā audiebat: t sic lactatus et gr̄ā descens in plenilunio. i. in baptismo plena fide symbolū reddēs xp̄o i baptismo ꝓmoriebat et resurgebat.

¶ Porro in hac. iij. feria fit scrutiniū ꝑpt multa. ¶ Prio q̄dā ꝑfigurata est a q̄rta seculi etate q̄ fuit a Dauid vsq; ad transmigrationē babylonis. In q̄ nō solū iudee gētis inchoatū est ip̄eriū: uersū etiā xp̄i t xp̄ianoꝝ regnū, ex ꝑmissione sumpsit exordiū iurāte dño Dauid. De fructu ventris tui ponā sup sedē tuā: iōq; merito i hac feria cathecuminū ad xp̄i nomē accedūt t xp̄iana religio in ea initiū capit. ¶ Scdo qz sicut in q̄rta feria stelle create sunt t in celo soli t lune ꝓfuctē: ita t fideles ꝑ doctē ꝓcipiūtur q̄ xp̄o soli t ecclie lune coniungūt: t in celo. i. in patris regno iā splēdent in spe: t in futuro splēdebūt in re. ¶ Tertio qz sicut in quarta erate edificatū est tēplū dñi ꝑ Salomonē: sic et in hac quarta feria ꝑparam⁹ baptizandos: vt sint templū dño. ¶ Quarto qz in quarta feria cepit nr̄a redēptio: in qua, ꝑditus est dñs a Juda: vt ꝑ redimēda ecclesia mozeret: ideo vi in quarta feria iā ꝑparantur vt effectum ꝓcipiant redēptionis. ¶ Quinto qz agn⁹. xxiij. diebus obseruabatur t ꝑparabatur: t luna quindecima immolabāt: de cet vt ecclesie noua soboles q̄ ad cōmorientiū xp̄o in baptismo ꝑparat: dieb⁹ q̄n deciz anteriori ictu nio spūaliter signata: etati lune q̄ illā significat exq̄tur. ¶ Sexto: qz q̄rta hoīs etas: scz iuuēt⁹ ꝑ quartā feriam significata apta est ꝑplus t guberna culo imperij: t iō cathecumini ꝑparātur in quarta feria ad plitū ꝺ diaboli: t ad regnū t imperiū regni dei. ¶ Hoc aūt ordine scrutinia celebrant: q̄m a p̄cipio vsq; ad exorcismū hec fiūt. ¶ Prio q̄dē fit noīm baptizandoꝝ ꝑ accolitū descriptio: t eoz ꝑ noīa in ecclīa vocatio. ¶ Scdo masculos ad dexteram: feminas ad sinistrā ad ianuā ecclesie vbi sī dē positi reductio. ¶ Tertio ꝑ exorcistā gemina i terrogatio: vna de renūciatiōe diaboli: alia ꝺ fide xp̄i. ¶ Quarto demonis exufflatio. ¶ Quinto crucis in frōte expssio. ¶ Sexto ꝺ oro. ¶ Septio fit i ore salis ipositio. Ꝺ igit noīa ꝑ accolitū scribūt ex q̄ ipse etiā notari⁹ dict⁹ est: significat q̄ noīa fidelīū in libro vite scripta sunt. Ꝺ noīatim vocātur: significat vocationē fidelīū advitā eternā. Cetera iam⁹ xp̄o est. Ducuntur igit crediturī ad ianuā. i. ad xp̄m q̄ de seipso dicit. Ego sum ostiū: p me si q̄s introierit saluabit. Ꝺ xo masculi ponunt a dextra: t femine a sinistra: designat q̄ viriliꝝ agētes a dextris t effeminati a sinistris in iudicio statuūt: qꝺ abrenūciāt diabolo: p hoc se a iugo ei⁹ cui ex originali fuit obnoxij subtrahūt: p hoc eīn q̄ fidē xp̄i ꝓfitēt: iugo xp̄i se subiiciūt. Demonis exufflatio est ptātis ei⁹ debilitatio. Crux q̄ ipsimit frōti est vexillū nr̄m quo diabolū vincim⁹: nō fit aliud signū nisi crux: vt i hoc solo signo diabol⁹ sciēs se esse, victū ꝓtremiscat t fugiat. Fit aūt sine pudoris. i. frōte: me erubescat fidelis cōfiteri dñm suū esse crucifixum. Oro ꝺ diaboli est munitio. Sal in ore positū est sapiētie ꝺdimentū. Hec pleni⁹ dicta sunt⁹ in parte ꝑia sub tit. de vnctionib⁹: t dicet sub sabbato sctō. Hic dicēda sūt q̄ ab exorcismo vsq; ad ingressū ecclie fiūt. Prio diabol⁹ exorcizat: et ter reperunt Xpa illa. Audi maledicte diabole ꝛc. Scdo masculi seorsū ponūt. Tertio ad monitiōem diaconi capita inclinat cathecumini: t sup eos oro dñica t symbolū ꝺ, quarto a sacerdote sures t nares illoꝝ saliua tanguntur. Quinto ab accolito illuminant. Sexto a diacono euāgeliū sup eos ꝺ Septimo ꝑ ostiariū i ecclesiā introducunt. Prio ergo exorcizat diabol⁹. i. adiurat: vt a fidelib⁹ recedat. Ter repetit Xpa illa. Audi maledicte diabole ꝛc. qz in ꝓfessione trinitatis diabolo resistit. Sursum masculis t deorsuz feminis fit exorcism⁹ qz maiozib⁹ maiora: minozib⁹ minoza sunt ꝓpōnēda. Ꝺ ad ammonitionē diaconi capita inclinat: significat q̄ cū deo cōcatsrti acclamāte diacono capita inclinabūt: t hec ꝺ ꝑcōione habet. Ꝺ symbolū t dñica ofonē sacerdos sup capita eoz dicit: notat q̄ tēplū dñi ꝑtra diabolū munit. Aures t nares saliua tāgit vt doctrinā de oze ꝑdicatoris ꝑcedētē fideles libēter audiāt t ipa eis dū redoleat quo aduscp spūs habēt in naribȳ. i. ꝺdu viuūt Ipsoꝝ illuminatio est tenebrarū ignoratie t pctī per lumē intelligētie effugatio. Euāgeliū ꝺ sup eos ꝺ est doctrina saluatoris qua instruunt. Deide p ostiariū introducunt ꝙ post implētionē euāgelij: p ostiariū. i. p spūs sctm i celestē patriā introducunt. Post hec dicēda sunt ea q̄ ab ingressu ecclesie vsq; ad missam fiūt. Prio masculi ad austrū statuunt femine ad aquilonē. inde quatuor lectiones sup eos legunt: t q̄tuor initia euāgeliox: deide duo: vn⁹ masculꝰ t vna femina in sanctuariū ab accolitis portāt: post symbolū grece sup masculos: latine sup femias ꝺ. His pactis ecclīa ingrediunt: t sic missa cātat. Ꝺ aūt masculi ad austrū et femine ad aq̄lonē statuunt: significat q̄ fortiores hostib⁹ tētationū obijciēdi sūt t debiliores humiliter sunt erudiēdi. Ꝺ quatuor lectiōes sup eos legunt significat doctrinā quatuor euāgeliox qua instruunt. Ꝺ istaz quatuor initia euāgeliox legunt sup eos: quasi ꝓgreget eos a quatuor partibus ꝙbis. Ꝺ vnus masculꝰ t vna femina portant in sacrariū significat q̄ de vtroq; sexu fideles ascēdēt in celū. Sz nō ascēderet nisi vn⁹. i. in vnitate ecclie ꝓstitutus: sicut t in ꝑbatica piscina nō sanabatur nisi vn⁹. Quod symbolū legit sup masculos grece t sup femīas latine: per duas linguas quibus symbolū legitur oēm linguā intelligim⁹ Nam in grecis viguit sapientia in latinis. s. Romanis potētia: t ita ꝙ has duas trāq; excellētiores oēm linguam intelligimus quasi cū apostolo ad Philip. ij. ca. dicamus. oīs lingua confiteatur: qz dñs noster Jesus Christus in gloria est dei patris Expositionē orationis dñice: t symboli in quarta ꝙte i suis locis exposuim⁹. Et attēde q̄ ātē hāc quartā feriā in dñica vel in sēda feria est hui⁹ ferie scrutiniū populis annūciādū his verbis. Scrutiniū die dilectissimi fratres quo electi nostri diuinit⁹ in strauūt imminere cognoscite. iōq; solicita deuotiōe sequēti q̄rta feria circa horā nonā cōuenire dignemini vt celeste mysteriū quo diabol⁹ cū sua pōpa destruet t ianua celestis regni aperiet: inculpabili misterio pagere valeam⁹. In hac xo feria quarta finitis missarū solēnijs ꝑsbyter annūciat vt sabbato ꝓximo ad scrutiniū reuertant: t sic iterū atq; iterū ānūciat donec septē scrutinia cele brant. Sane expleto scrutinio ꝺ missa vt ꝓmissū est: in qua legit lectio t epla: qz baptizād⁹ in duob⁹ est cathecizād⁹. i. instruēdus. s. nouo t vet. testamēto in illis ꝙ ptinēt ad baptismū. ¶ Rursus qz instruēd⁹ est in fide t moribȳ. iō due lectiōes legunt: de quib⁹ in eis cū suis respōsorijs dispūtat. Legitur eīn de phylippo q̄ eunucho euāgelizauit Jesum. Et sm augustinū euāgelizare Jesuz est: nō vilia docere credēda. s; etiā que sunt post baptismū seruāda. In prima ergo lectiōe. s. Sācrificabo ꝛc. que sumpta est de Ezech. xxxvj. de fide agit vbi ꝺ. Colligā q̄ppe vos de gentib⁹: t congregabo vos de vniuersis terris: t effundam super vos aquā munda: t mūdabimini ab oībus inq̄namētis vestris: t dabo vobis cor nouuz. Fideles eīn de varijs terris ogregati sunt i ecclesia t aqua salutar⁹ baptismi sup eos effusa est: qua ab vniuersis pctis t erroribȳ sunt mūdati: t datū est eis cor nouū vt credant in xp̄m. De hac lectiōe sumitur introit⁹. Dū sanctificat⁹ fuero ꝛc. vel baptizatus ꝺ cor nouuz. In versu aūt. Benedicā dñm ꝛc. sunt gr̄arū actiones ꝺ hac sctificatiōe: t ē tertij toni: q̄z sctificationem et trinitatē. Verū qz per talē sanctificationē fiūt homines filij dei: iō subsequit in graduali. Venite filij audite me: timorē dñi docebo vos: qꝺ est septimi toni: ꝓpter septem dona spūs sancti q̄ ꝺtur i baptismo: vel qz ad hoc ꝙ ꝺs vere credat i christū necesse est vt timeat deū: ideo sequit ipsuz graduale: vbi sequit ꝺ timore. Initiū sapie timor dñi est. Qui ergo radicē imponit credulitatis eā timore ichoare opz. Juxta illꝺ. A timore tuo dñe cōcepimus: t peperim⁹ spūm salutis. In secunda lectione. s. in Epistola. Vauamini ꝛc. que sumit de Esa. j. cap. agitur abundanter de moribus vbi ꝺ. Quiescite agere puerse: discite bñfacere ꝛc. t post ea ꝛcluditur. t venite t arguite me: dicit dñs. q. d. Si hoc feceritis t vos nō remunerauero: iure me tanq̄ iniustum redarguere potestis. Itē ꝺ ibi. Venient: scz per baptismū. t esote. i. manete mūdi scz per penitētiā. Et ꝙ possint ostendit dicēs. Auferte malum cogitationū vestrarū: t si fuerint pcta vestra vt coccinum quasi nix dealbabunt ꝛc. Verum qz illi qui fidem verā t bonos mores seruant ad hereditatem domini pertinere ꝑbant: iccirco sequitur graduale. Beata gēs cuius est dñs deus eius: populus quem elegit dominꝰ in hereditatez sibi. Hi efficiuntur celi qui verbo. i. filio dei firmātur. vñ sequitur versus. Verbo dñi celi firmati sunt ꝛc. Itē quia in talibus locū habet beatitudo ideo graduale illꝺ est primi toni: qz btitudo a solo deo est. Ꝺ his quoq; nō discrepat euangelium precedens: scz. Preteriens Jesus ꝛc. Joan. ix. c. qꝺ est de illuminatiōe ceci: qz ceci illuminant in baptismo: vnde dicitur ibi. Lutū fecit dominꝰ ex sputo t ꝓcepit ceco vt lauaret se in natatorio syloe. i. christi. q̄ missus fuit a parte id est i baptismo vel in doctrina xp̄i de q̄ ꝺ He. vlt. c. Nō auferet sceptrū ꝺ inda: t dux ꝺ femore ei⁹ donec veniat q̄ mittēd⁹ est: hebre⁹ hz. Donec veniat Silo. i. Missꝰ. Postmodū in gratarū actione sequit offertoriū scdi toni: ꝓpt illuminationē t confirmationē. Dicto aūt offertorio archidiacon⁹ ascēdit pulpitū clamās alta voce. Si q̄s est cathecumin⁹ exeat foras: aut dicit ē in psalmo q̄rte ꝓtis: t tūc oēs cathecumini exeūt foras: t sic fit septies primo q̄ baptizēt/ vez ip q̄libus scrutinijs: q̄ q̄ nō regnāti sunt nec inter dei ꝓpositi: nec xp̄i mysteriis quenit interesse. Quātū ad cathecuminos aūs euāgeliū de ecclīa eiciūt: qꝺ nō laudam⁹ cū eis sit euāgeliū predicādū: sicut t apli primitijs gētiū euāgeliū ꝑdicauerūt: s; sacri

F Expositio cerimoniaruz que habent i scrutinio.

Quāt scrutiniū in hac

Psa. xxxiij.

Esa. xxvj.

Psal. xxxiij.

Psal. cxl

Actu. viij.

Jo. x.

phi. iij

Frōs ꝺ scedes pudoris.

A De solēnitate scrutinij.

B De his q̄ fiūt i eccle sia circa eos q̄ sunt scrutari.

C

D Quali ordie scrutiniū celebrēt.

E

ne's interesse nō debēt: tū qz sacerdos orat ꝓ circūstātibus: quoꝝ fides deo cognita est ⁊ nota deuotio: at ill nōdū fideles vocāt: tū qz qđ cōficit fidelib⁹ porrigit. In postcōione vero agit gratias ec⁹ de illuminatiōe sua dicēs. Lutū fecit dñs ex sputo. Jo. ix. ⁊ est primi toni: qz ad locū vñ exeūt flumina reuertunt: vt iterū fluāt sic aūt recognoscendo bona debemus agere deo gratias. Hec aūt quarta feria i hoc ꝓuilegiata est: quia in ea legūtur due lectiones ꝓ eo ꝙ in sequēti sabbato ordines celebrātur. Jté qz hac die ordinādi examināt. Jté qz hac die fit scrutinū baptizandorum in sabbato paschali: vt premissum est.

¶ De quinta feria. Capl'm. lvij.

Psal. cliij.

Quinta feria ostēdit ꝙ nō ē sanctificatio nisi a deo: vñ introitus est. Letēt cor que rentiū dñm: ⁊ post. Querite faciē eius semp. ⁊ est sexti toni: qz ḡrie vr habeat: ⁊ postea vt amplius habeat. Quādo enī magis habet tāto magis ḡrit. Epistola xo. Venit mulier ꝛc. iij. Regū. iij. c. Et est de resuscitatione filij mulieris sunamitis qđ resuscitauit Helyse⁹: ⁊ icurauit se sup puerū: ⁊ pueri qualitati se cōformauit: puer

Allegorica ꝓle ex positio.

vero septē oscitatiōes emisit: ⁊ est resuscitat⁹. Mē pe sunamitis interpꝛat captiua: filij ei⁹ gen⁹ humanū qđ dicit puer ꝓpter putatē sensus: baculo de quo ibi dr est lex q̄ ucurit dicēs. Oculū pro oculo ꝛc. Que neminē ad pfectionē ducit. Heb. vij. Helyseus xo. i. xps iclinauit se sup hūc puerū. i. exinanīes se fact⁹ est et similis ⁊ resuscitat⁹ est. Sz opz vt septē excitatiōes emittat. ¶ Prīa est fides: qz

Mar. ix.

sine fide nō est introit⁹. Prio enī veritati debet ꝙs credere ⁊ oīa possibilia sūt credēti. Dñe inqt lepro sus: si vis potes me mūdare: ⁊ dixit volo mundare.

Mat. viij.

¶ Scōa oscitatio est timor. ¶ Tertia ē dolor ꝺ peccatis: qz mīa non fit sine iustitia. ¶ Quarta propositū ꝓfitēdi. ¶ Quinta est ꝓpositū satisfaciēdi. ¶ Sexta ꝓpositū ꝺ cetero nō peccādi: ꝙ. nō ofēdat deū creatorē suū: ⁊ oīa ista debēt fieri i spevite ⁊ glorie. Vñ spes ē septima oscitatio. Rūsoriū est. Respice i testm̄ tuū: ⁊ post. Exurge. i. fac nos exaudire: ⁊ est ḡnti toni ꝓpter ḡnōs sensuū reparationē siue iuocationē. Euāgeliū vero. Jbat Jesus ꝛc. Luc. vij. c. Est de resuscitatiōe filij vidue: cui dixit dñs. Adolesces tibi dico surge: In ḡbusdā rūs eccle sijs dicit illud euāgeliū. Sicut pater suscitat mortuos ⁊ viuificat ꝛc. Sequit offertoriū. Dñe ad adiuuandū ꝛc. Septimi toni ꝓpter septem excitationes in gratiaruz actiones. Postcōmunio vero est de eterna britudine. s. Domie memorabor iustitie tue: cui ꝓpetit dare eternā beatitudinem: que erit octaua resurrectionis.

¶ De sexta feria. Capl'm. lviij.

Psal. xvij.

Sexta feria prorsus idē dicit qđ ḡnta: ⁊ ē introit⁹. Meditabor ꝛc. Vers⁹. Celi enarrāt. i. sancti ⁊ est primi toni: qz i solo deo ponit spez. In epla. Egrotauit ꝛc. iij. Re. xvij. c. Pontē resuscitatio filij vidue ab Helya. Re ꝓsoriū est. Bonū est sperare in dño: supple: qz resuscitat: ⁊ est ḡnti toni cuius ratio in precedēti festo dicta est. Sequit euāgeliū. Erat quidā Jo. xj. c. De resurrectione Lazari: qđ hac die resuscitat⁹ est. Et offertoriū in gratiarū exhibitionē. Populū humilē saluū facies dñe ꝛc. Primi toni eadē rōne qz. s. in solo deo sperandum est. In postcōmunione vero habetur: qđ ad preces earū. s. Marie ⁊ Marthe. suscitat⁹ fuit Lazar⁹. Videbās dñs flentes sorores Lazari ꝛc. Joā. xj. ca. Per qđ significatur qđ ad preces sanctorū suscitat deus mortuos spiritualiter dans eis primā gratiam: ⁊ ideo est primi toni ꝓp primā resurrectionē. s. animē. Et attende qđ semp hac die que est quintadecima a passione dñi legit predictū euāgeliū: qz ꝓstat hac die Lazarū suscitatū esse de quo euāgelio sumit⁹ rūsoriū. Occurrerūt iudei ꝛc. Qđ hodie i ḡbusdā eccl'ys cātat: cui hodie ꝓgrue in euāgelio ꝓmittit dicta lectio de filio sareptane mortuo qđ suscitauit Helyas: ponēs eū sup lectū: ⁊ expandēs se tribus vicibus sup eū. Hēpe hec mulier est eccl'ia que fide suscipit xp̄m i hospitio cordis. Filius eius est quilibet fidelis q̄ moritur cū morte dignū peccatū cōmittit. Lectus Helye catholicaz designat ecclesiam: quā sole anime reuiuiscunt. dum ꝓ fidē trinitatis a morte resurgūt. Cetera laudes cōfessiones. ⁊ cōsolationes sunt cuiuslibet hominis a peccatis resuscitati.

¶ De sabbato. Capl'm. lix.

Sabbatū vero de largitate saluatoris est vñ itroit⁹ est. Sitientes venite ad aquas doctrine. s. ⁊ baptismi. Sequit et bibite eā. lx. cū letitia: ⁊ hec ad sabbatū mentis pertinent: ⁊ ofidit largitas dei: qui parat⁹ est large dare cuilibet: ⁊ benignitas ei⁹: vnde dicit. Venite bibere aquas. s. q̄ mundificāt et sanctificant gratia. Sequit versus. Attēdite populi meus: in quo ofditur ꝙ etiā hoc de aquis doctrine ītelligitur: secundi toni ꝓpter mundationez anime ⁊ corpis: ⁊ sumit⁹ de Esa. Epistola est. Jn tēpore placito exaudiui te. Esa. xlix. c. Et post. Nūquid potest mulier. obliuisci infantem suū. Ecce ostendit largitas vel charitas dei erga nos. Postea sequit resp̄soriū. Libi derelictus est pauper in grā actiones quarti toni ꝓpter quatuor xp̄tutes ꝙ quas sāctificat. In euāgelio vero qđ est Joā. viij. ca. De eadē largitate agitur. Ego sum lux mūdi. Nō dicit hui⁹ hois vel illius: sicut flos cāpi. Qui sequit me nō ābulat in tenebris. Ostēdit ergo ꝙ parat⁹ est illuminare oēm hoīem qui sequit ip̄m. Ceterū qui videt currit: qui currit peruenit exceptis supbis. Unde sequit. Tu de teipso testimoniū phibes: testimoniū tuū nō est verū. Rūdit eis. s. iudeis Jesus. Nonne scriptū est in lege vestra ꝙ duoꝝ hoīz testimoniū verū est. Videbāt enī miracula: ⁊ ira pater erat testis eius: ⁊ relinquit eos dñs: quasi supbos disputatores nō curātes illuminari. Solt enī humiles illuminārī. Vñ sequit offertoriū. Fact⁹ est dñs: primi toni: qz solus deꝰ potest illuminare. Quia igit in hoc sabbato ostēdit eccl'ia largitatē dñi dantis gratiā i baptismo ⁊ in doctrina: ḡbus ex largitate dei abūdārer dat̄ gratia: ideo fiūt ordines in illo die: ⁊ etiā qz imminet ip̄s passionis dñi in qua cōfortāt⁹ se tenet eccl'ia ad significādū ꝙ ordinati ar-

Of ordines

tur in ctius se tenere dēbt vt q̄ prius ebrij erāt: āmodo sobrij sint: ⁊ itez se dēbt īmolare deo hostiā sctāz deo sabplacētē. Hoc etiā sabbato fit scrutiniū baptizādo bato. rū qz cathecumini ad requiē eternā q̄ ꝓ sabbatū i telligit̄ veniunt per baptismū. Vñ in quibusdā eccl'ijs hodie due lectiōes legūtur in missa ex eadē causa qua in quarta feria precedenti.

¶ De dominica quinta in passione domini. Capitulum. lx.

A Of ecclesia icipit officiū de passiōe in hac dominica

Sequit dñica de passione dñi. s. de cruce. Incipit añ: huius celebritas passiōis a fine sabbati. i. a vespera lucē hui⁹ dñice pcedēte: qz Lazaro in precedēti feria suscitato q̄dā de Bethania abierūt ad pharisēos narrātes eis miraculū: ⁊ cū in illa sexta feria fuerit neomenia. i. prīa dies mēsis ad sctificationē: mīti iudei pōtifices ⁊ pharisei ꝙenerāt ibi: ꝙ audiētes signū: mox vt ait Joānes hoc est in sabbato collegerūt cōsiliū aduersꝰ Jesum: ⁊ ex illa die cogitauerūt vt interficerēt eū: ac deinceps Jesus nō palā ābulabat apꝰ eos qz nōdū venerat hora ei⁹: nōcz in vespa sabbati: q̄si post horā ciusdē cōcilij publicū luctū icipit eccl'ia suo ꝓpatiēs dño: vt capiti mēbra: ⁊ ext̄us lugēdo recitat vexillū regis mysteriū crucis/acetū/fel/⁊ arūdinē/clauos ⁊ lāceā pforati corpis/dīē passiōis/rones patiētis et illusiōes inimicoꝝ ⁊ ūsidias eoꝝ: hec ⁊ his silia in vesperis ⁊ nocturnis plāgit officijs: q̄ de autenticis veteris ⁊ noui testamēti rum sunt ꝙgesta scripturis. Preterea post pcedētiū septē dñicarū ordinatissimā dispōnē q̄b⁹ vt ꝓmissum est septē mūdi etates figurant: qua oēs sunt dñi passiōe redēpre: merito ipsi⁹ dñice passiōis celebratio inchoat ⁊ quasi lōga funeris pōpa ꝓmissa demuz sequit ipsa salutis nostre victima ingerens oculis ea q̄ ꝓ nobis ꝓtulit vulnera ⁊ mortis ūsignia. ¶ Rursus tō ecclia cātat. Vexilla regis ꝓdeūt ꝛc. vt si forte aliq̄ fūt lapsi veniāt ad vexillū qđ oēs amaritudies facit eē dulces: qđ significatū est ꝓ lignū ꝓiectus in aquas marath. Semp enī ⁊ maxie ista tpe debemus habere in memoria dñicam passionez: vñ in cāticis. Fasciculꝰ myrrhe dilect⁹ me⁹ mihi inter vbera mea ꝓmorabit̄: qz memoria passiōis dñice secū nō patit amaritudinē peccati. Ideo aūt specialiter duabus septimanis añ pascha passio dñi recolit̄. ¶ Primo qz ipse a duobus ⁊ ꝓ duob⁹ populis passus est. ¶ Scōo qz duo testamēta ꝓ duas hebdomadas exprimim⁹: vetus qđ ꝓdixit dñs pasfurū: ⁊ nouū qđ ofidit ipsum passum. ¶ Tertio qz in duob⁹ huius seculi tēporibus. s. ante legē ⁊ sub lege cadez passio vaticinata est. ¶ Quarto vt he due septiane reducāt nobis ad memoriā murmurationē eoꝝ q̄ añ legē ⁊ sub lege in inferno fuerūt vsq̄ ad tp̄s gr̄e: qđ in tertia hebdomada. s. paschali significat. Ab hac nāq̄z die qua glozia patri dimittit̄: due sunt hebdomadeq̄z ad pascha. Tunc xo tertia est in q̄ restaurat oīs dimissa glificatio. In tertio enī tpe qđ fuit sub grā: oīa bñficia q̄ patres nostri expectauerūt in ecclesia redduntur.

B Of ecclesia cantat hoc tē pore hymnū vexilla. Exodi xv. cāti. j.

C Quare hoc tē pore. s. passionis gloria pri dimittitur.

¶ Ideo aūt Glozia patri dimittit̄: qz ille xp̄us ad laudē ptinet trinitatis: que fuit i passiōe dñi quā ab hac die repñtat dehonestata. Cōstat enī ꝙ xp̄s qui est scōa in trinitate ꝓsona fuit dehonestatus. Sed in resurrectione. Hīa patri resumit̄: qz ꝓ resurrectionē fuit glozia īmortalitatis glorificat⁹. Sed certe hec ꝓtestatio fuit specialiter in crucifixiōe: vñ pōt dici ꝙ Glozia pri pro nunc tacet ꝓpter humilitatē ꝓ quā ad xp̄i passionē puenitēdus est et qz dñs se absc̄odit. Et est aduertēdū ꝙ tacet in introitib⁹ ⁊ rūsoriis: qz illa sunt de passiōe ⁊ in Venite exultem⁹ dño. In psalmis xo ⁊ hymnis nō: qz psalm⁹ significat opationē. Ipsum enī nō pseq̄ bāt: nisi linguis tractādo de nece ipsius: nec ipse bonū desijt operari. Nō ergo tacetur in totū qz remissio dz esse lucens: eo ꝙ non statim post habitū concilū de nece eius tradit⁹ est agn⁹ in manibus impioꝝ. Sz in triduo añ pascha oīno tacet: qm̄ tūc maxime sancta trinitas dehonestata est: iz cū añ dies illos de nece dñi agerēt: tūc tū vapulat: spuitur/alapatur ⁊ crucifigit. Vñ Esa. Et vidim⁹ eum Es. liij nō habētem speciē neq̄z decorem: vel qz tūc sepultura dñi celebram⁹: q̄ maxie fuit ei⁹ humiliatio. Ab hac etiā dñica in ḡbusdā eccl'esijs tacet ad primā. Christe fili dei viui tum qz extunc eccl'esia ei⁹ mortē ⁊ passionē repñtat: tum qz ꝓm iudeoꝝ reputationē nō poterat alijs misereri: q̄ seipsum saluum facere non poterat. De hoc dictū est in quinta parte sub ti. de prima. Nō fiunt etiā spāles cōmemorationes de sanctis neq̄z de pace ab hac dñica vsq̄z ad sabbatū post penthecostē quāuis post laudes dicāt. Preciosa in ospectu dñi ꝛc. Ad primaz D Quare fiat cōmemoratio sctōrū oro. Dñe de⁹ omnipotēs ꝛc. In ḡbus cōmemoratio generalis fit de sctis. Circa qđ sciēdū est ꝙ cōmemoratio sanctoꝝ duplici ex causa fieri cōsueuit: vcz ad recollendū eoꝝ sanctitatis meritum ⁊ impetrandum patrocinium nobis salutare: que duo excellētissime in xp̄o nr̄o capite passionis ⁊ resurrectionis sue tpe nobis attendendā mōstrant: quia passionis sue tpe prebuit eximium humilitatis ⁊ j. Jo. ij sanctitatis exemplū. Post resurrectionē xo suaz apud ꝓpez: sicut testatur Joānes noster aduocat⁹ fact⁹ est singularis. At igit nr̄a ītērio illo ꝓcipua tpe ferāt in sue sctitatis exēplū ⁊ in illo spes nr̄a solū eleuet ad vnicū ei⁹ ⁊ singulare refugiū ⁊ pro cinium: iccirco ꝙuenīter tūc illoꝝ sctōꝝ spālia suffragia omittūt. Hinc etiam est ꝙ q̄dā eccl'ie omittunt post primā dicere. Preciosa in cōspectu dñi mors sanctoꝝ eius ꝛc. Incipiētes. ibi. De⁹ in adiutoriū meum intēde ꝛc. Et in illa etiā oratione. Dñe sancte pater oīpotēs ꝛc. Que dr ad primā ꝓtermittit̄ur xp̄a illa. Per intercessionē beatissime xp̄ginis Marie ⁊ oīm sanctoꝝ. Qui xo dicunt Preciosa: asserūt illud nō qđ est hora nec pars canonice hore: prout dictū est in q̄nta parte sub titulo de prima. Fit aūt aliqualis ⁊ gñalis sanctoruz cōmemoratio in ecclesia: qz ꝓpter eoꝝ multitudinē ⁊ nr̄az imbecillitatē de ipsoꝝ qlibet sicut debi tū eēt solēnizari nō pōt. Et ex hoc etiā apparet q̄re omittit̄ cōmemoratio de pace: qz sicut ait apls ad collocēses primo. Christ⁹ pacificauit ꝓ sangui- Jo. xx. nē crucis ei⁹: siue q̄ in terris: siue q̄ in celis sunt: ⁊ post resurrectionē suā pacē discipulis suis annūciauit: ⁊ cum eis ip̄e q̄ pax nr̄a est continue vsq̄z ad ascensionē suam conuersatus tūc eis pacē suā dedit dicēs. Pacē meā do vobis: ⁊ in penthecostē cōsolatorē mittere dignat⁹ est. Incassum ergo fieret ꝓmemoratio de pace. Introit⁹ añ icipit ab ps. xlij oratione dñi in passiōe. Judica me de⁹ ⁊ discerne causam meā ꝛc. In hoc enī instruxit nos in oādo. Se q̄d. Emitte lucē ꝛc. Qz q̄ videt premia fortis efficitur in pugna: ⁊ xp̄itatē tuā ꝛc. Qui enī videt vera bona de facili ducitur in eterna tabernacula: et ē quarti toni ꝓpter formam crucis q̄ ꝓpter qua tuor q̄ petūtur. s. iudicij/discretio/liberatio ⁊ fortitudo. ¶ Epla xo. s. Christus existens pontifex fut uroꝝ bonoꝝ ꝓmpli⁹ ⁊ pfectius ꝛc. Que ē ad Hebreos. ix. c. Ostendit efficaciam passionis xp̄i. Per passionē enī ei⁹ i eēna tabernacula ducimur cuius memores eē debem⁹. Sed quia non omnes

intrabit nisi q̄ faciſt eius voluntatē: ideo ſeq̄t rñsorius. Eripe me de inimicis meis deoce me ⁊c. Aliter em̄ nō intrab̄ in sanctaſcrōz: ⁊ est tertiū toni ꝓpter liberationē a triplici inimico ꝙ xtutē trinitatis. Postea seq̄t tractus in quo cōquerit dñs de inimicis suis dicēs. Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea: in abel ⁊ in alijs ⁊ verissime ōr tractus: qz hmōi cogit nos ducere vitā miserā. s. allophili ⁊ philistei: ⁊ est octaui toni: ad significādū q̄ hmōi tribulatiōes veniūt sup nos vt sim⁹ memores alteri⁹ vite q̄ erit in octaua etate: qz ad dñz cū tribularer clamaui ⁊c. Et iob. Operuit cōfusio faciē ei⁹. ¶ Postea seq̄t euangeliū. Quis ex vobis ⁊c. Jo. viij. c. in quo hī ꝓtumelia iudeoꝝ dicētium dño. Demoniū habes: ⁊ dñs abscōdit se vt expectaret ꝓs īmolationis agni: ⁊ decima luna oñdit se sicut dicebat de agno fieri: vt habeā ī exo. xxvij. c. ¶ Ecclia xo oñdit se esse ꝓtiū eis in offertorio. q̄si diceret. ipsi dicūt. Demoniū habes: ſz ego confiteor tibi dñe: ⁊ est primi toni: qz soli deo ꝓfitēdū ē. ¶ Postcōio autem ē. Hoc corp⁹ ⁊c. Luce. xxij. c. ⁊ Matth. xxvj. ⁊ Marci. xiiij. ⁊. j. Cor. xj. c. Et icipit eā sacerdos ad oñdēdū q̄ magnus sacerdos sacrificiū vet⁹ mutauit in nouū sacrificiū: ⁊ est octaui toni: qz illō sacrificiū ē vere qō pficiet ī padiso q̄n̄ resurgem⁹. Et illō apli Xe īplebīt. Ofa vſa sunt.

j. co. iij

¶ De secunda feria. Capitulū. lxj.

Gal. v

Ecūda feria est de cruci fixiōe nr̄a: ⁊ mazie de ieiunio: qz debem⁹ crucifigere mēbra cū vitijs ⁊ ꝓcupiſcētijs: sicut ꝓedēs dñica est de cruce. Sed qz nō pōt hō ieiunare nisi libere⁊ ab inimicis visibilibus ⁊ inuisibilib⁹ diabolo. s. ⁊ mundo ⁊ malis hoīb⁹: iō ecclia petit in īroitu liberari ab inimicis: ⁊ est tertiū toni ꝓpter liberationē a triplici inimico. ¶ Epla xo est. Factū est xt̄i. Jo. iij. c. ī qua īuitamur ad ieiunij ꝓxēplū ninuitarū q̄ soli⁹ Jone ⁊ vnica ꝓdicatione ieiunij indixerūt: et iā tumētis vt liberarēt a tpali subuersiōe: ꝙto magis nos debem⁹ pniaz suscipe ad vocē xi tone. s. xpi ⁊ ap̄loꝝ vt a subuersiōe spūali liberemur. ¶ In rñsorio petit sil⁹ liberari ab inimicis: ⁊ est xus. De⁹ in noīe tuo saluū me fac: tertiū toni ꝓpter xtutē trinitatis ⁊ liberationē a triplici inimico. ¶ Postmodū seq̄t euāgeliū. Miserūt principes. Jo. vij. c. In quo dicit dñs scribis ⁊ pharisēis. Quid vultis me interficere: ⁊ loq̄t de resurrectiōe sua: ⁊ ascēsiōe ⁊ spūs sc̄i missiōe: ꝓpē hoc vt illi q̄ sūt in cruce q̄ sustinēt multa a malis sicut ipe dñs semp habeāt respectū ad fructū charitatis. vñ Ascēdā in palmā vt apphendā fructū ei⁹. ¶ In offertorio. Dñe q̄uerte ⁊ eripe aiaz meā ⁊c. Petit liberari ab inimicis ī aīa. Et ē sexti toni: qz liberatio aīe ꝓfecta liberatio est. Sed sari⁹ em̄ nūer⁹ ꝓfect⁹ ē. ¶ In postcōione. Dñs xtutis ipe est rex glie: attribuit deo liberationē suā ⁊c. Et est tertiū toni: qz ille ē de⁹ trinitas q̄ liberat. ¶ Dicit aūt ad hoīes capl̄z illō. Attende domine. Hiere. xviij. cap. Et illud. Dñe omnes q̄ te derelinquūt. Ibidē. xvij. c. Et illō. Cōfūdāt q̄ me. Qō ē ibidē. et illō. Tu ās do. xx. c. Et illō. Dñs de⁹ aput. Esa. l. c.

Cant. vij.

¶ De tertia feria. Capm. lxj.

Ertia xo feria ad patientiā inuitat: vnde introit⁹ est. Exspectabo dñm ⁊c. Versus. Dñs illuminatio mea. Deus em̄ patiētiam: ⁊ q̄ illuminatus est patiētiaz hz: ⁊ est septimi toni: qz patiētia cōcipit respectu ḡdis eterne. Postea seq̄t epla. Congregati sunt. Dan. iij. c. In qua oñditur effectus patiēte: qz ibi hī quō babylonij miserūt Danielē in lacū leonuz: nec tetigerūt eū: ⁊ missus est et cibus a dño p Habacuch: ⁊ signific at q̄ p patiētiam liberat nos dñs a spūalib⁹ babylonis: ⁊ q̄nq̄ etiā liberat corpoal⁹ ⁊ dat vitā eternā. Juxta illud. Apoc. Qui vicerit dabo ei mānā absconditū. ¶ In rñsorio. Diserne cām meā de gēte nō sctā ⁊c. Petit liberari ne succūbat. Deīde seq̄t. Emitte lucē tuā ⁊ vitatem tuā: ipa me deduxerunt. Ecce semp petit lucē quā q̄ vidēt patiētia hz: ⁊ sic liberab̄. Et est tertiū toni: qz petit liberari a tētatione q̄nq̄ sensu suū vel ab inimicis q̄ nocuerūt p q̄nq̄ sensus. Intrat em̄ mors p fenestras corpis. In euāgelio xo. Ambulabat Jes⁹ ī Galilea ⁊c. Oñdit discretio bonoꝝ ⁊ malox: ꝙs xo bonoꝝ erit in futuro. Vñ dz dicere patiēs sicut dixit dñs. Ps meū nōdū est: ⁊ dz sperare in dño. Vñ seq̄tur offertoriū. Speret in te q̄ te nouerunt. Et qz semp sustinēt malos: ideo in postcōione. Redime me dñe ⁊c. Petit liberari: que est septimi toni: ꝓpter requiem que speratur.

Duo ī etiam t: nosed fictum spūalē

¶ De quarta feria. Capſ. lxiij.

j. co. v.

Arta feria oñdit q̄ a solo deo est liberatio: qz fidelis est de⁹ q̄ nō permittit nos tētari supra illud: q̄ possumus sustinere. Unde introitus est. Liberator meus. Et versus. Diligā te dñe fortitudo mea ⁊c. Ecce pōt deū fortitudine suā. Et est tertiū toni: ꝓpter donū trinitatis: ⁊ ꝓpē triplicē inimicū. In epla xo. Locut⁹ est. Leuiti. xix. c. Enumerāt ꝓcepta: vbi oñdit iudeos nō obseruare illa in hoc q̄ persequebant innocentē: ⁊ oēs etiā q̄ ꝓsequunt bonos non sunt timēdi: qz sunt inimici dñi. Vñ tibi habeb̄. Nō iluste iudicabis. Et ideo in rñsorio. Exultabo te ⁊c. Petit liberari: qō est septimi toni: ꝓpē septiformem gr̄am. In euāgelio xo. Facta sunt. Joā. x. c. Oñditur q̄d fecerit dñs in encenijs qz iudei tulerūt lapides vt iacerēt ī eū: ⁊ dixit dñs: Multa bona opa feci vobis. Propter qō vultis me lapidare? Encenijs festū erat dedicatiōis tēpli hoc est de reparatiōe ipsi⁹ a machabeis. Seq̄t. Et hyēs erat hoc erit in die iudicij: qñ reparabit vez tēplū quā tū ad bonos: ⁊ hyēs maloz erit. Boni xo cognoscēt dñm sicut in euāgelio ōr. Vos autē cognouistis me: qz pater ī me est ⁊ ego in patre. Et tñc plene liberabit ecclia sicut petit in offertorio. Eripe me dñe de inimicis meis ⁊c. Qō est septimi toni qz tunc erit xa ḡes: vel ꝓpter gr̄am septiformē: qz xo btūs erit q̄ erit in illa ḡte: qō nō erit sine innocentia: iō est postcōio. Lauabo inter innocētes manus meas ⁊c. Et introibo ad altare dei: ad deum q̄ letificat iuuētutē meā. i. ad altare ḡte mētis: ad altare supernū. Qō est octaui toni qz hoc erit: in octaua etate: sicut dictū est. Quarta ergo feria est de encenijs. i. de dedicatione q̄ plene fiet in futuro qñ ecclesia perfecte dedicabitur deo.

Encenijs festus erat de dicationis tēpli.

¶ De quinta feria. Capitulū. lxiij.

Matt. xxj.

M q̄nta feria īmolat ecclia hostias spūales ꝙ quas possit ꝓsecq̄ illud gaudiū: ſz qz nō impetrab̄ mia nisi confitendo iusticiā: ideo dicit in introitu confitēdo iusticiā dei erga nos. Ofa q̄ fecisti nobis dñe in xo iudicio fecisti. Dan. iij. c. Si misisti tribulatiōes

Puer. xxv.

ꝓpter spūs sc̄i gratiā septiformē. ¶ Postcōmunio quoq̄. Me tradideris me ⁊c. Eade ratione est septimi toni in qua petit liberari.

¶ De sabbato. Cap. lxvj.

Equit sabbatū qō ōr sabbatū vacās sicut ⁊ scōa dñica. xl. In hoc em̄ sabbato intēdere ꝓsueuit dñs papa populis xp̄i dādo eleemosynā ⁊ mādatū celebrādo: tū qz ī cena dñi ꝓpter officij magnitudinē hoc fa cere nō potuit: tū qz sicut ōr Joā. Ante sex dies pasche venit Jesus in Bethaniā ⁊ factū est ꝓuiuiū ī domo Marie ⁊ Marthe vbi fuit Lazar⁹ quē dñs suscitauit: ⁊ tñc Maria vnguēto nardo pistico vnxit pedes Jesu. Aplic⁹ ergo ī memoria ei⁹ qō illa deuotissime egit: facit mēbris xp̄i q̄ ipa capiti fecit vt pedes ieiu vngēdo. i. ⁊ tū vestigia sectādo: ⁊ capillis tergēdo. i. supflua pauperib⁹ erogādo impleatur dom⁹ odore vnguēti. i. mūd⁹ impleat bona fama. ¶ Qz ergo hac die circa ꝓmissa charitatis opa exercēda occupat⁹ est: ideo vacat hoc sabbatū a ꝓpio officio ⁊ mutuo accipit a q̄nta feria antecedēti. Vel in q̄busdā eccl̄ijs a sabbato antecedēti. Sitientes venite ad aquas. ¶ Legit epistola de Hiere. xviij. c. Dixerūt impij ⁊c. In qua sunt male cogitatiōes q̄ precesserūt passionē. Venite cogitem⁹ cōtra iustū cogitatiōes ⁊ postea pcutiam⁹ eū lingua. Tales autē nō habēt sabbatū: qz nō est pax impijs dicit dñs. In euāgelio xo. Subleuatis ⁊c. Joā. xvij. c. Rogat pro se ⁊ pro discipulis ⁊ pro oībus fidelibus vt habeāt sabbatū quod erit ꝓuitatē ⁊ charitatem in futuro: quando vnū erimus sicut pater ⁊ filius sunt vnū. i. in maiori approximatione que possit esse illi vnitati qua pater ⁊ filius vnū sunt. In alijs vero eccl̄ijs legit euangeliū. Cogitauerunt aūt Joā. xij. c. In quibusdā tū eccl̄ijs legit euangeliū de proditione Jude. Amen amen dico vobis nisi māducaueritis: cū recte ꝓmittit lectio Hiere. vbi dicit. Venite cogitemus cōtra iustum cogitationes. ¶ Hoc sabbatū ꝓuilegiatum est qz vt ꝓmissum est dñs papa tunc eleemosynas dat et mandatū facit: ⁊ qz hac die vt quidā dicunt xp̄s discubuit in domo Simonis leprosi ⁊ Martha mīstrabat ei: ⁊ Maria lachrymis suis pedes ei⁹ lauit ⁊ ꝓpijs capillis tersit.

Esaie xlviij.

Jo. vj.

¶ De dominica sexta in ramis palmarum. Cap. lxvij.

IN dñica in ramis palmarū ⁊ in passione dñi legit Hieremias duplici ratione. ¶ Primo qz ipse manifestū de passiōe dñi ꝓphetizauit ꝙ alij. Secōdo qz p eius passionē prefigurata est passio dñi. qz deplorando captiuitatē iudeoꝝ p Babylonios factā: ꝓfiguravit ⁊ Romanā quā incurrerūt ꝓpter christi passionē. In nocturnali aūt officio dicitur inuitatoriū. Ipsi vero non cognouerunt vias meas: qō dicit inuitatoriū p ꝓtrarium: qz inuitat nos ad cognoscēdū vias dñi: p cōtrarium actum iudeoꝝ: unde qui nō cognoscētes vias dñi nō introierunt in requiē ipsius. In ꝓio vero respōsorio oñdit securitas patētium tribulationes: ⁊ causa quare nō est timēda tribulatio. Quia deus est adiutor in die qua inuocauit te ⁊c. Versus est. In die tribulationis mee inuocaui te ⁊c. Qz si deus adiuuat non est timendum. Unde ieb.

Universidad de Deusto

ioo xvij. Pone me iuxta te ⁊ cuiusuis manꝰ pugnet ꝺ̄ me: ⁊ est primi toni: qꝛ a solo deo sperãꝺ̄ est liberatio ⁊ auxiliū. Sequit̄ respõsoriū. Igrediẽte dño: scꝺ̄i toni: qꝛ laudabãt pueri dñm. s. virtꝰ naturã in xpo Detrahẽ cū dicebãt. Osãna. i. salua obsecro: humanitatẽ cū dicebãt. Fili Dauid: vel deū corde ⁊ ore puericabãt. Pueri laudabãt: sicut ludet corde ⁊ ore puericabãt.

Quare ecclia facit ꝓ cessione mentis palmarum. he. 13.

¶ Circa diurnū xo officiū dicẽdū est q̄ post sabbatum in quo ostendit deuotio Marie: sequitur dñica in qua ostendit deuotio puerorum: vngim⁹ ei dñm cū Maria: ⁊ cū pueris veneramur. Et ideo facit ecclesia hac die ꝓcessionẽ corpaliter ⁊ spualiter. Exierunt cū pueri extra castra obuiã dño venienti de Bethania in Hierusalẽ: ⁊ nos similiter debemus extra castra. i. extra delitias carnis exire obuiã ei sicut ꝺ̄ apl⁹. Exeam⁹ extra castra improperiū ei⁹ portãtes. Et sicut illi: sic ⁊ nos in ꝓcessione nra cãtam⁹. Osanna. vñ i egressu de ecclia cãtat̄ antip. Pueri hebreoꝝ: ⁊ nos debem⁹ esse pueri. i. innocẽtes: ⁊ debem⁹ esse pueri hebreoꝝ. i. trãsilientiũ oĩa terrena siue pctã. ¶ Postmodũ facit ecclia stationẽ in aliquo loco cõpetẽti: vt ibi cū deuotione ⁊ letitia suscipiat verbũ dei: sicut xps q̄ est verbũ patris suscept⁹ est cū letitia a pueritia in Hierusalem. In scripturis eñ siue sermonib⁹ est xps: vñ ipse in euãgelio. Scrutamini scripturas: ille eñ loquunt̄ de me: ⁊ est ipse dulcedo scripture. ¶ Legit̄ ast euãgeliũ de Matthẽo. xxj. c. Cū appropinquasset iesus Hierusalẽ ꝛc. Misit duos de discipulis suis dicẽs. Ite in castellũ qꝺ̄ vos est. vñ alibi legit. Misit discipulos suos septuaginta duos binos ⁊ binos. i. habẽtes geminã charitatẽ dei ⁊ ꝓximi. Misit in quã quererẽ asinã pullũ. i. iudaicũ ꝓpl'm ⁊ gẽtilẽ: vt eos duceret in celestẽ Hierusalẽ. Et legit ideo hac die: qꝛ ibi de fructu passionis habẽt. Postea cãtat̄. Occurrũt turbe cũ floribꝰ ⁊ palmis: ⁊ nos sim̃ debem⁹ ei occurrere cũ floribꝰ virtutum ⁊ palmis victoriarũ. Palma eñ significat victoriarũ. Justus vt palma florebit in domo ꝺ̄ni. Et ꝑm Grego. ex qualitate palmarũ designat̄ ꝓficiens vita iustoꝝ: ⁊ est octaut toni ꝓpter victoriã xpi in capite: ⁊ in mẽbris ꝑ quã puenit̄ ad octauaꝫ resurrectionis. Deinde redeũte ꝓcessione cãtat̄ cãticũ pueroꝝ. s. Hĩa laus ⁊ honor sit tibi rex ꝛc. Pal iqꝰ ecclesiã igredientes ꝓsertim ꝑ pueros qꝛ ingrediẽte dño in sanctã ciuitatẽ hebreoꝝ pueri ꝛc. innocẽtes eñ laudãt eũ. ¶ Et nota q̄ Theodulphus Aurelianẽsis epꝰ apud Ludouicũ imperatorẽ Karoli magni filiũ falso a ꝙbusꝺ̄ suis emulis accusat⁹ ab eode est Andegauis carcerali custodie mãcipat⁹. Cũq; in hac dñica iuxta domũ i qua custodiebat: ꝓcessio trãsiret ille fenestra apta exitꝰ q̄ctoq; filẽtio hos pulcherrimos xpus a se editos. s. Hĩa laus ⁊ honor tibi sit rex xpe redẽptor cui puer ile decꝰ ꝑmisit osanna piũ. Israel es tu rex Dauid ꝛc. ꝓfite imperatore cãtauit cui intãrũ placuerũt q̄ mox illũ a vitijs absoluit ⁊ epatũ sibi restituit atq; eos hac die in fine ꝓcessionis cãtari instituit ¶ In egressu ecclie post cãticũ pueroꝝ cãtat̄ rnsoriũ. Ingrediẽte dño in sctam ciuitatẽ qꝺ̄ est primi toni ꝓpt̄ primã etatẽ qꝛ soli deo cãtãꝺ̄ est. Rursus cãtus pueroꝝ ꝙ fit iuxta clausis significat illud qꝺ̄ cãt⁹ ⁊ occursus illoꝝ pueroꝝ significabat. Prefigurabat eñ occursum ⁊ letitiã angeloꝝ recipiẽtiũ xpm i celũ post resurrectionẽ quã sibi ⁊ sequẽtib⁹ se ꝓpriã sertissimã passionẽ meruit aperiri cui⁹ qꝺ̄ clausio ãgelos no extra miserat: sz aduũ hoib⁹ nõ ꝓbebat: ⁊ iõ pueri ꝙ sua pueritate ãgelos sigñt sira ianuas clausas q̄si dño venienti occurrẽtes ad apiẽdũ celũ vt eoꝝ reparet ruina xpus vultib⁹ eñ letitiaꝫ clamore ꝓferũt hymnũ laudis eis q̄ sũt extra cũ gaudio rñdeãt⁹ ipos i trãtes cũ xpo i suũ ꝓfectũ receperũt. Hinc est q̄ i ingressu eccl'ie cãtat̄ rnsoriũ. ingrediẽte dño i sancta ciuitatẽ ꝛc. Declarão hec q̄ dicta sũt figurari ꝑ ea q̄ fiũt. Cũ ei ibi fiat mẽtio ꝺ̄ resurrectiõe: nã ibi fit mẽtio ꝺ̄ palmis q̄ victoriã xpi de morte ⁊ diabolo sigñt: accipit ecclia factũ illoꝝ pueroꝝ in signũ ꝓcedẽs eius qꝺ̄ tã dictũ est ⁊ factũ istoꝝ in recordationẽ illi⁹.

¶ Sane añ crucẽ in cruce rami virides infingũt ad notãdũ q̄ oẽs xtuti virore a crucifixo habem⁹ xps eñ ram⁹ viridis fuit habẽs i se ⁊ nos ab ipso oẽm virorẽ xtutiũ. Añ ipe ꝺ̄: si in viridi hoc faciũt in arido q̄d fiet. In summa g̃ dñi ꝓcessionẽ facim⁹ xpm venientẽ ad nos suscipim⁹ cũ pueris obuiam⁹ si innocẽtiã seruam⁹. Oliuas gerim⁹ si pacis ⁊ mĩe opib⁹ indulgem⁹. Palmas portam⁹: si de vitijs et diabolo victoriã obtinem⁹. Virẽtes flores ⁊ frõdes gestam⁹ si xtutib⁹ exornamur. Vestimẽta sternim⁹ carnẽ mortificãtes. Ramos carpim⁹ sctũ vestigia imitãtes. Qꝺ̄ ꝓcessio ciuitatẽ vel castrũ egredit: ouãter ad crucẽ ⁊ ad loca ꝓmotoria siue eminẽtia vadẽs recolit pueros hebreos iusse versus mõtẽ Oliueti: innuẽs etiã q̄ absit nobis gloriari nisi i cruce dñi nr̃i iesu xpi. Qui añ pũtifici extra vrbẽ iuxta crucẽ cũ suis ꝓstituto occurrũt: ⁊ cũ ipo ciuitatẽ ingrediunt accurati⁹ agũt. Imitamur eñ ꝑm israel ⁊ pueros eoꝝ q̄ extra ciuitatẽ dño occurrerũt ⁊ cũ eo illã ingressi sunt. Hec ergo magna ꝓcessio repũtat illã q̄ tali die facta ẽ a turbis ⁊ pueris iudeoꝝ cũ veniret iesus Hierl'm sup asinã sedẽs. Significat etiã q̄ dñs ad nos veniet: ⁊ ad eterna tabernacula nos ducet. Vel forte recolit ꝓcessionẽ filioꝝ israel q̄ hac die iordanẽ siccis pedib⁹ trãsierũt ⁊ cũ triũpho terrã ꝓmissionis ĩtrauerũt. Hec est hec ꝓcessio iteralias dñicales ꝓputãda. Hec eĩ ipa est ꝓcessio passionis: ille xo sunt significative ⁊ rememoratiue ońice resurrectionis vl ascẽsionis. Añ recti⁹ facim⁹ ante ꝙ tertia dicaẽ illas ꝓmittit. Hãc xo ꝓcessionẽ p⁹ tertiã hui⁹ diei cum palmis celebrãt. De hoc sub ascẽsione dicem⁹.

¶ Et qꝺ̄ huic ꝓcessioi lectio zacharie ⁊ euãgelium ioãnis recte ꝓmittũt qm̃ ibi dñica ꝓcessio ꝓphetat: hic historia declarat. In tractu infantes ad ꝑcepta luitãt. Passio xo i missa legit. Bñdicũt añ ⁊ distribuũt rami ꝑ sacerdotẽ: sz xps eos: nec bñdixisse nec distribuisse legat: tñ qꝛ xps nõ honorauit eos: sz fuit ab eis honorat⁹: ⁊ ex eis: tñ qꝛ ppls ille iudeoꝝ fecit hoc corpaliter ⁊ tpaliter: sz nos agim⁹ hoc sacramẽtaliter ⁊ spualiter ad effectũ q̄ in eoꝝ bñdictione exprimit. Illi nãq; frẽtes ramos triũphũ xpi nõdũ opleti: sz tpe passionis opletũ pfigurabãt. Añ nõ oportuit ramos distribui vt bñdicta xpo: qꝛ nõdũ figura fuerat impleta. Ecclia xo ꝓ tales repũtat triũphũ xpi tã opletũ ꝑm illud Collos. ij. Expoliãs principatus ⁊ potestates transduxit confidenter: palã triũphãs illos in semetipso. Qꝛ ergo non solũ ipse triũphator est: sed etiã per ipsũ gratiã ⁊ sctificationẽ triũphabũt oẽs electi: puenientes ⁊ bñdictio ramoꝝ ⁊ distributio ꝑ sacerdotem qui xpm representat ꝺ̄z expleri. ¶ Quare añ nõ fit festum de dicta asina sicut fit de cruce dicẽt in septima ꝑte sub festo crucis. Post ꝓcessionẽ sequit̄ statim missa de passiõe dñi: qꝛ debemus gaudere de fructu passiõis ⁊ cõpati: qꝛ ꝓ nobis passus est. Ibi cũ est: vñ letemur. s. de amore quez ostẽdit nobis i cruce: ⁊ vñ tristemur. s. de pctis nostris: q̄ tot sunt q̄ ꝓptercꝛ oportuit filiũ dei pati. Venit añ i decima luna siue die primi mẽsis. i. añ sex dies pasche ad ciuitatẽ in q̄ pateret: vt esset in domib⁹ iudeoꝝ: sicut ꝓceptũ erat i exodo. xxvij. ca. ⁊ i deutorono. Decia luna accipietis agnũ immolabit̄ añ agnus quarta decima luna. i. decima quarta die primi mẽsis ad vesperã. Et dñs eadem hora agnũ cũ discipulis mãducãs vbi legalis pasche decreta ꝓpleuit. Egressus ẽ cuz eis statim ad locũ ororis ⁊ circũspectis oĩb⁹ cũ tã vespere eẽnt exiuit in bethaniã cũ duodecim discipulis. Hẽpe mystice decima luna venit: qꝛ ppls israelitic⁹ decima luna egressus est de egypto: filiꝰ ꝓmiſſi verum agnũ est data libera ptãs ppls israelitico. i. videti deũ ꝓfidẽ: excũdi de pctõ. qꝺ̄ nõ fuit datũ ꝑ Moysen: ⁊ virgã eius. i. per disciplinã ⁊ sacerdotiũ legale. ¶ In principio ergo misse reducẽs ecclia ad memoriã dñicã passionẽ incipit ab ofone dicens. Dñe ne lẽge facias ꝛc. ⁊ ẽ octaui toni significãs q̄ ꝑ passionẽ venit̄ ad resurrectionẽ. ¶ Sequit̄ epla. Hoc eñ sentite. ad Phili. ij. c. In qua ostẽdit passio ⁊ passiõis fructus. Dicit ergo hoc eñ sentite in vobis: qꝺ̄ ⁊ in xpo Jesu. i. imitamini ipm: vt sicut habuit charitatẽ q̄ voluit pati: ita ⁊ vos habeatis charitatẽ: qua patiamini oĩa tormenta tpalia: vt habeatis humilitatẽ q̄ i xpo maxime fuit: mãsuetudinẽ ⁊ patiẽtiã ⁊ intellectũ realẽ vt sentiatis. Cito eñ sentit̄ dulcedo spũs sctĩ in corde qñ est ibi: ⁊ hi q̄ dẽ sunt fructus passiõis. s. dulcedo in corde ⁊ gl'ia. Quedãtẽ ecclie legũt lectionẽ. Venerũt eñ in helim. Exo. xv. ca. ¶ Ulso añ hoc fructu sit hõ patiẽs qꝛ generat patiẽtiã cõsideratio fructus: et iõ sequit̄ rnsoriũ qꝺ̄ rñdet ecclie in quo ostẽdit quo ꝑ passiões venit̄ ad gl'iaꝫ: ⁊ dicunt ibi tria: quare est tertij toni. ¶ Primũ est. Tenuisti manu tua meã dexterã dñe: ⁊ cõsirmasti me i bono. ¶ Scꝺ̄z est. in voluntate tua deduxisti me. Tolis facit q̄cdꝺ̄ deus vult. ¶ Tertiũ est. cũ gl'ia suscepisti me. Primũ est cã crucis. Scꝺ̄m ipsa crux. Tertiũ fructus ipsius. versus est. Quã bonus israel deꝰ: qñ. s. deducit suos ad passionẽ: vñ de beato Stephano legit. Lapides torrẽtes illi dulces fuerũt. ¶ Postea sequit̄ tractus. Meus deus meus respice in me ⁊ q̄re me dereliquisti ꝛc. Et est scꝺ̄i toni: qꝛ ibi ostendit passio ⁊ fructꝰ ipsius. vñ ⁊ titulus illi⁹ psalmi est ꝓ sumptiõe matutina. ¶ Euãgeliũ de passiõe ẽ. s. Scitis qꝛ post biduũ pascha fiet ⁊ filiꝰ hois tradet vt crucifigat̄ mat. xxv. c. Et ẽt offertoriũ. s. ꝓpropriũ expectauit coꝛ meũ deꝰ: ⁊ miseriã. qꝺ̄ sũptũ est de psalmo septuagesimooctauo: q̄ totꝰ ex ꝑsona salvatoris orãtis ꝑ passiõis agone cõscribit: q̄si dicẽret ecclia. Exꝑ q̄ xps tot passus est ꝓ nobis pctõribꝰ liberer patiar. Añ dicit. Expectaui: supple: q̄si rẽ dulcẽ. Postcõlo de passiõe est. s. pr̃ si fieri ꝑt ꝛc. Mat. xxv. ca. Et Mar. viij. c. Et Luce. xxj. c. Et est octaui toni: ꝓpr̃ onẽ ꝓmissaz. In quibusdã ecclesijs ꝺ̄z in hac dñica: ⁊ in diebus sequẽtibus prefatio de passiõe: ꝓout dictũ est sub quarta feria cinerũ. Dicit añ hec dñica i ramis palmarũ: eo q̄ tunc rami palmarũ si haberi ꝑnt i ꝓcessiõe portant̄. Dicit ẽt alibi dñica oliuarũ: qꝛ rami oliue portãt: qꝺ̄ fit ad representãdũ filios israel q̄ cũ ramis palmarũ ⁊ oliuaꝝ veniẽti dño obuiã exierũt. Sequẽs quoq; septimana maior vocat: eo q̄ maius ⁊ prolixius hꝺ̄z officiũ. Dicit ẽt penosa: qꝛ tunc precipue debemus vitia nra punire. Vel qꝛ dñs in ea laborauit: ⁊ penas sustinuit recreãdo: sicut ⁊ in prĩa mũdi hebdomada creãdo. ꝺ̄z quoq; in dulgẽtie: qꝛ penitẽtes in ea absoluunt̄: ꝺ̄z ẽt serã: qm̃ in ea impij iustificant̄. ¶ Hec añ dñica in trib⁹ priuilegiata est. Primo qꝛ illa die filij israel in trauerũt terraz promissiõis ⁊ iordanẽ sicco vestigio transierũt: sic eñ cõtingit q̄ eo anno tot dies fuerũt vsq; ad pascha quot sunt ab hac dñica. ¶ Scꝺ̄o qꝛ hac die venies dñs de Bethania xit honore maximo in Hierusalem susceptus est. ¶ Tertio qꝛ eadẽ die dñs a templo ementes ⁊ vendentes eiecit.

A Quare ecclia facit ꝓ cessione mentis palmarum. he. 13.

B Quare cãtantur xl. gloria laus i procel one.

C christ⁹ fuit trãs mꝰ vi ridis. Luce xxiij. Spũs lis ꝓ cessio.

D Qua re hac die ramꝰ bñdicũtur.

E Qꝺ̄ dima lis Je sus ve nit hie rusalẽ

F Hec se cũ ptima nã plu ribus noib⁹ signi tur.

¶ De secunda feria. Cap. lxviij.

Secũda feria ostẽdit cãm passiõis. s. i. xpo humilitatẽ ⁊ patiẽtiã: ⁊ iudeis crudelitatẽ ⁊ inuidiã: in iuda cupiditatẽ ⁊ auaritiã: ⁊ est in troit⁹ quarti toni ꝓpr̃ famã crucis. Epla xo sumit̄ de Esa. l. c. In qua ostẽdit principalis cã passiõis dñi. Dñs deꝰ aperuit mihi aurẽ. s. ad intelligẽdũ: ⁊ ꝓpr̃ hoc dedi genas meas vellẽtib⁹ ꝛc. In ꝙbusdã ecclesijs i hac ⁊ in tertijs feriis dñr due lectiões i missa: ꝓ eo q̄ xpi passio a lege ⁊ ꝓphetis prenũciata fuit. ¶ In rnsorio petit liberationẽ suã. Exurge dñe ⁊ ltẽde ꝛc. Versus. Effunde framẽa: ⁊ est tertij toni: qꝛ xtute trinitatis liberamur ab inimicis. Framea est spata q̄si fremia vel quasi ferrea. ¶ In euãgelio xo. s. ante sex dies ꝛc. Jo. xij. c. Ostẽdit triplex cã passiõis: ⁊ dicit añ sex dies pasche: nõ iõ q̄ sex dies futuri essent ante pascha sz qꝛ ibi cã passionis ostendit. In iuda ostendit cã cupiditatis eo q̄ dixit. Ut quid perditio hec erat eñ habẽs loculos: ⁊ iõ sic dicebat vt nũmos furaret: vt habet in Jo. in iudeis cã est inuidia: qꝛ mori sunt in eũ ꝓplaudem pueroꝝ: dicẽtes. Si dimittimus eũ: sic oẽs credẽt in eũ: ⁊ iõ querebãt interficere eum. In ipso vero xpo est fructificatio totius generis humani: vñ in euãgelio ꝺ̄z. Nisi granũ frumẽti ꝛc. In quibusdã tñ ecclesijs in scõa feria legit passio ꝑm Marcũ. s. Erat pascha ⁊ azima post biduũ ꝛc. Et in tertia feria dictũ euãgeliũ ꝑm Joannẽ. s. ante sex dies pasche: sed ꝓmi videnꝫ historiã sequi: qꝛ post biduũ. i. post tertiã ⁊ quartã feriaz: in quinta feria pascha. i. agnus paschalis immolatus fuit. Ꝑterea scõa dies creationis mũdane minus est ceteris oĩbus diebꝰ. Mã cũ dixisset dñs. Fiat firmamẽtũ in medio aquarũ nõ est additũ. Et vidit deus q̄ esset bonum in quo numerus binarius ifamat: qꝛ primus ab vnitate degenerat ⁊ diuisionẽ significat. Añ i eo facta est aquarũ diuisio. ¶ Rõe ergo mirũ si hec dies scõa q̄ illã respicit minus ceteris in offõ dñice mortis purpureꝫ ĩsignijs. Sed nõe multũ attrẽdẽdũ virtũ in scõa vl i tertia feria legat passio. Quis eñ qua tuoꝝ euãgeliste passionez dñi, descripserũt: idcirco ꝑm quẽlibet eoꝝ passio legit ex institutiõe Alexãdri pape: eo ordine q̄ scripserũt. Mã die dñica legitur passio ꝑm Matthẽũ q̄ primꝰ scripsit. Scõa vel tertia feria ꝑm Marcũ q̄ scõs scripsit. Quarta ꝑm

Lucā qui tertius scripsit. Sexta feria fm Joānē q̄ vltimo. Mediolanēses nō legūt passionē nisi fm Joānē: ⁊ in sexta feria. ¶ Sane passionē lecturus bñdictionē nō petit: qz in illa describit esse sublatus ab autor. est bñdictōis. vñ nō est a quo petat. Legit quoq; sine luminaribꝰ: qz ille morte extinctus nūciat: q̄ fm Joānē lux est mūdi: ⁊ vt repsentet: qz eiꝰ discipuli tūc quasi extincti sunt: qb⁹ ipse vnus dixerat. Gōs estis lux mūdi. Mō ferē etiā in cēsum: ad horādū q̄ tūc seruoz deuotōis vel oronis q̄ p incēsum designat significari in aplis tenuit vel potiꝰ q̄si extinctꝰ fuit. Legit etiā sine salutatione siue sine Dñs vobiscū: in detestationē salutationis iude: et sine rñsione. nō em̄ rñdet Gloria tibi dñe: qz in ipsa exprimit q̄ Christꝰ fuit a suis separatꝰ p mortē corporaliter et spūaliter q̄ metu mortis eo derelicto fugerāt: ⁊ nulla glia sibi erat.

Qđ nō petat bñdictio ad passiones.

Qđ in passionibus voces diuersimode mutant.

¶ Non legit etiā tota sub tono euāgelij: sed cātus verboz christi dulcius moderantur ad notādū q̄ dulciꝰ verba Christi in ipsius oze resonabant q̄ in oze cuiuslibet euāgeliste referētis cuius verba in tono euāgelij, pferūtur. Verba vero impiissimoz iudeoz clamose: ⁊ cū asperitate vocis: ad designā dū q̄ ipsi pp asperē loqbant. In fine tū in q̄busdā ecclesijs bñdictio petit incēsum portat: et sub cuā gelij tono legit: qz finita est tam narratio passionis: ⁊ extūc oia q̄ sūt euāgeliste narrātis q̄ post christi mortē vsq; ad resurrectionē ptigerūt. ¶ In alijs tū ecclesijs finis passionis q̄ ad sepultura pti net in tono legit dolorosō: vt plāctus mulierū de passione christi lamētātiū designet: de quo plāctu dicit dñs in euāgelio. Filie hierusalē nolite flere sup me ⁊c. et ad maiorē deuotionē ⁊ amaritudinē ppē xpi passionē in animis audiētiū excitādā. Et legit sup nudā pulpitū: put sub feria sexta dicet.

In offertorio. Eripe me. petit liberari: sicut ⁊ i rñsorio: et est ārti toni ppē formā crucis. ¶ In postcōione. Erubescāt: petit psecutores suos pfundi: et est primi toni: vt sic in regiōe q̄escētiū gaudeat.

A Ecclia trip̄lr sui salutē in cruce cōsidet.

¶ De tertia feria. Capitulum. lxix.

Ertia feria est sīlr de passione: qz manifeste querebāt eū interficere: vt habet in euangelio. Erat aūt pascha ⁊ azima post biduū ⁊c. Et qz ecclesia cōsiderat salutē sua in cruce tripliciter. s. in amore quē dñs noster nobis ostēdit in cruce: ⁊ in imitatione crucis: ⁊ in salute nobis data p crucē: ideo dicit in introitu. Nos aūt gloriari oportet in cruce dñi nostri Jesu Christi ⁊c. ad Gal. vlti. c. Epla vero est. dicit Hiere. iudeoz de crucifixione Christi mittam⁹ lignū in panē eiꝰ. i. ipsum qui se dicit panē in ligno crucis. Jo. vj. Audierāt em̄ eū q̄ ipse dixerat. Ego sum panis viu⁹ qui de celo descēdi: ⁊ hoc erat dictū pēs lignū crucis destruamus ipsum vel doctrinam eius. ¶ Sequitur respōsoriū Ego aūt ⁊c. Tertij toni ppter triplex meritū q̄ ibi notatur: primū cū dicit. Induebar cilicio: id est nō ostendebā eis deitatē: sed asperitatem humanitatis: ⁊ hec fuit humilitas ⁊ sapientia. Aliud notat ibi. Humiliabā in ieiunio animā meā. s. Non reddendo malū pro malo: sed etiā pro eis orabā: et hoc est tertiū: vnde dicit. Et oratio mea in sinu meo cōuertetur. supple. ex quo eis nō prodest: qz nō sunt digni. ¶ Euāgeliū vero. Erat pascha. Mar. xiij. ca. Est de passione: vbi dicitur q̄ dñs crucifixus fuit hora tertia: ⁊ hoc dicit vt ostēdat cor impetuositatē: quia ab hora tertia linguis cū crucifixerūt dicētes. Crucifige crucifige non cessantes. In offertorio petit se custoditi a diabolo ⁊ a mēbris eiꝰ. Unde dicit. Custodi me de manu pctōris. i. diaboli: et ab hoīb⁹ iniquis cruce me: et est sēdi toni. In postcōione. Aduersum me: ostēdit malicia psequētiū: ⁊ meritū patientiū. ¶ Se quit ibi: ⁊ in me psallebāt qui bibebāt vinū ⁊c. Id est filij diaboli q̄ inebriabant de calice babylonis.

¶ De quarta feria. Capitulum. lxx.

Esa. liij

Arta feria est illa in qua dñs venditus fuit a iuda: quia non solū voluit pati pro nobis: sed etiam vendi vt liberaret nos a vēditione: quia primus parēs vēdidit nos diabolo per esum pomi vetiti: vnde Esa. Gratis venūdati estis ⁊ sine argēto redimemini. Similiter multi vēdunt se diabolo per momētaneā delectationē: sicut Adam vēdidit se pro esu pomi vetiti. Quarta ergo feria vēditus est sol iustitie ad nostrā salutē ⁊ quarta feria formatus est sol visibilis ad mūdi lucem. Orauit aūt dñs sicut habetur in euāgelio huius diei flexo genu: et iccirco in introitu qui est Omni. ij. ca. Inuitat ecclesia: vt in nomine dñi omne genu flectatur celestiū: quia eoz ruinā reparauit: terrestriū: quia eos liberauit. Infernoz: quia eos eduxit de lacu in quo non erat aqua: vt dicit zacharias: et est tertij toni propter tria que inuitant ad flectendū genua. Sequit. Et oīs lingua cōfiteatur: qz dñs noster iesus christus in gloria est dei patris: ⁊ sumitur de aplo. Verūtā ordinator efficij intercepit verba illa. Et oīs lingua confiteat: eo q̄ iudaica silet. ¶ Deinde sequit lectio. Dicite filie syon: ecce saluator tuus venit. Esa. lxij. cap. Ubi habet de mercede: dicit etiā ibi. Ecce merces eius cum eo ⁊c. Et dixerunt angeli. Quoīdā enim latuit incarnatio. Quis est iste qui venit de edō. i. de terra: tinctis vestibus. i. mēbris corporis que sunt vestimenta diuinitatis: sanguinis purpura tincta de bosra. Bosra est ciuitas in moab: et interpretat firma siue munita: hoc est de inferno: id est de terrena habitatione trāslatiue eūm bosra est hierusalē quā dñs quondā suo firma uit auxilio: sed facti moabite. i. ex patre diabolo: vestes regis tinxerūt purpura sanguinis. Rñdit. Ego qui loquor iustitiā ⁊ sum̄ pugnator ad saluā dum: ⁊ dixerūt. Quare ergo rubrū est indumentū tuū. q. d. Quare cruentarus es pressura crucis: ſ tu iustitiā loqris: At ille rñdit. Torcular calcaui solus. s. pro oībus vt oēs liberarem⁹: et de gētibus nō est vir mecū. Post lectionē vero cātat rñsoriū. Me auertas facie tuā ⁊c. In quo orat ipse: vt per passionē veniat ad gloriam. Quia vero in agonia prolixius orauit vt habet in euāgelio. ideo sumit offertoriū ⁊ postcōio de psalmo q̄ intitulat oratio pauperis cū anxiaret: excepto xſu rñsorij qui est. Saluū me fac deus qm̄ in. a. v. ad. a. mea. ¶ Epla est sīlr de Esa. liij. ca. Dñe quis credidit ⁊c. In qua etiā describitur in eode stemate: in quo ab euāgelista representat in passione vbi ⁊c. Nō est et spēs nec decor ⁊ infra sicut ouis ad occisionē ducetur. ¶ Post epla⁹ sequit tract⁹: ⁊ in solito mō. s. immediate: et hoc ideo qz ecclia arti⁹ luget quā soleat ⁊ se plāgit: vt dictū est i quarta parte sub ti. de tractu. Tract⁹ em̄ significat plāctū ⁊ ideo i tota sexta feria

B Quaſ iter cepta fuerit verba ista in tractu

C Quinquies exiuit sāguis a xpo.

nō dñr nisi tract⁹: rñsoriū vel est penitentiū. Et qz dñs nō est ista die crucifixus: sed tm̄ vēditus: ideo nō solū dr tractus verūetiā ⁊ rñsoriū. ¶ Passio q̄ sequit Appropinquabat ⁊c. Luce. xxij. c. Conuenit cū precedentibus in qua exprimit cōsiliū iudeoz. Jude. pditio: dñi passio. ¶ Postcōio est. Potū meum cū fletu miscebā: potū. s. passiōis qm̄: vez iudoz ei⁹ erat sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Pōt etiā dici q̄ duo sunt nobis necessaria. s. oro ⁊ patiēria fm q̄ dicit dñs. Orate p persequētib⁹ et calūniantibus vos. Ad hec q̄dem duo muitamur in introitu ad oronem: cuz dr. In nomine iesu oē genu flectatur ad patientiaz exemplo saluatoris de quo subiūgit. Christus factus est p nobis obediens ⁊c. Nō est em̄ obediēs in tribulatiōe: nisi q̄ libēter tolerat. Due lectiones ideo legunt qz hac die dñs traditus est p duobus ⁊ a duobus pplis: ⁊ in q̄busdam ecclesijs ad vtrāq; genua flectūt: qz ab vtroq; pplo adorat. Preterea hac die sicut dicit Aug. ꝓlium inciēt iudei quō iesuz dolo tenerēt ⁊ occidcrēt: ⁊ iudas venit ad eos: ⁊ pacti sūt sibi pecuniā se daturos. Sicut ꝙ ecclia repetat in. vj. fer. actus iudeoz̄. ita ⁊ in quarta ꝓlium coz. Quidaz aūt legūt primo lectionē illā. Dicite filie syon. Et postea illā. Dñe ds credidit: alij xo ecōuerso. Primi q̄dem attendūt solū illud: qđ dixim⁹. s. q̄ vēditio iude q̄ facta fuit quarta feria passionē dñi precessit: de qua vēditiōe fieri vt sermo in illa lectione. Dicite filie syon: in illo xbo. Ecce merces eius cum eo. Alij aūt attendūt q̄ primus hō duas mortes incurrit. s. carnis ⁊ aīe: ⁊ xps nos ab vtrāq; liberauit. Et qz mors aīe morte corpis pcessit: ideo primus legūt lectionē illā in qua agit de morte aīe ⁊ de liberatiōe ab ipsa. De morte agit in illa. Dñe q̄s credidit ⁊c. ibi. Oēs quasi oues errauimus: et vnusq̄sq; in viā suā declinauit. De liberatiōe vero statim sequit ibi. Dñs posuit in eo iniqtates eorum oīm nr̄oz: ⁊ iter. Si posuit p pctō aīam suā videbit semē lōgeuū. Ad aīam etiam ptinet graduale vinicū hōs xsum. s. Me auertas faciez tuā a puero tuo. i. ab eo q̄ paru⁹ ⁊ hūilis apparet in experiētia tribulatiōis. ¶ Sequit xſus. Saluū me fac ⁊c. Usq; nō est substātia. Aq̄ em̄. s. sedītiōis iudeoz vsq; ad aīam saluatoris tolēdā puenerūt: ⁊ illi q̄ erāt limus. pfundi ifirmitati ei⁹ pualuerūt. Sicut aūt saluator aīam suā posuit p aīaz nr̄az redēptiōe: ita ⁊ corpus subiecit p corpoz redēptione. Ūñ in sēda lectione de ipsius corpe agit̄ sanguine ppter rubricato vbi dr. Quis est iste q̄ venit de edon ⁊c. Et ibi. Quare rubrū est vestimētū tuū ⁊c. Ipe rñdit. Torcular ⁊c. Et qz de sola miseratiōe pass⁹ est dñs p nobis: nō ppheta in pſona ecclie lectionez illā cludit dicēs. Miserationuz dñi recordabor: laudē ānficiani sup oīb⁹ q̄ reddidit nobis dñs deꝰ nr̄. Qz xo p q̄nq; sensus corpis peccauimus ideo sequit tract⁹. Dñe exaudi oronē meā ⁊c. Uñs quinq; versus: ppter quinq; vulnera xpi: seu qz quinq̄es exiuit sanguis ab eo. ¶ Primo in circuncisione. ¶ Secō i oratione. ¶ Tertio flagellatiōe. ¶ Quarto in crucifixiōe. ¶ Quinto in lāceratiōe. Et i ipso tractu gen⁹ hūanū petit auxiliū ⁊ cōfitet defectū quē ex pctō primi parētis incurrit cū dicit. Qz defecerūt dies mei sicut fum⁹. Dies em̄ est vita hoīs cui⁹ nox est mors: ⁊ hec vita ē abbreuiata: ⁊ dfecit ppē fugbiā primi parētis q̄ pfumū intelligit. Et

seqt. Ossa mea sicut in frixorio cōfrixa sunt. Ossa sunt vires interiores vl fortes q̄ sunt ecclia: q̄ carnes. i. carnale. sustētāt. Frixoriū em̄ triplex est. s. pctōz recordatio. primoz cōpassio. futuri iudicij meditatio: in his frigit bon⁹ hō. Claudit aūt tractus sicut ⁊ lectio in mīa dñi. Ūñ vltim⁹ xſus est. Tu exurgēs dñe miserebēris ⁊c. ¶ Nec igit̄ quarta feria priuilegiata est qm̄ legunt̄ i ea due lectiones ppē ordinādos i sabbato sequēti. Itē qz i ea die xps venditus fuit. xxx. denarijs: sicut ⁊ ioseph⁹ pulus sup magistrum. xxvj. di. Quis dubiter ⁊ ab hac quarta feria sumptū est q̄ semp̄ quarta feria ieiunare ⁊ abstinere a carnib⁹ ⁊ carnalib⁹ desiderijs debem⁹: ⁊ in memoriā vēditiōis xpi hec feria scōm locū obtinet post sextā feriā p totum annuz in ieiunijs penitentialibus.

D Frixorio triplex

E In. iiij feriale ieiuna m⁹ pp memoriā vēditiōis xpi.

Tractus

¶ De quinta feria. Cap. lxxj.

A Que tractā sūt da cen a dñi.

In hoc tractatu quīte ferie cene dñi hoc ordine pcedam⁹. Mā primo gñaliter dicem⁹ aliqua de offō sequētiū triū dieꝝ: postea specialiter de offō huius diei. Et primo de introductiōe publice penitētiū in ecclīa ⁊ i de sacrāmētis q̄b⁹ hec q̄nta feria spāliter insignit. Scōo de triplicis olei ꝓsecratiōe. Tertio de huiꝰ diei misse officio: vbi etiā agit de pedū lotione ⁊ officio vesptino. Quarto de altarū denudatiōe: ⁊ tā de ipōr q̄ de ornāmēti ecclie lotione: ⁊ de corporis dñi reseruatione ⁊ de quibusdam alijs.

¶ De sexta feria. Cap. lxxij.

A Quare ecclia lugeat tribus diebus

Renotāduz aūt em̄ q̄ ecclia luget tribus dieb⁹: qz tot diebus fuit dñs in sepulchro Sicut em̄ Jonas fuit in vētre ceti trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹: ita ⁊ filius hoīs fuit i medio terre ⁊c. Uō synecdochiche dictū ē asserit Aug. Mā pars illa sexte ferie qua fuit in sepulchro accipit pro nocte ⁊ die sexte ferie: ⁊ nox dici dñice sīmiliter pro nocte ⁊ die ipsius diei accipit. Dies xo sabbati integra est. s. nox cū die suo. i. spacio: vez viginti quatuor horarū. Est ergo sensus. Fuit ergo dñs in sepulchro trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctibus. i. trib⁹ tēporib⁹ quoīū quodlibet cōstat ex die ⁊ nocte. Sic em̄ loqui cōsueuimus: qz si aliqs etiā minima parte alicui⁹ diei fuerit i aliquo loco: dicim⁹ eū ea die ibi fuisse. Fuit em̄ fm ipz quadraginta horis in sepulchro: vez q̄tuor horis sexte ferie ⁊ viginti quatuor sabbati ⁊ duodecim noctis dici dñice: qz quadrificū ozbe morte transgressionis decē mādatoz mortuū viuificauit. Sed scōm p̄missa videt q̄ triduana dñi sepultura debeat celebrari sexta feria sabbatoz die dñica. Sz rñdetur q̄ qz dñs in nocte dici dñice resurrexit nocte illā ad honorē resurrectiōis solēniter celebram⁹. Ūñ necesse est q̄ in quinta feria preueniam⁹: ⁊ ita triduo. s. quinta ⁊ sexta ferijs ⁊ sabbato hūiliationē dñi in meroze celebrem⁹: qz ⁊ in quinta feria tā in terueneratione nepharijs ꝓmercium iudatice proditionis. Quidā tñ cuilibet p̄missoz triū dier. xxiij. attribuunt horas volentes xpi defuncti exequias septuagita duab⁹ horis celebrare: tristitiā septuagintaduoz discipuloz merito per hoc exprimere.

B Quare matutine his tribus dieb⁹ i tenebras colit

¶ Sane ecclia his dieb⁹ tenebras colit ⁊ matutinas i tenebras finit. ¶ Ꝓto qz in luctu et meroze est ppter dñi passionē: et ppter eius triduanam mortē exequias celebrat triduanas. ¶ Scōo offīm

tenebras materiales q̄ fuerūt sup facie terre dū pēdebat sol iustitie in cruce. Fuit et̄ tūc eclipsis miraculosa nō naturalis p tres horas: vcz a sexta hora vsq; ad nonā inclusiue q̄ etiā spūales que i illo triduo in cordib⁹ fideliū extiterūt. ¶ Tertio hoc q̄ tenebras colit tenebras primal⁹ significat q̄ his dieb⁹ inceperūt pretendere dies: put sub sabbato sctō dicet. ¶ In his

L Quare campane non omnes pulsantur.

xō tribus diebus silent cāpane: qz tunc siluerunt apli et predicatores et alij q̄ p cāpanas intelliguntur. Son⁹ aut̄ cāpanarum significat sonum predicationis: de quo ōr. In oēm terrā exiuit sonus eor. Mō em̄ ia circuibāt euāgelizādo vicos et vrbes: iz hymno dicto exierūt cū iesu in mōtē oliueti. Qui cum dīs dixisset. Ecce appropinquat q̄ me tradet pre tristitia dormitauerūt et laudibus p̄ticuerūt Ufi et a cōpletorio siue a vespa qua dīs traditus fuit cāpana⁹ silentiū inchoat. A vespa aut̄ qua dīs tradit⁹ est: qū vcz discipuli fugerunt cāpanis silētiū indicit. Alij vcz ad primā hui⁹ dnte ferie et nō vlteri⁹ pulsant cāpanas sit tū signū cū tabula.

D Quare fiat signa cū tabula

¶ Prio ad significādū xpi hūilitatē q̄ se absc̄dit et vsq; ad mortē sepulturā se humiliauit. Signi q̄ dē vsus humiliat⁹ eris sono hoc oñdit et inde ecclesia oriētalis vsum adhuc tenet lignor⁹: et vt ppls humiliat⁹ reddat. ¶ Scdo p signuz tabule terrore accipim⁹. Tabula q̄ p̄cutit qz magn⁹ timor aplis a iudeis icutiebat. ¶ Tertio p signū i ligno malleū. s.in tabula suspēsus intelligit⁹ xp̄m q̄ e lignū plātarū sec⁹ decursus aquar⁹ et q̄ i crucis ligno pependit: et pēdes orabat et p̄dicabat dicēs. P̄ dimitte illis: qz nesciūt q̄d faciūt. Cū ligno aut̄ tūc pulsant: qz tūc sol⁹ xp̄s p̄dicator habebat: et sol⁹ torcular calcauit. ¶ Quarto p tabulā ipaz lignū fructiferū. s. xp̄s: p malleū quo tabula p̄cutit lignū fabricatōis significat. ¶ Quinto tō cāpāe et nō signū tabule vel alterī⁹ hūōi silēt: qz iz maiora signa nr̄a vcz apli a laude dei in xp̄i passiōe siluerūt: minora tū signa vt mulieres nō siluerūt: imo secute sunt ip̄m vsq; ad crucē. ¶ P̄rincipia quoq; horar⁹. s. de

E Quare p̄rincipia horarum dimittunt.

in aduitoriū: et fines. s. p. dīm: et b̄dicam⁹: et hmōi dimittit: qz recessit et a nobis ablat⁹ est sacerdos et pastor bon⁹ q̄ est alpha et o. i. p̄rincipiū et finis: q̄ etiā est summ⁹ sacerdos et caput nr̄m: et tradit⁹ impijs: nec est a quo petamus q̄ intēdat i aduitoriuz nr̄m. P̄ percussīo nāq; pastore nr̄o discipuli eius dispersi sunt. Sic ergo istud officium q̄ caret p̄rincipio et fine quasi mortuū et viduatū videt qz et patres nostri viduati post mortē xp̄i fuerūt. Mō dicitur etiā Elia p̄f: qz in xp̄i passione absc̄dita fuit fortitudo glie ipsius xp̄i: et in eius morte trinitas visa est extincta: in cui⁹ laude dicit ille Xpus. De hoc etiā sub dīnica de passione dictū est. Hoc etiaz notat in q̄busdā eccl̄ys in q̄b⁹ his dieb⁹ duo tri ceri ante altare ardēt tertio extincto put sub titulo de pascha dicet. ¶ In his quoq; trib⁹ dieb⁹ salutatio nō fit: qz dīs vobiscū nō dicit vt vitet pestifera salutatio p quā iudas tradidit xp̄m dicēs. Ave rabbi. ¶ Pax etiā nō datur p eo q̄ Judas osculo tradidit xp̄m: et qz in duobus sequētibus diebus i altari nō p̄secratur nec dicit. Pax dñi sit semp vobiscuz: nec dona nobis pacē. In q̄busdā tū eccl̄ys datur hodie pax p eo q̄ hac die sacramētuz sacramētor⁹. s. eucharistie institutum est. ¶ His quoq; dieb⁹ fit officium humili⁹ solito p̄pter dīi humiliationez et triduanā eius sepulturā quā celebramus. Ieruntū nocturnale offīū p q̄d significātur p̄phetie, p̄pheras altavocet manifestius cātatur qz p̄phete et alij scti patres veteris testamēti altaret aperta voce q̄ de xp̄o erāt vētura predixerunt: et q̄d spūs sctūs sibi dictabat remota formidine nō ciarunt. Diurnum xō officium p q̄d ap̄lor⁹ predicatio figurat voce demissa. et quasi sub silētio cātatur: qz tunc apli oīno tacuerunt: aut saltē occulte predicauerunt. ¶ Incipit aut̄ tenebras officium zelus domus tue comedit me. i. amor vehemēs ecclesie fuit causa quare passus sum. Mō dicit inuita torium: ne inuitemur: sed potius p silentiuz detestemur pestiferum iudeor⁹ p̄silium et quentum factum vt Jesum caperent in sermone: et eum mortuum traderēt. P̄reterea tūc apostoli dispsi erāt q̄ alios ad dīm inuitare et cōuocare p̄sueuerāt. ¶ Hymn⁹ etiā laudis non ōr qz tunc factus est opp̄obrium hoīm et abiectio plebis. ¶ Finis dnice oīonis que ōr ante lectiones ōr in silētio: p̄o eo q̄ de euāgelio sumit. Mā tunc euāgelica enūciatio fugientib⁹ ap̄lis cessauit: et est notādum q̄ xp̄s cuius est ipsa oīo aunlsus a ceteris et quasi in silētio orauit: sed tunc fit son⁹ p tactū ligni cū manu: qz et xp̄s in ligno crucis pēdēs voce magna clamauit. ¶ Mō ōr etiā in lectionib⁹. Jube dñe b̄dicere: nec Tu aut dñe: qz recessit pastor et sacerdos q̄ gregi b̄dicere et misereri debet: sed qz illum p̄pter pctā amisim⁹ ad hoc vt eū recuperare valeam⁹ ammonemur p Xsum illū. Hierusalē Hierusalē conuertere ad dīm deū tuū: q̄ in fine lectionū ōr: vt ad pnām p̄uertamur: nā post luctū gaudere possum⁹. P̄ hoc aut̄ q̄ dicitur bis hierusalē agit durities iudeor⁹ et peccator⁹ sicut alibi in euāgelio. Hierusalē hierusalē q̄ occidis p̄phetas etc. ¶ Rursus per iube dñe intelligunt ad predicationē euntes: p tu aut̄: inde redeuntes. Ideo ergo neutrū dicit: qm̄ apli quos representāt q̄ lectiones legunt: bis dieb⁹ fugerāt vñ nec ad predicationē missi sunt: nec q̄ missi erāt sublato dño redierūt. Oēs antiphone sunt ō passione et p̄passiōe. ¶ In his etiā trib⁹ noctib⁹ nouē psalmi nouē lectiones / et nouē rñsoria diuisim p singula nocturna cātant⁹ ad oñdēdū q̄ xp̄s i infernū descēdēs tria hoīz gña. s. Xp̄ios p̄iugatos et cōtinētes ide raputit: et ad ang̃elor⁹ societatē trāsuexit q̄ tria gña i euāgelio distiguunt⁹ eos q̄ in mola: p eos q̄ i agro et eos q̄ in lecto sunt. ¶ Tria g̃ hoīm gña. s. q̄ fuerūt in lege naturali: et in tpe legis: et p phetarū p tria nocturna recolim⁹: et sicut illi per mortē dīi in tribus sociati sunt nouē ordinibus angelor⁹. s. in actionib⁹ cognitionibus et gaudijs: ita per tres noctes dnice sepulture nouē psalmi: nouē lectionib⁹ et nouē respōsorijs subdunt⁹: psalmi em̄ ad actiones: lectiones ad operū dei cognitionē: respōsoria xo ad gaudium et ad cātum p̄tinent angelor⁹. Cetera tres prime lectiones vel in q̄busdam eccl̄sijs sex sunt de trenis Hiere. deflētis ciuitatē ppli sui: nō solū Babylonicā: iz etiā Romanā: quā incurrūt p̄pter passionē dīi: et ō dicuntur lamētabiliter in p̄sonā sctōz de iudeis q̄ deflēt casum gētis sue. Sicut et̄ ille deplorauit mortē Josue regis occisi in futurā destructionē gētis et nos deploram⁹ mortē et passionē xp̄i regis nostri. In fine aut̄ lamētationū ōr idē Hiere. Spūs oris nostri: xp̄s dīs capt⁹ est in peccatis nostris.

F Quare multa in diuno offīcio cōsuetis his diebus omittūtur.

G Quare ad Sig fuerit Song campane

H Ufi dicātur treni. Hiere mie.

I Of alphabetum in trenis inseritur.

Hier. viij. K Interpratio literarū hebraici alphabeti.

Alie vero tres sunt de expositiōe psalmi tractātis de passione: et ō voce depressa legunt: tres vltime de epla Pauli. s. ad Cor. xj. Cōuenientibus nobis in vnū etc. vbi oñdit ap̄s quō dz cena dñi sumi. Ex quib⁹ sex lectiōibus appareat q̄ prophete preuiderūt xp̄m occidēdū: et ap̄li docēt occisum. Dicuntur aut̄ treni. i. lamētationes a trenaro mōte vbi lamēta aiaruz que ibi puniunt sepe audiri dñr. Inde et ōr treni: q̄ est carnē lamētationis et funeris. Dñr et treni: qz semper tres versus post vnā quāq; literā hebraici alphabeti sequunt: q̄ō alphabetū totū p ordinē in illis lamētationibus ponit. ¶ Primo qz mos fuit hebreis illud ponere in eor cantibus siue luctus siue letitie alicuius rei multū notabilis: prout patet in vltimo capitulo prouerbiorum. Mulierē fortē etc. et in quibusdā aliis locis prout habet in procmio libri regū. ¶ Scdo qz sicut dixit Hiero. in eodē procmio et in prologo bibliet versus quibus dicte littere anteponunt in lamētationibus Hiere. incipiūt in hebreo ab eisdē literis. ¶ Tertio vt p hoc notet̄ cecitas et duritia iudeor⁹ qui tres tantū alphabetū notissimas vcz passionē filij dei intelligere et credere nolūt: dicēte p̄phetā. Wiluus in celo turtur et ciconia cognouerūt tp̄s aduēt⁹ sui. Israel aut̄ me nō cognouit: et p̄ple me⁹ nō intellexit. ¶ Quarto qz interpretatiōes literarū ipsarū maxima ex parte cōtinēt sniam Xsui q̄bus anteponunt. Circa q̄d notādū est q̄ Aleph interpretat doctrina. Beth domus. Himel plenitudo. Deleth tabulaz seu scripturaz. Et hec siquidē e p̄ria cōnexio ifarū ipsaz: vbi ōr q̄ doctrina ecclie: q̄ est domus dei: est i plenitudine scripturarū. He ista: vau et zay hec. beth vita. hec e scōa cōnexio: vbi ōr q̄ ista et hec doctrina quā p̄dixim⁹ est vita quam viuim⁹. Thet bonū: ioth p̄incipiuz. hec est tertia cōnexio vbi ōr q̄ bonū est principiuz p scripturas quasi p speculū saltez in enigmate agnoscere dñz. Caph. manus: Lamech cor vel disciplina. hec est quarta cōnexio vbi ōr q̄ i vtero cordis disciplina exigit: qz nihil facere possum⁹ nisi q̄ factēda erunt agnouerimus. Men ex ipsis. Mum sempiternuz. Samech adiutoriū. hec est quinta cōnexio vbi ōr q̄ ex ipsis scripturis e nobis sempiternū auxiliū. Ayn oculus. Phe errauit. Sadech iustitia vel cōsolatio. hec e sexta cōnexio vbi ōr q̄ sepe dicta scriptura est oculus errātib⁹ et cōsolatio. Caph. aspice sup. Res caput. Syn sup vuin⁹. Thau signū vltē cōsūmatio. hec e septima cōnexio vbi et i numero fit mysticus intellect⁹ vbi ōr. Aspice i scriptura cōtineri caput nr̄m a quo habem⁹ medelā sup vulnera et sequimur p̄summationē. i. vitā eternā. Sic ergo saluatoris exequie celebrāt vt i modico aspice ab

L Of cā dele ex tigūtur et tot nu mero.

aliox defunctox exequijs distare videanť. ¶ Cōsequēter cādele et lumen extinguunt: nā he tenebre trib⁹ noctib⁹ celebrate significāt tenebras q̄ trib⁹ horis fuerūt xp̄o i cruce pēdēte: vel ō trib⁹ noctibus lumē extinguit: qz verū lumē triduo iacuit i sepulchro. ¶ Circa q̄d aduertēdū est q̄ q̄dā accendūt septuagintaduas cādelas: quidā viginti quatuor: q̄dā quindecim: q̄dā duodecim: q̄dā nouē: q̄dā septē: et p̄m quosdā nō est numer⁹ certus. oēs tū nō sine mysterio agūt. ¶ Septuagintadue cādele que extinguunt designāt septuagintaduos discipulos quos p̄dicatio i morte xp̄i pene extincta est significāt et q̄ tūc septuagintaduabus horis iacuit in sepulchro p synecdochē intellectis: vel tot accēdunt pp. lxxij. nationes, seu gña linguarum. ¶ Viginti quatuor candele accendunt. ¶ Primo qz sol iste qui mūdū. xxiij. horis diei et noctis illuminat: significat xp̄m verū solē q̄ extinguit: qz xp̄s occubuit vespere passiōis: et tenebre facte sunt: sup vniuersam terrā. ¶ Scdo dies cuius maius lumē xp̄s est: nox vero cuius min⁹ est lumē eccl̄ia est: luminaria sunt ap̄li et alij viri apostolici: q̄ fuit quasi viginti quatuor horе q̄ diei xp̄o et nocti ecclesie famulant. Viginti quatuor luminaria ergo extinguūtur: qz ap̄li i vnoquoq; die p viginti quatuor horas latuerūt. ¶ Tertio viginti quatuor cādele designāt versum. Hūa pa. etc. q̄ in nocturnis festiuitatū viginti quatuor vicib⁹ solet dici. Primo post. De⁹ in aduitoriū: scdo post iubilatoriū: tertio post hymnū nonies i psalmis trib⁹ nocturnoz: ter in rñsoriis: et Te deū laudamus: quasi Gloria p̄f est. Iteruz ad laudes semel post deus in aduitoriū quinquies in psalmis sequētib⁹ semel i hymno: et semel post bñdicam⁹. Versus em̄ ipse hoc oñō racet vt premissum est: qz ille i cuius laudē ōr in sepulchro iacet: ideoq; viginti quatuor candele ad hoc designandū et extinguunt: vel significāt. xij. ap̄los i quoz honore totīes ōr. Glo. pa. i nocturnis, put dictū est: in procmio quinte p̄tis. ¶ Quindecim cādele significāt xij. ap̄los et tres marias q̄ sequebant dīm q̄ extinguunt: qm̄ tunc oēs laudes dei tacuerūt: ap̄lis tm fugientibus ipse marie qz minus timebāt circa xp̄z quoad potērāt versabant. vñ legit. Pelli mee cō- Iob. ix. sūpsīs carnib⁹ adhesit os meū: et de. sunt tā. l. c. dē. meos. labia. i. mulieres q̄ sunt q̄si pellicula circa dētes. ¶ Vel q̄tuor decim ex illis cādelis significāt q̄tuor decim articulos fidei: quoz extinctio significat extinctionē fidei factā i fuga ap̄lor: extinctio vero vltime cādele significat mortē xp̄i. ¶ Duodecim cādele accēse representant duodecim ap̄los q̄ extinguunt ad notādū q̄ ap̄li tūc siluerūt et fugerūt: et pene extincta est fides in eis. ¶ Nouē cādele significāt gen⁹ humanū: q̄d p̄ctīm ex a nouē ordinib⁹ angelor⁹ et a vera luce exclusit. ¶ Septē cādele significāt gratiā spūs septiformis: q̄ i cordibus discipulor⁹ pene fuit extincta. Ubi xo nō obseruat certus cādelarū numerus iz quilibet laic⁹ p velle cādelā apponit hmōi cādele significāt, p̄phetas: et alios sctōs p̄res: q̄ xp̄z vēturū lumē nr̄m p̄enūciātes et xba salutis p̄dicantes diuersis penis vexati mortui sunt et extincti. Pozro oēs cādele nō simul iz vna post aliā extinguunt: qz discipuli nō simul a xp̄o iz successiue vnus post alium discesserūt. Alia et rō ibi sequit. Quidā extinguūt eas post singulas cāticas vsq; ad plenā extinctionē: figurātes q̄ singulis cāticis siue psalmis mestitia decidim⁹: qve rus sol occubuit gaudijs nr̄m i luctū est conuersuz. Juxta illō. Cecidit corona capitis nr̄i: cōuersus e in luctū chorus nr̄. Alij in tribus vicib⁹ eas extinguūt: recolētes triduanā dñi sepulturā. ¶ In qui busdā quoq; eccl̄sijs cādele q̄dā manu cerea extinguunt: q̄ significat manū iude: de q̄ dīs dixit. Qui intingit manū mecū etc. Que fuit quasi cerea. i. ad malū flexibilis: per quā xp̄s rex nr̄ et vera lucerna tradit⁹ fuit: et p̄tū in illo fuit extinct⁹. Cādela aūt que in medio est non extinguit: sed in fenestra vel archa accēsa seruat occulte: vt postea reuelet et ecclesiā illuminet. Hēpe cādela ipsa sub eis lumen

Matt. xxvj. M Cādela q̄ occultat q̄d significet.

occultatū significat. ¶ Prio fidē q̄ ī sola ẏgine remāsit: p quā postea dēs fideles docti ⁊ illuminati sūt. ¶ Scdo significat xp̄m q̄ iz videret ꝑm carnez extinctus tñ ꝛz diuinitatē q̄ illis erat occulta viuebat: ⁊ postea resurgēs ꝯ luce clarissima se suis discipulis mānifestauit. ¶ Tertio occultati luminis qđ videbāt extinctū reuelatio: notat fidei illuminationē ī aplis ⁊ alijs ī dbꝰ tūc pene extincta erat. ¶ Quarto notat fidē post infidelitatē. ¶ Quinto notq̄ ignis spūs sci q̄ in fidelibus vī extinctus: iterū reluceret in eisdē. ¶ Sexto luminis renouatio significat nouū testamēti renouationē. ¶ Septio luminaria succedūt vnū post alterū extinguunk: ⁊ vnū ꝯſ pene extinguit: qz absc̄dit ⁊ postea reuelat. Ad notandū q̄ puerſi vinee cultores ⁊ gñatio prauaꝝ nūcios pfis: vez ꝓphetas p varia tpa cōple to suo ministerio ꝓphetie occiderūt: ⁊ tādem pfis heredē quē in sepulchro positū lumine occultato figuram⁹: cui⁹ luminis reuelatio est resurrectiōis ei⁹ manifestatio ⁊ cōmemoratio. Sane cādela q̄ vltimo extinguit ē maior ceteris ꝑm quosdā: ⁊ significat xp̄m q̄ fuit dñs ꝓphetarū: ꝑm alios Xo nō est maior ceteris ⁊ sic significat xp̄m q̄ reputatus est vn⁹ ex ꝓphetis ⁊ vltim⁹ extīguit: qz null⁹ post eū apō illos ꝓpheta surrexit: iz extinct⁹ eis pdicte nebzas dereliquit. Et ad cātic⁹ euāgelicū cādela ipa extīguit: qz xp̄s euāgelizās occidit. Et attēde q̄ hoc offō pastoris officia vt capl'm subticenk: qz pastores dispsi fuerāt: Xpus tū qđ est min⁹ oīū offīū nō omittit: qz discipuli min⁹ cogniti videbāt. Ūñ ⁊ hoc offīū triduanū potiꝰ a minoꝛib⁹ celebrāt ī typo minoꝛ discipulo⁹ ⁊ mulierū q̄ dñz sequebant.

D Quid significet clamor et percussio pⁿ bñdictus.

Vociferatio ad bñdict⁹ ⁊ tumultus popularis: q̄ tūc fit: cōcrepatio est iude ꝓditoris ⁊ tumultus cohortis quā cū gladiis ⁊ fustib⁹ iudas ꝺ xp̄m adduxit: vel ceci discipuli salutatio dicēt is. Aue rabi. Tertio cāticū ipz tūc alta voce ōr ad notādū q̄ mīti intersecto antixp̄o gaudebūt. Clāgor canētiū kyrieleison: est tumult⁹ dñm pſequētiū: ⁊ cū ironice adorātiū: vel significat lamēta sanctarū mulierū que sequebank dñm: q̄ legunk postea lamentari sedēres ꝺ sepulchrū. Tropi Xo. i. versus illi q̄ ī illi q̄ trib⁹ noctib⁹ cū Kyrieleison, ⁊ Dñe miserere: ꝯſ lamētabilr cātank significāt lamētatiōes ⁊ dolores mulierū de cognatiōe sua: q̄ a galilea fuerāt secute Jesum: inter quas erāt Maria magdalena ⁊ maria Jacobi: ⁊ maria solome plorantes iuxta sepulchrū. ¶ In quibusdā ēt ecclesijs tropis cantatis ꝓcedētes ad terrā dicūt in tenebris sub silētio. Miserere mei deus: ⁊ collectā. Respice q̄sum⁹ dñe: ī quo timoꝛ aplor in occultis notāk. Postea fit cū manu vel alio, qđāmodo sonit⁹ ad lūminis reuelationē: q̄ sonitus repñtat terroꝛis eoꝝ incussionē vl ex tumultu cohoꝛtis vel ex terremotu. in qbusdā tñ ecclesijs ignis nou⁹ de lapide ꝓducit: qz p xp̄m mediatorē nr̄m nobis spūs scūs ifūdit.

¶ Ab hac quoq; die vsq; ad octauā pēthecostes in qbusdā ecclesijs offīū btē marie omittit vt memoriaq; reuerētie passiōis ⁊ resurrectiōis: de qbus in ecclia hoc tpe agit ardētius insistāt. Cū em̄ honoꝛ ⁊ obsequiū spāle hoc tpe xp̄o eius nato in nra humanitate passio ⁊ glorificato impēsum redunder in ipsam matrē nulla qđē sibi fit ꝓiuria ipm offīū omittēdo. Omittit ēt offīū mortuoꝝ: qz cū recordatio bñficioꝝ xp̄i ꝓcipue q̄ ipe passionis: ⁊ resurrectiōis sue tpe cōtulit: oēm nr̄m effectū ⁊ intellectū requirat. Proinde ecclia illud solū offīū qđ ad ipm xp̄m spectat in quo de eⁱ⁹ passiōe ⁊ resurrectiōe agit eo tpe agit: vt sic non ac plura dispersa ad vnū dūtaxat vehementius occupet. Nec ꝓhoc defuncti q̄ sūt ī purgatorio dispēdiū patiūt: qz cū sint nobis per charitatez vniti bñficia nr̄a ꝑm qđ meruerūt ꝓticipank ab eis: nec expressius memoria pillis fieri posset q̄ agēdo memoriā de morte ⁊ resurrectiōe xp̄i: p quā a pēs liberari expectāt. Extra ecclesiā tñ vtile est ipsa officia dicere.

De diurno huius diei officio. Cap. lxxiij.

A Penitentiū recōciliatio ī cena dñi.

SEquit̄ de diurno huius diei offō videre. Et qđē hec qnta feria in signit̄ sacramentis: tum ab ecclia: tum a dño institutis: ī qua die primo penitētes in ecclia introducunk q̄ in capitē ieiunij de ea electi fuerant. Ūñ in can one Inno. ita legit. De penitētibus Xo qui siue ex grauioꝛibus omissis siue ex leuioꝛib⁹ penitētia gerūt si nulla interueniat egritudo: quinta feria añ pascha eis remittendū Romane eccleſie cōsuetudo demōstrat. Primo ergo de penitētiuz introductiōe in eccleſiā dicturi aliqua de ipsoꝝ electiōe premittamus. Siquidē misericoꝛs ⁊ miseratoꝛ dñs cuius misericordie non est numerus: sicut ī psalmo habek: misereit̄ oīum q̄ agēs ⁊ peccatoꝛ salutē sitiēs p hui⁹ mūdi pelagus periculose nauigātib⁹: ⁊ q̄ñs fluctuātib⁹ inter alia multa remedia spāle duas naues siue tabulas parauit. Prima est baptism⁹. Scda pnia: sicut apl's ait ad ephe. ⁊ qđē q̄ penitētes de ecclia eiciunk repñtat exiliū ⁊ electionē Ade ⁊ Eue de padiso pp eoꝝ pcm. Pctoꝛes ergo de ecclia eiciūm⁹ ⁊ electis pniaz septēnē aut aliā p criminū q̄litate ꝺponim⁹: ⁊ electi p septē hebdomadas extra mozank: qz gen⁹ hūanū ī adā lapsum iudicio dei ī hoc exilio septē milib⁹ dānak annoꝝ. Maria quoq; lapsa septē diebꝰ extitit extra castra. Forma electiōis habek in ꝓcilio agatheñ. Electionē Xo Cayn a facie dñi repzesentat ecclia excōicādo viros sanguinū ꝓcipue cū cādelis extinctis: qz ⁊ ille ⁊ isti spūs vitijs exī exerūt q̄ cādele in ꝓtiōe anathematis debēt ꝓijci ⁊ pedib⁹ cōculcari: nec vlteriꝰ debēt ad aliquē vsū sicut nec sal īsatuatū assumi. Electi ferūt cādelas ī manib⁹ ad significādū q̄ ꝓ opere quo primi parētes pozrexerūt manus ad pomū, veritum apposita est ignea rumphea in paradiso. Claudunk coram eis foꝛes eccle ī signū adit⁹ paradisi quondā obclusi. Ūñ de loco ad locū vadūt siue in exiliuz mittunk: significat q̄ Cayn post mortē fratris ꝓfugus ⁊ vagus fuit sup terram. Ūñ ciliciis ⁊ laneis viunk de Job tractū ē: q̄ pniaz in faurilla ⁊ cinere agēs sacco se operuit: ⁊ de niniuitis q̄ sīl fecerūt. Ciliciū quoq; portāt ī signū pellicearū tūicaꝝ Ade ⁊ Eue. Jo. ēt habitū recolētes. Carcer pnie a Joseph initiū habuit. Ūñ comā ⁊ barbā nutriūt: tractū ē de ioseph cui ī carcere posito ista excreuerūt. Ūñ iacēt aut sedēt ī terra: sumptū est de Job: q̄ ī sterquilinio sedit. in terra ēt comedūt quasi ipso facto dicant. Maledicta est terra in opere tuo. Monidicit eis aue: qz nondum erat mutatum nomen eue q̄ pedes nudant nuditatem repzesentat ade: ieiunā tes q̄ indigēt ornatu glorie: q̄ baculis vtunk tractū est de iacob qui peregrinās in baculo foꝛdanē trāsiuit. ¶ In his etiā oībus inuitātur ad humilitatē ⁊ purgatoriā ꝓfessionē: ⁊ tā peccatoꝝ q̄ eterne pene meditationē: ⁊ q̄ sint memoꝛes sue peregrinatiōis. Ūñq; ejciūk de ecclia ⁊ post eos cāt. in sudoꝛe vult⁹ tui vesceris pāe tuo: hoc ꝺ fit, vt vi dēres ecclīā, p eis eē ꝓfusam: magis ac magis cōfūdank. in vestimētis q̄ppe foꝛdidis ⁊ ex cremēto crimiū ⁊ barbe: multiplicatio miserie petoꝝ ꝑsinuat q̄si dicant ipo facto mi quitates mee multiplicate sūt sup capillos capitis mei. Qđ ī terra iacēt: eis eterna dānatione ad memoriā reducit: q̄si dicāt. Dñe pdes oēs q̄ ī terrā descēderūt. i. q̄ dediti sunt terrenis nisi resipiscāt. Qđ ō loco ad locū cū baculo vadūt: eis ad memoriā pegrinatione suā reducit q̄ p petm recesserūt a deo. in baculo, enī intelligit coꝛrectio, ꝓsolatio, ⁊ sustētatio, q̄si dicant. Virga tua ⁊ baculꝰ tuꝰ ipa me ꝓsolata sūt. ē añ baculꝰ cubitalis: qz in q̄ mēsura mēsi fuerint: remetiek eis.

Psal. xxij. Psal. xxij. Mar. iij. Gen. xlij.

¶ Sz ōrk q̄re hac die penitētes ī eccliaz introducunk. Ūñdeo ī qnta feria deus creauit pisces ⁊ volucres: pisces ī aqs reliqt: volucres ī aera leuauit iuxta illd. Magne deus potēte q̄ exaqs ⁊c. ptim remittis gurgiti. ſ. pisces: ptim leuas ī aera. ſ. volucres. Per pisces itelligunk cupidi auari ⁊ luxuriosi: q̄ ī fluxu cupiditatū hui⁹ mūdi delectant. Volucres sunt spūales q̄ in spūali cōuersatione q̄ſi in aera leuant. Penitētes igit̄ ī qnta feria ī ecclīā introducunk: ⁊ q̄si segregati a malis ⁊ ab hui⁹ mūdi delitijs: ī celis aīo cōuersant. ¶ Preterea ī fine qnte etatis quam hec quinta feria significat Jo. bap. pniaz ꝓdicauit: ⁊ dñs nr̄ venit ī mūdū pcā absolues: put ī pria hui⁹ diei ofone ōr. ¶ Rursus ī hac die institutū est sacrameūtū sacrametoꝝ. ſ. coꝛpis ⁊ sanguinis dñi cū dñs vet⁹ finiuit testm ⁊ nouū in choās panē ⁊ vinū in coꝛp⁹ ⁊ sanguinē suū trāstub stātiauit qđ est sacrm misericordie. Qz ergo xp̄s solus de misericordia crimina tollit vt ꝑmissuz est tō penitētes hac die recōciliank: qz hac die misericoꝛdie cōsecrauit sacrm ⁊ inde est q̄ missa huius diei soleniter cāt: vt ibi dicek. Meritoigit̄ hac die q̄ tota in remissionē petoꝝ cōsecrata est: penitentes recōciliantur ad percipiēda coꝛporis ⁊ sanguinis dñi sacramēta. Decuit itaq; hoc sacramentū sacramentoꝝ in fine institui quinte ferie aduenīēte sexta feria: eo q̄ in fine quinte etatis: ⁊ ī primordio sexte: lex finē ⁊ euāgeliū sūpsit exordiū. Preterea hac die absoluunk: qz in ea die xp̄s fuit captus ⁊ ligatus: q̄ ligatio absolutionē nr̄am operata ē. Hac ēt die xp̄s lauit pedes discipulorꝝ suoꝝ: vt pedes ⁊ affectus nr̄os lauet. i. soluat a pctis. Forma Xo reconciliatiōis ē hec. Exit pōtifex ad ignuas patētes ecclie vbi iacēt penitētes ꝓstrati ī terra: ⁊ eos vice xp̄i vocat ad timoꝛē dñi dicēs ter. Venite ve. ve. filij, audite me timoꝛē dñi docebo vos. Hāc esse xp̄i vocē, pbat ī. psalmi. xxxiij. q̄ sumit̄ q̄ talis ē ps. Dauid cū mutauit vultū suū coꝛā abimelech. Abimelech iterū trāk pria mei regnū: p quē iudeos accipim⁹: coꝛā qb⁹ verus dauid mutauit vultū suū. i. sacrificādi ritū: ⁊ ferebat in manibus q̄ panem ⁊ vinū dedit discipulis dicēs. Hoc est coꝛpus meū ⁊ hic ē sanguis me⁹: qđ qđē hodie factū est. Dicēs ergo pōtifex vicari⁹ Jesu xp̄i venite penitētes: tuitat ad coꝛpis sanguinisq; cōiuiū. Proinde ꝓ eis oꝛat genua flectit: eos ammonet: eosq; recōciliās, ī ecclīa introducit. ¶ Illd ēt notabile est q̄ vndiq; in nue ecclie patēt: ad notādū venientes ab austro vel ab aq̄lone. i. iustos ⁊ pctoꝛes q̄s accedūt ad misericordiā nō esse ꝓhibēdos ⁊ a pascha in antea parebūt: eo q̄ ī octaua nr̄e resurrectiōis nullū erit impoperū pctoꝝ electis. ¶ Illud q̄z notabis q̄ penitētes in ecclesia receptī crines ⁊ barbā q̄ nutrierāt deponūt: ⁊ se vestes mūdas ⁊ cultioꝛes depositis penitētialib⁹ induūt a ioseph capiētes exēplū q̄ de carcere ducⁱ⁹ tonsus ⁊ lotus est ⁊ vestib⁹ decoratus: per hoc q̄z innuit q̄ deponēres multitudinem peccatoꝝ induunt vestimēta virtutum.

Gen. xlj.

De eadem quinta feria. Cap. lxxiij.

A De oleo qđ hodie confecrāt ī triplici differētia.

HEc eadē quinta feria ſcdo loco tripartitū oleū consecrāt: qđ hodie agⁿ⁹ dei ad victimā. ſ. vesperā imolabāt: de cuius sāguine vteroꝝ postis ⁊ superlimināre domoꝝ in qbus erat edēdus liniebāt: vt hoc signo viso exterminatoꝛ egypti domos sacri conuiuij ꝓteriret intactas: in quo ꝓfiguratū est q̄ si frontibus nostris vnctio nr̄e crismatis quasi sanguīe xp̄i q̄ vnct⁹ interpretatur signū crucis imprimik: diabol⁹ in domib⁹ animarū nostrarū nulla nocēdi habet ptātē. Recte ergo qua die illud figuratiuū agebat: significatū solenniter celebrāt. ¶ Sz diceres. Cōsequēs igit̄ est: vt hac die pueri ꝓfirmenk. i. in frontib⁹ crismate sacro signētur. Respōdeo sancta ecclia illū in q̄ passus est dñs luctui dedicauit: ⁊ solēnitatī ⁊ cōiuij gaudiū ī diē tertiū quo resurrexit dñs reseruauit: ⁊ tūc demū ꝓ recuperata salute animaꝝ que est patrata in sexta feria: ⁊ ꝓ futura coꝛporū resurrectiōe q̄ donata est nobis in ecclia paschali agni cōuiuiū celebrem⁹ dicētes. Pascha nr̄m imolat⁹ est xp̄s itaq; epulemur. Sumētes ḡ illud. vū postes nostrarū frontiū signare debem⁹: rectius ab ipsa significatiōe vsq; ad cōuiuiū paschale cessam⁹ vt tūc submerso ꝓpharaone trāseuntes per mare rubꝝ signātes domos contra exterminatoꝛē paschale ꝓuiuiū celebrem⁹. ¶ Sed diceres cur itaq; in sabbatū crismatis cōsecratio nō differtur. Respōdeo qz ab hac qnta feria vsq; ad vesp̄ā sabbati a missarū solēnijs vacamus: ipz añ crisma nō nisi intra missarū solēnia fit est ꝓsecrari: iz añ missaz baptismū ꝓuenit celebrari: ꝓout sub sabbato sancto dicek. Vel ideo in quinta feria cōsecratio celebratur: qz xp̄s in qnta fuit vnct⁹ etate: nā in qnta venit qui in sexta sanguinē ꝓsecrauit. de cuius vnctione dicit Daniel. Ungatur scūs scōꝝ. Et Esa. Spūs dñi sup me eo q̄ vnxit me. a. e. m. m. ⁊ dauid. Unxit te deus. d. t. o. l. pre. cō. tu. cui⁹ vnctio ex tūc cepit cū xp̄o caro factī est: cū plenitudo diuinitatis in eo coꝛporaliter habitauit: tunc añ sctōꝝ cōplera est cū ī baptismo sup ipm spūs sancⁱ⁹ in specie colūbe descēdit. Ideoq; vnctio q̄ hodie cōficitur ad vngendū vsq; ad baptismū differt: vt significem⁹ spūm sanctū sup dīm in baptismo visibilr descēdisse: ⁊ nos ī baptismo spūm scīm accipe. Ex his itaq; patet in vespa sabbati statim post baptismū esse cōfirmandū: vt postea celebrēt paschale conuiuiū: ⁊ qđ qbusdam placet saltem in paucis esse tunc ōnationis mysteriū inchoandū. Quia igit̄ de triplici oleo mentio facta est: notādū est q̄ triplex sacramētū ex eadē substātia fit olei ad ostēdendū q̄ oleum iz vnus sit spūs sanct⁹ multiformis est tñ ꝑm dona sua: vñ apostol⁹. ī. ad Corin. xij. Alij ꝓ spūm datū sermo sapiētie: alij ꝑmo scientie: alij fides: alij gra sanitatū

B Quare oleum triplr consecretur

Universidad de Pa

Universidad de Deusto

...de pratū ꝛc. Hoc triplici oleo coaptam⁹ qđ inde appa-
...ricia rebit: si olei tripitē ꝓpietatē attēdam⁹: Oleū eī
...ecu- vt dī Isido. est arbor pacis in signis pinguedo cui⁹
...uisibꝫ valet ad reficiēdos artus lassos ꝛ infirmos: ꝛ ē pa-
bulū luminis: q ē arbor pacis refert ad oleū crisma
tis: q pabulū ē luminis refert ad oleū cathecumi-
nor: q alit ꝛ lassos ꝛ infirmos reficit: ad oleū infirmo
rū. Hec igit tria p̄cedētib⁹ verbis aplo coaptauit.
Psal. xxxiij. j. Cor. xv. Sicqđ in multitudine pacis esse videt q̄ dulcedi
nē mellee suauitat⁹ gustauit: sicut dicit ps. Gusta
te ⁊ videte q̄m suauis ē dns. Saporē hui⁹ dulcedi
nis sensерat ille q̄ dicebat. Bratia dei sum id qđ sum
j. ad Corin. xv. c. Hec gra est dnī sapietie q̄ intel
ligit ꝓ pacis oleū. Verū qz hūc saporez libenter in
aliū derivat vir fidelis: iccirco alū dat ēmo scientie.
Scientia ēm est doctrina qua fidelis alios Xbo vel
ac min⁹ ex eplo instruit: q̄ per balsamū intelligit:
ꝛ qz aptus in hoc laborauit: iccirco cū dixisset: gra
dei sum id qđ sum: statim subiūxit: ꝛ gra dei in meva
cua nō fuit. Hec duo simul cōiūc a. s. oleū ꝛ balsa-
mū. i. dulcor sapietie: ꝛ odor doctrine ꝓfectū faciūt
sci uiētē: q̄ duo. s. sapietia ꝛ doctrina ad oleū cris-
matū ꝓtinet. Ad oleū vero cathecuminorū ꝓtinet
fides q̄ mētē illuminat sicut oleū lumē ꝓstat. Fi-
des ēī valet ad duo. s. ad purgamētū ꝛ tutamē pur
gat ꝑteritavitia: ꝛ tutelā ꝓstat ꝓtra futura sicut
verba cōsecrationis huius olei manifeste ondunt
q̄ infra⁹ exponētur. Ad oleū infirmor⁹ pertinet
gratia sanitatum. i. sanitas corpis ꝛ mentis. Va-
let ēm contra vtriusq; egritudinē sicut ex verbis
benedictiōis ipsius liquet. ¶ Quare aūt infirmi
ꝛ cathecumini insignunt: ꝛ de vnctionib⁹ q̄ fiūt ex
hoc triplici oleo dictū est in prima parte sub ti. de
vnctionib⁹. ¶ Sequit videre de ipsor⁹ oleor⁹ cōse-
crationib⁹. Et primo de oleo infirmorum: scōo de
oleo crismato: tertio de oleo sctō. ¶ Prio ergo de
oleo infirmor⁹ dicēdū est: nā illud pri⁹ est ꝓsecratū
q̄ crismatū: ꝛ sctū. Et est ratio qz illi⁹ sacramētū
prius fuit tpe q̄ crismati vel sctī. Nā dns discipu-
los suos docuit ifirmos vngere: sicut ī euāgelio dr.
Oleo vngebāt infirmos ꝛ curabant: ꝛ Jacob⁹ apo
stolus ait. Infirmat quis ꝛc. Oleū Xo crismatuz, ꝛ
sctū. s. cathecuminor ab ecclia instituta sunt: iz ꝛ
ī veteri testamēto aliqua devitoq; habeat similitu
do. Jbi nāq; duplex oleū inuenit: vnū vez crisma q̄
vngebant reges. Precepit ei dns Moysi vt ꝓficeret crisma q̄ vngeret tabernaculū ī dedicatiōe tē-
pli ꝛ arcā testi Aarō: reges ꝛ sacerdotes ꝛ filios
ei⁹ dicēs. Sumēt aromata ꝓtia ꝛ oleū. Inde ē q̄
vnctiōe crismat⁹ ecclias ꝛ calices ꝓsecram⁹: reges
etiā ꝛ ꝓtifices inungim⁹. Moyses tū oleo mate-
riali nō legit inunctus: iz solū spūali sicut ꝛ xps.
Oleū etiā sanctū a lege sumpsit exordiuz q̄ reges
tū ꝛ sacerdotes vngebant. Alij dnī q̄ oleū ifirmo
rū apostoli ist̄ituerūt: q̄ cū illo egrotos vngebāt.
Oleū vero crismatū ꝛ cathecuminor⁹ aplī viri
ꝓstituerunt: ꝛ iō ꝓsecratio olei infirmorū ꝓtior est
tpe q̄ crismatis: ꝛ etiā q̄ olei sctī: qz ꝓtior ꝛ maior ꝛ
venerabilior ē doctrina aplor⁹ q̄ pape. Hui⁹ aūt
olei ꝓsecratiō nō hz talē ꝓncipiū quale alia habēt
qz nō dr in eo. Dns vobiscū: nec oremus: nec Sur-
suz corda nec aliqđ hmōi: nec etiā talē hz finē qua
lē ī aliis ꝓsecratiōib⁹ dicim⁹: vt infra dicēt. s. Per
dnm nostrū iesum xpm ꝛc. vel pcū q̄ ventur⁹ est iu
dicare viuos ꝛ mortuos: iz sic claudit. In nole dñi
nostri iesu xpi. Et est ratio: quia benedictio ipsius
olei sancti nō est efficiū p se: sed est embolism⁹ pre
cedētis officij: q⁹ apparet: qz cū ponat aūt illō ver
bū canōis. Per quē hec oīa dne bona semp creas:
statiz bñdictiōe ipsa finita subiūgit. Per quē hec
oīa ꝛc. Et sic est embolism⁹. i. adiectio p̄cedētis of
ficij. s. illi⁹ oīonis. Nobis q̄z peccatorib⁹: vbi p pe
nitētib⁹ orat. Est ēm duplex embolism⁹ pront di-
ctū est in quarta parte sub ti. de silentio post oīonē
dñicaz. ¶ Sz quare ꝓsecratio hui⁹ olei canoni adiū
ctū fuit: vbi mors dñi consūmat: vt sicut mors
dñi destruxit mortis autorē: sic gra q̄ ꝓ vnctionē
morientī ꝓfertur: destruat peccata que sunt causa
mortis. ¶ Scōo duo sunt de quib⁹ ī hoc offō agit ē
s. imolatio xpi: ī imolatio ecclie: imolatio xpi fuit
in cruce: imolatio ecclie fit cū pcm mozit. De im-
molatione xpi fit mētio in introitu. Mos aūt gra-
ri: ꝛ specialiter in canone: de immolatiōe ecclie fit
mētio in epla vbi dr. Si nosmet ipsos iudicarem⁹
nō iraq; iudicaremur. Sūt etiā ꝛ alia duo. s. ifirmi-
tas ꝛ medicina. ifirmitas ex pctis scpe, puenit: me-
dicina de gra dei. De ifirmitatib⁹ ait Paul⁹ in epla
stola. Qui indigne māducat ꝛ bibit corp⁹ ꝛ sangui
nē dñi iudiciū sibi māducat: ꝛ bibit nō dijudicans
corp⁹ dñi. Jccirco inter vos multi infirmi ꝛ ibecil
les ꝛ dormiūt multi. De medicina dicit Jacob⁹. In-
firmat q̄s in vobis educat ꝓsbyteros ecclie ꝛ orēt
sup eū vngētes eū oleo in nomine dñi: ꝛ oīo fidei
saluabit ifirmū: ꝛ alleuiabit eū dns ꝛ si in pctis sit
dimittunt ei. Si igit ꝓpterea infirmant qz mādu
cāt corpus dñi indigne: ꝛ gra spūs scī quā signifi
cat hec vnctio eos saluat: merito cōsecratiōi corpo-
ris dñi adūcit cōsecratio huī olei. Per passionē
ēm dñi cuius ꝓmemoratio fit in ꝓsecratiōe corpis
ꝓstratus est diabol⁹: ꝛ gra spūs sancti cui⁹ signuz
est vnctio diaboli arma. i. pctā quotidiana tollūt.
¶ Tertio iō cōsecratio olei infirmorū ꝓsecrationi
corpis xpi adiungit: qz nouissima oīo ꝓsecratiōis
corpis xpi ex voto penitētiū fit. cōgrue igit sub es
cōsecrat oleū pro penitētib⁹ vbi eoz sacrificia do
mino offerunt. ¶ Cōsequēter attēdam⁹ aliq̄ xba
cōsecratiōis huī olei ifirmor⁹: dr ēm ibi sic. Emit
te sp̄m tuū paraclytū in hanc pinguedinē olei.
Rēpe nō sine cā ponit ibi paraclytū qđ patebit si
tripliciter olei efficacitā attēdamus. Oleū sanctū p̄-
cipit: sive in exorcismo olei sancti: vez cathecumi
norum ꝓcipitur diabolo: vt recedat a cathecumino
q̄ adhuc reputat mortu⁹ quousq; nō est baptizat⁹:
oleū crismale iā viuētes sctificat: oleū infirmor⁹ iā
sanctis medelā ꝓstat: qz vero egritudinē sequit
dolor: vñ in eadē cōsecratiōe olei infirmorum dr ad
euacuādum oēs dolores ꝛ oēm egritudinē: sequit
q̄ dolorus est ꝓsolatio: ideo recte ponit ibi. Para-
clytum qđ interpꝛat ꝓsolator. In mortuo aūt q̄ do-
lorē nō sentit nō sequit ꝓsolatio: iz nec sanus nec
sctificatus: qz in eo nō est ifirmitas ex q̄ dolor nō
indiget ꝓsolatiōe. ¶ Circa oblationē eiusdē olei
ifirmor⁹ notādū est q̄ ī ordiario ita scribit. Offera
tur pontifici oleū qđ offerūt ppli anteq̄ dicat. Per
quē hec oīa semp dne bona creas. Rēpe hoc i exo.
xxvij. c. figuratū est vbi dr Moysi q̄ acciperet a po
pulo oleū oliuarū purissimū. Oleū siqdē cū offerē
a pplo tm liquor est: sed p bñdictionē fit sacramē-
tum. Mystice autē hec oblatio sive ammuīnistratio

Jac. v. significat q̄ pplis dz clero tpalia ministrare: spūa-
lia ministrāti et: vñ apls. Si seminauimus vobis
spūalia: nō est magnū si vra carnalia metam⁹. Cō-
secrat aūt oleū eps cū oīb⁹ sacerdotib⁹ et astātib⁹:
qz hoc sacrm fuit a xpi discipulis ist̄ituti: vel trac-
tum est ab antiqua ꝓsuetudine qua ꝓsueuerat ec
clesia primitiua simul cū pontifice Xbis ꝛ manib⁹
corp⁹ xpi ꝓficere: forte ad testimoniū / aut hodie
ī missa de ordinib⁹ cū ordinatore faciūt ordinati.
Mā ꝛ summ⁹ pontifex q̄ties diuina celebrat sacer
dotes et astātes Xbis ꝛ manib⁹ cuz eo ꝓsecrāt: ꝛ qz
vt iā dcm est hui⁹ olei ꝓsecratio est emboliśm⁹ ca-
nonis: iccirco eā torā sicut ꝛ canonem sacerdotes
cū eo dicūt. inde ꝓficit offm eps vsq; ad illū locuz.
Pax dñi sit sp vobiscū: ꝛ cler⁹ rīdet. Et cū spū tuo.
ꝛ tūc tacet: ꝛ sol⁹ eps cōicat. ¶ Scōo videndū restat
de oleo crismatis. Fabianus ēm papa stat uit hac
die singulis ānis debere ꝓfici crisma: qz nouuz est
sacrm: ꝛ iō sp est innouādū: ꝛ vet⁹ ꝓcremandū. Ita
ēm ab aplis cor successor⁹ accepit a cūctisq; te-
nēda mādauit. ¶ Circa qđ sciēdū ē q̄ crisma ꝓfici
tur ex balsamo ꝛ oleo pp mysticā rōnē: qñ p oleū
nitor ꝓsciētie designat: iuxta illd euāgelij. Prudē
tes Xgines acceperūt oleū ꝛc. Per balsamū Xo ex
primit odor fame. p qđ in lib. sapientie dr. Sicut
balsam⁹ aromatizās dedi odorē. ¶ Oleo q̄ qđ lu-
cet addit balsam⁹ q̄ redolet: qz fide operāte p dile
ctionē lucere ꝛ bona fama redolere ad honorem
dei: ꝛ ad vtilitatē ꝓximi debem⁹. Odor ēm balsa
mi in oleo bonā opationē lōge lateq; diffusaz gra
spūs sctī cooperāte demōstrat. ¶ Scōo addit oleo
balsamū: ad significāduz q̄ in vultu xpi resplēduit
celestis nitor ꝛ gra excellētię q̄ ī alijs. Mā vt Hie-
ron. ait. Virgo de Xgine nat⁹: q̄ non ex voluptate
carnis neq; ex volūtate viri: sz ex volūtate dei na-
tus est: nisi habuisset ī vultu oculisq; qddā desīde
riū: nisi q̄ cū statim, cum ingēti desiderio secuti fuis
sent apli: nec q̄ venerāt ad eū ꝓhendēdū cozruis-
sent. Ista nitor operāte dei gra vult⁹ electoz exhi
larat: vt dns cū magna dilectiōe imittentur: vñ in
ꝓfatiōe q̄ cantat, in cōsecratione crismatis dr Da-
uid ꝓphetico spū gre tue sacra pnoscens vult⁹ no
stros in oleo exhilarādos eē cātauit: ꝛ paulo post.
Huius olei vnctio vultus nros iocūdos efficit ac
serenos. Vultus nri sum operū nostroz manife-
statio. ¶ Tertio quoq; balsam⁹ oleo addit vt oēs
q̄ ex eo vncti fuerint operāte gra spūs sancti con-
uersioni doctrinā iungere nitātur. Et hec duo. s.
vita ꝛ doctrina sunt cōnexa in septē donis spūs
sancti, ꝓpter qđ crismalis vnctio fit: nā sapientia
ad vitā / intellect⁹ ad doctrinā / ꝓsilium etiā ad do
ctrinā / fortitudo ad vitā / sciā ad doctrinā / pietas
ad vitā / ꝛ timor ad vitā refertur. Doctrina aūt ē p
balsamū itelligit / vt ꝓmissuz est. Crisma grece dr
vnctio latine: q̄ etiā dño nomē accōmodauit. Mā
xps a crismate dr. i. vnctus, put dictum est in pe-
mio scde partis. Cōsecratur aūt crisma in eo loco
vbi cōsueuimus dare pacē: sicut ꝛ oleū sanctum: ꝛ
hec ideo / vt pax ꝛ ꝓcordia per vnctionem crisma-
tis regnet in nobis. Crismate ēm vngimur vt do
nis spūssanctī repleti deo ꝛ hoībus pacificemur:
qz in maliuolā aīam non introibit sapientia. Ha
bet qdem crisma offm per se qđ inchoatur a Sur
sum corda: ꝛ finitur Per xpm dñm nr̄m qui viuit
ꝛ regnat. pertinet ēm ad eos qui surrexerūt et vi-

H Ordo ꝓsecra tionis crisma tis.

F Consecratio olei chrismatis cū balsami. Matt. xxv. Eccl. xxiij.

uunt cum xpo. ¶ Sanct⁹ post⁹ solus pōtifex cōmu-
nicauit: vt premissum est: ipse vadit sedere sup se-
dem suam: ꝛ tunc duodecim ꝓsbyteri parati duo-
decim aplos significātes: ꝛ alij clerici discipulos
signātes: descendunt in sacrariū ad apportanduz
soleniter tā oleū crismale q̄ sctm siue cathecumi-
norū hoc modo. Precedūt nāq; duo luminaria ꝛ
sequunt due cruces: et in earū medio vnus accoli
tus ferens ampullā cum oleo futuro crisma ī sub-
sequuntur duo thuribula ꝛ in eor⁹ medio alter ac
colitus, ferēs aliā ampullā cū oleo futuro sanctor⁹
subsequēter diaconus librū euāgelij ferēs: deīde
dicti ꝓsbyteri ꝛ alij clerici bini sequūt quousq; pe-
uenit ad grad⁹ añ altare. Hempe duo luminaria
sunt lex ꝛ ꝓphete q̄ nobis saluatorē pnūciauerūt
due cruces sūt duo martyria sine sanguine. s. moz
tificatio corpis ꝓprij q̄ est crux a sinistris: ꝛ com-
passio ꝓximi q̄ est crux a dextris. Inter has ferē
oleū futurū crismale q̄ iunguūt pugnatores q̄ de-
bēt eē parati ad martyriū: ꝛ semp duplici martyr
rio debent se affligere. Crucē a sinistris habebat
ille q̄ dicebat. j. ad Cor. ix. Castigo corp⁹ meū: ꝛ in
seruitutē redigo. Crucē a dextris habebat idem, q̄
dicebat. ij. Cor. xj. Quis infirmat ꝛ ego nō infir-
mor: q̄s scādalizat: ꝛ ego nō vror? Duo thuribula
sunt duplex gen⁹ oīonis. s. oīo ꝓ remouendis ma
lis: ꝛ oīo ꝓ adipiscēdis bōis. Hec duo notat psal
mista: cuz dicit. Exaudi de⁹ oīonē meā. s. q̄ est pro ps. liij.
adipiscēdis bonis: ꝛ ne despexeris dep̄cationem
meā. s. q̄ est ꝓ remouēdis malis. Inter duo thuri-
bula ferē oleū futurorū cathecuminor⁹: qz ꝓ cathe
cuminis est orādū: ꝛ eos orare opz: vt ad robur qđ
p oleū crismale significatur valeāt puenire. Inde
euāgeliū seq̄t: qz in eo tot⁹ boni nr̄i est ꝓsumma-
tio ꝓsbyteri ꝛ alij bini sequunt: quasi dicāt spōse
Canti. j. Trahe me post te: ꝛ currem⁹ in odorē vn
guētor⁹ tuor. Pōt etiā dici q̄ ampulla cū oleo fu
turo cathecuminor⁹ hūanitatē xpi significat ple-
nā spū sctō. Duo lūinaria / due cruces / duo thuri-
bula / sunt lex ꝛ ꝓphete / q̄ ꝓdixerūt xp̄s ꝛ dñm eē
vēturū. Sequēs Xo euāgeliū affirmat qđ lex ꝛ pro
phete ꝓdixerūt: ꝓsbyteri ꝛ clerici bini ꝛ bini sunt
testes crismalis mysterij. Hi sunt apli bini ad ꝓdi
cātiōis offm destinati coopatores ꝛ testes xpi. Cā-
tus istor. s. O redēptor: ꝓdicationē ꝛ oīonē significā
cat aplor. Ampulla q̄z in singulos ordines ad al-
tare defert: p, qđ innuit q̄ dns in corpe suo añ pas-
sionē officia septē ordinū adimpleuit. ¶ Premiss⁹
mus de ductiōe olei crismalis ꝛ sctī siue cathecu-
minor⁹ de sacrario vsq; ad sanctuariū: nūc dicam⁹
de eadē vsq; ad epm. Post⁹ ēm ꝓdicta, pcessio ve-
nit ad sanctuariuz: nec runc añ altare ad orīēdē or-
dinare se disponunt / ostiarij / lectores / ꝛ exorciste / ꝛ
accoliti / ita vt sextū locum obtineat subdiacon⁹
q̄ illa die legit epistolā: ꝛ post oēs est accolit⁹ cum
ampulla: ita q̄ oēs sunt sub vmbraculo sub quo
ampulla delata est a sacrario: q̄ defertur de vno
ad alteruz per quandam connexionem syndonis
albe: qua ex parte velata est ampulla quousq; pe-
ueniat ad epm: ita vt a medio surſuz videri possit.
Hempe in connexione syndonis cōnexio intelli-
gīt charitatis. Ampulla xps est: vel ampulla cum
crismate corpus dñi ex virgine Maria assumptuz
cum diuinitate. s. xpm viuum eē significat: ꝓmis-
sum ordinē quedā eccleste seruāt. Est ꝛ alius ordo

Universidad de Deusto

que & alie feruãt: nã ferẽ ampulla coopta sydone alba i sinistro brachio: portãtẽ ampullã pcedit lumẽ & añcedũt duo sacerdotes vnus cũ thuribulo: alius cũ cruce: & in medio eox diacon⁹ cũ libro euãgelij: & sup capita eox ferẽ vmbraculũ seu palliũ: & duo añcedũt cãtãdo. In q̃ sacro repñtat pcessio q̃ fecerũt filij tñi tẽpores p desertã ad terrã pmissionis: qñ syndo ẽ arcta: ãpulla vna: lumẽ pcedes ãpullã: colũna: signis q̃ pcedebat pplm: sacerdos cũ thuribulo: Aarõ cũ thuribulo. Nu. xvij. c. sacerdos cũ cruce: Josue cũ sceptro: diaconus cũ libro euãgelij: Moyses cũ libro legis: vmbraculũ est tabernaculũ vt nubes lucidissima q̃ filios isr̃l obũbrauit: q̃ cãtates pcedũt: letitiã eox significant q̃ ad terrã pmissionis trãsferũt vt duo cãtores sũt pdicatores: duo pcepta charitat⁹ annũciãtes. Hec aũt oĩa i figura gerebãt illis. In hoc ẽt facto repñtat pcessio xp̃i & ecclie tẽdentes de hoc mũdo ad pñiã. Rẽpe ãpulla ẽ xp̃s: syndo alba ẽ sctã q̃uersatio ei⁹. In sinistro brachio tenek: q̃ hec oĩa in hac vita q̃ p sinistrã significat acta fũt: vel q̃ q̃uersatio est in vita pñti: lumẽ pcedes est Joannes q̃ fuit lucerna ardẽs: diacon⁹ in medio duox sacerdotũ est xp̃s in medio Moysi & Helye: duo pcedentes cũ lumine sũt discipli q̃s binos misit añ faciẽ suã. Ampulla ferẽ coopta vsq; ad altare: & tũc discoopit: q̃ quasi xp̃s coopt⁹ fuit vsq; ad passionẽ: nã pene ab oĩb⁹ ei⁹ q̃uersatio sctã dicebat. Sz in passiõe fuit nud⁹ hoĩs reputatiõe: q̃ q̃ paucis diebus añ dixerãt. Bñdict⁹ q̃ venit in nõe do. clamauerũt crucifige crucifige eum. Quidã tñ pr̃tuq; ad altare puenãt ãpullã mediã cooperiũt & mediã nudã ad altare pducunt: q̃ xp̃s añ passionẽ mõ latuit: vt q̃si fugit i egyptũ: & cũ inter cognatos q̃rebat: & cũ parẽtib⁹ subijciebat: mõ se palã exhibuit: vt cũ pdicauit vltra hoĩes dicẽs. Ego & pr̃ vnũ sum⁹: & cum miracula fecit in q̃b⁹dã: & rurẽ sue diuinitatis ondit.

Matt. xxiij.

Joã. x.

N Quaſ oleum bñdictũ malum ad ctũ sanctũ lutak.

Ampulla statim post q̃ bñdicta fuit ex pte coopta & ex pte discoopta vt allata fuerat salutak ab epõ⁹ pb̃yter: q̃: xp̃s post q̃ trãsiuit ad altare crucis. i. ad imolationẽ: & se obtulit deo pr̃ sicut ãpulla ad cons̃ecrationẽ epi aliq̃ pte corp⁹ suũ nudũ mõstrauit vt Thome & alijs discipl'is q̃s voluit eẽ testes sue resurrectiõis: alijs xo iuisibilis fuit. Vel iõ, p pte nuda & p pte discoopta salutak: q̃: xp̃s in hũanitate manifest⁹ & i diuinitate occult⁹ ab oĩb⁹ venerak. Salutãk aũt ãpulle dnes ab epõ vt de dnq̃ vulneribꝰ grãs actio xp̃o reddak. Post q̃ aũt ãpulla salutata ẽ a mnistris altaris coopiẽ vt a nemine nuda videak: & coopta. item salutak: q̃: xp̃s post q̃ salutauit & manifestauit se discipulis suis q̃s voluit suos sueq; resurrectiõis esse testes: ascẽdit in celũ & inuisibilis fact⁹ est hoĩb⁹. Sed q̃uis ei⁹ presentiã coꝛpalẽ nõ videam⁹: tñ venerãdo cũ q̃tidie salutam⁹: q̃ discipuli cũ ascẽdẽrẽ i celũ adorauerũt. Tandẽ ampulla in sacrariũ defert: vt xp̃s i celũ quẽ veneramur p fidẽ donec q̃uentiam⁹ ad ip̃m: ideo syndon mũda est ei⁹ caro vel cõuersatio imaculata.

Matt. xxviij.

Mar. xvj.

Quaſ mo & sicut halit⁹ ab iteriorib⁹ & secretis pcedit ad publicũ: et vocak spũs: sic eps p spm suũ demõstrat spm sctm a pr̃ & filio pcedẽtẽ i corpe dñi habitare. Ampulla cũ cum crismate corp⁹ sigt cum oleũ & diuinitate: ampulla xo cũ oleo hũanitatẽ plenaz dicti. spũ sctõ dsignat. ¶ Sc̃do etiã halat: q̃ legit i euãgelio q̃ dñs insufflauit in discipulos dicẽs. Accipite spm sctm &c. Hic igit̃ halitꝰ tilã insufflatiõem significat. Jõ aũt ter halat q̃ tres psone sũt & unus q̃ spũs sctus ẽ sine pr̃ & filio a q̃b⁹ pcedit: & a seipso venit. Dak aũt spũs sctus officio sacerdotũ: sz non dak ab alijs: sic eñ adest Xtus spũs sancti p insufflationẽ a sacerdote sacrã in honore & sctificatione ipsi⁹ spũs sancti: sicuti p xba que dñr in noĩe suo. His pactis cantak agn⁹ dei & cõlo. ¶ Tertio loco circa oleũ sctm seu cathecummox: de cuius dedu ctiõe pmissus est: sciendũ q̃ hec olei bñdictio propriũ hz offiũ. Mã post ei⁹ exorcismũ quẽ eps lenta voce dicit: quasi pfationẽ inchoat dicẽs. Dñs vobiscũ. Sursum corda: & finit. Per eũdẽ dñz nr̃z Jesum xp̃m q̃ tecũ viuit &c. & in eo loco p secrak vbi, dr. Pax dñi &c. Hoc eñ est corp⁹ gr̃e dei vt pacẽ & cõcordiã iter nos habeam⁹: & p unctionẽ pax habeatur. Olea nẽpe vt dictũ ẽ: est arbor pacis ẽ signis: q̃ ẽ figuratiũ est in vete. test. sicut xba hui⁹ p secrationis hñt q̃ sunt hec. Et cũ mũdi crimina diluunto expirarenẽ effusio: similitudinẽ futuri mũeris demõstrãs q̃ ramũ virẽtis oliue pacẽ terre reddirã nũciauit. ¶ Valet etiã hui⁹ olei unctio ad duo, scz ad purgationẽ & tutelã. ¶ Ad purgationẽ vt si q̃ cathecumino post q̃ venit i scrutiniũ adhesere macule recedãt ad tutelã: vt diabol⁹ expulsus redire nõ audeat: xba oronis hoc demõstrãt dicẽdo. Si q̃ illis aduersantiũ spm tuũ adheserũt macule: recedãt ad tactũ hui⁹ sctificati olei. Hec ꝺ purgatione. ¶ De tutela scd̃r. Multis spũalib⁹ neq̃tijs locus: nulla refugis xtutib⁹ facultas: nulla insidiatib⁹ malis latẽdi licẽtia relinquak. Qz xo diabolus se dãnandũ maxime in futuro iudicio nouit: & inde tremit: tecirco exorcism⁹ terminak. Per eũdem dñm nr̃m iesum xp̃m q̃ ven. est iu. vi. & mor. et se. per ignem. Exorcizmus eñ est adiuratio. Nam in ea adiuratur diabolus vt recedat. Item q̃ hoc oleo perfusi & baptizati spem regni habẽt iccirco oro terminatur. Per eundem oĩm nostrum.

Cathecumini

Cathecumini vt ad duo.

Mar. vj.

Lu. vij

¶ De officio misse ipsi⁹ quinte serie. Cap. lxxv.

Ertio seriatim misse hui⁹ diei officiũ p̃seqũmur. ¶ Sane in psona pentitẽtiũ cantat ecclia in pricipio misse. Hos aũt gloriari oportet. Tales eñ debẽt & possunt gloziari in cruce: q̃ pniam pfecte egerunt. & q̃ñ in hac die instituũ est sacr̃m sacrorum vt premissus est: ideo ad solẽnitatẽ noui sacrificij: & ppter gaudium recõciliationis penitẽtiũ cãtat ecclia i missa cãtica letitie: pter allelua: & missa solẽnis & i pcẽtu & ornatu ministrox: sicut in festo natak xp̃i. Hã hoc festũ oĩa alia excellit excepto festo trinitatis: & vt quodãmõ ecclia sibi ꝺtia: cũ in alijs hutus diei horis cãtica letitie reticeat: & eas sub breuitate & quasi flebiliter dicat. Sed nõ est ꝺtietas: q̃ alia est causa letitie: alia est tristitie. Propter memoriã eñ passiõis est tristitia: ppẽ instõnẽ xo sacramẽti sacrorum est gaudiũ: & ideo ex institutiõe Bonifacij pape cãtat ecclia. Gloria i excelsis deo: q̃ gaudẽt angeli de q̃uersiõe pentitẽtiũ: & hoc i ecclesijs in q̃bus crisma cõficitur & non in alijs: put q̃dam dicunt. Vbi eñ episcopus ꝑsens nõ est nec Gloria in excelsis dicitur: nec alie solẽnitates seruantur vt dicunt: quãuis et tunc neq̃ flectam⁹ genua: nec oratio super populum dicatur. ¶ Epistola xo: Cõuenientibus &c. que est prima Corinthi.

A Exponitur missa huius dici.

Phi. ij

B Alla i excel. nõ cãtat hoc die nec epõ ꝑsente.

Psal. cxvij.

C Propter tres causas xps lauit pedes apostolorũ. Mat. vij. Mar. vj.

D Ex lotione pedũ discipulorũ.

Jo. xiij.

E Qr hoc tenet officia. Discipl'os docere est eis spm sctm mittere. Verũtñ q̃ nõdũ pfecte credebãt: nõ nõ dr. cre die nõ do. Ecce breuiter summã redẽptiõis hũane q̃ fuit dicẽ oĩbus sufficiẽs: sz nõ efficiẽs. Añ agit in oratione credo. Deus a quo & iudas: de duob⁹ q̃ueribus penitẽtiũ: vno pficientiũ: vt latrõis q̃ficientis q̃ audire meruit. Hodie mecũ eris in padiso: & alto nõ, pficientiũ: vt latronis q̃ẽnẽtis: & iude, pditoris q̃ laqueo se suspẽdit. ¶ Innocẽtius papa statuit hac die corpus xp̃i sub specie panis reseruari: vt infirmi & religiosi q̃bus est necessitas cõicãdi habeãt ipz: & ppter officiũ adimplẽdũ: nã in duob⁹ diebus sequẽtib⁹ nõ cõficitur corpus xp̃i. ¶ Sanguis xo nõ seruak sub specie vini, ppter multa. ¶ Prio qz vinũ q̃ liquidũ est: de facili posset ex negligẽtia spargi. ¶ Sc̃do quia qz calicẽ q̃ hac die sumik finis veteris legis & tel xp̃i nõ ligik. vñ & m Lucã q̃ calicẽ discipulis & nõ alijs eadẽ die datũ dñs discipulos designauit. ¶ Tertio hodie qz corp⁹ q̃ seruak nõ ẽ sine sanguine. ¶ Quarto sicut qz p hoc q̃ sanguis nõ seruak: ostẽdit q̃ vetus sacrificiũ debet cessare. Panis nãq; nouũ. Vinũ xo vetus dsignat testamẽtũ. Ad q̃ ostẽdendũ dñs cum bibisset iquit: Cõsummatũ est. Ergo calix sumik & panis seruak: eo q̃ lex finẽ & euãgeliũ habet initiũ. ¶ Quinto qz xp̃s dixit in cena dñi. Amẽ dico vobis nõ bibã ammodo de hoc genimẽ vitis: donec bibã illũ in regno patris mei. Nõ aũt dixit de corpore seu de esu. Jmo inuenitur q̃ postea comedit partẽ piscis assi & fauũ mellis: sz nõ iucnik q̃ post ea biberit. ¶ Sz nũq̃d vinũ q̃ in die parasceues cũ dominico corpore seruato sumik in altari: cõsecrak & sanguis christi efficik per immissionẽ ipsius chrã & corpis in calicẽ & eius tactũ. Sup hoc dicit qui corpẽ q̃ per dominicã orationẽ que tũc dicitur fit cõsecratio siue ꝑmutatio vini in sanguinẽ. Mã Gregorius ita assignãs causas quare dominica oro in die illa calicem a sacerdote dicak: dicit q̃ i primitiua ecclesia apostoli & fideles sola dominica oratiõe vtebanẽ in cons̃ecratiõe. parabant tamẽ hoc nõ dicim⁹: q̃: si hoc iã esset nõ esset sceue. necesse corpus dñi ad diez illi seruari. Preterea ex hijs que in canone dominicã orationẽ precedũt satis patet q̃ ad plationẽ ipsius orationis trãssubstãtiatio nõ fit: & nullo tpe missa fuit celebrata sine xbis illis. Hoc est corpus meũ &c. que sola in principio nascentis ecclesie ꝑcrebãtur ad cõficiẽdũ ab apostolis qui postmodũ oronez dñicam sunt addiderũt: put dictũ est in proemio huius partis. Dicimus ergo illud ex hoc nõ cõsecrari sed sctificari: differt aũt inter hec. Mã consecratio est ꝑcera: differtiõe trãssubstãtiare. sanctificare est ex cõtactu seu rũre cõ admixtiõe sacre rei reuerẽdã & sctiũ efficiri: vt pz in sacra aqua bñdicta cui alia admiscẽ. Itẽ sanctificarũ ꝺ tio & sãq̃ ab a tactu rei sctificare efficik magis reuerẽdi. Si critica cũ dicerek q̃ solo cõtactu vinũ & aqua, consecrarenẽ tio.

magnū incēcionēs sequerēt. Nam sic cōtingeret calicē nō posse reparari: ⁊ millia milie panū a tactu vni⁹ hostie sine ⁊ris posse cōsecrari: et q̄ si gutta aque benedicte in stagnū vel puteū funderet aqua tota bñdicta ppetuo remaneret: ⁊ alia plura. ¶Preterea si vinū tactu vnici corporis consecraret esset cōtra decretū. de cōsē. di. iij. sabbato. qđ prohibet die hac fieri consecrationē: de quo dictū est in. iiij. parte sub septima particula secrete supverba. Hic est calix. ¶Illud q̄z ptereūdū nō est q̄: roman⁹ pōtifex hodie remota tabula lateralī altaris: de qua dictū est in ꝓma parte sub ti. de altaris dedicatione et in scđa parte sub ti. de diaceno: ifra tpm altare ꝓficit eucharistiā ⁊ sanguinē: ⁊ cū thuribulo incēsat illud: in hoc facto repūtans: q̄ summ⁹ pōtifex legalis semel in anno igrediebat in sctā sctōrū cū sāgue: secū portās thuribulū vinis carbonib⁹ plenū: put dictū est in q̄rta pte: ⁊ sub tertia pte canonis. Sic ⁊ ꝑm aplz ad heb. ix. c. Christ⁹ p ꝓpriū sanguinē introiuit semel i sctā eterna redēptōe inuēta. ¶Peracto misse offō statī itercenādū. i. dū sacerdos cōicat cātāt vesperтinū officiū ad ostēdēdū q̄ hoc sacm. s. eucharistie istituтū fuit in vespa. Q̄z ergo redēptio nra in vespa mūdi. i. in sexta etate scili facta est: ideo vespertina synaxis. i. psalmodia siue solēnitas psalmoꝝ: nūcro misse cōtinuat: ⁊ sub vnica oratione vtrūq; finit terminat. s. p Jte missa est: si ep⁹ adest: vel p Bñdicam⁹ ꝓpe vesperтinā conclusionē. Et q̄z ecclie dat⁹ est calix: id est ꝓma ātiphona. Calicē salutaris accipiā: quē dedit dñs aplis dicēs. Hic est calix nouī testamēti in sanguie meo. Scđa antiphona est: cū his q̄ oderūt pacē erā pacific⁹. Patrētiā eīm quā hz ille q̄ parat⁹ est bibere calicē tñi pacē cū oib⁹ opat. In aliis trib⁹ rogat ic liberari: q̄ habita pace pectoris nō mouet hō ꝓpter tribulatiōes: ⁊ hoc etiā hz a deo: vñ petit liberari. Antiphona ad Magnificat. Cenātib⁹ ⁊c. est ō cena dñi.

A Quid significet denudatio altaris

¶De denudatione altarii. Capitm. lxxvj.

Quarto loco notādū est q̄ statim vesperti⁹ finito officio denudantur altaria vsq; in sabbatum: que postmodū in tertia die cooperiūtur. ¶Siquidē hec denudatio significat primo recessum discipulorū domini seu apostolorum. Unde. Qui iuxta me erāt de longe steterunt. Et in euāgelio. Relicto eo oēs fugerūt. Altare nāq; christū seu corpus eius significat: vñ de terra altare facietis mihi. Altare de terra face re: est incarnationē eius credere vel sperare. Altaria vero vestimēta aplōs seu sctōs dei designant: quoꝝ predicatione Christus quasi quibusdā vestimentis adornat: ⁊ per illos magnificatū est nomē eius. Altare igit vestimētis denudat q̄: fugitēte aplis christus solus remāsit. Tertia die cooperit: q̄: post ei⁹ resurrectionē discipuli ad cā redierūt. ¶Scđo denudatio altaris designat q̄ christ⁹ fuit nudatus in cruce. Cū itaq; nudatū altare conspicimus: illud ꝓpheticū ad memoriā reuocam⁹. Ecce vidimus eū ⁊ non est ei species neq; decor: et cōsideraurmus eum despectū ⁊ nouissimū virorū: qđ accidit in passione. Mā antea speciosus pre filijs hoim extitit. Fuit quidē denudat⁹ ad colūnā ⁊ ad crucem: cum diuisērūt sibi milites vestimēta sua. ¶Tertio altaris denudatio significat xp̄m a diuinitatis glia nudatū. vñ ps. Deꝰ meꝰ meꝰ meꝰ quare dereliqsti me. ¶Quarto designat q̄ velū tēpli scissum est. ⁊ liber qui signatus erat apert⁹ est. Unde in ꝓuerbijs. Ziperra iunt ꝓtata ⁊ apparuerūt herbe virētes. i. exēpla actionū christi q̄ sunt ab eternitate ⁊ ducunt ad eternitatē. Et bene dicit. Ꝑta sūt ꝓtata: ⁊ apparuerūt herbe virētes: q̄: ea q̄ magis occulta erāt in lege sicut passio: resurrectio: ⁊ ascēsio patefacta sunt. In pleriſq; locis lauant altaria vino ⁊ aqua: ⁊ ramis fricant ꝓsertiz cū ramis de silua. Nauāt ergo aqua ⁊ vino: ad notādū q̄ corpus christi quod est verū altare: sanguie ⁊ aqua de cruce aspersū est. Mā de ipso⁹ latere exiuit sanguis ⁊ aqua: per que genus humanū lotū est. Uel vino ⁊ aqua lauant ad ostēdēdū q̄ non Joannis sed suo baptismo fuit baptizatus. s. ex aqua ⁊ spiritu sctō. Et lauātur cū psalmo penitētia. i. vel cū cantu ad passionē pertinēte. Plus aūt in ⁊ est de vino q̄ de aqua ponēdū: qm̄ aque multe populi multi: sicut in Apoc. habet: per qđ significat q̄ sanguis christi sufficit ad redimendū plures in infinitū q̄ sint redēpti vel vnq̄ redimēdi. ¶Rami ꝺo aſperſi qui bus altare fricatur significāt spineaz coronā qua christus coronatus est: vel flagella amara ⁊ dolores ⁊ ictus q̄s in morte sustinuit. Uel lauatio altaris. i. corpis xp̄i cū aqua: significat lachrymas marie: vinū vnguentū: rami eius capillos. Et scias q̄ quidā hac feria quinta hora tā adue sperascēte denudāt altaria ⁊ lauant: aliꝝ vero solū denudāt: sed in parasceue lauant: qđ magis congruit rationi. ¶In quibusdā etiā locis pauimentū ecclesie etiā mundāt per quod pauperes xp̄i significant: prout in prima parte sub ti. de ecclesia dictū est. Pauimentū ergo ecclesie mūdat: qui pauperib⁹ vel fratribus ꝓpter deū pedes lauat: ⁊ illis cetera misericordie opera exhibet. Inde est q̄ parietes dom⁹ quis vocabulū ecclesie habēt: p eo q̄ ptinēt ipaz: nō tñ ipsi sed hoies sunt ecclesia: ⁊ pauimentū est quasi hoim pedes. Pauimentū q̄z mundāt ad notādū q̄ a vitijs mūdari debem⁹. Statutū est in canonib⁹ de cōsē. di. iij. nō licet. ⁊ c. se. ne hac ⁊ntra feria ieiunū soluat. Quia eīm dominꝰ surgēs: de cena lauit discipulorū pedes: ⁊ iterū rediit ad cenā: id quidā ad instar ipsius volebāt post prādiū pedes aliis abluere: ⁊ iterū post ablutionē cenare: qđ fieri nō dz. Hec dies ī plerisq; locis capitulauiū vocatur: q̄ tūc capita infantiū qui vngendi sunt lauātur ne obseruatiōe quadragesime sordidata ad vnctionē accedant. ¶Rursus hac die symbolū cōpetentibus traditur ꝓpter confinem dominice paschalis solēnitatē: vt qui tam ad dei grām tam percipiendam festinant: fidem quā confitentur agnoscant. Hec ergo quinta feria in quatuor principalia priuilegiata est. Primo q̄: tunc penitētes recipiūtur. Secundo in ea namq; nouum testamētū incipit: ⁊ vetus terminatū fuit. Tertio q̄: in ea fit olei cōsecratio. Quarto quia in ea sacramentū sacramentorum institutum est.

breuiter

¶De die parasceue. Capitulum. lxxvij.

Sequitur de parasceue: q̄ quare sic dicat in ꝑmio septime partis dicē. ¶Sane hac die ecclia arctissimū ieiunū ⁊ silentiū agit: nullū tñ offiū solēniter celebrat: sed hora nona ꝓuenit ad adorandū crucē: non ad rasce misse offiū quo hec dies caret: ⁊z quasi ad funeris ue, obsequium dicendū. Et hoc ideo: quia hora nona mortuo dño centurio factus est ꝓ eo fidei uostre;

⁊ pfidis recedentib⁹ licuit Joseph ⁊ Nichodemo disponere de funere: ⁊ mulieribꝰ accedere ꝓpiꝰ. Ofautē officiū tacita ⁊ hūili voce: ⁊ absq; ꝓcipio ꝓut in ꝓcedēti titulo dictū est. Sup altare vnica dūtaxat tobalia disponit q̄ quā syndō q̄ corꝑ xp̄i inuolutū fuit significat. ¶In qbusdā eccl̄ijs q̄. hora sexta ignis extinguit ⁊ i nona accēdit: q̄: tūc sol in sexta lumē absc̄dit ⁊ in nona reddidit. ¶Inciꝑt hoc offiū a lectiōib⁹ q̄: in ꝓximitina ecclia. pois missa a lectiōib⁹ inchoabat. Sz hoc hac die spāliter fit ꝓ eo q̄ passio dñi hodie celebrata est ī cui⁹ memoriā oēs mitigāt: ⁊ legit lectiones sine titulis qm̄ tūc amissimus xp̄z caput q̄ nos illuminat, sicut tituli illūināt libros. Legunt aūt due lectiones: q̄ ꝓ duob⁹ pplis xp̄s passus est: gentili / vez ⁊ hebreo vel ꝓ salute carnis ⁊ aīe. Una sumpta est ex lege: alia ex ꝓphetis: q̄: xp̄i passio a ꝓphetis fuit ꝓnūciata: ⁊ a lege ⁊ pfarchis ꝓfigurata. Abrahā enīz carnē xp̄i figuratiue īmolauit cū arietē īmolauit. Sili⁹ ⁊ Abel qñ agnū sacrificauit: vñ dñs de Osee. xij Assimulat⁹ sum inq̄t ꝓphetis. Rursus lō due lectiones dñr: q̄: sicut in. iiij. feria mortē nram duplicē manifestauim⁹: ꝓ q̄ xp̄s pati venerat: ita ad mortē in parasceue reducim⁹ suā passionē ⁊ nram imitationē. Quedā aūt ecclie primo legūt lectionē Osee. vj. c. s. In tribulatiōe. ⁊ scđo le. Exo. xij. c. s. dixit ad Moysen dñs. ⁊ illi naturalē ordinē seruāt: q̄: passio dñi ꝓ nōbis narrata ē a lege: scđo a ꝓphetis. In ꝑia q̄dē ē ꝓconis resurrectionis vbi dr. Post duos dies viuificabis nos: ⁊ ī die tertia suscitabis nos. In scđa mod⁹ exprimit passionis vbi dr. Immolabit q̄s ei⁹ vniuersa multitudo ad vesperam. Quedā ꝺo ecōuerso faciūt: ⁊ mouēt ex eo: q̄: passionē lectionis, lege q̄s ꝓtinuare volūt q̄: ī passione q̄dā xp̄a ponit q̄ ex illa lectiōe sumpta sunt. s. Os nō ꝓminuetis ex eo. Cōtinuāt q̄ passionē lectiōis: q̄: ei⁹ est expositio: ⁊ agit de duob⁹ spāliter in offō hodierno. s. de passiōe xp̄i ⁊ de passione ecclie: q̄ est illius imitatio: sicut dicit Petr⁹. Christ⁹ passus est ꝓ nobis ⁊c. Hec si q̄dē duo in lectione Exo. Cōme morāt vbi dr. Erit aūt agnus sine macula masculꝰ anniculꝰ. Juxta hec ritū tollet is ⁊ hedū. Agnꝰ est corꝑ xp̄i immaculatū. Hedus est ecclia q̄ nos sumus qui petōres sumus. Passio xp̄i celebrata est in ei⁹ immolatione: nra celebrāt in vitioꝝ mortificatiōe. In lectiōe Osee manifeste agit de passiōe xp̄i ⁊ ei⁹ affectu vbi dicit. Uenite reuertamur ad dñm: q̄: ipe cepit ⁊ saluabit nos: percutiet ⁊ curabit nos. Viuificabit nos post duos dies: ⁊ ī die tertia suscitabit nos: ⁊ viuem⁹ in ꝓspectu eius. Osee. vj. c. Ob Hieroſ. sic expōit. Percutiet dñs ⁊ sanabit nos: q̄: quē diligit corripit ⁊ castigat. v. q. v. nō osculat. Viuificabit nos post. d. d. ⁊ in. d. d. s. n. q̄: tertia die resurgēs a mortuis oē gen⁹ hūanū suscitauit ⁊ curauit: ⁊ cū nos viuificauerit ⁊ suscitauerit in ꝓspectu ei⁹ viuem⁹. Ibi q̄ legit ꝓpheta de trib⁹ diebꝰ qb⁹ dñs fuit in sepulcro: cuz dr. Viuificabit nos post. d. d. ⁊ t. r. d. s. nos. i. post duos dies sepulture veniet nobis quasi imber tēporaneus ⁊ sero tin⁹ terre: ⁊ dabit gram incipiēte ⁊ subsequēte rem. ¶Sequit tract⁹. Dñe audiui auditionē. Abacuch vltī. c. Et q̄ dicit versus. In medio duoꝝ animaltum cognoscēris. ad lras intelligit. s. in ꝓsepe bonis: ⁊ assini. Mā Esa. Cognouit bos possessorē suū ⁊ asinus ꝓsepe dñi sui: vel in medio duoꝝ latronū: vel in medio duoꝝ ppl'oꝝ. ¶Scđa lectio ē ō Exo. Ut ibi hr. Os nō confringetis ex eo: hoc ꝓpletū est qñ fregerūt duoꝝ latronū crura: venientes aūt ad Jesum inuenerūt eū mortuū: ⁊ nō fregerūt ei⁹ crura. Alle gorice ꝺo ī eo nō sunt fracta crura. i. virtutes ⁊ maxime patiētia. Mā Esa. Dedi faciē meā sicut petrā durissimā: ⁊ scio q̄: nō confundar. Per crura eīm itelliguntur itinera de quib⁹ in cātico Abacuch. Incuruati sūt colles mūdi. i. hoīes excelsi p intelligētiā ab itinerib⁹ eternitatis ei⁹. i. exēplo actionū ipsi⁹ q̄ ducūt ad eternitatē: tāq̄ colūne īmobiles. i. argētee ꝓpt eloq̄ntiā: q̄ fūdate sunt sup bases argēteas vt aureas. i. rōnes īmobiles eterne sapiētie. ¶Sequit tractus de passione dñi: q̄: tūc luget ecclesia valde: ⁊ sunt duo tract⁹ ad intētionē maioris luctus. s. ꝓ petis q̄ omittim⁹: ⁊ ꝓ penis q̄s patimur: ⁊ ꝓ incolatu q̄ ꝓlōgat. Hec cātat graduale cū tractu: ⁊z solū tract⁹ put dictū est in. iiij. fer. ⁊ ī iiij. pte sub tit. de tractu. Duo q̄ tract⁹ dñr. Primus. Dñe audiui: ⁊ est ī qbusdā ecclīs q̄tuor xp̄sus: alter pluriū. Tract⁹ q̄tuor xp̄sus figit ꝙ ꝓ xp̄i passiōez redimit hō q̄ ex q̄tuor elemētis cōstat. Mā xp̄s nec in celo nec ī terra crucifix⁹ est ⁊z ī medio. i. ī aere. Fecit eīm pacē inf celestia ⁊ terrestria: qm̄ erat inimicitia īter hoīez ⁊ hoīem: ⁊z maior īter angelū ⁊ hoīez: ⁊ maxia īter deū ⁊ hoīez. Ipe eīm xp̄s ofa pacificauit ī cruce: qm̄ fecit vtraq; vnū cum sit lapis āgularis. Adhuc ꝙ q̄tuor xp̄sus tractus significat iiij. ptes crucis. ¶Scđs xo tract⁹. s. Eripe me pl xiox est: ⁊ repūtat magnū bellū dō cū Holia: ⁊ xp̄s nr̄ dō hodie magnū bellū. i. diabolū debellauit. ¶Rursus ideo tract⁹ est lōgus: q̄: hoc nobis promissum est in lec. Osee: vbi dr. Post duos dies suscitabit nos debem⁹ retinere in spe. Jtē ī scđo tractu ponit. Obsibrasti caput meū ī die belli: q̄: nōdū ī alio xp̄e: ⁊z ēt ī die ꝑssiōis diuinitas a passiōe ꝑmāsit īmunis: imo ī passiōe xp̄s hō ita ꝓrect⁹ ē gra diuinitatis vt hostes superaret ꝙ supari videbāt. Quedā aūt ecclie cātāt scđm tractū. Qui habitat in adiutorio altissimi: q̄: xp̄s a diabolo ꝑmūlatēr tētat⁹ est: velut a draconē latitāte ī petra: postea ī passiōe tāq̄ a leone fort⁹ acriter verat⁹ ē: qđ notāt pilli xp̄sum. Sup aspidem ⁊ basiliscum. ¶Seq̄t euāgeliū siue passio. Egressus ē. Jo. xviij c. qđ dr hac die: q̄: ipse interfuit crucifixioni: ⁊ iuxta crucē stetit secur⁹ aliis fugientib⁹: q̄: not⁹ erat pōtifici. Q̄z igit hac die passio dñi oculis nris repsentat meritoꝝ ei⁹ testimoniū legit: q̄ vidit ⁊ testio nīū ꝙhibuit: ⁊ scim⁹ q̄: testimoniū ei⁹ verum est. Preterea ipe posteri⁹ scripsit euāgeliū: quare me annē rito posteri⁹ legit: ⁊ q̄: ibi manifesti⁹ fuit facta. vñ ibi dr. Os nō cōminuetis ex eo. Jtē illud. Anī militū lācea lat⁹ ei⁹ aperuit ⁊ ꝓtinuo exiuit sanguis ⁊ aq̄. ¶Legit aūt hac die passio sup nudū pulpitū. ¶Postio ad memorādū q̄ sup nudū crucis patibulū nud⁹ fuit posit⁹ ipe xp̄s. ¶Scđo ad notādum q̄ Joānes ſm quē passio legit relicta syndone nud⁹ pfugit a iudeis. ¶Tertio ad repūtandū q̄ sicut xp̄s ī cruce pēdēte tpi⁹ secreta nō tū cordis q̄ corpis nuda oīb⁹ astātib⁹ apparuerit: ita ⁊ velo tēpli sup nu p̄ mediū scisso oīa tēplt ītima nuda remāserit. Nec dū pulgit ētiā nudis pedib⁹: vt cuz afflicto ꝓ nobis nos pitū et afflīgi debere mōstrem⁹. In qbusdā xo ecclesijs syn nudis don seu tersoria vl vestes altari nudato supponū pēdi tur vsq; dum passio legatur: cum vero peruenitur bus.

Esa. liij

Esa. l.

Ephe. ij

Ps. xc.

ad locū illū. Diuiserūt sibi vestimēta mea ⁊c. tunc subdiaconi syndonē illā vel tersoria tollūt: repūtātes hystoriā: qz ꝙnor milites xp̄m crucifigētes vestē xp̄i substulerūt: ⁊ subdiaconi qūi furtiue pānos subtrahūt: ad notādū ꝙ Joānes q̄ cū oñovisq; ad crucē p̄seuerauit: postea more furis se occultauit ⁊ nud⁹ effugit. In q̄busdam tñ locis vna veste subiata altera sup altare remanet ad significādū ꝙ vestis dñi inconsutilis nō fuit scissa vel partita: sz sorte sup eā missa ⁊ tigit integra' vni militi: ad significādū ꝙ eccl'ie vnitas nunq̄ potuit a scismaticis vel hereticis scindi: qz nō est sapientia ꝺ dñm xp̄m. q. vij. sicut. ¶ Ꝺ xo ꝺr in passiōe. Exiuit i eū q̄ ꝺr caluarie locū: nota ꝙ sicut legit in hystoriis: caluaries est ꝓprie os capitis hūani nudū. Inde dict⁹ est loc⁹ ille mons caluarie siue caluariū: vbi rei decollabant ⁊ vbi mlta capitū ossa erāt dipsa.

F Xps i cruce decāta uit. ꝙ. ꝓs.

Qz xo xp̄s in cruce pēdēs ꝓlixe oravit decātans decē psal. s. Deus deus meus respice in me. vsq; ad In te do. spauit: eū ꝙ uenisset ad locū illū. In manꝰ tuas dñe: illo dicto emisit spīm: ideo et nos postꝙ recitata; est passio ei⁹ ofones dicim⁹: ad notādū ꝙ q̄n ab inimicis p̄sequmur: semp ad ofonē est recurrēdū: iste tñ est insolit⁹ mos orādi. Mā in alijs diebus aī cuāgeliū ofones dñr: ⁊ in earū principijs ꝺr: Dñs vobiscū q̄ est, ꝓprie vox ⁊ sacerdotis officiū qđ nō fit in istis: qz sacerdos ⁊ dñs noster occidit. ¶ Oravit aūt xp̄s ꝓ trib⁹. ¶ Pr̄o, pse dicēs.

B Xp̄us oravit pro tribus. to. xvij

Pater clarifica filiū tuū. ¶ Scēo ꝓ suis dicēs. p̄ q̄s dedisti mihi, p̄ eis rogo. ¶ Tertio ꝓ illis d̄ūn eū erediturī erāt dicēs. Nō tñ ꝓ illis rogo sed ꝓ illis q̄ crediturī sūt i me. Et ex hoc vꝰ q nō ꝺbemus rogare ꝓ eis q̄s scimus nō esse saluādos: nec ꝓ illis q̄ in inferno remāserūt: nec ꝓ iuda q̄ se desperauit: sz oravit⁹ ꝓ nobis in oi gradu eccl'ie: ⁊ ꝓ neophitis ⁊ ꝓ gētilib⁹ ꝓ iudeis ꝓ hēticis ⁊ scismaticis: vt xp̄s gr̄az suā eis infundat ⁊ ad fidē cōuertat. Christ⁹ ergo, oravit ꝓ inimicis ⁊ amicis: tō

M Ꝺ ecclesia ecc'lia statiz silr orat ꝓ oīb⁹. ¶ Sane eccl'ia ꝓ his orās flectit genua in ofonibus: vt ꝓ habitū corꝓris deuotionē ⁊ mētis humilitatē oñdat: ista⁹ aūt etiā ꝙ i noīe Jesu oē genu flectēdū est: qm̄ oēs natiōes sibi genua curuant: nisi qñ, ꝓ iudeis orat: qz eē ipsi illuserūt ꝺño flexis genib⁹ dicētes, ꝓphetiza nobis xp̄e: q̄s est q̄ te pcussit: ideo in detestatiōnē hui⁹? illusiōis eccl'ia ꝓ eis orās genua non flectit. vt vitet opa simulata. Preterea qz eoꝝ cecitas nulla poterit ofone depelli donec plenitudo gentiū subiit trauerit: tō nō est ꝓ ipsis vehemēter orādū: nec genua flectēda. Est tñ vtcūq; orādū: qz futurū ē vt q̄ ē exaltat⁹ i cruce oīa trahat ad se. Sz in ofonib⁹ ꝓ iudeis ⁊ paganis, nō rñdeť Amen: vt q̄dā dixerūt: ⁊, hoc tō qz cū illi sint extra collegiū siue corꝓ eccl'ie: fideliū ꝓpⁿ nō oñdit affectū suū

j.co.v. ad eos. Juxta illud apli ad Cozin. Quid mihi de his q̄ foris sunt iudicare: extra de sacra vnc. ca. j. Per amē aūt affect⁹ exprimit. Preterea ly ꝓ illis ozēk: vt eoꝝ duritia ꝙuertat: qz iñ hoc impleri nō potērit vsq; circa finē seculi: apl's testāte q̄ ꝺr. Do-

Ro. xj nec plenitudo gētiū introierit: ⁊ oīs israel, saluus fiat: tō ad ofones ꝓ illis nō rñderur. Amē. Verū tñ recte intuēti nihil interest quo ad hoc inter illas ⁊ alias ofones. Imo ita rñdeť ad illas Amen: sicut ⁊ ad alias ofones, ꝓ alijs statib⁹: qđ sic oñdit Pr̄o q̄libet statu bis, ꝓferť ozem⁹: sed qđ sub pri-

mo ozemus aī flectam⁹ genua, ꝺr nō est oratio sed adhortatio vt ozem⁹: siue ꝓfatio seu monitio ex primēs q̄d siue ꝓ quo fit in sequēti ofone, orādū. Aī sub tono ꝓfatiōis nō ofonis ꝺr. Jōēs ꝓ nullo statu post ꝓfationē rñdetur Amen: sicut nunq̄ fit post aliquā ꝓfationē: lz etiā ibi ponať per xp̄z dñm nr̄z: sicut patet in quotidiana, misse ꝓfatione. Qđ aūt scēo ozem⁹ ꝺr ofo est: ⁊ rñderi ꝺr Amen: ꝓ iudeis, et paganis, sicut pro alijs. ¶ Cōsequenter sacerdos post ofones crucē velatā baiulat ad dextrum cornu altaris: ibiq; crucez sup humeros tenēs in ꝓsona xp̄i iudeis imꝓperat dñficta dñi di. Populeme⁹ q̄d feci tibi. In q̄busdam tñ eccl'iis duo ꝓsbyteri baiulāt illā: ad notādū ꝙ in xp̄i ꝓsona due fuerūt nature diuinitatis, vcz ⁊ hūanitatis. Qđ ꝺr. Populeme⁹ q̄d feci tibi: aut in q̄ cō tristaui: rñdē mihi / qz eduxi te de terra egypti līguis ⁊c. Ad diuinitatē referť. Qđ xo seqť. Parasti sal vtiē in uatoꝝ tuo crucē ad hūanitatē: ⁊ sic de alijs seqn-tib⁹ xbis. Cātat aūt sacerdos quasi hebraice i ꝓsona saluatoris: accoliti cātāt grece Agyos o the os q̄si in ꝓsona grecoꝝ: chorus rñder. Sctūs sctūs in ꝓsona latinoꝝ. Sicq; trib⁹ linguis laudať deꝰ: scz hebraica: q̄, ꝓpť legē oīm liguaꝝ est mater: greca q̄ doctrix est: ⁊ latina q̄ ꝺperatrix est: ꝓpť roma ni dñiuz imperij ⁊ papatus. Qz eīm hebraica nūc siler a laude dei: ponitť ꝓ illa: Populeme⁹: qđ qz cātať in ꝓsona dñi loquētis hebraicis: iō intelligiť dictū hebraice. Et nota ꝙ ꝺ tres illusores xp̄i tres ꝓmittūť adoratiōes: vt infra dicēť. Tres xo antiphone. s. Populeme⁹: qz eduxi te: ⁊ qđ vltra ⁊c. Pax aut nihil sensib⁹ differētes xbis ⁊ modulatiōe ꝺsimiles: triplicē tituli scripturā signifiēat q̄ scripť⁹ fuit trib⁹ linguis. s. hebraice, greece, ⁊ latīe Jesus nazarenꝰ rex iudeoꝝ. Utrū principiū tituli scripti⁹ fuit trib⁹ liguis ignorať. Sed de hac clausula rex iudeoꝝ ꝺstat: qđ qz negauerūt: iudei dicētes. Noli scribere rex iudeoꝝ: lz qz ipe dixit rex sū iu. tō illō ī iftis antiphonis astruiť, ab effectu. s. qz tāq; rex coꝝ eduxit eos de egypto: ⁊ duxit eos ꝙ desertū: ⁊ introduxit i terrā bonā. Iteꝝ qđ ī titulo scripti fuit Jesus: in singlis ātiphonis ꝛcludiť salua tor: ꝙ ibi nazarenꝰ ad singula rñdeť agyos sctūs. Et qz titul⁹ trib⁹ linguis scripꝰ fuit: tō duab⁹ linguis rñdeť. s. greca ⁊ latina q̄ xp̄z adorāt. Hebraica xo ꝺicit: ⁊ adhuc blasphemat ꝓdictas. Et nota ꝙ ātiphona ꝓpť me⁹, est Michee. vj. c. Pr̄ici piū ātiphone: qz eduxi te. Mūeri. xiij. c. Et mediū s. mānā ⁊c. Est Esa. xvj. c. Et Josue. vj. c. Ubi ēt est finis ipsi⁹. s. introduxit. Motādū ꝙ iudei tres accusatiōes ꝺ xp̄m ꝓposuerūt. s. ꝙ tributū negasset: ꝙ se regē fecisset: ⁊ ꝙ se dei filiū dixisset: ꝺ qs tres in ei⁹ ꝓsonā accusatiōes dñr. s. Populeme⁹ vbi xp̄s eis exꝓbrat tria bñficia sua. s. liberationē ꝺ egypto: regimē in deserto: ⁊ introductiōnē i terrā opti mā. q. d. Tu accusas me de negatiōe tributi: potiꝰ deberes gr̄as agere: qz te liberaui a tributo siue a futura egypti. Tu accusas me: qz me regē dixi: potiꝰ ꝺberes gr̄as agere: qz te rexi ī deserto ⁊ regul'r paui. Iteꝝ accusas me qz filiū dei me dixi: potiꝰ debe-

R Denu bi. ¶ Deide crux ꝺnudať ī signū ꝙ puerū iudei sal datio uatoꝝ denudauerūt: ⁊ fit denudatio ter tresvices crucis ad notādū ꝙ illi ter xp̄o in passiōe illuserūr. Pr̄o quid qñ in atrio principis velata facie ei⁹ colaphis eū ſigar-

ceḋebāt. Ad qđ ꝺsignādū in pr̄icipio reuelatiōis ipsi⁹ crucis non oñdit facies crucifixi. Sctō ante ꝓtozū qñ eo tradito ad crucifigēdum milites plectentes corozā spineā illudebant ei flexis genib⁹ adorādo eū dicētes. Aue rex iudeoꝝ: ad qđ repūtādū in scōa reuelatione discoopit caput ⁊ facies crucifixi: ⁊ scias ꝙ corona fuit de iūctis marinis sicut eā vidimus in thesauris regis Frācoꝝ: quoꝝ acies nō min⁹ spinis dure sunt ⁊ acute. Tertio qñ ei in cruce pēdēti trāsfixes dicebāt: vah q̄ ꝺstruis tēpli⁹ dei: ⁊ qz qñ hec illusio fiebat xp̄o tot⁹ nudatus in cruce pendebat: tō in tertia reuelatiōe tot⁹ nudus oñdit crucifixus: ⁊ etiā ad significādum ꝙ oīa q̄ in lege ⁊ ꝓphetis obscura fuerāt in passiōe apta ⁊ manifesta sunt. Reuelať ergo crux post ofones: ad notādum ꝙ ofo a xp̄i passione quā in cruce sustinuit hz effectum ⁊ explar. Ipse eīm in cruce pēdens ꝓ amicis ⁊ inimicis orauit. Sane a dextera parte crux incipit reuelari: qz xp̄s crucifixꝰ a fide adorať⁹ extitit ab apl's ⁊ discipl's iudeis ꝙ tunc in dextera erāt. Et qñ hec fides ꝓ illos de nocte publicata ⁊ in medio gentiū ꝓducta est: ideo ad hoc significandum aī medium altaris ꝓ sacerdotē ꝺducit. Rursus qz xp̄s nūc sup ecclias ꝺscēdit: ⁊ vsq; in finē scī ꝺscēdet: tō ad hoc significādū ⁊ figurādū subsequēter crux sup altare pōit: ꝓ qō hec ecclia gētiū ꝺsignať. Deniq; qz i fine seculi fides

Esa. x. in coꝛdib⁹ gētiū refrigescet: ⁊ teste Esa. a reliquijs israel q̄ salue fient suscipiet: ⁊ cōis iudeis ⁊ gētilibus habebit: merito ad hoc significandum in fine misse crux de altari deponitť: ⁊ in cōi loco colloca tur, Crux ꝺs recleata ⁊ etiā vexilla eccl'ie in q̄busdā locis diriguntť in altū aḋ xp̄i victoriā ꝺsignādā. Adhuc crucē baiulātes antiphonam canētes

N Quaſ crux. bodie adoreť crucē illo deferūt: vt grece ⁊ latine rñdeaťur ⁊ deuote adoreť: qz ꝺs crucifixꝰ trāsiuit a ꝓdicia iudeoꝝ ad ꝓfessionē ⁊ deuotionē gētiū: ⁊ significat ap'los canētes. i. totis viribꝰ crucis oppꝛobriū ꝓfitētes ⁊ ꝺdicātes. Iteꝝ crucē baiulādo nūc cāūt: nūc ⁊ fessi subsistūt: qz ⁊ illi ꝓsecutionē pōdere fessi aliquātulū q̄euerūt. Subsequēť ipsa crux denudata salutať: ⁊ adorať: qz eī cui iudei ꝓdi illuserūt xp̄iani reuereťer salutādo ⁊ deuote osculādo veneraťur. Et dum adorať canit in q̄busdā eccl'ijs rñsoriū. Ecce quō moritť. Esa. lvij. c. ⁊ ātiphona. Sicut moyses Jo. iij. c. Et est sciēdū ꝙ ꝺ ꝓmissas tres illusiones ter illū adoramus ꝺcētes. Agyos quasi ter honorātes ter illusum ꝓpter nos: ⁊ qz illudēdo genua flectebāt: ideo ⁊ nos illū adorādo genua flectim⁹.

¶ Ad terrā etiā aī illā, pternimus: vt qđ illi sup be illudendo fecerūt: nos humiliter ⁊ ve faciam⁹ ⁊ mētis humilitatē ꝓ habitū corꝓis oñdamus: et qz sicut xp̄s humiliatus est pati pro nobis vsq; ad mortē: mortē aūt crucis: sic ⁊ nos ei⁹ mortis imitatores humiliari oportet. De modo ꝓstrationis: ait Aug. Quisq̄s sic humiliať vt genua figat: adhuc hz vt ampli⁹ humiliet: q̄s ꝺ vero sic humiliatur: vt hereat in terra vēter ei⁹ vltra qđ humiliet nō hz. Rudis etiā pedibus adoraťur: vt oēs ꝓprias affectiones sibi nudas ac notas esse monstremus: ⁊ vt cūm afflicto ꝓ nobis nos affligi oñdamus: salurať autem crux: qz ꝓ eā salus hoibus reformať: postea adoraťur. i. osculať. Solus eīm deus adorandus est: cetera vt crux causa illius veneranda sunt.

¶ Ceterū expositio illoꝝ verboꝝ agyos ⁊c. ibidē sequiť. Nam agyos grece dicitur sctūs latine: ab a qđ est sine ⁊ ge qđ est terra qđsi celestis sine terra. In canone tñ Jsidori. xxiij. q. iij. Qutdā. ℵ. sed tūc habeť ꝙ agyos grece ꝺr vas latine. Otheos agyos xo grece ꝺr deꝰ latine. yschyros grece fortis latine. Athanatos grece imortalis latine ab a qđ est quēti: sine ⁊ thanatos qđ ē mortale. Eleyson. i. miserere mas. i. nobis. ¶ De ꝓfundo crucis mysterio dictū est in ꝓmio. v. ꝓtis: ⁊ hic aliqua ꝓstringam⁹.

M Ꝓfūdi Fuerūt aūt in dñica cruce ligna quatuor. s. stipes sue lignū erectū, lignū trāsuersum, trūc⁹ suppositꝰ ⁊ titul⁹ suꝑscript⁹. Fuerūt ⁊ claui quatuor quoꝝ ꝙbꝰ ⁊ manꝰ ⁊ pedes ꝓfixi sunt: fuit ⁊ lācea qua latꝰ sterius aptū est: ⁊ corona spinea capiti circūꝓsita: q̄ oīa expōpūt in spīali cruce significari. Quatuor ei crucis tur. ligna sunt quatuor mētis xtutes. s. fides, spes, ꝓseuerātia, patiētia, de qbꝰ ait apl's. Ut ꝓchēdatis cū oīb⁹ sctīs q̄ sit lōgitudo ⁊ latitudo sublimitas ⁊ ꝓfundū. Lōgitudo crucis est ꝓseuerātia: de qua dñs inqt. Qui ꝓseuerauerit vsq; in finē hic salu⁹ erit. Latitudo crucis est patiētia: de qua xtas ait. In patientia vestra ꝓsidebitis aīas vestras. Profunditas ei⁹ est fides: de qua apl's. Fides est substātia sperādarū rerū argumentū non apparentiū. Sublimitas vero est spes: de qua ps. In xbo tuo supspēraui. Habuit ergo crux Christi Psal. vnū lignū erectū in lōgitudinē: alterū trāsuersuz cxvij. in latitudinē quasi in modū potētie seu martelli: q̄ duo significara sunt ꝓ illa duo ligna que pauscula mulier ī Sarepta collegit. Stipes xo erectꝰ iij. reg. habuit truncū suppositū ⁊ titulū suꝑscriptū: qz ꝓ- xvij. seuerātia de fide ꝓcedit ad spē: quasi stipes erectꝰ de trūco suppositō ad titulū suꝑscriptū. Qđ btūs Job intelligens ait. Credo ꝙ redēptoꝛ meꝰ viuit Job. 9 ⁊ in no. ⁊c. Reposita est hec spes mea in sinu meo Misi ei crux habeat fundamētū fidei ⁊ titulū spei ꝓfecto suppliciū est solūmodo ⁊ non meritū. Qđ autē patiētia spectet ad crucē ex eo apparet ꝙ patiēter in aduersis tribulationis sustinet cruciatū Unde Jacobus. Tribulatio patientiā operať. De Jac. j. ꝓseuerāntia quoq; legit. Esto fidelis vsq; ad mortē ⁊ dabo tibi coꝛonā vite. Etiā fm aplm nō cozonabit nisi q̄ legitime certauerit. Perseuerātia igit ij. q̄ coꝛonatur certamen habet vt merito spectet ad crucē. In his ergo duob⁹ lignis duos pedes ⁊ duas manꝰ quatuoꝛ clauis ꝺ affigere xp̄ianꝰ. Quatuoꝛ claui sunt: quatuor principales xtutes. s. iustitia, fortitudo, tēperātia, ꝓudētia. Pedes sunt mētis affectꝰ: ꝺ qbꝰ spōsus in cāticis. Nigri pedes cāti. v. mei⁹ quō inīgnabo illos. Et ꝺns inqt apl's. Qui Jo. iij. lotꝰ est nō indiget nisi vt pedes lauet: ⁊ est mūdus totus. Et iterū. Excutite puluerē de pedib⁹ vr̄is. mat. x. Duo ergo pedes sunt: duo mētis affectꝰ. s. timoꝛ ⁊ amoꝛ: pes timoris clauo fortitudis ꝺ affigit: ne timidus ꝓpter aduersa succumbat: vnde psalmista. Cōfige timoꝛe tuo. c. m. a. tu. c. ⁊. timui. Dñe ei ī pe- Psal. tro metus clauo fortitudinis affixus nō extitit ad cxviij. vocē ancille xp̄m negauit: cū xo ꝓfixꝰ extitit ante Matt. reges ⁊ ꝓsides nomen dñi ꝓdicauit. Pes amoris xxvj. siue appetitꝰ clauo iustitie ꝺ affigi ne cupidus ad illicita desideria euageť. Si ei appetitꝰ fuerit cōfixus tñc ipsūs ꝓcupiscit aduersus carnē: si vo non fuerit cōfixus: tunc caro aduersus spm̄ cōcupiscit. Sic itaq; xp̄ianus pedes suos cruci deber affigere ne vel timidus succumbat: vel cupidus euageťur.

Universidad de Deusto

Tres claui pfixionis xpi affixi sunt: quid significent.

¶ Alij tñ dicūt q̄ xp̃s trib⁹ dñis taxat fuit clauis affixus significantib⁹ tres cruciatus quos in cruce sustinuit: vcz passionē in corpore/passionē in mente ꝛ passionē in corde. Ambo em̄ pedes vno clauo affixi sunt: ita q̄ dexter fuit sup sinistrū ad significādū q̄ spūales affectiones p pedē dextrū significate supesse ꝛ dñari debēt terrenis p sinistrū significatis. Lācea xo qua lat⁹ est vulneratū charitas ē de q̄ spōsa in cāticis. Vulnerata sunt ī charitate.

Mat. v. Lateri q̄dē cor⁹ riguū est cui⁹ bñficia diligim⁹: qō io vulnerādū ē vt affect⁹ exeat nō solū ad amicos uerſetiā ad inimicos. Ūñ dñs ait. Diligite inimicos vr̃os ꝛ bñfacite his q̄vos oderūt ꝛ orate p ꝑsequētibus ꝛ calūniantib⁹ vos.

Psal. xxxj. Corona xo spinea est penitētia circūponēda capitī. i. mēti: de q̄ psalmista. Cōuersus sum ī. e. m. d. c. spi. Hec corona de trib⁹ spinis cōplectit. s. cōtrītione/cōfessione ꝛ satisfactione. Prima pfigit cor p dolorē ꝑpter vanā cogitationē. Scā pfigit os p pudorē ꝑpter vanā locutionē. Tertia pfigit manū p laborē ꝑpinia quā opationē. Man⁹ em̄ opa sunt: vñ psal. Bñdict⁹ dñs. d. m. q. d. ma. m. ad flīū ꝛc. Et Salomō in

Psal. cxliij. puer. xxxj. ꝓuerbijs. Dedit ei linū ꝛ lanā: ꝛ opata ē ꝙllio manuū suar. Sant igit due man⁹ duo operū genera: vcz opus voluntatis ꝛ necessitatis. Manus operis voluntarij cōfigi dz clauo prudētie: ne curua faciat opa tenebrarū. Dū em̄ in Saulo clauo prudētie cōfixa nō fuit. Saul⁹ ecclesiā dei ꝙsequbat. Cū vero in Paulo ꝓfixa fuit: ipe ꝑ eccl̃ia passus est. Man⁹ xo opis necessarij clauo tēperātie ꝓfigi dz ne lapsa nimis ad supflua extēdat. Necessaria opa sunt naturalia: vt dormire/comedere ꝛ sīlia. Et no. xp̃us de cruce. Pes cedr⁹ est: trūc⁹ cypressus: oliua supmū.

Quare corpus xpi in pascue ī vino ꝛ aq̄ deponit. Palmaq̄ trāsuersus xp̃i sunt in cruce ligni. Oscula ꝛ adorata cruce duo ꝓbyteri deferūt ad altare corp⁹ dñi q̄ die pridie fuerat ꝓsecratū ꝛ reconditū Sacerdos xo in cuta casula illud super corpora le disponit iuxta lat⁹ calicis ī quo sit vinū ꝛ aqua mixtū nō sctificatū: quasi ipso facto dicat. Hoc est illud corpus de quo sanguis ꝛ aqua fluxerūt. Utrū autē ex cōtactu hostie vinū cōsecret dictū est in titulo precedēti. Quo facto incipit mor. Hrem⁹ ꝑceptis salutaribus pficiēs dñicā oratione ꝛ illam Libera nos q̄s: in quo repūtat antiqua ap̃lor⁹ celebrādi missam ꝙsuetudo. Prius em̄ lectione pre missa dicebant solūmodo xba illa. Hoc est corpus ꝛc. Hic est sanguis me⁹ ꝛc. Sz tp̃i postmodū dñicā orationē addiderūt: ꝛ ita illo mō hac die celebrat de quo dictū est in principio. iiij. partis. Ex ḡbus colligit q̄ sola dñica oratio nō sufficit ad eucharistiā ꝓsecrandā. Siquidē sacerdos alio tpe dicēs. Per ola secula sc̃lor: eleuat calicē cū corpore dñi ꝛ postea dicēs. Preceptis ꝛc. Calicē depositū iterū coopit: ī quo illud nobis significat q̄ de cruce deposit⁹ corpus dñi sepelit. Duo aūt presbyteri qui hodie corp⁹ ad altare deferūt: repūtant Joseph et Nicodemū qui corpus dñi tulerunt ad sepulcrum Tres ꝓmissi canonis articuli. s. Preceptis: Pater noster: et Libera nos q̄s: sup depositum calicē ꝓferuntur: q: tribus diebus sepultus dñs occultatur: ꝛ oratio ipsa Libera nos: alta voce sicut et dñica oratio ꝑfertur: put dictū est in quarta parte sub tītu. de silentio post orationē dñicā. Hec est pretereundū q̄ hac die q̄n particula hostie in calicem mittitur nō dñr verba illa. Fiat cōmixtio q̄ ibi de sanguine mētio fit: sed in calice sanguis nō est nec hodie ꝙsecrat⁹ fracta hostia nō dicitur Pax dñi ꝛc. Eo q̄ oscula circūstātiū nō sequunt. Oratio quoq̄ illa. Dñe Jesu xp̃e fili dei ꝛc. Et illa. Corp⁹ tuū dñe omittunt: q: ibi mētio de sanguine fit. Omittunt ēt illi Ihesus. Quid retribuā dño ꝛc. Illa quoq̄. Placeat tibi etiā omittit q: ibi ꝓtinet Prestavt hoc sacrificiū q̄n oculis tue ꝛc. Hac etiā die sacrificiū nō offert sacrāliter: sed sumit altera die oblatū. Agn⁹ dei nō dr: q: nō videt esse inuocādus q̄ cernitur in agone deficere. ꝛ cū silētio sacerdos cōcat: vñ postcōio nō cātat: q: nobis sumētibus sanguis ille quē sumim⁹ de ore nostro ꝑ nobis ad dñm clamat. Nos em̄ sum⁹ terra illa q̄ apegen. 4 ruit os suū ꝛ bibit sanguinē Abel. i. xp̃i quē effu- Psal. dit Cayn. i. ppl's iudaic⁹ vñ fact⁹ est vag⁹ ꝛ ꝑfug⁹ lvij. sup terrā: iuxta illud. Dispde illos in virtute tua: Matt. ꝛ factus est maledict⁹ illa maledictione: sanguis xxvij. ei⁹ sup nos ꝛ sup filios nostros. Et rursus postcō munio q̄ iubilū ꝛ letitia significat nō dr: q: eccl̃ia Quare illa die plorat. Sed queritur quare xp̃s voluit pa- xp̃s pati vo- ti sexta feria. Respōdeo vt dies qua crucifixus est luit vi coaptaret sexte ferie prime creationis ꝛ sexte etā feria. ti hui⁹ mūdi. Sicdē in sexta feria prim⁹ hō. s. adā creat⁹ est ad imaginē dei: ꝛ ex latere ei⁹ dormītis sūpta costa femina fabricata: ꝛ in sexta etate siti⁹ dei: vt hoiem ad imaginē dei creatū redimeret et in carne apparuit q̄ in sexta feria dormiēs ī cruce sanguinē ꝛ aquā de latere suo: vñ sct̄ā eccl̃iaz cōsecraret emisit. Jō ergo in sexta feria pati voluit: q: cū tali die Adā peccauerit illa etiā die hoiez redimere voluit: de hoc dictū est sub ti. de natali. Et nota q̄ xp̃s ꝛpletis. xxxij. annis ꝛ mēsibus tribus vel ꝛm Chrisost. xxxiij. ꝛ dimidio crucifixus est: eadē die qua ꝓceptus est de virgine. s. in sexta feria q̄ fuit. viij. Kal. Aprilis de quo dicetur in. vij. parte sub festo annūciatiōis. ¶ Querit etiā cū de morte sctōr cum gaudio festa in eccl̃ia celebrent: q: preciosa in cōspectu dñi mors sanctor ei⁹: quare ecclesia hodie de morte dñi cū gaudio sit̄ nō solēnizat. Videt ei⁹ q̄ multo magis deberet letari ꝛ festū de illa celebrare cū mors ipsius sit preciosissima ꝛ mors mortis: ꝛ est nostra redēptio: ꝛ q: apostolus gloriandū ait in cruce dñi nostri Jesu xp̃i. Respōdeo q: ipse ꝑ peccatis nostris mortu⁹ est sicut dicit dñs ꝑ Esa. Propter scelus populi mei pcussi eū ꝛ ideo deberet homo erubescere nō gaudere cū ꝛ sol insensibilis erubescēs radios suos retrouertit: q: obscurat⁹ est ꝛ petre scisse sunt. merito ergo oēs hō ī hac die tristitiā ꝓtendit ne esse durior lapidib⁹ videat. Ꝑeterea ipe dñs tristis fuit. Ūñ tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē: ꝛ etiā btā virgo. Unde tuam ipsius animā pertransibit gladius: ꝛ apostoli de cōe. dist. iij. sabbato. Merito igitur in hac die ecclesia in arctissimo est teiunio ꝛ silētio ꝛ tristitia ꝙssiōis: de hoc dictū est sub festo circumcisionis. ¶ Rursus hūc diē celebram⁹ cū merore/tristitia ꝛ abstinētia: passiones vero sanctor cum gaudio: q: sancti post martyriū statim celos ascēderunt: xp̃s vero ad infernum descendit. Sed q̄n tartara cōfregit ꝛ inde sanctor animas eduxit et tertia die resurrexit: ideo tunc. s. die resurrectiōis maxime letamur. Hinc est q̄ passiones patrū veteris testamēti: q: ad inferos descēderunt nō celebramus ꝑterq̄ innocētiū: ex eo q̄ in ipsis singulis xp̃s occisus est: ꝛ Machabeor⁹: put in septima pte sub cor⁹ festo dicet: de hoc ēt dictū est in pte prima sub ti. de picturis. ¶ Et est notādū q̄ xp̃s ī passiōe sua redemit nō tm̄ illos q̄ tūc erāt ī lymbo ſferni. q̄ locus dicebat sinus abrahe vbi Lazar⁹ erat: sz ēt oēs futuros q̄ sciā morte vitā erant finituri. vnde

Ose vlt. Ero mors tua o mors morsus tu⁹ ero inferne: sz nec oēs q̄ ī ſferno erāt ide extraxit. ¶ Jtē querit ārē eccl̃ia non cōsecrat hac die corp⁹ dñi cū dñs dixit. Hoc facite ī meā cōmemorationē: ꝛ ga-

Ut ecclesia hac die nō conse- crat corp⁹ xp̃i. biloñ. cōcilio ō ꝙse. di. j. visum ō. Nulla dies excipit q̄ nō ꝑ viuētib⁹ depreceť. Preterea cū xp̃s immolat⁹ hac die ꝛ sabbato ḡuit ī sepulcro: ꝛ discipuli totā noctē sequētē vsq̄ diluculū ī tristitia trāsegerint: rōnabiliter videret vt ī hac die corp⁹ dñi ꝓficeret: ꝛ inde vsq̄ ad primā sabbati iugi silētio cōsopiti a sacri altaris mysterio vacaret. Ūñdeo ad hoc multiplex rō reddi pōt. ¶ Pria est: dñs nr̃ pridie q̄ pateret accipiens panē ꝛ calicē bñdixit: deditq̄ discipulis dicēs. Hoc ē corp⁹ meū. Hic ē calix meꝰ ꝛ tūc ĩmolatus ē in manibus suis: de qua immolatiōe subtulerit hoc facite in meā cōmemorationē. Illa igit̄ die. s. feria q̄nta nō est omittēda cū sit firmiter inſicta. Sexta xo feria est dies scā qua velut ī monūmēto ḡescit: sabbatū tertia qua velut a morte resurgit: resurrexit em̄ ān die: Triduū ergo dñice mortis q̄ ꝑfici neḡt eo respectu q̄ ipse a iudeis ē trucidat⁹: eo trāsponit q̄ ipe suis manibus immolat. Cuius quoq̄ rei illō magnū est iudiciū q̄ ī nocte cene luminarib⁹ extinctis vigilas celebramus. Sicq̄ vt in q̄nta feria quasi sexta ī duplī māna colligat: qñ in hac die quasi in sabbato nō inuenit. ¶ Scā rō est: q: eccl̃ia corpus illō q̄ flagelits ꝛ spīnis ꝛ cōtumelijs ista die reuera affectū est: non dz cū missarū solēnitatibus celebrare: qñ veniēte veritate dz cessare figura. ¶ Tertia q: oblata est hostia de manibus xp̃i ꝛ nr̃is. Nō ergo sacrificēt a mici dñi trucidāt inimici. Sz tñ, q: semp indigemus cōtone ꝛ semp est tp̃s cōicandi: sacerdos ipm̄ corpus recipit in hostia a die antecedēti reseruata ꝛ custodita. ¶ Quarta rō est qñ hac die velū templi scissuz ꝛ cozmua altaris trāsuersata sūt: ꝛ ita nō habem⁹ vbi corp⁹ xp̃i ꝓficiat. ¶ Quinta est q: ſ. recessit ꝛ sublat⁹ ē ver⁹ sacerdos. i. xp̃s spōsus eccl̃ie descēdit em̄ ad ſferos. ¶ Sexta rōnē ponit Jnno. papa de cōse. di. v. sabbato: dicēs q̄ tō in die parasceue ꝛ ī sabbato sctō sacramētū nō celebrat: q: cōstat ap̃los istis duobus diebus in merore ꝛ tristitia fuisse: ꝛ se ꝑ metum iudeor⁹ occultauisse. Missa em̄ q̄ in ipso sabbato celebrat: nō ad ipsum sabbatū: sz ad diē ꝑtinet subsequētē: vt ſra dicet.

Mat. xxvij. Mat. xxvj. Luc. ij. ¶ Septima q: Moyses ait. Dos tacebitis: ꝛ alij⁹. s. xp̃s pugnabit ꝓ vobis tacebitis em̄ calcauit solus. Cū igit̄ hac ꝑte nō sit corpus dñi cōficiēdū: ad hāc diē reseruādū est. Hec sexta feria ꝛ ab ista oēs alie sexte ferie ꝑiuilegiate sunt ꝑ xp̃i passionez: sicut ꝛ a sequēti dñica oēs alie dñice ꝑ eius resurrectionē. Sunt aūt huiusmodi sexte ferie sex priuilegia. s. xp̃i immolatio: in ferni spoliatio: mortis conculcatio/humani generis redēptio/paradisi apertio: ꝛ scripturarum manifestatio. In parasceue vno solo cibo vescimur: quia Christus ea die vnuz. s. latronem sibi incorporauit dicens. Hodie mecū eris in paradiso. Unde ipse dixit. Singulari

Sex ꝑ ille- gia sex refe- rie.

¶ De sabbato pasche. Cap. lxxviij.

Sequit videre de sabbato sancto pasche. Sane sicut de⁹ opibus creatōis mūdi. s. in sex dieb⁹ cōpletis ī septima requieuit ab oī ope q̄ patrarat: sic ꝛ in sexta etate recreatōis operib⁹ cōsummatis: iuxta q̄ dñs in cruce pēdēs dixit. Cōsummatū est in septia etate reḡuit. Cū em̄ aīa ei⁹ ꝑ sibilitatē corporis exiuit quodāmodo reḡuit: ꝑterea ī sepulcro dormiuit: ideoq̄ dies ista sabbatū appellat q̄ requies interpretat: vt dictū est ī ꝑmio scde ptis: q̄ anthonomatice sabbatū sctm̄ dr eo q̄ vr ꝑmissuz ē signi-

Tot officiū sabbati sctō ꝑtinet ad noctē pasche. ficat requiē xp̃i ab ope recreatōis ī fine sexte etatis: vel ꝓ requiē xp̃i ī cuius morte sanctificati sumus. Dicit ēt sanctū ꝓ baptismū q̄ fit ī die ista in qua noua eccl̃ie proles sāctificat. Hec aūt dies sicut precedēs nullū hz officiū diuinū: in quo constat ap̃los fugisse ꝛ in meroze fuisse: de cōse. di. iij. sabbato. Nā offm̄ q̄ cātat est noctis diei dñice: de cōse. di. j. in ieiunijs. lxxv. di. q̄ a ꝑibus. s. de resurrectiōe nō de sabbato: sicut ꝛ cōtingit in sabbatis quatuor tēpor⁹: q̄ apparet q: dr in cerei bñdictione. Hec est nox ꝛ in collecta misse. Deus qui hanc sacratissimā noctē. vñ antiquitus totū offm̄ de nocte dicebat: ꝛ adhuc ī plerisq̄ locis fit. ¶ Ꝓrio ad notādū q̄ cathecumini quoz⁹ est ip̃m offm̄ sepulti cū xp̃o: p baptismū resurgūt cū ipso. ¶ Scdo ꝓpter visitationē mulierū ad sepulcrū dñi mane venientiū. ¶ Tertio q: dñs de nocte resurrexit ꝛm Hieron⁹. ꝛ Hrego. ꝛ Ambr. ꝛ tō q: nox illa tāto lumine illustrata est de dñi resurrectiōe merito tūc vigilare ꝛ deo laudes canere debem⁹. Traditio quoq̄ iudeorū est xp̃m media nocte vēturū: in cuius figura angelus trāsiuit media nocte ꝑcutiēdo ꝓmogenita egyptioz: ꝛ dñs trāsiuit ꝓtegēdo ꝑplm̄ suū. Et hiero. Reoz in quit traditionē apostolicā ꝑmāsisse: vt in die vigiliarū pasche añ noctis mediū dimittere nō liceat ꝑplos expectātes xp̃i aduētū: vt resurgēti saluatori occurrāt: ꝛ postq̄ tp̃s illud trāsierit securitate ꝓsumpta festū cunctos agere diē. Sz q: qō ꝓ deuotiōe fuerat in stitutū in minus honestas actiōes quibus nox facultatē ꝓbet cōuersum est: institutū fuit vt offm̄ ipsius noctis de die celebraret. De hoc tactū est ī ꝓemio quarte partis: ꝛ in quinta ꝑte sub tit. de nocturnis. Augu. tñ dicit dñm in diluculo surrexisse: ꝛ ip̃m per quadraginta horas mortuū siue in sepulcro extitisse: cui eccl̃ia cōsentire vī que ꝓ resurrectiōe matutinū eadē celebrat hora. Silet ergo eccl̃ia vsq̄ in horā decimā: ꝛ tūc cōgregat ad offm̄ celebrādū qñ resurrectio appropinquat/vcz circa vesperam noctis q̄ lucescit in prima sabbati: ꝛ quā per totaz noctem vsq̄ ad diei claritatem cōtinuat vt illud impleat. Nox illuminatio mea in delitijs meis ꝛ nox sicut dies illuminabit. ¶ Tribus aūt de causis dr hec dies illuminata. ¶ Primo q: refulget in delitijs nr̃is ꝑ redēptionē seu resurrectionē aīarū que hz fit in die parasceue morte dñi ꝛecuperata: eius tñ gaudiū ꝛ letitia est ad hanc noctē trāslata ꝑpter rationē ꝓsitam sub quinta feria cene dñi vbi agitur de olei cōsecratione. ¶ Scdo ꝓpter resurrectionem corpoꝛū q̄ dño resurgente prima sabbati sperat futura: ideoq̄ vigilamus ꝛ resurgenti vigilādo cōcinimus. ¶ Tertio ꝓpter baptismi sacramentuz q̄ hodie celebrat: quon iam ab illis (au-

Psal. cxxx

Universidad de

sle sumpsit et eor dñi ⁊ illarū nobis tribuit fructū. Celebratur eñ hac die cathecuminor⁹ oīm vt ipi xpo cōsepulti ad baptismū in morte cū eo resurgāt Hec ergo nox pascha dr qđ trāslt⁹ interpretat: qr trāsiuit dñs de mundo ad patrē: de morte ad vitā trāsimus ⁊ nos. Pascha eñ nostrū immolatus est xps: de hoste ad patrē: de tenebris ad lucē: de reatu ad gratiā: de pena ad gloriā: de pugna ad victoriā. Hec nox siue pascha in qua resurrexit dñs fuit xvij. luna mēsis primi. i. Aprilis q est prim⁹ apud hebreos q spurāt mēses sm lune cursum. Ideo q dē in mēse prio resurrexit qr ipse est principiū. Itē ideo in luna. xvij. vt p observationē decalogi pduceret nos ad eternā requiē sabbati sui. Surrexit igit tunc cū luna alta petit ad designādū q ecclia petere dz alta xtutis ⁊ scādere ad tēpla celor. Itē tertia hebdomada lune surrexit p qđ tertiū tps. s. gre aduenisse significauit ⁊ inde est q cū sempi luna tiōe aprīl ⁊ i plenilunio hāc solēnitatē extussu dñi celebrem⁹: qñq in nro aprili ⁊ qñq in martio eā solēnizam⁹: sed cū post. xij. lunatiões pstituim⁹ innuīt q p decē legis ⁊ duo charitatis pcepta ad resurrectiōis gliam pueniem⁹. Si xo eā post. xiij. lunationes obseruam⁹ innuīt q p decalogi ⁊ trinitatē pueniem⁹ ad gloriā eternitatis. Adhuc iō hec nox in plenilunio celebrāt: qm luna tunc luminis a sole mutat. Luna est ecclia: sol xps q duz occidit occidit: sz ei⁹ occasu ecclia gre plenitudine illustrāt. Itē hec nox in qua xps resurrexit eq nocctio trāsacto qñ. s. dies icipiūt crescere ⁊ esse maiores noctib⁹ celebrāt. ¶ Prio qr post ignorātia plō gāt de deo scia ⁊ vbi abūdauit iniqtas supabūdauit gra. ¶ Scdo qr xtutes i nobis crescerent vitia supare dñi. ¶ Tertio qr p eius resurrectionē tenebre mortis cepere minui ⁊ dies vite incepit augeri. ¶ Quarto qr pīm q est lumē de lumine pueniāt ad diē lucis eterne. Itē hec nox in qua xp̄s qñ post hyemis aspitatē flores xnāt ⁊ volucres iubilāt qr pulso phdie gelu mūd⁹ florūt pulchritudine xtutis. Et i oēm terrā exiuit son⁹ eor: hec nox ē vtriusq dici cōis. s. sabbati pcedētis ⁊ dnice sequtis. Mā vsq nūc dies pcedebāt nocte nūc ecōuerso fit. Cōdito: eī tpis fecit vt a principio dies naturalr pcederet nocte sz qđ dr scriptura fiat lux ⁊ facta ē lux ⁊ ea pcedēte p superi⁹ hemispheriū ab oriēte in occidētē factū est vespe: ⁊ redeūte ea per inferi⁹ hemispheriū ab occidēte in oriētē factū est mane. Precessit ergo dies nocte in signū q hō siue Adā trāsitur⁹ erat de luce xtutis in tenebras vitio siue q hō a die paradisi decēderet ad noctē inferni: sed in resurrectiōis nocte artificialiter fecit dñs vt nox reciprocādo pcederet diē i signū reparationis scōi Ade q nos p suā resurrectionē de pctōr tenebris reparauit ad lucē: vñ apls. Nox pcessit dies aut appropiquabit. Seriatim igit huius dici officiū psequētes dicem⁹. ¶ Prio p quē quō ⁊ quare agni de cera hac die fiant. ¶ Scdo de benedictiōe cerei. ¶ Tertio de lectionib⁹ ⁊ tractib⁹. ¶ Quarto de bndictione baptismi sine fonte. ¶ Quinto de baptismo vbi agit de vestibus quas neophiti octaua die deponūt de patrinis. ¶ Sexto de confirmatione. ¶ Septimo de missa.

Ro. 13.

¶ Per quem quomodo et quare agni de cera fiant. Cap. lxxix.

A

EM primis itaq hac die accoliti ecclie romane faciūt agnos de cera noua benedicta vel de cera cerei paschalis anni pcēdētis admixto crismate q in sabbato in albis in ecclesia per dñm papā populo distribuuntur. Agni isti significāt agnum illū immaculatū qui tollit pcā mundi. Cera significat eius humanitatē sicut bīus Greg. dicit mel i cera diuinitas in humanitate. Apis qdē q operatur cerā cū mele: nulla resoluitur libidine. ⁊ bta Ago eū qui est deus ⁊ homo pcepit sine virili semine. In cera admiscet oleū seu crisma: qr dñs nr plen⁹ est mia: q p oleū designat i octaua distribuūt: qr i octaua resurrectiōis dñs suis pmia distribuit. Rurs⁹ agn⁹ in agno cereo pfiguratus ⁊ in pascha immolatus ad memoriā reducitur: cui bīus Greg. oleū infundi instituit qū paschalis agni mysteria reseruāt. Hi etiā cerei agni figurāt agnos nouelios de qb⁹ ecclesia cātat in sabbato in albis: ⁊ iō qñq in illo sabbato fiunt qđ etiā vsus apostolicus docet: qm i dnica tūc sequēti dño pa. mēsam intrāret agnos cereos capellanis ⁊ familiaribus suis distribuere volēte: vnus accolitus soleniter portās ⁊ presentās sibi agnos ipsos ōr ter alta voce. Dñe. d. d. isti sunt agni nouelli q annūciauerūt alla: mō venerunt ad fontes ⁊c. Hi agni a fulgure ⁊ tēpestate fideles ⁊ credētes defendūt pter xtutē sanctificationis ⁊ bndictiōis. Sane sm quarūdā ecclias cōsuetudinē cere⁹ distribuit in octaua pasche pplo ad suffumigādas domos ad significādū q in victima resurrectione xps fidelibus in premio tribuetur ad quod expressi⁹ significādū Romana ecclia agnos fecit supradictos.

A

Agnis cereis fit romane more.

B

Agni cerei significant carnem xpi.

¶ De benedictione cerei. Cap. lxxx.

A

SEcundo loco paschalis cereus bndicit. Circa qđ sciēdum est q in principio officij totus in ecclia debet ignis extingui ⁊ nouus de lapide percusso cuz calibe: vel ex cristallo soli obiecta debet elici ⁊ de sarmēto fodueri. Ignis vet⁹ veterā significat legē: cui⁹ figure i morte xpi pplete fuere: ⁊ ideo velut extīcte cessare debuerūt: sed de lapide. i. de xpo qui est lapis angularis q verbere crucis percussus spūs sctūs nobis effudit: vel de cristallo inter solē ⁊ lunā media te. i. de xpo q fuit mediator inter deū ⁊ hoiem q sicut tpe restat ignez in terrā mittere venit nouus ignis elicit dū pei⁹ passionē vl resurrectionē spūs sctūs nobis effūdit cui ꝓbet altmētū sacrm. i. xps q est vitis xa. Cristall⁹ quoq plucida est xpi humanitas resurrectiōe splēdidissima. Adhuc nouus ignis iō bndicit: vt sicut ille q est lumē in deficiēs illuminās oēm hoiem venientē in hūc mūdū igne illuminauit Moysen: ita illumīet sensus ⁊ corda nra vt ex his tenebris ad lumē ⁊ vitā eternā mereamur puenire. Hec ēvana religio solēt pcessione ad hui⁹ ignis bndictionē exire i quo meminisse debem⁹ exeundū nobis esse ad illū qui tudet extra castra eiecerūt. Exeam⁹ ingt apls ad eū extra castra imp̄operiū eius portātes ⁊ bndicimus illum cum cruce ⁊ aqua: vt nos in passione eius per quem spūs sctūs accipim⁹ loros esse significemus. Rursus exīctis ecclie luminaribꝫ ⁊ igne de pcessi calibe excusso ignis aqua aspgit bndicta: qz extinctis aplis q lumē mūdi a xpo dicti sunt de xpo petra excussus est ignis charitatis cū calibe lācee

Ro. 13.

B

Quare ignis quo extingui tur ⁊ nouus vulnerātis dñi sanguis ⁊ aq de eius corpore sacro emanauerunt a qb⁹ habēt efficaciā sacra: qb⁹ mediātib⁹ in amore dñi inflāmamur aqua gre pfusi. Et attende q sicut in his singul dieb⁹. s. cena dñi parasceue: ⁊ sabbato sctō ignis extinguit sicut volūt qdā: vt etiā ex eis nou⁹ ignis in memoriā passiōis: vt pdixim⁹ accēdat. Subsequēter bndicit cere⁹ ex institone zozimi ⁊ theodori primi pape: sz beatr⁹ diacon⁹ cassinen. monachus al's bndictiões dicta uerūt q in vsu nō sūt. Bndicit aūt iō: qm ex simplici sui natura absq bndictione nō pōt trāsire ad significationē mysterij colūne ignis: de qua tā dicēt. Bndicit etiā pter gliam resurrectiōis eius quē ⁊ pf bndicit: ⁊ qz p ipm ipse xps visibilr ad me moriā reducit. Bndicit qdē etiā pnte epo vel sacerdote a diacono q ē minoris ordis: qz xps resurgēs a mortuis pmū Marie magdalene se manifestās voluit p debiliorem sexū gliam sue resurrectiōis aplis nūciari: vt sicut nre mortis initiū p mulierē in mūdū intrauerat: ita ⁊ reparatiōis initiū p mulierē i mūdo nūciarēt. Adhuc diacon⁹ bndicēs cereū sīgt euāgelij p dicatorē q xp̄m pro nobis passionis violētia corpalr extīctū dz laudū bndictiōib⁹ hdicādo resurrectiōis luminosa gra reddere illustratū: q dalmatica induit: qm dz esse celesti cōuersatione adornat⁹ quam dalmatica ipsa designat.

C

Cur ce⁹ paschalis a diacono ⁊ non a suptore bndicit.

D

Cere⁹ paschalis quid significet.

¶ Porro cere⁹ sup colūnā illuminatus significat prio colūnā ignis q pcedebat in nocte pphn. isrl. extīct⁹ no sīgt colūnam nubis q precedebat i die prima qdem de nocte illuminās: ⁊ scda in die refrigerās in qua spūs sctūs significabat. Tenuit qdē in nobis colūna nubis figurā humanitatis: et colūna ignis figurā diuinitatis. Recte aūt cere⁹ colūnā significat. Mā ille precessit pplm ad mare rubrū in q baptizati sūt: iste xo pcedit neophitos ad baptismū. Itē ille pcessit pplm vsq ad terrā p mistionis: iste xo pcedit septē diebus neophitos ad fōtes: ⁊ dñs nos pcedit vt paret nobis viā vsq ad patriā q post finē huius vite que septenario reuoluit nobis pmittit. ¶ Et nota q nec in prima nec in scda mānsione colūna pcessit pplm sz tertia: pria mānsio fuit in ramatha. scda in segor: tertia in ethā. Ramatha interpretat cōmotio timee. segor tactres mānsiones his trib⁹ dieb⁹ dñi coaptant. s. dieb⁹ passiōis sepulture ⁊ resurrectiōis. Mā i die passionis fuit dñs qsi in ramatha. i. in cōmotiōe timee: vez i cōmotiōe iudeox q ad modū timee vestē icōsutilē dñi. i. ecclie vnitatē: imo ⁊ ipm demoliri nixi sūt. Sz deh ac mānsiōe qsi exiuit cū obūt ⁊ venit in segor. i. in tabernacula cū in sepulcro latuit ⁊ tāq fortis miles fortē diabolū ligādo vasa ei⁹ diripuit. tabernacula eñ militātiū sunt. Sed de hac mānsiōe exiuit cū surrexit ⁊ intrauit in ethā. qđ interp⁹ firmū seu pfectū seu signa ei⁹: qz ipe resurgēs a mortuis iā nō morit: mors illi vltra nō dñabit: tūc signaculū suis fuit cū ipe eis gliof⁹ appuit: ⁊ eos tāq colūna ignis illuminauit. ¶ Scdo cere⁹ sup colūnā sīgt xp̄m q nos in huius mundi nocte illuminat: ⁊ in die a vitioꝝ incētiuo refrigerat vt pmissuz est. Recte qdē cere⁹ xp̄m significat pter tria q in eo sunt: ut chimē nāq aiam: cera corp⁹: et lumē diuinitatē sīgt. ¶ Tertio cere⁹ renouatus ⁊ illuminat⁹ post bndictionē significat nouā xpi do

Ro. vj

E

Cere⁹ paschalis

signis cat xp̄s Jo. 13.

ctrinā q est in no. test. q ait Mādatū nouū do vobis: vel gratiā nouā q nox dñica singulr illustrat: ē vez xpi resurrectionē q resurgēs a mortuis apparuit in carne gloriosus: ⁊ splēdore diuinitatis illuminat⁹. Hui⁹ eñ cerei cerā apes mater sine cōcubitu eduxit ⁊ xpi carnē virgo Maria pcepit ⁊ peperit ⁊ i carne dei quasi mel in cera pferēs inuiolata pmānsit. Incipit aūt cerei bndictio. Exultet iam angelica turba. De hoc cei est exultatio q extraxit suos de inferno ⁊ de ei⁹ victoria. Ascēdit eñ sup occasum dñs nomē illi ⁊ prio salutat pplm dicēs. Dñs vobiscū vt illū reddat benuolū ⁊ attētū. Cetersi lumē cerei seu ei⁹ significatio duplex ē: significat ei spūs sctūs quo xps plen⁹ fuit ⁊ gliā resurrectiōis ei⁹. Sedm primū mysteriū i qbusdā ecclias cere⁹ a principio bndictiōis accēdit qr xps ab initio sue pceptiōis spūs sctō fuit replet⁹. Exēmpla bndictiōis i hoc sonare vident. Mā statim circa principiū dr. Gaudeat se tell⁹ tātis irradiata fulgorib⁹ ⁊ postea subdit. Letet mr ecclia tāti luis adornata fulgoribus: ⁊ postea diacon⁹ rogat circūstātes cū eo miam dñi inuocare ad tā mirā huius luis claritatē: qđ sz de significato intelligat. s. de xpo. cōueniēs tā videt vt ipm significās ei aliquo mō put fieri pōt rndeat: ⁊ ei⁹ similitudinē gerat. Quārū ad alterū xo mysteriū: vez q lumē gliā resurrectiōis sīgt in qbusdā ecclijs illuminatio cerei vsq post appositionē incensi deferēt. infigit ei tpi cereo diacon⁹ quinq grana thuris in modū crucis cuz dicit. Suscipe sctē pater hunc incensi sacrificiuz vespertinū: sīcdē passio saluatoris reuera fuit sacrificiū vespertinū legis: tuxta illud. Eleuatio manuum mearū sacrificiū vespertinū: qz fuit in vespera mundi. i. in sexta etate factū: ⁊ in vespera diei: q grana thuri designāt aromata q mulieres emerunt vt vngerent crucifixū. Emerunt eñ ad literā aromata vespe sabbati qz sabbato siluerūt pter festum sabbati: ⁊ ostēdit ecclesia se illā deuotionē habere in aromatib⁹ xtutis: vel quīq grana signi ficāt q nq plagas in cruce receptas. Post hoc aliquantulū inferi⁹ fit cerei illuminatio: qz post passionē secuta est resurrectionis gliа: ⁊ lucet cathecuminis ante baptismū ⁊ post vsq ad octauas ad notādū q xps lucet ecclesie vsq in diē iudicij. In cereo etiā affigit tabula seu charta scripta q signi ficat tabulā in qua Pilat⁹ scripsit. Jesus nazarenus rex iudeox: quā vidim⁹ Parisi⁹ i capella illustris regis Frācox vna cū spinea cozona ⁊ ferro ⁊ hasta lācee: ⁊ cū purpura qua xp̄m induerūt: ⁊ cū syndone qua cozp⁹ fuit inuolutū ⁊ spōgia ⁊ ligno crucis ⁊ vno ex clauis ⁊ aliis reliquijs multis. Et cū cere⁹ xp̄m significet merito i dicta tabula iscribit ann⁹ dñi: tūc currēs cū ei⁹ incarnatiōe: qz in cereo notat q xps est ann⁹ antiqu⁹ ⁊ magn⁹ plenus diez: de quo i. viij. pte sub ti. de anno solari dicēt. Ideo aūt xps ann⁹ dr: qz sicut in anno dierum habēt multitudo fructuū: ita ⁊ i xpo fuit ⁊ est multitudo oīz bonox fructuū. Hz ei xps suos mēses vt sunt. xij. apli: ⁊ suos dies vt sūt oēs fideles: ⁊ suas horas vt sūt neophiti. Scribit ēt i illa tabula ann⁹ ab origine mūdi currēs ad notādū q ipe estalphat o. Scribit ēt ibi i dictiov⁹ era ⁊ epacta de qb⁹ sub ti. de āno solari dicēt: ad notādū q hoiz actiones ⁊ tēpox successiões p diei dispositionē ordinātur. In qbusdā ecclesijs addit alter cereus minor:

Psa l. cxl.

F

Grana thuris quid significant.

G

Quid sīgt tabule cereo affixa.

Joā. 8. mat. v. primꝰ maior ꝓcerat in ꝑsonā xꝑi dicētis. Ego sum lux mūdi. aliter in ꝑsona apl̄oꝝ q̄b⁹ ipse dñs in q̄r. Vos estis lux mūdi vterq; cereꝰ ꝓcedit cathecumi nos ad baptismū ⁊ apl̄os ad terrā ꝓmissionis. Itē xꝑs ꝑ se illuiat eccl̄iā: illuiat etiā illā ꝑ apl̄os quoꝝ ꝓcepta diligēter intuerī ⁊ obseruare debem⁹ qđ ostendit ex illuminatione aliorꝝ cereoꝝ q̄ ab aliis duob⁹ illuminant. In pleriscꝝ xo eccl̄ijs duo alij parui cerei accēdunt a maiori: ⁊ statuit vn⁹ ab vna parte cerei bñdicti ali⁹ ab alia q̄ significāt sāctos noui ⁊ vete. test. q̄ xꝑm illuminati sunt ⁊ ꝑ doctrinā apl̄oꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ q̄ cū xꝑo ꝑcordāt. Illi aūt ꝛc. Eccl̄ie luminaria ex igne maioris cerei accēdunt ur ad figurādū q̄ ignis spūs scī a xꝑo ꝓcedit: ⁊ qđ nō solū ꝓphete ⁊ apl̄i q̄ ꝑ duos cereos significant. verūtiā oēs eccl̄ie fideles a xꝑo illuminati sunt: q̄ ideo sunt duo: tū q̄ apl̄i bini ad ꝓ dicādū missi sunt: tū q̄ discipuli ⁊ alij illuminati a xꝑo gemina charitate feruēt: ⁊ tā xꝑo q̄ exēplo lucēt. Possunt etiā ipsi duo cerei cathecuminos significare q̄ a lumie maioris cerei accēdunt: q̄n a lumine xꝑi oportet cathecuminos illuminari. Lumē qđe xꝑi est ei⁹ glia ⁊ doctrina: q̄ ꝑ sequētes lectiones intelligunt ur seu insinuantur. Luc. x.

De lectionib⁹ ⁊ tractib⁹. Cap. lxxxj.

Tertio loco circa lectiones ⁊ circa tract⁹ sciēdū q̄ lectiōes q̄ xꝑi glorīā doctrinā significāt: iccirco carēt titulo: q̄ cathecumini nōdū sunt ciues Hierusalē ⁊ scripturas ignorāt ⁊ noīa ciuiū Hierl̄m ignorāt. Q̄n si eis nominarent: ⁊ noīe doctoꝝ veteris vel noui testamēti forte poti⁹ cōtemnerēt q̄ venerarent. Carēt etiā titulo: q̄ xꝑs caput nr̄m nōdū redditū est nobis. Legunt quoq; sine tono q̄n ī eis ilspiēne titu tes ⁊ cathecumini simplices instruunt. Lectiōes lo legū aūt in q̄busdā eccl̄ijs legunt q̄tuor in q̄busdā sex tur / et in q̄busdā. xij. ⁊ ī q̄busdā. xviij. q̄ q̄tuor legūt: ī fa tono ⁊ ciūt q̄ doctor cathecuminoꝝ dz esse ꝓuiantor eoꝝ de nūe ro ca ꝑ. mēsam q̄ ī tabernacula dñi fuit significāt. Que xiij. pedes habuit q̄ sacra scriptura q̄tuor modis expōit: vcz historice: allegorice: tropologice ⁊ anagogice qđ plenius dictū est in ꝓmio huius libri. Prima lectio. In ꝓncipio creauit deꝰ celū ⁊ terrā q̄ est Beñ. j. c. historiā mōstrat. Ad literā em̄ facta sunt que ibi dicunt de creatiōe celi ⁊ terre ⁊ aliaꝝ rerū: de hoīe q̄ factus est ad imaginē ⁊ similitudinē dei ꝛc. ⁊ sic de alijs. Scđa lectio. s. factū est in vigilia ꝛc. q̄ est Exo. xiij. c. ꝓtinet ad allegoriā. Tertia. s. apprehēdēt septē mulieres ꝛc. q̄ ē Esa. xiij. c. ad tropologiā. Quarta. s. hec ē hereditas seruoꝝ: q̄ est ibidē. lv. c. ad anagogē. ꝓut ifra patebit. Ueruz si diligēter attēdere volum⁹ ꝓma lectio ⁊ scđa tā ad ꝓmū q̄ ad scm̄ pedē ꝓtinēt. tertia potius ad scđz q̄ ad tertiū. Pria ꝓtinet ad scđz pedē sicut ad ꝓmū. nā q̄ ī ea historice dicunt allegorice exponunt xbi gratia. Factꝰ est hō xꝑs ad imaginē ⁊ similitudinē dei: masculū. i. xꝑm ⁊ feminā. i. eccl̄iā creauit eos. Uel ēt partim ad scm̄: partim ad tertiū refert: q̄ opa sex dierū coaptant opibus lucis spūalis: q̄ interī⁹ reformam ur ⁊ illumiamur. Hēpe op⁹ ꝓmi diei fuit lux qua significāt illuminatio fidei. Op⁹ scđi diei fuit firmamētū qđ diuidit aquas supiores ab aq̄s inferioribus: hoc est fundamētū sacre scripture qđ diuidit aquas supiores. i. angelos ab aq̄s inferioribus. i. hoībus q̄ eo nō indigēt. Op⁹ tertie diei fuit segregatio aquaꝝ ab arida. i. segregatio eoꝝ q̄ dediti sunt fluxui carnalitatis ⁊ voluptatū: ⁊ q̄ q̄ad modū aq̄ ser alios q̄ stitūt ab his q̄ ad modū arida ꝛ stitūt fōtē aq̄ viue vt possint fructificare dicētes. Sitiuit aīa mea ad deū fontē viuū ꝛc. Quarte diei op⁹ est luminaria ī firmamēto. Hec lumiaria sunt doctores q̄ inhērētes firmamēto sacre scripture ī ferioribus lumīe sciētie lucēt. Quinte diei op⁹ est creatio piscīū ⁊ auiū ex aquis p̄ q̄ intelligunt renati ex aquis baptismatis quoꝝ q̄dā bñficio baptismatis vtunt ad modū piscis vt paruuli: q̄dam xo alis gemine charitatis ad instar auiū volāt ad superiora vt boni adulti. Unde in prima lectione dicit. Spiritꝰ dñi ferebatur sup aquas. s. baptismi. In aq̄s remanēt pisces. i. curiosi: aues xo. i. baptizati ad celestia volāt. Sexte diei op⁹ est creatio aīaliū de terra. Siquidē terra caro nostra est: ex q̄ creant aīalia cū ex ea ꝓcedāt opa viua: ⁊ interior hō noster reformat vt in eo imago ⁊ similitudo dei reluceat ſm q̄ dictū est ibi. Factꝰ est homo ad imaginē ⁊ similitudinē nostrā. ¶ Rursus per primā lectionē instruunt baptizādi ne credant Manicheis. Qui dñt oīa hec visibilia a rege tenebraꝝ fore creata. Post istā primā lectionē nullū sequit canticū. Sunt em̄ quatuor cātica sicut quatuor lectiones. post duas prias sequit vnū canticū: ⁊ post vltimā duo cātica sequuntur. Post primā ergo nō sequitur canticū qz in eo agitur de prio hoīe q̄ creatus ⁊ cū nō laudauit sed peccauit: ⁊ in eo oēs peccauerūt: iōq; potius deberet sequi luctus q̄ cāticū q̄ est exultatio mētis habita de eternis. Qz vero primus homo per oblectamēta pctī a glia cecidit: ⁊ ad eā redire possumus si rōne cōtra pctm̄ steterim⁹: iccirco orat sacerdos post lectionē dicēs. Deus q̄ hoīez mirabiliter collocasti ⁊ mirabiliter creasti ⁊ mirabili⁹ reformasti: da nobis cōtra oblectamēta pctī ratione ꝑsistere: vt ad eterna gaudia ꝓuenire mereamur. Et in eo etiā q̄ ipse dicit q̄ hoīem mirabiliter creasti ⁊ mirabili⁹ reformasti innuit q̄ ī ꝓcedēti lectiōe historice agitur de hoīs creatiōe ⁊ allegorice de ei⁹ redēptiōe id est de illo p quē est facta redēptio. ¶ In scđa lectiōe est historica narratio: sz ipa ꝓtinet ad scm̄ pedē mēse: q̄ qđ ibi historice dr allegorice intelligitur. Mā sicut in mari rubro submersi egyptijs liberati sūt hebrei ita ī baptismo submersis vitijs ⁊ pctīs liberatur ppls dei. Unde post illā lectionē sequitur canticum letitie ⁊ exultationis: vcz Cantem⁹ dño. Exo. xv. c. In quo exultat ppls xꝑianus q̄ a spiritualib⁹ egyptijs ꝑ baptismū est liberatus sicut iudei a corporalib⁹ ⁊ iō sacerdos orat vt dñs salutē gētiū operet̄ in aq̄s baptismatis mysterio: quo ipse ꝓtoz pplm ab Egyptijs liberauit. Per egyptios q̄dē peccatores: per mare rubrū baptismus intelligunt: ex quib⁹ egyptijs: neq; paruus: neq; magn⁹ remāsit: nec etiā in baptismo magnū vel paruū peccatū remanet qđ ī pnīa facile nō cōtingit. Recte igit subijcit canticū illud. Cantem⁹ dño: qz ꝛ q̄diu homo in pctō est dñm laudare nō pōt: qz nō est speciosa laus in ore pctoris: tū cū liberatus est pōt cātare dño primū cāticū. s. de liberatione sua. ¶ Tertia lectio q̄ est Esa. Pertinet ad scđz pedē mēse. s. ad allegoriā: lz ad tertiū. s. ad tropologiā vtcūq; valeat coaptari. In ea em̄ cōtinent

sacra xꝑi ⁊ eccl̄ie. Sacrm xꝑi ibi notat vbi dr. Septē hēdēt septē mulieres virū vnū. Mulieres septē sunt septē dona spūs sancti in baptismo collata: q̄ apprehēderūt vnū virū. i. xꝑm vt in eo plene ḡ̄ceret: qđ ī alio hoīe facere non poterāt vitijs ⁊ pctis impedītibus. Sequit ibi. Panē nr̄m comedemus: qđ ad ipsum spiritū sanctum cuius hec dona sunt refert. Mā spūs sc̄tus panē suū comedere et vestimētis suis cooperiri: nihil aliud est q̄ ꝑ ipsum. equalitatē patris ⁊ filij possidēte nullo indigere. Postea subiūgit. Tantū modo inuocet nomē tuū sup nos. i. tuli in quibus erit habitatio tua a noīe tuo xꝑiani dicāt. Aufer opprobriū nr̄m qđ. s. a malis hoīb⁹ passi sum⁹ a qbus sepe ꝑ vitia ⁊ pctā expulsi sumus. Hec est ergo allegoria. Moralr aūt ꝑ septez mulieres intelligunt hoīes septiformi ḡa repleti. i. sapiētes / intelligētes / ꝓsulātes / fortes / sciētes / pij / timorē dñi habētes: q̄ apprehēdēt vnū virū id est xꝑm ei ꝑ fidē ⁊ charitatē adherēdo. Hi dicāt q̄ in lectiōe ipa sequit. s. Panē nr̄m comede m⁹. i. corp⁹ tuū qđ ē nr̄ panis. qz nobis ad refectionē dat⁹: ⁊ vestimēt⁹. s. bonoꝝ operū ꝑ frigus pctī cooperiemur. Inuocet tātūmodo nomē tuū super nos: vt vcz a te xꝑiani dicant. Aufer opprobriū nr̄z. s. ne serui diaboli noīemur. i. eo xo qđ sequit. Si abluerit dñs sordes filiarū syō ⁊ lauerit sāguinē hierusalē de domo ei⁹ in spū iudicij ⁊ spū ardoris: notat sacrm eccl̄ie: p sordes notat leuiora pcta: p sanguinem grauiora. Leuiora em̄ pctā lauat dñs in spū iudicij. i. leuioris correctiōis grauiora in spū ardoris. i. grauioris satisfactiōis. Notat igitur in hoc effectū baptismi: qz dñs tā grauiora pcta ꝑ leuiora tollit ꝑ baptismū. Post hāc lectionē sequit cāticū qđ est primū canticū synagoge. s. Facta est vinea dilecto meo esa. v. c. Uinea em̄ ad lraz synagoga ē sepes circa eā sūt observātie legales: turris in ea est templū: torcular altare holocausti: ⁊ in eis sacra eccl̄ie nihilomin⁹ itelligunt. Uinea em̄ est eccl̄ia que facta ē in corno illo. s. de quo scriptū est. Exiit corno saluris nobis. hoc corno est xꝑs. ⁊ vinea facta est in loco vberi: xꝑs est loc⁹ vber: de quo dictū est. Mons dei mons pinguis. Circa hāc vineā sepes est diuina ꝓtectio. fossa timor dñi. turris est xꝑs ꝑ quo dictū est. Esto nobis dñe turris fortitudinis. torcular crux xꝑi ꝑ quo dictū est. Torcular calcaui sol⁹. Et qz in lectiōe ī cātico exprimūt sacra ecclie synagoge: idcirco sacerdos orat dicēs. Deus q̄ nos ad celebrādū paschale sacrm: vtriusq; testamēti paginis īstruis. vtriusq; testamenti: dicit vtriūq; testm̄: ⁊ subdit. Da nobis intelligere miam tuā vt perceptiōe ꝓsentiū munerū firma fit expectatio futurorum. Misericordia dñi quā nos ītelligere optat est remissio peccatoꝝ in baptismo. ꝓsentia igit munera sunt spūalia dona quē ꝑsenti percipimus. ¶ Quarta lectio est. Hec est hereditas seruoꝝ dñi. iustitia eoꝝ apꝰ me dicit dñs: ⁊ ptinet ad quartū pedē. s. ad anagogen. Hēpe sicut ex predictis patet in prima lectiōe instruit homo de sua formatiōe. i scđa, tertia de reformatiōe q̄ fit in baptismo per Jesum xꝑm: ⁊ iā non restat nisi qđ instruat cathecuminus de vita btā ⁊ de bonis moribus p quos ad eā venit q̄ i hac quarta lectiōe docent. Siquidē vita eterna ē hereditas q̄ seruis dñi debet: ⁊ iustitia eoꝝ est apud deū. Mā meritis eoꝝ iustificat debet: vt apꝰ eū eterna

A Quare lectiones hac die sine titulo legūtur in q̄busdā eccl̄ijs legunt q̄tuor in q̄busdā sex. et in q̄busdā. xij. ⁊ in q̄busdā. xviij. q̄ q̄tuor legūt: ī fa cīūt qz doctor cathecuminoꝝ dz esse ꝓuiantor eoꝝ de nūe ro ca ꝑ. mēsam q̄ ī tabernacula dñi fuit significāt. Que xiij. pedes habuit q̄ sacra scriptura q̄tuor modis expōit: vcz historice: allegorice: tropologice ⁊ anagogice qđ plenius dictū est in ꝓmio huius libri. Prima lectio. In ꝓncipio creauit deꝰ celū ⁊ terrā q̄ est Beñ. j. c. historiā mōstrat. Ad literā em̄ facta sunt que ibi dicunt de creatiōe celi ⁊ terre ⁊ aliaꝝ rerū: de hoīe q̄ factus est ad imaginē ⁊ similitudinē dei ꝛc. ⁊ sic de alijs. Scđa lectio. s. factū est in vigilia ꝛc. q̄ est Exo. xiij. c. ꝓtinet ad allegoriā. Tertia. s. apprehēdēt septē mulieres ꝛc. q̄ ē Esa. xiij. c. ad tropologiā. Quarta. s. hec ē hereditas seruoꝝ: q̄ est ibidē. lv. c. ad anagogē. ꝓut ifra patebit. Ueruz si diligēter attēdere volum⁹ ꝓma lectio ⁊ scđa tā ad ꝓmū q̄ ad scm̄ pedē ꝓtinēt. tertia potius ad scđz q̄ ad tertiū. Pria ꝓtinet ad scđz pedē sicut ad ꝓmū. nā q̄ ī ea historice dicunt allegorice exponunt xbi gratia. Factꝰ est hō xꝑs ad imaginē ⁊ similitudinē dei: masculū. i. xꝑm ⁊ feminā. i. eccl̄iā creauit eos. Uel ēt partim ad scm̄: partim ad tertiū refert: q̄ opa sex dierū coaptant opibus lucis spūalis: q̄ interī⁹ reformam ur ⁊ illumiamur. Hēpe op⁹ ꝓmi diei fuit lux qua significāt illuminatio fidei. Op⁹ scđi diei fuit firmamētū qđ diuidit aquas supiores ab aq̄s inferioribus: hoc est fundamētū sacre scripture qđ diuidit aquas supiores. i. Beñ. j.

B Expō prie lectiōis.

C Expō tract⁹ vinea facta est. Iu. ij. Psal. lxvj.

D Expō quarte lectiōis. Esa. liij. et lv. capitu.

E Expō tertie lectionis

F Expositio duplex mora lis.

Here sis ma nichei orū in

Ecclē.

Arca Noe ecclesiaz signifi cat.

arfes ꝓ eo immolatus: ⁊ ita fili⁹ dei ꝓ nobis oblatus est sz nō ei⁹ diuinitas: imo eius corp⁹ ꝓ nobis est immolatū. Et qz in passiōe dñi maiorē efficaciā baptismus recipit: idcirco sequit quarta lectio. s. Factū est in vigilia matutina in qua ostēdit ꝙ in mari rubro submersi sūt egyptij: ⁊ liberati hebrei. Sacerdos em̄ ē Moyses baptismus mare cereus columna ignis: cathecumini egyptij baptizati hebrei. Tres prie lectiōes sumpte sunt ō gene. q̄rta de Exo. quā sequit cāticū: sīlr de Exo. sumptū qō est cāticū victorie. qui in sta lectio est. Hec est hereditas: sumpta de Esa. in q̄ agit de baptismo ibi. Sitientes venite ad aquas: vbi inuitant ad baptismū. Sexta lectio est audi Israel. sumpta de baruch. c. iij. sz cōueniētius ꝺr sumi de Hiere. qz q̄cquid scripsit baruch. de ore hiere. sumpsit. In ea agit ō xpi resurrectiōe q̄ in baptismi immersione significat ibi. Post hec in terra visus est ⁊ cū hoibus cōuersat⁹ est. Septima est. Facta est sup me manus dñi: sumpta de Ezechiele. xxxvij. c. in qua agit de ḡnali resurrectione cuius cā pcessit resurrectio xpi: ibi. Essa arida reuiniscūt. Octaua ē. Apprehēdēt septē mulieres virū vnū. sūpta est ō Esa. i q̄ xpi ⁊ ecclesie sacrz exprimit ⁊ ēt baptismus: ibi. Cū ablueritdñs sordes ꝛc. Postquā sequit cāticū Esa. i ꝑsona ecclie vez vinea facta ē. Mona est. Dixit dñs ad Moysen. Exo. xij. c. in q̄ sub figura agni immolati xpi passio ꝙ nobis īmolati exprimit. Decima est. factū est xbū dñi que est Jone. iij. c. Sub figura cū Jone i mare proiecti ⁊ a certo absorpti ⁊ tertia die euomiti significāt passio: sepultura ⁊ resurrectio xpi. Undecia scripsit Moyses ⁊ est Deutero. xxxj. c. i fine. quā sequit suū cāticū. Attēde celi: in quo ꝓmittunt premia renatis q̄bus i lectiōe lex dñi ꝓponit. Duodecia est. Nabuchodonosor Dan. iij. c. i qua figurate ostēdit ꝙ sicut angelus in camino ignis flāmā extīxit: ita spūs sctūs ꝙ baptismū flāmā pcti extinguit. Ut cathecumini baptismuz desiderātes cātāt cāticū. Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarū: qō sumptū est de psal. Ad oratiōnē aut q̄ post hāc lectionē sequit non ꝺr flectam⁹ genua in detestatiōnē ei⁹ ꝙ Nabuchodonosor rex in cōteptū dei coegit pplm genua flectere, ante statuā aureā quā erexerat. Romani vero dñr legere. xxiij. lectiōes: duodecim grece ⁊ duodecim latine: pp cām scriptā sub sabbato quarte hebdomade aduētus. Primo legunt duodecim grece iuxta trāslationē septuaginta interpretū q̄ est autētica apud grecos: postea duodecim latine iuxta nāz: ⁊ vt significēt cathecuminos fundari supza fundamentū apłoz ⁊ ꝓphetarū: postea desecēdit ad baptismū cū cātico. Debēt em̄ esse fontes in ecclia ⁊ nō alibi: qz mr est ex qua nona progenies ḡnatur. Quicūq; ergo numerus fuerit in lectiōibus quatuor tm̄ sunt cāticа. Est aūt cāticū sctōz intercessio facta ꝙ cathecuminis vt ecclie iungant: sicut ⁊ cātus post baptismū est ḡrā actio de cōfictis: ⁊ intercessio vt perseuerēt. Ideo aūt cātica cāntant: qz cathecumini quoz est huius diei officiū futuri sunt in proximo de cetu cētū quadraginta quatuor milia cātantiū cāticū nouū. Cantant ēt ꝓp futurā renouationē in verā innocētiā quasi iam factū sit qō etiā futurū sit. Ex ꝑsona em̄ eoz cātores cāntica canūt q̄ ceteri cātare nequeūt: quasi immaculati iterū post baptismū. Uocant aūt cātica qz cāntant: vel qz libri vñ excepta sunt cāntica sue carmina vocantur. De primo scripturz est. Nunc cecinit Moyses ⁊ filij Jsrael carmen hoc dño. De scdo sic. Cāntabo dilecto meo cāticū patruelis mei. De tertio sic. Scripsit Moyses cāticū. De qrto ⁊ de oīb⁹ ita dicit Aug. in prefatiōe cātici. Sicut ceru⁹. Jō quatuor cāntica dñr: qz scripture de q̄b⁹ cathecumini ni instruunt quatuor habēt intellectus. Primuz cāticū hz intellectū historicū. Scdm allegoricuz. Tertiū moralē. Quartū anagogicū: quoz vnum qō subdit lectōi i eodē dogmate cōsistēti. ac iō vltimis quatuor lectiōib⁹ q̄ de bonis moribus ⁊ celesti patria disputāt cōiunguntdуo cātica q̄ de ea dē materia loquunt vt ꝓmissuz est. Illud quoq; notabile ē ꝙ quotcūq; fuerint lectiōes semp oones sequētes ad lectiōes ⁊ tractus respiciūt precedētes: ⁊ est prepositerus ordo: als em̄ prio sacerdos orat: scdo legit lector: ⁊ exinde succinit cātor: hic vero prio legit vt neophitis doctrina fidei ꝓponat: scdo cāt ⁊ ꝑsona illoz vt recognoscat quāta sit deuotio ⁊ hilaritas baptizādoz: qa cognita sacerdos orat cōfidēter: vt eoz deuotio non deficiat sz incremēta suscipiat: ⁊ sicut in lectiōibus tituli supprimunt. sic eadē rōne oīonib⁹. Dñs vobiscum subtrahit. ¶ Et nota ꝙ in hoc offō lectiones sunt quasi spēs magistroz: cāntica quasi beniuolentia auditoz. Oratio sacerdotis ⁊ rñsio pplī. s. amē. sūt quasi cōfirmationes beniuolētie precedētis. Jtē hodie in lectiōibus ⁊ letaniis tenus precedunt et inuenes subsequunt: vt infra dicetur.

esa. iiij

¶ De benedictione baptismi seu fontiuz vbi ēt agit de cereis cathecuminoz. Cap. lxxxvij.

A quare sabbato scto fiat baptism⁹

Quarto loco de bñdictiōe fontiū seu baptismi dicturi ꝓmittimus. ¶ Jō em̄ sit hac die baptism⁹: qz in eo cōsepulti sumus xpo: ⁊ pp hoc baptizādus ter immergit ꝙ vt infra dicet. ¶ Scdo iō qz baptismus ptim a passione ⁊ partim a resurrectiōe vim suā accipit a passiōe ablutionē a petis: a resurrectione gre innouationē. ¶ Tertio qz sicut dñs tūc liberauit antiquos pfes a carcere infernali. vñ Esa. Habitātib⁹ i regiōe vmbre mortis: lux orta ē eis: ita ⁊ hac die liberant a petō originali. ¶ In fontiū bñdictiōe ⁊ in cathecuminoz immersiōe q̄dā vtunt simplicibus ⁊ in eis inuentis ꝑ rōnē scriptā in prima ꝑte sub ti. de altaris dedicatiōe. De letania que i bñdictiōe baptismi ꝺr infra dicet. ¶ In bñdictione baptismi sunt sex qm̄ sacerdos orat aquā manu tāgit: vocem mutat: cereus immergit: ⁊ alū cerei illuminant⁹ insuflat sacerdos: ⁊ crisma miscet. ¶ Primo ergo orat deū ꝓfez vt ꝓ Jesum xpm̄ ꝓlozet spūs sctūs vt in fontes descēdat iōcp in modū oratiōis legit: sz añ oīa ab astātibus sibi captat beniuolētiā salutādo eos dicēs. Dñs vobiscū ⁊ illi rñdent. Et cū spū tuo: ḡsti dicāt: dñs sit tecū in tāto sacrō perficiendo: qz sine eo nihil potes: post sacerdos alloquit dñm: quasi longe posito rogans vt velit adesse presens dicēs. Ompotens sempiterne deus adesto magne pietatis tue mysteriis: adesto sacris ꝛc. Sed qz vī sacerdoti ꝙ insufficiēs sit ⁊ indignus ad inuocandum tam magnum dñm: ideo iterum circunstātes monet ⁊ vocem mutās dicit. Sursum corda: ⁊ ipsi respondēt. Habemus ad dñm. Jterum qz dñs dicit. Adhuc te loquēte ecce assum: intelligēs sz dñm esse ꝑsentē monet alios secū gras ei agere dicens. Gratias agamus dño deo nro: ⁊ ipsi rñdēt. Dignuz ⁊ iustū est: postea sacerdos dño tāq̄ presenti familiariter loquens dicit. Vere dignū ⁊ iustū est equū ⁊ salutare ꝛc. ⁊ postea addit. Qui in inuisibili potentia tua sacrozū tuozum mirabiliter operaris effectū ꝛc. Postea ponit duo in quibus significat⁹ est baptismus. Primum in exordio mundi nascētis. Scōm in purgatione mundi innocentis. Primū est cū dicit. Deus cuius spūs ferebat⁹ super aquas: vt iam tūc inter ipsa primordia mūdi virtutē sanctificatiōis aquarū natura cōciperet. i. ex cōceptu ra magnificaret. Scōm cū subiūgit. Deus qui nocētis mūdi crimina per aquas abluens regnationis spēm in ipsa diluuij effusiōe signasti: vt vnius eiusdēq; elemēti mysterio ⁊ finis esset vitijs ⁊ origo virtutibus: respice in factē ecclesie tue ꝛc. ⁊ terminat hāc oratiōnē vt tue maiestatis imperio sumat vnigeniti tui gram de spū sancto. ¶ Deinde ter tangit aquā manu. ¶ Primo diuidēs aquā in modū crucis: ꝙ quā vt premissum est baptism⁹ materiā efficaciā recipit: vt aq̄ spū sctō fecundet ⁊ spūs immundus expellat. De fecūdatiōe spūs dicit qui hāc aquā regenerādis hoibus preparatam archana sui luminis admixtiōe fecundet ꝛc. De expulsione demonis dicit. Procul ergo iubēte te dñe oēs spūs immūdus abscedat ꝛc. vsq; ibi. Nō inficiēdo corrūpat. ¶ Scdo aquā manu tāgit: vt eā ꝙ muotionē sctē trinitatis muniat: ne hostis abilla expulsus redeūdi habeat ptātem. Unde tāgendo dicit. sit hec innocens ⁊ sancta creatura libera ab oī impugnatiōis incursu ꝛc. qō ex adiectiuis ibi postis cōiunctiōnē: qz fons viuus ad patrē aqua regenerās ad filiū: vnda purificans ad spūs sancti refert.

B Quare fontes in ecclia ⁊ nō alibi.

C Quare sacerdos aquaz manu diuidat i baptismo.

¶ Tertio aquā tāgit: cū eā in quatuor ꝓicit ptes vt iaz dicet. Trinus igit aque tactus trinā sancte trinitatis operationē figurat. Hac oratiōe finita bñdicit aquā dicēs. Uñ bñdico te creaturā aque ꝙ deū viuū ꝛc. vbi tm̄ vtit xbo prime persone dicēs. Benedico te. qui primo vtebat verbo secunde dirigēs sermonē ad deū: vel tertie loquēs de ipo vel de re bñdicēda: vtit ergo nūc verbo prime persone vt ostēdat se hoc facere ministerio: qō dñs facit autoritate: ⁊ sicut in baptismo dñi affuit trinitas ita ⁊ in nro baptismo tria adesse ostēdit patrē adesse cū dicit Bñdico te creaturā ꝑ deū ꝛc. ⁊ filiū cū dicit. Bñdico te ꝑ Jesum xpm̄: ⁊ spiritū sanctū circa finē cū dicit. Descēdat in hanc plenitudinē fontis virtus spūs sancti. ¶ Sed nota ꝙ in bñdictione q̄ est per patrē ponunt quinq; miracula in aqua facta a fideli aduētū xpi: ⁊ in bñdictione que fit per filiū alia quinq; miracula in aqua facta post aduentū: que licet nō oīno eodē ordine facta sunt quo ponūtur: tū quantum ad mysterium rationabiliter ordinant⁹ ⁊ posteriora cōgrue prioribus coaptantur prioza hoc ordine ponunt. primo qui te separauit verbo ab arida: scdo cuius spūs. s. ferebatur super te: tertio q̄ te de paradiso manare fecit ꝙ quarto q̄ te in deserto amarā suauitate nitida fecit ē potabilē: quinto ⁊ sūtienti pplo de petra ꝓduxit. Posteriora sic ponunt. Prio q̄ te in cana galilee mutauit de aqua in vinū. Scdo q̄ pedib⁹ sup te ambulauit. Tertio q̄ i te a Joāne baptizat⁹ est. Quarto q̄ te vna cū sanguine de latere suo ꝓduxit. Quito qui te omnes gentes a discipulis baptizari precepit. In omnibus em̄ his baptism⁹ exprimit: ⁊ posteriora prioribus per antithosim respondēt. Ubi nāq; in primo miraculo aqua sz baptismi verbo separata ab arida accedēte verbo terrenitatē peccatoz a nobis separat: ⁊ hoc ꝑ primo. Similiter in baptismo aqua mutat in vinū qz tristitia petōz expulsa mēs nostra quadā spūali letitia inebriat q̄ ꝑ vinū intelligit. vñ vinū letificat cor hoīs. Aqua i vinū mutari est timorē de petis cōuerti in exultationē mētis. Jtē ibi dicit in scdo miraculo: cuius spūs ferebat sup aquas. ⁊ hic similiter i scdo ꝺr: q̄ pedibus sup te ambulauit. ⁊ hec duo bene conueniūt: qz i baptismo sicut i alijs indiuisibilis ē operatio ptis ⁊ filij ⁊ spus sancti: ⁊ vtrobiq; ꝺr sup: qz gra que cōfertur de superuis est: ⁊ vt notet ꝙ dñs potentiā suā nō alligauit. Jtē ibi ꝺr in tertio. q̄ te de paradiso ꝛc. hic q̄ in te a Joāne baptizat⁹ est: qz gratia de paradiso manēs aquis i baptismo est infusa. vñ de baptismi gratia ecclia prosluēs in quatuor ptes orbis dilatata est. qō quodāmodo factū est qñ dñs baptizatus est a Joāne qz tūc oēs aque vim regeneratiuā susceperūt. Ursus ibi dicit in quarto qui te in deserto amarā suauitate nitida fecit potabilē. hic dicitur: qui te vna cū sanguine de latere suo produxit: qz in gētilitate q̄ prius erat: a dño deserta: aqua baptismi reficiēdi mētes ⁊ sanādi habet effectū. Dulcoratа autē fuit aqua: qz ꝙ passionē crucis maxīe baptism⁹ plenā recepit efficaciā: vñ in cruce de latere dñi aqua profluxit. Jtē ctiā ibi in quinto dicit: ⁊ sitienti populo de petra produxit: hic vero ꝺr: qui in te oēs gētes per discipulos baptizare ꝑcepit: qz baptismus a petra xpo originē habēs populū eū desiderātē reficit. Non em̄ prodest baptismus nisi sitienti eū id est desideranti vel in se vel in alio. Unde discipulis ꝑcepturus est vt baptizarēt oēs gentes in nōie patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti sicut in vltimo Matt. ꝺr. ¶ Hic est notandū ꝙ vbi dicit: qui te de paradiso manare ⁊ in quatuor fluminib⁹ exire ⁊ totā terrā rigare precepit: ibi sacerdos aquā manu in quatuor ptes effidit: vt ostēdatur ꝙ gratia baptismi in quatuor partes orbis sit dilatata. Ceterū sacerdos ipse sepevocem mutat. In primis em̄ orat deū vt dignet mūdare mētem eius ad suscipiendū spirituz sanctū ⁊ deprecat⁹ eius aduētū: ⁊ ideo voce humili. s. in modū oratiōis legit: q̄ vocis hūiliatio est ad spūs sancti aduētū: ⁊ ad eius dignā receptionē mētis ꝑparatio. Postea xo indicās se illū habere legitime in modū prefationis agēs gratias: qz tā magnus hoīes dignatus est ad tā humile hospitiū descendere: ⁊ recolens miracula iam per aquā facta. Deinde post benedictionē que fit per filium que terminatur in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti mutat vocē iterato. Cum em̄ vsq; tunc in modū ꝓfationis cantauerit: postea legit in modū lectiōis voce: sz humiliori: q̄ vocis humiliatio est signum humilitatis: is: humilitas eī nostra q̄ baptismi regenerationē ad alta polorum reducit. Dicit ergo sacerdos hec nobis ꝑcepta seruantibus ꝛc. quasi diceret: nō auderē tantum ⁊ tam altam rem sz spiritum sanctum: vt in creaturā aque descendat inuocare: nisi quia tu precepisti nobis baptisma exercere. Et addit sacerdos. Tu deus omnipotēs clemēs adesto tu benignus aspira ꝛc. vbi illud ꝺr: vt sicut in ꝑdictis miraculose in aqua operat⁹ est:

D Quare sacerdos aquaz tāgit.

Exodi xiiij. esa. iiij Deut. xxxj. ps. xij

esa. lx

In bñdictione baptismi seruntur cerimonie

Esaie lxv.

Apoc. xiij.

ta modo faciat. vez vt ꝓternaturalē emissionē
quā possūt aque adhibere corporib⁹: sint etiā pu-
rificādis mētib⁹ efficaces. ¶Post hoc altavoce cla-
mat sacerdos. Desc̄edat in hāc plenitudinē fōtis
xtus spūs tui. ideo alta voce vt aliis mētis desi-
tui designet. ¶ Et tunc deponit cereus in aquā: q̄
cerei immersio est spūs sancti aductꝰ seu missio
qui in aqua baptismi in specie columbe desc̄dit.
¶ Secundo iō cereus in quā deponit: quoniā cor-
pus xp̄i p cerā significatū in baptismo aquas sc̄i-
ficauit: et vim regenerationis illis ꝓtulit. ¶ Tertio
bap. tism⁹ cereī remissionē pctōrū significat quā p
xp̄i mortē cōsecuti sumus. ¶Habēt quoq; neophiti
cereos suos extinctos qui et si plures sint ꝓ vno
reputantur. Et in q̄t usdā ecclīs statim cū cathe-
cumini baptizati sunt illuminant. In q̄busdā xo
differt cor illuminatio vsq; ad agn⁹ dei: sic cātat
in letania: et in q̄busdaz etiā vsq; ad missam q̄si vez
alij cereī ecclie illuminā. Sane cereī q̄ statiz post
baptismū accēdunt significāt q; p turbationē pec-
catoꝝ comitat illuminatio gratiarū. Qui differūt
vsq; ad agn⁹ dei: significāt q; pagnū q̄ tollit pecca
ta et tenebras mūdi renati et fideles illuminātur.
Qui xo differūt vsq; ad missaz: nō faciūt qz missa il
la ad noctē ptinet resurrectiōis dñice: vt sic nox il
la irradiata fuit splēdore dñice resurrectiōis: ita et
a lumīe nro irradiet: et vt neophitos nros xp̄o con
surrexisse significem⁹. Et ꝓpter eandē cām alij ce
rei ecclie ad missam illuminant et secundū hoc ce-
rei cathecuminoz̄ sunt sine luminevsq; dñ alij ce
rei ecclie illuminant: ad notandū q̄d postq; spūs
sanct⁹ purgauerit corda eoz̄: et cos introduxerit
societatē vnitatē ecclīe: tunc illuminabit corda
eoz̄. De cereis etiā neophitoꝝ dicet in ti. de sep-
tē dieb⁹ post pascha. ¶Est immersionē cereī in q̄
busdā ecclesijs sacerdos insufflat in aquā di. Que
totā huius aque subst̄ātā regenerādi fecūdet effe
ctu. ¶Primo. vt sicut in exorcismo cathecumini
spūs immundus insufflat vt ab homine recedat:
vt infra dicet: ita et in exorcismo aq̄ vt ab ea expel
lat: et adimpleat q̄d dñs inquit. Mūc princeps mū
di huius ejcict foras. ¶ Sedo vt intelligat satha
nas quātus habeat q̄d tā leuiter videlicet per sua
uē exufflationē pōt expelli. ¶ Tertio vt sacerdos
ostendat quali ignominia diabolus dignus sit ab
aquis expelli. Insufflat ait sacerdos ter: quia spi
ritus sanctus tria in baptismo operatur: a vitijs
purgat: virtutibus ornat: et tandem premio eter-
no coronat eos in q̄bus fit hec insufflatio: vt dicet
vbi de immundi spiritus expulsione agēt. ¶Post
exufflationē munit aqua iterato crucī signaculo
p invocationē sancte trinitatis ne habeat prātez
diabolus ad eam amplius redeūdi. ¶Postremo fit
admixtio crismatis in aqua sicut dictū est: vñ dici
tur: in burcardo lib. iij. Benedictimus fontes bap-
tismatis oleo vnctionis. et Aug. eisdē xbis vtens
subjcit q̄d hoc magī racite siue sine scriptura hac
mystica rēne introductū est quam per aliquā scri-
pturam ¶Per huiusmodi ergo admixtionez vnio
christi et ecclesie significat. Mā crisma est christ⁹:
aqua populꝰ: et dicitur Sactificetur fons iste. ex q̄
bus verbis ad quid fiat admixtio satis datur intel
ligi. ¶Et nota quatuor esse genera sacre aque be-
nedicte: ꝓout in quarta parte dictum est vbi agi-
tur de aque benedicte aspersione.

¶De baptismo vbi etiā agit de vestib⁹ quas neo-
phiti q̄rto die deponūt: et de patrinis. Ca. lxxxvij.

QUinto hoc loco est de baptismo dicēdū. De scrutinijs xo q̄ precedūt baptismū so lenne et de multis ad baptismū q̄uenīēti bus dictū est sub q̄rta feria tertie hebdo made quadragesime. ¶ Prio notādū est q; baptis-
mus grece interptat vinctio latine vel lotio: baptis
mus quidē q̄quā cōferet: vt res inuisibilis p illud
visibile elemētū cōferat sup quo spūs sanctus in
principio ferebat. Sicut em aqua corpus visibiliꝰ
purgat exteriꝰ: ita baptismꝰ latēter aīaz. Ūñ Aug.
j. q. j. detrahe. Aqua corpus tāgit et mentē abluit.
¶ Et est notādū q; pagani siue gētiles circa fontes
tēpla sua facere solebāt vel saltē ibi semp aquā ha
bebāt: p cui⁹ aspersionē purificari credebāt et inde
deluđa vocabāt q̄si purificātia et ita quodāmodo
figuraliter ad baptismū tendebāt. Nos xo ab cor
ꝓlue tudīe baptisma nō sūpsim⁹ imo a trib⁹ q̄ i vete
ri testō fuerūt. s. a cataclismo. i. diluuio: et a mari
rubro et a iordane q̄ baptismi figura fuerūt Baptis
ma dñs instituit cum de latere suo sanguinez et a-
quā ꝓduxit q̄ postea q̄si lege edictali sanciuit di
cēs. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua et spū sancto nō
intrabit in regnū celoꝝ: i. ipse dñs baptizat⁹ est i
sua passione. Ūñ inq̄t Baptismo habeo baptizari
quo coartoz vsq; dū pficiar. Fieri debet baptismꝰ
in aqua: qz illa copiosius inuenit: et hāc spūs i pn
cipio legit fouisse: et qz sordes abluit: sitiz ꝓ imitet
imaginē reddit: sicut cātat de narcisso: ignē extin
guit: sic i baptismo a pctōr sorde lauamur: a fonte
vite potamur: imaginez pditā restauramus: vnde
ignis penaz extinguit. Debet aūt aqua esse viua et
pura: posset tñ fieri etiā i resoluta siue a niue: siue
a glacie: siue a lachrymis terre: siue etiā ex īstitu-
tiōe Dictoꝝ pape. i. in mari: siue i flumīe: siue i la-
cu: siue i fontib⁹. Nō aūt licet baptizari i aqua cō-
dita: vt in ceruisia vel medone: nec etiā in aliquo li
quore: vt in vino vel oleo sz si aliqs liquor aque ad
misceat bene fit baptismus dū tñ aqua p̄ualeat.
Quotidie em mari nou⁹ liquor vel sputū vel urina
addit: et tñ ibi baptizat. Aliqui tñ ꝺicūt. hoc nota
tur de ꝑse. di. iij. c. j. et. j. q. j. detrahe. ¶ Pozro ſm
canonicā traditionē de ꝑse. di. iij. duo. et. c. sequē.
Solēne baptisma i duob⁹ dūtaxat sabbatis cele-
brat: videlicet in isto et pēthecostes. Quare in isto
ꝓmissum est. in scdo qz spūs sanctus in die penthe
costes donatur nobis: per quem facta est remissio
pctōrum: vt dicet ibi. ¶ Alio vero tēpore nō licet
baptizare nisi necessitatis causa: q̄ est q̄druplex.
de cōse. dist. iij. hi qui. et. c. sequē. Prima est causa
munitionis: vt si rex obsidet aliquam ciuitatem
vel oppidū tunc eīm pueri illius loci baptizari de-
bent: ne imbaptizati decedāt. Secūda est gentiliū
persecutio. Tertia naufragium. Quarta egritudo
Potest tamen egritudo hic large accipi, pro infir
mitate nature: que facile dissolui potest: ita q; ne-
scimus diem neq; horā: et ob hanc causaz singulis
diebus et horis fit baptismus nō solēnis. q̄nta di-
stin. baptizari. Solēnitas tamen baptismi saltez
in paucis ad premissos duos dies: ꝓpter similitu
dinem et memoriā reseruāt. Greci vero baptismuz
celebrare solent in epiphania: p eo q; tunc fuit do
min⁹ baptizatus ꝑut sub ipso festo dictū est. Cele-
brari etiā ꝺz baptismus solēnis hora nona: vt dice

E Baptizandi debēt iterrogari in renūciēt diabolo.

tur sub sabbato pēthe. ¶ Sciēdū aūt est q; baptizā
dus cū primo ad ecclīam venit p̄tuſq; immergāt:
interrogāt vtrū abrenūciet diabolo ⁊c. q̄d postea
p vsum q; p aliq̄ā scripturā introductū est. Aug.
et ecclia rūdet. Abrenūcio. Et iterū vtrū credat in
patrē et filium et spūm sc̄m: et ipsa rūdet Credo. In
his aūt duobus de vita et fide instruit. De vita cū
docetur abrenūciare diabolo et omnibus pompis
siue operibus eius. De fide cū docet credere in tri
nitatē: ꝓpter hoc due fiūt et ꝙsequēter vnctiōes:
sc̄z in scapulis et in pectore. Ideo aūt fit hmōi iter
rogatio et rūsio: vt vacua dom⁹a priſco habitatore
deserta: fide ornet et dei habitatio ꝑparet. Augu.
dicit q; etiā hec fiāt iuxta saluatoris imperiū q̄d
patrē in celīs asc̄ēsurus discipulis suis. i. apīis di
cit. Euntes docete oēs gētes baptizātes eos i nōe
patris et filij et spūs sancti. Interrogāt etiā si cre-
dit in sanctaz ecclīam: remissionē pctōꝝ et carnis
resurrectionē. Nō tñ ſm ipsum Augu. eodē modo
interrogam⁹: vt quō in deū credimus sic et in san-
ctam ecclīam catholicā credam⁹: sed ꝓpterea san
cta et catholica est: qz recte credit in deū. Nō ergo
diximus vt in ecclīam quasi in deū credere itis: sed
vt in ecclesia sancta et catho. cōuersantes in deum
credēres credatis etiā resurrectionē carnis q̄ fu-
tura est. Innuit ergo Aug. ex p̄missis xbis q̄ pra-
positio in repetit dum ꝺz: in sanctā ecclesiā: et sen-
sus mutat: de quo dictū est sub quarta pte sub tit.
de symbolo. Planior tñ intellect⁹ est vt ꝓpositio
ipa p̄ter mittat nec repetat: vt sit sensus. Credo
ecclīam sanctā catholicā. i. fidē catholicā tenentē
esse sanctā. i. iustā et bonam. Vel ecclīam sanctā. i.
sanctificatā et firmatā et semp pseueraturam: ita q;
nunq; deficiet. vel credo sctām et catholicā ecclīaz
esse vnā et in vnitate ꝙsistere. Patrinus aūt ꝓba-
ptizādo interrogat: vt iā dicet. Post interroga-
tionē et rūsionē sacerdos ter i faciē baptizādi exuf
flat: ad notādū q; scūa ptās. i. malign⁹ spūs ab eo
exsufflat. i. exsufflādo expellit seu i ꝓmo expellē
da significatur: vt per pīū sacerdotis mysteriū spi
ritui sancto cedat fugies spūs malign⁹. Hinc aūt
ait Aug. Ergo peruuli exsufflant et exorcizāt. i. in
crepant seu adiurāt: vt expellat ab eis diaboli po
testas inimica q̄ decipit hoiez vt possideat hoies.
Hec aūt exsufflatio siue exorcizatio et si nō ꝓpt ali
q̄d ad vitā qz adhuc i eis moz maner: ꝓdest tñ vt
inimic⁹ min⁹ ei nocere possit. Adest em spūs san-
ctus nō solū xbis q̄ dicūtur in nōe suo: verū etiā
significat ionibus que fiūt in honore suo. ¶ Et est
notādum q; exorcism⁹ grece: latine ꝺz adiuratio
vt est illō. Exi ab eo īmūde spūs. Cathecism⁹ aūt
et exorcism⁹ neophitoꝝ sunt: pcedūt em baptismū
et magis debēt dici sacramentalia q; sacra. i. ad sa
cēm baptismi ptinētia vel pludia noui baptismi:
sine eis tñ potest cē baptism⁹. Cathecism⁹ xo gre
ce: latine ꝺz instructio: ide cathetizare. i. īstruere
in symbolo et fidei rudimētis. Inde etiā ꝺz cathe-
cumin⁹ grece q̄d est latine audiēs vel īstructꝰ: qz
adhuc doctrinā fidei audit: nōdū tñ baptizat⁹ est
sz sit in fide instructꝰ. Qui et ꝓpterēs vocat ea. dist.
symboli. xxxiij. dic. audire. palea est: qz post fidei
instructionē: et post acceptā pnām ꝑerit gre xpi
recipiēdi. Neophitus xo grece latine nouellus et
rudis vel nup renatus interptat. ¶ Hoc q̄s sciēdū
est q; sicut sunt septē dona spūs sancti: ita etiā sūt

F Quō ꝺbeat itelligi Credo in sanctā ecclīaz catholicā.

G Quāf sacerdos in sufflet i aquā baptismi. Jo. xij.

H Quāf sacerdos ter i faciē ifātis exsufflat.

I Quāf sacerdos ter i faciē baptizādi exsufflat.

K Quāf sacerdos in baptismo. Jo. ix.

L Quāf sacerdos in baptismo. Lu. xij

M Quāf sacerdos in baptismo fit ꝑ aqua.

N Quāf sacerdos in baptismo. Jo. iij.

O Quāf sacerdos in baptismo. Ephe. iij.

P Quāf sacerdos in baptismo fit tria ĩmersa.

Q Septē baptismi dona q; ꝑ mū cit ad maiorē gr̄am pcipiendā. Sal quoq; significat prima fidei documēta sine quoꝝ cōdimēto insulsus est oīs homo. De quo et de sale dicū est in pria parte sub ti. de ꝑse. altaris et eccl̄ie. ¶ Scōm est au rium et nariū cū sputo linit tor: q̄d fit. ¶ Prio exemplo xp̄i q̄ lutum cū sputo faciens mutū et surdū sanauit: et oculos ceci nati liniuit: et expuēs līguā ei⁹ tetigit: et digitos in ei⁹ auriū⁹ imponēs dixit. Effe ta. q̄d est aperire. xxxiij. q. iij. §. his ita. ¶ Secundo ſm Rabanū. e. dist. ante baptismū. et. c. postea tan gūt. et. c. j. et. c. ꝓpter. hoc sacm ideo agitur: vt p sa liuam typicā. i. figurativū sapientie dñi: et p sacer dotis tactū sapientia et virt⁹ diuina saluteē eius dē cathecumini operet vt aperiāt ei nares ad capiē dum odorē notitie dei: vt aperiant ei aures ad au diendum mādata dei: vt aperiant ei sensus in īti mo corde ad rūdēdum: sacerdoti de articulis fidei interrogāti. Digiti ergo qui in aures mittūt sunt verba siue dona spūs sancti. ¶ Tertio p hoc q; au res saliua tāguntur significatur et petīt q; doctri na que de ore altissimi fluxit per aures ei⁹ intret: eiq; suauē redoleat: saliua nēpe xp̄i. i. dulcedo ver borum exore eius defluēntiū et ipsa xp̄i diuina tras nos sanat. ¶ Quarto etiā nares tanguñt: vt diut nam suscipiant xtutem: per quam bonum a malo discernant odorem et sanam doctrinam separare valeāt a fetore heretice prauitatis. Ūñ oz. Masus tu⁹ sicut turris libani que respicit ꝓra damascū. ¶ Quinto ad notādum q; ꝙdiu sputum naribus trahet in fidei precepta manere debet et vt aures xbis euangelicis pateant et varias et inutiles fa bulas a se repellant. ¶ Sexto ſm Ambro. ea. dist. ꝓpter gloziam siue dignitatez muneris et operis non tangitur os cum saliua sed nares vt bonum odorē accipiāt pietatis eterne. ¶ Tertiū et quar tum est in pectore et inter scapulas cuz oleo facta signatio: de quib⁹ dictū est in prima parte sub tit. de consecratiōibus. ¶ Quintū est baptismi ablu tio. ead. dist. venit. Circa quod notandum q; trina fit immersio seu lotio in baptismo in nomine tri-
nitatis: sc̄z in nomine patris et filij et spūs sancti.
ea. dist. postq̄. et. c. de trina. et. c. seq. quia in fide tri
nitatis fit baptismus: in qua trina immersiōe tri
duana dñi sepultura significatur: fuit em trib⁹ die
bus et tribus noctib⁹ in corde terre. Trina q̄q; fit
immersio: qz in baptismo a triplici pctō. s. cogita-
tionis: locutionis et operationis mundamur: et a
triplici trāsgressiōe legis. sc̄z legis nature: legis ptis
mosayce: et legis euāgelice. Nō igit debet quis tā
est. ea. dist. presbyter. debet tamen semel baptiza-
ri tñ: qz tātum semel xp̄s moꝛtuus est et sepultus
et resurrexit: q̄ tria in baptismo significātur. Et sz
trina fit immersio: tñ vnum est baptisma. c. di. eo-
dem. Item qz tñ vna est fides: iccirco vnū dz esse
sacm eius: iuxta illud. Una fides vnū baptisma.
Immersio etiam fit in modū crucis: qz qui baptī-
zat mundo crucifigitur et cruce xp̄i affligit. Trina
q̄z ab aqua eductio: triduani tpis exp̄mit resurre-

Universidad de

ctionē. Si aūt ḡs ita eger sit vt non possit ter sine lesiōe immergi: sufficit illū aqua aspergi: vt ꝓbat multiplr in canone Cypriani. c. di. ne ḡcḡ. Iz ḋdā illō intelligāt de aq̄ ḇndicte aspsiōe. Sed ꝛ si magna corpis pars ꝑter caput infundit vel saltē caput baptizatus ḡs reputaf ꝛ nō aliter: Iz ḋdā etiā si super pedem aqua ceciderit reputēt baptizatū.

In baptismo nomina imponūtur baptizatis.

¶ Pueris baptizatis nomen īponit in baptismo qō inde est: qz baptism⁹ est vicarius circūcisionis in qua noīa pueris imponūt hebrei: eo q ꝛpe circūcisiōis abrahe nomē fuerit imutatū: cū eīm pri⁹ dicebaf abrā postea vocaf⁹ fuit Abrahā. Iz si baptizato obliuiōe nomē nō imponit: vel forte errore masculi nomē femine vel ecōuerso imponit: tenet ḋdē baptism⁹ nec iterabit. xxix. q. j. §. j. ff. de cōtra. empt. in vēditionib⁹. C. de testa. si in noīe. ꝛ nomē in ꝓfirmatiōe frōtis denuo imponeꝫ extra de sacra. non itte. c. j. ¶ Sextū est in vertice. i. sūmitate capitis sup cerebrū cū crismate facta punctio de quo in prīa parte sub ti. de cōsecrationib⁹ dictū est. Septimū est m frōte crismatio: de qua ībra dicef. ¶ Daf aūt in ḡbusdā locis baptizatis cādida vestis in signū sacerdotij ꝛ qdā rotūda mixta in signū corone regni vite qz ipse est mēbrū xpi. q̄ ē rex ꝛ sacerdos. Oēs eīm veri xpiani reges ꝛ sacerdotes dīr: vñ Petr⁹ apls ait. Vos est⁹ gen⁹ electū regale sacerdotiū: reges qz seipsos ꝛ alios regūt: sacerdotes: qz seipsos dño offerūt. Juxta illō apli. Obsecro vos per miaz dei vt exhibeatis corpora vestra ꝛc. ¶ Sexto crismale seu vestis cādida que super caput baptizati ponit: significat ꝝm Rabanū ea. dist. post baptismū. ꝛ. c. se. interioris ꝛ exterioris hoīs castitatē ꝛ innocētiā ꝛ puritatē xpiānā quā post ablatas veteres maculas studiose seruare dz. Juxta illud. Omni tpe vestimēta tua sint cādida. ¶ Tertio renati albis induūtur vestibus ad dessignādū mysteriū eccle resurgētis. Dessignatur eīm per hoc corporis ꝛ aiarū futura resurrectio gloriosa: ꝛ etiā resurrectio a pctīs atq; angelicus nitor. Recte igitur baptizati albis vtunf vestib⁹: vt quoruz prime natiuitatis faciē vetusti errores pannus fuscauit: habitus sce regenerationis preferat glorie indumētū. Ān vestis ipsa duplex est ḡsi in modū cappe manicate qz sci duplicia. s. bītūdinē ꝛ gliam possidebūt. Ipe aūt vestes sūt stole albe: de qb⁹ ꝛ. Et dare sūt illis singule stole albe. Stole eīm baptismi: palme xo triūphi insinuant. ¶ Quarto hec alba vestis corp⁹ ipe xo albatus aiaz sligit. In ꝓincia narboñ. hec alba vestis linea ꝛ sūmitate cū filo rubeo supsuit: aut alia varietate insignit: quodāmō ptēdēs coronā. Nepe alba vestis in cēcie stolā q̄ nobis in baptismo redditur significat: rubea fimbria q̄ supsuitur xpi passionē p quā baptismi sacrm ipleturꝫ designat. Coronā pretēdit in signū corone regni vt pmissum ē. ¶ Rursus iō crismale cādidū filo rubeo isignitur baptizatis daf vt sint solliciti seruare cādore virtutū quē in baptismo p passionē dñi rubricatū receperūt. Juxta illō. Quare rubrū ē vestimētū tuū vñ in Apoc. Brūs est q̄ custodit vestimenta sua ne nudus ambuler. Sane albati seu neophiti hmōi albā vestē p septē dies portūt qz hoc tēpore qō septē dieb⁹ agit in nocētiam ꝙ bona opera exercere oportet: iuxta illud qō ait Salomon. Sūt tpe vestimēta tua cādida sint: ꝛ oleū de capite tuo nō deficiat. In octaua vero die illā deponūt. qz in octaua etate quā dies octaua significat ab oīi ope vite pīris cessabimus. Tūc eīm aduenīente veritate oīs figura cessabit q̄ per cādidā vestē innuit: nam tunc erimus vtroq; hoīe. i. aīa ꝛ corpore glorioſi. Rursus hec vestis cādida corpus significat q̄ omni tpe viten fe qō p septenariū agit mūdū seruare cōuenit. In fine vero vite nostre illud deponim⁹ aliō gloriosum resumpturi: qō erit in octaua etate. Merito ergo illā septē dieb⁹ seruam⁹: ꝛ in octaua deponimus. Unde Salomon. Da partem septē ꝛ octauā. Seruaf quoq; hec alba vestis de sabbato in sabbatū qñ in sancto sabbato vel penthe. baptizati sunt: ad notādū q̄ si mundicia corporis seruauerimus de sabbato temporis transituri sumus depositis corporib⁹ ad sabbatuz eternitatis. Et exuitur in alto sabbato ad notandū q̄ aīa illi⁹ de corpore exiens: sabbatum. i. requiez inueniet: si eius vestis fuerit alba. Pari quoq; rōne confirmati siue in frōte crismati vsq; ad septimam diem lauari non debent. Cum enim ecclesia tanto tēpore celebret aduentū spūs sancti super apl'os: merito vnusquisq; spūm sanctū accipiens: tanto tempore celebrare debet illius aduentuz in se singulos dies pro singulis donis celebrando. Hec aūt vestis vni imposita alteri potest īponi si necesse fuerit: put tā de panno quo caput confirmati alligat dicēt: ḡuis melius sit nouā habere. In ḡbusdam etiā locis baptizatis dātur calciamēta q̄ sunt dñi ce mortis insignia vt exemplo eius qui pro nobis passus ꝛ mortuus est: carnē suā vitijs ꝛ cōcupiscētijs mortificet baptizatus. Datur quoq; candela il luminata in manu baptizati: vt cum dñs ad nuptias venerit sit semp paratus ei in aula celesti occurrere cum luminarijs virtutum ꝛ bonoꝝ operū. De cereis etiam neophitorum supradictum est. ¶ Sane legit in canone Hzeg. ea. dist. neq;. Absit q̄ iudeis baptizandis quadraginta dierum abstinentia indicēda est: ꝛ si postq̄ baptizati sunt apostataverint cogēdi sunt fidem seruare: ꝛ filij ḡs circūciderunt ab eoꝝ ꝓfectio separentur: seruti eoꝝ circūcisi ab eis ꝓ iniuria corpis sui libertati tradantur. c. dist. plerisq;. ꝛ extra de bap. maiores. Et in cōcilio agatheñ. ea. di. indei. statutū est q̄ iudei baptizādi q̄ de facili ad vomitū redeūt: nouē menses sint prius inter cathecuminos. Eger ḡs sicut ait Cypriaꝰ ea. di. nec quicq̄: baptizari pōt: moriuus vero nō: nec eucharistia sibi dari sicut legit ī burcardo. li. iiij. c. cauendū est. ꝛ in li. v. c. idem placuit. Iz sicut in eodē lib. iiij. c. subito. legit: Subito obmutescēs sic: si tū volūtatis ꝑterite testimoniū xbis hz: aut pīris annuit in suo nutu. xxv. qō. vij. is qui. Dicgnās xo mulier si baptizetur nō intelligit ꝝm Jsidoꝝ. ea. di. q̄ in maternis. ꝛ. c. baptizata: pareꝰ baptizatus in vētre: qz q̄ adhuc natꝰ ꝝm Adam nō est: ꝝm xpm regenerari nō pōt: nec dici regenerato in eo pōt in quo ḡnatio non precessit baptizand⁹ ergo est q̄ ex baptizato nascit. Tenenduz quoq; est q̄ discipuli ꝛ apli baptizati fuerint. ea. di. qñ. ꝛ. c. seq. ꝛ no. in. c. aliud. q̄ etiā alios baptizabāt: put ꝛ sub pētecostes. qō de Joanne specialiter ibiero. de pe. di. iij. si eīm. in principio attestatur. ꝛ Aug. de paulo de cōse. dist. iiij. si eos. Itez statutum est in cōcilio carthagiñ. ea. disti. mulier. q̄ mulier ḡuis docta baptizare nō presumat nisi

necessitate vrgēte. Rursus i ꝛci. lug. ea. di. si q̄s de alio. statutū est vt q̄ ꝑter i mortis necessitate ci veteri crismate baptizauerit deponaf. In ꝛci. ler dē. de ꝓse. di. iiij. oīs ꝓsbyter. statutū ē vt oīs ꝓsbyter q̄ fonte lapideū habere nō pōt: vas cōueniens ad hoc solū offiū habeat: qō extra eccliā nō deporef. Debet ergo fons eē lapide⁹: nā ꝛ ō filice aqua in baptismi presagiū emanauit. Sed ꝛ xp̄s qui est fons viu⁹ ē lapis angularis ꝛ petra. ¶ Hoc ḋz notādū ē q̄ p circūcisionē delebaf olim pctū originale: ꝛ nūc p baptismū ea. di. ex q̄ extra eo. maiores. put sub tit. de circūcisiōe dictū est. Ideo aūt originale pctū oīb⁹ nocet: qz qñ Ada peccauit nōdū alicui⁹ ex eo fuerat materialr ꝓseminat⁹. ea. di. q̄ris. ꝛ. xxxiij. q. iij. §. j. Jpm aūt originale pctū in ipsa aīe ifusione ꝛhīf: qz tūc principales vires aīe debilitanf: hoc no. ea. di. nō ex quo. in prin. Sz cū originale pctū ꝛhīf solū ex carnis corruptione: ḡre imputaf aīe. Rūdeo qz aīa cōdelectaf carni vel melius vt ibidē q̄dā digna retributio no tef. Aīa eīm primi hoīs pri⁹ peccādo carnē ipsam corrupit: vñ mō corruptio carnis aīas corrūpit: hoc no. ea. dis. si nō sanctificatus. ¶ Circa baptismi formā notādū ē: q̄ sicut ait Alex. papa. iiij. extra de baptismo. c. j. si q̄s puerū ter i aqua imerserit i noīe pa. ꝛ fi. ꝛ spūs scti amē: ꝛ nō dixerit / Ego baptizo te i noīe pris ꝛ fi. ꝛ spūs scti: nō est puer baptizatus. Sz ꝛ si immerserit ter puerū nihil dicēs baptizat⁹ nō est. Verū tpe apl'oꝝ baptizādo nil aliud dicebaf nisi baptizo te in noīe trinitatis. ō cōse. di. iij. in symbolo: ꝛ ita explicite dicebāt: vel ēt implicite: vt pote. In noīe dñi nr̄i Jesu xp̄i. ꝛ baptizabant i stagnis ꝛ fluminib⁹. Sz btūs clemēs. ij. a beato Petro ex ipsius doctrina vnctionē olei crismatis addidit. Postea Leo papa Damasus ꝛ ambro. exorcismos ꝛ bñdictiones ꝛ ceteras solēnitates adiecerūt. Baptism aūt forma nō vitiaf si q̄d in ea supsue ponit. hoc no. ea. di. si nō sactificaf. vt si dicaf. Baptizo te in noīe pa. ꝛ fi. ꝛ spūs scti ꝛ diaboli. vl' Arma virūq; cano: vel si q̄d premittitur forme vt si dicaf. Arma virūq; cano / ꝛ ego baptizo te ꝛc. Si ꝝo aliquid interponaf: vt si dicaf: ego baptizo te: ꝛ deus est: in noīe pa. ꝛ fi. ꝛc. dicūt q̄dā nō esse baptizati: aliī ꝝo ꝺdicūt. Si aūt ꝛbozū ordo forme mutef: vt si dicit. Baptizo te i noīe filij ꝛ pris: ꝛ spūs sancti. dicūt nō eē baptizatū q̄z ordo ꝛbozū de forma est. Si ꝝo moza naturalis ꝛ cōpēdiosa īterponaf: puta respirādo / tussiēdo / vl' sreādo nō obest. Ceterū forma ipa. pnūciari pt ḥalr / vulgariter / grece / latine ꝛ armenice: hoc legit ꝛ no. ea. di. mulieri. ꝛ. c. se. Jdē eīm sūt effect⁹ Iz voces nō sint eedē ꝝm Arium grece⁹ huc veniēs baptizat i lingua greca ꝛ ecōuerso: q̄z apli loq̄bāt varijs liguis. Unde ē q̄ si q̄s dicit. Baptizo te i noīe genitoris ꝛ nati siue gēiti ꝛ sancti flaminis baptizat⁹ est. Ān eīm fit baptismus sub noīb⁹ synonimis. Sz si dicaf: mergo te i noīe pris ꝛc. nō est baptism⁹: q̄z illō ꝛbū mergo nō est synonimū cū illo ꝛbo baptizo. Mō fit ēt baptism⁹ si dicaf: baptizo te in noīe trīū pſonarū: vel i noīe trinitatis / vl' i noīe xp̄i / vel si baptizauerit in noīe trib⁹ principijs / aut i trib⁹ filijs / aut in trib⁹ paraclytis: vl' si omittaf aliq̄ de trib⁹ pſonis puta spūs scti vel fi. vl' pa. vel ēt si diceret in noīe paternitatis ꝛ filiatiōis ꝛc. nō eēt baptism⁹. Itē si omitteret hoc ꝓnomē / ego / dicēdo: baptizo ꝛc. teneꝛ q̄dē q̄z ꝓnomē illud subintelligit. vñ nō deest. Sz etiā ꝝm zachariā papā. ea. di. retulerūt si sacerdos simplicitate duct⁹ nō intendēs errorē introducere dixerit. Baptizo te i noīe ꝓtia ꝛ filia ꝛ spūs sctā: baptism⁹ nouitaf. Si ꝝo dubitaf de aliq̄ vtrū sit baptizat⁹ vel nō: statuit Alexā. papa. iij. extra de baptismo. c. j. q̄ baptizet sub hac forma. Si es baptizat⁹ nō te baptizo: sz si nōdū baptizat⁹ es: ego baptizo te i noīe pa. ꝛ fi. ꝛ spūs scti amē. Adhuc si infās nō pōt nasci: Iz solū caput: illō baptizet pri⁹ q̄ moriatur. ff. de reli. ꝛ sum. fu. l. cū in diuersis. Sz si m⁹ i parte moriaf in cidaf: ꝛ ifans viu⁹ de vētre extrahaf ꝛ baptizet. ¶ Circa pīnos q̄ in baptismo ꝛ cō firmatiōe necessariū sunt: dicēdū est: q̄ vbi ifans fa rivl' credere nescit pīnus interrogaf ꝛ rūdet ꝓ eo ꝓtia ꝛ in el⁹ fide ꝛ ꝓfessiōe baptizādus saluaf. Nō etiā ꝝm Jsido. ea. di. quuli. ꝛ. c. se. in egroto muto ꝛ surdo baptizādis ꝓtingit. Nā etiā legim⁹ fyzophenisſam mulierē venisse ad iesum ꝛ rogasse ꝓ sua filia spūs imūdū habētē: ꝛ illā ad pedes mīis saluatā. fuisse. Aug. q̄z. ea. di. nihil. ꝛ. c. se. iusserit q̄rī filia ipsi⁹ ꝓ prīni ad celebritatē. i. solēnitatē primer sacri. q. d. ipsis nō ad necessitatē. ¶ Parualū eī nō fides illa q̄ i cre dētiū volūtate ꝓsistit ꝛ fidei sacm fidelē facit. vñ in fidelis vocaf nō rē ipsam annuēdo. i. ꝓtēdo: sed ꝓsi⁹ rei sacm recipiendo. Sicut ergo paruuli aliquo errore dānati fuerāt: sic ex aliena ꝓfessione saluari posse necesse est. ea. di. illō. ꝛ. c. se. quare ꝛ cū illi adintelligibilē etatē puenerit debēt patrini in sinuare illis ꝓfessionē quā ꝓ eis fecerūt. Porro sacerdos baptizās ꝛ eps ꝓfirmās sibi illos obligāt q̄ de eis curā spālē gerāt qz eī ipse nō oīb⁹ pōt cura spālē impēdere: iccirco patrino cōmittit q̄ se ꝓ tur in illo fideiussore ꝓstituit q̄ renatū docebit oronē dominicā ꝛ symbolū fidei quā q̄libz xp̄ian⁹ adult⁹ sci re tenef: vel in lingua latina vel materna: ꝛ si ꝓprīnus filioꝝ docere neglexerit grauissime peccat. Itē iurta antroritatē Aconis pape. e. di. ꝛ plures. vn⁹ tm̄ ḋz esse in baptismo ꝛ vn⁹ in cōfirmatiōe ꝓfin⁹ siue vir siue mulier ꝛ hoc ꝓpē picula q̄ cōsueuerūt cōtingere in cōfirmationib⁹ matrimonialib⁹. Jn ḡbusdā tīs ecclīs ꝛtia ꝙsuetudine hoc derogatū ee vī: ꝛ hoc iō: qñ si veniat i dubiū de aliq̄ vtrū sit baptizatus vl' nō ḡto plures sunt ꝓfirī ꝛ testes baptismi: tāto forti⁹ dubiū excludet: ꝛ tāto plures ad istruēdū filiolū se ꝓstituūt ꝛbitores. Itē ḡz canonē. e. di. in cathecismo ꝛ in baptismo ꝛ in ꝓfirmatiōe vnus ꝛ idē ꝓfinus sufficere pōt vbi necessitas cogit: alis singulos singuli suscipiāt. Nec baptizatis seu ꝓfirmatis patrinoꝝ pfidia q̄ nō ꝓsentiūt nō obest. Cū igit̄ ꝓfinus filiolū in struere teneaf ꝛ i fide ipsi⁹ baptizādus saluet. Nullus ḋz ꝓfinus effici nisi sciat dñicā oronē ꝛ symbolū. e. di. nō lz. ꝛ. c. se. in ḡb⁹ ipse tenet filiolū suū istruere: cū sit fideiussor fidei illi⁹ ꝛ eū ḋz custodire ꝓ posse ne a fide ꝛ iustitia deuiet castitatē custodiat: iustitiā diligat: ꝛ teneat charitatē: vt pote rīsur⁹ in die iudicij de oī excessu illi⁹. Sūt aūt quatuoꝝ gña ꝙsonaꝝ quas eccla nō suscipit in patrinos. ¶ Primū genꝰ est monach⁹: abbas: abbatissa: moniales ꝛ hmōi. ¶ Secūz genꝰ sūt infideles. ¶ Tertiū illi qui nōdū sunt ꝓfirmati. e. dist. in baptismo: qui alioꝝ nō possunt tenere i baptismo vel in ꝓfirmatiōe. nō eīm vert debēt vocari fideles: vñ nec veri testes esse possunt. ij. q. vij. non pōt. ꝛ. c. seq. ¶ Quartū genus est vir ꝛ vxor simul

Universidad de Pa

xxx.q.iij. qđ videf: missi prius ambo votū emiserīt castitat: si ambo eūdē puer de fonte leuarēt. spūa les patres ciusdē fierēt: vñ vlteri⁹ carnalr ꝓmiseri nō dñt: nec ei āvt aliis qđā aliđs de sacro fonte leuare ꝺz aliquos de sua ꝓsanguinitate ꝑsertim si lisi ꝓpriū vel filiā vel vxoris vel cōuerso. extra de cogna. spi. c.ij. r.iij. qz charitatis dilectio ꝑ baptismū ꝓpagari ꝺz. Baptismi soleñitate ꝓpleta tur ad fontes cū tripli ci letania r ide: qz añ baptismū r ꝓsi: letanie circa baptisteriū pagunt: ꝑ eo ꝙ in

Epoc. iij. Epoc. legit Iris erat in circuitu sedis Iris: vt ait Beda q̄ fit sole tractāte nubes: r que post diluuiū fuit ꝓpitiatiōis ĩditiū significat ĩtercessiones sanctoz: sedes ecclesiā significat: nubes sunt viri sancti

Esa. lx Iuxta illd Esa. Qui sunt hi q̄ vt nubes volāt q̄ añ aduētū xpi r ꝓ post deuotissime ꝑ ecclesia ozauerūt r ozāt: fit añ hic letania circa fontes vsq; ad: sctē Io. baptista oza ꝓ nobis: eo ꝙ ipse primꝰ iuenit vl docuit baptisma. Deide silr cū trina letania redit vsq; ad Cēs sancti ozate ꝓ nobis: ad ostendēdū ꝙ ipsi ozāt ꝑ filio baptizato q̄ mortuꝰ fuerat r reuixit: pierat r inuēi⁹ est: vt in vera fide trinitatis pticipet sacro baptismi: vel vt deū quē ꝓfessus est diligat toto corde: tota mente: r totis viribꝰ. ¶ Sane gunt in qđusdā ecclīs septene letanie añ baptismum: qz oza: mꝰ sctōs intercedere ꝓ nobis vt spūs

Quare fiat letania circa fōtes. Lu. xv ictūs cui⁹ gra septiformis est veniat sup aquā baptismi. In alīs agunt q̄ nedū cathecumini baptizāt vt deus custodire dignet q̄nq; sensus corporis eoz: ne p eos illecebris secularib⁹ incitati puri ficatione ĩ baptismo acceptā amittāt. Trine etiā cōfessione post baptismū agūt: vt credulitatē trinitat⁹ i qua baptizati sunt r quaz ꝓfessi sunt toto corde: tota mēte: totisq; viribꝰ diligāt. Quidā etiā cātāt letaniā in eūdo ad fontes pp spem r inde redeūdo ꝓpter rē: ad notādū ꝙ sancti ozāt ꝑ baptizādis vt in sacrāmēto vere fidei precepto cōfirmētur. In fine letanie siunt iuxta apostolū petitiones: vt Propitꝰ esto parce nobis dñe: r obsecratiōes: vt Per nativitatē tuā libera nos dñe: r postulatiōes. Vt pctō res te rogamus audi nos. Quid significet cantus

Q̄ in sabbato sctō seniores legunt pozes letantes et iuuenes vltimas Ceterū in qđusdā ecclesijs in lectiōibꝰ r letanijs seniores ꝓcedūt: r iuuenes subsequūtur: vel qz senex serꝰ (scz eleazar adduxit rebeccā vt Isaac iuuenis apprehenderet eā: vel qz in baptismo iuuenescit ecclesia r renouat vt aquila iuuētus nostra. Rursus in quibusdā ecclesijs dū duodecim lectiones legūtur letanie dicunt: r earū duodenarī⁹ numerus ꝑ tres quaternarios clericoꝝ implet: quibꝰ ozatur: vt in baptizandis doctrina capiat apl̄oꝝ fidem trinitatis r quatuoꝛ virtutibus predicatoꝝ.

A Cōfirmatio nō ꝺz dari añ sc primū diem ꝓ baptiſmū.

¶ De confirmatione. Capl̄m. lxxxiij.

Exto loco de cōfirmatione dicam⁹. Sicdem post baptismum sequitur spirituale signaculū scz cōfirmatio qđ profecto fit qñ ad inuocationē epi spūs sanctus infundit ca. dist. accepistis. Baptizatꝰ añt cōfirmari non pōt nisi demū post septē dies post baptismū ꝓpter septē dona spūs sancti qui recipit in baptismo. Mā pro singulis donis decet dies singulos celebrare. Alij dicūt ꝙ statim post baptismū est cōfirmatio inchoāda ꝓpter rationē scriptā sub quinta feria cene dñi: vbi agit de olei cōsecratione. Mā r Clemēs papa primo statuit: vt baptizatꝰ ꝙ citꝰ fieri possit cōfirmef: qz nō est ꝑfectus christianus qui hoc nō necessitate: sed in curia aut voluntate omittit. Hec frontis crismatio confirmatio dicit quia per eā spūs sanctus datur ad augmentū r robur. extra de sac. vnc. ca. j. Unde cū ceteras vnctiones simplex sacerdos valeat exhibere: hāc nō nisi summꝰ sacerdos. i. episcopus debet cōferre. extra de ꝓbr. quāto. qz de solis apl̄is legit quozūvicarij sunt epi ꝙ per manus impositionē spūs sancti dabāt quēadmodū Actuū apl̄oꝝ lecto manifestat.

Actu. viij. Cū audissent inquit apli qui erant hierosolymis quia recepisset samaria verbū dei: miserūt ad eos Petrū r Joānē: qui cū venissent ozauerūt pro ipsis vt acciperēt spūm sanctū: nōdū enim in quēq; illoꝝ venerat: sed baptizati tantū erant in nomine dñi iesu: tunc imponebāt manus super illos: r accipiebant spiritū sanctū: cuius aduētus per mysteriū vnctionis designat: qz colūba in quam spūs sanctus sup xp̄m in baptismo descēdit ad vesperū in cathaclismo reuertēs ramū retulit oliue virētis. extra de sa. vnc. ca. vno. cuius vtiq; sacramētū

ps. cij Dauid ꝓpheta prenoscēs exhilarādā faciē ĩ oleo ꝑdicauit Arnoldiste tamē ꝑfidi heretici dicentes manuū impositionē siue consolamētuz fieri posse a quolibet homine bono obiectū ad hoc quod premissum est de eo quod legit in actibus apostoloꝝ: ꝙ Ananias Saulo r Symeon: r Lucius syreñ. et Manaen Barnabe r Saulo manus imposuerūt qui tamē nec apostoli nec epi fuisse legunt: r ex eo ꝙ predicitur miserūt ad eos Petrū r Joannē: apparet ꝙ epi debent illuc ire vbi sunt q̄bus sit necesse manꝰ imponi: cū q; illuc venerint ozāt pro eis dicentes. Emitte in eos septiformē spūm sanctū tc. Mō em̄ discipuli dabāt spiritū sanctū: sed ozabāt vt veniret in eos q̄bus manus imponebāt. Hoc ergo agit episcopalis cōfirmatio baptizato qđ tutoꝛ pupillo. Quid em̄ prodest amplā hereditatē filio relinquere: nisi ipse vel lex aut preses illi ꝓuideāt de tutoꝛe: paraclytus quidem est eius consolatoꝛ in xp̄o custos r tutoꝛ baptizari: q̄ suadēte diabolo posset sicut r pupill⁹ suā pdere facultatē. i. baptismi vtilitatē si hūc nō haberet tutoꝛē. In cōfirmatione ergo totius christiane religiōis mysteriū plenitudo completur. In baptismo nāq; p spiritū sancti datur remissio peccatoꝝ hic añt ipse spiritus inuitat: vt veniat in domū ipsaz quā sanctificauit descēdere r habitare dignetur r ad epiſcopi inuocationē infunditur ea. dist. accepistis. vñ Urban⁹ papa inquit. Per manus episcopalis ꝓpositionē spūs sanctus datur ex quo coꝛ fidele ad prudētiaz r cōstantiā dilatatur: vt quis plenus sit christianus. Bis ergo vngitur crismate baptizatꝰ scz in vertice r in fronte: nam r ipsis apostolis bis fuit datus spiritus sanctꝰ. Primo in terra quādo christus exufflauit in eos dicēs. Accipite spiritū sanctū. Secundo a celo in die pēthecostes: sed r ipsi apostoli receperunt spiritum sanctū in baptismo. Non em̄ credendū est ipsos non fuisse baptizatos qui alios baptizabant: vt premissum est. Hec ergo duplex baptizatoꝝ vnctio significat quod spūs sanctus datus est apostolis semel in terra ad dilectionē proximi: r semel de celo ad dilectionē dei. Unde ad notandum pulchritudinē donoꝝ spiritus sancti que in ꝓfirmatione cōferunt dicitur.

Emitte in eā spūm sapiētie r intellect⁹ tc. Hec sunt vestes q̄bus induunt filij regis: de q̄bus dicit est. Dedit eis ptātem filios dei fieri his q̄ credunt in noīe eius: r de q̄bus dicit apl̄s. Quotquot baptizati estis xp̄m induistis. Non em̄ hz xp̄m ꝑ indumento: q̄ donis spūs sancti q̄bus xp̄s ab ipsa cōceptione ornatus fuit nō est ornatus. ¶ Differt autē hec vnctio q̄ fit in fronte p ep̄z ab illa q̄ fit in cereb⁹ siue in vertice p sacerdotem. ¶ Primo qz sm Rabanū de cōse. di. v. nouissime in illa signat sup baptizatū spūs sctī descēsio ad habitationem deo cōsecrandā. in hac xo signat vt eiusdem spiritus sancti septiformis gra cū plenitudine sanctitatis scientie r virtutis venire in noīe declaret. ¶ Scdo differunt qz ꝑ illā q̄ fit in vertice aīa xp̄o desponsatur: ꝑ istam xo ditatur r doratur. ¶ Itē ꝑ illā ostēduntur vulnera esse sanata: ꝑ hanc plenitudo gratiarum ꝓfertur qđ ex verbis vtriusq; vnctiōis potest ꝓpendi. In collatōe em̄ illius vnctiōis dicit sacerdos. De⁹ ops pater dñi nr̄i iesu xp̄i q̄ te regenerauit ex aqua r spiritu sancto quiq; tibi dedit remissionē omnium peccatoꝝ: nr̄i: ipse te liniat crisma te salutis in vitā eternā. His xbis q̄ est salutatio in vitā eternā ꝑ hanc vnctionē obtineri oñditur: sed hec xba transcendit epi in vnctione cōfirmationis dicens. Emitte in eā septiformē spūm sctm̄ tuum paraclytum de celis: spūm sapientie r intellectus: spūm consilij r fortitudinis: spūm scientie r pietatis r imple eum spū timoris dñi: r consigna eum signo sancte crucis: ꝓpitiatus in vitā eternā: cōsignatus in q̄ vt spūm sctm̄ nō amittat. In concilio tolet. de ꝓse. di. v. dictū. r. c. se. ꝺz q̄ null⁹ ꝺz bis ꝓfirmari sicut nec rebaptizari. Post oronem quā cōiter dicit epus sup omnes cōfirmandos si plures sint: singulariter cuilibet frontē linit in modū crucis crismate cū pollice dicēs cuilibet In noīe pa. r filij r spūs sancti: Pax tecū. Que salutatio fit ad nouū hoīem q̄ dignus est salutari ꝓpter vite nouitatē: r q̄ sm deū creatus est in iustitia r sanctitate r veritate. interim em̄ cū erat vetus nō erat salutand⁹ sed tm̄ erat ꝑ eo ozādū. Ideo añt fit ĩ modū crucis r cū crismate sicut r oīa crismata cum crucis figura ꝓficiuntur: de cōse. di. v. nunqđ. vt appareat q̄ est illius p cuius crucē redēptus est sine q̄ signaculo nō oporteret nos añ deū repūtari. Qđ fit cum pollice: qz ille in cōsecratiōe pontificis est ad hoc spāliter ꝓsecratus. Vel qz oē datū optimū descendit a patre luminū: ideo in fronte: qz ibi melius r citius videtur: vt sic exterminatoꝛ angelus vidēs cū hoc signo munitū ad se nō ptinere ptrāseat: sicut ptrāsiuit domos hebreoꝝ in egypto vbi vidit vtriq; postē limitus sang. ag. r ꝑcussit ꝓtogenita egyptioꝝ in domib⁹ vbi hoc signū nō erat. Quid em̄ est sanguis agni nisi fides passiōis xp̄i: vieroꝝ postis hoc sāguine linit cū fidē passiōis xp̄i in coꝛe r mēte gestam⁹: in coꝛpe p mysteriū: in mente p efficaciā. Iōq; fit in frōte qz ꝑfectoꝛes est nō in occulto sz ĩ manifesto xp̄i nomē semp habere. Hinc

Epoc. xiij. est qđ Jo. apl̄s ait. Vidi supra montē syon agnuz stātē r cū eo. cxliij. milia habētes nomē ei⁹ r nomen ꝑris ei⁹ scriptū ĩ frōtib⁹ suis. Stare em̄ r in mōte r cū agno ꝑfectoꝛ est: r ꝑfectio in ꝓfirmatione datur vt ꝑmissum est. Melius quoq; in fronte infigit in q̄ summꝰ pontifex laminā aureā figebat in qua scriptū erat ineffabile nomē dñi: r vt baptizatus libere ꝓfiteat: qđ credit. extra de sacra vnc. qz coꝛde creditur ad iustitiā: oꝛe añt ꝓfessio fit ad salutē: memor ei⁹ qđ dñs ait. Qui me ꝓfessus fuerit coꝛā hoīb⁹ tc. Subsequēter epus cōfirmatū ꝑcutit in facie. ¶ Pūo vt tenaū memorie teneat se hoc sacrm̄ recepisse. ¶ Scdo qz hoc sacrm̄ ꝺat baptiza to ad robur fidei: vt ꝑmissum est: vt. vez si ita fortis in fide in baptismo suscepta q̄ vlteri⁹ coꝛā q̄cūq; ꝓfiteri nomē xp̄i nō erubescat. ¶ Tertio hec ꝑcussio repūtat manuū ꝓpositiōez: qm̄ apl̄ ꝑ manꝰ ciem. ꝓpositionē ꝓfirmabāt. ¶ Quarto ad terrēdū malignum spūm vt fugiat: r ne redire audeat: sicut fecit btūs Bñdict⁹ liberās ꝑ a lapā monachū q̄ a maligno spū vexabat vt legit ĩ dialo. greco. li. ij. c. xxxij. Duo q̄ facit epus: primū: qz cū vngit in frōte: scōm qz ipm̄ ꝑcutit in facie. Unctio significat vngūtuz gre ꝑtū ad actꝰ audaces aggrediēdi ea q̄ ptinent ad fidē: percussio xo sit ne vlterius cōfundat: aut timeat confiteri nomen xp̄i. q. d. epus confirmatoꝛ tis sis fortis vt quicūq; sic te ꝑcusserit: vl quocūq; alio modo tibi confusionē fecerit: pro eo qz xp̄i fidem confiteris: tu in his oībus nō erubescas: per cussit em̄ in facie erubescere solent. Similr etiam fit alicubi ꝓpter eandē causam militibus nouis. Fieri pōt ꝓfirmatio in campo: melius tamē fit in ecclesia aut in atrio ecclesie. Jn buccardo li. iij. c. epus. Jn cōcilio aurelian. de ꝓse. di. v. vt ieiunij: statutū est vt sacrm̄ cōfirmationis a ieiunis r iuuenibus ꝑfecte etatis pura. xij. vel. xv. annoꝝ seu adultis monitis prius petā cōfiteri conferat: hodie tñ q̄ citius pōt hoc fiat vt ꝓmissum est. Crismato añt aliquo pāno albo frons sua circūcingit: ne recēs vnctio defluat aut deleat: r septima die deponitur sicut supra vbi agit de baptismo dictum est. Et in cōcilio beluacen. de cōse. dist. iiij. si quis noluerit. ꝺz: q̄ pannus crismalis quo caput pueri in fronte per epm vel in vertice per presbyterū crismati circuncingit: pōt iterum super aliū baptizatū imponi. Item non confirmatus non pōt aliū tenere in baptismo vel in confirmatione nec vir r vxoꝛ vel consanguineus vel et iam plures tenent confirmandum puer in baptismo dictum est.

¶ De missa. Capitulum. lxxxv.

Septimo loco de missa hui⁹ diei dicendum est. In qua quidē plura sunt notabilia. Primo q̄ añ missam altaria cooperiūtur: qđ fit qz ibi ecclia incipit resurrectiōis ꝑludia celebrare. Magna em̄ ps hui⁹ officij ad illā ptinet: r ĩ resurrectiōe xp̄s ꝑ altare signific⁹ stola coꝛpis indutus est. Itē ministri altaris preciosis r splendidis sunt vestibus decorari ad significādū q̄ neophiti sunt indumentis virtutū ornati. Itē missa ideo nō cātatur solito more qz in ea nō dicitur introit⁹ q̄ est caput misse: eo q̄ ille q̄ est caput r principium nostrū subtractus est r in sepulcro silet: et nocte resurrectiōis licet resurrexisset: tñ a suis nō sciebatur: vñ cū maria magdalene inuenit monumentū vacuū credidit eum esse sublatum. Hac em̄ die r in vigilia pēthecostes seruamus antiquū ecclesie morē: q̄ fuit añ papam Celestinum: secundū quē introitus in missa nō dicebatur: sed a kyrieleison incipiebat. Incipit ergo a kyrieleison ostēdēs quod est quedā vox letitie: de hoc q̄ neophiti sunt renati rogat ecclia vt dominꝰ eos ĩ nouitate

Universidad de Pa

seruare dignet. Oia eīm q̄ dñr vsq; ad euāgelium ad eos referunt. Sequit Hlia in excelsis: qō iō cātat: primo qr pay data est renatis q̄ ab angelis nūciata est in nocte natiuitatis: cum ḡ ipsi sint renouati ḡia dei pñt cātare cum angelis. Scdo iō q̄m angeli q̄ primo illud nato dño cantauerūt: pro renatis in baptismo gloziāt. Tertio qr resurrectio xpi pria est: nō dr ista angelic⁹ cātus: r cū ipsis angelis chor⁹ exultat psonāti, melodia r cāpane siue signa etiā screpāt q̄ hacten⁹ fuere muta. Colligit etiā de renatis manifesta est q̄ est. De⁹ q̄ hāc sacratissimā noctez ḡlia dñice resurrectiōis illustras: seruā i noua familie tue pgenie spm̄ adoptiōis quē dedisti rc. Cui pmittitur Dñs vobiscū: et non pax vt iam dicet. Simili⁹ epla refertur ad eos/vez. Si cōsurrexistis cū xpo q̄ sursuz sunt q̄rite vbi xps est in dextra dei sedēs: ad collocen. iij. c. q. d. resurrexistis baptismo a pctis: sicut xps resurrexit ab oīb⁹ infirmitatibus suis. Sed ad q̄d debēt laborare resurgēres: nisi q̄ sursum sunt obtineāt. Ideo dr. Que sursum sunt sapite non q̄ sup terrā. i. celestia nō terrena vobis sapiāt. r addit. mortui enim estis: r vita vr̄a absc̄dita est cū xpo in ḡlia. Mortui eīm estis pctō: r mortui estis vobis: vt iā nō vobis sz dño viuatis: sicut dicit apls: viuo ego iā nō ego sz viuit in me xps. Vita aūt vr̄a absc̄dita est ī deo: iō qr nōdū apparet q̄d futuri estis: sz cū apparuerit xps vita vr̄a apparebitis cū ipo in ḡlia. Ecce ad q̄d debeāt tēdere neophiti. s. vt sint r appareāt cū xpo in ḡlia: ad quā repūtandā ministri altāris solēnes vestes indūit vt renatoz̄ stolā innocētie demōstret: ī epla xo baptizati instruūt. post eplam xo seq̄t alla: q̄ est vox angelica siue cāticī angelor⁹: sicut ondit Jo. in Apoca. dicēs. Audiui quasi vocē tubarū multarū in celo dicētiū alla: q̄ angeli ḡliant ꝓpter baptizatos a diaboli future ereptos r ad fidē q̄uersos: r dr alla sine graduali ad significandū q̄ caput nr̄z dęscit: vbi eīm est ḡes ibi nō est motus: vbi aūt nō est motus: ibi non est ascēsus de gradu ī gradū q̄d significat graduale. ideo aūt graduale nō dr: q̄ baptizati nōduz ꝓpagabāt in xtutib⁹ gradū fecerūt. Dicit aūt tractus q̄ significat patiētiā p quā expectare debēt ḡliam sempiternam: quā sequēs sabbatū in albis repūtat. in q̄ sabbato nō cātat graduale: qr ibi nō est necessariū bonū op⁹ vel tract⁹: qr nec patiētia: sz duplex alla ꝓ duplici ḡlia/scz aīe r corpis: de hoc sub ti. de septē diebꝰ post pascha dicet: r ꝓter morē aī tractū ponit alla q̄d est q̄dā vox letitie: ad notandū letitiā neophitoz̄ quā habēt de spūali nouitate. Sz qr graues sunt labores vie: seq̄t tractus q̄ dr a tragedo. Ad idē tū in nuitāt neophiti in xu alla: r in tractu: vez ad dei laudez. Mā alla sonat. Laudate dñz: r ihu alla dr. Cōfitemini do. i. laudate do. et addit cā: quīa bon⁹ est in se r nobis: cū q̄bus misericordit r benigne/egit dimittēdo pctā ī baptismo: r cātat in tono resurrectiōis. s. octauo. Sz qr effectus benignitatis posset eē ad rps: iō subdit: q̄a in seculū mia ei⁹. Ad idē etiā inuitant in tractu. s. Laudate dñm oēs gētes rc. q̄a confirmata est rc. reuera firmat mia q̄ in eternū durat sicut ī xu alla dictū est. Hec aūt duo. s. mia r xtas in psalmis tū gunt: vt nec mia iniusta/nec xtas nimis austera credat. xl. di. disciplina. xxiiij. q. iij. nō est in tusta. Quare duplices laudes dñr r quare tract⁹ et q̄re sub humilioꝛi līgua dr: sub ti. de. vij. dieb⁹ post pascha dicet. Scdo r alla iō ꝓtusq; tractus dr: qr hebrea lingua mr̄ est nobilissima oīm linguaꝝ ꝓpt̄ auctoritatē totius scripture: latina xo inferior q̄si filia. ꝓterea alla significat iudeos ꝓtius q̄uersos: tract⁹ gētiles postea credētes. Tertio dr ꝓtio alla in memoriā ꝓtoris stat⁹. Vide. Septē tract⁹: in memoriā sequētis. Precedit etiā alla ꝓpt̄ gauduz reuertētiū de captiuitate babylonica. In aliis xo dieb⁹ graduale ꝓcedit alla ꝓpt̄ ꝓfectū ꝓficientiū. Deinde seq̄t euāgeliū. Vespere aūt sabbati q̄ lucescit in pria sabbati. Matth. xxviij. c. in q̄ de sollicitudine mulier̄ circa dñi sepulcrum: r de mysterio angelorum: r de resurrectōe saluatoris agit: vsq; nūc cū fuit sacrificiū neophitoz̄: sz dehīc resurrectio ad memoriā renouat. ¶ Et nota q̄ vespe sabbati hic accipit ꝓ nocte: r est sensus: vespe sabbati. i. i nocte sabbati. Sz q̄ credi posset q̄ venissent mulieres in principio noctis vl in medio. iccirco adiūctū est q̄ lucescit in pria sabbati. i. q̄ ptinet ad lucē primi sabbati. Lucescerat eīm iam q̄n venerat maria magdalena: r altera maria videre sepulcrū rc. Ista euāgeliū aūt nō portat lumē: nec etiā in q̄ busdā eccl̄ijs cādelabra cū lūinarijs stāt ad missaz sup altare. ¶ Prio qr ille q̄ est lumē nondū nobis redditꝰ ē: q̄n ei⁹ resurrectio nōdū erat manifesta: imo credebat adhuc ī sepulcro latere. ¶ Scdo qr mulieres xpm̄ nō desī: sz solūmō ea mortalē credēt es: occulte sine lumine ibāt ad sepulcrū vt vngerēt corp⁹ Jesu. ¶ Tertio ad notādum cecitatē cordis ignorātiū ipz resurgere posse. Incēsum tū ferē in signū q̄ mulieres tulerūt aromata vt vngerēt Jesum. ¶ Rursus accēsa luminaria nō ferūt sz incēsuz sic. Ad notādū q̄ tūc ofonis affectio q̄ incēsuz expz imit⁹ ais ilūrmoꝛ nō deerat: sz xitatis lux q̄ accēsa lūinaria designat: eis cernitudinaliter nō clarebat: ꝓpt̄ dñi sepulturā. Post euāgeliū nō dr Credo: vt p hoc ilūrmoꝛ aīoꝝ dubitatio denotet. Quedā tū eccl̄ie dicūt hac die Credo: r p totā seq̄ntē hebdomadā: q̄ renati asseuerāt se ī deū tēdere: r ea q̄ de xpo dicta sunt in euāgelio firmissime credere. Offertoriū sz nō dr in q̄ significat. ¶ Primo silētiū mulier̄ q̄ territe q̄si cū silētio recesserūt a monumēto ad q̄ ierāt vt xpo vnguētū offerrēt. ¶ Scdo q̄ ipe venientes iuxta legis mādatū vngere corp⁹ ihesu laterer venerūt ad sepulcrū r ō illō ī silētio steterūt timētes rūdere ageloꝛ vl custodib⁹ sepulcri: ḡ earum more cātores silēt. ¶ Tertio qr nōdū surrexit q̄ det nobis q̄d offerre possim⁹. Cātat aūt Sctūs sctūs sctūs: q̄d est angelorū cāticū: q̄ angeli tāq̄ nihil timētes ī sepultura dñi: r ei⁹ resurrectiōe quā nō tacuerūt suū habuerūt mysteriū. In canone etiā. s. ifra actionē fit mētio d renatis. Agn⁹ dei nō cātat tū qr nondū surrexit q̄ ipsi scirēt q̄ in die resurrectiōis dixit discipulis. Pax vobis: tū qr discipli tūc desperāt: neq; credebāt eū esse deū: q̄ redimeret israel. Aū cleophas dixit. Nos sperabam⁹ q̄ ipe eēt redēptur⁹ israel. q. d. iā nō speram⁹: imo desperam⁹. Sz r mlieres q̄ venerūt ad monumētū credētes corp⁹ sublatū esse: nō credebāt q̄ ipse pctā mūdi rollere posset. Aū r maria Magdalena que fuit magis sollicita audituī a dño. Noli me tāgere: nōdū ei⁹ ascēdi ad pfez meū: subaudi ī corde tuo. i. nōdū credis me esse equalē pt̄i: ergo non credis me rollere posse pctā mūdi.

In ḡhusdā tū eccl̄ijs dr ter. Agnus dei. sine. Dona nobis pa. nō dat etiā pax in detestatione osculi p ditoꝛis: r qr xps q̄ est xa pax nra nōdū pacē nūciauit: qr nōdū surrexit q̄ in die resurrectionis apls ait. Pax vobis: Aū forte hic mod⁹ salutatiōis. scz Pax vobis ab epo in principio hui⁹ misse nō dr iz differt: vt nouā salutatione in die resurrectionis sue ppls affectuos⁹ aplectat. In aliqb⁹ tū eccl̄ijs pax dat eo q̄ gloria in excelsis cātat. Postcōio ētiā nō cātat. ¶ Prio ad notādū q̄ nō erāt tūc q̄ī side xpi cōcarent. ¶ Scdo qr baptizati nōdū cōicauerunt: sed in die pasche cōicare debēt. ¶ Tertio qr nōdū surrexit q̄ nobis dat q̄ cōicemus. ¶ Quarto qr vespere q̄ sequit vicē obtinēt postcōionis. ¶ Quinto qr oēs tacuerūt in xpi cōprehensione r crucifixione: iō cātores tacēt. Cātoꝛibus igit̄ tacētib⁹ sacerdos suū implet offm: qr apls de resurrectione dubitantib⁹ r mulieribus timētibus r nil dicētib⁹ xps ipse p suā gloziosam apparitionē qb⁹ voluit fecit se manifestū. Cōsequēter iter cenāduz id est dū sacerdos cōicat adiūcit breuissime vespe scz. Laudate dñz oēs gētes: q̄ q̄si nō sunt vespe: qr sabbatū ecclesie dicētis: qō p hoc sabbatū figurat nullam hz vesperā: fit etiā officiuz breue ꝓpter ipsos neophitos qb⁹ oīa debēt breuiter cātari: maxime ꝓtio die ne eis generet fastidiū ex plixitate: vnde sub vna collecta missa r vespe claudunt ne forte si finita missa diceret vespe neophiti nō auditis vesperis recederēt credentes hꝰe licētiā abeundi. Aū ideo totū officiū sub vna ofone cōplet. q̄n sacm baptismi in xpi passiōe ꝓficimur. Vel iō dies hec in missa nō in vespa terminat vt xps q̄ nos morte redemit sine fine laudet: q̄ est in secula bñdict⁹. In q̄ busdā aūt eccl̄ijs cātat ps. Laudate dñm: sine gloria: qr filij q̄ est tertia ps̄na in trinitate nōdū sciē esse nobis reddit⁹. Rursus in uitant neophiti ad laudē dñi p psalmū illū. Laudate: r ipsi se laudare rūdēt dicētes. quasi vnus homo p se vel per alios. Magnificat aīa mea dñz. Hoc sabbatū ptuilegiatū est: qr in eo fuit ordies: cathecumini post baptizāt: cere⁹ bñdict⁹: r plures lectiōes leguntur.

¶ De sancto die pasche. Cap. lxxxvj.

Sequitur videre de festo paschali de quo primo aliqua ḡhalia ꝓmittemus: ꝓsequēter xo de nocturno huiꝰ diei offo postmodū de diurno aliqua supponem⁹. Sī q̄dē tps paschale significat tps illō qō erit post diē iudicij: qñ vz ad ꝓiam vite quaz p Adam amisimus deo, ꝓpitiāte regrediemur: q̄ ꝓsideratiōe pōt dici hoc tps regressiōis: qō tū icipit in octaua. In hac aūt die resurrexit dñs q̄ est mūdi pria: r rediēs ad caput est octaua: vt dicet in pemio septime ptis de q̄ dr in paralipomenō in ri. psalmoz̄. quā octauā sicut septē mūdi etates ꝓcedūt quaz sex sūt vitētiū r septia dormiētiū: sic r septē dies nr̄e reconciliatiōis hāc die ꝓcedunt: sic quoq; septē dñice a Circūdederunt vsq; ad Letare hierlm ꝓcesserunt quas interposita dñice passiōis memoria: hec dñica octaue etatis repsentatiua sequit: in qua etiā repūtat q̄ sicut octaua est cadē cū pria: sic restituet homo in idipm: r ad id qō fuerat cōditus. imo ꝓria prime originis reparabit dignitatē r ꝓsequet corpis r aīe felicissimā immortalitatē. Qualiter dñs tribus dieb⁹ r trib⁹ noctibus fuit in sepulcro et qua hora resurrexit: et qua hora hoc tpe dr dici officiū matutinū: r ḡre hac die pascha celebrat: dicētū ē sub. iiij. feria cene dñi r sub sabbato sctō. Sane pascha grecū nomē est qō hebraice dr phase: qō latine trāsit⁹ interpūtat sm Bedā. Mō ergo dr pascha a passiōe ex eo: qr passum grece dr pati latine: sed dr a transitu: r hoc ꝓtimo sm historiā ex eo q̄ exterminator angel⁹ vidēs sanguinē in foribꝰ israelitaꝝ ptransiit nec eos pcussit: tūc etiā ppls ex egypto trāsiuit. i. exiuit: r tiaq; die mare rubrū pertransiuit. ¶ Scdo sm allegoriā qr eccl̄ia ī hoc tpe trāsiuit p baptismū ab infidelitate ad fidē. ¶ Tertio sm tropologiā qñ hoc tpe trāsim⁹ p contritionē r cōfessionē de vitijs ad xtutes vt infra dicet. ¶ Quarto sm anagogē qr tūc xps trāsiit a mortalitate ad imortalitatē r faciet nos etiā trāsire: vñ in euāgelio. Cū vidisset Jesus inde: qr venit hora vt trāsiret de hoc mūdo ad patrē rc. Nolum⁹ aūt hāc die greco r nō hebraico vocabulo: sz lingua hebraica dignioꝛ sit tā⁹ mr̄. ¶ Prio ne in hoc videamur iudaizare. ¶ Scdo ne ī hoc imitemur quosdā hereticos dicētes euāgeliū sine cerimonialib⁹ nō sufficere ad salutē. ¶ Itē vtimur greco r nō latino vocabulo pp autoritatē: qñ greca lingua antiq̄t⁹ Rome r ī Italia tāte fuit autoritatis: vt nō lingua solū dies solēnes grecis nois⁹ nūcuparent⁹ vt pascha: pēthe. hypopātis epiphania: verūetiā dignitates: vt aplic⁹/pīarcha/archiepo/epūs r hmōi. Isidoꝛ⁹ tū dr q̄ pasche vocabulū nō grecū: sed hebraicū est: r Innocē. i. tertius dicit in quodā sermone q̄ pascha hebraice dr a phase quod est trāsit⁹: grece xo a phasim q̄ est passio. Aug. dicit q̄ hoc nomen pascha p diuinā dispositionē cōpactū est ex hoc nōe greco passiu q̄ passio interpūtat: et ex hoc nōe hebreo phase q̄ trāsit⁹ interpūtat: nā hec duo cōueniūt in hoc nōe pascha: tā sm significationē q̄ sm vocē: sm significationē q̄n in passione xpi fuit ei⁹ trāsitus: vñ merito hoc nomē hz intellectū vtriusq; nois: r est latinū: vt sic ex duabus linguis fiat tertia. s. latina: r est hoc nomen pascha ptie declinatiōis r neu. ge. q̄ solū in trib⁹ grecis noibus inuenit. s. pascha: mānar mānona Vel est tertie declinatiōis vt dicaꝫ pascha pasche: sicut dr fantasma fantasmatis. Vocat aūt pascha ipa dies resurrectiōis r etiā tps a dñica in ramis palmaꝝ vsq; ad octa. pasche: qr ī dñica ipa inducebaꝫ agn⁹ q̄ ī. v. feria imolari debebat. Verūtū sm vulgi ꝓsuetudinē dñica ī ramis pal. dr pascha a floridū feria. vj. pasche. hodierna xo dies pascha: olim tū ꝓpie dicebaꝫ. pascha dies illa in q̄ agn⁹ immolabaꝫ. Solēnitas pasche aūt anthonomatice dr solēnitas solēnitatū eo q̄ ceteras solēnitates huiꝰ solēnitatis nobilitas ātecedit: r oēs dies dñici sunt octaue huiꝰ festivt dicet in ꝑmio septime partis r in ea oīa letitie insignia ꝓpon unt: et plū quoq; mundaꝫ r ornaꝫ in parietib⁹: qr in eis cortine r pallia extēdunt: r in choꝛo dorsaliaꝫ tapeta extendunt r bachalia disponunt. Celamē aūt q̄d erat ante crucē vel in altū dirigit vel remouet: vel retro altare ponit ad notādū q̄ ꝓtius occulta modo sunt manifesta. altare quoq; suis ornamentis decoraꝫ: vt ī q̄busdā eccl̄ijs vexillis q̄ significant victoriā Jesu xpi crucib⁹ r alijs. De quo t de velaminib⁹ triū color que hac die in trib⁹ lectionibus de altari remouentur et de tripliciornamentis materialis tēpli dictū est, in ꝓtima parte sub titu.

B Quar campane pulsentur duz dr Hlia i excelsis.

Psal. ij.

C Qf hodie in missa non dr gradale sed alla et tract⁹.

Apoc. xix.

D Qf hodie luce nō portaꝫ ad euāgeliuz ꝫ incēsum.

E Qf hodie nō dr ofertorium.

A Quid sigt tēpus paschale

B Pascha q̄d sigt, cer vñ dicaꝫ.

Jo. xj.

C Quare pascha greca ☞ hebraica nōcet.

D Pascha pascha tēpus ex tendit a dñi ca pascha maruz vsq; ad octauas pasche.

E pasche solennitas omnibus aliis cedant ofoꝛia

Universidad de Deusto

r splen de picturis. Ministri quoq; ad decorē hui⁹ solēnitatis se balneis plauāt: barbas r coronas tōdūt capillos deponūt r vestes siue cappas nigras deponūt r albas induūt: q̄ hz ad decorē fiāt: ad spīalē quoq; hoīem referunt. Hō ei lauamur ad voluptatē: hz ad significationē: vt. s. per exteriorē lotionē corporis interiorē animę debere fieri ostendam⁹: barbas r coronas tōdere est superfluitates r vitia deponere: capillos supaures tōdere est q̄nq; sensus corporis ad seruiendū deo expeditos habere: nigras vestes siue cappas exuere est asperitatē penitētie deponere: albas siue suppellicia induere: est stolā immortalitatis firmiter expectare: vel p vestē albā significam⁹ innocētie stolā renatos: vt p hoc repręsentam⁹ hodiernā apparitionē angelorū q̄ in vestibus albis apparuerunt. In hac sctā die nil qđ a sacerdote nō sit bñdictū comedere debemus q̄ inimic⁹ noster nunc nos magis satagit supplātare. Ūñ in q̄busdā locis quecunq; comedi debent ad ecclesiā portant: r in atrio vel vestibulo ecclie cū cruce r aqua bñdicta: r in vestib⁹ sacris a sacerdote bñdicunt. Hinc est q̄ hodie agnus a sacerdote benedict ad repręsentandū q̄ deus per Moysen r pplm agnū comedi iussit in figurā Jesu xp̄i cui⁹ sanguine oīa primogenita sibi de mundo redemit: angelo i nocte illa oīa p̄mogenita i egypto penitētie pplm suū seruauit agni sanguīe p̄notatū. Agn⁹ aūt fm Rom. ordinē nō ad altare: sed ad mēsaz benedict. In q̄busdā etiā locis bñdict lac r mel in memoriā ei⁹ qđ dñs inquit p̄rib⁹ nostris Abrahā/Isaac r Jacob. Introducā vos i terram fluentē lac r mel. Nullus dz etiā vn̄ q̄ aliq̄d comedere nisi prius saltē signo crucis facto. Inde legit in dialogo Gręgo. pape li. j. c. iiij. q̄ cum quedā monialis iret p̄ hortum lactucā sine benedictiōe comedit: r simul demonē q̄ supeā erat sumpsit q̄ eā multū vexauit. Mos quoq; vidimus in ciuitate Bonoñ. puellā a duob⁹ spīritib⁹ immundis r malignis triennio vexatā. Cuncta quodam perito volēte illos cū exorcismis r abiurationib⁹ ab hūano corpe pellere interrogarent quale corp⁹ mulieris intrassent: rñderūt q̄ sedebāt in quodā malogranato qđ ipa puella comederat: q̄ tādē xtute adiurationū nobis presentib⁹ ab humano corpore recessērūt. In q̄busdā quoq; locis hac die in aleis in natali p̄lati cū suis clericis ludūt: vel i claustris: vel in domib⁹ epalibus: ita vt etiā descēdāt ad ludū pile: vel etiā ad coreas r cātus: quod vocatur libertas decēbrica: qz anti quitus p̄suetudo fuit apud gētiles q̄ hoc mēse seruī/pastores et ancille quadā libertate fruerentur: r cum dominis suis q̄narent: r cum eis facerent festa et conuiuia post collectas messes: laudabilius tamen est a talibus abstinere. In plerisq; etiā regionibus mulieres sc̄da die post pascha verberāt maritos suos die vero tertia mariti vxores suas. Sicut r antiq̄ tus licebat seruis dños saltē in crimine adulterij accusare mpune. xij. q. ij. questionē. Hoc aūt fit ad notādum q̄ debēt se inuicē corrigere: ne alter alterο hoc tēpore exigat debitū iocū. Statutum est eīm de conse. dist. ij. oīs homo. xxxiij. q. iij. c. j. q̄ eī hac die cōmunicare debeāt: tribus precedētibus r tribus vel quinq; vel septē sequētib⁹ diebus ab amplexib⁹ vacent: qđ sumptū esta Dauid q̄ cum pueris suis accepturus panes ꝓpositionis ait ad Abimelech sacerdotē. Cōtinuim⁹ ab hac nudiustertius. de conse. di. ij. tribus. r. q. j. hāc consuetudinē. His tribus dieb⁹ primis solēniter est feriandū: in sequentibus vero: licet viris ruralia opera q̄ magis necessaria sunt exercere: sed feminis non licet nere: nun q̄ aut̄ chorcas ducere: qz fm Gręg. melius est fodere r arare q̄ chorcas ducere. Ide est q̄ hi singuli dies ꝓpria habēt responsoria: ceteri vo in quibusdā ecclesijs mutuata. in aliis tamē habēt etiā vsq; in quintā feriā propria. Fiunt quoq; apud quosdā hoc tpe aquarū dimersiones ne qz hoīes vigilaueriūt in quadragesima i his sanctis diebus dormire velint. ¶ Hoc quoq; notādū est q̄ pascha a nostrū semp debet fieri i die dñico sicut statuit p̄i⁹ papa de ꝓse. di. iij. nosce. et c. se. r etiā Victor papa q̄ ꝓpter hoc p̄cilij Palestinum vocauit. Iz eīm prius eodē die celebrarēt: qz tamē quidā inde dubitabāt. angelus dñi ad corroborādos corāios apparuit in habitu pastorali Herme doctori p̄cipies vt pascha semp die dñico ab oībus celebrarēt: dñs tamē vere surrexit in die. vj. kal. Aprilis: nā passus est. viij. kal. Aprilis vez in die tali in quali ꝓcept⁹ est siue in quali annūciatio xp̄i facta est, put dictū ē sub ti. de pascheue. Celebrari etiā dz pascha in lunatiōe Aprīl qm̄ i Exo. p̄cepit dñs q̄ mēsis ille p̄m⁹ haberet r agn⁹ die. xiij. immolaret. Ūñ victor papa de ꝓse. di. iij. celebritatē. ōr q̄ pascha dz celebrari p⁹. xiij die lunatiōis Aprīl. q̄ est p̄m⁹ mēsis fz Hebreos vsq; in. xxj. die eiusde mēsis. i. lunationis. Loquit eīm ibi de mēse lunari nō de solari qm̄ in illa lunatiōe est sen: q̄ pascha vsq; in. xxj. die: r vsq; ponitur ibi inclusiue: qm̄ ꝛcludit ipa. xxj. dies vult ergo dicere Victor papa q̄ pascha non dz esse mtra. xiij. die lunatiōis Aprīl. nec post. xxj. die illius. Sic eīm xiij. dies lunatiōis est in die dñica vbi est pascha iudeoz: r dñica sequēti est pascha nostrū. s. in. xxj. die: r hec lunatio q̄nq; ꝛcipit a Martio: de quo plene in fine. vij. partis dicetur. Ecclesia tamen antiquitus celebrabat pascha cū iudeis. xiij. luna p̄ mi mēsis quocunq; die occurreret: que ritū sctī patres in Nicena synodo ꝓhibuerūt ꝓstituētes non solū lunā paschalē r mensem in q̄rere: sed etiā die dñice resurrectionis obseruare: r ideo extēderunt pascha a. xiij. luna. vsq; ad. xxj. vt dictū est: vt sic r dies dñicus nō omitteret et in die resurrectionis dñi pascha celebraretur: r hoc plurib⁹ de causis. ¶ Ꝓmo ne ecclia videat iudaizare r figuris iudaicis adhereret in tpibus r annis cōsidere. ¶ Secdo qz die dñica datū fuit māna a dño: p q̄ significat eucharistia. i. panis angelor habēs in se omne delectamētū r suauitatē oīs saporis: vñ Exod. xvij. die. vj. Parēt q̄ in ferāt vt sit duplū q̄ inferre solebāt p singulos dies: r hec est dies veneris: et ita die dñica datum est māna. ¶ Tertio qz preceptuz est comedere agnū cuz lactucis aggrestibus: et in azimis sinceritatis et veritatis. i. cum puro affectu r puro intellectu: hoc est in xp̄itate. Xp̄s vero mortem destruxit moriendo r vitā nostrā resurgēdo reparauit: et ita patet q̄ in die resurrectionis debem⁹ comedere agnū: qz tūc incipit xp̄itas vite nostre. Quarto nō celebram⁹ pascha nostrū cū iudeis q̄ illud celebrāt. xiij. luna: qz ꝓ⁹ tūc immolat⁹ fuerit agn⁹: tū incipit ei⁹ immolatio i sequēti die: qz tūc est tp̄s luctus: nec est tēpus solēnizādi: r ideo eccl̄ia dimittit hoc vsq; ad tp̄s solēnitatis: qz dz fieri cū solēnitate: sicut dictū est. Quinto qz cum xp̄s vult eccl̄ia celebrare pascha suū. Triplex eīm pascha fecerūt iudei. Primū i ramatha qđ interpretat cōmotio tinee. Per hoc significat primū pascha. i. spīalis transitus de vitijs ad virtutes. Per tineā eīm primū intelligit: qz sicut tinea cōsumit p̄anum imperceptibiliter: sic primū aliam: qđ aūt primū cōmouet in nobis siue ammouetur per penitentiā fit iste transitus. Secdm pascha factum fuit in syna qđ interpretat mensa: per qđ significatur fm pascha spirituale: id est trāsitus de virtute ad virtutē: per qđ restituitur hoi sua mēsura attingēdi celestia. Iste trāsitus fit qñ trāsimus de virtute ad virtutē. Tunc eīm accedit ad mensuram suā homo: qñ factus est: vt sit socius angelorū. Primū pascha xp̄s nō potuit celebrare: qz p̄m⁹ nō fecit. nec inuentus est dolus in ore eius: neq; scdm: qz datus fuit et spūssanctus: non ad mensuram a tpe suę natiuitatis. Tertiū pascha factū fuit in galgale: qđ interpretat reuelatio. Istud pascha fit a nobis qñ transimus de mūdo ad patrē: siue de mūdo ad celum: r reuelabunt nobis oīa que modo credimus. Hoc pascha celebrauit xp̄s p̄ resurrectionez suā: qđ nos celebramus semper post. xiij. lunam primi mēsis: post equinoctiū vernale qñ dies incipiūt maiores eē noctib⁹: prout dictū est sub sabbato sctō. ¶ Sexta cā est: qz de primo pascha vel secūdo nō est gaudiū multū: sed de tertio. vñ. ij. Reg. xvij. Non gloriet accinctus eque sicut distinctus. Septima qz ex iussiōe angeli monemur pascha i dñica celebrare. vt p̄missuz est. Quare hec r cetera festa salutatoris p̄ter natale mutabilia sūt: dictū est sub natali. qñ debeat pascha annūciari: dictū ē sub epyphania. Postro ꝓsiderāde sunt q̄dā huius paschalis tp̄is varietates. Sūt eīm in eo tres septimane q̄si ꝓp̄rijs vocabulis nūcupare. Prima est paschalis. Secda i albis. Tertia expectatiōis. Prima dz sanctificata pp iustificationē aīe: inde est q̄ hoīes per baptismū sanctificati p totā septimanā illā vestē quā in baptismo susceperunt deportāt q̄ significat primā innocētie stolā. Secda dz i albis. Primo qz baptizati in sabbato sancto: deponūt i baptismo susceperūt. Per albas quidē innuit quales in presenti vita esse debeant. s. mūdi: r qualia denq; sint corpora recepturi: qz sancti beatitudinē r gliam possidebūt: prout dictū est sub sabbato sancto. Secdo qz hoc tp̄e illi qui baptizati sunt in sabbato sancto: ab episcopis cōfirmati aliās albas ꝓtior septimana vocat in albis: pp angelos qui in resurrectiōe dñi in albis apparuerūt: vt p̄missum est: r qz olim baptizati: illis diebus cādidis vestibus vtebant vsq; ad sabbatū in albis. Et pp̄ p̄missam antiquitus vt in ipso sabbato vestes ex toto deponerēt: r albas induerent qđ nō fit in sabbato sctō. Tertia septimana. s. q̄ est post ascēsionem dz expectatiōis: qm̄ repręsentat illud tp̄s quo apostoli expectauerūt aduentū spiritussancti quib⁹ dñs dixit Manete i hac ciuitate, r expectate vsq; dū iduami ni xtute ex alto. Pria aūt septimana nō protēdit nisi vsq; ad sabbatum in albis exclusiue: r sic pascha sex dies solū hz pro octauis: septimana vero in albis incipit sabbato in albis r terminat i alio sabbato: r sic durat p octo dies. Octaua vero ascēsionis cū deberet terminari in quinta feria añ pentheostē, p̄decit vsq; ad pentheostē: qz hz duo dies qui supersunt octaue ascensionis possunt officiari ad missam a dñica antecedē. i. tū ad nocturnos nō haberēt inuitatoriū vel lectiōes vl̄ rñsoria: nisi ab ascēsiōe dñi acciperēt. Ūñ illi decē dies pro vno reputant: nec mirū cum r totū tp̄s paschale pro vna reputet octaua: r sīl̄r a natiuitate vsq; ad octauaz epyphanie: de hoc dicet sub dñica post ascēsionez. Tp̄s aūt paschale vsq; ad penthecostē vocat quinquagesima: qz cōtinet quinquaginta dies: per qđ tp̄s iubilei significat: vt dicet sub pēthe. Duas eīm quadragesimas celebramus cui numero addit decimus numerus: r sit quinquagenarius: primam ante pascha: in qua labores r miserie huius tp̄is significant: vñ tūc ieiunamus r cātica letitie subticemus: sc̄dam post pascha q̄ significat statū eterne felicitatis: r in ea tp̄s glorie nr̄e post hāc vitā representamus: tūc eīm ab oī labore quiescemus: r dei laude crimus ꝛe tūc cātica letitie multiplicam⁹: r tanta penitētib⁹ aperit: qz nullius pctī impediti erit: totū eīm erit absorptū a gl̄ia: prout i collecta huius dici habet: vt dictū est in ꝓcemio huius partis. Nec ieiunam⁹: nec genua flect im⁹: imo stātes oramus: tū qz nō erit ꝓ quo flectant: fz domus dei gloria replebit: tū et vt libertatē quaz nobis dñs resurgēdo acquisiuit, p̄streamur: tū qz mulieres ad monumētū venientes nō flexerunt genua: fz erecte inspexerūt i sepulcro: sicut dicit Ambro. in fine Luce: tū qz fz eīm in his quinquaginta diebus quib⁹ dñs nobiscū fuit gaudēdū est r iugis festiuitas est in eis tāq̄ sit dies dñica. lxxv. di. scire. tum et qz hoc tp̄s paschale significat octauā resurrectiōis in qua nec ieiunabit: nec genua flectētur sed perfectū gaudiuz oībus erit. In festiuitatibus et beate Marie r diebus dñicis r festiuis: r in diebus pentheco. nisi in p̄sentia corporis r sanguinis xp̄i genua flectēda nō sunt: de hoc in q̄nta parte sub tit. de prima dictū est: r sub sabbato penthe. dicet. Genua eīm in ecclia flectere cordis ptritionē significat. Et est notādū q̄ in genu flectionibus vtendū est ofone dñica vel ofone quā scripsit Aug. seu approbauit. s. Deus propitius esto mihi pctōri vel peccatrici: vel illā quā quidē sctūs here mita ꝓfuit r docuit thaydē meretricē docēs illā quotidie genuflectere r in terrā discūbere: oculos sursuz nō attollere r dicere. Quiame psalmasti miserere mei de⁹. Ceterū festiuitas paschalis hebdomadaria ē, put i tit. se. dicet. In paschali septuaginta salutare nos ad inuicē hoc mō debem⁹. s. Resurrexit dñs. r salutat⁹ dz rñdere. Deo gras. vl̄ r appuit simōi: r postea debem⁹ dare osculū ad inuicē i signū pacis r charitatis: vl̄ tū hoc nō hz. Roman⁹ tū pontifex hac die missaz celebrat⁹ cardiales: palatos: notarios: r familiares suos hoc mō salutat ꝓ osculat: r ēt oēs p̄missi se inuicē hoc mō salutāt r osculant. Salutās eīm dicit. Surrexit dñs vere. Salutatus r osculatus rñdet. Et apparuit symoni.

¶ De die sancto pasche. Cap. lxxxvij.

Equit videre de diurno offo hui⁹ diei. incipit aūt ecclia inuitatoriū alla. Surrexit dñs vere: r est ānti toni pp dnq; apparitiones dñi in illa die q̄ dicte sunt i. iij. te

sub tl. de salutatiõe ad pplm: vel pp q̃nq; sen suũ re
paratione q̃ fit p resurrectionẽ. in q̃busdã tñ eccle
sijs õr iuitatoriũ cũ triplici alla ⁊ septimi toni: pp
q̃tẽ q̃ dak in resurrectiõe. Apo. xiij. Ammodo iã
dicit spũs vt requiescãt a laboribꝫ suis: ⁊ idigemꝫ
inuitatorio: qz vie sy olugẽt: eo q̃ nõ sunt q̃ veniãt
ad solẽnitatẽ. Hymnꝰ aũt nõ õr i q̃busdã ecclesijs
qz i resurrectiõe nõ cãtabimus hymnos hmõi: sz
i platea hierusalẽ cãtabimus alla: vt habeẽ. c. pe.
Thobie. sz loco hymni cãtaꝫ alla pp spẽ quã habe
mus de gloriosa resurrectiõe. Alie vero ecclie can
tãt hymnũ qz semp laudãdus est deꝰ: ⁊ cantãt illũ
ad tertiã sub duplici cãtu: vez vnũ Hsus sub vno cã
tu: ⁊ aliũ Hsum eiusdẽ hymni sub alio ⁊ vnũ altio
rivoce q̃ aliũ: ad significãdũ duplicẽ stolã glie quã
xps assumpsit. s. corporis ⁊ aĩe. Qz Ho virtute tri
nitatis in q̃ est pfectio: facta est resurrectio: tõ dñr
tres lectiões: tũ qz sozor nra paruula ẽ ⁊ vbera nõ
hz: tũ qz baptizari nõ indigẽt laboze: quasi mõ ge
niti ifãtes: de quo i sequẽti tractatu dicẽt. Hac ẽt
die ⁊ hoc tpe cãtantur tres psalmi cũ tribus anti
phonis. Obseruaẽ aũt iõ iste ternarius numerus.
¶ Primo qz: parcit hoĩbus pp precedens teiunij
attritis. ¶ Sedo ne neophiti multitudie onerẽt:
vt pmissum est. ¶ Tertio pp triduanã dñi sepultu
rã: q̃ pcessit dñicã resurrectionẽ. ¶ Quarto ad no
tãdũ qz tria q̃ dñs fm Lucã pmisit in hoc sclo pfi
cere. s. demões eũcere: sanitatẽ pficere: ⁊ tertia die
cõsumari i resurrectiõe: cõsummata sunt. ¶ Primi
operatꝰ est dñs cũ fecit vt relicta creatura redire
mꝰ ad creatorẽ. ¶ Secõm cũ p fidẽ nos sibi tãq̃ mẽ
bra capiti vniuit: vt de eiꝰ spũ viueremus. ¶ Ter
tiũ cũ i hoc cõfirmauit nos ne laberemur: vl̃ fum
matio est nra resurrectio. Hec ẽt in nra cõuersiõe
apparent. Eũciunt eũ a nobis demones per exor
cismos: sanamur: p cathecismũ: ⁊ cõsummamur p
baptismũ ⁊ cõfirmationẽ. ¶ Primũ notaꝫ in prio
psalmo ⁊ i sus ãtiphona: vbi õr. Et ꝓfiliũ meũ nõ ẽ
cũ impijs. In quo psalmo ofidiꝫ q̃d vitare debeat
q̃s ad hoc vt sit btus. s. nõ ire i ꝓsilio impioꝝ: ⁊ q̃d
facere debeat. s. habere volũtatẽ dñi i corde: ⁊ i ea
die ⁊ nocte meditari. Primus ergo psalmꝰ cũ anti
phona sua mõstrat impios. i. demones eũci a cõsi
lio filij dei. in hac demonũ electiõe fit q̃ dñs i euã
gelio Joã. dicit. Nũc iudicij ẽ mũdi nũc princeps
huius mũdi eũcietꝫ foras. Hoc iudiciũ est discretio
qua fideles pfidẽ separanꝫ ab ipijs demonibꝰ: q̃
iudiciũ factũ est in multis milibꝰ credẽtiũ. Sz in
hoc iudicio impij. i. in ipietate perseuerãtes nõ re
surgũt: sz hi qui p fidẽ xpi vniunꝫ: ⁊ hoc est fm q̃
notaꝫ i. ii. psal. ⁊ sua antiphona vbi õr. Postulaui
patrẽ meũ alla. Dedit mihi gẽtes alla in hereditatẽ
sibi alla. Hoc factũ ẽ cũ fideles p fidẽ ei tãq̃ capiti
vniti sunt: vt p ipm ad modũ hereditatis fructifi
cẽt. vñ in psalmo irridẽdo dicit. Quare fremuerũt
gẽtes ⁊c. Dicẽtes dirũpamꝰ vincula eoꝝ ⁊ ꝓiciamꝰ
a nobis iugũ ipsoꝝ stulte dicũt. Qui habitat in
ceł irridebit eos ⁊c. Et xps dicit. Ego aũt ꝓstitutꝰ
sum rex ab eo: q̃ dicit. Postula a me ⁊ dabo tibi gẽ
tes hereditatẽ tuã ⁊c. Et aduerte qz i ãtiphona õr
dedi. i psal. dabo: ⁊ i ãtiphona ofidiꝫ i pleniũ cẽ q̃ i
psal. est pmissuz. ¶ Tertiũ notaꝫ i tertio psal. ⁊ in
sua antiphona q̃ tãgit cõsummatio quã dñs pmi
sit se pfecturũ i ẽtia die: vbi õr. Ego dormiui ⁊ som
nũ cepi ⁊c. Hoc eũ lz de passione ⁊ morte ⁊ resur
rectione saluatoris intelligaꝫ: mozalr tñ cõueniẽter
intelligiꝫ de eo qui diu in pcto dormiuit: ⁊ tandẽ
p dei aduratoriũ surrexit. ¶ Quinto ẽt pt dici q̃ qz p
opa ihesu triũ dierũ fiũt cathecumini mẽbra xpi.
s. p exorcizationẽ: p abrenũciationẽ diaboli: p fidẽ
qua vnitas i eis pficiꝫ: ⁊ p impositionẽ manꝰ cpo
rum: siue resurrectionẽ dñi q̃ est iustificatio nra: tõ
pp hãc iustificationẽ cantmus tres antiphonas i
nocte resurrectiõis. Prima diuisit nos ab ipijs.
Secõa coniungit nos capiti xpo. Tertia facit nos
resurgere pp iustificationẽ. ¶ Sexto ẽt põt dici q̃
p tres pos. tria tpa significanꝫ: tres antiphone cã
tanꝫ: in q̃bꝰ patriarche ꝓphete ⁊ apli significanꝫ
tres lectiões legiꝫ: qz lex psalmi ⁊ ꝓphetie resur
rectionẽ dñi profitenꝫ. Tria rñsoria subsequunꝫ:
qz tres ordines. s. Noe Job ⁊ Daniel xpi resurre
ctiõe saluanꝫ. Singulis rñsorijs Hlia pri subiun
giꝫ in q̃busdã ecclesijs qz trinitas ab oĩbus ordini
bꝰ collaudaꝫ. ¶ In q̃busdã vero non nisi vnũ Hlia
tribꝰ rñsorijs fm q̃ale cõsuetudinẽ continuaꝫ ad
notandum q̃ in trinitate vnũ deũ gloriamur.
¶ Septimo ternariũ in oĩbus frequentamus pp
sacm baptismi in triũ personaruz notẽ celebrati.
¶ Octauo paucitate vtimur lectionuz pp paucita
tẽ q̃ tunc aderat ꝓdicatoꝝ. Nã apli erãt i numero
pauci: metu iudeoꝝ muti: de morte dñi mesti: ỏ au
dita resurrectiõe quasi deliri. qua paucitate volũt
q̃dã vti vsq; ad pẽthe. q̃i facti sunt ꝓdicatores nu
mero plures ⁊ spiritu sctõ feruẽtiores: vt iã dicẽt.
Alij vero solẽnitatẽ potius attẽdẽtes in integrum ⁊
solẽnẽ seruãt numeꝝ: qz ⁊ si apli muti fuerũt: tñ al
loquiũ ãgeloꝝ ⁊ freq̃s visitatio dñi nõ defuerũt
quare in sequẽti hebdomada cantaꝫ tñ vna anti
phona cũ tribus ꝓsal. vt in seq. tl. dicẽt. ¶ Sane
tertio rñsorio cũ glia pri decãtato cũ cereis ⁊ solẽ
ni pcessiõe de chozo ad aliq̃ locũ tẽdim⁹ vbi se
pulcrũ imaginariũ coaptaꝫ: ⁊ vbi ĩtroducunt pso
ne sub formis ⁊ habitu mulieꝝ ⁊ duoꝝ discipuloꝝ.
s. Jo. ⁊ Petri q̃ ad sepulcrũ xpm q̃rẽtes venerũt ⁊
q̃dã alie psone i. psonis ⁊ forma angeloꝝ q̃ xpm a
mortuis resurrexisse dixerũt. i psonis quoꝝ recte
cãtari pt illa scda rñsorij primi ptic ula. Nolite ti
mere ⁊c. Usq; ad finẽ rñsorij. tic redeũt ad chozuz
q̃si fitꝫ referẽtes q̃ viderũt ⁊ audierũt: ⁊ vnꝰ red
dit citius alio: sicut Jo. cucurrit citiꝰ Pe. i psonis
quoꝝ cõueniẽter cãtaꝫ illud rñsorij. Cõgratula
mini: sine xsu. Si q̃ aũt habẽt xsus de hac repñta
tiõe cõpositoꝝ lz nõ autẽticos nõ ꝓbabam⁹. Tũc
chozus audita resurrectiõe prozũpit in vocẽ altis
sime cãtãs. Te deũ laudamus: q̃dã vero hãc pñta
tionẽ faciũt añq̃ matutinũ inchoẽt: sz hic est pro
prior locus eo q̃. Te deũ laudam⁹: exprimit hozã
qua dñs resurrexit: quidã ẽt eã faciũt ad missaz cũ
õr sequẽtia illa. Victime paschali: cũ õr xsus Dic
nobis ⁊ sequẽtes. Adhuc in die resurrectionẽ no
strã repzesentam⁹ qua xpo consurreximus: ⁊ iõ de
die dicimus. Hec dies ⁊c. Et in nocte: sepulturã ei
cõsepulti sumus: ⁊ iõ illõ nõ dicimus de nocte vñ
dicit apls. Cõsepulti sumus cũ illo p baptismũ in
morte. Trina eũ immersio in aq̃ baptismi tridua
nã dñi sepulturã repñtat. Ille q̃dẽ cõsepultus est
xpo q̃ peccare quiescit: ille cõsurrexit cũ xpo q̃ ce
lestib⁹ intẽdit: ⁊ aduerte qz in duabus ꝑcedẽtibus
noctib⁹ triduanã dñi sepulturã repzesentam⁹ fm
q̃ dñs latuit in sepulcro: vñ tũc alla nõ dicimus:

in hac ho nocte sepulturã dñi repñtamus in eo q̃
xpo ꝓsepulti sumꝰ sed ꝓpterea alleluia cantamꝰ
q̃ xpo ꝓsepulti gaudiũ est nobis. Ad primã vero
nõ õr hymnus ꝓpter rõnẽ in. vj. parte sub tit. de
nocturnis assignatã. nec. Quicũq; vult. q̃dã tñ di
cũt psal. Cõfitemini. sicut in se. ti. dicetur. Mõ fiũt
etiã petitiões: obsecratiões: ⁊ postulatiões: qz di
cit dñs. i die illa nõ rogabitis me q̃q̃: ⁊ qz cũ glo
rificati resurrexerimꝰ nõ indigebimus istis. Non
ergo dñr pces: qz vbi erit mixta nõ erit petẽda mi
sericordia: vbi nõ erit tẽtatio nõ erit dicẽdũ. Libe
ra nos a malo. Mõ õr etiã capl'm q̃ est refectio: me
post lõgã psalmodiã hõ tedio afficiaꝫ: ꝓfortat eũ
fessos sicut electuariũ mẽbra tũ qz ibi nullus erit
tediũ: tũ qz in hoc officio breuis est psalmodia. et
q̃ũ capl'm in horis nõ õr: ideo nec rñsoriũ õr dici
q̃ rñdet capitulo siue lectiõi: in missa iñ õr: qz rñ
det epistole: ⁊ in laudibus: qz rñdet lectionibus: ⁊
õr tunc capitulum: xps resurgens: ad Ro. vj. c. De
vesperis in seq. tit. dicetur.

¶ De diurno officio huius diei. La. lxxxviij.

A Angelꝰ dñi rñdit beato, Greg. celebranti, Et cuz spũ tuo.

Nec de diurno officio videam⁹. Et
q̃dẽ hac die fit statio apud sanctã Ma
riã matorẽ: qz cũ btus Grego. hac die
ibi celebraret: ⁊ pax dñi. pnunciaret
angelus dñi alta voce rñdit: ⁊ cũ spiri
tu tuo: ⁊ ꝓpter hoc cum papa ibi hac
die celebrãs dicit. Pax dñi. i testimonij huiꝰ mi
raculi nil sibi rñdetur. ¶ Ceterũ asi missam fit p
cessio q̃ ex euãgelij autoritate extrahit: eo q̃ an
geli dicũt mulieribus. Ite dicite discipulis: qz pce
det vos i galileã. Et dñs ad eas. Nũciate fratribꝰ
meis vt eant in galileã ibi me videbitis. Hec ergo
significat pcessionẽ aploꝝ vt viderãt dñm in gali
leam euntem. ¶ Rursus galilea trãsmigratio in
terpretaꝫ. In galileã ire fuit de iudeis ad gentes
trãsire: de qua trãsmigratiõe postea dixit. Euntes
docete oẽs gẽtes baptizãtes in noĩe patris ⁊ filij
⁊ spũs sancti. In significationẽ ergo huius trãsmi
grationis hodie solẽnẽ agim⁹ pcessionẽ siue in si
gnũ q̃ nos opz de vitijs trãsmigrare ad xtutes si
ue pficisci de xtute ad xtutẽ: ad hoc vt videre dñz
mereamur: q̃ fit spãliter i baptismo ⁊ iõ in signi
ficationez baptismi nos ⁊ loca nra aq̃ bñdicta
aspgim⁹ cãtates. Sidi, aquã. alijs ho tpib⁹ cãtaꝫ.
Asperges. Aerũ nec hodie nec in penthe. aqua
bñdicit q̃ latius pfecuti sum⁹ in. iiij. pte sub ti. de
aq̃ bene. aspsione. Ab hac pcessione oẽs pcessio
nes dñicales pannũ originẽ traxerũt: vt videam⁹
dñm in galilea. i. trãsmigratiõe de vitijs ad virtu
tes. ¶ Dies eũ dñica est dies resurrectiõis natiui
tatis ⁊ spũs sancti missionis ⁊ in oĩb⁹ de nouo dñ
parte sub ti. de acce. pon. ad alta. Sz ad q̃d fuit di
ctũ apls vt irent in galileã ad videndũ dñm: put
legiꝫ. iij. Matthei. cũ eadẽ die eũ viderint i hierlz:
Rndeo hoc õr maxime ꝓpt allegoriã lz ad lras fa
ctũ sit: allegorice eũ transmigratio illa significat
trãsmigrationẽ de iudeis ad gentes in qua maxie
videt xps: qz in hoc maxie apparet xpi deitas q̃
totus mũdus ad ꝓdicationẽ famulorum xpi credi
dit. Dixerũt eũ apli iudeis: qz Hsus dei repulistis:
⁊ vos idignos fecistis vite eterne: ecce conuertimur
ad gẽtes. In hac pcessione ꝓcedunt luminaria: vt
illud euãgelicũ impleatur: in nobis. Sint lũbi ve

Matt. xxviij.

Act. 13

Luce xij. B Expo sitio p cessio nis.

Luce xij. C Introi tus hu ius dei expositat rio.

Psal. lxxv.

stri precincti ⁊ lucerne ardẽtes in manib⁹ vestris. Luce
Crux eũ precedit vt carnem nostrã crucifiganus xij.
cum vitijs ⁊ cõcupiscẽtijs: ⁊ post cruces ⁊ vexilla q̃
sunt victorie Jesu xpi ĩsignia sequunꝫ sacerdotes
dealbati exultãtes in laudes resurrectionis q̃ ꝓ
cedũt cũ tacita ppli sequẽtis expectatiõe p distin
ctas ⁊ mozosas expectationes: vt cozporaliter illud
ꝓpheticũ q̃ tũc cãtaꝫ impleri videaꝫ. Cum iocũ
ditate exhibitis ⁊ cũ gaudio ỏducemini. Mã ⁊ mõ
tes ⁊ colles expectãtes vos cum gaudio. Ite in ea
matoz sacerdos ꝓcedit: qz dixit dñs. Precedã vos
in Galileã. Ite i ea nihil resonet q̃ sit veteris hi
storie: sed ea solũ cantanꝫ que gloriã ꝓsonẽt euan
gelij inter que illud presertim in q̃busdã ecclesijs
admittiꝫ. Virtute magna reddebant apli testimo
niũ resurrectiõis Jesu: qz sicut dixim⁹ in Galileã
trãsmigratio est aploꝝ predicatio: cũ aũt vẽtũ est
ad mediũ tẽpli vtriusq; sexus ppli circunstãte to
tis viribꝰ choꝝ in vocẽ exultatiõis erũpit dicẽs
antiph. Sedit angelus q̃ exprimit q̃d apli docue
runt: aut docere debuerũt. s. xpm viuere ⁊ est tota
viribus cõcinẽdũ: ⁊ in auditũ circunstãtiũ efferẽ
dum: qz quẽ queritis viuit: ⁊ vita hoĩm cũ eo sur
rexit. Vel hodierna ꝓcessio illud nobis recolit q̃
rex glie cũ exercitu redẽptoꝝ de infernabilis clau
stris ad celestia regna migrauit. Post ꝓcessionẽ
sequiꝫ missa: ⁊ incipit ꝓcẽtoꝝ loco magni ꝓcẽ
torijs. i. xpi. Resurrexi ⁊ adhuc tecũ sum. Post quẽ
cãtat chozus q̃ significandũ q̃ ad xpi similitudi
nem alij sancti q̃ erãt in patria deũ laudabunt. Qõ
vero sequiꝫ ⁊ adhuc tecum sum: in hoc notaꝫ eter
nitas in qua semp est cũ patre. Cãtamꝰ ergo hac
die in pson xpi. Resurrexi ⁊c. Sz tũc illud in per
sona nostra quãdo resurgẽtes trãsibimus de hac
mortalitate ad immortalitatẽ: qõ significaꝫ i hoc
qõ dicẽt in euãgelio: ⁊ trasiens ministrabat eis. Luce
Ministrauit eĩ nobis cibũ spirituale seipsum si xij.
cut iudeis dedit mãna in deserto. Potest etiã di
ci q̃ dñs per oza ꝓphetarũ dirigẽs sermonem ad
patrẽ ait. Resurrexi ⁊ adhuc tecũ sum ⁊c. In quo
tria notaꝫ. s. suã gliosaz resurrectionẽ: ⁊ patris in
passione ꝓtectionẽ: ⁊ cognitionẽ eius per sciẽte
sue dilatationẽ per orbẽ. Resurrectionẽ eius no
tat cum dicit. Resurrexi ⁊ adhuc sum tecũ ⁊c. q. d.
non est ita sicut iudeus cogitauit q̃ a te oĩno sim
derelictus ⁊ abiectus tanq̃ immundus. Vñ deri
dẽdo dicebat iude⁹. Si filiꝰ dei est liberet eũ. q. d.
nõ liberabit eum qz de eo non curat. Protectionẽ
patris in passione notat cũ dicit. Posuisti sup me
manum tuã. q. d. ꝓpter me: nõ a passione sed ab
eo q̃ iudei intendebant: vez ab extinctione noĩs
mei ad quã intendebant: vñ dicebant. Si dimitti Joan.
mus eũ sic oẽs credent in eũ: sed in hoc q̃ me occi xj.
derunt: hoc q̃ ipsi timebãt consecutũ est. Nã ego Joan.
qui sum granũ frumẽti cadẽs in terrã multũ fru xij.
crum attuli: ⁊ tã de isto q̃ ỏ illo primo laudãdꝰ est
pater. Vñ post vtriusq; cantatur alleluia. Scientie
patris dilatationẽ notat cum dicit. Mirabilis fa
cta est ⁊c. q. d. ex hoc cognitio tua pfi nõ tñ ad iu
deos: sed etiã ad gẽtes dilatata est: nã priius tñ in
gente iudeoꝝ cognoscebaris: iuxta illud. Notꝰ in Psal.
iudea deꝰ: ⁊ qz ab vtroq; ppłoꝝ cognoscẽris ab vtro lxxv.
q̃ tibi laus offerẽt: ⁊ iccirco duplex alla sequiꝫ: et
ad id ptinet Hsus. Dñe probasti me ⁊c. Sessionem
meã. i. humilitatem in passione: ⁊ resurrectionez

mea.i. gloziam meā in resurrectione. ¶ In qbusdam tñ ecclesijs tacet verbū illud: sessionē: ⁊ solū dz resurrectionem meā potest tñ vtrūq; dici p qđ duplex xpi natiuitas designat. Sequit hymn⁹ trinitatis. s. Ola patri: q in p̄cedētib⁹ diebus intermissus fuit ꝓpter ignominiā illatā trinitati ⁊ tertia psona. s. filio. Sic aūt sublata est ignominia illa hymn⁹ ille cantat. Hec etiā in qbusdā ecclijs p cereos repritat vbi tres cereī ante altare ardere cōsueuerūt: sz in tribꝰ diebꝰ añ pascha nō ardēt ni si duo in signū q tertia psona sublata est. Hac xo die terti⁹ cereꝰ reaccēdit in signū q ipa xpi psona gliose reddit nobis. Post hoc dz collecta in q ondit qđ sit resurrectiōis ⁊ mortis effectꝰ: qñ aprio ianue regni celestis est effectꝰ. Quā rauteꝫ illā ianuā itrare debeamꝰ dz in epla q est pxia ad Corinthios. v. c. i. Expurgate vetꝰ fermētū. i. abijcite vetustatē a vobis: ⁊ hoc est ire in Galileā. i. de vitijs ad virtutē: ⁊ de xtute in xtm tē: sicut estis azimi. i. esse debetis: vl estis p baptismū. Quare: Etenim pascha nr̄z immolatꝰ est xps: quasi diceret. Locꝰ est agnus⁹ paratus: ita q epulemur: ⁊ determinat qđ sit agnus cum dicit xps. Xps autē pascha nr̄m. i. agnꝰ paschalis ⁊ festū paschale. Alia etiā rōne ipe est pascha: q. per ipm ⁊ ab ipso ⁊ ad ipsum est nobis trāsitus predictꝰ. Nō in fermēto veteri: neq; i fermēto malicie. i. male volūtatis ⁊ neqtie. i. prauе intelligētie. Neq; ei est qđ de deo male intelligit: sz in azimis sinceritatis ⁊ xitatis. i. in accēso affectu ⁊ purificato intellectu: vel in sinceritate charitatis ⁊ puritate fidei. Sed etiā plus dicit Xtus ꝙ fides ꝓuehēdit cm̄ sapiētiā ⁊ intelligētiā. Sed videt lra epla in se ptraria. Si em̄ sumꝰ azimi. i. sine fermēto: quō expurgabimꝰ vetꝰ fermētū: quō etiā dz vt sitis noua ꝙplio: videt em̄ dicere vt sitis azimi sicut estis azimi: nā noua ꝙplio nihil aliud est ꝙ farina a qua ꝙpsa. i. pasta nōdū fermēta. Sz est notādū q duobꝰ modis dz qs peccare. s. peccato ꝓprio vel pctō alieno cui ꝙsentit. Erāt ei illi qbus loquebat apls azimi. i. sine ꝓprij peccati fermēto: sz crāt alieno pctō infecti dū nō reprehendebant illū cū possent: q patri suo ꝓpriā nō uercā abstulerat q inter eos erat. Unde dz eis. Expurgate vetus fermentū. i. abijcite illū a vobis p excōmunicationē: vt sitis noua cōpsio. i. sine fermento alieni pctī. Sequitur graduale quo vtitur ecclesia sctā ꝓpter nos q non habemus adhuc nisi resurrectionē anime ⁊ expectam⁹ resurrectionē corporis. s. hec dies quā fecit dñs exultem⁹ et letemur in ea: q. exultādo ⁊ letādo itur in paradisum: sz cū labore ⁊ angustia ⁊ cū maxia afflictione itur ad infernū: q. nō est par impijs dr dñs: sz bonis est iocūditas pax ⁊ qes maxie pp spē gliose resurrectionis. Cātatur aūt graduale lz sit luctꝰ laborātium ꝓpter baptizatos q arripuerāt laborē militie: vt pueniāt ad alleluia eterne letitie: grandis em̄ labor eis supest vt ptem habeāt in scōa resurrectione. Et est sciēdū q est dies tēporis vñ hodie si voce eius audieritis. i. si in tēpore quo viuitis: ⁊ est dies eternitatis: vñ. Melior est dies vna in atrijs tuis sup milia. Hanc diez hodierna festiuitas inchoat: ⁊ iō recte demōstratiue dr hec est dies ⁊c. ⁊ hodie surrexit dñs: sz hec dies dñi est in aurora vel in ascēsu vocat dies salutis ⁊ gre: cum fuerit in meridie vocabit dies eternitatis ⁊ glie.

Esaie lxij.

hec decliuiū nō sentit: ⁊ iō solēnitas ista vesperū non habet vt dicetur in ti. seq. Postmodū sequit alleluia cantus quidā angelicus. s. pascha nostrū immolatus est xps. j. ad Corin. v. c. qz ipse est panis angelox in quē desiderant angeli prospicere: etiā in ꝙrum est homo. q. d. Laudate dñm deuz: qz pascha nostrū immolatus est xps. Deinde sequit euangeliū Marci. xvj. c. q̄ habet figurā leonis: qz ⁊ xps fuit leo in resurgēdo: ⁊ qz sm ordinem legūtur euāgelia: put in seq. ti. dicet. Est aūt euāgeliū Maria mag. Maria iac. ⁊ Salome. e. aro. ⁊c. Sic̄r opz nos emere aromata bone voluntatis. Esaiaꝫ. Venite ⁊ absq; argento ⁊ absq; vlla cōmutatione emite vinū ⁊ lac. i. aromata xtutis qđ⁹ vugit deus qz delitie sunt ei esse cū filijs hoim: ⁊ sequitur ibi q angelꝰ apparuerit mulieribꝰ in vestib⁹ albis: sz in euangelio Matthei quod legit in vigilia dicit q aspectus eius erat sicut fulgur ⁊ vestimēta eius sicut nix. ⁊ per hoc notat sicut dicit Bzeg. q dñs in iudicio terribilis apparebit reprobis ⁊ blandꝰ iustis vna facie: hoc em̄ erit ex diuersitate ꝓsciētiaꝝ. Qz ergo blandus apparebit iustis: ideo ne nimis de resurrectiōe exultem⁹: sequit i offertorio. Terra tremuit ⁊ quieuit. In postcōmunione q̄ sicut et alleluia sumit de epla: hortat ecclia filios suos vt cū fide veniant ad cōtionē dicēs. Pascha nr̄m ⁊c. Aūt qđā qđ illū qđ dz i introitu. Resurrexi. vox est spōsi ad spōsam eā de morte sua in pūi ⁊ pe ꝙsolātis cui spōsa rādet. Posuisti ⁊c. vel est vox gētis hūani qđ i adā ceciderit ⁊ p xps surrexit. Cetera sūt ꝓcēt⁹ angelox ⁊ hoīz ō xpi resurrectiōe gaudētiū.

Esaie ix.

puer. vij.

¶ De septē diebus post pascha. Cap. lxxxix.

Hec prima septimana paschalis tempꝰ licet cōmuniter vocetur septimana in albis: tamē sequēs magis proprie vocatur in albis ꝓpter causas in p̄cedēti tit. positas: ⁊ est cōis huic tēpori ⁊ precedenti. Est autē tota de septuagesima q̄ terminat in sabbato in albis. Inde est ꝙ tract⁹ in sabbato paschali ex graduale p totā ipsam hebdomadā dr qđ laborē significat alleluia vero ⁊c. cātica letitie cantant: vt dictū est sub dñica septuagesime: ⁊ hoc ꝓpter tēpus regressionis qđ incipit secundū quosdā in pascha prout ibi dictū est. Isti ergo septē dies cōputant cuz septuagesima: qz hec septimana est septima a quadragesima p quā idē significatur: quod p septuagesimā in cuius septima decade filij Isrl acceperunt licētiā redeundi ⁊ iā quasi liberi erāt iōgz diebus istis cātica letitie inclamant. ¶ Porro oēs isti dies septē sunt quasi vna dies dñica vnde semp cantatur in eis. Hec dies ⁊c. ⁊ in p̄fatione dicit. Te quidē dñe oī tpe: sed in hoc po. di. glorādi. ⁊c. ⁊ in eis semp agit de resurrectione: ad ostēdendum q̄ per septē dona spūs sancti venit adverā resurrectionē: vel potius qz in tota vita ista q̄ per septē dies currit debemus anhelare ad gliam resurrectionis ꝙtū possum⁹: sic ⁊ pascha in ve. te. p septē dies celebrabat: ⁊ cenofegia. i. fixio taberna culox. Quecūq; em̄ hac die facim⁹ iō facere debemus: vt in celo taberna cula nr̄a figam⁹: qđ erit p gliā immortalitatis: vt ille q̄ crucifix⁹ est ostēdat nobis suā deitatē cū dr in offō nocturno. Ego sum q̄ sum: ⁊ cū dr se esse illū q̄ dixit Moysi. Qui est mit sit me ad vos Exo. iij. siquidē pascha est hebdomadaria festiuitas: qz q̄libet die hebdomade nuncupat

officia. In veteri em̄ testo tres habuerunt hebdomadarias festiuitates. s. pascha ⁊ pēth. qs ēt nos habem⁹: lz ad aliū ꝙ illi habuerūt: ⁊ scen opegiā quā nō habemus: nisi quodāmōdo dicet in pemio vij. ptis. Quidā xo scripserūt q festū pēthecostes nō fuit i vete. testa. festū hebdomadale: ⁊ ꝙ i nouo testō hz septē officia pp septē spūssancti dona: non qz fit festū hebdomade: qz tres vltimi dies nō habēt oīo ꝓpria officia. Ad hoc notādum est q cū in vbe roma cēt magna aeris pestilētia: bīus gregorī i tpe paschali ordinauit vt imago btē virginis q̄ in ecclia sctē marie in ara celi seruat: quā btūs Lucas pinxisse dr: ⁊ eidē virgini filius phibet ꝓcessionaliter portarēt: ⁊ dū añ ꝓcessionē reuerēter portarēt: ecce tota aeris ifectio ⁊ turbulētia cedebat imagini sugiēs: ac si cā ferre non posset: sic ꝙ post imaginē mira sanitas remanebat. tunc aūt iuxta imaginē audite dñr tres voces angelox canentiū. Regina celi letare alla: qz quem meruisti portare alla: resurrexit sicut dixit alla: Ratisq; btūs Bzegadiūxit. Ora ꝓ no. deū alla: q ātiphōa iō hoc tpe frequētat ⁊ tūc Bzego. vidit supra castrū crescēty āgelū dñi q gladiū cruētatū tergēs i vaginā reponebat. Intellexit ⁊ Bzeg. ꝙ pestis illa cessasset: qđ ⁊ factū est vñ castrū illō exinde castrū scti angeli vocatū est: p̄missa imago i ecclia btē Marie in ara celi i vbe sup limē baptisterij seruat: quā Romani regīnā vocāt. Per hoc aūt septē dies tres tm dñr psal. sicut i dñica resurrectiōis. in hoc tm inter est fm aliquas ecclias. qz tūc dñr cū tribꝰ amiphonis. in his vero diebus cū vna sola. Siquidē tm iō tres psalmi p hos septē dies baptismales dñr: qz q̄ pure baptizanť septē spūssancti dona suscipiūt: q̄ p hos septē dies significanť. Suscipiūt ēt tres virtutes. s. fidē spē ⁊ charitatē: q̄ p tres psalmos intelliguntˉ: q̄ nobis cū vsq; in finē manere debēt. Canimus ergo tres psal. vt recolam⁹ nos hec tria habere: antiphona vero vna est: qz vn⁹ est a q̄ hec oīa sunt. ¶ Rursus vero qz vt p̄missum ē hec tota hebdomada est q̄si vna dies dñica: inde ē q ꝙ hos septē dies canim⁹ psal. de nocturno dñici diei vel eis adiacētes. Quedā tm ecclie pretermittūt psal. maiores ⁊ labiosos. s. Cōfiteboꝛ ⁊ diligaz te. qz neophitis oīa breuia debēt ꝓponi: ⁊ fere nostra puula ē ⁊ vbera nō hz. ⁊ apls. Lac dedi vobis potū nō escā. xxv. q. v. qđ scripsi. extra de pe. ⁊ re. his q̄. sz numerū supplem⁹ p illos duos. Cū suocarē verba mea. ⁊ ita. xviij. psal. ꝓcedimus vsq; i sextā feriā. In sabbato aūt sumim⁹ tres de adiacētib⁹ quos in die dñica ad primā cātare solem⁹. s. Dñs regit me Dñi est terra. ⁊ Judica me. hz ⁊ illos duos De⁹ deus meus re. ⁊ Ad te do. leua. ꝓ cām predictā mittimus in sequēti xo tpe multiplicādi sūt psalmi: sicut ⁊ boni mores q̄ p psal. itelliguntˉ: p quos ad gliā pueniť: quā p totū tps istū figuramus. In qbusdā tm ecclesijs nō dicunt nisi tres psal. vsq; ad pēthe. ⁊ hoc ex institutiōe Alcuini. put dicet sub dñica de trinitate. Sed hoc nō bñ fit hodie. Primū q: cā quare illud instituit fuit hodie cessat. Secūdo q: ꝙ canonē Bzeg. facit: put dictū est in. v. pte sub tit. de nocturnis. Tertio qz inter canonicos regulares ⁊ alios clericos q̄ vsurpato nōe secularis dñr: nulla dz esse quo ad hoc dñia nā ⁊ ipsi magna ex pte antiquitus regulares fuerūt. xxj. q. j. quia. ⁊. c. scimus. ⁊. c. seq. ⁊. c. certe. extra de vi. et ho. qñ. ⁊ certū ē q canonici regulares i octaua resurrectiōis dicūt i nocturnis. ix. lectiones cū. ix. rñsorijs: ⁊ ēt ecclia romana. Qui em̄ dicūt q oīa facilia debēt esse eo tpe: pp neophitos illā facilitatē nimis extēdūt. Nā due tm sūt hebdomade neophitox. s. i pascha ⁊ penthe. ⁊ ꝓpterea cōcludit eis in ascēsione vbi sūt. ix. rñsoria. ⁊. ix. psal. cū suis antiphonis. Nulla em̄ ⁊ sufficiēs rō q̄re in sequēti die post ascēsionē dicem⁹ tm tres psal. cū vna antiphona. de hoc dictū ē i ti. p̄ce. Nēpe fz romanū ordinē in oīb⁹ dñicis. ix. lectiones dñr. de cōse. di. j. in die. lz magūt inēse cōciliū a pascha vsq; ad pēthe. tres tm instituerūt esse legēdas: vt scruitiū maturinuz in die cātet: qz in futuro trinitas ꝓpehēdetur ⁊ a sctis in luce dño seruiet. Ad primā aūt dicūt qđā p totā hebdomadā totū psal. Cōfitemini ⁊c. i quo p̄cipue de xpi resurrectiōe agit. Alij xo solū versum. Hec dies ⁊c. quē in p̄la ⁊ i alijs horis pro. c. dicūt: qz vitā illā figuram⁹: in q̄ doctrina nulli necessaria erit: sz oēs docti gratulabimur ⁊ exultabimur ⁊ exultabim⁹. s. xo Quicūq; vult ⁊c. toto isto tps nō dr: qñ ad fidē ptinet: hoc em̄ tps significat octauā erat ē vbi nō erit fides q̄ euacuabit: sed res q̄ ꝓpehēdet: nō erit figura: sz veritas. In qbusdaz tm ecclesijs alr observat: qz vbi dicēs nō est supedficari nō ꝓt. xxiij. q. j. vbi sana. j. q. j. cū paul⁹. Min⁹ tm symbolū. s. Credo i deū ob eadē cām subticet ad primā. Nā cū venerit qđ ꝓfectū ē euacuabit qđ ex pte est. vñ in cōdem. i. cōdēsitatib⁹ ppli vsq; ad cornu altaris. i. ad cōionē nō dr ca. nec ꝓces: vt dictū est in tit. p̄ce. Vespertinū offm̄ est huius festiuitatis claritate illustratū: nō em̄ ꝓ Deus in adiu. qñ in illa vita nō sicut hic adiutorio indigem⁹: sed p Kyrieleyson inchoat: qz vespertina hora sabbati paschalis baptisma fuit p Kyrieleyson inchoatū: ⁊ i eisdē xbis p totā hebdomadā hāc in festiue regnatiōis tocūditate sctā trinitas adorat: vel per Kyrieleyson incipit: vt quasi nō existēs p se offm̄ misse offō cōtinuet. Nā vt i tit. p̄ce. diximus: dies hec vesperā nō hz: qz decliuiū eternitatis nō agnouit: tres ps. sub vno alla. i. gaudio cātant ⁊ q̄ hūsdā ecclesijs: qz p fidē trinitatis ad vnum eternitatis gaudiū pueniť: vel hi tres psalmi resurrectiōi que tertia die facta est cōueniūt Jesu xpo. Pro. c. sequitur. Hec dies sicut i alijs horis: qz ibi nō erit necessaria doctrina sz exultatio. Vel vt notet solicitudo baptizatox adhuc peregrinātiū ⁊ laborātiū: qz nō dū habēt gaudiū nisi spei quo peruenik ad alla rei ꝓmissionis ꝓ hymno sequit alla qđ est ꝓprius illox ciuitū hymn⁹. Sane descēdim⁹ ꝓcessionaliter ad fontes cū cereo p totā hebdomadā cātātes cātiū exultatiōis: ⁊ ꝓpls sequit. s. viri p se ⁊ mulieres p se: qđ fit in memoriā eius qđ hebrei pharaone ⁊ suis in mari rubro submersis fecerūt q̄ i gratiā actiōes de submersiōe hostiū p totā hebdomadā redibant ad mare viri per se ⁊ mulieres per se cātātes illud canticum Moysi Cātemus dño. Siquidē hostes nostri sunt demones: mare rubrū est baptismus: in quo submergunť oēs hostes. i. vitia ⁊ pctā ⁊ demones: ⁊ inde ēt est q neophiti baptizati i sabbato sctō p̄cedēte suo lumine. s. xpo: redeūt ad fontē baptismi his septē diebus gratias agentes: qz inimici eox submersi sunt. s. vitia ⁊ pccata ⁊ sic circa fontes cantantur psalmi. Laudate pueri. s.

Ps. Laudate dñm de celis. Ps. Cantate dño. Ps. Laudate dñm in sctis eius. Ps. Laudate dñm omnes gentes. Ps. Confitemini dño. Ps. Dixit dñs. Ps. Confitebor tibi dñe. Ps. Beati omnes. Ps. Nisi dñs. Ps. Lauda Jerusalē. Ps. Ad te leua. Ps. Deus misereatur. Ps. Deus deus meus. Ps. Eructauit. Ps. Miserere. Ps. Quicūq; vult. Ps. Deus in nomine. Ps. Deus venerunt. Ps. Ad dñm cū tribularer. Ps. Nisi quia dñs. Ps. Qui confidunt. Ps. In exitu. Ps. Laudate dñm quia bonus. Ps. Laudate nomen dñi. Ps. Confitemini dño. Ps. Beati immaculati. Ps. Ad dñm cū tribularer. Ps. Ad te leua

nouiter baptizati ⁊ in exitu Jsrael de egy. qz pbatismũ ỏ tenebrꝫ pctĩ exim⁹. Duo ergo psalmi circa fores cãtãt qz ꝑ geminã dilectionẽ ad fontẽ vite ptingit: q̃ baptizatis ⁊ baptismo, quem susc̃it. baptizatis: vt Lau. pu. dñz ⁊c. Est ãmonitio laudis adneophitos: q̃ facti sunt pueri. i. a vitijs puri: pq̃ỏ mf ecclia tubilat ad fontes in laudẽ eius gẽe: per quã
Cant. iij. meruit eẽ qỏ ĩ cãtico amoris audiuit. Fõs ortoꝝ pute⁹ aquarũ viuentiũ. Postea trãsit ad aliqỏ ozatoriũ eũ psal. In exitu isra. q̃ cõuenit baptismo cũ ỏr. Quid est tibi mare qỏ fugisti: ⁊ fit statio ad crucifixũ: ⁊ reddunt⁹ et grates: qz ipe ẽ q̃ baptizat. vñ i
Joã. j. euãgelio. sup quẽ videris spm descedẽtẽ ⁊c. hic est q̃ baptizat ⁊ saluat: qz p crucez ⁊ in cruce nacti sum⁹ aiarũ nrarũ redẽptionẽ. Rursus p hos dies septẽ baptismales neophiti quotidie ad ecclĩã ducunt: sicut cũ filij Jsrael ꝛs trãsirent mare rubꝛz in quo baptizati sunt: nõ tñ puenerũt ad terrã promissiõis nisi sub ducibus: dño illos pascẽte ex mãna: ⁊ colũna ignis eos fecedẽte: sic ⁊ ipsi his septẽ diebꝫ sub ducib⁹. i. ꝑ hyteris patrinis ⁊ matrinis ducunt⁹ ad ecclĩã ⁊ pascunt⁹ corpore dñi: ⁊ cereꝫ pcedũt eos: ⁊ sic tãdẽ ĩ sabbato quasi puenerũt ad terrã promissionis. Cereos aũt quos in sabbato sctõ dñ baptizarent habuerũt ꝑ hãc hebdomadã ĩ quibusdã locis ad missas ⁊ vesperas accẽdũt: ⁊ in sabbato in albis ⁊ in sequẽti dñica illos accẽsos offerũt sacerdoti. Siquidẽ luminaria eccẽsia bẽa opa sunt quib⁹ toto tpe pñtis vite q̃ ꝑ septenariũ ducit lucere debẽt. Offerunt sacerdoti qz post hãc vitaz ad summũ sacerdotẽ. i. ad xpm cũ luminaribus bonox operũ venit. Juxta illud. Venientes aũt ve
Psal. cxxv. niẽt cũ. e. p. m. ¶ Põt ẽt dici q̃ processiões vesperinales huius hebdomade reuersionẽ significant de captiuitate babylonie. Hec est eñ hebdomada reuerẽtiũ q̃ in fine sue captiuitatis reuertunt⁹ ad deum: ⁊ vespere trina statiõe complent: sicut ⁊ baptismus in trinitatis nom̃e celebrat. Qui vero fontes nõ habẽt non exeant: ꝛs quinqꝫ psalmos: quotidie dicãt: ⁊ post collectã diei de cruce collectã adiũ
S gant. Eodem vespere quotidie repetunt: qz ꝑ vna
De ser pente cũ can dela q̃ porta tur ad processionez fontiũ Jo. iij. ⁊ eadem die tota hec hebdomada reputatur. ¶ In quibusdã ẽt ecclesijs in his septẽ diebus qñ descẽdit ad fontes antefert q̃dã serpẽs imaginari⁹ pue virgã: ⁊ cãdela nouo lumine accẽsa sup caput serpẽtis retorta ãtigit ex qua cereus paschalis ⁊ oẽs alie ecclie cãdele accẽdunt. ¶ Circa qỏ sciẽdũ est sicut legit⁹ numer. xxi. c. Moyses in deserto erexit super palũ serpentẽ eneũ vt qui percussi erãt a serpẽtibus per illius sanarent⁹ aspectũ in quo xpi passio ꝓfigurata fuit. Vñ ⁊ dñs ait in euãgelio. Jo. Sicut Moyses exaltauit serpẽtẽ in deserto. ita ⁊ exaltari opz filiũ hoĩs. Ideo ergo serpẽs imaginarius ferk ⁊ aspicit: vt xpi passio memorẽt: ⁊ p hoca vulneribus pctõr sanemur. Mã serpẽs in paloẽ xps in patibulo. Jtẽ iõ in bñdictione baptismi ⁊ cũ ad fontes descendit qz baptismus a xpi passiõe virtutem accepit in quo ẽt a peccatis sanamur ⁊ mundamur. Fit hoc in vesperis: qñ ipse xps fuit sacrifi
Ps. cxl cius vespertinus: vñ ps. Eleuatio ma. m. s. ve. ignis nouus ex silice excussus: xps passus est: qui est lum̃e de lumine: ex quo cetere cãdele ĩ eccl̃ia illuminant⁹: qz ipe illuminat oẽm hoĩem venientẽ in hũc
Joã. j. mundũ. Cãdela in capite serpẽtis retorta est spinea corona ĩ capite xpi posita. In cõpletorio vero
Q in quibusdam locis pretermittit⁹. Qui habitat sicut in prima ps. Quicunqꝫ. ¶ In his aũt sex diebus ỏr ad missaz rñsoriũ ⁊ alleluia: vt infra dicet. Et dicitur primo responsorium ⁊ post sequit⁹ alla: ⁊ hoc triplici de causa. ¶ Primo qz cũ in laboribus vite pñtis exultandũ est: iuxta illud. Hilarem datorẽ diligit deus. xxiij. q. vj. ꝯ. ex his: ideo nunc post graduale ⁊ versum conuenienter sequit⁹ alla: qỏ est vox letitie. ¶ Secỏ rñsoriũ actiuã. Alleluia vero cõtẽplatiuã vitã significat. ¶ Rñsorium eñ significat actionem quã sancti exercebũt in resurrectiõe corporum que erit in oĩ letitia: prout verba responsorium huius tẽporis declarant que oĩa siue versus eox excepto eo qui cantat⁹ in tercia feria prout ibi dicet: sunt de psalmo. cxvij. Cõfitemini dño. qui ps. sonat cõfessionẽ laudis: ⁊ est de terna letitia: qz igitur oĩs illa laus confessionis siue actiõis ad gaudiuz ⁊ dei glificatiõnẽ tẽdit merito alla cõcludẽdũ est. ⁊ qñ eadẽ actio nihil aliud est q̃ laus dei: iõ ad hoc ostendendũz post hos sex dies cõtinue canit⁹ sine respõsoriis alla. ¶ Tertio iõ in his sex diebus hoc fit: qz senarius numerus ad opera sicut septenarius ad requiem refertur. Qui enim vult peruenire ad requiem opz eñ primo toto tpe presentis vite bene operari. ¶ Circa hoc sciendũ est q̃ ecclia his diebus sanctoz actus in corpore cũ fine letitie recolit: sic incipiẽs actuz vt pertingat ad quietem: primus dies mandat: septimus requiem gestat: octauus glorificat. Rẽpe rñsorium illaz actionem significat quam sancti in resurrectione corporum exercebũt. ãe quippe sanctoz ante resurrectionẽ corporum in quiete sunt: sed dũ illam recipient in actiõe erũt ⁊ tunc sic erit actio vt nõ desinat quies in quiete quidã erit: qz nõ laborabũt: nec cogitatiõibus fluctuabunt: nec erit ẽt in quiete illa segnities desidiosa: sed sic ab huius vite operibus in fine descent vt in alterius vite actiõe gaudeãt. Hec aũt actio iõ nobis per numerũ senariũ ĩ memoriã reducit: qz sicut septenarius numerus requiẽ: ita senarius opera rñsoriorũ significat. ¶ Per respõsoria eñ intelligimus sanctoz actiões que erunt cũ omni letitia: vt iam dictũ est. ¶ Et nota q̃ dicti versus q̃ cantant⁹ his sex diebus cũ rñsoriis dñr eo ordine quo positi sũt in psal. Cõfitemini. Qñ sumpti sunt exceptis duobus q̃ in quibusdã ecclesijs prepostere ponunt⁹: nã in. v. feria dicunt versum. Bñdictus qui venit in noĩe ⁊c. Qui ibi ponit⁹ vltr. ⁊ in feria. vj. ℟. Aspide quẽ reprobauerũt edificãtes ⁊c. Et hoc tõ: qz ĩ illo plenius agit⁹ de passiõe saluatoris q̃ in aliis versibus ibi positis: ⁊ iõ merito illa die cantat⁹: in q̃ passus fuit. Nec est omittẽdũ q̃ in q̃busdã ecclesijs in his septẽ diebus duo ĩ albis sup pellitijs incipiũt rñsoriũ. Hec dies: ⁊ in aliis quosdã tropos retro altare qỏ repũtat sepulcruz pro eo q̃ corpus Jesu in eo sacr̃aliter collocat⁹ ⁊ consecrat: gerentes typum duox angelox q̃ stãres ĩ sepulcro: xpm resurrexisse retulerunt. Verba eñ illa hec dies ⁊c. Ad resurrectiõis diẽ ptinere nouerunt. ¶ Rursus cãtãdo post altare repũtat aplos ⁊ mulieres timentes ⁊ xpm resurrexisse dicere publice formidãtes. Fit autez hoc ad laudes ad tertiã ⁊ ad vesperas. ¶ Prio eo q̃ in hꝫ tribus spãltes horis xpi passio est expleta, nã mane captus ⁊ illusus. i. tertia flagellatus: ⁊ linguis crucifixus: in vesperis de cruce depositus ⁊ sepultus est. ¶ Secỏ ĩ signũ q̃ resurrectio tribꝰ vicib⁹ nũciata est. ¶ Primo fm Marcũ ⁊ Matt. p vnũ angelũ qui fm Aug. stabat in monumẽto nõ directe ꝛs quasi ad ostium. ¶ Secỏ per duos angelos qui fm Jo. stabãt intus. ¶ Tertio p ipm xpm iuxta monumentum. ¶ Fit ẽt hoc in quibusdã ecclesijs ad missam: eo q̃ ilia in altari celebrat sup qỏ xpi corpus cõsecrat. Ideo aũt a pascha vsq; ad octauã pentĥe. canit⁹ alla fere in oĩbus antiphonis ⁊ responsorijs nocturnalibus: ⁊ in officijs ⁊ post cõmunionibus: vt celebratio temporis post resurrectionẽ reducat nobis ad memoriã vitam cõtemplatiuã sicut tempus qỏ est ante pascha reducit ad actiuam. Tẽpus eñ ante pascha qỏ in ieiunijs ⁊ oratiõibus agimus significat erũnas huius vite ⁊ tribulationẽ captiuitatis: in qua dũ sumus cantica letitie subticemus. Tẽps vero post pascha significat beatitudinẽ ⁊ perpetuã exultationẽ: in qua post resurrectionẽ erimus: ⁊ iõ relaxatis ieiunijs canẽdo alla: qỏ interpretat⁹. Laudate dñm fre quẽtamus: de quo dictũ est in proemio huius partis. ¶ Illud tñ notandũ est q̃ in quibusdam ecclesijs in hac hebdomada alla cantatur in missa sine finali melodia: ⁊ versus ⁊ antiphone sine neuma: sed in sequentibus cantat⁹ cũ illa ⁊ hoc ideo qz in hac cantamus pro dño nostro qui in anima ⁊ corpore per resurrectionẽ iam factus est gloriosus: ac illa finalis melodia expectationẽ nostram significat vel ẽt sanctoz sede stole expectationez. Facea mus ergo q̃ habemus qỏ optam⁹. Paruuli nãqꝫ plorant cum panem nõ habent: sed cum habẽt qỏ desiderãt tacent: ita ⁊ nos quasi ploramus alio tẽpore qz nõ habemus qỏ desideramus: ⁊ sẽti quasi in desiderio sunt expectatiõis. ¶ In q̃busdã ecclesijs in magnis solẽnitatib⁹ tacẽt illa melodia: in signũ q̃ scti pro quibus celebramus certi sunt q̃ sedam stolã quam expectãt amittere nõ pñt. Jubilus quidem diuersa notat vt dictũ est sub natali.

L ¶ Pozro in istis octo dieb⁹ cãtat⁹ ꝑ memoria neophitox: ⁊ singulis dieb⁹ singula denotata sũt offa: qỏ nõ fit in toto tpe vsq; ad pẽth. ⁊ in primo die. s.
Quasi octaua pasche et deinceps duplex alla dicitur. in sabbato sctõ ĩ octaua duplices laudes ponsi tur. In primo eñ ỏr alla. Confitemini ⁊ tractus. Laudate dñs oẽs gẽes. In octaua ℣o ỏr duplex alleluia qỏ iõ sit: qz prima vita nra que fuit ante pctũ beata fuit sed nõ sempiterna: sed vita q̃ erit in septima quietis erit btã ⁊ sempiterna. qz ergo prima vita fuit beata: idcirco cãtat⁹ primo alla qỏ est vox angelica in lingua hebraica: qz dignior est sed qz nõ fuit sempiterna: iõ humiliori lingua latina cãtat⁹ tract⁹. Laudate. Quia vero vita q̃ erit in septima etate erit beata ⁊ sempiterna: iõ i sabbato in albis qui est dies septimus duplex alla cãtat⁹ pp duplicẽ stolam: vt ibi dicet. Maz vita illa q̃ in septima quietis dabit: nõ tollet in octaua etate que per octauuz officium intelligitur: ꝛs potius cõsummabit. ¶ Circa cantica letitie notandũ est
M Quatuor sunt status ecclie. q̃ruor sũt stat⁹ eccl̃ie. ¶ Primus est culpe. ¶ Secus culpe ⁊ pene. ¶ Tertius pene ⁊ gre. ¶ Quart⁹ gratie ⁊ glorie. ¶ Primũ repũtat ecclia in septuagesima: iõ subticet. Te deũ laud. ⁊ alla: qz non est spes tus est inter deũ ⁊ hoĩes paries inimicitiarum. ¶ Secm repũtat in aduentu. ideoq; ⁊ supradicta cãtica subticent preter alleluia: qz lex data deum intelligere docuit ⁊ laudare. ¶ Tertiũ repũtat in estiuo tẽpore: iõq; ꝑpter gratiã acceptam in festiuitatibus ista cãtant: ꝛs ꝑpter penã ista in feriatib⁹ subticentur ꝑ alla: quod etiã quotidie frequẽtat qz spes de resurrectione futura nõ infirmat. ¶ Quartũ repũtat inter octauas pasche ⁊ pentĥe. iõq; supradicta cãtica letitie frequẽtant ⁊ multiplicant: qz tamẽ nondũ habemus gloriã quã expectamus ideo Te deũ laud. ⁊ gloria in excel. in feriatib⁹ subticem⁹. ⁊ in dñicis. in q̃bus quasi duplicẽ resurrectionẽ repzesentamus. ⁊ etiã in festis sanctorũ in missa duo alleluia cantamus: sed in feriatib⁹ vnũ vt tã dicet. Nec te moueat: q̃ nõ rectũ sed prepostere
M Qz alisimi primi ⁊ primi nouissimi: sic ergo variet⁹ ordinẽ ecclesia repzesentat: eo q̃ erunt nouissimi primi ⁊ primi nouissimi: sic ergo variatas diste rũ ⁊ statuũ humanorũ varietatẽ inducit officioꝝ. missa. ¶ Querendũ tñ est quare diuina officia ita distinguntur: vt alia celebrent⁹ cũ solo respõsorio alia cũ solo alleluia: ⁊ hec qñqꝫ cũ simplici alleluia: quandoqꝫ cũ duplici: alia simul cũ responsorio ⁊ alla: et alia cũ responsorio ⁊ tractu: ⁊ alia cũ alla ⁊ tractu. solum Dici põt q̃ dies ieiunioꝝ q̃bus respõsoriũ sine alle luia canit⁹: recolũt actus eox q̃ priusquã eris graui
A cõfitent⁹ vt ab illis cõsilij accipiãt penitendi. Jpsi quãdo ergo dies agunt⁹ cũ solo rñsorio p qỏ vita actiua intelligitur q̃ ĩ labore ducit⁹ sine alla qỏ est cãticũ, letitie: qz eccl̃ia dolet ꝑ talib⁹ q̃ꝫ ꝑ mẽbris vulneratis ⁊ nõdũ sanatis: ex eo cũ q̃ alla dimittit⁹ robur eccl̃ie mõstrat: quẽ hz: de suis vulneribꝰ nõdũ sanatis. Preterea: iõ tũc nõ ỏr alla: qz nõ est pulchra laus ĩ ore pctõris. Jn dieb⁹ ℣o ꝑ festis q̃ sunt ab octaua pasche vsq; ad octauã pẽth. simplex alla
O sine rñsorio canit. ¶ Primo qz dies illi vitã ꝛtem platiuã significat q̃ erit post resurrectionẽ in qua rñsoriũ nõ erit qz pñe actus ibi fupflu⁹ erit: ꝛs tñ alla canet de pcepta immortalitate. ¶ Secỏ q̃ia tunc ꝑ illis cantimus q̃ tã sunt in patria ad quos iã nõ ptinet actio laboriosa quã respõsoriũ notat: sed sunt in dei cõtẽplatione ⁊ exultatiõe q̃ intelligit⁹ q̃ alla. ¶ Tertio qz ante resurrectionẽ corporũ nostroꝝ aĩa sine corpe deũ laudabit. ¶ Quarto qz sancti ãte diẽ gñalis resurrectiõis simplicẽ tñ recipiũt stolã. s. aĩe. Rursum in priuatis feriis ℟is in excel. ⁊ duplex alla nõ dicit⁹: qz nõdum habem⁹ perfectã iustitiã nec gloriã quã expectam⁹. Sz qz eccl̃ia tã primã habet resurrectionẽ: ideo alio tpe semp alla canitur ꝑter quã in septuagesima: vt dicũ est in ꝑmio huiꝰ partis ⁊ sub ti. de tẽpore ad uẽtus. Jn octauis vero paschę ⁊ sabbato ĩ albis duplex alla ỏr qz tunc e ꝑs resurrectiõis repzesentamus ⁊ in requie q̃ erit in resurrectione duplicẽ stolã. s. aĩe ⁊ corporis ꝛcipiemus qz erimus in vtroq; hoĩe. i. in aĩa ⁊ corpore gloriosi: erimus eñ in
P corruptiõis glia vestiti. ¶ In dñicis quoqꝫ q̃ sunt ab octaua pasche vsq; ad octauã pẽth. duplex alla
Q dicit⁹ tñ qz in resurrectiõe quã ipsi dies signifi bãt corp⁹ simul cũ aĩa laudabit deũ: tñ qz duo sunt dies vñ letari dz aĩa ĩ die sempiterna: vnus de pcepta immortalitate aliud de ꝛcipiẽda in resurrectiõe: tñ qz resurrectio dñi q̃ facta est in die dñica: est causa nre resurrectiõis future: ⁊ ideo in oĩbus dñicis qñ octa sche dñe resurrectionis repũtamus in feriatibus cit⁹ duplex alleluia. vnũ qñ ante resurrectionẽ aĩa vna dũtaxat fruit̃ beatitudine. ¶ Rursus iõ vsq; ad octauã pentĥe. qz leluia in octaua etate in qua erit corpzalis resurrectio eri

Universidad de Pa

mus vtroq; hore glorioſi. In oſibus quoq; feſtiuita
tib⁹ illo tpe occurrētib⁹ duplex alleluia dr:ꝛ hoc
prio ꝓpter requiē ꝛ fruitionē: ſcdo qz illi iā d duo
bus gaudēt. ſ. de eterna ḡte ꝛ diuina viſione. ter
tio qz cū iam habeāt gloriā aīe ſecure ſunt de glo
ria corpis quarto qz tñc vnū alleluia canit: qz de
ſcūt: aliō qz deū vidēt. Sex xo dies ꝓaſchales: vcz
ſabbatū ſcim ꝛ ſabati ſ albis ꝛ dñici dies atq;
feſtiui ḡs celebrā⁹ ab octauꝫ pēth. vſq; ad ſeptua
geſimā in q̄bus rñſoriū ꝛ alleluia canit: recolūt ꝛ
et⁹ eoꝝ ḡ eccl'ſ mo ſynas largiēdo: ifirmos viſitā
do: ꝛ ſolū q̄ bona ſunt operādo: ꝓſeuerantiā habē
do in ſcitate quā in baptiſmo receperūt: ſine du
bio ad ꝓplationē dei pueniūt. Dnde eſt qđ rñſo
riū qđ vitā actiuā ſignificat: ſequit alla' qđ ſignifi
cat ꝓplatiuā: ſz tñc vnū tñ ſiue ſimplex alleluia
dr ꝓpter cās ſuprad'as: p⁹tus aūt dr rñſoriū et
poſtea ſequit alleluia ꝓut ſuprad'ctū ē. Dñici aūt
dies ꝛ feſtiui a ſeptuageſima vſq; ad paſcha quoꝛū
rñſoriꝫ nō alleluia ſz tract⁹ ſubdit: recolūt eos q̄
ſunt ī bonis opib⁹: ſz vidētes labozē vie timēt ca
ſuz nā tēr atiōib⁹ tñ dunt: ſine q̄bus hec vita nō du
cit. Inter rñſoriū cū ꝛ alleluia tract⁹ eſt medi': q̄
neq; ī tāta letitia ē ſicut alleluia: neq; in tāto ope
vt rñſoriū. In ſabbato xo ſancto gaudētes ꝓ neo
phitis nr̄is: qz ab oī pctō liberati ſunt canim⁹ al
leluia. ſz qz eos trahendos varijs videm⁹ laboriꝫ
tractū adiecimus per quē laborez intelligunt de
q̄ dictū eſt ſub ti. de ſeptuageſima ꝛ in pemto hui⁹
partis. Quō officia ſtoriū ſeptē dierū ꝛ officia dñi
carū q̄ ſunt inter paſcha ꝛ pēthe. adaptent ſeptez
donis ſpūs ſancti ſub vigilia aſcēſionis ꝛ ſub ſab
bato in albis dicēt. ¶ Circa euāgelia q̄ hoc tpe le
gunt ſciēdū eſt ꝙ oīa ꝓpiēt ad reſurrectionē: iux
ta ordinē ſcriptoriū ponunt. Mat. cū prio ſcripſit.
ij. Mar. iij. Lu. vlti. Jo. Ītio primo ponit euāgeliū
Mat. in vigilia paſche. In ipſo xo die paſche eua
geliū Mar. in ſcda ꝛ tertia feria euāgeliū Luc. in
quarta ꝛ q̄nta feria ꝛ in ſabbato euāgeliū Jo. ī. vj.
feria interponit euāgeliū Mat. ¶ Sane in euāge
liꝭ vigilie ꝛ diei tñ agit de annūciatiōe reſurre
ctiōis facta p angelū: i aliꝭ de viſiōe. Cōueniebat
enim vt p⁹ annūciaret dñi reſurrectio: vt poſtea ad
maiozē fidē faciēdā corpaliter ipſe ab hoīb⁹ vide
ret. Tria xo Jo. euāgelia oīno ꝓpoſtere poſita ſūt
Primū nāq; fuit qđ legit ī ſabbato: poſtea qđ le
git in q̄nta feria: ꝛ aliq̄to tpe poſt qđ in quarta
feria legit. Mā maria mag. cuz veniſſet ad monu
mētū ꝛ nō inueniſſet corp⁹ dñi ſublatū credidit ꝛ
cucurrit ꝛ nūciauit Pe. ꝛ Jo. ꝙ cucurrerūt ad mo
numētū ꝛ Jo. ꝓcucurrit: ſz nō ſtat ī introiuit. ſz Pe.
tan dē venīēs itrauit: ꝛ poſtea Jo. intrauit: ꝛ cū nō
inueniſſent redierūt ad ꝓpria: hoc legit in ſabba
to Illis redeuntibus Maria remāſit ad monu. et
inclinās ſe in monumē. vidit vnū angelū ſedentē
ad caput aliꝰ ad pedes q̄ dixerūt. Maria q̄d ploras
q̄ dixit. Quia tulerūt dñm meū ꝛ neſcio vbi poſue
runt eū: ꝛ tunc cōuerſa retroꝛſuz vidit ieſum q̄ di
xit ei mulier q̄d ploras: quē queris ꝛ illa reſpiciēs
ꝛ oꝛtulanū eū credens dixit. Dñe ſi ſuſtuliſti eum
dicto mihi: ꝛ ego eū tollā: hoc legitur in. v. feria.
Aliq̄to tpe poſt Pe. iuit piſcatū cū ſex aliꝭ ad
mare tyberiadis: vbi dñs apparuit eis in littore: ꝛ
hoc legit in quarta feria. Sz quare hec oīa? Solu
tio. In quarta feria cātat hoc qđ cātabit ſanctis ī
die iudicij. Venite bñdicti ꝓpris mei ꝛc. ꝛ ī illo eua
gelio qđ cadit die legit ōr ꝙ dñs apparuit diſcipu
lis in littore maris. Et hoc bene cōuenit. Mā per
littus maris: vt dicit btūs Hzc. ſup illū locū finis
intelligit mundi in quo dñs apparebit ſuis glo
rioſus: ꝛ tñc Petr⁹ trahet ad littus rete plenū ma
gnis piſcibus centū quadragintatrib⁹. nec tamē te
ſcindet rete. Per petrū intelligitur ordo ſancto
rū platoriū q̄de fluctu huius ſeculi ad littus ſtabi
litatis eterne ducēt eos qui per ipſos conuerſi fue
rint: ſz hoc attribuit ſoli Petro ꝓpter eccleſie vni
tatē. Sz quare legit in ſabbato in albis euāgeliū
qđ tñc legit. Rñdeo ꝙ officiū illius ſabbati cū offō
ꝓcedētis ſabbati ſancti in multis ꝓuenit. Nam in
ꝓcedēti ſabbato duplex laus cantat: ſicut ꝛ in hoc
lectioni ꝓuenit qz in lectiōe ꝓcedētis ſabbati ōr.
Que ſurſum ſunt ſapite nō q̄ ſup terrā: ꝛ in lectiōe
ſequētis dicitur. Deponētes oēm dolū ꝛc. ꝛ itaq;
tāquā lapides viuī edificamini: quod nihil aliud
eſt q̄ ſurſum ſunt ſapere. Cōueniebat igit vt euā
geliū correſponderet euāgelio qđ fit in eoꝝ prin
cipijs. Nā in euāgelio precedētis ſabbati dicitur.
Veſpere aūt ſabbati que luceſcit in prima ſabba
ti. i. diliculo: venit ma. mag. ꝛ in euāgelio ſeq. dici
tur. Una ſabbati maria mag. venit ad monumētū
cū adhuc tenebre eſſent: qđ idem eſt. In hoc tamē
videtur differētia: qz dicit: ur ibi ꝙ venit ma. mag.
ꝛ altera ma. hic nō fit mentio niſi de ma. mag. Sed
vt ait Aug. in lib. de cōcoꝛ. euāgeliſtarū: ideo Jo.
ſolā mariam mag. nominat qz fuit ceteris feruē
tior: nec tñ ideo ceteras excludit. euāgelium vero
Mat. legit in ſexta feria: qz dñs per paſſionē me
ruit ſibi dari poteſtatem in celo ꝛ in terra: vel po
tius data notificari: ꝛ qz dñs in ſexta feria: paſſus
eſt: iccirco legit euangeliū Mat. in ſexta feria: in
qua dñs ait diſcipulis. Data eſt mihi oīs poteſtas
in celo ꝛ in terra. Unde apl's. Xps factus ꝓ no
bis obediens patri vſq; ad moꝛtē: moꝛtem autem
crucis ꝓpter qđ ꝛ deus ꝛc. Ubi ergo ponere euā
geliū: in quo agitur a Joan. de prima viſione dñi
que facta fuit Ma. mag. niſi in q̄nta feria. In pri
ma eñ die non poterat poni ꝓdictis de cauſſis: nec
in ſecunda: nec in tertia: nec in quarta: nec in ſex
ta: nec in ſabbato. Ītñ reſtat ꝙ in quinta feria ne
ceſſario poni debuerit. Aiſit quidā ꝙ licet in ſcda
feria legat euangeliū de apparitione dñi facta di
ſcipulis in emaus: nō tñ illa facta fuit in
ea die: ſz in ꝓcedēti. Decē eteñ apparitiones poſt
xpi reſurrectionē in euāgelijs inueniūtur ad fidē
noſtrā confirmandā: quinq; in prima die ꝛ quinq;
poſtea: ſz in apl'o dicit ꝙ in die reſurrectionis ap
paruit Ja. ꝛ quingentis fratribus ſimul. Et ſicut
q̄dā dicit in ipſa etiā die primo apparuit matri vt
dictū eſt ī quarta parte ſub ti. de acceſſu pōtificis
ad altare. ꝛ etiā Ja. ꝙ votuz vouerat nō comedere:
ſed ꝛ ioſeph qui ꝓ eo tenebat in carcere. Uerū qz
de viſione angelox: ꝛ de ma. mag. euāgeliſte diſcor
dare vident: ideo aliqua ſup hoc ꝓter ꝓpoſitū di
camus. Mā Mat. dicit ꝙ mulieres viderūt angelū ſi
dentē ſup lapidē q̄ tñ erat extra monu. Marcus viſio
dicit ꝙ introeūtes ipſe in monumētū viderūt euz ange
ſedētē a dextris. Joā. dicit ꝙ ma. mag. vidit duos lox in
āgelos vnū ad caput ꝛ aliū ad pedes ſedētes. Lu. xpi re
dr ꝙ duo angeli ſtātes dixerūt marie mag. ꝛ aliꝭ ſurre
Cur queriꝫ viuentē ꝛc. Jo. dicit ſolam eā venīſſe ctione

R Quid ſignifi cat re gnis piſcibus centū quadragintatrib⁹ nec tamē te pe tri.

S Cōcoꝛ dant

Euangelioꝝ q̄ in hebdomada reſurrectionis leguꝫ oꝛdinatio myſtica.

ſcz mariā mag. Matt. duas. ſ. eā ꝛ aliā. Mar. tres
ſ. eā ꝛ mariā matrē Ja. minoꝛis: ꝛ mariā filiā ſalo
me q̄ fuit mater filioꝝ zebedei. ſ. Jacobi minoꝛis
ꝛ Jo. euāgeliſte ſm Criſo. tñ ſalome filia fuit. Lu
cas plures dicit. dicit eñ Erat aūt maria mag. et
Joāna ꝛ maria Iac. minoꝛis ſubaudi mr ꝛ ceteꝛe q̄
cū ipſis erāt ꝛ alie q̄s nō numerāt euāgeliſte. Ec
cleſia tñ tres marias repūrat. Rurſus Mat. dicit
ꝙ mulieres certificare ꝙ angeli: inter q̄s erat ꝑci
pue maria mag. denūciauerūt aplis dñm reſurre
xiſſe. ꝛ Jo. dicit ꝙ ma. mag. nūciauit Petro ꝛ Jo.
eū ſublatū fuiſſe. Uera q̄de ſunt oīa q̄ dicūt euāge
liſte in his: ꝛ nō ſunt aduerſa: ſed qđ vn⁹ mīꝰ di
cit alꝰ ſuppler. Uerū eñ eſt ſicut narrat Matt. ꝙ
primo viderūt angeli ſedentem ſup lapidē quem
reuolucrat ab oſtio monumēti: q̄ ꝛ dixit eis eū re
ſurrexiſſe ꝛ adiecit. Uenite ꝛ videte locū vbi poſue
rūt eū: ꝛ tñc ipſe ſurgēs ꝓceſſit eas in monumē. et
ſedit ī dextris: ſicut narrat Mar. poſt ma. mag. vi
dit vnū ad caput ꝛ aliū ad pedes ſedētes ſicut di
cit Joā. Qui dixerūt ei. Mulier q̄d ploras ꝛ nſcia
uerūt eū reſurrexiſſe: ꝛ tñc ſurrexerūt ipſi vt ap
parerent ei ſtātes ſicut dicit Luc. vt ī hoc ꝙ ſurre
rexit dñm ſurrexiſſe oſiderēt: ꝛ cū ſtarēt dixerūt ei ꝛ
aliꝭ. Cur q̄ritis viuētē cū moꝛtuis. i. cū qui reſur
rexit. Cur q̄ritis in ſepulcro q̄ eſt loc⁹ moꝛtuoꝝ
Amb. dicit duas fuiſſe marias mag. vnā que ſcām
Mat. ſciuit dñm reſurrexiſſe. aliā q̄ ſm Jo. neſci
uit: ſz coꝛp⁹ ſublatū credidit. Aug. xo de ꝛcoꝛ. euā
geliſtarū ſic ſoluit. dicit eñ ꝙ cū maria mag. cum
aliꝭ veniret dicēdo. Quis reuoluet nobis lapidē
ab oſtio monumēti: cū adhuc aliq̄tulū lōge eēt
vidit lapidē reuolutū: ꝛ ſtatī cucurrit ad Petrū: ꝛ
Jo. ꝛ ſignificauit eis corpus dñi, fuiſſe ſublatū qui
veniētes inuenerūt monumentū vacuū: ꝛ creden
tes ꝙ fuiſſet ſublatū redierūt. Maria aūt iterū ad
iunxit ſe aliꝭ: ꝛ ꝓius accedēs cū eis vidit ange
lū ſedentē ſup lapidē: ꝛ dixit eis. Cur q̄ritis in ſe
pulcro q̄ eſt loc⁹ moꝛtuoꝝ Mat. ꝛc. ſicut ſuperi⁹
dicta ſunt. Zacha. q̄ poſuit vnū euāgeliū ex qua
tuoꝛ aliter ſoluit. dicit eñ ꝙ maria mag. ꝛ alie ve
nerūt ad monu. ꝛ viderūt angelū ſedētē ſup lapi
dē ſicut dicit Mat. ꝛ poſt in monumēto ſicut dicit
mar. ꝛ de duos ſtātes: vnū ad caput aliū ad pedes
ſicut Luc. dicit. ſ. illū ꝓioꝛē cū alio vel eo diſparē
te alios duos q̄ dixerūt. Cur q̄ritis viuētē cū moꝛ
tuis ꝛ ſignificauerūt eū reſurrexiſſe. Aliꝭ credide
rūt xbis eoꝝ maria remāſit incredula. Ītñ alie nūꝛ
ciauerūt diſcipulis dñz reſurrexiſſe: illa nūciauit
Pe. ꝛ Jo. eū ſublatū fuiſſe: q̄ poſt aduētū ꝛ receſſū
eoꝝ ſola remāſit ad monumētū ꝛ inclinās ſe ī mo
numēto vidit duos āgelos ſedētes vnū ad caput
ꝛ aliū ad pedes: ſicut dicit 10. q̄ dixerūt ei. Mulier
q̄d ploras: ꝛ illa rñdit: qz tulerūt dñz meū ꝛ neſcio
vbi poſuerūt eū: ꝛ ꝙuerſa vidit dñz q̄ dixit ei. Mu
lier q̄d ploras: quē q̄ris ꝛ illa putās eū oꝛtulanuz
eē dixit. Dñe ſi tu ſuſtuliſti eū dicito mihi ꝛ ego eū
tollā. Et tñc dñs eā ex noīe noīauit: ꝛ ipſa tunc eū
cognouit: ꝛ poſt plures locutiōes angeloꝝ tñc pri
mo credidit ꝛ voluit procidere ad pedes domini:
ꝛ dñs dixit ei. Noli me tangere. nondum eñ aſcē
di ad patrem meū ſubintelligitur in coꝛde tuo: q̄ſi
dicat. Quem q̄ris tanq̄ moꝛtuū: non credis patri
eſſe equalem: ꝛ adiecit dñs. Uade ꝛ die fratribus
meis. Aſcendo ad patrē meū ꝛ patrem veſtruz ꝛc.
id'est in proximo eſt vt aſcendam. Et ipſa cepit ire
iam certificata. ꝛ inuentis aliꝭ mulieribus fuit
pariter cū eis hoc nunciare aplis: ꝛ in illa via ap
paruit eis dñs dicēs. Uuete: q̄ accesſerūt ꝛ tenue
rūt pedes ei⁹. Predictū aūt modū loquēdi in quo
gſaliꝛ dictū eſt ꝙ mulieres iucrāt nūciare dñm re
ſurrexiſſe: cū tñ maria q̄ erat vna de illis tñc incre
dula fuit ſepe in ſcripturis inuenim⁹: ſicut ꝛ dñs
dixit diſcipulis: ꝛ me ſcitis ꝛ viā meā ſcitis: cū tñ
q̄dā eſſent inter eos q̄ hec neſcirēt. vñ dñs. Tāto Jo. xiij
tpe vobiſcū ſuz: ꝛ nō cognouiſtis me ꝛc. ſz illō prio
dictū ē ſcīētib⁹ iſtō ignozāntib⁹. Ita etiā ōr ꝙ dñs
in aſcēſione apparuit diſcipulis ꝛ exprobrauit in
credulitatē ꝛ duritiā coꝛdis eoꝝ: qz his qui vide
rant eū ſurrexiſſe nō crediderunt: cū tñ aliq; inter Mart.
eos fuerint qui tam crediderant ſicut Petrus et vlti.
aliꝭ plures: ſz illud primo dictū eſt de incredulis:
hec opinio videt ꝓbabilior q̄ ſecūda. Et qđ dixit
Ambro. non eſt credendum ꝙ dixerit aſſerēdo ſed
aliozum opi. referendo licet eam argumētis ꝓba
re videatur: quibus iuxta predictam opin. leuiter
rñdetur ꝛ fere totum qđ iple induxit ꝓinterꝓtatio
nem ſoluit. v. g. qđ ipſe dicit ꝙ vna maria fuit ſm
Matt. q̄ ſciuit eū ſurrexiſſe hoc eſt falſum qz aliꝭ
credētibus verbis angeli ipſa remāſit incredula.
Aug. xo nō ſic fuiſſe dicit vt narrat: ſed narrat ita
potuiſſe fuiſſe: ei ꝓbabiliori ſnīe nō ꝓiudicat.

¶ De ſcda feria poſt paſcha. Capitulū. ꝛc.

Uia per gloriam reſurrectiōis imple
uit dñs que ꝓmiſit in veteri teſtamē
to: vt vcz introduceret nos in terram
fluentem lac ꝛ mel: ideo dicit eccleſia
in introitu huius ſcde feric. Introdu
xit nos dominus in terram fluentem
lac ꝛ mel Exo. xiij. qz xps iam introduct⁹ eſt: ꝛ ec
cleſia triumphans in re: eccleſia vero militās in
ſpe. Epiſtola ſumitur de actibus aplozum. x. cap.
Stans petrus in medio ꝛc. ꝛ in rēdit ꝓbare paſſio
nez xpi ꝛ reſurrectionē: vñ dicit. Huic oēs prophe
te teſtimoniū perꝓbēt. ¶ Euāgeliū Duo ex diſci
pulis Luc. xxiij. ſ. concoꝛ. epiſtole de apparitione
dñi diſcipulis eſſitibus in emaus. ibi eñ habet ꝙ
cognouerūt eum in fractione panis. Quid eſt fra
ctio panis niſi expoſitio ſcripture? ibi eñ cogno
ſcit dñs. Ītñ ſozum vero cōcoꝛ. cū introitu. Dicat
nunc iſrael Alla ꝛ iōne coꝛ noſtrum erat ardēs ꝛc.
Eſt de ſcripturarum expoſitione. In aliꝭ eccl'ſ
ōr alleluia Angelus dñi Matt. vlt. c. Offertoriuz
angelus dñi ꝛc. eſt de teſtimonio aplozum. Poſt
cōmunio. Surrexit dñs ꝛc. Luc. vlti. c. eſt de appa
ritione q̄ facta eſt Petro. Multiplicat igit apparitiones vt dictū eſt ad confirmandū fidem. ¶ Sa
ne ex hodierno euangelio ſumit alleluia. Iōne. ꝛ
offerenda Angelus dñi. ex eo ꝙ ibi ōr mulieres vi
ſiones angeloꝝ vidiſſe qui dicunt eum viuere. Si
militer ꝛ cōto. Surrexit dñs. ex eo ꝙ ibi ōr ſurre
xit dñs vere ꝛ apparuit Simoni. Ad pietatem er
go pertinet hoc officiū in quo ꝓtinetur rememora
tio ſcripturarū: ꝛ ꝓpietatē accedit ad māſuetudi
nē: māſueris aūt terra ꝓmittit illa de q̄ ōr Btī mit
tes: q̄m ipſi poſſidebiſtis terrā fluentē lac ꝛ mel. vñ ī
troitu ōr. introduxit nos dñs ī trā fluentē lac ꝛ mel.
Et ſūt hec ꝟba moyſi ꝓpte poſt eſuz agni ō. egypto
ducēt. Introduxit iquā ſpe. ſz illa poſtea introdu
cet re q̄ caleph ōdit aze filie ſue irrigatā: irrigu

Universidad de Sevilla

superiori ⁊ in sertori. Irriguū inferi⁹ timor est superi⁹ amor caleph. eteñ q̄ qñ cor iterp̄tat: dat aīe deuotionē cū timore pariter ⁊ amore. ¶ In hac. ij. feria fit i vrbe statio apō scī petrū ꝓpter hoc q̄ō in euāgelio hr̄: ⁊ apparuit simō: ⁊ qr ibidē or nō ne cor nr̄m ardens erat in nobis: qr ipe p̄ ceteris magis arsit dñm diligendo. hac die pisces vivos ispicim⁹ recolētes cū gaudio q̄ dñs ad ꝓbationē resurrectiōis partē piscis assi comedit ⁊ in tertia feria ad fontes imus vt ibi dicēt: et mulieres x̄berabant viros: ⁊ iam in his tribus diebus est feriā dum: put sub pascha dictum est.

¶ De tertia feria post pascha. Cap. xcj.

In tertia feria oñditur q̄ qō habeak here ditas celestis patrie. Oñso vero in scōa feria q̄ in terrā fluentē lac et mel iā introduxit nos deus in spe: ⁊ postea introducet in re: modo oñdit per qō habeak: qz per diu nam scientiā siue cognitionē dñi nr̄i: vnde hec tota feria est de cognitione siue sapientia dei ⁊ inde introitus est Aqua sapiētie ⁊c. Eccle. xv. c. ⁊ est septimi toni: qr i septē donis spūs sancti est ista sapiētia. In epla. Surgēs paul⁹ Act. xiij. c. oñditur passio x̄pi ⁊ resurrectio ꝓ quam hic sapiētia habetur. Qui eīn verā fidē hz de his habet sapoꝛez dei. hec aūt cognitio est dies quā fecit dñs. de gradua li ergo patet: ⁊ nota q̄ cum oēs graduales versus huius hebdomade sumank de po. cvij. s. Cōfitemini q̄ est nonus post. Dixit dñs hodiernus sumitur de po. cvj. s. Confitemini qui est decimus in matutinali. Cātate. eo q̄ iste ps. exhortatur fideles ad lau. dei q̄ ꝓ sapiētiam suā redemit ⁊ liberauit eos de quadruplici tētatiōe: qr liberauit eos de necessitatibus cor. i. ab infidelitate: ⁊ qr liberauit eos de necessitatibus cor. i. a prava cōsuetudine et liberauit eos a tedio bōe actiōis: ⁊ eduxit eos a versutijs hereticē impugnatiōis. Alleluia est. Surrexit dñs ⁊ apparuit mulieribus: vel scōm alias ecclesias. Oportuit: qō sumit de euāgelio in alijs etiam ōr. Surrexit dñs vere. Luc. vlti. c. In euangelio vero. Stetit ie. ⁊c. Luc. xxiiij. c. oñdit dñs et probat resurrectionē suā discipulis suis p quatuor. Primo per ꝓsuetum modū loquēdi: cum dixit. Pax vobis: loquebak eīn eis sepe de pace ⁊ amator pacis erat: vñ ipe dñs in q̄t. In me pacem habebitis in mūdo aūt ꝓsurā. Pacē relinquo vobis. Pacē meā do vobis. Scdo p hoc q̄ oñdit se palpabilē. Tertio qr cuz eis comedit. Quarto qr eis sensum aperuit scripturar. ⁊ qr hāc sapiētia dñs dedit per se ⁊ per apl̄os iō or in offertorio: Itonuit de celo dñs. i. de apl̄is vt oēs crederēt in illū. Hec eīn inq̄t. Jo. scripta sunt vt credatis: ⁊ credētes vitā eknā habeatis. ¶ In postcōione q̄ est ad collo. ij. c. inuitamur ad hāc sapiētiā. Si ꝛsurrexistis cū xpo q̄ sursuz sunt sapite. ecce de sapiētia. Et qr de sapiētia hr̄ i hac. ij. feria: iō fit statio ad scm̄ Paulū q̄ fuit sapiētior oīb⁹ apl̄is: seu cui dñs singulr aperuit ītelligētiā scripturarū: de qb⁹ legit i euāge. ⁊ introitu. Ūñ ipse dicit. Non a me nec ab hoīe accepi euāg. meū: hz ꝓ reuelationē dñi mei ihesu x̄pi vel qr pcū maxime adipiscit̄ est qb⁹ i euāg. legit. s. oportuit p̄dicare pnām in oēs gētes: ideo q̄ ei⁹ p̄dicatio legit in hodierna lectiōe actuū apl̄oꝛuz. hac die viri verberant mulieres: put sub pascha dictū est. hac etiā die ad fontes imus: pro eo q̄ hodie in introitu viri beati aqua sapiētie potati referuntur: ⁊ in offertorio fontes aquarū apparuisse memorantur.

¶ De quarta feria post pascha. Cap. xcij.

Stenso in. iij. feria de celesti patria: ⁊ p qō habeak: oñso etiā in scōa feria q̄ in terrā fluentē lac ⁊ mel introducimur: iō nūc in hac quarta feria inuitamur ad illā. Ūñ introitus est. Venite b̄ñdicti pr̄is mei ⁊c. Matthei. xxv. qz vero dicit dñs pnām agite: appropinquabit eīn regnū celoꝛ: ⁊ qz ibi nō intrāt nisi purificati ꝓpenitētiā ideo btūs Petr⁹ in epla. Aperiēs. Act. iij. inuitat iudeos ad pnām. iō aūt ad pnāz inuitak hō: vt de filio diaboli fiat filius dei: ⁊ hec mutatio dextre excelsi ꝓpter qō in r̄nsorio hr̄. Dextera dñi fecit x̄rutē. Secē alia de resurrectione. Surrexit dñs ⁊c. ⁊ in alijs eccl̄ijs est x̄ps resurgēs ⁊c. Semp eīn in his diebꝰ aliq̄ de resurrectiōe dñr: In alijs eīn ōr. Cū sederit. Matthei. xxj. c. Qz x̄o hec mutatio fit etiā qñ hoīes iusti filij dei ꝓpter p̄dicationem: ideo in euāgelio. Manifestauit se Jesus Jo. xxj. c. dicit dñs Mittite in dexteraz nauigij rete. hoc facit q̄ tūñ p̄dicat ꝓpter deū: ⁊ tūc trahunt magni pisces postea dedit eis piscem assum. Piscis assus ē x̄ps passus: hec erit refectio i pascha: cū comedem⁹ panē angeloꝛ: de q̄ in offertorio. Portas celi ⁊c. Postcōio ē x̄ps resurgēs. Bonū. vj. Et qz beatus Laurēti⁹ fuit vn⁹ de magnis piscib⁹: ⁊ fuit assatus ꝓ x̄po: iō fit statio ad beatum Laurentium.

¶ De quinta feria post pascha. Cap. xciij.

Quinta feria est de ꝛsurrectione gētiū ꝓpter passionē ⁊ resurrectionē. vñ introitus est. Victricē manū tuā laudaueꝛt pariter x̄piani: qz sapiētia aperuit os mutoꝛ. vñ Esa. xxv. Tūc claud⁹ saliet sicut ceru⁹ ⁊ apertent̄ lingue mutoꝛ: qō factuz est qñ x̄ps demones eiciebat ⁊ faciebat hoīes mutos loq̄: vñ in euāgelio. Erat Jesus eiciēs demoniū ⁊ illō erat mutū. In epla xo Angelus dñi. Act. viij. significat ꝛsurrō ista gentiū: vñ ōr: ibi de eunucho q̄ ꝛsursus est a philippo q̄ interp̄tat os lāpadis siue os illūinās: qz qñq̄ ꝓ scriptura inspectionē vel p̄dicationē cōuertit̄ homo: vt gētiles q̄ significant̄ p eunuchum: qñq̄ vero ꝓ inspirationem cōuertit̄ ad dñm: vt habeꝰ: in euā gelio q̄ apparuit marie magdalene. Quia x̄o per cōuersionē gētium factus est x̄ps lapis angularis ideo in versu r̄nsoꝛij habetur. Lapidē quē reꝓbo. edifi. ⁊c. Et qz x̄a cōuersio fit per pnām: ideo seq̄t alia. Matthei. xxvj. In die resurrectionis mee dicit dñs. Precedā vos in galileā: id est in transmigratiōe de vitijs ad virtutes. Euāgelium. Maria stabat. Jo. xx. est de apparitiōe dñi: maria magdalena in specie oꝛulani siue peregrini: quia peregrinus est deus hominī quādiu est in peccato. In offertorio. In die solēnitatis. Exo. iij. ⁊. xij. c. sūt ter ꝓmittitur conuertētibus vera beatitudo. In postcōione vero. Populus ⁊c. j. Regū. ij. ad laudā duz inuitamur: vt sit statio ad sanctos apl̄os: qz in Philippo qui interpretatur os lāpadis intelligit̄ tur omnes apostoli ꝓ quoꝛū predicationē ꝛsurso gentiū facta est. Item qz fratres dñi de quibus in euāgelio legit̄ sunt apostoli ꝓ quos os muti apertū est: ⁊ diserte lingue in sanctiū: ideo statio fit ibi.

¶ De. vj. feria post pascha. Cap. xciiij.

Exta feria ē de istitutiōe baptismi vñ introit⁹ est. Introduxit eos dñs. s. de egypto. i. de tenebris pcti ⁊ inimicos eoꝛ oquit mare. i. baptism⁹. ⁊ subiecit ibi ter alleluia ꝓ liberationē ab hostib⁹ ⁊ donū gre. ¶ Postmodū sequit epla. xp̄s semel. j. Pe. iij. ca. in qua btūs Pe. agit de baptismo ⁊ de archa noe sicut in diluuio peraram salue facte sunt aīe lz pauce. s. viij. sīr ⁊ in baptismo: qz sicut in aquis diluuij q̄ inundauerūt totū mūdū: mūdus a pctis purgatus est: ⁊ p arcā aīe salue facte sunt: ita ⁊ in aquis baptismi i quo oīa pctā mūdata sunt per eccl̄iā saluati sumus. ¶ Sequit graduale. Hec dies quā fecit dñs. versus. Bñ dictus q̄ venit in noīe dñi. Est eīn hō qui cōsecrat baptisma hz deus est qui inuisibilr baptizat. Ūñ se quit. de⁹ dñs ⁊ illuxit nobis. s. p illuminationē baptismi ⁊ p illuminationē legis dñi. Alia est Angelus dñi. cū duplici x̄su sicut i die pasche in q̄busdā eccl̄esijs: qz in hac die agit de istitutiōe baptismi. vnus versus est ꝓ x̄pi resurrectionem in corꝓre. alius ꝓ stolā aīe quā in baptismo suscipiunt baptizati. ¶ Euāgelium vero est de institutione baptismi fm Matth. vl. c. vndecim discipuli abierūt in montem quē cōstituit illis Jesus: ⁊ sequit ibi. Euntes docete oēs gētes baptizātes eos in noīe pa. ⁊c. ¶ Et qz in memoria debemus habere istuz diē ꝓ institutionem bpti⁹mi: iō sequit in offertorio. crit nobis memorialis dies ista ⁊c. Exo. xij. et xiij. ca. memorialis quidē est dies in qua de vitijs ad virtutes trāsimus: hec eīn dicit Moyses de die pasche. ¶ Postcōio. Data est mihi oīs potestas. Matth. vlt. c. Qz vero beata virgo creditur interfuisse in institutiōe baptismi: qz vt Hieronymus ait: hoc apud nazareth in domo eius actum est: iō hac die fit statio in ecclesia eius.

¶ De sabbato in albis. Cap. xcv.

Sequit de sabbato i albis in quo est introitus. Eduxit dñs ꝓplm suū in exultatiōe: hoc maxime in extremo sabbato fieri ītelligim⁹ qñ erit verū sabbatū: hz ne iudei credant hoc dictū eē de se. sequit in epla prime pe. ij. ca. Ffes deponētes oēm malitiā ⁊ dolū ⁊c. Sequit duplex alleluia sine graduali. Primo qz nūc terminat̄ se ptuagesima post⁹ sequit octaua resurrectiōis: qñ habebit duplex stola aīe. s. ⁊ corꝓris: ⁊ cessabit labor⁹ operis: de quo dictū est in ꝓemio huius partis: ⁊ sub ti. de. vij. diebus post pascha. ⁊ in quarta pre sub ti. de alia. Scdo qz in die iudicij plenū crit gaudiū ꝓ dñica ⁊ nr̄a resurrectione. Tertio geminat alia: qz tunc erit letitia sempiterna: qz eīn erit letitia vnū alia, canit: qz sempiterna scōm cōcinit alia. Quarto qz i octaua resurrectiōis oīs sollicitudo deponet: qō significat in hac. viij. die. in q̄ vestis cādida siue crismale deponit: iō in albis nō cāraꝛ graduale hz duplex alia: qz tūc erimus i albis. Itē quātum ad resurrectionē dñi nō dz graduale cātari: nec ꝓ quātum ad baptizatos: ⁊ ideo cantak vnū alia ꝓ baptizatis. s. Laudate pueri dñm: et aliū ō resurrectiōe dñi. s. hec dies. Preterea iō post alia. Hec dies. sequit alia. Laudate pueri. qz de letitia aīarū trāsiet ad gliā incoꝛruptibilē corꝓris. Euāgeliū xo. Una sabbati. Jo. xx. c. est de duobus discipulis q̄ currebāt ad monumētū. Pe. s. ⁊ Jo. q̄ significāt duos pl̄os. cucurrit tñ citius Jo. i. iudaicus pl̄s: qz habebat ꝓpheras. s. Hieremiam Esaiā ⁊ alios q̄ de passione dñi loquūtur. sz Petr⁹ citius intrauit. i. gētlis pl̄s nō tñ in trauersū iudei in multitudie: q̄ eīn credit ītrat: sicut ōr Aug. Et attende qz epla ⁊ euāgeliū huius sabbati cōcordant cū epla ⁊ euangelio sabbati scti: pur dictum ē sub ti. de. vij. dieb⁹ post pascha. In offertorio xo de illuminatiōe post baptismū agunt grates. Bñdict⁹ q̄ venit ⁊c. Postcōmunio est. Oēs qui i xpo baptizati estis xp̄m īduistis. Hal. iij. Die ista fit statio ad eccl̄esiā btī Joā. in laterano: qz eīn ibi in pcedēti sabbato baptizati sunt pueri. ⁊ in. viij. die in lege circuncidebant: ideo recte hac die ibi cōuenim⁹ vt hoc spīaliter agatur in baptizatis. ⁊ hoc ē qō ōr in epistola. Deponētes oēm malitiā ⁊ oēm dolū ⁊c. quasi modo genīti infātes: ne p fenestras quinq̄ sensuū intret moꝛs. Dicitur aūt ad hoꝛas capitulū. Christus resurgēs. Ro. vj. c. ⁊ illō expurgate vetus ⁊c. ad Corinth. v. c. ⁊ illud. christ⁹ passus est. j. pe. ij. Qz vero in tota septuagesima q̄ vsq̄ ad hanc diem protendit penitentia egimus: iō ecclesia hodie celebrat i albis: vt magis ac magis albi simus: sicut dñs ait in euāgelio Matth. iij. Agite penitētiā appropinquabit eīn regnum celoꝛū. Quare hoc sabbatum dicitur in albis dictū est sub pascha. Hac die dominus papa distribuit agnus dei. Alicubi etiam distribuit cereus paschalis: de quo dictum est sub sabbato sancto.

In die iudicij plenū erit gaudiū ꝓ dñica et nr̄a resurrectione.

¶ Alia expositio dictoꝛū. vij. dierū. Ca. xcvj.

Otest etiā aliter dici q̄ ideo in pmissis. vij. dieb⁹ baptismalia celebrāt officia: vel qz baptizati sapīa septiformi docēt: vl qz ipsoꝛ tpis vniuersitas diebus septenario voluit: qbus qz fides spes ⁊ charitas pcipue sūt necessaria: iō tribus psalmis vtimur in nocturnis. Singulo dñi autē die rū officia sic possumus. vij. spiritibus ⁊ resurrectiōis ptinet ad timorē: quo timem⁹ terribilez iudicis. Cū eīn dicet pr̄ rex ⁊ iudex omnium ꝛsurrexit ⁊ adhuc in fugillatiōe inimicoꝛ dicē tinet: quādo morieꝛ ⁊ peribit nomē eius: tunc magnus erit timoꝛ ⁊ tremoꝛ: vñ ⁊ i offertorio: Terra tremuit ⁊c. spiritus timoris vt fundamētū ponit. sed quare a timore incipiētes in sapīa terminam⁹ cū Esa. ceperit a sapientia descēderit ad timorē respondeo. Esa. saluatorē descripsit qui carnē assumēdo descēdit. nos vero de terrenis ad celestia tēdere conamur: ⁊ ideo gradus ascēdēdo cōnumerare debem⁹ vt a timore ad sapiētiā puenire possimus. In secūda feria legit euangeliū de duobus discipulis eunt̄ib⁹ in emaus quib⁹ dñs apparuit ⁊ scripturas Moysi ⁊ omniū ꝓphetarū aperuit. Et attende q̄ licet hodie legat euāgeliū de apparitione dñi: nō tñ hodie hz heri apparitio fuit. Ad pietatem ergo pertinet hoc officiū in quo cōtinet̄ rememoratio scripturarū: ⁊ accedit ad māsuetudinē: put ibi dictū est. In tertia feria legit euāgeliū Stetit Jes⁹ vbi multipharie suā resurrectionē probat. s. per visum ⁊ tactū: per gustū etiā ⁊ pauditum. cū scripturas etiā exponit: qō ptinet ad sciaz. vñ i introitu. Aqua sapiētie ⁊c. beati viri potati referūtur. in offertorio. Intonuit fontes aquarū apparuisse

memorant.in postcōiene. Si ꝛsurrexistis:q̄ surſū sunt querere ꝛ sapere iubent ꝛ in euāgelio sensus ediscipulis aperiē. Scripturas intelligēdi ſ. scripturas discipulis aperiē. Scripturarū ꝓpe intelligētia ꝛ scia lamēti ꝛ luci? est cū effectiua. Qui eī legit in scripturis ꝓphetas ꝛ coꝝ dicta occisos quoquo modo dolore mordet: ꝛ quāto q̄s pctā sua mr̄elligit tāto in luctū ꝛ pñe lamentū, prūpit. Licet igit̄ his diebus sit gaudijs vacādū: nō inepta letitiā remoueamus: ne carnes agni sine lactucis agrestib? comedam?: q̄ bti q̄ iucundi. In ārta feria legit euāgeliū de discipulis pcāntib? quos dñs suitauit ad prādiū ꝛ dedit eis panē ꝛ piscē assum.i.xp̄m cognoscere deū ꝛ hoīez passum.q̄ est illa q̄dē saturitas: de qua dr. Beati q̄ esuriūt ꝛ sitiūt iusticiā q̄m ipi saturabunt q̄ ergo dr ibi. Venite prādere. hoc est q̄ cātat i introitu. Venite benedicti patris mei pcī.reg. hoc eī regnū est prādiū eternū vbi erūt pisces magni: sed vn? sup pzunas nō passionis sed amoris. rēnabiliꝛ aūt feria quarta nobis a xp̄o regnū ꝓmittit: q̄ in ārta etate regnauerūt Da.ꝛ Salo. in quoꝝ manib? xp̄i regnū spāl?ius ꝛ pleni? significat. ꝛ q̄ ꝑe. supradictū rete traxit in terrā. ipsi eī cōmissa est ecclia ipsi spāliter dictū est. Pasche.o.m.iō ꝓ epla sumitur ei? pdicatio d̄ acti.apo. Ad saturitatē q̄z ptinet efferēda. Portas celi aputt. ꝓphetas q̄ pdixerūt āgelos q̄ annūciauerūt. Mariā q̄ genuit. apl̄os q̄ pdicauerūt doctores q̄ exposuerūt. phos oēs pluit dñs mānā in ore egētiū aiarū. i. xp̄ū vel corporis sacr̄z: vt nō deficerēt i via tēdētes ad patriā vbi comedēt panē angelox: versꝰ gradualis dextera dñi fecit xtutē cōgruit illi verbo euāgelij. Mittite in dexterā nauigij rete. ꝛ est sensus dextera dñi fecit virtutē: q̄ potētia xbi mihi vniti fecit me vincere mortē: iōꝓ dextera dñi exaltauit me. i. laudabilez me fecit. Et repetit. Dextera dñi fecit xtutē: vt oñdat resurrectiōis qualitatē. ſ. eternā. vnde sequit. Nō moriar sed viuā. iuxta q̄ē sensum canim? cū apl̄o i alla ꝛ cōtent: xp̄s resurgēs: ꝛ ptinet hoc ad fortitudinē. Et q̄ bti? Laurē. fuit piscis assus fortis i esurie: ꝛ esuries in fortitudi?: iō fit ibi statio.

¶ Officiū quinte ferie ptinet ad cōsiliū ꝛ miaz. magnū eī fuit ꝓsiliū peccatricis pedes lauātis cū lachrymis: vt mīam consequerē: put in euangelio dr. ¶ Officiū sexte ferie ptinet ad mūdiciā cordis ꝛ corporis. In baptizato nāq̄ de quo ibi agit lauātur corpus ꝛ aīa. Et q̄ mūdis cordib? visio dei ꝓmittit vt ibi dictū est. Beati mūdo corde: q̄m ipsi deū videbūt. ꝛ p mūdiciā ad intellectū ꝓuenit: iō recte in euāgelio dr q̄ trāsmigrātes deū videbūt.

¶ In sabbato legit euāgeliū m q̄ dr q̄ iz Jo. pcurrerit: tū ꝑe. seq̄ēs citi? in monumētū it̄rauit: et postea Jo. dr put dictū ē ibi sunt duo ppli. ꝑe. signific gētes q̄ posteri? venerūt ad noticiā passionis: iz tū ꝓmit? crediderūt. Jo. synagogā q̄ in lege ꝛ ꝓphetis pri? audiuit dñi passionē: iz nōdū crede re in mortuū voluit: credet aūt cū israel salu? fier.

¶ De his duob? ppl̄is. ſ. credētib? ꝛ nō credētib? loq̄tur ꝑe. in epla. Deponētes ꝛc. De credentib? dicit i introitu. Eduxit dñs popu. ſ. in ex. Eduxit eī dñs israel de egypto cuz auro ꝛ argento: iz illis in deserto murmurantib? ꝛ ideo ꝑcuntibus: eduxit eos qui nō murmurauerūt in deserto in terrā promissionis. ꝛ ꝓpter eosdē dimittit̄ graduale. ꝛ duplicat alla: q̄ tūc neophiti laborabāt: nūc deū vo-

ce ꝛ opere laudant. Ad eosdē ptinet psal. Lau. pu. d. totus eī ille ꝑsad electionē dirigitur gētiū: q̄ d. totus eī ille ꝑsad electionē dirigitur gētiū: q̄ ei? illo fine ꝓbāt. Qui habitare facit sterilē in domo. Eisdē pueris ꝓuenit q̄ canit i offertorio. Mīm dictus q̄ venit in nōe dñi. hoc eī versiculū cātauerūt pueri occurrētes dño ad passionē venienti. Q̄ seq̄t. Benedixim? vobis de de. dñi. adiecit mr̄ ecclesia dicēs pueris suis. Benedixim?s vobis. i. sacerdotibus vos baptismo nos q̄ sumus familia dñi gnauimus vos baptismo nos q̄ sumus familia dñi ad gaudiū sperat credētiū. ille alius. Lapidē quē reprobauerūt ad sigillationē ptinet iudeox: ad eosdē credētes ptinet postcōmunio. Omnes qui in xp̄o ꝛc. pertinet igitur officiū istud ad pacificos qui filij dei vocabunt̄. Dedit enim dominus his qui credunt in nomine eius filios dei fieri: quib? datur sapientia perfrui.

¶ De prima dñica post pascha. Ca. xcvij.

A

In octaua pasche icipit tps regressionis seu recōciliatiōis: put dictū ē in ꝓmio hui? ptis. ¶ Sane i hac die dominica in q̄busdā eccl̄ijs fiunt octaue pasche: ꝛ dñr resp̄soria de die dñica ꝛ introi?. Resurrexi. ꝛ graduale q̄ ōre lictū erat resumūt hñtes respectū ad gñalē resurrectionē ad cui? gloriā per grad? ascēdit: xp̄i cī resurrectio in. viij. etate facta est. Sz cū paschalis solēnitas significet illā octauā q̄ sequit̄ septenariū hui? vite. ¶ Querit quare hz octauas cū etiā eius solēnitas ꝓtēdat: nō tantū p octo dies hz etiā vsq̄ ad die pēthe. Rūdeo q̄ resurrectio futura significata est p circumcisionē: que octaua die mādata est cui? vere circūcisionis octo sunt btr̄itudines: quarū octaua redit ad primā: ꝛ iō ad repetandū has beatitudines solēnib?. viij. dieꝝ officijs celebram? octauas dñice resurrectiōis. Has beatitudines coaptat future resurrectionis. Has beatitudines coaptat Aug. in li. de doc. xp̄iana. vij. spir̄tib? omittēs vltimā: q̄ redit ad primā gradatiz eī a timore pueniunt ad sapientiā. vñ In initiū sapientie timor dñi d̄? hoc dicēt in proc. vij. partis. Quia ergo nouiter bapti zati sunt pueri: ꝛ q̄ multos nouellos in q̄dragesima genuit eccl̄ia. ꝛ q̄ in illo tpe fuerūt apl̄i pueri ꝓpter q̄d dñs fuit cū eis quadraginta diēb? post pascha instr̄uēs eos i fide: vt possent oīno fieri spirituales. ꝛ vt vtr̄etur igne spūs scī: ꝓpter istas tres cās siue nouitates instruit nos eccl̄ia in fide in hoc tpe. Et iō in prima q̄dena legunt Apoc. et Act. apo. in q̄bus libr̄is habet̄ de. vij. signaculis/ vez de icarnatiōe: natiuitate ꝛc. q̄ xp̄s sol? aperuit q̄ sunt maxima principia fidei nr̄e. postmodum in alia quindena cantat̄ in r̄nsorijs de psalmis et in lectionib? legūtur epl̄e canonice vsq̄ ad ascēsionē dñi: vt supra fidē edificent̄ bona opa: psalmi cī ꝛ epl̄e bona opa designāt. ¶ Et attende q̄ aī resurrectionē lex ꝛ ꝓphete legebāt̄ post resurrectionē vero Apoc. ꝛ epl̄e canonice q̄ sunt apl̄oꝝ scripta legunt̄ ꝛ cātib? iubilant. Lex eī ꝛ prophete xp̄i passionē ꝛ resurrectionē p̄dixerūt: iz apl̄i iā facta annūciauerūt ꝛ testificati sunt tōq̄ r̄nsorijs illō cātat virtute magna reddebāt apl̄i testimoniū resurrectionis. Rōnabiliter quoq̄ legit apo. ꝛ cātat: eo q̄ in eo visio xp̄i ꝛ angelorū collocutio memorat. In illa eī vita quā paschale significat rps aīe visione trinitat̄ ꝛ angelox cōsortio ꝓgratulabūtur.

B

post resurrectionē

legūt apoc. epl̄e canonice ratio nabilit

Legit aūt apo. cū historia. Dign? es dñe. alias icipit. Ego sum vitis vera. Q̄d aūt in q̄dā r̄nsorio dr decātabat ppl̄s israel alla. ꝛ vniuersa multitudo iacob canebat legitime. ꝛ Dauid cū cantorib? cytharā ꝑcutiebat i domo dñi: illō respicit q̄ regno Saul destructo. i. mortis ꝑterio: archa. i. humanitas saluatoris in qua sunt mānā. i. xbi: ꝛ tabule testamēti. i. thesauri sapiētie ꝛ sciētie dei abscōditi in hierm ducit: ꝛ in tabernaculo collocatur. vt eterna pacis visiōe fruat. ꝛ ad p̄tis equalitatē gloriosus exhibeat. Cū aūt superi? de tpib? infantie saluatoris paululū dixerimus eē legēdū: nūc xo scripta ceteroꝝ apl̄oꝝ: ptz q̄ toto tpe siue aī passionē siue postea q̄ dñi p̄tia memorat̄ ꝛgrue ꝓcones no. re. loquūt vt ꝑfect̄ ab vberibus spōse filij ꝓlo lat̄ois lacte potent. Hebraīq̄ scripture sunt vbera de q̄b? dr. Meliora sunt vbera tua vino: de quib? nos sic reficiat deus cuius mīa plena est terra: vt oēs de ipsius plenitudine accipiamus. Et nota q̄ sm romanū ordinē legit̄ur. ix. lectiōes in dñicis a pascha vsq̄ ad pēthe. put dictū est sub ti. de. vij. dieb? post pascha. ꝓpē nouitatē aūt triplicē q̄ dicta est incipit introit?. Quasi mō geniti ꝛc. j. ꝑe. ij.c. In epla xo in fide instruimur q̄ incipit. Dē q̄ natū est ex deo vincit mūdū ꝛc. j. Jo. v.c. Q̄dit fidē ꝑ testimoniū in celo ꝛ in terra ꝛ in ꝓscētia. In terra cū dicit. tres sunt q̄ testimoniū ꝓhibēt i terra spūs aq̄ ꝛ sanguis: q̄ eī clamoze magno dñs emisit spūm: ꝛ q̄ ex eo iā mortuo exiuit sanguis et aqua in dictū fuit hūanitatis: ꝛ hi tres vnū sunt. i. vnū significāt. Tres ꝓhibēt testimoniū in celo: ꝑ in voce: xbi in carne: spūs in colliba: ꝛ hi tres vnū sunt de testionio ꝓscētie seq̄t in epla. Qui credit in filiū dei iā in se testimoniū dei hz. i. hoc dictat ei ꝓscētia: seq̄t duplex alla. i dñicis eī ꝛ festiuis dieb? ab hac die vsq̄ ad pēthe. canit̄ duplex alla de q̄ dictū est sub tit. de septē dieb? post pascha. et sub sabbato i albis ꝛ sub septuagesima: ꝓmū alla est. Post dies. viij. Jo. xx.c. Euāgeliū. Cū eēt sero. Jo. xx. c. est de duab? apparitiōibus: prima oībus apl̄is in ipa die pasche excepto Thoma: alia. viij. die ꝓsite Thoma q̄ vidit ꝛ credidit ꝛ tetigit ꝛ dixit dñs me? ꝛ de? me?: aliō vidit aliud credidit: vidit hūanitatē ꝛ credidit deitatē. ꝛ cōgruit factū interꝓtatiōi nr̄is. Thomas eī interꝓtat aby ssus. naz ꝓfunde intellexit: q̄ ex eis q̄ exteri? vidit deitatis intima penetrauit: postmodū inuitauit nos i euāgelio btūs Jo. ad credēdū ab vtili ꝛ honesto: vtile ē eī nobis credere: vñ dr. Mlta signa fecit Jesus que nō sunt scripta in lib. hoc. Postcōmunio est. Mitte manum ꝛc. Jo. xx. cap.

¶ De. ij. dñica post pascha. Cap. xcviij.

Equitur de. ij. dñica post pascha q̄ eñi ꝓ christi resurrectionē illuxit deus nobis: non tū paruulis sed etiā perfectis: ideo hec dñica de pastoribus est qui debent plene imitari Christum: vnde introitus est. Mīa dñi plena est terra ea eī nō tū paruuli: sed ꝛ magni repleti sunt: ꝛ ideo sicut aūcedēs dñica fuit de paruulis: sic ista est de ꝑfectis: vñ seq̄t. Verbo dñi celi. i. apl̄i firmati sunt: ꝛ q̄ Petr̄ loquit̄ ad pastores in epla. xp̄o passus est ꝓ nobis ꝛc. j. Pet. ij. c. ideo nūc filij synodi ꝛ sit statio apud sanctū Petr̄. In fine eī dr. Conuersi eī estis ad pastorez ꝛ epm animarū vestrarū. Duo alla dicūtur. primū. ſ. Cognouerūt discipuli ꝛc. est de resurrectione in alijs tū eccl̄ijs dr. Surrexit dñs. Matth. vlt. c. a. iō. ſ. ego sum pastor bonus. Jo. x. c. est de platis. euāgeliū xo. Ego sum pastor bon?. Joā. x. c. est de bonis platis ꝛ mercenarijs. Offertorij est De? de? meus ad te de luce vigilo: q̄ platt debēt semp vigilare. vñ in canticis canticoꝝ dr. In cubilib? meis per noctes quesiui quē dilexit anima mea. Et in canticis canticoꝝ dr. In cubilib? meis per noctes quesiui quē dilexit anima mea. In cubilib? meis per noctes quesiui quē dilexit anima mea. In cubilib? meis per noctes quesiui quē dilexit anima mea

duo ppli.s.gētilis ⁊ iudaic⁹: ideo in ofone habeꝫ. De⁹ q̄ fideliū mētes vn⁹ efficis volūtatis ⁊c. Rursus q: ista dñica quarta appropinq̄t ascēsioni: iō dr euāgeliū. Vado ad eū q̄ me misit ⁊ nemo ex vobis ⁊c. Jo.xvj.⁊ post.expedit vobis vt ego vadā ⁊c. Ofidit em cā iubili.s.ascēsio: huic cōsonat principiū eple dri Jac.j.c. Oē datū optimū: ⁊ oē donum pfectū desursum est descēdēs a pfe luminū. ¶ Sequit in euāgelio. Cū venerit paraclyt⁹ arguet mundū de pctō.i.ō ifidelitate. fides em pctm excludit: vñ arguere de hoc pctō est arguere de ofi pctō: et de iudicio ⁊ de iustitia: dicit g̃ de pctō scz qō hñt. De iustitia quā nō hñt.s.sctōr qr vado ad pfez.i. ī cordib⁹ sctōr hoīm: pducēdo eos ad pfez pcognitionē dei bonā: ⁊ extollēdo eos ad pris pformitatē: ⁊ tm volūt hoīes sanctis assimilari. de iudicio qō nō timēt: qr princeps mundi huius iā iudicat⁹ est: ⁊ adhuc sequunt dānatū: ⁊ sufficeret de duob⁹ arguere scz de fide quā nō habēt ⁊ habere possent si vellēt: ⁊ de iustitia siue de bona vita in qua non imitant sctōs: ⁊ iō adtecit xp̄ō timoris.s. de iudicio qō debēt tales subire. Seqt ibi. Et q̄cunq̄ audiet loquet ⁊ huic cōcordat finis epl̄e. Suscipite cū mansuetudine institū xp̄ī ⁊c. Si em spūs sctūs audit q̄ loqtur multo fortius debet homo audire ⁊ expectare donec deus in ipo loquatur: qz qui de ipso loquitur mendacium, loquitur.

¶ De dñica rogationum. Capitulū.cj.

Quinto loco sequit de dñica rogationum in q̄ istructos p quatuor dñicas q̄si ornatos quatuor cardinalibus xp̄ianis mones annūciare alijs: vt q̄ audit dicat veni: ⁊ cortina cortinā trahat. extra ō sac.vnc.c.vnico. dicēs in introitu d̄ est Esa.lxiiij.c. fin aliā trāslationē: vocē iocunditatis.i.no. testa. in q̄ pmissa reddūt nō terroris: sicut vet⁹ lex fuit ānūciate ⁊c. ¶ Hec añt dñica dr rogationū ppt̄ ppinquā ascēsionez dñi: quā qz nos seq̄ nō possum⁹: iō in ofone docemur petere duo: q̄ petēda sunt.s.vt cognoscamus ⁊ faciam⁹. Dicit em ofo. Largire q̄s dñe supplicib⁹ tuis sp̄s p̄m cogitādi q̄ recta sūt. ppitius et agēdi ⁊c. Vñ in epla redarguit btūs Jac. eos q̄ volūt cognoscere ⁊ non facere dicēs. Estote factores xp̄i ⁊ nō auditores tm ⁊c. Jac.j.c. q̄dā ecclie dicūt alla. Hōne cor nr̄m ardēs ⁊c. Luc.xlvi.c. vsq̄ mō ⁊c. Joā. xvj.c. In euāgelio xo. Amē amē di. vo. ⁊c. Jo.xvj.c. oñdit q̄d ōbeam⁹ petere. s. ekna dicēs: vsq̄ mō non petistis q̄cq̄. q̄ em petit tpalia nil petit q̄si ī eis q̄ nō q̄scūt q̄es esse nō pōt. vñ seq̄t. Petite ⁊ accipietis: qr dextra dñi semp aperta est.

¶ De rogationibus. Capm.cij.

Tribus diebus añ festū ascēsionis dñi fiunt rogationes q̄ dicūtur letanie: letania aut̄ grece apud nos supplicatio seu rogatio est. In qua ecclia sancta deū rogat: vt qui destruxit cōsiliū architofel. destruat cōsiliū eox q̄ volunt viuere sup pacē ei⁹: tfic etiā sup plicam⁹ deo vt nos a morte subitanea ⁊ ab oi infirmitate defendat: rogam⁹ xo sctōs vt p nobis apd deū intercedant. Et dr oīak greco vocabulo⁹ letania. ppter auxoritatez linguę grece: put dictū est sub pascha. Est añt duplex letania. s. maior ⁊ mīor. Maior est in f. sto beati Marci q̄ inūcta fuit a bto Greg. ppt̄ pestē inguinariā siue inflarurā īguinū: cui⁹ institutionis causas Pau. mōt. iscastini monachus lōgobardox hystoriograph⁹ ita describit di a q̄ instituta fuit.

cēs: q tpe Pelagij pape tāta fuit inūdatio aquax p̄italiā q aq̄ ascēderūt vsq̄ ad suptores fenestras

Maior.

tēpli neronis qō erat rome: nec aq̄ ītrabāt tēplū: tēpli neronis qō erat rome: nec aq̄ ītrabāt tēplū: tfic ty berim effluxit multitudo serpētū inter q̄s fuit maxim⁹ draco: ex quox flatib⁹ aer est corrupt⁹ ⁊ inde emersit pestis īguinaria: qua hoīes passim ⁊ subito moriebant: ⁊ cū pene tot⁹ romanus pp̄s deleret. Pelagi⁹ papa oīb⁹ ieiuniū ⁊ pcessionē indixit. Sed in ipsa pcessiōe ipse cū. lxx. aliis expirauit cui substitutus est Greg. primus q̄ et magnus dictus est: ⁊ hanc letaniā vbiq̄ terrax seruari precepit. Letania tōq̄ hec dr gregoriana vel romana. Vocāt etiā cruces nigre: qm̄ in signū mororis ex tāta hoīz strage ⁊ ī signū pnie hoīes nigris vestib⁹ induebant: ⁊ cruces ⁊ altaria nigris velabāt. Tertio etiā mō dr pcessio septiformis: eo q̄ brūs Greg. septeno ordine iri in ea in maioribus ecclesijs ordinauit. ¶ In p̄mo ordie sūt clerici. ¶ In

B Quat dicāt proces sio septiformis.

scdo religiosi. ¶ In tertio sctē moniales. ¶ In q̄r scdo viduę ⁊ pntinentes. ¶ In quinto laici pfecte etatis. ¶ In sexto pueri. ¶ In sptio ꝓiugati. ¶ In alijs xo ecclesijs q̄ nō possumus in nr̄o pp̄onax: supplem⁹ in nr̄o letan tax. Mā septies letaniā dicere debem⁹ p̄ius q̄ in signia deponam⁹. Contigisse añt dr romanis p̄missa inguinaria pestis p eo q̄ cū in. xl. otinenter virtissent: ⁊ in pascha corp⁹ dñi recepissent postmodū ludis cōmessatiōib⁹ ⁊ luxurie frena laxabāt. Fuit quidē tā seua hec pestis: vt vbiq̄ hoīes subito pmoreret ita q̄ sicut dr: cū aliqs sternutabat sepe spūs emittebat: vñ cum aliqs sternutabat audies statī accurres dicebat. Deꝫ te adiuuet. Et rabinde vt dicit: hec adhuc cōsuetudo seruat vt audiēs aliquē sternutātē statī dicat: deꝫ te adiuuet. ¶ Bursꝫ vt ferē cū tūc aliqs oscitabat: freq̄nter subito spūs emittebat: vñ cū aliqs se velle oscitare sentiebat ꝓtinuo signū crucis sibi ipsume re festinabat: q̄ ꝓsuetudo stat⁹ vsq̄ hodie obseruat. Minor xo letanis q̄ etiā rogatiōes ⁊ pcessiōes vo cat: fit trib⁹ diebus añ ascēsionē: q̄ sicut legit in Bucardo lib. xiij.c. Exigēribus inuēta est apd Viēnā a bto Mamerto epo viēn. q̄ ppter pestē lupoz⁹ et altarū ferarū in gallijs acriter hoīes p̄mētib⁹: et pp piculosos terremot⁹ illic crebro ꝓtingētes īdixit pplis ieiuniū triduanū ⁊ letanias īstituit. Cessante xo illa psecutiōe ieiunia illō in ꝓsuetudinē ann⁹ obseruationis deuenit: ⁊ sicut q̄daz fuit p eccliam ꝓfirmatū vt vniuersal⁹ obseruet. dr añt hec letania minor: qz a mīori. s. a simplici epo ⁊ in minori loco. s. in Viēna iuēta ē. Illa xo dr maior qz ī maiori loco. s. Rome: ⁊ a maiori. s. a magno Greg. ⁊ p magno ⁊ grauissimo morbo iuēta est: minor ītantiquior est tpe nā īstituta fuit tpe Zenonis īpatoris. Maior xo tpe Mauricij impatoris. Finit etiā letanie ppt̄ plures alias causas: vñ Liberi⁹ papa statuit vt p guerra. p fame. p pestilētia ⁊ hmōi aduersitatib⁹ imminētib⁹ semp letania fiat: vt sic ista p supplicationes. oīones ⁊ ieiunia effugiam⁹. Qz q̄ hoc tpe maxīe bella emergere solēt ⁊ fruct⁹ terre: q̄ adhuc in teneritate vel flore sunt plurib⁹ modis facile corrūpi solēt: iō hoc tpe fiunt letanie vt rogemus deū q̄ talia a nobis auertat: ⁊ ab aeris tēperie: ⁊ a bellis: ⁊ ab hostib⁹ xp̄iane religiōis nos eripiat ⁊ ōfendat sup hoc patrocinia sctōr spāli ⁊ gñaliter implorātes: ⁊ ideo

De minori letania.

D Rogationes vocant: dñr etiā pcessiones: qz tūc ecclesia pcessionē facit gñalem. ¶ Et est notandum q̄ rogamus sctōs ppter nr̄am inopiā: ppter eox gloriā ⁊ ppter dei reuerentiā: q̄si aūt letaniā p imminētib⁹ periculis in penitētiali ⁊ flebili habitu facimus: illā vltimā pcessionē mulierū plāgētiū post dñm q̄si ducebat ad crucē repūtamus plāgentes iuxta mādatū dñi sup nos ⁊ sup filios nostros fiunt etiā hoc tpe letanie: qz xp̄o ascendente q̄ dixit. Petite ⁊ accipietis: ꝓfidentius ecclesia petit. Jeiunat em tunc ⁊ orat vt parum habeat de carne ppter carnis macerationē ⁊ acq̄rat sibi alas p orationē: q̄ est ala q̄ aīa volat in celū vt sic xp̄m ascendētē libere seq̄ valeat: q̄ ascēdit pādes iter añ nos ⁊ volauit supp̄nas ventox: ⁊ hec est causa quare vltimā letaniā siue vltimū ieiunū ascēsioni cōtinuamus: vt vcz ppter orationes ⁊ ieiunia deposita mole carnis xp̄m ascēdentē sequi possimus. ¶ In letanijs ergo fit pcessio ⁊ cantat in q̄busdā ecclijs in principio pcessiōis. Exurge dñe ⁊c. Frequētandū em̄ esset ⁊ a pueris dicēdū illud cāticū euāgelicum: Sancte deus: sancte fortis: sancte ⁊ immortalis: miserere nobis. Mā Jo. damascenus refert in lib. iij. cū apud cōstantinopolim ppter quādaz tribulationē fierent letanie: q̄dam puer a medio ppli rapt⁹ est in celū: ⁊ hoc cāticū ibidē edoct⁹: demū ad ppl̄m rediēs illō in cōspectu oīs ppli decāt auit: ⁊ mox oīs tribulatio cessauit: qō canticū calcedon. synodus approbauit. Cui⁹ ergo cāticī laus ⁊ auctoritas colligit. ¶ Prio ex eo q̄ angel⁹ illud docuit. ¶ Scdo ex eo q̄ ex eius platiōe illa tribulatio cessauit. ¶ Tertio ex eo q̄ tm̄ ꝓcilium approbauit. ¶ Quarto ex eo q̄ demones illud valde timēt. ¶ Ceterū in pcessione ipsa pcedūt crux ⁊ capsa reliquiarū sctōr: vt vexillo crucis ⁊ ofonibus sctōr demōes repellant: vt dictū est in. iiij. pte sub ti. de accel. pō. ad al. Portant etiā vexilla ad repsitādū victoriā resurrectiōis ⁊ ascēsionis xp̄i q̄ cum magna p̄da celos ascēdit. Vñ vexillū p aera īcedēs ipa multitudo fidelitū sequit: sic ⁊ xp̄m ascēdētem magna sctōr collectio comitat. Portāt etiā vexilla ad imitationē ei⁹ qō dr in Esa. ij. ca. Et leuabit dñs signū in natiōes: ⁊ cōgregabit pfugos israel ⁊ dispsos iuda colliget a q̄tuor plagis tre. Qō xo cruces ⁊ vexilla portāt a Cōstantino sumpsit ecclia q̄ cū in somnis crucis signū vidisset: eiq̄ dictū fuisset. Vinces ī hoc signo: iussit crucē ī vexillis bellis ēis īsigniri. Qō in letanijs crux maior a crucis batulo de altari sumit: recolit q̄ de xp̄i hñeris tulit eā simō cyrene⁹. ¶ In q̄busdā locis fit letania p cāpos vt etiā a segetib⁹ demōes expellāt: vt pori⁹ vt a dño ꝓseruent. Cāt⁹ añt in pcessiōe q̄d significet dictū ē ī pcedēti ti. de accel. pō. ad al. Cōsuenit q̄z q̄dā draco cū cauda lōga erecta ⁊ inflata duob⁹ primis diebus añ crucē ⁊ vexilla pcedere. Ultima xo die quasi retro aspicies causa vacua atq̄ depressa retro sequit. Nēpe draco iste significat diabolū q̄ p tria tpa. s. añ legez: ⁊ sub lege: ⁊ tpe gr̄e q̄ per hos tres dies significant hoīes fefellit: ⁊ nunc fallere cupit: in duob⁹ primis tpibus regnauit: ⁊ q̄si dñs scedēs: vñ xp̄s illum mūdi principē vocat. et Joā. ait in Apoc. draco de celo cadens traxit secum tertiā partē stellax. i. hoīm. ⁊ do. ī euāgelio. Ut debā sathanā tā⁹ fulgur cadētē de celo: i. cui⁹ rei figurā duob⁹ dieb⁹ modo ꝓdicto pcedit. In tēpore xo gratie per xp̄m victus est: ⁊ data est apl̄is ejiciēdi ispūs immūdos potestas: ppter qō tertia die draco quasi potestate ppt̄ fidei dilatione amissa post crucē sequit cauda vacua ⁊ demissa ⁊ nō lōga: qz nō audet ita poterer regnare vt pri⁹: sed p suggestiōes: ⁊ latēter hoīes seducit: quos videt pigros in bonis opib⁹ ⁊ remissos nec viā vite sectātes q̄si fur retro aspicies si q̄s oberret ⁊ a rectitudine ñ dei cadat quē ad se q̄si caudā trahat ⁊ sibi incorporet: sicut ⁊ ī deserto filios Isr̄l in firmos ⁊ debiles ⁊ q̄ aberrātes remanebāt vltimi hostes post tergū veniētes necabāt. In letanijs dicem⁹ Rogamus te audi nos. Et ne in die ieiunare vl̄ saltē cibis quadragesimalib⁹ ⁊ cappis nigris in signū pnie vt⁹: nec dr q̄s vti veste solēni ppter qō vocant pcessiones nigrem ō tñ debēt cruces nigre vocari. de pse. di. iij. rogationes. ¶ In letanijs dr debēt oēs a seruilib⁹ opibus vacare. s. viri ⁊ mulieres: seruiri ancille. de pse. di. iij. rogatiōes. ⁊ donec terminent pcessiōi adesse: vt sicut oēs peccauerūt: sic ⁊ oēs p venia supplicēt: oēs ad deū corda cū manib⁹ eleuēt. i. studiū ofonis in cerigāt. Post pcessionē cāt⁹ missa ⁊ aliqua eccl̄ia ⁊ est introit⁹. Exaudiuit ⁊c. Rememorat ei eccl̄ia preterita dei bñficia ad matorē spē: ⁊ dei largitas inuocat vt p hoc cōsiciat futura. ex eo em̄ q̄ multotiēs exaudiuit ppēdit q̄ adhuc exaudiet. exaudiuit in q̄ de tēplo sctō suo. s. p gratiā: ⁊ qz nō pōt hmōi esse exauditio sine dilectione: sequit versus Diligā te ⁊c. Iterū qz nō exaudiunt nisi p ofessionē: iō dicit Ja. in epla. Cōfitemini alterutrū pcā vra. q̄ est Jac. vlt. c. Et vt maior spes habeat adhibet exēplū de Helya q̄ pētūt vt nō plueret: ⁊ non pluit annis trib⁹ ⁊ mēsib⁹ sex: etiā postea petūt q̄ plueret ⁊ pluit. Si el Helyas sol⁹ exaudit⁹ ē multo fortiꝫ tota eccl̄ia exaudiet. Man⁹ em̄ dñi nō est abbreuiata. ¶ Seqt vnū alla. Cōfitemini. Dz cū ī dieb⁹ antecedētib⁹ duplex alla cātet quare ī his dieb⁹ vnicū tm̄ dr. Ite cū in alijs ieunijs nō dicatur alla. quare ī hoc dr. Ad primū dicim⁹ q̄ sicut sepe dictū est duplex alla cātat ī antecedētib⁹ diebus ppter duplicē stolā q̄ habebit ī resurrectiōe cōi alie vcz ⁊ corpis. Offm añt paschale quod hoc q̄t finitū est: ⁊ ideo remota causa remouet ⁊ effectus. j. q. vij. qō p medio. extra de ap. cū cessante. ⁊ de iureiurā. ⁊ ſ. xp̄s. Ad scdm dicimus q̄ ideo in alijs ieunijs nō cātat alla: qō est cāticū letitie: qz fiūt p pctis: pp qō dicit ieunia merozis: hoc añt ieuniū ieuniū pēth. sunt exultatiōis. qz nō fiūt p pctis: sed vt ptās diaboli remoueat ⁊ pestis: ⁊ tō in eis alla cātat. Preterea in hoc ieunio dr alla ppter gaudiū ascēsiōis qō imminet. In euāgelio xo. Si q̄s vestrū ⁊c. Luce. xxj. c. ostēdit q̄ debem⁹ petere pseuerāter p amicū q̄ dr amico. Amice cōmoda mihi tres panes ⁊c. si pseuerauerit pulsans pp improbitatē ei⁹ surget ⁊ dabit ei. p hoc habet q̄ ēt existēs in pctō mortali si pseuerāter petierit exaudiet pp improbitatē. Allegorice amicus noster est xp̄s a quo intellect⁹ theoric⁹ petit tres panes. s. fidē spēm charitatē: qz amicus. i. intellect⁹ practic⁹. s. rō inferior. venit de via. i. de ꝓsideratione tpalis. Sed q̄. Et non habeo q̄d ponā añ illū: qz nō inuenit in talib⁹ spūalē refectionē: ⁊ sic petit suprior intellect⁹ p inferiori: vel p tota aīa: nō ei

Universidad de

pōt habere aīa vel rō inferior aliquā refectionē
spūalē nisi ab intellectu supiori: cui⁹ est p̄plari
celestia. Sequit̄ postea ibidē. Rūcd si petierit pa
nē. i. charitatē: lapidē dabit et. i. indurationē qō
est ꝑuā charitati. i. nūcd dabit ꝑuū. q. d. nō. Siīr
si petierit piscē. i. fidē nutrik̄ i aq̄s baptismi nun
cd ꝑ pisce dabit ei serpētē. i. infidelitatē: a q̄ ē oīs
vis peccādi. q. d. nō. Aut si petierit ouū. i. spē: qz in
ouo est spes pulli; nunc̄d porriget ei scorpionē. i.
desp̄atiōnē q̄ retro ⁊ occulte pungit sicut scorpio.
Desperatū ei est retro abire. q. d. nō. vl ꝑ panē in-
telligunt oīa q̄ hoīs virtui sunt necessaria: vt cib⁹
⁊ pot⁹: p ouū oīa gña fetuū aialiū ⁊ fructuū: p piscē
oīa gña naraliū. ¶ Postcōio. Petite ⁊ acci. sūpta ē
de euāgelio. ad hōras ōr cap̄m. Cōfremini. ⁊ illō
Helyas hō erat. ⁊ illō. Si q̄s errauerit. q̄ sunt Ja.
v. c. ¶ In festo añt bti Marci dicit q̄dā ep̄la⁹. Qui
timet deū: q̄ est Eccl. xv. c. aliꝫ dicit̄. Similitudo
vultus: que est Ezech. j. c. ¶ Euāgeliū. Ego sum vi
tis: q̄ est Jo. xv. c. aliꝫ Xo dicit̄. Designauit. ¶ Se
cūda quoq̄ die rogationū est idē officiū qō in pri
ma: nisi q⁹ in q̄busdā eccl̄iis euāgeliū de Matth.
legitur in quo est eadem sententia ⁊c.

A Expositio misse huius dici.

¶ De vigilia ascensionis. Cap. cūj.

Quia Xo i ciuitū de quo p̄missum est non
sufficit sine operibus mīe: ideo in vigilia
ascēsionis q̄ est ter⁹ia dies rogationū ec
clesia monet ad opa misericordie: dicēs
in introitu q̄ est in q̄busdā eccl̄iis. Misericordia
dñi ⁊c. Dicit ei Ezech. Si vis oīonē tuā ad celū vo-
lare facere duas alas. s. iciuniū ⁊ eleemosynā. Cū
bonis em̄ desideriis volamus ad celū. Vñ de dño
dicitur eleuatis manib⁹ ferebat̄ in celū. In aliis
tamē eccl̄iis dicit. Oēs gētes. Epistola Xo que
est in q̄busdā eccl̄iis. Multitudinis: nō videt̄ con-
cordare: imo videt̄ ꝓpositio: qz post ascēsionez
dñi factū est vt multitudīs credētiū esset cor vnuz
⁊ vna aīa. Sed hoc fit duab⁹ de causis. Prima vt
ep̄la ꝓponet euāgelio. Subleuatis oculis ⁊c. Joā.
xvij. c. In quo dicit dñs. Pr̄ clarifica. i. manifesta
filiū tuū. Et postea rogat dicēs. Rogo vt vnū sint
sicut ego ⁊ tu vnū sum⁹: extra de sum. trī. c. ij. Hec
aūt vnitas oftendit̄ in ep̄la. Alia causa est: qz q̄n
ex Xo corde dantur eleemosyne oīa reputant̄ com
munia sicut dicit ap̄los de mānā qō q̄ plus collegit
nō plus abūdauit: ⁊ qui min⁹ nō habuit minus: q̄
em̄ diues est ꝓpter hoc nō debet ampli⁹ comede-
re: ꝫ alijs distribuere: ⁊ hoc ōr in ep̄la. Et erāt il-
lis oīa cōia. Jō aūt p̄dictū euāgeliū ōr hodie: qz q̄
passur⁹ ostendit hoīb⁹ innotuit em̄ ascēdit: vl qz i fi-
ne cōcludit. Ego ad te venio: in quo rogat ꝑ his
quos dedit ei pr̄ vt sint in patre vnū: cū oīa sint in
fide ⁊ charitate vnū. i. cōcordia vniti vicissim: vñ
p̄cedit epistola. Multitudīs credentiū. Hilari⁹
vero sic exponit p̄dicta Xba. Rogo vt sicut ego ⁊
in vnū sum⁹: s. nō tm̄ voluntate ꝫ etiā natura: sic ⁊
ipsi vnū sint. s. vnitate spūs ⁊ gr̄a fīs sctī. In aliꝫ
tū eccl̄iis ōr ep̄la. Unicuiq̄ vestrū ad Ephe. iiij. c.

B Offertoriū ē: viri galilei Act. j. c. Postcōio est. Rō
vos Jo. xvij. c. In aliꝫ Xo eccl̄iis ōr. Petite Mat.
vij. c. Qz ergo i hoc officio de eleemosyna ⁊ opib⁹
mīe agit: ideo in q̄busdā locis vt premissas sibi alas
acquirant eleemosynarū largitioni intēdūt: quā
tamē vsq̄ in festū ascēsionis differūt: quasi tūc post
xp̄m in celū aduolēt: ⁊ vtiq̄ liberius vacare pos-
sint. Quidā tamē nō incōgrue supradicta officia
paschalis hebdomade p. vij. dona spūs sancti ad
eos referūt q̄ sunt i baptismo renati: vt renat⁹ aſ-
flat⁹ spū sapiētie dicat. Resurrexit. Per q̄d resur
rexit euāgelium declarat. s. p resurrectionē dñi: q̄d
inde acquisierit spiritus intellect⁹ dicēs.
Introduxit nos i terrā. s. eccl̄iā ⁊ adhuc addit spūs
cōsilij aq̄ sapiētie porauit eos. Quid in de quoq̄
acq̄rere debeat spūs indicat fortitudinis dicens.
Venite benedicti patris mei: q̄ ex his collatis bñfi-
cijs dei laudare debeat spūs sciētie docet dicens.
Victricē ⁊c. Quid resurrectio renatis attulerit i-
dicit cē dicēs. Eduxit eos dñs in spe. ⁊
dicat spūs pietatis dicēs. Eduxit eos dñs in spe. ⁊
adhuc spūs timoris adiūgit dicēs. Eduxit dñs po
pulū suū. Pro his oīb⁹ bñficijs i baptismo collatis
hoīb⁹ angeli gratulant̄: hoīes deo ꝓfrent̄ ⁊ ad
xp̄i p̄conia scienticē exhortant̄ gr̄as agūt iubilāt
bñficia ⁊ bñficior̄ causas rememorāt ⁊ ad maiora
ꝓfideliter aspirāt. ⁊ circa hoc cetere partes officior̄
subscripte hebdomade ꝓsant̄: ⁊ in de est q̄ hic mu
tatur ordo donor̄. Et attende q̄ ꝓ officia huj⁹ heb-
domade ad quatuor introit⁹ quater: ⁊ ad tres ter
ponit alla: qz sctā trinitas a quatuor mūdi parti-
b⁹ collaudat̄ de xp̄i resurrectione ⁊ de hoīm redē-
ptōe. In prima dñica. i. quasi mō geniti baptizati
monent̄ a matre tāq̄ infantes innocēter viuere ⁊
hac sctē scripture cōcupiscere: vt paschale sacr̄m p
xp̄i resurrectionē acquisitū moribus ⁊ vita teneāt
mūdū vincāt: vt cū xp̄o triūp̄hēt ⁊ letitiā in corpo
re ⁊ in aīa simul obtineāt. ꝑpē quā letitiā alla du-
plicat: qz mortē euaserūt: ⁊ spē vite habere meru
erūt: vel ꝓpter actionē ⁊ cōtēplationē: vel ꝑpē gau
diū predicator̄ ⁊ quersor. ¶ In scda vero dñica. s.
Misam dñi baptizati iā instructi xp̄i misericordiā
intonant ⁊ trinitatē predicāt: nā in misericordia
spūs: in Xbo filij: in deo patrē annunciāt: ꝓpo-
nūt vero spūs p quē sunt sctificati. Deinde filiū per
quē redēpti: deīde patrē cui reconciliant̄ ⁊ qz trini-
tatē ꝓcinunt: ideo ter iubilant alleluia. ¶ In ter-
tia dñica. s. Jubilate baptizati ad laudē dei totuz
mūdū inuitāt ⁊ trinitatē ꝓsonāt: cū ibi i deo patrē
in filiū laudē spūs sctūm accipiūt. Et qz p duo ꝓce-
pta charitat̄ firmant̄ i fide trinitatis: iō p̄z⁹ bis
deinde ter ꝓcinūt alla. ¶ In q̄rta dñica. s. Cātate
rurs⁹ baptizati ad dei laudē gētes quersas inui-
tāt ⁊ trinitatē ꝓmemorāt: dñi ibi i dño patrē p mi-
rabilia filiū: p iustitiā intelligūt. s. s. ⁊ q̄ fidē trinit
tat̄ gētes a q̄tuor mūdi ptib⁹ acceperūt: iō trini-
tatē sub quarto alla ꝓcludūt. In q̄nta dñica. s. Jo
cē iocūditatis: rursus baptizati liberatoꝛ suū gē
tib⁹ suis ānūciauerūt q̄ trinitatē p ter positū ꝓ-
nunt alla. Et sicut ibi cōtinet instātia p̄dicātū sic
in officio. Exaudiuit de tēplo sctō suo solicitudo
se ab erroꝛe quertēt̄is: iō i officio vigilie: oēs gē-
tes: applausus in celū intelligunt̄ ur a scen surum.

¶ De festo ascēsionis dñi. Cap. ciuj.

B Quare fiat p̄cessio i ascēsione dñi

In festo ascēsionis dñi q̄ celebrat̄ die
quadragesima post paschā: qz xp̄s die q̄-
dragesima post resurrectionē celos ascē
dit fit p̄cessio solennis: p̄cecpit em̄ dñs
discipulis suis vt p̄cederēt in montē Oliueti vt
viderēt ipm ascendere: ⁊ fecerūt ei p̄cessionem: et
ipse eleuatis manib⁹ ferebat̄ in celū. De hoc dicti
est in quarta parte sub tit. de acces. pon. ad al. Hec
p̄cessio significat accessum de virtute in virtutē
⁊ cantat̄ rūsoriū de ascēsōe vt inuitemur ad ascē-
dendū post dñm. De Bethania aūt que interpre-
tat̄ obedientia de qua eduxit Ap̄los ascēdit dñs: p
q̄ significat q̄ sine obedientia nullus pōt ascende
re in celū. Vñ quidā cātant in p̄cessione rūsoria
pertinētia ad ipsaꝫ eductionē. vt Eduxit dñs q̄ ve
ro ascēdit de mōte oliueti significat q̄ p opera mi
sericordie opꝛ nos ascēdere. Cū igit̄ hac die pces
sionē rōnabil⁹ agamus ut nihil ominus ⁊ hoc rōna-
bili⁹ est q̄ nō celebrēt̄ aīq̄ tertia dicat: ſz ea cāta
ta ꝛ in die paschę ⁊ ceteris dñicis al⁹ fiat: ⁊ in pa-
schali p̄cessione ⁊ in dñicalibus aqua bñdicit̄ in
memoriā ⁊ veneratiōnem baptismatis: iō q̄ p̄cede
dñi tertia: in qua spūs sctūs sup discipulos ascen-
dit vt sicut p⁹ius baptizamur: ⁊ postea spūs sctūs ac
cipimus sic aq̄ bñdicta p⁹ius nos ⁊ loca nra aspgi
mus ⁊ postmodū aduēt⁹ spūs sctī memoriale. i. ter
tiā decātamus. Cur aūt in dñicis diebꝰ baptisma
tis memoria renouet̄: superi⁹ enodet̄: in hac vero
die tertia cātata p̄cessio celebrat̄: silr ⁊ oēs alie q̄
sine aque bñdictiōe celebrant̄: tū vt misse cōsignāt
officia: tū q⁹ nullus eaꝫ sequit̄ nisi sctificatus spū
sctō. De hoc ēt sub dñica in ramis palmarū dictuz
est. Facta p̄cessiōe cātat̄ antiphona. O rex glorie
ꝓillud nō vos relinquā orphanos. Sequit̄ itroi
tus. Uiri galilei q̄d admiramini aspicientes in ce-
lū. Immotis em̄ oculis aspiciebāt ⁊ diuti⁹ aspexis
sent nisi angeli eis intimassent q̄ recederēt dicēn-
tes. Hic Jesus q̄ assūpt⁹ ē a vobis i celū: sic veniet
quēadmodū vidistis eū ascēdētē i celū. i. sic veniet
ad iudiciū in nube. Nubes significat gr̄az: qz sine
nube ⁊ sine gr̄a null⁹ pōt ascēdere ēt xp̄s fm q̄ hō:
⁊ hoc significat nubes in q̄ ascēdit: qz vero de ascē
sione dñi est ineffabile gaudium iō sequit̄ versus.
Oēs gētes plaudite mānib⁹. Sequit̄ ep̄la. Primū
q̄dē sermonē ⁊c. Act. j. c. in qua habet̄ de ascēsiōe:
postea sequit̄ duplex alla: qz dñs ascēdit i duplici
stola: ⁊ ira eadē rōne cātant̄ duo alla in ascēsiōe q̄
durāt vsq̄ ad pēthe. qz ⁊ in tpe paschali: primum
alla est. Ascēdit de⁹ in iubilatiōe. i. in gaudio ine-
fabili antiquoꝛ patrū q̄ cū eo ascēdebāt: ⁊ ap̄lorū
⁊ angelorꝛ dicētiū. Quis ē iste rex glie. Esa. Quis
est iste q̄ venit de edō. Sequit̄. Et dñs i voce tube.
i. in voce horribili: qz de voce loquit̄ angelorꝛ: vel
dñs p angelos cū dicebat ap̄lis. Sic veniet ⁊c. Ut
qz inuitabat ad nuptias eternas sicut ⁊ tuba sole-
bat ānūciare ad nuptias tpales. Scēz alla
est. Ascēdēs xp̄s in altū aliq̄ tū dicit̄. Nō vos. Jo.
xiij. c. Sequit̄ euāgeliū Marci. rugiētis: vlt. c. Re
cūbentib⁹. xj. discipulis ⁊c. Ubi sequit̄. Et exprobra
uit: ecce rugitus i fine hȳ de ascēsiōe. Dñs q̄dē Je-
sus post q̄ locut⁹ est eis assūpt⁹ est i celū. Pōt ēt di
ci q̄ eoꝛ q̄ hac die cātant̄: q̄dā sunt ascēsiōis pacte
narratio: vt illud q⁹ narrat Jo. post passionē ⁊c. ⁊
illō. Ascēdit de⁹ ⁊c. Quedā sunt ꝓsolatio spōs ad
spōsaꝫ. vt illō. Nō turbet̄ cor vr̄m: neq̄ formidet. ⁊
illō. Eps ē reuertar. ⁊ illō. Si nō abiero paclitus
nō veniet: q̄dā sūt ꝓgratulatio spōse ad spōsum vt
illō rūsoriū. Exaltare dñe. ⁊ illō. Donis nubē. In
narratiōe spes cōcipit̄: in cōsolatiōe erigit̄, i grati
ficatiōe certificat̄ vel declarat̄ silr i diurno offō nar
rat̄: ascēsio i ep̄la ⁊ i euāgelio ibi ōr q̄ dñs assūpt⁹
est i celū ⁊ sedet ad dexterā dei i equalitate pr̄s. ⁊
in alla. Dñs i syna. ꝓsolat̄ spōsus. In alio alla. Nō
vos relinquā. cōgratulat̄ spōse. In offerēda narrat̄

perfecta eē ascēsio: ⁊ i cōiōe dicēs. Psallite deo q̄
ascēdit sup celū celi ad orientē: hoc est vsq̄ ad Xbuz
sibi psonaliter unitū: qō non ōr ortū vel oriturū: sed
oriēs: qz semp filij⁹ a pr̄e ꝓcedit: vl sup celū celi ad
orientē. hoc ē sup firmamentū celi ad orientalē plagā
Uō aūt cātat̄ introitu ⁊ offertorio. Uiri galilei.
sumit̄ de ep̄la: in q̄ clausula pcutit̄ ab angelis eoꝛ
gnouerūt: ⁊ eoꝛ pigritia q̄ ralēta sibi cōmissa cū lu
cro debito nō reporauerūt: ⁊ solicitat̄ eoꝛ deside
riū q̄ aduētū dñi diutius expectauerūt. Hoc em̄ to
tū offīū ꝓstitit in solicitudine ⁊ gaudio. Hoc em̄ fe-
stū hz. x. dies ꝓ octauis vt dictū ē sub ti. de sctō pa
scha. Hac die fiūt i q̄busdā ptib⁹ eleemosyne gña-
les: vt dictū est i p̄cedēti ti. ⁊ ti. de rogatiōib⁹. Dr
aūt i hac die ad horas ca. Primū q̄dē. ⁊ illō. Cūq̄
intuerent. ⁊ illud. Uiri galilei. q̄ sunt Act. j. c.

¶ De dñica post ascensionē. Cap. cv.

A Expō misse huius dñice.

Nunc ꝓmr dicēdū est de dñica post ascēsio
nē. Siq̄dē ablato a se spōso magis deuo-
ta ē eccl̄ia: vñ orat i hac dñica i introitu.
Exaudi dñe vocē meaz q̄ clamaui ad te. ⁊c.
Et sequit̄ ibi. Tultū tuū dñe req̄ra. q. d. desiderio
⁊ cogitatiōe sequar te: qz sum filia aquile. ¶ Seqū
ep̄la Estote ⁊c. j. pe. iiij. i qua habet̄ q⁹ vnusquisq⁹
sicut accepit: gr̄az illā in alterutrū administret: de
commissiōe talēti: ⁊ q⁹ mutua charitate sectemur
nos: ⁊ sim⁹ hospitales inicē sine murmuratiōe ⁊c.
Sic em̄ adaptat nobis pēnas virtutuz q̄b⁹ volare
possumus ad celū post xp̄m qz bonis opib⁹. s. charī
tate ⁊ misericordia quasi de mōte oliueti ascendi-
mus. Sequit̄ duplex alla. vnū est in q̄busdā eccle
siis. Dñs in syna in sctō. Sz q̄d est q⁹ dicit dñs i sy-
na: cū nō ascēdit de mōte syna sz de mōte oliueti
de bethania: sicut habet̄ Luc. vl. Ad q̄d dicēdū est
q⁹ de syna i sctō ascēdit quātū ad interpretationē.
Syna em̄ interpretat̄ mādatū ascēdit em̄ ō sctō mā
dato: q̄d ē. Ite ⁊ p̄dicate euāgeliū oī creature. Uel
mādatū factū ē. Negotiamini dū venio ipe est em̄
hō peregre pficiscēs q̄ vocauit seruos suos ⁊c. Ul
de sctō mādato ascēdit qz ꝑ pletionē mādatoꝛ dei
ascēdit xp̄s i quātū hō: ⁊ aliꝫ post xp̄m. ¶ Euāgeliū
vero est de ꝓmissiōe spūs sancti. Cū venerit paracly
tus q̄ a pr̄e ꝓcedit spūs Xtutis ⁊c. Jo. xv. ca. alia pa
tēt. Ricardus epūs cremoñ. dixit in mitrali q⁹ ap̄li
post p̄mā unctionē quā i xp̄i morte susceperāt: in
sufflāte illo ⁊ dicēte. Accipite spm̄ sctm̄: sc̄dam expe
ctabāt quā ꝓmiserat dñs dicēs. Si abiero mittaz
paraclitū ad vos. Expectātes ergo decātāt i itroi-
tu. Exaudi q̄ Xsus de psal. xvij. s. Dñs illuminatio.
assumit̄ cuius titul⁹ est in fine psal. Dauid p̄iusq̄
liniret̄. agit̄ em̄ ibi ō unctiōe dauid q̄ fuit triplex.
¶ Prīo em̄ unct⁹ est i signū regis futuri. ¶ Sc̄do
in regē sup tribū iuda. ¶ Tertio sup totuz Jsrael.
Nos q̄z idē cātam⁹ qz unctionē tertiā expectam⁹.
¶ Prīa em̄ unctio ē i baptismo. ¶ Sc̄da i cōfirma
tiōe: aut i pnīe ꝓfessio. ¶ Tertia erit i resurrectio
ne. Ul prīa erit i ap̄lis. sc̄da i iudeis: ⁊c. tia i gētib⁹.
¶ Et qm̄ ap̄li vt dixim⁹ erāt expectātes in tēplo ⁊
orātes: laudātes ⁊ bñdicētes dēū. idcirco i ista ex-
pectatiōe i ep̄la. Estote p̄udētes: hortamur ad oro
nes: ⁊ in offerēda. Lauda aīa mea dñz: p̄uocamur
ad laudes. ¶ Quis aūt fuerit effect⁹ illius apostō-
lice unctiōis: euangelium declarat. Cum venerit
vbi ōr. Hos testimonium perhibetis: qz ab initio

Universidad de Deusto

mecū est̄is. ¶ In q̄busdā tū eccl̄ijs ē offerto. Ascendit deus. Et postcōto. Pr̄ cū essem. ¶ Et attēde q̄ ob promissaz cām. s. q̄m apli expectabāt indui ꝟtute ex alto: hec hebdomada ꝟ expectati ōis: i q̄ solēt q̄dā ieiunare ꝛ ofoni vacare vsq; ad pēth. eo q̄ apli ieiunasse legunt̄ phoc tps. Sz magister Hui-
B Nō est bertus ꝓbat ieiunū dū nō ee: q̄ ꝛ de paschali tpe: ieiunā ꝛde q̄nquagesima pēthe. Hier. Ambr. Aug. lxxvj. duz in dicit q̄. opz aūt iter paschā ꝛ pēthe. nō cē necesse ieiunia in dicēda. Volūtate em̄ oī tpe a cibis tpe pa percipiēdis possumus abstinere: sz ex necessitate schali nō opz. vñ Ambr. p hos quin quaginta dies ieiuniū rōna- nec ir ecclesia: sicut ipsa dñica qua dñs resurrexit. bilitter Sūt em̄ oēs hi dies velut paschа ꝛ dñica celebrādi: in qb⁹ sicut ait Beda matoribus epulis ꝛ hymnis celestibus est vacādū ob reuerētiā dñice resurrectiōis ꝛ ob memoriā dñici ꝟuctus cū discipulis ob spē glie immortalitatis: verūtm ab hac autoritate penitētes excludunt̄. Sed ꝛ Hzego. letanias excipit: ꝛ ēt cōci. aure. de ose. di. iij. rogatiōes. illā tū volūtariū est. ¶ Illud ēt notabile est q̄ octauaz ascēsionis q̄ deberet ī q̄nta feria terminari: vlteriꝰ opz prozogari. Licet em̄ offm dñice in. v. feria repetat: tū ī nocturnis officijs sexte feriē ꝛ sabbati: inuitatoriū ꝛ rñsoria de ascēsione cātant̄: verūtm̄ nocturnales psalmos dicimus cū tribus lectiōib⁹. ꝛ Te deū lau. omittimus. ¶ Prozogat ergo octaua cū apli ēent laudātes deū: ꝛ de hoc dictū ē sub pascha. nec vacat a mysterio q̄m apli expectātes p̄ seruationē decē p̄ceptoꝝ paclitū mysteriū denariꝰ accipere meruerūt: ꝛ nos ēt expectātes ob eādē ob seruationē denariꝰ vite pcipiemus, eterne. In his decē dieb⁹ legēdi sunt actus apl̄oꝝ: quos q̄ sequit spūs sanctꝰ accipiet ꝛ denariū promerebitur.

A Pr̄ celebrat̄ solēnis baptis mus ī sabbato sctō ꝛ in vigilia pēthecostes.

¶ De vigilia penthe. Cap. cvj.

Sequit̄ de vigilia pēth. in qua sicut in vigilia paschе celebratur baptisma: q̄ ita due festiuitates sūt maiores ꝛ magis necessarie iter oēs. In vigilia em̄ paschе celebrat̄ baptism⁹: q̄ ī passiōe xp̄i oēs baptizamur q̄ redimimur ꝛ iustificamur: nihil em̄ nasci nobꝫ ꝟfuit nisi redimi ꝓfuisset. Ité redimi nihil ꝓfuisset nisi paraclytꝰ mitteret. ꝛ tō in vigilia pēth. celebrat̄ baptismus: q̄ tūc p̄ spiritū sctm̄ mūdamur ꝛ sanctificamur: q̄m dñs in celū ascēdēs discipulis ꝓmisit dicens. Jo. q̄dē baptizauit aqua vos aūt baptizamini spū sctō. Ō: post multos dies. i. post dos. x. dies q̄ ꝛ factū est: pp hoc ergo ecclia in decima die post ascēsionē celebrat baptismū ad notā dñi q̄ nēi neophiti baptizant̄ in spū sctō q̄ead modū illi. Baptizant̄ ēt hodie solēniter: tū ad hoc vt post paschа nati vel vt necessitatibus impediti baptizent̄: tū q̄ petrus hodie tria milia hoīm baptizauit: tū q̄ dei filius ī dei digito fortē deuicit. tōc idē epus p fidē mysteriū repētat digito veniē ti ꝛ filio resurgēti: tū q̄ baptismi regn̄ ratio ꝓpria est spūs sctī operatio: tū q̄ sicut hodie descēdit in apl̄os: q̄ descēsum dñs baptismuz appellauerat di. Eos aūt baptizabimini spū sctō: sic ī baptismate descēdit ꝛ inuisibiliꝛ in baptizatos. Sz cū spūs sctūs die dñica ꝛ hora tertia missus fuerit in discipulos: quare baptismus fit in sabbato ꝛ hora nona: vī cū q̄ deberet potius hora tertia celebrari. Z fideo q̄ius baptisma fiat in sabbato tū ad illud baptisma pinet q̄ apli acceperūt in die pēthe. ꝛ q̄uis illud eadē die vel hora nō celebrēt pp alia fluctuātes mūdi occasiōes: tum pp sacm̄ q̄ in se cōtinet imitādo xp̄i mortē ꝛ ei⁹ resurrectionē nemēbra caput p̄decedant: debemus illud baptisma eidē diei ꝛ dationē spūs sctī eidē hore deputare. In baptismo em̄ nō tm̄ repētat sepultura saluatoris: sz ēt mors xp̄i p quā baptismus plenā recipit efficaciā: ꝛ ipse hora nona emisit spm̄. Ceturio q̄z sicut ex Act. apostō. habeē eadem hora audiuit ab angelo. Audite sunt oēs tue. ꝛ eadē hora a btō Pe. baptizatus est. ꝛ hora nona ā gelus dñi venit ad eū nūcias ei vt mitteret ad Pe. q̄ eum baptizaret. xvj. di. deinde. ij. q. vij. non oēs. Inde ergo mos inoleuit vt hora nona fiat baptism⁹ solēnis. Alie em̄ sunt huiꝰ hore ꝓgatiue: ꝓut dictū est ī ōnta pte sub ti. de nona. ī. Ō aūt spūs sctūs dat⁹ est discipulis hora tertia q̄ fidē sctē trinitatis p̄dicaturi erāt. hoc sabbatū ītitulat̄ sabbatū. xij. lectionū: q̄ in primitiua eccl̄ia. xij. lectiōes legebant̄: vt dictū est sub q̄rta feria tertie dñice aduētus. Offm̄ aut̄ huius diei fere idē est in pluribꝰ eccl̄ijs cū offō sabbati paschalis. ꝛ lectiōes legunt̄ añ baptismū ad ītructionē baptizādoꝝ ꝛ legunt̄ sine ti. ꝓut ibi dictū est. Verūtm̄ q̄dā lectiōes ibi legunt̄ q̄ nō hic: et q̄dā ibi q̄ hic ꝓpostere fū. Ibi est em̄ prima lectio. In principio hoc xo est pria. Tētauit. ité ibi pri⁹ legit̄. apprehēdēt septē mulieres ꝛc. ꝛ postea scripsit Moyses ꝛc. hic vero ecōuerso. Circa q̄d notā dū est q̄ duo fuerūt pfes: vn⁹ fz carnē. s. Adā q̄ pp inobedientiā deo displicuit: ꝛ in quo oēs peccauerūt ꝛ mortui sunt. Alter fm spm̄. s. Abrāā pp obediētiā placuit deo: ꝛ ei⁹ imitatores liberati sunt ꝛ viuūt. De ꝓio agit̄ in vigilia paschеvñ tūc primo legit̄. In pncipio ꝛc. vbi describit̄ dignitas hoīs ꝓ quo oīa facta sunt: vt cā ei⁹ miserabilior appest ꝛ inde est q̄ nō sequit̄ ibi cā: icū q̄ nō bñ nobis cātauit: imo p eū nascimur ad lucē. adūcit̄ tū lectio. Factū est ī vigilia ꝛc. in qua p figurā maris rubri agit̄ de baptismo ī quo egyptijs spūalib⁹ submersis veri filij Jsrael liberati sunt. vñ sequit̄ ibi cāti cū victorie seu letitie. s. Cātem⁹ dño. Sz q̄ imitatores Ad eadē hoc vt liberen̄ primū ītruēdi sūt ī fide: ꝛ postea ī moribꝰ: idcirco ꝓio legit̄ ibi lectio illa. Apphēdēt ī q̄ de fide agit̄ ꝛ ī q̄ xps a septiformi gra spūs sctī apphēsus oñdit̄: ꝛ postea illa scripsit Moyses. ī q̄ agit̄ de moribꝰ. ī hac aūt vigilia agit̄ de pce spūali. s. Abrāā. Ūi legit̄ tūc prima lectio. s. Tētauit deꝰ Abrāā: ꝛ post eā ōr cāticū letitie: q̄n obis bñ cātauit ꝛ pei⁹ fidē ad gaudiū ꝓpe ramus: vñ dictū est ei. in semine tuo bñdicen̄ oēs gētes. Ajunt tū q̄dā nullū tractū sequi debere: q̄ꝰ ꝓmissionē sibi factā nulli⁹ secinit cāticū abrāā q̄ nulli⁹ socio cū quo cātaret hēbat sol⁹ dei cultor ꝛ peregrinꝰ ī terra aliēa. Hec aūt lectio bñ ogruit huic diei: q̄ ī effusiōe spūs sctī; data est gētib⁹ bñdictio: de q̄ dixit dñs ad Abrāā. in semine tuo bñdicen̄ ꝛc. huic ēt recte cōgruit. o. Deus q̄ abrae ꝛc. Scēa lectio est. Scripsit Moyses q̄ datā legē declarat q̄ hodie data est ꝛ nouā significat: q̄ ī cordibꝰ fideliū diffusa est: vñ cāticū sequit̄ i quo eterna letitia repromittit̄. Sed q̄ veri abrae filij: bonos habuerūt mores añ septē mulieres apphēderēt virū vnuz. i. añ xp̄s septiformis gra spūs sctī replet⁹ nasceret: ꝛ postea ī nouo te. p baptismuz xō cōiuncti sunt: ītō postea legit̄ lectio. Apprehendēt septem mulieres virū vnū: q̄ septē dona spūs sctī pnūciāt: q̄ bonis moribus quēlz eoꝝ informāt. vñ sequit̄ canticū: q̄ bonos mores gaudiū comitat̄. Quarta lectio. s. Audi israel ꝟtutes que dona comitant̄: ī sinuat: vt sapiam: prudētiā: lumē ꝛ pacē: vñ cāticū seq̄t: q̄ ꝓ his ꝛ in his eternaliꝛ gratulabimur: prima q̄dē resonat hīstoriā: scēa allegoriā tertia tropologiā: quarta xo anagogē. Pria ergo lectio est. Tētauit deꝰ Abrahā. Sz q̄d pinet mō dicere de immolatiōe Jsaac. Magis em̄ pertineret ad vigiliā paschе. Z̄ndeo ōr ꝓpter ꝓmissiōes q̄ sunt ibi vcz. Multiplicabo semen tuū sicut stellas celi: baptizati, em̄ sunt stelle. Et iterū. In semine tuo bñdicētur oēs gētes: hoc em̄ ꝟenit baptizatis q̄ sunt vere semē. i. veri filij abrahe. In lectione xo. Apphēdēt septē mulieres ꝛc. Per septem mulieres significāt̄ septē dona spūs sctī q̄ dāt ī baptismo. alia patēt. postea fit ꝓcessio ad fōtes: sicut ꝛ in vigilia paschе: ꝛ cantat̄ missa sine introitu: q̄ ecclia nō hz adhuc spm̄ sctm̄ saltē in tāta plenitudine in quāta expectat eū in crastino q̄ est principiū ꝛ finis oīs boni. ¶ In vigilijs ḡ paschе ꝛ pentheB officiū misse expo nitur. Incipit missa a kyrieleison sine introitu: vt dictū est ibi: ꝛ ōr Glia ī excelsis deo: ꝛ hoc more apostoloꝝ q̄ etiā priusq̄ spūs sctm̄ acciperēt erāt ingēti in tēplo laudātes ꝛ bñdicētes dñm. ¶ Rursus q̄ angeli gaudēt de renatis: ideo subijcit Gloria ī excelsis. ¶ Postea seq̄t epla de actib⁹ apl̄oꝝ. Cum apollo ꝛc. In q̄ hīs q̄ Paulus baptizabat baptizatos a Jo. s. q. s. dedit q̄m in spm̄ sctm̄ nō credebāt. dixerūt em̄. Sed neq; si spūs sctūs est audiuimus. Postmodū seq̄t vnum alla. s. Cōfiteminī: in grā actiōe ꝓ baptizatis: q̄ ab oī pctō liberati sunt. Dē ergo hodie alla: nec ōr flectam⁹ genua: q̄ hoc est ieiuniū exultatiōis ꝛ letitie ꝓpt̄ resurrectionē et ascēsionē. ¶ Seq̄t tract⁹. Sed quare hoc cū spūs sctūs oīa faciat leuia. Ad hoc dicēdū est q̄ hoc fit ꝓpter baptizatos q̄ multos tract⁹ miseriaz passuri sunt si vixerint. Postmodū seq̄t euāge. Jo. xiij. c. de ꝓmissione spūs sctī. Si diligitis me mandata mea fuate ꝛc. Credo in vnū deū: nō est etiā omittēdū: q̄ cū symbolū hoc deriuatū sit a symbolo apostoloꝝ: fidē quā habebāt ī sinuat: offerēda. Emitte manifeste ad opationē spūs sctī ꝓtinet: q̄ ꝓ eū renouatur facies terre ex delicto. Ad maledicta per eū dñs bñdicit̄. ꝓ eū celum sicut pellis extendit̄. i. scriptura vt q̄st nihil lateat explanet̄: silr̄ et cōio. Altio ꝛc. Jo. vij. c. ad eādē ꝓtinet spūs sctī opationē q̄ facit flumina velut aq̄ viue de vētre credētis exire. i. affluētiā salutaris doctrine: ꝛ est vt q̄busdā placet hec missa ꝓ Bñdicam⁹ dño cōcludenda. ¶ In vesp̄is hī psalmi fm quarūdā eccl̄iaz cōsuetudinē ꝓcinūtur. s. Laudate pueri. Laudate dñm oēs gētes. Lauda aīa mea dñm. Laudate dñm q̄m bonꝰ est psal. Lauda hierlm dñm: eo q̄ in his psalmis laudes dei magis resonare videntur. Ubi em̄ spūs spirat organum ad laudes inuitat.

A Bñdicat pēthe.

¶ De die sancto penthe. Cap. cvij.

Enthecostes sicut ꝛ paschа apud hebre. celebre festum erat q̄ post q̄nq; decades paschе celebrabat: vñ ꝛ vocabulum sumpsit. Ma pēthecostes ōr a pētha q̄ est q̄n q̄: ꝛ costes quod est decem. Uocatur em̄ pentheco. quinquagesim⁹ dies a paschа ꝓout iam dicetur. Inter hoc festū ꝛ aduētum dñi cantat̄ Alleluia ꝛ Gloria in ex. deo: ꝓut dictum est in ꝓmio huiꝰ ptis ꝛ sub ti. de. vij. dieb⁹ post paschа. Iccirco aūt alleluia frequēter cātatur q̄ tota hebdomadā pēt. q̄ per dies pent. ecclesia per baptismū deo pplos congregat: ꝛ ideo saluti eoꝝ congaudens quousq; albis vtunt̄ vestib⁹ hymnū laudis decātant. Tūc em̄ stātes oramus in signū liberationis eoꝝ dē q̄ dona spūs sctī de morte advitā resuscitari meruerunt. Hac enim die missus est in apl̄os in linguis igneis. Sane octaua pēthe. a q̄busdā celebratur: q̄ sicut in septenario hebdomadaꝝ q̄ ꝓcedit intelligit̄ ꝓfectio bonoꝝ operū septiformis spūs: ita in octaua intelligit̄ ꝓsummatio ꝓmioꝝ quoꝝ vtriq; appropriat̄ spūi sctō. Iz tota trinitas virtusq; operat̄: q̄m indiuisibilia sunt opa trinitatis: ō ose. di. iij. c. ñ. Sz q̄ spūs sctūs ē amoꝛ pris ꝛ filij: ꝛ ex solo amore: hoc dat ꝛ dabit nobis dñs: iccirco spūi sctō
B Quare festum pēthecostes non hz octauā ascribit. ¶ Alij xo nō celebrāt octauā pē. Ma cū solū septē sint spūs sctī dona solū septē diebus fieri debet festū pēthe. Et iō Clemēs papa dicit in sua epistola decre. extra de fer. capellanis. q̄ hoc festū caret octauis. Sz pari rōne nec paschа deberet octauā habere nisi solū vnū diē pp vnitatē. ¶ Rursus hoc festū. vij. diebus agit̄ ꝓpter pūrīs vite septenariū: vel ꝓpter aīarū sabbatismū: vel q̄ per septē spiritus sancti dona corꝓrib⁹ ꝛ aīabus plena gaudia conferunt̄. Unde septē vltimi psalmi a laudibus intitulant̄: q̄ ꝓ septiformis gratie operatione gaudia cōferunt̄ eterna. De hoc dicēt sub dñica prima post pen. Utrum pen. sit hebdomadaria festiuitas dictū est sub ttt. de. vij. dieb⁹ post paschа. ¶ In nocte pēth. leguntur tres lectiōes ꝛ dicunt̄ tres psalmi cū trib⁹ antiphōis sicut fit in nocte paschе ad notādum vnuz esse op⁹ toti⁹ sctē trinitatis in potentia miraculoꝝ. Quidā tamen legunt nouē lectiones sicut fit in alijs dñicis: sed tū canonicū est tres dūtaxat legere ꝓpter sacm̄ baptismi in triū psonaꝝ noīe celebrari: vl̄ ob triduanam dñi sepulturā cui sumus in baptismo consepulti. ¶ Rursus iō tres psalmi cum trib⁹ antiphonis dicunt̄: q̄ spiritꝰ sanctꝰ tria circa apl̄os opatꝰ est. Nam veteres innouauit: innouatos cōfirmauit: ꝛ cōfirmatos ad alios q̄ertēdos misit: ad primum pinet q̄ ōr in prima antiphona. Factꝰ est repente de celo sonus. Ad scām quod ōr in scēa. Cōfirma hoc deus. Ad tertium q̄ dicit̄ in tertia Emitte spm̄ tuuz. Eoꝝ em̄ mysterio docti sunt alij et spiritu sancto interius renati: ꝛ q̄ in ipsis apostolis duo operat̄ spiritus sanctus. i. remissionem pctoꝝ ꝛ operationem miraculoꝝ ꝛc. Iccirco ille antiphone terminant̄ ꝓduplex alla. Ueruz si diligēter attendere volum⁹ ꝛ ꝓferre psalmos ꝛ antiphonas q̄ dicuntur in paschа: cum his que dicunt̄ in penth. alia ratio inuenit̄. Ma ibi intra hebdomadam fit variatio psalmoꝝ: antiphonaruz ꝛ tonoꝝ. Hic aūt nec ī ipa die: nec ī alijs fit variatio: ꝛ oēs ille antiphone sunt vnius toni. s. octaui: ꝛ eiusdem differētie. Nō aūt est q̄ q̄st duplex baptisma legim⁹ apl̄oꝝ: primum quo ꝓcesserit remissionē pctoꝝ rum nam eos baptizatos esse xp̄i baptismo ambigendū nō est: vt dictū est sub ti. de vigilia paschе. Scōm recepserit ad robur virtutum: ꝛ ad operationem miraculoꝝ: ꝛ ad repulsionem illecebraz oīm secularium. Primo baptizat⁹ fuerat Pe. cū ad vocē ancille xp̄m negauit. Secūdo baptizatus

Universidad de

fuit in die pēthe. cū cōrā regib⁹ ⁊ pricipib⁹ nō timuit pdicare xp̄m dei. In primo ergo multa instabilitas ⁊ varietas fuit circa discipulos. In scōdo vniformitas ⁊ stabilitas. In hūc ētimodū ē ecclīa dei duo sunt gr̄a bonor̄. i. actiuor̄ ⁊ ptēplatiuor̄. Actiua vita ꝓsistit ī bonis opib⁹. i. in administratione exteriōr in qua ꝓximi ab amore rpalīs nō ꝺ In ecclīa sūt actiui et cōtēplatiui. Luc. x. oīno sepant: iz amorē dei amor rpalīs pferāt. Cō tēplatiua ꝓsistit in dilectiōe ⁊ ptēplatiōe. Ihe due vite p Maria ⁊ Martha significate sunt: extra de renū. iiii. Marie ps dicta est optima iuxta illud. Maria optimā prē elegit ⁊c. nō tñ rephēdit pars Marthe: qz ipa actiua vita bona ē ꝙ hic inchoat ⁊ terminat. Contēplatiua xo optima est: que inchoat hic ⁊ in futuro ꝓsummat: in illa tñ est multa varietas ⁊ in ista vniformitas, put in hac vita esse pōt. antiphōe ergo cū psal. q̄ cāranť in pascha ptinēt ad vitā actiuā: ⁊ iccirco in eis est varietas. antiphone xo ⁊ psalmi q̄ cāranť in pēthec. ptinēt ad cotemplatiuā vitā: ⁊ ideo in eis est vnifozmitas: ī prima cū antiphona q̄ est in pascha cātatur ⁊ dr. Cōsilium meū nō est cum impijs. Hic dr. Fact⁹ est repente de celo sonus ⁊c. Spirit⁹ seu vēt⁹ veniēs solet puluerē a facie terre deijcere. Magna cū est differētia inter dona sp̄s scti quo separanť fideles ab impijs ⁊ donū quo oīs puluis terrenaꝝ cogitationū a pectore humano tolliť illud ad actiuā vitam pertinet: hoc ad cōtemplatiuā: in scda ibi dr. Postulaut patrē meū ⁊c. Hic vero dicitur. Confirma hoc deus ⁊c. Ad oēs q̄dē fideles ptinet esse de hereditate dñi: sed ad paucos ptinet esse a terrenis cogitationib⁹ sepatos ⁊ in hoc ꝓfirmatos ne ad terrena redeāt: iz p̄ quer̄sationē esse in Hierlm celesti ⁊ ibi alla cātare nō cessent qō hic petiť. In tertia ibi dr. Ego dormiui ⁊ somnum cepi ⁊c. Hic dr. Emitte spm tuum ⁊ creabunť ⁊c. Oēs fideles ⁊ boni a vitijs resurgūt vt resurrexerūt sicut xp̄s a mortuis resurrexit qō ibi dr hoc xo in paucis renouať facies terre. i. rō anime q̄ fit ab oī puluere terreno ꝙ desideriox immunis. ibi ergo hoc est in vita actiua q̄ ibi ostēdiť est inchoatio: hic aūt hoc est in cōtēplatiua q̄ hic ostenditur est pfectio ⁊ cōsummatio. ibi varietas hic vnifozmitas: ⁊ ꝓpterea ibi variant antiphōe ⁊ psalmi: hic nō ꝓpt̄ hāc cōsummationē ⁊ vnifozmitatē notādā. antiphōe sunt octaui toni ⁊ eiusdem differētie: qz octo sunt britudines quarū octaua reddit ad caput: nā ī prima dr. Bti pauperes spiritu ⁊c. Et in octaua. Bti qui pſecutionē patiunť ꝓpter iustitiā. q. i. c. r. ce. E Quid signāt tres lectiōes pēthe. Propter hāc eādē ꝓsummationē notādū est ꝙ in qbusdā eccl̄ijs celebrať octaua pēth. ꝙ hos quoꝝ septē dies tres quotidie legunť lectiones: vt. vij. fratres tres ꝓcurēt sozores. i. septē dona spiritus scti ꝙ illos significata tres xtutes. s. fidē, spēm charitatē: put Greg. ꝓsequitur in mozalib⁹. Horum cū dierū officia septem donis spūs scti adapt̄anť. hesternum igiť ⁊ hodiernū pertinet ad sapientiā ⁊ intellectum vt ex operibus patet. Per totā etiā septimanā sunt solēnitates seruāde. Dicitur cū Elia ī ex. Ella. E redo. Ite missa est. ⁊ Te deū laud. put in se. ii. dicēť. Dicitur etiā ad horas capīz. Dū cōplerenť. Act. ij. ⁊ illud. Spiritus dñi. Sap̄. j. c. ⁊ illō. Charitas dei. Ro. v. c. Seqť videre de officio missē. ⁊ q̄dē in die pēthe. celebratur festū de aduētu spūs scti. Visibiliter cū descēdit tūc in discipulos: ⁊ fuit hoc miraculū ⁊ augmētū qō nō potuerūt calūniari iudei. Resurrectionē cū ⁊ ascēsionē calūniabanť: sed hoc nō potuerūt facere de aduētu spūs scti: qz ex oī natiōe q̄ sub celo est cōuenerāt ad diē festū: ⁊ tūc descēdit spūs scti⁹ visibiliter in discipulos sicut xp̄s ꝓmiserat ⁊ loquebanť oībus linguis cor̄ oīb⁹: ⁊ iō incipit introit⁹ Sapiētie. j. c. Spūs dñi replevit orbē terraꝝ. i. ecclīa que dicitur orbis terrarum sicut cū extra orbem terraꝝ nihil viuit ad literā: sic extra ecclīa nil vivit spūal̄r. seqť. Et hoc qō ꝓtinet oīa. i. spūs scti⁹ cui⁹ bōitati oīa subdūntur. hz sciaz vocis. i. linguaꝝ. ⁊ ira potuit dare. ⁊ dedit apl̄is. Cū ꝓfuit sūt inimici xp̄i. ⁊ ideo sequit xp̄us. Exurgat deus ⁊ dissipentur inimici eius. Per spm̄ cū scm̄ oēs demones cōpelluntur ⁊ ejiciuntur. ¶ Rursus implenit orbem terraꝝ dum apl̄os inebriauit quoꝝ sonus in oēm terrā exiuit de quo sonu dr in epl̄a. Factus est repente de celo son⁹: ⁊ qm̄ orbis terre p quatuor climata separatur: ideo quater in introitu alla cōcinitur. Duplex vero alla qō post epl̄am canitur significat duplicādā letitiā: vel. s. s. bis apl̄is fuisse datū. s. de terra ⁊ de celo: vel eos spū ⁊ mente psallentes: vel duoꝝ ppl̄oꝝ cōuersionē. Et hoc qō cōtinet oīa sciētiā hz vocis. i. noui qua mente q̄sq̄ loquebatur. vel hz sciētiam hominum p que ⁊ de q̄bus pōt vox humana variari: vel sciaz vocis. i. vocē scientie. hz. i. facit nos hr̄e: vt q̄ ipso inspirante apostoli ꝓferrent cū intelligentia ꝓnunciarent. Psal. lxvij. ¶ Et nota ꝙ. s. l. paraclytus dr: qō xp̄m grece latine sonat aduocat⁹ qō nomē ⁊ filio ⁊ spūi scto asciribit: Cū dñs in euāgelio. Rogabo patrem meum et alium paraclytum dabit vobis. ⁊ Jo. in euāgelio. Aduocatum habemus apud patrē Jesum xp̄m iustum. Dicit etiam paraclytus consolator nā paraclysis dr latine consolatio. Postmodū sequit epistola de Act. apo. ij. c. Dū complerenť dies pēthe, dies. s. quinquagesima a resurrectiōe sicut cū q̄nquagesima die a pascha fiebat pēthe. iudeor̄: ita ⁊ nr̄m fit: ⁊ sicut ppl̄s isr̄l q̄nquagesima die ab immolatiōe agni paschalis siue a pascha qō celebrauerūt in ramata venerūt ad mōtē dei oreb vel coreb vel synai qō idem est: ⁊ tunc legē acceperūt: ita ⁊ die q̄nquagesima a resurrectiōe dñi datus est. s. s. discipulis in superiori cenaculo illius aduentum expectātib⁹ ꝓcipit⁹ eis Leui. xxiij. vt in die pentbe. offeranť nouī panes. s. ꝓpōnis de nouis frugib⁹ p qō significať ꝙ debemus deo gr̄as agere ex eo qō eadē die dedit nouā legē p̄ spm̄ scm̄. ī qua die data est lex vetus. s. q̄nquagesima die a pascha: de q̄ dicēť in pe. vij. partis de dono cui⁹ debemus laudare deum: qō est offerre panē nouū: qz etiam lex verus spūaliter intellecta noua est. Et attēde qm̄ agn⁹ īmolat⁹ est. xiij. die aprilis. lex xo data est. xiij. die mēsis tertij. dr tñ esse data tertia die. Jaz cū vt iāt scriptura aduenerat tertia dies: ⁊ mane iclaruerat ⁊ ceperūt audiri tonitrua, die nāq; tertia descēdit dñs sup mōtē ad dādā legē: ⁊ moyses ascendit ad deum ⁊ descendens narrauit oīa plebi: maneq; rursus ascendens. ij. tabulas scriptas accepit. ⁊ caue vt in scdo mēse. xxx. dūtaxat cōputes dies ꝓ̄m lunā ergo. xvj. in mēse primo. xxx. in scdo. ⁊ quatuor in tertio faciūt q̄nquagīta. ¶ Rursus in q̄nquagesimo āno erat iubile⁹ ān⁹: q̄ interꝑt remissiōis annus: qz septenis annoꝝ hebdomadib⁹. i. xlix. ānis texit: ī quo clāgebāt tube: oīa debita remittebanť: ser̄i manumittebāt: ⁊ libertas cōcessa cōfirmabat: atq; possessiones alienate oīb⁹ restituebanť: vt dictū est sub dñica quinquagesime. Silr in diebus penthe. hunc numerū post dñi resurrectionē obseruamus suscipiētes aduenientē in nos spūs scti gr̄am̄ q̄ quez efficimur filij dei ⁊ xtutū possessio nobis restituit: ⁊ remissa culpa ⁊ tot⁹ debiti cyrographo euacuato ab oī seruitutis nexu liberi efficimur: lxxv. di. hūc numerū. ꝓterea iste numerus quinquagesimus resultat ex septenario numero ductoin seipso superaddita vnitate. Septē cū sunt hebdomades a pascha vsq; ad pēthe. ⁊ ita cōpetēter q̄nquagesima die a pascha ē pēthe. in quo dať spūs scūs cui⁹ dona sūt septē q̄ danť ab vno. Judet cū septenariū numerum non sine figura in oībus obseruāt: prout dictuz est sub quinquagesima. Ascēsio aūt facta sunt q̄ dragesima die q̄ est numerus pn̄e: ⁊ hoc cōpetēs fuit qz ꝙ penitētiā hō fit filius dei: ⁊ hoc est ascēdere. Sz vī q̄ sicut iudei ab immolatiōe agni typici quinquaginta dies cōputādo: ibi faciebāt suū pēthe. ita et nos q̄nquaginta dies ab immolatiōe agni debere mus cōputare. ⁊ sic debeamus nr̄m pēthe. facere ī die veneris aūq̄ mō facimus qō docet cōputatio. Ad hoc dicim⁹ q̄ nō faciebāt cōputationē ab immolatiōe agni: iz a sequēti dñica. Unde legit Leui. xxij. Numerabitis ab vltia die sabbati. i. a dñica q̄ est altera dies post sabbatū. Numerabitis dico septē hebdomadas vsq; ad alterā diē cōpletionis septime hebdomade: hoc dicit spūs scūs per Moysen īnuēs ꝙ hoc pēth. christianoꝝ q̄ sp̄ est in die dñica. Dixit ergo Lu. de hac die. Dū cōplerenť dies pēth. erāt oēs discipuli pariter ī eodē loco. i. in cōsona ⁊ ꝓcordi vnitate ⁊ factⁿ est repēte de celo son⁹: qz existētibus in pn̄a q̄ est annus iubileus ⁊ cōplero pēthe. existētib⁹ in vnitate dať spūs scūs iz repēte: qz nescit tarda habere rerum molimina spūs sancti gratia. In igne aūt descendit: qz sicut ignis illuminat ⁊ inflāmat ita spūs scūs illuminat ad cognitionē dei ⁊ inflāmat ad amorem dei. Apparuit ergo in linguis igneis vt facūdi essent in oī gr̄e linguarū. Et qz ipe est liugua que de occulto sue bonitatis xp̄o ꝓtulit in uterū virginis ⁊ pfert xp̄o ī corde hoīs. Matth. x. Vos nō estis q̄ loquimini iz spūs p̄ris vr̄i q̄ loquit ī vobis: ipse cū quos replet eloquētes facit. Sequit. Quasi ad ueniētis spūs vehemētis: hoc aūt dicit qz nullus potuit resistere spūi scto: nec apl̄is. Cū dñs in euāgelio Mar. Ego dabo vobis os ⁊ sapiaz cui nō poterunt resistere ⁊ ꝓdicere oēs aduersarij vr̄i. Et de bto Stephano scriptū ē. Act. q̄ nō poterāt resistere sapie ⁊ spūi q̄ loqbať. Qz xo ī epla dr. Et factⁿ ē repēte de celo sol⁹ tāq; aduenientis spūs vehemētis ⁊c. ō ad hoc repetādū ī nonullis eccl̄ijs clāgunť tube dñi sequētia dr. venit cū spūs san. i. spūs vehemēti: qz sicut vēt⁹ vehemēs ꝓjcit puluerē a facie terre: sic spūs scūs ejicit a corde hoīs oēs terrenitatē. Tubis q̄dē vtebāt ātiq: vt legit ī numeris ad mīltitudinē ꝓgregādā: ad dimicādū ⁊ ad cōgratulādū ī diēb⁹ festiuis: cū diuersitate tñ sonor: qrū vsus fuit tāte xtutis ī iubilo vt ad crepitū nūe sonū eaꝝ cozruerēt muri hiericо. hec siq̄dē sūt duo testamēta: vl̄ pdicatores: qb⁹ ad pcīendū fidei populus euocať ad pn̄iam ⁊ lach. 2 y mabilē cōpūctionē excitať ad laudes dño exhibēdas inuitať: ⁊ ad mōtē syō ⁊ ad ciuitatē sctām hierlm: ⁊ multoꝝ milīa angeloꝝ frequētiā: ⁊ ad futuꝝ dei iudiciū ꝓuocať. Et vide qz ī aduersis ⁊ ꝓsperis tubis clāgiť: qz oē tps cōuenit xbo. Cū q̄dicā dñm in oī tpe semper laus eius in ore meo. De organis dictū ē in quarta pre sub ti. de scīs. Tūc ēt ex alto ignis ꝓsiliť: qz spūs scūs descēdit in discipulos i ignis linguis ⁊ ēt flores varij ad denotādū gaudiuz ⁊ diuersitatē linguarū ⁊ virtutū. Colligbe ēt ꝙ ecclīa dimittit turin quo ipsa. s. s. missio designať. Post epl̄am dr graduale in quibusdā eccl̄ijs: qz festum paschale terminatū est. Cū in q̄busdaz alijs dr duplex alla: qz. s. s. datus est gemine stole. ¶ Euangeliū. Si q̄s diligit me. Jo. xiij. c. manifeste est de spiritu scto. ¶ Postcommunio est. Factus est. Act. ij. c. Quare hec festum celebratur a iudeis: ⁊ quare a xp̄ianis: dicetur in proemio septime partis.

A Exposito huius dieī.

¶ De secunda feria. Cap. cviij.

Sequit. ij. feria in q̄ ostendit q̄ nō tātīmodo est data lex iudeis: sed ēt gentibus. vñ introitus est. Cibauit eos ex adipe frumenti. i. de intelligētia spūali. ⁊ de petra melle. i. melliflua doctrina xp̄i q̄ est saturauit eos. ⁊ hoc habeť q̄ adhuc loquēte Pe. descendit. s. s. Vel frumentum xp̄s est cuius adeps est. s. s. quo fideles satiant cū spiritu sancto replenť: qz ēt satianť melle ⁊ de petra id est doctrina de Christo procedente: in quo sunt oēs thesauri sapie ⁊ scie die. Hic autē pp promissiōes que ibi cōtinenť cōcinitur quater alla. sicut in feria tertia ⁊ sabbato exponeť. de hoc dictum est in tertia dñica post pascha. Alleluia est Spūs dñi Sap̄. j. ca. Aliud Alleluia. Loquebanť. Act. ij. c. Euangelium vero Jo. iij. c. nō vī cōuenire spiritui sancto: iz concordat epistole. ibi enim ostenditur q̄ non tñ iudeis sed ēt gentibus data est lex dicens. Sic deus dilexit mundum. supple non tñ iudeos: vt filium suū vnigenitum daret. ⁊ postea sequit. Et omnis qui credit in illum non pereat. Et nota tertibileverbum qō qui nō credit in eum iam iudicatus est. Preterea p hoc qō de dilectiōe mentio fit spiritus sanctus qui amor est satis exprimit. Postcōio est. Spiritus sctūs. Joā. xiiij. c. Et est sciendū q̄ per totā hanc septimanā ī missa sunt solēnitates seruande: vt Gloria in excelsis. Credo. Ite missa est. ⁊ Te deū. ⁊ alleluia: vt baptizatorum saluti cōgaudeamus: ⁊ vt future letitie pleni tudinem figuremus. Postremo notandum est q̄ dñs nō predicauit gētibus per se iz per apl̄os. vñ. Ite baptizate oēs in noīe patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. sicut Isaac iunior filio suo nihil pcepit de offerendo sibi cibum vt benedictionem acciperet: sed per operationez rebecce primatuz benedictionis accepit: ⁊ qz hec facta sunt dei occulto iudicio: ideo officium huius ferie secunde pertinet ad cōsilium: quod est donum spiritus sancti.

A Exposito huius dieī.

¶ De tertia feria. Cap. cix.

Sequit tertia feria: ⁊ qz spūs scūs nō datur nisi per ministros: ideo in tertia feria dicit introitus in persona prelatorū sitio. Accipite iucunditatē glie vestre: in quo misse qz p geminā dilectionē ad fidē ptigim⁹ trimtatis huius tō q̄nquies cōcinim⁹ alla. ⁊ est sensus. Accipite in dieī. cūditatē glie. i. s. s. qz vos glificabit ⁊ clarificabit

vt q̄sq; de se dicere possit qđ ꝺr in cōione. Spūs q̄ a p̄re procedit ille clarificabit. Sequit epla. Cū audissent apli. Act. viij. c. vbi sequit. Tūc īponebāt man⁹ sup illos ⁊ accipiebāt spūm sctm: qz i positione man⁹ accipiebāt spūm sctm. Euāg. Jo. x. o cordat ple vbi ꝺr. Qui nō ītrat p ostiū ⁊c. nō em̄ intrat i eccliā: q nō intrat p eos q̄ sūt ostiū. s. p xp̄m ⁊ apl̄os: nā heretici nō dāt spūm sctm nisi in ḡtiā cōueniunt cum ecclesia: ⁊ q̄m apli ⁊ eor successores heresiarcas i spūs fortitudinis sunt aggressi ⁊ aggrediunt: iō offm hodiernū pertinet ad fortitudinez que est spūs san. s. donum. Rursus spūs sctūs ostiarius ē qui p ostium introducit ad patrē: qđ ēt in offertorio canit portas celi. i. apl̄os scripturas aperiet. Postcōio est. Spiritus qui a patre Jo. ix.

A Apli formā ieiunādi nobis pre buerūt.

¶ De quarta feria. Cap. cx.

Sequit quarta feria in qua fiunt ieiunia quatuor tēpor. A postoli nāq; nobis exē pluz ieiunandi hoc tpe reliquerunt qui post susceptum spiritum sanctū sicut mē tes auerterant a ceteris mundi illecebris: sic ⁊ ab epularū appetitu lz enim ꝺiu cum illis fuit p̄s nō ieiunarent post ablationē ei⁹ eius spontaneis se subdidere ieiunijs. Sponso em̄ ablato eis ieiunādū erat sicut ⁊ ip̄s ꝺixerat. Cū spōsus auferet ab eis tunc ieiunabunt. Unde repleti spiritu sctō: sponte ieiunare ceperunt quo circa in precedenti scōa feria quidā festiualē inchoant quadragesimā. Alij xo sani⁹ hodiernū ieiunij autumāt cē huius tpis quadragesime initiū cui⁹ quidā terminum statuunt in festiuitate sancti Jo. bap. siue sex habeat hebdomadas siue nō. Tertij festiuitatē sancti Joānis includit: ⁊ eo vsq; ieiunātes sine termino p̄fixo procedunt donec scenarū cōpleant numeruz. Hanc quadragesimā probat Hier. nō esse necessitatis sz voluntatis dicens. Nos vnā facimus quadragesimā. illi tres q̄si tres passi fuerint saluatores: nō q̄ p totū annū ieiunare non liceat excepto pēth. sz q̄ aliū est necessitate aliū voluntate mun⁹ offerre. Sz hoc dicit hiero. ꝺ Montanuz hereticū qui apud suos tribus quadragesimis statuit ieiunandum: ⁊ ꝺr hoc ieiunium estatis qđ est ieiuniuz exultationis in quo genua nō flectimus: imo cantica letitie dicimus vt dictum est sub quarta feria tertie hebdomade aduētus. Hoc sūt ieiunium statutū est ab eccla in tali tpe: qz qui in se sentit gratiā sancti spiritus leuiter ⁊ cum gaudio ieiunat: ⁊ ēt qz super ieiunantes descendit spiritus sanctus visibiliter: ⁊ iō incipit introitus. Deus cum egredieris in cōspectu populi tui ⁊c. Egredit autē ds̄ q̄n aliquo signo visibili venit ad auxilium⁹ hoīm. Egressus vero est cū dedit nobis filium suū qui venit pādens iter ante nos: vt dicit michee. ij. Tunc egressus est ēt p spiritus sancti missionē: q̄n visibiliter descēdit sup apl̄os: ⁊ qz p hoc dissipati sūt inimici: iō sequit versiculus. Exurgat deus ⁊ dissipētur inimici eius ⁊c. Sequit in quibusdaz ecclesijs lectio de p̄in. sapiētie. s. Diligite iustitiā q̄ iudicatis terrā vbi ostēditur qualiter poterit haberi spiritus sctūs: ubi Spiritus sanctus discipline effugiet fictuz. j. q. j. saluator. ⁊ in fine ꝺr. Spūs ꝺñi repleuit orbē terrarum ⁊c. Postmoduz sequit epla Stās pe. ⁊c. Act. ij. in qua ostendit q̄ sup ieiunantes descēdit spūs sctūs. ⁊ ibi sequit. Nō em̄ isti sūt ebri, sicut vos dicitis cū sit hora diei tertia: sz hoc est qđ ꝺixit ꝺñs p ꝓphetā Johel. Effundā de spū meo sup oēm carnem: ⁊ ꝓphetabūt filij v̄i ⁊ filie v̄e ⁊c. In alijs xo eccl̄ijs ꝺr p̄ria lectio. Stās pe. ⁊ postmodū epla. Per man⁹ autē. Act. v. c. Due ite lectiōes leguntur: qz duo ꝓpt ad fidē cōuertunt: vel qz ordinādi in vtriusq; testamēti pagina imbuuntur: sequit alla qz est ieiunij exultatiōis: vt dictū est: ⁊ dicit quidā. Pater cū essem Jo. xvij. Sequit est: ⁊ dicit quidā. Pater cū essem Jo. xvij. Sequit euāgelium Jo. vj. c. Remo venit ad me nisi p̄s qui misit me ⁊ra̅rit eū. s. per. s. s. ⁊ post sequit. P̄res vestri mādūcauerūt mā̅a ⁊ mortui sunt qui manducat ex hoc pane viuet in eternū. qz egressum est ducat ex hoc pane viuet in eternū. qz egressum est coram xp̄iante manna spūale sicut ante coram ꝺeis: sed tpale mādūcātes ⁊ corpozale mortui sūt. Qui vero manducauerit spūale non morietꝫ mozte. s. incredulitatis siue gehennali. vñ patet q̄ elegantius egressus est ꝺñs coz̄ nouo ꝓplo q̄ coram veteri. Cōio est. Pacē ⁊c. Et est Jo. xiij. ca. Et attēde q̄ offm huius quarte ferie p̄dicat sciētiā que est ꝺonū. s. s. qui vsq; adeo sanctos illuminat q̄ de quinq; libris Moysi pauciss ꝓphetaruz scripturis libroz̄ copia creuit: qđ mystice innuit nobis euangeliū de quinq; panibus ⁊ duobus piscibus: qđ hodie in quibusdam eccl̄esijs legitur.

¶ De feria quinta. Cap. cxj.

A Quare hec feria nō hz offm ꝓ priū.

Sequit quinta feria que ſm aliquas ecclesias nō hz introitus ꝓpzium: sed qz ꝺñs descēdit in die ꝺñica per missionem spūs sctī. ⁊ quinta feria ascendit in celū ꝺici ꝺñice ⁊ quinte ferie cōis est introitus. A ꝺñi ca ergo mutuat nec hz ꝓpriū vt a sabbato i sabbatū septē sunt ꝺies ꝺat officia septē ꝺonis spūs sctī deputata. quidā tñ ⁊ huic offō mutuato nō inconsequenter ꝺonū ascribit: hmōi ascriptiōes nō a sabbato sz a ꝺñica facere incipiētes. In ꝺñica etenim potius spūs sapiētie i scōa feria intellectus: in tertia cōcilij: in quarta fortitudinis. ⁊ in hac quinta spūs scientie qui ꝺar scrutari profunda: sicut cantat ritū sciētie qui ꝺar scrutari profunda: sicut cantat in alla. Spūs oīa ⁊c. ¶ In quibusdā vero ecclesijs cantat introitus qui in sequēti ꝺr feria. s. Repleat os meū laude tua. Alij xo eccl̄ie hñt ꝓpriū offm̄ scz de patrū nr̄oz ꝺa nobis spūm gr̄e ⁊c. In quo ecclesia ozat filijs suis ꝺari spūm sctm ad remissiōes pctōz̄: ⁊ ad faciēda miracula. et qz p spūm sctm fiūt miracula: iō habet i epla. Philippus ⁊c. Que est Act. viij. c. q̄ Philippus mītos claudos sanauit ⁊ spūs īmūdos eiecit. ⁊ factū est gaudiū magnū in illa ciuitate. s. Samarie. Et qz p spūm sctm oīa ista fiūt: iō sequit euāgeliū. Luc. ix. c. Cōuocatis ie⁹us xij. ꝺiscipulis suis ꝺedit eis ptātē sup oīa ꝺemōia. ⁊ post. Nō ferētis virgā neq; perā ⁊c. Que fieri nō p̄nt nisi spiritus sancti abundantia habeatur.

¶ De sexta feria. Cap. cxij.

A Expō misse huius ꝺici.

Sexta feria ē introitus. Repleat os meū laude vt possim cātare alla: qz q̄ gaudet oze ⁊ corde: p̄t ieiunare ieiunio exultatiōis. Et qz ē ꝺies veneris i q̄ passus est ꝺñs: ⁊ ꝺies spūs sctī: iō ꝺicit Petrus in epla. Apēries. Act. ij. Que in q̄busdā eccl̄esijs legit: q̄ xp̄s suscitatus est a spūs sancto. Ubi habet. Suscitauit Jesum solutis ꝺoloribus in ferni: sicut scriptū est. Non ꝺabis sanctū tuū videre corruptionē. in quo significata est illa spūs sācti operatio: qua synagoga nunc mortua pietate resurget: postq̄ plenitudo gēt̄iū eadē introierit pietate. Predicat ergo hoc offm̄ pietatē. Posset ēt pertinere ad spūm timoris pro eo qđ ꝺr in euāgelio. Et repleti sunt timore ⁊ extasi ⁊c. ¶ In quibusdā eccl̄esijs legit lectio. Exultate filie syon: q̄ est Joelis. ij. c. Et qz per spūm sctm fiūt miracula: sequit euāgeliū. Factū ē. Luce. v. c. ꝺ paralitico sanato. Et qz pp hoc ꝺz laudari ꝺñs. Sequit offer. Lauda aīa mea ꝺñz. Cōio. Spiritus vbi vult spirat.

A Expō misse huius ꝺici.

¶ De sabbato. Cap. cxiij.

In sabbato ē introitus. Charitas ꝺei ꝺiffusa est in coꝛꝺib⁹ nr̄is. Ad Roma. v. ca. Et cōpetit spiritui sancto qui est charitas: ⁊ ēt ꝺici sabbati: qz in sabbato future quietis maxime ꝺiffundet vt q̄ ignis culus est in syon caminus sit i hierusalē. Et sequit xp̄us. ꝺñe ꝺeus salutis mee in ꝺie cla. ⁊ nocte coram te. ille em̄ in quo ꝺiffusa est spūs sancti gratia laudat ꝺeū in ꝓsperis ⁊ in aduersis. ¶ Sequit epla. iustificati ⁊c. Ad Ro. v. c. in qua habet de hmōi ꝺiffusione. Quia em̄ charitas ꝺei ꝺiffusa est: nō permittit eaz paulus intra fines terre promissiōis tm̄ coartari: imo ostēdit q̄ nō tm̄ iudeis: vez ēt gētibus ꝺatus est. s. s. ꝺicēs ipsis iudeis. Vobis oportebat primū predicari: sz q̄ repulistis xp̄m ꝺei: ⁊ vos ꝺignos fecistis vite eterne ecce cōuertimur ad gētes extra de renū. nisi. ꝺ. ꝓpter. i alijs vero eccl̄esijs ꝺr epla. Cōuenit vniuersa ciuitas ⁊c. Act. xiij. Qz ergo in gentibus ꝺatus est. s. s. iō sequit alla. Lau. ꝺo. oēs gē. in hoc em̄ ieiunio non tacent cātica letitie pp reuerentiā festi. Nec ſm niceñ. cōcilij. lxxvj. ꝺi. de ieiunio. ꝺe cōse. ꝺi. iij. q̄m genua flectimus sed stātes ozamus pp neophitos gaudētes q̄ a pctis surrexerūt. in alijs eccl̄esijs ꝺr. Repleti sunt omnes. Act. ij. c. Et spūs ꝺñi ornauit celos. Job. xxvij. ca. Postea sequit euāgeliū. Surgēs Jesus Luc. iiij. c. De socru Pe. sanata: q̄ significat synagogā q̄ sanata est a Pe. ab infidelitate: ⁊ pfectius per fidez ipsius sanabit in futuro: ⁊ sic cōuenit cuz epistola. ¶ Fiūt aūt hac ꝺie ordines: qz sup ordinādos descendit spūs sanctus: ⁊ ēt sup ieiunantes: ⁊ iō ꝺr quatuor lectiōes ante lectionē ꝺantelis: put dictū est sub q̄rta feria tertie hebdomade aduētus. P̄ria ē ꝺe principio libri sapie. in qua ostēdit q̄ꝺ ꝺak. s. s. q̄ꝺ nō. s. illis q̄ sentiūt ꝺe ꝺño i bonitate ⁊ in simplicitate coꝛꝺis q̄rūt illū. ¶ In alijs xo ecclesijs p̄ria ē ꝺe Joele. iij. c. Effundā de spū meo super oēm carnē: qz sicut spūs sctūs sup apl̄os descēdit visibiliter: ita sup ordinādos descēdit inuisibiliter. scōa est. Locut⁹ est: q̄ est Leui. xxiij. c. tertia est. Dixit Moyses: q̄ est in deutero. xxvj. c. q̄rta est. Dixit ꝺñs ad moysen. q̄ est Leui. xxvj. c. Offertoriū est. in notuit ꝺñs. Postcōio vero. Nō vos relinquā ⁊c. ꝺ effusiōe spūs sctī loquit. ¶ Pōt ēt ꝺici q̄ hoc offertoriū figurat ꝺuoꝛ cōcoꝛꝺiā pplox: iudei vez ⁊ gentilis. Hi sunt ꝺuo ceci de q̄ꝺus ꝺr in euāgelio q̄ sūt illuminati a xp̄o. ꝺe qua cōcoꝛꝺia loquit Pau. in epla ad iuꝺeos ⁊ gentiles ꝺicēs iustificati ex fide: pacē habeamus ad ꝺeū p ꝺñm nr̄m Jesum xp̄z. Sz qz pax cōcoꝛꝺia vera nō fit nisi p charitatē: iō sequit in introitu. Charitas ꝺei ꝺiffusa est. in qua ponit alla: q̄m ad fidē trinitatis peruenit p obsequia charitatis. Lectiōes ēt ad ieiunij ptinētes ettestant operationē ⁊ gratiaz spūs sctī: vt prima effundā de spū meo: ⁊ scōa. Locutus est. vbi ꝺicit. Uuuerabitis. vij. hebdomadas vsq; ad alterā ꝺie. expletiōis. Hebdomade. vij. p̄item innuit festiuitatē q̄ olim ꝺicebāt festiuitas hebdomadarū: ⁊ qz postq̄ gentes intrauerint relique saluabunt: iō nunc flentib⁹ ⁊ sponsuz expectātibus ꝺicit ꝺñs in postcōione. Nōuos reliquā orphanos. qz igit hec cōcoꝛꝺia fiet i īmīnēte ꝺie iudicij q̄ etiā electis erit cā timoris: ideo hoc offm̄ ptinet ad timorē: vel qz timoz introducit charitatē lz charitas foras mittat timorē ꝺe pe. ꝺi. ij. sicut ceca. ¶ Et attēde qz ſm Aug. in oꝛꝺine officioꝝ ista oꝛ ꝺescēdēdo cōputa⁹ in oꝛꝺine xo paschalij ascēdendo: qz per hec descensus spūs sancti ad nos per illa noster ad ip̄m significat ascensus. ¶ Et caue qz ꝓter p̄missa officia ad ieiunij ptinētia q̄ in quarta ⁊ i sexta feria ⁊ in hoc sabbato exposuim⁹ alie quidē lectiones ⁊ euāgelia in eisdē ꝺieb⁹ inueniunt q̄ forte solenitati magis appropinquare ꝺicent: sed tñ hec ⁊ illa gratiā spūs sctī psonant ⁊ operationē. vñ q̄ꝺ hodie nō incōgrue ꝺuas missas celebrāt: vnā i tertia de festo ci gloria in excel. ⁊ Credo. aliā in nona de ieiunio sine Gl̄ia in ex. in qua sūt clerici ordinādi q̄ merito in hac hebdomada ordinant vt scī spūs dona p̄cipere mereant. Et memēto q̄ hac die terminatur quadragesima: ⁊ ideo hodie frequentatur ⁊ cantat pro graduali alla: nec flectunt genua: p̄t net em̄ ad octauā. Gl̄iale q̄ꝺ est q̄ quotiēs ꝺe tpe i ꝺie gr̄e materia laudis assumit: aut ꝺies ad octauam refert genua nō flectimus: sed in oꝛnib⁹ stātes collatā nobis gr̄az ⁊ cōferēdā gloriā, p̄stemur vt cū olim essemus fut curui: nūc fracto iugo ꝺemon⁹ erecti vt in ꝺñicis ꝺiebus ⁊ sctoꝝ natalitijs ⁊ paschalibus inclinare tñ capita possimus ⁊ mulieres ꝺeotas ad monumētū veniētes imitemur.

De ꝺie ꝺñica sancte trinitatis. Ca. cxiij.

A Festa sancte trinitatis.

In plerisq; locis in octaua pēthe. fit festū sancte trinitatis. Postq̄ ei celebrata est festiuitas patris in natiuitate: qz natiui natalis pacis est festū filij in pascha ⁊ festū spūs sancti in missiōe sche ⁊ ipsius merito in octaua pēthe. fit festū coꝛū: sz trinitatis vt ostendat q̄ tres p̄sone sunt vnus ꝺeus ⁊ trini tatis q̄rti ꝺiuinarū simul. Scōa causa est qz ad inuocatio nē sancte trinitatis ꝺat in baptismo spūs sctūs vt premissum est. Tertia causa est vt ostendat eccl̄a filijs suis illū a quo sunt oīa bona cui⁹ hz imaginē ⁊ cui⁹ ꝺz habere similitudinē: vez ꝺei ⁊ sctē trinitatis quā semp laudare ꝺebem⁹. ⁊ qz tota ītētio est laudare ip̄m: iō in q̄busdā eccl̄ijs in singulis antiphonis laudū ꝓponit versiculus q̄ laborē significat ad oīnendū q̄ toto labore totoq; nixu ꝺebem⁹ xp̄i. antinos vertere ad laudādū ꝺeū ⁊ sāctā trinitatē ⁊ eo ꝓpter ꝺemodo fit in quibusdā eccl̄ijs in festo btē Marie q̄rtū ꝺā in antiphonis laudū ꝓ eo: qz ipsa se totaz vertit in laudem ꝺei. Uñ tunc in euāgelio ꝺr. Maria aūt cō seruabat oīa verba hec cōferens in coꝛꝺe suo: ⁊ qz ipsa p̄mū legiata fuit in virginitate: ipsa em̄ est virgo virginū in antiphonis q̄z ꝺe beato Laurē. ⁊ ꝺe beato Pau. ⁊ ꝺe beato Stepha. ꝓponunt q̄ꝺ versus antiphonis ad maiorē laborē notandū quem in suis martyriis sustinuerūt. Beatus ei Laurē. grauius ceteris passus est. Unde beatus Sixtus ꝺixit ei. Maioza tibi ꝺebent pro xp̄i fide certamina. Beatus xo Pau. plus ceteris laborauit p ꝺicādo ⁊ btūs Stepha. pro xp̄i fide primus martyr extitit.

Universidad de Sevilla

hz in hoc est diffrētia: qz in nocturnalib⁹ antiphonis ihs de bō Laur⁹ mittunt: qz passio sua de nocte ꝓsumata est vñ dixit. Media nox obscurū nō hz. t uerū. Nō est in uēta in me iniqtas: t ita apparet ꝙ tor⁹ sint sacrificiū laudis. Vñ semp dicebat. Sras tibi ago dñe. Mane vero corpus eius cōditū fuit: t ideo tñ in nocturnalibus t nō laudū antiphonis ꝛficuli ꝓponunt. ¶ Versus qz versus labore t boni opis fructū significāt, put tactū est in ꝓmi. qn to partis, uertte in dieꝝ sctoꝝ natalicys specialiter ꝓmittunt antiphonis: ad notādū ꝙ ipsi excellētius laborez t bonoꝝ operū fructꝰ suis natalicijs t martyrijs ꝓmiserūt. ¶ Itē in ḋhusdā ecclīs antipho. de martyrio btī Pe. ꝓpostere ꝓponunt Xſi. ic qz ipse pcipit vt in cruce caput suū ad terrā Xti rec. Hanc Xpus tropi vocant ꝙ quasi laudes ad ānt̄iphonas ꝙueribiles. Tropos eñ grece ꝙuersio dr latine: qz ergo semp sanctā trinitatem laudare debem⁹: tō ad missaz dr introitus: Bñdicta sit sancta trinitas. quē alchuin⁹ sumpsit de Thobia. xij. posi modū seqr epla de Apo. Vidi ostiū aptū in celo t in circuitu sedis. i. ecclesie q est sedes dñi. mare vitreū. i. baptismū i quo submergūr oēs egyptij id est oīa pcā. Et no. qz dicit mare vitreū pp corporis fragilitatē t ꝓspicuitatē quā recepit in baptismo: t est in circuitu qz ad eccliā venire n̄ possum⁹ nisi p baptismū: sequr. Simile cristallo: qz q̄ prius erāt aq̄ fluxibiles sunt p gratiā i baptismo acceptā firmi sicut cristallus q̄ fit ex aqua ꝓgelata t diutur ne gelu in naturā lapidis ꝓsolidata. Et hec ē vna causa quare in hac die legit hec epla: qz in eo dr ō baptismo i quo p īuocationē trinitat⁹ dant̄ septē dona spūs sct̄i. Scda rō est: qz in ea inuitamur ad laudes trinitat⁹ cū ibi sequar ꝙ alia plena oculis ante t retro. i. ꝓlatis dabāt̄ gloriā t honorē t bñdictionē ēdenti sup thronū viuēti in secula seculoꝝ Sedēs aūt sup thronū est deus trinitatis. Vñ seqtur. Et ꝓcidebāt viginti quatuor seniores in facies suas mittētes coronas añ eū: hoc significat ꝙ oīa bona nostra debemus attribuere ei. ita ꝙ oē illud ex q̄ meremur coronā sequr: t nō habebāt requiē dicētia. Sāctus sctūs sctūs: t ideo in introitu t in aliis officijs toties repetit. Bñdicta sit sctā trinitas: t ꝓpter hoc rūsorij siue etiā graduale qđ rñdet eple ē. Bñdict⁹ es dñe q̄ itueris abissos. Dañ. iij. c. Vers⁹ est. Bñdicite deū celi. Thobie. xij. c. et alla. Bñdict⁹ es dñe tc. offer. Bñdictus es dñe. Et postcōmunio. Bñdicim⁹ deū celi tc. Thobie. xij. c. Euāge. est. Erat homo ex phariseis Nicodem⁹. in quo habet de baptismo q̄ in inuocatiōe sancte trinitatis sanctificat baptizatos. ¶ In aliis Xo eccle sijs dr epla. Gaudete pfecti: q̄ est ad Corint. vlt. c. Et in aliis dr. Vidi ostiū: q̄ est Apo. iiij. Et euange liū. Cū venerit paraclyt⁹. Jo. xiiij. c. Sciēdū est ꝙ cte trinitat⁹ historias de sancta trinitate: t de inuētione sancti Stephani cōposuit sanct⁹ Stephanus laudicen. ¶ Rursum cū Attyla rex q̄ xpianos psecutus est vere oīa volumina xpiane religionis destruxisset Alchuin⁹ magister karoli t Ludouici filij eius rogatu bonifacij archiepi magūtini multa de eccliasticis officijs cōscripsit. Unde t magūtin⁹ concilio approbante: vt habet de ose. di. v. instituit ꝙ a festo pasche vsq̄ ad dñicam istam tres tantuz dicerent lectiōes: t hac die de trinitate cantari vsq̄ ad dñicam sequentē: t tunc incipere. Dñe in tua miseri-

Tropus qđ est.

Historia sancte trinitatis.

Esa. vj

Apo. iiij.

co: dia tc. Et cōposuit officiū de trinitate: vez rñsorij: antiphonas: missam t sequētiā que oīa obrulit Alexan. pape. Illevero respōdit nō esse celebrādum festū de trinitate sicut nec de nativitate. Mā singulis diebus sit festū trinitatis t vnitat⁹: qz semp dicit: Gloria patri t filio t spiritui sancto. t ꝓmissas historias t offīa nō admisit extra de fe. c. ij. Ne rū supueniēte hereſi arriana fere fuit fides trinitatis ex incrā: sz hilari⁹: eusebi⁹: t ambro. restituerunt. Cōsensit igitur eadē de causa Greg. magn⁹ vt de trinitate specialia cantaremus: t ecclias in ipsi⁹ honorē edificarem⁹. Exinde q̄ est ꝙ de historia trinitatis inuenit varia consuetudo. Alij nāq̄ nō vtunt ea sequentes reprobationē Alex. pape. Sz in qualibet dñica ab octa. pēthe. vsq̄ ad aduē tū cantāt in nocturnis nouū respōsoriū de trinitate: nisi festū aliquod impediat vt eā cōfiteant̄ur p quam saluant̄: t in missa alla eam hilariter ꝓsentes: vt dictū est sub quarta parte sub ti. de alla Alij Xo vtunt ea cantantes eā in hac prima dñica sequētes primā institutionē alchuini. Alij ponūt eā in fine tpis declinatiōis. s. in vltima dñica: vez ante dñicam de aduētu sequētes vltimā probationē Hze. Romani ergo nunq̄ de trinitate celebrāt festū: nec etiam has octauas faciunt sed in prima dñica post penthe. incipiunt historiā Preparate. seu Deꝰ oīm. Alij vero celebrāt hodie de octa. s. de spū sancto. t ponūt cādē epistolā t idē qđ ꝓdixim⁹ cuāgeliū ꝓpter baptismatis sacrm cereris observatis sicut i die pēthe. Celebrāt aūt octauā ad innuandū pfectionē vel ꝓsūmationē operū sct̄i spūs p septē eñ dies opatio gratie septiformis in octaua Xo ꝓsūmatio dclarat. Et qñ in octaua redit ad caput: ideo oīa sicut in die festo a vespera i vesperā: in ipsis vesperis t trib⁹ nocturnalib⁹ psalmis observant. De his octauis Aug. dicit. Celebratio nē octauarū feriarū noui hois celebramus. Baptism⁹ neophitoꝝ licet in sabbato peragāt: ad illū tñ baptismū ptinet quē apli suscepērūt in die pēthe. cuius octaua dies est dñica sequēs. Qui vero ponūt historiā Preparate. seu. deus oīm. meliꝰ faciunt: qz romana sequūtur eccliā nostre peregrinatiōis recolētes: t percurrētes historiā. Mā per septuagesimā significam⁹ expulsionē generis humani de patria paradisi: p quadragesimā fuit utē ppli sub Pharaone. per pascha imolationē agni. per quadraginta dies paschales q̄draginta ānos in deserto: p rogatiōes terre ꝓmissionis ingressionē: per. vij. dies pēthe. in ḋhus. vij. dona diuidunt terre dare diuisionē. p tps q̄ ab hodie seqr significamus populi afflictionē t gubernationē factā per iudices t reges: ideoq̄ sequūtur quatuor libri regū ꝓut in sequēti titu. dicetur.

Ozeas libroꝝ biblie

Gal. v

Ephe. 6

Diuersi ritus de celebratione offīi cū sctē trinitatis.

Dauid nobis in exēplū ꝓponit̄ trib⁹.

ij. Re. vj.

Fūda Dauid quid Gat.

¶ De prima dñi post pēthe. Cap. cxv.

Hic dicendū restat de prima dominica post penthe. que est vna de principalibus dñicis: t incipit hic quartum tps biblie pegrinationis: qz sumus in via venie ḋ ab eo ad patriaz. Sz qz hostes habemus ciestapriusq̄ illuc perueniam⁹. s. carnē mūdū t diabolū: ideo legit de libris regū in ḋhus agit̄ur de bellis t devictoriis: vt imitemur ad pugnā fortiter contra hostes vt victoriam habeam⁹: sicut iudei de philistheis t randē gloriemur in cetu qz nō est nobis tñ lucta aduersus carnē sz etiā aduersus aereas prātes. vñ primo dicim⁹ in vespe ris. Bñdict⁹ dñs deꝰ meus tc. Historia est. Deus oīm. Secūm Ro. Preparate. Sz qz bellū sine dissentiōe nō bene geritur: ideo sequēti tpe subiungūtur libri Salomonis. Itē qz insurgūt vitia cōtra q̄ necessaria est patientia: ideo subsequēter subiungitur historia de Job. recte ergo imitamur ad pugnā: qz post q̄ digni sum⁹ in numero iustoꝝ haberi p libri numeri iā plectū t in statu pfectionis p nouā legē. s. deuter. in quo hz. Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo t ex tota alia tua. et sum⁹ sub Jesu p libri Josue: t sub iudicibus. i. ꝓlatis per libri iudicū: t sumus sine acceptatione personaruz p libri Ruth: q̄ fuit moabitis: restat tñ pugnare: qz tñc magis tētat diabol⁹: t sic ordinanē libri reguz in ḋh⁹ tractat̄ de bellis ipsoꝝ ad alios libros. Adaptanē etiā t alr prie q̄tuoꝝ dñice q̄tuoꝝ librisregū. put dicē sub. iiij. t sub. vj. t sub. xv. dñicis. Legitur aūt in tali tpe t post missionē. s. s. t post festum trinitatis: qz qñ accipimus gram. s. s. ex tunc sumus similes deo: t filij sumus summi regis t ꝓsequēs sumus reges. Vñ in Apoc. Fecit nos reges t sacerdotes deo t pri suo tc. Pet. i canonica. Vos estis gen⁹ electū regale sacerdotiū tc. Extra de sac. vnc. ergo cū simus reges t habeam⁹ aduersarios nō restat nisi vt regn⁹ nr̄m defendamus: qz ex hoc nobis inuidet diabolus: qz ad illud regnū sum⁹ assumpti vñ fuit detectus: t tō nobis grauis imminet pugna. Hēpe oñditur nobis Dauid in exēplū ꝙ vicit p humilitatē t per humilitatē mētis t vnctꝰ fuit ter. ¶ Primo a Samuele in bethleez in signū regni. ¶ Scdo sup domū Juda in regem sup tribu Juda a viris Juda in ebron. ¶ Tertio iterū in ebron t in cōfirmatione regni sup totum israel. Similr nos si dñi pugnabim⁹ ter mun gemur. ¶ Primo i baptismo i signū regni. ¶ Scdo in confirmatiōe. ¶ Tertio in paradiso qñ regnū nr̄z cōfirmabitur. Saul nobis ꝓponitur in exēplum q̄ per inobedientiam amisit regnū. vñ non simus inobedientes sicut ipse fuit: ne ꝓdam⁹ regnū eternum. Dauid aūt fuit humilis in oīb⁹ operib⁹ suis qđ patet. qz cum luderet coraz archa dñi in durus ephot lineo: depositis regalib⁹ vestib⁹ despexit eū Michol filia Saul dicens et: q̄ nudat⁹ fuerat sicut vnus de scurris: t ille rñdit: ludam t vilior fiā añ dñm q̄ elegit me tc. Itē qñ venit ad eū nathā pro pheta t redarguit eū de pcō suo publice penituit. ¶ Item iucunditatem mētis habuit: t oīa bona a se facta ad deum retulit vñ de eo cantat ecclesia. prevaluit dauid in philistheuz in funda t lapide in nōie dñi. Ecce exultatio in deo. Nō eñ in se ꝓfidebat. Funda Dauid est predicatio p quā fundā predicatiōis ejcitur diabolus de cordibus hoim cū p durā reprehensionē incutitur timor t cōcipitur pnia: lapis Xo dura reprehensio est: qz ergo hmōi victoria hz p humilitatē. ideo ad missam ēcipit introitus. Dñe in tua mia speraui. Ecce humilitas Dauid. exultauit cor meū ecce mētis iucūditas p hec duo vincit pugna: t q̄ ille solus vincit q̄ nihil sibi sed oīa bona sua deo attribuit t sperat in eo iō bene seqr oro. Deus in te sperantium tc. postea sequitur epla de charitate. Deus charitas est tc. j. Jo. iiij. c. q̄ p charitatē reges sum⁹: t p eam facimus bona opera meritoria regni p q̄ regnū nostrū defendimus t cōseruamus. vñ seqtur in hoc. Apparuit charitas dei tc. post. Deꝰ charitas est tc. ibi etiā oñdit q̄ diligere debem⁹ deū t ꝓximū. Iterum ait. Nō q̄dā erat dives. Luc. xvj. c. ostēditur ꝙ nō debemus diligere diuitias p diuitē q̄ induebatur purpura t bisso: t p penā eius: vt ex hi dr. Eccle. v. c. q̄ amat diuitias fructum nō capiet ex eis. qui amat. s. amore libidinoso. naturali. Novel charitatiuo pōt: qz diuites cū iustitia t bonis operib⁹ nō obiscimus. xxx. di. hoc scripsim⁹: habet eñ in cuāgelio de medico lazaro in cuius ꝓsona incipit graduale. Ego dixi dñe miserere mei. t seqr versus de operibus mie. Beatus q̄ intelligit sup egenum et paupere. i. intelligit t ꝓcogitat illud qđ est lege no t paupere. s. egestas t pauptas vt ei subueniat. dicit eñ Grego. ꝙ debem⁹ eos vocare patronos t amicos nros: ꝙ etiā fratres nostri sunt: t sic facere nobis amicos de mām̄ona iniqtatis t de male acqsitis: vt cū defecerimus p morte recipiant nos in eterna tabernacula. hoc nō fecit diues ille epulo t qz in alia noluit paupi subuenire: tō cū eo distinctissime fecit dñs: vt nō posset hz guttā aq̄ ad refrigeriū lingue: t tō seqr alla. Deꝰ iustus in. for. tc. postea seqr offer. in ꝓsona medici. s. Introdz voci oſonis mee: t qz nō obtuiſcit deꝰ oſones pauperū seqr postcōio. Narrabo oīa mirabilia tua psal. di. tc. in ḋhusdā tñ ecclīs legit hodie cuā. Estote misericordes: qđ est Luc. vj. c. t est sciēdū ꝙ vrbanus papa gr̄tus statuit fieri festū de corpe xpi. vsq̄ria post hāc dñicā pcedēs magnā indulgentiā tam clericis officiantibus ꝙ ppls conuenientibus ad diuina: put in officio sup hoc ordinato habetur.

¶ De scda dñica post pēthe. Cap. cxvj.

Ictū est ꝙ prima causa q̄ defendimus regnū nr̄m est charitas q̄ dilatat p̄sideratione eternaz nuptiarū de qb⁹ in Apoc. Btūs q̄ vocat⁹ est ad cenā nuptiaz agni. vñ in hac scda dñica hz de hmōi cena in cuāgelio Lu. xix. c. Nō q̄dā fecit cenā magnā t vocauit multos: t misit seruos suos hora cene dicere iuitatis vt venirēt tc. hora cene ē ex q̄ porta paradisi apta est p xpm. seqr. t ceperūt se oēs simul excusare. Mā primus dixit. Villā emi t necesse habeo videre illam. Scds dixit: iuga boum emi q̄nq̄: t eo ꝓbare illa. Tertius Xo dixit: vxorē duxi: t ideo nō possum venire. Dñs Xo dixit ad seruū. Vade t ꝓpelle intrare vt dom⁹ mea impleat. Multos eñ ꝓpellit intrare p tribulationes: illi Xo q̄ vocati fuerant nō venerūt: qz auari q̄ primū se excusant: supple: vel gulosi q̄ p scōm: t luxuriosi q̄ p tertiū intelligūr: hac cena se reddūt indignos: vñ Xpus. Villa boues vxor cenā clausere vocatis. Mūd⁹ cura caro cclī clausere renatis. Et qz in hoc tīsi se reddūt indignos: ideo dñs alios vocat. Ex Xo p consideratiōe huius cene dilatat charitas: et qz dñs ꝓtegit hōres charitatē: ideo incipit introitus. Factus est dñs protector meus: t eduxit me in latitudinem charitatis. Sequitur versus de charitate. Diligā te domine fortitudo mea tc. In oratiōe vero petit charitatez sancti nominis tui tc. In epistola. Molite mirari. j. Jo. iij. c. habetur de vita eterna per cui⁹ intuitum amor concipit: t seqr in fine de charita te. Filioli nō diligam⁹ Xbo neq̄ lingua: sed ope et veritate. Hec est lingua dolosa: qua dicūt amatores mūdi. Rogo te habe me excusatuz. Dicūt etiā mūdi.

Lingua amatorū mūdi dolosa.

Universidad de

uire nō curāt. Et attende q̄ duo primi excusant se
Per primum em̄ supbi intelligūt. Per scōz oēs
q̄ delectant in q̄nq̄ sensibus corporis. Per tertiū
xo luxuriosi q̄ se nō excusant q̄ non habent cor: sī
cut habet in Osee. iiij. ca. Fornicatio vinū z ebrie
tas auferunt cor. Magis em̄ absorbet hoiem for
nicatio q̄ superbia vel auaritia. Ut ergo vt dictū
est lingua talium excusantiū se dr lingua dolosa: iō
ecclia a lingua dolosa petit se liberari in rūsorio.
Ad dñm cum tribularer clamaui: z exaudiuit me.
In ver. Dñe libera me ꝛc. Et q̄ pfect⁹ est q̄ nō pec
cat in lingua: iō in scō tono cātat. Postmodū se
q̄tur alia sūr de charitate. Diligā te dñe fortitudo
mea ꝛc. Ut xo cōsideratione vite eterne concipit
charitas visa cena petit cōuerti in offertorio. Cō
uertere dñe z eripe. Et q̄ ibi cantabim⁹ vocaliter
vt ait Cassiodor⁹ sup psalmistā. Oēs spūs laudet
dñm: non erit ibi tm̄ cena sed maxima solēnitas.
Ām in trenis pro. c. Vie syon lugēt: eo q̄ nō sint
q̄ veniant ad solēnitatem. Ideo in postcōione pro
mittit se cantaturum ibi dño: dicens Cātabo do
mino q̄ bona tribuit mihi z psallam ꝛc.

A Exponitur euāgelium huius dñice.

¶ De dñica tertia. Capitulū. cxvij.

Ertia cā quare inflāmamur ad defen
dēdū regnū nr̄m: est cōsideratio beni
uolētie dei: qua nos custodit z diligē
ter gr̄it: ideo in euāgelio huj⁹ dñice.
Erāt appropinquātes. Luc. xv. c. hf.
Quis ex vobis hō habēs cētū oues/
i. angelos z hoīes: z si pdiderit vnā. s. hoīem. nōne
relinqt nonaginta nouē in deserto. i. in celo z va
dit q̄rere pditā ꝛc. aut q̄ mulier habens dragmas.
x. s. āgelos z hoīes. z perdit vnam. s. hoīem in quo
imaginem suam depinxerat nōne accendit lucer
nam. i. naturaz humanam in qua lumen deitatis
posuit vniendo se ei z querit diligēter donec īueni
at: z cum inuenerit vocat amicas z vicinas di
cēs eis. Cōgratulamini mihi: q̄ inueni dragmaz
quam perdideraī. Ita dico vobis gaudiū est in ce
lis an. dei su. v. pec. pe. agen. Ecce quāta est beni
uolētia dei erga nos. Ista em̄ beniuolētia accēdit
in nobis charitatem. ¶ Quia xo ad nuptias eter
nas nō intrāt superbi neq̄ luxuriosi neq̄ auari: vt
p̄missum est: ideo introitus huius dñice. Respice
in me ꝛc. z dicit vide humilitatem meā cōtra sup
biam z laborem meum cōtra luxuriam: q̄ inops
z paup sum ego contra auaritiā. z ppter predicta
monet nos Pet. ad humilitatem dicens in epla. j.
pe. vl. c. Humiliamini sub potēti manu dei vt vos
exaltet ꝛc. Et post seq̄t ibi. Sobrij estote z vigilate
in orationibus. q̄m ad. ve. di. tam. le. ru. cir. q. quē
de. ¶ Et q̄ tantam curam habet dñs de nobis: iō
in graduali inuitat nos ecclia dicens. Iacta cogi
tatum tuum in dño z ipse te enutriet. xsus. Dum
clamarem ad dñm ex. vocem meaz ꝛc. ¶ Alleluia
est dñe refugium. Offer. est. Sperant in te omnes
qui te nouerunt ꝛc. q̄ de sperantibus in se habet
curam. Quia xo dominus non inuenitur nisi q̄s
poeniteat: cum xo q̄s penitet ad dñm clamat: ideo
sequitur postcōio. Clamabo. ¶ Rursus hoc offm̄
est de penitentia: sicut apparet ex ipsa cōione et ex
euāg. vbi per Dauid intelligitur q̄libet penitens:
vbi dr. Gaudium est in celo sup vno pec. pe. ag. ꝛc.
z ex introitu: z alijs z ideo cātatur circa festū bea
ti Jo. bap. q̄ legit pplm ad pniam puocasse.

¶ De dñica. iiij. post penthe. Cap. cxvij.

A

Arta cā qua defendim⁹ regnū nr̄m
sunt opera mie. Unde in euāge. Luc.
vj. c. q̄ legitur in hac quarta dñica i
q̄busdā ecclesijs dr. Estote misericor
des sicut z p̄r vester misericors est. Et
post seq̄t. Mensurā bonā z cōfertam
z cogitatā z suffluētē dabūt in sinū vr̄m. ¶ Quia
xo non pōt hō opera mie facere nisi prius illumi
netur a deo: ideo incipit introitus. Dñs illumina Cāt. vj
tio mea. Et q̄ per opa mie est ecclesia terribilis vt
castrorum acies ordinata: sicut dr in cāticis cāti
corū sequit xsus. Si exurgāt aduersum me castra
nō timebit cor meū: z si exurgat i me ꝓlium ꝛc. Post
ea petit in collecta miam q̄ram dandi eleemosy
nas: cū dicit. Protector i te sperātiū de⁹ ꝛc. ¶ In ps. 26
epla xo. Existimo. q̄ est ad Ro. viij. c. oñdit pmium
vbi dicit apls. Nō sunt ꝺdigne passiōes huj⁹ tpis
ad futurā gl̄iaz q̄ revelabit in nobis. Et post seq̄t.
Et oēs creatura ingemiscit expectās revelationē
filioz dei. Et vt hāc gl̄iaz ecclia possit adipisci: pe
tit in rūsorio veniam de peccatis. Propitius esto ps. xc.
pctis nostris dñe ꝛc. ¶ Seq̄tur alia. In te dñe spe
raui: q̄ in te sperantibus propitius es. Ām psal.
q̄m in me sperauit liberabo eum. Adaptant etiaz
iste quatuor p̄cedentes dñice quatuor libris regū
sic. In primo em̄ libro habetur quō Dauid inuict⁹
fuit. Unde in prima dñica incipit introit⁹. Dñe in
mia tua speraui. Et in rūsorio h̄r. Et vn̄xit me vn
ctione mie sue z oleo exultatiōis. Ām sequitur in
introitu. Exultauit cor meū in salutari tuo. et ita
oñdit se vnctū oleo letitie p̄ miam dei. In scōo li
bro habetur quō liberat⁹ fuit ab inimicis z vnct⁹
bis vt haberet latitudinem regni. Ām in scōa dñi
ca incipit introitus. Factus est dñs ꝓtector me⁹
z eduxit me in latitudinē vt late regnaret. In ter
tio h̄r quō mortuus fuit. Ām in tertia dñica vtitur
ecclia voce decedētiū dicēs. Respice in me z mise
rere mei. z in xsu. In te dñe speraui. In quarto li
bro habet de prophetis qui illuminati sunt a deo
vt viderent ventura: z ideo in quarta dñica dr in
introitu. Dñs illuminatio mea.

¶ De. v. dñica post penthe. Cap. cxix.

B Quid sit re te bti Pet.

Uinta causa qua defendimus z obtine
mus regnum nostrū est pax cum inimi
cis ecclesie: z patiētia in aduersis. ad quā
inuitat nos btūs Pe. in epla huius q̄nte
dñice. Oēs vnanimes. j. Pet. iij. c. dicēs z nō red
dentes malū p malo ꝛc. Ām in euange. h̄r de rete
beati petri. Sed multi sunt q̄ rumpunt rete beati
petri. i. concordiam z vnitatem fraternā. z ideo in
ꝑsona tolerantium incipit introitus. Exaudi dñe
vocem meā qua clamaui ad te ꝛc. xsus est. Dñs il
luminatio mea ꝛc. Illuminat⁹ em̄ a deo saluatur
ab hostibus q̄ sperat in eo. Pro predicta aut̄ pa
ce cū inimicis ecclie impetrāda orat ecclesia i col
lecta dicēs. Da nobis q̄sum⁹ dñe vt z mūdi cursus
ꝛc. In aliq⁹ tm̄ ecclijs dr. Deus q̄ diligētibus te
ꝛc. ¶ Seq̄tur euangelium Luc. v. c. Dum plurime B Pred
turbe irruerēt in Jesum ꝛc. vbi seq̄t. Preceptor p ca
tota nocte laborātes nihil cepim⁹. Tales q̄ labo rant i nocte z nihil capiūt: sūt q̄ p frenis pdicāt. seq̄t. In xbo tuo aūt laxabo rete. hoc facit q̄ hz sci res q̄
entiā z vitā: tales em̄ ꝛcludit multitudinē piscīū co p ter
prosaz. vñ i pncipio tot capti sūt boni z mali q̄ re- nis pre

dicant nihil capiunt.

te rumpitur: per q̄ sīgnificatur q̄ ecclesie vnitas
in hac vita rūpit a quibusdā: sed post resurrectio
nē capti sunt multi: z tm̄ non est scissum rete p q̄
significant boni qui nō scindūt vnitatē eccle. Et
iō in offertorio dicit ecclia se laudare deū q̄ quātū
ad bonos filios dedit eis intellectū vt nō rūpant
rete. i. vnitatez eccl̄ie. Bñdicā dñm qui mihi tri
buit intellectū. in postcōione vero dicit ecclesia se
opari vnitatē z hāc petere a dño. inqt. Unū petij a
dño: iz em̄ plura petat quotidie tm̄ oī vnuz petere:
q̄ ad vnū finē. i. ad habēdū a deo oīa petēda petit
z hoc est q̄ ibi sequit. Hāc requirā vt inhabitē in
domo dñi oībus diebus vite mee. hoc iō dicit q̄
tunc legit Paralipomenō. i. verba dierum qui hz
candē materiā cū libro regū: z significat q̄ qui in
dieb⁹ suis bñ rexerit se habebit dies eternitatis.
Et attende q̄ hoc officiū cantat circa festuz beati
Jacobi sicut dr in euangelio: relictis retibus se
cutus est dñm: z factus est piscator hominū. i. sup
plantator re z nomine vitiorum.

A Expositio misse huius dñice.

¶ De sexta dñica post penthe. Cap. cxx.

Ita vero nō valēt oīa ꝺdicta nisi fiat
ēt plena iustitia fidei z in nouitate vi
te: iō in hac sexta dñica legitur scōs li
ber paralipomenō vbi habet q̄ cōfor
tauit dñs Salomonē: per q̄ significa
tur q̄ dñs spūaliter suos confortat dā
do eis fortitudinē: iō dr in offō huius dñice. Dñs
fortitudo plebis sue protector ꝛc. versus est. Ad te
dñe leuaui aīam meā: q̄ ab ipso est oīs fortitudo: z
tunc bñ regimus regnū nr̄m q̄ maxime sit sī ten
dat homo ad promissiones dei. vnde dr in oratio
ne. Deus qui diligentibus te bona inuisibilia pre
parasti ꝛc. in epla autē quicūq̄ baptizati sum⁹ ꝛc.
ad Ro. vj. c. hortat nos paulus vt in nouitate vite
ambulemus. aliter enim nihil valēt alia. z vt hoc
possimus orat ecclesia in rūsorio. Conuertere dñe
ali quātulum ꝛc. illevero qui ambulat in nouitate
vite preparat se ad laudādū deū i p̄senti: z in futu
ro. vñ sequit alia. Te decet hymnus deus in syon.
Ad hāc orationē vel perfectionē hortamur in euā
gelio Mat. v. c. Misi abūdauerit iustitia vestra ꝛc.
Et sequit ibi. Si offers munus tuū ante altare ꝛc.
Et q̄ non pōt homo hoc facere sine auxilio dei: iō
orat i offertorio. Perfice gressus meos in semitis
tuis ꝛc. Et q̄ talis pōt offerre: iō sequit in postcō
munione. Tollite hostias ꝛc.

A Qui libri sapientiales in augusto legūtur.

¶ De septima dñica post penthe. Cap. cxxj.

Equit septima dñica in qua legunt li
bri Salomonis: vt parabole ꝛc. Canti
ca libri sapie quē philo cōposuit z ec
clesiastic⁹ quē Jesus fili⁹ Sirach edidit
z tm̄ Salomoni attribuit. Hi libri qui
sunt de operib⁹ sapiētie salomonis le
gunt a calēdis augusti vsq̄ ad calendas septēbris
q̄ messis iste calidus est z estū ſignificat vitioz in
quo nos oportet sapiēter regere: sicut i medio na
tiōis p̄aue z peruerse: vt q̄ messis iste. s. augustus
sextus est. vnde sextilis ante augustū Cesarē voca
bat. z verus noster Salomon in sexta etate venit
qui fecit vtraq̄ vnū: qui fuit dei virtus z dei sapiē
tia: q̄ docuit nos sapiēter viuere z docere. Hic est
xp̄s rex regū: q̄ septē panibus z paucis piscibus vt
legit in euāgelio hodierno: satiauit eos q̄ de lōge
venerāt: z eū triduo sustinuerāt. ¶ Rursus in hac

dominica incipit ecclia pabolas Salo. Post festū
em̄ trinitatis legit liber regū. q̄m homo q̄ trini
tatis ſmilitudinē habet fit rex z sacerdos. vñ pre
ponunt ei exēpla de regibus z sacerdotibus: sicut
sub prima dñica dictū est. Postea xo sequūtur li
bri doctrinales: preponūtur em̄ exēpla doctrinis
q̄ plus mouēt facta q̄ dicta. Inck. j. Cepit iesus fa
cere z docere: z sic ordinātur libri ad sc̄m ut p̄
cedāt libri exēplares regū z paralipomenon: z se
quāt̄ur libri doctrinales salomonis: q̄ doctrina ē
refectio spūalis de quo habet in euāgelio huius B
vij. dñice de hoc dicetur sub dñica. xj. z. xij. Et q̄ Expo
huic doctrine bonis opibus rūdere debem⁹ ꝛcipit nitur
introitus. Oēs gētes plaudite manibus. Et btūs missa
Paul⁹ inuitat nos i epla ad Ro. vj. c. vt rūdeam⁹ huius
illi doctrine seruiēdo deo dicēs. Humanū dico p- dñice
pter ifirmitatē carnis vestre: vñ in q̄busdā ecclijs
sequtur rūsorium. Beata gēs cuius est dñs deus eoz
id est q̄ deū habet p dño ei soli seruiēdo. z seq̄t ver
sus. Verbo dñi. i. doctrina dñi celi firmati sunt. i.
maiores sicut apostoli z alij sancti. Sequit in qui
busdā ecclesijs alia. Attēdite populе meus legez
meā. lex est illa refectio. illa aūt refectio ostendit
in euāgelio Marci. viij. Cū turba plurima ꝛc. et
est notādū q̄ ibi dicitur q̄ ꝺdā de longe venerūt
sc̄z illi q̄ de peccatis enormibus redierūt z peniti
erunt. q̄ em̄ in peccato mortali est nō habet q̄ mā
ducet. Erāt aūt quatuor milia. sc̄z habētes q̄tuor
cardinales xrutes z comederūt z saturati sunt: q̄
lex dñi satiat: z remanserūt septē sportе. s. predica
tores hītes septē dona spūs sancti. z reficientes
alios. in alijs xo ecclijs legit euāgelium. Attēdite a
falsis pphetis: q̄ xo habēs doctrinā vidēt in ꝓ
piculo sit cōstitut⁹. Videt em̄ se esse i fornace baby
lonis in offertorio. Sicut holocaustū ꝛc. Dañ. iij.
cap. petit se liberari: z vtitur voce trium pueroz. In
postcōmunione vero. Inclina aurem tuam ꝛc. pe
tit liberationem accelerari.

¶ De octaua dñica post pēthe. Cap. cxxij.

A

Equit octaua dñica in qua docet nos ec
clesia vitare oēm vanitatē. Hic em̄ dr eē
effect⁹ doctrine. si nobis q̄ i doctrina do
cet nos fieri spūales: z remoueri a corpa
libus desideriis ad similitudinē btē virginis cuius
festū instat. Ām introitus incipit. Suscepim⁹ de⁹
misericordiā tuā. i. filiū tuū Jesuz xp̄z nobis ex mi
sericordia datū in medio tēpli tui. i. in cōmuni ec
clesia tua: fin nomē tuū deus. Deus em̄ vbiq̄ nosci
tur. sic z laus tua i fines terre. i. vbiq̄. Cēplū etiaz
est btā virgo: in quavere suscepimus dei misericor
diā. Unde circa eius festū rationabiliter p̄s can
tamus offm̄ em̄ sit templū dñi z sacrariū spūs sc̄i.
Sequit epla ad Ro. viij. debitores carni nō sum⁹:
vt fm̄ carnē viuamus ꝛc. in qua docemur ꝺculca
re oēm carnalitatē: z ad oñendum q̄ hoc possu
mus: sequitur. Non em̄ accepistis spūm seruitu
tis iterū in timore: sed accepistis spūm adoptio
nis filioz: quo gustato desipit omnis caro. Sed q̄
non possunt hec fieri nisi dñs protegat ideo orat i
graduali. esto mihi in deū ꝓtectorē. ¶ Rursus q̄
nō pōt habere hec omnia: misi q̄ gaudet in dño iō
sequit alia. Exultate deo adiutori nr̄o. gaudiū em̄
spūale excludit oēm carnalitatē. Ut xo q̄dā sūt vi
ta casti z hūiles sz ficte: ab his docet cauere i euā- Psal.
llo Mat. vij. c. Attēdite a falsis pphetis q̄ ꝓtēdūt xvij.

castitatē ⁊ sunt luxuriosi. Vel ꝓpter humanā laudem sunt casti sicut statue virgines: quibus dicit. Amē dico vobis nescio vos. Sed domin⁹ vere humiles saluat. Unde sequitur offer. Populum humilem saluū facies domine ⁊ oculos superboꝝ humiliabis. Quia vero per delitias spirituales oīa conculcamus: ideo dicitur in postcommunione. Gustate ⁊ videte quoniam suauis est dominus.

¶ De dñica.ix.post penthe. Capᵇ.cxxiij.

A Exponitur missa huius dñice.

OStmodū sequitur nona dñica in qua legit liber sapiētie. Sapia aūt est cogitare de celestibus ⁊ leuare cor ad illa. Uñ monet nos ad hoc maxime ꝓpter festū assumptionis beate ẋpi matris qđ instat: qñ. s. assumpta est ī celū. Et qz homo se ꝓprie leuare nō potest. nisi eū dñs trahat: ideo dicitur ī introitu. ecce deus adiuuat me ⁊ dñs susceptor est aīe mee. i. sursuz captor. Sicut eñ ītur ad celestia non passibus corpis ꝭ assimilatione mentis ad deū in quo vitant⁹ omnia mala. de quibus sequtur in epistola. j. ad Corin. x. c. Nō simꝰ cōcupiscentes malox ⁊c. Postea sequit ibi. Fidelis deus qui nō patietur vos tentari super id qđ potestis sed faciet cum tētatione ꝓuentū: vt possitis sustinere. ꝓuus tamē timorem incutit dicēdo. Stare ꝙ se putat videat ne cadat. In graduali xo ꝙ sursum rapit reddat gratias deo dicēs. Dñe dñs noster q̄ admi. est nomen tuum ī vniuersa terra. Quīa elevata est magnificētia tua sup celos. s. nō tm̄ in xpo ⁊ beata virgine. i. sup celos materiales ⁊ spirituales versū etiā in sctis sup celos materiales. In euāge. Luc. xvj. monet vt sī nō possumus ꝓ nos volare ad celū faciamus nobis amicos de māmona iniquitatis id est de diuitijs inequaliter possessis dicēs Homo quidā habebat vilicuz ⁊c. Homo iste sciuit sic per prudētiā carnis disponere ꝙ amotus a vilicatione fuit receptus in domib⁹ dñi: ⁊ hoc ꝓ iniquitatē fraudis sciuit sibi in futurū ꝓuidere: multo magis laudabit domin⁹ eos q̄ dāt eleemosynas qđ est prudētia spiritus: de quo dicit apostol⁹. Est vita ⁊ pax qua homo sibi ꝓuidet ī futuro. Postea sequitur: qz filij huius seculi prudentiores sunt filijs lucis in generatione sua. i. in his que ptinent ad generationē suā. i. circa temporalia. Et ego dico vobis facite vobis amicos de māmona iniqtatis: vt cū defeceritis. s. moriendo. recipiant vos in eterna tabernacula que sunt sua. Uñ beati pauperes spiritu: quoniā ipsorum est regnū celoꝝ: ⁊ qz non tantū per elecmosynas: sed etiam per orationes volam⁹ ad celestia: ideo est alleluia. Dñe deus salutis mee in die clamaui: ⁊ nocte coram te. Qz xo hec tabernacula per opa iustitie habentur. sequitur offertoriū. Justitie dñi recte letificātes corda ⁊c. Quo autez ordine hec fiant ostenditur in postcōmunione. Primū querite regnū dei. Mat. vj. c.

Ro. viij.

¶ De decima dñica post pēthe. Capᵇ.cxxiij.

A Expositio misse huius dñice.

IN dñica decima legit ecclīasticus q̄ incipit Omnis sapientia a dño deo est: vbi ostenditur quia non solum sapientia sed etiam omnia bona sunt a deo ⁊ tō ab eo solummodo sunt petenda: ⁊ ad eum debemus clamare: ⁊ ideo incipit introitus. Dum clamarem ad dominum exaudiuit vocem meam. Et qz debem⁹ ipsum solū orare: sequitur versus. Exaudi deꝰ orationem meā. Et oratio in quibusc̄ ā ecclesijs Pateāt aures mīe tue dñe ꝓcibus supplicantiū. In qua collecta patet ꝙs rogans dignus sit exaudiri. Uñ sequit. Et vt petentibus desiderata cōcedas: fac eos q̄ tibi sunt grata ⁊ placita postulare: ⁊ ostēditur in epla Scitis qñ ⁊c. j. ad Corinth. xij. ca. ꝙ oīa bona sunt a deo: ⁊ ideo ei sunt exhibēde gratiarū actiones. Unde enumeratis oībus donis dicit. Hec aūt oīa operat⁹ vnus atq; idem spūs diuidens singulis ꝓout vult. Sed qz bonuz cito amittit qđ a largiente custoditur sicut dicit Hzeg. iō sequitur responsoriū. Custodi me dñe vt pupillā oculi. Item qz ad illū confugere debemus a quo omnia bona habemus: sequitur alla dñe refugium facti⁹ es nobis. In alijs ecclesijs dz alla. Te decet. Euāgeliū vero qđ est in quibusdā eccl̄ijs. Cū approp̄inquaret dñs hierosolymā. Luc. xix. c. ē de simonia eis qui iniuriant⁹ spiritui sancto/ scz in hoc ꝙ vendunt ea que ipse dat gratis: vel ad voluntatem suā tribuunt: ac si ab illis essent illa bona: ⁊ nō a spiritu sancto. Et nota ꝙ hoc euangeliū in quo hierl̄m destructio predicatur in augusto legitur qz ꝓ⁹ a nabuchodonosor: postmodū a Romanis ī quo mē se destructa fuisse inuenit. In alijs ecclesijs legit Dixit iesus ad quosdam. sequitur ⁊ offertoriū. Ad te dñe leuaui aīam meam. in offertorio autē oīa ꝓpter efficacia oratiōis ⁊ totū offiū. est ofo Moysi sumpta de Exo. qñ rogauit ꝓ filijs israel q̄ fecerūt sibi vitulum cōflatilem: ⁊ incipit. Precatus est Moyses in conspectu dñi dei sui ⁊c. q̄ Moyses seipsum exposuit pro salute populi dicens dño. Aut dimitte eis hāc noxā aut dele me ⁊c. xlv. di. disciplina: ⁊ reducit ad memoriam merita patrum. Memento inquit Abraham' Isaac ⁊ Jacob ⁊c. ⁊ placatus factus est dñs de malignitate quam dixit facere ꝓpulo suo: ⁊ ex hoc ꝓbatur ꝙ sanctox merita nobis ꝓsunt. Et no. ꝙ ī hoc offertorio sit xpox gemi natio: de q̄ dictum est sub scā dñica post epyphaniā in epla. Fiducia talē habem⁹ ꝓ xpm ad deū. ij. ad Cor. iij. c. oñdit apl's ꝙ ofo sua ⁊ alioꝝ bonoꝝ ꝓlatoꝝ nouit te. maiorē hz efficaciā q̄ habuit in veteri testamēto. ꝙ etiā moyses orauit cū fiducia cōfisus de meritis patrum: sed ne videat hoc exarro gātia facere subdit. Nō ꝙ sufficiētes sim⁹ cogitare aliq̄d a nobis quasi ex nobis sed sufficiētia nr̄a ex deo est cui⁹ ministri sumus. in euāgelio xo oñdit ꝙ multū valet ofo ꝓlatoꝝ qđ legit ī q̄busdā ecclesijs. dū trāsiret iesꝰ p medios fines decapoleos ad ducit ei surdum ⁊ mutū: ⁊ sanauit eū dñs. Multi sunt surdi q̄ nolūt audire xp̄i dei. ⁊ multi muti q̄ nolūt loqui ⁊ pñt: similiter hos debēt ꝓlati ꝓdicatione adducere ad dñm ⁊ in confessiōe ⁊ ofone salubit eos: vñ in ꝓsona surdi ⁊ muti cantat in graduali. Benedicam dñm in oī tpe: Xpus est. in dño laudabitur aīa mea. in alleluia xo monet ad hāc laudem. Venite exultemus dño ⁊c. de offertorio supra dictum est: postcōio xo est. De fructu operuz tuoꝝ satiabit⁹ terra. i. ꝓdicatores quos dñs replet ꝓuis bonis ⁊ ipsi repleti alios replent. in alijs xo ecclesijs dz euāgeliū. Exīēs iesus de finibus tyri: qđ est Marci. vij. Nōt autē dicit sm Ricardū cōm cremoñ. in mitrali: ꝙ Salomone mortuo regnū diuidit: vide mensis septēbris historia biparti. Ꝓma pars in vna historia cōsolidat. alia variat: qz regnū Juda in David familia stabilit: ꝭ regnū israel a plurib⁹ occupatur. Uñ ⁊ historia de his in ītis qui gentibus intermixti fuerant compilat: vt de iob thobia iudith ⁊ hester cū in ꝓria septēbris

ab illo: qz xo humilitatē sequitur exaltatio: q̄ eñ se humiliat exaltabitur: ideo sequtur offer. Exaltabo te dñe qñ̄ susceptisti me. i. sursuz cepisti. q. d. exaltabo te dñe qñ exaltasti me. Postcōio. Honora dñm de tua substātia ⁊c. Prouer. iij. c. hoc ad lām facit humilis. dat eñ libenter pauperibus: ⁊ hoc est honorare dñm: quia ipse precepit vt detur pauperib⁹: vel honora dñm ⁊c. i. omnia bona tua deo attribue. ⁊ hoc est ꝓpriū humilium. Hec postcommunio congrue hoc tempore canitur qñ frugibus hozrea ⁊ vino cellaria plene redundāt qb⁹ deuote dñs honorat̄.

A Expō misse huius dñice.

¶ De.xij. dñica post penthe. Capᵇ.cxxvj.

DOdecima dñica est de oratione ⁊ ꝗs exprimitur Job oās ⁊ sedens in sterquilinio cōquerēdo de falsis amicis: legitur eñ Job in duab⁹ dominicis. Job quidem in sterquilinio moraliter est anima ī mortali pcō ⁊ fetido: in quo dñs residet: non restat nisi orare dñs vt ipaz ab eo cripiat: vnde incipit introitus. Deus in adiuto. meū intēde. Domine ad adiu. me festina. cō. ⁊ re. q̄ que. aīam meam. in offertorio aut̄ oñditur efficacia oratiōis ⁊ totū offiū. est ofo Moysi sumpta de Exo. qñ rogauit ꝓ filijs israel q̄ fecerūt sibi vitulum cōflatilem: ⁊ incipit. Precatus est Moyses in conspectu dñi dei sui ⁊c. q̄ Moyses seipsum exposuit pro salute populi dicens dño. Aut dimitte eis hāc noxā aut dele me ⁊c. xlv. di. disciplina: ⁊ reducit ad memoriam merita patrum. Memento inquit Abraham' Isaac ⁊ Jacob ⁊c. ⁊ placatus factus est dñs de malignitate quam dixit facere ꝓpulo suo: ⁊ ex hoc ꝓbatur ꝙ sanctox merita nobis ꝓsunt. Et no. ꝙ ī hoc offertorio sit xpox gemi natio: de q̄ dictum est sub scā dñica post epyphaniā in epla. Fiducia talē habem⁹ ꝓ xpm ad deū. ij. ad Cor. iij. c. oñdit apl's ꝙ ofo sua ⁊ alioꝝ bonoꝝ ꝓlatoꝝ nouit te. maiorē hz efficaciā q̄ habuit in veteri testamēto. ꝙ etiā moyses orauit cū fiducia cōfisus de meritis patrum: sed ne videat hoc exarro gātia facere subdit. Nō ꝙ sufficiētes sim⁹ cogitare aliq̄d a nobis quasi ex nobis sed sufficiētia nr̄a ex deo est cui⁹ ministri sumus. in euāgelio xo oñdit ꝙ multū valet ofo ꝓlatoꝝ qđ legit ī q̄busdā ecclesijs. dū trāsiret iesꝰ p medios fines decapoleos ad ducit ei surdum ⁊ mutū: ⁊ sanauit eū dñs. Multi sunt surdi q̄ nolūt audire xp̄i dei. ⁊ multi muti q̄ nolūt loqui ⁊ pñt: similiter hos debēt ꝓlati ꝓdicatione adducere ad dñm ⁊ in confessiōe ⁊ ofone salubit eos: vñ in ꝓsona surdi ⁊ muti cantat in graduali. Benedicam dñm in oī tpe: Xpus est. in dño laudabitur aīa mea. in alleluia xo monet ad hāc laudem. Venite exultemus dño ⁊c. de offertorio supra dictum est: postcōio xo est. De fructu operuz tuoꝝ satiabit⁹ terra. i. ꝓdicatores quos dñs replet ꝓuis bonis ⁊ ipsi repleti alios replent. in alijs xo ecclesijs dz euāgeliū. Exīēs iesus de finibus tyri: qđ est Marci. vij. Nōt autē dicit sm Ricardū cōm cremoñ. in mitrali: ꝙ Salomone mortuo regnū diuidit: vide mensis septēbris historia biparti. Ꝓma pars in vna historia cōsolidat. alia variat: qz regnū Juda in David familia stabilit: ꝭ regnū israel a plurib⁹ occupatur. Uñ ⁊ historia de his in ītis qui gentibus intermixti fuerant compilat: vt de iob thobia iudith ⁊ hester cū in ꝓria septēbris hebdomada legat iob quē ipse scripsit cū rōnsorio. Si bona: in scda liber thobie: quē ipse cōposuit in terra iudith: quez achior edidit: in quarta hester quē mardoche⁹ vel poti⁹ esdra ꝓposuit: sed ⁊ liber esdre post hec opa recitat: ⁊ cū his cātat rōsorium Peto. ⁊ adonay dñe ⁊c. Jhis tpib⁹, ꝓphetizauit helyas ꝙ gessit typum xp̄i. Sic mortuo ꝓstantino ecclesia separat vna pars est catholica: alia ꝓpria scismata separat: a qb⁹ ecclesia catholica mlta adversa ꝓ dño toleraut: sicut illi quox opa hoc tpe leguntur. Inter catholicos q̄dā sunt pfecti: q̄dā imperfecti: perfecti sunt ꝓdicatores idonei: ministri ⁊ coopatores dei qđ ꝺz in epla. Fiduciā. Qui adducūt imperfectos ⁊ alienos surdos ⁊ mutos ad gloriam iesu xp̄i: sicut legitur in euāge. Loquitaqz pfector⁹ est in introitu. Deus in adiu. meum intēde q̄ aditoriū dei implorāt vt hereticis valeant resistere: ⁊ eos ad dei gr̄am adducere. Aut est vox imperfectorum ꝓficientium: qui vt ꝓficiant dei implorāt auxiliū in graduali. Benedicaz ⁊ in alleluia. Dñs refugiū: vox fiḋem est pfectoꝝ gr̄as agentiū de illis se a pcutione aliquoties tēpērātibus et iſtis ꝓficientib⁹. Et qz moyses fuit vnus eox q̄ se obtulerūt ꝓ pctis subditox: iō in offer. cātat̄ pcatus est Moyses. Qui pfecti sunt illa terra q̄ satiata fructu operū dñi: dōis vez spūs sctī, pduxit fenū iumētis. i. doctrinā hoīb⁹. Uñ cōio est. De fructu ⁊c. Et attēde ꝙ recte de Job ⁊ Moyse simul recte cātat: qñ ꝓtēporanei reperiunt⁹ per quoꝝm exēplū ad patientiam ⁊ mansuetudinem inuitamur.

A Expō misse huius dñice.

¶ De.xiij. dñica post penthe. Capᵇ.cxxvij.

DOmnica. xiij. legit liber Thobie: ꝙ quē figurat genus humanum cecum factum ꝙ pctīs primi parētis qđ nō potuit sanari nisi amaritudine passiōis: q̄ ꝓ fel signi ficata est. xp̄s vero per piscē qz piscis assus est xp̄s passus. Cecum q̄dem erat genus humanum: quia habitantibus in regiōe vmbre mortis lux orta est eis. Pertt ergo vt veniat dñs sicut ꝓmisit. Dñica eñ ista est de ꝓmissionibus. Uñ dicit in introitu. Respice dñe in testm̄ tuum: ⁊ in ꝓmissione tua: vt sicut ꝓmisistiveniat filius tuus: ⁊ hoc est qđ sequit: ⁊ aīas pauperū tuoꝝ ne obliuiscaris in finē: ⁊ hoc est qđ dixit Thobias filio suo. Memento fili: qñ pauperē vitā gerimus habebis multa bona si timueris deum. Unde seqūt ofo. Omnipotēs sempiterne deꝰ de cui⁹ munere venit ⁊c. ⁊ rogat vt possit currere ecclīa ad veras ꝓmissiones. Epistola Abrahe facte sunt ꝓmissiōes ⁊ semini ei⁹ ⁊c. Ad Gal. iij. c. vbi agit de ꝓmissionibus. ⁊ sequitur. ibi q̄d igit lex dixit a postolus sī nō pōt sanare genus humanū cecum sicut Thobiā: et sequtur rōnsio. Lex q̄dē ꝓpter trāsgressores posita est sicut dicit pedagog⁹. Sequitur rōsorium. Respice dñe in testm̄ tuū: vbi oñdit vehemēs effectus ofonis. In alla. Qñ deꝰ magnus ⁊c. oñdit q̄s est q̄ pōt illuminare. In euāge. oñditur ꝙ lex nō pōt sanare: ⁊ incipit in q̄busdā ecclesijs. Bti oculi q̄ vident q̄ vos videtis: multi ꝓphete ⁊ multi reges ⁊c. Luce. x. c. vbi hī ꝙ sacerdos ⁊ leuita ptrāsierūt hoīem q̄ iciditin latrōes. sacerdos in q̄ ⁊ leuita veteris test. ꝭ sol⁹ samaritan⁹. s. xp̄s q̄ est custos nr̄ ipm sanauit. Et qz lex nō sanat: qñ neminē ad pfectionē ducit ꝭ sol⁹ deus in q̄ sperandū est ideo sequit offer. In te dñe spauī. Quō aūt sanauit illū cecum ꝓz: qz ꝓ panez

angelor q fact⁹ panis hoim. i. p filiū dei icarnatiū: ⁊ io seqt i postcōione. panē āgelor māducauit hō. Alie ecclie dicūt panē de celo ⁊c. Sapie. xvj. c.

¶ De. xiij. dñica post pēthe. Cap. cxxviij.

Dominica. xiij. legit liber Judith: ⁊ cātatur quō victoria data, est in manu femie. ⁊ monet nos ecclia ad scīmoniā sue ad ptinētiā exēplo Judith. sicut eñ iterfecit Oloferne q intoxtrax eneruans vitulū sagina ti: sic monet ecclia vt iterficiam⁹ Oloferne. i. diabolū q euerat ⁊ iterficit lasciuos mundi: qō fit p scīmoniā: abscīdēdo ei caput: nā caput diaboli ē luxuria: qī ūsi prio de ea incipit hoīes tētare: ⁊ iō dñs dicit in Lu. sint ilū. ve. pre. hoc est. precingatis vos ō primū vitiū. Exo. xij. i comestiōe agni renes vros accingetis. Alio ti mō supbia est initiū oīs pcti. Qz vo fragiles sum⁹ ⁊ effeminati. vñ iterfice re nō possum⁹ Oloferne nisi adiutorio dei: iō dicit i itroitu. Protector nr aspice de⁹ ⁊ respice i faciē xpi tui. Seqt i qbusdā ecclijs epla ad Hal. v. c. Spū āb ulate ⁊ desideria carnis nō pficietis. caro ei ocupiscit aduersus spm ⁊ spūs aduersus carnē: ⁊ seqt. manifesta aūt sūt opa carnis. ⁊ nolat ea. Itē alibi ōt. Si ꝓtēditis nōne carnales est⁊: hoc dicit qz ꝓtēdim⁹ de carnalib⁹: ⁊ post: fructꝰ aūt spūs est lōganimitas pax patiētia ⁊c. Deuicere igf olo fernē in nobis est facere ista duo. Per hoc ḡvitia iterficim⁹ in nobis q gustam⁹ spm sctm q gustato ōstipit oīs caro. Sz qi nō pōt sanari i nobis carnalitas nisi a dño: qz ē sicut lepra. iō i qbusdā ecclijs seqt euāgeliū. Dū iret iesus. Luc. xvij. c. ō leprosus q venert ad dñz. ⁊ dixit eis. Ite ⁊ ostendite vos sacerdotib⁹. ipsis tñ pri⁹ sanatis: p qō significat q pri⁹ pctōr a dño sanat ⁊ postea liūgit ei pnīa a sacerdote ⁊ absoluit qō sīgtū ē p hoc q discipli dñi istita lazari soluerūt: ⁊ tñ pri⁹ ipe erat resuscitat⁹ a dño. Redit aūt vn⁹ ad eū flexis genib⁹ gras agēs p qō sīgtur q vnitas ecclie reddit gras deo: vñ vn⁹ saūabat i piscina. Jo. iij. ⁊ iō i rnsorio ūgrax actiōe dicit ecclia. Bonū ē cōfi. do. ⁊ etiā i alla qō ē in qbusdā ecclijs. Cōfitemini do. ⁊ iuocate nomē ei⁹. ⁊ qz hoc nō sufficit nisi ⁊ dñs nos custodiat: iō seqt i offer. Immittit āgel⁹ dñi i circuitu timētiū eū: qz custodit nos dñs p āgelos. seqt. Gustate ⁊ videte: qd aūt gustare debem⁹ oñdit i postcōione. s. panē q saginat aīaz nō corp⁹ vñ ē offer. i. qbusdā ecclijs. Panis quē ego dedero caro mea est p mūdi vita.

¶ De. xv. dñica post pent he. Cap. cxxix.

Dominica. xv. hz eādē itētionē cū pcedēti ⁊ iō i qbusdā ecclijs i his duab⁹ dñicis legit liber Judith: ⁊ itroit ē. Inclina aurē tuā dñe. Xpus est. Letifica aīaz tui: qm ad te dñe leuaui aīaz meā. q. d. nō ad carnalia desideria. In epla q est ad Hal. vj. c. monet nos vt nō sim⁹ vitul⁹ saginat⁹: sz simus spūales. vñ dicit ibi paul⁹. Si spū viuim⁹ spū ⁊ ambulemus: qz q se minat in spū de spū metet vitā eternā: q vo in carne de carne meter corruptionē. seqt rnsorio. Bonū est cōfi. in do. q videre in ho. q dat victoriā in manu femine: qñ facit hoīem vincere i carne: ⁊ qz hoc facit q pparat cor suū ad fulēdū deo: seqt alla. Paratū cor meū de⁹ ⁊c. in euāge. Nemo pōt duobus dñis seruire: qō est Mat. vj. c. docemur ne seruiamus vētri ⁊ post. Nolite soliciti eē dicētes: qd māducabim⁹ aut qd bibem⁹ ⁊c. sz pmū q rite fgnū dei ⁊c. Nolite soliciti esse. s. solicitudine suffocationis. solicitudine aūt quidētie soliciti eē debem⁹. In offertorio nō monemur vt fuiam⁹ dño nō vētri Expectās expectaui dñm vt reficeret me. Quis aūt sit iste cib⁹ q aīa dz refici oñdit in postcōione q est i qbusdā ecclijs. Qui māducat meā carnē. s. p fidē nā vt ōt Aug. Crede ⁊ māducasti ⁊c. Querit aūt q re ecclia post libros Salo. legat libz iob. ⁊ postea libz Thobie ⁊ Judith cū alio mō ordinent in bibl ia. sicut eñ dcm ē sub. vij. dñi ca pcedūt libri exēplares: ⁊ postea doctrales: qz magis mouēt scā q dicta: ⁊ advltimū ponūt libri machabeor q fūt li bri exēplares. Ad qō dr q pdoctrinā pueniēt ad pfectionē patiētie: q magis fuit i Job. vñ postea seqt Thob. qz magnū ēt patiētie signū fuit i Thob. q amisit multa ⁊ filiū ad tps ⁊ oculos q maxie ab hoīe diligūt: ex eo q ocli sūt principii cognitiōis ad quā nat⁹ ē hō: ⁊ qz ēt pl⁹z exēplū femie ⁊ magis erubescētiā icutit iō liber iudith i q hz devictoria in manu femine post pdictos ab ecclia ordinat. vltio vo liber machabeor legit: qz ibi hz exēplū de confirmatiōe iustitie. macha. n. passi sūt martyriū p lege ōfēdēda ⁊ custodiēda ab āthioco fidei timico

¶ De dñica. xvj. post penthe. Cap. cxxx.

Decima sexta dñica legit ⁊ cātat ecclia de Macha. vt dicetur in se. ti. q multa passi sunt ab anthioco ⁊ septem pplis: ⁊ ibi hz q tēplū qō pollutū fuerat ab illis pplis ab istis machabeis purificatū fuit: ⁊ p hoc significatur q aīa q tēplū dei est polluta a septē capitalibus vitijs nō pōt mūdari nisi purificet a pctō: qō est cā resuscitari de morte pcti. vñ hz in euāge. de resurrectiōe filij vidue: ⁊ iō incipit introit⁹. Miserere mei dñe. s. vt resuscites me. Xpus est. Inclina dñe aurē ⁊c. In epla Xo ap̄ls luitat nos ad patientiā dicēs. Obsecro vos ne deficiatis in tribulationibus ⁊c. q est ad Ephe. iij. c. sic eñ vincunt inimicia machabeis. i. a sanctis. seqt graduale. Timebūt gētes: qz sicut post q illi, vicerūt inimicos suos ⁊ mūdauerūt tēplū ⁊ reedificauerūt timuerūt gētes in circuitu sic ⁊ post q hō vicerit diabolū ⁊ mūdauerit se p confessionē ⁊ reedificauerit tēplū dei in se timent dem ōes. vñ seqt xp⁹. Cū edificauit dñs syō: sz qz nō pōt fieri nisi a dño q hō liberet a vitijs iō seqt alla. Redēptionē misit ⁊c. Euāg. est i qbusdā ecclijs. Ibat iesus i ciuitatē ⁊c. Lu. vij. c. ⁊ post. Accessit ies⁹ ⁊ tetigit locul⁊: ⁊ dixit. Adolescēs ti bi dico surge: ⁊ surrexit: ⁊ dedit illū mr̄i sue. Nepe tāgit dñs locul⁊ vbi erat mort⁹ q̄ fi rmitate vel alīq flagello tāgit corp⁹ hoīs in q iacet mort⁹ spirit⁹ hoīs. i. aīa ⁊ sic excitat a sōno mortis. vñ eccl. xxj. Infirmitas grauis sobriā reddit aīam. Seqt offer. q̄si i voce machabeor. Dñe in auxiliū meū respice. seqt postcōio. Dñe memorabor iustitie tue solī: iustitie in q vt oīs q venit ad te nō erubescāt forā. Pōt ⁊ aliter dici q Jesꝰ a defficto hierz destruit: pplis captiuat ⁊ pmīt: iō i hoc mēse octobr machabeor historia legit ⁊ cāt. Adapiat ⁊c. q a suis aduersarijs admodū pmebāt: q̄z pmā ptē sīmō pōtifex edidit: alīā filij ei⁹ io. posteriorē q̄dā iude⁹ agrest⁊ sz erudit⁹. hi capitulū militātē ōsignāt ecclīā in q ist duces ⁊ fare lites: doctores ⁊ discipli pfecti ⁊ impfecti. Doctores viduā significāt ecclesiā q vidua ē: qz militās cū spōso triūphāti nō ē: cui⁹ filij mortē cū discipuli p quoniis crimine ab ecclie

corpore separant: resuscitātur cum illis gratia infundit⁊. Hec igitur ozat in cuang. pro filij resurrectione. i. gre infusione. ⁊ hortat⁊ in epla ne deficiat in tribulatiōibus: et huius rei gratia flectit genua sua. hec eodem ozat in introitu. Miserere: ⁊ in offertorio. Dñe graduale: Respice id quod dr in euange. Accepit autem oēs timor. Postcōmunio. Domine memorabor: gratiarū est actio. Vel hic mēsis octobr⁊ vt quidā aiunt designat octauam: sicut ergo iudei finitis pceptis ⁊ templo restaurato in hymnis ⁊ confessionibus domino benedicebant: sic in octaua magne festiuitatis sancti festiuius exultabunt.

De dñica. xvij. post penth. Cap. cxxxj.

In dñica. xvij. agitur de nuptijs eternis: qz cōsideratione nuptiarū illarum libēter patimur tribulationes: sicut et Machabei fecerunt. Sunt autem quatuor dñice in quibus agit ecclia de Machabeis: consideratio enim illa tribulationes leues facit: ⁊ propter illas nuptias pena quelibet leuiter sustinet De his nuptijs dicitur in euāgelio qō in hac die i quibusdā ecclesijs legit. Cuz inuitatus fueris ad nuptias recūbe in nouissimo loco ⁊c. Oēs inuitati sumus ad nuptias eternas: ⁊ si in nouissimo loco nos ponim⁹ hic: vt simus hūiles: exultabimus in paradiso: ⁊ ecōtra. vñ statim subiūgit. Ego aūt dico vobis qz oīs qui se exaltat humiliabit⁊ ⁊c. Ūñ incipit introitus. Justus es dñe. s. in hoc iudicio rectum iudicium tuum. Juste enim iudicio cōcordat ecclesia seu consentit quo deus exultat humiles ⁊ supbos deprimit dicēs. Justus es dñe ⁊c. In epistola. Obsecro vos: q est ad Ephe. iij. c. inuitat nos ad humilitatē: vt dicat nobis. Amice ascēde superius. vbi dicit vt digne. i. in humilitate ambuleris. vocatione qua vocati estis. s. ad nuptias: hoc eñ est nouissimum locum tenere. Ad hoc idē monet in gradali. Vtā gens cuius est dñs deus eor ⁊c. supbi faciunt se dños: humiliū vero de⁹ est dñs: vñ xpus est. Verbo dñi celi. i. humiles firmati id est sctificati sunt. Debemus ergo esse humiles: qz nihil habemus nisi a deo: ⁊ ideo seqt⁊ in qbusdā ecclesijs. Alla. Qui timēt deū sperāt in eū q. d. non in se. Postea seqt⁊ euāgelū de nuptijs sicut dictū est. In alijs vero ecclesijs legit. Cū intraret Jesus in domū. Luc. xiij. c. Moraddū autē q ante q̄ in ipso euāgelio dicat⁊ de nuptijs: habetur quomodo sanauit hydropicū p quē intelligit oīs amator mūdi: primus esū opz q sitis mūdi satiet: qz q biberit ex aqua sitiet iterū. Jo. iij. Quia eñ hō erit hydropic⁹ in illis nuptijs nō poterit sattari: in offertorio similiter inuitamur ad humilitatē. vñ ibi habet⁊ oratio Danielis. Oratū ad dñm meū ⁊c. Dan. ix. c. Et ppter hāc hūilitatē meruit audire archangelū q certificauit eū⁊ de incarnatione xpi. Satis autē congrue fit ibi mentio de angelo: qm hoc officiū circa dedicationē beati Michaelis cantatur in postcōmunione habetur de humilib⁹ ⁊ supbis. Jouete ⁊ reddite dño deo vestro oēs qui in circuitu eius offertis munera. i. humiles q attribuitis oīa bona deo terribili et ei qui aufert spiritum principum: id est superbiam cordis ecce qz superbos humiliat.

¶ De quarta feria quatuor temporum Septembris. Cap. cxxxij.

In quarta feria legitur euāgeliū. Respondēs vn⁹ de turba. Matth. ix. c. de surdo ⁊ muto quē apostoli curare nō poterant eo q illud genꝰ demonij nō ejcitur nisi in oratione ⁊ ieiunio: qō bñ huic dici cōuenit. Hodie nāq; ieiunium est quatuor temporū. Ideo nāq; ieiunium est quatuor temporū. Ideo nāq; lectiones legunt⁊ vt ordinādi in duob⁹ preceptis charitatis vel duab⁹ legib⁹ instruant⁊. Prima de calcatore vue. s. Ecce dies. Amos i fi. tpi quenit. Secūa vcz. Cōgregat⁹. Meemie. viij. c. qruit ordinādis: qb⁹ dicit⁊ in introitu. Exultate deo. q premeditari ꝓmittūt in of. Meditabor. Cōmunio est. Comedite pinguia: et sumitur de lectione secunda.

¶ De sexta feria quatuor temporum Septembris. Cap. cxxxiij.

Erie sexte officiū penitētiā exprimit ordinādor. Unde in euāgelio. Factū est. pctā paralitico dimittunt⁊: ⁊ in lectione. Conuertere. Psee vlt. c. ad cōuersionem instruūtur: et in introitu. Letetur. ad qucrendū dñm inuitant⁊ graduale ⁊ postcōmunio sunt orationes electorum. Offerenda cōsolatio eorundem in alijs ramē ecclesijs dicitur euangelium. Rogabat Jesum Luc. septimo capitulo.

¶ De sabbato quatuor temporum Septembris. Cap. cxxxiij.

Sabbati quoq; officiū ad doctrinā ipsorum ordinandor fit ne sint steriles vt ficulnee infructuosa: de qua legit euangeliū. Arborē fici ⁊c. Lu. iij. c. ne vita illor sit terrenis implicita sicut mulier incuruata. In epistola vero tabernaculum factum est ⁊c. que est ad Heb. ix. c. vbi de primo ⁊ secūdo agitur tabernaculo: mouentur vt sic seruiant in tabernaculo ecclesie militantis: vt dño presentent⁊ in tabernaculo triūphantis. In lectionib⁹ vero quare hoc Septēbris ieiuniū indicitur causa instructionis ⁊ ei⁹ utilitas intimat: quarū prīa est. decima die. Leui. xxiij. c. secūda est. Quintadecima die. q est ibidē. tertia est. Dñe dñs noster. Michee vl. c. quarta est Factū est verbū. Zacha. c. vij. quīta est. Angelus dñi. Danie. iij. c. Cetera sunt ordinandor exhortationes orationes ⁊ cōsolationes. s. Communio. s. Mēse. vij. de Leuitici lectione sumit⁊. Merito aūt in hoc mēse fit clericor ordinatio: qñ ⁊ in hoc mēse fiebat tabernaculor celebratio. Ordinati vero sunt eccleste ministri in die tabernaculo p septiformē gratiā in septē gradibus cōstituti: Unde ⁊ beatus Petrus legitur ordinationē fecisse in Septēbri sex epor. x. presbyteroriū⁊ septē diaconorū. Et celebratur ordinatio in tertia hebdomada: qz in tpe tertio. s. gre fuit ab apl̄is instituta. Olī tñ aliā rō fuit a sapientibus assignata. Nā olim instituta fuere ieiunia i prima hebdomada Martij: in secūa Junij: in tertia Septēbris: in quarta Decēbris: vt comitarent⁊ initia thesseredecadis Jesu xpi. Cum eñ quis ordinat⁊ quodāmodo vt xpo attineat gñatur. ergo ꝓsona prie thesseredecadis est Abrahaz a quo sumit⁊ ordinatio prime hebdomade Martij prima ꝓsona secunde thesseredecadis est Dauid a quo sumit⁊ ordinatio secūe septimane Junij. iuitiū tertie est Jeconias q̄ sumit⁊ ordinatio tertie septimane Septēbris. demū est xps in. iiij. loco a quo

sumīt ordinatio quarte septimane Decēbris. Summus aūt pontifex ab his ꝓfonis ꝙ ab aliis ordinationes: vt qz fuerūt i genealogia maiores: vl̄ ꝓpno minū interꝓtationes: ꝺz eīm Abrahā pater multarū gētiū Dauid fortis Jeconia ꝓparatio dñi sic z illi q ordinauīt debēt esse fortes ꝓparati ad euāgeliū xp̄i: vel sicut a ꝓsona in ꝓsonā sunt. xviij. gñationes sic ab ordinatione in ordinationē septimane. xviij. inueniunt: vt ordinādi periti sint in decalogia in euāgelij disciplina. Hūc aūt iciunia ex causis premissis aliter ordinās vt dictū est sub. iiij. feria tertie hebdomade adauēt. Et memēto ꝙ apl̄i vsq; ad Simplicīū papā in Decēbri semp ordines celebrābāt vt ordinādos coaptarēt gñationi Jesu xp̄i. Simplicius aūt addidit ordines in Februario tribuēdos vt ordinādos vicini⁹ incorporaret corpi Jesu xp̄i. vide de hoc in ꝓmio scōe ptis. Sz si vt ꝓmissum est iciunia ꝓstituta sunt in ꝓdictis septimanis ꝓpter hoc ꝙ ad ordinationē accedūt nunc ꝺ cōmutari pōt qñ nullus ibi ordinat: certe nō: nisi necessitate vrgēte: de qua i ꝓmio scōe partis dictū est. Cum eīm sit vna ecclia omnino debet in actionibus eius esse cōcordia ꝙ nō esset si in tā gñali iciunio aliꝰ prædicēt: aliꝰ iciunarēt. Preterea lz alicubi non fiat ordinatio: fit tn alibi ꝓpter iciunare et orare debem⁹: vt digni ad ordinationes ꝓueniāt omnes enim fratres sumus et vnanimes in domo domini sumus.

¶ De dñica. xviij. post pēth. Cap. cxxxv.

A Dictū est in precedēti dñica ꝙ debet homo se ponere in nouissimo loco: vt ponat in primo sicut sunt ꝓlati. vñ in hac. xviij. dñica agit de ꝓlatis ꝙ sunt in primo loco. vñ in euāge. est in ꝙbusdā ecclesijs. Sup cathedram Moysi ꝛc. Introit⁹ vero ꝙ sumīt eccl̄. xxxij. c. incipit. Da pacē dñe sustinētibus te: vt ꝓphete tui. i. ꝓlati fideles inueniant: suppletū est nō infideles sicut scribe z pharisei. Xp̄us est. Letat⁹ sum in his q̄ dicta sunt mihi in domū dñi ibim⁹. i. ibimus ad nuptias: z de hoc letatus sum: qz inuitati sum⁹ ad nuptias i ꝙb⁹ erit eterna pax. In aliis Xo ecclesijs Xp̄us est. Bonū est. Preterea scripserunt ꝙdā ꝙ iōb⁹ introit⁹ ipe qz tali die Zacharias papa fecit pacē cū Lōgobardis. In epla apl̄s agit gr̄as de Ephesijs: qz habēt fidē verā de istis nuptijs dicēs. Hꝛas ago semp deo meo ꝓ vobis ꝛc. ij. ad Corin. c. j. in rñsorio Xo. Letat⁹ sum ꝛc. ostēdit gaudiū de predictis nuptijs: z tō ꝓpter ꝓdictas nuptias in alla. Laudate dñm oēs gētes: hodiē ad laudē. Euāgelium in ꝙbusdā ecclesijs. Accesserunt ad Jesum: qō est Matth. xxij. c. de scribis z pharisēis q̄ infideles fuerūt. Unde tenentur dñm dicētes. Quod est mandatū magnū ꝛc. Dixit dñs. Diliges dñm deum tuū ꝛc. z postea reprehendit eos de infidelitate: qz nō credebant ipsum esse deum dicēs Quid vobis videtur de xp̄o cuius filius sit? dicūt ei Dauid. z dixit eis. Quomodo ergo Dauid in spiritu vocat eum dñm dicens. Dixit dñs dño meo se. a dex. meis ꝛc. Prelati vero non debent esse tales. i. infideles: sed sicut Moyses de quo habetur in offer. Sanctificauit Moyses altare dño ꝛc. debēt ꝓlati se totos offerre incēsum: z postea multas hostias. vnde sequitur postcōmunio. Tollite hostias. loquitur enim de ꝓlatis.

¶ De. xix. dñica post pēth. Cap. cxxxvj.

Hec. xix. dñica rñdet precedenti in qua dictū est. Da pacē dñe sustinētib⁹ te: vt ꝓphete tui. i. ꝓlati tui fideles inueniant. Rñdet in quā si faciāt qō habeb̄ in euangelio qđ legit in hac dñica in ꝙbusdā ecclesijs. s. Ascēdēs Jesus ꝛc. qō est Matth. ix. c. in quo habetur ꝙ adduxerūt ad dñm paralyticū. Jesus aūt videns fidē illoꝝ ꝙ offerebāt ꝛc. Paralytici sunt ꝙ in delictis carnis ita z dissoluti sunt ꝙ nō possunt opera bona facere z merito fidei ꝓlatoꝝ sananť: z ideo bonū est habere bonos ꝓlatos. Quid ā aūt de scribis dixit intra se. Hic blasphemat ꝙ peccata dimittit. Jesus aūt videns cogitationes eoꝝ dixit. Ut sciatis qñ filius hoīs hz ꝓtātē in terrā dimittēdi pctā dixit paralytico. Colle grabatū tuū z ambula. Et qz sol⁹ deꝰ est ꝙ sanat paralisim: ideo incipit introit⁹. Salus ꝓpl̄i ego sum ꝛc. versus est Attēdite ꝓple me⁹ legē meā subaudi ꝓ quā sanantur paralytici. In epla monet apl̄s paralyticos vt erigant corporaliter a paralisi ad bona opa dicēs Renouamini in spū mētis vestre et induite nouū hoīem ꝛc. Ephe. iiij. c. Sequitur etiā graduale in voce paralytici. Dirigatur oratio mea sicut incensum ꝛc. versus est. Elevatio manuū mearū ꝛc. iam iste leuatur ad bona opa. Alla vero dz in voce paralytici sanati. s. dextera dñi fecit virtutē: subaudi qz sanauit me. Sz qz nō sufficit sanare nisi dñs custodiat. sequit offertorium. Si ambulauero in medio tribulationis: vbicūq; eīm ambulant sanati a dño custodit eos quantum in se est.

¶ De dñica. xx. post pēth. Cap. cxxxvij.

In dñica. xx. icipit ecclia legere. xij. ꝓphetas z Danielē. z cātant de Esa. z Daniele z Hieremia: nō tn legit de Esa. z Hiere, qz in aliis tribus pleni⁹ legunť. De Esa. eīm legit in aduētu: de Hieremia i passiōe. ¶ Queritur aūt ꝛe legit ecclia ꝓpheras post libꝝ Machabeoꝝ cū in biblia ꝓponatur ad qō dicim⁹ ꝙ biblia ꝓponit oēs libros. exemplares: eo ꝙ magis mouent exēpla q̄ doctrina: ꝓter libꝝ Machabeoꝝ quē vltimo ponit: z ꝓpter ꝓfectā iustitiā z ꝓpter tps qz vltimo tēpore fuerūt. Ecclesia etiā legit vltimū libꝝ Ezechiel. qz in eo agit de tēplo celesti in quo est cōfirmatio z finis oīm. Duodecim vero ꝓpheras legit ꝓpt fundamētū fidei qō semper necessariū est ꝙtūcunq; hō sit ꝓfect⁹ z vide qō dictū ē sub dñica. xv. Incipit aūt ecclia legere Ezechelē in ꝓncipio Nouēbris. In matutinali huiꝰ dñice officio ꝓmū respōsoriū est in ꝙbusdā ecclesijs de Esa. i. Vidi dñm sedētē sup solium excelsum. Vidit eīm Esa. quō thronū dei angeli sunt z scī i ecclia triumphante z militāte: in ꝙb⁹ ꝙ gratiā sedet ille ꝙ est ꝓnc⁹ z nouissim⁹. Qz ergo Ezechiel vidit tēplum celeste in quo fiunt nuptie eterne: iō in euāgelio misse qō in ꝙbusdā ecclesijs in hac dñica dz. z est Matt. xxij. c. habeť de illis nuptijs. Simile est regnū celoꝝ homini regi ꝙ fecit nuptias: z misit seruos su. hora cene dicere inuitatis. Oīa parata sunt venite ad nuptias. Illi vero ꝓtēpserūt venire ad nuptias. Ibi fuit iudei ꝙ ꝓtēpserūt venire. Et misit ttīc seruos suos di. Ite ad exitꝰ viaꝝ z cōuocate oēs z implete sunt nuptie discūbētū. Et vt dēs rex quēdā nō habētē veste nuptialē: dixit ei. Amice quō huc intrasti nō hns veste nuptialē: et tradidit eū ministris suis vt ꝓiicerēt eū in tenebras exteriores. Huic aūt iudicio ꝙ dns eos ꝙ cōtēpserūt venire ad nuptias amouit a nuptijs: z oēs alios vocauit cōgaudet ecclia i introitu dicēs. Oia q̄ fecisti nobis dñe in vero iudicio fecisti. In epla vero monet nos apl̄s vt caute ambulem⁹ ad has nuptias: qz sine veste nuptiali proficimur in tenebras exteriores dicēs. Videte aūt qñ caute ābuletis ꝛc. q̄ ē ephe. v. c. z dissuadet a ꝛrio dicēs. Nolite inebriari vino i quo est luxuria ne sitis in nuptijs diaboli: sz impleamini spū sancto. Sed qz ci bū illarū nuptiarū nō pōt dare nisi solus deus iō sequit in rñsorio. Oculi oīm in te sperāt dñe: z tu das escā illoꝝ. i. cibū nuptiarū eternarū i tpe oportuno. Et qz de nuptijs illis nō pōt comedere ꝙ est i pctō mortali: sequit in quibusdā ecclesijs alla. Deꝓfundis. i. de pctō clamaui ad te dñe: vt me eruas a pctō: z ita pet⁹ nuptijs ītereſſe. In offertorio Xo ostēdit ꝙd sit ītereſſe nuptijs. s. habere memoriaz de eternis dicēs. Sup flumia babylōis. s. delitias seculi illic sedim⁹ z fleuim⁹ dū recordaremur tui syō. i. tui o ecclia trifꝙphās. In postcōione Xo petit vt deꝰ ei ītereſſe nuptijs illis di. Memēto ✠ bi tui seruo tuo: i quo mihi spez dedisti ꝛc. q. d. memor esto qz ꝓmisisti. q̄ eīm ꝓmittit z nō dat vī cē oblitus. ¶ Et nota q tres nuptie legunť in euāge. De primis dz ꝙ simile est regnū celoꝝ homi regi: qui fecit nuptias filio suo. hic filius est xp̄s ꝙ humanā naturā sibi copulauit: vbi fuit thalamus virginis vteri: vñ tā ꝙ spōsus ꝓcedēs de thalamo suo: ad has nuptias hoīes sub lege ꝓ ꝓphetas inuitauit. De scōis dz. Hos silēs hoīb⁹ expectātib⁹ dñm suū qñ reuertat a nuptijs: hic dñs xp̄s ē ver⁹ hō ꝙ ascēdēs āgelicā naturā sibi copulauit. ad has nuptias gētes ꝓ xp̄os ꝓuocauit. De tertijs Xo dz. Virgines q̄ ꝓparate erāt intrauerunt cū eo ad nuptias. hic spōsus est xp̄s ꝙ ecclīā post iudiciū sibi copulabit z in thalamo glorificabit. Ad has ꝓpias xp̄os ecclīe quotidie inuitamur. De primis solēnizat ecclia i xp̄i natiuitate. De scōis in ascēsiōe. De tertijs in resurrectiōe: qñ i nra resurrectiōe xp̄s spōsam assumet z de babylonia mūdi introducet i celestiū paradisū. de ꝙb⁹ nuptijs hic pōt intelligi. cuz intrasset hō nō hns vestē nuptialē eiect⁹ est i tenebras exteriores: ceteri nuptiaꝝ iduti sunt cū dño epulati. Hi sūt lapides viui ex ꝙb⁹ edificanť muri hierusalē. Pōt ēt aliter dici ꝙ post reuersionem a captiuitate: hierusalē reedificabit z tēplū restaurabit ꝓ zacharia z aggeū: z esdrā z malachiā: ꝓ quos aduēt⁹ dñi ꝓnūciat: iōq; i hoc mēse nouēbris vsq; ad aduētū dñi cātat historia ō ꝓphetis. Vidi dñz. z legunť libi ezechielis: danielis: z. xij. ꝓphetaꝝ. Captiuitas illa corꝓalis nram spūalē significat. A captiuitate reuersio est peccatoꝝ remissio. Rex tracy ꝓphetarū volēs supnā hierusalē restaurare filio nuptias celebrauit: z sicut legit i euāge. multos ad celeste pradiū inuitauit: hi q̄ intrauerūt sūt lapides viui de ꝙb⁹ ꝓmissus est. Me igit ad captiuitatē similem reuertamur: z a nuptijs excludamur monet nos Paul⁹ i epla ꝓcedēti. Videte qñ caute ambuletis: nō q̄si insipientes: sz vt sapientes. Introit⁹. Oia q̄ fecisti. vox ē danielis captiuitatē ꝓtestātis recolētis z cā suis meritis dei iudicio ascribētis. Silē i offer. Super flumina babylonis captiuitatē illā plorantes: sed in graduali. Oculi oīm: gratias agimus. In postcommunione. Memento

verbi. postulamus vt nuptias promissas i spe: percipiamus in re.

¶ De dñica. xxj. post pēthe. Cap. cxxxvij.

In ꝓcedēti dñica instructi sumus z amoniti vt caute eam⁹ ad nuptias q̄ celebrant in tēplo qō scripsit ezechiel. Sz qz de his nuptijs maxime luidet nobis diabolus: ꝓ eo ꝙ de illis electus fuit: iō i hac. xxj. dñi ecca agit ecclia de bello ꝫ diabolī: z ō armatura nra ꝫ eū si eīm pugnauerimus intererim⁹ eternis nuptijs: si tn habuerimus vestē nuptialē: q̄ est charitas alr nō. Vñ qz cinctꝰ z ciliciū sunt arma pnie introitu vtit ecclia voce mardochei z cilicio z cinere exhortis dicēs deo. In volūtate tua dñe vniuersa sunt posita: z nō est q̄ resistat volūtati tue. Hester. iij. c. Sequit. Cūm dns vniuersoꝝ tu es: z iō btā qui tibi serviunt: qz tu liberas eos de manu diaboli z adiuuas eos i bello ꝫ diaboli sicut i hac ofone liberasti mardocheū de manu naamā: z suspēsus est in patibulo qō ꝓparauerat mardocheo. In epla monet apl̄s armari ꝫ diaboli armatura dei dicēs. Cōfortamini i dño z in potētia xtutis ei⁹. c. q̄ ē ad ephe. vj. c. z post. Cūm nō est nobis colluctatio ad uersus carnē z sanguinē hz aduersus spūalia nequitie i celestib⁹: in oīb⁹ sumētes scutū fidei ꝛc. Sz qz ēt bñ armati nō pōt ꝓ se resistere nisi deꝰ adiuuet: sequit rñsorium. Dñe refugiū factꝰ es nobis ꝛc. Qz si lassamur vel sauciamur i hoc bello nō est refugiū nisi ad ipm: vñ sequit i ꝙbusdā ecclesijs alla. Lauda aīa mea. d. qz Xo sauciati i hoc bello nō sanant nisi a dño: z multi ab eo sanant: iō in ꝙbusdā ecclesijs sequit euāgeliū de sanatione filij reguli. Erat ꝙdā Regulus cuius filī⁹ infirmabat ꝛc. Mō ē Jo. iij. c. Per istū regulū itelligunť reges. s. ꝓlati q̄ reges sunt: z debēt cē humiles: z ita sunt reguli: vñ exaudiunť hz habeāt paruā fidē ꝓ sanatiōe filioꝝ. credebat eīm iste regul⁹ ꝙ dñs poterat sanare filiū suū: hz nō credebat ꝙ eēt deꝰ: qz credebat ꝙ nō posset sanare nisi pñs. Humilitas ergo valde necessaria est ꝓlatis. Qz Xo ꝓ patiētiā maxie vincit diabol⁹ ꝓponit ei offer. Job in exēplū. vñ in sapia. Melior est patiēs viro forti z q̄ dñat aīo suo expugnatore vrbiū. z icipit. Air erat i tra hus noie iob ꝛc. In Xtīb⁹ aūt huius offer. fit sepe repetitio: de quo dictū est sub dñica scōa post octauaz epyphanie. hz qz nihil valet patiētia nisi hō speret in dño sequit postcōio. In salutare tuuz aīa mea sperauit ꝛc. qz spes patientiam operatur.

¶ De dñica. xxij. post penthe. Cap. cxxxix.

Dictus est ꝙ nullus pōt interesse eternis nuptijs nisi habeat vestē nuptialem q̄ est charitas iō in hac. xxij. dñica monemur z inuitamur ad habēdā charitatē vt nō tm bñ faciamus proximo: hz dimittamus in iurias nobis ab eo factas. Vñ in quibusdā ecclesijs euangelīū est de seruo qui debebat decē milia talēta: cum quo dñs posuit rōnē. z ille dixit. Patientiā habe in me z oīa reddaz tibi. z misertus dñs ei⁹ dimisit eī: z debitū dimisit ei z incipit. Silē est regnū celoꝝ hoī regi qui voluit rōnē ponere cū seruis suis: qō est Mat. xviij. c. Siquidem in die iudicij ponet dñs rōnem nobiscum z nullus poterit computare cū eo: qz de tpe qūo reddet hanc rōnem qō tam bonū est ꝙ in quolibet momēto eius pōt hō fieri filius dei: z iō incipit introitus. Si iniquitates ob. d.

q.s.q̃ dicerēt nullus:ꝛ hoc est. Patiētiā habe in me ꝛc.ꝛ seqt̃ xp̃us. De p.cla. ad te dñe ꝛc. In epla Cōfidim⁹ ꝛc. ad Philip.c.j. Iuitat nos apl's ad pfectā charitatē vt dimitt tam⁹ fratri: vt deus dimittat nobis:q̃ sicut habeḳ in fine euāgelij. Sic ꝛ pme⁹ celestis faciet vobis si nō remiseritj vnusq̃sq̃ fratri suo ō cordib⁹ vestris. Dicit igit̃ apl's in epla Fratres cōfidimus.i. cōfidentiā talē habemus vt postes sequt̃, Obsecro aūt vos vt charitas vra magis ꝛ magis abundet vt sitis sinceres:ꝛ sitis sine offensa ꝛ tūc est vnitas in ecclia q̃n nō offēdimus pp iniurias ꝛ dimittim⁹. vñ sequt̃ rñsoriū. Ecce q̃ bonū ꝛ q̃ iocū. habitare fratres in vnū: sed q̃n illos q̃ irascunt sanat dñs p charitatē dū penitēt: iō sequt̃ alla. Qui sanat ptritos corde ꝛ al. cō. eorū. In p̃missoxo euāgelio monemur ad pfectā charitatē vt caute ambulem⁹ ad nuptias cū veste nuptiali.ꝛ q̃ pfecta charitas nō tm̃ ip̃edit bñficia ꝛ dimittit iniurias sed ēt orat p inimicis: iō sequt̃ in offer. Oratio hester ad assuerū regē q̃ interpretat beatitudo.i. ad xp̃m.ꝛ icipit. Recordare dñe ꝛc. Hester. xiij.c. in quo offer. rogat pro recōciliatiōe pcōrū.ꝛ q̃ de hac recōciliatione gaudēt angeli: sequitur in quibusdam ecclesijs postcommunio. Dico vobis ꝛc. Huc. xv. cap.

¶De. xxiij. dñica post p̃nthe. Cap. cxl.

In tribus dñicis vltimis. s. xxiij. xxiiij. et xxv. est idē offm̃:ꝛ in eis ostēdit ecclia se habere vestē nuptialē. i. charitatem: q̃ orat pro iudeis vt conuertant:q̃ fiet in fine mūdi q̃n veniēt ad fidē nostrā. q̃ figuratū est in ioseph q̃ noluit lōgo tpe se manifestare fratrib⁹ suis: postea vero ad vltimū se manifestauit eis:et petierūt veniā ab eo.ꝛ dixit eis nolite timere ego pascā vos:ꝛ inebriat⁹ est cū eis:q̃ inebriatio significat letitiā oim̃ i illa q̃uersiōe iudeoꝝ. hoc aūt erit in fine peregrinatiōis nr̃e:ꝛ iō de hmoi cōuersiōe agit in fine tpis peregrinatiōis. in quatuor enim partes diuisuꝫ est tp̃s anni: put dictū est in proe. huius p̃tis.ꝛ p has tres dñicas agit de hac cōuersiōe. q̃ ad fidē trinitatis cōuertunt. in hac ergo xxiij. dñica introitus est de q̃uersiōe iudeoꝝ ꝛ prohuius A Expō misse dñice. missiōe ꝛ ū. ip̃e nāq̃ dicit p Hiere. xxix.c. Ego cogito cogitatiōes pacis ꝛ nō afflictiōis: q̃ ad hoc tendūt mala q̃ vobis inferor: vt reconcilie̊ vos mihi ꝛ nota q̃ tpe Hērici tertij imperatoris bruno tulliēsis epūs q̃ de multis scīs cātus cōposuit: fact⁹ papa p Hēricū tertiū ip̃atorez:ꝛ vocat⁹ Leo. x. dū romā p papatu veniret: audiuit voces ageloꝝ cantātiū ꝛ dicētiū: dicit dñs ego cogito cogitationes pacis ꝛc. tpe xo cogitās q̃ nō haberet canonicū ingressuꝫ renūciauit:ꝛ iterū a romanis papa eligit̃:ꝛ vitā euꝫ multis miraculis finiuit. i graduali xo agit dauid gīas de sua liberatiōe a captiuitate spīali ꝛ corporali dicēs. Liberasti nos ex affligētib⁹ nos ꝛc. In versu vero promittit laudē bonoꝝ operū ti. in deo laudabimur tota die ꝛc.ꝛ q̃ sol⁹ dñs ē q̃ sanat: iō i quibusdā ecclesijs sequt̃ alla. Qui sanat cōtritos corde. in offertorio xo petit veniā sicut fratres Joseph dicēs. Ee. p̃ti. cls. ad te dñe ꝛc.ꝛ q̃ Joseph. i. xp̃s fidit. Nolite timere ego pascā vos:nō q̃ liberalis est dñs ꝛ cito dimittit: sequt̃ postcōio. Amē dico vobis quicquid orātes petitis: credite: q̃ accipietis.ꝛ fiet vobis. Mat. xviij. c. Quia veronem in trabūt ad nuptias nisi habeant sīlitudinez dei: iō in euange. Abeuntes ꝛc. Mat. xxij. c. qō legit in quibusdā ecclesijs. 6ª. Reddite ergo que sunt cesaris cesari:ꝛ q̃ sunt dei deo. s. imaginē suā sīlitudine sua in signitam: q̃ oīa ad sibi sīlia cōuertunt in epla quoq̃. Fratres imitatores ꝛc. ad Philip. ij. ca. monet nos apl's vt reddamus deo imaginē suaꝫ ꝛ post sequt̃. Cōuersatio nr̃a i celis est. q. d. i hoc debem̃ imitari nō illos quoꝝ vēter deꝰ ē:q̃ sunt inimici crucis xp̃i. Imitemur aūt deū ꝛ ap'm i humilitate: mānsuetudine: charitate ꝛ sanctimonia: ꝛ post. Saluatorē expectam⁹ dñz iesum xp̃m: q̃ reformabit corpus humilitatis nr̃e: cōfiguratū corpori claritatis suc. Si ēm habuerim⁹ sīlitudinē dei in aīabus nr̃is: in futuro nō habebimus illā sīlitudinē in aīabus nr̃is: sed ēt in corporibus: q̃ vt dicit ap'l's. Similes erimus Christo.

¶De. xxiij. dñica post penthe. Cap. cxlj. A Expō misse huius dñice.

In vigesimaquarta dñica sīl̃ agit̃ de vocatiōe ꝛ cōuersiōe iudeoꝝ. Ūñ incipit in quibusdā ecclesijs euāge. Mat. ix. ca. loquēte Jesu ad turbas. Ecce princeps grachi synagogus venit ad eū ꝛ dixit ei. Filia mea defuncta, est: sed veni ꝛ impone manū tuā sup eā ꝛ viuet. Dū aūt iret post eū: ecce mulier emoroissa dicebat sit tetigero fimbriā vestimēti ei⁹ salua ero.ꝛ sanata ē a dño postea suscitauit dñs filiā archisynagogi. allegorice archisynagog⁹ iste significat moysen vl aliquē de ꝓphetis vel ēt apl's: qui rogauit dñm ꝓ synagoga.ꝛ dñs vadit vt sanet eā: q̃ nō cessat corrigere: vt sanet ipsos iudeos p varias tribulatiōes ꝛ scripturas: ꝛ eoꝝ sanitas fiet i fine mūdi. Mulier xo patiēs fluxū sanguinis est gētilitas q̃ dixit. Si tetigero fimbriā vestimēti eius. i. si mimma ꝓcepta seruauero salua ero. Per fluxū sanguinis p̃m intelligit̃. Postea vero saluabit synagoga q̃ significat p filiā Jairi postmodū suscitata. itē p Jairim q̃ interpretat illuminās siue illuminatus: intelligunt prelati: prelatus eū illuminatus a dño alios illuminat.ꝛ talis dz orare pro subditis suis sicut iste pro filia sua sicut ēt orat apl's in epla huius dñice: q̃ est ad collec̃. j. ca. nō cessamus inquit fratres orātes pro vobis. in quibusdā tm̃ ecclesijs. 6ª hac die euāgeliū. Cū videritis abominationem. Mat. xxiij. c. Et attēde q̃ hec dñica propriū cantuale nō hz offm̃: q̃ cū vexabit ecclia persecutoribus antichristi: iō sua cōtinet organa. vel iō q̃ precedēs offm̃ huic euangelio rectissime coaptatur. vel q̃ hec dñica sepius superabundat. idcirco proprio vacat officio.

¶De. xxv. dñica post p̃thē. Cap. cxlij. A Expō misse huius dñice.

In vigesima quinta dñica agit̃ de illuminatione iudeoꝝ. vñ dicitur in quibusdaꝫ ecclesijs in epla q̃ ē de Hiere. xxxij. c. Ecce dies venit̃ dicit̃ dñs ꝛ suscitabo Dauid germen iustum ꝛc.ꝛ post sequitur. In diebus illis saluabitur iuda.ꝛ post non dicemus amplius. Tuit dñs: qui eduxit filios Jsrael de terra aquilonis.ꝛ de cīctis terris in quibus proteceram eos: in quibus verbis precedens cantuale officiū concordat. Nam in introitu dicit. Dñs ego cogito ꝛc. 6ª ꝛ reducam captiuitatem vestram de cunctis locis. Soluti ergo illi qui nunc tenent in captiuitate in graduali. Liberasti nos ḡrā referūt actionem. in offerenda. De profundis. adhuc pro rigunt oratiōnē qui sue petitionis. in postcommunione. Amē dico. recipiūt sanctificationē. Euāgeliū xo est de refectione quā fecit ioseph fratrib⁹ suis q̃n recepit eos ad pniuiū. Videṡ iesus q̃ multitudo maxima venit ad eū ꝛc. q̃nq̃ panes sunt spiritualis intelligētia q̃nq̃ libroꝝ moysi: quos modo habent: nec eis p̃nt satiari: q̃ eos frāgendo per spūalem intelligētiā nō manducāt: ꝛ tūc eos dñs saturabit. Duo xo pisces sunt psalmus ꝛ euangelium. Tūc eū reficiet eos dñs intelligētia legis ꝛ psalmoꝝ ꝛ euāgelij. In q̃busdā tñ ecclesijs 6ª euāgeliū. Cū subleuasset iesus oculos. Jo. vj. ¶ Rursus in hac vltima dñica ceteras cōcludēte recte pontifficiū q̃ ad vtrūq̃ dñi ptinere possit aduentū: vt dictū hieremie ꝓphetic̃ū. Ecce dies veniūt et suscitabo ꝛc. Ecce primus aduēt⁹. In diebus illis saluabit iuda: ecce scēs. Sed in euāgelio recte legitur de q̃nq̃ panib⁹: q̃ post quinq̃ milia annoꝝ datus est nobis in primo aduēt̃u panis angeloꝝ. Abhinc etiā q̃nq̃ dñice computant̃ vsq̃ ad illum diem in quo panis ortus in p̃sepio p̃dicabitur. Quidam tñ hanc epistolā ꝛ hoc euangeliū ponūt cum officio trinitatis: infra hebdomadā xo fit sicut in ceteris feriatis:ꝛ cōgrue circa festum beati andree hoc euangeliū legitur: q̃n de eo in tpo mētio contrahitur. Quedam ecclesie faciūt in hac dominica festum de trinitate: alie xo in octaua pentheco. vbi de hoc dictum est.

¶De. xxvj. dñica post penthe. Cap. cxliij. A Expō misse huius dñice.

Illud postremo notādū est q̃ nocturnales lectiōes a p̃ia dñica post penthe. vsq̃ ad aduēt̃u dñi q̃dam non insubtilr referūt ad illā rēporis seriem q̃ funt a Dauid vsq̃ ad aduentum dñi. Sed ꝛ ad illam cōgrue referri p̃nt q̃ a primitiua cepit ecclia sicut ei Sauli successit Dauid: vñ primo legit de primis libris regū sic. Demonum cultui cult⁹ vni⁹ dei:ꝛ sicut regnū Dauid per Roboā ꝛ Jeroboā in scissuras diuiditur vt legitur in libris sequētibus: sic ecclesiā scindit here ticoꝝ insania. Deide sequunt libri Salomonis q̃ post pugnas hereticoꝝ claruerunt in ecclia sctoꝝ doctorū ingenia. Postmodum sequitur liber Job vbi agitur de p̃secutionibus ꝛ ꝛsolationibus ei⁹: q̃ quātumuis in pace floreat ecclia: tentationes tamen non desunt spiritualiū aduersarioꝝ: quoꝝ quāto est occultior pugna: tāto difficilior est: sed gl'iosior erit acq̃sita victoria. Rursus illud quoq̃ adijciēdū est q̃ singulos mēses ꝑteritis possum⁹ adaptare tēporib⁹. Mā p Januariū in quo nouus annus inchoatur rēpus a diluuio intelligit: vbi mūdus renouāt. Per Februariū in quo aleluia deponit illud rēpus innuit in quo vniuersitas iniquitas cōfundit. Per Martiū in quo quadragesima sept̃ celebrāt: illō rp̃s accipit in quo dei ppls in Egypto afflixit. Per Aprilē xo vbi pascha celebrāt vel obseruāt: illud tp̃s ostēdit in quo ppls a Pharaone liberāt. Per Maiū in quo de p̃thec. solēnizāt: illud tp̃s recolitur in quo ppls in terra p̃missionis gratulabāt. Junius ꝛ Julius in quibus historia regū legit regnū Saulis ꝛ Dauid cōmemorant. Augustꝰ in quo liber sapie recitāt regnū sapientis Salomōis insanat. Reliqui q̃tuor mēses regna p̃cipalia norār. Babylonicū q̃ est in oriēte. Persax q̃ est in meridie. Grecoꝝ q̃ est in aq̃lone. Romanoꝝ q̃ est i occidēte. Jgit̃ historia Job q̃ legit̃ in Septēbri p duas hebdomadas regnū exprimit oriētis. Ūñ ibi dr. Erat vir ille magn⁹ inter oēs oriētales: ꝛ legit̃ p duas hebdomadas: q̃ regnū illō durauit p duas ān uales hebdomadas. i. p bis septigētos annos. Tot ei anni inueniunt̃ a rpe Nini a quo regnū Babylonie incepit vsq̃ ad Cyrū regē Persax i quo defecit. In reliqua pte Septēbris regnū Persax innuit. Quo circa due historie legunt̃: eo q̃ nūc de Persis: nūc de Medis reges assumebāt. Jhistoria Machabeoruꝫ q̃ legit̃ in Octobri Grecoꝝ significat regnū sub q̃b⁹ Machabei fuerūt afflicti. Per Novembrē et Decēbrē in q̃b⁹ ꝓphete legunt̃ regnū Romanoꝝ in quo Xp̃i religio vigere accipit. Prophetie maxime de Christo loquuntur: cuius natiuitas est in fine anni: sicut regnū Romanoꝝ in fine mundi.

¶Explicit liber sextus.

¶Incipit liber septimus.

¶De sanctorum festiuitatibus. Cap. j.

A Quib⁹ de causis ecclia festa sctoꝝ celebrat.

Lu. xv. j. Cor. iij.

Postq̃ de diuinis officijs i gñe atq̃ dñicis ⁊ de festiuitatib⁹ ad dñz ptinētib⁹ i spē p̃missim⁹: vtile est vt de officijs festiuitatū sctoꝝ aliqua i hac. vij. pte subjiciam⁹. Sane ecclia sctoꝝ festa m̃ltis de causis celebrat. ¶ Prio vt ei⁹ vicē rependam⁹ q̃ ipsa celebrāt festū de nobis q̃n gaudiū est in celo angelis dei ꝛ sanctis sup vno pctore penitētiā agēte. j. dist. q̃. tua. ¶ Secundo q̃ eos honorando rē nostrā agimus. Mā eoꝝ festiuitas nostra est. Unde apl's. Oīa nostra sunt: nos aūt xp̃i. Charitas ēm oīa ꝓmunia facit. ¶ Tertio vt habeam⁹ eos intercessores pro nobis: vñ legit̃ i. iij. Reg. j. c. q̃ Bersabee q̃ interpretat puteus satietatis. i. ecclesia trīūphans impetrauit filio suo regnū. ¶ Quarto vt eos imitemur. Per eoꝝ ēm exēpla ad eoꝝ imitatiōnē ꝓuocamur. ¶ Quinto ꝓpt augmētū nr̃e securitatis ꝛ spei sublcuationē. Si ēm hoies mortales nobis sīles potuerūt ita p̃ sua merita sublimari ꝛ nos similiter poterim⁹: q̃n mag⁹ dñi nō est abbreuiata. ¶ Sexto propter honorē diuine maiestatis quaz illos honorādo in eis honorazmus ꝛ mirabilē pre dicamus cū q̃ ipsos sctīficauit. ¶ Septimo vt visa eoꝝ pulchritudine ꝛ mūditia cōfundat̃ homo de pctis suis et terena cōtēnat: sicut ꝛ ipsi fecerunt. ¶ Octaua ꝛ principalis causa est q̃ sanctoꝝ dies ꝛ anniuersaria in eoꝝ honorē nobis ad memoriā reducitur ꝓpter nostrā vtilitatē: q̃n in eis honoramus deū. Ipsi nāq̃ cum sint ꝑfecte beati orationibus nostris nō indigēt q̃ oīa eis ad votū succedunt: timo iniuriā facit martyri q̃ ꝓ martyre orat extra de cele. miss. cū Marthe. ⁊. pe. Jo. etiā Dama. in lib. iij. c. vij. ponit alias rationes quare sancti et pariter eoꝝ corpora siue reliq̃e debeāt honorari quarū quedā q̃rum ad eoꝝ dignitatē: ꝛ quedā q̃rum ad corporū ipsoꝝ ꝑfectionē. Dignitas q̃druplex est: q̃n sunt amici dei: ꝛ filij dei: heredes dei: ꝛ duces nr̃i. De. j. Jo. xiij. Jā nō dicā vos seruos ꝛc. De. s. do Joā. j. Dedit eis p̃tātē filios dei fieri. De tertio Ro. viij. Si aūt filij ꝛ heredes. De

B Sctī ꝛ eoꝝ religē debēt honorari

quarto ita ꝺt. Si ꝺs multū laboꝛat ducē inuenire q̄ eū alicui regi mortali adducat: ꝛ ꝓ eo ad ipm ꝛ̄bum faciat: quātomagis ꝺces gētis humanī q̄ ꝓ nobis ad ꝺm interpellatiōes facisse honoꝛādi sūt tēpia illis erigēdoꝛ ꝙe memoriā veneꝛādo. Quātum ꝛ̄o ad coꝛpoꝛ eoꝝ ꝓciositatē manifestādā: ponit etiā idē quatuoꝛ rōnes. Mā ipsa sctoꝝ coꝛpoꝛa fuerūt ꝓpꝛietaꝛia ꝺei: tēplū xpi: alabastꝝū spūalis vnguēti: fontes viui. Augustinus addit ꝺntum. s. ogānū spūs sci. ¶ Circa primū ꝺcit. Vt eū sunt ꝓpꝛietaꝛia ꝺei: cenacula spūs sci. ¶ De scō ꝺcit Q̄m p intellectuz in coꝛpoꝛib⁹ eoꝝ habitauit ꝺs. Ū apl's. Nescitis q̄m coꝛpoꝛa vestꝛa ⁊c. ꝺs autē da sūt. spiritus est. Honoꝛāda ergo sunt aīata ꝺei tēpla. Hō q̄ꝺē ꝺlectat in edificatiōe muꝛoꝝ: ꝺeus ꝛ̄o in cōuersione sctoꝝ. Ū ps. Dñe ꝺilexi ꝺcoꝛē ꝺom⁹ tue: ꝺcoꝛē. s. q̄ē pꝛestat ꝺiuersitas nō maꝛmoꝛū sed gratiaꝝ. ¶ Circa tertium ꝺcit. Si eī ex rupe aqua manauit in heꝛemo ⁊ ex maxille asini Sāso ni sitiēti: nequaq̄ incꝛeꝺibile est ex maꝛtyꝝ reliquijs vnguēꝝ bñ olēs emanaꝛe sitiētibus ꝺei ⁊ sctoꝝ virtutē. ¶ Circa. iiij. ꝺcit. Ji eī viuentes in xpitate cū libeꝛa pꝛia ꝺeo assistūt: ⁊ fontes nobis salutaꝛes ꝺnatoꝛ xps sctoꝝ suoꝝ pꝛebuit: ꝛeliquas multifoꝛmia bñficia iꝛrigātes. ¶ Circa q̄ntum ꝺt Aug. in lib. ꝺe ciui. ꝺei. Mō sunt cōtēnēda sed plurimum veneꝛāda sctoꝝ coꝛpoꝛa q̄bus ꝺum adhuc viuerent spūs sctūs quasi q̄busdā oꝛganis ad oē bonum vsus est. Ū apl's. An experimentum q̄ritis eius q̄ in me loquit xps. Jtē Ambꝛ. in exameron. Hoc est pꝛecioſissimum q̄ hō ꝺiuine vocis fit oꝛganū ⁊ coꝛporalibus labijs celeste exprimit oraculum. ¶ Est autē quadꝛuplex ꝺifferētia sctoꝝ noui testameti quos panni circulum colim⁹. Sūt eī apostoli/martyꝛes/ꝓfessoꝛes ⁊ vgines: ⁊ hi ꝙz ꝺifferē tia sanctoꝝ noui testi. ¶ Vbanum ꝙ quatuoꝛ mundi paꝛtes significant: ꝙ oriente apostoli/ꝙ meꝛiꝺiē maꝛtyꝛes/ꝙ occiꝺētē vigines. Nicet autē festiuitates sctoꝝ celebꝛāꝺe sint: ⁊ in eoꝝ memoꝛiā altaꝛia cōstꝛuēda: nulli tū eoꝝ vel etiā angelis: sed solꝰ ꝺeo sacꝛificaꝛe ꝺebemus. Nemo eī antistitū in locis sctoꝝ coꝛpoꝛum assistēs altaꝛi aliquando ꝺixit. Offeꝛim⁹ tibi Petꝛe ⁊ Paule: aut Cypꝛianē: sed q̄ offeꝛt ꝺeo q̄ sctos coꝛonauit offeꝛt apud eoꝝ memoꝛias quos coꝛonauit vt ex ipsoꝝ locoꝝ amoꝛe maioꝛ affectus assuꝛgat ad augēꝺum chaꝛitatē in illis quos imitaꝛi possumus: ⁊ in illū quo nerari aꝺiuuaꝛi possumus. Nec eī ipsi sci vel angeli ex ꝺbem⁹ hiberi sibi volūt q̄ vni ꝺeo ꝙ latꝛiā ꝺeberi noꝛit Ū Paulus ⁊ Barnabas cū q̄ꝺā miraculis ꝙ eos factis ꝛmoti: ipsiis tāq̄ ꝺijs immolari voluissent. Ack. xiij. Cōscissis vestibus cōfitēres se hoīes mortales et nō ꝺeos esse hoc fieri vetuerunt. Et sicut in Apocalipsi angelus Joānē ipm in visiōe aꝺoꝛare volētem ꝓhibuit ꝺicēs. Vide ne feceris: frater eī tuus ⁊ cōseruus fratrum tuoꝝ sum: ꝺeum aꝺoꝛa. Jā eī xps erat supāgelos exaltat⁹. Antea ꝛ̄o legit angeli aꝺoꝛati vt ꝺictū ē in. iiij. pte sub pticula canonis sup ꝛ̄bo seruitutis. Et Mardoche⁹ Haaman noluit aꝺoꝛaꝛe: q̄n ille ꝺiuinā sibi voluit aꝺoꝛationē ipēꝺi. Honoꝛāꝺi sunt ergo sctī pp imitationē: nō aꝺoꝛāꝺi pp religionē: honoꝛāꝺi sunt charitate nō seruitute vt ꝺictū est sup ꝺicto ꝛ̄bo seruitutis. Tribus ergo ꝺe causis sctos rogam⁹: put ꝺinētur. tum est in pꝛecꝺenti paꝛte sub tit. ꝺe rogationibus. ¶ Et nota q̄ stāꝺo sctos rogaꝛe ꝺebem⁹: vt ꝺi ctū est i pemio. v. pti⁹ vbi ꝺe rēsoꝛto agit. Pꝛoꝛo ꝺierū alij sunt pfesti/alij festiui siue solēnes: pfesti sunt q̄ nulla spāli celebꝛitate insigniti sunt: q̄st pcul a festo. ¶ Et no. q̄ Hebꝛei alīr ꝺenoīant ꝺies septimane: ⁊ aliter gētiles ⁊ eoꝝ pꝛibyteꝛi: ⁊ aliter xpiani. ¶ Hebꝛei ꝺnoīant oēs alios ꝺies a sabbato q̄ apꝛ oēs pcipuꝰ hꝛ: vñ ꝺiē sequētē post sabbatū vocāt pꝛia sabbati. Alīs. ij. sabbatoꝝ sic ꝺ reliqs Septimā ꝛ̄o ꝺiē vocāt simplr sabbatū ⁊ q̄ñq sabbatū sabbatoꝝ. Sextā feriā vocāt pasceue a para q̄ est pꝛe ⁊ scephē q̄ est structio q̄st pstructio seu pꝛparatio: q̄z tūc iudei pꝛaꝛāt cibaꝛia ad op⁹ sabbatī: iuxta q̄ eis pceptū fuerat ꝺe māna. s. sexta ꝺie colligatis ex eo ꝺuplū. Q̄m i sabbato nō licebat eis cibos pꝛparaꝛe sicut nec māna colligeꝛe. Mos ꝛ̄o hoc nomē q̄ ē est cōe cuilibet sexte feꝛie apꝛoꝛiam⁹ illi sexte feꝛie q̄ ē est ꝓpꝛima ante paschā: ꝓ eo q̄ tūc ꝓpaꝛat⁹ est cib⁹ siue māna: quo ⁊ militās ecclia mō: ⁊ triūphās in futuꝛa ꝛeꝺe pfruet. ¶ Et nota q̄ pasceue est nomē gꝛecū: ꝛ̄ iudei ꝓpteꝛ vanitates inteꝛ gꝛecos ꝺispsi q̄ꝺā vocabulas a gꝛecis sumpseꝛūt vt pasceuet synagoga ⁊ alia q̄ꝺā. ¶ Gētiles aūt tā vulgus q̄ pꝛilosophi ꝺenominābāt ꝺies a planetis. Ū fm eos pꝛia ꝺies ꝺicit ꝺies solis: sc̄ꝺa ꝺies lune ⁊c. Que nō ꝺa sacꝛa scꝛiptuꝛa nō ꝛecipit: ꝛ̄ hodie vulgaꝛi vsu teneant. ꝺe hoc ꝺicet in pte. viij. vbi ageꝭ ꝺe septimana. Nēpe vulgus tō sic eo ꝺenoīabat: q̄z solē. lunā. maꝛtē. ⁊ alios planetas a q̄bus ꝺies ꝺnoīabāt ꝺeos esse credebāt. Pꝛilosopꝛi ꝛ̄o tō q̄z hec sunt nōa planetaꝝ: ex quoꝝ motib⁹ ⁊ naturis oīa sui vegetationē fm illos trahūt. Chꝛistiani vero ꝺuos ꝺies tanq̄ ꝓpꝛijs ꝺesignāt nōibus. Mā sabbatum simpliciter sabbatum vocāt ꝓpteꝛ autoꝛitatē hebꝛaici sermonis ⁊ sequētem ꝺiē ꝺnicā vocāt ꝓpteꝛ sui pꝛimatum: ꝺe quo tā ꝺicet. Vel q̄z sic ꝛ̄ legēda sancti Joā. vocatuꝛ vbi ꝺz. Joan. ꝺnica ꝺie post missaꝝ solēnia ꝺesceꝺit in fossum sepulture sue locū. Posset etiā ꝺies ꝺnica pꝛima feꝛia appellaꝛi. Ꝺiē ꝛ̄o post ꝺnicā sequētē appellabāt sc̄ꝺam feꝛiā aliā tertiā feꝛiā ⁊ sic ꝺe alijs ꝺiebus vsq̄ in sabbatum. Inteꝛpꝛetat⁹ eī feꝛia quasi ꝺies solēnis a feꝛiādo ꝺicta: vñ pꝛima ꝺies septimane solēnis est. Ꝺocatuꝛ ergo feꝛie a feꝛiādo: q̄z toto tēpoꝛe a vitijs feꝛiaꝛe. i. vacaꝛe ꝺebemus nō q̄ sit a necessaꝛijs vite operibus feꝛiandū. Vel ꝺz a fando. i. loquēdo: q̄n sicut legitur in Hesi. Ꝺns ꝺixit ⁊ facta sunt. Siquidem beatus Silueste⁹ nolēs imitaꝛi iudeos q̄ ꝺicunt pꝛima sabbati: sc̄ꝺa sabbati: nec gētiles q̄ ꝺicūt ꝺies solis ꝺies lune ⁊c. Ꝺmuenit hoc nomē feꝛia. Jn fine tamē septimane seruauit sabbatum ꝓpteꝛ pꝛemissam ratiōnē vel ꝓpteꝛ figuꝛā q̄z sabbatum interpꝛetat⁹ requies: q̄z tūc ꝺns requieuit ab oī ope q̄ patꝛauerat: vñ nos ꝙ totā ꝛ̄ꝺomadaꝛ. i. ꝙtuū ꝙs vite nr̄e: q̄ꝺ pcurrit ꝙ spaciū. vij. ꝺieꝝ ꝺebemus laboꝛaꝛe ⁊ niti summo conamine vt ad requiē ꝛ̄ btꝛitudinē pueniam⁹. ¶ Dies ergo tripl'r ꝺenoīat: pꝛimo ꝙz se: vt ꝺies lune ꝺies martis ⁊c. Sc̄ꝺo iuxta vsum ecclesie: vt pꝛima feꝛia: fesciꝺa feꝛia ⁊c. Tertio fm mēses ⁊ hoc tripliciter. Pꝛimo mō kal'. pꝛiꝺie kal'. iij. kal'. Sc̄ꝺo mō iꝺus pꝛiꝺie iꝺus. iij. iꝺus. Tertio modo nonas: pꝛiꝺie nonas: tertio nonas. Dominica vero ꝺies pꝛimatum obtinet ⁊ maioꝛ est inteꝛ alios ꝺies: q̄z chꝛistꝰ

omnſciatus fuit ⁊ ꝛesuꝛꝛexit: ⁊ apl̄os spū sancto mitſit: ⁊ ꝺeus mundū. i. celū ⁊ teꝛꝛā in illa fecit ⁊ in eoꝺē quoq; ꝺie vt ꝺz mundus ꝺissoluet. Ꝺicit aūt ꝺnica ꝓpꝛ gaudiū ꝺnice ꝛesuꝛꝛectionis q̄ ꝺ in eo celebꝛamus. Licet aūt q̄ꝺā ꝺnice oībus alijs sunt superioꝛes. videlicet pasche. ⁊ penthe. ⁊ hoc ꝓpꝛ ꝛesuꝛꝛectionē ⁊ spiritus sancti missionē: tñ ⁊ quinq̄ alie pꝛincipales ꝺiuine ⁊ solennes in quibus officia mutantuꝛ. s. ꝺnica pꝛima ꝺe aꝺuentu. ꝺnica in octauis pasche ꝺnica in octauis pēthe. ꝺnica q̄ cantaꝛ Letaꝛe Hieꝛusalē. ⁊ ꝺnica in ꝛamis palmaꝝ. Aꝺꝺunt ēt q̄ꝺā sextam. s. q̄a cantaꝛ. Jnuocauit me. q̄ꝺam ēt alie ꝺnice ꝺn̄ꝛ pꝛiuilegiate quibus videlicet hiſtoꝛie ſunt appꝛopꝛiate. ¶ Et nota q̄ ſunt q̄ꝺā ꝺies pꝛiuilegiati i ꝛpe q̄ꝺꝛagesime vel q̄ quatuoꝛ quaꝛte feꝛie. s. q̄aꝛta feꝛia in capite ieiunioꝝ. q̄aꝛta feꝛia ſequētis hebꝺomaꝺe ⁊ q̄ꝛta feꝛia post Letaꝛe Hieꝛusalē. ⁊ q̄aꝛta feꝛia añ cenā ꝺn̄ꝛi. Jtē q̄atuoꝛ ſabbata videlicet ſabbatū pꝛioꝛis hebꝺomaꝺe: q̄n oꝛꝺines celebꝛant: ⁊ ſabbatū q̄aꝛte ⁊ ſabbatū q̄inte: ⁊ ſabbatū i vigilia paſche. Jtem tꝛes ꝺies ꝺnice. s. inuocauit me. ⁊ Letaꝛe hieꝛusalē. ⁊ ꝺnica i ꝛamis palmaꝝ. Jtē vna q̄inta feꝛia. s. cene ꝺn̄ꝛi. Jtē vna ſexta feꝛia. s. paraſceue. Jtē tota vna ſeptimana. s. vltima q̄ maioꝛ ꝺz: ꝓout ſub ꝺnica in ꝛamis palmaꝝ ꝺictū est. ꝺe quibus pꝛiuilegijs in ſuis locis ꝺictū est. Et nota q̄ paſcha ⁊ pēthe. ſunt hebꝺomaꝺarie feſtiuitates vt ꝺictū est in ſexta pte ſub ti. ꝺe ſeptē ꝺiebus post paſcha ⁊ ſub pēth. Jncipit aūt ꝺies naturalis ſcōm egyptios ab occaſu ſolis ſiue in pꝛincipio noctis ⁊ ꝺurat vſq̄ ad veſpeꝛā ſequētis ꝺiei iuxta illū. Et factū est veſpeꝛe ⁊ mane ꝺies vn⁹: fm peꝛſas ⁊ gꝛecos ⁊ fm cōem vulgivſum incipit mane ab oꝛtu ſolis: fm ꝛomanos a media nocte. fm athenienſes et ſcōm aꝛabes ⁊ aſtꝛonomicos: a ſexta ꝺiei hoꝛa. q̄s oēs vaꝛie imitamuꝛ. q̄n ad celebꝛationē ꝺiuinoꝝ officioꝝ Jncipit ꝺies in veſpeꝛis. iuxta illuꝺ a veſpeꝛe i veſpeꝛā celebꝛetis ſabbata vſa. extꝛa ꝺe feꝛijs. c. j. quo ad tꝛeuge obſeꝛuationē i oꝛtu ſolis. extꝛa ꝺe tꝛeu. ⁊ pa. c. j. ff. ꝺe iuꝺi. l. moꝛte. quo ad Jctus incipit ꝺies q̄ finit in media nocte. quo ad eſum caꝛniū poſt cenā vſq̄ ad ꝺiluculū ꝺe ꝺse. ꝺi. iij. ꝺe eſu. quo ad iuꝺiciū Jncipit mane ⁊ teꝛminaꝛ ſeꝛo in fine ꝺiei añ noctis tenebꝛas ꝺe offi. ꝺeleg. cōſulit. ⁊ in auſ. ꝺe iuꝺi. §. ſeꝺebūt. Cōputatio aūt egyptioꝝ uſq̄ vꝛa vſ: cū cōtineat oꝛtū ⁊ occaſum ſignoꝝ. Poſt tū ꝺici q̄ ſcōm, eccleſiā Jncipit media nocte: q̄z tūc veꝛus ſol. s. xps oꝛtus est iuxta illuꝺ. Dum mediuz ſilentiū ⁊c. vel veꝛius in veſpeꝛis vt pmiſſum est: q̄z nox pꝛeceꝺit: ꝺies aūt appꝛopinquauit. Licet aūt naturalr ꝺies pꝛeceꝺāt noctes: tñ in nocte paſchali fit eccōuerſo vt ꝺictū est in ſexta paꝛte ſub ti. ꝺe ſabbato ſctō. Solēnes ꝛ̄o ſeu feſtiui ꝺies i quibus a quolibet opeꝛe ſeꝛuili in ꝺnoꝛē ꝺei ⁊ ſctoꝝ abſtinēꝺi est ⁊ ꝺiuinis laudib⁹ inſiſtēꝺū. Et notā ꝺū est q̄ ſolēnitas est cōiter inſtituta: celebꝛitas ꝓ aliqua pꝛeꝛogatiua: ⁊ ꝺz a ſolon q̄ ꝺ est cōe vel a ſoluto id est fiꝛmo aꝛcꝺ ſolido: q̄z ob ꝛeligionē mutaꝛi nō ꝺz: vel ꝺz ſolēnitas ex eo q̄ fieꝛi ſolet i anno. Celebꝛitas ꝛ̄o vocāt q̄z ibi nō teꝛꝛena: ſz ſolū celeſtia agunt. Solēnitas aūt alia est feſtiuitaꝛū: alia ſtationū: alia letantaꝛū: alia ieiunioꝝ. ꝺe quaꝛum ſingulis videamus. Solēnitas feſtiuitaꝛū q̄ꝺ est moꝛs ſctoꝝ pluꝛibus nōibus ꝺesignaꝛ. Vocaꝛ eīm feſtiuitas: feſtus: celebꝛitas: natiuitas natalis vel natale: ſiue natalicū: tꝛāſitus ſeu exitus obitus: paſſio: aſſumptio: ꝺepoſitio: ⁊ obꝺoꝛmitio. Feſtiuitas ꝺicta est a feſtis ꝺiebus quaſi feſtiuitas: eo q̄ ſa nocēis ſola ꝺiuina ꝛes agit q̄ib⁹ ꝺz̄ ſunt feſti i q̄ibus ꝛus ſatuꝛ. Ꝺicit q̄oq; feſtiuitas quaſi ſctī natiuitas. Natiuitas ꝓpꝛie ꝺz feſtū illius natiuitatis q̄ est in caꝛne ⁊ in mūꝺo: ⁊ fm hoc ꝺz eīm xpi natiuitas ⁊ btē marie: ⁊ btī Joānis baptiſte: q̄oꝝ ꝺicaꝛ in moꝛte naſci iam ſequit ⁊ ꝺicetuꝛ vbi ꝺe octaua agit. De celebꝛitate iā ꝺictū est natalis ꝛ̄o vel natale vel natalū ꝺz migꝛatio ſctoꝝ ab hoc ſeculo: q̄z tūc naſcunt ꝺeo ⁊ ſeculo ad gloꝛiā ea natiuitate q̄ ꝛendit ad vitā eteꝛnam. Jnꝺifferenter q̄n aīe illoꝝ a coꝛpoꝛibus exeūtes peꝛ ignoꝛa ſibi aꝛeum ⁊ eꝛhereum ⁊ chꝛiſtallinū vꝛ tādem peꝛueniāt ad empyꝛeū. ¶ Et nota q̄ maius est feſtū tꝛāſitus alicuius ſcī ꝙ aliq̄s aliuꝺ ꝺe illo ꝺicet ſub feſto aſſumptiōis. Obitus ꝺz q̄ tūc angeli ꝛeniūt obuiā aīe: vt legit ꝺe bꝛō Maꝛtino. Paſſio ꝺz: q̄z tūc maxīe coꝛpus patit: ⁊ ēt i aīa q̄n ꝙ violēti ab inuicē ſeꝑaꝛant: ⁊ obitus vniuſcuiuſq; pōt paſſio noīaꝛi: q̄ ſine amaꝛitudine ⁊ ſine violēti aīa ꝺ coꝛpoꝛe tollit. Aſſumptio ꝓpꝛie ꝺz tꝛāſitꝰ ꝺe Maꝛie. Depoſitio ꝓpꝛie ꝺz depoſitio ꝓpꝛi Joānis euāgeliſte: q̄ vt ꝓmiſſuz ē locū ſepulture viuꝰ intꝛauit ⁊ ita ſeiꝑm depoſuit. Obꝺoꝛmitio ꝛ̄o ꝺz moꝛs ſctoꝝ q̄ſi q̄es: nā ſicut q̄s poſt ſomnū ꝛiteger ⁊ validioꝛ fit: ſic ſcī ſine ꝺifficultate ꝛeſuꝛgit i coꝛpoꝛib⁹ glificatis: q̄ſi a ſōno cuigilātes. Ū ꝺns ꝺe lazaꝛo moꝛtuo ꝺixit. Lazaꝛ⁹ amic⁹ nr̄ ꝺoꝛmit. xiij. q. ij. tꝛs. vñ apl's. Volum⁹ vos ignoꝛaꝛe ꝺe ꝺoꝛmiētib⁹. ⁊c. ¶ Sequit ꝺe ſtatiōlib⁹ ꝛ videꝛe. ſtatio aūt ꝛ ꝛ ꝛ

particulares. Singules sunt q̄ in p̄dictis duabus septimanis ad matricē ecclesiā fiūt. Particulares sunt que in diuersis ecclīs fiūt p̄dicta cā. Fiūt et q̄nq; obseruatiōis cā: nulla alia cā intercedēte: vt cū in festo alicuius sancti ad eius ecclīaz vadit p̄cessio a maiori ecclīa. Fiūt et cū i diuersis festis diebus ad diuersa altaria cū p̄cessiōe ob sanctoz veneratiōnē venimus. Institutio ergo stationū ex p̄dictis liquet. hoc tū additur: q̄n sicut romāi p vitādis suis periculis statuerūt suas statiōes in vrbe: sic alij in suis ciuitatib⁹ ob cās simles statiōes instituerūr. In diebus aūt stationū voces seu cātica letitie cātant. vez rūsoria vel antiphone vel aliqd hmōi. Q̄nq; et tūc missa celebrat in ecclīa ad quā vadūr: et q̄nq; nō is post stationem ofone finita redeunt. ¶ Et nota q̄ pp̄s primo cōuenit in aliqua ecclīa vicina illi in q̄ dz ee statio: vt dictū e in q̄rta pte sub ti. de ofone. Hēpe bnūs Hze. q̄ statiōes in vrbe ordinauit. xx. homel. euāgelij diuerso tpe in illis diēdas declarauit. als vero stomacho lacessente alijs p̄nūciādas cōmisit. De solēnitate letantarū in. vj. pte sub ti. de rogatiōib⁹ dictū e. ¶ Nota tū q̄ stationes fiūt pp̄ pterita pericula. Letanie vero q̄ rogationes vel supplicatiōes interpretant fiūt p̄ piculis euitādis vt p̄missuz e. De solēnitate ieiuniox: et de vigilijs sctōz dictuz est in sexta pte sub quarta feria quarte dñice de aduentu. Hoc et nota q̄ natale dñi festū est p̄is: q̄ pcū filius innotuit mūdo. In hoc cū apput charitas dei qō nobis dedit filiū suū sicut dicit bnūs Jo. Festū tū patris festū est filij et sp̄ūs sancti. In hoc cū q̄ dz verbū intelligit p̄ verbi. et alia rōne: q̄. s. filius patrē manifestauit mūdo. Pascha xp̄o e festū filij: q̄ tūc xp̄s a mortuis resurrexit et verus de⁹ apput. ¶ Et nota q̄ solēnitas pasche anthonomatice dz solēnitas solēnitatū sicut dz serā sctōrū et cāticaz cāticoz: eo q̄ alia sctā et alia cātica exceduūt. Inde est q̄ oēs dies dñicos recipocamus. i. oēs dies dñice sunt octaue huius festi. Dicit et festiuitas festiuitatū. tū q̄ prima est oīm festiuitatū: tū q̄ oēs hac dñica cōicare debēt. ¶ In q̄busdā tū locis q̄libet magnū festū pascha vocat: quasi trāsitus: q̄ de vitijs ad virtutes trāsire debemus. Pēthe. est festū sp̄ūs sancti. et q̄libet istarū solēnitatū e solēnitas totius trinitatis: q̄n idiuisa sunt opa trinitatis. de cōse. dt. iij. c. fi. Licet vt premissuz est q̄libet istarū magis vni q̄ alteri appropriet. ¶ Nō est et ignorādū q̄ pp̄s israeliticus tres principal⁹ celebrat solēnitates. ¶ Primuz erat dies pasche siue transitus indeoꝝ ut a ptāte pharaonis: ō seruitute egyptī: et a peussiōe angeli linitis postibus de sanguine agni immolati. Nō ein fuit dom⁹ alicuius egyptī vbi mortui nō iacerēr: nisi domus iudeoꝝ vbi nullus mortuus e. ¶ Scōm erat p̄ēthe. q̄ tūc susceperūt legē: vt dictū est in sexta pte sub ij⁰ festo. ¶ Tertiū scenopegia i sc̄pr̄bz: q̄ ex greco interpretat tedificatio siue fixio tabernaculoꝝ. Nō epul⁹ ein israeliticus q̄draginta annis in tabernaculis habitauit in cuius rei memoriā adhuc iudei hoc festum celebrant: quasi in tabernaculis degentes. ¶ Enos cū grece tabernaculū dz. Hec festa que septez diebus protelabant: scipue dicebant. et sabbatū q̄ interuenichat dicebāt sabbatū sabbatoz. i. sabbatū sanctoz. Versū et superadditer sūt et alia festa ob euentus varios: vt encenia q̄ celebrabāt hebrei i hyeme. i. octobri: et vocabāt encenia nouū dedicatio nē tēpli. Enō cū grece dz nouū latine: vñ q̄ñcq; obseruatiōis cā: nulla alia cā intercedēte: vt cū in festo alicuius sancti ad eius ecclīaz vadit p̄cessio a maiori ecclīa. Fiūt et cū i diuersis festis diebus ad diuersa altaria cū p̄cessiōe ob sanctoz veneratiōnē venimus. Institutio ergo stationū ex p̄dictis liquet. hoc tū additur: q̄n sicut romāi p vitādis suis periculis statuerūt suas statiōes in vrbe: sic et alij in suis ciuitatib⁹ ob cās simles statiōes instituerūr. In diebus aūt stationū voces seu cātica letitie cātant. vez rūsoria vel antiphone vel aliqd hmōi. Q̄nq; et tūc missa celebrat in ecclīa ad quā vadūr: et q̄nq; nō is post stationem ofone finita redeunt. ¶ Et nota q̄ pp̄s primo cōuenit in aliqua ecclīa vicina illi in q̄ dz ee statio: vt dictū e in q̄rta pte sub ti. de ofone. Hēpe bnūs Hze. q̄ statiōes in vrbe ordinauit. xx. homel. euāgelij diuerso tpe in illis dieēdas declarauit. als vero stomacho lacessente alijs p̄nūciādas cōmisit. De solēnitate letantarū in. vj. pte sub ti. de rogatiōib⁹ dictū e. ¶ Nota tū q̄ stationes fiūt pp̄ pterita pericula. Letanie vero q̄ rogationes vel supplicatiōes interpretant fiūt p̄ piculis euitādis vt p̄missuz e. De solēnitate ieiuniox: et de vigilijs sctōz dictuz est in sexta pte sub quarta feria quarte dñice de aduentu. Hoc et nota q̄ natale dñi festū est p̄is: q̄ pcū filius innotuit mūdo. In hoc cū apput charitas dei qō nobis dedit filiū suū sicut dicit bnūs Jo. Festū tū patris festū est filij et sp̄ūs sancti. In hoc cū q̄ dz verbū intelligit p̄ verbi. et alia rōne: q̄. s. filius patrē manifestauit mūdo. Pascha xp̄o e festū filij: q̄ tūc xp̄s a mortuis resurrexit et verus de⁹ apput. ¶ Et nota q̄ solēnitas pasche anthonomatice dz solēnitas solēnitatū sicut dz serā sctōrū et cāticaz cāticoz: eo q̄ alia sctā et alia cātica exceduūt. Inde est q̄ oēs dies dñicos recipocamus. i. oēs dies dñice sunt octaue huius festi. Dicit et festiuitas festiuitatū. tū q̄ prima est oīm festiuitatū: tū q̄ oēs hac dñica cōicare debēt. ¶ In q̄busdā tū locis q̄libet magnū festū pascha vocat: quasi trāsitus: q̄ de vitijs ad virtutes trāsire debemus. Pēthe. est festū sp̄ūs sancti. et q̄libet istarū solēnitatū e solēnitas totius trinitatis: q̄n idiuisa sunt opa trinitatis. de cōse. dt. iij. c. fi. Licet vt premissuz est q̄libet istarū magis vni q̄ alteri appropriet. ¶ Nō est et ignorādū q̄ pp̄s israeliticus tres principal⁹ celebrat solēnitates. ¶ Primuz erat dies pasche siue transitus indeoꝝ ut a ptāte pharaonis: ō seruitute egyptī: et a peussiōe angeli linitis postibus de sanguine agni immolati. Nō ein fuit dom⁹ alicuius egyptī vbi mortui nō iacerēr: nisi domus iudeoꝝ vbi nullus mortuus e. ¶ Scōm erat p̄ēthe. q̄ tūc susceperūt legē: vt dictū est in sexta pte sub ij⁰ festo. ¶ Tertiū scenopegia i sc̄pr̄bz: q̄ ex greco interpretat tedificatio siue fixio tabernaculoꝝ. Nō epul⁹ ein israeliticus q̄draginta annis in tabernaculis habitauit in cuius rei memoriā adhuc iudei hoc festum celebrant: quasi in tabernaculis degentes. ¶ Enos cū grece tabernaculū dz. Hec festa que septez diebus protelabant: scipue dicebant. et sabbatū q̄ interuenichat dicebāt sabbatū sabbatoz. i. sabbatū sanctoz. Versū et superadditer sūt et alia festa ob euentus varios: vt encenia q̄ celebrabāt hebrei i hyeme. i. octobri: et vocabāt encenia nouū dedicatio nē tēpli. Enō cū grece dz nouū latine: vñ q̄ñcq; obseruatiōis cā: nulla alia cā intercedēte: vt cū in festo alicuius sancti ad eius ecclīaz vadit p̄cessio a maiori ecclīa. Fiūt et cū i diuersis festis diebus ad diuersa altaria cū p̄cessiōe ob sanctoz veneratiōnē venimus. Institutio ergo stationū ex p̄dictis liquet. hoc tū additur: q̄n sicut romāi p vitādis suis periculis statuerūt suas statiōes in vrbe: sic et alij in suis ciuitatib⁹ ob cās simles statiōes instituerūr. In diebus aūt stationū voces seu cātica letitie cātant. vez rūsoria vel antiphone vel aliqd hmōi. Q̄nq; et tūc missa celebrat in ecclīa ad quā vadūr: et q̄nq; nō is post stationem ofone finita redeunt. ¶ Et nota q̄ pp̄s primo cōuenit in aliqua ecclīa vicina illi in q̄ dz ee statio: vt dictū e in q̄rta pte sub ti. de ofone. Hēpe bnūs Hze. q̄ statiōes in vrbe ordinauit. xx. homel. euāgelij diuerso tpe in illis dieēdas declarauit. als vero stomacho lacessente alijs p̄nūciādas cōmisit. De solēnitate letantarū in. vj. pte sub ti. de rogatiōib⁹ dictū e. ¶ Nota tū q̄ stationes fiūt pp̄ pterita pericula. Letanie vero q̄ rogationes vel supplicatiōes interpretant fiūt p̄ piculis euitādis vt p̄missuz e. De solēnitate ieiuniox: et de vigilijs sctōz dictuz est in sexta pte sub quarta feria quarte dñice de aduentu. Hoc et nota q̄ natale dñi festū est p̄is: q̄ pcū filius innotuit mūdo. In hoc cū apput charitas dei qō nobis dedit filiū suū sicut dicit bnūs Jo. Festū tū patris festū est filij et sp̄ūs sancti. In hoc cū q̄ dz verbū intelligit p̄ verbi. et alia rōne: q̄. s. filius patrē manifestauit mūdo. Pascha xp̄o e festū filij: q̄ tūc xp̄s a mortuis resurrexit et verus de⁹ apput.

P b. gre. statuit vbi stationes.

f. Joā. xiij.

Q Festū pasche alia festa excedit.

A Pl's iudeoꝝ trel principales solēnitates celebrabat.

Psal. xvij.

Mar. vlt. ps. cix. Psal. lxvij.

zach. ix.

X Festa tota duplicia et semiduplicia et simplicia.

S Quoli bet die anni excepto die kal. ianuarij occurrit festum q̄ñq; sanctoz quo intrēdebāt gētiles epulis et spulētatibus nō ad martyrizādū sctōs. a Nicro. dicit ideo in epta q̄ sta. pl⁹ suo calēdario p̄ponit. vñ Greg. dicit. Totus mūdus plenus est sanctis. et silr Haymo dixit deangelis q̄ si quis creaturas sp̄uales videre posset vix deret eas ebulire in aere sicut minimos atomos i solis splendore. ¶ Et nota q̄ nullus ascribendus seu an numerādus est cathalogo siue numero sanctoꝝ nisi per romanū pontificē: et nisi facta priuclara fide de illius vita et miraculis. extra de re. et ve. sac. c. j. extra de testa. venerabili. Dicitur autez cathalogus vniuersalis sermo. a catho q̄ est vniuersale. et logos q̄ est sermo. Et letania siue calēdariū in quibus enumerant sancti per romanam ecclesiam approbati dicit vniuersalis sermo cete-

T Bulla ascribi sanctos.

catha-logo nisi p Rom. ponti.

cet. nulla memoria martyrū. p̄habiliter siue solēniter accipiat nisi aut vbi corp⁹ martyris aut certe reliquie sunt aut vbi fuit origo habitatiōis vel possessionis illi⁹. Nā altaria q̄ somnia et inanes q̄si reuelatiōes quorūlibet hoīz vbicūq; statuunt omo reprobant. Item statutū est in concilio aurelian. de cōse. dist. iij. cp̄s. q̄ cp̄s si in infirmitate nō fuerit impedit⁹ ecclie cui fuerit p̄rim⁹ p̄sul; die dñica deesse nō dz. Que aūt festiuitates celebrā de sint p̄z ex cōcilio lugdūn. de cōse. di. iij. c. j. extra de fer. c. fi. i quo sic statutū est. Dies dñi feriādi sunt a vespa in vesperā. Item festū natal⁹ dñi. scti Stephani: scti Jo. euāg. Innocētiū scti Siluestri: circūcisiōis. theophanie siue epiphanie. pascha cū tota p̄cedēti et sequētibus hebdomadib⁹. Rogationes cū trib⁹ dieb⁹. Ascēsio dñi. Pēthe. cū duobus diebus sequētibus. sancti Joā. bap. duodecim apostoloꝝ. sancti Laurētij: Festiuitates beate marie. oēs dies dñici dedicatio sancti michaelis. dedicatio cuiuslibet oratoriū. festū oīm sanctoꝝ. scti martini. Ille festiuitates. s. sctōz canonizatoz q̄s singuli epi in suis ecclīs cū clero et pplo decreuerint celebrādas. Reliquis xo festiuitatib⁹ q̄ pannuz sunt nō sunt ppli cogendi ad celebrādū siue feriādū nec p̄hibendi. Quot psalmos. quot rūsoria quot lectiōes et quare in festis dicank. dictū est in quinta pte sub tit. de nocturnis. ¶ Quedā aūt festa dicunk in totū duplicia: q̄dā simpl⁹ duplicia: q̄dā semiduplicia. ¶ Dicunk q̄dā duplicia in quibusdā ecclīs p eo q̄ rūsoria tam maioza q̄ breuia: et versus a duobus cātant: et q̄ oīa incipiēda a duobus incipiunk: et q̄ antiphone in matutinis et vesperis duplicank. dñr ein cōplere et ante psalmū et post sicut e festū natalis dñi. Sancti Stephani p thomartyzis: scti Jo. euāg. circumcisiō dñi: epiphanie: purificationis: annunciationis: resurrectionis: ascensionis: pēthe. sancti Jo. baptiste: apl̄oꝝ petri et pauli: sancti laurētij: assumptiōis bē marie virginis: natiuitatis eiusdē: et dedicatio basilice p̄missa. quidē sunt maioza duplicia festa. ¶ Minoza aūt duplicia festa sunt secunda et tertia feria infra octauas resurrectionis. Item secunda et tertia feria infra octauas pēthe. Cōmemoratio scti pauli apl̄i: Octaue apostoloꝝ Petri et Pauli. et assumptiōis: et quodlibet festū q̄ vnaquaq; ecclīa duplex ordinauerit celebrari. ¶ Semiduplicia aute festa sunt in q̄bus p̄missa omnino nō obseruank: sed trā tertiū sextū et vltimū. Rūsoria cantantur a duob⁹ nec incipit a duobus. nec duplank antiphone: licz versus et breuia rūsoria a duob⁹ dicank. et sunt hec semiduplicia festa sctōz andree: nicolai: lucie: thome apl̄i: innocētiū: octaue epiphanie: agneris: cōuersio scti pauli: agathe: matthie: cathedra scti Petri: gregoriū: augustini: hieronymi: ambrosij: philippi et iacobi: marci euāgeliste: inuētiōis sancte crucis: reuelationis sancti Michaelis: octaue ascensionis: Jo. ante portā latin ā: barnabe apostoli: octaue sancti ioānis baptiste: marie Magdalene: iacobi apl̄i: advīcula scti Petri: octaua scti laurentij: Bartholomei: et decollatio sancti ioā. bapt. octaua natiuitatis bē Marie exaltatio sācte crucis: Matthei: Luce: Symeonis et Jude: Martini: Cecilie: Catherine: et alia fm̄ consuetudinē cuiuscū q̄ ecclesie. ¶ Sane igit hec varietas circa festa seruak: q̄n sicut p apl̄m stella differt in claritate a stel-

Y Qui signū do piz fm̄ missicū intellectū. Hā fm̄ sanctos visio cār dei erit p̄miū oīm beatoꝝ: que q̄dē visio erit maioꝝ vel minoꝝ in oībus fm̄ q̄ hic posūt magis vel minus in charitate: que est radix oīm meritoꝝ. p̄z declarat. Verūtū sunt q̄dam specialia merita que p̄z aliqua spālia p̄mia habētibus alia merita in futura gloria cōferent. Tū speciale p̄miū supessentiale reddet martyrib⁹: doctorib⁹ et virginib⁹: q̄ p̄miū aureola dr ita q̄ tū ad hoc alīq; sanctus duplex habebit p̄miū. s. essentiale q̄ dr de substantia: et accidētale aureola: et fm̄ hec festa sanctoꝝ possunt dici maioza vel minoza. s. in q̄bus p̄mioꝝ rōnes magis vel min⁹ reperiri possunt. Quia igit beata virgo inter oēs sanctos sublimioꝝ p̄miū potik quātū ad p̄miū essentiale: et rōnes ētā accidētaliuz p̄mioꝝ sibi cōpetūr: ideo eius festū totū duplex dicitur esse: sic est ētā in festiuitatibus ad honorē xp̄i statutis. Quo post eos angeli scōm obtinent locū: et post illos apl̄i et martyres: et post ipsos alij: ideo fm̄ eoꝝ plura vel pauciora essentialia et accidētalia p̄mia ipsoꝝ festū vel totū duplex vel semiduplex vel simplex dz ab eccla militāte q̄ vestigia trīū p̄hātis imitak conformiter celebrari. ¶ Q̄nq; xo alia q̄sideratione dñr festa duplicia: q̄n. s. eadē die duo festa cōcurrūr: et tūc min⁹ cedit maiori. Hā die illa de festo excellētioꝝ offm celebrak: et de minoꝝ fit solūmō memoratio: et illi⁹ officiū ad diē sequētē reseruak: sicut fit de beatis Petro et Paulo. Si ergo eadē die plura festa occurrāt et oēs fiat martyres illi⁹ qui inter eos maioris erit nominis officiū celebrē. Si vero alter cōfessoꝝ et alius martyr vel martyres: si confessoꝝ maioris fit nois q̄ martyr vel p̄uilegiat⁹: vt beatus Martinus: et cuius generaliter officiū instituit eccla dicēdū est officium de cōfessore: et memoratio faciēda est de martyre: si nāsit celebrādū est de martyre. ité si festū Andree veniret in p̄ia dñica ō aduētu: fiet in secūda feria Jdē dicim⁹ de quolibet festo apl̄oꝝ et martyrū si occurrēret i p̄imis dñicis p̄uilegiatis. ité si festū habēs vigilia p̄tingit in feria sēda: celebrak officiū ō vigilia: et ieiunak in sabbato p̄cedēti. extra de obserua. ieiu. c. j. Si aūt in qua cūq; alia dñica a p̄mi legatis. i. q̄b⁹ historie appropriate inueniūtur euenerit festū apl̄i vel alicuius p̄cipui martyris vel alteri⁹ sctī q̄ p̄miū habeat officiū: attēdēdū est vtrū sequēs hebdomada siue singuli dies ipsi⁹ p̄priuz habeāt officiū: q̄ si habēt fiet officiū de dñica: et festū scti fiet in sēda feria: si vero nō habet fiat offm de festo in dñica: et officiū dñice fiet i sēda feria: et sic dñica quādoq; cedit festo q̄nq; ecōuerso. ¶ Circa vigilias sanctoꝝ quare sic vocāt: et vñ oīm habuerūt dictū est in sexta parte sub quarta feria tertie hebdomade aduēt⁹. Porro circa festa q̄ in septuagesima seu in tpe passionis siue ānā illud occurrit sicut est festū sancte Agathe: cathedra scti Petri: scti Matthie: annūciationis dñi: festū scti Gregoriū: festum etiam patroni cuiuslibet ecclesie si acciderit: vel anniuersarium illius vel pascha alicui⁹

Z De vigilijs sctoꝝ celebrandis.

τ de gloria ex celsis te deū τ alla.

annotiū gñaly dicim⁹ q̄ cātica laudis. ſ. Te deū laudam⁹. Gloria in excelsis deo. τ ite missa est. in illis debēt cātari: τ ea q̄ cātarent illis ſi in alijs tpib⁹ ꝓtingerēt ꝓter alla: qm festa hmōi ad tps pasche ꝓtinere noscūt. Sz quare nō dz tūc alla ſicut alia cātica leritter? Rñdeo q̄ illō est magis ꝯticū letitie q̄ alia q̄ sunt magis obsecratiōes seu gſaz actiōes q̄ cātica letitie. Licet τ in illis sit aliq̄ letitia ꝑtim in cātu. Si nō opponat⁹ q̄ gl'ia in excelsis q̄ est ꝓpriū natalis dñi: τ Ite missa est: q̄ ē cū tici seu laus resurrectiōis. τ Te deū laudam⁹ q̄ significat letitiā ꝓ dragma inuētā: nō debeāt i festo annūciatiōis dñi cātari: ꝓ eo q̄ ꝓmissa in aduētu dñi nōdū sua tpa habebāt: q̄ dñs nōdū ea in reb⁹ humanis fuerat ꝓsecutus. Rñdēt q̄ solēnitas cōtēdit q̄ hoc festū est oīm festoꝝ xꝑi quasi fōs τ origo seu initiū: qm τ si natale dñi vel passio vel inuētio dragme nondū erāt in re vel in tpe: habebant tñ in spe: qm in spe eox ꝓdigia ꝓcedebāt. An notatiuū paſcha vocāt q̄n aliqs die quo baptizat⁹ est celebrāt annuatim: q̄ forte sumit a gētilibus qui die in quo ad miseriā nascebant natalitiū obseruabāt in qua celebratiōe offm pasche dz cātari ꝓter alla: si in tpe quadragesime cōtingat. ¶ Et nota q̄ hec tria. ſ. Te deū laudamus: Gloria in excelsis deo: τ ite missa est. sese cōcomitant⁹ τ est rō. Mā gloria in excelsis significat illū ineffabile gaudiū q̄ angelus pastorib⁹ nūciauit dicēs. Annūtio vobis gaudiū magnū: q̄ nat⁹ est vobis hodie saluator. Ite missa est: q̄ est dictū ite ad ꝓpria missa est cōsummata: designat accessum pastoꝝ ad locū natiuitatis xꝑi dicētiū adinuicē post angelicā annūciatiōnē. Trāseam⁹ vsq̄ ad bethleē τ videam⁹ hoc xꝑbū q̄ factū est. Quia ergo post annūciationē angeli secutus est pastoꝝ accessus: tō merito q̄n sacerdos dicit Gloria in excelsis deo. in quo predictū angelū representat dz ēt dici ite missa est. Similiter q̄n hec duo dicunt⁹ vel omittitur: q̄n ibi gaudiū τ laudes celi τ terre: creatoris τ creature: capitis τ mēbroꝝ significant⁹ sicut in gl'ia in excelsis deo. celū τ terra. creator τ creatura. caput τ mēbra cū laude τ gaudio nolunt⁹: imo fere oīa que ibi implicite cōtinent⁹ hic explicite ponunt⁹: merito igit q̄n illō dz hoc nō dz omitti. Verūtn nō semper ꝓmissa se cōcomitant⁹. Mā i festo cathedre beati Petri ēt si occurrat in quadragesima quedā eccl'ie dicūt Te deū laudamus. ceteris laudib⁹ tacitis: q̄ hoc cātico vti solem⁹ ad introitū ædos. eos⁹ i sedes suas: τ dūs Petrus cadē die fuit in cathedra antiochena introitat⁹. Item i cena dñi dz Gl'ia in excelsis deo τ Ite missa ē. si eps adsit τ chrismatis celebret offm. Et in sabbato sctō dz Gloria i excelsis deo: sz nō Ite missa est. In ipsis tñ diebꝫ non dz Te deū laudamus. Item in die natiuitatis dz Gl'ia in excelsis in ꝓma missa: sed Ite missa est nō dz: ne populus licentiatū se credēs nō audito matutino discedat τ ꝓp hoc ēt quidā tūc reseruant finalē collectā prime misse donec matutine expleant⁹ cōcludentes postea missam sub Benedicamus dño: sz alia ratio ponitur in quarta parte sub titulo de oratione nouissima. Secundam ēt missam eodem modo finiunt. In quibusdam tamē ecclesijs dicit⁹ tunc. Ecce cōpleta sunt oīa. nec dat⁹ populo licētia recedēdi: vt sciat se debere tertiā missaz audire in

Lu. ij. ¶ Anno nouum pascha cuidā fit.

qua demū dz ite missa est. In alijs aūt in quib⁹ fit officiū ambrosianū in tpe q̄dragesime nullius sancti festiuitas celebrat: sed tm cōmemoratio fit τ id ipsuz antiqua decreta in alijs eccl'ijs seruari iubebāt: τ entiquit⁹ cōiter sic ficbat. In alijs quoq̄ eccl'esijs ꝓius sanctificat⁹ q̄ euāgeliū legat vel cātetur. xxxiij. q. iij. nō opz. τ. c. seq. De officio festoꝝ q̄ tpe aduētus occurrūt dictū est in sexta parte in titulo de tēpore aduētus. De festis vero resurrectionis vsq̄ ad octauā pentħe. hec regula generaliter ī q̄busdā eccl'esijs seruat⁹ q̄ in oīb⁹ sanctoꝝ festis cātatur historia Beat⁹ vir. hoc in aplis. martyrib⁹ cōfessorib⁹: τ virginib⁹: hoc in vno τ in pluribus frequētat. Vir em̄ iste beatus xꝑs est fm regulā ciconij caput τ mēbra. Hic est em̄ martyr ō quo dicit⁹ in antiphona Filie Hierl'm. quē scdz caput coronauit dñs stola immortalitatis in hoc tpe solēnitatis τ letitie: τ scōm mēbra postea coronabit i illo tpe q̄ ꝑfectū significat⁹ q̄ erit eternitatis τ glorie hic em̄ ē q̄ loquit⁹ in officio q̄ hoc tpe ire quētatur. ſ. Protexisti me deus. Hic est vitis vera: τ sctī sunt palmites. sicut dz in euāgelio Ego sum vitis vera. Jo. xv. c. q̄ similiter hoc tpe frequentatur: τ scōm premissa patet q̄ etiā in festis duoꝝ vel plurū sanctoꝝ debet dici in predicta antipho na Filie hierusalē venite τ videte martyrē. ſ. xꝑm τ nō martyres τ alia in plurali sicut facīt quidā Frequentamus autē hoc tēpore in festiuitatibus sanctoꝝ identitatē officiozū: eo q̄ in suo significato idem erit denarius omnium: τ qz tūc glorificati erimus vnū cum chr'isto hoc tēpore glorificato.

¶ Sed querit⁹ quare in tempore paschali nō celebramus festa sanctoꝝ qui cū chr'isto surrexerūt vel cū eo celos ascenderūt debemus enim de illo rū glificatiōe gaudere τ solēnizare sicut τ de alijs sanctis cū certi sumus eos celos ascēdisse? Rñdeo q̄ ideo nō solēnizamus: quoniā ad inferos descenderunt. Solēnizamus enīz sanctoꝝ natalitia: q̄n videlicet celo nati sunt. vt premissuz est: nō quādo inferno: de quo dictū est i sexta parte sub parascene. Pōt etiā dici q̄ de glorificatiōe illoꝝ i anima in paſcha vel saltem in ascensione festare debemus: sed nō possumus ꝓpter autoritatem officiorum illoꝝ dierum. Obumbraretur enim solennitas illoꝝ autoritate matoris solēnitatis: quoniā veniēte principe cessat magistrat⁹: τ ideo statutū fuit vt per alia tēpora anni diebus quib⁹ eis dedicate fuerint eccl'esie festa illoꝝ celebrent⁹. Vel secundū Bedam in dedicatione eccl'esie in qua nocundū Bedam in dedicatione eccl'esie in qua nouem lectiones dicuntur fit festū de illis: sicut τ festum sancti Joānis baptiste fit ad finem augusti: qui tamen circa paſcha mortuus fuit⁹ τ festū beati Jacobi compostelle in iulio: qui tamē fuit tēpore paſchali occisus. Beatus quoq̄ Petrus apostol⁹ fuit incarceratus hoc tempore. Facta est em̄ predictoꝝ festorum mutatio: q̄ tanta erat festiuitas ꝓncipis omnium q̄ nō poterant tunc celebrari solennitates satellitum. iuxta illud Lede maiori Verūtamē festa sctōꝝ veteris testamēti: vt Abraham: Isaac: dauid Daniel τ aliorū ꝑ grecia τ apud vengtias coli dicunt⁹: τ ibi habere eccl'ias. De Ma chabeis dz ꝓut sub isto festo dicetur. Circa octauas notandū est q̄ octauā diem Leuitic⁹ liber insinuat dicens Dies octauus erit celeberrim⁹ atq̄ sanctissim⁹. ¶ Sane octaue sanctoꝝ tō celebrant⁹:

CC De celebratione octauaꝝ sanctoꝝ.

qz sicut ꝓmus dies significat natiuitatez eoꝝ. ſ. qual'r nascūt celo τ in societatē angelorū τ sanctorū patrū. q̄n aīe eox a coꝛporibus separant⁹: ita in octauis recolētes resurrectionē coꝛpoꝝ: cōgratulamur resurrectiōi eox. ¶ Et ad tendē q̄ quotidā sctōꝝ celebrant⁹ octaue ne hoc mysteriū latear: nō aūt oīm: ne vilescat. Si em̄ nō valem⁹? oīa festa celebrare sctōꝝ: quāto minus octauas eoꝝ. Si igit aliorum sanctorum octaue solennes sunt: quāto magis sancti sanctoꝝ. ſ. dñi natiuitatis octaua solēnis erit. Videt aūt q̄ natiuitas dñi non habeat octauā: q̄ illa tēdebat ad mortē. Obit⁹ em̄ sctōꝝ ideo habēt octauas. qz tūc ipsi nascūtur ea natiuitate q̄ est ad vitā eternam. Post illam em̄ natiuitatē q̄ est in morte sperāda est gloria resurrectionis q̄ datur in octaua: non post natiuitatē q̄ est ad mortē. Scōm hoc etiam videt⁹ q̄ natiuitas beate Marie: natiuitas bti Joā. baptiste nō habēt octauā: nec etiā resurrectio dñi: in qua dñs recepit stolā coꝛpis: q̄ gñaliter oībus fidelibus dabit⁹ in octaua: Jā em̄ ipsa resurrectio dñi facta erat in re. Vr igit diuerse eccl'esie in diuersis festiuitatib⁹ octauas celebrāt: ideo ne illas reꝑhēdere videamur: dicimus q̄ duplex est octaua. ſ. reuerentie siue veneratiōis seu deuotiōis τ institutiōis. ¶ Octaua reuerētie est festiuitatū paſche. pēth. natiuitatis bte Virginis Marie τ bti Jo. baptiste: celebrant⁹ em̄ octaue eoꝝ ꝓ sola deuotione nō ꝓ alio mysterio. ¶ Octaua etiam deuotionis est in sctis ꝑsonis eccl'iarū τ de sctō Nicolao τ de btā Maria magdalena: τ silibus q̄ octauas nō hñt: sz q̄dā eccl'ie ob deuotionē eas facit. ¶ Octaua vō institōnis quadripartita est: q̄ est octaua significationis: supplentionis: alterius negotij significatiōis τ future glorificationis. ¶ Octaua significationis est: vt octaue sctōꝝ vigilias habentis: festū dedicatiōis eccl'esie: q̄ fit in signum q̄ dedicabitur eccl'esia. i. extrema τ plenissima dedicatiōe dedicabit⁹ tūc. i. copulabit⁹ xꝑo: dedicari em̄ ē copulari: τ octaue martyrū: qz ipsi ꝑ ea q̄ passi sunt τ ex eo q̄ hāc vitā ꝓ nihilo habuerūt oñderunt q̄ erat vita imortalis. Vñ octaue innocētiū pñt dici octaue significationis: q̄ per eas resurrectio nra significat: ꝓut sub festo illo dicēt: τ etiā octauas btōꝝ Petri τ Pauli τ quorūdā sctōꝝ q̄ significāt stolā sc̄am. ſ. glificationē quā in octaua etate bti habituri sunt. Sz quare ob simile etiā cām nō obseruat⁹ seu celebratur octaua passiōis dñi: Sicut em̄ xꝑs q̄ est sol iustitie natus est nō ꝓpter se sed vt luxurijs mortibus q̄ eramus in tenebris appareret: sicut etiā baptizatus est nō ꝓpter se sed vt nra peccata lauaret: sic mortu⁹ est nō ꝓpter se sed vt nos mozeremur peccato per q̄ nos liberaret a morte. ¶ Rñdeo tō q̄ supueniēs festū letitie obūbrat⁹ τ abolet ꝓmemorationē tristitie. ¶ Preterea sz reddat⁹ rō quare ꝓmisse octaue fiant: nō tñ vsq̄quaq̄ in sl'ib⁹ exigitur q̄ octaue fiant. Mā xꝑs fuit circūcisus carnal'r vt circūcidamur spīal'r: leiunauit vt leiunemus: pedes lauit vt lauem⁹. Hec tñ octauā istoꝝ aut similiū celebrant⁹? sz τ octaue sctoꝝ ob cām dissimilē celebrant: vt ꝓmissuz est. ¶ Rursus dissimilē dz cām octaue paschalis solēnitas: cui nō fit octaue mysteriū vel ministeriū. ¶ Octaua tñ addit ꝓpter octo btudines q̄ in illa solēnt octaua ꝑcipi: ꝓ ut dictū est ibi: τ etiā octaua pēthe. q̄ tō celebrat vt opus sctī spūs ꝓsummatio declarēt. Est etiā oīs octauaz rō gñalis: q̄. ſ. octaua rēdit ad caput: q̄d est de bti tudinib⁹. In lib. de doctrina xpiana asserit Aug. Idēq̄ dies ꝓm⁹ est τ octauus. ſ. dñic⁹ et tō resurrectio dñi dz facta in octaua. i. i die dñica. Idcirco igit obseruat⁹ celebritas octauaz vt reuertamur ad ꝓmū innocētie statū: in cui⁹ innocētie recordatiōe i. viij. die circūcisio agebat⁹ vt mēs circūcisa fieret ab oī carnali ꝓtagiōe.

FF Octaua supplētiōis

¶ Octaua supplētiōis est octaua natiuitatis dñi: q̄ in ea supplemus q̄d min⁹ factū est in festo natiuitatis. Qz em̄ in natiuitate multū actū est de ꝓtu τ parū de ꝓturiēte. tō in octaua pleni⁹ agit⁹ de parturiēte q̄d apparet in rūsoriis τ antiphonis laudū τ in diurno offō ipsius octaue: τ ob simile etiam cām celebrat⁹ octaua epiphanie. ¶ Octaua alteri⁹ rei significationis ē: sil'r octaua natiuitatis: ꝓut ibi dicetū est: τ octaua Agnetis. In illa em̄ repūtatur q̄ beata Agnes octaua die visa est gl'iosa a q̄busdā fidelib⁹: ꝓut sub illo festo dicet. ¶ Octaua future gl'ificationis est vt. viij. obit⁹ cuiusli⁹ sct̄i. ¶ Item nota q̄ tñ btūs Stephan⁹ τ Laurēti⁹ habēt inter martyres octauas institutionis: sol⁹ vero btūs Martinus inter cōfessores. De octauis paschē τ ascensionis τ natalis dñi dictū est in. vj. parte sub tit. de pascha. Licet aūt regulariter in octauis festiuitatū fiat in missa officiū sicut in ipsis festiuitatibus ꝓ eo q̄ in octaua eadē dies ex ipso festo censet: hoc tñ fallit in octauis ap'loꝝ Petri τ Pauli: in q̄b⁹ dz officium de martyrib⁹. Licet em̄ vna τ eadē die ambo passi fuerint: nō tñ eadē die de vtroq̄ in eccl'ia solēnizatur: ꝓut sub eoꝝ festo dicet. Ideoq̄ vtriusq̄ officiū neq̄t in octaua fieri cū vnam die duraxat habeāt ꝓ octaua. Oportuit ergo q̄ in eox octauz aliquod cōe offm inueniretur: τ ideo qz eox martyrium maxime fuit meriti: offm dz de martyribus ꝓ quib⁹ de vtriusq̄ sciptis actib⁹ mētio in ipso officio habeatur. Fallit etiā hoc in octauis bti Laurētij: in q̄ tria precipue valde cōmēdabilia fuerūt. vz pietas in eleemosynis: firma stabilitas i fidei ꝓfessione: τ martyrium speciale. De primo agit⁹ in vigilia. de scōm festo: τ tō de tertio agi oportuit in octaua. ¶ Vel sz eccl'iastica officia ab aduentu dñi: q̄d est tps renouationis inchoandi in proemio sexte partis diximus. In hac tamen parte simplicius incedentes kalendariū ꝓsequemur a mēse Januarij inchoando de aliquibus anni festiuitatibus seriatim aliqua specialia opponētes. vcz.

¶ De sanctis Fabiano τ Sebastiano. ¶ De sancta Agnete. ¶ De cōuersiōe sancti Pauli. ¶ De sctō Juliano. ¶ De sctā Agatha. ¶ De purificatione btē Marie. ¶ De cathedra sctī Petri. ¶ De annūciatiōe beate Marie. ¶ De sanctis Philippo τ Jacobo. ¶ De inuētiōe sancte Crucis. ¶ De revelatiōe sctī michaelis. ¶ De sanctis Heruasio τ Prothasio. ¶ De sancto Jo. baptista. ¶ De sctis Petro τ Paulo. ¶ De festo septem fratrum. ¶ De sctō Jacobo ap'lo. ¶ De septem dormiētib⁹. ¶ De aduincula sctī Petri. ¶ De Machabeis. ¶ De inuentione sancti Stephani. ¶ De transfiguratiōe dñi. ¶ De sctō Laurentio. ¶ De assumptione btē Marie. ¶ De sctō bartholomeo. ¶ De decollatione sancti Joānis. ¶ De sanctis Felice τ Audacto. ¶ De natiuitate beate Marie. ¶ De exaltatione sancte Crucis. ¶ De sancto Mattheo ap'lo. ¶ De

sanctis Mauritio ⁊ socijs suis. ¶ De beato Luc. ¶ De Simone ⁊ Juda. ¶ De festo oim sctoꝝ. ¶ De officio mortuoꝝ. ¶ De sctis q̄tuor coronatis. ¶ De scto Martino. ¶ De sctō Andrea. ¶ De sctō Nicolao. ¶ De venerabili Beda ꝓsbytero. ¶ De sancto Thoma apło. ¶ De festis sctoꝝ Stephani ⁊ Joannis euāgeliste. ¶ De Innocētibꝫ. ¶ De aplis. ¶ De euāgelistis. ¶ De martyribꝫ. ¶ De ꝓfessoribꝫ. ¶ De v̄ginibus. ¶ De octo festi dedicatiōis ecclesie.

¶ De sanctis Fabiano ⁊ Sebastiano. Capm.ij.

A festo bꝛoꝝ Fabiani et Sebastiani duplex collecta in q̄busdā ecclijs dꝛ ⁊ isolito more vtraq; sub vno ꝓdīm nostrū terminat: tū q; ab ipso vnico dei filio Jesu xpo mediāte: ābo ad palmā martyrij pducerūt: tū etiā: q; ls diuersis passi fuerūt tpib⁹: ecclia tñ ꝑpe īgētia virtuiq; merita vtriq; pariter ⁊ pncipaliter solennizat: et vtrāq; collectam vno eodēq; fine concludit.

¶ De sancta Agnete. Capm.iij.

Festū bte Agnetis caret octauis. s. isti tutiōis: hꝫ tñ octauā alteri⁹ negotij significatiōis: vt iā dictū est in ꝑmio. Nō ergo dꝛ in kalēdario Agnetis. ij. nō dꝛ ꝑpe hoc q̄ illō sit festū octauaꝝ eiusde nec in eccl'ia ꝓnūciat nec i kalēdario scribit octaua: hꝫ est alia solēnitas de cadē repetita ꝓpter miracula q̄ddam qō in octaua die post eius obitū cōtingit ad tumulū illi⁹: parētib⁹ suis plozātib⁹. Intelligitur ergo Agnetis scōo. s. festo. vñ melꝰ diceret scōo Agnetis. de hoc etiaꝫ dictū est sub quarta parte sub symbolo. Qz xo ꝑfecti filij cā adamauit: ideo recte in eius festo cantatur introitus. Me expectauerunt peccatores.

¶ De cōuersione sancti Pauli. Capm.iij.

Conuersio sancti Pauli apli facta est eodē āno q̄ xps passus est ⁊ Stephan⁹ lapidatus anno q̄dē nō naturali sed emergēti. Nam xps passus est octauo kalendas aprilis. Stephanus codez āno tertio die augusti lapidat⁹ ē. Paulus xo octauo kalēdas februarij cōuersus est. Et aūt conuersio potius q̄ aliorum sanctoꝝ celebratur triplici rōne. ¶ Primo ꝓpter exēplū ne q̄sq; quanticunq; peccator desperet de venia q̄ tm in culpa ꝓsipit postmodū talē fuisse in grā. ¶ Scōo ꝓpter gaudiū. Sicut em ecclia magnā habuit tristitiā ī ei⁹ ꝓsecutiōe: ita maximā habuit letitiā de ei⁹ cōuersiōe. ¶ Tertio ꝓp miraculū qō dñs in eo oñdit: dū de seuissimo ꝓsecutore fecit fidelissimuz ꝓdicatoꝛe. In hoc festo dꝛ epla. Saul⁹ adhuc: q̄ est Act. ix. c. Et euange. dixit Simō petr⁹ ad iesuz qō est Mat. xix. c. Dicit etiā ad horas capl'm. Erat q̄dam discipulus Act. ix. ca.

¶ De sancto Juliano. Capm.v.

Julianus iste cui⁹ festū fit. v. kalē. Februarij fuit epūs cenomāñ. Qui Simō fuisse dꝛ qđ dñs a lepra mundauit ⁊ ꝙ deū ad cōuiuiū inuitauit. Hic etiaꝫ dꝛ esse ille Julian⁹ q̄ ab itinerātibus ꝓ inueniendo bono hospitio inuocat: eo q̄ in domo ei⁹ fuit dñs hospitat⁹. Alij dicūt q̄ est ille q̄ patrē ⁊ mr̄em occidit: de q̄ sedē. Fuit q̄s ⁊ alt⁹ julian⁹ de Almania q̄ desiderio martyrij se vltro ꝓsequētib⁹ offerebat. Añ Crispin⁹ ꝓsulatis cū iussit occidi: qō ipse Julian⁹ audiēs statī foras ꝓsilijt ⁊ q̄rēti spore intrepid⁹ se opponēs ꝓmus ictū ferētis excepit. Fuit insup alt⁹ julian⁹ frat bꝛī Juliani q̄ tēpla idoloꝝ pmissu Theodosij ipatoꝛis vna cū fratre destruebat: ad cui⁹ xbū hō viu⁹ sup plaustrū mortuū se fingēs mortu⁹ est. Fuit ēt q̄rrus julian⁹ q̄ vtrūq; parētem nesci⁹ occidit: sed post multā pniam sub specie mendici leprosi recepit in domo sua angelū za q̄ audire meruit q̄ dñs suā pniam acceptasset. Fuit etiā q̄ntus julianus nō sctus sz apostata sceleratissim⁹. Primo em fuit monachus deinde impator: romanus: vt dicet sub festo inuentionis sancte crucis.

¶ De beata Agatha. Capm.vj.

Beata Agatha post multa tormēta in carcere mortua est: ad cui⁹ caput in tumulo posita est visibiliter tabula pangeli ministeriū: in q̄ scriptū erat. Mē: ē sanctā spōtaneā honoꝛē deo ⁊ ꝑfe liberationē. Jōde cōsuetudo inoleuit cū tabula ei⁹ imaginē ꝓtinēte fieri ꝓcessionem.

¶ De purificatiōe sancte Marie. Capm.vij.

Mrer cūctos sctōs gl'iosa dei genitrix xpo semp Maria primatū obtinet vt pote q̄ est sctis dignior ⁊ excellentioꝛ vniuersis: extra de pe. ⁊ remiss. noua. In cui⁹ honoꝛe ecclia in. iiij. āni tpib⁹ q̄tuoꝛ solēnes celebrat festiuitates. vz annūciatione: assumptione: natiuitate ⁊ purificatiōe. Qi em tpe ipsaz in memoria hꝫe debem⁹ q̄ oī tpe ad filiū suū ꝓ nobis pctōꝛib⁹ intercedit: q̄rū due sunt sibi ⁊ dño nro cōes. s. purificatio ⁊ annūciatio. Jde aūt quatuoꝛ festiuitates fiunt ꝑm q̄tuoꝛ bñdictiones que in ipsius xpi salutatione continētur. ¶ Prima est Aue Maria gra plena: que prime festiuitati ꝓpetit. s. annūciationi qñ. vz. eā angel⁹ salutauit: ⁊ de spū sctō ꝓcepit facta grā plena. ¶ Scōa est. Dñs tecū: q̄ ꝓpetit assumptiōi qñ vz. assumpta est in celum. qz tūc fuit cuz dño suo. i. filio vt est dñs. Aū em non viderat eū oīm ita manifeste in se. ¶ Tertia bñdictio est. Bñdicta tu in mulierib⁹: que compert⁹ natiuitati: qz tūc est nata mulier in vtero sctificata. Nulla em mulier fuit in vtero sāctificata: ⁊ ideo dicta est castrū ꝓpe singularitatē: qz nūq; demones castrū illud īregerunt. ¶ Quarta bñdictio est Bñdict⁹ fruct⁹ ventris tui: q̄ ꝙruit quarte festiuitati. s. purificationi qz tunc obtulit illū bñdictū fructū ī tēplo. Quidā etiā faciūt q̄ntū festū. s. de ꝓceptiōe bte Marie dicentes: q̄ sicut celebratur de morte sctoꝝ nō ꝓpter mortē sz qz tūc recepti sunt in nuptijs eternis. Sic pōt celebrari festū de ꝓceptiōe: nō qz sit ꝓcepta: qz ī pctō est cōcepta: sed qz mater dñi est cōcepta: asserētes hoc fuisse reuelatū cuidā abbati in naufragio ꝑsti tuto qō tñ nō est autēticū: vñ nō est approbādū cū ꝓcepta fuerit in pctō. s. pcōcubitum maris ⁊ femine. de conse. di. iiij. firmissime. Sctūs hꝫ fuerit cōcepta in pctō dimissum est ei illud originale pctm cū sanctificata fuerit in vtero: sicut ⁊ hieremias ⁊ sanctus Jo. baptista: quare merito natiuitas eiꝰ beati Joā. baptiste celebrāt̄. Natiuitas dico ex vtero: qñ. vz. in luce seu in mūdum prodierūt. Sz natiuitas eoꝝ in vtero scilicet quādo infuse sunt anime in corpoꝛibus eoꝝ nō celebrat̄: vt ꝓmissum est. ¶ Sextū etiā festū est festiuitas pariē-

A Quatuoꝛ sūt principalia festa bte v̄ginis q̄ angelica salutatiōe cōtinent

B Bte v̄ginis v̄go fuit in vtero sctificata.

C Festū conceptiōis bte v̄ginis nō est approbandū qui a ī pctō originali cōceptā fuit.

in pctō tis. s. festū natalis: sed qñ tūc est etiā simul festum origi = nali cōcepta fuit.

filij qō plenū exigit officiū: ideo nō solēnizatur de illa: nisi vsq; in octauas. tūc vero sic vt iā dictū est in ꝑmio. ¶ Septimū quoq; festū est bte Marie ad martyres: de quo sub festo oim sctoꝝ dicetur.

Qz vero festū purificationis ꝑm huius. vij. partis diuisionē in ordine ꝓpis alia/festa xpi ꝓcedit: iccirco hic de illo dicam⁹. Est aūt hodie duplex festū. ¶ Primo quo ad partū qō dꝛ festū ꝓpāri. i. obuiatio: qz in illa solēnitate Anna ꝓphetissa ⁊ Symeon obuiauerūt bte Marie venienti filiū suū xpm in tēplū offerre. Jpōatos em sic grece dꝛ obuiatio latine sb ipo qō est ire ⁊ anti qō est ꝓra. Adueētus dñi in tēplū significat aduētū ei⁹ in ecclesiā et in mētē cuiuslibet fidelis animē: que est tēplū spirituale. Hūc aduētū ꝑfecit dñs per Malachiā ꝓphetā. iij. Ecce ego mitto angelū meū añ facie mea q̄ut preparabit viā ante faciē meā ⁊ statim veniet ad tēplū scīm suū ⁊c. Vel dꝛ ipopāti. i. presentatio eo q̄ xps in tēplū est ꝓlat⁹. ¶ Scōm quo ad partē tēꝛ dꝛ festū purificationis: qz bta v̄go licet purificatione nō indigeret nec legi purificatiōis obnoxia teneret qz nullo nō immūda fuit nec peperit cōcepto semine: tñ voluit facere ꝓceptū legis Dicit em Leui. xij. c. Mulier si suscepto semine peperit masculū immūda erit. vij. dieb⁹: i immūda q̄dē erat a ꝓsortio hoīm ab ingressu tēpli: expletis xo vij. dieb⁹ mūda efficiebat̄ q̄ ad ꝓsortiū hoīz: adhuc tñ vsq; ad die. xxxiij. quo ad tēpli ingressuz immūda erat donec purgaret iuxta ritū mēstrui fluxus: sed cōpletis. xl. diebus in die quadragesimū tēplū intrabat ⁊ puerū cū munerib⁹ offerebat. Si autez feminā pepisset ipse duplicabat ⁊ quo ad ꝓsortiū: ⁊ quo ad ingressum sicut ⁊ duplicat quo ad corporis formationē. Jn. xl. dieb⁹ corꝑ masculi organizat ⁊ pficit. ⁊ in quadragesimo in fundit aīa vt septuagesimo aīa inspirat vt sepi⁹ sic ergo si mascu-

D Corꝑ masculi ī. xl. dieb⁹: corꝑ vero fe mine ī lxx. dieb⁹ aiat.

lū peperat. xl. si feminā octoginta dieb⁹ a die nat utrāq; partē a tēpli arcebat ingressu: hodie tñ statim ingredi nō ꝓhibet ne sibi pena in culpā trah at Exūtamen mulier dñi sentit sibi imminere dolores part⁹ nō intret ecclesiā: vel saltē caueat ne polluat illā. Sacerdos aūt mulierē vicinā partui ꝙpe moneat vt cōfiteat: ita q̄ si dolor partus vrgebit cā sit parata accipere eucharistiā. Jā in hoc festū est q̄ tpe partus presbyter diu cū ea morat. Est aūt triplex ratio quare ꝓcepit dñs die. xl. puerū in tēplo offerri. ¶ Prio ad notandum q̄ sicut die xl. in materiale tēplū ducitur sic iij. xl. ꝙceptiōe vt septuagesima infundit in corꝑ tanq̄ in suū tēplū: ꝓput ī historia scolastica dꝛ: quis physici dicāt q̄ ī xlvj. corꝑ pficit. ¶ Scōo vt aīa q̄ in die. xl. corꝑis infusa ab ipo corꝑe maculaꝫ ī die. xl. tēplū ingredi dies ꝙ hostias expiet. ¶ Tertio ad insinuādū q̄ illi merent celeste tēplū ingredi q̄ decē ꝓcepta decalogi cū fide q̄uoꝛ euāgeliox obseruauerit. Trāactis ergo purificatiōis dieb⁹ pariēs ingrediebat tēplū offerēs filiū vel filiā ⁊ munera ꝓ se. s. ꝓ peccato pullū colūbe siue turturē: ꝓ filio vero vel filia offerebat agnū anniculū in holocaustuz. Que agnū habere nequebat offerebat duos turtures: aut duos pullos colūbarū: ⁊ alterum in holocaustū ꝓ partu: alterū vero ꝓ se. s. ꝓ pctō suo. Unde in euā

E Quare ꝓcepit a deo puerū in tem plū. xl. die ofꝛerri.

gelio dꝛ vt offerrent par turturū ⁊c. Sm legis ꝓsuz dinē. s. sicut lex exigere videbat. Mulieres igit in hoc brām virginē imitant̄ cū in quibusdā locis post partū trāsactis. xl. diebus ecclesiā ingrediūt̄ significāt̄ q̄ si virginē ipsaz fuerint imitate post vitaz ꝓsentē ingredient̄ cū ea eternā. Celebrat̄ ergo hoc festū die. xl. a natiuitate dñi: qz beata virgo. die. xl. a natiuitate xpi ad tēplū venies ipsuz ꝑm legē pītauit. ¶ Rursus hoc festū sequit̄ ꝓ festiuitates natalis dñi circūcisionis ⁊ epiphanie rōne mysteriū: sicut ⁊ rōne mysteriū voluit dñs ī tēplū pītari. Et hoc dupl'r. ¶ Primū mysteriū est. Malach cīt em primo deus p fidē in hoīe: ⁊ sedē circūcisto: qz quādo fides in hoīe est: purificat hoīnem in actibus. Fide purificās corda eoꝝ. Qui xo habet bonā fidē relinquit oīa mala opa: ⁊ tūc apparet deus: hꝫ tūc factēda ē pnīa: vt in nobis maneat sicut in tēplo suo: ⁊ tūc sit ibi oblatio: ⁊ offerat̄ ei ꝑ turturū. i. mūditia mentis ⁊ corꝑis: qō non pōt fieri nisi in lugi luctu: sicut turtur gemit ꝓ cātu: ⁊ duos pullos colūbarū id est gemina simplicitatē. ¶ Scōz mysteriū: qz in templū venit in hac die vt notet̄ aduētus eius in mētē cuiuslibet fidelis sīe: siue in ecclesiā in quam semper parat⁹ est intrare. Unde in introitu dꝛ. Suscepim⁹ deus miseric. i. tuā in medio tēpli tui: q; xps est ligni vite in medio paradisi parat⁹ equaliter oībus subuenire ⁊ bona sua largiri: ſm nomē tuū deus: ita ⁊ laus tua deus ⁊c. q. d. sicut creasti oēs ⁊ recreasti: ita ⁊ iustificādus es per totū mūdū. Hoc et expositū est in. vj. parte sub octaua dñica post pēthe. Qz aūt veniat in mentez nostram hortatur ecclesia filios suos: vt occurrāt. Unde dicit ī principio matutinalis offici. i. inuitatorio. Ecce venit ad tēplū sanctū suū dñator dñs: gaude ⁊ letare syon occurrens deo nro. s. ꝑ fidē ⁊ per bonaz opa: ⁊ ꝓpter hoc festuz illud dꝛ ipopāti. i. obuiatio: q; si volum⁹ q̄ ille veniat in men: ē nostrā accipiam⁹ in mētem nostrā et ſm illius imitatiōnē vnde dicit in rūsorio ꝓrio. Adorna thalamū tuū syon. s. ꝛrutib⁹ purificare ⁊ suscipe: scz virtutes: ⁊ sic veniet in te. Epla xo est. Ecce ego mitto angelū que est malachie. vl. c. Et euāgeliū. Postq̄ ipleti sunt dies Luc. ij. c. Et postēo lor Rūsum accepit Symeō Luc. ij. c. Et nota q̄ tēpore Justiniani ꝑatoꝛis fuit magna mortalitas apō cōstātinopolim: ⁊ ideo tūc cōstituta est solēnitas purificatiōis Marie in reuerētiā eius ob causas ꝓmissas. Soler aūt queri cū adhuc pullulēr infinite hereses: quō fit vex qō in nouo rūsorio dꝛ. s. q̄ bta v̄go oēs hereses interemit. Ad hoc dicim⁹ q̄ hoc fecit q̄tū in se fuit: qz ipa oñdit cū visibilē q̄ iustibus erat. Prio ei nō poterat inuenire: qz qđā ipm q̄rebāt in delitijs carnis: qđā in diuitijs: qđā in libris philosophoꝝ: ⁊ nō erat ibi: vñ in cāticis. Quesiui ⁊ nō inueni ei. Nō xo nō pōt aliqs errare in via nisi velit: vñ manifeste hꝫ in Esa. Nec erit recta via: vt etiā stulti⁹ nō erret. Deā: ⁊ q̄ erit illa via. Ecce dabo ī syon salutē ⁊ i Jherlm glām meā. Dicit hodie capm. Ecce ego mitto Malach. iij. c. ⁊ illō. Eradicaut. Eccle. xxiiij. c. ⁊ illō. Quasi cedr⁹: qō ē ibidē. ¶ Fit aūt hac die ꝓcessio gnalis q̄ significat ꝓcessionē illā. s. quā bta v̄go ⁊ ioseph ad tēplum fecerūt. Qui ꝓcessiōe ante cācellos cātāt. Rūsuz accepit ⁊c. Significāt̄ ꝓpheras natiuitatem domini ⁊ mistica: diā annūciāt̄es: melodia rūderiū ē cessio.

Universidad de P

gēcidiū hanc dicī misericordiā suscipiētiū. Tenēt̄es igitur caudelas in manib⁹ dicam⁹ Suscepim⁹ deus miam tuā ⁊c. qđ vero cantat in processione ⁊ in euangelio Accepit eū symeon in vlnas suas. ostēdit q debem⁹ cū nō tārū corde: sed etiā in brachijs portare: vñ in canticis. Pone me vt signaculum super brachiū tuū: ⁊ vt sigillū super cor tuū. ad Canť. viij. j. corīth. vj. Corin. Empti eī estis ꝓtio magno glificate ⁊ portate deū in corpore vestro. Debemus quidē portare nō tātum deitatē vt humanitatē: ꝛ vtrūq; sicut fecit symeon: qđ significat per cādelā quā ferim⁹ in processione. Per ceraz eī per apes opere virginali cū melle productā: nulla eī libidine resoluī tur: hsianitas siue caro christi ex ẋgine sumpta p lumen deitas: qz deus noster ignis cōsumens est. Deuť. iiij. p lichnū in cera anima cādidissima vel deitas in carne latēs: vel ꝛ alios mortalitas ītel ligit. ¶ Rursus cādela in manu accēsa est fides cū bona operatiōe: nā sicut cādela sine lumine mortua I Cādela accēsa significat fidē. cem. ōz: ⁊ lumē per se absq; cādela nō lucet: sed mortuū esse videť: sic ⁊ operatio sine fide: ⁊ fides sine opatione mortua esse ōz. Lichnus sub cera occultat⁹ recta intētio est. vñ Greg. Sic fiat opus in publico vt tñ intētio maneat in occulto. Cādele aūt bene dicunť: vt eas digne ferāt oēs. Sūt eī multi habētes intus tenebras licz extra lucere videanť. Digne ferētes sunt q sicut extra lucēt p lumē qđ ipsi ferūt in manibus: ita lucēt interius p verā fidē: ⁊ in hoc festiuitas ⁊ gaudiū magnū. Portant itaq; in processiōe ceret ardētes ꝓpter sex causas. Primo vt vnusquisq; se illuminet: ⁊ opa sua lumie patefacta alijs insinuet. Secūdo vt ritū gentiliū imeli⁹ cōmuter religio christiana: romani itaq; de ḡnto in quintū annū in kalendis februarij: ad honorē februe matris Martis qui vt putabant erat deus belli illustrabāt vbē tota nocte cum cereis ac facib⁹ accēsis: vt filij⁹ eius eis victoriā de hostibus cōcederet: cui⁹ matrē tā solēniter honorabāt q festū a burbale dicebať. Ipse aūt in mēse februarij sacrificabāt sebruo. i. pluroni cū ceteris dijs infernalib⁹ ꝓsalib⁹ antecessor suor⁹ vt ꝓpiaret ipsor⁹ eis solēnes hostias offerentes ⁊ tota nocte eor⁹ laudib⁹ cū cereis ⁊ facibus accēsis vigilātes. mulieres q̄z romanor⁹ his dieb⁹ festū luminū exercebāt. Hētiles nāq; deo q vt pluto deus infernalis cōcupiscēs ꝓserpinā speciosissimā eā i principio huius mensis rapuit deāq; fecit. quā ceres ei⁹ mr ⁊ parentes facib⁹ accēsis p silvas de nocte in ethna mōte sicilie multo tpe q̄sierūt: put poetarū fabule fingūt. iccirco ⁊ ipse in pncipio mēsis februarij i memoriā huiⁿ rei de nocte vbē lustrabāt ambiēdo ipsuz cū facib⁹ ardētibus. Idolatre eī sicut legit in libro sapie obscura faciebāt. Hos igit lustrādi mores Sergi⁹ papa mutās in meli⁹ statuit festū purificatiōs in honorē mr̄is dñi i eodē mēse: ⁊ iūc ꝓcessiōes fieri vt plebs vniuersa portās cereos ardētes i manib⁹ p ecclias ꝓcederet i memoriā celestis regni qñ oēs electi lucētib⁹ bonor⁹ actuū Sap. xvij. lāpadib⁹ obuiā sp̄sō ovientes mox cum eo ad nuptias supne ciuitatis itrabūt. ¶ Tertio vt p hoc pcedētes ẋgines imitemur q̄rū btā ẋgo ē caput: vt accēsa i nobis lāpade castitatis ⁊ bonor⁹ operis cū eis in tēplū gīte ad verum sp̄sum ingredi mereamur. Mat. xxix. ¶ Quarto qz lumē qđ est ad reuelatiōē gētiū sicut dixit Symeō: hac die ꝓ nobis est ꝓpitatus. Hec ergo ꝓcessio significat illā Symeōis. ¶ Quito ad nouādū diuinitatē ⁊ hūanitatē xpi: vt ꝓmissus est. ¶ Sexto ad oñēdēdū ẋginis puritatē: ne q̄s audiēs ei⁹ purificatiōnē credere posset eā purificatiōe indiguisse. Portam⁹ ergo cādelas accēsas q̄si ipo facto dicat ecclia. Virgo btā purificatiōe nō ēdiget: sz tota nitilās: tota splēdēs: ⁊ ꝓcās ꝓdictas cādelaria nūcupať. Hoc festū caret octauis: qm̄ hz ꝓs legalit fuerit ꝓpitat⁹ in tēplo nulli⁹ tñ doctor nos coartat q ifantes die q̄dragesima natiuitat⁹ eor⁹ ꝓpitem⁹ in tēplo. Vñ sicut ꝓpitatio pueror⁹ ad tēplū fm veterē ritū defecit: qz hodie fit in baptismo: ita ⁊ octaua ipopantis. In octauis eī sicut ꝓ primuz diē recolimus quod factum est: ita per octauā rem pro qua factū est. De festis annūciationis: assumptionis: ⁊ natiuitatis in suis locis dicetur.

¶ De cathedra sancti petri. Capitulū. viij. A

DE cathedra sancti petri ecclia solēnizat. quādocz apud antiochiā cathedrali honore sublimat⁹ esse phibetur: quā sublimationē dicunt quidā factā esse a Theophilo pncipe antiocheñ. cuius filiū defunctū post annos quatuordecim Petrus suscitauit: ⁊ ipsū ⁊ populū ciuitatis cōuertit ꝓpter qđ ibi ecclesiā cōstruxerūt in cuius medio ecclesiam cathedrā collocauerūt ⁊ Petrū vt ab oībus audirī ⁊ videri posset exaltauerūt in qua sedit septē annis. De hoc igit honore solēnizat ecclesia: qz tunc prelati ecclie ceperūt loco ꝑstare honore sublimari. Tūc eī completū est illud psalmiste. Exaltēt eū in ecclia plebis ⁊c. et nota q exaltat⁹ est tripliciter: ⁊ ideo triplex festū celebrat. ¶ Primo exaltat⁹ est in ecclia militantiū eidem ꝑsidendo: ⁊ eaz in fide ⁊ mozib⁹ laudabiliter regendo: ad qđ ptinet hodierna festiuitas vt ꝓmissus est. ¶ Scđo in ecclia malignātiū: ipsaz. s. dissipando ⁊ ad fidē conuertēdo: ad qđ ptinet scđa festū: qđ dicitur ad vincula: tūc eī ecclesiam malignātiū dissipauit: ⁊ plures ad fidē cōuertit. ¶ Tertio in ecclia triumphantiū in eā scilicet ītrocisio feliciter ad qđ ptinet tertiū festū scz passionis ei⁹. ¶ Rursus fit ei festū triplex, ꝓpter alias quinq; rationes. ¶ Primo ꝓpter priuilegiū: fuit eī pre alijs priuilegiat⁹: ⁊ iō magis honorat⁹ in autoritate. Mā fuit princeps apostolorū ⁊ claues regni celorū accepit. Fuit etiā feruētior in christi amore ⁊ efficatior in ẋture. Mā ad eius vmbrā sanabank infirmi. ¶ Secūdo ꝓpter officiū. Ipse eī in officiū prelationis sup vniuersam ecclesiam habuit. Que in tres partes missa est. s. Asiam: Africam: Europaz diffusa est: ⁊ ideo ecclesia ter in anno ꝓ eo solēnizat. ¶ Tertiū ꝓpter bñficiū: qz ipse q potestatez ligandi atq; soluēdi habuit: liberat nos a triplici generib⁹ pctōrū. s. cogitationis: locutionis: ⁊ operationis. Vel qz in deū: in ꝓximū: ⁊ in nos peccamus. Vel hoc bñficiū pōt esse triplex bonū qđ ẋtus clauiū peccator⁹ in ecclia cōsequit. ¶ Primū est absolutionis a reatu ostensio. ¶ Secūdū est pene purgatorij in tēporalem cōmutatio. ¶ Tertiū pene temporalis fm partez relaxatio. ¶ Quarto pp debilitatē: qz. s. triplr pauit ⁊ pascit nos. s. vbo exēplo ⁊ pali subsidio. ¶ Quinto pp exēplū: vt qz. s. nullus desp̄et: etiā si tertio xp̄m negauerit sicut ille: si tñ velit cū eo deū corde: ore ⁊ ope ꝓfiteri. ¶ Hec est ꝓtermittēdū q hoc festū de in cathedratiōe sancti petri olim festū beati petri epularū dicebať. Fuit eī mos gētiliū fz magz Joānē beleth ānis singulis i mēse februarij. hac die vinū ⁊ epulas offerre deo supra sepulchra parētū. moti forte pp illū Thobie. iij. Panē tuū ⁊ vinū tuū sup sepulturā iusti ꝓstitue ēs de nocte demones ꝓsumebāt. Jpi tñ ab alāb⁹ circa sepulchra oberrantibus q̄s vmbras vocabāt: vastari putabāt: qđ sancti pres extirpare volētes: festū de cathedratiōe sancti petri tā de illa q̄ rome q̄ etiā de illa q̄ antiochie fuit facta statuerūt fieri illo die quo talia a gentib⁹ fiebāt. Vñ ab illis epulis festū ꝓsueuit appellari festū btī ꝑri epularū. Hac tñ die nō ōz in q̄busdā ecclesijs nisi vna collecta: ⁊ de illa in cathedratiōe q̄ fuit antiochie facta. Dicit aūt ep̄la Petrus apl̄s seruus: q̄ est. j. Pe. j. Et euāgeliū. Venit iesus i partes. Mar. xvj. tract⁹ est. Tu es petr⁹. Mat. xvj. c. Ad horas ōz. c. Petrus apl̄s. j. petri. j. c. ¶ In festo btī Matthie apostoli ōz epistola. Exurgēs Petrus in medio. Act. j. c. Et euangelium. Confitebor tibi pater.

D Festū epularū sancti Per.

¶ De annūciatiōe ẋgnis Marie. Caſ. ix.

A Expo nitur missa annūciatiōnis. Ex. xl.

DIctum annunciationis beate Marie est qñ angelus et bonos rumores nunciauit ⁊ ipsa saluatorē ꝓcepit. Tūc aūt impletę sunt ꝓphetie. Vñ eccla legit ⁊ cātat de ꝓphetis: q̄re introit⁹ est. Rorate celi desup ⁊ nubes. i. ꝓdicatores pluant. i. annunciēt iustū. i. xp̄m. qz. anthonomatice ōz iust⁹ xp̄s. aperiat terra. i. beata virgo. Aperiat inquam per cōsensum ⁊ germinet. i. cōcipiat saluatorē. i. xp̄m. De hoc dictum est sub prima dñica de aduētu. Epistola est. Egredietur ẋga. Esa. xj. c. Alie tñ ecclesie dicunt. Locutus est dominus ad Achā: que est Esa. vij. c. Euangelium est. Missus est gabriel. Luc. j. c. ⁊ quod ibi ōz. Et hic mensis ⁊c. sic exponit hic mensis. s. martius: in quo beata ẋgo concepit: est sextus illi. i. a conceptiōe illius. s. elisabeth que vocaťr sterilis: qz illa cōcepit Joānē baptistā. viij. kalen. octobris. Dicit etiā per horas ca. In dieb⁹ illis notū facietis de⁹. Hiere. xxx. c. Cōpetit aūt hoc festū tpe veris. Mā tpe veris deus fact⁹ est hō: ⁊ oīa facta sunt nova. Hoc aūt festū est de dño ⁊ de beata Maria. ẋre eadē ꝓfatio ōz in natali ⁊ in annunciatione dñi de annunciatione dñi cōsueuit apponi q Gloria in excelsis. ⁊ ite missa est: ⁊ te deū laudamus in ea cantari nō debeāt: de quo dictum est in ꝓcemio huius partis. Si hoc festū fuerit in dñica passiōis vel olivar⁹ ad scđam feriā trāsmutabiť. Hoc enim generale est in priuilegiatis dñicis. Si aūt in triduo añ pascha occurrerit: in sabbato añ palmas scđm quosdā anticipabiť. Quidam ẋo illud trāsferūt vsq; ad octauas. Similr si fuerit i die paschę nō cōgrue poterit intra hebdomadā celebrari: in q̄ historia de aduentu ꝓpilata cantaťr. vñ meli⁹ est q̄ ad scđaz feriā post octauas trāsferaťr. In hac die ōz p diuersa tēporis curricula deus multa opat⁹ est que quidā ſtice egregijs versibus perstrinxit.

Salue festa dies que vulnera nostra coerces.
Angelus est missus: est passus ⁊ in cruce christus.
Est adā factus ⁊ eodem tempore lapsus.
Ob meritum decime cadit abel fratris ab ense.
Offert melchisedech: ysaac supponitur ariet.
Est decolatus christi baptista beatus.
Est petrus erectus: iacob⁹ sub herode perempt⁹.
Corpora sanctorum cum christo multa resurgūt.
Latro per Christum tam dulce suscipit amen.

¶ De sctis apl̄is Philippo ⁊ Jacobo. Caſ. x.

A Tēp⁹ paschale le sigt eternā gliam.

PAschale tp̄s sicut sepe dictū est octauam significat etatē: vbi bonū qđ erit singulorum in dispari charitate erit cor oīm qz vnusq;q; de bonis alterius gaudebit vt de suis: ⁊ bonū oīm erit singulor. Ut ergo temp⁹ paschale concordaret solēnitatibus q̄ intra illud eueniunt ꝓsertim cū apl̄is in ecclesia primitiua nō haberēt particulares solēnitates statutū fuit vt in kalē. maij: celebrarē solēnitas ad honorem oīm apl̄or. vt dies varij nō viderent diuidere: q̄s vna dignitas ⁊ apostolatus in celesti gloria fecit esse sublimes: qđ festū greci celebrare dicunt̄ in festo apostolorum petri ⁊ pauli. Hac etiā die festū est apostolorum philippi ⁊ iacobi: qz forte die ista passi sunt. Sanc iacobus iste dictus est minor ad differentiam iacobi compostelle siue zebedei: q̄ dictus est maior nō erat sed vocatiōe: sicut ꝓtingit in epis q̄ loco apl̄or sunt qñ q̄ primo consecrat? est altos quantūlibet matores antecedit. xvij. dis. §. ſi. Primo eī a dño vocatus est: ⁊ primo ei adhesit ⁊ sibi magis fuit familiaris. In secretis eīm illi vocabat scz qñ transfiguratus est ⁊ quando suscitauit mortuum in domo dicetus etiam est iste Jacobus alphei. qz fuit filius alphei dict⁹ est etiam frater dñi fm carnē. de qsc. dist. j. Jacobi: qz ōz fuit se consimilis ei facie: vel qz erat filius alphei frater ioseph viri beate marie: ⁊ marie sororis eius q̄ eīm ex virag parte sanguinis contingebank apl̄os iudeos fratres vocabank. Jesus eīm putabaťr filius ioseph. vel ōz frater domini. i. consobrinus quia filius sororis beate marie quem morem tuscī seruant: qz ⁊ ioseph ōz cognatus domini vel qz pater putatiuus: vel qz cognatus dñi ex parte matris. s. beate marie. Ad clariorem autem premissorū euidentiam notādum est q Joachim pater beate marie accepit vxorem noie annā que habuit sorores noie imeriam: hec aūt imeria genuit Elizabet et Eliud. Elizabet genuit Joannē baptistā de Eliud btē virgine. Seruatius: cui⁹ corpus in oppido traiecti super flumen mose: in eā patu leodiensi requieſcit. Anna aūt tres viros ōz habuisse: Joachim: Cleophā fratrē Joseph ⁊ Salomane. De primo habuit filiā. s. Mariā matrē dñi qui dedit Joseph in nuptui: q̄ genuit xp̄m. Hfiatio ipi⁹ Joseph ⁊ Marie posita est i sexta parte sub festo natalis dñi. Primo aūt viro defuncto: de secundo similter genuit aliam filiam noie Mariā: quam alpheo postmodum in coniugem dedit. Hec aūt maria genuit ex alpheo quatuor filios. s. Jacobum minorem: Joseph iustū q̄ ⁊ barsabas dictus est ⁊ simonē ⁊ iudā. Extertio viro. s. Salomane sc̄o mortuo genuit aliam simil⁹ filiam noie Mariaz ⁊ zebedeo in cōiugē tradidit ex quo duos filios habuit. s. Jacobum maiorem ⁊ Joannē euāgelistam. ¶ Porro Jacobus iste merito sue ꝓfessionis cognominat⁹ est iust⁹. Ex vtero eīm ōz sctūs fuisse. Ipse eīm a petro ⁊ iacobo ⁊ ioanne apl̄is ordinat⁹ est ꝓmus hierosolymitanor⁹ epūs. lxvj. di. pono. Ipse vna etiā cū basilio epo cesariē. addidit nobis in scriptis misse celebrationē. de conse. di. j. iacob⁹: ipse q̄z tradit primā celebrationē missam post pascha dñi in hierusalem: ⁊ Petr⁹ ꝓmus in antiochia. Iste vinum vel siceram nō bibit: nullam carnē comedit: nisi q̄ tonsus: nunq; quā

B Jacobus ꝓ fessione ꝓmotus obitus et ctio de bi⁹ ꝓse ris.

Universidad de

uinctus: nisi ⁊ baltheo usus est: ⁊ intactū genib⁹ terre defixis orabat: vt ⁊ius gentiū calamoꝝ excedere duritiā crederēt. Ille precipitatus est a iudeis de pinnaculo templi cum nomen christi prediceret: ⁊ cū pertices fullonū interfect⁹. Fullo cum esset q̄ lineos pānos cādificat. Quidā autē dicunt ppter petrū interfectōis ei⁹ iudeos destructos fuisse p Tytum ⁊ Vespasianū: ⁊ ita nō attribuunt destructionē illā morti Christi. In hoc festo dicūt q̄dā ecclesie introitū. Exclamauerunt. Hecmie. ix. c. epistolam Stabunt iusti. que est Sapien. v. c. euāgelium Non turbetur cor vestrum. qō est Jo. xiiij. c. ⁊ postcōionem Tanto tempore. Jo. xiiij. c. ōr autē ad horas capitulum Stabunt iusti. Sapiē. v. c. et illud Nos insensati. quod est ibidem ⁊ illud. non esurient Apoc. vij. cap.

A Primi legitur sancte crucis

De inuentione sancte crucis. Cap. xj.

HA sancta cruce dñi secūda spes habetur. Sicut enim beata ẋpo portauit dñm: ita ⁊ sancta crux suo modo. Et sicut dñs dat aquis baptismalib⁹ sanctificare et alijs sacramētis: ita p tactum dominice carnis sanctificatum fuit lignum vt nos suo modo sanctificare possit: ⁊ qz ita crux saluat p talem effectū quem hz ideo de ea cātantur O crux splēdicior astris ⁊c. q̄ sola fuisti digna: scz dignitate tibi data portare talētū mūdi ⁊c. Et qz finis crucis est gl̄ia: tō in fine pluriū antiphonarū de cruce ōr alia. Dicitur autē per horas ca. Mihi aūt absit gloriari. Hal. vltio. Fit aūt duplex festū de cruce vcz exaltatiōis: de q̄ suo loco dicetur: ⁊ inuētionis: qz inuēta fuit crux tpe Eusebij pape a beata Helena matre constantini: mediante iuda q̄ tunc iudeus erat. Ūñ in canone ipsius Eusebij de cōsecra. di. iij. cruces. ita legitur. Crux dñi nostri Jesu xpi: q̄ nūc nobis gubernacula sancte Romane ecclie tenentibus quinto nonas Maij: inuenta est in predicto kalendō. die inuentionis festū vobis solēniter celebrare mandam⁹: é aūt mal⁹ hoc festū q̄ festū exaltatiōis: put ibi dicetur. Legitur autē de pdicto iuda: q̄ cōuersus ad fidē factus est postmodū eps hierosolymitanus: ⁊ mutato nōie vocatus est quiriacus. De q̄ ōr diabolus sic ꝓphetasse. Judas xp̄m morti tradidit: sed ipse iudas illū mortuum: exaltauit: ⁊ artes magicas dereliquit: sed Julianus familiaris et amicus meus eito rex erit: q̄ me de isto vindicabit quod sacrum est. xj. q. iij. Iulianne. j. ⁊ ij. Hā iulianus monach⁹ ab ordine apostatans acquisiuit per nephas consulatū romanū: ⁊ inde factus imperator ⁊ xp̄ianos persecutor: illū diuersis penis afflixit ⁊ interfici iussit. Legit ēz q̄dam miles nōie Quiriacus hunc iulianum postea interfecit. De isto iuliano legit q̄ adhuc apud Constantinopolim de tuba sua fetor intolerabilis ꝓgreditur. Sic ⁊ de tuba sua fetor intolerabilis ꝓgreditur. Si q̄ratur quare sit festus de cruce in qua xp̄s fuit de liana a honestatus ⁊ flagellat⁹ nō de asino in qua fuit valde honoratus nec etiam de alijs que ipse tetigit? refetor Ridet pōt q̄ laus ⁊ honor super asinam impeintrole rabilis⁊ sus transitorius ⁊ mūdanus fuit: nec inde sal⁹ nra adhuc prodijt: de quo curandus non est. Preterea pulia q̄ ipse tetigit non leguntur miracula: ⁊ sanitates egredi fieri: nec per illa redēpti sumus: de honestatio xō tur. in cruce facta nra redēptio fuit. Dicitur hodie introitus. Nos autem. Hal. vltio. c. ⁊ legitur epistola Confido de vobis in dño Hal. v. c. pro eo q̄ ibi ōr.

Mihi aūt absit gl̄iari nisi in cruce dñi nr̄i iesu xp̄i Alie ecclie dicūt: hoc sentire: ad phili. iij. cuāgeliū est. Sicle ē regnū celoꝝ thesauro abscōdito i agro ⁊c. qz crux dñi ad l̄am inuenta est in agro: vel moraliter in agro ecclie inuenit crux dñi q̄ ōr thesaurus: qz emptū est p eā nobis regnuꝫ celoꝝ q̄ videt huc thesaurꝫ in ecclia vadit ⁊ vēdit oīa q̄ hz. i. oēs trāsitorias delectatiōes: ⁊ emit agrū istū vt sit de ecclia. Alij dicūt. Erat hō ex pharisēis. to. iij. c. Et est notandū, q̄ festū crucis fit semp cū festo martyꝝ qz crux significat martyriū. Et tō in festiuitatib⁹ scē crucis legūt in q̄busdā ecclijs sex lectiōes. de martyribus ⁊ officia cōmiscentur. De signo crucis dictū est in ꝓemio quinte partis.

A Of ecclesia facit festuz de ãgelis

De reuelatiōe scī Michaelis. Cap. xij.

ECclesia facit festū de angelis duplici rōne. Prīa est qz nobis ministrāt. Oēs ēm sunt administratorij spūs. s. in ministeriū missi ppter eos q̄ hēditatē capiūt saluti: sicut hz in epla ad hebreos. j. Scōa rō est: qz pugnāt pro nobis otra angelos malos: nec ꝓmittūt nos tētari supra id qō possum⁹. de hac pugna ōr in Apoc. Factū est preliū in celo. Hoc bellū erit maxīe tēpore antichristi: ⁊ in morte martyꝝ fuit: ⁊ etiā semper est: ⁊ electi⁹ est draco. i. diabol⁹ de celo. i. de celestibus hoīb⁹ ⁊ deiect⁹ in corda malox hoīm. Huius aūt belli ꝓceps est beatissim⁹ Michael: ⁊ tō fit ei festū hz sit de victima ierarchia: de ierioze. s. ordine Sūt ēm nouē ordines angelox ꝓut dictū est in q̄rta ꝓte sub ti. de ꝓfatione: q̄ q̄uis oēs mittātur q̄n vt ꝓmissum est sūt administratorij spūs: ⁊ in Esa. vj. hē q̄ missus est ad eū vnus de seraphin: raro tñ mittūt. Ūñ dañ. Millia milliū ministrabant ei ⁊c. Apoc xij. Eox xo q̄ mittūt ꝓceps est Michael q̄ fuit ꝓnceps ecclie iudeox: vt habet in daniele. mō est ꝓceps ecclie xp̄ianox. Iudeis ēm fuit aliq̄n ecclia: q̄ nūc ē in xp̄ianis. Hoc aūt festū q̄ō est ǫmemoratio victorie scī michaelis: ide origine sumpsit: qz cū barbari depopularent apuliā xp̄iani triduano ieiunio idicto scī michaelis auxiliū ip̄lozauerūt p cui⁹ visibile ꝓfugio fugerūt barbari dedefect: ⁊ xp̄iani victoriā habuerūt. Vocat etiā festū reuelatiōis qz ī mōte gargano reuelat⁹ est vt sedet. Sane Michael Gabriel ⁊ Raphael nōia ꝓpria sūt angelox: alia xo sūt ordinū: vt dictū est in. iij. ꝓte sub ti. de ꝓfatiōe. Sz cū hoc festū sit cōe oīz ãgelox ḡre spāl⁹ ō nōiaꝫ festū scī Michaelis ⁊ nō gabrielis vel raphaelis. ¶ Rideo michael est q̄ est miss⁹ in egyptū fecit illas famosas plagas: q̄ diuisit mare rubrū q̄ eduxit pp̄m p de fertū: ⁊ duxit i terrā ꝓmissiōis. Ipse est ꝓpositꝰ padisi ⁊ custos: ⁊ est fuisse ꝓtor aliox ⁊ ꝓceps ecclie: ⁊ tō cū magis venerari debemus. ¶ Scōa rō est: qz ipemet fundauit ecclesiā ⁊ ꝓsecrauit altare: vñ ōr. Stetit angelus iuxta arā tēpli ⁊c. hoc fuit in mōte gargano: ꝓcta xo revelauit hoc hoīb⁹ q̄ēm illi⁹ regiōis. ¶ Tertia rō est vt hoies veneratēs ãgelos q̄emāt ad ꝓsortiū angelox: ⁊ ea de cā in dieb⁹ dñicis ⁊ festuis solēnitatib⁹: nouē psalmi: nouē lectiōes: ⁊ nouē rīsoria cātanē vt p cātū istox ad ꝓsortiū q̄eniamus nouē ordinū angelorum: quorum proprium est deo cantare. Cōgaudendo aūt angelis dicit ecclesia in introitu. Bñdicite dñm oēs angeli eius: ⁊ qz angeli laudant ⁊ nos ſmiliter deum laudare debemus.

B Quare festum ipā lic nocat sanctis michaelis. s. ceis pro gatiuis.

C

De sanctis Geruasio ⁊ Prothasio ⁊ Joāne bap. Fo. cliij.

Ūñ seqr̄ xp̄us. Bñdic ala mea dñm. Epla xo Apoca. j. ca. sumit. Significauit de⁹ q̄ opz fieri cito ⁊c. Sequit ibi Joānes septē eccl̄ijs p septē ecclesias: vel p septē spūs quātū ad intelligētiā q̄ ad hāc die ptinet: vniuersitas angelox intelligit: p septē ēm dies currit vita ꝑsens. Seqr̄ rīsoriū Bñdicite ⁊ xp̄us. Bñdic. Rōne qua supra. Alla est. In cōspectu angelox psallaz tibi. hoc aūt tō dicit ecclia. qz paratī sūt angeli deferre deo oīones nr̄as. Semp ēm nobis astant ⁊ aspiciunt nos ⁊ auscultāt. Ūñ Cāt. S in cāticis. Qui habitas in hortis amici. i. angeli auscultāt te. Per istos. s. bōos: ꝓpassio illos. s. malos: passio. s. iudicie cogit: vt in nos aspiciāt. Seqr̄ euāg. Accesserūt ⁊c. Mat. viij. c. in q̄ ꝓcipit vitari scādalū paruulox: qz ibi fit mētio de ãgelis. Ame dico vobis: qz angeli eox in celis semp videt faciē patris mei q̄ in celis est. Qz xo parati sunt deferre oīones nr̄as: in offertorio oīditur. Stetit ãgelus iuxta arā tēpli Apoc. viij. Et data sūt ei incēsa multa. i. oīones accēse igne charitatis: ⁊ ascendit fum⁹ aromatū. i. oīo in ꝓspectu dei de manu angeli. In postcōione xo placuit ecclie sicut ꝓi⁹ bñdicere: vñ dicit i q̄busdā ecclijs. Bñdicite angeli dñi ⁊c. Sane q̄ Michael legit cū diacone pugnasse i telligit allegorice Michael. i. xp̄s: historice xo qz Michaelis ⁊ alioꝝ angelox ei⁹ ministerio diabolus describit in ecclia ꝓpt laicos eē depulsus. In hoc festo ōr capl'm. Significauit. Et illud. Btūs q̄ legit. ⁊ illud. Jo. septē que sunt Apoc. j. ca.

¶ De sanctis Geruasio ⁊ Prothasio. Cap. xiij.

A

IN festo sctōrū Geruasij et Prothasij cātat ex institōne Greg. introit⁹. Loqr̄ dñs pacē in ꝓpko suo: ex eo q̄ tali die pax inter Romanoꝝ imperatorem ⁊ Agilulphū regē longobardorū extitit reformata: quē regē Theodelinda pslit ad fidem conuertit. Officia nāq; sanctox partim conuenerunt ipsis sanctis partim his eunt- mat. xj bus qui in ipsorum euenere diebus.

A Ecclia duo festa agit scti Jo. baptiste ꝓpium legia.

De sancto Joanne baptista. Cap. xiiij.

IN natos mulierū nō surrexit maior Joāne baptista: merito ecclia celebrat festū de illo: ⁊ facit ei duplex festuz. s. natiuitatis ⁊ decollationis. ¶ Natiuitatis ꝓpter q̄ruos. ¶ Prīo ꝓpter historiā. q̄m dicit dñs de eo q̄ angelū: sicut in euāgelio hr̄. Et multi i natiuitate ei⁹ gaudebūt: qō etiā, ꝓpter sarracenos dictū est q̄ hoc festū celebrare dñr. ¶ Scōo ꝓpter allegoriā ⁊ ministeriū qz p Joānē figurat⁹ est ort⁹ gr̄e quā nobis attulit xp̄s. Jp̄m ēm Joānes ꝓcessit in annūciatiōe in natiuitate ⁊ ꝓdicatiōe: in passiōe ⁊ ad inferos descēsione. ¶ Tertio qz sicut btā xpo sanctificata fuit in utero mr̄is ita ⁊ ipe. ¶ Quarto qz ipse primus annunciauit gaudia eterna: ⁊ ideo ōr luciferꝰ ⁊ turcāti. ij. tur. Ūñ in cāticis. Oox turturis audita est in terra nr̄a. ⁊ Job. xxxviij. c. Rūqd duces luciferi i tpe suo: ⁊ cuius natiuitas fuit p gabrielē nūciata. Ideo aūt toānes dict⁹ ē lucifer qz obtulit nouū tpe. Et ide est q̄ in q̄busdā ecclijs hz missaz i mane: qz natiuitas fuit q̄si auroza: natiuitas xo xp̄i fuit quasi ort⁹ solis. Vel ideo ōr missa in ortu diei: qz legit ī Luc. j. euangelio Luc. q̄ ipse fuit sanctificatus ⁊ ipi sctō repler⁹ in utero matris: q̄re merito laudādus est eius creator in exordio diei q̄ illū dignat⁹ est honorare in utero mr̄is. Hz etiā aliā ꝓpriā missam sicut ⁊ alij scti q̄ ⁊ circa tertiā. Vl prīa missa est ō vigilia euāgeliste: vl alia ōr qz ipe fuit martyr ⁊ ꝓcursor. Ūñ illa missa est vni⁹ martyris: ⁊ est introitus. Justus vt palma florebit i domo dñi. De ipso nāq; ꝓphetauerunt Esaias ⁊ Hieremias. Hiere. Ipso vite actu qz fuit ei sīlis. Esaias vr in epla hāb hodierna. Audite insule ⁊ attēdite ppli de lōge Esa. xlix. ibi etiā se quit vñ sumit introit⁹ devēre ⁊c. Sequit etiā ibi. Posuit os meū vt gladiū acutū. Gladi⁹ acut⁹ est lingua pdicatoris qm̄ abscindit superflua. Seqr̄. Posuit me quasi sagittā electā Sagitta electa ē pdicator q̄ facit qō docet. Sagitta acuta fuit Joā. cū dixit. Penitēmia viperax qs docebit vos fugere ab ira vētura: rīsoriū ē. Prīus q̄ te formarē ⁊c. Hiere. j. c. ⁊ est de natiuitate ei⁹. alla est. Tu puer. Luc. j. c. ⁊ illū. Inter natos ⁊c. Matt. xj. c. Euāgelium est. Elizabeth impletū. Luce. j. c. ōr aūt hac die capl'z. Audite insule. Esa. xlix. c. ⁊ illū Prīus q̄ te forma. Hiere. j. c. ⁊ illū. Reges videbūt Esa. xlix. c. ¶ Pōro in vigilia btī Joā. bap. ieiunam⁹ quasi ꝓpatētes ei q̄ in deserto ieiunauit: ⁊ aspera vitā duxit: ⁊ vigilia ipa plenū hz officiū: qz post Joānis decollationē xp̄s crucifixꝰ fuit ⁊ agnū comedit. Fuit ei Joā. q̄si lapis angularis. i. vet⁹ ⁊ nouū test. ꝓtēgēs. Ūñ tūc magis solēnizam⁹ ꝓpt̄ mysteriū q̄ pp̄ psonā ipam: ⁊ q̄m ipse fuit medius inter vtrūq; testm: qz fuit finis veteris ⁊ initiū noui testi: mā ⁊ lex ⁊ ꝓphete vsq; ad Joānē: vcz inclu- mat. xj siue: hīc est q̄ hui⁹ diei offm ꝓtim de veteri ⁊ par- B tim de nouo est testō. In hac aūt die Joā. euāgeli- Joā. esta obūt: ſz ei⁹ festū trāslatū est: ꝓut sub ei⁹ festo di uāgeli cet. Festū aūt decollatiōis nō ita solēnizat ecclia sta hac sicut istud ꝓut ibi dicet. Fuit ergo vt ꝓmissum est die o- ī utero sctificat⁹ sicut ⁊ Hieremias. Ūñ ⁊ de Hier. būt. legit in hac die: qō ꝓbat ꝓ illud qō ōr in euāgelio Et repleta est spū sctō Elizabeth: ⁊ exultauit ī gau Luc. iij. dio infans in utero meo: sed quo genere sctificatiōis nō legim⁹. Dicūt tñ q̄dā q̄ ab omni pctō mūdat⁹ est: ſz in glosa sup illo loco. Tu vis a me bapti Joan. zari: ego a te debeo baptizari. i. ab originali pctō bap. et mūdari: ōr q̄ in ꝓsona ḡnalis hoīs loq̄bat: fuit tñ btā vir in pctō originali cōcept⁹: fīlr ⁊ ⁊ btā virgo: de quo go fue- ⁊ quare ei⁹ natiuitas celebrek sub purificatiōe di- rūt i octum est. Paul⁹ historiograph⁹ Romane ecclesie rigina diacon⁹ Cassinensis monach⁹ quadā die cū vellet ii pctō pascha lez cereū cōsecrare: rauce facte sunt fauces ꝓcepti ei⁹ cū prī⁹ vocales essent. Ut ergo vox sibi restituere tur cōposuit in honorē btī Joānis hymnū. Ut D queāt laxis resonare: in cui⁹ principio petit vocis Mira- restitutionē quā obtinuit: sicut ⁊ merito scti Joā- culū ō nis restaurata est Zacharie. ¶ In hoc festo nō cā diaco- taf frequenter alleluia sicut fit in festiuitatibus no qui Petri ⁊ Pauli ⁊ alioꝝ ī quox vltimis nocturnis vocem psonaf. Rō est: qz ipe figurat legē: ⁊ qz natale hui⁹ recupa fuit ante xp̄i resurrectionē ⁊ ante gaudiū. Quidā uit per tñ factū offm sine alla in initio noctis ꝓpt figurā dtā et legis ⁊ postea iterāt offm cū alla in medio noctis: ꝓpos- terminātes illud in ꝓcipio lucis in memoriā an it hym tique obseruatiōis: de qua ⁊ quare ī hoc festo no- nuz de cturni cātanē in initio noctis: dictum est in quīta btō iosparte sub ti. de nocturnis. ¶ Nota q̄ antiqr̄ sole anne. bat vna quadragesima celebrari ante hoc festū: et E alia ante natale dñi: sed postea ꝓpter fragilitatē Nota.

de qua hoim redactū fuit ad trēs septimanas ante natalē & tres ante hoc festū. Ufi prohibitū est in decretis. xxxiij. q. ij. nō opz. &c. sequēti ne i illis tribus septimanis nuptie fiant: sed hoc abolitū est. put dictū est in pria pte sub tit. de sacramētis. ¶ Fiūt aūt tria specialia in hoc festo. In vigilia nāq; i quibusdā partibus ex antiqua obseruatione colligūt hoīes & pueri ossa & ligna alia immunda & insimul cremāt: vt exinde fumus in aerē pducat. Ferunt etiā bēdictas fuisse faces & cū illis circueūt arua. Tertium est: qz rorā voluūt. Qui immūdā cremāt & fumū in altū pduci facit habēt hoc a gētibus. Antiquitus eīm dracones hoc tpe ad libidinē ppē calorem excitati: volādo p aerē frequēter in puteos & fontes spermatizabāt ex quo inficiebātur aque: & tūc erat ānꝰ leralis ex aeris & aquaꝝ corruptione: qz quicūq; inde bibebāt moriebant aut grauē morbū patiebant: qđ attendētes philosophi ignē tusserūt frequēter & passim circa puteos & fontes fieri: & immūdā: & qcūq; immūdū redderēt fumū ibi cremari. Unde p talē fumū sciebāt posse fugari dracones: & qz tali hoc tpe maxīe fiebāt iō hoc adhuc ab aliqbꝰ obseruat. Sūt eīm dracones a alia vū in psalmo. Laudate dūm de terra dracones nō thracones. i. meatꝰ terre. put qđā dixerūt: q qdē a alia in aere volāt: in aqs natāt: p terrā ambulant: nil immūdū sustinēt & fugiūt. ppē fumū offerū sicut elephātes pp grunitū suū. Est etiā alia rō quare ossa a aliū cōburunt: vez in memoriā q ossa Joānis baptiste a gētibꝰ in ciuitate Sebaste ꝓbusta fuerūt: vel pōt hoc referri ad nouū testm. Zbijcit eīm pueri vetera & ꝓburunt ad significādū q aduentiēte noua lege vetꝰ testm̄ debet cessare. Dictū est eīm vetustissima veterū nō comedetis & nouis supueniētibꝰ vetera ꝓijcietis. Feruntur quoqz brāde seu faces ardentes & fiunt ignes q significāt sctm̄ Joānem qui fuit lumē & lucerna ardens & ꝓcedēs & ꝓcurſor vere lucis q illuminat omnē hoīem veniētē in hūc mūdū. Uñ dr Jo. vj. Est lucerna ardēs lucēs ante dūm q viā dño ꝓparauit in heremo. Rota in qbusdā locis voluit ad significādū q sicut sol ad altiora sui circuli puenit: nec altius potest ꝓgredi: sed tūc sol descēdit in circulo sic & fama Joannis q putabatur xp̄s descendit sm̄ q ipse testimoniū ꝓhibet dicens. Me opz minui: illū aūt crescere qđ dicit qđā dictū esse eo q tūc dies incipiūt minui & in natiuitate xp̄i crescere. Sz qz aū festū sctī Jo. decrescūt: & aū natale dūi crescūt intelligēdū est de natiuitate i matre: qñ. s. ꝓcepꝰ est vterqz: qm̄ Joā. cōceptus fuit decrescētibus diebꝰ: vt in Septēbri: & xp̄s in crescētibꝰ: vt i Aprili: vl die de morte vtriusqz: nā corpꝰ xp̄i exaltatum est in cruce: corpus Joā. capite minoratuz.

¶ De sctīs Petro & Paulo. Cap. xv.

A Petrꝰ & Paulus eadē die & eodē anno passi sunt.

De Petro & Paulo questio est: vtrū eadē die passi sint. Mā Hēricus solitariꝰ vellē videt ꝙ eadē die anno reuoluto Paulus passus sit. Sz Pelagius & Nicolaus pape: & Ambrosius & alij sctī patres volunt ꝙ eadem die & eodē etiā hora sub Nerone imperatore: vez anno. xiiij. imperij eius: aliodn falsē essent hystorie de illis scripte. Sz tamē in diuersis locis: licet in vrbe & diuersas penas passi sunt: qz Petrꝰ i vrbe crucifixꝰ est. Pauliꝰ Xo qz sicut legit in actibꝰ aplox ciuis Romanꝰ erat: quāuis natione Tarsensis esset extra muros vrbis decollatus: q pena honestioz videbat: & de ipso lac ꝓ sanguine legitur ꝓfluxisse. Uersi. ꝓcedēte repore cum Constantinus imperator in honorē vtriusqz ecclias ostruxisset & Romanꝰ pōtifex vellet eox corpora separare & dubitaret q cuiꝰ ossa sorēt: diuinitus rīsuz est. Maiora ossa sunt ꝑdicatoris: minora piscatoris: & sic ad inuicē separata sunt in ꝓpriis ecclijs collocata. Postmodū Xo Siluester papa volēs ecclesias ipsas consecrare tū parua q magna ossa ex equa lāce cum summa reuerētia poderauit & vnā medietatē in vna ecclia & aliā in alia ecclia cauit. Uñ qdā faciūt festū de hac diuisione offm̄ i nonis vel octauo id' iulij: qz tali die facta fuit: aliꝫ illud faciūt. xv. vel. xvj. die eiusdē mēsis. Aliꝫ Xo dicūt ꝙ festū diuisiōis Petri & Pauli qō celebrat die illa fit ꝓpē illā diuisionē q facta est in Hierlz post duodecim annos qñ separati sunt ad ꝑdicādū gētibus in quo festo cantāt illā magnā sequentiā Celi enarrāt gloriā: & euāgelium ascēsionis. Recūbentibus &c. incipiētes ibi in fine. Dūs qdē Jesus postq; &c. ¶ Lz autē eox festa eadē die celebranda ocurrāt. Brūs tñ Greg. instituit vt tm̄ offm̄ beati Petri ipso die celebrarēt: tū qz tali die ecclia btī Petri fuit dedicata: tum qz ipe prior fuit quersionē: tū qz maior fuit dignitate qm̄ Romane ecclie tenuerat primatū. Et dr in missa introitus. Nūc scio Act. xij. Collecta cōis vtriq;. De' q hodiernā die. qre nō fit cōmemoratio de sctō Paulo. Epla. Misit Herodes que est ibidē. Alla. Tu es Petrꝰ Matth. xvj. Euāgelium. Uenit Jesus in ptes: qō ē ibidē: vbi dr. Que dicūt hoīes esse filiū hoīs: sz hz Hieremiā i hebreo dr filiū Ade. p horas Xo dr ca. Misit Herodes rex magnꝰ. Act. xij. c. & collecta. Misit Herodes manus ad affligendos quosdam de ecclesia. Et occidit Iacobum fratrem Johannis gladio. Angelus dūi: & illō. Et Petrꝰ ad se reuersus q sunt ibidē. Sequēti Xo die fit festū de btō Paulo: & dr in missa introitꝰ. Scio cui. ij. ad Thim̄. ij. c. & collecta. Deus q multitudinē. Graduale. Qui operatus es Petro. Hala. j. c. Xrus est. Hratia dei. j. ad Corin. xv. ca. Epla. Notū vobis facio. ad Gal. j. Alla. Tu es vas. Act. ix. c. Euāgelium. Dixit Simō Petrus. Matt. xix. c. in alijs ecclys dr. Hoc est ꝓceptū. Jo. xv. c. Cōio. Amē dico vobis. Matth. xix. ca. Ite in nocturnali officio btī Pauli qđā Xsiculi premittuntur antiphonis laudū vt dictū est in sexta parte sub trinitate: & dr capl'm. Bonū certamē. ij. ad Thim̄. iiij. c. In octauis Xo aplox dr illō. Cōfiteboꝛ tibi dñe rex. eccle. vl. versū i vigilia dr introitꝰ Dicit dñs. Joā. vlt. & epla. Petrus & Joann. Act. iij. Euāgelium. Dixit Jesus Simoni Petro. Joan. vlt. ca. Habet autē hoc festū tria. s. ieiunium: solēnitatē & octauā. Jeiuniū: qz si volumus cōregnare opz nos & cōpati. In die festi de eox glorificatiōe gaudemus. In octaua de eox futura btitudine in corpore et aīa iam certi letamur & eterne glorificationis meritū expectam⁹. De hac octaua dictū est in ꝓemio huius partis. Et nota q Leo papa sctōs orās ꝓ Neapolitanis ciuibus in mari cū Sarracenis pugnātibus fecit illā collectā. Deus cuius dextera btm̄ Petrū &c. Perfectis Xo p eū murus ciuitatis Leonine iponēs seras portis orās fecit illā collectā. De' q btō Petro collatis clauibꝰ &c. ¶ In festo Magdalene dicitur epistola. Mulierē fortē quis inueniet: q est in parabolis vlti. c. Euāgelium. Rogabat Iesum. Luce. vij. c.

¶ De septem fratribus. Cap. xvj.

Grca festū septē fratrū notandū est tres fuisse matres quaꝝ qlibet habuit septē filios & post passiōes eoꝝ passe sunt: vez mater machabeoꝝ: cuiꝰ nomē ignoraf. & felicitas mater istoꝝ septē fratruz. & Simphorosa sapiens mulier que sancta fuit.

¶ De sancto Jacobo. Cap. xvij.

Jacobus maior filius zebedei frater Joānis euāgeliste missus est ad predicādum Hispanis. Sz cū nō posset nisi vnū principem ibi conuertere redijt Hierosolymā: sed tandē ab Herode decollatus: & in Hispaniā reportatus quos viuꝰ cōuertere nequit: mortuus diuino miraculo conuertit. Fit aūt eius festum octauo kal'. augusti. ꝓ eo q i tali die fuit apō cōpostellā trāslatus. non q tunc obierit qz occisus est ab Herode in diebus azimoꝝ vez octaua Kal'. Aprilis in annūciati ōe dūi. s. circa pascha. vt legitur in epla huius dei. Misit herodes &c. & ita tūc ꝓ dies ipsos festū nō habuit. In kal'. vero ianuarij fuit sepultus: qz ab Augusto vsq; nunc sepulcri eiꝰ fabrica fuit protelata: vel iō fit octaua kal'. augusti hoc festū qñ hac die dedicata est sibi ecclia i cōpostella: quare dictus sit maior: dictū est sub festo Aplox Philippi & Jacobi. Hoc aūt festuz nō hz vigiliā vel ieiuniū: put dictuz est in sexta pte sub quarta feria tertie hebdomade aduētus. Hac die dicunt quedā eccleste epkam. Jam nō estis. Ephe. ij. c. Alle. Fidictus deus & pater. Ephe. j. & euāgelium. Accessit ad Jesum. Mat. xx. c.

¶ De septem dormientibus. Cap. xvij.

A hystoria septem dormientium.

Nunc de festo septē dormiētū dicēdū est qui ꝙ cito audierūt persecutionē fugerunt in montem & latuerūt in spelunca quadam & secum magnam pecuniam portauerunt: sed parum cibi: quorum nōia sunt. Maximianus: marcus: martinianus: Dionysius: Joānes: serapion & constantinus. Hi cum essent in spelunca: prima die comederunt quicquid habuerunt comestioni aptum & dixerunt seruienti suo. Cras emes nobis cibos: qz parū hodie comedimus & postea dormiēmus. Tandem decius que fuit eos nā audiuit eos esse christianos: sz dictū ē ei eos aufugisse in alias regiōes vel in mōte latuisse: qō audiēs fecit ostia spelūce lapidibus obstrui. Post multū vero tpis vez circiter trecētos annos quidā voluit stabulū contra spelunca facere: & fecit magnū ignem in quo soluti sunt lapides qui erant in ostio spelūce: & statim in spelunca refulsit splendor ignis: euigilati sunt septē dormiētes: & sex qui potētes erāt dixerunt septimo qui erat seruꝰ eox dies est vade nobis emere cibos. Putabāt eīm se per vnā noctem tm̄ dormiuisse. Iuit ergo ille ad ciuitatem & venit ad marcellū miratus vitra modū: qz cruces videbat p vicos & i triuijs & in quadriuijs. Cuiqz carnes emēs obtulisset monetā quā habebat nō cognouerunt eam carnifices: & dixerūt. Unde habes istos nūmos? Qui ait. Ex meo ꝓprio labore: & illi. Uñ es tu? Qui ait. De patria ista tūc illi: qui sunt parentes tui. Ille ait. Isti & isti: & nō cognouerūt carnifices aliquos eox quos ipse nōrabat: a longo enim tpe eox nōia cum illis erant sepulta. Iterum illi dixerunt. Sub quo imperatore fuit illa moneta: ait ille. Sub Decio. Tunc illi admirati sunt: tum propter monetam: tuz pp ea que referebat estimātes eū insanū esse. Qui ligauerūt eum & duxerunt: eū ante pontificem ciuitatis: cui diligēter inquirenti quis ille esset: & vñ: & vbi hanc monetā inuenisset: & de aliꝫ que ipse retulerat carnificibꝰ: oīa ꝓout cōtigerat reuelauit. Tunc eōs veniens cum vniuerso ꝓpło ciuitatis ad speluncam inuenit eos sex qui ibi remanserāt iterū dormiētes: & euigilatos fecīt in ciuitatez adduxit & singula scisscitatus ab eis inuentū est eos in spelūca fuisse per annos fere trecētos. Preterea inuēte sunt plumbee tabule in ipa spelūca: quas illi imposuerūt ibi qui mādato Decij obturauerāt os spelūce: imperatores erāt tūc Honorius & Archadius: q cū prius dubitarēt de resurrectiōe hoc viso firmius crediderūt. Fuerūt aūt cū eōꝰ dicti septē iuuenes ꝓ aliquos dies: & postea mortui sunt libera morte. Uñ dicti sunt martyres qz tam diu in spelunca māserunt.

¶ De festo sancti petri ad vincula. Cap. xix.

A hystoria Petri ad vincula.

Festum btī petri ad vincula talꝫ sōm Beda instituū fuit Theodosia vxor Theodosij secundi imperatoris Hierosolymā ꝓficiscēs vidit in Alexandria festū celebrari in kal'. Augusti ad honorē Cesaris augusti de triumpho habito de Cleopatra regina egypti: & de Marco Antonio viro eius. Unde vehemēter doluit q dā nato & gentili tantus honoz exhiberet. Ueniens aūt Hierosolymaz cathenas quibus Petrus sub herode fuit alligatꝰ acquisiuit & romā rediēs eas apl'ico p̄sentauit qui alias cathenas qbus sub Nerone fuerat alligatus apportari ꝓcepit: q se tāgētes vsq; adeo sunt miraculose cōiuncte ac si sem per fuissent ecdē. Theodosius igit ad honorē btī Petri ecclesiā edificauit: vbi cathenas imposuit que dicata ē i kal'. augusti: vt solēnitas piscatoris obfuscaret solēnitatē imperatoris: & cathena petri extingueret torqđē augusti. ¶ Sēda cā institutiōis huius festi est ꝓ memoriā liberatiōis btī petri p angelū facte a carcere siue a vinculis qui bus per herodē agrippā tenebaꝫ: put i epla legit hodierna: & sm̄ hoc vī q deberet vocari hoc festuz a vinculis. ¶ Tertia cā est qz cum quirinus tribunus filiā haberet guttorosam illa ad mādatuz sctī alexādri pape q sextus fuit a btō petro q̄siuit bogas siue vincula qbus btūs petrus fuit vinculatus rome sub Nerone: qb' osculatis liberata est: & quirinus cū sua familia baptizat' est: tūc dict' alexāder papa hoc festū in kal'. augusti celebrādū īstituit & in honorē btī Petri ecclīā i vrbe fabricauit vbi vincula ipa reposuit: & ad vincula noīauit: & kal'. augusti dedicauit: i q̄ festiuitate ppls illic ipa vincula hodie osculaf. ¶ Quarta cā pōt esse: qz dūs petrū a vinculis miraculose absoluit & eidem ligādi atq; soluēdi ptātē dedit. Nos aūt vinculis peccatorum ligati tenemur & absolui in digemus. Jō igitur in solennitate ipsa que dicitur ad vincula ipsuz honoramus: vt sicut ipse a vinculis absolui promeruit & absoluendi potestatem accepit a domino: sic & ipse nos a peccatorum nexibus absolui obtineat. Hac die dicit epistola. Misit herodes. Act. xij. cap. Euangelium. Uenit Jesus in partes. Matt. xvj. capit.

Universidad de

A Ecclesia facit festū sanctorū Machabeorū.

¶De Machabeis. Cap.xx.

MAchabei isti sunt illi de q̄bus fuit iudas machabe⁹: deq̄b⁹ habet̄ in.ij. machabeorū. Et cū eccl̄ia occidētalis nullius alteri⁹ sct̄i veteris testamēti festū celebret: prout dictū est in proemio huius ptis: istor̄ tñ r in nocentiū festū recolit, istor̄ q̄dē pp quatuor. ¶ Primo q̄ passi sunt pp legis obseruationē: q̄ vcz carnes porcinas ō legē comedere noluerunt. ¶ Scōo pp martyriū p̄rogatiuā: pur legit i hystoria scholastica: q̄ cū maudita supplicia sup̄ sctōs veteris testamenti perulerūt: ō in hoc priuilegiati sunt vt eorū passio celebretur. ¶ Tertio q̄ ipsi fuerūt septem fratres: r numerus septenarius est numerus vniuersitatis. Ūñ in eis significanť oēs martyres vetc. test. celebr̄itate digni. r oīb⁹ illis i istis reuerētia exhibeť. ¶ Quarto q̄ ipsi ostendunť in exēplu martyribus noui test. vt sicut illi p legis Mosayce obseruatiōe passi fuīt. ita r nos maxime si necesse fuerit parati sim⁹ pro euāgelica: r fm hoc magis celebrať hoc festum propter significatuz q̄ propter significans. Quidaz vero, dixerunt q̄ illi machabei sunt illi septem fratres qui fuerūt filij felicitatis.

¶De inuētione Sancti Stephani. Cap.xxj.

SAncti Stephani prothomartyris inuētio facta fuit die illa q̄ celebrať ei⁹ passio r passus est die illa qua eius inuētio celebr̄atur. s. in augusto sed festa per ecclesiā quatuor de causis trāslata sunt. ¶ Primo q̄ cum btūs Stephan⁹ fuerit p̄thomartyr. r martyrium sctōr̄ sit cor̄ natale i celis: merito statim post natale dñi natale prothomartyris stephani celebrať. ¶ Scōo pp dignitatē: dignius nāq̄ est festū q̄ est de morte q̄ aliud: r ō cōpetēter trāq̄ dignius statim post natiuitatē collocatū est. ¶ Tertio q̄ officiū passiōis eius cōcordat offō natalis dñi. Unde illud. Heri nat⁹ est xp̄s i terris: hodie Stephan⁹ nascet in celis. ¶ Quarto q̄ in ei⁹ inuentiōe maxima multitudo hoīm venit: q̄ videtes miracula plurima q̄ fecit de⁹ in illius inuētiōe: maiori cultu die illi celebrauerūt annuatim: q̄ etiam die mortis illius. Statuerūt ergo sctī p̄fes vt festū passionis ei⁹ trāsferet ad hāc die inuentiōis: r ad festū inuētiōis sctī passiōis q̄ festū passiōis maiori cultu dignū est: vt pp̄ls hūc die qui natale dñi sequit̄ seruētiori cultu celebret q̄ die eiusdē festi in augusto. Alia ēt ratio reddetur sub isto festo.

A Trāsfigurationis xp̄i celebratio q̄re hec die fiat.

¶De transfiguratione dñi. Cap.xxij.

SEquit̄ de festo trāsfiguratiōis dñi q̄ est in die btī Sixti nō q̄ tali die trāsfiguratio facta sit: sed q̄ tunc ab aplis qui secū fuerūt in mōte fuit manifestata r publicata r predicata. Precesserat eñ dñs ne alicui dicerent donec a mortuis resurrexisset. Illi aūt vsq̄ ad hāc die super hoc tacuerūt. Trāsfigurationem eñ cōstat factā fuisse circa principiū veris eo. s. die quo ōr euāgeliū ō trāsfiguratiōe. s. scda hebdomada quadragesime. Et nota q̄ i quibusdā locis hac die cōficit sanguis Christi de nouo vino si inueniri possit: aut saltē aliquātulū de matura vua in calicem cōicat r est rō hec. In die enim cene dixit Jesus discipulis. Amen dico vobis. Ammodo nō bibā de hoc genimine vitis donec bibā illud nouum in regno patris mei. Quia ergo hoc q̄d dixit nouū r ēt trāsfiguratio ptinet ad illā gloriosam innouationē quā xp̄s habuit post resurrectionez r quā fideles post resurrectionē sunt habituri: iō i hoc festo sanguis xp̄i ex nouo vino conficit r pp hoc ēt hac die noue vue bñdicunť. Eutichianus papa statuit: vt p̄time fruges r fabe super altare bñdicantur.

sacco r fruges et fabe bñdicunť.

¶De sancto Laurentio. Cap.xxiij.

PEatus Laurētius: q̄ post beatū Stephanū: inter alios martyres primatuz obtinet vigiliā hz: nō q̄ maiorem penā sustinuerit q̄ alij nā mīti trāri penā sustinuerunt sicut btūs Uincētius r btūs Georgius r alij quidā: hz pp offīū p̄dicatiōis r pp martyrij locū: q̄ rome: r pp bonā administratiōnē thesauroz ecclesie. Ūñ incipit introitus i vigilia ipsius. Disperfit dedit pauperibus. In die xo hz propriū officiū vcz. cōfessio r pulchritudo rc. r hoc ō dz: q̄ pcōfessionē fidei fuit assatus r exaltatus et apparuit eius sanctitas cū nō timuerit sic tormētari p xp̄o: q̄ vero ipse in tormētis positus inhiabat: ac dño laudes cantabat ō sequitur versus. Cantate dño canticum nouum. In collecta vero illa. Da nobis quesumus dñe rc. orat ecclia se sic liberari p dñm ab igne vitiorum r ipsa vitia in se extingui sicut btūs Laurētius fuit liberatus ab igne tormentorum. Ūñ ipe dicebat tyrāno. Disce miser quāta est virt⁹ dñi. nā carbones isti nō dolorē: hz refrigeriuz mihi p̄stāt. In epla vero. Qui parce. ij. Cor. ix. c. agit de largitate eleemosynarū facienda pauperibus: q̄d p̄ceptū strennue impleuit btūs Laurentius qui thesauros ecclie dedit pauperib⁹ r vt cū in hoc imitemur dr. Justitia ei⁹ manet in sclm seculi. Ūñsoriū de passiōe eius est eo q̄ igne probatus fuit sicut aurū i fornace probat: r hoc est q̄d dicit. Probasti cor me. r vi. no. q̄ ad ihz d̄ nocte fuit assatus: r a dño visibiliter visitatus: r ō dicebat. Mea nox obscurus nō hz sz oīa in luce clarescunt. versus est igne me exa. r nō est inuē. in me iniqui. i. inequalitas: q̄ semp r pfecte in fide cōstās fuit. Uel nō fuit inuēta in eo iniquitas s. pcti. Alia est de nobili ministerio ei⁹. Et q̄ erat p̄cipuus minister. iō in virtute dñi p̄cipue operabať. Leuita inquit Laurētius bonū opus operatus est: q̄ per signū crucis cecos illuminauit. Leuita idez est q̄ assumptus vel offerēs: q̄ ad ihām assumptus fuit ad ministeriū diuinū. Ūñ legit ipm dixisse btō Sixto. Quo progrederis sine filio pr̄ nūquid degenerē me ꝓbasti? experire certe: vtrū idoneū ministrū elegeris cui p̄misisti dñici sāguinis ꝓsecratione. itē fuit leuita. i. scīpm offerēs. Ūñ ipe i tormētis posit⁹ dicebat. Ego me obtuli hostiā deo i odorem suauitatis: r ō de eo in nocturnali offō cātat ecclesia. Meruit esse hostia beatus Lau. qui dum assaret dñm non negauit: r ō inuentus est sacrificiū laudis. Et q̄ deus laudādus est de tāta, patētia cōcessa martyri: ō predicta sub alta cantatur. ¶ In euange. vero. Misi granū frumenti cadēs in terrā bonam quod est Joan. xij. agit dñs de ministris suis: r de p̄mio ipsor̄ dicēs. Primo de opere ipsorum. Qui mihi ministrat me sequat. r post de primo adiūgit dicēs. Et vbi sum ego illic r minister meus erit: si q̄s mihi ministrauerit honorificabit eū pater meus rc. Cum igit̄ inter ministros precipuus fuerat btūs Laurētius: ō istud euang.

in eius festiuitate cātať. Sed q̄ priuilegiatū ministeriū est p̄dicatio r confessio noīs dñi cozā regib⁹ r principib⁹: ō seq̄t offertoriū. Cōfessio r pulchritudo in cōspectu rc. in posteōione q̄z agit de ministris r merito ipor̄. Qui mihi ministrat me sequatur rc. Ad horas dr cap̄lm. Qui parce. ij. Cor. ix. c.

B Tria singlaria pueligia hz. s. laurētius.

¶Et nota q̄ iste sctūs ꝑpē tres ꝓgatiuas supra in p̄cipio positas i trib⁹ priuilegiar⁹ est. ¶ Primo qm ipse solus iter martyres hz ieiuniū institutio nis. ¶ Scōo i octauis: qm iste tm r btūs Stephanus octauas habēt iter martyres: sicut btūs martinus iter cōfessores. De hac octaua dictū est in fine pemū huius pris. ¶ Tertio in regressibꝰ antiphonar. in hoc eñ festo q̄dā xp̄iculi p̄mittūť antiphonis. vt dictū est in. vj. parte sub dñica de trinitate. Btūs Laurentius fuit archidiacon⁹ Rome post quē null⁹ dr ibi archidiaconus fuisse.

A In brā xgo cū corpe assumpta fuerit.

¶De assumptiōe xginis gl̄iose Marie. Ca. xxiij.

HIeronymus dicit quō btā Maria assumpta fuerit siue in corpe siue extra corpus nescio deus scit. Aug. xo dicit q̄ in corpe xitas tñ est q̄ primo assumpta est in aīa. vtrū xo corpus in terra remāsit incertum habeť: r melius est pie dubitare q̄ aliquid circa hoc temere diffinire. pie tñ credendū est eam totaliter fuisse assumptā. Uerū q̄dam religiosissima mulier elisabeth noīe de ptibus saxonie asserit sibi reuelatum fuisse q̄ post. xl. dies post assumptionem anime assumptuz fuit corpus: r inde cōposuit quendā tractatum: q̄ tñ non est autenticus. Refert ep hirius q̄ btā xgo xp̄m ꝓcepit erat annoz. xiiij. r in. xv. anno ipm peperit: r cum eo mansit annis. xxxiij. r post mortem xp̄i superuixit annis. xxiij. r fm hoc tempore obitus sui erat annorum. lxxij. Probabiliꝰ vt videtur dicit alij: qz. xij. annis filio superuixit: r sic sexagenaria est assumpta: cū apostoli totidem annis predicauerunt in iudea: et circa partes illas.

¶In hoc festo quedam dicuntur que in ecclesiar dedicationib⁹ dicuntur q̄ ad eam pertinent. Cātatur etiā de libro canticoz. s. Osculetur me osculo. rc. Ūñsoria eñ antiphone r lectiones idem sumuntur: qui liber est de amoribus: qz in carne manēs maiorē habuit dilectionē q̄ aliqua creatura in carne viuens: excepto xp̄o: r ideo ꝓpter excellentem charitatē quā habuit in terris meruit ascendere sup angelos. in carne eñ ꝓter carnez viuere non terrena sed celestis vita est. Et cōpetit hoc festū estiuo tpi qz per calorem ignis charitas ascendit. Rursus legit̄ et cantatur de cātico amoz. is: eo q̄ beata xgo figuram tenet ecclie. Sicut eñ ipsa mater est virgo r sponsa: sic r ecclesia mater sctōr̄ nomē tenet xginitatis r spōse: xginitatis in quā mentis: r fidei que dualet xginitati carnis r sponse qz ipsa est spōsa xp̄i. Ūñ apls. Despondi vos vni viro xgine castam exhibere xp̄o. Est aūt vt dicunt quidaz: cantici legēda medietas vsq̄ ad octauas: alia xo medietas vsq̄ ad natiuitatem eiusdē xginis reseruetur. Hinc ergo congrue accedit q̄ circa festum istud libri salomonis leganť r premittunť antiphonis quidam xsiculi: vt dictum est in sexta parte sub dñica de trinitate. In calcedon. concilio q̄d beatus Leo celebrauit: statutū fuit q̄ xgo maria maťr dei appellareť. Alij tamen dicunt q̄ in ephesino: iussu Celestini pape primi celebrato.

¶Item nota q̄ ille sermo hiero. Cogitis me o paula r custodiā: q̄ q̄busdā in eccl̄ia in hoc festo legiť: sz nō dz legi nisi i refectorio vel capl̄o q̄ ad hoc fact⁹ fuit. Dicitur autē ad horas capitulū. In oībus requiem. Eccle. xxiij. c. In vigilia assumptionis dicitur epistola. Ab initio. Eccl. xxiiij. c. Alie ecclie dicunt. Ego quasi: q̄ est ibidē. ¶ Euāgelium est. Exurgens Maria. Luc. j. c. Alie ecclie dicunt. Loquente Jesu. xj. c. Offertoriū. Oratio mea mūda. Job. xvj. c. Ceterū in missa diei legitur epistola. In omnibus requiē rc. In oībus eñ q̄siui vitam eternā: r ideo habuit illaz. Sequitur. Et qui creauit me requieuit i tabernaculo. i. in vtero meo. Et q̄ dñs in vtero btē Marie virginis requieuit ideo ipse dedit illi sui tabernaculū. i. celum. Et sicut ipsa dño fecit thronum grandē. Unde ipsa dicit. Magnificat aīa mea dñm. r. iij. Reg. r. Thronum fecit rex Salomon de ebore grādē: r ita ci fecit dñs thronum grandem in celo quando exaltauit eā sup angelos. ¶ Euangelium legitur de Martha r de Maria. s. Intrauit Jesus. Lu. x. q̄d prima facie ptinere non videť: tamen bene pertinēs est fm allegoriā. Intrauit eñ iesus in quoddā castellum. i. in beatā virginē q̄ dr castellum: que est terribilis demonibus: r bñ se muniuit cōtra diabolū r vitia. Diminutiue autē dr castellum ꝓpter humilitatem. Et dr quoddam propter singularitatē: q̄ nec primā simile visa est: nec habere sequentē: et Martha. i. actiua vita recipit eum. Diligentissime eñ nutriuit puerum suū r tulit in Egyptum: r prius se ꝓbauit in actiua vita eūdo ad Elizabeth r seruiēdo ei. Et sicut ipsa fuit Martha in actiua vita: ita r fuit Maria Magdalena in cōtēplatiua Ubi alio euāgelio habeť. Maria ꝓseruabat oīa verba hec ꝓferēs in corde suo. Ibi aūt due sorores significāt vitam actiuam r vitā cōtemplatiuā que plene fuerunt in btā virgine Maria per quas ipa sublimiter/honorabiliꝰ atq̄ delectabiliꝰ in setpsa recepit xp̄m. ¶ Illud aūt notādum est q̄ quatuor sunt euāgelia de btā Maria xgine. Unū est. Missus est: q̄d nō debet dici nisi in aduētu dñi r in annunciatione ei⁹. Alia tria possunt cātari quotiēs de ipsa peculiaris missa cātať: tāq̄ cōia que sunt ipsa. Extollēs vocē mulier rc. aliud. Abiit Maria in mōtana rc. aliud. Stabat iuxta crucē rc. ¶ Itē nota q̄ hoc festū habet ieiuniū r octauas: q̄d non habet aliud festū de illa. Hoc eñ festuz maius est oīb⁹ alijs q̄ fiunt de illa. Similiter r de quolibet sctō maius festū est trāsitus illius q̄ aliud de illo qz de miseria trāsit ad vitā: excepto de Joāne baptista. ¶ Quare aūt herbe colligaňť r bñdicāťur hac die in hoc festo: ipsa legēda indicet: q̄ btā Maria cōparaťrose r lilio. ¶ Ūñ sicut spina rosam genuit iudea Mariā. Offīū btē Marie virginis dz quoti die: sed in sabbato soleniter dici: put dictū est in r sexta parte sub titulo de tēpore aduētus. In quibusdā tamen eccl̄ijs non dicit a quinta feria cene dñi vsq̄ ad octauas penthecostes dicentes q̄ tunc in ecclesia oīa breuia debēt esse. ¶ Legitur tamē cum quidam sacerdos aliā forte missam nesciens omni die missaz de btā virgine celebraret eps eū ab officio suspēdit: sed virgo beata ipsi epo ex hoc grauissime comminata est: et ideo ipse suspensionem huiusmodi relaxauit.

¶De sctō Bartholomeo aplo. Cap.xxv.

B Quare beatus Laurētius p̄ sactis alijs honorificētius ce lebraťps. ex.

B Quare euāgelium de maria r martha honorabilius legitur.

C Quare herbe colligūtur r bñdicunť.

Eat⁹ Bartholome⁹ primo ꝓdicauit: vt dixit btūs Theodorus abbas ī lugdonia: postea in India: deinde ī Albania ī ciuitate Armenie vbi ꝓtō excoriat⁹ ⁊ postea decollat⁹ est: deīde trāslat⁹ ⁊c.

A Figura scti Bartholomei.

Ben⁹ uētū: Quis hodie Rome esse dicat. Quidā aūt celebrāt festū excoriatiōis ⁊ qdā decollatiōis sicut dictū est in sexta pte sub. iiij. feria tertie hebdomade aduētus. Et nota q̄ inquirentibus btūm Bartholomeū demon ipm ita descripsit dicēs. Capilli eius nigri ⁊ crispi: caro cādida: oculi grādes nares coequales ⁊ directe: barba ꝓlixa hīs paucos canos: statura equalis collobio albo eleuato ⁊ purpura vestitur: induit albo pallio: qō ꝓ singulos angulos habet gemmas purpureas.

¶ De decollatione. s. Jo. bap. Cap. xxvj.

Festū decollationis btī Joā. celebrat ecclesia: q̄ ꝓ veritate mortuus est: sed nō sic solēniter sicut festū natiuitatis eius: eo q̄ descēdit ad inferos sicut ōr Greg. sup illud. Tu es qui venturus es an aliū expectamus. Fuit aūt decollatus in tpe paschali ꝓ Herodē regē anno. xxxij. a natiuitate dñi. s. anno precedente passionē dñi. ⁊ ipse in anno. xxx. cepit ꝓdicare: ⁊ ita hoc festū ē de decollatiōe. Et no. q̄ tres fuerūt Herodes quos cox infamis credulitas fecit famosos. ¶ Primꝰ dict⁹ est Herodes ascalonita: sub quo nat⁹ est dñs a quo innocentes occisi sunt. ¶ Secūs Antippas: q̄ Joā. decollauit. ¶ Tertiꝰ Agrippa: q̄ Jacobū occidit ⁊ Petrū incarcerauit. Ūñ xpus. Herodes ascalonita necat pueros Antippa Joānē. Agrippa Jacobū: claudēs in carcere Petrū. Sane decollato Joāne discipli ei⁹ corꝑ⁹ sepelierūt ī Sebasta vbe Palestine: ⁊ caput ī Hierusalē humatū est iuxta Herodis habitaculū: ⁊ vbi corꝑ⁹ sepultū iacebat: multa deꝰ miracula opabat Ūñ multitudo xpianoꝝ illuc ꝛfluebat. Qō vidēs Julianꝰ apostata iussu ei⁹ gētiles ad dedecus scī Joānis ꝛfregerūt mausolū: ⁊ ossa ei⁹ p agros sparserūt. Sz cū xpiani illuc venirēt ⁊ miraculā nō cessarēt iterū gētiles ossa collegerūt ⁊ obusserūt: sed digit⁹ ille quo dñm ad Jordanē venientē mōstrauit dicēs. Ecce agn⁹ dei ⁊c. nō potuit ꝛburi. Multi tū xpiani monachi a Hierosolymis q̄ intererāt cū gētilib⁹ ossa colligentib⁹ quot occultare poterāt reseruauerūt. Tulerūtq̄ ossa ad Philippum Hierosolymitanū epm q̄ missit ea p Julianū diaconū Anastāsio Alexādrie epo q̄ post Theophil⁹ vt dixit etiā epo in tēplo Serapis reposuit ⁊ basilicā ī honorē ei⁹ ꝛsecrauit. Ūñ hoc festū de decollatiōe ⁊ ꝛbustione ossiū est ꝑm magistrū Guilbertū quod celebrat ecclia quasi ꝓ iam mortuo ꝑm martyriū q̄ in suis ossib⁹ quodāmodo passus est. Alij dicunt q̄ btā Tecla digitū beati Joānis q̄ comburi nō potuit de vltra marinis partibus afferēs in Moriana ibi ad honorē btī Joānis fundauit ecclesiā ⁊ hac die dedicata est et ecclia. Jdeoq̄ statutum fuit a dño papa vt hec dies ad honorē beati Joānis ꝓ totū mūdū semp celebris haberet: ⁊ ꝑm hoc videtur q̄ dz dici festū dedicatiōis. ¶ Rursus btūs Joānes caput suū quod in Hierusalē fuerat humatū reuelauit duob⁹ monachis orientalib⁹: q̄ Hierusalē adorare venerāt q̄ iuxta Herodis habitaculū illud. vj. Kalē. Martij inuenerūt: sed post ab aliꝭ perlatū est in Edissam ciuitatē ⁊ in quod-

B Capitis btī Joānis inuētio.

dam specu ignobiliter reconditum donec demum Marcello presbytero fuit reuelatū ⁊ p eiusdē vrbis epm. iiij. kalē. Septēbris reuelatū: ex quo tēpore cepit ī eadē vrbe decollatio celebrari: ea die vt arbitror quo caput est reuelatū: ⁊ ita hoc festū pōt dici reuelatiōis. Hoc ergo festū pōt esse de decollatione vel de collectione ossiū: vel de dedicatione ecclesie ad honorē illius: ve de reuelatione. Hac die dicit qdā epla. Expectatio. Prouer. x. c. Et euāgelū. Misit Herodes. Mar. cap. vj. ⁊ alla. Erat lucerna. Joan. v. c.

¶ De scīs Felice ⁊ Audacto. Cap. xxvij.

B

Scēdū est q̄ cū btūs Felix traheret ad mortē ꝓ noīe xpi qdā repēte se ī medio ꝓtulit dicens. Ego sum xpianus. Dixerant carnifices ergo venies ⁊ tu. Cū autem nomē illius ignorarēt vocatus est Audactus quasi btō Felici audacter associatus: sicut ⁊ btūs Joānes Alexādrin⁹ epo ob eximiā in paupes xpi pietatē. Joānes eleemosynari⁹ dictus est. Cuius festum nono kalendas Februarij celebratur.

¶ De natiuitate btē Marie. Cap. xxviij.

B Quare celebratur natiuitas btē xpi.

Festum natiuitatis btē Marie xpi: qñ vcz in mundo nata est ideo celebrat: q̄z fuit in vtero sanctificata iuxta illud psal. Sanctificauit tabernaculū suū altissimus. In hoc festo legitur genealogia saluatoris: imo ipsius beate Marie xpi: q̄z de eadem fuerat genealogia: vnde legitur euāgeliū. Matt. j. cap. Liber generationis Jesu christi: de qua dictum est in sexta parte sub natali ⁊ sub festo apostoloꝝ Philippi ⁊ Jacobi. Et epistola. Ego quasi. Ecclesiastici. xxiiij. ca. Alte ecclesie dicūt. Dñs possedit me. Prouer. viij. ca. Cantatur etiā historia de laudibus ipsius virginis Marie. In quibusdā tū ecclesijs leguntur cantica canticoꝝ q̄ magis pertinent ad festū assumptionis virginis Marie: ꝓ ut ibi dictū est. dicitur etiā ad horas capitulū. Ego quasi vitis. Eccle. xxxiij. cap. Sane hoc festū olim nō celebrabat: sed qdā vir religiosus plurib⁹ annis audiuit angelos in hac nocte solēnitātes ī celis cui causam querenti reuelatū est angelos gaudere: qñ beata virgo nata fuit in illa nocte: quod apostolicus audenticauit ⁊ festū celebrari ꝑcepit: vt in solēnitāte celesti curie conformemur. Non autem habet festū hoc ietunium institutionis potest tamen habere deuotionis. Olim etiā non habuit octauā: sed Jnnocētius papa quartus eā instituit. Uacāte em̄ Romana eccl̄ia ꝓ obitū Hzeg. pape noni cardinalibus ꝓcordare nequeuntibus Romani post plures dies eis ĩclusis multiplices molestias inferebāt ꝓpter quod dicti cardinales regine celi vouerunt q̄ si eius meritis cōcordarēt ⁊ abire libere possent octauā sue natiuitatis diu neglectā celebrādā de cetero statuerent. Sicq̄ ad Celestinū papā cōuenerūt ⁊ liberati sunt. Sed q̄ idem Celestinus vixit solum. xviij. diebus nō potuit votū implere: quod postmodū dictus Jnnocētius eius successor impleuit. ¶ Et nota q̄ ecclesia tres natiuitates solēnizat. s. Joānis bap. ⁊ beate Marie ⁊ xpi: siq̄dē Joānes fuit lucifer: q̄ sicut lucifer precedit solē: sic ipse xpm. Primꝰ em̄ aperte ꝓdicauit. Maria fuit aurora: matutina xpi ortꝰ solis: q̄ ī eo splēdor pfis apparuit. Predicte aūt tres natiuitates designant tres spūales nativitates. signifi-

C Nativitas xpi. b. xpi ⁊ scī Joannis.

at tres plicez natiui tatem spūalē

A Historia exortationis sancte crucis

Mam renascimur cū Jo. ī aqua: cū maria ī penitētia: ⁊ cū xpo ī glia: cū igit oporteat q̄ cōtritio ꝑcedat natiuitatē baptismi in adultis: ⁊ natiuitatez glie sil⁹: nō merito ille due vigilias habēt. Sed cū pnia tota sit ꝓ vigilia: nō oportuit q̄ ipa vigilias haberet: ⁊ ideo hoc festū vigiliaz sue ieiunij nō hz. ¶ Et est sciendum q̄ beatus Fulbertus epūs cardinalis fecit illa tria rīsoria. Stirps iesse. Solez iustitie: ⁊ chorus noue Hierusalem.

¶ De exaltatione sancte crucis. Cap. xxix.

Exaltatio sancte crucis ōr: q̄ Cosdroes rex Persarū hierosolymā venit: ⁊ lignū ꝓticum inde secū tulit: ⁊ facta domo celo simili: in eadē sedem sibi fecit: ⁊ lignuz a dextris posuit loco filij: galilī vero a sinistris loco spūs sancti: ⁊ ipse stans in medio se deū vocari iussit. Qō audiens. Eraclius Imperator Romanus aciez mouit iuxta danubiū qui fluuius est Persarū: nō hūc qui in sueuia nascit: sz aliū ciusdē nois inde victo filio Cosdroe singulari certamine crucē dñi tulit: ⁊ cū appropinquaret in magna pōpa hierusalē porte ciuitatis pangelū clause sunt ne intraret: q̄ cū vehemēter admiraret: audita ē vox de celo dicēs. Regē regū non sic intrasse hierusalē phaleratū: qñ pro oībus pati venit: sz humilē ⁊ super assinā sedēte. Et statim recognoscēs elationez suā de equo descēdit ⁊ humiliat⁹ ē valde: ⁊ porte ei sponte aperte sunt: ⁊ nudis pedib⁹ ciuitatē intrauit: ⁊ ī ei⁹ introitu multi diuersoꝝ morboꝝ generib⁹ detēti: curati sūt p crucē: ⁊ ꝓperator ipe ī bas de nouissimas crucis prozupit laudes dicēs. O crux splēdidior cūctis astris mūdi celebrior hoib⁹ ⁊c. Jlle ergo crucē exaltauit ⁊ exaltatiōis diē ī futurū cpis sibi cōsentientibus in suo imperio statuit cē solēnē. Sergius vero papa lōgis post tpib⁹ in sacrario btī petri inuenit capsam argēteā ⁊ in ea crucē ex salutiferi ligni magna portioe cōpositā: lapidib⁹ pciosis adornatā: q̄ posita in basilica saluatoris adorat⁹ a ꝓplo in die exaltatiōis. ¶ Est aūt maius festū inuētiōis q̄ exaltatiōs pp auctoritatē istitutētis. Hā illō a papa. s. eusebio: istō ab ꝓperatore statutū est. ¶ Jn hoc festo ōr epla q̄ ōr ī ramis palmarum: q̄z in ea agit de exaltatiōe scē crucis. Alij legunt illā. Christus factus est. Ad philip. ij. c. ¶ Legit ēt in quibusdā ecclesijs euāge. in quo fit mētio de aduētu xpi ꝛ fulgure. Sicut fulgur exit ⁊c. qō ⁊ dicī cōsueuit tpe aduētus. Jn aliꝭ vero ōr euāge. de Nicodemo qō qdā dicūr in festo inuētiōis scē crucis. ibi em̄ ōr. Sicut moyses exaltauit serpētē in eremo: ita exaltari oportet filium hoīs. Cōiter tū ōr q̄ melius est cuā. Huc iudicū est mūdi. Jo. xij. c. in quo ōr. Cū exaltatus fuero a terra oīa trahā ad meipsuz. ¶ Prefatio vo illa ōr q̄ aū pascha per. xv. dies seu in quibusdā ecclesijs p q̄nq̄ ōr vel vt alij volūt illa que ōr in tpe paschali. ōr etiaz ad horas capituluz. Christus factus est pro nobis. ad philip. secundo capitulo.

¶ De festo scī matthei apli ⁊ euāgeliste. Ca. xxx.

Matheus Matthei leuera fuit. Erat aūt hebre⁹: ⁊ lō hebraice scripsit hebreis in iudea: sz postea liber eius fuit trāslatus ī grecū. deinde ī latinū. Et nota q̄ euāgeliū qō ipse propzijs manibus anno dñi. xl. scripsit cū ossibus: beati barnabe repertū est. Qō quidam euāge. beatus barnabas secū ferebat: ⁊ sup egros

illō ponēs tā fide barnabe q̄ merito btī Matthei cōtinuo liberabat. Matt. xo edidit aquilete euangelū ānō dñi. xliij. ¶ Dicit hodie epla. Unicuiq̄ vestrū. eph. iiij. c. Alij vero dicūt. Similitudo vultus. Ezechiel. j. c. euāgeliū est dū transiret Jesus. Mat. ix. c. in vigilia vero est euāgeliū vidit Jesus publicanū. Luc. v. c. ¶ Predicauit aūt sub Gaio scripse caligula imperatore: q̄ sic dictus est qñ natus est in expeditiōe: ⁊ coopertus est caligis. Jo. aūt scripsit sub neuia. Marcus sub nerone. de Luca incertum est: quidam tñ dicunt ꝓ sub nerone.

A Quib⁹ ipsius euāgelista scripserit sua euāgelia.

¶ De sancto Mauricio ⁊ socijs. Cap. xxxj.

A Historia scti mauricij ⁊ soc⁹ ei⁹.

Cum galli exercuissent exercitū in romanos dux egypti collegit exercitū in quo fuit btūs Mauricius q̄ sub se habebat le gionē in qua erāt. vj. M. ccccccl xvj. Cum ergo essent in exercitu: tyrānus voluit eos cogere adorare idola: qui noluerūt: ⁊ pp ea decimā parte accepit tyrānus ⁊ interfecit: qō vidēs btūs Mauricius conuertit sermonem ad socios ozans vt viriliter starent ⁊ sic ab eo confortati passi sunt martyriū. Fuerant aūt baptizati antequā Romā venirent. ¶ Et nota q̄ ōr de Mauricio ⁊ Thebea legione: q̄ inueniuntur plures Thebe: vna in Egypto: vbi sunt Mauri. altera in Hrecia: vbi sunt Thebani. alia in India: vbi sunt Thesbyte. Jsti socij Mauricij erant de egypto.

¶ De festo scī Luce euangeliste. Cap. xxxij.

A Historia scti Luc.

Lucas syrus fuit natiōe: a antiochen⁹ patriarcha: ⁊ ꝓdicauit in Bithinia: vbi sua morte nō martyrio vitā finiuit. Fuit ēt pictor ⁊ medic⁹. ⁊ scōm Hiero. fuit discipulus ap̄loꝝ ⁊ non dñi. Uenit em̄ ad fidē post dñi resurrectionē: vt legit in gl. sup exo. Iz quidā dicāt q̄ fuerat de. lxxij. discipulis dñi: ⁊ scripsit euangeliū in Achaia. Uixit aūt octoginta quatuoꝝ ānis. ipse euāgeliū ⁊ actus apostoloꝝ cōposuit. Fuit discipulus bti Pauli: a quo didicit qō docuit sicut ⁊ btūs Marcus a btō Pe. Jn prologo tñ euangeliū sui inuenit q̄ ipse didicit multa a qbusdā q̄ in principio cū dño fuerūt. Sed beatus Paulus nō fuit a principio cū dño. ergo nō didicit ab eo q̄ docuit.

B A quo didicit ea que de multis certificatus fuit precipue de his q̄ sibi soli cōstabāt sicut de angelica annunciatiōe: ⁊ xpi pfit natiuitate ⁊ hmōi de quibus solus Lu. agit.

Solutio quedā didicit ab eo ⁊ qdā ab aliꝭ: sz maxime a beato Paulo. Credit tñ q̄ ipse ad beatā virginem tang̃ ad archā testamenti recurrens ab ea de multis certificatus fuit precipue de his q̄ sibi soli cōstabāt sicut de angelica annunciatiōe: ⁊ xpi natiuitate ⁊ hmōi de quibus solus Lu. agit.

¶ De festo apl̄oꝝ Simonis ⁊ Jude. Cap. xxxij.

A Historia scti Jude.

Jacobus minor frater dñi: ⁊ Simō ⁊ Judas ⁊ Joseph qui ⁊ Barsabas ⁊ ēt iustus cognominatus ē ne pp iniustitiā ab apostola tu fuisse reprobatus credat: fratres fuerunt nlij Marie cleophe: q̄ Alpheo nupta fuit. Simon autem iste dictus est zelotes. dictus est et Simon chananeus a cana vico galilee: q̄ idē est. cana enim zelus interpretatur. Habuit enim magnum zelum animarum. Judas em̄ multipliciter cognominat⁹ est. Dictus est em̄ Judas Jacobi sup ple frater: vt ꝑmissum est. Dictus est ēt Thadeus a tracha qō est regia vestis. et deus. vel Thadeus interpretatur apprehendens principē. Ipse enim fuit vestis regia per ornamenta virtutū: per quas apprehēdit principem xpm. Dictus est ēt lebeus quod sonat cor vel corculū. i. cordis cultor. Inter-

B Diuer sa nomina sancti Jo. apli.

premissum Joseph ⁊ matthiã sortes iactate sũt. ⁊ de Simone oꝛ. q crucifixꝰ mortuꝰ ē. Aliꝰ tñ dicũt q nõ ē iste: sz Simõ q̃ fuit filiꝰ Cleophe crucifixus est. Iste Simõ pdicauit ī egypto: postea xo venit ī hierlm: ⁊ ibi fuit epꝰ post brm Jacobũ minorẽ q̃ dictꝰ est frater dñi. ⁊ ibi crucifixꝰ est. Vixit aũt. cxx. annis ⁊ suscitauit aliq̃ mortuos. Ex quib⁹ in ei⁹ legẽda iuenit q̃ terdenos mortuos mersos fluctib⁹ hũane vite reddidit vsib⁹. Filiũ cñ hospitis sui mersuz fluctib⁹ suscitauit. Mortuꝰ aũt est ī bothoro nõ in postophorio. Postophoriũ vt q̃daz volũt est porticus tẽpli in quo iacebãt custodes tẽpli. Judas autẽ predicauit apud persas ⁊ medos: ⁊ mortuus est apud armenos.

A Cã edificationis pãtheon rome.

¶ De festo oĩm sanctorum. Cap. xxxiiij.

Um singula idola romanoꝝ rome tẽplũ habere nõ possent: romani vnũ tẽplũ ī honorẽ cibelles mris deoꝝ: ⁊ oĩz deoꝝ ipsoꝝ fecerũt q̃ dictũ ē pãtheon. a pan q̃ est totũ: ⁊ theos de⁹. Successu vero tpoꝝ Bonifacius papa petijt a phoca cesare ĩperatore ꝓstãtinopolitão: q̃ perat romanis tẽplũ illũ sibi dari. Quo obtẽto abiectis inde idolis dedicauit illũ. iiij. idus Maij ad honorẽ btẽ Marie virginis ⁊ oĩz martyrũ: ⁊ dictũ est festũ illud beate Marie ad martyres. Mõdũ cñ fiebãt festa de cõfessoribꝰ: sz solũ de martyribus. Ũ tñc institutũ fuit festũ btẽ Joãnis añ portã latinã occasiõe martyrij: q̃ ꝑtũ in se fuit sustinuit. Statuit ergo idẽ papa vt singulis annis illa die celebraret festũ de martyribus: sicut ī calẽdis eiusdẽ mẽsis celebrabãt festũ apl̃oꝝ: ⁊ in honorẽ btẽ Marie ⁊ oĩz martyrũ cãtauit ibi. Terribilis ē locꝰ iste in quo est salus ⁊c. Mõ tñ in dedicatione ecclesie solet dici. Uerũ Greg. quartus hoc festũ martyruz trãstulit ad calẽdas Nouẽbris vt tũc collectis terre frugib⁹ cõueniẽter ad hoc festũ possent copiosꝰ victualia inuenire. instituẽs tñc fieri festũ nõ solũ apl̃oꝝ ⁊ martyrũ: sed ẽt trinitatis ⁊ angelorꝝ confessoꝝ gñaliter oĩm sanctorꝝ ⁊ sanctarũ ⁊ ẽt electorũ: vt ꝑz in hymno. ⁊ illius offĩ ordinauit. ¶ Institutũ aũt fuit hoc festũ quatuor de causis. ¶ Primo pp pmissam tẽpli dedicationẽ. ¶ Scõo pp omissorũ festorꝝ suppletionẽ. Mõ cñ pp ipsorũ multitudinez de oĩb⁹ festare spãliter valemus. ¶ Tertio pp negligẽtiarũ in festis que celebramus cõmissaruz expiationẽ. Et hec rõ tãgit in sermone q̃ hac die ī ecclia recitat vbi ita oꝛ. Decretũ est vt die ista oĩz sctorꝝ memoria habeat: vt q̃cq̃d hũana fragilitas p ignorãtiã: aut negligẽtiã vel p occupationez rei secularis in solẽnitatiꝰ sctorꝝ minus peregisset: in hac sctã obseruatiõe ꝓsoluat. ¶ Quarto pp faciliorẽ oꝝ nostrarũ impetrationẽ. Facilius cñ q̃ petimus obtinebimus si simul oẽs intercedãt ꝓ nobis: qz ipossibile ē multitudinẽ nõ exaudiri. Ũ in oꝝ hodierna oꝛ. multiplicatis ĩtercessionib⁹ largiaris. ¶ Quare aũt festa sctorꝝ celebrent: dictũ est in ꝓmio huius ptis. Hoc festum hz iciunij ĩstitutiõis: nec dz q̃s comedere illa die vsq̃ ad vesperas nec iciuniũ oꝛ. mutari vt quidã faciũt pp sanctũ Quintinũ. Quia xo hoc festũ oĩm sanctorꝝ est gñale tõ variat illius offĩ ꝓut habet varietas oĩm sctorꝝ. Prima cñ antiphona ⁊ prima lectio et primũ rñsoriũ de trinitate cãtat: qz festũ ē trinitatis: scõo loco cãtat de btã Maria tertio de angelis: quarto de ꝓphetis: q̃nto de apl̃is: sexto ō martyrib⁹: septimo de ꝯfessoribꝰ: octauo de virginib⁹: nono de oĩb⁹ simul. ¶ Auctoritas aũt illius officij obseruat ī lectiõibus: nã in q̃busdã ecclesijs ī hoc festo maior in ecclia ẽt epꝰ si ꝓsens fuerit lectionẽ legit de trinitate. s. primã: vl̃ decanꝰ vel saltẽ sacerdos: ⁊ sic fit descẽsus ꝓ personas in legẽdovsq̃ ad pueros. Octauã nãq̃ lectionẽ de virginib⁹ legit vnꝰ ex pueris: nã semp nonã lectionẽ maioris ẽ legere. Octauã ẽt rñsoriũ dicũt de virginib⁹. s. Audi ui vocẽ: qñ cantat a quinq̃ pueris corã altare btẽ Marie virginis si fuerint ibi cãdelas ī manib⁹ tenẽtes ad representationẽ quinq̃ prudẽtiũ v̄ginũ lãpades ornatas accẽsas habẽtiũ. Dr̃ ẽt capl̃z. Audi turbã. apo. viij. Ad missam x̄o oꝛ. epla. Ecce ego Jo. q̃ est Apo. v.c. Alla. O q̃ gloriosum. Apo. vij. ca. Euãgeliũ. Uidẽs Jesus turbas. Mat. v.c. In vigilia vero oꝛ. epla. Ecce ego Jo. Apo. v.c. Euãgeliũ. Descendens Jesus. Luc. vj.c.

In institutio festi oĩm sctorꝝ.

¶ De officio mortuorum. Cap. xxxv.

Hoc loco de offo mortuoꝝ dicẽdum est. Et qñq̃ vocat. Dgẽda ab ago agis: qz inter ceteras sui significatiões agere idẽ ẽ qñ celebrare. Inde ergo offĩ ordinatũ ad celebrẽ defunctoꝝ memoriã agẽda vocatur qñq̃ ẽt vocabꝰ exequie ab exequor exequeris: qz iter alꝰ sui significationes exequi idẽ est q̃ extra alia sec. Offĩ ergo seu obsequiũ ī sepulturis mortuoꝝ exequie vocãt: qz celebrãt dñi mortui extra vnos sepeliendi feruẽt vel qz extra horas canonicas spãles ⁊ singulares hñt obseruãtias. sane hoc offĩ cõtinuat festo oĩm sctorꝝ: ⁊ sunt tres dies cõtinui tribus mysterijs deputati. Mã vigilia oĩm sctorꝝ dies est afflictiõis solẽnitas dies exultatiõis. hodie vero dies ofonis. In ꝓmonos iciunãdo affligimus ꝓtts vite miserie recolẽtes. In scõo brũtudini sctorꝝ cõgaudemus gratiarũ actiões dño referentes. In tertio ꝓ his q̃ in purgatorio detinenẽ oremus: eis mõ penã minorẽ: mõ plenã absolutionẽ ofonibus impetrantes. Siquidẽ cõmemoratio oĩm fidelĩũ defunctoꝝ ĩstituta est fieri ab ecclia tali die vt gñalibus bñficijs adiuuent: q̃ spãlia habere nõ valẽt: de cõe. di. j. visum. sicut ⁊ de festo oĩm sctorꝝ ꝓmissuz est. Sicut eñ Petrus Damianus ait. Scñs Odilo comperies q̃ apũ vulcanũ sicilie crebre voces ⁊ vlulatꝰ demonũ audiebãt plãgẽtiũ ꝓ eo q̃ aĩe defuncto rũ peleemosynas ⁊ ofones de eoꝝ manib⁹ eripiebãt: ordinauit ī suis mõasterijs vt post festũ oĩm sctorꝝ fieret cõmemoratio defunctorũ: qñ fuit postmodũ a tota ecclia approbatũ. ¶ Primo ergo videamus a quibus institutũ fuit offĩ mortuorum. ¶ Scõo vbi habuit initiũ. ¶ Tertio ō mõ celebrãdi illud. ¶ Quarto ō mõ sepeliẽdi. ¶ Fuit ergo primo ĩstitutũ ab apl̃is. sz ab Origene vt testat Jsido. ī li. de ecclĩasticis officijs fuit adauctũ: ⁊ ex maxime ordinatũ. Ũ ipm cõmẽdat btus Aug. ī enchiridion dicẽs euz fuisse scõm in ecclĩasticis officijs post apl̃os. Hoc offĩ initiũ habuit in veteri lege. Mã sicut ait Ambro. xij. q. ij. qz mortuo Jacob Joseph ⁊ alij fratres sui cũ multis egyptijs attulerũt eñ ī ebrõ: sz ꝓtius fleuerũt. xl. dieb⁹ in egypto: ⁊ postea fleuerũt eñ. vij. diebus in area achad. Heñ. l. c. Itẽ legitur in Deuẽ. vlt. c. q̃ mortuo Moyse fleuit populus Israel. xxx. diebus: ⁊ similiter fecerũt de

In festo oĩz sctorũ quo ordinet gi de beãt le ctiões

A Quarto officiũ mortuoꝝ dicak agẽda ⁊ exequie.

E Denotẽdi nalio.

F De trigenna rio.

B Cã institutionis huius officij mortuoꝝ.

B De qua dragenario.

H De quadragenario.

I De sexagenario.

Aarõ ⁊ de Maria. Itẽ dicit Salomõ Luctꝰ filij sapiẽtis mortui septẽ dieb⁹ Luctus stulti filij sempiterni: ideo qz in eternũ morietur. ¶ Mora aũt q̃ q̃dã faciunt memoriã ꝓ defunctis die tertia seu ꝓ tres dies. repꝛesentãtes triduanã dñi sepulturã: seu rem specĩ hñtes ad resurrectionẽ xpi: q̃ tertia die resurrexit. resurrectionẽ cũ xpo mortuis poptãtes. et seu ad trinitatẽ: vl̃ vt qz viuẽtes tripli peccauerũt vez cogitatiõe xbo ⁊ ope remittant eĩsdẽ. Dlij xo faciũt missaz celebrari septẽ dieb⁹ seu ꝓ septẽ dies ⁊ vtrũq̃ ofidiũ. li. Mu. xix. c. vbi oꝛ: q̃ q̃ tetigerit cadauer mortui hoĩs ĩmũd⁹ erit septẽ dieb⁹. vñ aspergak aq̃ tribꝰ dieb⁹ ⁊ septẽ. ⁊ sic mũdabit. de pse. di. j. aqua. ¶ Sane ĩmũd⁹ ꝓpter cadauer mortui hominis significat pollutã aiaz ꝓpter mortua opera celebrak ergo ꝓ septẽ dies. ¶ Primo vt defunct⁹ ad sabbatũ eterne quietis citius valeat puenire. ¶ Secũdo vt ei remittant⁹ oĩa peccata que ꝓmisit in vita q̃ ꝓ septẽ dies ducik. ¶ Tertio ꝓpter septenariũ aie ⁊ corꝓis. Aia cñ tres hz vires. s. rõnabilitatẽ cõcupiscibilitatẽ: ⁊ irascibilitatẽ. Corꝓ vero cõstat ex quatuor elemẽtis vt ergo peccata q̃ hõ ꝓ hoc septenariũ siue in hac vita q̃ ꝓ septẽ dies ducik cõmisit deleank septenariũ mortuis celebratur. ¶ Quarto sicut filij Jacob defuncti fleuerũt ꝓ septẽ dies vt ꝓmissum est ita ⁊ ecclia ꝓ suis defunctis celebrat offĩ septẽ diebus. ¶ Qutdã aũt fuciunt nouẽdinale. s. offĩ nouẽ dierũ vt ꝓhoc offĩ mortuoꝝ aĩe a penis liberate: nouẽ ãgelorũ ordinibus associenẽ. Hoc ãt a q̃busdã nõ approbak: ne gẽtiles imitari videamur: a q̃bus hoc sumptũ esse videtur q̃ nouẽ dieb⁹ lugebãt mortuos suos: ⁊ in. ix. die cineres eoꝝ piramidib⁹ vl̃ in bustis recõdebãt. ¶ Aliꝰ xo celebrari faciũt ꝓ defunctis. xxx. dies vl̃ trigesimo die. ¶ Primo qz filijs Israel tot dieb⁹ fleuerũt Moysen ⁊ Aarõ vt ꝓmissum est. ¶ Scõo iõ: qz ter decez faciũt. xxx. ꝓ ter eñ trinitatẽ: ꝓ decẽ de calogũ intelligim⁹. Ter denariũ ergo mortuis facimus. vt q̃ in obseruatiõe decalogi seu ꝑceptoꝝ xpi ⁊ ẽtra trinitatẽ peccauerũt eis dei mtficordia cõdonek. ¶ Tertio qz numer⁹ lune. xxx. dieb⁹ ꝑficit. ideo tricesima die: vel. xxx. dieb⁹ fit mortuis officij: vt opera eoꝝ corã deo plena esse intelligant. ¶ Quidã quoq; q̃terdecies celebrãt siue quadragenariũ faciũt: vt q̃ illi in doctrina q̃tuor euãgeliozũ ⁊ in. x. ꝑceptis legis peccauerũt sibi ꝓdonek. ¶ Rursus q̃ diem quadragesimũ seruãt repũtant dñicã sepulturã optãtes mortuos gloriaz habere cũ xpo q̃ quadraginta horis iacuit in sepulcro ꝓputata hora in qua emisit spiritũ. vl̃. hora noctis dñice in qua resurrexit fz Aug. Repũtant etiã q̃ vt ꝓ missus est mortuo Jacob filij eius luxerũt quadraginta dieb⁹. ¶ Alij quinquagenariũ faciũt. qñ sicut Beda ⁊ Greg. dñt in gl. sup locũ illũ vbi habek q̃ Abrahã q̃siuit a dño volẽte subuertere sodomã si quinquaginta fuerint ibi nunq̃d destrues eos: ⁊ rñdit dñs nõ. Quinquagenarius numer⁹ pfectus est: ⁊ significat annũ iubileũ. i. octauã etatẽ in qua erit remissio ⁊ plena libertas. Ut ergo aĩe ꝺ functorũ plenariã liberratẽ ⁊ pctoꝝ suoꝝ remissionem adipiscank: quinquaginta dieb⁹ ꝓ illis celebrãt officium. Ꝑtererea oꝛ in Marco. Ũ granũ affererat. xxx. ⁊ vnũ quinquaginta: ⁊ vnum centum. ¶ Alij sexagenariũ ꝓ eo qz sexagesima significat merorez ecclesie ꝓpter absentiã sponsi: ⁊ ei in cõsolationẽ due ale dãtur: vt dictũ est in. vj. pre sub dñica quadragesime: sic ⁊ hic repũtãt merorẽ. ppẽ absentiã defuncti sui in quo ꝓsolationẽ ⁊ aĩe desiderij expiationẽ sacrificiũ dño offertur: ⁊ pauperib⁹ eleemosyne largiunt. ¶ Nõnulli etiã celebrãt cẽtesimũ ol̃ vt mortui trãseãt a leua in dexterã a militia ī triũphũ: a terra ī celũ: a miseria ī gl̃iã: a morte ī vitã. Optãt eñ illis eternã beatitudinẽ q̃ cẽtenariũ vltra quẽ nõ est numer⁹ designak. ¶ Quidã vero anniuersariũ obseruãt triplici de causa. ¶ Primo vt defuncti de ãnis calamitatis puenĩãt ad ãnos eternitatis: siue ad vitã eternã q̃ sine fine est: ⁊ quasi ann⁹ ī sereuolutk: vel qz ibi est idẽtitas ⁊ nulla reperik varietas. ¶ Scõo qz sicut sctorũ anniuersariũ ad ipsoꝝ honorẽ ⁊ nostrã vtilitatẽ celebram⁹ put dictũ est in ꝓmio huiꝰ ptis: sic ⁊ anniuersariũ defunctoꝝ ad ipsoꝝ vtilitatẽ ⁊ nram deuotionẽ. ¶ Tertio dies anniuersarij ꝓ defunctis tõ repetik: qñ sm Aug. qualiter sit eis in alia vita nescim⁹: ⁊ melius est vt eis suppleat bñficiũ nostrũ q̃ desit. xiij. q. ij. nõ est mam⁹. Anniuersariũ aũt si cõtingerit in die dñica vel in aliqua celebrari solẽnitate nõ dz mutari ad sequentẽ diẽ ꝓut fit in festis sctorꝝ: sz fiat ī die ꝑcedẽt vt citiꝰ occurrak penis defunctorũ: quas in purgatorio sustinẽt. defuncti eñ nostro indigẽt auxilio: ⁊ bñficio: fz nõ sctõ. Die q̃dẽ festiuo ãniuersariũ celebrari nõ dz: nec missa ꝓ defunctis dici: nisi corꝓus ꝓsens fuerit: tunc sic qz oĩ tpe põt missa ꝓ defunctis celebrari cadauere ꝓsente nisi in parasceue: tũc eñ nõ dz corpus intumulari nec missa ꝓ eo cãtari. qz tunc corꝓ xpi imolari nõ dz: sed vsq; in crastinũ reseruek: ⁊ tñc. s. in sabbato põt missa ꝓ illo cãtari ⁊ corpus sepeliri. Similiter si quis ī die pasche mortuk corpus eius vsq; in crastinũ reseuek sup terrã. ⁊ tũc cñ celebratiõe missa sepeliak. Non eñ dz corpus sepeliri absq; missa q̃tis q̃ũ fiat in plerisq; locis. ¶ Licet aũt fz Babilon eñ. q. ciliũ de cõse. di. j. visum quotidie sit ꝓ defunctis ozãdũ ⁊ sacrificandũ: in ꝓmissis tñ diebus hoc specialiter agitur ab amicis. Quãdẽ aliqui oĩ tpe festinis diebus dũtaxat exceptis gñaliter oraũt ꝓ defunctis in officio vesptinali ⁊ matutinali. aliꝰ missaz ꝓ eis quotidie celebrãt. aliꝰ in mẽsis initio nouẽ psalmos ⁊ nouẽ lectiones: ⁊ nouẽ rñsoria cãtant ⁊ q̃dẽ sancta ⁊ salubris est cogitatio ꝓ defunctis exorare vt a pctis soluank. ¶ In q̃busdã locis nõ dz in ecclia offĩ mortuoꝝ a quinta feria cene dñi vsq; ad octauas pẽthe. dicẽtes: q̃ oĩa officia tlius tpis debẽt cẽ breuia: nec ī dñicis dieb⁹. ¶ Legitur autẽ q̃ q̃dã abbas ꝓhibuit monachos suos celebrare dñicis diebus ꝓ defunctis: sz mortui ꝓpter hoc durissimis verberibus cñ afflixerũt: ⁊ tõ ꝓhibitionẽ hmõi reuocauit. ¶ Et nota q̃ suffragia q̃ fiũt in ecclĩs ꝓ defunctis valde bonis: actiones sunt gratiar. Ille eñ aĩe que sunt ꝑfecte bone statiz cũ egrediunt⁹ a corꝓoribus euolãt ad celos: nec subsidijs nostris egẽt: extra ō cele. mis. cũ martuis the. ad fi. xiij. q. ij. tẽp⁹. Ꝑro valde malis fiũt quadam ꝺ lescẽtes cõsolatiões viuoꝝ. Eis eñ subsidia nostra sunt. nõ ꝓsunt. qñ aĩe illoꝝ statim descendũt ad infernũ. Ꝑro mediocriter bonis ꝺ. s. sunt in purgatorio sunt expiationes. ꝓ mediocriter malis ꝺ. s. sunt in. ifermo sunt ꝓpitiationes siue penaꝝ mitigatiões. Mã fz Aug. quib⁹ ꝓsunt: aut ꝓsunt vt sit plena remissio: aut certe vt tolerabiliꝰ sit dãnatio. xiij. q.

K De cẽtenario.

L De anniuersario.

M Missa ꝓ defunctis dici ñ dz ī festis.

N Exemplum.

O Suffragia fanesta ꝓ defunctis.

Universidad de Navarra

ū. Ppus. in fi. dā tñ pro eodē sumūt mediocriter bonos: ꝛ mediocriter malos quos vocāt nō valde bonos: qui vez intrant purgatoriū: q viuētes iniūctā pniam nō pfecerūt quibus ꝓsunt eleemosyne oīs oneris munia: ꝛ sacrificia q̄ ꝑ eis fiūt: nāvt dicit eis q̄ sunt i inferno nihil ꝓsunt. ¶ Illō etiā nota q̄ fm Hiero. de cōse. di. v. mediocriter cū ꝑ cūctis aliabus psalmus vel missa dicetur: nō minus q̄ si ꝑ quolibz diceret accipiē. Circa hoc tñ dici pōt q̄ si suffragia fiūt in speciali magis ꝓsunt illis ꝑ q̄bus specialiē fiunt q̄ aliis. Si fiūt in gñe seu in cō *munt magis ꝓsunt illis q̄* plus meruerūt ī hac vita vt sibi ꝓdessent vt in. d. c. nō estimem⁹. ꝛ c. tps si inequali vel maiori necessitate existūt. Licet ei fz Aug. xiij. q. ij. nō estimem⁹. nō ꝓsint oībus ꝑ q̄b⁹ fiunt: qz tñ nescim⁹ q̄bus ꝓsint vel nō: ꝑ oībus tamē dicta sunt: nec aliquis ꝑtermittat: melⁱ⁹ nāq̄ suffragia exhibeat eis q̄bus nec obsunt nec ꝓsunt q̄ desint eis q̄bus prosunt: ꝛ tō dies anniuersarij fiūt ꝓ missus est. ¶ Sed nunq̄d suffragia eius qui ꝓpter mortale peccatū in charitate nō est ꝓsint ei qui in charitate decessit: Respondeo opa sacrificia vt missa officiū mortuoꝝ collecte ꝛ similia ꝑ talē facta bñ valēt fz ꝛ defuncto ꝓsunt extra de cle. exc. mi. c. fi. iū qz illa a deo nō sāb operante efficaciā hñt tñ qz ille nō proprio nōie: sed quasi syndic⁹ oīm: vez totⁱ⁹ ecclesie nōie hoc agit fm ea que dicta sunt in proe. quarte partis. Si xp̄o tāq̄ ꝑticulari ꝑsona alia suffragia facit: aut hoc agit alio nōie aut suo ꝓprio. si alienō ꝛ q̄ defuncti seu alteri⁹ in charitate existētis iussu: de illi⁹ bonis eleemosynā tanq̄ minister ꝑ eo facit. tñc quidē illi ꝓdest: qm̄ is intelligit facere cui⁹ mādato facit extra de sen. exc. mulieres ꝛ q̄ mādat solui ipse soluere videt. ff. de so. q̄ mādato. hinc est q̄ peregrinatiōis voti⁹ ab vno emissus alter ei⁹ iussu exequi pōt: extra de voto. licet. Idez quoq; est si duo quoꝝ alter in charitate est alter nō ꝑ defuncto ꝓ alteriū legunt. Et si eleemosyna datur iusto vt ozet ꝑ defuncto. His etenim casib⁹ ꝓdest defuncto rōne charitatis hoīs iusti adiuncti. ff. q̄ cū fal. tu. vel act. ꝟ extra de elec. illa ꝛtra. extra de offi. dele. cū nup. Si aūt suo ꝑuato nōie et de ꝓprio quis ꝑ illo eleemosynā dat vel ozat vt ei iunat vel alr se affligit: quasi cōter dicūt theologi q̄ talia ī nullo ꝓsunt ei. Mā legit Jo. ix. Scim⁹ qz peccatores deus nō exaudit sed illuc ceci ꝛ non euāgelistę fuit xp̄i. ꝛ Esa. j. cuz multiplicaueritis oratiōes nō exaudiā. Manus em̄ vestre sanguie id est ꝑcis plene sunt. imo fz Aug. iij. q. vij. in gratiibus. Dū is qui displicet ad intercedendū mittit⁹ irati iudicis animⁱ⁹ ad deteriora ꝓuocāt. Deus ei iniquoꝝ dona nō respicit: ꝛ iusto⁹ solū orationes exaudit. Jtez dūs p amos ꝓphetā. Hora pinguiū terre. i. pctoꝝ nō recipiā. xxiij. q. j. odi. Verum cū pauci sine crimine viuāt: de pe. di. ij. si em̄ in prīcī. l. di. qz tua. talis sm̄a que misericordiā ꝛ tot suffragia defuncti⁹ admit. ꝛ viuoꝝ charitatē ad illos refrigescere facit nimis dura: ꝛ ideo nō sequēda videt. l. di. pōderet. extra de renū. nisi ꝟ. j. Si ei oīm quos conscientia culpe arguit suffragia cōdemnamus illi paucoꝝ suffragijs iuuabūtur. Dicēdū ergo videt q̄ q̄ suffragia ei⁹ q̄ ꝛ si nō ī charitate: in fide tñ est: illi qui in charitate decessit nō ꝓsunt ex merito vite agentis: qz tñ illa fiunt secundū doctrinā ecclesie: ꝛ per eum qui in fide est: ꝛ ꝓ eo q̄ talia recipere meruit bñficia. vbi deficit charitas agētis: supplet meritū fidei ꝛ charitas ecclie talia dictātis ac defuncti capacis suscipiēt: necnō ꝛ liberalitas dei miserētis: q̄ fz Amb. de pe. di. j. Q̄tū libet bñficia nō renocat: imo cumulos liberalitat⁹ ap̄lificat: ꝛ sua liberalitate opus ab alto factū, punde reputat. ac si pīlū. p̄ fit factū eēt. Mā fm iura aliquo alienū debitū exoluēte ipe debitor liberat. ff. de pig. ac. solutū. ꝟ. solutā. ꝛ si suo lege ita fit liber tas: si titio decē ꝑstiterit: ḡcūq; illa decē ꝑstiterit q̄ liber est. ff. de sta. ho. a retusa. Sz ꝛ p eū q̄ capax nō est. ff. ad trebel. l. ē alteri legatū ꝛ hereditas acq̄ri pōt. ff. ad trebel. l. cogi. ꝟ. hi q̄. ff. si quis aliquē testari. phi. l. j. ꝟ. sed si legatū. Et is q̄ ob crimē ꝑ alios postulare phibet ꝑ se ꝛ phis quoꝝ curā gerit admittit. iij. q. vij. ꝟ. tria. Et fz Aug. j. q. j. si fuerit ḡ ḡ in lapideo canalī nil generet. tñ aqua inde trāsīes terrā fecundat. Et Hiero. de pe. di. j. pōt fieri. ꝛ di. iij. pīū. Si q̄ vt deritis inter multa opa peccatoꝝ quēḡ aliqua facere q̄ iusta sunt: nō est tñ in tuⁱ⁹ deus vt ꝑ ꝑ mala pauco⁹ bonoꝝ obliuiscat. ¶ Sane desīt ecti scīūt suffragia q̄ ꝑ eis fiūt trib⁹ modis fz Aug. xiij. q. ij. fatēdū. Prio ꝑ diuinā reuelationē q̄n. s. de⁹ eis reuelat. Scdo ꝑ bonoꝝ angelo⁹ manifestationē. angeli cū q̄ hic sp nobiscū sunt ꝛ oēs actus nostros cōsiderāt quasi in instāti pīt ad eos descēdere ꝛ eis ꝓtin⁹ nūciare. Tertio ꝑ alios hinc exeūtes cui⁹ mādato facit extra de sen. exc. mulieres ꝛ q̄ mādat solui ipse soluere videt. ff. de so. q̄ mādato. hinc est q̄ peregrinatiōis voti⁹ ab vno emissus alter ei⁹ iussu exequi pōt: extra de voto. licet. Idez quoq; est si duo quoꝝ alter in charitate est alter nō ꝑ defuncto ꝓ alteriū legunt. Et si eleemosyna datur iusto vt ozet ꝑ defuncto. His etenim casib⁹ ꝓdest defuncto rōne charitatis hoīs iusti adiuncti. ff. q̄ cū fal. tu. vel act. ꝟ extra de elec. illa ꝛtra. extra de offi. dele. cū nup. Si aūt suo ꝑuato nōie et de ꝓprio quis ꝑ illo eleemosynā dat vel ozat vt ei iunat vel alr se affligit: quasi cōter dicūt theologi q̄ talia ī nullo ꝓsunt ei. Mā legit Jo. ix. Scim⁹ qz peccatores deus nō exaudit sed illuc ceci ꝛ non euāgelistę fuit xp̄i. ꝛ Esa. j. cuz multiplicaueritis oratiōes nō exaudiā. Manus em̄ vestre sanguie id est ꝑcis plene sunt. imo fz Aug. iij. q. vij. in gratiibus. Dū is qui displicet ad intercedendū mittit⁹ irati iudicis animⁱ⁹ ad deteriora ꝓuocāt. Deus ei iniquoꝝ dona nō respicit: ꝛ iusto⁹ solū orationes exaudit. Jtez dūs p amos ꝓphetā. Hora pinguiū terre. i. pctoꝝ nō recipiā. xxiij. q. j. odi. Verum cū pauci sine crimine viuāt: de pe. di. ij. si em̄ in prīcī. l. di. qz tua. talis sm̄a que misericordiā ꝛ tot suffragia defuncti⁹ admit. ꝛ viuoꝝ charitatē ad illos refrigescere facit nimis dura: ꝛ ideo nō sequēda videt. l. di. pōderet. extra de renū. nisi ꝟ. j. Si ei oīm quos conscientia culpe arguit suffragia cōdemnamus illi paucoꝝ suffragijs iuuabūtur. Dicēdū ergo videt q̄ q̄ suffragia ei⁹ q̄ ꝛ si nō ī charitate: in fide tñ est: illi qui in charitate decessit nō ꝓsunt ex merito vite agentis: qz tñ illa fiunt secundū doctrinā ecclesie: ꝛ per eum qui in fide est: ꝛ ꝓ eo q̄ talia recipere meruit bñficia. vbi deficit charitas agētis: supplet meritū fidei ꝛ charitas ecclie talia dictātis ac defuncti capacis suscipiēt: necnō ꝛ liberalitas dei miserētis: q̄ fz Amb. de pe. di. j. Q̄tū libet bñficia nō renocat: imo cumulos liberalitat⁹ ap̄lificat: ꝛ sua liberalitate opus ab alto factū, punde reputat. ac si pīlū. p̄ fit factū eēt. Mā fm iura aliquo alienū debitū exoluēte ipe debitor liberat. ff. de pig. ac. solutū. ꝟ. solutā. ꝛ si suo lege ita fit liber tas: si titio decē ꝑstiterit: ḡcūq; illa decē ꝑstiterit q̄ liber est. ff. de sta. ho. a retusa. Sz ꝛ p eū q̄ capax nō est. ff. ad trebel. l. ē alteri legatū ꝛ hereditas acq̄ri pōt. ff. ad trebel. l. cogi. ꝟ. hi q̄. ff. si quis aliquē testari. phi. l. j. ꝟ. sed si legatū. Et is q̄ ob crimē ꝑ alios postulare phibet ꝑ se ꝛ phis quoꝝ curā gerit admittit. iij. q. vij. ꝟ. tria. Et fz Aug. j. q. j. si fuerit ḡ ḡ in lapideo canalī nil generet. tñ aqua inde trāsīes terrā fecundat. Et Hiero. de pe. di. j. pōt fieri. ꝛ di. iij. pīū. Si q̄ vt deritis inter multa opa peccatoꝝ quēḡ aliqua facere q̄ iusta sunt: nō est tñ in tuⁱ⁹ deus vt ꝑ ꝑ mala pauco⁹ bonoꝝ obliuiscat. ¶ Sane desīt ecti scīūt suffragia q̄ ꝑ eis fiūt trib⁹ modis fz Aug. xiij. q. ij. fatēdū. Prio ꝑ diuinā reuelationē q̄n. s. de⁹ eis reuelat. Scdo ꝑ bonoꝝ angelo⁹ manifestationē. angeli cū q̄ hic sp nobiscū sunt ꝛ oēs actus nostros cōsiderāt quasi in instāti pīt ad eos descēdere ꝛ eis ꝓtin⁹ nūciare. Tertio ꝑ alios hinc exeūtes

O Elemosyna facta in spāli pro mortuo aliquo ei pl⁹ ꝓdest q̄ aliis.

P Q̄n suffragia existētis in peccatis ꝓsint defunctis in purgatorio pro eis nō fiant defuncto.

Q Uotū peregrinationis ꝑ alium exequi potest.

R An defuncti sciunt suffragia q̄ ꝑ eis fiunt.

S De offō mortuoꝝ imitat xp̄i sepulturā.

T Hus in missis defunctoꝝ rē nō exhibeat.

U pax dari non dz in missa defunctoꝝ.

X Corp⁹ non dz esse in ecclia ḡdiu missa de tpe occurrēti dr.

lob. vij Eccls xij.

Y Sacerdos celebrās vt eius inimic⁹ mortē incurrat deponatur.

Z Quid sīgt laureacdauer dfuncti.

vel damus. nec dicimus. Tu autem. vel Deo grās: nec in missa alia: nec Hlia ī exc. nec Jte missa est. Mā in veteri lege ꝓhibitū fuit oleū letitie ꝛ thus suauitatis ꝑ pctō offerri mos eteniz est vindicta pctī vbi pctm̄ ibi tenebre nec dz esse letitia nec cātic⁹ cum letitie decātatio vbi est luctus ꝛ cōrīstatio mētis: ac exeqe ꝓ mortuis celebrāt cum luctu. ¶ Rursus laudes supprimimus qz q̄ mortui trāseūt ignorātes nescimus vñ laudare dūm debemus de iustitia vel mia gaudium reprimimus. qz tristes in hūcmūdū intramus ꝛ tristiores exim⁹ nō ergo sequētia dz dici q̄ est cāticū exultationis. ¶ Adhuc lz in missa ꝑ viuis debeant oēs thurificari ad significādū q̄ illoꝝ oīones ad celestia diriguntⁿ: in missa tñ ꝑ defunctis nō dz thus ꝑ chorum portari nec offerri. i. altare thurificari: ꝟ circa corpus tm̄: qz hoc in lege ꝓhibitū fuit vt iā ꝓmissum est. Nullus ergo in hoc offō thurificat: ad norādū q̄ mortui nil ammodo valent oīonibus suis ꝓmereri. vñ psal. Nō mortui laudabūt te dñe. Ipsa aūt defunctoꝝ corpa thurificāt ꝛ aqua benedicta aspergunt nō vt eoꝝ pctā tollant: q̄ tñc ꝑ talia tolli nequeunt: sed vt oīs immundoꝝ spiritus ꝑ tā arceatur. ꝛ fiunt etiam in signum societatis ꝛ cōmunis sacroꝝ quā nobiscū dum vixerūt habuerūt. vñ ꝛ Dionysius tradit q̄ antiq̄⁹ viui mortuos osculabāt in signū vnitatis quā cū ipsis habuerūt: ꝑ sunt etiā hec ꝛ sīlia in q̄tū ꝑ talia ipsi deo reuerentia exhibeāt. ¶ Quare aūt duplex ꝟsus ponit ī introitu ꝑ defunctis. ſ. Te decet: ꝛ exaudi oīonē meā ꝛc. dictū est in. vj. pte sub sabbato tertie hebdomade quadragesime. Jtē in missa ꝑ defunctis nō dz intermiscēri oīo ꝑ viuis: ꝓut dictū est in quarta pte sub ti. de oīone. Pax etiā triplici rōne nō dat. ¶ Primo qz hoc oīm vt iā dictū est triduanā xp̄i sepulturā vestigio seq̄t: vbi pax nō dat ꝓpter tuⁿ de osculū detestandū. ¶ Scdo qz nō cōicamus mortuis: qz nō nobis rñdēt. Mos em̄ fuit ī. vj. etate: illi in septima. Jnde est q̄ corpus nunq̄ dz esse in eccl'ia q̄diu missa de die celebrāt: imo ꝓius si eēt ibi debz asportari extra eccl'iaz in vestibulo eccl'ie quātacūq; autoritate viuens fulgeret ꝛ postea admissam de mortuis reportari. ¶ Tertio qm̄ sicut ex multis granis simul collectis vnus panis cōficit ꝛ ex multis racemis vinū eliquat sic ex multis fidelib⁹ quoꝝ q̄dam boni q̄dam mali sunt vna ecclesia ꝛstruit ꝛ coadunat. Qz ergo de mortuo hoīe nescimus adhuc vtrū sit ipse de ꝛformitate ecclesie ꝛ pacē habeat cū suo creatore ꝛ recōciliationē. ideo pacē ad missam nō dam⁹: nec aliquas laudes ꝓ mortuis referimus. qz nō est vñ agendū sit. Mō em̄ adhuc apparet eoꝝ requies. ¶ Quarta ratio posita est in ḡrta parte: vbi agitur de osculo pacis. ¶ Illud q̄z notādū est q̄ offm mortuoꝝ incipit a vesperis: postea sequuntur vigilie quarū tria sunt genera. ¶ In quibusdā enim ecclesijs leguntur nouē lectiōes de iob ꝛ incipiūt. Parce mihi dñe ꝛc. In alijs legūtur de lib. Sap. ꝛ inciptunt. Melius est ire ad. ꝛc. In alijs xo de quodam sermone Aug. sz vndecimo sumāt absolute sine Jube dñe bñdicere. ꝛ sine Tu aūt dñe: vel alibi incipiuntur ꝛ finiuntur ꝓut in exequijs quas in dicto triduo ꝓ xpo celebramus seruāt. Verūtm̄ in quibusdā ecclesijs loco Tu autē dñe: terminant. Beati mortui q̄ in dño moriuntur: que xba sunt Apoca. xiij. ca.

¶ Frequētatur autē in hoc officio psal. Te decet hymn⁹ deus: qm̄ ibi agitur de reditu filioꝝ israel a captiuitate in terrā. pmissiōis. sic ꝛ defuncti de captiuitatis miseria ad vitam proficiscunt eternā. Jdez ꝛ etiam psal. Dñe ne in furore tuo arguas me: q̄ si sit ꝛtus in ordine psalteriⁱ tm̄ pro octaua intitulat quasi in sex etatibus ḡhūc psalmū deū rogātes vt septime etatis possumus ornamenta euadere ꝛ ad octauam glorie peruenire. ¶ Officiū mortuoꝝ nō hz secundas vesperas: vt dictū est in. vj. pte sub ti. de vesperis. ¶ In cōcilio tholetan. xxvj. q. v. quicunq; statutum est q̄ sacerdos missam defunctoꝝ celebrans vt eius inimicus mortē incurrat deponatur ꝛ taz ipse ꝙ eum ad hoc incitās exilio perpetuo puniatur. Nunc videndū est qualr corpus sepeliendum sit: ꝛ quidem qñ homo videt agere in extremis dz poni ad terrā super cineres vel ad minus supra palcas: per quod innuitur qđ cinis est ꝛ in cinerem reuerteretur: ꝛ fit hoc exēplo beati Martini qui vt in se alijs daret exemplum in cinere iacens vitam finiuit. Et si moriens ſratus sit legi dz passio dñi vel saltē pars illius ante um vt sic ad maiorē ꝑfectionē moueat: ꝛ debet eē crux erecta ad pedes vt moriens eam cernēs magis cōteratur ꝛ conuertatur. dz etiam supinus iacere vt semp erecta facie aspiciat celū exēplo beati Martini: et priusq̄ expiret eius aīa dño cōmēdetur. Postq̄ xo exptrauerit cāpane debēt pulsari: ꝓut dictum est: in prima parte vbi agit de campanis dein de corpus nisi viuens nouiter inuentus fuerit debet lauari ad significandum q̄ si aīa per confessionem et contritionē a culpa mundata sit vtrū q̄ sc̄z anima ꝛ corpus eternam glorificationem et claritatem in die iudicij consequetur quodq; illi fm Job vere in dño moriuntur et beati sunt q̄ nullam secum portant maculam: sed in hoc mundo ꝑ pniam derelinquūt. Sed cuz de hac lotione: neq; in ve. test. ſ. Leuit. y. c. neq; in nouo. ſ. Act. v. c. nil agatur: si omitteret nō multū vt aiunt q̄dam curādum esset. Et Aug. dicit in lib. de cura ꝓ mortuis agenda. Corpori humano qđ post mortem impenditur nō est salutis ꝓfectus sed ḡfianitatis officium. Verūtm̄ cū maria magda. vnxerit dūm aſi passionē. Mat. xxvj. c. fecit ei mozturo qđ nō potuisset facere mortuo. Marci. xiij. c. Preuenit inquit vngere corpus meum in sepulturam. ex hoc probari pōt corpa defunctoꝝ laudāda esse. Mā sicut Hiero. ait in originali sup illud. Matth. vj. c. vnge caput tuū. in illis partibus vngu̇ētis ꝑ balneis vtebantur. Canō tolethanē. cōcilij. xiij. q. ij. q̄ diuina: statuit q̄ qui diuina vocatione ab hac vita recedunt cū psalmis tm̄modo ꝛ psallentibus vocibus ad sepulcrum deferātur: debet autem defunct⁹ portari a ꝓsimilibus suę ꝑfessiōis: vt si fuerit diaconus a diaconibus: sic sacerdos a sacerdotibus si sint ibi aliter nō est vis: qz necessitas legi nō subiacet: de ꝓse. di. j. sicut extra de obser. ieiu. c. ij. clericoꝝ a clericis: catholicoꝝ a catholicis. Si xo fuerit de aliqua fraternitate deportēt ab illis q̄ sunt eiusdē fraternitatis: mulieribꝰ xo nō lz corpora ferre ne cogāt corpora sua lasciuia in citāria denudare qđ facile cōtingere posset. dñi aūt de domo ad ecclesiā seu sepulturam portantur fm quorūdā locoꝝ morez ter in via paulat. ¶ Primo ad significandum qđ ipse in hac vita exist⁹: vt posset digne dño ꝑsen-

Universidad de Pa

tarū: ⁊ cū aliis sanctis ꝑpetua ꝯplete ꝑfruī: in tribus spāl'r scīpm exercitauit ⁊ vz in dei dilectiōe: in charitate ꝑmi: ⁊ in custodia sui: sine q̄ī fide sancte trinitatis vixit atq; vitā finiuit. ¶ Scdo ad repīmēdū q̄ dīs triduo in vētre terre pausauit. ¶ Ter tio tres pause fiūt in via: vt ꝑtres dietas psalmodie q̄ tic dr trina fiat ei absolutio a delictis trib⁹ modis. s. cogitatiōe ẏbo ⁊ ope ꝑmissis. exo. iij. Diā tri dies ibim⁹ in solitudine. Deinde ponit ī spelūca in qua ī qb⁹dā locis ponit aq̄ bñdicta ⁊ pzuse cū rhure. Aqua bñdicta ne demones q̄ multos ē timēt ad corp⁹ accedāt. Solēt nāq; deseruire i corpa mortuor. vt q̄ō nequerunt in vita saltē post mortē agāt. Thus ẏo ibi ponit ꝑpter fetorē corporis remouendū: seu vt defunct⁹ creatori suo acceptabilē bonor⁹ oper⁹ odorē intelligat obtulisse. seu ad oñēdū q̄ defūctis ꝑsit auxiliū ofonis. carbones in testimoniū q̄ terra illa ad cōes vsus amplius redigi nō pōt. plus eīm durat carbo sub terra q̄ aliud. Hedera ḡz vl laurus ⁊ hmōi q̄ semp fuāt virorē in sarcophago corpi substernūt: ad significandū q̄ mortuū in xp̄o viuere nō desinēt. Nā lz mūdo moriant ꝑm corp⁹ tū ꝑm aīam viuūt. ⁊ reuiuiscūt deo. Alia tū ꝯsideratiōe habebāt in funeribus antiq̄ cypressos: q̄r vz sicut cypressus cesa nō iterum surculescit ſz tota mozit: ita hō mortu⁹ nō reuiuiscit. Fiūt etiā hec nō q̄r cadauerib⁹ insit sensus: ſz in figurā vz vel ad resurrectionē ſperādaz vel ad dei mīam: seu beniuolētiā ꝓuocādā: cui talia pietatis officia placēt. Dz aūt q̄s sic sepeliri: vt capite ad occidentē posito pedes dirigat ad orientē in quo quasi ipsa positiōe orat: ⁊ innuit q̄ ꝑmpt⁹ est vt de occasu festinet ad ortū: de mūdo ad seculū. Et in quocūq; loco extra cimiteriū xp̄ianus sepeliat semp crux capiti illi⁹ appōi dz: ad notādū illū xp̄ianū fuisse: q̄r hoc signū diabol⁹ valde verēt. ⁊ timet accedere ad locū crucis signaculo ifignitum.

¶ Debēt ḡz fideles xp̄iani sepeliri ꝛduti sudariis: put ꝓuinciales obseruāt: q̄ō sumūt ex euāgelio ī q̄ legitur de sudario ⁊ syndone xp̄i. Quidā ẏo cilicio insuunt: vt hac veste ifignia pnīc repūtent. nā cinis ⁊ cilicīū arma sunt penitētie. Nec debēt indui vestib⁹ cōib⁹ ꝑut ī Italia fit. ⁊ vt q̄dā dicūt debēt hꝰe caligas circa tybias: ⁊ sotulares in pedib⁹ vt p hoc ipsos eē paratos ad iudiciū repūtet. Clerici ẏo si sunt ordinati illis in ſtis induti sint que requirūt ordines quos hūt. Si ẏo nō hūt ordines sacros more laicor⁹ sepelianť. Uerūtū ḡz in aliis ordinib⁹ ꝑpter pauptatē hoc sepi⁹ omittat: in sacerdote tū ⁊ epo nullo mō ptermittēdū ē. Testes eīm sacerdotales xp̄tutes significāt cū q̄b⁹ pre ceteris sunt duo pfitandi. Eutitianus papa statuit vt nullus martyres sepeliat sine dalmatica: aut collobio purpurato. ¶ Circa hoc aūt ꝯsiderādū ē vtrū xp̄s vestit⁹ fuerit post resurrectionē ⁊ vtrū celūve stit⁹ ascēderit. ⁊ vtrū duob⁹ discipulis euntib⁹ in emaus ⁊ ceteris mulierib⁹ ⁊ discipulis vestit⁹ apparuit. Sicdē āgeli legūt vestiti apparuisse iuxta illū Jo. Uidit āgelos sedētes ī albis: ⁊ alibi. Ecce duo vir. astiterūt: iuxta illū: ī vestib⁹ albis: q̄ ⁊ dixerūt hic ies⁹ q̄ assumpt⁹ est a vobis ī celū sic veniet quē admodū vidistis eū eūtē ī celū. Nēpe xp̄s vestitus ascēdit in celū: iuxta illū. Quis est iste q̄ venit de edom tinctis vestib⁹ de bosra. Ite āgeli dixerunt. Quare rubrū est indumētum tuū. Querit ēt vtrū homines erūt nudi post diē iudicij: an vestiti: ⁊ vt q̄b⁹ vestitī. Mā semp angeli appere solēt vestiti: ⁊ xp̄s ēt post resurrectionē cū veste appuit: ⁊ ī trāſfiguratiōe vestit⁹ fuit. vñ ⁊ apparebāt vestimēta ei⁹ alba sicut nix. Ecōtrav⁹ q̄ nudi erūt: q̄z auctoritas q̄ in eadē forma crim⁹ ī q̄ fuit Adā ꝑiuſq; peccaret ⁊ etiā in meliori: sed tunc fuit nud⁹: ḡ ſlīr nudi erimus. Solutio nil diffinim⁹ de veste ſz hoc solum dicim⁹ q̄ ibi nō erit diffor̄mitas: nec vlla aduersitas vel infirmitas ⁊ crim⁹ vestiti ⁊ ornati vestimētis xp̄tutū. ¶ Quis aūt ⁊ in q̄ loco sepeliri dz: ⁊ vtrū locus sepulture aliq̄d conferat dictuz est in prima parte vbi de cimiterio agitur. ¶ Illud aūt nota q̄ q̄r scriptum est Leui. xxj. c. Pontifex ad oēm mortuum etiam patrē vel matrem nō ingredieť nec egredieť de sanctis. hinc est q̄ romanus pontifex ad nullius defuncti domum accedit. item q̄ ibidē dr. Sacerdotes non radent caput nō barbam nec in crimibus suis faciēt incisiſuram ideo qui carorum morte tristantur barbam nutriſūt: nec crines p̄scindunt ⁊ etiam nigris vestibus ornantur: vt per nigredinem ⁊ dolorem consepulti mortuo videātur. ¶ Hic etiam queri potest vtrū voces mortuorū loquantur: ⁊ videť q̄ sic iuxta illud ꝓphete. Exultationes dei in gutture eorū. Hozmisda papa. l. dist. si q̄s diaconus: dicit q̄ illi quib⁹ cum falsa mīa indulserimus aūt tribunal xp̄i contra nos facient questionem. ⁊ Aug. xiij. q. ij. tandem. dicit q̄ defuncti q̄ nesciunt que hic fiunt dīs hic agūtur postea audiūt ab his q̄ moriēdo hinc recedūt. Sed apostolus contradicere videtur dicēs q̄ tunc lingue cessabunt. ⁊ psal. Non mortui laudabūt te. Et nota ſm Aug. q̄ tempus quod inter hominis mortē ⁊ vltimā resurrectionē interpositū est aīas abditis. i. nobis occultis receptaculis continet.

¶ Postremo nota ſm magistrum Joā. beleth. q̄ antiqui solebāt dicere q̄ quando aīe in humanis sunt corpibus: vocātur aie in infernis manes: q̄ñ ẏo celos ascendūt: spūs. q̄ñ aūt recens erat sepultura siue q̄ñ spūs circa sepulturas errabat vmbrā vocabāt. vnde psal. Nam si ambulauero in medio vmbre mortis non timebo mala: q̄ñ tu mecū es: ⁊ ideo tunc panem ⁊ vinū ponebant supra sepulcra mortuorum: vt dictum est sub ti. de cathedra Pe.

¶ In missa ꝑ mortuis dr q̄nq; epla. Uir fortissimus iudas. ij. Machab. xij. c. q̄nq;. Nolumus vos ignorare de dormientib⁹ sicut ⁊ ceteri qui spem nō habēt. j. Thessalo. iiij. c. q̄nq;. Audiui voce de celo. Apoc. xiiij. c. q̄nq;. ecce mysteriū vobis dico. j. Corinth. xv. c. Dicitur etiam q̄nq; euange. Amen dico vobis q̄r venit Joan. v. c. q̄nq;. dicit Martha ad Jesum. Jo. xj. c. quādoq;. Sicut eīm pater suscitat mortuos ⁊ viuificat ꝛc. Jo. v. c. q̄nq;. Omne quod dat mihi pater. Jo. vj. c. q̄nq;. Ego sum panis viu⁹ qui de celo descendi. Quod est ibidem.

¶ De quatuor coronatis martyribus. Cap. xxxvj.

Et quatuor coronatis hoc notabile reperitur ꝙ quinq; fuerūt qui venerant ad construendum templum. ⁊ diocletiano cognito q̄ eēnt christiani martyrio sūt coronati: quorum nōa quia nota, fuerūt. iccirco tn collecta ponūt. Post duos ẏo āños alij q̄tuor martyrii sunt ſsecuti quorū corpa sepulta sunt: iuxta corpa ꝑdictorum q̄nq; quor nōa q̄ fuerūt ignota: ideo statuit melchiades papa: vt dies eorum sub nominibus ꝑdictorū quinq; celebris haberetur: ⁊ sic vocatū est festum quatuor coronatorum. posteavero fuerūt cuidam religioso eorum nomina reuelata. s. Seueri: Seuerini: Carpophori: ⁊ Victorini: nomē tñ festi ꝓpter ea mutatū nō est: nec etiā dies ī calēdario.

¶ De btō Martino epo ⁊ ꝯfessore. Cap. xxxvij.

Et beato Martino sciendū q̄ dicit ap̄lis nō ꝓpter suscitationē mortuor quorūdā vt quidā putāt: cum idē multi alij fecerint martyres ⁊ ꝯfessores vl ꝓpter multitudinē miraculor⁹: ſz specialiter ꝓpter vnū miraculum. Cum eīm esset thuron. archiepūs veniret ad eum quidā pauper ⁊ inops tunicā ab eo petēs ⁊ ipse cōcessit. Jussit q̄ ꝓcurator⁹ suo vt emeret. Ille ẏo iuit ad forū ⁊ tardus rediit tunicā vilē portās: que fere penula quasi pene nulla poterat dici: quā vir sanct⁹ sibi monstrare fecit. Erat aūt breuis forte vsq; ad genua: manice vsq; ad cubitū extrahēs q̄ suā pauperi dedit: ⁊ ipe paupis tunicā induit. Nec multo post preparauit se ad celebrandū missā ⁊ stans ante altare: sicut mos est ī prefatiōe leuauit man⁹ ad dominū manicis laxis retro labētib⁹: licz nec grossa eius brachia nec multū carnosa essent: ⁊ cuz ꝑfata penula nō nisi vsq; ad cubitū ꝓtēderetur remāserunt eadē brachia nuda. Tunc venerūt miraculose aurei torques ipsaq; decēter operuerūt ⁊ globus igne⁹ apparuit sup caput eius: ꝑ q̄ō demōstratū est ipm sanctū super eū descendisse ad robur: sicut sup apostolos ī pētbe. Uñ ꝓpter hoc nō immerito dictus est par apostolis est etiā eis par in officio. ¶ Cōsiderādū aūt est q̄ ipse solus inter cōfessores ihz octauas: sicut btūs Laurē. inter martyres. alle eīm dixit. igne me examinasti: ⁊ nō est inuēta ī me iniq̄tas. ⁊ Martin⁹ in agone mortis dixit demoni astāti. Mil iuenies in me cruēta bestia. ecce quō ꝛcordāt. ille prepollēs martyr: quare pre oībus alijs octauas ⁊ vigiliā habet iste cōfessor excellens: quare pre oībus alijs octauam hz. Cappam eius reges francorū cōsueuerūt portare in prelijs: vt dictū est in. ij. pte. vbi agit de sacerdote. Fortunat⁹ poeta vir vita egregi⁹: ⁊ igenio preclarus de ytalia thuronis venies: gesta btī Martini cōscripsit tempore ioannis pape tertij.

¶ De btō Andrea apostolo. Cap. ẏm. xxxviij.

Anct⁹ Andreas niger fuit colore: barba plixa: statura mediocr⁹. hoc tō dr vt sciatur q̄lis in ecclia dz depīgi: q̄ō de vno q̄z ap̄lorū ⁊ alior⁹ multor⁹ sctor⁹ sciēdū esset. Predicauit aūt in Achaia ⁊ Athenis: ⁊ circa ptes illas. Excellētis fuit valde meriti. nec sine cā beatus Brego. fuit sibi adeo deuot⁹ q̄ sibi fecit ꝓpriū officiū: ⁊ monasteriū cōdidit ⁊ ibi monach⁹ extitit vigiliā ex institutione nō habet: q̄r est in tempore ieiunior⁹ quare nō fuit necesse in stitui ei vigiliam ⁊ idem est de beato Thoma ap̄lo. Sane ossa ei⁹ ac beati Luce euāgeliste tpe ꝓstantini scōi imperatoris trā slata sunt apud ꝓstantinopolim. Hac die dr epistola. Corde credit ad iustitiā. Ro. x. c. ⁊ euāgelij. Ambulās iesus iuxta mare Matt. iiij. ¶ Post communio. Uenite ad me. que est ibidē. ¶ In vigiliavero est introit⁹. Dñs secus mare. Matth. xiij. c. Et euāgelij. Stabat joā. ⁊ ex discipulis joā. j. cap. ¶ Postcōlo, dixit Andreas. Jo. primo capi.

¶ De beato Nicolao. Capitulū. xxxix.

Egitur ꝙ cū in quadā ecclia que dr Crux subiecta monasterio beate Marie d̄ charitate non dū historia beati Nicolai cāta retur: fratres eiusdē loci ꝓcurē sui vt eā sibi cantare liceret instanter rogauerūt. Ille vero hoc precise negauit dicens incongruū fore pristinum morē nouitatibus immutare. Illis ẏo instātibus indignatus rūdit recedite a me: q̄r noua cāti ca. imo toculatoria quedā in mea ecclia nō cantabunt. Aduenientē aūt eiusdē sancti festiuitate fratres cū quadā aī tristitia matutinales vigilias peregerūt. Cūq; oēs se in lectis recepissent. Ecce beatus Nicolaus ꝓuisibiliť terribilis appuit: quē a lecto extrahēs per capillos: dormitorij pauimēto allisit ⁊ incipies antiphonā. O pastor eterne. p singulas vocū dñas virgis quas in manu tenebat grauissimos ictus super dorsuz illius ingeminās: per ordinē morose cantādo antiphonā ipsaz ad finē vsq; pduxit: oībus ergo illis clamorib⁹ excitatis semiutu⁹ ad lectū deportat qui tandē ad se rediēs dixit. ite ⁊ historiā nouā sancti Nicolai decātate. Tempore Henrici quarti imperatoris ossa sancti Nicolai apud vrbē beneuentū translata sunt.

¶ De venerabili Beda ꝓsbytero. Ca. xl.

Edaveneralis presbyter ⁊ monachus egregius expositor claruit in anglia circa annū dñi. cccccl xxxvj. q̄ licet in sctōr⁹ cathalogo cōputetur: nō tñ ab ecclia sanctus ſz venerabilis appellat duplici rōne. ¶ Prio neq; cū p̄ nimia senectute eius oculi caligaret. rabi ciebat se duci p villas ⁊ castra vbiq; verbū dñi predicando cūq; quadā vice ꝓ quandā vallē magnis sctis. lapidibus plenā trāſiret: quidā ex ductoribus derisorie dixit ei q̄ ibi erat magnus populus cōgregatus expectans eius ḋicationē auide ⁊ sileter: ⁊ tñc icepit ille ꝓdicare feruenter: ⁊ cū in fine cōclusisset: ꝓ oīa scīa scīorūz: mox oēs lapides alta voce clamasse dicunť. Amē venerabilis p̄ ⁊ tō venerabilis pater appellať. Alij vero asserūt q̄ angeli rūderunt bñ dixisti venerabilis p̄. ¶ Scda causa est: q̄r post eius mortē clericus q̄dā sibi deuot⁹ quēdā xp̄tum edere cupiebat: quē in illi⁹ tumulo sculpi facere intēdebat incipies sic. Hac tumba in fossa volēs xp̄tuz terminare. Bede scī ossa: ſz q̄r talē finē xp̄tus ꝛgruitas non patiebat: ⁊ sedula mēte revolueret: nec ꝛgruū finē videret. dñs quadā nocte multū sup hoc cogitasset: manu ad tumulū ꝓperās manib⁹ angelicis taliter versum scriptum reperit finitū. Hac sunt in fossa Bede venerabilis ossa. Eius aūt corp⁹ apud tanuā deuotione cōgrua dicitur colit.

¶ De sancto Thoma ap̄lo. Cap. xlj.

Jstoria seu legēda de sancto Thoma apostolo: ⁊ si q̄d ex ea in responsorijs vel antiphonis sumptū reperiť inter apocripha deputať: in ipso aūt festo legitur ad missam euangeliū. Thomas vnus ex. xij. Jo. xx. ca.

¶ De sctis Stephano ⁊ Jo. euā. ⁊ Jnno. Ca. xlij.

Post dñi natiuitatē sequēti die fit festū de obitu beati Steplani ꝓtomartyris: ⁊ tñ ipse fuit passus in augusto. Quare aūt hoc festū fiat sub festo inuētionis ei⁹ dictum est. ¶ Querit quare hec tria festa vz sctōrū festa Stephani: joā. ⁊ innocētiū immediate post festuz sctōnatiuitatis dñi ordinanť: Rñdeo. j. vt xp̄o capiti ⁊ rum

Ste-
hani
com-
itis et
nocē-
tiū cō-
comit-
tent fe
stū na-
talis
dñi.

B Tri-
plex
marty
rium.j.

D
ij. mar
tyriū.

sponso oēs sut comites adiungātur. Mat. eīm xps sponsus ecclie tri: hūc mūdū tres sibi comites adiūxit: de qb⁹ 02 in cāticis. Dilect⁹ me⁹ cādid⁹ ⁊ rubicūdus elect⁹ ex milibus: cādidus quātū ad Joānem euāgelistā preciosuz virginē ⁊ cōfessorē: rubicūdus quātū ad Stephanū ꝓthomartyrē. elect⁹ ex milib⁹ quātū ad magnā turbā innocētū. Scdo vt sic ecclesia oīm martyrū gña: quorū quidē martyrū xpi natuitas cā fuit in simul adunaret. Triplex est eīm martyriū. Primū volūtate ⁊ ope: ⁊ tale fuit martyriū btī Stephani ⁊ hoc est dignissimū i genere. Hoc aūt dicim⁹: qz aliqua circūstātia facere posset q̄ alīq̄s cōfessor aliquo martyre dignior esset: ⁊ ideo festū eius p̄cedit alia ⁊ cōtinuat festo dñice natiuitatis. Unde in ipso festo legit. Mortē quā saluator dignat⁹ est ꝓ oībus pati: hāc ille primus p̄ omnib⁹ redd̄dit saluatori. Et iterū. Christ⁹ heri natus est in terris vt hodie nasceret. Stephanus in celis. ¶ In festo btī Stephani introit⁹ est. Et eīm sederūt p̄ncipes ⁊ aduersuz me loquebant. in quo ostendunt insidie principū iudeoꝝ beato Stephano insidiātiū. Epistola est. Actu. vj. c. Stephanus plenus gratia ⁊ fortitudine q̄ sicut dicit Augu. in sermone huius diei cū plurimū habeat admirationis in ipsa spē nō minus ꝓmet in mysterio dignitatis: in qua narrat tā passio ipsius q̄ passionis cā ⁊ meritū seu remuneratio: ⁊ hec etiā insinuātur ⁊ repsentant in responsorio: qd̄ est. Sederūt p̄ncipes ⁊ aduersuz me loquebant: ⁊ in alla qd̄ est. Ideo celos apertos ⁊ Jesuz stārē a dextris dei. Actu. vij. ca. Et in offertorio ⁊ in posteōione. Uideo celos aptos. Actu. vij. ca. Et in nocturnali etiā officio idem repetit vt ostendatur q̄ sepe ⁊ sepius cōsiliati sunt p̄ncipes sacerdotū in mortē ei⁹ Euāgeliū ē. Ecce ego mitto ad vos. Matt. xxiij. c. Et sequit. Hierlm hierlm q̄ occidis ꝓphetas ⁊ lapidas eos ⁊c. Stephanus eīm fuit lapidat⁹. 02 etiā ibi a sanguine abel iusti. sicut ei ille fuit ꝓthomartyr in veteri testō: sic iste in nouo.

C Alcuinus cōposuit hystoriā sancti Stephani

¶ Hystoriā scī Stephani cōposuit Alcuinus karoli magister et capellan⁹. nocturnales ātiphonas 0 psalmis qb⁹ attitulant accepit: cetera de actib⁹ apostoloꝝ: antiphonis etiā laudū quidā versus ꝓmittunt ꝓut dictū est in. vj. ꝑte sub dñica de trinitate. Frequentat aūt in versiculis alla: vel ꝓpter solēnitatē dñice natiuitatis: vel ꝓpter gaudiū de cōsortio Stephani angelice cōtionis. Dicit eīm illō capit. Stephan⁹ plenus gra ⁊ fortitudie. ⁊ illō. Surrexerūt q̄dā. q̄ sunt. Actu. vj. c. ⁊ illud. Cū esset Stephan⁹ plenus. Act. vij. c. ¶ Scōm martyriū est volūtate ⁊ nō ope quale fuit martyriū Joānis euāgeliste qui martyr fuit. sicut ꝓz in illa ātiphona. In feruētis olei dolīo missus Joānes apls diuina se ꝓtegēte gra illesus exiuit: vt sicut nō senserat carnis estū: qz virgo fuit mēte ⁊ corpe. sic nec estū feruētis olei sensit. In natali aūt eius canit in q̄busdā eccl̄ijs vna missa in exordio lucis ad notādū q̄ ipse accepto lumine hui⁹ mūdi sacrificiū ꝟginitatis semp obtulit deo: qz eīm nō poterat hīc vigiliā ꝓp festus beati Stephani statutū fuit vt duas missas haberet In missa de btō Joāne epla. Qui timet deū faciet bona. Eccle. xv. ca. Euāgeliū est. Dixit iesus petro. Joā. vl. c. ⁊ cantat alla. Gaude honorādus es ⁊c. qō ibi 02. Qui supra pect⁹ dñi in cena recubuit sumit Joā. vltimo. c. unitro⁹ est. In medio ecclie aperuit

D Tertiū martyriū

Ecclesiastici decimo q̄nto ca. ⁊ rūsoriū. Exiit ꝼmo iter fratres ⁊c. Joā. vl. c. Itē alla. Hic est discipul⁹. Jo. vlt. c. cōio. Exiit ꝼmo. q̄ est ibidē. Dicit etiā ad horas caplz. Cibauit. Eccle. xv. c. ⁊ illud. Būdict⁹ de⁹ ⁊ pr̄. Ephe. j. c. ⁊ illō. Qui timet dñz. Eccl. xv. c.

¶ Et nota q̄ btūs Jo. euangelista in festo btī Joānis baptiste obiit: sed qz nō poterat tūc eius festuz fieri trāslatū est ad tertiū die natalis dñi: vt oēs comites suos hēret spōsus vt ꝓmissuz ē. Et festū beati Joā. baptiste in suo die remāsit. nec mirū qz dies illa ab angelo gaudio natiuitatis ꝑcursoris autē tica fuit. Hec est dogmatizādū q̄ euāgelista baptiste tāq̄ maiozi cesserit: ⁊ ꝓ eo q̄ legit. Inter natos mulierū nō surrexit maior Ioanne baptista: nā q̄ nō 0z esse de ipsoꝝ maioritate disputādū diuinit⁹ est ostensuz. Cū eīm duo magī quoꝝ vn⁹ baptistā. alter ꝓferebat euāgelistā solēnē ad hoc īdixissent disputationē ⁊ q̄libz sollicite iuestigasset autoritates ⁊ rōnes efficaces q̄bus suū Joānez ꝓferre posset tādē die disputatiōis aduenīēte: q̄libz sctōꝝ emulatoꝛi suo apparuit dicēs. Bene cōcordes sum⁹ in celis: de nobis nō disputetis in terris. Tūc illi sibi adinuicē ⁊ oī ppło visionē publicauerūt ⁊ dñm būdixetūt: vel tō fuit ad tertiū diē post dñi natiuitatē trāslatū: qz forte illa die dedicata est ei basilica: vl q̄ forte ea die redūt de pathmos insula vl insulat⁹ est: fuit eīm patriarcha ephesin⁹. ¶ Aiunt q̄dā q̄ beatus Joā. cū post celebrātā missaz descēdisset in tumulū euanuit ab oculis circunstantium: ⁊ cū terra ibi scaturiat de ꝓfundo addūt eū viuere ⁊ terrā eius anhelitu scaturire: alij in celū trāslatū. igit partim ex euāgelio partiz ex eius tribulatiōe hodierna copulat hīstoria: in cui⁹ vltimo respōsorio scz in medio eccl̄ie: qō sumit de lib. sap. in quo agit de spū intellectus ncuma iubilat: qz ꝓ spūm intellectus fuit de ineffabili ꝟbo. s. de deo ꝟo locut⁹.

E Quare i festo innocētiuz cātica letitie dimittit.

F Quare ecclesia solēnizat festū innocētiū.

¶ Tertiū martyriū est ope ⁊ nō volūtate: q̄ le fuit martyriū innocētū: qō sicut tertiū locū obtinet in dignitate: ita ⁊ iter festa martyriū. Scz quare festū innocētū celebrat ante festū stelle. i. epiphanie cū mortui fuerit post apparitionē stelle qñ. s. herodes vidit q̄ illusus esset a magis. Rūdetur q̄ herodes auditis rumoribus de xpo nato turbat⁹ est valde timēs amittere regnū: vnde cogitauit facere: interficit oēs pueros: ⁊ sic xps nō euaderet: scz fuit impedit⁹: tūc qñ Augu. Cesar mādauit ei q̄ ad eū veniret cū Aristobolo ⁊ Alexādro filiis ipsi⁹ herodis rūsuris cozā eo. ⁊ qz nō fuit ausus nō ire iuit: postmodū 0 reuersus reuoluto anno post natale dñi fecit oēs pueros iterfici a bimatu. i. biēnio ⁊ infra: bimatos eī grece 0z latine biēniū. ¶ Queritur q̄re i festiuitate innocētiū in missa. Gl̄ia in excelsis deo: ⁊ alla: ⁊ alia cātica letitie nō cātāt. Dicit magī iō: qz mortui sunt aīs dñi passionē: ⁊ sic ad inferos descēderūt. Scz pari rōne ⁊ in festo btī ioan. bapt. sub ticeri deberet. Dicēdū ē igit q̄ hoc iō ꝓtigit: qz autoz officij voluit nos ꝓiungi in hac festiuitate aīabus 0uota ꝟ mulierū de morte innocētū plāgētiū ⁊ dolētiū. Aīs cā tristitie eaz illa dimittim⁹: ⁊ iō legitur ꝓphetia. Hic. xxxj. c. 0 innocētib⁹. Uox i rama audita ē: q̄ ad lrāz 0 bētamit⁹ expōit: q̄ iterfecti sūt ꝓptervxorē leui quā oppsserāt: ⁊ rachel fuit mr̄ bēiamī. Uel rachel q̄ interptat ouis vl videns: intelligit ecclia q̄ ploret filios suos. s. triplices. ¶ Primi sūt martyres ꝓsideraīs eos cē sibi subtractos: ⁊ nos vult cōsolari i pñti scz 0z ꝓsolationē trāsfert in futuꝝ qz nō sūt. s. pñtes. ¶ Scdos filios luget ecclia: qz fere ad partū veniūt in q̄b⁹ patit aboztū. Tertij ꝟo sunt q̄ iā renati i baptismo erāt. scz ꝓ pctā retrocedūt: hos ⁊ illos luget ecclia. qz nō sunt. i. dānati sūt ⁊ iō qz luget ecclia cātica letitie subticētur. ¶ Pōt cē ⁊ alia rō: nā cātica letitie ꝓprie post victoriā cātari debēt. vñ Ezech. dictū est. Disponе domui tue: qz morieris: qz post victoriā habitā nō cecinit cātica letitie scz inocētes nō habuerūt victoriā: nō eīm est victoria vbi pugna nō est. Media rō melioꝛ ē. Quidā tñ ꝓ alla cātāt i missa. Laus tibi xpe. Alij. Cātem⁹ eia. Et 02 epla. Gidi supra mōtē syō agnū stātē. Apoc. xiij. c. ⁊ cuāgeliū. Angelus dñi appuit in sōnis. Mat. ij. c. Si aūt festū illō in dñica ꝓtigit nl̄lū cāticū letitie subticet ꝓp gaudiū resurrectionis. In octauis q̄z eoꝝ cātica letitie cātant ꝓ significatiōe gaudij qō acceptur i sūt i octaua. i. resurrectiōe: qz scz ad iferos descēderit. reiurgēt tñ nobiscū in gl̄ia. Octaue eīm festiuitatū celebrāt i memoriā gñalis resurrectiōis ꝙ significāt.

¶ Rursus qz hac de tristitiā mulier repūtam⁹?: i mitris eccl̄ijs diaconi nō vtūt dalmaticis: nec sub diaconi subtilib⁹. i. tunicellis ad notādū q̄ inocētes starī in morte primā stolā nō receperūt: sed ad infernū descēderūt: de hoc in tertia ꝓte dcm ē: subti. ō colorib⁹. ¶ In hoc festo 02. c. illud. Gidi supra mōtē. Apoc. xiij. c. illō. Hi sūt q̄ cū mulieribus non sūt coinq̄nati. ⁊ illō: hi ēpti sūt ibidē. ¶ Et aduerte q̄ antiphone nocturnales de ꝑis sumūt: cetera de epla ⁊ euāgelio. Qō aūt dñr. cxliij. milia: finitum ponitur ꝓ infinito: qz deus oēs sub certo numero ꝓprehendit. Qō etiā 02. Gidi sub altare dei aīas interfectoꝝ: sic est accipiendū: qz Joānes vidit aīas interfectoꝝ sub altare. i. humiliatos capiti suo: vl qz in absōso: qz nemo pcipit hic quō ibi sit. ¶ Sed quare solēnizat ecclia ꝓ mortel innocētū q̄ nō habuerūt volūtatē patiēdi. Unde⁹ eī q̄ eadem ratiōe si aliquis tyrānus interficeret tot pueros deberet ecclesia sīr solēnizare ꝓ illis qō verū non est: Responderi potest q̄ hoc festū ꝓpter tria celebrandū est: scz voluntatem nō habuerūt patiēdi. Primo quia xps in eis querebat ⁊ occidebat. Secdo qz xps i eis celebrat diabolo ⁊ herodi. Tertio qz nomē dñi nō loquēdo scz morīdo confessi sūt: qz ꝓ xpo ⁊ vice xpi sunt occisi. Erāt innocētes autē qz circūcisi: nā circūcisio erat tūc remediū contra originale pctm: scz nō ita sufficiēs sicut nūc baptism⁹ est. ¶ Illud aūt sciēdū est q̄ i q̄busdā ecclesijs i die natalis dñi diaconi vesprs finitis i honorē beati stephani q̄ eximius diacon⁹ fuit in tripudio 0uenientes cātāt antiphonā de sctō stephano: ⁊ sacerdos dicit collectā. Nocturnos aūt ⁊ offm in crastinū celebrāt ⁊ bñdictiones sup lectiōes dāt: qō tñ facere nō debēt. Et eodē modo faciūt sacerdotes in festo btī stephani in vesperis in honorez sancti Joānis: qz ipse sacerdos fuit: ⁊ pueri in festo sancti Joānis ad honorē innocētiū. Subdiaconi ꝟo faciūt festū in q̄busdā eccl̄ijs in festo circūcisionis: vt ibi dictū est: in alijs in epyphania et etiā in alijs in octaua epyphanie: qō vocāt festuz stultoꝝ. Qz eīm ordo ille antiqt⁹ inceri⁹ erat nā in canonibus antiqs: extra de eta. ⁊ q̄. a multis qñq̄ vocat sacer. ⁊ qñq̄ nō iō subdiaconi certū ad festādū nō hūt diē ꝛ eoꝝ festū. offō celebrat confuso.

¶ De apostolis. Cap. xliij.

A Ecclia ꝓ prium offm 0 ꝛc. qz oēs electi sunt simul a dño post sermonē ad q̄busdam apl̄is facit ꝓ eoꝝ priuilegia.

Apostolus grece interptat missus latine in de apl̄i dicti sunt: qz a christo missi fuerunt euāgelizare per vniuersum orbem. Sane ecclesia in cōmuni de apostolis solēnizat ⁊ canit in matutinis. Ecce ego mitto vos ꝛc. qz oēs electi sunt simul a dño post sermonē ad eos factum in monte: sicut habetur in Matth. et Marco: q̄ vz electi sunt. xij. De q̄busdam tñ facit ecclesia officiuz ꝓprium sicut de beato Petro ꝓpter priuilegiū dignitatis. De beato Paulo quāuis non sit de. xij. ꝓpter priuilegium p̄dicatiōis. De beato Joanne ꝓpter priuilegium amoris siue ꝟginitatis. Et de beato Andrea ꝓpter priuilegiū crucis: quā tra ardēter predicauit cōcupiscit ⁊ habuit. ¶ Per horas capitulū illud. Jā nō estis hospites ⁊ aduene. Ephe. ij. ⁊ illud. Nō vos me elegistis: quod est ibidem. ⁊ illud. Beatus vir q̄ suffert tentationē. Jac. j. c. ⁊ illud. Magnificauit eum in timore inimicoꝝ. Eccl. xlv. ⁊ illud. Statuit illi dominus testamentum sempiternum: ibidē ⁊ illō in fide ⁊ lenitate illius sanctū fecit illum. ibidē: ⁊ illud: ibāt apostoli gaudētes. Act. v. ⁊ illud. Quam quos ꝑscuit hos ⁊ ꝓdestinauit cōformes. Ro. viij. c. ⁊ illud. Corpora sanctoꝝ in pace sepulta sunt Eccle. xlviij. c. ⁊ illud. Nō esurient nec̄z sitiēt ampli⁹ Apoc. vij. c. ⁊ illud. Nos insensati vitam illoꝝm. Sap. v. ⁊ illō. ipso summo angulari lapide christo iesu. Ephe. ij. c. habent aūt vigilias ⁊ octauas: qz si compatimur ⁊ conregnabimus de hoc dictū est in. iiij. ꝑe sub quarta feria tertie, hebdomade aduentus. Instantia tñ est de beato Joāne euangelista quo ad ieiunium quod contingit: rum qz vt dicit q̄daz nō fuit martyr ⁊ nisi animo: tū ꝓpter festū sancti stephani qō est in vigilia festi ei⁹. ¶ In vigiliis apl̄oꝝ 02 epla. Bñdictio dñi super caput eius. Prouer. xv. c. Et eccle. xlv. c. Itē illa. Per manus aūt apostoloꝝ fiebāt signa ⁊ prodigia. Act. v. c. Et euangelium. Ego sum vitis vera. Joā. xv. c. In festis vero apl̄oꝝ 02 epistola. Jā nō estis hospites ⁊ aduene. ephe. v. c. Itē illa. Ibi sunt viri misericordie. Eccle. xliij. Itē illa. Scimus qz diligentibus deū. Rom. viij. c. item illa. Bñdictus deus ⁊ pater dñi nr̄i iesu xpi. Eph. j. c. itē illa. Spectaculū facti sumus: ad Corinth. iiij. c. itē illa. Unicuiq̄z vestrū data est. Eph. iij. c. itē alleluia. Ego vos elegi. Jo. xv. Itē illō. Uenite ad me oēs q̄ laboratis. Mar. xj. c. euāg. vo. Hoc est ꝓceptū meū: vt diligatis inuicē ꝛc. Jo. xv. c. ⁊ illō. Hoc mādo vobis quod est ibidē. item illud. Ecce ego mitto vos. Mat. x. c. itē illud. Facta est otentio inter discipulos iesu. Luc. xxij. c. itē illud. Designauit dñs ⁊ alios. Luc. v. c. ⁊ illō. Ego suz vi. ve. Jo. xv. c. itē illud. Dixit simō petr⁹. Matt. xix c. Postcōio. Amen dico vobis q̄ vos q̄ re. Mat. xix. c. itē illa. Vos q̄ secuti estis me: q̄ est ibidē. ¶ Et nota q̄ tres apl̄i legunt tñ viui fuisse rome. s. Petr⁹ ⁊ Paul⁹ ⁊ Joānes. ⁊ tres euāgeliste scz Joānes Marcus ⁊ Lucas. ¶ Notādū est etiaz apl̄os siue xpi discipulos nō iō tñ fuisse passos: qz predicabant de xpo: sed quia ipsum deificatū giebant sine romanoꝝ auctoritate quod ipsi prohibuerāt. ecclia olim statuit fieri cōiter festū de omnibus apostolis in kalē. maij. vt dictū est in sexta parte sub festo apostoloꝝ Philippi ⁊ Jacobi.

¶ De euangelistis. Cap. xliij.

Universidad de

Auau
eliste
gnifi
ank p
uuti
adiſt.

IOh̄s apostolos ecclia venerat ēt euangelistas: q̄ nō tm̄ p̄dicauerūt sed etiā euangelia scripserunt. Legitur em̄ in Gene. iiij. c. q̄ fluui⁹ egrediebatur de loco voluptatis ad irrigādū paradisū: q̄ diuidit̄ in quatuor capita: scz phyſon: gyon: tygrim ⁊ eufratē. Sane allegorice fluui⁹ ille euāgelica p̄dicatio est q̄ a Xpo p̄cedit a quo gn̄aliter ois voluptas emanat. Venite inq̄t ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis: et ego reficiā vos: ⁊ inuenietis requiē animabus vestris. Jugū em̄ meum suaue est: ⁊ onus meū leue. Hustate ⁊ videte q̄m suauis est dñs: btūs vir qui sperat in eo.

¶Recte aūt hec p̄dicatio fluuio cōparat: tū q̄ reficit abluit ⁊ fecūdat: tuz q̄ fluuius dr aqua fluēs ⁊ vt Salomon ait. Aqua p̄funda Xba ex ore viri ⁊ torrens inundans est fons sapientie: qui tā lōge lateq̄ defluxit vt mūdū repleuerit vniuersum. iuxta illud. Eūtes in vniuersum mūdū: p̄dicate euāgeliū ⁊c. quapropter in oēz terrā exiuit son⁹ eor: ⁊ in fines orbis terre Xba eor. hoc irrigat paradisum. i. fecundat eccl̄iam iuxta illud q̄d dicit ap̄ls. Ego plātaui apollo rigauit: deus aūt incremētum dedit. Hic est em̄ fons hortorū: puteus aquarū viuētiū q̄ fluunt impetu de libano. Fluuius autez iste in quatuor capita diuiditur: q̄ p̄dicatio Jesu xp̄i in quatuor euāgelia deriuatur: nam lz scripserint multi euangelia: q̄ Luca testante. Multi conati sunt ordinare narrationē rerū q̄ in nobis completa sunt: tū nō nisi quatuor recepta sūt ab ecclesia: vcz

Matthei: Marci: Luce ⁊ Joannis: quod vtiq; factū est quadruplici rōne. ¶Primo ad ostendēdū

Xr̄i so-
ia qua
duoz
euāge-
lia re-
cepta
fuerūt
ab ec-
lesia ⁊
q̄tuor
docto-
res.

duozum testamētorū cōcordiam: sicut em̄ in veteri testamēto vn⁹ fuit legislator: scz Moyses ⁊ quatuor maiores pphete. s. Esaias/Hieremias/Ezechias/⁊ Daniel/⁊ xij. minores pphete: ⁊ multi sapientes: scz Job/David/Salomō/⁊ Jesus syrach/ ita ⁊ in nouo testamēto vn⁹ fuit legislator: scz xp̄s ⁊ quatuor euangeliste duodecim ap̄li ⁊ multi alij doctores: vt Hieronym⁹/Augustin⁹/Ambrosi⁹/⁊ Hregorius/vt p hoc ostēdatur: q̄ rota continetur in medio rote: ⁊ duo cherubin sese respiciunt xp̄s vultibus in p̄piciatorium. ¶Scdo p ministerio quadrige aminadab. de qua spōsa in cāticis dicit Dia mea turbata ē p̄p̄ q̄drigas aminadab. Aminadab em̄ interp̄tat spōtanei⁹ dñi: hic est xp̄s q̄ factus est hō oblatus est q̄ ipse voluit: huiⁿ quadriga est euāgelica doctrina p quā eius fama per mūdum vehit vniuersum: cui⁹ quatuor rote sunt dicti q̄tuor euāgeliste: ppter hāc quadrigā spōsa. i. ecclia salubri dolore turbat ad pniam. ¶Tertio ad designādū liberationē generis humani a] mozte quadrifica. i. a trāsgressiōe quadruplici: prima trāsgressio fuit mādati in paradiso: scda legis naturalis: tertia legis scripte: q̄rta euāgelij: vl̄ potiꝰ pcm̄ fragilitatis p potētiā: simplicitatis p ignorātiā: securitatis p negligētiā: malignitatis p inuidiā. Hīs em̄ q̄tuor modi peccādi ala mozis: ⁊ separat a deo. ¶Quarto p ministerio formē q̄drige: sicut em̄ in ceteras formas quadratū: sic iter ceteras doctrinas euāgeliū solidū ⁊ stabile⁹ pseuerat: nā illō vndiq; stat: ⁊ iō legit Apoc. xxj. c. q̄ ciuitas ī q̄dro posita est: ⁊ istō p̄p̄ stabilitatē appellat eternū: p cui⁹ gram hō q̄drat in mozib⁹: ⁊ in vtutib⁹ solidat. Ceteq; istoz potiꝰ q̄ aliox euāgelia recepta sūt: tū q̄ ipsi diligēti⁹ ⁊ apti⁹ historiā euāgelicā descripserūt: tū q̄ lz aliq̄n varia seu diuersa nūc tm̄ ȝria seu aduersa scripserūt: tū q̄ isti q̄tuor alios figur⁹ ī visiōe Jo. ⁊ Ezec. p figurati sūt Eze. j. c. Matthe⁹ p homez: eo q̄ ei⁹ intentio p̄cipue circa describēdā ei⁹ re surrectionē p̄sistit. Jn ei⁹ euāgelio astronomatice agit in die resurrectiōis legit. Dr aūt q̄ leo rugit tu mano tertia die suos excitat catulos: ita ⁊ de⁹ p̄ im-
mēsa potētia sua filios suos tertia die suscitauit: vn̄ ⁊ Marc⁹ ab exclamatiōe incipit. s. a p̄dicatiōe Jo. in deserto clamātis ⁊ dicētis Vox clamātis in deserto. Et scias q̄ marcus fuit longo naso: subducto supcilio: pl̄cher oculis calu⁹: barba plitra: habitudinis optīe: etatis medie canos aspi⁹. Lucas pvitulū eo q̄ p̄cipue circa describēdā xp̄i passionē ei⁹ intētio Xsatur: in q̄ xp̄s se obtulit hostiam deo p̄ idē ipse sacerdos ⁊ hostia. Aitul⁹ em̄ erat hostia sacerdotalis. vn̄ a sacerdotio incipit dicens. Fuit in dieb⁹ herodis regis iudee sacerdos q̄dā ⁊c. Joānes p aq̄la: q̄ ceteris cū dño gradiētib⁹ ipe in celū ad describēdā xp̄i diuinitatē volauit dicens In p̄ncipio erat. ⁊ de hoc dictū est in pria pte sub ti. de picturis. Ipe sl̄dē q̄tuor p̄ncipales intētiones designate sunt p figuras illoꝝ quatuor animaliū: ⁊ quoꝝ quolibet scōm visionem Ezechielis. iiij. hz facies q̄m oēs de singulis agūt: lz q̄dā principalius de q̄ busdā p̄sertim cū oēs agāt de xp̄o cui q̄tuor ille figure q̄uenit: fuit nāq; hō nascēdo vitul⁹ mozien do: leo resurgēdo: aq̄la ascēdēdo. Que vt meli⁹ intelligas imagina aliq̄d animal habēs caput quadratū: ⁊ in qualibet superficie imagina vnāiacie vcz a parte anteriori facie hois: a dextris facie leonis: a sinistris facie vituli: a pte posteriori facie aq̄le a superiori. Ar xo facies aq̄le sup alias eminebat propter colli longi p̄ductionē: ideo dr q̄ erat desup. Quolibet etiā horū habebat quatuor alas. de pen. di. ij. pēnata. Finge em̄ quodlibet animal q̄sl̄ quadratū: in quadrato sunt quatuor anguli: ⁊ in quolibet angulo erat vna ala. Horo hī quatuor signi ficati sūt p p̄dicta quatuor flumina: p phison Joānes: p gyon Matthe⁹: p tigrim Marc⁹/p eufratez Lucas. Sic em̄ clare pbat Innocētius tertius de euāgelistis in sermone. Sūt etiā significati p quatuor annulos arche: q̄ aurei ⁊ rotūdi erāt. In auro claritas: ī rotūditate q̄ initio caret ⁊ fine designat eternitas ipsi em̄ eternā xp̄i claritatē: ⁊ claraz eternitatē describit p duos ānulos a sinistris duo euāgeliste. s. Mat. ⁊ Joānes q̄ ab tpo xp̄o fuerunt edocti significat. Quidā tū p duos annulos a sinistris Mat. ⁊ Joannē: q̄ adhuc passibili ⁊ mortali adheserāt accipiūt p duos a dextris Marci ⁊ Lucā q̄ post ascēsionē ei iā facto immortali ⁊ impassibili adheserūt accipiūt: per sinistram em̄ mortalitas: p dexteram immortalitas designat scōm illō. Leua eius sub capite meo: ⁊ dextera illius āplexabitur me. Et ppter hāc causaz in picturis ecclesiarum Paulus ad dexteram: ⁊ Petrus ad sinistrā statuūtur saluatoris: ⁊ in bulla papali caput pauli a dextris crucis: et caput Petri a sinistris. ¶Sane in q̄busdā ecclīs ātiphona ad Magnificat ī eo rū officio est. Ecce ego Joānes vidi ostiū apertum in celo ⁊c. Apoc. iiij. ¶Per horas aūt dr capl̄m. Jn medio ecclie aperuit os ei⁹. Eccle. xv. c. ⁊ illud. Libauit illū dñs panevite ⁊ intellect⁹: ibidē ⁊ illō. Jocūditatē ⁊ exultatione thesaurizauit: q̄ō est ibi dē. Dia rāsoria sumpta sunt de Ezec. Primū ē de visiōe dei. s. vidi iunctos ⁊c. ¶Jn laudib⁹ Xo, hz de ministerio p̄dicatiōis eoꝝ. Dilecti deo ⁊ hoib⁹ ⁊c. Eccl. xl. v. c. ¶Jn troitus misse p̄p̄tie est. Os iusti meditabit sapiam. Tū Joānes euāgelista hz in troitū p̄p̄tiū ppter p̄uilegiū amoris ⁊ dignitatis vcz. In medio ecclesie aperuit os ei⁹ ⁊c. q̄ ipse non tm̄ fuit euāgelista sz etiā pphet̄a: q̄ p̄z ī p̄cipio libri. Apoca. vbi dr. Btūs q̄ legit et q̄ audit verba pphetie hui⁹ ⁊ seruat ea q̄ ī ea scripta sunt. ¶Morandū tū est q̄ iste introit⁹ ppter p̄uilegiū p̄dicatiōis: scōario ppetit Aug. Hreg. ⁊ alijs expositorib⁹. ¶Ep̄la ī q̄busdā ecclesijs est de figura q̄tuoz aialiū. Ecce ego Jo. vidi ostiū apt̄m. Apo. iiij. c. Alie ecclie dicūt illā. Ezech. j. c. Similitudo vultus ⁊c. ¶Rāsoriū est. Btūs vir q̄ timet dñm ⁊c. Xsus est. Potēs in terra erit semen ei⁹ ⁊c. q̄ intelligit de semine xbi dei ⁊ bonoꝝ opibus. Sequtur. Bñatio rectorū bñdicet: q̄ euāgeliste generāt, filios dei q̄ benedicunt. ¶Alla in q̄busdā ecclesijs est. Prim⁹ ad syon dicet ecce ass. ⁊ hierl̄m euāg. dabo. Esa. xlj. c. Jn alijs vero ecclesijs dr alleluia. Btūs vir. Euāgeliū est. Designauit dñs ⁊ alios septuagitaduos discipulos. Luc. x. c. ⁊ sequtur. Et dicebat illis. Messis quidem multa: operarij vero pauci. xx. dist. in nouo. Offertorium est. Posuisti domine super caput ⁊c. Postcōmunio est. Magna est gloria eius in salutari ⁊c.

A Mar-
tyz idē
est q̄
testis.

¶De martyribus. Cap. xlv.

MArtyr greece dr testis latine: martyres em̄ testes sunt q̄ xp̄s passus est, p̄ eos ⁊ ipsi p xp̄o. ¶Sane solus btūs Laurētius inter martyres vigiliā hz ⁊ octauā put sub eius festo dictū est: oēs em̄ martyres singulares habent cōia officia exceptis Stephano/Laurētio: Joāne baptista ⁊ alijs q̄busdam. Et est introitus ad missam Hlia ⁊ honore coronasti eū dñe. vel Sapientia sanctoꝝ. eccl̄. xliij. c. vl̄ Judicabunt sancti. Sap. iij. ca. vel Sacerdotes dei. Dan. iij. vel letabit̄ iustus. Hi tū in paschali tpe habent aliud officiū eo q̄ in illo tpe opz q̄ frequēter repetat alla ppter gaudiū resurrectiōis ⁊ tunc est introitus. Proteristi me a conuentu malignantiuz ⁊c. ⁊ q̄ corona debet eis tanq̄ victoribus ideo sepe fit mētio de corona: vn̄ Stephanus interp̄tatur coronatus. Ep̄la vero q̄dā dr p vno martyre. Justus cor suū. Eccle. xxxix. c. q̄busdā illa. Beatus hō q̄ inuenit sapientiam. Prouer. iij. ca. q̄busdā. Justorū aie. Sap. iij. c. q̄busdā illa. Justus si morte preoccup. q̄ est ibidē. iiij. c. q̄busdā illa. Beatus vir qui in sapientia. Eccle. xxiij. c. ⁊ xv. q̄busdā illa. Bñdicet⁹ de⁹ ⁊ pater. ad Eor. j. c. q̄busdā illa. Memor esto. ij. ad thimo. ij. cap. q̄busdā illa nemo militās q̄ est ibidē q̄busdā illa. Beatus vir q̄ inuentus est. Eccle. xxxj. cap. q̄busdā illa. Bñdictio dñi super caput. Prouer. xxv. c. q̄busdā illa. Stabūt iusti. Sap. v. c. Euāgeliū xo dr q̄busdā. Si quis vult post me venire. Matt. xvj. c. q̄busdā illud. Si q̄s venit ad me. Lu. xiiij. q̄busdā illud. Nisi granum. Joan. xij. c. q̄busdā illud. Nolite arbitrari. Matt. x. q̄busdā illud. Nihil oportunum: q̄ō est ibidem q̄busdā illud. Si q̄s venit ad me ⁊ nō odit. Luc. xiiij. cap. ¶Pro pluribus xo martyribus dr q̄busdā epistola. Lingua sapientiū. Prouer. xv. ca. q̄busdā illa. Bñdictus deus ⁊ pater do. no. Jesu xp̄i. j. Pe. j. c. q̄busdā iustoꝝ aie. Sap. iij. q̄busdā. Rememoramini pristinos dies. Heb. x. q̄busdā Sancti p fidē. Heb. xj. ca. q̄busdā. Expectatio iustoꝝ letitia. Prouer. xj. c. q̄busdā Hi sunt viri. Eccle. xliij. c. q̄busdā absterget de⁹. Apoca. vij. c. q̄busdā. Reddet deus. Sap. x. q̄busdā. Justi aūt in ppetuum viuent. Sap. v. c. q̄busdā. Quis separabit nos a charitate xp̄i ad Ro. viij. ¶Alla est. Hi sunt due olive. Apoc. xj. ca. euāgeliū xo q̄busdā dicitur. Cū audieritis p̄lia. Luc. xxj. q̄busdā descēdēs iesus de monte. Luc. vj. c. q̄busdā. Cūdens iesus turbas. Matth. v. c. q̄busdā. Egrediente iesu de templo. Mar. xiij. c. q̄busdā. Attendite a fermēto pharisee oz. Luc. xij. c. q̄busdā illud. Sedente iesu sup montē oliueti. Mar. xxiij. c. q̄busdā illō. Ve vobis q̄ edificatis Luc. xij. q̄busdā illō. Qui vos audit. Luc. x. c. q̄busdā illud. Cōfitebor tibi pater. Mar. xxvj. ¶Dicit postcōio. Amē dico vobis q̄ vni. Matt. v. ca. q̄busdā. Et si cozā hoibus. Sap. iij. c. q̄busdā. Quicunq; fecerit. Mat. xij. q̄busdā. Dico aūt vobis. Mat. x. ca. q̄busdā. Si gna aūt. Marci. vlt. c. ⁊ q̄busdā. Multitudo. Luc. vj. c.

¶In nocturnali xo officio primum rāsoriū est. Jste sctūs pro lege dei sui certauit vsq; ad mortez ⁊c. ⁊ est quinti toni: q̄ petulantia quinq; sensuū fuit mactata in eis. In tpe vero paschali primū rāsorium est. Beatus vir qui metuit dñm ⁊ est octaui toni ppter octauam que significat gloriā resurrectiōis. q̄ xo sancti martyres in tolerandis tormentis se habuerunt cōstanter: ⁊ cōstantia a solo deo est: ideo illud rāsorium. O veneranda martyrum ⁊c. cantat pro eis. ⁊ est quinti toni: q̄ martyres q̄nq; sensus deo immolauerunt. de martyrib⁹ etiam cantatur illud responsorium. Fulgebūt iusti ⁊ tāq̄ scintille in arūdineto discurrēt iudicabunt. ⁊ reg. in eternū ⁊c. Sap. iij. c. ⁊ est sensus. Justi fulgebūt in futuro diuersis beatitudinibus: prius tū in hoc seculo discurrēt. i. per diuersas mundi partes cursitādo diuinā Xba aliis annūciabūt: ⁊ hoc facit̄ more scintillarum discurrentiū p arūdinetū: sicut em̄ scintille vel fauille ignis arūdinetū. i. materiā fragilē arūdinū atterunt ⁊ annihilāt: sic ⁊ sancti sua p̄dicatiōe ignita. i. diuino igne accēsa: vitia q̄ respectu fortiū Xtutū fragilia sūt destruēt. Judicabūt. i. dñabunt̄ nationes. i. illos q̄ in p̄cis suis permanserunt. ⁊ regnabunt in eternum. i. in eternitate cū deo recipiēt immortalitatē ⁊ impassibilitatem ceteraq; Xtutes. ¶Rursus in his verbis exprimitur stola carnis q̄ sancti recipiēt q̄ p̄sistit in q̄tuor. s. in charitate subtilitate agilitate ⁊ impassibilitate. Mā fulgebūt clari ⁊ tāq̄ scintille subtiles in arūdineto discurrēt agiles ⁊ regnabit dñs eoꝝ ī ppetuū: ⁊ ipsi cū dño impassibiles. Mā absterget de⁹ oēm lachrymam ab oculis sanctoꝝ ⁊c. imo exultabunt in gloria et de cubilibus suis: quod ad stolam spiritus refertur quam etiam recipiunt sancti. ⁊ nota q̄ arūdinetū est locus in quo sunt multe arundines siue canne sicut in paludibus flāte aūt austro ex assidua fricatiōe arūdinū ignis accēditur. scintille vndiq; aduolāt ⁊ accēdit arundinetū q̄ō allegorice cōtingit in sanctis de martyrib⁹ etiā cantat. Circuierūt in melotis. Hebreoz. xj. quasi dicat in petra. Melota ē vestis facta de pillis vel de pelle cuiusdaz animalis: q̄ō

melota vocat siue tunicas. Est enī habit⁹ necessari⁹ ad exercitia opis. ¶ Per horas etiā dicit capitulum illud. Btūs vir q̄ suffert. Jac. j. c. ꝛ illud. Beatus vir q̄ inuentus est sine macula. Eccles. xxxj. c. et illud. Btūs vir q̄ in sapientia morabit. Eccle. xiij, ꝛ illud. Justoꝝ animæ. Sap. v. c. ꝛ illud. Justi autē. ibidē. ꝛ illud. Sancti per fidē. Hebr. xj. ꝛ illud. Potuit enī trāsgredi ꝛ nō est trāsgressus. Eccle. xxxj. c. ꝛ illud. Corona aurea super caput eius Eccle. xlv. ꝛ illud. Stolā iocūditatis induit. ibidē ibi tamē dicit. Stola glorie. ꝛ illud. Sctī iudicia ꝛ vbera. Hebr. xj. ꝛ illud. Tanq̄ aurū in fornace. Sap. iij. c. ꝛ illud. Hi sunt q̄ venerunt de tribulatione. Sap. vij. c. ꝛ illud. Non esurient neq̄ sitiēt. ibidē. ꝛ illud. Justi tulerunt spolia impioꝝ. Sap. x. ca. ꝛ illud. In bonis iustoꝝ exaltabitur ciuitas. Prouerb. xj. c. ¶ Illud etiam sciēdū est q̄ ecclesia celebrat festū quorundā martyrum veteris testamenti prout dictum est in festo Machabeorum.

¶ De confessoribus. Cap. xlvj.

A Onfessores dicunt laudatores: licet asit tā martyres q̄ virgines q̄ etiā oēs sctī veri sunt xpi cōfessores. Martyres tñ qz in irascibili vincūt: trāscendunt ꝛ suplucrant speciale vocabulū martyrū: ꝛ virgines qz vincūt in cōcupiscibili nomē virginū ꝛ doctores qz alios superāt in rationabili doctoꝝ: hinc est q̄ martyres ꝛ virgines ꝛ doctores aureola decorabunt. ¶ Sane confessores distinguuntur in epos ꝛ presbyteros. De epis dr introitus. Statuit. Eccle. xlv. c. Et epla. Ecce sacerdos magnus. Eccle. xlviij. Ipsi enī sunt magni sacerdotes. ꝛ illud de epis dr. Inueni Dauid seruū meū: oleo sctō meo unxi eum: qz non tñ uncti fuerunt in baptismo: ꝛ in cōfirmatione: ꝛ ordinatione in presbyteros: sed etiā in cōsecratiōe in epos ut habeāt mīam superfluentē ꝛ officia illa q̄ inciptūt sacerdotes ꝓprie cōpetunt epis: cetera sunt cōmunia ꝛ plura sunt rūsoria octaui toni: qz afflixerit ꝛ crucifixerit carnē suā cum vitijs ꝛ cōcupiscētijs ꝓpter octauas resurrectiōis. ¶ Rursus de cōfessoribus dicit q̄nq̄ epla. Dilectus deo. Eccle. xlv. c. q̄nq̄. Testificor cōrā deo. ij. ad Thim. iiij. q̄nq̄. Plures facti sunt sacerdotes. ad Hebr. vij. c. q̄nq̄. Dedit dñs confessionem. eccles. xlvij. c. quandoq̄. Justus cor suum: que est eccles. xxxix. c. quandoq̄. Sapientia laudabit animā. eccl. xxiiij. quandoq̄. Justum deduxit dñs. Sap. x. c. quādoq̄ Doctrinis variis. ad Hebr. xxiij. c. quandoq̄. Ego enim iam delibor. ij. Thimo. iiij. Alleluia. Justus germinabit. Esa. xxxv. ca. Euangelium vero dicit quādoq̄. Sint lumbi vestri precincti. Lu. xij. quādoq̄. Vigilate. Matth. xxiiij. quandoq̄. Homo q̄dam peregre. Matth. xj. c. quandoq̄. Videte ꝛ vigilate. Mar. xiij. c. quandoq̄. Homo quidā nobilis. Luce. xix. c. quandoq̄. Nemo accendit lucernam. Luc. xj. c. quādoq̄. Vos estis sal terre. Matth. v. c. quādoq̄. Nolite timere pusillus grex. Luce. xij. c. ¶ Post cōmunio est. Quinq̄ talēta. Matth. xxv. ꝛ quandoq̄. Fidelis seruus. Matth. xxiiij. c. ꝛ Luce xij. c. ¶ Per horas vero dicitur capitulum illud. Ecce sacerdos. eccles. xliij. c. ꝛ illud. Benedictionem omī gentium ꝛc. quod est ibidem. ꝛ illud. Cognouit eum. ibidē. ꝛ illud. Justū deduxit. Sap. x. cap. ꝛ illud. Justus cor suum. eccl. xxxix. ca. ꝛ illud. Magnificauit eum in conspectu regū. eccles. xxv. c. sed q̄ hic dicitur. Magnificauit: dicitur ibi glorificauit. ꝛ illud. Labia sacerdotis custodiūt Malach. ij. c. ꝛ illud. Mō est inuētus similis illi. eccle. xxiij. c. ꝛ illud. Fungi sacerdotio ꝛ habere laudē. eccle. xlv. ca. ꝛ illud. Talis decebat ut esset nobis pōtifex: ibidē. ꝛ illud. Collaudabunt multi sapientiam eius: ꝛ vsq̄ in seculū nō recedet memoria ei⁹ eccl. xxxix. c. ꝛ illud. Honestauit illū in laboribus. Sap. x. c. ꝛ illud. Custodiuit illū ab inimicis: quod est ibidē. ¶ Illud autē notandū est q̄ si plura festa in eadē die cōcurrant: illius q̄ inter eos maioris erit nominis officiū celebratur. De hoc dictum est in proemio huius partis.

¶ De virginibus. Cap. xlvij.

Fficiū maturinale xpinū maxime ex pte sumit de psalmo epithalomico. s. Eructauit cor meū: in quo agit de laudibus spōsi ⁊ spōse. Virgines enī sunt sponse xpi q̄ sequunt agnum quocūq̄ ierit i corpore ꝛ in aīa ꝓpter integritatē cōporis ꝛ animę. ¶ Notādū autē est q̄ illud respōsorij qđ est de spōso. s. Audiui vocem de celo ꝛc. quod in quibusdā ecclesijs dicitur: est primi toni: qz vnicus est sponsus animarum Christi: ꝛ sumitur de Matth. xxv. c. illud vero quod est de contemptu mundi. s. Regnum mundi ⁊ omnem ornatum seculi cōtempsi ꝛc. est quinti toni: qz ibi ostenditur cōculcatio quinq̄ sensuum. ¶ De virginib⁹ enī cantatur illud. Fulcite me floribus. Canti. ij. et quod expositum est in quinta parte sub titulo de sexta. In quibusdam ecclesijs dicunt versiculi⁹ de virginibus illum. Elegit eam deus ꝛ preelegit eam: sed alij rectius considerantes q̄ sola beata virgo Maria preelecta est in honorē eius tātum dicunt illi: ꝓ alijs vero virginibus dicit. Elegit eam deus ꝛ dilexit eam. ¶ Per horas etiā dicitur capitulum. Qui gloriatur. j. Corinth. ij. c. ꝛ j. Corinth. x. c. ꝛ illud. Emuloꝝ enim. j. Corinth. xj. ca. ꝛ illud. Sapientia vincit. Sap. viij. ꝛ illud. Memorati sunt domine misericordie tue. eccles. lj. ca. et illud. Liberasti me a perditione. ibidem. ꝛ illud. Accinxit fortitudine lumbos suos. Prouerbioꝝ xxxj. cap. In officio misse si sit virgo ꝛ martyr propriū officium est. Loquebar de testimonijs tuis in conspectu regum ꝛc. Alia communia sunt: excepto q̄ de beata Agatha dicitur introitus. Gaudeamus omnes in domino: ꝓ eo q̄ ipsa excellenter letissime venit ad passionē: sicut de ea scriptū est. Agatha letissime et gloriosanter ibat ad carcerem: ideo eius letitie nostram letitiam sociamus et cum ea in dño congaudemus. ¶ De beata etiā Agnete officiū misse est. Me expectauerunt: ratio quare potest ex eius legenda haberi. Et nota q̄ de virginibus dicit quandoq̄ epistola. Confitebor tibi domine. eccle. lj. c. quandoq̄. Qui gloriatur. ij. Corinth. x. c. quandoq̄. Domine deus meus exaltasti. eccle. ij. c. quandoq̄. Sapientia laudabit animam: scilicet Sapien. xxiiij. quandoq̄. Sapientia vincit maliciam. Sap. vij. quandoq̄. De virginibus. j. ad Corinthi. vij. quandoq̄. Dominus possedit me. Prouerb. viij. cap. Alleluia. Et post cōmunio. Quinq̄ prudētes. Matth. xxv. c. Euangelium quādoq̄ dicitur. Simile est regnū celoꝝ thesauro abscōdito in agro. Matth. xxiij. c. quāq̄

doq̄. Simile est regnum celorum, decem virginibus Matthei. xxv. cap.

¶ De festo ꝛ officio dedicationis ecclesie. Cap. xlviij.

A festū dedicationis ecclesie et festo enīo. Oniam in pte prima dictū est qualiter ecclesia dedicāda sit. Restat vt hic aliqua de offō qō in festo dedicatiōis ecclesiarum dicit subijciamus. Festuz ergo illud solenniter ab ecclesia celebratur de quo in Joanne habetur. Facta sunt encenia. i. festa dedicationis in hierosolymis: ꝛ Jesus ambulabat in tēplo in porticu Salomonis ad cōfirmationē illi⁹ festiuitatis. de consdis. j. solēnitates. Et dr porticus salomonis: qz salomon solebat ibi orare: ꝛ ibi orauit i die dedicatiōis. Hoc ēt festū in veteri testō fiebat: vñ legit in primo libro. Macha. iiij. c. Elegit iudas Machabeus sacerdotes sine macula: ꝛ mundauerūt sctā. Ecclesia cū militās pōt mīdari: iz nō triūphās: ꝛ Augu. dicit in omelia sup ꝑdicto xbo. Facta sunt encenia. Illū diē quo tēplū dedicatū est iudei solēniter celebrant. Celebrauerunt aūt iudei encenia octo diebus: q̄re vī q̄ nos sll̄r festū dedicationis debemus octo diebus solēnizare: vt in ꝑdicto canō solēnitates. ℣. j. Sed mirū est quare octo dieb⁹ celebrauerint encenia. cū pascha ꝛ scenophegia non celebrauerūt nisi p septē dies tñ. vt de ipse. di. j. ℣. j. Ad hoc est rāsio: qz hec festiuitas specialr signifi cat eternā dedicationē in qua ecclia illa. s. aīa sancta ita deo dedicabit. i. copulabit vt non possit ad alios vsus trāsferri: qō erit in octaua resurrectionis ꝛ ideo in nouo testō habet hoc festū octauas. ¶ Hec ecclesia cōstruit in baptismate ꝛ in doctrina ꝛ in penitentia. Hic enī auditur securis ꝛ omnis generis ferramentum. id est omnia genera flagellorū ꝛ disciplinarum: scilicet in ecclesia militante que per tabernaculū Moysi significat. Tabernacula enī militātium sunt. Templum vero illud salomonis significat ecclesiā triumphantē in qua hec non audiunt. ¶ In maturinali officio dñr illi psalmi in quibus fit mentio de portis que speciaBdiebus dedicationis eccle. liter sunt timor ꝛ amor. sicut habet in psalmo illo. Dñi est terra. ibi. Attollite portas principes vestras ꝛc. Item illi in ꝗbus fit mētio de altari sicut in psalmo illo. Judica me deus ꝛ discerne ꝛc. Item illi in quibus fit mētio ō ciuitate vt sūt illi. Deus noster refugiū ꝛc. ꝛ magnus dñs noster. Item illi in ꝗbus fit mētio de atrijs ꝛ de portis: vt sunt illi. Quam dilecta tabernacula. ꝛ fundamēta eius in montibus sanctis. Sed queritur quare nunc dicitur psalmus ille. Domine deus salutis mee. ad qō quidā dixerunt q̄ tō qz ibi fit mentio de sepulcris sed hec rō nō valet: qz ibi nō fit mētio de talib⁹ sepulcris in quibus habitāt siue sepeliūtur corpora fideliū iuxta ecclesiam: sed de sepulcris malorum. vnde dicimus qō dicit ille psalmus eo q̄ est psalmus penitentialis. ꝛ specialr ibi de oratione habet que in ecclesia facienda est. Unde ibi dicit. Intret oratio mea in conspectu tuo. Dicit aūt dñs de ecclesia. Domus mea domus oratiōis vocabit. Octauus ℣o psalm⁹ est. Qui habitat in adiutorio altissimi. i. in ecclesia: quia ibi dicitur. Altissimuz posuisti refugiuz tuū: qz super omnes montes in vertice montium fundata est eccl'ia. Ultima vero antiphona: scz ad Magnificat in vesperis est pax eterna: qz ad hoc celebratur dedicatio vt dedicemur ꝛ habeamus illā pacez eternam. Per horas aūt dicitur capitulum illud. Vidi ciuitatē Apoc. xxj. c. ꝛ illud. Ecce tabernaculū: qō est ibidem ꝛ illud. Unusquisq̄ propriam mercedē. j. Corin. iij. ꝛ illud. Fundamentum aliud nemo pōt ponere. ad Cor. iij. Sane huic festo cōpetit q̄ Jacob vidit scalam ꝛ angelos ascēdētes ꝛ descendentes: id est totam ecclesiā vidit vna visione ꝛ erexit lapidem. id est Christuz qui est lapis in summo: ꝛ est lapis angularis ꝛ fundamentū qui omnia sustinet. Erexit in quā in titulū precontalē: memoriale ꝛ trisphalem fundens oleū desuper. Siquidē iacob. i. prelatus fundit oleū super lapidem: id est Christū ad ostendenduz eius christmata ꝛ idē propheravit iacob dicēs. Terribilis est locus iste: nō est hic aliō nisi domus dei ꝛ porta celi vere dñs est in loco isto ꝛ ego nesciebā. Terribilis est enim ecclesia demonibus propter dei similitudinē quam habet: ꝛ propter hoc ad missaz ē introitus. Terribilis est loc⁹ iste. Hcſi. xxviij. Sequit. ꝛ vocabitur aula dei. hoc posuit dñs Gregorius de suo: pro eo q̄ ibi paratus est deus exaudire sicut dixit dñs salomoni. iij. Regum. xij. Exaudiui orationez tuam ꝛc. Quare autem terribilis sit: ostendit in versiculo. Dñs regnauit decorez induit. s. in membris suis: ꝛ iō terribilis est ecclesia demonibus. In consecratione vero altaris est introitus. Dicit dñs sermones mei. Esa. xix. ꝛ xvj. Epistola sumitur de Apo. xxj. Vidi ciuitatem sanctam Hierusalem ꝛc. respon sorium est. Locus iste. s. ecclesia materialis sanctus est qz sanctificata est ad hoc vt ibi dñs exaudiat preces: ꝛ ideo prestat orantibus sanctitatem. Salomon enim orauit vt dominus orantes ibi exaudiret: ꝛ dominus dixit ei. Exaudita est oratio tua: hoc enī significatum est. iij. Regum. viij. ca. vbi Salomon dedicato tēplo ait. Quicunq̄ orauerit in loco isto exaudies in loco tabernaculi tui in celo: ꝛ cū exaudieris propitius eris. Alleluia est in quibusdam ecclesijs. O q̄ metuendus est. Hene. xxvij. c. euangelium vero est. Egressus Jesus. Luc. xix. ca. eo q̄ ibi hī. Hodie salus domui huic facta est. in ꝗbusdam tum ecclesijs legitur euangelium de Matheo in quo habetur. ꝛ non poterūt subuertere domum illam. Fundata enim erat supra firmam petram sequitur offertorium de verbis Dauid in paralipomenon. j. vltimo. ca. vel scōm alios sunt verba Salomonis. Domine deus in simplicitate cordis met letus obtuli vniuersa hec. Obtulerat enī sacrificia inestimabilia que significāt bonas operationes siue cogitatiōes ꝛ bona desideria que inestimabilia sunt ꝛ numero et pretio. ¶ Sequitur postcommunio. Domus mea ꝛc. Esaie. lvj. ꝛ Matthei. vij. ca. ¶ Nota q̄ si festum dedicationis ecclesie occurrerit in passiōe domini fit in sequēti hebdomada: si vero in festo ascensionis: de ascensione fiet officium: ꝛ officiuz dedicationis differtur. Salomon enim dedicauit templum duodecima die mensis: ꝛ decima die mensis occurrebat scenophegia: celebrauit autem dedicationem templi per septem dies ꝛ prorogauit scenophegiam vsq̄ post dedicationem.

Hene. xxviij.

D Expō missę.

¶ Explicit liber septimus.

¶ Incipit liber octauus.

¶ De compoto ⁊ kalēdario ⁊ pertinētibus ad illa. Pulcherrimus eīn est liber iste ⁊ clericis ⁊ laicis necessarius valde. Cap. j.

A Sacerdotes tenentur scire rōnē cōputi secundū Aug.

Quoniam sicut ait beatus Augustinus xxxviij. di. que ipsis. Sacerdotes compotum scire tenentur: alioquin vix in eis nomē sacerdotis cōstabit: sub quo verbo notitiā cursus tpis lume ac kalendarij intelligimus, qñ compotus est sciētia certificādi tps scōz solis ⁊ lune progressum. Idcirco ad simpliciū sacerdotū instructionē in hac octaua ⁊ finali pte de hoc aliqua clara compendio perstringemus: prout ad vsum ecclesie dignoscit ptinere. Dicit añ cōputus a cōputo cōputas: qz in ipso cōputādo procedimus mō qz in ipso cōputare doceamur: ⁊ est duplex cōputus. s. astronomicus seu philosophicus: ⁊ vulgaris seu ecclie.

B Añ dicat cōputus

C De anno mē se die hora ⁊ anni reliqs ptibus tempo ris.

C Astronomicus nil ad pſens. Vulgaris cōputus est sciētia distinguendi tps certa rōne: siue vero ꝑut hic sumit est ſm Tullij quedā quātitas moza motus rerū variabilis: cuius ptes decē esse dñr. s. annus mensis. septimana dies/quadrans/hora/punctū/mometū/uncia: ⁊ athomꝰ. Annꝰ cōtinet duodecim mēses ⁊ quinquaginta duas septimanas, ⁊ diē vnā: ⁊ trecentos sexaginta quinq; dies ⁊ sex horas. Mensis cōtinet quatuor septimanas vel paulo plus. Septimana septē dies. Dies quatuor quadrātes. Quadrans sex horas. Hora quatuor puncta. Punctum decem momenta. Momētum duodecim uncias. Uncia quadraginta septez athomos. Athomus inuisibilis est. Ā athomos grece indiuisso latine. Anni ergo solaris fere duodecima pars mensis est. Septimana vero est fere quarta pars mensis. Dies naturalis septima pars septimane. Quadrans quarta pars diei naturalis. Hora sexta ps quadrātis. Punctū quarta pars horę. Momētū decima ps pūcti. Uncia duodecima pars momenti. Athomus quadragesima septima ps uncie. Et est alia tpis diuisio. s. ꝑ euiſ/ꝑ etatē/ꝑ seculū/ꝑ lustrū: ꝑ olimpiadē: ⁊ ꝑ indictionē de qb; infra dicet.

D Triplex annus

Ceterū tria sūt tpa annoꝝ: siue triplex est annꝰ. s. solaris lunaris/⁊ magnus/de qbus preuidim; in hac octaua parte tractare que duas principales hz partes: in quarum prima agit de anno solari ⁊ de magno: in scda vero de lunari.

A De anni solaris diffinitione ⁊ de ptibus eius.

¶ Prima pars de anno solari incipit. Cap. ij.

In hac prima huius operis parte de āno solari tractatur: que in quatuor subdiuidit particulas. In quarū prima agit q̄d sit annus. De initio anni: de multiplicatione. De duodecim signis. De bissexto. De quatuor anni tpibus. De ieiunijs illorum. De solsticijs. De equinoctijs. De magno anno. De era. De olimpiade. De lustro. De etate. De seculo. De euo. ¶ In scda pte agit. de mēse. De kalēdis. De nonis. De idibus. Añ ⁊ qualꝰ dies denominenk. De diebus egyptiacis ac caniculatibus. ¶ In tertia agit de septimana: ⁊ q̄ sit lra kalēdarū cuiuslibet mensis. In q̄ die septimane quilibet mēsis incipiat. ¶ Et de literis dñicalibus. De regularibꝰ solaribus. De cōcurrentibus. Et de indictiōe. In quarta agit de die. De momēto ⁊ de hora. Occasiōe hore annectit de quātitate lucentium horarum noctis.

¶ Quid sit annus solaris. Cap. iij.

A Diffinitio anni solaris.

Annus est solis anfractꝰ cū pactis trecētis sexaginta quinq; diebꝰ ad eadē loca syderū redit. Dicit ergo annꝰ: qz mēsib; in se recurrētibꝰ voluit ꝙban qō est circum: ⁊ eo eis: qsi circulariter rediens. Añ ⁊ annus ꝺz quasi annulus. i. circulus: eo ꝙ in se redit. vñ Virgilius. Atq; in se sua ꝑ vestigia voluit annꝰ: ⁊ ob hoc ante inuētas lras: sic apud egyptios annus indicabat: pingebāt eīn draconē caudā suā mordētē: qz i se recurrit: ⁊ sic adhuc a q̄busdā ſgurat. Alij ānſi ab innouatiōe dicūt: semp eīn renouat. Annus ſm diuersos diuersa hz initia: qñ arabes ⁊ egyptij illū incheoāt post solstitiū estiuale. s. a septēbꝛi: ꝓ eo ꝙ legit arbores i ꝑncipio mſdi fructū habuisse: ⁊ qz hoc in septēbꝛi ꝙtingit: putāt tūc mūdū factū fuisſ sentōz ibi incipiunt annū. Numa vero pōpilius ⁊ romani annū a ianuario inceperūt: ꝓ eo ꝙ tūc; vꝰ paulo añ sol nobis incipit appropinquare. Judei a martio icēperūt: qz in eo ꝺditus est mūdus: ⁊ iō ꝺz ꝙ decimus octauus dies eius est ꝓmꝰ dies scli quos oēs quo ad aliā cōputiſte imitant: ipſi nāq; a septēbꝛi incipiūt ſ'lares lunares: ⁊ embolismos ⁊ epatas: ⁊ oēs annos lunares. A ianuario xō inciꝑūt aureū numex: ⁊ q̄sdā lras dñicales: a martio regulares solares cōcurrētes: ⁊ quasdā lras dñicales: prout in scda parte apparebit. Sane quidam moderni ob reuerētiā saluatoris ꝓputāt annos a natiuitate eiꝰ. Alij xō ab ab eiꝰ icarnatiōe. i. a ꝺce ptione btē Marie: qñ illa dixit. Ecce ancilla dñi ꝛc. statim eīn fuit xps hō ⁊ plenꝰ spū sctō. Annoꝝ alius est naturalis/alius vsualis/aliꝰ legitimꝰ/alius emergēs/aliꝰ solaris/alius magnus/alius olimpias/alius lustralis/aliꝰ indictionalis/aliꝰ iubileꝰ/aliꝰ benignitatis/aliꝰ eternitatis ⁊ q̄lē.

C Annoꝝ diuersa noia.

¶ Annꝰ naturalis est cū luna soli opponit: vñ sol eclipsim patit. ¶ Usualis siue ꝑtalis est ꝙ ſmvsuz hoim sumit initiū: ꝺz a ianuario vsq; ad seq̄ntē ianuariū. ¶ Legitimꝰ siue cerimonialis est ꝙ ꝓputatur ſm lunatiōes ab aprili vsq; i aprilē. Aprilis eīn est ꝓmꝰ mēsis apud hebreos. ¶ Emergēs est ꝙ aliq̄ magnū iudeis vl'alijs ꝙtingit: a quo facto illiꝰ memoriā annū incipiūt ꝓputare. s. a quouis die. ¶ Annꝰ solaris est ꝑcussū ꝙ quo circuit sol. xij. signā zodiaci: quē circulū facit vt ꝓmiſſum est in ccc. lxv. diebꝰ ⁊ fere sex horis: fere dixi ꝓpter q̄dam momēta q̄ adiciunk sicut infra dicet. Ide añ sex horę de q̄rto i quartū annū faciūt vnū diē naturalē bissextilē: ⁊ annꝰ iste cōis est ofb; gētibꝰ ⁊ incipit q̄libet die ⁊ qualibet die finik trāſactis ꝑdictis diebꝰ: ⁊ iste pōt etiā dici naturalis. ¶ Signa vero ꝑdicta sunt ista. Aries/thaurꝰ/gemini/cācer/leo xgo/libra/scorpio/sagittarius/ capricornꝰ/aquarius ⁊ pisces: vñ xſus. Hec sunt signa poli q̄ semp sunt via soli. Est aries/thaurꝰ/gemini/cācer/leo xgo. Libraq; scorpio/chirō/capricornꝰ vnula pisces. Et nota ꝙ celi habitatio stat circulos distincta zonis. Zone añt ipse sunt qnq; q̄ ideo zone vt circuli appellank qz i circūductiōe sphere existūt.

D Signa zodiaci.

zodiacus añt circulꝰ est q̄ ex linearum qnq; angulis ⁊ ex vna linea cōstat. Rursus zodia grece dicit animal siue signū latine: ide zodiacus ꝺz añal seu signifer circulꝰ ex eo ꝙ in medio firmamēti sūt. xij. signa ꝑ trāſuersum posita equaliter ꝑ circulum distincta q̄ formis ⁊ noibus añalium deſignat: quia sol intrās in illas ꝓprietates añaliū quodāmō sortit: vel qz stelle in signis diſpoſite sunt añaliū figuris. Signū añt ꝺz. xij. pars zodiaci: sol quidē ītrat in aliq̄ ꝺ predictis signis quolibet mēse in. xv. kalen. ſm ecclesiam. vñ in martio intrat in arietē xv. kalen. aprilis. in aprili intrat in thaurum. xv. kalen. maij. ⁊ sic per ordinem mensiū ⁊ signorum.

Aries

¶ Primū igit signū est aries in q̄ sol ꝺz esse factꝰ i quo signo est sol circa principia veris sic dictus: qz sicut aries est añal retro debile habens aliq̄ ꝺ roborīs: sic postrema solis illo tpe debilia sūt frigore eius fortitudinem minuente anteriora xō q̄ estatē respiciunt aliq̄ ꝺ fortitudinis. i. caloris hñt vel sicut aries in hyeme cubat in latere ſinistro: i xe añt ꝺcipit cubare in ꝺxtro: sic sol añ illud tēpꝰ morak i ſinistro latere firmamēti. s. i meridie. tūc xo intrat lat' ꝺxtrū. s. xſus aq̄lonez. Antiq̄ hoc signū, ꝑpter amorem iouem vocauerūt in cui' capite q̄ simulachra faciūt arietis cornua fingunt.

Thaurus.

¶ Scōm signū est thaurus: sic dictū: qz sicut thaurus fortior est ariete: sic fortioris est efficacie sol i illo tpe quo ad nos ꝙ in precedenti. veruntū ante est efficacior ꝙ post: sicut thaurꝰ ante fortior est ꝙ retro. Antiq̄ ideo thaurū inter sydera in honorez iouis collocauerūt: qz ille fabulose fingit in bouē ꝓuersus qñ europam trāſuexit.

Gemini.

¶ Tertiū gemini sic dictū qz illo tpe vis solis geminat. incipit eīn esse caliꝺ ⁊ siccus effectiue vel qz tunc ꝓcipue res geminank. i. multiplicank: aues eīn ⁊ añalia fetus ꝓducunt: vel, ꝑpter geminos siue duos gradus q̄ bus sub illo signo magis ꝙ sub alio sol eleugtur a terra. Antiq̄ añt hoc signū gemini vocauerūt ꝓpter castorem ⁊ pollucē q̄s post mortem inter notissima sydera ꝓstituerūt. ¶ Quartum cācer sic dictum qz cācer est animal retrogradū: ⁊ sol tunc retrogradit discedēs a nobis cū ꝓꝰ appropinquauerit nobis. Quintum leo sic dictū qz leo est añal crudele ⁊ semp febricitās sic ⁊ tps illud crudele et generās febres. Rursꝰ qz hercules leonē fortissimū in grecia occidit: ideo, ꝑpter suā ꝺxtrē hūc inter. xij. signa statuerūt.

Cācer

Leo

¶ Sextū virgo qz sicut xgo nil generat sic tps illud sterile nil noui generat: generata tū matureſcere facit: est eīn tēpus canicularij diei. ¶ Septimū libra sic dictū est ab eq̄litate mēsis ipſius: qz sole ibi existēte dies ⁊ nox eq̄ pōderata est: q̄ tūc est eq̄noctiū autūnale. ¶ Octauuz est scorpi': sicut eīn scorpi' venenosus est ⁊ pūgit: sic ⁊ tps illud morbosum est, ꝓpē inequalitatē aeris: est enim mane frigus pūgens ⁊ in meridie calor vrens ¶ Nonum sagittarius sic dictū qz vernatio q̄ per sagittarios fit plerūq; tūc exercet: vel ꝑpter fulgura q̄ tūc sepe cadunt q̄ tralici sagittas vocant. ¶ Decimū capricornꝰ: sicut eīn capricornꝰ in abruptis mōtibꝰ siue in excelsis ꝑcipitijs pascitur. sic sol tūc est in altissimo gradu xſus meridiē: vel sicut capricornus mōtes solet ascēdere sic sol tunc ad nos ascendere incipit. Rursus antiq̄ capricornꝰ figurā inter sydera fin xerūt, ꝑpter capraꝝ tonis nutricem cuius posteriorem partem corporis ī piscis effigiē formauerūt vt pluuias deſignarēt quas plerūq; idē mēsis in extremis solet habere.

Libra.

Scorpius.

Sagittarius

Capricornꝰ.

¶ Undecimū est aquarius sic dictū qz tēpus illud aquis ⁊ vētis abūdat. ¶ Duodecimū est pisces: qz sicut pisces est añal aquaticū sic ⁊ tēpus illud propter multas pluuias aquaticū est: vl' qz tūc aquis resolutis est tps piscatiōis. Uerum licet sicut patet ex ꝓmiſſis signa equalia sint ſm astronomicos eccl'ia tñ illa nō ponit eq̄lia: nā q̄nq; plures dies sunt in vno signo ꝙ in alio cū vnus mensis plures dies habeat ꝙ alius: vñ plures erūt gradus vnius alterius signi. Hoc añt ꝺz q̄ sol motu suo transit in zodiaco die naturali. Ex iā dictis facile sciri pōt in quoto gradu alicui' signi sit sol quocūq; die. ¶ Dozo dies bissextilis de qua dictū est ꝺ bissextilis ſm philosophos: q̄si ex bisse momentoꝝ collecta qō sic poterit cōprehēdi. Sol eīn in quolibet signo morak. xxx. diebus: ⁊ xxx. triētibus horarū: ⁊ xxx. bisse momentoꝝ: ⁊ triēs est tertia pars alicuius rei ꝓstantis ex tribus partibus. Bisse xo sunt due ptes: sed mutiplicatis duodecies. xxx. diebus habemus. cccl x. dies. xxx. trientes horarū cōſtituūt. x. horas q̄ multiplicatis duodecies faciunt. v. dies. xxx. bisse momentoꝝ ꝓtinēt viginti momēta ⁊ ita duo pūcta: sed multiplicatis duodecies duobꝰ pūctis habemꝰ sex horas ex bisse momētoꝝ collectas q̄ de quarto i quartū annū ꝓstituunt vnū diē q̄ ꝺicit bissextilis. ¶ Rursus ꝛ Isidorū ꝑ singulos annos crescit pars quarta assis: ac vbi quarto anno assis ꝓpleta fuerit bissextū vnū facit: ⁊ ideo ꝙ quatuor annos vnꝰ bissextilis adiecꝰ est. Dictus eīn est ſm eum bissextus: qz bis sextes ducꝰ assem facit qō est vnꝰ dies. In quo loco kalēdarij pont debeat illa dies his xſibus cōtineк. Bissextū sexte martis tenuere kalēde. Posteriori die celebrāt festa Matthie. Hoc est dicere ꝙ in illa litera vbiꝺz in kalēdario. vj. kalē. martij ꝺz pont dies bissextilis: ⁊ tūc stamꝰ siue sedemꝰ duobus diebus sup illa litera: ⁊ festū scti Matthie qō ꝺberet illa die celebrari: celebrāt tñ i sequēti: ita tamen ꝙ inter ipm festum ⁊ vigiliā nullum sit medium: extra de ꝺb. sig. q̄suit. non interest tñ vtrū ipm festū in prima vel in scda die predictaꝝ duaꝝ celebrēt: hz regiōis in hoc cōsuetudo seruet. Isidorus dicit ꝙ a sexto noñ. Martij vsq; in diē kal. Januarij. lune cursu bissextꝰ apponit atq; ide detrahitur. Si añt volumꝰ scire qñ sit annꝰ bissextilis: debemꝰ diuidere annos dñi ꝑ q̄tuor quotiēs possumus ⁊ si nullus superauerit tūc erimꝰ in anno bissextili: si añt aliqs remāserit tūc nō erit bissextus. Añ xſus. Anni diuisi dñi ꝙ quatuor eq̄. Mōstrāt bissextū qua rōne sciās. Hoc añt verū est ſm illos q̄ diuiꝺūt annos dñi incipiēdo a natiuitate vel a Januario: nō ſm illos q̄ incipiunt ab incarnatiōe. Alia etiā doctrina ad inueniēdū bissextū ponek infra vbi de ꝺcurrentibus agek. ¶ Tēpora siue ptes anni solaris sūt quatuor. s. ver: estas: autūn⁹: hyēs vt ꝺctū est in. vj. parte sub quarta feria tertie hebdomade aduēt⁹. Dicta añt sunt tpa a cōionis tēperamēto eo ꝙ inuicē seu humoze: sicitate: calore ⁊ frigore ꝓtēperēt. hec ⁊ curricula dicunt: qz nō fiāt sed currūt. Ucr ꝺctū est qz viret. Estas ꝺz ab estu. i. caloze: inde estas q̄si vsta ⁊ arida. Autūn⁹ a tēpestate vocak q̄n folia cadūt ⁊ oia matureſcūt. Hyēs ꝺz rōne hemiſpij: qz tūc sol circulo

A Initiū anni secundū diuersos.

B

C

D De bissexto.

E De quatuor tēporibꝰ anni.

Universidad de Pa

voluit bzeuitat. vñ ⁊ hoc tps bzuma ðr qſi brachiꝫ id ē bzeuis: vel a cibo: qr tūc maior ē veſcēdi appetit⁹: edacitas eſt grece bzuma appellat. Principia aūt partiū anni ſm eccleſiā his verſibus cōtinentur. Feſtū clemētis hyēs caput eſt oziētis. Cedit hyēs retro cathedrato Simōe Petro. Ver fugat Urban⁹: eſtatē Siphorian⁹. Jd tibi qđ reſtat autūni tpa pſtat. Hoc eſt dicere feſtū Clemētis qđ ē vj. Kal. Decēbzis eſt principiū hyemis ⁊ durat vſq; ad feſtū cathedre ſcī Petri: tūc incipit ver ⁊ ſtud feſtū eſt. viij. Kal. Martij. ⁊ ver durat vſq; ad feſtū ſcī Urbani: qđ ē viij. Kal. Junij: tūc incipit eſtas: ⁊ durat vſq; ad feſtū Siphoriani qđ eſt. viij Kal. Septēbzis: tūc incipit autūn⁹ ⁊ durat vſq; ad feſtū Clemētis in quo incipit hyēs. In his quatuor partib⁹ anni triduana ieiunia celebzam⁹: et ideo ieiunia quatuor tēporū appellant. Jeiunium veris ē ī pria ſeptimana quadrageſime. ſ. in quarta feria poſt cineres. Jeiuniū eſtatis eſt ī pria die mercurij poſt pēth. Jeiuniū autūni eſt ī tertia die mercurij Septēbzis. ſ. ī quarta feria poſt feſtū ſcte crucis. Jeiuniū hyemis eſt in ḡrta feria poſt feſtū btē Lucie, qut ibi dictū eſt vñ Xſus. Vult crux Lucia cineres carismata dia. Ut det vota pia quarta ſeqns feria. ¶ Fiūt aūt hec ieiunia in. iiij. feria qr in. iiij. feria xps a iuda tradit⁹ eſt: ⁊ ī ſexta feria qr in ea crucifixus eſt: ⁊ in ſabbato qr tunc apoſtolorum triſtitiā de nece ſaluatoris repzeſentam⁹: nā ſi ꝓpatimur ⁊ ꝓregnabim⁹. de cōſe. diſt. iij. ieiunia. c. ſabbato. ¶ Aduēt⁹ aūt dñi quādo celebzet dictum eſt in ſexta parte ſub tit. de aduētu. Adhuc ī anno ſolari ꝓtingūt duo ſolſtitia ⁊ duo eqnoctia. Solſtitia ī eſtate ⁊ in hyeme. Eqnoctia in vere ⁊ in autūno. Eſt aūt ſolſtitiū maxīa ēqualitas diei ⁊ noctis: ſiue ingreſſus ſolis in capzicornū vel cācri: ⁊ dr ſolſtitiū quaſi ſolis ſtatio: eo qr tūc ſole ſtante creſcūt dies vel noctes. Equinoctiū eſt maxima diei ⁊ noctis equalitas: qr tunc equali ſpatio horarū ꝓſiſtit: ſiue ingreſſus ſolis in ariete vel libzā. Vbi aūt ſit locus ſolſtitioꝝ ⁊ eqnoctioꝝ his xſtib⁹ ꝓtinet. Solſtitium decimo xp̄m ꝓcit atq; Joānē. Equa crucis feſtū dat tpa martis ⁊ id⁹. Hoc eſt dicere qr ſolſtitiū hyemale eſt ante natiuitatē xp̄i. x. dieb⁹: vcz. xviij. Kal. Januarij: quo tpe ſol incipit altiores circulos petere: ⁊ ſolſtitiū eſtiuale ē ante natiuitatē Jo. bap. tot dē dieb⁹: vcz. xviij. Kal. Julij: quo tpe incipit ſol ad inferiores circulos remeare. Vñ eſtiualis ſolſtitiū dies maxim⁹ ſicut ⁊ hyemalis dies minim⁹ inuenit. Sz ſm egyptios hyemale eſt. xij. kal. Januarij ſm grecos. ix. kal. Eſtiuale xo ſm egyptios. xij. kal. Julij. ſm grecos. ix. kal. ¶ Jtē in feſto crucis vl ſm alios. xij. Kal. octobzis eſt eqnoctiū autūnale: ⁊ vbi dr ī kal. id⁹ martij vl ſm alios. xij. kal. Aprīl. eſt eqnoctiū vernale. Olim eñ ann⁹ ī duas partes tm̄ diuidebat. ſ. eſtuale ⁊ hyemale ſolſtitiū ⁊ ī duo hemiſpheria. Magnus aūt ann⁹ cōpletur reuerſis planetis omnibus ad loca ſua creatiōis qđ fit annis nō pauciozibus. ccccc xxx. Iſidan⁹ xo ann⁹ erit oīb⁹ ſtellis ad pria loca reuerſis qđ fit demū poſt. xv. milia annoz. Magiſter dr in hiſtoria Geñ. vbi agit de edzietate Moſi qr magn⁹ ann⁹ ꝓplet p circulationē ſexcētoz annoz. ¶ Era qua vtunt hiſpani ſingulozm annoz eſt ꝓſtituta a Cęſare Auguſto qñ ad primū cēſum ozbē deſcripſit. Dicta ē aūt era ab ere ex eo qđ oīs ozbis ei reddere ꝓfeſſus eſt reipublice Romanoz. Pzi⁹ aūt fuerūt dictiōes poſtea ere. ¶ Olī pias ꝓſtituta ē apud grecos ī Elide ciuitate: alijs a gētib⁹ agonē ⁊ qn̄quēnale certamē: quatuor me dijs annis vacantibus: ⁊ ob hoc tps elidij certaminis olimpiadē vocauerūt: quadrīēnio ī vna olimpiade ſupputato. ¶ Luſtrū ē pēthesiz. ī. qn̄quēniū nō qnto anno dr cōdi pp olimpiades a Romanis nōdū eñ erāt cōſules neq; ere: qn̄quēnale qđē tps ī ſic vocatum eſt: qr cēſu p qn̄quēnium in republica pacto vbs Romana luſtrabat. ¶ Apud Romanos eſt ann⁹ indictiōalis q̄ ter qn̄os ꝓtinet ān⁹ vt infra dicēt ꝓmiſſum eſt. ¶ Apud hebzeos ē annus iubileus. ī. remiſſiōis q̄ ſeptenis ꝓpletis annoz hebdomadib⁹ celebzab⁹: de quo dictū eſt in. vj. parte ſub ti. qn̄quageſime. ¶ Apud xp̄ianos ē annus benignitatis ⁊ gr̄e: in quo xp̄s venit ⁊ nos ſola benignitate redemit. ¶ Apud ſctōs ꝓphētas eſt ann⁹ eternitatis ⁊ glōie: i quo exultabūt ſcti ī gḷia ſine fine. ¶ Rurſus ſcla gñationib⁹ ꝓſtāt: ſic dicta: qr ſequunt abcētib⁹ eñ alijs alij ſuccedūt. ¶ Hoc tps qđā qn̄quageſimuz annum dicunt quē hebzei iubileum vocāt vt iā dictum eſt. Et ob hāc cauſam hebzeus ꝓpter vxorē ⁊ liberos amās dñm ſuum aure pertuſa ſeruitio ſubiugatus ſeruire iubetur in ſcl'm. ī. vſq; ad annū qn̄quageſimū. Etas autē plerunq; dr ꝓ vno anno ⁊ ꝓ ſeptē ⁊ ꝓ cētum ⁊ ꝓ quouis tēpore. Vñ ⁊ etas eſt q̄ de multis ſcīs inſtruitur: ⁊ ī o dicta eſt etas quaſi euitas: qr ſlītudo eui. Nā euū eſt etas ꝓpetua: cui⁹ neq; initium neq; finis noſcit. Deriuatū eſt aūt euū ab eouas qđ apud grecos aliqñ ꝓſcl'o: ⁊ aliqñ ponit ꝓ eterno. Propzie xo etas duobus modis dr: vcz hoīs ſicut in ſanctia iuuētus / ſenectus aut mūdi: cuius ꝓria etas eſt ab A dā vſq; ad Noe. Secūda a Noe vſq; ad Abzahā. Tertia ab Abzahā vſq; ad Dauid: ⁊ q̄ ad Abzahā. Tertia ab Abzahā vſq; ad Dauid: ⁊ quarta a Dauid vſq; ad tranſmigratiōē Jude in Babyloniā: q̄nta de Juda vſq; ad aduētū ſaluatoris in carne: ſexta q̄ nūc agit vſq; quo mūd⁹ iſte finiat. Q̄ aūt ſunt anni ab origine mūdi dictū eſt in ſexta parte ſub tit. de ſeptuageſima.

Olim pias.

Indictiones.

Annus iubileus.

Etas.

¶ Incipit. ij. ps: ⁊ prīo de meſe. Cap. iiij.

De mā ſe quid ſit ⁊ vñ dicat.

Dicto de anno ſequit videre de meſe. Eſt aūt meſis ſpaciū tpis: quo a Phebo phebe recedēs eidē ꝓpleto ſuo circulo ſociat. Et dr meſis a meſurādo: eo q̄ annus per meſes meſurat: vel a mene qđ eſt defectus eo q̄ lu na ſingulis meſibus viſu deficit ab humano. Vel ſm Iſidoꝝ a mane grece qđ eſt luna latine. Apud ſm Iſidoꝝ a mane grece qđ eſt luna latine. Apud grecos eñ meſes legitimi nō ex ſolis circulo: ſz ex lune curſu cōnumerant: qđ eſt de nona ad nonā. Diuidit aūt ann⁹ p. xij. meſes: qr ſol pagrādo zodiacum. xij. circuit regiones ſignoꝝ. Et in his. xij. meſibus cōmozat. Romul⁹ tñ voluit tm̄ decē eſſe meſibus cōmozat. Romul⁹ tñ voluit tm̄ decē eſſe meſes in anno incipiēs a Martio qđ Marti deo belli qđ patrē ſuū eſſe putabat dedicauit. Unde Ouidius in. j. faſtoꝝ. Tempora digereret cum cōditor vrbis in annū. Inſtituit meſes q̄nq; bis eſſe ſuos. Sz Numa pōpilij⁹ vidēs q̄ annus nō bñ. x. meſib⁹ ꝓplebat: ſupaddidit duos ꝓncipio. ſ. Januariū ⁊ februariū. Januari⁹ dr a ianua. lxxvj. d. Jānuarius.

Bi Annꝰ diuidi⁹ tur per xij. meſes.

¶ Qua vero die vel qua feria q̄libet meſis ītrat iā ſub titulo de ſeptimana dicēt. ¶ Sancī quolibet meſe ſunt tres dies celebres: q̄ ſoli ꝓprijs noīb⁹ noīant: ⁊ ab eis ceteri denoīant. ſ. Kalende none idus quos romani pp dies feſtos vel pp officia magiſtratuū inſtituerūt. His eñ dieb⁹ in vrbib⁹ quietabāt. de ꝓſe. diſt. j. ſi q̄s. Kalēde ſunt primi dies meſis dicunt q̄ſi colēde: qr tūc ſemp erat feſtū Junonis. Vñ Ouid. Dedicat Auſonias ſaturnia Juno kalēdas. Vel qr tūc a Roma. pplo ꝓcipia meſis celebzabāt: ſicut ſit ab hebzeis. xxvj. q. vlt. nō licet. ⁊. c. ſe. vñ Ouidi⁹. Salue feſta dies meliorq; reuertere ſemp. A pplo rerū digna potēte coli. Ait dicunt a kalo qđ eſt voco. Primo nāq; die meſis ꝓco de morte pplm ad nūdinas vocabat: clamās totiēs kalo quot dies erāt vſq; ad nonas: ⁊ iō pluraliter kalēde a plurib⁹ vocationib⁹ vocabāt: vl a kalo qđ eſt bonſi omē p totū meſez habēdū. xxvj q. vl. nō obſeruetis: tūc eī ſibi mutuo encenia trāſmittebāt. Mone xo ſunt q̄tuor vel ſex dies in quo liber meſe q̄ ſequūt poſt kalēdas ⁊ dicunt a nūdinis quaſi nūdine: qr tūc Roma. nūdinas colebāt. Jdeo aūt in aliquo meſe erāt none ſiue inchoatio nūdinaꝝ in die. v. ⁊ in aliquo in die. vij. ne ḥdones certū tps ad nūdinādū mercatorib⁹ haberēt: vel di cunt none a nonis: qr ille dies non⁹ erat aſi idus vel a non: qr tunc nullum fiebat feſtum: vñ Ouid. Monarū tutela deus erat. Idus xo ſunt octo dies q̄ ſequunt poſt nonas. Eſt aūt idus ſemp in. xiij. vel. xv. die ſm q̄ none precedunt. Si eñ meſis hz q̄tuor nonas id⁹ eſt ī. xv. die. Si aūt ſex nonas id⁹ eſt in. xiij. Q̄ aūt ꝓciliū Antiochen. xvij. diſ. ꝓpt dicit q̄ idus eſt in die. v. hec alia ꝓſideratiōe dicit ⁊ dicunt idus quaſi diuiſio qr tūc fiebat diuiſio nūdinaꝝ: vl qr ī tribꝰ fit diuiſio meſis: dicit aūt idus ab iduos. ī. ſeparatus. vñ vidua dr quaſi idua. ī. diuiſa. Pleriq; latinoꝝ putāt idus dici ab edēdo: eo q̄ hi dies apud veteres epulares eſſent. Dies autē q̄ ſequunt ſtatim poſt kalē. ita denominant. Si eñ eſt meſis q̄ habet quatuor nonas debem⁹ dicere ī kalēdario ſtatim poſt kalēdas. iiij. nonas. Intertio. iij. nonas. in quarto prīdie nonas. in q̄nto xo nonas dicim⁹: vt prz in ianuario ⁊ ſimilibus. Si xo eſt meſis q̄ habet ſex nonas debem⁹ dicere ſtatim poſt kalēdas ſexto nonas. in tertio die q̄nto nonas: in quarto. iiij. nonas: in q̄nto. iij. nonas: ī ſexto prīdie nonas: in ſeptimo nonas vt prz in Martio ⁊ ſiſtibus. Dies aūt q̄ ſequunt poſt nonas ita denoīant: in quolibet meſe. viij. idus. vij. id⁹. vj. id⁹. v. id⁹. iiij. id⁹. iij. id⁹. prīdie id⁹: ⁊ idib⁹: ſicut hec apparēt in kalē. manifeſte. Dies xo q̄ ſequūt poſt idus denominant ⁊ a kalē. meſis ſequentis hoc mō. Januarius hz. xxxj. dies: de iſtis accipe vnū p kalē. ⁊. viij. p idibus. ⁊. iij. p nonis: ⁊ ſic remanēt tm̄. xvij. adde ergo iſtis. xvij. dieb⁹ kalē. ſiue die kalēdarū ſequētis meſis: ⁊ ſic erunt. xlv. Vñ in meſe ianuario debemus dicere ſtatim poſt idus. xix. kalē. februarij: ī ſequēti die. xviij. kalē. ⁊ ſic q̄ ordinē vſq; ad finē meſis ſep minuēdo. ¶ Nota tñ q̄ dicit prīdie idus ⁊ prīdie nonas ⁊ prīdie kalē. ⁊ nō ſcdo: qr ſcdo dicit a ſequor: ſed illa dies non ſequitur: ſed precedit. ¶ Et exponit hec prepoſitio pre. ī. ante vel prius: vñ prīdie quaſi priori die: ſiue pre. ī. ante die. ⁊ cū dicit. iij. nonas intelligit. iiij. dies ante nonas ⁊ ſic de aliis. Quot autē dies denominenē a nonis: quot ab idib⁹ ⁊ quot a kalēdis oīm meſiū his xſtibus continetur. Sex nonas mai⁹ october iuli⁹ ⁊ mars. Quatuor ai reli q̄ tz id⁹ q̄libet octo. Jan⁹ ⁊ auguſt⁹ denas non aſcq; decēber. Juli⁹ october mars maius cpta decēq;.

Junius aprilis septēber ⁊ ipe nouēber. Ter senas retinēt: februsq; his octo kal'. hoc ē dicere q; maio october Julio ⁊ martio habēt dies. xxx. p nonis: ꝫ reliqui mēses habēt trigīta uno. Et qutliber mensis hz octo dies p idib⁹. Itē q; ianuarius augustus ⁊ decēber habēt. xix. dies p kal'. Julius uerro martio october ⁊ maio habēt. xxij. iuni⁹ aūt aprilis septēber ⁊ nouēber hūt. xviij. Februari⁹ hz. xvj. ⁊ si fuerit bisextus sup̄addit ei unus. ¶ Illud aūt notādū q; ꝫ quolibet mēse fūt duo dies egyptiaci. i. ab egyptijs depicti. est. in egypto eīm erāt q̄dā astrologi q; quasdā cōstellatiōes nociuas humanis actib⁹ in illis diebꝫ inuenerūt ideoq; illas notas cē hoīb⁹ voluerūt: tū illarū constellationū puncta scire pp errorē nr̄i cōpoti nō ualemus: vel forte inuenerūt illos dies būt cōstellatos ⁊ iō eos in calēdario notauerūt vt in illis diebus potius q; in alijs actib⁹ insistatur: quoꝝ errorez ne eccl'ia sequi videatur a talibus cauet. Vel dūr egyptiaci fm quosdā: qr dīs in illis diebus peussit egyptios nouē plagis Quotus aūt sit dies egyptiacus a principio vel a fine mēsis his versibus cōtinet. Augurior decies audito lumīe clāgor. Aiquit olēs abies coluit colꝰ excute gallū. In his versibus sunt. xij. dictiones xij. mēsibus seruiētes: prima p̄mo: scōa scōo: ⁊ sic p ordinē sumpto initio a ianuario: ita q; quota die erit prima litera prime syllabe alicuius istarū dictionū in alphabeto: totus erit dies egyptiac⁹ in illo mense cui seruit illa dictio cōputādo a. mēsis principio x̄us finē. Itē quota erit prima lr̄a scōe syllabe in alphabeto tot⁹ erit dies egyptiac⁹ in illo mēse cui seruit illa dictio cōputādo a fine versꝰ p̄incipiū. x̄bi gr̄a. Augurior est p̄ma dictio ⁊ seruit p̄mo mēsi. s. ianuario. au est p̄ma syllaba: ⁊ a est prima lr̄a ipsi⁹ syllabe: ⁊ est prima ī alphabeto: ergo dies p̄ma ianuarij ē egyptiaca. Itē gu est scōa syllaba: ⁊ g est prima lr̄a ipsi⁹ syllabe: ⁊ g ē septima ī alphabeto: ergo septim⁹ dies ianuarij numerādo a fine versus principiū est egyptiac⁹: ⁊ sic in alijs. hoc obseruato q; in hoc loco ꝫ litera nō ponat. Quilibet aūt p̄missoꝝ dierū ꝑpter unicā, horā̄ sui denoīatur egyptiacus: de hoc dictū ē in fine opis.

¶ De diebus vero felicib⁹ vel infelicib⁹ quos q̄dā astrologi notauerūt ī p̄ti opusculo nō agit qr ecclesia p̄hibet fidē talibus adhiberi. xxxvj. q. vlti. nō obseruetis. ⁊. c. q̄ estimaret. ⁊. c. se. In q̄busdaz quoq; mēsib⁹ sunt q̄dā dies q̄ caniculares dicunt a cane vel canicula stella sita in frōte leonis ⁊ ante genua thauri: q̄ estiuis mēsib⁹ est in medio cētro celi: ⁊ dū sol ad eā ascēderit cōiūcta cū sole vel ei ꝑ xima duplicat calo: ipsi⁹ ex quo dissoluunt corpora ⁊ vaporāt: vñ vocāt canis qr corpora morbis afficit ⁊ sunt septuagintaduo dies in q̄b⁹ ꝑpter tpis crudelitatē ⁊ caloris solis intēperiē malū est minui sanguinē ⁊ potionari. Q̄ aūt illi dies ī cipiāt ⁊ finiāt his versib⁹ cōtinet. Incipiūt iulij p̄dicti caniculares. Et p̄die nonas septēb. fine resultāt. fm aliquos vero incipiūt. xiij. calen. augusti.

¶ De septimana. Cap̄m. v.

Quid sit septimana: vñ dicat.

Sequitur de septimana. Mēpe cōtinet septimana septē dies naturales quorum repetitione ⁊ menses ⁊ anni seacula peragūt: ⁊ hec apud grecos hebdomada: ꝫ apō hebreos sabbatū appellat: ⁊ dicitur septimana a septem ⁊ mane quasi septē ⁊ mane: pars ꝑ toto. s. mane pro tota die: vel a septē ⁊ manet: qr manet p septē dies vel dicit septimana quasi septē lucce. nā mane lux est fm Jsido. idē etiā sparsū vocat hebdomada abepta grece qō ē septē ⁊ deos qō est dies vel modus qō est mēsura: ⁊ fm hoc hebdomada est cōmuni⁹ nomen q; septimana. vñ Daniel. ꝑost septuagīta hebdomadas ⁊c. ⁊ sumunt ibi hebdomade annoꝝ id ē septuagies septē anni. Septimane autem ne queūt habere certa nōa qr neq; habēt certa initia. Singulis nāq; annis variant ꝑpter vnū vel ꝑpter duos dies. qui quandoq; sunt sup integras septimanas. ¶ Oēs aūt dies septimanarū inserti sūt septē primis lr̄is alphabeti. itē dies fm gentiles denoīant a planetis. Primus a sole q̄ princeps est oīm syderū: sic ⁊ idē dies caput est ceteroꝝ dierū. Scōs a luna q̄ ⁊ splēdore ⁊ magnitudine soli ꝑxima est ⁊ ex eo mutuat lumē. Tertiꝰ a stella martis q̄ vesper vocat. Quartꝰ a stella mercurij quaz quidā cādidū circulū dicūt. Quītus a stella iouis quā phaetontē aiūt. Sextꝰ a stella veneris quā luciferū asserūt: qr inter cūcta sydera plꝰ lucis affert. Septimus a stella saturni q̄ sexto celo locata triginta annis ferē explere cursum suū. de hoc dictū est in ꝑmio. viij. ptis. ¶ Sed querit quare dies nō ita ordinant in septimana sicut planete ī celo q̄m in celo ordināt fm hūc versum. Sol ve. mer. et luna saturnus. iupiter ⁊ mars: vel sic. Saturnus ioue mars sol cū vene. mer. luna'. Solutio dicim⁹ q; dies ī septimana nō ordinant fm ordinē planetarū ꝫ fm regimē eoꝝ in singulis diebus⁹ vñ qr vi derūt: p̄bi q; sol regnabat prima hora diei dñice iō illā die denoīauerūt a sole. itē qr viderūt q; luna regnabat prima hora secūde ferie ideo diē illū denominauerūt a luna: ⁊ sic de ceteris: sicut ptz ex distinctiōe horaꝝ dicī facta inter planetas p ordinē succēsiue. Rursus a dictis planetis p̄bi noīa sumpserūt eo q; a singulis aliq̄d in hoīe esse voluerūt: vt a saturno cādiditatē: a ione tēperātiā: a marte feruorē: a sole spiritū: a venere voluptatē: a mercurio eloquētiā: a luna cor: ⁊ qr ordo planetarū, vltra numerū septenariū nō ꝑcedit ꝫ ad ꝑimū reuertit ideo tih septē dies in septimana sunt a sapiētibus cōstituti. ¶ Nūc videndū est qua die septimane q̄libet mēsis intret: de hoc duplex ratio habetur. Prima per hos versus. Alta domat dominus gratis beat equa gerētes. Cōtēnit fictos augebit dona fideli. in istis x̄sibus sunt duodeciz dictiōes duodecim mēsibus seruiētes: prima a primo: scōa a scōo: ⁊ sic p ordinē sūpto initio a ianuario: ita q; quecūq; fuerit initialis lr̄a alicuius istarū dictionū: eadē erit litera, calendarū mēsis cui seruit illa dictio verbi gr̄a: alta est prima dictio et seruit ꝓio mēsi. i. ianuario. ⁊ a ē prima lr̄a illius dictionis alta: ergo a est prima litera ianuarij. itē domat est secunda dictio que seruit secūdo mēsi. s. februario: ⁊ d est prima litera' istius dictionis: ergo d est prima lr̄a februarij: ⁊ sic de alijs. itē dicit sequēs versus p syllabas: qō p̄cedētes per dictiones. Adā degebat ergo cifos adrifos. Habita aūt litera calendarū facile possum⁹ scire qua feria, q̄libet mensis intret. ꝑ literā eīm dñicalē illius anni ꝑcede cōputando dies p literas subsequentes vsq; ad literā que est in calen. mēsis cuius diei introitū scire optas: ⁊ in qua feria occurret in tali feria intrabit ille mēsis. Scōa rō p quā scire potes qua feria quilibet mensis intret est p regulares cō currētes. Nota ergo q; in anno solari sunt q̄nquaginta due septimane ⁊ vn⁹ dies vel duo si sit bissextilis. ꝑpter quā diē variāt singulis annis principia mēsiū. Si eīm hoc anno īcipiat ianuari⁹ a die dñico: toto illo āno a: q̄ est prima lr̄a ianuarij erit dñicalis. Cū ergo vētū fuerit ad finē anni: illud a fine calendarij: q̄ inscribit illi diei q̄ est vltra integras septimanas: repūtabit diē dñicā: ergo sequēs a q̄ iterū ē initiale ianuarij repūtabit secūdā feriā: ⁊ sic toto illo anno erit illa variatio. eo dē modo singulis annis variant initia mensiū ꝑ diuersas ferias. Et si sit bisextus duplex erit variatio: prima in cal'. ianuarij: scōa in festo sancti matthie. Et ergo cōpotiste scire possent qua lr̄. quolz anno quilibet mēsis īciperet inuenerūt duos numeros. vnū inuariabile q̄ vocat regl'aris solaris. ferialis. aliū variabile q̄ vocat cōcurrēs de quib⁹ breuiter est dicēdū. ¶ Eidēdū est aūt primo q̄d sit regularis solaris: vñ dicat ⁊ vñ hēat oriri: ⁊ qr regulares quisq; mēsis habeat. Regularis solis est numerus inuariabilis datus mēsi; q̄ adiūctus cō currēti declarat qua feria septimane q̄libet mēsis intret cuius fuerit regularis. Dicit aūt regularis a regula: qr inuariabilis ē sicut regula. iij. dist. canō. Solaris dr ad dīam lunaris: de quo infra dicē. ꝫ habēt eīm oriri regulares a martio: nā ī mēse martij sunt. v. reglares seu. v. p regl'ari. martiꝰ eīm nō habuit initiū in primo anno mūdi seu secūli imo dr mundus factus fuisse in illo mēse in die in quo dr. xv. cal. aprilis vel vt alij dicūt. viij. cal'. Si eīm cōputes ordie retrogrado dies septimane vsq; ad cal'. martij: inuenies q; q̄nta feria mūdus incepit: si tū ante martiū fuit. ⁊ hec est causa quare martius quinariū numerū habuit ꝑ regulari. Regulares vero aliorū mēsiū sic formant. Jūgas regulares mēses cū dieb⁹ eiusdē: ⁊ ab illa summa subtrahe. vij. quoties poteris ⁊ regl'arē sequētis mēsis q̄ remāsit in dicabit. x̄bi gratia. Martius hz q̄nq; regulares ⁊ dies ei⁹ sunt. xxxj. redige in summā ⁊ sūt. xxxvj. subtrahe. vij. quoties poteris ⁊ remanet vna dies q̄ dat mēsi sequēti ꝑ regl'ari. Itē aprilis hz. xxx. dies: ⁊ vnū regulare q̄ constituunt xxxj. subtrahe. vij. quoties poteris ⁊ remanebunt tres: que dant maio ꝓio regularibus: ⁊ ita de alijs vsq; ad martiū. ꝑossumus etiā scire mensiū: regulares ꝑ hos x̄sus. Est aūtris clara fulgentib⁹ aradeoꝝ. Harg bonis extat gratissima cuiq; fideli. In istis versibus sunt. xij. dictiōes. xij. mēsib⁹ seruiētes: prima primo: scōa scōo: ⁊ sic ꝑ ordinē sumpto initio a martio: ita q; quota fuerit lr̄a prima alicuius istarū dictionū in alphabeto tot regulares habet ille mēsis cui seruit illa dictio x̄bi gratia Est: est prima, dictio ⁊ seruit ꝓio mēsi. s. martio: ⁊ e est prima lr̄a istius dictionis est: ⁊ est quīto in alphabeto: ergo martiꝰ hz. v. regulares. itē astris est secunda dictio. ⁊ seruit scōo mēsi. s. aprili. ⁊ a est prima lr̄a istius dictionis q̄ est etiā prima in alphabeto: ergo aprilis hz vnum regularem ⁊ sic de alijs. ¶ Nūc dicamus de cōcurrētibus. Dicunt aūt cōcurrētes qr sibi inuicē cōcurrunt sicut vñ in formatione vel ideo qr cōcurrūt cū regularib⁹ ad demōstrādum initiale ferie mēsiū singulis annis. Est autē cōcurrēs supexcrescētia vnⁱ⁹ diei vel pluriū super q̄nquaginta duas septimanas anni solaris: iō dicī vl' pluriū: qr in āno bisextili supexcrescūt duo dies: in alijs vero vn⁹ tantū: ⁊ ab illa supexcrescētia habēt originē cōcurrētes. Alij vero ꝛcurrētes qui sequunt post primum formant vno addito singulis terminis siue annis: sic tū q; septenariū nūerū nō excedūt: qr nō sunt nisi septē ferie: ⁊ q̄cūq; est septim⁹ ꝛcurrēs: illo anno mēses hūt eadē p̄cipia q̄ in ꝓio in anno mūdi seu secūli hab̄uerūt: quelibet eīm feria distat q̄ septenariū a sem: ⁊ ipsa. Cōcurrentes etiam in hac linea demōstrant. j. ij. iij. iiij. v. vj. vij. j. ij. iij. iiij. v. vj. vij. ij. iij. iiij. v. vj. vij. j. ij. iij. iiij. v. vj. Mā primus annus cicli solaris hz vnū ꝛcurrentē: scōs duos: tertiꝰ tres: quartus quatuor quintus sex, ꝑpter bisextū: sextꝰ septē septimus vnū: qr vltra septenariū nō ꝑcedit: ꝫ reuertit advnū: ⁊ ita debem⁹ ꝑcedere vsq; ad. xxviij. āos: tūc reuertimur ad ꝑimū annū cicli ⁊ ꝑcedimus sicut ꝑius. Unde trāscursus. xxviij. āno z vocatur ciclus solaris, vel cōcurrentū: ⁊ dr ciclus q̄si circulus ꝑ similitudinē. Si aūt volum⁹ scire quotus sit annus cicli solaris debem⁹ diuidere āos dñi p. xxviij. quoties possum⁹: ⁊ addere illis. ix. anteq; diuidam⁹: qr q̄n Christus natus fuit tantū iā ꝓcesserat ille ciclus: ⁊ quotus ann⁹ remāserit ꝑ ꝓpa diuisionē annoꝝ totus erit ciclus: ⁊ si nulli remāserit: tūc sumus in vltimo āno cicli solaris: vñ versus. Annis adde nouē dñi partire ꝑcto. Aggiti ciclus sic tibi not⁹ erit. ꝑossum⁹ etiā scire ꝛcurrentes cuiuslibet anni ꝑ literā dñicalē illius anni sicut declarant versiculi subsequētes. A sex. b. q̄n q̄. c. quatuor. c. duo. tres. d. Primus ꝛcurrēs. f. litera septim⁹ est. g. ⁊ sic de similib⁹. Hoc est dicere q; q̄n a est litera dñicalis in illo anno sunt sex ꝓcō currēte: q̄n. b. q̄n q̄: q̄n. c. quatuor: q̄n. c. duo: q̄n. d. tres: q̄n. f. vn⁹: q̄n. g. septē. Inuēto aūt cōcurrēte debemus iūgere cū regularibus mensis cuius feriā Kalendarū. i. introitū scire volum⁹. ⁊ q̄ta fuerit illa summa si nō trāscēdet septez. tota sue talis feria septimane ille mēsis intrabit. Si vō trāscēdat septē quotū fuerit residuū tota feria septimane ille mensis intrabit Sicut aūt ꝛcurrētes: ita ⁊ dñicales litere variant. Mā in ꝓio anno cicli solaris est. f. litera dñicalis: in secūdo. e. in tertio. d. quarto. c. in quinto. a. tūc eīm ꝑpter bisextū ꝑtransitur. b. qō in his x̄sibus declarat. Fert ea dux coramet gēs fautor eū coluit bis. Ars gen⁹ est de corde bono gignit ferus ensis. Dicta beant aqua gēs frons dat cūctis bonus autor. In his versibus sūt vigintiocto dictiōes vigintiocto ānis cicli solaris seruientes prima ꝓio: scōa scōo: ⁊ sic ꝑ ordinez sumpto initio a ꝓio anno cicli ita q; quecūq; fuerit initialis litera alicui istarū dictionū eadē erit litera dñicalis ī illo anno cui fuit illa dictio. Verbi gratia. fert est prima dictio ⁊ seruit ꝓio anno cicli solaris: ⁊. f. est prima litera: ergo. f. est litera dñicalis in ꝓio āno cicli solaris: ⁊ sic de alijs. Et nota q; ille ann⁹ est bisextilis cui deseruit alīq̄ dictio desinēs. in. t. ⁊ ita prim⁹ annus cicli sem⁹ est bisextilis: cīr ei deseruiat dictio desinēs in. t. s. fert ⁊, ꝑpter hoc prima litera dictiōis desinēs in. t. nō erit lr̄a dñicalis illo āno cui fuit illa dictio nisi a loco bisextili vltra: qr lr̄a dñicalis cū bisexto simul mutat. A kalendis vero ianuarij ꝓcedētis ipz bisextū vsq; ad locū bisextī erit litera dñicalis illa q̄

immediate sequitur in kalendario post illā q̄ deberet esse litera dñicalis: vñ in primo āno cicli f. est litera dñicalis a loco bisextiusq; ad kalēdas ianuarij sequētis. A kalendis vero ianuarij p̄cedētis usq; ad locū bisexti. g. est litera dñicalis: ⁊ ita ī alijs. Annus aūt cui seruit illa dictio sciri pōt pra tionē suptus dictā decticlo solari: nā rō litere dñi calis tūc currētis rōne simili īcipit ⁊ finit. ¶ Hūc aliqua de indictione dicam⁹. Est aūt indictio spa cij trīs quo romanus princeps tributū gētib⁹ in dicebat. Si aūt volum⁹ scire quota sit indictio de bemus addere tres annos annis dñi: ⁊ postmodū diuidere annos dñi p quindecim quotiēs possum⁹ ⁊ quotus annus remāserit facta diuisiōe tota erit indictio: ⁊ si nullus supauerit in vltimo anno indi ctiōis sum⁹: ⁊ tūc ad primā īdictionē reuertimur q̄ indictio nō trāscēdit quindecim: vñ versus. Si tribus adiūctis dñi diuiseris annos. Per te q̄nq; dat indictio certificata. De indictiōe plenius diri mus in speculo iudiciali. in tractatu de instrumē torū editione. §. j. ℣si. post annos: ⁊ infra vbi de ci clis agetur. De era supradictū est.

B De indictione.

¶ De die. Capitulū. vj.

A Dies est duplex.

Icet iam superius in plerisq; locis de die tactū ē ⁊ nihilomin⁹ hic spāl'r dicendū est. Sciēdū est igit̄ q̄ duplex est dies. s. naturalis ⁊ artificialis siue vsualis. Naturalis ē spaciū quo sol ducit circa totā terrā ab oriētevsq; ī occidē tē. s. spaciū diei ⁊ noctis: qđ semp ptinet. xxiiij. ho ras. Dicit dies ista a diis quox nōia romani q̄busdaz syderibus sacrauerūt: vñ quilibet dies ab ali quo deo antiquit⁹ vocata est: vt a toue. ⁊ alijs. put sub septimana dictū est: vel a dia qđ est duo: q̄ pti net duo tpa noctē. s. ⁊ diē vsualē. Q̄n aūt incipiat dictū est in pemio septime p̄tis. Artificialis est spaciū quo sol morat sup nostrū hemispheriū ab ortu solis usq; ad occasuz. ⁊ hic fm solis ascēsum ⁊ descēsum crescit pariter ⁊ decrescit. Dicit aūt dies a dian qđ est claritas. Et ōr vsualis siue artificialis q̄ solū hoc tp̄s aptū est vsibus ⁊ artificijs exercen dis. Reliqua ps diei dicit nox a noceo: q̄ nocet vi sui ⁊ vsui: ⁊ ideo vocata est dies a meliori pte sine cōmemoratiōe noctis: iuxta illū. Et factū est vespe re ⁊ mane dies vnus. ¶ Rursus ptes diei sunt tres fm Isidor. s. mane meridies ⁊ suprema. Mane est lux matura ⁊ plena nec iam crepusculū. Meridies dicit quasi medi dies. i. medius dies: vel q̄ tūc pu rior dies est. Suprema est postrema ps diei. Sero dicit a clausis seris. Noctis ℣o ptes sunt septē. s. vesperc: crepusculū: gallicinij: intēpestū: gallicinij matutini: ⁊ diluculū. Vesperū ōr a vespe occidēta li stella q̄ tenebras sequētes p̄cedit: ⁊ dicunt tene bre quasi tenētes vmbrā. Crepusculū ōr dubia lux ſ. iter lucē ⁊ tenebras. Gallicinij ōr gallos lucis pronuncios. Matutinū est inter absessum tenebrarū ⁊ auroze aduentū. Diluculū ōr q̄si inci piens parua diei lux ⁊ aurora que solē p̄cedat. Est cū auroza diei clarescentis exordiū. ¶ Et nota q̄ dies alij sūt syderales in quibus sydera mouent ⁊ homines a nauigationibus excludunt: alij prelia les de quib⁹ in ii. Regū. qbus reges solēt ad bella p̄cedere: alij intercalares: quos scimus duodeciz mēsib⁹ supesse / alij caniculares / alij solstitiales / alij eq̄noctiales: de quib⁹ tā pmissuz est / alij fasti / in q̄bus iura fank / alij nefasti eis cōtrarij / alū festi: id est festiui: vt dies azimoꝝ: alij / p̄festi quasi, pcul a festis: vt feriales: alij mali sunt qm̄ ī eis plus so lito hoīes affliguntur: vnde apls. Redimētes tp̄s qm̄ dies mali sunt: ⁊ ecōtrario sunt boni / alij egy ptiaci de quibus pmissuz est: est etiā dies salutis ī quo dñs venit ad saluandū: est etiā dies iudicij in quo dñs veniet ad iudicādū: qui erit bonis dies le titie: malis aūt calamitatis ⁊ miserie. Mom̄tuz vero est minimum ateq; angustuz rēpus a motu sy derum dictū: est em̄ extremitas hore in breuib⁹ in tersallis cū altq̄d sibi cedit ateq; succedit fz Isido rū. Hora grecū nomē est: ⁊ tm̄ latinū sonat: est ei fi nis tēporis: qđ aūt horas cōtinet dies naturalis dictum est in principio huius partis.

¶ Rubrice scde ptis tractātis de anno lunari. Equit̄ scda pars de anno lunari. In qua agitur p̄mo q̄d sit annus lunaris: ⁊ quot dies contineat. Secundo de regularib⁹ lunaribus. Tertio de epacta. Quarto d emboliſmo. Quinto de aureo nūero. Sexto de ter mino paschali ⁊ aliarum mobilium festiuitatum. Septimo de ciclis.

¶ Quid sit annus lunaris: ⁊ quot dies continet. Capitulū. vij.

A De anno lunari q̄d sit.

Annus lunaris ōr trib⁹ modis. P̄mo modo annus lunaris est spaciū quo lu na circuit totū zodiacū: qđ facit in. xxvij. dieb⁹. ⁊. xij. horis. Scdo mō ōr an nus lunaris spaciū quo luna circuit so lē ab vna ascēsiōe usq; ad aliā ⁊ hoc fa cit in. xxix. diebus. ⁊. xij. horis. Mā cū luna separat a sole ad peragrādū zodiacū ⁊ postea reuertitur ad eundē pūctū in quo dimiserat solē nō inuenit illū ibi: q̄ soli ā tm̄ p̄cessit suo motu: q̄ luna laborat recurrere ad eū siue attingere ipm duobus dieb⁹ ⁊ trib⁹ horis. Tertio ōr annus lunaris spaciū. xij. lunationū in anno cōi: ⁊ tredeciz in emboliſmali: de q̄bus infra dicet. Cū ergo lunatio q̄libet cōstet ex. xxix. dieb⁹ ⁊. xij. horis: q̄ nō curat ecclesia de minuere: ⁊ ex. xij. horis p̄cedētis lunatiōis: ⁊ ex. xij. sequētis cōstituitur vna dies naturalis q̄ semp lu nationi p̄cedēti attribuit ita q̄ lunatio p̄cedentis mensis semp habeat. xxx. dies ⁊ sequētis. xxix. nisi aliō sit pp bisextū vel emboliſmū vl̄ saltū lune vñ vers⁹. Luna paris mēsis nun q̄ tricesima fiet. Im par triceno nun q̄ nisi fine carebit. Tpe bisexti fe bzi tricesima luna ē. Mā iulij luna tūc ē. xxix. Par mēsis ōr. q̄ numerādo a ianuario p ordinē cadit in numerū parē vt februari⁹ aprilis iunius augu stus october decēber: quox lunatio semp est. xxix. dierū. excepto februario cuius lunatio est. xxx. q̄i est bisext⁹. Impar ℣o est q̄i cadit ī numerū impa rē: vt ianuarius martius maius iulius septēber ⁊ nouēber: quoꝝ lunatio sp est. xxx. dieꝝ: excepto iu lio q̄ in vltimo anno cicli lunaris ꝓpter saltū lune h̄z tm̄. xxix. Ex hīs aūt. xij. lunationib⁹ cōstituunt trecenti quinquaginta quatuor dies ī anno luna ri: ⁊ sic ann⁹ lunaris in. xj. diebus excedit a solari: ex quo excessu oīs varietas etatis lune ꝓsurgit: ita q̄ vbicūq; fuerit luna prima in primo anno ofit in se cundo. xj. ꝓpter quā varietatē duoꝝ numeroꝝ genera sunt inuēta: regulares vcz ⁊ epacte de q̄b⁹ breuiter videamus.

¶ De regularibus lunaribus. Cap. viij.

A De regularibus lunaribus

Hic videamus de regularibus. Et q̄ dē regularis lunaris est numerus in variabilis datus mēsis ad inuenien dū lunā in kalē. mēsis singuloꝝ. h. a. bēt aūt ortū regulares ab illis q̄nq; dieb⁹ q̄ supsunt in anno solari supra cccl x. dies: vñ q̄nq; regulares dati sunt septembri a quo annus lunaris sumit initiū. Regulares ℣o alioꝝ mēsiū sic formant. Junge regulares mensis cū dieb⁹ ei⁹: ⁊ ab illa summa subtrahe lunationez ei⁹: ⁊ residuū qđ remāserit erit regularis illi⁹ me sis: vbi gra. September h̄z q̄nq; regulares. ⁊ dies eius sunt. xxx. q̄ iuncti regularib⁹ p̄dictis ūt. xxxv. ⁊ lunatio septēbris est tricesima: qua subtracta re manēt. v. q̄ sunt regulares sequētis mēsis. s. octo bris: ⁊ sic de alijs usq; ad septēbrē. Mā egyptij suuz annū incipiūt a septēbri. ⁊ tō nos annū lunarē in cipimus a septēbri. De regularibus tradit iste ver sus. Dic. e. g. bis. i. k. bis et post manet ordo. q. d. Dic. e. bis q̄ est q̄nta in alphabeto. i. primis duob⁹ mēsib⁹ ānis lunaris dant q̄nq; p regularib⁹. Itē dic bis. g. q̄ est. vij. in alphabeto. i. tertius ⁊ quar tus mēsis h̄nt. vij. p regularibus. Itē dic bis. i. q̄ est nona ī alphabeto. i. q̄nt⁹ ⁊ septim⁹ mensis h̄nt ix. p regularib⁹. Itē dic bis. k. q̄ est decia in alpha beto. i. sextus ⁊ octauus mēsis h̄nt. x. p regularibus. Et nota q̄ hic trāsitus de q̄nto ad septimū ⁊ de sexto ad octauū vt ptz in formando ipsos regulares: q̄ ianuarius ⁊ martius. ix. ⁊ februarius et aprilis. x. habēt: sed post manet ordo. i. mai⁹. xj. iu nius. xij. iulius. xiij. augustus. xiiij. habent.

¶ De epacta. Cap. ix.

A Epacta q̄d sit.

Equit̄ de epacta. Est autē epacta nūe rus variabilis. dat⁹ anno ad inueniē dū lunā in kalē. cuiuslibet mēsis: ⁊ ōr epacta ab epi q̄ est supra ⁊ aucta: q̄ est superexcrescētia anni lunaris a sola ri. Jdeoq; annus p̄im⁹ cicli lunaris nullā h̄z epactā. q̄ nullus annus p̄cessit a quo. xj. accepisset. Scdūs ℣o h̄z. xj. ꝓ epacta. q̄ epacta ortū ab illis. xj. dieb⁹ quibus annus lunaris excedit ur a solari. Tertius ℣o annus h̄z. xxij. q̄ semp addī tur. xj. si non transcendat. xxx. si vero transcendat xxx. abiectis. xxx. residuū erit epacta illius anni: ⁊ ideo in. iiij. āno. q̄ summa ascēdit ad. xxxij. abie ctis triginta tres sunt epacte illius anni. Epacte ℣o grece dicunt̄ latine adiectiōes annue lunares q̄ p numer⁹. xj. usq; ad tricenariū in se reuoluunt. quas egiptij ideo adijciūt vt lunaris emersio rōne solis coequet. Luna em̄ iuxta cursum suū. xxix. se mis dies lucere dignoscit ⁊ fiūt in annū lunarem dies trecēti. liij. remanēt ad cursum anni solaris dies. xj. q̄s egyptij adjciūt. Absq; hīs nō inueniesluna quota sit in q̄libet anno mēsis ⁊ die. Epacte oīm ānox cicli lunaris ꝓ hāc tabulā denotāt: ita q̄ hoc ℣bū nulla rīdet p̄ma anno ⁊ singuli sequētes nūeri rīdent singulis annis cicli usq; ad. xxix. vt nulla. xj. xxij. iij. xiiij. xxv. vj. xvij. ix. xxj. xij. xiij. v. xvj. xxvij. viij. xix. xxx. Sz hoc idē etiā oñdit per hos ℣sus. Annis adde monos dñi ptire p vñ. Vi ginti hīe ciclis ⁊ ide ptz. Hoc vult dicere q̄ si volu mus scire q̄tus sit annus epactalis siue cicli. debe mus diuidere annos dñi p. xix. q̄ties possumus ⁊ addere vnū: q̄ q̄ñ xp̄s natus fuit tm̄ p̄cesserat ille ciclus: ⁊ q̄ta fuerit summa q̄ remāserit tot⁹ erit an nus cicli epactalis: vbi gra. Hoc anno ꝓputamus annos dñi mille. ccl xxxvj. quoꝝ mille ducenti se ptuaginta tres sunt recte p̄decem ⁊ nouē diuisi: su psunt. xiij. de p̄dicto nūero: addito g̃no sūt. xiiij. vñ hoc anno ē. xiiij. ann⁹ cicli lunaris in anno se quēti erit. xv. ⁊ sic usq; ad decēnouem: postea redit ad primum: ⁊ hoc verum est fm illos q̄ incipiūt cō putare annos dñi a natiuitate xp̄i: vel in kalēdis ianuarij: nō aūt fm eos q̄ illos immutant in kalē dis septēbris ⁊ faciūt ibi diuisionē: nam tūc addē di sunt duo anni. Pōt etiā ⁊ aliter inueniri epa cta vt si summā q̄ remanet de p̄missa diuisione annoꝝ dñi p tres tuncturas pollicis numer⁹. Si em̄ numer⁹ finitur in prima tunctura debem⁹ de mere vnum de ipso numero: si in scda debemus ad dere nouē: si in tertia debem⁹ addere. x. ⁊. ix. ⁊ sum ma inde ꝓueniens est epacta: ⁊ hoc si triginta nō transeat. Si vero transiret: abiectis triginta resi duū est epacta. Vñ versus. Deme vnum: post adde nouē post dena nouemq;. Jnuēta igit̄ epacta debe mus eam iungere cū regularibus mēsis cuius lu nam volumus inuenire ⁊ quota fuerit summa ide ꝓuentēs tota erit luna in kalēdis illi⁹ mēsis: dū modo triginta nō transeat: si ℣o transiret trāsiret abiectis. xxx. residuū erit etas lune: ⁊ si summa il la fuerit. xxx. in kalen. mēsis: tunc luna erit trigi ginta si aūt epacta nulla fuerit puta in p̄mo anno cicli lunaris: tūc ad inueniēdū lunā sufficit regula ris. Sz q̄n epacta ꝛ rō q̄nq; fallit. ꝓp̄ emboliſmū siue saltū lune: ideo de ipso breuiter videamus.

¶ De emboliſmo. Cap. x.

A De emboliſmo q̄d sit.

Jrca emboliſmū siue lune saltū notā dum est q̄ emboliſm⁹ grece interp̄tat latine superaugmētū seu superexcrescē tia anni solaris sup lunarē. Ex ergo ann⁹ solaris excedit lunarē in. xj. die bus ex illo excessu cōstituūtur septez lunationes in. xix. annis cicli lunaris multiplica tis illis. xj. diebus. Et dicuntur lunationes embo liſmales quarū quelibet est. xxx. dierū: ⁊ attribuū tur. vij. annis emboliſmalibus: ita q̄ in quolibet ciclo lunari sūt septē ānī ēboliſmales: ⁊. xij. cōes. Appellat̄ aut̄ annus ēboliſmalis. q̄ quartadecī ma luna p̄cedentis paschа usq; ad quartādecimaz sequētis h̄z. xiij. lunationes siue. xiij. mēses luna res. i. trecentos. lxx xiij. dies: ⁊ iste est annus scd⁹ Moysi diuinitus reuelatus. Cōmunis ℣o habet tm̄. xij. lunationes. i. trecētos quinquaginta qua tuor dies. quoꝝ dispositiones cōtinet iste ver sus. Cur flet has lachrymas odiosum ḡre tyrānū. In isto ℣su sunt septē dictiones septē ānis ēboliſ malib⁹ seruientes: prima p̄ro: scda scdo: ⁊ sic p ordinē: ita q̄ quota est prima ifa alicuius istarū dictionum in alphabeto tot⁹ annus cicli epactalis erit annus emboliſmalis: vbi gra. Cur est p̄ma dictio ⁊ fuit p̄ro anno emboliſmali: ⁊. c. est p̄ma ifa illi⁹ dictiōis q̄ est tertia in alphabeto: ḡ tertius annus cicli lunaris est ēboliſmalis: ita de alijs hoc obſuato q̄ hec dictio has dz scribi cū. h. Et ōr annus cōis: q̄ sepe duo ita p̄fecti īcedūt vt luicē se ī paschali solēnitate sequāt̄: ēboliſmal'ei sp sol⁹ est. Ordo aūt istoꝝ annoꝝ cōium ⁊ emboliſmaliū ptz ī linea subsequenti. Cōis cōis emboliſmalis: cōmu

B Quō īueniat epacta īuēctu ris dictoꝝ.

B Ānis emboliſmalis ⁊c

nis cōmunis emboliſmalis: cōis emboliſmalis: cōis cōmunis emboliſmalis: cōis cōmunis emboliſmalis: cōmunis emboliſmalis: cōmunis cōis emboliſmalis. Habita aūt ānō ēboliſmali poſſumus ſcire in quo mēſe lunatio emboliſmalis ꝓtingat ꝑ hūc xm̄sum. Mobilis ꝛ xp̄m mō liber habeto coeuum. In iſto xm̄ſu ſunt ſeptē dictiōes ſeptē mēſib⁹ ſeruiētes in q̄bus ꝓtigūt lunatiōes ēboliſmales in ꝑfatis. vij. annis: prima primo: ſcōa ſecūdo: ꝛ ſic ꝑ ordinē: ita q̄ quota erit prima lſa alicuius iſtaꝝ dictionū in alphabeto toto mēſe illi⁹ anni cui ſeruit illa dictio ꝓtingit lunatio ēboliſmalis. Itē quota erit prima lſa ſcōe ſyllabe in alphabeto: tota die mēſis incipit lunatio ēboliſmalis: xbi gſa. Mobilis eſt p̄ma dictio: ꝛ ſeruit prime lunatiōi q̄ ꝓtingit in tertio ānocicli lunaris: ꝛ. m. eſt p̄ma lſa huius dictiōis ꝛ eſt. xij. in alphabeto: q̄ in xij. mēſe ꝓtingit lunatio emboliſmatis. Itē. b. eſt p̄ma lſa ſ de ſyllabe ꝛ eſt ſcōa i alphabeto: ergo in ſcōa die illius mēſis incipit illa lunatio ꝛ ſic de aliis. Si aūt velis pleni⁹ hui⁹ rei xp̄itatē inq̄rere: recurre ad epactā ꝛ regulares illi⁹ ānī de q̄ vis ſcire ꝛ ita mucnies eſſe. ¶ Hūc videamus vbi fallit epacta iſicta regularib⁹ ꝓpter ēbo. ſeu ſaltū lune.

¶ Vbi fallit epacta

Circa q̄ nota q̄ ix i ciclo lunari ſint. vij. ānī ēboliſmales: vt ſuperi⁹ dictū ē nō in̄ fallit epacta niſi in trib⁹ ſex in. viij. xj. ꝛ. xix. vñ xm̄ſus. Octauo. xj. poſtremo fallit epacta: In q̄ aūt loco vel mēſe vel q̄t locis fallit epacta iſicta regularib⁹ his xm̄ſibus denotat. Juli⁹ vndenis ter maius octovicenis. Biſſextus niſi ſit mars peccat in vnde tricenis. In totidē maius: auguſt⁹ xo duob⁹: hec eſt dicere q̄ in viij. anno cicli lunaris fallit epacta cū regularib⁹ i mayo ꝛ iulio: q̄ in kalē. mayj cū luna deberet eē. xxviij. ix epactā nō reperit niſi. xxvij. ꝓpt̄ emboliſmū. Itē fallit in kal. iulij codē ānō: q̄ tūc lſa deberet eſſe. xxx. ſm epactā tm nō reperit niſi. xxix. ꝓpter emboliſmū vbi credēdū eſt emboliſmo ꝛ non epacte. Itē in. xj. ānō fallit epacta: q̄ in kal. martij ſm epactā deberet eē luna. xxix. ix ꝓpter emboliſmū reperit tm̄. xxvij. Verūtm̄ ſi in illo anno fuerit biſſext⁹ tūc cozrigit ille error q̄m ꝓpt̄ biſſextū addit vna dies. Itē. xix. anno fallit epacta i duob⁹ locis: mā ſm epactā luna deberet eē. xxix. in kalē. mayj ix ꝓpter ēboliſ. nō reperitur niſi. xxvij. ꝛ ideo fallit in kal. auguſti: q̄ ſm epactā lſa deberet ibi eē. ij. ix ꝓp ſaltū lune ibi tertia iuenit: q̄ lunatio iulij q̄ deberet eē. xxx. in illo ānō eſt tm̄. xxix. ꝛ hoc ꝓtingit ꝓpter errorē nr̄i ꝓpoti: ꝛ tūc ann⁹ in ij. dieb⁹ excedit a ſolari. De ſaltu lune tradit iſte xm̄ſus. Lūa facit ſaltū q̄ntilis luce ſuprema. Retro cedit eā luna vna die ſicut dixim⁹ ꝓpt̄ errorē nr̄i cōpoti vt in ſequēti anno in kalē. ſeptēbris lūa redeat ſicut dix: niſi eā ſalt⁹ lune colligeret cōtingeret error vt in. xiij. ciclis dicerē luna prima q̄n eſſet pleniluniū. Colligit aūt ſic iſte dies: q̄libz ei lunatio ad hoc vt lunatiōes ſint equales haberet xxix. dies ꝛ dimidiū min⁹. iiij. momēta ꝛ vna vncia ꝛ vno athomo: ſunt aūt in ciclo ducēti triginta q̄nq; lunatiōes: erūt q̄ ꝛ ter tot momēta: q̄ ſunt in vniuerſo nouingēta quadraginta q̄ diuiſa p. xl. cōſtituūt. xxij. horas ꝛ dimidiā. Poſtea. ccxxxv. vncias ꝛ ſtituūt. xix. momēta ꝛ remanēt. vij. vncie: et ex. cccxxv. athomis ꝓſtituūt. v. vncie q̄ vncie cuz vij. prioribꝰ faciūt vnū momētū: q̄b⁹ iſicti⁹ ad. xix. momēta ꝓhabita facit dimidiā horā: q̄ iſicta cum aliis. xxij. ꝛ dimidiā facit vnā die q̄ ſubtrahit ix vltimo ānō a lunatiōe iulij: ꝛ dr̄ ſalt⁹ lune: pōt ertā facili⁹ hoc mō colligi. Ann⁹ lunaris ꝓtat ex. ccc. liij. dieb⁹ min⁹ vna hora ꝛ. iiij. pte vnius hore. et lxxvj. parte quarta vni⁹ hore q̄ in. xix. ānis habēt xix. hore. ꝛ. xix. q̄rte horaꝝ. ꝛ. xix. lxxxvj. ptes q̄rte vni⁹ hore q̄ faciūt in. xix. annis quartā partē vni⁹ hore: ꝛ ita erūt. xx. q̄rte horaꝝ que faciūt. v. horas q̄ iſicte. xxiij. horis ꝓhabitis faciūt vnū die. Eſt igitur ſalt⁹ lune q̄dam dies collectus in. xix. ānis ex eo ſupfluo q̄ dat lunationib⁹: ꝛ dr̄ ſaltus lune nō q̄ luna magis ſaliat illa die q̄ alia: ix q̄ nos lunā ꝓputātes die illā ſup quā i aliis ānis lunatio iulij dr̄. xxx. ſalimus ſiue ꝑtermittim⁹ nō ꝓputātes lunaz in vltimo ānō cicli decēnouēnalis niſi. xix. iō aūt ſubtrahit ies illa a lunatiōe iulij i vltimo ānō cicli decēnouēnalis: q̄ iuli⁹ eſt vltim⁹ in ānō epactali iter mēſes hūtes. xxx. dies in lunatiōe: vñ vltimo ānō lunatio iulij nō ꝓputat tricesima ix vicesima nona: ꝛ ideo aure⁹ numer⁹ illi⁹ ānī. i. decēnouēnalis quāuis crescat ſeqt̄ ſine interuallo minorē ꝛ per ꝓſequēs in aliis mēſib⁹ ſequētib⁹ vſq; ad Januariū ſicut infra dicet: ſalt⁹ ergo lune facit duas lunatiōes pariter eſſe. xix. dieꝝ: ad prefatos ergo errozes facilius cozrigēdos inuētus eſt aureus numerus de quo breuiter eſt dicendum.

¶ De aureo numero. Cap. xj.

A Aureus numer⁹

Aureus numer⁹ eſt ille qui ponit in kalēdario q̄ in quolibet menſe indicat lunaz primā ad priuatos errozes facilius cozrigēdos inuēt⁹. Et dr̄ aure⁹ numer⁹ per ſimilitudinē q̄ ſicut aurū ſuperat oīa metalla: ita iſte numerus oīes alias rōnes lunares excellit: quem Julius ceſar cum tanta diligentia dr̄ inueniſſe qui incipiens a quocunq; anno cicli lunaris vbicunq; inuenit lunam primam in primo anno cicli poſuit. i. i kalēdario in latere extriſeco iuxta lſas feriales. ſ. in quolibet mēſe: ꝛ in ſcō ānō vbi cūq; inuenit primā poſuit. ij. in q̄libet mēſe: ꝛ i tertio. iij. ꝛ ſic de aliis: ꝛ ideo in kalē. ianuarij ternarius eſt numer⁹: q̄ ibi luna inuenitur tertio anno prima. nec ibi debet poni alius numerus q̄ ternari⁹: q̄ i nullo ānō kalen. Januarij luna eſt p̄ma niſi in tertio ānō cicli decēnouēnalis. ¶ In q̄busdā tm̄ kalendariis numeri ipſi deſignant̄ per lſas alphabeti: nam pro vno interponitur: ibi. a pro duobus. b. ꝓ tribus. c. ꝛ ſic de aliis numeris et literis ꝛ ſeriatim vſq; ad lſaz. ꝛ. q̄ eſt. xix. in ordine alphabeti. Formatur autē aure⁹ numerus ab illo ternario q̄ ponit in kalen. Januarij: nam illis trib⁹ adduntur. viij. ꝛ ſtituūtur. xj. qui numerus dz poni in tertia lſa ianuarij. Itē illis. xix. addunt octo: ꝛ ſic ſunt. xxvij. Sed q̄ aure⁹ numer⁹ nō trāſit. xix. iō abiectis xix. reſiduū. ſ. octo dz poni ī mediate poſt. xix. ꝛ ſic ꝓtoti kalen. Patet ergo q̄ qñ maior numer⁹ ſeqt̄ minorē: tūc dz iter vtrūq; numer⁹ dimitti vna lſa ꝛ qñ minor ſeqt̄ maiorē tūc nulla dz lſa itermitti vñ versus. De tribus octo cauens superet de dena nouēq;. Maior ſit tern⁹. Minor aureus eſto ſcōs. Verūtm̄ formatio illa fallit in oīni mēſe: cui⁹ lunatio eſt. xxix. diex. ſ. i Februario: Aprili Junio: Auguſto: Octobri: ꝛ Decēbri: in q̄b⁹ poſt minorē numerū maiori immediate locat̄ ſequitur circa principiū mēſis q̄ ꝑ hoc xm̄ſu. Mēſe breuis lune Febr⁹ eſt ars dat cito gāger. In iſto xm̄ſu ſūt ſex dictiones ſex mēſib⁹ ſeruiētes quoz lunatio eſt. xxix. incipiēdo in medio xm̄ſu vbi dr̄ februs: ita q̄ q̄cūq; fuerit initialis lſa alicui⁹ iſtaꝝ dictionū ſup eadē lſa in calēdario maiorꝝ numer⁹ ſeqt̄r minorē ſine ſpacio. i. nulla lſa dimiſſa in illo mēſe cui ſunt illa dictio: xbi gſa. Februs eſt p̄ma dictio. ꝛ fuit. j. mēſi cui⁹ lunatio eſt. xxix. ſ. Febru. ꝛ. eſt p̄ma lſa: ergo ſup primū. f. mēſis Februarij maior nūer⁹ ſeqt̄ minorē immediate: ſi ſ ſup primū. e. Aprili. ꝛ ſic de aliis: ſed ſup primū. g. Decēbris maio. ſ. xij. ſequit immediate minorē. ſ. ij. ꝛ ſup eadē lſa: q̄ ita eſt duplex aureus numer⁹ q̄b⁹ deſignat geminatio huius lſe. g. m hac dictione gāger. Itē fallit in Julio et reliq̄s mēſib⁹ vſq; ad ianuariū in quib⁹ circa finē numer⁹. xix. ſeqt̄r immediate ad. xj. numerū: vñ xm̄ſus. Juli⁹ ꝛ reliq̄ q̄ reſtāt dena nouēq;. Jungunt vndeno: ſic eſt rat⁹ aure⁹ ordo. Itē ſciēdū eſt q̄ qñ xix. immediate ſequit. xj. tūc octau⁹ q̄ ſequit dz tertio loco poni: vñ xm̄ſus. Qñ ꝓtinuas vndenis dena nouēq;. Maiori trinus tunc octonarius eſto.

¶ De termino paſchali. Cap. xij.

A De termino paſchali ꝛ clauibus paſche.

Determino paſchali triplex datur ratio. Prima ꝑ claues moſaycas. Scōa ꝑ etatem lune. Tertia per tabulas manuales de quarū qualibet videdū eſt. Dz primo de clauibus: ꝛ ideo dicēdū eſt q̄d ſit clauis: ꝛ vnde dicat: ꝛ vñ habeat ortū: ꝛ ad q̄d inuēta fuerit. Clauis eſt numer⁹ variabilis dat⁹ anno ad inueniendū p̄cipia q̄nq; mobiliū feſtiuitatū. ſ. ſeptuageſime/quadrageſime/paſchalis/rogationū ꝛ pēthecoſtes: ꝛ ī dō ſunt q̄nq; claues: ꝛ quelibet ꝑdictoꝝ feſtoꝝ hz. xxxv. dies i q̄b⁹ ſemp celebrant̄. A ſede autē cuiuſliber clauis nūerand̄ dies. xj. vſq; ad initiū ipoꝝ. xxxv. dieꝝ. put hic infra patebūt. Et dr̄ clauis ꝑ ſilitudinē q̄ ſicut ꝑ claues oſtia reſerāt: ita ꝑ talē nūerū p̄cipia dictaꝝ feſtiuitatū nobis denotant̄. Habēt aūt octō iſte claues terminoꝝ a. xix. annis ciclī lunaris ꝛ. vij. dieb⁹ ſeptimane. vñ p̄ma clauis eſt. xxvj. Claues aūt alioꝝ annoꝝ ſic formātur: addam⁹ eīs ſemp clauī ꝑcedentis anni. xix. et ſumma inde prouenīēs erit clauis ſequētis anni ſi nō ſuperat quadraginta: ſi xo ſumma ſuprat quadragīta abiectis. xxx. reſiduū erit clauis ſeqntis ānī: xbi gſa. Clauis primi ānī eſt. xxvj. cui ſi iūgāt xix. erunt. xlv. vñ abiectis. xxx. remanēt. xv. q̄ numer⁹ eſt clauis ſeqntis anni ꝛ ita formant̄ vſq; ad xix. annos ꝑ ordinē q̄ nō ꝑcedit vltra. xix. numeri: ix reuertit ad p̄riozē: vñ ciclus clauiū aurei numeri ꝛ epactaꝝ nō differūt q̄titate: differūt tm̄ p̄cipio q̄ ciclꝰ epactaꝝ incipit a Septēbri: ciclꝰ aūt aurei numeri ꝛ clauiū a Januario: vñ ſi velim⁹ ſcire quot⁹ ſit ann⁹ cicli aurei numeri ꝛ clauiū poſſum⁹ ſcire ꝑ diuiſionē annoꝝ dñi factā ſuperi⁹ in ti. de epacta. Inuēto q̄t⁹ ſit ann⁹ clauiū poſſum⁹ ſcire q̄ ſit clauis illi⁹ anni p alia hāc rōnē: numer⁹ ei⁹ q̄ remanet de diuiſiōe annoꝝ dñi numerati dz ꝑ ſūmitates q̄nq; digitoꝝ i eho ādo a pollice ſi numer⁹ terminat̄ in pollice debem⁹ addere. xxv. ꝛ ſūma inde ꝓuenīēs erit clauis illi⁹ anni: ſi xo numer⁹ finit̄ i indice debem⁹ addere. xij. ſi i medio. xij. ſi i ānulari. xix. ſi in auricular. vij. ꝛ ſi ſūma inde ꝓuenīēs acceſſerit. xl. abiectis. xxx. qō remāſerit erit clauis: q̄ additio his xm̄ſibus cōtinet. Digiti q̄nq; tredecim plus eē tricenos. Aū vicena epa digitis ꝓ clauibus apta. Sedes q̄dē clauiū nunq; inueniunt in calēdario niſi ſup. hāc literā. g. ꝓta ergo vbi in ianuarij. g. ē clauis ſeptuageſime: vltia. g. eiuſdez mēſis eſt clauis quadrageſime: ꝛ ſcōa. g. martij ē clauis paſchalis: ꝛ ia. g. aprilis ē clauis rogationū: vltima. g. aprilis ē clauis pēthecoſtes: vñ xm̄ſus. Altima. g. p̄ia iani martij q̄ ſcōa. Aprilis tertia tibi ſignat ꝛ vltia clauē. Habita ergo claue ānī incipe cōputare a ſede clauis ꝛ cōple illā in dieb⁹ kalēdarij ꝓ ordinē ꝓcedēdo: ꝛ vbi eminabit ibi erit terminꝰ ſolēnitat⁹: ita q̄ in ꝓrio die dñico ibi ſequēti erit in tertio ſolēnitat⁹: cui⁹ eſt clauſ: ix rogatiōes incipiſt in ſequēti die lune: ꝛ ſi fuerit biſſext⁹ cuilibet clauī ē vna dies addēda. Poſſum⁹ ētiā ſcire paſchales eminos ꝑ etatē lune cui⁹ rōnē ſeqmur iuxta conſuetudinē iudeoꝝ: de q̄ talis dat regla. Accipe lunā q̄cūq; ē i feſto epiphanie ꝛ pfice illā, prededo q̄ dies calēdarij ordiatur vſq; ad q̄dragīta dies ꝛ ſi fuerit biſſext⁹ vſq; ad. xl. viij. i. ꝓria die dñica ſeqnti erit initiū ſeptuageſime: vñ xm̄ſ⁹: A feſto ſtelle numerādo pfice lunā. Quadragīta dies poſt ſeptuageſima fiet. Biſſext⁹ q̄n fuerit ſupaddit vnus. Si cadat i lucē dñi tūc fume ſequērē. Si cadat i ſeptenā ſiue biſſext⁹. Linq̄ die dñi p̄mū ſumaſq; ſcōz. Habita ergo ſeptuageſima terminos aliaꝝ mobiliū feſtiuitatū facile ſcire potes. Nā a ſeptuageſima vſq; ad q̄drageſimā ſunt tres integre ſeptimane. a quadrageſima vſq; ad paſcha ſunt ſex integre ſeptimane: a paſcha xo vſq; ad die⁹ lune rogationū ſunt q̄nq; ſeptimane ꝛ vn⁹ dies: a paſcha rexo vſq; ad pēthecoſtē ꝓputant q̄nq; dies. Terminū aūt paſchalē his verſibus ſcire potes. Poſt nonas martis vbi ſit luna nona reqre. Tertia lux dñi ꝓxima paſcha tenet. ¶ Rurſ⁹ vbicūq; poſt duodecī calēdas aprilis luna decima quarta reperit i dñica ꝓxima paſcha celebrat̄. Itē qualiſcūq; luna fuit i calēdis ianuarij talē faceā in feſto ſancti bñdicti ſiue duodecimo calēdas aprilis: ꝛ illā ꝓputes vſq; ad vigeſimāquartā: ꝛ ibi erit paſcha hebreoꝝ.

¶ Rurſ⁹ ab octauo idus martij vſq; ad nonas aprilis ſunt dies vigintinouē: quocūq; ergo illoꝝ luna fuerit ꝓprima: cōputeꝰ vſq; ad q̄tuordecim tibi erit paſcha hebreoꝝ. Eſt ēt ꝛ alia rō inuentēdi paſcha ꝑ etatē lune: qñ quādo luna currit p vnū: erit paſcha dominica ꝓxia: poſt nonas aprilis: qñ currit p duo: erit dñica. j. poſt. viij. kalē. Aprilis: qñ currit p tres erit dñica prima poſt idus Aprilis: qñ p. rit p q̄nq; erit dñica. j. poſt. xj. kalēdas Aprilis: qñ currit p ſex erit dñica prima poſt quarto id⁹ Aprilis: qñ currit p ſeptē erit dñica ꝓxia poſt tres kalē das Aprilis: quādo currit per octo erit dñica ꝓxia poſt quartūdecimū kalē. Maij: quādo currit p nouem erit dominica prima poſt ſeptimū idus Aprilis quādo per decē erit dñica prima poſt. vj. kalē. Aprilis: quādo per vndecim erit dñica prima poſt xvij. kalen. Maij. quādo per duodecim erit dñica prima poſt pridie nonas Aprilis: quādo per tredecim erit dñica prima poſt. ix. kalen. Aprilis: quando per quatuordeciz erit dominica ꝓxia poſt. ij. id⁹ Aprilis: quādo p quindecim erit dominica prima poſt kalendas Aprilis: quādo per ſexdeciz erit dominica prima poſt duodecim kalēdas Aprilis: qñ

D Tredecim plus eē tricenos. Aū vicena epa digitis ꝓ clauibus apta. Sedes q̄dē clauiū nunq; inueniunt in calēdario niſi ſup. hāc literā. g. ꝓta ergo vbi in ianuarij. g. ē clauis ſeptuageſime: vltia. g. eiuſdez mēſis eſt clauis quadrageſime: ꝛ ſcōa. g. martij ē clauis paſchalis: ꝛ ia. g. aprilis ē clauis rogationū: vltima. g. aprilis ē clauis pēthecoſtes: vñ xm̄ſ⁹. Altima. g. p̄ia iani martij q̄ ſcōa. Aprilis tertia tibi ſignat ꝛ vltia clauē. Habita ergo claue ānī incipe cōputare a ſede clauis ꝛ cōple illā in dieb⁹ kalēdarij ꝓ ordinē ꝓcedēdo: ꝛ vbi eminabit ibi erit terminꝰ ſolēnitat⁹: ita q̄ in ꝓrio die dñico ibi ſequēti erit in tertio ſolēnitat⁹: cui⁹ eſt clauſ: ix rogatiōes incipiſt in ſequēti die lune: ꝛ ſi fuerit biſſext⁹ cuilibet clauī ē vna dies addēda. Poſſum⁹ ētiā ſcire paſchales eminos ꝑ etatē lune cui⁹ rōnē ſeqmur iuxta conſuetudinē iudeoꝝ: de q̄ talis dat regla. Accipe lunā q̄cūq; ē i feſto epiphanie ꝛ pfice illā, prededo q̄ dies calēdarij ordiatur vſq; ad q̄dragīta dies ꝛ ſi fuerit biſſext⁹ vſq; ad. xl. viij. i. ꝓria die dñica ſeqnti erit initiū ſeptuageſime: vñ xm̄ſ⁹: A feſto ſtelle numerādo pfice lunā. Quadragīta dies poſt ſeptuageſima fiet. Biſſext⁹ q̄n fuerit ſupaddit vnus. Si cadat i lucē dñi tūc fume ſequērē. Si cadat i ſeptenā ſiue biſſext⁹. Linq̄ die dñi p̄mū ſumaſq; ſcōz. Habita ergo ſeptuageſima terminos aliaꝝ mobiliū feſtiuitatū facile ſcire potes. Nā a ſeptuageſima vſq; ad q̄drageſimā ſunt tres integre ſeptimane. a quadrageſima vſq; ad paſcha ſunt ſex integre ſeptimane: a paſcha xo vſq; ad die⁹ lune rogationū ſunt q̄nq; ſeptimane ꝛ vn⁹ dies: a paſcha rexo vſq; ad pēthecoſtē ꝓputant q̄nq; dies. Terminū aūt paſchalē his verſibus ſcire potes. Poſt nonas martis vbi ſit luna nona reqre. Tertia lux dñi ꝓxima paſcha tenet. ¶ Rurſ⁹ vbicūq; poſt duodecī calēdas aprilis luna decima quarta reperit i dñica ꝓxima paſcha celebrat̄. Itē qualiſcūq; luna fuit i calēdis ianuarij talē faceā in feſto ſancti bñdicti ſiue duodecimo calēdas aprilis: ꝛ illā ꝓputes vſq; ad vigeſimāquartā: ꝛ ibi erit paſcha hebreoꝝ.

Alia rō de termi paſchalis

¶ Rurſ⁹ ab octauo idus martij vſq; ad nonas aprilis ſunt dies vigintinouē: quocūq; ergo illoꝝ luna fuerit ꝓprima: cōputeꝰ vſq; ad q̄tuordecim tibi erit paſcha hebreoꝝ. Eſt ēt ꝛ alia rō inuentēdi paſcha ꝑ etatē lune: qñ quādo luna currit p vnū: erit paſcha dominica ꝓxia: poſt nonas aprilis: qñ currit p duo: erit dñica. j. poſt. viij. kalē. Aprilis: qñ currit p tres erit dñica prima poſt idus Aprilis: qñ p. rit p q̄nq; erit dñica. j. poſt. xj. kalēdas Aprilis: qñ currit p ſex erit dñica prima poſt quarto id⁹ Aprilis: qñ currit p ſeptē erit dñica ꝓxia poſt tres kalē das Aprilis: quādo currit per octo erit dñica ꝓxia poſt quartūdecimū kalē. Maij: quādo currit p nouem erit dominica prima poſt ſeptimū idus Aprilis quādo per decē erit dñica prima poſt. vj. kalē. Aprilis: quādo per vndecim erit dñica prima poſt xvij. kalen. Maij. quādo per duodecim erit dñica prima poſt pridie nonas Aprilis: quādo per tredecim erit dñica prima poſt. ix. kalen. Aprilis: quando per quatuordeciz erit dominica ꝓxia poſt. ij. id⁹ Aprilis: quādo p quindecim erit dominica prima poſt kalendas Aprilis: quādo per ſexdeciz erit dominica prima poſt duodecim kalēdas Aprilis: qñ

Alia tertia rō ad idem.

Fuarta rō id idē per tabulas manuales.

per decē septē erit dñica pīa post. v. idus Aprilis: q̄n per. viij. erit dñica prima post. iiij. id⁹ Aprilis: q̄n per. xij. erit dñica post. xv. kalē. Maij. ¶ Tabulas isup manuales nōnulli ad ſuenientēdos paſchales terminos cōfecere: ſicut Dionyſij⁹ Iſidor⁹ ⁊ q̄dā alij quas ad ſpens⁹ dutūm⁹ dimittēdas ne difficultas ſit nimiſ onerosa. Ad pīs igit ſufficiāt carmina nra ifra ſcripta. Eſſe grauē nobis bellō carmē cgueam⁹. Bellū ſepe gerēs etiā puto deūcir hoſtē. Moxq; ſe lucrīs inuenies cū religioſis. In his xſib⁹ ſunt. xix. dic iōes. xix. ānis cicli lunaris ſui entes prima prīo: ſcōa ſcō: ⁊ ſic p ordinē: ſumpto initio a prīo āno cicli: ⁊ q̄ta fuerit pria lra dictionis i ordīe alphabeti q̄ nō deſignat in. m. tota die Aprilis ꝓputādo a mēſis principio xſus finē erit kmin⁹ paſche hebreoꝝ. i. luna. xiij. ⁊ i. pria dñica ſubſequēti erit paſcha nſz: ſicut in. vj. pte ſub tractatu de paſcha plene dictū ē. Ibi ēt pz q̄re ſup. v. kal. Aprilis ſcribit in calēdario reſurrectio dñi. Si xō dictio deſinit in. m. q̄ta eius erit pria lra in alphabeto tota die Martij ꝓputādo a menſis fine xſi⁹ principij erit kmin⁹ paſchalis tudeoꝝ: ⁊ i. j. die dñico q̄ poſtea occurrerit ō ſcēdēdo xſi⁹ finē erit paſcha nſz: hoc cauti⁹ obſuā do: q; carmē ⁊ cauea m⁹ i pīs xſib⁹ dñt ſcribi p. k. ⁊ hoſtē dz ſcribi p. h. q̄ i hoc loco p lra reputāt. Pōt ⁊ alr paſcha facile inueniri. Pōe em i calēdario tuo i margīe aureū numerū ſequēt. vz. iuxta. xij. kal. Apl⁹ pōe. xvj. iuxta xj. kal. pōe. v. iuxta. ix. kal. xiij. iuxta. viij. kal. ij. iuxta. vj. kal. x. iuxta. iiij. kal. xviij. iuxta. iij. ka. vij. tē iuxta kal. Aplis. xv. iuxta. iiij. noñ. Aprilj. iiij. iuxta. ij. noñ. xij. iuxta noñ. j. iuxta. vj. id⁹. xix. iuxta. v. id⁹. xvij. iuxta. iiij. id⁹. vj. iuxta. ij. id⁹. xiiij. iuxta id⁹. iij. iuxta. xvij. kal. Maij. xj. iuxta. xv. kal. xix. iuxta. xiiij. kal. viij. Volēs q̄ kminū paſche inuenire ad ānū dñi tñc currētib⁹: poſtea diuiō ipſos q̄tiēs poteris p. xix. ⁊ ſi diuiſio ꝓficiat. i. xix. ita ꝙ nil ſuplit: recurre ad calēdariū tuū: ⁊ in die illa iuxta q̄ inuenies ſcriptū. xix. erit paſcha hebreoꝝ q̄ ſp celebrāt. i. xiiij. luna: ⁊ i ſequnti dñica erit paſcha nſz. Si xō aliq̄d ſupſit ſupvltia. xix. puta q̄n q̄ vi. x. vel. xv. dies: tñc paſcha hebreoꝝ erit i die illa iuxta quā ſcriptū inuenies. v. vi. x. vi. xv. ⁊ ſic ō alijs ꝓmiſſis nſer⁹ ⁊ dieb⁹. ⁊ i ſequnti dñica erit paſcha nſz q̄ nō ꝓ tē añ. xj. kal. Aplis: nec p⁹. vii. kal. Maij. xbi gra. Hoc āno ꝓputāt ānī dñi mille. cc. lxxx. vj. q̄r mille. cc. lxx. iij. ſūt recte diuiſi p. xix. ſupſūt q̄. xiij. de ꝓmiſſo nſiero q̄b⁹ addit vn⁹ ⁊ fiunt xiiij. vbi q̄ inueneris i tuo calēdario hūc nſz⁹ ibi erit hoc āno paſcha iudeoꝝ i ſequntiꝺ āno crit vbi inuenies ſcriptū. xv. ⁊ ſic vſq; ad. xix. poſtea xo redit ad ꝓmū: ⁊ ſic ꝑpetuo fiet. Per eſidē q̄z modū poteſ⁹ fminū ſeptuageſime inuenire. Pone ei i calēdario tuo i margīe iuxta. xvj. kal. Februarii hūc nſerū xviij. itē i cadē linea pōe. xix. iuxta. xv. kal. februarij pōe. v. iuxta. xiij. kal. xiij. iuxta. xij. kal. ij. iuxta x. kal. x. iuxta. viij. kal. viij. iuxta. vij. kal. vij. iuxta. v. kal. xv. iuxta. iiij. kal. iij. iuxta. ij. kal. xij. tē iuxta kal. Februarij. xix. tē iuxta. ij. noñ. februarij. vj. iuxta. vj. id⁹. xiij. iuxta. v. idus. iij. iuxta. iij. id⁹. xj. iuxta id⁹. xix. Diuiſis q̄ ānis dñi p. xix. vt ꝓmiſſi ē: viō q̄ nſer⁹ ſup. k. ſup. xix. ⁊ vbi illū i ipſo calēdario iuenerī. ibi erit kmin⁹ ſeptuageſime q̄ ſp ē luna. xj. ⁊ i ſequnti dñica ſepuageſimā celebram⁹ q̄ nō ꝓ tē añ. xv. kal. februarij nec p⁹. ix. kal. Martij. ſic nec q̄drageſima pōt ee añ. vj. id⁹ Februarij: nec p⁹. ij. id⁹ Martij. Eodē ēt mō kmin⁹ pēthecoſtes ſueniri pt. Pōe ei i tuo calēdario i margīe iuxta. vij. id⁹ Maij. xv. iuxta. vj. id⁹. v. iuxta. iiij. idus xiij. iuxta. iij. id⁹. ij. iuxta id⁹. x. itē iuxta. xvij. kal. iunij. xvij. iuxta. xv. kal. vij. iuxta. xij. kal. xv. iuxta. xij. kal. iiij. iuxta. x. kal. j. iuxta. vij. kal. xix. iuxta q̄ntū kal. xij. iuxta q̄rtū kal. vi. iuxta. ij. kal. xiiij. tē iuxta kal. Junii. iij. iuxta iij. noñ. xj. iuxta noñ. xix. iuxta. viij. id⁹. viij. Diuiſis q̄ ānis dñi. p. xix. nſer illū q̄ ſuperit. ſup decē ⁊ nouē q̄re i ꝓmiſſis locſ calēdarij: vbi illū ſueneris ibi erit pēthecoſte hebreoꝝ q̄b⁹ ſp ē lūa q̄rta: ⁊ i ſequnti die dñica erit pēthecoſte nſz q̄b⁹ ñ pt ee añ vi. id⁹ Maij: nec p⁹ id⁹ Junij: ſicut nec rogatiōes ee pñt añ. vi. kal. Maij: nec p⁹. iij. kal. Junij. Pōt ēt paſcha alr ſueniri p hāc tabulā q̄nq; q̄ndeci rre deciz duo vigīti duo decē trigita decē ⁊ octo ſeptē xxvij. q̄ndeciz q̄tuor. xxiiij. xij. vnū. xxi. nouē. xix. decē ⁊ ſeptē. Iſti nſeri repñtāt quoſdā dies Aprilis ⁊ Martii. in q̄b⁹ ⁊ tingit paſcha hebreoꝝ ꝓputādo dies illos a ꝓncipio i ꝙs mēſib⁹ ita q̄ ipi nſe ri a vigīti infra rñdeāt Aprili a vigīti ſupra Martio: hoc vult hec dicere tabula q̄ i prīo āno cicli lunaris ē paſcha hebreoꝝ in. v. die intrātis Aprilj: i ſcō āno eiuſdē cicli ē q̄ntadecīa die ītrātis Martii: ⁊ ſic de alijs donec nſieri ipſi⁹ tabule ꝓpleant: poſtea redit ad ꝓmū ānū cicli. Qualr añt ſueniāt ānī cicli dicti ē ſupra vbi agit ō epacta. Quare feſta ſaluatoris excepto feſto natalis ſiue natiuitat⁹ ſint mobilia dicti ē i ſexta ꝑte ſub feſto natali⁹. Vltimo dz Iſidoꝝ ſciēdū ē q̄ iter latinos ⁊ grecos eſt varietas ſup termīo feſtiuitat⁹ paſchalis: qđ ꝑuenit: q; latini a tertio noñ. Martij vſq; ad tertiū nonas Aprilis ꝓmi mēſis lunā req̄rūt ⁊ ſi q̄ndecima luna dies dñica ꝓuenerit: in aliā dñicā paſcha ꝓtrahūt vt ꝓmiſſum eſt. Hzeci xo obſeruāt primā lunam ab. viij. id⁹ Martii vſq; in diē nonā Aprilis.

De ciclo. Capl̄z. xiii.

Dia i pleriſq; huiꝰ ꝓtis locis de ciclo mētio facta ē: iō de ciclo aliq̄ dicam⁹. ¶ Rotādi ē q̄ q̄ cicl⁹ eſt ſpatiū aliq̄t annoꝝ i ſe rediēs ꝓ aliq̄ nſeros: ⁊ ōz quaſi circulus p duplicē ſin copā. Eſt ei cicl⁹ vocat⁹ eo q̄ in oz bē digeſt⁹ ſit ⁊ q̄ſi in circulū diſpoſitū ordinē ꝙple ctaē annoꝝ ſine varietate ⁊ ſine arte. Sūt añt. vi. cicli. ¶ Primꝰ ſolaris ꝯcipiēs i. vi. calē. martii i feſto Matthie. ꝙſtās ex. xx viii. annis cōtinēs cōcurrētes ⁊ regulares ſolares ⁊ dñicales ⁊ ānos biſſexti ⁊ ꝯmunes. ¶ Scōs cicl⁹ ē decēnouenalis ꝙſtās. ex. xix. ānis: ⁊ ꝯcipit a ianuario ꝙtinēs in ſe aureū nſierū ⁊ claues kminoꝝ. ¶ Tertiꝰ ē cicl⁹ lunaris in capiēs ſil⁹ a ianuario: habēs. xix. ānos: ꝯcipit añt q̄rto āno cicli decēnouenalis hūc ſuenerūt romāi vt ſcirēt qua hora lūa a ſole accederet: ſz q̄ ꝓceſſu tpis hec ſuētio falſificata ē: mihil opamur ēm hūc cicli. ¶ Quart⁹ eſt epactalis ꝯcipiēs. v. calē. ſeptēbris habēs ſil⁹ ānos. xix. ꝙtinēs in ſe reglares. lunares ⁊ epactas ⁊ ānos cōmunes ⁊ embolifmales

¶ Quīt⁹ eſt cicl⁹ magn⁹ ꝙſtās ex q̄ngētis. xxxii. annis: vl ēm altos q̄ngētis triginta ānis: ēm quē formaē tabula dionyſii. ¶ Sext⁹ eſt cicl⁹ indictionalis cōſtās ex. xv. annis ⁊ ꝙtinens indictiones. Romani ei q; difficile erat de remotis mūdi ꝓtib⁹ venire ſingulis annis romā ad ſoluēda tributa ꝓ eos ꝓuincijs ꝯdicta: ſtatuerūt q̄ ſaltē ſinḡlis q̄nquēnijs ſoluerēt: ita q̄ ꝓtio q̄nquēnio apportarēt ꝓ tributo ferrū ꝓ fabricandis armis. In ſcōo q̄nquēnio argētū ꝓ ſtipēdijs militib⁹ erogādis. In tertio aut ꝓ ſimulachris fabricādis: ⁊ ſic ſēp post aut q̄ ānō. xv. ferebaē ꝯcipiebat q̄nquēniū: q̄ferrū itē ſoluebaē: ⁊ ſic erat q̄ſi q̄dā circul⁹ tpis: q; ō q̄anī ſic fieri ꝯdixerūt: tō illi ānī ꝯdictionū cupati ſūt: de q̄ꝺcīo ē. ſ. Premiſſū añt ſpaciū. v. ānoꝝ vocatī eſt luſtrū: q; veniētibus nūciis ꝓuinciꝰ cū tributo: cum cereis ⁊ cum alijs pretioſis ſumptibus vbem luſtrabant.

¶ Concluſio huius operis. Cap̄. xiiij.

Emo in hoc ope diuina officia ſufficienter exiſtimet expoſita: ne forte op⁹ exrolēdo hūanū diuinuz ꝯtrouide extenuet ſacrm: in diuinis nāq; officijs miſſe tot ⁊ tāta ſūt ſuoluta myſteria: vt nemo niſi p vnctiō nē edoct⁹ ea ſufficiat explicare: q̄s em nouit ordinē celi: ⁊ ponit rōnes ei⁹ in terra. Scrutator q̄ppe maieſtatis oppꝛimet a glia. Ego xo nō ꝙualēs lip pītib⁹ oclis ſolē i rota ſpicere: tāti myſterij ma ieſtatē q̄ſi p ſpeculū i enigmate mihi vif⁹ ſum intueri: nec penetrās ad iterioza cenaculi: fz pforib⁹ aſſidēs i veſtibulo egi diligēēr vt potui nō ſufficiēēr vt volui. Ixiy. di. ſi officia. ⁊ ꝓncipio: cū ihūanis in uētoīb⁹ nil ſit ex oī pte pfectū. vij. q. j. nihil. Hēpe pp innſeras atq; ineuitabiles negocioꝝ aplice ſedis iniūctas neceſſitudines q̄tidie more fluctuū emergēteꝰ: q̄ ſtudētis ⁊ ad ſupioꝝ tēdētis obtundūt aīm: q̄ſi pplexꝰ atq; varijs ⁊ ineuitabilib⁹ irretit⁹ nexib⁹ vq; care ad plenū neq; ut velle: q̄nimo vir valui meditata dictare nedū ꝯcipe meditāda: nā cuiuſq; aīus ad plura diuiſ⁹ fit. pfecto ad ſingula mīor. Quocirca nō ſolū benignū ſedulo ꝙploro lectorē ver ēt liber deſidero correctorē. Eſſuero negare neq̄o q̄n pla iſerta ſint ꝯin hoc opuſculo: q̄ pñt iuſto iudicio: nl̄a temeritate cl̄pari. ix. di. negare. Dez ſi q̄d forte laude dignū repiēē i eo diuīe gre penit⁹ aſcribat: mā oē datū optimū ⁊ oē donuz pfectū ōſurſuz: deſcēdēs eſt a pre luminū. j. q. ij. ꝙpio. Si q̄d xo i dignū i ſufficiētie deputēē hūc: naz corp⁹ q̄ corrūpit aggrauat aīam. ⁊ depmit ꝛrena ihabitatio ſenſuz mīta cogit ārē: aut ſiq̄dē ꝓprie: aut eoꝝ fortaſſis q̄ꝺ dicta plerūq; poti⁹ recitādo ꝙ approbādo hic ītroducta noſcīē. Hoc em tā ex diuerſis alioꝝ libellis ⁊ ꝓmētarijs more mellificāt⁹ apis ꝙ ex his q̄ mihi diuīa gra. ꝓpinauit fructuoſe collegi: ⁊ hāc doctrinā iterno fruēte nectare velint fauū mellis i diuīs officijs ſpeclarivolētib⁹ diuino ſuffult⁹ pſidio. ꝓpinauiſ hanc ſolū apō hoīes ex ingēti ꝓpoſito labore mercedē expectās: vt apō miſericordiſſimum iudicē ꝓ petīs meis deuotas orationes effundant.

¶ Finis.

Ioannes Aloiſ⁹ tuſcan⁹ auditor camere aplice reuerendiſſimo. d. dño Petro cardinali tiraſonēſi. ¶ Inter oēs libros q̄s hoīez q̄ ſacris initiat⁹ ſit hſe oportet: hic miſi ipi reuerēdiſſime pſidē eſſe pcipuus: imo ceteri vtiles: iſte neceſſari⁹. Quippe ex alijs quid agere, debeam? edocemur. Ex hoc xo ⁊ q̄d illō ſit: ⁊ qua rōne agere debeam? Cū ergo fundamentuz ſacri cultus ſit mens ⁊ intentio nſa: pfecto q̄ ignorat q̄d agat: frūſtra cultui ſacro ſe īgerit: caret em fundamento ſcz mente ⁊ intētione: quaſi partes nequaq̄ xſanē circa illa q̄ neſcias. Quot hoīz ſingulto dieb⁹ dñicā illā electā ofonē. Pater noſter ⁊c. oze annūciant: q̄ nō aīaduertunt: q; ꝓpe ⁊ ſub vocis iudicio ſe condēnant. Quot hoīm veſtes et indumenta ſacerdotū induunt q̄ cur ea tam multiplicia: tam varia inuenta ſunt penitus ignorāt. Quot ſacerdotum annis innſieris miſſaz celebrauere. Quot eꝝ annis innumeris conſecrauere. Quot archiepoꝝ etate diuturna pallio vſi fuere? Quot denīq; antiſtitū oīa; que paſtoralis; officij ſunt p longiſſima tpa miniſtrauere q̄ quibus ſi rege quā rōne id fecerint: nullico muſabūt: nec habebunt q̄d rñdeant. Verum enimuero vt iuriſcōſultus ille dicere ſolebat. turpe eſt viro id in q̄ tidie verſatur ignorare. Quare multū ⁊ multū in ceteris: tū in hoc vno maxime Guillelmus durāti publice ſaluti ⁊ cōi vtilitati ꝓſpexit: ⁊ cōſuluit: qui vniuerſi ſacri myſterij figuras: typos ⁊ rōnes accuratiſſime in hūc libz ꝙgeſſit: ex quo niſi pigeat labor facile dicere poſſum⁹: quid ⁊ qua rōne opemur. Adde iocūditatē eū in oīb⁹ incognitis: tū in his maxime q̄ indies ꝓe manib⁹ ſunt: dū ad eoꝝ cognitionē vel ſtudio vel caſu pueniſſe ꝯcipimus tñc em rem ipam in digitis tenere arbitramur et q̄ alias difficile: vt in memoria teneree iudicauerā⁹: nſic facilimū reputam⁹: ⁊ ad meliora ac maiora ſublata difficultatis formidīe allicimur ⁊ inuitamur. Quid q̄ nūc tñmō ⁊ nō ꝓi⁹ q̄ legim⁹: q̄ gerim⁹: q̄ opamur amam⁹. Quō em fieri pōt: vt amem⁹: q̄ neſcim⁹: nō ſcīēs gim⁹: nō cognoſcimus: q̄ nō oculo vl viſus vel intellect⁹ ſtuemur: Magnas ergo gras Guillelmo debem⁹ q̄ ſin hoc ope ꝓſcribēdo ipe q̄ ꝓi⁹ vel ſparſa vel abdita erāt repoſuerit: ⁊ patefecerit: vt nos onere leuaret: ipe ſudarit: vt nobis curā ⁊ labore ꝑciperet ipe vigilauerit: vt nos ꝺeſceremꝰ. Ego ꝓtiū ad me attiet dūdū añ militie clericali me addixiſſez. dū in aduo catiōis ſeu poſtulatiōis offō me exercerē: conabar vt oēs ſcirēt ꝙtū Guillelmo ob ſpeculū iuris eluctuatū teneremur. Nūc q̄n aliū ſtudiū me vocauit: ⁊ ꝓſpicio q̄ ſint i hac militia future ꝓtes mee: ⁊ q̄ſi ſt offīcij ⁊ mūeris mei fateor me niſi hic liber foret dubitatuꝝ ne oīno in docilis in ſcī⁹ ꝛcc⁹ euaderē. Gallicanū fuit guillelmi ingeniū: fz i Italia tū enutritum: q̄ non idcirco min⁹ gre apud nos q̄ extra Italiā nat⁹ fuerit: fz pl⁹ q̄ conſcie etatis ſactus in Italia viuere oppidū fui noīs in Italia relinq̄re: ⁊ in Italia mori ac mortuus in loco Italie florētiſſimo vrbe Roma iacere elegit ⁊ voluit: dz eſſe cōſecut⁹. Opēciū eſt: vt q̄ vnū defunctis exhiberi pōt: in manus pluriū trāſeant monumēta ingenij ſui laudentur: legantur ⁊ amentur.

¶ Regiſtrum.

A b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x.
Omnes ſunt quaternīones.

¶ Finit Rationale diuinoꝝ officioꝝ: q̄ ante a mille in locis depꝛauatū: ad vtra elucubratiōe magiſtri Boneti de locatellis bergomenſis correctū Lugduni in edibus Nicolai Petit: et Hectoris Penet conſortiū. Impēſiſq; eoꝝ dē. Impreſſum. Anno vt ſupra.

Universidad de Navarra

Universidad de Deusto
Biblioteca

